Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 január 7. — 1. szám.

KELTIRÓZVA 1963

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Fordul az esztendő

és mi valamennyien sorsunk fordulását várjuk tőle. Az évek egész sorozata vágtatott el immár fejünk fölött, éveké, amelyek csak romlást, veszedelmet, átkot hoztak ennek a szerencsétlen, jobbsorsra érdemes városnak. Ha hinni szabad a jeleknek, amelyek most igen komolyan mutatkoznak, az 1925-ik esztendő végre talán vissza tudja terelni sorsunk megbomlott szekerét az egyenes, a járható, a sima utra: a polgári munka, a kiengesztelődés, a társadalmi béke, a józan törekvések, a sikeres alkotások, a tisztességes megélhetés egyszerű, megszokott, könnyen járható utjára.

A háborus esztendők szenvedései, a kommunizmus hónapjainak rablásai, az ellenforradalom, kurzus és reakció immár végeszakadatlannak tetsző esztendő-sorozata talán mind lezajlott már, hogy teret engedjen a polgári munkának, a polgári hegemóniának, amelyet jogtalanul és ok nélkül, az ország kárára fosztottak meg hatalmától. A háboru alatt az állam ragadott magához minden hatalmat, a kommün alatt a csőcselék szoritotta le a polgárságot a fórumról és együgyü lenne az az ember, aki a kurzust polgár-uralomnak merné nevezni. Ama napok hangulata, amelyben ezeket a sorokat irjuk, felidézi emlékezetünkben a multat és fölébred lelkünkben az önvád, hogy igenis mi, a polgárság adtuk ki minden alkalommal a hatalmat a kezünkből. A kommün idején gyávaságból, a kurzus eljöttével a jelszavak mámoritó, ostoba részegségében. Ennek kell lenni a mi ujévi konfiteorunknak.

A legsulyosabb feladat azokra a férfiakra hárul, akik a budapesti polgárság hivatott vezérei. A többsége eme férfiaknak már tisztában van hivatásával, a másik rész számára pedig reméljük, ez az esztendő meg fogja hozni a tisztánlátást, amely parancsoló szükségességként irja eléjük, hogy Budapest érdekében ma már csak szintiszta liberális és demokratikus polgári politikát lehet csinálni. Mérhetetlen kártevések között, fájdalmas és nehezen fölépithető romokat hátrahagyva, bukott meg a budapesti városházán minden uralom, amely nem a józan liberalizmust, az érett demokráciát vallotta vezérelvének. A vert hadak, amelyek kikoptak a hatalomból, kisérleteket tesznek még annak visszaszerzésére, de minden hiába: uj uralomnak kell elkövetkeznie.

Milyennek kell lennie az uj rezsimnek? A felelet nem nehéz, hiszen csak a szabadelvüség és polgári demokrácia zászlaja maradt mocsoktalan a nagy küzdelmek során. Pedig mennyi sarat igyekeztek rádobálni! A reakció lovagjai saját tehetetlenségüket, saját rombolásukat mindig azzal igyekeztek leplezni, hogy a főváros háboru előtti rezsimjét vádolták meg olyan bünökkel, amelyekről a vak is láthatta, hogy azok éppen legszebb erényei voltak annak a korszaknak. Ennek a rezsimnek a tevékenysége, sáfárkodása tehát szeplőtlenül áll előttünk és ennek a rezsimnek vezető elméi ismét hajlandók odaállani az élre, s velük együtt oda fog állani mindenki, akiket a háborgó idők mint a szabadelvüség méltó, uj képviselőit termelték ki magukból. Természetesen amig a csőcselék tombolt, meg a reakció garázdálkodott, az idők haladása azért egy pillanatra sem állott meg. Ahol a háború előtt abbahagytuk, ott nem folytathatjuk tovább. Ha a förgeteges idők mást nem is, de a tapasztalatok, tanulságok özönét hozták nekünk, amelyeket az uj rezsimnek mind fel kell használnia a főváros üdvére. Ezekért a tapasztalatokért rettenetesen megfizettünk, gyötörtettünk és sanyargattattunk: nincs és nem lehet tehát kétség benne, hogy a főváros polgársága észre fog térni és nem ad lovat többé bolond emberek alá, nem ültet föl dühöngő őrülteket a száguldó lokomotivra.

Ez az uj esztendő a községi választásokat hozza. Ezzel a gondolattal indulunk neki az uj kilátásoknak, az uj reményeknek. Budapest polgársága tulontul sokat állott ki, semhogy még egyszer meg lehessen részegiteni a csábító igéretekkel, a szegények és szenvedők utópiáival, de még kevésbbé a gyülölködés, a hipokritaság alantas, részeg jelszavaival. Ugy indul ez az esztendő, hogy hinnünk kell a józanság, a becsületesség, a szorgalom diadalában, hinni kell, hogy ebben az esztendőben feltámad halottaiból a polgárság uralma, amely megváltója lesz ennek a városnak.

A liberális városi párt zászlóbontása

Bárczy István, Ugron Gábor, Rassay Károly, Éber Antal és Márkus Jenő nagy beszédei

Budapest polgársága szempontjából igen nagy jelentőségü volt az Erzsébetvárosi Körben vasárnap lezajlott zászlóbontás, amely első, nagyszabásu demonstrálás volt a liberális polgári politika mellett és komoly hadüzenet a mindkétoldali szélsőségnek. Az ujonnan alakult Fővárosi Szabadelvü Párt vezéreit, Bárczy Istvánt, Ugron Gábor és Rasssay Károly jelentek meg a hetedik kerületi választók előtt, kifejtették városi programmjukat, megjelölték a városvezetés jövendő utját és egyben minden szónok annak a kivánságnak adott kifejezést, hogy amint a liberális politikának diadalra kell jutnia a főváros kormányzásában, azonképen meg kell alapitani az országos liberális pártot is és az ország vezetésében is győznie kell a szabadelvü gondolatnak.

Bárczy István bölcs, higgadt szavakkal okolta meg a liberális pártalakulás szükségességét, Ugron Gábor pedig hatalmas szónoki lendülettel óvott a végletekbe eséstől, ami csak a reakció alá adhat lovat, egyben pedig éles birálat tárgyává tette a kormányzat mai közgazdasági politikáját.

De nem volt hijján a gyülés a polemiának sem, mert Rassay Károly mesteri módon bánt el azokkal, akik őt támadták és nagy játékos humorral, hol kemény szatirával csipdeste meg azokat, akik a polgári frontnak hátat fordítottak és akik a liberalizmust meg a demokráciát a maguk monopoliumának szeretnék tekinteni.

Nagy érdekessége volt a meetingnek Éber Antal felszólalása, aki nem volt hivatalos szónok, de a közönség kivánságára beugrott egy bitszédbe, amelyben kegyetlen ostorcsapásokat mért Wolffék gazdálkodási módjára és pénzügyi analfabétaságára, amellyel lelkiismeretlenül vállalkoztak egy világváros kormányzására.

Bárczy a régi útról...

A terem, amely szorongásig megtelt, minden belépőben fájdalmas emlékeket ébresztett. Abban a teremben történt a zászlóbontás, amelyben Márffyék bombája tiz vértanut szerzett a szabadelvüség diadalmas gondolatának. Egyetlen lélek sem lépett be ebbe a terembe megilletődés nélkül, minden szem a hatalmas álló tükröt kereste, ahol a gyilkos bomba robbant. A hallgatóság sorában tömegesen vannak, akik résztvevői voltak a borzalmak estéjének. Eljött az öreg Maros Mór dr. is, aki megsántult és hallását vesztette a merénylet alkalmával. De eljöttek a szomszéd VIII. kerület liberális polgárai is Wieselmann Rezső és dr. Országh Nándor vezetésével.

Tizenegy órakor lép a terembe Bárczy István, Rassay Károly, akiknek tulajdonképen a bombát szánták, majd utánuk jön Ugron Gábor elegáns, karcsu alakja, Márkus Jenő miniszteri tanácsos, Éber Antal, a Magyar-Olasz Bank vezérigazgatója, volt törvényhatósági bizottsági tag.

A vendégek láttán felharsan az éljen, amelynek elültével pár keresetlen szóval a köztiszteletben álló Ehrlich G. Gusztáv nyitotta meg az ülést és átadta a szót Bárczy Istvánnak.

Áhitatos csendben kezd beszélni

Bárczy István,

akinek kellemes csengésü hangja az embereket szinte visszaringatni látszik a multba, amely szép volt, amelynél kivánatosabbat a ma nem tudott hozni és amelynek legméltóbb személyesitőjét mindenki Bárczy Istvánban látja. Bárczy most is, mint mindig, finom és előkelő. Nem támad, nincsenek kemény szavai, de a hangja tele van mély érzelemmel. Amikor a régi Budapest hagyományainak tiszteletben tartásáról beszél, megzendül a taps és kórusban kiálltja a terem:

— Éljen Bárczy!

Mohón kapnak minden szaván, amint egyszerüen, logikusan, minden cikornya nélkül magyarázza a liberális törekvések célját. A multról, amelynek minden dicsősége az ő nevéhez füződik, oly szerényen szól, hogy a hallgatók szinte megmosolyogják:

— Hiszen mindent ő csinált...

— Elsősorban ez a párt hivatott — mondja — a város vezetésére, mert vissza kell vezetni a városigazgatást a régi utra, abba a medrebe, amely megszakadt a háboru, a forradalmak következtében.

Régi ut... régi meder... milyen egyszerü, semmitmondó száraz szavak, de még sincs egy lélek se itt, aki ne érezné azt a dicsőséges, szép időt, az alkotásoknak azt a halmazát, amelyet Bárczy a „régi ut", a „régi meder" szürke leplével akar leborítani.

Nekünk multunk van...

Aztán, amikor a Fővárosi Szabadelvü Pártról beszél urrá lesz fölötte az őszinte bizakodás:

— A város igazgatásának irányát — mondja — minden körülmények között ez a párt fogja megszabni. Ismerem a mult választások statisztikáját és ismerem a mai hangulatot. Mi a középen elhelyezkedve fogjuk eldönteni, milyen legyen a város igazgatása. De meritem ezt a hitet a mi személyünkből is, akik nem teoretikus programmal jövünk, hanem mi magunk vagyunk a gyakorlati programm... Nekünk multunk van, mi mindenkor becsületesen megállottunk a polgárság mellett. Ez az oka, hogy döntő és elhatározó szerep jut majd osztályrészünkül.

Aztán frenetikus taps közben fejezte be beszédét:

— Mi nem lehetünk elég kelvesen ahhoz, hogy ez ne igy legyen. A szervezkedésre pedig nem nekünk, hanem önöknek van szükségük, igen tisztelt polgártársaim...

Ugron: „A szabadelvü gondolatnak az ország vezetésében is érvényesülnie kell"

Most a határozati javaslat előterjesztésére és megszavazására került a sor. A határozati javaslatot Katona Béla szerkesztő ismertette hosszabb beszéd kiséretében. Katona Béla nagyon népszerü ember az Erzsébetvárosban, teljes odaadó figyelemmel kisérték okos, szines fejtegetéseit, s amikor Csernoch János hercegprimás ismert fajvédő-ellenes nyilatkozatát citálta, az erzsébetvárosi közönség tüntető éljenzéssel hódolt a biboros főpapnak.

Dr. Kollmann Márton és Neufeld Miklós rövid, de lelkes felszólalása után hatalmas tüntetés között fogadta el a nagygyülés a határozati javaslatot.

Még el sem ült a tüntetés, amikor uj vihar zúgott végig a tömegen:

— Halljuk Ugront! — kiáltotta egyszerre sok száz torok.

Ugron Gábor

meleg szavakkal emlékezett meg a jó Erzsébetvárosiakról, akik a legsulyosabb időkben küldték be őt és Bárczy Istvánt a nemzetgyülésbe. Majd a mult után a jövőre tért át, amelynek meg kell hoznia a napot, amikor a szabadelvü gondolatnak nemcsak a város, de az ország vezetésében is érvényesülnie kell.

Az első kirobbanó tetszést az hozta meg a szónoknak, amikor kijelentette:

— Nem mehetünk jobbfelé, nem haladhatunk azokkal, akik a négy esztendőn át lefolyt eseményekben bünösek; de nem mehetünk balra sem azokkal, akik a kommun által ezeknek az eseményeknek feldézői voltak.

Akik öt év alatt tönkretették a várost

„Vészes-veszedelmes ut"-nak minősitette Ugron azoknak az utját, akik a szocialistákkal összefogva akarják hatalmukba keriteni a városháza kormányzását.

— Ezzel a cselekedetükkel — mondotta — kiváltják a legszörnyübb reakciót, s veszélyeztetik a mi öt esztendős munkánkat.

Majd állandó tetszésnyilvánitások között fejtette ki, hogyha „a felekezeti harcot hirdető reakció" és „az internacionális osztályharc alapján állók" kerülnének felszinre, akkor ez a nemzet megbontására vezetne.

Ez az oka annak is — folytatta azután — hogy szemben állunk a jelen kormánnyal. Az országos politikában nem támogathatjuk azt a kormányt, amely az ismert módon kezeli a szabadságjogokat. Nem lehet bázisa a választójognak a nyilt szavazás, mert ez csak terrort és visszaéléseket szül. Hogy higyjünk az olyan kormánynak, amely még ma sem tud megszabadulni ama támogatóktól, akik öt éven át tönkretették a várost.

Azután a kormány közgazdasági politikáját birálta nagy tetszés mellett. Nekiment a forgalmi adónak, a magas árdrágitó vámoknak, követelte a hitelkérdés rendezését és azt, hogy meg kell szüntetni a hatóság versenyét a kereskedelemmel.

Valóságos darázsfészekké alakult azonban az ülésterem abban a pillanatban, amikor az üzletek ezévi és a lakások jövő évi felszabaditásáról beszélt és épitkezést sürgetett, valamint azt, hogy a lakosságot megfelelő védelemben kell részesiteni.

— Le a háziurakkal! — harsogták minden oldalon.

S ha már benne voltak, Wolff Károlynak is jutott nehány „le vele!" És még Bárczy István is jót mosolyog, amikor Ugron citálja Wolff ujesztendei bolondgombáját, amely szerint „a liberalizmus, a demokrácia, a szocializmus és a kommunizmus egy méhből születtek."

— Ezen én csak mosolyogni tudok — mondta Ugron — és nincs is más válaszom, minthogy a kommün és a forradalmak olyan pártokból születtek, amilyennek szolgálatában Wolff Károly áll. A kommunizmusnak nincs nagyobb ellensége, mint az őszinte liberalizmus. Csak a liberalizmus foglalja össze ezt az országot. Ha ismét Nagy-Magyarországot akarunk, hogyan hódithatjuk vissza a nemzetiségeket, ha nem liberalizmussal? Igenis, idegen fajok segitsége szükséges ahhoz, hogy itt Európa közepén, mi maroknyi nemzet megállhassunk és Nagy-Magyarországot visszaszerezhessük.

Lelkes tüntetés Rassay Károly mellett

Alig ült el az Ugron mellett szóló ováció, amikor már Rassay Károly állt fel szólásra és neki tapsolt hatalmas erővel az egybegyült tömeg. Kétségkivül feléje fordult a legnagyobb érdeklődés, mert ő volt a központja az elmult hetek vehemens támadásainak. Mindenki tudta, hogy Rassay ma kemény csapásokat mér ellenfeleire. Valóban igy is történt, bámulatos szónoki erejével ugy magával ragadta a közönséget, hogy az izgalom pirossága kiült az arcokra és szinte minden mondatát tapsok zápora honorálta. Rassay ezuttal inkább gunyos és hol előkelően, hol jókedvüen szatirikus volt, a közönségből azonban valósággal ellenséges indulat tört ki azokkal szemben, akik Rassaynak barátaiból ellenségeivé lettek.

Közben pedig csak ugy ontotta a mély gondolatokat is, különösen, amikor a liberalizmusról szólott:

— Nincs a világnak egyetlen metropolisa se, amely meg ne értené, hogy egy nagy várost, amely természetszerüen a kereskedelem és az ipar pillérein nyugszik, csak a liberalizmus vezethet.

Utalt azután a budai kiskorcsmák komikus ábrándozóira és a politikában szereplő elvbarátokra, akik a hatalmat szeretnék a kezükre keriteni, s akik Kecskemétet akarják megtenni az ország fővárosának. Kitörő helyeslés közben jelentette ki:

— Ezekkel az elvekkel talán el lehet kormányozni Kecskemétet, de Budapestet csak tönkre lehet tenni...

A magas C

A jobboldal felől most a baloldalnak való válaszra csapott át Rassay Károly, akinek minden mondata után szemmelláthatóan fokozódott az érdeklődés. Kifejtette, hogy a szabadelvü reneszanszának kell Magyarország politikáját, erősödését és boldogulását jelentenie.

— Ez a politika talán — mondotta a nemes őszinteség hangján — nem mindig tudja a magas c-t kivágni, de az én véleményem szerint, akik az országot vezetik, azoknak nem szabad magukat a tömegek által vezettetni...

Hogy pedig már virrad mégis valahogy, ezt is konstatálta Rassay. Ez az eredmény pedig azoknak az érdeme, akik esetleg népszerüségük veszélyeztetésével is, de liberálisok, azonban nem felforgatók. Elemi erővel tört ki azután itt Rassayból az utolsó hetek elkeseredése:

— Nem tudom megérteni — mondotta — miért kell bennünket olyan dühvel támadni? Ha Wolffék támadnak, azt értjük, mert mi az ő halálukat jelentjük, mert ebben a harcban el fognak pusztulni mindazok, akik csak a forradalmi levegőben tudtak élősködni. De nem tudom megérteni, hogy miért támadnak bennünket a forradalom eleni küzdelem Bayard lovagjai? Mit csináljunk velük? Vegyük fel a sarat, amivel ránk hajigálnak, hogy besározzuk magunkat? Vagy egyszerüen intézzük el őket a közismert vigszinházi gesztussal: „Hagyjuk a nagypapát!"

Viharos derültség követte Rassay eme szavait, s tudni kell, hogy senki jobban el nem bukik, mint akit kinevetnek. Rassay elemében volt, minden baloldali csipkelődést, amelyek a gunynevek és a gorombaság között táncoltak, százszoros elmésséggel parirozott ki és hallgatói nem győzték tetszésnyilvánitásaikkal elhalmozni. De aztán komolyra fordult a dolog:

— Volt idő, amikor a legsulyosabb időben eljöttem ide és hirdettem, amit ma hirdetek...

Felzugott a terem:

— Hát a bombát kinek küldték? Talán nekik?

A gazdag zsidók bérencei

A felháborodás hangján utasitotta vissza ezután Rassay Károly a radikálisok legujabb és már egészen elfajult támadási módszerét. Meglobogtatta a demokraták hivatalos orgánumát, amely azt irta Rassayékról, hogy a „gazdag zsidók bérencei". Eddig jobbról nevezték igy őket, ma már balról jön ez a kvalifikálhatatlan hang. Nem csoda, ha Rassay kifakadt:

— Az én utiköltségemet, amikor az ország határán átléptem, senki vissza nem adta.

— Amig — folytatta később — jobbról mondták ezt, szó nélkül elmentem a rágalmak mellett, de most, hogy balról hangzik ugyanez, meg kell kérdeznem a polgárságot, helyesli-e ezt a harcmodort?

Még egy mondattal áldozott ama borzalmas éjszakának, amely ezt a termet öntözte fel ártatlan, munkás polgárok vérével:

— Az az este — mondotta — egy életre összekötött a szabadelvü gondolattal.

Viharos taps köszöntötte ezt a gondolatot és a taps többé el sem ült, ujból kitört, amikor Rassay konstatálta, hogy a fajvédő sajtó tajtékzó haragja egy pillanatra sem enyhült vele szemben.

— Ez az én érdemrendem — mondotta. — Ha pedig az ellenségeim megmaradtak, a barátaimból pedig néhányat elvesztettem, azt ne énrajtam reklamáljak, hanem azokon a barátaimon, akiket elvesztettem.

Éber Antal éles támadása Wolffék pénzügyi politikája ellen

Még javában tüntettek Rassay mellett, amikor a közönség Éber Antalt kivánta hallani. A hosszu és heves ostromnak engedni kellett és Éber pompás rögtönzött beszédet mondott.

— Nem azért jöttem ide — mondotta — mintha bármi célom lenne, de ugy gondoltam, hogy egy fővárosi polgárnak ott a helye, ahol a szabadelvü lobogót kibontják.

Beszédében mindvégig hatalmas szaktudással Wolffék gazdasági és pénzügyi politikáját dorongolta. Elmondotta, hogy már a közgyülési teremben elkeseredett harcot vivott a „közgazdasági antitalentumok" ellen. Már ott tiltakozott az ellen, hogy a főváros billiókat érő vagyonát olyanok kezeljék, akiknek arra semmi rátermettségük nem volt.

— A pénzügyi kalvária legszomorubb stációjához azonban — mondotta — még csak most jutunk el, mert tájékozatlanság, tudatlanság és rosszakarat vezette a főváros pénzügyeit.

Szokatlanul élesen támadta Rényi Dezsőt, akinek szerinte a BSzKRT.-nál betöltött magas pozicióra csak egyetlen hivatottsága volt, az, hogy „az alpolgármesteri helyet szabaddá tegye Zilahi Kiss Jenő számára".

Szólt azután a hires „deficitmentes költségvetés" humorárói.

— Ha tényleg megesett volna az a csoda, hogy a főváros költségvetése deficitmentes lett volna, akkor is parancsoló kötelességüknek kellett volna tartaniok, hogy ezt a körülményt titkolják el azok előtt, akikkel a külföldi kölcsön visszafizetésének módozatait még csak később kellett letárgyalni. Azonban „deficitmentes költségvetésre" volt szükségük, hogy ideig-óráig előretörhessenek a lelkiismeretlenül kisajátitott hatalomban.

Hogy készül a deficitmentes költségvetés?

Kimutatta azután Éber, hogy hogyan állt elő ez a hires deficitmentes költségvetés? Mindenekelőtt ugy, hogy a főváros külföldi kölcsöneinek kamatait magyar koronában állitották be. A másik módszer ennek elérésére az volt, hogy amikor az állam legvégső kényszerében a személyi adók helyett a legkárosabb utra tért, s behozta a legantiszociálisabb adót, a forgalmi adót, amelynek olyan magas a kulcsa, mint sehol a világon; akkor a főváros (a kereskedelem és ipar fővárosa!), amelynek késhegyig menő harcot kellett volna vivnia emez adónem ellen, megjelent az akkori pénzügyminiszternél és kérte, hogy tessék a 2 és félszázalékos forgalmi adó helyett 3 százalékosat kivetni és a hatodrészt a fővárosnak juttatni. Ebből tengették magukat ideig-óráig, de tönkretették a főváros iparát és kereskedelmét.

Következett azután Wolffék bünlajstromának még néhány igen sulyos pontja. Igy a telekértéknövekedési adó eltörlése, valamint a külföldi kölcsön visszafizetésének olyatén elintézése, hogy pótlékot vetnek ki a villamosjegyre és az elektromosáram használatára.

— Tehát ugyanazok — vonta le a konzekvenciát — akik fajvédőknek, a keresztény szegénység védőinek hirdették magukat — eltörölték a telekérték növekedési adót, a külföldi adósságok terhét ellenben rárótták azokra, akik tudvalevően „gazdag" emberek, hiszen nem fogaton és autón, hanem — villamoson kénytelenek járni. Ez volt az ő szociális, keresztény- és fajvédő politikájuk.

A rakpartok bérbeadásánál „érthetetlen gyengédséggel kezeltek egy társaságot, amelynek részvénytöbbsége osztrák és angol kezekben van.

— Az aggok menházában — emelte ki Éber a szörnyü kontrasztot — a legszegényebb embereknek a zsebpénzét havi öt koronában szabták meg. Vajjon miért nem érvényesitették ezeknél a szerencsétlen páriáknál azt a gyengédséget, amelyet a gazdag társasággal szemben alkalmaztak.

Még egy elmés hasonlattal illusztrálta Éber Antal Wolffék rendszerét, majd befejezte az érdeklődést mindvégig lebilincselő beszédét.

A gyülés utolsó szónoka Márkus Jenő miniszteri tanácsos volt, aki lelkes szavakkal szervezkedésre szólitotta fel az Erzsébetváros polgárait.

— Zászlót kellett ragadnunk — mondotta — mert ez a város a lejtőre jutott abból a magaslatból, ahova nagy polgármesterei, elsősorban Bárczy István, emelték . . .

A gyülés lelkes hangulatban oszlott szét és még a lépcsőházban is ujra meg ujra megéljenezték a liberális vezéreket.

NBV

BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR
1925 ÁPRILIS 18—27-ig.
Rendezi a
Budapesti Keresk. és Iparkamara.
Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek.
Kedvezményes utazás és vizum. — Lakáskiutalás.
Felvilágositás a vásárirodánál V., Szemere-utca 6.

Volt-e már Keleten?

Látta-e már azt az isteni nyugodtságot, amellyel a török és az arabs az élet viszontagságait viseli? Ezt nagyrészt az erős, hamisitatlan babkávé bőséges fogyasztásának köszönheti. — Cselekedjék hasonlóképen!

Meinl Gyula r.-t.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Xylos-butor
Jótállás mellett, olcsó gyári áron, elsőrangu kivitelben; szállit hálló-, gyermek-, leányszobákat, konyha-, előszoba, hallberendezéseket, szalóngarnitúrákat, XYLOS gyermekágyakat, XYLOS rugómas faágybetéteket, sőt lakásberendezéseket részletfizetésre is
Hazai Fatermelő Rt.
Városi üzlete kizárólag V., Nádor-u. 18. Tel. 8-79.

Bárczy István: „Ezt a harcot nekünk elveszteniink nem szabad"

Beszélgetés Budapest nagynevü volt főpolgármesterével a községi választások kilátásairól

A Fővárosi Szabadelvü Párt szervezkedésében és agitációs tevékenységében — mint értesülünk — teljes erővel részt kiván venni Bárczy István, Budapest nagynevü volt főpolgármestere és polgármestere is. Akik ismerik Bárczy István finom, előkelő egyéniségét, bizonyára csodálkoznak ezen. A korteshadjárat nem az ő izlése szerint való, de ma mindenkinek ott kell lenni a küzdelemben. Ott kell lennie a harcban, ahol azokat a páratlan értékeket kell visszaszerezni, amelyeket éppen az ő bölcs, ragyogó sikerü és páratlanul népszerü kormányzása hozott életre. Az ő nevénél vonzóbb lobogót nem lehet Budapesten a községi választásokon kibontani. Éppen ezért hozzá fordultunk és tőle kértünk információt arra vonatkozólag, hogy milyen auspiciumok között indulhat meg a liberálizmus és demokrácia nagy mérkőzése a haldokló reakcióval. Bárczy István készséggel állott a Fővárosi Hirlap rendelkezésére és a községi választások kilátásairól a következőket volt szives elmondani:

— Az általános érdeklődés mellett, amelyet zászlóbontásunk felidézett, egyszerre *megindult a harc ellenünk* szóban és irásban, még pedig elsősorban *balfelől*. Lekicsinyelték a mi mozgalmunkat, elneveztek *álellenzékieknek, álszabadelvüeknek*, megvádoltak azzal, hogy megbontjuk a reakció ellen küzdők sorait. A szabadelvü irányt képviselő sajtó egy része se mutatott nagy rokonszenvet irántunk.

— Az álellenzéki és álszabadelvü jelzőkre vonatkozólag nincs mit mondanom, mert azt a közönség ugyis maga fogja megitélni eddig követett és ezután követendő eljárásunkból. Azonfelül

az a kérdés is a főkérdés eldöntésétől függ, nevezetesen, hogy zászlóbontásunk fog-e használni vagy ártani a reakció elleni küzdelemben?

— E tekintetben hogy áll ma a helyzet? Ugy, hogy a tőlünk baloldalt álló pártok, nevezetesen: a szociáldemokraták, a Kossuth-párt és a demokrata párt a demokratikus blokban szövetkezve kivánják a fővárosi választási harcot megvivni. Hogy ez helyes, célszerü és a legnagyobb eredményt biztositó taktika-e, arról nem vitatkozom, mert ez a szövetkezett pártok dolga. Az azonban egészen bizonyos, hogy a választók ama részében, amelyik a községi keresztény párt városi politikáját elhibázottnak és a főváros közönségére nézve károsnak tartja, vannak nagyon sokan, akik olyan szavazólappal szavazni nem hajlandók, amelyen, ha csak részben is, a szociáldemokrata párt, vagy a Kossuth-párt, vagy a demokrata párt jelöltjei szerepelnek. Ezeknek a számát ma pontosan megállapitani nem lehet, de hogy sokan vannak ilyenek, az egészen bizonyos. Már most

az eddigi városházi kormányzat megdöntése érdekében nem kivánatos-e, hogy legyen olyan párt, amely azokat a választókat gyüjtse zászlója alá, akik az előbb emlitett okokból a demokratikus pártszövetség lajstromával szavazni nem akarnak.

Ez annyira világos, hogy további magyarázatra nem szorul.

— *Nekünk egyénileg sokkal kényelmesebb lett volna csatlakozni a többi baloldali pártokhoz*, mert akkor minden fáradság és kockázat nélkül bevonulhattunk volna a győztes többséggel a városházára. De *mi a nehezebb, fárasztóbb, küzdelmesebb utat választottuk*, mert függetlenek akarunk lenni a többi pártoktól, mert ez felel meg a mi meggyőződésünknek, és mert hitünk szerint *csak igy lehet biztositani a reakció elleni feltétlen többséget*. Éppen

a mi pártunkkal megszerzendő többlet biztositja a többséget, szükség esetén még azokkal szemben is, akik a törvényhatósági bizottságnak hivatalból vagy kinevezés folytán lesznek tagjai.

Természetesen nem gondolok arra, hogy az utóbb nevezett 66 tagja a törvényhatóságnak *velünk szemben* fog állni, sőt határozottan számitok nagy többségüknek a támogatására, de nekünk minden eshetőségre fel kell készülnünk. *Ezt a harcot nekünk elveszteniink nem szabad. Nem is fogjuk, mert Budapest igaz barátai velünk lesznek. A győzelmet mi kockára nem teszszük, hanem éppen mi fogjuk biztositani, hogy a győzelem teljes és végleges legyen.*

A tanács nem végez önmagán harakirit

Rakovszky belügyminiszter és Ripka kormánybiztos döntenek a létszámapasztásról
Öt uj előljáró — Zilahi Kiss nyugalomba megy

A Fővárosi Hirlap karácsonyi számában jelent meg Ripka Ferenc kormánybiztos nagyjelentőségü nyilatkozata, amely már lényegesen többet mond a városházi létszámapasztásra vonatkozólag, mint a belügyminisztemek mejlehetősen általánosságokban tartott, ismeretes rendelete. A kormánybiztos már határozottan megállapitja a kormány kivánságát, amely szerint a tanácsi ügyosztályok számát tizenhatról tizre redukálják. Ugyanakkor pedig a kerületi előljáróságok számát néggyel, esetleg öttel fel akarják emelni, ami a belügyminiszter szerint az adminisztráció működését simábbá és közvetlenebbé tenné. A most végrehajtandó reform tehát

a létszámapasztás mellett az adminisztráció decentralizálásának célját is szolgálni kivánja.

Ami most már az előljáróságok szaporitásának kérdését illeti, erre vonatkozólag azt az információt kaptuk, hogy a kormány nemcsak az előljáróságok, hanem ezzel kapcsolatban a közigazgatási kerületek problémáját is meg akarja oldani. A reform kétségkivül azt jelenti, hogy nemcsak öt előljárósággal kapunk többet, de egyben

a mai tiz közigazgatási kerület helyett tizenöt közigazgatási kerülethez jut Budapest.

Az eddigi tervek szerint a Várból, a Terézvárosból, az Erzsébetvárosból, a Ferencvárosból és Kőbányából hasitanak ki egy-egy uj kerületet. A Viziváros, Óbuda, a Belváros, a Lipótváros és a Józsefváros megtartják mai egységüket. A terv ellen egyesek azt hozzák föl, hogy okosabb lenne a Lipótvárost ketté osztani, mint a Várat, mert a Vár csak területileg aránytalan a többi kerülethez képest, de lélekszám tekintetében nem abnormális; ugyanakkor azonban a Lipótváros területileg is és lélekszám tekintetében is tulfejlődött. Kétségtelen, hogy az adminisztráció megjavitása érdekében a legfőbb elvnek a kerületek arányositásának kell lennie. Itt csak azt konstatáljuk, hogy mindezek még csak tervek és kombinációk még, a döntés csak a közeli napokban történhetik meg.

Hasonlóképen csak tervekről beszélhetünk a létszámcsökkentés kérdésében is, mert

a létszámcsökkentés legfontosabb kérdései tekintetében Rakovszky belügyminiszter csak most ül majd össze tanácskozásra Ripka Ferenc kormánybiztossal.

Biztosra veszik, hogy a hat tanácsnokon kivül feltétlenül nyugalomba küldik a harmadik alpolgármestert, „az alpolgármesteri cimmel és jelleggel felruházott tanácsnokot", Zilahi Kiss Jenőt is. Ez természetes, hiszen ezt az állást közgyülési határozattal 1910-ben rendszeresitették és ennek az állásnak a fővárosi törvényben nyoma sincsen. Budapest közönségében ez nagy megnyugvást fog kelteni, mert

a főváros polgársága örömmel fogja látni, ha Zilahi Kiss Jenő egész kiváló munkásságát az ébredő és fajvédő mozgalomnak szentelheti.

A hat tanácsnok nyugdijazására vonatkozólag, különféle kombinációk vannak forgalomban. Van egy elv, amely szerint az uj kerületi előljáróságok személyzetét a most B. listára helyezendők közül kell elsősorban kiállitani. Ezen az alapon egyesek azt remélik, hogy a B. listára kerülő hat tanácsnok közül ötöt kerületi előljáróvá lehetne átminősiteni.

Tudni kell azt is, hogy — amint az a mult szombati tanácsülésen kiderült, —

a főváros tanácsa nem hajlandó önmagám a harakirit elkövetni.

nem akarja — ami kényes is — megszabni az elvet, hogy a rangidős, vagy a rangban legidősebb tanácsnokok menjenek-e nyugalomba. A tanács ugyan azt vallja, hogy a belügyminiszter rendelkezése beavatkozás a főváros autonomiájába, tulajdonképen azonban ennek a hangoztatásával el akarja háritani magától az öncsonkitás kellemetlen feladatát. Ezért vár a döntés Rakovszky belügyminiszter és Ripka Ferenc kormánybiztosra. Természetesen álmodni sem lehet arról, hogy a tanács legutóbbi tessék-lássék „létszámapasztásával" már eleget is tettek a belügyminiszter kivánságának.

Fullánkok

A miniszterelnök

szájából hallottunk arról, hogy az eljövendő esztendő jobb lesz, mint amilyen az elmult volt. Aki az országot kormányozza, talán jobban belelát a jövendőbe, mint a többi, a közönséges emberek, de — ne vétessék zokon nekünk — mi még nem láttunk embert, aki nem reménykedett volna az uj esztendőben és ne szidta volna a multat. Nem is lenne méltó a miniszterelnök arra, hogy az ország élén álljon, ha a nemzet jövőjében nem bizna. A jövendő pedig mindenkor a holnapon kezdődik. Hiszen többé-kevésbbé tudják a kormányférfiak, hogy hol szorit a cipő. A miniszterelnök például meg is jelöli három nagy nyavalyánkat: a vámok magasságát, a forgalmi adó gyilkos árdrágitását és a hitel hiányát, azaz, hogy megfizethetetlenségét. De azonnal hozzá is teszi, hogy mindezek leépitéséhez hónapok kellenek. Nem kivánjuk más száz betegségünket, szegénységünk más száz leoperálni való genynyes daganatát bemutatni. Megelégednénk mi ezzel is, ha a miniszterelnök emlitette három borzalomtól megszabaditanának bennünket. De azt azután azonnal. A többit meg fokozatosan. Valahol azonban meg kellene kezdeni a dolgokat és az ilyesmikre legjobb az uj esztendő, amely maga is valami kezdetet jelent: csak aztán azt ne mondják, hogy miután ezen az ujéven még nem kezdhetjük meg a dolgot, majd a jövő ujesztendőkor gondolkodunk róla. Mert ez nálunk már igy szokott lenni.

A mulatóhelyek eladása

ezentúl csak rendőri beavatkozással lehetséges. Nemcsak hogy a főkapitány engedelmével lehet ezentúl mulató-tulajdonossá lenni, de a mai mulatótulajdonosok előéletét is megvizsgálják és aki már börtönben ült, annak nem adják ki a „pótengedélyt", amely nélkül a jövőben senki sem lehet lokáltulajdonos. Bármilyen liberális felfogásuak vagyunk is és igy perhorreszkáljuk azt, hogyha lehetetlenné teszik a büntetését elszenvedett bünös további üldözését, éppen annyira helyeseljük ezt a főkapitányi intézkedést. Mert, aki nem lehet lokál-tulajdonos, az még mindig igen sok tisztességes módon megkeresheti a kenyerét. Ezzel szemben, aki börtönben ült már, annak a számára a bün ezerféle formájára nyujt alkalmat az éjszakai élet, a lebujok atmoszférája, amelynek révén igazán vidáman lesz az ilyen ember visszaesővé. A rendőrségnek azonban nem lesz tulságosan nehéz dolga a „prius"-ok kikutatásával, mert a lebujok maguk mutatják meg, hogy kik a fegyházviselt tulajdonosok, de még azt is, hogy kik érettek meg már a börtönre?

A kirakat, a cimtábla,

a transzparens a reklám legfontosabb eszközei közé tartoznak, mig a reklám nélkül sem a kereskedelem, sem az ipar megélni a mai viszonyok között nem tud. Szeretnénk ezeknek az eszközöknek a hatalmát és lehetőségét a legszélesebben kiterjeszteni, mert véleményünk szerint, csak egyetlen korlát lehet és ez: az izlés. Budapesten csak ez az egy hiányzik és a kereskedelem, meg az ipar csak önmagának használna, ha ezen a téren önként alárendelné magát egy szervnek, amely mértéket tartana. A vége ugyis az lesz, hogy a reklám izlésbeli szertelenségei ellen is csinálnak egy mozicenzurát, éppen ezért azt ajánlanánk azoknak, akiket illet, inauguráljanak ők maguk egy szervet, amely elvégzi az izlés-kontrollt. Mert mindig jobb, ha az ember maga szerez magának egy barátot, mintha hivatalosan ültetnek a nyakára egy ellenséget.

A választási bizottságokban az összes pártok erőviszonyaiknak megfelelően vannak képviselve

Összeomlanak a jobboldali és baloldali támadások

Rakovszky Iván belügyminiszter ujjásztendő napjára kinevezte a választási bizottságokat, amelyekről már előre is konstatálni kell, hogy Budapest egész társadalmát, annak minden rétegét képviselik. Nem csodálkozunk, ha ez a névsor bizonyos kritikát váltott ki. Hiszen politikai harcról van szó, ahol mindent ki szoktak használni az agitáció eszközeivel. Az objektivitás nem a politikai pártok kötelessége, hanem azoké, akik a hatalmat kezelik. Ebben az esetben

a legteljesebb megnyugvással látjuk azt, hogy a kinevezett bizottságok névsorának összeállításánál az objektivitás szinte tökéletesen érvényesült

és csak a baloldali kritikák számára van annyi megjegyezni valónk, hogy még a politikai kiszinezés mögül is kiérzik az a megnyugvás, hogy a főváros jövendő sorsát eldöntő választások irányitása végleg kicsuszott Wolff Károlyi reakcionáriusainak kezéből.

A fővárosi törvényhatósági bizottság ujjászervezéséről szóló törvény értelmében különben a belügyminiszter Ripka Ferenc kormánybiztos előterjesztésére huszonkét bizottságot nevezett ki kétszázhusz taggal. A bizottságok mindegyike egy elnökből, egy alelnökből, négy rendes és négy póttagból áll. Hogy miként rekrutálódtak ezek a bizottságok, arra vonatkozólag csak annyit állapithatunk itt meg, hogy

mindegyik párt maga jelentette be jelöltjeit

és minden tekintetben a pártok kivánságát honorálták. Legékesebben különben maga a névsor beszél.

A bizottságok névsora:

I. választókerület.

A bizottság székhelye: I. ker. elöljáróság, Szentháromság-utca 8

Kirendelt jegyző: Parsch György kezelőtiszt, I. ker. elöljáróság. (Telefon: 40—72).

Elnök: Héczey Lajos nyugalmazott törvényszéki tanácselnök, ügyvéd. Helyettes elnök: Párkányi Ferenc magánzó. Rendes tagok: Lasz Károly nyugalmazott állampénztári igazgató. Hiesz Károly délivasuti igazgató, Szombathy Kálmán nyugalmazott hadbiztos-őrnagy, Gamauf Géza magánzó. Póttagok: Keömley Nándor nyugalmazott miniszteri tanácsos, Haussmann Béla főerdőmérnök, Morvay Zsigmond nyugalmazott főispán, Fekete Gyula nyomdász.

II. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, Horthy Miklós-ut 25.

Kirendelt jegyző: Kölgyessy László havid. hiv., IX. ker. elöljáróság. (Tel. J. 22—86).

Elnök: Timon Ákos egyetemi tanár. Helyettes elnök: Rausch Aladár nagykereskedő, kormányfőtanácsos. Rendes tagok: Draskóczy László gyógyszerész, Németh József könyvkereskedő, Pompéry Elemér szabadalmi birósági elnök, miniszteri tanácsos, Kramer Adolf festő- és mázolómester. Póttagok: Wehrmann Béla borkereskedő, Maertz Károly kereskedő, Naetzler Ervin ügyvéd, Nóti József magántisztviselő.

III. választókerület.

Székhely: Fővárosi erdőhivatal, Retek-u. 4.

Kirendelt jegyző: Dr. Tichler János, id. tan. fog. X. ü. o. kórh. aloszt. (Tel. Városház, 258).

Elnök: Ziegler Géza kormányfőtanácsos. Helyettes elnök: Sebestyén Imre kuriai biró. Rendes tagok: Hank József állami szénbányaigazgató, Bárdos Lajos miniszteri tanácsos, Bakonyi János nyugalmazott százados, Katona Sámuel magánhivatalnok. Póttagok: Hódv Lajos nyugalmazott postatakarékpénztári igazgató, Pyber Ignác délivasuti főfelügyelő, Szentgyörgyi Gyula müépitész, Révész Vilmos állatorvos.

IV. választókerület.

Székhely: II. ker. elöljáróság, Fő-utca 34.

Kirendelt jegyző: Dr. Sándor Dénes árv. fog., székesfőv. árvaszék. (Tel. Városház. 49).

Elnök: Kozma Jenő ügyvéd. Helyettes elnök: Hegyessy Kálmán nyugalmazott miniszteri tanácsos. Rendes tagok: Rose Henrik ügyvéd, Antalffy Nándor nyugalmazott miniszteri tanácsos, Horváth István iparosköri elnök, Löffler Vilmos ügyvéd. Póttagok: Thalabér István nyugalmazott táblabiró, Bozzay Ödön főmérnök, Csefkó István müvezető, Németh János cipőfelsőrészkészitő.

V. választókerület:

Székhely: III. ker. elöljáróság, Fő-tér 3.

Kirendelt jegyző: Déri Sándor főig., tan. IX. ü. o. (Tel. Városház. 341).

Elnök: Szilágyi Károly biztositóintézeti igazgató. Helyettes elnök: Tarlós Béla kir. járásbirósági alelnök. Rendes tagok: Szepessy Ágoston postaigazgató, Mettelka Frigyes nyugalmazott Máv. főfelügyelő, Vitéz Endre részvénytársasági igazgató, Milkovits Vazul főgépész. Póttagok: Bárczy Lajos főtisztviselő, Antal Jenő nyugalmazott alezredes, Diszberger Samu festőmunkás, Hazay Béla ügyvéd.

VI. választókerület.

Székhely: IV. ker. elöljáróság, Váci-u. 62.

Kirendelt jegyző: Dr. Gajáry György fogalmazó, tan. XIII. ügyoszt. (Tel. Városház, 30).

Elnök: Gündisch Guidó ügyvéd. Helyettes elnök: Hoepfner Guidó épitész. Rendes tagok: Steinhardt Antal müépitész, Bogosits Imre épitész, Girardi Tibor nagyiparos, Lajta Rezső szabónagyiparos, Póttagok: Melkó Bertalan szijgyártó, Görög Tibor kereskedő, Faragó Andor ügyvéd, Topál Károly nyomdász.

VII. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, Szent István-tér 13.

Kirendelt jegyző: Dr. Tőkés Gyula tan. fogalm., tan. III. ügyoszt. (Tel. Városház, 333).

Elnök: Losonczi Bódy Tivadar udvari tanácsos, nyugalmazott polgármester. Helyettes elnök: báró Feilitzsch Berthold. Rendes tagok: Frey Kálmán kormányfőtanácsos, a tőzsde alelnöke, Fayer Sándor kormányfőtanácsos, Zsembery Gyula ügyvéd, Bleyer Vilmos ügyvéd. Póttagok: Boda Ernő ügyvéd, Ladányi Mátyás főorvos, Török László ügyvéd, Káldor Gyula ügyvéd.

VIII. választókerület.

Székhely: V. ker. elöljáróság, Honvéd-u. 4.

Kirendelt jegyző: Dr. Farkas Imre tan. fogalm., V. ker elöljáróság. (Tel. 36—85).

Elnök: Spett Ferenc ügyvéd. Helyettes elnök: Kerpel Vilmos gyógyszerész. Rendes tagok: Schauer Róbert mérnök, Félix Aladár, a Calderonicég főnöke, Héderváry Hugó vegyész, Taiszk Jakab magántisztviselő. Póttagok: Guthardt Tódor vállalati igazgató, Kellner Ernő nyomdatulajdonos, Noszlopy Henrik szabómester, Zala Zsigmond gyárigazgató.

IX. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, V. ker. Érsek-u. 4.

Kirendelt jegyző: Szokolay Lajos s. hiv. ig., X. ker. elöljáróság. (Tel. J. 56—50).

Elnök: Örkény Hugó kormányfőtanácsos, helyettes elnök: Wilheim Adolf ügyvéd. Rendes tagok: Vogel Géza kereskedő, Szakály Antal ügyvéd, Rózsavölgyi Manó ügyvéd, Pallai Miksa kávés. Póttagok: Szemle János kereskedő, Grindl Károly szijgyáros, Weber József fodrászmester, Schön Salamon ügyvéd.

X. választókerület.

Székhely: VI. ker. elöljáróság, Aradi-u. 25.

Kirendelt jegyző: Hungler Imre havidijas, Föv. fuvartelep (Tel. J. 44—60))

Elnök: Elmayer István redőnygyáros, helyettes elnök: Pollák Ede ügyvéd. Rendes tagok: Földy József pénzintézeti tisztviselő, Bisztránszky József hentesmester, Grünzweig Sámuel ügyvéd, Farkas János szerelési vállalkozó. Póttagok: Fábián József gyáros, Vámos Gyula nagykereskedő, Tauffer Gábor ügyvéd, Kürti Nándor ügyvéd.

XI. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, VI. ker. Szív-u. 19.

Kirendelt jegyző: Hegedüs Elemér kez. főtiszt, tan. VII. ü. o. (Tel. Városház. 279).

Elnök: Biró Henrik kormányfőtanácsos, helyettes elnök: Bagen Antal gyógyszerész. Rendes tagok: Kacsoh Gyula magy. munkások szövets. igazgatója, Mihálovics Zsigmond plébános, Capp Gusztáv nyugalmazott tábornagy, Reymetter Árpád vállalkozó. Póttagok: Lambál Isván kereskedő, Gundel Károly vendéglős, Várkonyi Kálmán ügyvéd, Stoppinger Alajos famunkás.

XII. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, VI. ker. Váci-ut 57.

Kirendelt jegyző: Horváth Imre gazd tiszt., közp. anyagszertár. (Tel. 237).

Elnök: Homonnay Tivadar nemzetgyülési képviselő kormányfőtanácsos, helyettes elnök: Láng Frigyes gyáros. Rendes tagok Hegedüs István ügyvéd, Hufnagel Imre gyáros, Krasznér Ferenc épitész, Weisz Lipót mintakészitő. Póttagok: Barcs Kálmán kötélgyártómester, Ullmann Gyula kormányfőtanácsos, épitési vállalkozó, Schillinger Gyula kocsigyártó, Horváth Pál a cipészek szakszervezetének titkára.

XIII. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, VII. ker. Kazinczy-utca 23.

Kirendelt jegyző: Dr. Osvald Nándor szv. főtiszt, VII. ker. elölj. (Tel. J. 45—37).

Elnök: Nessy Gyula iparos, helyettes elnök: Schindler Emil, magyar államvasuti főfelügyelő. Rendes tagok: Jakabffy Kálmán postatitkár, Steiner Gyula orvos, Zoltán Gyula ügyvéd, Pászthy Károly magánhivatalnok. Póttagok: Laubacher Alfonz ügyvéd Horner Samu magánzó, Schmiedl Dávid ügyvéd, Gaál Márton kereskedő.

XIV. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, VII. ker. Dob-u. 85.

Kirendelt jegyző: Pogány László kőtiszt, tan. IX. ü. o. (Tel. Városház, 341).

Elnök: Gaiduschek Marcel biztositási igazgató, helyettes elnök: Lingel János kormányfőtanácsos, gyáros. Rendes tagok: Müller József kormányfőtanácsos, gyáros, Jerabek Kálmán gyárigazgató, Patay Samu orvos, Hartmann Rezső lakatos. Póttagok: Bayer Aladár gyári titkár, Hikker Gyula gyáros, Bánd Géza kereskedő, Glasner Sándor nyomdász.

XV. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, VII. ker. Hernád-u. 3.

Kirendelt jegyző: Grolig Ernő müsz. főtiszt, tan. II. ü. o. (Tel. Városház, 326).

Elnök: Gellért Jenő nyug. reáliskolai igazgató, helyettes elnök: Battenberg Lajos postafőigazgató. Rendes agok: Juba Adolf orvostanár, egészségügyi főtanácsos, Kovách Hermann kereskedő, Keresztes Béla ügyvéd, Kondor Rezső kereskedő. Póttagok: Zalavszky Andor iparfelügyelő, Neustadt Miklós kereskedő, Pridafka Géza postahivatali igazgató, Biró Dezső magántisztviselő.

XVI. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, Aréna-ut 16.

Kirendelt jegyző: Dr. Fazekas Béla árv. fog., szfőv. árvaszék. (Tel. Városház. 209).

Elnök: Erősdy Sándor nyugalmazott főispán. Helyettes elnök: Nagy István épitész. Rendes tagok: Ligeti Miklós szobrász, Zsellér Imre üvegfestő, Lévay István nyugalmazott állami felsőkereskedelmi iskolai főigazgató, Benedek Dezső müépitész. Póttagok: Szilágyi József dr. postatanácsos, Tost Ferenc kertész, Müller Rezső gyáros, Lévai Sándor magántisztviselő.

XVII. választókerület.

Székhely: Régi képviselőház, Főherceg Sándor-u. 13.

Kirendelt jegyző: Bodai Jenő id. hiv., VI. ker. elöljáróság. (Tel. 85—26).

Elnök: Csécsi Nagy Miklós dr. udvari tanácsos, uradalmi jogtanácsos. Helyettes elnök: Hertelendy Lajos nyugalmazott ezredes. Rendes tagok: Schödl Lipót gázgyári igazgató, Lakatos Géza dr. ügyvéd, Halász Ferenc háztulajdonos, Áron Dezső mérnök. Póttagok: Weinszeisz Lajos magánzó, Bieber József dr. ügyvéd, Konkoly Aladár takarékpénztári tisztviselő, Gyürey Rudolf magántisztviselő.

XVIII. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, Erdélyi-utca 6.

Kirendelt jegyző: Eller Károly kőtiszt, tan. XIII. ügyoszt. (Tel. Városház. 124).

Elnök: Lengyel Endre dr. ügyvéd. Helyettes elnök: Glatz Géza kereskedő. Rendes tagok: Morbitzer Nándor épitőmester, Putnoki István vendéglős, Gergely Bertalan dr. ügyvéd, Magyar Árpád dr. ügyvéd. Póttagok: Cservenka Jenő könyvkötő, Horváth István hangszerkészitő, Nagy Mór nyomdatulajdonos, Lerner Dezső magántisztviselő.

XIX. választókerület.

Székhely: Pedagógiai szeminárium, Mária Terézia-tér 8.

Kirendelt jegyző: Földváry Imre tiezö, tan. VIII. ü. o. (Tel. Városház, 82).

Elnök: Farkas Gyula lakatosmester. Helyettes elnök: Bohn József virágkereskedő. Rendes tagok: Nádor Lajos gyárigazgató, Steinweisz Károly épitési vállalkozó, Kiss József dr. királyi közjegyző, udvari tanácsos, Saly Endre nemzetgyülési képviselő. Póttagok: Breitner Ödön dr. orvos, Stadler Jenő mérnök, Stolniczky Guidó bankhivatalnok, Fenyvesi Aladár nagykereskedő.

XX. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, Bakáts-tér 12.

Kirendelt jegyző: Nagy Endre ktiszt, II. ker. elöljáróság. (Tel. 40—61).

Elnök: Papp-Ragány Endre nyugalmazott ezredes. Helyettes elnök: Konkoly Elemér dr. ügyvéd. Rendes tagok: Springer Ferenc dr. ügyvéd, Rauszek Jenő nyugalmazott miniszteri tanácsos, Szukováthy Imre dr. egészségügyi tanácsos, orvos, Zimmer Ferenc halászmester. Póttagok: Pirkner Konrád vaskereskedő, Pávlik Ferenc nyugalmazott rendőrfőfelügyelő, Angyalföldi Sándor fedéllemezgyáros, Hegedüs József magánhivatalnok.

XXI. választókerület.

Székhely: Elemi iskola, Szvetenay-u. 28.

Kirendelt jegyző: Lipovecz Aurél kőtiszt, tan. IV. ügyoszt. (Tel. Városház. 113).

Elnök: Bittner János hentesmester, kormányfőtanácsos. Helyettes elnök: Szölgyéni Ferenc, Ferenc József-intézeti ny. kormányzó. Rendes tagok: Wild Árpád gyárigazgató, Walter Ernő gyárigazgató, Lendvay Andor dr. ügyvéd, Béres József lakatos. Póttagok: Gersits Lajos nyugalmazott rendőrfőfelügyelő, Löffler Emil nyugalmazott tábornok, Weisz István postatakarékpénztári felügyelő, Schwartz Márkusz szabó.

XXII. választókerület.

Székhely: X. ker. elöljáróság, Szent László-tér 5.

Kirendelt jegyző: Dr. Szőts Farkas fogalm., tan. XV. ügyoszt. (Tel. Városház. 293).

Elnök: Sajó János lakatosmester. Helyettes elnök: Renner Róbert dr. ügyvéd. Rendes tagok: Farkas Kálmán dr. ügyvéd. Viczián István dr. helyettes államtitkár. Battlay János dr. ügyvéd. Pásztor Imre. a vas- és fémmunkások szakszervezeti titkára. Póttagok: Róth Sándor dr. ügyvéd. Sorg Antal gyáros. Mann Géza dr. gyógyszerész. Farkas Zoltán dr. ügyvéd.

A bizottsági tagoknak a kirendelt jegyzők a kivánt fölvilágositásokat mindenkor megadják, akár telefononis.

Érdekes nevek

Az első áttekintésre is látható, hogy minden párt képviselve van és föl kell jegyezni, hogy a szociáldemokraták, akik leginkább kritizálják a névsort ötvennyolc helyet kaptak és ha panaszuk van, akkor csak az lehet, hogy elnöki tisztet nem kaptak, ami azonban nem lehet jelentős kifogás, hiszen az elnöknek a bizottságokban nincsenek előjogai.

Wolff-pártiak is bőven vannak a bizottságokban, amelyeknek összetételében egész csomó érdekes nevet merül fel. Ott látjuk például Bódy Tivadar nyugalmazott polgármestert, Frey Kálmánt, a tőzsde alelnökét, a nagyipar számos jelentős képviselőjét, Erősdy Sándor volt főispánt, Marosvásárhely egykori hires polgármesterét, Ligeti Miklós szobrászművészt, Bittner János nagyvágót, Schödl Lipót gázgyári igazgatót és másokat.

A régi városháza emlékét Bódy Tivadaron kivül még számos név idézi fel, igy Kozma Jenőé, Szilágyi Károlyé, Benedek Dezsőé, Biró Henriké és talán legérdekesebben az elfelejtett Springer Ferencé.

Fajvédőék Bohn Józseffel, Viczián Istvánnal, Homonnay Tivadarral vonulnak fel, mint „nevesebbek"-kel, de ott van az egyik bizottságban a megszámlálhatatlanszor bukott képviselőjelölt, ügyvéd-gyógyszerész: Tauffer Gábor is.

Sok a nyugdijas magasrangu katonatiszt, köztük legmagasabb rangu Capp Gusztáv tábornagy. Akad nyugalmazott rendőrtiszt is, igy Gersits Lajos főfelügyelő és Pavlik Ferenc főfelügyelő, akiknek emlékezetes neve van a magyar politika történetében. A szocialisták egyszerü munkásokat neveztek be a bizottságokba és egyetlen szereplő személyként Saly Endre nemzetgyülési képviselő vonul föl közöttük.

A baloldali elégedetlenek

A bizottsági névsorok ellen a baloldalon felmerült panaszok nem egyebek, mint puffogó frázisok, amelyeket a választási hadjáratban szeretnének kamatoztatni, de kétségtelen, hogy ezt is igen erőtlen eszköznek kell minősiteni. Tény ezzel szemben, hogy a belügyminiszter kivánságának is megfelelően, de elsősorban saját igazságérzetétől vezéreltetve Ripka Ferenc kormánybiztos a legnagyobb loyalitást tanusitotta. Természetesen akkor, amikor az egyes bizottságokban négy rendes és négy póttagságot kell betölteni a hat párt között, amely jelölteket nevezett, nehéz megosztani, s a pártoknak esetleg még kell elégedni a póttagsággal is. De ez is minden esetben akként oldódott meg, hogy a kormánybiztos figyelemmel volt arra, hogy a pártok az egyes kerületekben milyen arányban vesznek részt a választáson. Az erőviszonyok szabták meg a kormánybiztos elhatározását. Komoly panasz tehát nem merülhet fel, a kortesszólamok pedig nem arra valók, hogy azokat mérlegelni lehessen. A demokraták és szocialisták egyébként akkor nem hördültek föl, amikor Ripka kormánybiztos visszautasitotta a Schöberl-féle iskolaszéki listát, mert azon csak prononszirozott Wolff-párti nevek terpeszkedtek. Vajjon ezeknek az uraknak talán az lett volna kedvesebb, ha most is egy Schöberl-listát kaptak volna?

Hallgassák meg csak a baloldali elégedetlenek, hogyan panaszkodnak Wolffék:

— A névsorban képviselve van minden párt a szélső jobbtól a szélső balig. Csak a keresztényszocialista párt nincs képviselve, a Keresztény községi párt pedig, mely ugyan képviselve van, teljesen háttérbe szorult és számbeli erejét mélyen alábecsülték a bizottságok összeállitásánál. A keresztény községi párt igéretet kapott arra, hogy amely bizottságban más pártállásu lesz az elnök, ott a helyettes elnöki tisztséget töltik majd be a keresztény községi párt tagjával, az elnökök között pedig egy olyan sincs, akit a keresztény községi párt a maga harcos tagjai közé számitana s a helyettes elnökök között is alig egy-két hely jutott a pártnak. Ezzel szemben a szociáldemokraták, sőt egy-két taggal még a kommunisták is (?) képviselve vannak a kormány által kiadott listán, ami pedig nemcsak a keresztény pártban, hanem még a mérsékelt liberális körökben is erős visszatetszést szült. Az exponált szociáldemokratákkal szemben nemcsak hogy a kereszténységet nem vették be, de még a fajvédőket is teljesen mellőzték és mindkét pártot ugy kezelték, mintha egyáltalán nem lennének hivei a fővárosban.

A baloldali panaszkodóknak talán elegendő válasz a jobboldali siránkozás. Mindezekből pedig nyilegyenes logikával meg lehet és meg kell állapitani, hogy a kormánybiztost a listák összeállitásánál a legtisztább objektivitás vezette.

A bizottsági tagok esküje

A belügyminiszter által kinevezett választási bizottságok tagjai szombaton délben tették le a hivatalos esküt az uj városháza közgyülési termében. Dr. Ripka Ferenc kormánybiztos ismertette a választási bizottság működésére vonatkozó törvényt és annak végrehajtási utasitását. A választási bizottságok valamennyi tagja esküt tett és senki nem élt avval a jogával, hogy fogadalmat tegyenek, még a szociáldemokrata párt képviselői sem. Dr. Ripka Ferenc kormánybiztos rövid beszédben figyelmeztette a bizottság tagjait arra, hogy az esküvel kötelezettséget vállaltak, amely szerint részrehajlás nélkül, lelkiismeretesen fogják végezni kötelességüket.

Ripka megfékezte a drágaságot

Egyes élelmicikkek már olcsóbbak, mint Bécsben

Amikor Ripka Ferenc kormánybiztos átvette hivatalát, legelső programmpontja volt a drágaság letörése. Emlékezetes az a bemutatkozó beszéde, amelyben Budapest szégyenének mondta, hogy egy agrárország fővárosában szinte minden élelmiszer drágább, mint Bécsben egy ipar-ország fővárosában. Vonatkozott ez akkor húsra, zsirra, tojásra, vajra és sok mindenféle másra. Azóta azonban jelentős fordulat történt. Igaz, hogy

még mindig vannak Budapeten drágább élelmicikkek, mint Bécsben, de az aránytalanság kisebb és vannak élelmicikkek, amelyek Budapesten már olcsóbbak, mint Bécsben.

Az Österreichische Volkswirth című igen tekintélyes osztrák közgazdasági szaklap egy bécsi embernek a létminimumát 1,467.240 koronában állapitja meg. Budapesten a létminimum egy főre számitva ezt az összeget minimálisan harminc százalékkal haladja meg. de sokkal súlyosabbá teszi a pesti embernek a helyzetét, hogy a magyar fővárosban a kereseti viszonyok, illetve — miután itt munkásokról van szó — lényegesen alacsonyabbak, mint Bécsben. Nagyon enyhén számitunk akkor, ha azt mondjuk, hogy

Bécsben a megélhetési viszonyok minimum ötven százalékkal jobbak, mint Budapesten.

Ripka kormánybiztos már megtette, amit az ő hatáskörében meg lehetett tenni, most a kormánynak kell cselekednie: meg kell találni a módot a kereseti viszonyok megjavitására, le kell szállitani a türhetetlen vámokat, meg kell fékezni a forgalmi adó tobzódását és alkalmazni kell a drágaság minden hatásos ellenszerét.

Hogy az intézkedések nem maradnak eredménytelenek, mutatja Ripka Ferenc kormánybiztos akciójának a sikere, amelyről el kell mondanunk az Österreichische Volkswirth adataira támaszkodva egyet mást.

Ripka akciójának sarkpontja a hús-probléma volt. Amikor Ripka jött, Budapesten drágábban vettük a húst, mint a bécsiek az importált magyarországi árut,

ma azonban az amerikai húsakció után Budapesten olcsóbb a hús, mint Bécsben.

Hiszen amig Bécsben 41.000 koronáért adnak egy kiló marhahúst, addig az Budapesten csak 38.000 koronába kerül. A sertéshús ára körülbelül parallel halad a két városban. Mégis nagy eredmény, hogy ma már elsősorban a marhahús lenyomódott a bécsi árak alá.

Annak idején a burgonyára volt legnagyobb panasza a kormánybiztosnak. Ma már a főváros által árusitott burgonya 100 koronával olcsóbb lett, mint a bécsi; ugyanakkor azonban a magánforgalomban igen nagy szégyenünkre 3800—4000 koronájával mérik a burgonyát, mig Bécsben 2600 koronáért kapható.

A budapesti pékek sáfárkodására jellemző, hogy

Budapesten olcsóbb ugyan a liszt, mint Bécsben, a kenyér azonban lényegesen drágább, mint ott.

Amig ugyanis Budapesten a legfinomabb nullás-lisztet meg lehet venni 7000 koronáért, addig Bécsben az átlaglisztet 7650 koronájával mérik; de amig Bécsben csak 6640 koronába kerül egy kilo kenyér, addig Budapesten szeretett pékjeink 7500 koronára drágitják.

A babnak kilója csaknem 1000 koronával, a kalarábéé 5000 koronával, a vajé 5000 koronával olcsóbb Budapesten, mint Bécsben.

De azután eddig van, amivel dicsekedhetünk, mert

a többi élelmiszer szinte kivétel nélkül jelentékenyen olcsóbb Bécsben, mint nálunk.

Szolgáljon itt a következő rövid összehasonlitás:

	Budapesten	Bécsben	Bécsben olcsóbb
Borsó . . .	12.000	11.000	1000 koronával
Káposzta .	5.000	3.000	2000 „
Sárgarépa .	4.000	3.500	500 „
Spenot . .	12.000	7.500	4500 „
Alma . . .	12.000 (községi 5000)	6.000	6000 „
Rizs . . .	12.000	9.800	2800 „
Rizs . . .	12.000	9.200	2800 „
Zsir . . .	40.000	38.500	1500 „
Cukor . . .	15.000	9.100	5900 „

Ilyen különbségek mellett méltán nehéz az élet Budapesten, különösen ha hozzávesszük, hogy a ruhanemüek ára minimálisan 30%-kal olcsóbb Bécsben, mint Budapesten. De drágábbak Budapesten a villamos, a gáz, a villany, tehát a közüzemek produktumai is.

Lendl Adolf kálváriája

A felfüggesztett állatkerti igazgató kártéritésért perli a fővárost

Hatodfél évvel ezelőtt felfüggesztették dr. Lendl Adolfot állatkerti igazgatói állásától és mindenkinek csodálkozására, még ma se fejezték be az ügyét. A felfüggesztést előleges vizsgálat nélkül, bosszuból eredt titkos feljelentésre rendelték el abban az időben, amikor mindenkit meg lehetett gyanusitani. Az volt a vád ellene, hogy Lendl titokban támogatta volna a proletárdiktaturát, amiért állitólag különböző előnyökben részesült és hogy ezért nevezték ki a Természettudományi Muzeum igazgatójává. A későbben lefolytatott vizsgálat azonban kideritette, hogy Lendl a kommün alatt semmiféle előnyöket sem élvezett; éppen olyan puritán életmódot folytatott akkor is, mint azelőtt; a fizetése felemelését se fogadta el, hanem maradt a régi szerződéses fizetésében; végül pedig azt is megállapitották róla, hogy a muzeumi igazgatói állást már a Károlyi-kormány fölkinálta neki, de nem fogadta el, hanem az Állatkert élén akart maradni.

Kiderült közben, amire eleinte nem gondoltak, hogy Lendlt nem is lett volna szabad felfüggeszteni, mert nem választott és nem kinevezett tisztviselője a fővárosnak, hanem szerződéses üzemigazgatója. Szerződése értelmében pedig nem volt felfüggeszthető, mert nem cselekedett olyat, ami miatt bünvádi eljárás alá foghatták volna. Mind a két fegyelmi bizottság, amelynek véleményezésre kiadták az ügyét, azt jelentette, hogy szerződése ellenére, jogtalanul függesztették föl. Az igazság szerint Lendlt azonnal vissza kellett volna állásába helyezni és evvel sérelmét jóvátenni. De nem igy történt. Inkább fiókba rejtették az elintézetlen aktát: hátha Lendl idővel megtörik!

A Magyar Tudományos Akadémia látva, hogy Lendl hónapokon át gyanuban marad, — noha 40 évre visszaterjedő tudományos munkálkodását mindenki elismerte —, felszólitotta őt, hogy rövid időn belül tisztázza magát, különben kitörlik a nevét a tagok névsorából. Lendl aktáit azonban valamelyik fiókban rejtegették, ügyét be nem fejezték: igy aztán néhány hónapi várakozás után az Akadémia és ennek nyomán a Természettudományi Társulat is kihagyta a névsorból. Amikor ez nyilvánosságra került, kimondta a székesfőváros tanácsa, hogy Lendlt lehetetlennek tartja egy kulturális intézmény élén, mert hiszen az Akadémia ellene fordult. Ezért tehát a tanács, az Akadémiára hivatkozva, ugy határozott, hogy Lendl szerződését egyoldaluan felbontja és egyben beszünteti összes járandóságait. Ez körülbelül négy évvel ezelőtt történt.

Lendl megfellebbezte a tanácsnak, szerinte, szerződésbontást célzó határozatát és érvelésében felhozta, hogy az akadémiai tagság elvesztése nem lehet szerződésbontó ok. Egyébként az Akadémia ki se hallgatta, csak hivatkozott a tanácsra. Most aztán a tanács megforditotta a dolgot és az Akadémiára támaszkodott.

A tanács nem terjesztette Lendl fellebbezését a közgyülés elé; erre Lendl egymásután két „Nyilt levél" cimü röpiratot intézett a közgyülés tagjaihoz, amelyben ügyét tüzetesen ismertette és az ismételt szerződésellenes eljárásra figyelmeztette a fővárosi bizottsági tagokat. A közgyülés tagjai — akik ugyis tudták Lendlről, hogy neki sok érdeme van az Állatkert ujjászervezése és felvirágoztatása idejéből — felocsudtak a nyilt levelek tartalmán: a törvényhatóság tehát hatályon kivül helyezte a szerződésbontó határozatot és ötös-bizottságot küldtek ki az ügy felülvizsgálására. A bizottság jelentéséről ezután már hallgat a krónika. Csak az bizonyos, hogy Lendl fizetését, minden járandóságát teljesen beszüntették, noha ez a közgyülés határozatával ellenkezett.

Lendl eddig türelmesen várt és remélte, hogy a városházi hatalmasokkal szemben igazságát békességes uton is elérheti. Most már azonban — ugy értesültünk — biróság elé viszi az ügyét és szerződése érvénybentartását pörös uton fogja követelni. Egyébként tavaly már akarták vele kiegyezkedni, azt ajánlották neki, hogy kérje nyugdijaztatását. Lendl azonban kijelentette, hogy az igazságos elintézést követeli. —

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Válságban a szomszédos községek ipara

Az aranyparitásos kövezetvám kártevése

Magyar állampolgár vagy, itt, ebben a vihardult siralomvölgyben éled le az életedet, itt koptatod el az agyvelődet, itt használod el az idegeidet és izmaidat, itt adod le tizféle adóban minden keresetedet és jövedelmedet s ha kimégy az utcára, mégis elédbe állnak s ugy bánnak el veled, mintha idegenből ideszakadt ellensége lennél az országnak. Pedig semmi rosszat nem akarsz, csak élni szeretnél s hogy meg tudj élni, keresed az olcsóbb beszerzési forrásokat. Tizezer korona sok pénz és nagy megtakarítás és hogy a megtakaritott tizezer koronából másfél kiló kenyeret vehess, nem sajnálod az utat és kimégy Budapest valamelyik határközségébe, hogy ott szerezd be szükségletedet. Mindig azt prédikálták, hogy takarékoskodj, verd a fogadhoz a garast, mert csak a takarékosság menthet meg téged is, meg az országot is a végromlástól.

Kerülni akarod a végromlást és kimégy Ujpestre vagy Erzsébetfalvára, hogy beszerezz magadnak durva fából gyalult konyhabutorzatot. Magad rakod szekérre és magad hajtod be a kocsit, amely elé egy éhes csacsi van fogva.

A vámsorompónál megállitanak és kövezetvámot szednek tőled.

Az egész rakomány alig egy mázsa.

de tiz mázsa után vetik ki a kövezetvámot.

Azt kérded, miért tiz mázsa után? A finánc vállait vonogatja és azt feleli, hogy ilyen a szabályrendelet. Ujpestről tehát nem hozhatsz be Budapestre büntetlenül egy deszkákból összetákolt konyhakredencet, nem hozhatsz be egy pár cipőt és nem hozhatsz be egy öltözet ruhát. De az Isten szent szerelmére, hát Ujpest nem Magyarország. A földrajzból tudod, hogy hozzánk tartozik s ha valahol mégis azt állitanád, hogy Ujpestnél véget ér a magyar királyság imperiuma, hazaárulás miatt perbe fognának. Miért büntetnek hát mégis, harminc meg ötvenezer koronákkal, ha Ujpestre vitted a pénzedet? Hát Ujpestnek nem szabad fenntartania magát, az ujpesti iparost nem szabad támogatni? Ellenségünk ő és az ellenség pusztuljon éhen?

Az első pillanatban azt hinnéd, hogy ez a szeliden megszervezett utonállás, mely a vámsorompónál megcsapolja pénztárcádat, csak arra jó, hogy Budapestet megvédje Ujpest vagy Erzsébetfalva ellen. Hazafiságnak véled ezt a kis vámoperációt, mely arra akar kényszeriteni, hogy ne Ujpesten szerezd be szükségleteidet, hanem Budapesten s ne az ujpesti iparost támogasd, hanem a budapestit. De egy-két percnyi gondolkozás után rá jössz arra, hogy itt szó sincs a pesti ipar, meg a pesti kereskedelem védelméről.

Itt nem védeni, hanem fojtogatni akarnak.

Fojtogatni, amig csak egy szusszanatra való erő lakozik benned. Mert ha védeni akarnának, beeresztenék vámmentesen a butoraidat. Az olcsóság az egyetlen igazi védelem, te ezt a védelmet könyörgöd tőlük s ők, amikor valami szépet, vagy jót igérnek, hogy ezzel megveszteges-senek,

mindig is arról szónokolnak, hogy olcsóbbá kell tenni és olcsóbbá is teszik az életedet.

De még az igéretnek az örömét se élvezted ki s már egy ujabb adóval jönnek. Legujabb igéretük beváltásául

rád verték a dupla aranyparitásu kövezetvámot.

És hiába kiáltod torkodszakadtából és hiába bizonyitod minden tudásoddal, hogy

ez a magos kövezetvám tönkreteszi Budapest határmenti községeinek iparát és kárositja a budapesti kereskedelmet, meg a budapesti fogyasztót,

ők a vámot nem csökkentik s megmaradnak a mellett, hogy egy mázsa áru után ugyanannyi kövezetvámot kell fizetni, mint tiz mázsa után.

Nyilvánvaló,

hogy itt a pakli az iparos, meg a középosztály ellen megy.

Mert az iparos, aki üzemének kisebb fejlettsége mellett nem vállalkozhatik arra, hogy hetenkint tiz mázsa árut szállitson a kereskedőnek,

hátrányban van e vámrendszer folytán a gyáriparral,

akinek termelőképessége nagyobb lévén, tiz mázsára vállalkozik

és tiz mázsa árura osztja el azt a vámösszeget, amelyet az iparos egy mázsáért fizet.

A kereskedő tehát a gyároshoz megy megrendeléseivel, mert ennek kevesebb lévén a vámja, annyival olcsóbban adhatja az árut, amennyivel kevesebb vámot fizet, mint az iparos. Hagyján, ha a fogvasztó előnyét látná ennek. De mi a helyzet? A pesti gyáros, vagy pesti nagykereskedő, aki a vidéki ipar lekapcsolása következtében versenytárs nélkül marad a pesti piacon,

kihasználja a kedvező helyzetet és diktálja az árakat.

Budapest tehát azáltal, hogy fenntartja a magas kövezetvámot, egyfelől lehetetlenné teszi a vidéki gyártmányu iparcikkeknek a pesti piacra való özönlését,

másfelől megakasztja nemcsak a vidéki ipar fejlődését, de a fogyasztás erősbödését is.

Lehetséges, hogy Budapest jövedelmei kezdetben emelkedő tendenciát mutatnak, de ez csak addig tart, mig a piacon felgyülnek a készletek, ha ugyan szó lehet arról, hogy a mai magas vámok mellett a vidéki ipar felkeresse a pesti piacot. Csakhogy a piac, minthogy nincs vásárló, hamarosan nagyobb készlettel fog rendelkezni, mint amennyit a közönség el tud fogyasztani.

És ekkor bekövetkezik a vidéki ipar sztagnálása és lassu sorvadása, aminek következményeit végül a városháza jövedelmei is megérzik?

De eltekintve ettől az utolsó konzekvenciától, lehet-e más községek pusztulása egy város pénzügyi politikájának a bázisa?

Budapest csak egy virágzó Magyarország közepette virágozhatik s ha az ország pusztulásra van itélve, a romok fölött aligha fejlődhetik tovább az ország fővárosa.

Budapestet nem lehet ugy megmenteni, hogy romba döntjük a vidéket és

aki a vidéknek ellensége, az Budapestnek sem lehet a barátja.

Ripka Ferenc Budapest barátjaként foglalta el hivatalát. Bizunk benne, hogy ez az egy jóbarát kivédi Budapest tömérdek ellenségének támadásait.

A kis-bank krokodiluskönnyei. A Hechtbankház tehát nem követte el az uzsora büntettét, amikor heti 3 százalékra adott kölcsönt s még az üzleti haszonban is részesedett. Hogy volt-e a három százalékon kivül üzleti haszna is, nem tudjuk, de ez nem fontos. A bankárszellem itt a lényeges és ez a szellem azt mutatja, hogy az efféle bankárok teljesen szakitottak a tisztes tradiciókkal, lemondtak minden bankármorálról és holttesteken keresztül törnek a meggazdagodás felé. A magyar gazdasági élet lerongyolódásában igen jelentős szerepük van ezeknek az apró bankároknak, akik egy parányi haszon reményében minden lelkifurdalás nélkül viszik a vágóhidra áldozataikat. Rizikót nem vállalnak, minden oldalról biztositják maguknak a nagy hasznot és éppen ezzel a módszerrel oly helyzetbe szoritják adósaikat, amelyből nincs menekülés. A legvérlázitóbb, hogy a betevők érdekeinek védelméről beszélnek, amikor kvalifikálhatatlan üzleteiket magyarázgatják. A betevők! Hát van kis bankcég, amelynek betevői is vannak? Hát van még Pesten ember aki a kisbankok bukása után rámer nézni egy ilyen bankra vagyonának rancsait? Ugyan hagyjanak fel az ilyen képmutatással és ne használják fel sulyos megitélés alá eső üzleteiket arra, hogy ismét felébresszék maguk iránt a közönség megcsappant bizalmát. Egy pesti kis bankár sok mindenre képes és egy ilyen kis bankárról sok mindent el is hiszünk, csak azt nem, hogy a betevői érdeke oly szent előtte, hogy inkább becsukatja magát, de ezeket az érdekeket fel nem áldozza. Ne mókázzunk azokkal a betevőkkel. Budapesten még egy kis bankárt se csuktak be amiatt, mert nagyon szerette a betevőit. De ha már könnyeket hullatnak a közönség érdekében ezek a hárompercentes urak, jó lesz, ha a törvényhozás komolyan veszi ezeket a könnyeket és a közönséget megvédelmezi e kis- és törpebankok jóakarata ellen.

Kinevezések. A Hazai Fatermelő R.-T. igazgatósága Spádi Árpád, Steinhausz Géza, Bartos Ignác igazgató-helyetteseket igazgatókká, Róth Ödön dr. főtitkárt igazgató-helyettessé nevezte ki.

A „Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet Rt. közgyülése az 1923—24. üzletévre 1925 január 2-ikától kezdődően részvényenként 1000 K (200 százalék, a mult évi 80 százalékkal szemben) osztalék kifizetését határozta el. Az igazgatóság uj tagjává választatott báró Kornfeld Pál, a Magyar Általános Hitelbank ügyvezető igazgatója.

A Budapesti Iparbank R.-T. 1925 január 2-án megtartott rendkivüli közgyülésén elhatározta, hogy eddigi 200 millió koronás alaptőkéjét 400 millió koronára emeli fel. A kibocsátásra kerülő 200.000 darab 1000 K n. é. uj részvényt teljes egészében a régi részvényeseknek ajánlják fel 1:1 arányban 5000 K árfolyamon. A joggyakorlás január 3-tól 10-ig az intézet pénztáránál (IV., Eskü-tér 8.) eszközölhető.

A Goldberger Sám. F. és Fiai R.-T. közgyülése az 1923—24. üzletév osztalékát részvényenként 6000 koronában állapitotta meg. Az esedékes szelvény 1925 január 2-tól az Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár, az Anglo-Austrian Bank budapesti fiókjánál és a társulat pénztáránál váltatik be.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt.

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 19. szám

TELEFON 38—83, 170—40
BÁNYA, KOKSZ- ÉS MELLÉKTERMÉKGYÁR: LUPÉNY
SÜRGÖNYCIM URIKÁNY

MOLNAR JANOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-U. CSARNOKÁN) · TELEFON: József 139-78.
Csillárok, szerelés anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, **villamosvasalók,** főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és felwattos lámpák raktáron.

Maul KAKAÓ CSOKOLADÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. ☐ TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LÖWI M. és KÁNDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST VIII. MÁTYÁS-TÉR 15 SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

Események

Olvasóinkhoz!

Az évforduló alkalmával olvasótáborához fordul a FŐVÁROSI HIRLAP és fontos hivatásának tudatában felhivja a figyelmet arra, hogy Budapest életében talán még soha nem találkoztunk olyan sorsdöntő napokkal, mint amilyenek most következnek. A főváros liberális gondolkodásu polgársága megkezdte és meg fogja vivni a harcot, amely jogos örökségét, a város sorsának intézését, visszaperli számára.

Soha nagyobb szükség nem volt megbizható, elvhü, a liberális érdekeket önfeláldozóan, ha kell: haláltmegvetően védelmező és hirdető kummunális sajtóra, mint ma. A FŐVÁROSI HIRLAP multja és jelene a legnagyobb garancia arra, hogy a liberalizmus nagy küzdelmében megtalálja hivatását és ki fogja vivni azokat a hatalmas eredményeket, amelyekért kötelessége mindent megcselekedni. Objektiv kritikával, de ha kellett meg nem alkuvó támadások között állunk őrt immár másfél évtizede a városházán.

Ma fokozott figyelemmel, fokozott energiával, teljesitjük hivatásunkat, s Budapest liberális közönsége tudni fogja, mi a különbség aközött, hogy mi mindig teljesitettük kötelességünket és aközött a kérészéletü próbálkozás között, amelyet a konjunkturaszülte kortesorgánumok alkalmi felvonulása jelent. A sorsdöntő hónapok kezdetén, amelyeknek eredményében szentül hiszünk, a régi bizalommal és hüséggel kérjük olvasóközönségünket, támogassa tovább is a régi szeretettel a mi törekvésünket.

*

Egyben arra kérjük lapunk olvasóit, hogy a mult év végén lejárt előfizetéseket idejekorán megujitani sziveskedjenek.

Előfizetési áraink:

Egész évre	150.000 korona
Fél évre	75.000 korona

Az ujesztendő a városházán. Buda polgárságának és több társasegyesületének képviseletében ujév napján az üdvözlők nagy serege jelent meg dr. Ripka Ferenc kormánybizos Gellérthegy-utcai lakásán. A Krisztinavárosi r. kath. egyházközség és a Budai katholikus kör nevében dr. Baránszky Gyula kormányfőtanácsos, a Budai társaskör képviseletében Ziegler Géza kormányfőtanácsos, a Budai dalárda nevében Dunay Jenő alelnök, a Klotild szeretetház-egyesület képviseletében Szőke Adolf gimn. igazgató, a Hüvösvölgyi társaskör nevében Holtzspach Nándor alelnök, végül a III. ker. társaskör képviseletében Andrejka Károly főkapitányhelyettes mondottak üdvözlő beszédet, kifejezést adva megbecsülésüknek és ragaszkodásuknak azért a kiváló tevékenységért, amelyet a kormánybiztos, mint budai polgár, ezekben a társadalmi egyesületekben kifejt. A kormánybiztos válaszoló beszédében meghatottan mondott köszönetet a meleg üdvözlésért és arra hivta fel a megjelent társasegyesületek utján Buda polgárságát, hogy leszámolva a gyülölködés és széthuzás szellemével: az igazi evangéliumi szeretet jegyében fogjon össze a szebb jövő kiküzdésére.

Itt emlitjük meg, hogy ujév napján a székesfővárosi törvényhatósági bizottságot pótló tanácsülés nevében dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, dr. Folkusházy Lajos, Buzáth János alpolgármesterek, Zilahi Kiss Jenő cimzetes alpolgármester, Fock Ede és Csupor József tanácsnokok kihallgatáson jelentek meg a kormányzónál s a főváros nevében a kormánybiztos meleg szavakkal üdvözölte az államfőt, aki szivélyesen megköszönte a főváros megemlékezését. Ezután a kormányzó behatóan érdeklődött a főváros ügyei iránt és különösen figyelmébe ajánlotta a főváros vezetőségének az idegenforgalom fejlesztése érdekében teendő intézkedéseket. A tisztelgés után a székesfőváros küldöttsége Bethlen miniszterelnöknél és József főherceg családjánál kitett üdvözlő-iveket irta alá.

Az üzemellenőrző bizottság megkezdi müködését. Mint ismeretes, Ripka Ferenc kormánybiztos felhatalmazást kapott a kormánytól az üzemek ellenőrzésének végrehajtására. Ennek a felhatalmazásnak értelmében, már meg is alakult az üzemeket ellenőrző bizottság, amelynek elnökévé Ripka kormánybiztos Némethy Károly v. b. t. t., ny. államtitkárt kérte fel. Az üzemellenőrző bizottság tizenöt rendes tagból áll, akik között a külföldi hitelezők három tagja is helyet foglal. A bizottság listája egyébként a következő:

Elnök: Némethy Károly dr. v. b. t. t., ny. államtitkár. Tagok: Kandó Kálmán, Ganz és Tsa, Danubius r.-t. vezérigazgatója, Róhrmann István vasut és hajózási felügyelő, Hoór-Tempis Mór dr., müegyetemi tanár, Becsey Antal magánmérnök, Schimanek Emil, a kir. József müegyetem rektora, Pásztor Miksa, a Pénzintézeti Központ helyettes vezérigagatója, Edvi Illés Aladár, ny. min. tanácsos, Ilosvay Lajos v. b. t. t., ny. államtitkár, Farkas Kálmán ny. államtitkár, Fejér Gyula min. tanácsos, Ereky Károly volt miniszter, Joó István min. tanácsos a népjóléti minisztériumban, továbbá 3 külföldi tag. Tizennégy póttag lesz a rendes tagokon kivül oly esetekre, amikor az üzemek vezetésével kapcsolatban előforduló bizonyos speciális ügyeket kell szakszerüen felülbirálni, illetve ezekről véleményt mondani. A póttagok névsora ez: Szesztay László müegyetemi tanár, Hiesz Károly dr., a Duna-Száva Adria vasuttársaság igazgatója, Molnár József, a Duna-Száva Adria vasuttársaság főfelügyelője, Jakabffy Oszkár min. oszt. tanácsos, akit annak idején pénzügyi szakértőül szemeltek ki, de most az üzemellenőrző bizottságban kap helyet, Windisch Herman, a Pénzintézeti Központ igazgatója, Hutyra Ferenc dr., az állatorvosi főiskola rektora, Paul Pál igazgató, Bánó Dezső kormányfőtanácsos, a Balatonfüredi r.-t. vezérigazgatója, Preysz Kornél dr., min. tanácsos, Hlatky Lajos, a Háztartás vezérigazgatója, Kun Gyula min. tanácsos, Angyal Dezső ny. állami kertészeti intézeti igazgató, Ziegler Géza kormányfőtanácsos, müépitész és végül Kádár Gusztáv ny. müszaki tanácsos. A bizottság Ripka Ferenc elnöklete alatt hétfőn délben tartotta meg alakuló ülését, amelyen az albizottságok is megalakultak. Az egyes bizottságok az üzemek felülvizsgálását még a héten megkezdik.

Ha tápszerre van szüksége, jól válassza meg. A Meinl-maltinkakao kitünő orvosok véleménye szerint vérszegényeknek, betegeknek, gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a legjobb tápszer. Kapható minden Meinl-üzletben.

SZÓRAKOZÁS

A waterlooi csata — hatszor. Szeretni... — egyszer a Renaissance-Színház müsorán. Lengyel Menyhért ragyogó uj vigjátéka — melynek eddigi 15 előadását 15 táblás ház tapsolta — tölti be természetesen a Renaissance-Színház e heti müsorát is. Csupán pénteken kerül szinre Géraldy remek szinműve: Szeretni... Kedden, valamint vasárnap délután a Csókoljon meg! kerül szinre mérsékelt helyárakkal.

Apollo-Színház
Telefon: József 105—05.
Medgyaszay Vilma
Homokzsák, Cetthalott, 72-es őrház
Kezdete 8 órakor.

A Vigszinház e hetének nagy eseménye a Délibáb szombati bemutatója lesz. Kivételes érdeklődéssel várják Vajda Ernő szinművét, amelyet világsiker hire előz meg. A Vigszinház parádés szereposztásban és stilszerü, szép kiállitásban hozza ki a Délibábot. A bemutatóig a müsor ugy alakul, hogy kedden és szerdán az Antónia kerül szinre Fedák Sári bucsu fellépéseivel. Csütörtökön és pénteken Tükörfolyosót, Bernstein Henry szenzációs szinművét játsszák. Vasárnap délután az Üvegcipőt adják.

POLA NEGRI
legszebb filmje

A spanyol táncosnő
(Don Caesar de Bazan)
zsufolt házak előtt mindennap
a Corvin-Szinházban.

Monna Vanna opera pénteki premierje a Városi Szinházban. A Városi Szinház január 9-én, pénteken mutatja be Ábrányi Emil, a kiváló komponista forró muzsikáju operáját, a Monna Vannát. A premieren mutatkozik be a Városi Szinház uj operaegyüttese: Bodó Erzsi, Halmos János, Kovács Dezső, Pajor Ödön. A premiert az illusztris szerző személyesen dirigálja és készíti elő. A Monna Vanna pénteki premierjének jegyeit már árusitja a Városi Szinház pénztára és valamennyi jegyiroda.

Negyvenezer ember tapsolt már a Krizantém előadásán a Városi Szinházban Alpár Gitta tüneményes énekének, Vigh Manci és Molnár Vera bravuros, vidám táncainak, Galetta Ferenc elragadó játékának, Sziklay József ellenállhatatlanul kacagtató humorának, D'Arrigó Kornél hármas kabinetalakitásának. A diadalmas és látványos magyar operett e héten kedden, csütörtökön és vasárnap este kerül szinre.

A Nótás kapitány 87—93. előadása tölti be a Fővárosi Operettszinház e heti müsorát. Népszerüségének teljében közeledik a pompás operett a százas jubileumhoz. Vasárnap délután a Drótostótot adják.

Belvárosi Szinház — 25 — Ki babája vagyok én. Vasárnap kerül szinre 25-ödször a szezon legnagyobb francia vigjátéksikere, a Ki babája vagyok én a Belvárosi Szinházban. Titkos Ilona, Tóth Böske, Kertész Dezső, Tarnay.

Postás Katica, a legmulatságosabb Zerkovitz-operett, a Blaha Lujza-Szinház szezonsikere a héten is minden este.

Városi Szinház: Kedd délután: A zsidónő; este: Krizantém. Szerda: Az iglói diákok. Csütörtök: Krizantém. Péntek: Monna Vanna (e szinpadon először). Szombat: A cigány. Vasárnap délután: Bohémélet (3); este: Krizantém (fél 8).

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.
Januári rekord-müsor!
PÁRIS SZENZÁCIÓJA A
PUPOS TÁNCOSPÁR
LEGER & LIA
5 KREMO
a világhirü ikaria-játékosok és a kisérő kitünő müsor!

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő (fél 8). Kedd délután: Három a kislány. Vasárnap délután: Árvácska (3).

Magyar Szinház: Kedd délután: A masamód; este: A vörös ember. Szerda: A vörös ember. Csütörtök: Sasfiók (300-ik előadás). Péntek, szombat: A vörös ember, Vasárnap délután: A válóperes hölgy (3): este: A vörös ember (fél 8).

Blaha Lujza Szinház: Vasárnap és kedd délután: Fügefalevél (3). Egész héten minden este: Postás Katica (fél 8).

Kamara Mozgókép-Szinház, Dohány-utca és Nyár-utca sarok. Telefon: József 140—27. Newmarketi turfbotrány 6 felvonásban. Milyenek az amerikai lányok 6 felvonásban (Gloria Svanson). Mindennap: fél 5, fél 7, 8 és 10 órakor.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.
SZENZÁCIÓS JANUÁRI MÜSOR **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével. Kezdete 3/4 8-kor.

Royal-Apolló. A flandriai fiu. Dráma 7 felvonásban. Főszereplő: Jackie Coogan. Fridolin igazat mond, Burleszk 2 felvonásban. Vasár- és ünnepnap: fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10. Hétköznapon: fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

78—85. Marica grófnő, Kálmán Imre legnagyobb világsikere 78—85-ödször kerül szinre a héten a Király-Szinházban. Minden este táblás ház, premiersiker. Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Vendrey, Szirmai, Raskó brilliáns együttese.

A 300-ik előadás büszke jubilemát ünnepli a Sasfiók. Csütörtökön, január 8-án este játssza a Magyar Szinház 300-adszor Edmond Rostand csodálatos költői remekművét, amely Ábrányi Emil forditásában már joggal számit magyar klasszikusnak. A 300. előadás a magyar szinházi kulturának világraszóló dokumentuma és messze külföldön is hirdeti a magyar müveltség fölényét. A jubiláris előadáson a cimszerepet természetesen Törzs Jenő játssza, akinek reichstadti hercege ma már fogalom.

Belvárosi Szinház: Kedd délután: A nagyhercegnő és a pincér; este: Ki babája vagyok én. Szerda: Ki babája vagyok én. Csütörtök: Az olasz asszony. Péntek, szombat: Ki babája vagyok én. Vasárnap: délután: Az olasz asszony (3); este: Ki babája vagyok én (fél 8).

25-ödször játsszák a Vörös embert. Drégely és Liptai hallatlanul mulatságos vigjátéksikerét pénteken este a Magyar Szinházban. A hét minden más estéjén is — csütörtök kivételével — A vörös ember megy.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Elsőrendü férfifehérnemüt készit

Angol és francia anyagokból nagy választék. Városi tisztviselőknek kedvező fizetési feltételek.

NÉMETHY-SZALON
IV., APPONYI-TÉR 4.

WAGNER-étteremben
ANDRÁSSY-ÚT 44. SZ.
minden csütörtök este
HÁZI DISZNÓTOR.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymaláta CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

---

Krayer E. és társa
festék-, kence- és lakkgyár
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.
Festékek Lakkok

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

Gummi-lemezek, **Gummi-**tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

PARDO és CAMHI
perzsaszőnyeg-üzlete
Budapest, IV., Párisi-utca 3.
(Koronaherceg-utca sarok.) Telefon: 195-12.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone“ egyészet Gyárak
Kollár Miklós és Breitner
özp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsén címkével vannak ellátva. — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a **Hungária-gyógyforrás** szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

LŐW SÁNDOR
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
Ő CS. és KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCEG KAMARAI SZÁLLITÓJA
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 81.
TELEFON: József 52-68.
A MÁV. SZERZŐDÉSES ÓRASZÁLLITÓJA
E lapra hivatkozók 5% engedményt kapnak.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

SZÓRÁDY FERENC
KÖNYV- és PAPIR RUHÁZA, KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA
BUDAPEST, IX., Ráday-utca 37. | FIÓKÜZLET: VIII., Üllői-ut 52/a.
Városi tisztviselőknek 10% engedmény.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FŰTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

GIPSZET ARUSITÓ RESZVÉNYTÁRSASAG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 január 14. — 2. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Romokat

elég nagy számban produkált Wolff Károly ur társasága, de szeretnénk megkérdezni tőle ebben a pillanatban, hogy vajjon mit épitett? Azt is nagyon jól tudjuk, hogy — ha erre a kérdésünkre válaszolnia kellene — pompásan kertelne, beszélne minden másról, csak a kérdésről nem, mint amikor Bodónétól a bor árát kérik. A frázis-zuhatagok nagymestere órákig el tud beszélni, anélkül, hogy valamit mondana, de rezsimjének „alkotásait" csak ujabb szópiramisok épitésén tudná kimutatni. Egyszer az egyik fullajtárja már vállalkozott arra, hogy uralmuk kézzelfogható alkotásait felvonultatja ámuló szemünk előtt. És volt benne elég szemérmetesség, hogy a Wolff-rezsim leghatalmasabb műveként a Budapesti Állatvásárpénztárt állitja oda, amelyről mindenki, aki a főváros ügyeiben csak egy kicsit is járatos, tudja, hogy 1907 december 15-ikén alakult meg. Akkor teremtette meg a liberális rezsim, amikor Wolff urról még azt sem tudtuk, hogy a világon van, amikor Csilléry ur még vigan huzta a fogakat és amikor még tényleg hatalmas teremtő munka folyt a városházán.

Aki pedig nem alkotott, annak rombolni kétszeres okból nem szabad. Éppen ezért megdöbbenve, az emberi önteltség visszataszitó példájától elfordulva vesszük tudomásul, hogy Wolff Károly „inkább romokban látja a fővárost, de nem engedi, hogy kivegyék kezéből a hatalmat." Ismertük ezt a férfiut, aki legalább olyan üres, amilyen elbizakodott; de nem tételeztük fel róla, hogy a nevetséges pöffeszkedésnek a lejtőjén ilyen mélyre zuhanjon.

Ezt a megbélyegezni való kjelentését kellő módon, bár tulságosan keszitys kézzel — no hiszen előkelő társaságban hangzott el a válasz — visszautasitotta már Ugron Gábor. Meg kell állanunk azonban mégis egy pillanatra, mert a Wolffok és Gömbösök fenyegetései kezdenek nem sporadikus jelenségek lenni. Megértjük, hogy a jó meleg fészek elvesztése fájdalmas, tudjuk, hogy a liberális erők utolsó bagolyvárból készülnek kilenditeni a tobzódó reakciót; de ha ez igy van is, csak keseregni, sirni, vagy dühöngeni van joguk. Fenyegetniök nem szabad, mert ők fognak rosszabbul járni. Ha ők erőszakos fegyverekhez merészelnének nyulni, akár ugy, ahogy Gömbös mondta, akár ugy, ahogy most meséli az ábrándos Wolff, ez a fegyver csak őket pusztithatja el.

Tudjuk, hogy ezek a pukkanó szó-bombák keserü pulyka-méreggel vannak csak megtöltve. Ez a hadjárat, lehet komikus is, de mi nagyon szomorunak tartjuk. Gömbös ur annakidején sietett magyarázgatni, hogy ő nem fegyverrel akarja megakadályozni a „destruktiv" győzelemnek a városházán való bevonulását; de később, amikor ismét barátai között volt, ujra megismételte kijelentését. Most Wolff ur jön azzal, hogy inkább romokban látja a fővárost, de nem engedi, hogy kivegyék a kezéből az uralmat. A végletekig talán mégsem lehet folytatni a fenyegetések eme sorozatát és mi sietve várjuk az illetékes fórumot, amely visszautasitja ezt a hangot és amely kijelenti, hogy minden erővel meg fogja védeni azt a döntést, amelyben a főváros lakosságának igaz akaratа fog megnyilatkozni.

Ez a döntés pedig nem lehet kétes. A Wolff—Gömbös-féle gyülölködés és uszitás ma már teljesen talaját vesztette, az antiszemita-fajvédő irányzatnak ma már csak akarnokai és kortesei vannak, de szavazói csak nagyon kevesen. Budapest népe ma már belátja Kossuth Lajos igazát, aki azt mondta: „az antiszemitikus agitációt, mint a XIX. század embere, szégyenlem, mint magyar restellem, mint hazafi kárhoztatom..." Ezt ma már azok a tömegek is vallják, amelyeket egy beteg kor lázas órájában a maguk jármába hajtotta.

Hol vannak ezek a tömegek ma már? Amivel ők ma fenyegetődznek, nem sokkal jelent többet, mint mikor a rossz diák a pad alatt füget mutat a professzorának. Ha a kommün utáni antiszemita fellendülés, a Wolff—Gömbös-féle fajvédelem mai helyzetére ráillik egy hasonlat, akkor az nem lehet más, mint amit Miklós cár mondott a XIX. század közepebeli Törökországra:

— Az én miniszterelm között két vélemény van Törökországról: az egyik, hogy haldoklik, a másik, hogy már meg is halt; egyik esetben sem lehet feltartóztatni a halált.

Hogy azután halottakkal hogyan fogja Wolff Károly rombadönteni a fővárost, ezt az egyetlen problémát nyugodtan bizzuk órá, akire igazán semmi mást nem mernénk rábizni.

„Épitésre készen a kövünk, nagyot alkotni már csak mi fogunk"

A Fővárosi Szabadelvü Párt szervezkedése

Bárczy István, Ugron Gábor és Rassay Károly nagy beszédei a Belvárosi Polgári Körben

Annak a nagyszabásu agitációs utnak, amelyet a Fővárosi Szabadelvü Párt a liberális gondolatnak jogaiba iktatása és az egységes polgári front megalkotása érdekében megindított, igen jelentős stációjához értünk el szombat este, amikor Bárczy Istvánnak, Ugron Gábornak és Rassay Károlynak a Belváros polgárságához volt módjában szólani.

A Belvárosi Polgári Kör előkelő otthonában, a fehér asztal mellett találkozott a Belváros szabadelvü polgárságának elitje, hogy meghallgassa a liberális vezérek programmját. Mert ezuttal már a liberális városi programm körül mozogtak a felszólalások: a politika háttérbe szorult és leginkább csak Rassay Károlynak volt igen nagyjelentőségü mondani valója, amely azóta már erős visszhangot váltott ki a politikai életben.

Városi kérdésekkel legelsősorban Bárczy István foglalkozott, aki ezuttal szélesen, minden problémába mélyen belenyulva tárgyalta a főváros jövőjét és beszédét páratlan érdeklődéssel hallgatta az egybegyült társaság. Ugron beszédében a liberális eszmét méltatta és költői lendületü szavai mély benyomást tettek a hallgatóságra.

A vendégek üdvözlése

Este nyolc órakor már megtelt a nagyterem, ahol a Belvárosi Polgári Kör nevében Gaar Vilmos, Gálos Kálmán, Lajta Henrik és Balogh István, belvárosi káplán, a kör titkára fogadták a vendégeket, akik között Bárczy Istvánon, Ugron Gáboron és Rassay Károlyon kivül, ott voltak Márkus Jenő miniszteri tanácsos, Papp József, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke, dr. Désy Géza, dr. Meisels Vilmos, dr. Halom Dezső vezérigazgató, Dán Leó, Alapi bankigazgató, dr. Kraemer József, Kun Sándor, Péry Dezső, Holczer Sándor, Tolnay Kornél, volt máv. elnökigazgató, Gündisch Guidó és kivülük még számos nagyiparos, kereskedő, ügyvéd, orvos. A kör jelenlevő tagjai között egymás után tünt fel a régi, jól ismert fejek, akik a liberális rezsim idején a közgyülési termet benépesitették.

Az első felköszöntőt Gaar Vilmos, kuriai biró, a kör elnöke mondotta, aki tartalmas, szép beszédben méltatta a nemes liberálizmust, kiemelte a fővárosi polgárság liberális vezéreinek érdemeit és üdvözölte a vendégeket, miközben mind sürübben csattant föl az éljen. Különösen, amikor Bárczy István neve hangzott el, szünni nem akaró tüntetés tört ki Budapest nagynevü épitője mellett.

A belvárosi polgárság nevében Balogh István titkár mondott elmelkedett szellemü beszédet. Ez a szimpatikus, fiatal pap, egy csapásra meghóditotta az est résztvevőit, mélyen járó gondolataival, bölcs mérsékletével, szavaiból sugárzó tiszta és nemes emberi érzéseivel. Szavai páratlan hatásuak voltak, amely hatás később Ugron Gábor beszédében változott gondolatokra:

— Az önök igen tisztelt titkára nemcsak azt bizonyitotta be ma este, hogy egyházának hü fia, a papi ruha méltó viselője, de azt is, hogy bátor ember...

Balogh Istvánt meleg szeretettel hosszasan ünnepelték.

Bárczy István: Mikor husz év előtt Budapest polgármesterévé választottak...

A vacsora szenzációja feltétlenül Bárczy István nagy beszéde volt. Rámutatott arra, hogy a szabadelvüség minden város fejlődésének alapfeltétele és itt különösen hangsulyozta az egybegyültek á landó helyeslése közben, hogy a liberálizmushoz a Belvárost és a kört a mult tradiciói is erőteljesen hozzákötik.

— Az ellenforradalom hintette el a reákciós mételyt — mondotta azután — s az ország közönsége ebből csak lassan tud kigyógyulni.

Hangoztatta azután, hogy nem akar pártküzdelmet folytatni, nem érez gyülöletet senkivel szemben, békés harcot és szabadelvüséget hirdet minden vonalon, mert

csak ennek révén lehet a fővárost mai zülött helyzetéből kimenteni.

Szólott azután a csillogó és harsogó programmokról, amelyeket azért adnak, hogy ne váltsák be. Hasonlóképen dolgoztak Wolffék is. A Fővárosi Szabadelvü Párt éppen ezért arra törekszik, hogy programmja megmaradjon a reális határok között, mert nagyon nehéz lesz a mai romokat eltakaritani és a főváros háztartását rendbehozni.

— Amikor husz esztendővel ezelőtt Budapest polgármesterévé választottak... —

Tovább nem folytathatta, mert a zugó tapsban elvesztek a szavai, majd az egész terem egyértelmüen, lelkesen kiáltotta:

— Éljen Bárczy István!

Ujra kellett kezdeni a mondatát:

— Amikor husz esztendővel ezelőtt Budapest polgármesterévé választottak, én is adtam programmot, de ezt a programmot be is váltottam...

Óriási tetszés és helyeslés kisérte ezeket a szavakat. Hiszen számosan voltak itt, akik husz év előtt hallották Budapest fiatal polgármesterének gyönyörü programmját, amelyről akkor talán azt mondhatták, hogy egy álmadozó lélek költői kitörése: de azóta bebizonyosodott, hogy amit igért, meg is csinálta, amit tervezett föl is épitette.

Aztán folytatta Bárczy István a jövő törekvések vázolását. Kijelentette, hogy nem akar politikát a városházán, mert

a polgárság nem jelszavakat és világnézeti felfogásokat keres, hanem kenyeret, megélhetést akar,

s nyomoruságának orvoslását kivánja. A Fővárosi Szabadelvü Párt nem kortesprogrammot ad, mert azt vallja, hogy komoly gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező férfiak tudják csak a fővárost mai teljesen züllött állapotából kiemelni és ujra arra a nivóra emelni, amelyen a háboru előtt volt.

— Nekünk — folytatta azután — erős szociális érzékről áthatott közigazgatásra van szükségünk, s nagyjában azt a rendszert akarjuk követni, amelyet a háboru előtt követtünk.

A fővárosi adminisztráció reformja

Bárczy ezután élesen kritizálta azt a módszert, amellyel most akarják a városházi közigazgatást megreformálni. Olyan embereknek kell ezt megcsinálni, akik a fővárosi adminisztrációt minden izében ismerik.

— Természetesen — mondotta —, az nem reform, ha megszüntetik az ügyosztályokat és szaporitják az előljáró's'ág'okat.

Általános helyeslés követte ezeket a szavakat, valamint a szónoknak azt a fejtegetését is, hogy

a közigazgatástól — a mai állapotokkal ellentétben — távol kell tartani a politikát.

— Ha majd a tisztviselők tudni fogják, hogy nem veszik tőlük jónéven, ha kortespolitikával foglalkoznak, akkor egészen más lesz a közigazgatás, mint ma, amikor a tisztviselőket belekényszeritik a politikába, sőt a városi ügyeket egyenesen a politika irányitja.

Szólott azután arról, hogy ebben a politikával telitett levegőben mennyire nem lehet semmit teremteni. Hivatkozott a lakáshiányra, majd zajos derültség közben jelentette ki:

— Az illetékesek sulyos tévedésben voltak, azt hitték, hogy a lakás a sok és a hivatal a kevés, csináltak hát lakás helyett lakáshivatalt. Vagy talán azt várták, hogy a lakosság el fog menekülni a fővárosból, vagy elpusztul, kihal? Talán ezért nem épitettek?

Megcsinálták a kincstári részesedést is, ami azonban elfogyott, anélkül, hogy bármi látszatja lenne, mig

Bécsben a kincstári részesedésből a lakások egész tömegét épitették fel.

Ismertette azután azt az anomáliát, amely a legantiszociálisabb adónál, a forgalmi adónál uralkodik. Ebből az adóból aránylag mérhetetlenül több esik a szegény emberre, mint a gazdagra. Valósággal degresszív adó ez, amely ellen ahelyett, hogy a főváros tiltakozott volna, részt kért belőle. Ebből az adóból szerezte a mai rezsim a jövedelmeit és az eljövendő rezsimnek kétszeresen nehéz helyzete lesz, ment nemcsak erről az antiszociális jövedelemről kell majd lemondania, hanem annak helyét mással is kell pótolnia. Ha az ember nem tudná, hogy hatalmukat nem ilyen rövid lejáratunak képzelték, azt kellene hinni, hogy ezt az egészet azért találták ki, hogy utódaiknak a hatalomban fejtörést és kellemetlenséget okozzanak.

A főváros

háztartása teljesen ezeken az antiszociális adókon nyugszik, de ennek a rabló-adórendszernek nem szabad állandósulnia.

Szólott azután arról, hogy az iskolában a gyülölet lángját szitják, bevitték, becsempészték oda is a politikát. Majd szünni nem akaró taps között jelentette ki:

— A politikát és a gyülölködést számüzni kell az iskolából, mert a politika nem oda való, a gyülölet pedig sehova se való.

A tanerőkkel és más tisztviselőkkel szemben elkövetett igazságtalanságokat jóvá kell tenni.

Végül Bárczy beszédét egy gyönyörü Ady-strófával fejezte be, amelyet áhitattal hallgattak végig:

Most a percek embereinek dáridója tart,
De épitésre készen a kövünk,
Nagyot alkotni már csak mi fogunk,
Nagyot és szépet, emberit, s magyart.

Mindenkinek éreznie kellett, hogy igy van, hogy igy lesz...

Ugron a városházi liberális rezsimről

Ugron Gábor mesteri módon fölépitett, szónoki szépségekkel telitett beszédében a liberálizmus céljait és eszközeit méltatta.

— Mi békét és szeretet hirdetünk — mondotta —, amelyet az egymás iránti szeretet érzése forraszt egybe.

Azután belekapcsolódva Balogh István igazi krisztusi szeretettől áthatott beszédébe, bejelentette, hogyha a városházán a szabadelvü rezsim jön, a vallásfelekezetek nem fognak kevesebb támogatást érezni, mint a multban. Annál a mérhetetlen tiszteletnél fogva pedig, amellyel minden felekezet papjai iránt viseltetnek, nem fogják megengedni, hogy a papok a politikába és a sárba rángáltassanak.

— Együtt fogunk müködni a papokkal —mondta —, de úgy, hogy őket magasan önmagunk fölé emeljük.

Válaszolt azután Wolff Károlynak arra a kijelentésére, hogy inkább lássa romokban a fővárost, mintsem a hatalmat kiadja kezéből.

— Ezzel szemben a szabadelvü polgárság — mondotta általános helyeslés közepette —, ha hatalomra jut, nem rombolni, hanem megfeszitett erővel épiteni fog. Kijelentjük azonban azt is, hogyha történetesen kisebbségben maradnánk, akkor sem lehet célunk a rombolás, hanem akkor is elszántan fogjuk hordani a téglát azoknak, akik épiteni akarnak.

Rassay és Désy Géza beszéde

Ugron beszédének további részében politikával foglalkozott, hasonlóképen Rassay Károly is, aki ezuttal a parlamenti helyzetre vonatkozólag tett igen fonos megjegyzéseket. Beszédének csak az a része érintette a városi politikát, amelyben hangsulyozta, hogy nem a munkásság ellen, hanem éppen a munkásság érdekében is meg kell csinálni a polgári frontot.

Végül Désy Géza mondott nagyon szellemes, okos beszédet, amelyben leginkább a numerus clausus kérdésével foglalkozott. Sok tapsot és tetszést aratott, méltóképpen fejezve be a szép estét, amely a Belváros polgárságának tiszteletreméltó hitvallása volt a liberálizmus mellett.

Vasárnap fölrepül a Ripka-párt lobogója

A párt erőteljes szervezkedése minden vonalon megindult

A választási bizottságok akcióba lépésével egyidőben az egyes pártok részéről megindult az erőteljes szervezkedés. Az egész választási fronton nagy az élénkség és a pártok agitációja minden oldalról igyekszik ébren tartani a polgárság érdeklődését.

Ripkáék szervezkedéséről a párt egyik vezető tagja a következő információt adta a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— A szélsőségektől mentes, középuton haladó községi polgári párt részéről az egyes kerületekben serényen folyik a szervezkedés. A budai részen a Ripka-párt a III. és IV. választókerületekben már megalakult. A III. kerületben Ziegler Géza kormányfőtanácsos, műépitész, a IV. kerületben dr. Kozma Jenő volt bizottsági tag vezetésével tömörülnek a választópolgárok. A közeljövőben az I., II. és V. választókerületek polgárai alakitják meg a szervezeteiket. A tekintélyes polgárok jelentős tábora érdeklődéssel és a legszebb reményekkel néz a budai oldalon a mérsékelt irányzatu párt választási eredménye elé.

— Mint kiemelkedő momentumot megemlitjük, hogy

január 18-án, vasárnap délután tartja a Ripka-párt első nyilvános zászlóbontó nagygyülését a Délivasut épületében lévő Budai Társaskör helyiségében.

— Hogy a zászlóbontó nagygyülésen kik lesznek a szónokok, arról most tárgyalnak a párt vezető férfiai. Reméljük, hogy ez a legelső nyilvános nagygyülés méltó és impozáns megnyilatkozása lesz a középuton haladó, mérsékelt irányu párt nagyarányu terjeszkedésének. A vasárnapi gyülés elé nemcsak Budán, de a pesti oldalon is nagy érdeklődéssel tekintenek.

— A pesti oldalon egyébként szintén folyamatban van a szervezkedés és az eddigi számitás szerint január végére a pesti oldalon is kiépülnek az összes pártszervezetek. Természetesen számbeli kombinációkról, vagy pláne eredményekről ma még korai volna beszélni. Az eddigi szervezkedés eredménye azonban biztató a jövőre nézve. A választópolgárság széles rétegei, melyek megelégelték a mindkét irányból bőven ontott szélsőségeket, keresve keresik azt a pártot, amely a tulzásoktól ment, felekezeti békét hirdető, alkotó munkát irta a lobogójára.

Még a legszebb asszony

báját is emeli, ha vendégeit illatos teával kinálja. A tea élvezete emeli a hangulatot, és a csevegés magasabb szférákba emelkedik.

Meinl Gyula r.-t.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18.

Uj januári műsor: **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével.
Darányi szerencséje parányi. — Verjüngt! slágerbohózatok.
Igy alszik a magyar ember, kis daljáték. Kezdete 8/4 8-kor.

Fullánkok

A demokráciáról

vitatkozott a napokban Vázsonyi Vilmos, nem mással, mint azzal a férfiuval, akivel nem lehet vitatkozni: Wolff Károllyal. A falrahányt borsó, a viharba vetett mag, a Dunába hordott viz nem lehet olyan fölösleges valami, mint a Wolff Károly meggyőzésére pocsékolt szó, gondolat és argumentum. És Wolff Károly ezt szereti meggyőződésnek, megingathatatlan hitnek nevezni, mi pedig tudjuk, hogy még csak nem is elvakultság, hanem a frázisok és jelszavak várfalai mögött üzött strucc-politika. Itt fölösleges minden szó, minden fáradság. Neki ugyan hiába mondja Vázsonyi, hogy a felekezeti demokrácia nem demokrácia. Ehhez azonban nekünk is lenne egy szavunk és szeretnénk kiegésziteni Vázsonyi Vilmos teoriáját. Mert amint igaz az, hogy a felekezeti demokrácia nem demokrácia, hasonlóképen nem demokrácia az osztály-demokrácia sem, amelyet Vázsonyi Vilmos szövetségesei üznek. A világért sem törünk a munkásság ellen, de a demokráciát még ő ellenük is meg akarjuk őrizni a maga hamisittatlan tisztaságában. Ezt pedig a polgári fronton lehet kiharcolni, a polgári fronton, amely sem felekezeti-, sem osztályharcot nem ismer.

Budapest autonomiája

mindenkor féltveőrzött kincse volt Budapestnek és mégis Bárczy Istvánnak egyik legutóbbi beszédében hevesen védelmére kellett kelnie ennek a minden erővel megvédelmező jognak. Hogyan? — sóhajt fel a budapesti polgár —, hát Wolffék nem védték eléggé Budapest autonomiáját? Hiszen már a saját halálhörgésüket is utánozták, hogy igy fognak haldokolni, igy fognak utolsót sóhajtani, ha el kell hullaniok az autonómiáért vivott küzdelemben. Valóban láttuk ezeket a pózokat mi is. De csak némelykor. Az első nemzetgyülésen — éppen Bárczy István keserü hadakozásával szemben — két kézzel szórták ki a Dömötör-javaslat tárgyalásánál az autonómia legdrágább kincseit. Mert azt vélték, hogy az autonómiás ballasztok kidobálásával a saját hatalmukat erősitik. Ők az autonómiát csak egyetlenegy esetben, csak egyetlenegy emberrel, Ripka Ferenccel szemben akarták megvédeni. De nem a főváros autonómiáját, hanem a saját egyeduralmukat. Ebben a silány egyéni érdekeikért vivott csetepatéban hullottak el és most jelentkeznek, mint az autonómia hősi halottai.

Az alagut

ellen egyizben már volt panasza Wolff Károlynak és be kell vallanunk, hogy egyetlen komoly sikerként tényleg rendbe is hozták némiképen az öreg alkotmányt. Ujabban azonban egyik lelkes, odaadó párthive, Ernst Sándor emlegette az alagutat a politikával vonatkozásban. Kifejtette, hogy a mai politikusok nagyon szeretik a homályt és kétértelmüséget, a ködöt, az alagutat és amikor kijönnek a másik oldalon, reájuk sem lehet ismerni. Mi türéstagadás benne: a hasonlat kitünően ráillik — Ernst Sándor barátaira. Ők azután igazán kivételes talentummal tudják homályban tartani szándékaikat, de még azt is, hogy tulajdonképen hova, kihez tartoznak. Makacs következetességgel kormánypártiak, ugyanakkor pedig — mert abban a tévhitben vannak, hogy ez népszerü — hadat viselnek a kormány teljes bizalmát biró kormánybiztos ellen. A kormánybiztos akciójának biztos sikerét láthatja ebben a Wolff-féle ellenzékieskedésben. Az alagut megtisztitása ezen az uton sikerülhet legjobban. Wolffék pedig csak hadd terjesszék tovább a homályt, azaz hogy a — sötétséget.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

A főváros a tranzitó-kereskedelemért

Irta: **dr. Purébl Győző** tanácsnok

A székesfőváros volt törvényhatósági bizottsága, ugyszintén a tanács mindenkor élénk figyelemmel kisérte és kiséri a székesfőváros tranzitóforgalmának alakulását és a forgalom lebonyolitására hivatott kereskedőknek helyzetét általános gazdasági érdekektől vezetve, mert az élénk tranzitó-forgalom feltétlenül az ország és a főváros gazdasági erősbödésére és az elszakitott részek nagy városainak szorosabban való hozzánk kapcsolására vezet.

A székesfőváros törvényhatósága még 1921. évi január havában foglalkozott a kérdéssel, midőn a nemzetgyülésnek, a m. kir. kormánynak, valamint a társtörvényhatóságoknak megküldött memorandumában fejtette ki részletesen a tranzitó-kereskedelemnek a fővárosban való összpontositásához és felvirágoztatásához füződő fontos gazdasági és társadalmi érdekeket.

Az utóbbi időben a tranzitó-forgalomnak csökkenése állapitható meg, mellyel összefügg azon tény is, hogy a forgalmat lebonyolitó kereskedők száma mindinkább kevesebb lesz. E sajnálatos körülmény egyrészt bizonyos intézkedésekre vezethetők vissza, melyek a tranzitó-kereskedelem fellendités gátolják, másrészt a tranzitó-forgalom emelésére hivatott intézmények hiányára.

A székesfőváros tanácsa minden erejével és befolyásával az e téren mutatkozó káros tünetek megszüntetésére törekszik és a tranzitó-kereskedelem fellendítéséhez füződő felismert érdekek védelmére a m. kir. kormánynál való közbenjárását határozta el. Mielőtt azonban a tanács ez ügyben intézkedést tenne, szükségesnek tartja, hogy e kérdés az érdekeltekkel szakszerüen és részletesen letárgyaltassék. E célból a közgazdasági ügyosztályban e hó 16-án délelőtt 10 órakor értekezletet tartunk.

Ez értekezleten elsősorban a tranzitó-kereskedelem csökkenésének okaival kivánunk foglalkozni, és azon intézkedésekkel, amelyekkel a régi forgalom ismét visszaállitható lenne. Megbeszélni kivánjuk továbbá az érdekeltekkel azon uj intézmények létesitését, melyekkel a tranzitó-forgalom emelhető lenne. Tudvalevőleg Magyarországon csak az ugynevezett „vámelőjegyzési raktárak" szolgálják a tranzitó-forgalmat, melyek müködésének lényege az, hogy a kereskedők által behozott áruk után vámot nem kell fizetniök, ellenben a kereskedő köteles az általa behozott árumennyiség 30 százalékát tovább exportálni. Természetesen ez raktárak szigoru hatósági ellenőrzés alatt állanak, nehogy a vámmentesen behozott árukat a kereskedők itt értékesitsék. A szomszédos Bécsben háromféle intézmény is szolgálja a tranzitó-forgalmat a hivatalos körök teljes támogatásával, minek következtében el is érte Bécs, hogy a tranzitó-kereskedelem és forgalom Budapestről majdnem teljes egészében oda terelődött.

Az értekezletre meghivót kaptak: a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, az OMKE, a Tranzitókereskedők Egyesülete, Fayer Sándor, a Vámpolitikai Központ, a Textilkereskedők Egyesülete, a Gyáriparosok Országos Szövetsége.

Erdekközösség a Törekvés takarékpénztár, a Corvinia biztositó és a Magyar-Francia között

Az Általános Fogyasztási Szövetkezet által alapitott Törekvés takarékpénztár, mint ismeretes, a közelmultban bevezette részvényeit a tőzsdére. Érdekes, hogy a munkások bankja teljesen kapitalista szellemben vezetett pénzintézet, amely a bankszakmába vágó összes üzletekkel foglalkozik, sőt a finanszirozástól sem zárkózik el. Legutóbb például megszerezte a Corvinia-biztositó társaság részvényeit. A biztositó-vállalatot aztán fejleszteni akarta, amely szándékát igen praktikusan oldotta meg: érdekközösségbe lépett a legrégibb magyar biztositó-intézetek egyikével, a Magyar Francia Biztositó-Társasággal. Az érdekközösség létesitése olyképen történt, hogy a „Magyar-Francia" egyrészt nagyobb paket Törekvés-részvényt vett át, azonkivül pedig megszerezte a Corvinia-részvények majoritását.

A „Magyar-Francia" egyébként meglehetősen függetlenitette magát az Első Magyar Biztositó Intézettől és most ugy az ország belterületén, mint külföldön teljesen önállóan szervezkedik. A bécsi főügynökséget, amely csaknem olyan apparátussal rendelkezik, mint a budapesti központ, már felállitotta és annak élére ifj. Feszl Gézát igazgatónak nevezte ki. A bécsi főügynökség nemzetközi működést fog kifejteni és bizonyára az internacionális kapcsolatok létesitése tette szükségessé, hogy a „Magyar-Francia" ismét felvette eredeti nevét: a „Franco-Hongroise" céget. A központi vezérigazgató egyébként ezentul is Mihályi Zoltán lesz, aki intézetének fejlesztése körül eddig is eredményes működést fejtett ki.

Megemlitésre érdemes még, hogy a Corvinia-biztositó is uj nevet akart fölvenni, a cégbiróság azonban a bejegyzést csak ugy lett volna hajlandó eszközölni, ha az uj névre keresztelt társaság 250 millió korona biztositéki alapot helyezett volna letétbe. Kimondta a cégbiróság, hogy a nevét megváltoztató biztositótársaság olyan elbirálás alá esik, mintha ujonnan alakult vállalat jegyeztetné be magát.

Az Angol-Magyar Banknál még mindig zajlik. A Tőzsdei Hiradó értesülése szerint az Angol-Magyar Bank felügyelő-bizottságának elnöke, báró Fehérváry Imre, e tisztségéről a napokban lemondott. A bank igazgatósága az elnöki állást fölajánlotta gróf Marenzi Ferenc Károly felügyelőbizottsági tagnak, aki azonban elhatározását egyelőre még függőben tartja.

Rotter ur a zsákban. A Magyar Kereskedelmi Csarnok termeiben csöndes polgárháboru dul. A polgárháboru zászlaját Rotter Zsigmond, az ismert zsákkereskedő és a Magyar Kereskedelmi Csarnok alelnöke bontotta ki. A zászlót zsákokból varrta össze és a zsákokon éktelen betükkel olvasható: Éljen Rotter Zsigmond, a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke. Rotter urat, ugy látszik, megszéditette az a tisztség, amelyben a Csarnok részesitette, amikor alelnökké választotta. Ez a megtiszteltetés tényleg több, mint amennyi Rotter urat megilleti. Az alelnök urnak ezt az előregezett tiszteletet azzal illett volna meghálálni, hogy szerényen viselkedik, ezzel is jelezve, hogy tisztában van a maga értékével és a maga kvalitásaival. De Rotter urat kissé megszéditette a hivatala és nagyra ör. Elnöke akar lenni ennek az előkelő kereskedelmi testületnek, amely Madarasi Beck Gyula báró elnöklete alatt mindenkor közmegelégedésre védelmezte meg a kereskedelem érdekeit. Rotter ur azzal a jelszóval inditotta meg a harcot, hogy egy kereskedelmi testület élén kereskedőnek kell állni. Természetes, hogy Rotter ur csak magát tartja annak a kereskedőnek, aki a testület élén állhat. Senki sem tiszteli jobban a kereskedőt, mint mi. De kereskedőnek lenni nem oly érdem, s nem jelent egyuttal olyan képességeket is, amelyek egy ilyen fontos állás betöltéséhez kivánatosnak. Rotter ur kereskedő, de az elnöki tisztséghez nemcsak iparengedély, de egyéb kellékek is szükségesek és Rotter urnak nincs egyebe, mint éppen csak az iparengedélye. Nincs kétségünk az iránt, hogy Rotter ur előreörését visszaverik és tagtársai Rotter urból nem fognak elnököt gyurni. A Kereskedelmi Csarnok tagjai ugyanis óvatos és tapasztalt férfiak, akik nem vesznek zsákbamacskát akkor sem, ha tudják, hogy a zsákban Rotter Zsigmond ur nyizsákol.

A szorzószám. Maga az élet egy ránkmeredő nagy bizonytalanság s igen kicsi azoknak a száma, akik ma tudják, meglesz-e a februári lakbérük s azoknak száma is elég tekintélyes, akik nem tudják, meglesz-e a holnapi ebédjük. Ebbe a nagy bizonytalanságba stilszerüen illeszkedik bele a szorzószám bizonytalansága. Ahányféle közpénztárral van dolgunk, annyiféleképen számitják át az aranykoronát papirkoronára. Más a szorzószám a vasuti pénztáraknál, más az adóhivataloknál, más a vámhivatalnál. Máshogyan számitják a kényszerkölcsön aranykoronáját és máshogyan az aranykoronában kivetett vagyon- és kereseti adót. Hogy ez gazdasági szempontból milyen anyagi károsodással jár, azt fölösleges hosszan magyarázni. Bizonyos, hogy az embert léptennyomon a legnagyobb meglepetések érik és ezek a meglepetések rendszerint kellemetlenek, mert a szorzószámot mindig úgy állapitják meg, hogy a befizető többet fizessen, az a fél pedig, aki pénzt kap, minél kevesebbet kapjon. Pedig ezeknek az önkényeskedéseknek részben korlátot állithatna egy kormányrendelet, amely intézkednék, hogy legalább a magángazdaságban csakis a tényleges dollárparitásu szorzószám alkalmaztassék. Aki más szorzószámmal dolgoznék, az uzsora vétségét követné el. Mindezt azért kellett leszögeznünk, mert a pénzügyminiszter kijelentette, hogy a szorzószám a költségvetési év végéig érvényben marad és az állam továbbra is a 17.000 szorzószámmal dolgozik. Meg kell állapitanunk, hogy a magyar korona értéke az utóbbi hetekben javult, s igy legalább is különös, ha az állam továbbra is 17.000 papirkoronát fizettet magának egy aranykorona után. Ha azonban büdzsétechnikai okokból ezt a keserü pilulát tehát le kell nyelnünk, azt mégis elvárhatnók, hogy a magángazdálkodásban a korona dollár-paritáson számoltassék el és ezt a kormány, mint mondottuk, rendeletileg és kötelezővé teheti. Ez az intézkedés sok visszásságnak és visszaélésnek venné elejét.

A Rima Amerikában hárommillió dollár kölcsönt szerzett. A magángazdálkodás hosszabb lejáratu hiteligényeit csakis külföldi kölcsön elégithetü ki, közgazdasági életünknek tehát legfontosabb teendői közzé az ilyen természetü külföldi kölcsönök megszerzése tartozik. Nagybankjaink ebben az irányban huzamosabb idő óta tárgyalásokat folytatnak, külföldi üzletbarátaikkal és pénzcsoportokkal, és e tárgyalások között legelőrehaladottabb az, amelyet Weisz Fülöp elnök és dr. Biró Pál vezérigazgató inditott meg newyorki bankcégekkel a Rimamurányi vasművek részére nagyarányu beruházási kölcsön megszerzése végett. E tárgyalások kedvező befejezésére alapos kilátás van, ugy, hogy a kölcsönre vonatkozó felhatalmazás elnyerése végett a Rimamurányi igazgatósága már is rendkivüli közgyülésre hivta egybe a részvényeseket. A készülő nagy müveletről az alábbi közlés számol be:

A Rima igazgatósága tárgyalásokat folytat newyorki bankcégekkel egy 2 és fél, 3 millió dollárra rugó kötvénykölcsön fölvétele tárgyában, melynek föltételei a mai viszonyok között kedvezőnek tekinthetők. A kölcsön 30 év alatt volna törlesztendő és elsőhelyü bekebelezéssel biztositttatnék. A Rimamurányi ezáltal abba a helyzetbe jutna, hogy megvalósithatja folyamatban lévő széleskörü beruházási programmját, melynek célja az, hogy üzemeit a modern kohászati technika vivmányainak megfelelő szinvonalon tartsa fönn s igy versenyképessége emelkedvén, a jövő uj feladataira megfelelően fölkészüljön. A társaság üzemi tőkéje is a megfelelő mértékre fog emelkedni s a vállalat eléri teljes pénzügyi konszolidációját. A kötvényeket átvevő amerikai bankcsoport ezen müvelettel kapcsolatban kedvező árfolyamon 100.000 darab részvényt is fix át akar venni azzal a szándékkal, hogy azok számára Amerikában piacot teremtsen. Kivánatos volna, ha a tárgyalások kedvező eredményre vezetnének, mert a tranzakció véglegesitése a magyar ipar tőkeszükségletének kielégitésére uj utat nyitna meg. Kiemelendőnek tartjuk, hogy ez volna az első hosszulejáratu kötvénykölcsön, mely Amerikában középeurópai ipari célokra elhelyezést találna. Örvendetes tény, hogy elsőrendü értékpapirjaink iránt Amerikában érdeklődés mutatkozik s azok részére uj piac teremthető. A tárgyalások már annyira előrehaladtak, hogy szükségessé vált a rendkivüli közgyülés összehivása.

500 olyan lap van Magyarországon, amely hirdetésekkel is szolgálja a kereskedelem és ipar érdekeit. Ezt az 500 lapot foglalja rendszerbe és osztályozza a most megjelent Rudolf Mosse Magyarországi Ujságkatalógusa, aszerint, hogy a lap politikával, szépirodalommal foglalkozik-e. Az 50 kvart oldal terjedelmü, izlésesen kiállitott füzet tartalmazza mindazt, ami a reklám terén az ipari és kereskedelmi köröket érdekli és ezzel minden más ellenőrzést feleslegessé téve, alapot nyujt a gyors és pontos kalkulációra. A hirdetőre nézve nélkülözhetetlen munkát komoly érdeklődőknek dijtalanul küldi meg a Rudolf Mosse hirdetési iroda magyarországi központja, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 49.

„PYRAMIS"

Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága

Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágyaosztály

TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

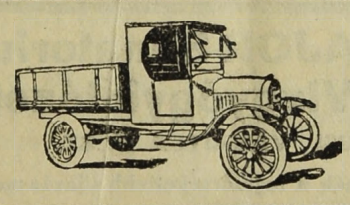

A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb

Ára karosszériával, forgalmi adóval 80 millió korona

a FORD gyárak autorizált képviselője:

Haltenberger Vilmos

Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

SZÓRAKOZÁS

A waterlooi csata 25-ödször. A Renaissance Szinház állandó táblás házakat vonzó nagy sikere. Lengyel Menyhért nagyvogó vigjátéka, A waterlooi csata, már e héten szerdán érkezik el első jubileumához. Természetesen e héten is minden este szinre kerül — kivéve pénteket, amikor is a Renaissance Szinház másik nagy sikere: Szeretni..., szerepel a műsoron. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal felujitja a szinház Georg Kaiser izgalmas drámáját, az Asszonyáldozat-ot Simonyi Máriával és Tárlayval.

„Altona". A Magyar Szinház ismét eredeti magyar ujdonságot mutat be. E hét pénteken kerül szinre Fazekas Imre Altona cimü 4 felvonásos szinműve. A kiváló iró uj darabja a nagy siker minden garanciájával indul utnak. Az izgalmas cselekményü, brilláns technikaju, lélegzetfojtóan érdekes darab olyan szinlappal dicsekedhetik, amely valóban páratlan. P. Márkus Emilia, Bajor Gizi, Gombaszögi Ella, Csortos, Tarnay, Vágó parádés együttese a legnagyobb szinházi szenzációt jelenti. Az Altona bemutatójáig minden este „A vörös ember", a Magyar Szinház sláger bohózata kerül szinre.

85—92 — „Marica grófnő". Kálmán Imre világhirü operettje 85—92-ik előadását éri meg e héten a Király Szinházban, ahol minden este táblás házak előtt kerül szinre. Vasárnap délután a példátlanul népszerü Zerkovitz-operett, az „Árvácska".

Túl a nagy Kivánon, felujitás a Városi Szinházban az eredeti premiér szereplőivel. Farkas Imre, az Iglói diákok, Nótás kapitány stb. népszerü szerzőjének egyik legnagyobb sikerü darabja, a Túl a nagy Kivánon, mely annak idején közel 200-szor került szinre, pénteken bevonul a Városi Szinház játékrendjére is. Külön érdekessége a pompás operett reprizének, hogy Ancsura és Baratze Jano szerepében azoknak eredeti kreálói, Lakatos Ilonka és Tamás Benő lépnek föl, mig Clariss szinésznő szerepét Kolbay Ildikó, a szinház népszerü primadonnája játssza. A Túl a nagy Kivánon pénteki reprizére jegyeket már árusit a Városi Szinház pénztára és az összes jegyirodák.

A L GNAGYOBB SIKER
AZ UJ RÁDIUS-SASCHA FILMÓRIÁS

Rabszolgakirálynő

Rendezte: **Kertész Mihály.**

A főszerepekben:
KORDA MÁRIA és BEREGI OSZKÁR.

Minden nap zsufolt ház nézi végig
a CORVIN-SZINHÁZBAN.

„Fej vagy irás". Szombaton, január 17-én mutatja be a Belvárosi Szinház Lakatos László „Fej vagy irás" cimü uj vigjátékát. A sok sikert látott kiváló szinpadi szerzőnek különösen két műve: a „Férj és feleség" és „A négy frakk" él ugy a budapesti, mint a külföldi közönség jó emlékezetében és egészen bizonyosra vehető, hogy a „Fej vagy irás" is, amelynek fordulatos cselekménye, sziporkázó szellemessége és ujszerüsége, pompásan megrajzolt figurái, ugyancsak sok kellemes estét fognak szerezni a publikumnak. A Belvárosi Szinház parádés szereposztása: Titkos Ilona, Mészáros Gizi, Hannel Aranka, Törzs Jenő, Kertész Dezső, Rubinyi, Gárdonyi.

ORION-FILM ORION-FILM

A Corvin-Szinházban 16-ától

MAE MURRAY

A francia baba

MEDGYASZAY VILMA

chansonprológusával.

ORION-FILM ORION-FILM

A Vigszinház hetét a szinház legfrissebb szenzációja, a Délibába Tükörfolyosóval felvultva tölti be. Csütörtökön és szombaton a Tükörfolyosó kerül szinre, a többi estén pedig a Délibábot adják. Vasárnap délután Molnár Ferenc vigjátékát, az Üvegcipőt játsszák.

A Nótás kapitány jubileuma lesz a Fővárosi Operettszinház e hetének eseménye. Pénteken ünneplik meg a századik előadást, amelyet vonzóerejének és népszerüségének teljében ér meg Farkas Imre operettje. Vasárnap délután a Drótostót kerül szinre.

Egész Páris éjjeli életét lázba ejtették Leger és Lia, a pupos táncospár, akik január havában a Tabarinban vendégszerepelnek.

„Postás Katica". Zerkovitz és Harmath mulatságos nagy operettje természetesen ezen a héten is minden este szerepel a Blaha Lujza Szinház műsorán.

Az 5 Kremo, a világhirü Ikária-játékosok először mutatkoznak be Budapesten a Tabarin szenzációs januári műsorában.

A Hópehely és csokoládéország utolsó előadása a Vidám Gyermekszinpadon (Csengery-utca 68.) vasárnap délután 3 órakor csokoládéesővel és nagyszerü énekekkel, táncokkal és tréfás artistamutatványokkal a gyermekek legszebb szórakozása.

Apollo-Szinház

(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01

Medgyaszay Vilma

Homokzsák, Cetthalott, 72-es őrház

Kezdete 8 órakor

Király Szinház. Egész héten minden este: Marica grófnő. Vasárnap délután: Árvácska.

Magyar Szinház. Szerda, csütörtök: A vörös ember. Péntek: Altona (először). Szombat, vasárnap este: Altona. Vasárnap délután: A kis lord.

Városi Szinház. Szerda, szombat, vasárnap este: Krizantém. Csütörtök: Az iglói diákok. Péntek: Tul a nagy Kivánon (e szinpadon először). Vasárnap délután: A cigány. Hétfő: Tul a nagy Kivánon.

Belvárosi Szinház. Szerda, csütörtök: Ki babája vagyok én. Péntek: Az olasz asszony. Szombat: Fej vagy irás (először). Vasárnap délután: Mihályiné két lánya; este: Fej vagy irás.

TABARIN

RÁKÓCZI-ÚT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.

Januári rekord-műsor!

PÁRIS SZENZÁCIÓJA A

PUPOS TÁNCOSPÁR

LEGER & LIA

5 KREMO

a világhirü ikaria-játékosok és a kisérő kitünő műsor!

Renaissance Szinház. Szerda (huszonötödször), csütörtök, szombat, vasárnap este: A waterlooi csata. Péntek: Szeretni!... Vasárnap délután: Asszonyáldozat.

Blaha Lujza-Szinház. Egész héten minden este: Postás Katica. Vasárnap délután: Függőlevél.

Kamara. Egész Budapestnek látnia kell Harold Lloydot Dr. Jackorvos legkacagtatóbb szerepében. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló. Egész Budapestnek látnia kell Harold Lloydot Dr. Jackorvos legkacagtatóbb szerepében. Előadások fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

PARDO és CAMHI

perzsaszőnyeg-üzlete

Budapest, IV., Párisi-utca 3.

(Koronaherceg-ut a sarok.) ◻ Telefon: 195-12.

Elsőrendü férfifehérnemüt készit

Angol és francia anyagokból nagy választék. Városi tisztviselőknek kedvező fizetési feltételek. **NÉMETHY-SZALON** IV., APPONYI-TÉR 4.

7 fogásból álló vacsora

35.000 korona.

Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!

ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!

LIPÓTVÁROSI KASZINÓ

nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.

ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

SÁTORI MÓR

GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.

TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet

VIII., VAS-UTCA 17. SZ.

Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

NBV

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1925 ÁPRILIS 18—27-ig.

Rendezi a

Budapesti Keresk. és Iparkamara.

Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek.

Kedvezményes utazás és vizum. — Lakáskiutalás.

Felvilágositás a vásárirodánál V., Szemere-ucca 6.

PARADI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:

Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.

Telefon: 5-53.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak

Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai

Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparielepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Krayer E. és társa

festék-, kence- és lakkgyár

BUDAPEST,
V., VÁCI-UT 34.
Telefon 22-58, 115-29.

Festékek Lakkok

ULRICH B. J.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI

BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT **20**

VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE

Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST

Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Szopogasson köhögés ellen

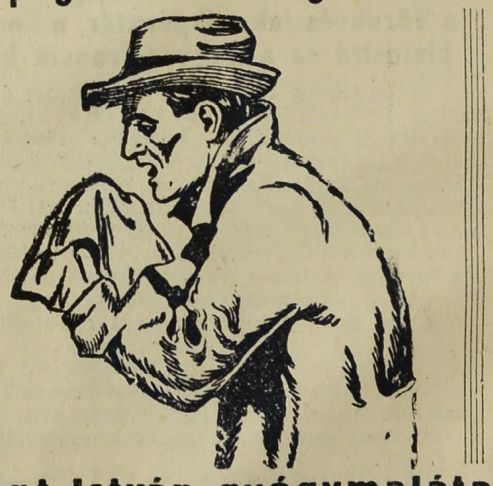

Szent István gyógymalátа

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Ripka kormánybiztos a választási és üzemi bizottságok működéséről

Panaszkodnak a választási bizottságok, hogy a névjegyzékek felületesen vannak összeállítva

A választási bizottságok és a főváros üzemeinek felülvizsgálására kinevezett bizottság működéséről kérdést intéztünk dr. Ripka Ferenc kormánybiztoshoz, aki a következőket volt szives mondani a Főváros Hirlap munkatársának:

A választási bizottságok mindenütt, az összes kerületekben megkezdték működésüket és nagy igyekezettel dolgoznak azon, hogy vállalt feladatuknak minden tekintetben megfeleljenek. Iparkodásuknak legsürgősebb teendői közzé tartozik a *választói névjegyzékek összeállítása.* A választási bizottságok részéről sok panaszt hallok, hogy *ezek a jegyzékek igen felületesen készültek.* Ez a körülmény rendkivüli módon megnehezíti a bizottságok munkáját. Jelentős munkát ad a bizottságoknak a hatéves helybenlakás igazolása. E tekintetben a rendőrség bejelentő hivatala nyujt nagy segitséget a bizottságoknak.

— Az üzemi bizottságról csak annyit közölhetek, hogy működésüket már megkezdték. Az albizottságok megalakulása az elmult napokban szintén megtörtént. Az albizottságok összeállitásánál *Folkusházy* és *Buzáth* alpolgármesterek is jelen voltak.

Szükségesnek tartom ezuttal hangsulyozni, hogy ennek a bizottságnak semmi összefüggése sincs a külföldi hitelezők működésével.

Ez a bizottság a kormánynak a szakbizottsága, amely a vagyonfelügyeleti hatóság jogkörébe vágó ellenőrzést végzi és munkájának eredményéről véleményes jelentést tesz a kormánynak. Egyes lapoknak állitása, mintha az üzemek ellenőrző-bizottságában a külföldi hitelezők is helyet foglalnának, nem felel meg a valóságnak. Mint egyébként is köztudomású, a bizottságok működése nem nyilvános és igy az egyes albizottságok beosztása sem tartozik a nyilvánosság elé. Az albizottságok tagjainak beosztása inkább technikai kérdés és bizonyos mértékig zavaróan hatna a bizottság munkájára, ha a nagyközönség körében köztudomásu volna, hogy melyik bizottsági tag melyik és milyen üzem megvizsgálásában vesz részt.

Bárczy István a tanácsnoki állások megszüntetése ellen

Végrehajtják-e a belügyminiszter létszámredukciós rendeletét?

A belügyminiszter létszámredukciós rendeletét, amennyiben az a tanács egyes ügyosztályainak összevonását és a harmadik alpolgármesteri állás megszüntetését illeti, még mindig nem hajtották végre. A belügyminiszteriumban a tanácsnak ezt a magaviseletét máris amerikázásnak minősitik, de egyelőre nem tesznek ellene semmit. A következő lépés most már az lesz, hogy

a belügyminiszter ujabb leiratot küld a városházára és e leiratban precizen rámutat, hogy mely ügyosztályok összeirását követeli

és pedig egészen a háboru előtti állapotokhoz való visszatérés formájában. Az uj belügyminiszteri rendelet végrehajtása azután Ripka Ferenc kormánybiztos feladata lesz, akire ezzel nem éppen kellemes feladat hárul, mert a tanács hét tagjának állását kell megszüntetnie. A főváros nagy anyagi érdekei azonban megkövetelik ezt a lépést és a kormánybiztos kénytelen a kormány akaratát végrehajtani.

Ujabban azonban nemcsak a tanácsban, de a liberális várospolitikusok körében is mind többször hallatszanak hangok a tanácsnoki állások megszüntetése ellen. Legutóbb is egyik beszédében

Bárczy István igen erőteljesen kikelt a tanácsnoki állások megszüntetése ellen.

Kiemelte, hogy nem szabad a főváros adminisztrációját hebehurgyán, ötletszerüen megcsinálni. Tervszerű munkára van e reformnál szükség, amely reformot olyan embereknek kell kidolgozniok, akik a fővárosi adminisztráció hatalmas és bonyolult területét minden izében ismerik. Semmiesetre sem lehet azonban — Bárczy és mások szerint — megoldás a hat tanácsnoki állás megszüntetése, amely csak közigazgatási káoszt eredményezne. De nem hozná meg azt a vélt eredményt sem, hogy ezen a réven a főváros jelentős összegeket takaritana meg, hiszen a hat tanácsnoki és egy alpolgármesteri állás megszüntetésével egyidejüleg öt, vagy talán még több elöljáróságot akarnak felállitani.

Egészen természetes, hogy igy amit megnyerünk a réven, eluszik a vámon. Amit a főváros eddig az egyik zsebéből adott ki, azt ezentul a másikból lesz kénytelen kifizetni: az elöljáróságok szaporitásának pedig a világon semmiféle gyakorlati értéke nincs.

Az uj elöljáróságok felállitása egyébként nem jelent egyebet, mint hogy

öt tanácsnokot el lehet majd helyezni az öt uj elöljáróságon, végeredményben tehát csak egy tanácsnok és egy alpolgármester maradna állás nélkül.

Ha a belügyminiszter akaratában változás nem áll be és a rendeletet tényleg igy hajtják végre, akkor is csak Zilahi Kiss Jenő megy nyugalomba, pár hónappal megelőzve az időt, amikor az uj többség sokkal drasztikusabb módon venne tőle bucsut. Tanácsnok nem marad állás nélkül egy sem, hiszen öt tanácsnokból öt elöljáró lesz, egy állás pedig, a tanácsnok-főjegyzői állás nincs betöltve, Szabóky Lajos főjegyző csak helyettesként működik, tehát egyszerüen vissza megy régi helyére.

Ujabban azonban a liberális körök és elsősorban Bárczy István állásfoglalása révén illetékes helyen gondolkodóba estek, nem kellene-e tényleg megfontolni a Bárczy által mondottakat?

Kész a költségvetés, jön az aranyadó

Csupor tanácsnok nyilatkozata

Két hónappal ezelőtt nagy érdeklődés és szenvedélyes vitatkozás előzte meg a főváros 1925-ös költségvetését, melynek egyes részleteit dr. Ripka Ferenc kormánybiztos jelenlétében heteken át tárgyalta a tanács. A költségvetés jelenleg a pénzügyi osztályban, dr. Csupor József tanácsnok kezében van. Megkérdeztük Csupor tanácsnokot, hogy milyen stádiumban van jelenleg a költségvetés és hogy milyen végösszegekkel számolhat a tanács?

— Pozitiv számokról ma még nem beszélhetek — mondotta Csupor tanácsnok —, mert hiszen a tanács részéről hiányzik még az utolsó simitás munkája, ami tulajdonképen majd eldönti az egyes tételek összegszerüségét is. Az ügyosztály a maga részéről már elvégezte a munkáját és most már csak az volna hátra, hogy a tanácsban még egyszer keresztülmenjenek az egyes tételek. Már ez is megtörtént volna, ha Sipőcz polgármester betegsége ebben nem akadályozta volna meg a tanácsot. A polgármester jelenléte nélkül ugyanis a tanács nem foglalkozhat a költségvetéssel. Remélem azonban, hogy most már igen rövid időn belül sor kerül a letárgyalására és előreláthatólag néhány ülésen végezni fog a tanács az egyes tételekkel. A tanács letárgyalása után a költségvetés a közgyüléspótló tanácsülés elé, majd pedig innen a belügyminiszter elé kerül végleges jóváhagyás végett.

Megkérdeztük ezután Csupor tanácsnok urtól, hogy dr. Papanek miniszteri tanácsosnak, a kormánybiztos mellé kirendelt pénzügyi szakértőnek milyen ingerenciája van a költségvetés összeállitására?

— A főváros autonómiája — felelte Csupor tanácsnok — kizárja azt, hogy a pénzügyi szakértő ur a költségvetés összeállitására ingerenciát gyakorolhasson. Ne felejtsük el, hogy nem pénzügyi diktátorról, hanem pénzügyi szakértőről van szó. Más kérdés azután, hogy a költségvetés felterjesztése után a belügyminiszter igénybeveszi-e és milyen mértékben a pénzügyi szakértő ur véleményét a költségvetés egyes tételeinek felülvizsgálására vonatkozólag.

Polgártárs . . .

A feleség: Apuskám, honnan jössz ilyen későn? Csak nem várattak meg ennyire a menetjegyirodában?

A férj: A menetjegyirodában? Miért jut éppen a menetjegyiroda az eszedbe?

A feleség: Hát nem mondtad minap, hogy ma bemégy a menetjegyirodába és megváltod a jegyeket?

A férj: Jegyeket, — miféle jegyeket?

A feleség: A Nizzába szóló jegyeket. Tavaly ilyenkor már csomagoltunk. Ha nem sietünk, lemaradunk a farsangról, pedig Nizzába csak a farsang miatt érdemes menni.

A férj: Az idén nem megyünk Nizzába. Elég farsang van Pesten.

A feleség: Ez mégis más farsang, mint a nizzai.

A férj: Hát persze, hogy más. Ha én most Nizzába megyek, ott az utolsó ur vagyok. De Pesten én vagyok az első.

A feleség: Nizzában inkább vagyok az utolsó, mint Pesten az első.

A férj: Hát menj Nizzába, én Pesten maradok.

A feleség: Nem értem, miért lettél egyszerre oly szerelmes ebbe a ronda városba?

A férj: Édes szivecském, én minden ötödik évben szerelmes vagyok Budapestbe.

A feleség: Minden öt évben egyszer! Szép kis szerelem.

A férj: Hát tehetek én róla, ha minden öt évben egyszer vannak a községi választások? Tudod-e, szivecském, hogy most is ezzel a szerelemmel voltam együtt és azért jöttem oly későn haza.

A feleség: Erre a szeretődre igazán nem vagyok féltékeny.

A férj: Pedig lehetnél. Ha tudnád, hogy milyen szépen udvarol nekem! Ha hallanád, micsoda bókokat mond nekem. Ugy hizeleg, mintha tud' Isten, ki volnék. Megint polgártársnak szólit. Miniszterek, államtitkárok, kegyelmes, méltóságos és nagyságos urak polgártársnak szólitanak. Nem érzed ennek a gyönyörüségét?

A feleség: Nizzába akarok utazni.

A férj: Sétálj velem végig az Andrássy-uton és meglátod, milyen öröm most Pesten maradni. Egész nap egyebet se, csak a plakátokat olvasom. Nem tudok betelni a sok széppel és jóval, amit rólam mondanak és amit nekem igérnek... És ha hallanád, miket mondanak a gyüléseken! Polgártárs!... Hidd el, ez van akkora öröm egy férfinek, mint egy tavaszi kalap az asszonynak.

A feleség: Hagyj már békét ezekkel az ostobaságokkal.

A férj: Neked ostobaság, ha egy kegyelmes ur polgártársnak szólitja az uradat? Szivecském, te még nem hallottad ezeket az urakat gorombáskodni, nem is tudhatod hát, hogy micsoda élvezet látni azt, hogy ezek az urak megalázkodnak és éppen csak belénk nem bujnak.

A feleség: Utálom a hizelgést.

A férj: És a gorombáskodást?

A feleség: Ha vége lesz a választásnak, megint egy nulla leszel.

A férj: Ez minden szerelemben igy szokott lenni. Talán te a régi kedves vagy, ha már megkaptad a tavaszi kalapot, vagy a téli bundát? Ha nem lenne néha tavasz meg tél s nektek nem kellene kalap meg bunda, ti talán szeretnétek?

A feleség: De hát hogy jön mindez a polgártárshoz?

A férj: Akarnak tőlem valamit, hát szépeket mondanak. Tudom, hogy a választások után reám se ismernek, de ez nem baj. A szerelem nem tarthat örökké. Öt évben egyszer.

A feleség: Hagyd már abba. Nem akarsz vacsorázni?

A férj: Köszönöm. Elvégeztem már a szeretőmnél a pártkörben.

A feleség: Vacsorát is kaptál?

A férj: Hogyne. Minden öt évben egyszer.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

GIPSZET ARUSITO RESZVÉNYTÁRSASAG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Események

Olvasóinkhoz!

Az évforduló alkalmával olvasótáborához fordul a FŐVÁROSI HIRLAP és fontos hivatásának tudatában felhivja a figyelmet arra, hogy Budapest életében talán még soha nem találkoztunk olyan sorsdöntő napokkal, mint amilyenek most következnek. A főváros liberális gondolkodásu polgársága megkezdte és meg fogja vivni a harcot, amely jogos örökségét, a város sorsának intézését, visszaperli számára.

Soha nagyobb szükség nem volt megbizható, elvhü, a liberális érdekeket önfeláldozóan, ha kell: haláltmegvetően védelmező és hirdető kummunális sajtóra, mint ma. A FŐVÁROSI HIRLAP multja és jelene a legnagyobb garancia arra, hogy a liberalizmus nagy küzdelmében megtalálja hivatását és ki fogja vivni azokat a hatalmas eredményeket, amelyekért kötelessége mindent megcselekedni. Objektiv kritikával, de ha kellett meg nem alkuvó támadások között állunk őrt immár másfél évtizede a városházán.

Ma fokozott figyelemmel, fokozott energiával, teljesitjük hivatásunkat, s Budapest liberális közönsége tudni fogja, mi a különbség aközött, hogy mi mindig teljesitettük kötelességünket és aközött a kérészéletü próbálkozás között, amelyet a konjunkturaszülte kortesorgánumok alkalmi felvonulása jelent. A sorsdöntő hónapok kezdetén, amelyeknek eredményében szentül hiszünk, a régi bizalommal és hüséggel kérjük olvasóközönségünket, támogassa tovább is a régi szeretettel a mi törekvésünket.

*

Egyben arra kérjük lapunk olvasóit, hogy a mult év végén lejárt előfizetéseket megujitani sziveskedienek.

Előfizetési áraink:

Egész évre	150.000 korona
Fél évre	75.000 korona

Az iskoláknak szükségük van az egész polgárság szeretetére. Ezt a bölcs és minden elismerést megérdemlő becsületes mondatot Ripka Ferenc kormánybiztos mondta a közigazgatási bizottság hétfői ülésén, amikor megokolta, hogy miért kellett megakadályoznia az iskolaszéknek Wolffék által való további monopolizálását. A társadalom megbékélésére kell törekedni, ez volt Ripka Ferenc legfőbb argumentuma, amit természetesen Csillér y Andrásék nem tudnak és nem akarnak megérteni. Természetesnek kell ezt tartani Ripka kormánybiztosnál, aki az ülés előtt igen határozottan jelentette ki, hogy:

— Nem asszisztálhatok olyan eljárásnál, amely egy kultur-területet pártcélokra akar kisajátitani.

Ripka a lojalitásban odáig ment az iskolaszéki tagok lajstromának összeállitásánál, hogy a jövő választásoknál elenyésző kisebbséggé zsugorodó Wolffpártnak a tagsági helyek ötven százalékát ajánlotta föl. Wolffék elbizakodottságukban, vagy törpeségük tagadásaként ezt az ajánlatot visszautasitották. De még akkor is opponálni próbáltak, amikor a közigazgatási bizottság ülésén Ripka jelölőbizottság kiküldését inditványozta. A megegyezés érdeme — ugylátszik — Sipőcz Jenő polgármesteré, aki váratlanul arra a korrekt álláspontra helyezkedett, hogy az iskolaszék nem politikai testület. A bizottságot tehát Wolffék megspékelték Csillér y Andrással és Folkus-házy Lajossal, de hogy magának Wolff Károlynak mi lesz a véleménye Sipőcz polgármester józan állásfoglalásáról, arról aligha fog értesülni a nyilvánosság. Mindenesetre győzedelmeskedett azonban Ripka Ferencnek az az egyedüli helyes álláspontja (győzedelmeskedett Wolffék között is), hogy az iskoláknak szükségük van a főváros egész polgárságának szeretetére. Ez az alapelve Ripka Ferencnek az egész közoktatásügyre nézve, s ha ez igy van, várjuk, hogy sürgősen és erélyesen fog intézkedni a Peterdy-utcai polgári leányiskola ébredő-botránya ügyében is. Ismerjük Ripka Ferenc intencióit és igy nem türi, hogy a főváros iskolatermeiben Budavári László gyülölettel és politikával tömje a serdületlen gyermekeket és ebben egy iskolaigazgató, Barátosi Balogh Benedek, asszisztáljon neki, mint konferanszié. Mert igy aligha lehetne biztositani a főváros egész lakosságának szeretetét, amelyre bizony igen nagy szüksége van az iskoláknak.

Uj nevek a szabadelvü szervezkedésben. A Fővárosi Szabadelvü Párt szervezkedése hatalmas erővel folyik és szinte tüneményes gyorsasággal hóditja a hivek tömegét. Az elmult héten a második kerületben és a Belvárosban voltak gyülések, amelyek mindkét helyen hatalmas szervezettel gyarapitották a párt erőforrásait. Az uj nevek között a Belvárosban ott találjuk Gaar Vilmos kuriai biróét, akinek nemes liberálizmusát már régen ismerjük, de amelyről a legelvadultabb időben, a városházi kurzus dühöngése idején győződtünk meg a legdöntőbb bizonyitékokkal. Állandóan ott volt az ellenzéki mozgalmaknál és tekintélyének, egyéni kiválóságainak latbavetésével küzdött a reakció ellen. Nagy nyeresége a liberális tábornak Balogh István katholikus lelkész, aki a belvárosi estén rendkivül szimpatikus egyéniségnek, jeles szónoknak, a papi hivatás magaslatán álló, komoly férfiunak ismertünk meg. Gálos Kálmán és dr. Halom Dezső vezetésével még vagy száz tiszteletreméltó név vonult fel ezen az estén, de kétségtelen, hogy ez a száz név több ezer hivőt és szavazót jelent. A vizivárosi szervezkedésben örömmel látjuk viszont dr. Harrer Ferenc ny. alpolgármesternek tiszteletreméltó nevét, akihez hasonló kivételesi talentumu, hatalmas koncepcióju vezetője kevés volt Budapest adminisztrációjának. De ott láttuk ebben a szervezkedésben, mint vezetőket, dr. Balkányi Kálmánt, az OMKE. igazgatóját, dr. Schack Béla főigazgatót, Baracs Károly vasutigazgatót, Guth Pál pénzintézeti igazgatót, Keller Béla bank vezérigazgatót, Morvay Zsigmond nyugalmazott főispánt, dr. Nagy Ferenc volt minisztert, Petró János iparost, Sárik Ferenc kereskedőt, dr. Tóth János törvényszéki birót, Zipernovszky Károly müegyetemi tanárt és másokat. Ilyen vezetők mellett csak nagy diadallal kerülhet ki a küzdelemből a polgári liberálizmus zászlaja.

Halász József harmincéves jubileuma. Halász József főigazgató, Budapest székesfőváros vagyonának hüséges őrzője, házának gondviselője, január 14-ikén ünnepli harminc esztendős szolgálati jubileumát. Különös kegyelme a sorsnak, hogy harmincéves működési jubileumával együtt, harmincadik házassági évfordulóját is ünnepelheti. Halász József főigazgató harmincéves tevékenysége nem mult el eredmények nélkül. A tevékeny, mindig jókedvü, teljes odaadással, lelkesedéssel dolgozó főigazgatót mindenki szereti a városházán. Népszerüsége tisztviselőtársai között éppen olyan nagy, mint amilyen osztatlan az elismerés és dicséret munkájával szemben fölötteseinél. Halász József müködési köre egyébként nagyon érdekes, bár rendkivül terhes gondokkal telitett és felelősségteljes. Középkori elődjét még várnagynak hivták volna, mert ő a városháza legfőbb parancsnoka. A polgármester szobájában levő nagyértékü műkincsektől kezdve, az utolsó padlórongyig, minden fölött ő uralkodik, s ha ma már a felvonó hidak és kürtösök nem is várnak az ő legmagasabb intésére, de a városházán az ő tudtán kivül nem lehet egy széket elmozditani a helyéről. Aki ismeri azt az óriási labirintust, amelyet közönségesen városházának nevezünk, az meg fogja érteni, hogy Halász József erős vállaira mérhetetlen teher zudult és gondjai messze fölülmulják talán még a polgármesterét is. A városházán nem történhetik semmi az ő jelenléte nélkül, ő a mindenütt jelenlevő, neki kell mindenről intézkedni, s mindezt finoman, előkelően, az uri modor könnyedségével cselekszi. A polgármester után, ő a város tulajdonképeni házigazdája. Ő fogadja a vendégeket, ő teritetett, különösen a régi jó időkben, asztalt, s láttatta el azt minden jóval, ő a gondviselője a közgyülési és bizottsági termeknek s igy várnagyi kötelességei az uj városházára is kiterjednek. Minden összejövetelnél, minden értekezletnél ott van, mindenkit ismer és mindenkihez van egy kedves szava, egy szeretetreméltó ötlete. Ő uralkodik a főváros egyéb épületei fölött, a Vigadó, a régi országház stb., mind az ő főhatósága alatt állanak. Gyülésekre, mulatságokra ő adja bérbe a nagytermeket, s itt meg kell emliteni, hogy — bár zavaros időkben ez a hivatás erős ütközőpont lehetett volna — ezt a feladatát is nemcsak előzékenyen, de igazságosan, részrehajlatlanul, pártatlanul intézte mindig. Halász József agilitása, fáradhatatlan munkája meg is látszik mindenhol, egész hatalmas birodalmában, ahol mintaszerü rend uralkodik s ahol a tisztaság a legfőbb elv. De a sok között van még egy megemliteni való feladata Halász Józsefnek és ez az, hogy ünnepségek alkalmával ő öltözteti diszbe a főváros utcáit, a városi épületeket. Izléssel, a momumentális ünnepélyesség iránt való kiváló érzékkel cselekszi ezt és ha a pesti polgár szivében emelkedett hangulatot vált ki az utca ünnepi disze, előkelő pompája, jusson eszébe, hogy mindez egyetlen ember ritka agilitását, izlését és munkáját dicséri. Halász főigazgatót kollégái meleg ünneplésben részesitik, a tanács pedig emlékalbumot nyujt át neki jubileuma alkalmából.

Aki a tepsit a homlokán viseli. Budapest utcáin még évekkel ezelőtt leszerelték a gázkandelábereket. Ez akkor történt, amikor Budapest különböző okokból nem tudott olyan szénről gondoskodni, amelyből világitó gázt előállithasson. A leszerelt kandelábérek mint fejnélküli testek meredeztek az égnek és suta formájukkal elektelenitették Budapest legszebb utcáit. A főváros gondoskodott róla, hogy a kandeláberek fejet kapjanak: tepsi alaku vaslemezeket erősitett a lámpavasak tetejére s azokat hirdetési célra bérbeadja. Az elmult napokban szélvihar garázdálkodott Budapest utcáin és az első szélroham után bebizonyosodott, hogy ezek a kandeláberek is éppugy, mint a városháza urai, igen könnyen elvesztik a fejüket. A szél léptennyomon lesodorta ezeket a pléhlemezeket, amelyek elég szép számmal, szerencsére jelentéktelen, baleseteket is okoztak. Nem tudjuk, hogy a balesetekért kit terhel a felelősség és azt sem tudjuk, kinek a számlájára irjuk azt a veszedelmet, mely Budapest utcáin a járókelők életbiztonságát fenyegeti. A főváros felelős-e mindazért, vagy a hirdető, vagy pedig az a vállalkozó, aki a lámpaoszlopokat a fővárostól bérli és hirdetési célokra tovább adja. Semmi kifogásunk az ellen, hogy az iparos és kereskedő hirdetés utján hivja fel üzleteire és vállalataira a közönség figyelmét, csak azt kifogásoljuk, hogy a lámpaoszlop mellett gyanutlanul elhaladókat vasdarabokkal kólintsák fejbe, s ily drasztikus módon verjék a közönség fejébe egy-egy bolthelyiségnek, vagy áruraktárnak a közelebbi cimét. Budapest polgárainak szükségük van még a fejükre, mert Budapest polgárai még nem szoktak le a gondolkozásról, mint a városháza kurzusbeli urai.

Ha Meinl maltinkakaóját még nem használta, tegyen egy próbabevásárlást. Gyermekeknek és felnőtteknek, egészségeseknek és betegeknek egyaránt a legjobb tápszer.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

Alapittatott 1874. évben.

FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.

BUDAPESTEN

vasárunagykereskedés

Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Első Dunagőzhajózási Társaság

Alapittatott 1892-ben

RÉSZVÉNYTŐKE 229,162.500·— K

I. Személyszállitó forgalom

Menetrendszerü na onkénti gyorshajóforgalom Linz és Wien, expressjáratok Wien—Giurgiu között, póstahajójáratok Wien Budapest köz tt fényüzéssel berendezett hajókon, rendszeres személyszállitó járatok termes gőzösökkel Passau—Linz és Budapest—Mohács között. A hajókon külön fülkék, kitünő vendéglők. Csatlakozás az S. H. S. szindikátus személyhajójárataival. Menetjegyek a menetjegyirodákban és a társaság ügynökségein kaphatók.

II. Teheráruforgalom

a Dunán Regensburg—Sulina között, a Tiszán, a Dráván és a Bega csatornában, Raktárházak Regensburgban, Linzben, Wienben.

Felvilágositással szolgál az **Igazgatóság Wienben (III., Hintere Zollamtstrasse 1)** és a **Forgalmi Igazgatóság Budapesten (V., Rudolf-rakpart 3. Telefon: 158-06-07-08)**

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 január 21. — 3. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Wolff Károly tanácsa

fölemelte a gáz, a villany és a viz árát, s ezzel olyan mérhetetlen terheket rótt Budapest közönségének amugy is roskadozó vállára, hogy erről már csak kétségbeeséssel lehet beszélni. Ez a huszonötszázalékos árdrágitás nagy rubrika lenne máskor is, de Wolff Károly tanácsa nagyszerüen, kitünő szimattal kikereste az alkalmat, amikor a gazdasági viszonyok minden eddiginél gyilkosabbak és amikor február elsejével ujabb, nagyobb, sőt riasztóan nagy házbérterhek háramlanak ismét a polgárságra. Ha nem látnánk át a szitán, azt kellene mondanunk, hogy nem világos perceikben követték el tettüket, amelynek a polgársággal szemben valósággal provokáló jellege van.

Nézzünk csak szemébe nyiltan és egészen őszintén a dolgoknak. Mi történik itt tulajdonképen? Mindenekelőtt több dolgot kell megállapitanunk. Elsősorban azt, hogy a gáz és villany ára eddig tényleg olcsó volt. A békebeli huszfilléres gázt tizenkettedfél aranyfillérért, a hatfilléres elektromos áramot pedig negyedfél aranyfillérért kaptuk. A negyven aranykoronás buza korszakában ez tényleg olcsó volt. De miért nem emeltek akkor eddig, amikor a szociális gondoskodás mintaképéül szolgáló Bécs városa már régen fölemelte a gáz és villany árát? Azért nem emeltek, mert Wolff Károlynak korteszeszközként kellett az olcsó világitás. És Wolff Károly jól nevelt tanácsa engedelmeskedett: igenis, kimondjuk, mulasztást követett el azáltal, hogy nem emelt apránkint, hanem a legkoldusabb, legterhesebb pillanatunkban egy összegben zuditja ránk az áremelést, amely kétségkivül általános uj drágulást idéz majd föl.

De van más megállapitani valónk is és ez az, hogy a gáz, villany és viz előállitása körül nem drágult meg semmi, s igy még csak ürügyet sem tud Wolff Károly tanácsa felhozni az egységárak felemelésének megokolásaként. Sem a gázgyár, a vizművek, sem az elektromos művek nem mentek volna csődbe, ha nem egyszerre és nem ma, a gazdasági válság legkritikusabb napján és házbérnegyedkor, boltbérnegyedkor állanak elő az áremeléssel. Erre a merényletre momentán csak egy embernek, Wolff Károlynak, no persze vele együtt társaságának, volt szüksége. Megdöbbenve kérdezzük, hogy lehetséges volna-e az, hogy politikai sakkhuzásnak használják ezt a lépést, amely a főváros lakosságának sok-sok milliárdjába kerül?

A Wolff Károly képére teremtett tanács azzal argumentál, hogy az uj áremeléssel kilencedfélmillió aranykorona tünik el a főváros deficites költségvetéséből. Egyszóval a tanács még mindig szerelmes Wolff Károly ártalmas fixa ideájába, a betegen hazug deficitmentes költségvetésbe. Ennek a tönkrement, lerongyolódott városnak nyomorgó lakossága pedig belepusztul, bele kell pusztulnia abba a humbugba, hogy a főváros háztartási könyvének két oldalán egyenlő számok legyenek. Hogy deficitmentes költségvetést nem boszorkányság csinálni, azt megmutatták már Wolffék is, akiknél kevesebb bölcseséggel pedig még nem kormányoztak várost. A deficitmentes költségvetés ostoba hazugsága akkor — tegyék csak a kezüket a szivükre — nagy veszedelmet zuditott a nyakunkba; ami azonban most történik, az egyenesen katasztrófába sodorja Budapest népét. A költségvetés óriási deficitjének fedezetéről természetesen gondoskodni kell: de nem Budapest legnyomorultabb osztályainak kétségbeejtő megnyuzásával.

Értse meg a tanács és értse meg végre Wolff Károly is, aki — ugylátszik — még mindig ur a városházán, hogy ez a polgárság nem bir meg (és legelsősorban ma nem bir meg) ujabb terheket. Ha a tanács és Wolff Károly nem is látják meg, még a mi kárunkra természetesen elfogult külföldi hitelezőknek is meg kell látniok, hogy ez a lakosság nyomorog, a közterhek szörnyü sulya alatt a földön fetreng, Budapest romokban hever, szánalmas, rongyos, tönkrement itt minden. Ennek a lakosságnak lehántott bőrén korteskedni, politikai sakkjátékkal szórakozni Isten ellen való vétek.

Nyissák ki végre az urak a szemüket és keressék meg, találják meg végre a szivüket. De siessenek vele, nehogy későn legyen, mert ha a polgárság azt találná észlelni, hogy a tanács politizál, akkor azonositani fogja azokkal, akik négy esztendő alatt tönkrepolitizálták Budapestet.

„Az egész város sir a Sipőcz-uralom eredményeitől"

Szabadelvü szervezkedés a fővárosi választásokra

Hétről-hétre nagyobb terjedelmet vesz és mélyebben szánt az a szervezkedés, amely Budapest polgárságát szólitja egy frontba, részint a fajvédő demagógia, részint pedig a baloldali szélsőségek ellen. Ezen a héten két nagyszabásu szabadelvü gyülés volt, amelyek mindegyike az eszmék és gondolatok egész seregét vetette fel és amelyek a választók tömegeit sorozták be a Fővárosi Szabadelvü Párt zászlaja alá. Ugyancsak e hétre, vasárnapra vették tervbe a Rinka-párt budai zászlóbontását, ez azonban közbejött váratlan akadályok miatt rövid időre halasztást szenvedett.

A szabadelvü gyülések eseje pénteken este volt az Erzsébetvárosi Kaszinóban, amely hatalmas és diszes testület ez alkalommal csatlakozott a Fővárosi Szabadelvü Párt-hoz. A kaszinó vendégeit Soltész Adolf köszöntötte. Az estének nevezetessége volt Sándor Pál beszéde, aki külföldi üdülése után ez alkalommal vett először aktiv részt a nagyszabásu szervezkedésben. Ki kell emelnünk ezt a beszédet az egész választási hadjárat eddigi összes eredményei közül, mert

Sándor Pál olyan beszédet mondott ezuttal, amely alkalmas a polgári front egységének jelentős kiterjesztésére,

mert kiegyenlitő aranyhidat ad mindazok számára, akik a megértés nagy gondolatát szolgálni kivánják.

Sándor Pál egyebekben kifejtette, hogy négy évvel ezelőtt a városházán a terror alapján jutott többséghez a mai rezsim, mert a polgárság gyáva volt. Ma törvényes eszközökkel kell elkergetni őket. Azután meleg szavakkal emlékezett meg a fejlődésnek arról az utjáról, amelyet Bárczy István jelölt ki és amely rezsimnek nagyságát a maradandó alkotások egész sora dokumentálja. A komikum erejével hatott az a szónoki figurája, amikor Bárczy Istvánnal szembeállitotta Sipőcz Jenőt, a kurzus polgermesterét. Hatalmas tetszés közepette jelentette ki:

— Mit tett Sipőcz? Hü rabszolgája volt Wolff Károlynak. Sipőcz azt tette, ami egy inas feladata. A Sipőcz—Wolff-uralom egy hatalmas könnytengert hagy maga után, mert

az egész város sir a Sipőcz-uralom eredményeitől.

Tiltakozott még annak a látszata ellen is, mintha a liberális polgárság radikális uralmat akarna a városházán hatalomra segiteni. Nyiltan megmondom azt is — jelentette ki azután —, hogy nem akarom azt az irányzatot sem, amely 1918 előtt volt a városházán, mert nem kell a „klikk-wirtschaft" sem.

Majd frenetikus tetszésnyilvánitások mellett tette meg azt a kijelentését, amelynek hivatása minden a polgárság között eddig fennállott elválasztó jelenségnek az elháritása:

— Nem akarok a városházán — mondotta — napi politikát, politikai herce-hurcát látni. Tovább megyek: hiába beszélnek, vádaskodnak, hogy mi zsidóuralmat akarunk teremteni. Én sohasem akartam a városházán a zsidóság tultengését és nem akarom most sem a zsidók vezetését látni. Azt kivánom, hogy

a keresztény társadalom vezetői vezessenek és a zsidó társadalom reprezentánsai csak a becsületes, őszinte segitőkezek szerepét töltsék be.

mert nekünk nincs szükségünk arra, hogy zsidó többség kerüljön be a városházára. Ki merem mondani, hogy a zsidóságnak éppen az kivánatos, hogy ezen a téren arányosság legyen.

Rassay Károly azzal kezdte beszédét, hogy a város felépitésére nincs más ut és irány, mint: összefogni a szabadelvüség és demokrácia hatalmas gondolatának jegyében. Szólott a keresztény és nemzeti gondolat eszméjéről, amelyről kifejtette, hogy ha nem is követtek volna el mindent a gyakorlati politikában ennek a két nagy gondolatnak kompromittálására,

nem lehettek azok a gondolatok, amelyekkel egy nemzetet a gyakorlati élet utján vezetni lehet.

Hangoztatta ő is, hogy a városi közéletben lehetőleg redukálni kell a politikát, ez azonban mástól is függ.

— Én hiába akarom redukálni a politikát — mondotta —, ha a másik oldalon örült eszméket ébresztenek életre a politika jegyében és engem védekezésre kényszeritenek. És akkor eljön a pillanat, amikor nem térhetek ki a politikai harc és küzdelem elől.

Hatalmas taps honorálta Rassaynak ezt a kijelentését, aki ezután inkább politikai kérdésekkel foglalkozott állandó lelkes helyeslés közben.

Politikai tartalmu beszédet mondott még Ugron Gábor is, aki azt hangoztatta, hogy a liberálizmust csak akkor falja fel a radikálizmus, ha pipogya, gyáva és hitvány ember kezébe kerül a hatalom. Egyetlen egy olyan liberális politika lehet, amelyet felfalhat a radikálizmus, és ez az a liberális politika, amely összefog a szocializmussal és amely gyáván és pipogyán a szocializmusnak csinálja az utat.

Ugron Gábor lelkes tapssal és éljenzéssel fogadott beszéde után

Márkus Jenő min. tanácsos mondott nagyszabásu beszédet, aki hangoztatta, hogy a sokszor lebecsmérelt liberális időkben az ország és a főváros fejlődése parallel haladtak

egymás mellett. A mai Budapest viszont beszédes bizonyitéka annak, hogy hova juttatta ezt a várost a gyülölködés, a közgazdasági politikához való nem értés, a szakértelem teljes hiánya és a kormánypolitikának az a határozatlansága, amely nem akarta felismerni Budapestnek, mint az ország központjának, nemcsak kulturális, nemcsak közgazdasági, hanem egyuttal politikai jelentőségét is. Kifejtette a hibákat, amelyek részben a Wolff-rezsimet, részben a kormányt terhelik. A Wolff-rezsim, ahelyett, hogy az összeomlás után ebben a városban előre átgondolt, céltudatos gazdasági politikát inaugurált volna, megmételyezte a lelkeket. A kormány pedig

több gondot forditott a kisüstre és a dohánypalántákra, mint a főváros gazdasági érdekeire.

Tiltakozott az ellen, hogy a nemzetgyülési összeiró küldöttségeket kizárólag Wolff-párti tagokból alakitotta meg a központi választmány és kijelentette, hogy a főváros polgársága nem engedheti meg, hogy az iskolába is bevigyék a gyülölet politikáját és erkölcsi katasztrófába sodorják ezt a várost.

Rendkivüli érdeklődés mellett ismertette és birálta ezután Márkus Jenő a főváros aranyköltségvetését, amely fejtegetései nagy megdöbbenést keltettek, mert sulyos leleplezése volt ez a Wolff-rezsim gazdálkodásának és a fővárosi tanács tehetetlenségének.

*

A másik liberális gyülés vasárnap délelőtt volt a Liget-klubban, ahol Márkus Jenő mondotta a

megnyitó beszédet. A kerület polgárai közül többen is beszéltek, de rövidebben és tömörebben még senki sem fejezte ki a budapesti polgárság törekvését, mint Soltész József, aki kijelentette:

— A szabadelvü párt programmja ez: Adjátok vissza Bárczy István Budapestjét.

Tolnay Kornél, a MÁV. nyugalmazott elnök-igazgatója után Sándor Pál beszélt, aki erélyes szavakkal támadta a kurzust:

— A legerősebb harcot folytassuk az ellen a rut rendszer ellen, amely az embert rabszolgává alacsonyitja. Hiszen

becsületes embereket kiüldöztek az állásukból, és helyükbe közveszélyes, kétes existenciákat ültetett a kurzus.

Rassay Károly ezuttal nagyobbrészt politikával foglalkozott és a közönség meg-megujuló tetszésnyilvánitásai közben feitegette, hogy a fővárosi szabadelvü párt után meg kell alakitani az országos szabadelvü pártot is.

— Nem kokettálunk — mondotta — a hatalom megbizottaival, nyiltan és egyenesen a szabadelvü programm alapján akarjuk Budapest polgárságát összefogni.

Hangsulyozta, hogy ebben a törekvésben támadhatja, aki akarja és ahogy akarja a szabadelvü gondolat harcosait, azok alá tudják rendelni egyéni sérelmeiket és

el tudják feleiteni ezért a nagy gondolatért, hogy Budapest szabadelvü polgárságát egy táborban lássák.

— Azt akarjuk — folytatta aztán — hogy a szabadelvü tábor összetételében, programmiában, jelszavával, taktikájával egyaránt dokumentálja, hogy sem forradalmi, sem felekezeti pártot nem akar csinálni.

— Budapesten — fejtette ki tovább — éveken keresztül a gyülölet vára volt a városháza. Nekem azt kell mondanom:

nem elég, ha lerombolom a gyülöletnek ezt a várát, de ezt a várost vissza kell adni eredeti, nemes hivatásának.

A nemes hivatása pedig az, hogy a gyülölet várából legyen a várak igazi feladatának megfelelő erősség: állion Budapest felett, védie a Budapest felé vezető utakat, bármely oldalról jönnek és mennek az ország szive felé és biztositsa, hogy ezeken az utakon uj kalandorok, romboló eszmék nem fognak többé betörhetni a városba. Biztositsa azt, ami a vár feladata, hogy tövében a békés, megértő, alkotó munka lehetősége biztositva legyen. Ez a közgyülési terem igazi hivatása. Eddig ebben a teremben, amelyben a város ügyeinek rendezése lett volna szükséges,

nyiltan bevallották, hogy párturalmat akarnak létesiteni.

Azt mondották: hiába vagytok itt száz és százezeren, akik nem osztjátok a mi felfogásunkat, mi nemcsak hogy nem képviseljük a ti érdeketeket, de a mi programmunk éppen a ti megsemmisitésték. Mi vissza akarjuk adni Budapestet magának a budapesti polgárságnak.

Ez az egyszerü, természetes gondolat frenetikus tapsot váltott ki, szinte jelezve, hogy Rassay Károly ezuttal is mindenki szivéből beszélt. Budapest egész polgárságának akaratát tolmácsolta.

A gyülés egyebekben nagy lelkesedéssel fogadta el a határozati javaslatot, amely a Liget-kubbnak a Fővárosi Szabadelvü Párthoz való csatlakozását mondja ki.

A tanács ismét a deficitmentes költségvetést erőszakolja

Fönn akarják tartani a Wolff-rezsim általános hazugságát

Hiteles információk alapján most már végleg meg lehet állapitani, hogy a főváros aranyköltségvetése tizenhat és félmillió koronra deficittel végződik. Amikor ezt megállapitjuk és egyben konstatáljuk, hogy a költségvetésben felvett legszükségesebb beruházások csak igen szerény hányadát teszik ki az igazi szükségletnek, megdöbbenve kell látnunk, hogy

a tanács a fedezetről való gondoskodást a legszegényebb néposztályokat sujtó módon akarja megvalósitani.

mert a deficitnek mintegy felét a gáz, viz és villanyáram árának felemelése révén kivánja biztositani. Ez az antiszociális intézkedés tökéletes bizonyitéka annak, hogy a tanács beleszédült Wolffék ártalmas hazugságába: a deficitmentes költségvetésbe. A fedezet-biztositásnak erről a veszedelmes módjáról a Fővárosi Hirlap mai számának vezércikkében mondjuk el a véleményünket, itt csak ismételten megállapitjuk, hogy

a tanács vagy még mindig Wolffék járszalagján vesztegel, s igy politikai szerepet játszik, vagy nincsen tisztában cselekedeteinek veszedelmes voltával.

Egészen nyiltan megmondjuk, hogy városházi körökben a gáz, villany és viz árának felemelését Ripka Ferenc kormánybiztos ellen való sakkhuzásnak tekintik, amely azonban semmiképen sem sikerülhet, mert a tanács politizáló jókedvét nem lesz nehéz megfékezni.

A hazugul deficitmentes költségvetés veszedelmét egyszer már alkalma volt a tanácsnak tapasztalni akkor, amikor a Wolffék deficitmentes költségvetésének hatása alatt megnövekedett a külföldi hitelezők étvágya és tulzott reményeket tápláltak Budapesttel szemben, ugyanakkor pedig Bécscsel az adósságok 12·5 százalékának megfizetésében egyeztek ki.

A külföldi hitelezőkkel való tárgyalást Wolff Károly és társai folyton halogatták és a közgyülés több tagjának sulyosan figyelmeztető felszólalása után sem kötötték meg az egyezséget akkor, amikor az legalkalmasabb lett volna. Most azután odajutottunk, hogy

amig Bécsben megelégedtek a 12·5 százalék megfizetésével, addig Budapesttől ma ötven százalék megfizetését követelik.

A külföldi hitelezők azonban csalódva fogják látni, hogy milyen humbug volt a Wolff-féle deficitmentes költségvetés. Meg fogják ismerni a hazugságokat, amelyeken az felépült és ha bejárják Budapestet, meg kell ismerniök azt is, hogy ennek a tönkrement, lezüllött városnak hallatlan arányu beruházásokra lenne már szüksége. Ezzel szemben igen szerények azok az összegek, amelyeket az 1925. évi költségvetésbe a Wolff-rezsim belepusztulásának kiküszöbölésére beállitottak. Ime a költségvetésbe beállitott beruházási tételek aranykoronákban:

Hegyi vizek lecsapolására	200.000
Árvizvédelemre	170.000
Uj utak létesitésére	1,215.000
Kőburkolatok helyreállitása	1,430.000
Csatornajavitás	1,200.000
Csatornaépités	660.000
Kikötőépités	800.000
Az elektromosmüvek bővitése	2,700.000
A vizmüvek bővitése	2,600.000
Köztisztasági beruházások	400.000

Mindez jelentős, nagy összegnek látszik, de ha végignézünk a lerongyolódott fővároson, szinte szabad szemmel is látható, hogy ezzel nem városfejlesztést, nem a közmüvek tökéletesitését célozzák, hanem mindent csak a végső összeomlástól mentenek meg.

A főváros költségvetése különben ma már teljesen a béke-keretek között mozog, amennyiben

a kiadások 96·5 millió, a bevételek pedig 80 millió aranykorona körül mozognak, s igy áll elő a tizenhat és félmillió aranykorona deficit.

A főváros jövedelmei különben — és ez rendkivül sajnálatos — főként az adókból állanak. Amig a béke utolsó esztendejében adók cimén nem folyt be egészen negyven millió, ma a teljes hangsuly ezeken van, hiszen ötvenhárom milliót vár a tanács az adópréstől, vagyis a békebeli állapotokhoz viszonyitva 33 százalékkal növekedtek meg a budapesti polgároknak csak városi adóterhei. Vajjon ha ezt megtudják a külföldi hitelezők, akkor is ragaszkodni tudnak-e ahhoz, hogy 50%-át fizessük meg a külföldi adósságoknak?

Az egyes adónemek között a következőképen oszlik meg ez az ötvenhárommilliós bevételi összeg:

Fogyasztási adók	1,000.000
Italmérési adók	1,000.000
Községi jövedelmi adó	2,000.000
Tüzbiztositási adó	300.000
Általános kereseti adó	12,000.000
Vigalmi adó	2,000.000
Helypénzek	430.000
Ebadó	312.000
Közlekedési adó	3,329.000
Szállodaadó	700.000
Forgalmi adó	8,500.000

Jellemző a főváros tanácsára, hogy még ma is, amikor már a budapesti polgárság elmerül az adókban, ma sincsenek más ötletei a háztartás helyreállitásának munkájában, csak az adók felemelése, uj adók kreálása és a közüzemek egységárainak megdrágitása. Szinte szerencse, hogy a pénzügyminiszternek több belátása van, mint a tanácsnak és biztos tudomásunk szerint a pénzügyminiszter határozottan kijelentette, hogy sem adóemeléshez, sem uj adók behozatalához nem járul hozzá.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15 SZÁM
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40. TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

Fullánkok

Fajvédőék

ellenzéki lendületükben az üldözési mániának nem kis mértékét villogtatják meg. Hogy azután az üldözési mánia néhanapján egészen bolond dolgokat vet felszinre, az megint egészen bizonyos, de egészen természetes is. Most azután szörnyü elkeseredéssel panaszolják el, hogy az üzemeket ellenőrző bizottságban nem kaptak helyet a kurzus emberei, mig — amint mondják — „az ellentétes politikai nézeten lévő pártok meglehetős arányban vannak képviselve benne, közöttük olyanok is, akiknek a főváros üzemeivel ellentétes érdekeik vannak". Hogy olyanok ülnek ebben a bizottságban, akik ellenségei a fővárosnak. Ez a fajvédő bolondgomba nem sok szót érdemel. A bizottság nincs politikai szempontok szerint összeválogatva, csak az volt a döntő, hogy valaki szakember-e, vagy se. Különben pedig hiába is lenne valaki ellensége a főváros üzemeinek; ez a bizottság sem egyedeiben, sem összességében nem itélkezik, hanem csak véleményt mond. Legyenek nyugodtak a fajvédő urak, hogy korrekt emberekből áll a bizottság, amelynek véleményét még mindig módjában lesz az objektivitás szempontjából mérlegelni az illetékes faktoroknak. Végeredményben pedig igen okosan tennék, ha csöndben maradnának, mert az az ördöngős Ripka azt találja mondani: na rendben van, gyerünk hát azokkal a fajvédő szakemberekkel és antiszemita tudósokkal! Még utóbb is nagy zavarba kellene jutniok, mert nem tudnák a felajánlott helyeket betölteni.

Mint a méhecskék,

ugy sirnak a wolfenaui berkekben az ügyosztályok összevonása miatt is. Hát csak természetes, hogy a nyugdijbaküldés politikai szempontok szerint fog történni — mondják ők — majd meg kijelentik, hogy az ügyosztályok összevonásának „rejtett célja, hogy az eljövendő törvényhatósági bizottságban a keresztény, konzervativ szavazatok számát hattal, vagy héttel csökkentse". Ime, maguk állapitják meg — amit mi is állitunk —, hogy a tanács politizál és hemzseg az ébredő-kreaturáktól. Arról azonban legyenek meggyőződve, hogy a közgyülés eljövendő rezsimjének életében nem fog döntő szerepet játszani hat-hét szavazat, mert ha azt játszhatna, akkor nem is volna érdemes átvenni a hatalmat. Wolffék örökségének kipuccolásához azonban az uj rezsimnek nem lesz szüksége az ügyosztályok összevonásának komplikált módszeréhez fordulni: módjában lesz a közgyülési többségnek más, sokkal egyszerübb módon bucsut mondani a tanács ama tagjainak, akik a gyülölködés és pártoskodás lovagjainak bizonyultak.

Arról a huszonötezer koronáról,

amelyet a Magyar Tudományos Akadémia visszaküldött, mosolyogva beszél egész Budapest. Wolff uraimék azt kivánták, hogy az Akadémia ezzel az összeggel, amelyért alig lehet egy tál ételt kapni, jutalmazzon valakit, aki a főváros történetét megirja. Szegény tudós, amig nagy müvét irja, bizonnyal több gyufát fogyaszt a pipája meggyujtására, mint ebből a jutalomból kitelik. Nem szólunk most arról, hogy az egymillió korona, amelyre most a botrány után a huszonötezer koronát valorizálni akarják, szintén komikus összeg. De, tudják meg végre a városházán, hogy ezt a viccet, ezt a tiszteletlenséget a huszonötezer koronával nem lett volna szabad megcsinálni. És itt nem Wolffékat okoljuk, hanem az adminisztrációt, amely megszakitott minden érintkezést a való élettel. Vagy hogy nem is volt vele érintkezése soha?

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Tovább folyik a malmok árdrágitása a gabonapiacon

A malmok tőzsdespekulációkkal verik fel saját gabonakészleteik árát

Hatszázezer koronára verték fel a pesti tőzsdén a buza árát és ezzel az árral világrekordot állitott fel a pesti gabonatőzsde a világpiaci árak között. Mert a hatszázezres buza megfelel 8 dollárnak.

holott a newyorki és csikágói tőzsdén 8 dolláron alul jegyzik a buzát.

E sohasem tapasztalt betörés, izgalomba hozta az országot és megindultak a találgatások, hogy mi okozta ezt a a hallatlan áremelkedést. Minden érdekelt fél igyekszik elháritani magától a felelősséget és másokat okol a drágitásért. Az egyik a rossz magyar, a másik a silány amerikai terméssel okolja meg a magas árakat. Van olyan, aki azt állitja, hogy a magyar buza tulzott kivitele, viszont mások szerint a buza megnehezitett behozatala szöktette fel az árakat. De a szakértői vélemények még ezzel sincsenek kimeritve. Az egyik a magyar gazdákra háritja a felelősséget, mert elzáriák készleteiket, ezzel szemben mások azt állitják, hogy

a magyar gazdák legnagyobbrésze még akkor adta el a termését, amikor a buza 3—4 dolláron állt.

Igy folynak a találgatások, amelyek között még olyan is akad, amely tudni véli, hogy a drágulást a jövő évi rossz terméskilátások okozzák. Mindezekből a bölcs véleményekből senki sem lesz okosabb, csak gazdagabb, mert kétségtelen, hogy e sok okoskodás mögött szerényen meglapul minden foglalkozási és kereseti ágnak a maga telhetetlen önzése, amely hamis okokkal szeretné elterelni a figyelmet arról, hogy része van nemcsak ebben a sohasem tapasztalt áremelkedésben, de része van a haszonban is, amellyel az éhség mesterséges előidézése jár.

Nos hát, mindenki hibás abban, hogy a magyar buza ekkora karriért csinált. Hibás talán még a természet is, amely a maga mostohaságával elrontotta a tavalyi és elrontani készül jövő évi termésünket. De voltak ennél sokkal rosszabb termései is az országnak s a buza ára ezekben a sanyaru időkben legfeljebb pár koronával vagy forinttal emelkedett, de olyan szemérmetlen rablásra senki sem emlékszik, hogy a buza ára a duplájára, vagyis megyven koronára emelkedett volna. Hogy ezt a koncentrikus rablóhadjáratot ki vezeti? A budapesti gabonapiacon a malmok diktálták az árakat és

a malmok spekulációja okozza most is, hogy Magyaroszágon, amelyet a világ Kánaánjának szoktak nevezni, sokkal drágább a buza és a kenyér, mint akár Norvégia legészakibb részén, ahol a buza egyáltalán nem terem meg.

És a malmok diktátori hatalma tartani fog mindaddig, amig a kormány beavatkozása nem szoritja vissza a malmokat igazi hivatásuk területére.

A malmok hivatása az őrlés, de nem a lisztel való spekulálás.

Már pedig a budapesti malmok nem az őrlésből, hanem a spekulációból gazdagszanak és az őrlés csak jól leplezett ürügy a spekuláció esélyeinek kihasználására. Magáért az őrlésért és a vele járó haszonért egyetlen malom sem tartaná fenn üzemét mint ahogyan fentartja sok vidéki kismalom az üzemet magáért az őrlési vámért. A malmoknak ez a kettős irányu üzlete okozza a gabonapiac bajait s valameddig a malom a maga részére vásárolhat gabonát abból a célból, hogy a lisztben nyerészkedhessék, mindaddig ki leszünk szolgáltatva a malmok támadásainak.

A malom csak mások részére őrölhessen, de ne jöhessen abba a helyzetbe, hogy a készletek összevásárlásával uralkodhassék a piacon.

Ha a malom akár a saját tőkéjével, akár az államtól kapott kölcsönpénzzel maga alá gyüjt minden gabonakészletet, csak természetes, hogy még a legmagasabb árak kinálására sem jelentkezik áru,

mert minden áru már a malomérdekeltség kezében van.

És természetes az is, hogy abban a pillanatban, amelyben a malomérdekeltség felhalmozta az árut, minden törekvése az lesz, hogy az áru árát minél magasabbra szöktesse fel. Ez történik most a budapesti gabonatőzsdén,

ahol a malomérdekeltségek olyan arcot vágnak, mintha gabonát keresnének megvételre, holott csak a saját készleteiknek az árát akarják felszöktetni.

amikor ugy tesznek, mintha magasabb árak kinálásával az eldugott idegen készleteket akarnák rejtekhelyeikből előcsábitani. Bármilyen mulatságos, mégis ugy van,

hogy van egy gabonatőzsdénk, melv semmi másra nem jó, csak arra, hogy a malmok árdrágitó spekulációinak alkalmas eszköze legyen.

Magától értetődik, hogy a malmok sok ravaszsággal védekeznek a gyanu és a látszat ellen, mintha nekik ilyen üzleti céljaik lennének. Ilyen védekezésük a látszat és a gyanusitás ellen, hogy hirét terjesztik, hogy nekik sem konveniálnak azok a magas árak, mert a lisztdrágaság Budapestre és környékére korlátozza a fogyasztást. Hát a vidék nem eszik kenyeret, ha az árak megdrágulnak? Vagy vidéken olcsóbban kapható a kenyér? Nem hisszük. De ha igy lenne, annak egyszerü magyarázata csak az lehet, hogy a vidéki malmok nem kapcsolódtak be a fővárosi malmok spekulációjába s beérik azzal a haszonnal, amely az őrlési vám révén jut nekik.

Egy másik kisérlet a látszat és a gyanu elháritására, hogy Triesztben 500 vagón amerikai buzát vásároltak a magyar fogyasztás céljaira. Mi alaposan kételkedünk ebben a vásárlásban. De ha mégis igaz lenne, hogy a vétel megtörtént, ugyan miféle ármérséklő befolyása van 500 vagón buzának a magyar piacra? Hát tételszámba megy 500 vagón buza?

És tételszámba megy az ármérséklés szempontjából, ha ez az 500 vagón is azoknak a kezébe kerül, akik a gabonapiac urai?

Micsoda képtelen feltevés az olyan, hogy a magyar közönég elhiszi nekik, hogy ők azért vásárolnak Triesztben buzát, mert le akarják szoritani — saját készleteiknek az árát. Nem,

ebben az országban nincs olyan ostoba ember, aki elhinné, hogy a malomérdekeltségek a saját buzájuknak konkurenciát akarnak csinálni 500 vagón amerikai buzával.

Nem tudjuk, milyen lépésekre határozza el magát a kormány, de bizonyos, hogy véget kell vetni annak az immár türhetetlen spekulációnak, amelynek élén Stux Sándor ur, a legnagyobb malomkoncentráció vezérigazgatója áll, aki kiküszöbölte a malomiparból azt az emberséges szellemet, amely Langfelder Edét, Stux urnak nagystilü, széles látókörü elődjét vezette. Stux ur, a malom dupla-könyvvezetője legázolta a nálánál sokkal tehetségesebb feljebbvalóit, de ez az érvényesülési tehetség nem jog ám arra, hogy brutálisan legázolja a magyar közérdekeket. Hisszük, a kormány megtalálja a módját annak, hogy határt szab a Stux-féle vezérek telhetetlenségének és lehetővé teszi egy olyan idő bekövetkezését, amikor a Stuxok saját testükön tapasztalják, hogy milyen keserves dolog munkával előteremteni egy kiló kenyérnek az árát.

A kereskedelmi miniszter a közgazdasági ügyosztály fenntartásáért

A kereskedelmi és ipari érdekeltségek a megszüntetés ellen

Ismeretes, hogy az összes kereskedelmi és ipari érdekeltségek a mult nyár folyamán egyöntetüen állást foglaltak a főváros közgazdasági ügyosztályának megszüntetése ellen. Az akció élén a Kereskedelmi és Iparkamara állott, melv ebben az ügyben külön felterjesztést is intézett a kormányhoz, hangoztatva, hogy a fővárosnak az iparos- és kereskedőrétegek érdekében, de a saját iól felfogott érdekében is kötelessége a közgazdasági ügyosztályt továbbra fenntartani.

Ez a kérdés most azért vált ismét aktuálissá, mert a belügyminiszter nemrégen küldött leirata, mint ismeretes, hat ügyosztály megszüntetéséről rendelkezik. Igaz ugyan, hogy a megszüntetendő ügyosztályok kiválasztását a tanácsra bizta. Ezzel kapcsolatosan vetődött fel ismét az a kérdés, hogy a megszüntetendő ügyosztályok között benne legyen-e a közgazdagsági ügyosztály is?

A tranzitó-kereskedelem ügyében a napokban a városházán megtartott ankét során a megjelent érdekeltségek szóba is akarták hozni az ügyosztály megszüntetésének ügyét, de az ankétet vezető Purébl Győző tanácsnok szerényen elháritotta a kérdés felvetését, nehogy még csak a látszata is támadjon annak, mintha ő az ügyosztály sorsa feletti állásfoglalással elébe akarna vágni a tanács döntésének. Az érdekeltségek kiküldöttei azonban az ankéten kivül, teljesen a maguk iniciativájából, mégis foglalkoztak ezzel a kérdéssel és egyöntetüen azt az óhajtásukat fejezték ki, hogy a mult év nyarán már részletesen kifejtett állásfoglalásukhoz hiven, a főváros közgazdasági ügyosztályát semmi körülmények között se szüntesse meg a főváros. Az érdekeltségek, ha ennek szüksége mutatkoznék, ismét a legnagyobb energiával lépnek akcióba és a kormány figyelmét nyomatékosan felhiviák a korábbi állásfoglalásukra, valamint arra, hogy a megszüntetés ellen a kormány is állást foglalt annak idején.

A mostani ujabb állásfoglalással kapcsolatosan érdeklődtünk a Kamarában, ahol felhivták figyelmünket arra a körülményre, hogy a főváros közgazdasági ügyosztályának megszüntetésének terve ellen még az elmult nyár folyamán ugy a kereskedelmi, mint a belügyminiszter egyöntetüen állást foglaltak.

A kereskedelemügyi miniszter tavaly juliusban megkeresést intézett ebben az ügyben a belügyminiszterhez és nyomatékosan hangsulyozza, hogy a főváros közgazdasági ügyosztályának megszüntetése ellen felhozott indokok komoly figyelmet érdemelnek. A többek között igy szól a kereskedelemügyi miniszter megkeresése:

— A vezetésem alatt álló minisztérium ügymenete kapcsán alkalmam nyilott annak észlelésére, hogy Budapest székesfőváros hatóságai az ipari és kereskedelmi közigazgatási ügyek elintézése terén tényleg magas szinvonalon állanak, amely körülmény kétségkivül jelentős mértékben tudható be annak, hogy az ipari és kereskedelmi közigazgatási ügyeket II. fokon a szóban levő különálló ügyosztály intézte és irányitotta a főváros I. foku iparhatóságait is. A nevezett ügyosztály azonban ezt a szinvonalat csak oly módon érhette el és tudia fenntartani, ha önállóságával kapcsolatban az ügyeket elintéző tisztviselői állományában is bizonyos állandóság létesül.

A továbbiakban kifejezi a kereskedelemügyi miniszter ama kivánságát, hogy a szóbanforgó ügyosztály a mostani keretei között változtatás nélkül tartassék fenn. A kereskedelemügyi miniszternek erre a megkeresésére válaszképen a belügyminiszter szeptember havában leiratot intézett a fővároshoz, melyben határozottan állást foglal a kérdéses ügyosztály megszüntetésének tervei ellen. A többek között igy szól a belügyminiszter leirata:

— Figyelmet érdemel az a körülmény is, hogy hazánkban az ipar és kereskedelem tulnyomórészben a székesfővárosban összpontosul. Ha a legtöbb vidéki város azt találta helvesnek, hogy közigazgatása az ipar és kereskedelem érdekeinek gondozásával, a közgazdasági kérdésekkel elkülönitetten foglalkozzék, még inkább helves és szükséges az a fővárosban. A székesfőváros közgazdasági ügyosztálya ugyanis nemcsak az ipari közigazgatási eljárásban, hanem az ipar és kereskedelem más vonatkozásu érdekeinek gondozása terén is hasznos müködést feit ki.

Végül a belügyminiszter leirata felhivja a főváros polgármesterét, hogy a szóbanforgó tanácsi ügyosztály megszüntetésének kérdését alapos megfontolás tárgyává tegye. A belügyminiszter eme leiratában foglalt intenciót annak idején Terstyánszky kormánybiztos is magáévá tette. A főváros kormánybiztosának személyében időközben beállott változás miatt Terstyánszky nem exponálhatta magát a kérdésben. De egyéb körülmények is közreiátszottak abban, hogy az ügy hosszabb ideig nem került napirendre

---

Ripka Ferenc előadást tart a Tőzsdeklubban. Amint értesülünk, dr. Ripka Ferenc, Budapest kormánybiztosa e hó 27-én előadást tart a Magyar Tőzsdeklubban a városgazdaság hatásáról az iparra és kereskedelemre. Az előadás iránt máris nagy az érdeklődés.

A Rotter-frontról. Saját magának a hadvezére és vezérkari főnöke. És egy személyben még a saját maga hadserege is. Nincs senkije és mégis felveszi a harcot. Mi ez, bátorság? Nem. Hát mi? Tolakodás, szerepelni vágyás, feltünési viszketegség. Ha mindezek a jeles emberi tulajdonságok nem sürüsödnének össze benne, nem kiáltotta volna ki magát a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnökjelöltjének. A kikiáltás megtörtént, de előbb felkinálta az elnökséget maróthi Fürst Lászlónak. Igen, Rotzer ur felkinálta. Mintha ő rendelkeznék ezzel a tisztséggel. De Fürst László keményen odavágta: kicsoda maga, hogy nekem felkinálja az elnökséget? És ékes, kifejező magyarsággal hozzátette: csak nem gondolja, hogy egy Rotzer kezéből elfogadom ezt a tisztséget. Tudni kell, hogy maróthi Fürst László kissé selypit. És ezért mondotta Roccernek a Rottert. Eltekintve attól, hogy a selypitők néha fején találják a szöget, ezuttal az ütés a szög mellé esett. Rotter ur nem Roccer, ha az évődők sokszor igy is szólitják az elnökjelöltet. Nos, miután maróthi Fürst nem vállalta az elnökjelöltséget, Rotter ur megtartotta azt magának s mindjárt el is mondta a programmbeszédet. S most már nemcsak a maga hadvezére, vezérkari főnöke és hadserege, de még a saját hallgatósága is ő volt egy személyben. És reméliük, hogy még a saját maga szavazó közönsége is ő lesz. Mert ahogyan nem kapott alelnökjelölteket, akik vele egy listán akarnának szerepelni, még kevésbbé kap tagokat, akik őrá fognak szavazni.

Gratz Gusztáv, a Standard Bank ügyvezető-elnöke. A Standard Bank és Takarékpénztár Rt. a legközelebbi jövőben svájci érdekeltség bevonásával tekintélyes alaptőkeemelést visz keresztül. Egyidejüleg dr. Gratz Gusztáv v. b. t. t., ny. miniszter elvállalta az intézet ügyvezető-elnöki tisztét.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. rendkivüli közgyülésén az igazgatóságnak a kötvénykölcsön kibocsátása és az alaptőke fölemelése iránti javaslatai egyhanguan elfogadást nyertek. A 100.000 darab uj részvény 140.000 koronás áron bocsáttatik egy amerikai csoport rendelkezésére.

SZÓRAKOZÁS

A virágnak megtiltani nem lehet, hogy nyiljon és hóditson. A Krizantém egész Budapestet meghóditotta már. A Városi Szinház népszerü, vidám operettje Alpár Gitta, Vigh Manci, Takács Rózsi, Galetta, Sziklay, D'Arrigo és Szirmayval a főszerepekben, csütörtökön, szombaton és vasárnap este kerül szinre a Városi Szinházban.

92—99. „Marica grófnő". 92-től 99-ig előadása lesz e héten a Király Szinházban Kálmán Imre veretlen világsikerének, a „Marica grófnő"-nek. Valamennyi előadáson továbbra is a ragyogó premiéreegyüttes vesz részt: Labass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Szirmai.

„Altona". A Magyar Szinház e heti műsorát természetesen a szinház döntő sikere, Fazekas Imre szenzációs drámája, az „Altona" dominálja, amelyet a bemutató közönsége fanatikus tetszéssel ünnepelt. P. Márkus Emilia, Bajor Gizi, Csortos Gyula ragyogó triásza, Bombaszögi Ella, Simon Marcsa, Tarnay, Vágó, Réthey, Abonyi együttese a legnagyobb színészi szenzáció. Szerdán, pénteken, vasárnap és hétfőn van műsoron az „Altona", mig csütörtökön és szombaton a szinház nagy vigjátéksikere, Drégely és Liptai „Vörös ember"-e kerül szinre.

„Fej vagy irás". Lakatos Lászlónak rendkivüli érdekességü, ragyogó ötletekben gazdag, vidám komédiája szerdán, pénteken, vasárnap és hétfőn van műsorra tüzve, mindenkor Titkos Ilonával, Mészáros Gizával, Hahnel Arankával, Törzzsel, Kertésszel, Rubinyival és Gárdonyival a főszerepben. A hét többi napján a rendkivül népszerü „Ki babája vagyok én" kerül szinre Titkos Ilonával, Tóth Böskével, Kertésszel, Tanayval a főszerepekben, mig vasárnap délután Szenes Béla kitünő vigjátéka, „Az olasz asszony" van műsorra tüzve, mérsékelt helyárákkal.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
Medgyaszay Vilma
Homokzsák, Cetthalott, 72-es őrház
Kezdete 8 órakor.

A Vigszinház hetének eseménye az Ezüstlakodalom, Paul Géraldy világhirü szinművének szombati bemutatója lesz. Az ujdonságban nagyszerü szerepekhez jutottak: Varsányi Irén, Gombaszögi Frida, Gaál Franciska, Kürti József (első föllépése), Dénes György, Kende Paula, Sitkey Irén, Székely Lujza és Földényi László. A premierig a szinház két legutóbbi sikere, a Délibáb és a Tükörfolyosó váltakoznak.

A Renaissance-Szinház e hetét is a Waterlooi csata dominálja. Lengyel Menyhért diadalmas sikerü komédiáját e héten is hatszor tüzte műsorára a szinház. Pénteken Géraldy poétikus szinműve: Szeretni... kerül szinre. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal Csókoljon meg!

Sebestyén György vezénylésével szerdán este Pillangókisasszony kerül szinre a Városi szinházban. A hamburgi operaház kiváló dirigensének vendégszereplése iránt óriási az érdeklődés.

A cigány Rózsahegyi Kálmánnal és Molnár Arankával pénteken este a Városi Szinházban.

A Fővárosi Operettszinház e heti műsorát is kizárólag A nótás kapitány tölti be. Mindennap adják Farkas Imre páratlan sikerü operettjét a premier nagyszerü szereposztásában.

Postás Katica hét lesz a Blaha Lujza-Szinházban ezen a héten is. Minden este a páratlanul népszerü Zerkovitz—Harmath-operette megy, amely első jubileumán tul is táblás házakat csinál. Vasárnap délután a pazarul ötletes Függefalevél.

TABARIN
RÁKÓCZI-ÚT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.
Januári rekord-műsor!
PÁRIS SZENZÁCIÓJA A
PUPOS TÁNCOSPÁR
LEGER & LIA
5 KREMO
a világhirü ikaria-játékosok és a kisérő kitünő műsor!

Csütörtökön, szombaton Krizantém Alpár Gittával a Városi Szinházban.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

Két uj név: Leger és Lia, a pupos táncospár, akik idáig Páris szenzációi voltak és 5 Kremo, a világhirü ikáriaiak a Tabarinban.

Az 5 Kremo, a világhirü ikáriai-játékosok először mutatkoznak be Budapesten a Tabarinban.

Király Szinház: Egész héten minden este: Marica grófnő. Vasárnap délután 3 órakor: Árvácska, mérsékelt helyárakkal; este: Marica grófnő (fél 8).

Magyar Szinház: Szerda: Altona. Csütörtök: A vörös ember. Péntek: Altona. Szombat: A vörös ember. Vasárnap délután 3 órakor: Sasfiók, mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Altona (fél 8).

Belvárosi Szinház: Szerda: Fej vagy irás. Csütörtök: Ki babája vagyok én. Péntek: Fej vagy irás. Szombat: Ki babája vagyok én. Vasárnap délután 3 órakor: Az olasz asszony, mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Fej vagy irás (fél 8).

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este: Postás Katica. Vasárnap délután 3 órakor: Függefalevél mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Postás Katica (fél 8).

Renaissance-Szinház: Szerda, csütörtök: A waterlooi csata. Péntek: Szeretni. Szombat: A waterlooi csata. Vasárnap délután: Csókoljon meg (fél 4); este: A waterlooi csata (fél 8).

Városi Szinház: Szerda: Pillangókisasszony. Csütörtök: Krizentém. Péntek: A cigány. Szombat: Krizantém. Vasárnap délután: Az iglói diákok (3); este: Tul a nagy Krivánon (fél 8).

A sors hegyfokán, a német filmgyártás idei világattrakciója, 7 felvonásban; a Borzalmak vonata, Goldwyn-attrakció, a Royal-Apollóban. Előadások fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

A Kamarában ma a szenzációs sikerü Csata. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor kerül bemutatásra. A dalbetéteket Hajdu Ilona, az Operaház művésznője énekli.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. **Telefon: 99-02. 76-02.**

GRÄF & STIFT
automobilok és BSA-motorkerékpárok vezérképviselete
Hirsch Hugó
BUDAPEST, VI., JÓKAI-TÉR 3.
Telefon: 149-62.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
TELEFON: József 125-37.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
MOTORKERÉKPÁROK

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Szopogasson köhögés ellen

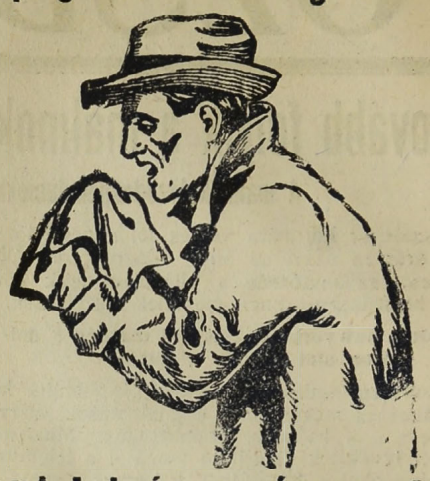

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

WAGNER-étteremben
ANDRÁSSY-ÚT 44. SZ.
minden csütörtök este
HÁZI DISZNÓTOR.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. **Ajánl eredeti Bancaóni rudakban és tömbökben.**
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

MOLNÁR JÁNOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, **vilamosvasalók,** főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és felwattos lámpák raktáron.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsolhvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. veslemez, egészségügyi berendezések.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 81-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparvelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Vass miniszter szerint a főváros ápolási dijait az adminisztráció drágitja

A szegény betegekért a jövőben a törvényhatóságok, illetve a községek fizetnek

Vass József népjóléti miniszter, mint ismeretes, a nemzetgyülés pénzügyi bizottságában a budgetvita keretében nagy beszédet mondott. Ennek a beszédnek volt egy a napi sajtó által kellően nem méltatott mondata, amely sulyos vád Budapest kormányzata ellen. A vád szerint a főváros kórházaiban az ápolási dijak azért drágábbak a megengedetteknél, mert a székesfőváros kórházainak adminisztrációja drága.

A miniszternek ez a kijelentése nem maradhat válasz, vagy eredmény nélkül, éppen ezért érdeklődtünk aziránt, mire alapitja Vass miniszter ezt a nagyfontosságu kijelentését? Illetékes helyen a következő választ adták a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— A székesfőváros kórházaival szemben tényleg vitás kérdés merült föl, nevezetesen a székesfőváros autonóm-kezelésben tartja saját kórházait és autonóm jogán próbálja megállapitani azt a költséget, amelybe neki egy beteg kerül. Idők folyamán

a főváros által megállapitott ápolási dij mindig magasabb volt a népjóléti miniszter által megállapitottaknál.

— Az ápolási dijakat az ország területén békeidőben 80 aranyfillérben és 2·50 aranykoronában állapitották meg. Később ezek a dijak felszaladtak 3·20, sőt négy aranykoronára is. A népjóléti miniszterium ujabban az ország összes kórházait hat osztályba sorozta, a szerint, hogy milyenek a berendezései, rezsiköltségei, piaci viszonyai. Az ápolási dijak tekintetében a miniszter nem tudott tovább menni, mint nyolcvan fillértől két aranykoronáig, vagyis a legmodernebb eszközökkel fölszerelt kórházban 32.000 korona a beutalt szegény betegek után a napi ápolási dij, amivel szemben a főváros kórházaiban hetvenezer koronát állapitott meg.

— Vass miniszter szerint ennek oka az, hogy

a székesfőváros kórházainak adminisztrációja drága és hogy a szegény betegek után az államkincstárból régebbi időben kifizetett ápolási dijak sohasem voltak arra szánva, hogy a kórház összes rezsiköltségeit fedezzék.

— A székesfőváros a hetvenezer koronában megállapitott ápolási dij összegébe belekalkulálta az épületfenntartási, fütési és világitási költségeket is, ami a népjóléti miniszterium álláspontja szerint a törvény szellemének nem felel meg. Legközelebb különben kormányrendelet fog megjelenni, amely a szegény betegek ápolási diját vissza fogja háritani az egyes törvényhatóságokra, illetőleg községekre. Ismeretes, hogy ez igy volt régebben is, de a fővárosnak akkoriban rengeteg baja, gondja volt a behajtással, aminek főként az illetőség megállapitásának nehézségei voltak az oka. Most hosszas tárgyalások után

sikerült olyan megoldási módot találni, amely az illetőségi kérdést kikapcsolhatja.

— A népjóléti miniszteriumnak egyébként az a törekvése, hogy a Budapestre beözönlő beteg-tömeget, beteg-hullámot megtörje, s a vidéki kórházakra decentralizálja. A fővárosi kórházak népességét tekintve, rendkivül figyelemreméltó, hogy kizárólag a fővárosi kórházak ápolási napjainak száma közel kétmillió. Ha egyébként föltesszük, hogy a halálozási arányszám az egész országban megegyezik a népesség számával, akkor arra kell rájönni, hogy az ápolási napok száma kevesebb, mint Csonka-Magyarország népességének száma. Ez annyit jelent, hogy a gyógyulást keresők száma nyilván anyagi viszonyaik miatt jelentősen megcsappant és

sokkal több beteg marad ápolás nélkül, mint ezelőtt tiz esztendővel.

— A középosztály viszont, amely azelőtt mint fizető beteg szerepelt, sőt nem is igen szerepelt a kórházak nyilvántartásában, most nagyrészt beszorult a kórházakba, sőt szegényjogon szorult be.

Budapest a hazárdjátékosok Eldorádója

Gombamódra szaporodnak a kártya-lebujok, amelyek nem csábitják, de elriasztják az idegeneket

Budapesten ezer és ezer családnak nincs otthona, de ezer és ezer olyan család van, amelynek fentartója két helyen is kipihenheti a napi munka fáradalmait: a saját otthona és az a társasklub, amelybe a leghangzatosabb igéretekkel becsábitották. Ezek a klubok a reggeli órákig nyitva vannak s mialatt az otthonok üresen állnak, a polgárok ezrei és ezrei ezekben a klubokban töltik a pihenésre szánt órákat. A hajléktalanok agyonhajszoltjai sóvárogva keresnek pihenőhelyeket s ezalatt pompás, meleg lakásokban üresen állnak a fekvőhelyek, de annál többen terpeszkednek a klubokban a kártyaasztalok körül.

Budapest legujabb, de nem legkisebb nyavalyája a klubmizéria. A leghangzatosabb és legtetszetősebb jelszavak alatt társaságok szervezkednek, amelyek mindent nyujtanak, csak azt nem, amit bevallottan igérnek. Klubok alakultak a kereskedelmi és ipari érdekek védelmére, a művészet és irodalom pártolására, a sportkultusz feilesztésére, de ha e klubok évi jelentésében azt keressük, hogy mennyit áldoztak a beigért programm megvalósitására, ugy azt látjuk, hogy a klub bevételeiből mindenre futotta, csak a programm megvalósitására nem. És ha jobban szemügyre vesszük ezeket a jelentéseket, lehetetlen észre nem venni a számadatokból, hogy ezek a klubok éppen az ellenkezőjét cselekszik annak, mint amit alapszabályaikban céljokul megielölnek. Azt látjuk ugyanis, hogy a kiadások számoszlopában a kártyakiadás a legnagyobb tétel. Természetes, hogy a kártyabevétel már nincs oly lelkiismeretesen elszámolva, mint az egyéb bevételek és kiadások. Mert ha ezekről a bevételekről is pontosan elszámolnának, ugy első szempillantásra nyilvánvaló lenne, hogy

a klubbok egyetlen célja a kártyajáték szenvedélyének felcsigázása és e szenvedélyek kiaknázása. A klubb közönséges üzleti vállalkozása néhány élelmes, gyönge erkölcsü és még gyöngébb lelkiismeretü polgárnak, akik mások játékszenvedélyét gyümölcsöztetik a maguk számára.

Ezek a vállalkozók a szerencsejáték keritői, a játékosok felhajtói, és polgári katasztrófák vámszedői, akik lelketlen cinizmussal nézik az exisztenciák pusztulását, mert minden ilyen pusztulás gazdagitja a klub pinkájának aratását. Mert amilyen kétségtelen, hogy kétszer kettő négy, ugyanolyan bizonyos, hogy a klub alapitói nem esnek messzire a pinka bérlőitől vagy a pinkapénzek kezelőitől.

Hogy ez csakugyan igy van, elég a legfrissebb botrányokra hivatkoznunk. Böhm Károly hordógyáros, akinek viselt dolgairól az elmult napokban annyiszor esett szó, szintén kártyaklubbokat alapitott, hogy a pinka jövedelmén gazdagodjék. Százmilliókat áldozott klubalapitásra, ami végül is anyagi romlásba sodorta. Ő is fosztogatni akart, s végül is ő lett a kifosztott. A mult héten bezártak egy kártyaklubbot és a vasárnapi razzia leteritett egy ujabb áldozatot: a Magyar Nemzeti Renaissance Társaskört.

Ezt a galád fosztogatást nem lehet razziákkal beszüntetni. Ha az egyesülési jog módot ad a rablás és fosztogatás megszervezésére, módot kell találni arra, hogy büntetlenül senki se élhessen vissza a törvényadta jogokkal.

Minden klub vezetőségét kell felelőssé tenni a klubban történtekért

és a vezetőség érezze teljes sulyát a felelősségnek, amelyet akkor vállalt, amikor egy alakuló klub alapszabályait aláirta és a belügyminisztériumhoz jóváhagyás végett beterjesztette. A magyar társadalom hatékonyabb biztositása követeli, hogy a klub ne aljasodhassék le közönséges játékbarlanggá, ahol a polgárság anyagi és erkölcsi javait a pusztulás veszedelme fenyegeti. Aki pedig ilyen pusztulásra nemcsak módot és alkalmat nyujt, de a pusztulásba belecsábitja és belesodorja áldozatait, ez ne élvezhesse büntetlenül az ilyen bünös munka gyümölcseit. Nemcsak az a bünös, sőt legtöbbször az a legkevésbé bünös, akit a rendőrség játékközben tetten ér.

Az igazi bünös az, aki a hatóságot a klub céljai alakjában félrevezette és a beigért célok helyett az emberek legalantasabb ösztöneit szolgálja.

A társadalmakat nemzetközi megállapodások biztositják az opium, cocain és hasis barlangok veszedelme ellen. A kártyaklubbok veszedelme felér minden más földalatti barlang veszedelmével, s aki csak az opium meg a cocain ellen védi meg az emberiséget, nem végzett egész munkát, mert a káryaklub elpusztitja az emberben azt a jót, amit a cocain- és opium-tilalom benne még meghagyott.

Hogy erkölcsi aggályaink mennyire jogosultak, e tekintetben hivatkozunk a belügyminiszter nyilatkozatára, amelyet a Margitszigeten létesitendő játékkaszinó ügyében tett.

A miniszter játékbarlangnak minősiti az ilyen játékkaszinót,

s már ez a leminősités is rávall, hogy milyen erkölcsi értéket tulajdonit a miniszter ilyen játékkaszinónknak. És igen találó Rakovszky Iván belügyminiszternek az az érve is a kaszinók ellen, hogy az ilyen helyiségek egyáltalában nem emelik az idegenforgalmat, ellenben csak rombolásokat okoznak az odavaló közönség erkölcseiben. De mégha ugy is lenne, hogy a játékbarlang emeli az idegenforgalmat, — hát az idegenforgalom van-e akkora áldás, hogy miatta feláldozzuk a társadalmi erkölcsöket és belesodorjuk a játékszenvedélybe az ország egész polgárságát? Aki csak a játék miatt jön Magyarországba, az maradjon odahaza, mi pedig kövessünk el mindent, hogy az ország ne a játékbarlangjai révén legyen hiressé, helyesebben: hirhedtté. Az idegenforgalmat azonban meg kell teremtenünk, meg is fogjuk, de egészen más eszközökkel.

A Néparénától a Közmunkatanácsig

Mit tárgyal szerdán a közgyüléspótló?

A főváros közgyüléspótló tanácsülése szerdán délután öt órakor ülést tart, amelynek tárgysorozatán sok apró ügy mellett néhány érdekesebb kérdés is szerepel. Mindenekelőtt fontos tárgy a Néparéna bérletének ügye, amelyet a sajtóban élénken kommentáltak. A tanács ebben az ügyben tudvalevően azt javasolja, hogy a bérletet ujból a régi bérlő, Schmidt Henrik, kapja, aki a versenytárgyaláson a legalacsonyabb ajánlatot tette. Elütötték ellenben a bérlettől Gauthier A. Henriket, azon a cimen, hogy idegen állampolgár, holott a versenytárgyalási feltételek között szó sem volt az állampolgárságról. Sőt ellenkezőleg, Gauthiert egyenesen felszólitották a pályázatban való részvételre és szóbelileg is közölték vele, hogy idegen állampolgársága, amelyet mindenképen kész a magyar állampolgársággal felcserélni, nem lehet akadály. Gauthier a tizenhat és fél százalékos ajánlatával szemben Schmidt tizszázalékos ajánlatát kivánják honorálni, miután utólag igéretét vették, hogy ő is ad tizenöt százalékot. Ugyancsak mellőzni kivánják Morgenroth Károlyt, a kitünő és népszerü Jancsi bohócot, aki eredetileg is tizenöt százalékot ajánlott és ráadásul még magyar állampolgárságát sem lehet kétségbevonni. A közvélemény érdeklődve tekint a közgyüléspótló elé, hogy megakadályozza-e ezt a páratlan igazságtalanságot. Sajnos, alighe lehet erre remény, mert a tanács és a közgyüléspótló egy és ugyanaz, s csak abban lehet remélni, hogy Ripka kormánybiztosnak szemébe ötlik ez az eljárás, amely immár rendszerré kezd válni a fővárosnál a bérletek kiadásánál. Versenytárgyalási komédia ez, amely előbb-utóbb csunyán megbosszulja magát.

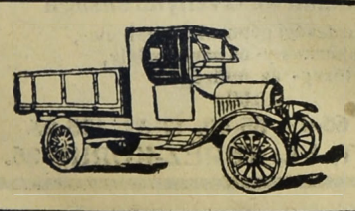

A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval **80 millió** korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

A tárgysorozaton szerepel azonkivül a főváros vadászterületeinek bérbeadása, partbérletek megállapitása, az Összetartás Házépitő Szövetkezet Sztárcsay-utcai ingatlanának a farkasréti temető kibővitésének céljaira való kisajátitása, az utburkolási járuléknak aranyparitáson való megállapitása. Fontosabb tárgy még a tanácsi előterjesztés az 1922. év terhére 1923. évre fenntartandó költségvetési hitelek ügyében, továbbá az 1922. évi zárszámadás előkészitését gátló nehézségek ügyében teendő intézkedések, ami magyarul annyit jelent, hogy még az 1922. évi zárszámadás előkészitésénél sem tartunk, mert annak is „gátló nehézségei" vannak.

Lesz néhány milliócska is, amit a közgyüléspótlónak meg kell szavazni: igy a Halászbástya villamosvilágitásra való berendezésekre, a Szent István közkórházban a gége-, szem- és fül-betegek részére létesitendő fiókosztályra. De szerepel a tárgysorozaton még egy kórházi ügy, amennyiben az Uj Szent János-kórház azt kéri, hogy a tüdőbeteg-osztályhoz szükséges orvosi, továbbá a központi laboratóriumhoz szükséges ápolói, altiszti és egyéb segédszemélyzeti állásokat engedélyezze a közgyüléspótló, amely tárgyalni fogja a Fővárosi Idegenforgalmi Hivatal figyelemreméltó költségelőirányzatát, amely élénken dokumentálja ennek az intézménynek jeles és kiváló teljesitményü munkáját.

Tárgyalja azonkivül a közgyüléspótló az épitési engedélyi és a mérnöki eljárási dijak ujabb megállapitását és a Közmunkatanács régen várt megszüntetése helyett a Közmunkatanáccsal kötött terjedékegyezmény meghosszabbitását. Ezenkivül müsoron van egész csomó területnek **bérbeadási és átruházási** ügye, nyugdijazási tárgyak és egyéb apróságok.

Események

Ripka kormánybiztos beszéde a kelenföldi és lágymányosi polgárokhoz. Az elmult héten a Gellért-szálló márványtermében összejövetelt tartottak a kelenföldi és lágymányosi polgárok. Az összejövetelen ott volt Ripka Ferenc kormánybiztos, Becsey Antal volt fővárosi bizottsági tag, Ángyán Béla dr. sajtófőnök és nagyszámu, előkelő közönség. Vacsora közben Ripka Ferenc kormánybiztos rendkivüli tetszés mellett nyilatkozott a főváros aktuális ügyeiről.

— A deficitmentes költségvetés — mondotta — nem mutatta meg világosan a főváros anyagi helyzetét. Ebben az időben az utcák világitás nélkül voltak, az iskolákat nem lehetett füteni, ugy hogy a deficitmentes költségvetés ellenére sem volt kielégitő a főváros anyagi helyzete. Ez a deficitmentes költségvetés az oka annak, hogy most nem tudunk megalkudni a főváros külföldi hitelezőivel. A főváros ma még mindig a sötét tengeren iránytü nélkül hánykolódó hajó. A főváros polgárainak békés, alkotó munkájára van szükség, hogy szebb jövő felé lehessen vezetni Budapestet.

Az egybegyültek szünni nem akaró tetszésnyilvánitással kisérték a kormánybiztos szavait, majd Becsey Antal szólalt fel, aki a miniszterelnökre és Ripka kormánybiztosra üritette lelkes beszéd kiséretében poharát. Meleg ovációban részesitették Ángyán Béla dr. sajtófőnök felszólalását is, aki, mint budai polgár szólalt föl és a budai polgárság meggyőződését tolmácsolta. Hangoztatta, hogy ma a pártok tagozódásától eltekintve, tulajdonképen két irányzat küzd egymással, a nemzeti eszme és a nemzetköziség. Kétségtelen, hogy a nemzeti eszme szolgálatába kell szegődnünk és ennek az eszmének győzelmes harcában kell összetartanunk. Felszólaltak még Hubert Vilmos gváros és Hennyey Vilmos, akik szintén a kormánybiztost ünnepelték.

Szomaházy István gyásza. A háboruban elvesztette egyetlen fiát és a fiut most követte a halálba a szerető hitves, akinek szivét megtörte fia halála. A gyász nemcsak Szomaházy István gyásza, de a magyar irodalom kára és a magyar olvasóközönség szomorusága. A népszerü és szeretett iró veszteségе valamennyiünket sulyosan érint, akik nemcsak egyéniségén, de irásain keresztül szeretjük és becsüljük a magyar regényirás egyik mesterét. Már most is megdöbbenéssel vesszük a hirt, hogy a katasztrófa, mely a hitves halálában ránehezedett, ágyba döntötte őt. Hisszük, hogy a magyar közönség szeretete, amely ott virraszt a ravatalnál és a beteg mester ágyánál, hamarosan meghozza neki a vigaszt és a gyógyulást és visszaadja őt az irodalomnak és rajongó olvasóinak.

Huszonöt évig szegények között. Pálos Ödön, az Erzsébet-szegényház népszerü és közkedveltségnek örvendő igazgatója, e napokban ünnepelte szolgálatbalépésének huszonötödik évfordulóját. Huszonöt évig gazdagok között élni és azoknak ügyes-bajos dolgait intézni sem irigylésreméltó foglalkozás. Hát még ágrólszakadt szegénykét, akiknek egyetlen és utolsó menedéke a szegényház. De lehet, hogy tévedünk, sőt valószinü, hogy hamis nyomon járunk, amikor a gazdagok szolgálatáról a szegények istápolására gondolunk. Mert emberiesen érző lelkek számára nincs nagyobb gyönyörüség, mint a szegénység sebeinek gyógyitása. És Pálos Ödön az emberiesen érző lelkek sorába tartozik. Erre vall, hogy az igazgatása alatt álló szegényházat európai nivóra emelte és a főváros egyik legszámottevőbb szociális intézményévé avatta. A főváros méltatta is érdemeit mostani jubileuma alkalmából: a közjótékonysági ügyosztály Lieber Endre tanácsnok vezetésével megjelent a jubileumi ünnepségen és meleg szavakban méltatta Pálos érdemeit. De talán ennél is többet mond, hogy a szegényház 1200 lakója a szeretet minden jelével elhalmozta az ünnepeltet, akiben atyjukat és gondozójukat becsülik.

Egy ujságtisztviselő jubileuma. A tisztelet és szeretet őszinte megnyilvánulása volt az az ünnepség, amelyet Krausz Ede, a Neues Pester Journal főtisztviselőjének 30 éves jubileuma alkalmából rendeztek kollégái, barátai és főnökei. A jubileumi ünnepség az Ujságkiadók Otthonában folyt le. A banketten, amelyen a jubiláns mintegy 500 kartársa vett részt, szeretettel áthatott pohárköszöntőkben ünnepelték a jubilánst, akit kartársai értékes ajándékkal leptek meg.

— A választási bizottságok kiegészitése. A belügyminiszter a budapesti törvényhatósági bizottsági választók névjegyzékének elkészitésére és a törvényhatósági bizottsági tagválasztások vezetésére kiküldött választási bizottságoknál megüresedett helyettes elnöki és tagsági helyekre a következőket nevezte ki: Az I. választókerületbe Hausmann Béla helyére póttaggá Horváth Imre mérnököt, a III. választókerületbe Pyber Ignác helyére póttaggá Szabó Ödön cégvezetőt, a VI. választókerületbe Häpfner Guidó helyére helyettes elnökké dr. Petrik Aladár ügyvédet, a IX. választókerületbe dr. Rózsavölgyi Manó helyére rendes taggá Szabó Lajos nagykereskedőt, a XII. választókerületbe Láng Frigyes helyére helyettes elnökké Zakariás Árpád gyógyszerészt, a XIII. választókerületbe Schindler Emil helyére helyettes elnökké Virág Géza lapszerkesztőt, a XIX. választókerületbe dr. Kiss József helyére rendes taggá Oroszy Gyula vaskereskedőt, a XXII. választókerületbe dr. Renner Róbert helyére helyettes elnökké Dongó Orbán főgimnáziumi tanárt.

Maltin-kakao. Az anya öröme az egészséges gyermek. Táplálja gyermekét Meinl-maltinkakaóval. Az eredmény meglepő lesz.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

Egészségesnek lenni

a legkönnyebb! Mértékletes élet, rendszeres munka és naponta egynéhány csésze jó tiszta babkávé, megóvja testünket a betegségtől.

A kávé azonban legjobb minőségü és helyesen pörkölt legyen, minden pótlék hozzáadása nélkül!

Meinl Gyula r.-t.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

PARDO és CAMHI
perzsaszőnyeg-üzlete
Budapest, IV., Párisi-utca 3.
(Koronaherceg-utca sarok.) Telefon: 195-12

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, s drónyszeg, kavics, homok mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐA YAG KERES EDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39

TUNGSRAM
Bárkinél vásárol
TUNGSRAM
LÁMPÁT
a kitünő minőségért az
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.
szavatol.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS! Szolid árak!
LIPOTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18.
Uj januári müsor: **ROTT** és **STEINHARDT** felléptével.
Darányi szerencséje parányi. — Verjüngt! slágerbohózatok.
Igy alszik a magyar ember, kis daliáték. Kezdete 8/8-kor.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a **Hungária-gyógyforrás** szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 58-86. *BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.*

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és müszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Dobozgyár
SCHEER GYULA BÉLA
Budapest, I., Verpeléti-út 15.
TELEFON: József 2-46.

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és mütrágyaosztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 január 28. — 4. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Az alkotó munka

programmjával foglalta el a kormánybiztosi széket Ripka Ferenc dr. Négy esztendő semmitevése és rombolása után, ennél kívánatosabb programmot Budapest számára senki sem hozhatott. Annak a rezsimnek, amelynek szinét és jellegét Wolff Károly jelszópolitikája adta meg, nem volt más gondja és törekvése, csak egyet építeni és megerősiteni: a saját hatalmát. Ugy jöttek és ugy dolgoztak, hogy ez a hatalom örökkévaló legyen, hiszen ez a jelszómatador nem átallotta önmagát állandóan megváltóként ünnepeltetni és a hatalmát állandóan, mint Istentől eredőt beállitani. A legsötétebb eszközökkel akart hatni a legsötétebb agyvelőkre és ennek érdekében eltávolitott mindent és mindenkit, ami és aki az ő utjait keresztezhette volna. És eltelt négy esztendő abban, hogy embereket büntettek és embereket jutalmaztak. Négy esztendőn át ezrekre sokasodott azoknak a tömege, akiket földönfutókká tettek, mert nem voltak hailandók elismerni, hogy Wolff Károly hatalma magától az Istentől ered. A négy esztendő még arra sem volt elegendő, hogy mindenhol elhelyezhették volna a saját őrszemeiket és még az utolsó órákban is, amely váratlanul szakadt rájuk, azzal foglalatoskodtak, hogy ujabb és ujabb mamelukjaiknak adjanak jutalmat.

Hogy mellett volna hát alkotómunkára, hogy tudták volna a háboru romjait eltakaritani, a várost rendbehozni, rongyait megfoltozni, összeroncsolt életerejét ujra egészségessé tenni? Talán még szándékuk sem volt erre, hiszen nem egyszer gondolkodtak ugy, mint a kommunisták, akiknek az volt az elvük, hogyha már örökké hatalmon nem maradhatnak, legalább ugy összekuszálják és összegubancolják az adminisztrációt, hogy ember legyen az, aki esztendők multán kibogozza. Ebben a sivár kilátástalanságban érkezett meg az ő bukásuk és érkezett meg a jobb jövő igereteként az a kormánybiztosi programm, amelyet mindenki tisztelettel fogadott. Előttünk van a főváros első aranyköltségvetése, amelyben bőségesen találunk olyan tételeket, amelyeket meglehetne tisztelni a beruházás névvel. De hogy lehetne beruházás az, mikor csak a törmeléket távolitják el, csak a kinőtt ruhát hosszabbitják meg, mert másra nem jut és még ezalatt is roskadozik Budapest lakossága. Sok aranymillió vonult fel mégis arra a célra, hogy a közművek föl ne mondják a szolgálatot, mert mindenki tudja, hogy ma vagy holnap ezen a réven a legnagyobb katasztrófa érheti ezt a várost. Rendes körülmények között, boldog és jómódu időben, ezt sem beruházásnak, sem épitésnek, sem alkotómunkának nem nevezhetnénk. Ma azonban más a helyzet. És ha ez igy van, azt csak annak az uj szellemnek köszönhetjük, amely még a mult által fertőzött tanácsnál is előreveti világát.

Az alkotó munkát igenis ma már komolyan kell vennie a főváros tanácsának is. Wolffék elszoktatták ettől őket, de majd rászoritja az uj rezsim, amelynek képviselőjeként máris ott áll a kormánybiztos, aki a jövő nevében cselekszik. Az elmult rezsim ellensége volt iparnak és kereskedelemnek és igazán nem kellett eljönnie a szanálást követő gazdasági válságnak ahhoz, hogy a főváros iparosai elviselhetetlen helyzetbe jussanak. Ez a helyzet késztette Ripka kormánybiztost, hogy átiratban hivja fel a polgármester figyelmét arra, hogy sürgős és hathatós segitséget nyujtson a tengődő iparnak. A költségvetésben felvett munkálatokat tehát ugy kell előkésziteni, hogy azok, mihelyt a költségvetést a közgyülést-pótló tanácsülés elfogadta, februárban vagy márciusban már vállalatba adhatók is legyenek. Eddig is hallottunk már közmunkákról, de csodálatosképpen mindig nyár derekán kezdtek róluk beszélni. Mire vállalatbaadásra került volna a sor, már megint tél volt és igy csak a tervek gyültek, de munkája nem akadt senkinek, a város pedig rongyosodott tovább. Első jelét látjuk most annak, hogyha kevés is az, amit ma szegénységünk mellett renerálhatunk, kiegészithetünk, pótolhatunk és megtoldhatunk, de mégis meg van a komoly szándék arra, hogy munkát adjanak az iparnak. Az élet, amelyet ebből a városból valósággal mesterséges eszközökkel irtottak ki, ismét lángralobbanhat, mert ott, ahol épitenek, bármily keveset is, de mindenki keres, mindenki módot talál arra, hogy megélhetését biztositsa. Esztendők után az első reménysugár ez, amely Budapesten a virradást jelenti. Örömmel üdvözli mindenki a kormánybiztos akcióját, de nem tudunk elmenni az esemény mellett anélkül, hogy ne legyen egy kérő és figyelmeztető szavunk. Mert nem elég az, hogy munkát adjanak, de elsőrendü fontosságu, hogy mindenki munkát kapjon, egyenlően, igazságosan, becsületesen kiosztva azt. Ne tegyenek különbséget kisipar és nagyipar között, mert a kisipar és nagyipar egyformán rávan szorulva az életinjekcióra. És megsértenénk Ripka Ferencet akkor, ha arra figyelmeztetnénk, hogy ügyeljen a tanács kezére, amely még ma is imitt-amott Wolff-féle parancsszóra jár. Megsértenénk Ripka Ferencet, ha azt mondanánk, hogy vigyázzon, nehogy megint első- és másodosztályu polgárokat produkáljon a tanács. Ripka Ferenc nagyon jól tudja, hogy itt nincs és nem is lehet más érdek, csak a város érdeke. Aki olcsóbban és jobban dolgozik és vállal, annak kell a munkát adni. Politikai érdemek, vagy politikai szépséghibák ne szerepeljenek többé akkor, amikor a város pénzén vásárolnak. Törvényeink, szabályaink vannak, amelyeket kijátszani nem szabad, mert aki ezt megkisérli, azt a polgárság haragja éppen ugy elsöpri, amint máris elsöpörte azokat, akik négy esztendőn át helyezkedtek szembe szabályokkal és törvényekkel.

Bethlen miniszterelnök a Ripka-párt élén

Szervezkedik az öt budai választókerület — A III. választókerület vasárnapi alakuló gyülése

A Vérmező környékén lakó budai polgár vasárnap délelőtt felöltötte ünneplő ruháját és felsétált a Déli vasut szép uj épületének emeletére, ahol a Budai Társaskör aranytapétás termében pártalakulás volt. Hamisitatlan budai kedéllyel füszerezve, meleg teremben, szivarfüstfelhőbe burkolózva teltek a várakozó negyedórák. Mert a jó Budán ősi szokás, hogy a 11 órára hirdetett gyülés publikuma legalább is fél órával előbb összeterelődik és a hátralevő időben meghányja-veti a napi eseményeket. A gyülekezés kezdetén Bakonyi százados, a Ripka-párt agilis és lelkes adminisztrátora vésztjóslóan meg is jegyezte:

— Nem fogunk beférni a terembe, sokan leszünk.

A gyülekezők fogadtatásánál ott serénykedett Ziegler ügyész. Mindenkivel kedélyesen lekezel s mindenkit biztosit arról, hogy a mai alakuló gyülés igen jelentős lépése lesz a Ripka-féle) községi párt budai szervezkedésének és végső győzelmének. Egymásután foglalnak helyet a sorba rakott székeken és az első sorban felállitott fotelekben a budai különböző városrészek küldöttei.

Hatalmas éljenzés és tapsorkán csattan fel hirtelen, amint belép a zsufolásig megtelt terembe Ripka kormánybiztos. Azaz, pardon, itt nem mint kormánybiztost, hanem mint budai polgárt könyveljük el. Akit csak éri, mindenkivel szivélyesen kezet fog.

Mindenki elhelyezkedik és a pillanatra beálló csendet Hennyey Vilmos államtitkár töri meg. Az előkészitő bizottság nevében szivből üdvözli a megjelent hölgyeket és urakat. Különösen is köszönti dr. Ripka Ferencet, aki jelenlétével megtisztelte a gyülekezetet. Hennyey államtitkár nagyon találóan emlékezett meg a jobboldali és baloldali kilengéekről, melyek az országnak és a fővárosnak mérhetetlen károkat okoztak. A békés munkára vágyó polgárságnak e két szélsőség között kell elhelyezkednie.

Most megint egyhangu lelkesedés zug fel. A jelenlevők a III. kerületi pártszervezet elnökévé választották Ziegler Géza kormányfőtanácsos, müépitészt, aki a megértés és testvéri összetartás jegyében ül bele az elnöki székbe és azt fejtegeti nagyon találóan, hogy elődeink a várospolitikában nem tudták megérteni a polgárság lelkét. Az összeomlás büneit, módszereit vették át. Most rendkivüli idők vannak és rendkivüli egyéniség ül a főváros kormánybiztosi székében. Itt megint felharsan a budai tenyerek tapsorkánja. Az ovació a kormánybiztos személyének van adresszálva és mindenkit magával ragad a teremben. Hogy mik ennek a pártnak a legközelebb megvalósitandó programmpontjai, azt Ziegler elnök tömören ezekben foglalta össze:

— Meg kell valósitani a közélelmezés olcsóbbá tételét, elő kell segiteni a lakásépitést, a tengődő épitőipart és kisipart munkához kell juttatni. A fővárosnál meg kell szüntetni a felesleges üzemeket. Ezek közé tartozik a főváros 300 holdas konyhakertészete. Olcsóbbá kell tenni a világitást, vizszolgáltatást. Olcsóbb és jobb villamosközlekedést kell teremteni. A szemétfuvarozást olcsóbbá kell tenni és rendezni kell a külföldi kölcsönt. A Városmajor elhanyagolt kertparkját sürgősen parkká kell épiteni, a Vérmező sétautjait pedig parkirozni kell. Meg kell épiteni a krisztinatéri vásárcsarnokot, javitani kell a hegyi utak közlekedését, rendezni kell a Farkasrétet. Meg kell szüntetni azt a lehetetlen állapotot, hogy a farkasréti temetőben vizbe temetik a halottakat. Nem kis programm éppen egy szuszra, de megvalósithatjuk, ha olyan kiváló egyéniség áll a pártunk élén, mint Ripka Ferenc, akit egyhangu lelkesedéssel és ragaszkodással a III. kerületi párt diszelnökévé választ a most egybegyült polgárság.

Amikor elült a lelkesedés tapsvihara,

Ripka Ferenc

vette át a szót:

— Mély hálával mondok köszönetet a III. kerület polgárságának, amely hivatva van megvalósitani azt a gondolatot, amelyet én a magaménak vallok és amelynek megvalósitásáért a kormány bizalmából helyet foglalok a város élén. Teljes bizalommal teszem le a programmom mivelését ezen vezetőség kezébe. Itt látom a régi kipróbált, megbizható polgártársaimat, akik évtizedeken át követői voltak ennek a gondolatnak, melynek változatlan mivelője maradtam magam is. Nagy és fontos feladat vár polgártársaimra, mert el kell döntenie, mit kiván a polgárság érdeke az uj törvényhatóságtól.

A helyeslés viharа szakitja többször félbe a vezér beszédét, amikor az elmult városvezető rezsim tengernyi hibáit, mulasztásait és kártevéseit kritizálja.

— Ezután éppen a megforditottját kell csinálni — mondja Ripka — annak, amit Wolffék három éven át müveltek a városházán. Nem gondolok nagyobb veszedelmet az országra, mintha a faji és felekezeti gyülölködést tovább folytatják.

Ez nagyon sulyos mondás, de a közelmult idők eseményei igazolják és megerősitik. A városháza nem játszhatja tovább a politikai önképzőkör szerepét. Ez a megállapitás is erősen Wolfféknak volt adresszálva és nagyon találóan hatott.

Gyülésen ritkán hallottunk mostanában olyan őszinte és spontán lelkesedést, mint ami most kitört a hallgatóságból Ripka ama kijelentésére, hogy

a budai választásokra a kormányelnök diszelnökségével az egész Budára kiterjedő blokkot alakitanak.

Az öt budai választókerület egyesitéséből alakuló hatalmas blokk fogja aztán a Duna jobbpartján sikeresen megvivni a harcát Wolffék még ittfelejtett maradékcsapataival. Ez az egységes nagy alakulat nemsokára kibontja a zászlót a budai Vigadó nagytermében.

Frappánsan hatott ezután az egyes budai részek küldötteinek felszólalása. Hubert Vilmos az I. kerületi iparosok nevében fejezte ki rokonszenves csatlakozását. Holzspach Nándor a Hüvösvölgyi Társaskör üdvözletét hozta, dr. Hank József a Virányosi-uti körzet, dr. Bódy Lajos a németvölgyi és farkasréti városrész nevében tolmácsolták üdvözletet, amig Merényi Richárd a városmajori körzet ragaszkodását jelentette be. Loósy Viktor a Birótelep és Bakonyi János a Kisvárhegy és Istenhegy polgárságának ragaszkodását fejezte ki. Ahány felszólalás, annyi ékes gyöngyszeme a budai patricius benső, meleg ragaszkodásának. Laufer Vilmos kisiparos talpraesett beszédet mondott arról, hogy most minden ugynevezett „progresszív" gondolkodásu kisiparosnak itt a helye. Jajczay János nyugalmazott Máv. főellenőr jóizü kiszólásai igazán aranyos kedélyre hangoltak. Az öreg ur bejelentette, hogy 1848-ban született, akkor még nem vehetett részt a szabadságharcban, de ebben a hadjáratban, amely most készül itt, fiatalos hévvel akar elől menni.

A most lefolyt gyülésnek két hét mulva a budai Vigadóban lesz folytatása, amikor az öt budai választókerület együttes nagygyülését fogja megtartani. A Ripka-párt e zászlóbontó ünnepségén Bethlen miniszterelnök és Vass népjóléti miniszter is résztvesznek.

Enyhül az ellentét a liberálisok és a demokraták között

Ugron, Rassay és Márkus Jenő beszédei a Józsefvárosi Társas Kaszinóban
Liberális szervezkedés a Lipótvárosban

Abban az erősen kiélesedett viszonyban, amely a fővárosi választási küzdelem előcsatározásai során a Fővárosi Szabadelvü Párt, másrészről pedig a demokratikus blokk között fellépett, az utolsó hetekben szemmel látható enyhülés állott be. A két front hosszu heteken át sajtóban és beszédekben támadta egymást és minden alkalommal, amikor egy-egy gyülésre, vagy egy-egy vacsorára felvonultak, egészen bizonyos volt, hogy ugyanakkor, amikor hiveket toboroznak maguknak, egyszersmind élesen támadják a másik felet.

Békülékeny hangulat

A két front harca tulajdonképen nem is a községi választások körül folyik, hanem az országos politikának az a problémája szerepel a középpontban, hogy melyik helyesebb ellenzéki harc: a passzivitás, vagy az aktivitás. Erről az elvi kérdésről a két oldal még ma is vitázik egymással, ezzel szemben azonban személyes támadások, egymás becsmérlése ma már nem fordul elő.

Hogy a békülésnek a községi választások terén milyen gyakorlati következményei lesznek, azt ebben a pillanatban nehéz lenne megmondani. Mindenesetre a főváros polgárságának örömére szolgál hat, hogy a liberálizmus és demokrácia harcosai egymást megérteni készülnek és elül a csunya viaskodás, amely csak a reakció malmára hajtotta a vizet. De ugyanakkor a polgárság nagyrésze aggodalommal érdeklődik aziránt, hogy

a liberálisok és demokraták közeledése nem jelenti-e egyszersmind az egységes polgári front gondolatának feladását

és nem jelenti-e azt, hogy Ugron Gábortól Bárczyn, Rassayn, Vázsonyin, Rupperten és Peidlen át egészen a szélső szocialistákig baloldali koalició készül. Ennek az alakulásnak Budapest polgársága határozott ellensége lenne, mert a józan polgárságnak az a meggyőződése, hogy a reakciót nem a másik szélsőség bekapcsolásával, hanem a tiszta liberális és demokratikus polgári egység megalkotásával lehet leküzdeni. A következő napok eseményei fogják megmutatni, miként alakul ki a helyzet, de megvan rá minden remény, hogy

a mérséklet hirdetői meg tudják menteni a polgári egységet.

amelybe bele kell kapcsolni minden igaz értéket és a főváros érdekében alkotó munkára kész minden elemet.

Egyazon nap egyazon órájában

Mint emlitettük, politikai körökben sokat beszélnek arról, hogy a liberálisok és a demokraták vezető egyéniségei személyes érintkezéssel igyekeznek megértést létrehozni. De ezen tulmenőleg a nyilvánosság előtt is a napokban

több olyan beszéd hangzott el, amelyek e hireket megerősiteni látszanak.

Ezekben a beszédekben a liberálisok még mindig a politikai aktivitás mellett nyilatkoztak meg, a demokraták pedig ragaszkodtak a passzivitás fenntartásához; ezzel szemben azonban egyazon napnak egyazon órájában mintegy paktumszerüen mind a két párt engesztelékeny hangon beszélt a másikról és egyforma hevességgel követelte az általános titkos választójogot, hirdetve, hogy ezen a ponton nem ismernek megalkuvást. Politikai körökben ugy érzik, hogy

mindezek határozott közeledést jelentenek a két oldal között.

amelynek ma még ki nem számitható konzekvenciái a községi választások során szintén meg fognak mutatkozni.

Kompliká'ja a helyzetet az a másik hir, amely szerint az ellenzéki blokk szociáldemokrata és polgári pártjai szorosabb megegyezésre készülnek a fővárosi választásokban való felkészülésben. Az ellenzéki blokk szombat esti vacsoráján ennek a tervnek hangot adott Peyer Károly szociáldemokrata képviselő is, aki azt hangoztatta, hogy a demokratikus blokk pártjai most együtt küzdenek az országos politikában, de együtt kell felvenni a küzdelmet a fővárosi választásoknál is. Ennek a beszédnek burkolt célzásán tulmenően tény az, hogy a megvalósulás stádiumába jutott az a terv, amely szerint

a szocialisták az ellenzéki blokk polgári pártjaival együtt, közös listán mennek bele a városi választásokba.

Ugyanakkor messzemenő jelentőséget tulajdonitanak annak a felhivásnak is, amelyet Vázsonyi Vilmos intézett beszédében ezen a vacsorán a szabadelvü képviselők csoportjához.

— Azokhoz szólok — mondotta Vázsonyi —, akik mint aktiv ellenzék, bent vannak a Házban. Nem nyulok meggyőződésükhöz, de azt kérdem, minek kell még történnie a kormány részéről, milyen provokációnak, hogy végre azok, akik aktiv ellenzéknek érzik magukat, ráeszméljenek arra, hogy az ő kötelességük semmiesetre sem az ellenzék passzivitásának ostromlása, hanem a kormány konokságának és dacosságának ostromlása. Immár elérkeztek ahhoz a fordulóhoz, hogy kijelentsék, ha eddig nem is azonositották magukat a kivonult ellenzékkel, a kormány reakciós törekvései után, immár nekik is azonositani kell magukat. Ez az ő kötelességük, nem pedig az előkelő elkülönités az országos politikában, sem pedig a községi politikában. Mert,

ha a községi politikában Bethlen megengedi azt, hogy Viczián és Platthy pártjának tagjai, a Wolff-párt tagjai, Gömbös kenény fajvédő pártjának tagjai, akik ujabban csendesen hallgatnak, ezek mind egy községi pártot alkossanak.

szabad-e itt polgári egységről beszélni? Demokratikus polgárok és demokratikus munkások egyesült erővel mentik meg az országot. Amint az országos politikában, a községi politikában is ez az ut. Ennek a frigynek széttörhetetlennek kell lennie mindaddig,

amig le nem győztük a reakciót és nem szabaditottuk meg az országot és a fővárost a sötét uralomtól.

Rassay diszelnök

Belekapcsolódik az ujonnan kialakuló helyzet eredői közé az az est is, amelyen a Józsefvárosi Társas Kaszinó szombati vacsoráján a Fővárosi Szabadelvü Párt vezérei nyilatkoztak meg. A Józsefvárosi Társas Kaszinó legutóbb diszelnökévé választotta meg Rassay Károlyt. Ezzel a lépésével a kaszinó, amely mögött a választópolgárok hatalmas tömege áll, határozott irányt vállalt ugy az országos politikában, mint a községi választások terü etén. Ennek a kaszinónak az élete a kommunizmus bukásával kezdődik. Akkor néhány lelkes ember, élükön Wieselmann Rezsővel, aki mögött harminc éves aktiv mult és a környékben páratlan népszerüség áll,

összetoborozta itt a Józsefváros minden liberális és demokratikus polgárát.

A szombati vacsorán elsősorban Rassay Károlyt, a kaszinó uj diszelnökét ünnepelték a józsefvárosiak, egyben azonban meleg ovációban részesitették Wieselmann Rezsőt, a kaszinó elnökét, aki sok hányattatás után, végre az igazi utra vezette a Józsefváros liberális polgárságát, akiknek soraiban ott láttuk Ehrlich G. Gusztávot és Katona Béla szerkesztőt, akik az Erzsébetvárosi Kör küldöttségét vezették. A két ünnepeltet Zöld Márton ezredes köszöntötte magasröptü beszédében, az egybegyülteki szünni nem akaró tapsvihara között. A vacsorán Rassay Károly és Ugron Gábor mondtak nagyjelentőségü politikai beszédet, amelyek szinte

válaszként hangzottak el Vázsonyinak ugyanebben az órában elmondott beszédére.

Mind a két szónok arra az álláspontra helyezkedett, hogy helyesen választották meg az aktivitás módszerét, amit az események is igazolnak; ugyanakkor azonban a legélesebb harcot jelentették be a reakcióval szemben, valamint a büntető novella ellen és az általános titkos választójog érdekében.

Rassay beszéde

Rassay Károly beszédében mindenekelőtt megköszönte a kaszinó bizalmát, amely annál értékesebb számára, mert hiszen ez a kerület választotta képviselőjévé és — mint mondotta — ezáltal

belépőjegyet adott neki a politikába.

Állandó helyeslés között mutatta ki azután, hogy az események igazolták azt a politikát, amelyet ő és barátai az utóbbi időben folytattak.

— Vannak — mondotta —, akik a mai politikai helyzetben a passzivitást tartják annak az utnak, amely a liberális és demokratikus eszmék győzelméhez vezet. Ezek az aktiv harc hiveit vádolják azzal, hogy céljaiknak megvalósitását elgáncsolják.

A reakció teljesereju feltámadásának jelen pillanatában elfelejtettem a sebeket, amiket kaptam

és nem keresem, kit terhel a felelősség, de megállapitom, hogyha mindenki a helyén maradt volna, nem következhetett volna el a reakció előnyomulása. A legfőbb cél nem divergál a szélsőségekbe, hanem meg kell védeni, amit eddig sikerült megszerezni. Most két nagy veszedelem fenyeget: az egyik az uj büntetőjogi novella, a másik veszedelem pedig a választójog kérdése körül tornyosodik.

Az általános titkos választójog az ország kulturszükséglete

és megvalósitása érdekében a legélesebb aktiv harcot kell inditani és ebbeli taktikánkat nem engedjük béklyóba verni.

Ugron a politikai köpenyegforgatókról

Rassay beszédét az egybegyültek szinte percenkét megszakitották kitörő tetszésnyilvánitásukkal, majd, amikor Ugron Gábor állott fel szólásra, neki is kijutott az ovációból. Ugron beszédében nagy szeretettel emlékezett meg küzdőtársáról, Rassay Károlyról, akit most választói ünnepelnek. Azután áttért a politikára és azt hangoztatta, hogy

a politikai köpönyegforgatók nem alkalmasak a vezetőszerep játszására.

Akik csak romboltak és viszályt hintettek érvényesülésük érdekében, azok nem kritizálhatják a szabadelvüség politikáját. Szólott a kormánypárt részéről kulturszégyenünk, a numerus klauzus eltörlése érdekében a nemzetgyülésen elhangzott három feltünő felszólalásról, amelyeknek minden sorát aláirhatja. Hogy ez bekövetkezhetett, az idők jelének tekinti.

Végül kijelenti, hogy nem tartja föl az általános választójog egyetlen betüjét sem és nem hajlandó a falu rovására sem mgalkudni ezen a téren.

Wolffék bűnei

Kimondottan városi kérdésekkel az estén tulajdonképpen csak Márkus Jenő miniszteri tanácsos foglalkozott. Budapest élete bele van kapcsolódva a politikába és ma egy polgári kerületnek politikával is kell foglalkoznia. Ezt a várost a liberálizmus épitette fel annyira, hogy

harminc év alatt a három kis városkából Európa hetedik városa lehetett.

Szólott azután a keresztény községi párt politikájáról, amely a kommunizmus bukása után nem a megmaradt értékeket konzerválta, hanem a legszélsőbb pártpolitikát üzte és életrekeltette a felekezeti gyülölséget. A Wolff-párt négyesztendős uralmáról szóló mérleg rendkivül szomoru. Mit csinált ez a rezsim? Politikai tekintetben a legkárosabb eredményeket érték el. Elvették a várostól régi kipróbált tisztviselőkarát és

Wolff Károly a maga generálstábjával a teljes egyoldaluság és elfogultság politikáját üzte.

Tisztviselőket, kiváló tanerőket, igazgatókat dobtak ki állásukból és még a kis vásárcsarnoki bódék birtoklóit is megháborgatták. A községi üzemekbe is bevitték a pártpolitikát. Produkáltak ezzel szemben

három ugynevezett deficitmentes költségvetést,

amelyet olymódon csináltak meg, hogy elfelejtették beállitani a külföldi kölcsönöket. Ez a rezsim a kereskedelmet és ipart létalapjában támadta meg. Ez az oka annak, hogy

a fővárosi választás ma nem lokális kérdés, hanem országos probléma.

Ha mi most — mondotta — nem győzünk, akkor hosszu időre el van véve a lehetőség, hogy Magyarországon egészségesebb közszellem érvényesüljön.

Márkus Jenő nagy tetszéssel fogadott beszéde után még dr. Révész ügyvéd szólott a zsidósághoz, akiknek nevében hangsulyozta, hogy a magyar zsidók tántorithatatlan hazafiak voltak és maradnak, de eszükben sincs politikai vezetőszerepet vállalni. Utána a jelenlévők lelkes ünneplése közben a liberális gondolat veterán harcosa, Ehrlich G. Gusztáv szólalt fel, majd a társaság a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Liberális szervezkedés a Lipótvárosban

Megtörtént a liberális szervezkedés a lipótvárosi VIII. választókerületben is, ahol a döntő értekezlet vasárnap a Lipótvárosi Társaskör helyiségében folyt le. Az ülésen báró Szterényi József elnökölt, aki mindenekelőtt kijelentette, hogy a fővárosi választásokban semmi körülmények között részt nem vesz. Egyáltalán a fővárosi választásoknál nem szabad személyi szempontoknak érvényesülni, hanem csak azt kell nézni, hogy a reakció, amely a fővárost hatalmába keritette és mai állapotába juttatta, milyen eszközökkel dönthető meg. A maga részéről azt ajánlja, hogy a liberális polgárság a Fővárosi Szabadelvü Párthoz csatlakozzék, amelyet öt nemzetgyülési képviselő, Bárczy István, Heinrich Ferenc, Rassay Károly, Sándor Pál és Ugron Gábor tartott szükségesnek megalapitani.

A többi felszólalók is a Fővárosi Szabadelvü Párthoz való csatlakozás mellett nyilatkoztak. Azután dr. Gonda Béla inditványára egyhangulag elfogadták azt a határozati javaslatot, amely szerint az értekezlet kimondja a VIII. választókerületi Szabadelvü párt megalakitását. Választottak egy száztagu előkészitő bizottságot, amely hamarosan összehivja a nagygyülést.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01
Medgyaszay Vilma
Homokzsák, Cetthalott, 72-es őrház
Kezdete 8 órakor.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Chorin Ferenc

Nyolcvanhárom évet élt és ebből egy fél évszázad a közélet szolgálatában telt el. Öt évtized nagy idő, de az eredmények éppoly imponálók, mint a szolgálatban töltött esztendők. És aki ezeket az eredményeket egymás mellé állitja, csodálkozva kérdi: ennyit dolgozott, annyit ért el és csak ötven évig küzdött céljaiért? Valamelyik költő igy sóhajt fel: Nem az a kérdés, mennyit éltünk, hanem hogy mennyit szenvedénk. Tegyük a szenvedések helyébe a munkát és annak eredményeit s képet alkothatunk magunknak arról, hogy mennyire nyult el az az élet, amelynek most véget szakitott a halál.

De még tökéletesebb lesz a kép, ha áttanulmányozzuk azt a korszakot, amelyben alkotóereje oly nagyszerüen érvényesült. Ennek a korszaknak minden fejezetében gyakran találkozunk szellemével s minden találkozásnál az a benyomásunk, hogy egy nagystilü, nagy koncepcióju, nemesen érző, előkelően gondolkodó egyéniséggel jutottunk érintkezésbe, aki sohasem az egyéni érvényesülést, hanem a nemzeti célok megvalósitásának lehetőségeit kereste. Senki nálánál nem ismerte jobban e lehetőségeket és senki sem küzdött több erővel, kitartással és meggyőződéssel e célokért. Tudta, mennyi az elérhető s mihelyt ezt felismerte, nem tágitott attól, ami megvalósitható. A tudása volt hitének, meggyőződésének

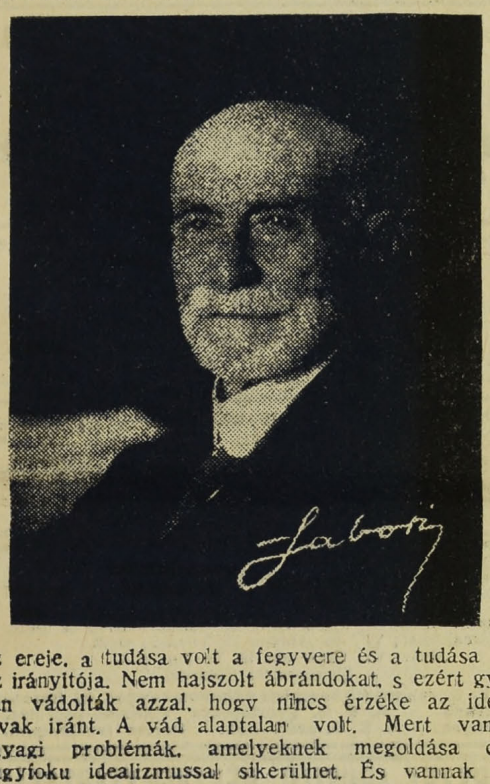

az ereje, a tudása volt a fegyvere és a tudása volt az irányitója. Nem hajszolt ábrándokat, s ezért gyakran vádolták azzal, hogy nincs érzéke az ideális javak iránt. A vád alaptalan volt. Mert vannak anyagi problémák, amelyeknek megoldása csak nagyfoku idealizmussal sikerülhet. És vannak egy nemzet életében anyagi ügyek, amelyek sorsdöntőbbek mint a legszinesebb ideálok. És aki egy gazdaságilag visszamaradt nép gazdagsági önállóságáért küzd, bizonyára nem kevésbbé tiszteletreméltó katonája a nemzetnek, mint az a lelkes álmodozó, aki valamikor a nemzetiszinü kardbojtért, vagy a magyar vezényszóért küzdött.

*

De más egyebet is látunk, ha ennek a félszázadnak históriáját átlapozzuk és Chorin Ferenc zsenijével találkozunk, azt tapasztaljuk, hogy parlamenti beszédeiben, vagy más természetü felszólalásaiban egyetlen frázis, egyetlen közhely nem rontja le érveléseinek értékét. A frázis és a közhely arra való, hogy a gyenge felkészültségü harcost kisegitse abból a szellemi zavarból, amelybe a tudás hiánya, a tisztánlátás fogyatékossága juttatta. Ezeken kivül még arra is való, hogy meghóditsa azokat, akiket a komoly és alapos tudás fegyvereivel nem lehet meghóditani. Chorin Ferenc sohasem jutott ilyen zavarba, de sohasem is pályázott arra, hogy frázisokkal és közhelyekkel hasson a pallérozatlan tömegek lelkületére. Nem tudott és nem is akart leszállni az alantos szenvedélyek mélységébe. Ez ellen fellázadt az önérzete, amely szintén mély tudásából táplálkozott. És amikor a felületesség száraznak tartotta őt, ő voltaképen tudományos és tárgyilagos volt. Oly erős volt a hite a maga igazában, hogy szentségtörésnek vette volna, ha frázisokkal hódit és nem a mindent megvilágitó tudással. És ezért valljuk, hogy az önálló magyar vámterületnek és a Magyar Nemzeti Banknak sokkal hatalmasabb erőssége volt ő, mint mindazok, akik ebben a két gazdasági célban csak a nemzeti hiuság s nem a gazdasági érdekek kielégitését keresték.

*

Nem lett volna az a komoly hadvezér, aki volt, ha a harcok sikerét nem biztositja magának azzal, hogy komoly és számottevő hadsereget szervez maga körül. Ez a hadsereg a Gyáriparosok Országos Szövetsége, melynek szervezete, harci képessége, célkitüzése magán viseli annak a kivételes szellemnek a bélyegét, amely világra szólitotta. Ebben a testületben folytatódik az ő élete megalkotójának örök emlékére és az ország gazdaságának csorbithatatlan üdvösségére.

Krausz Simon szabadságra megy . . .

A londoni Marconi-társaság Isaacs helyébe más mgbizottat delegált az Angol-Magyar Bank igazgatóságába

Távoli harangzugás hallatszik. A bécsi sajtó kongatja a harangokat:

Krausz Simon bankvezérségét temetik.

Csakugyan vége lenne ennek a kalandokban oly igen gazdag kiskirályságnak? Eddig nem cáfolták meg a halálhirét, ami azonban nem zárja ki azt, hogy Krausz Simonnak csakugyan befellegzett. A gyászjelentés ugy szól, hogy Krausz Simon, az Angol-Magyar Bank elnöke, betegség cimén szabadságra megy, jelenleg is a bécsi Cottege-szanatóriumban tartózkodik és ebből a szabadságból nem tér vissza többé a bank elnöki székébe. Mi vártuk már ezt a jelentést, tehát nem lep meg bennünket, viszont az sem okozna meglepetést, ha Krausz Simon betegsége ellenére sem menne hosszabb szabadságra, sőt egyelőre el sem hagyná elnöki székét. Szolimán szultánt is soká mutogatták még a török hadseregnek, pedig Szolimán szultán már kiadta lelkét.

Bármilyen legyen a mai helyzet, a

jelenségek odamutatnak, hogy a vég közeledik és előbb-utóbb bekövetkezik az, amiről a bécsi lapok hasábokat közölnek.

A helyzetnek ezt a kialakulását nem nehéz megjósolni és előre látni. A vég kezdetét jelentette, hogy G. Isaacs, a londoni Marconi-társaság alelnöke — mint azt a Fővárosi Hirlap elsőnek jelentette —

néhány hét előtt lemondott a társaságban viselt alelnöki tisztségéről.

Ez a lemondás szorosan összefüggött az Angol-Magyar Bank helyzetével. A londoni Marconi-társaságot ugyanis Isaacs képviselte az Angol-Magyar Bank igazgatóságában és az ő számlájára irják azt az óriási veszteséget, mely a londoni társaságot az Angol-Magyar Bank részvénypakettjének átvételével érte. Isaacs urnak viselni kell tehát egy sulyosan elhibázott lépésének következményét és el kellett hagyni helyét. Ez a személyi változás igen közel érinti Krausz Simont, akinek Isaacs jóbarátja és patrónusa volt. Természetes,

hogy Isaacs ur mandátuma megszünt az Angol-Magyar Banknál is, ahol helyét már el is foglalta A. White.

az osztrák, román és svájci Marconi-társaság alelnöke. White ur azzal az utasitással foglalta el állását az Angol-Magyar Banknál, hogy vizsgálja meg a bank ügyeit.

Ez a vizsgálat alig indult meg és White ur, hir szerint, már is azt a szomoru tapasztalatot tette,

hogy Isaacs olyan felhatalmazást adott Krausz Simonnak, amely szerint az Angol-Magyar Bank elnöke tetszése szerint rendelkezhetik a Marconi-társaság budapesti részvénypakettjével.

Erről a meghatalmazásról a londoni Marconi-társaság igazgatóságának nem volt tudomása és egy ilyen meghatalmazás ellenkezett is a megállapodásokkal.

A felhatalmazást, mihelyt Londonban tudomást szereztek róla, visszavonták.

Amily deprimáló volt Isaacs urnak ez az egyéni akciója a meghatalmazás dolgában, éppoly biztatóan hatott a vizsgálatot végző urakra, hogy a bank aranymérlege kedvező eredményeket mutatott fel. Kitünt, hogy a bank egyes vállalatai, mint például a Máv. gépgyárának képviselete, igen tekintélyes hasznot hajtanak, azonban maga a bank, mint pénzintézet,

a szakszerü vezetés hiányában és az elnöknek az igazgatóság tagjai, főleg a kivált igazgatósági tagok közt fennálló nézeteltérései következtében, nem élvezi kifelé azt a bizalmat, amely alapfeltétele a további fejlődésnek.

Ezek a megállapitások aligha okoznak meglepetést azokban a bankkörökben, ahol ismerik Krausz Simon egyéniségét és annak minden hátrányát. Legelőkelőbb bankköreink éppen Krausz Simon egyénisége miatt bizonyos tartózkodással, sőt exkluzivitással viseltettek az Angol-Magyar Bankkal szemben. Ez a tartózkodás nem a gőgből, nem is a tulfütött önérzetből eredt. Azt még meg tudták volna neki bocsátani, hogy egy tőzsdeügynöki iroda dolgozó asztala mellől átsétált a bankvilág finomabb légkörébe, de nem tudtak megbarátkozni azzal,

hogy a börzianer szellemét magával hozta oda és ettől a szellemtől sohase tudott megtisztulni és elszakadni.

Azok a bankvezérek, akik a főváros pénzvilágában számottevő tényezők, sohasem tartották őt „ebenbürtig"-nek. Lánczy Leó sohasem méltatta őt arra, hogy igazgatónak szólitsa s ha tárgyalás közben elkerülhetetlen volt, hogy nevét kiejtse, mindig csak igy emlékezett meg róla: a Krausz. És ha ezek a tekintélyek nem is közösitették ki őt a pénzvilág magasabb régióiból, a tartózkodásuk vele szemben bizonyos izoláltságra vezetett és ez az izoláltság tette lehetetlenné, hogy mint egy pénzintézet vezetője boldoguljon s felvirágoztassa azt az intézetet, amelynek elnöki székébe sok szivóssággal, ügyességgel feltornázta magát. Kétségtelen, hogy az a ridegség, amelyel előkelő pénzügyi körökben találkozott, csak tüzelte ambicióját és a tartózkodás láttára Krausz Simon a „csak azért is" politikára adta magát. A megbántások, mellőzések tüzelték benne az ambiciót és makacsságot.

de egy pénzintézet nem lehet az egyéni ambiciók és hiuságok eszköze

és Krausz Simonnak be kellett látni, hogy az emelkedéssel csak a bukás veszedelmeit fokozza.

Most végre rálép a közéleti előkelőségek jól ismert utjára: betegség cimén szabadságra megy. Ez a betegség a meggyógyulás kezdete s az, hogy rájött a maga betegségére, hosszu évek után az első egészséges gondolata.

Kőbánya Pilsen és München ellen

A magyarok visszaverték a külföldi sörök rohamcsapatait

A megcsonkitott Magyarországot egy kicsit elöntheti mostanság a büszkeség, mert a gazdasági felszabadulást olyan attak követte, amilyet még keveset láttunk. A külföld áruja soha nem látott arányokban szeretne a kicsire zsugorodott, összeszabdalt Magyarország felé áradni. Hogy ennek az országnak a vásárlóképességét alaposan félreismerik, az egészen természetes; ezzel szemben azonban az is bizonyos, hogy a külföldi portéka még a leglehetetlenebb utakat is megkeresi, mert odahaza sem adható el. Ez az alapja azután annak, hogy

a külföldi sörgyárak is valóságos tatárjárást szeretnének Magyarország felé inditani.

A fantasztikus, de szinte napok alatt nevetségessé vált terv az volt, hogy kiszoritják az országból a hazai sört, amelyet azonban ugylátszik nem ismertek a külföldi sörérdekeltségek. Egyszerüen elhatározták, hogy le fogják verni a magyar sört, amelyről azonban kiderült a legelső összecsapásnál, hogy veszedelmesen erős ellenfél. A külföldi sörök még Ausztriában is, ahol pedig a hivatalos körök is tulságosan büszkék a söriparukra, a lényegesen magasabb vámtarifa mellett jutnak be, mint hozzánk. Mindezeknek dacára az a meglepetés érte a pilseni és bajor sörküldeményeket, hogy itt sem kalaplengetve, sem diadalmenettel nem fogadták őket, abból az egyszerü okból, hogy

a magyar sör sokkal olcsóbb s ami a legnagyobb meglepetés, sokkal jobb minőségü, mint a külföldi.

A külföldi sörgyárak ugyanis nem számoltak azzal, hogy a háboru alatt és az azt követő idők után a magyar söripar óriási erőfeszitéseket tett és szinte százalékokban ki sem fejezhető módon megjavitotta, tökéletesitette gyártmányait.

Ez az oka annak, hogy a külföldi söröket csak rendkivül nehezen lehet elhelyezni Budapesten, a vidék pedig az import-sör számára alig-alig számit. De meglepetésként hatott az is, hogy a vendéglők egész sora, amelyek pilseni és bajor sörrel kisérleteztek, a gazdasági felszabadulásért való rajongás első pillanatában, ma már a közönség részvétlensége miatt kénytelenek beszüntetni a külföldi sörök kimérését. A legkisebb mértékben sem lehet tehát a magyar söripar veszedelmeként kezelni a külföldi sörinvaziót, mégis, ha másért nem, pusztán az igazság kedvéért

revizió alá kell venni a vámkérdést.

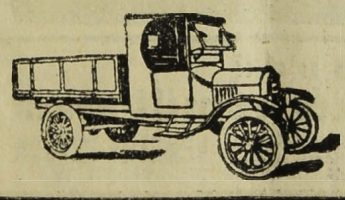

A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval **80 millió** korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

Egészen nevetséges ugyanis az, hogy ma a magyar sört száz kilónként 10 aranykorona vám védi, mikor az osztrák sörgyárosok 12 aranykorona vámot tudtak maguknak biztositani. Csak az izlésbeli eltévelyedés mentheti azt a luxust, hogy valaki gyengébb minőségü és sulyosan drágább, külföldi sört igyék akkor, amikor olcsón, kitünő magyar sört kap. Az izlésbeli eltévelyedés luxusát pedig a magyar kormánynak semmi oka sincsen megvédeni. A magyar sört békében is igen sok helyen többre becsülték a bajor és pilseni söröknél, ugy hogy már békében is jelentős sörkivitelünk volt Triesztbe, Velencébe és a Balkánra.

Ma pedig az a helyzet, hogy a magyar sört nem engedik be a szomszéd államokba, holott az egész világ versenyét is kibirná.

De ebben a kritikus pillanatban nem szabad azt sem elfelejteni, hogy az országban több, mint százezer ember van munkanélkül. Igazán nem lekicsinylendő az a sok munkaalkalom, amelyet az a helyzet teremt, hogy a magyar sörgyárak teljes kapacitásukkal dolgozhatnak.

Minden vagón külföldi sör, amelyet behoznak az országba, egy sereg magyar munkásnak a kezéből veszi ki a kenyeret.

Ez azután egy kicsit magának Budapestnek az ügye is, hiszen Budapestnek a büszkesége az a pompás sör, amelyet Kőbányán gyártanak és Budapestnek az érdeke az, hogy ezek a kőbányai gyárak munkaalkalmak teremtésével minél több munkást foglalkoztassanak. Ripka Ferenc kormánybiztos programmjában ott szerepel a munkanélküliség leküzdése is. Amióta hivatalát átvette, a munkanélküliség a gazdasági romlás sajnálatos kimélyülése folytán még inkább növekedett és igy valószinü, hogy a kormánybiztos is fokozottabb figyelemmel tekint erre a kérdésre. Neki minden alkalmat meg kell ragadnia a munkanélküliség csökkentése érdekében és csak szolgálatot vélünk tenni akkor, amikor figyelmébe ajánljuk a kőbányai sörgyárak ügyét. Ha a kormánybiztos érdeklődni fog, bizonyára meglepő választ kap, hogy mennyivel több munkáskéz dolgozhatnék akkor a kőbányai gyárakban, ha a külföldi luxus-sörök vámját csak jogos mértékben is felemelnék.

Nem utolsó szempont azonban az sem, hogy a magyar söripart védő vámoknak igen nagy nemzetgazdasági hivatásuk lenne.

Még nem tartunk ma sem ott, hogy közönyösen nézhetnénk a magyar korona külföldre való oktalan kiözönlését.

Ha olyasmiért adunk ki magyar koronát, amit magunk nem tudunk termelni és ami mégis feltétlenül szükséges, akkor nem lehet egy szavunk sem. De amikor a kőbányai sörgyárak a külföldinél erősebb, jobb minőségü és olcsóbb sört termelnek, akkor bün egyetlen papirkoronát is a külföld felé szélnek ereszteni. Tekintetbe kell vennie azt is, hogy a magyar sörgyárak produktumaik tökéletesitésével szintén igen nagy nemzetgazdasági hasznot biztositottak, mert hiszen ujabban a sör nagyon népszerü lett és erősen háttérbe szoritotta a hazai borfogyasztást. A mi számunkra pedig igazán nem jelentéktelen kérdés, hogy bortermelésünk feleslegéből mennyi bort exportálunk, mert hiszen ezáltal nagymennyiségü nemes valutához jutunk.

Szervezkedik a cementuzsora. Minden kartel: megszervezett uzsora, mert a termelés szabályozásával és az áru eladásának mérséklésével olyan kényszerhelyzetbe hozza a megszorult vevőt vagy fogyasztót, hogy ránézve kedvezőtlen vételi és fizetési feltételeket is kénytelen elfogadni s ezáltal a termelő olyan előnyökhöz jut, amelyek jog szerint meg nem illetik. Ilyen uzsorára szervezkednek mostanában a cementgyárak, amelyeknek élén a Magyar Általános Kőszénbánya áll. A szervezkedés oda irányul, hogy a termelés csökkentésével és az áru visszatartásával mesterségesen idézzenek elő áruhiányt s tetemesen felemeljék a cementárakat, mihelyt az áruhiány fokozza a keresletet. A haszon fokozásának abban a módjában is megállapodtak, hogy a közvetitő kereskedelmet kizárják s csak a fogyasztóval kötnek üzletet, miáltal természetesen nekik jut az a haszon, amelyet eddig a kereskedő élvezett. Hitelt nem nyujtanak, az áru értéke a megrendeléskor lefizetendő, de ráfizetendő majd az az ártöbblet is, mely a szállitás késedelme folytán előállhat. A gyár ugyanis nem garantálja a határidőre való szállitást és amennyiben a késedelem ideje alatt a cement megdrágulna, a fogyasztó köteles a régi és az uj ár közötti különbözetet is megfizetni. Már ebből a néhány adatból is kiviláglik, hogy itt olyan szervezkedéssel állunk szemben, amelynek következményei kiszámithatatlanok az épitőipar fellendülése dolgában. A lakásinséget leginkább az anyag magas ára okozza. De ha most a cementgyárak ily vakmerőn szervezkednek a cement drágitására, úgy kézenfekvő, hogy az épités tempója még a mainál is lassubb lesz. Ebből a szempontból nézve a cementkartelt, azt kell mondanunk, hogy oly antiszociális szervezkedéssel van dolgunk, mely a legteljesebb mértékben kihivja maga ellen a kormány beavatkozását. A gyárak — egyelőre tagadják ugyan a kartel létezését — elkészültek arra is, hogy megállapodásaikból tömérdek per zudul a nyakukba. Ők vállalják ezt, mert kiszámitották, hogy nem veszthetnek annyit e pereken, mint amennyit nyerni fognak az uzsorán. És ez jellemzi legjobban ennek a szervezkedésnek erkölcsi tartalmát: pereskedésre rendezkednek be, tehát tudják maguk is, hogy megállapodásaik beleütköznek a törvénybe. Dehát türhet-e az állam olyan szervezkedést, mely eleve a törvény megsértésére irányul?

— **A Salgótarjáni Kőszénbánya gyásza.** A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága a napokban ülést tartott, amelyet elhunyt elnökének, dr. Chorin Ferenc emlékének szentelt. A társulat alelnöke, Reimann Lázár megható szavakkal emlékezett meg arról a pótolhatatlan veszteségről, mely a társulatot elnökének elhunytával érte. Inditványára az igazgatóság elhatározta, hogy elnökének emlékét jegyzőkönyvileg megörökiti, részvétét a család irányában kifejezi, valamint elhatározta, hogy a temetése ideje alatt a vállalat és érdekkörébe tartozó minden bányában és gyárban a munkát beszünteti és hogy az elhunyt emlékének méltó megörökitésére inditványait a rendes közgyülésen meg fogja tenni.

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-53, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR
1925 ÁPRILIS 18—27-ig.
Rendezi a
Budapesti Keresk. és Iparkamara.
Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek.
Kedvezményes utazás és vizum — Lakáskiutalás.
Felvilágositás a vásárirodánál V., Szemere-ucca 6.

PARADI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyitól. Ödítő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

KONTINENTAL Vaskereskedelmi Társaság
KERN ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 20
VASNAGYKERESKEDÉS, A WITKOWITZI CSŐHENGERMŰVEK VEZÉRKÉPVISELŐJE
Sürgönycim: FERROKONTINENT, TELEFON, BUDAPEST
Telefonok: 19-99, 20-85, 44-39.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

Elsőrendü férfifehérnemüt készit
Angol és francia anyagokból nagy választék. Városi tisztviselőknek kedvező fizetési feltételek.
NÉMETHY-SZALON
IV., APPONYI-TÉR 4.

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymalátás
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS! Szolid árak!
LIPOTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet; VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

GIPSZET ARUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámfélékben.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

Az aranyköltségvetés főpróbája

A deficit 16,381.023 aranykorona — A személyzeti kiadások 38 százalékra rugnak — Az adóteher 1/3-résszel nagyobb, mint békében

A Fővárosi Hirlap már legutóbbi számában konturjait adta a főváros aranyköltségvetésének, amelynek legfőbb nevezetessége az, hogy szakitott Wolffék hazug és ártalmas fikciójával, a deficitmentességgel. Az az ártalmas vakság, amellyel a mult rezsim lehazudta a főváros nyomoruságos háztartási helyzetét, mint ismeretes, rendkivüli veszedelmeket hozott, amelyeken ma már csak nagyon nehezen lehet majd segiteni. Mindenki tudja, hogy ez a Wolff-féle deficitmentesség ugy született meg, hogy egyszerüen nemlétezőknek tekintették a főváros külföldi adósságait, mondván: az a Vázsonyiék adóssága és nem a mienk.

Másik jellemző tulajdonsága a Wolff-féle költségvetéseknek az volt, hogy mindenre jutott pénz, amivel saját hatalmukat vélték megerősiteni, mindenre jutott pénz, ahol ezzel korteskedni kellett, de szükkeblüen megtagadtak minden kis összeget, amikor igazi kulturális célokat szolgálhattak volna és egyben pusztulni engedték a közműveket, rongyosodni hagyták a várost. Ha a főváros uj aranyköltségvetésének egyéb erényei nem volnának, minthogy ezeket a wolffi bünöket mellőzi, akkor is csak dicséret illethetné.

Az 1925. évi aranyköltségvetésben egyébként — mint azt már legutóbbi számunkban jeleztük — a kiadásokat 96,548.878 aranykoronában, a bevételeket pedig 80,167.855 aranykoronában irányozták elő, tehát a költségvetés 16.381.023 aranykorona deficittel zárult. Amint az előrelátható volt, a költségvetés legsulyosabb tétele a személyi kiadások, amelyek az összes kiadásoknak 38 százalékát teszik ki. A másik legsulyosabb tehertétel a hitelügyeknél mutatkozik, ami természetes akkor, amikor a főváros ma már Wolffék handabandázásától eltérően, becsületesen fizetni akarja a külföldi adósságokat. Igy azután egészen természetes az is, hogy az 1925. évi költségvetés összes kiadásai, mintegy száz százalékkal tesznek ki többet, mint a multéviek.

Legnagyobb dicsérete a költségvetésnek az, amit már legutóbb is kiemeltünk, hogy a közművek megjavitására, toldására, használható állapotba való helyezésére sok milliót irányoztak elő. A személyi kiadások terhe természetszerüen növekedett meg, az adósságok fizetése és a közműveknél való beruházások pedig nagy haladás a multtal szemben, amely mindezekkel nem törődött. A kiadások száz százalékos emelkedését messze felülmulják ezek az összegek, ugy hogy ebből a mostani költségvetésből is kiáltóan kitünik az, hogy milyen horribilis összegeket forditottak Wolffék improduktiv hatalommentő célokra.

Emelkedtek az uj költségvetés szerint a közoktatásügyi kiadások is, és meg kell állapitani, hogy ezen a téren meg is van a bár mérsékelt, de méltánylandó haladás. Sokkal több joga van azonban a kritikának akkor, amikor azokat a kiadásokat veszi szemügyre, amelyeket a költségvetés közművelődésre, népjólétre, szociális célok indexen voltak és örömmel kell vennünk ezen. Tudjuk nagyon jól, hogy Wolffék idején ezek a célok indexek voltak és örömmel kell vennünk ezen a téren minden haladást, a tempó azonban mégis lassunak látszik. Ripka kormánybiztos az aranyköltségvetésnek szinte minden tételét letárgyalta és erőteljesen befolyt a költségvetés felépitésébe. Ez adja meg a garanciát arra, hogyha az emlitett célokra jelentéktelen összegeket irányoztak is elő, mégis megtették azt, amit az adott körülmények között meg lehetett tenni. A mult rombolása, a város lezüllöttsége, a jövedelmek elégtelensége az oka annak, ha ma a költségvetés még nagyvonalu, jelentős, szociális programmot nem tud kitermelni.

Szomoruan kell látni azt is, hogy a főváros még mindig jövedelmeinek legnagyobb részét az adókból kénytelen kibányászni. Ma a főváros lakosságára egyharmadrésszel több adóteher nehezedik, mint békében. És e mellett még az is bizonyos, hogy a főváros adójövedelmei szociális szempontból nagy reformra szorulnak. Amióta azonban Wolffék, akik az antiszociális adók egész seregét inaugurálták, kivonultak a városházáról, radikálisan az egész adórendszert megreformálni nem lehet. Fölösleges lenne ma részletesen bizonyitgatni azt, hogy melyek ezek az antiszociális adók, hiszen el sem képzelhető az, hogy az elkövetkezendő uj rezsim teljes mértékben revizió alá ne vegye a városi adórendszert. Ez a ma előttünk fekvő költségvetés csak provizórikus jelentőségü lehet. El sem tudjuk képzelni, hogy egy uj rezsim uj programmja gyökerestől meg ne változtassa mindazt, amit a kommunizmus bukása óta csináltak. Hetek és hónapok alatt azonban akkor, amikor közgyülése sincs a fővárosnak, nagy reformokat megvalósitani lehetetlenség volt, s amit ezuttal a tanács adott, a körülményekhez viszonyitva a legjobb.

A következő földszintes kislakásos telepek: az I. kerületben a Budafoki-uti, a III. kerületben a Bécsi-uti, az V. kerületben az Ujpesti-rakparti, a VI. kerületben a Janicsár-utcai, a Váci-uti, az Aréna-uti a Palotai-uti, a VIII. kerületben a Tattersall területén, a IX. kerületben a gróf Haller-utcai, a Telepy-utcai, a Gyáli-uti, a Gubacsi-uti, a X. kerületben a Kőbányai-uti, a Százados-uti (műtermes lakások), Ciprus-utcai, Czeglédi-uti, Szörény-utcai, Villám-utcai műtermes házak.

6. A közegészségügy céljaira

25 millió 500 ezer koronát költöttünk, amely összegből az uj fertőtlenitő intézet és az Uj Szent János-kórházhoz csatolt 3 tüdőbeteg-pavillon épült meg, létesült egy elmebeteg megfigyelő és bővittetett a Szent Gellért-kórház;

7. a városzabályozás céljaira

23 millió koronát szolgált és pedig: a Gellérthegy szabályozásához szükséges 66 ház és telek, a Tabán szabályozásához szükséges 112 ház kisajátitására, továbbá az Angyalföld, a Kelenföld, a Naphegy, Orbánhegy, Mártonhegy szabályozására kisajátitott ingatlanokért;

8. a közélelmezésügy céljaira

a kenyérgyár és a lóvágóhid létesitésére, a központi vásárcsarnokok, a vágóhidak fejlesztésére 7 millió 800 ezer koronát forditottunk;

9. a közjótékonyság céljaira

6 millió korona jutott, amelyből a szükséglakásokra 4 millió, a Népszállóra 1 millió 200 ezer korona, a Népházra 700 ezer korona esett, a többi telekszerzésre fordittatott;

10. végül különfélékre

2 millió 700 ezer koronát forditottunk, ugy hogy az összes beruházások 284 millió 100 ezer koronát tettek ki; a kölcsönöknek tiszta hozadéka azonban 267 millió 400 ezer koronát tett ki, ugy hogy 16 millió 700 ezer koronás hiteltullépéssel állunk szemben.

Ezt a tullépést azonban nem szabad szószerint értelmezni, amennyiben a beruházások elszámolása még nincs lezárva és igy az engedélyezett hitelekkel szemben esetleg még megtakaritások is jelentkeznek, amelyek viszont a tullépések mértékét enyhithetik.

Mit alkotott Budapest a külföldi kölcsönből?

Dr. Csupor József tanácsnok előadása

Csupor József dr. tanácsnok, kormányfőtanácsos kedden este a Közgazdasági Társaságban előadást tartott a főváros külföldi kölcsöneiről. Felolvasását a nagyrészben közgazdasági kulturáju előkelő közönség nagy tetszéssel fogadta.

Csupor tanácsnok előadása különben a legilletékesebb cáfolata azoknak a rágalmaknak, amelyek a kurzus berkeiből kiindulva azt akarták beplántálni a közvéleménybe, hogy a külföldi kölcsönök csak a Bárczy-rezsim pazarlási vágyának kielégitésére szolgáltak. Ennek az otromba hazugságnak cáfolataként nem kellett Csupor tanácsnoknak egyebet tennie, mint felsorolni azt a rengeteg és nagyszabásu, Budapestet naggyá tevő alkotást, amelyet Bárczy István és kiváló munkatársai a három külföldi kölcsönből megvalósitottak. Csupor felsorolása szerint ezek a következők:

1. Középitkezésekre

84 millió 400 ezer koronát költöttünk, amelyből a gázművekre 65 millió, az elektromos müvekre 10 millió, a vizművekre 5 millió, a többi az óbudai szivattyutelepre, csatornázásra és az utcák villamosvilágitási berendezésére;

2. közoktatásügyi célokra

38 millió 700 ezer korona vétetett igénybe, mely összegből megépültek a következő iskolák: az I. kerületben a Mozdony-utcai elemi isk., a Fehérvári-uti polgári iskola, a Városmajor-utcai elemi iskola, a Budafoki-uti barakkiskola; a II. kerületben a Szegényház-utcai elemi iskola, a Lövőház-utcai elemi iskola; a III. kerületben a Szentendrei-uti elemi iskola, a Kiscelli-uti elemi iskola, a Lajos-utcai elemi iskola, a Miklós-téri elemi iskola, a Szemlőhegyi elemi iskola; a IV. kerületben a Papnövelde-utcai elemi és polgári iskola; az V. kerületben a Balaton-utcai polgári iskola, a Pannonia-utcai elemi iskola; a VI. kerületben az Erdőtelki elemi iskola, az Üteg-utcai polgári iskola, a Gömb-utcai elemi iskola, az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola, a Bajza-utcai polgári iskola; a VII. kerületben a Telep-utcai elemi iskola, a Hernád-utcai elemi iskola, a Hungária-uti elemi iskola, a Kertész-utcai polgári iskola, az Egressy-uti elemi iskola; a VIII. kerületben a Vas-utcai felső kereskedelmi iskola, a Bezerédy-utcai elemi iskola, a Mária Terézia-téri elemi iskola, a Ludoviceum-utcai elemi iskola, a Tisza Kálmán-téri polgári iskola; a IX. kerületben a Tóth Kálmán-utcai elemi iskola, a Telepy-utcai elemi iskola, a Gyáli-uti polgári skola, a grófi Haller-utcai óvó, a Mester-utcai felső kereskedelmi iskola, a Soroksári-uti elemi iskola, a Szveitenay-utcai elemi iskola, a X. kerületben a Halom-utcai elemi és polgári iskola, a Százados-utcai elemi és polgári iskola, a Simor-utcai barakk elemi iskola, ezenkivül több telekszerzés, iskolabővités és iskolák pótlólagos felszerelésére;

3. közlekedési és köztisztasági berendezésekre

34,9000.000 koronát forditottunk, amelyből a városi villamosvasut rézvénytöbbségének megszerzése 28 millió koronát tett ki. A szemétszállitással kapcsolatos intézményekre 4 millió koronát forditottunk, a többi az omnibuszüzem és a futvartelep céljaira szolgált;

4. gazdasági beruházások céljaira

33 millió 300 ezer koronát költöttünk, amelyből a Szent Gellért-gyógyfürdő 10 millió 700 ezer korona, a Széchenyi-gyógyfürdőre 6 millió 800 ezer korona és az állatkertre 3 millió 600 ezer korona volt szükséges, a többi különféle épületekre, mint tüzelőszerraktár, konyhakert céljaira lőn felhasználva;

5. népjóléti intézményekre

27 millió 700 ezer koronát költöttünk, ebből az összegből épültek meg a következő emeletes bérházak:

a II. kerületben a Margit-körúti (64. sz.), a III. kerületben a Miklós-téri (2. sz.), az V. kerületben a Dráva-utcai, a Tisza-utcai, Bezerédy-utcai és a Vág-utcai, a VI. kerületben a Váci-uti (87. sz.), Frangepán-utcai (4. sz.), Aréna-uti (138—142.), Lomb-utcai, Angyalföldi-uti, a VIII. kerületben az Alföldi-utcai (16. és 18. sz.), a Köztemető-uti (21—23. sz.), a IX. kerületben a Gyáli-uti (21—28.), az Üllői-uti (119. és 1921. sz.), a Mester-utcai (5. sz.), a gróf Haller-utcai, a X. kerületben a Szörény-utcai, a Juranics-utcai, a Simor-utcai és a Jászberényi-uti házak.

Vajna tanácsnok nyilatkozik

az élelmiszerüzem megvizsgálásáról a kenyérgyár teljesitményéről és hivatásáról

A főváros üzemeinek megvizsgálására kinevezett bizottság munkábalépését a Községi élelmiszerüzem megvizsgálásával kezdte meg. Az élelmiszerüzem megvizsgálását külön szakbizottság végezte, amelynek tagjai: dr. Némethy Károly elnök, Hlatky Endre, Bánó Dezső, Ereky Károly, Windisch Hermann és Hutyra Dezső. A bizottság, mint értesülünk, a községi élelmiszerüzem megvizsgálásával már a mult hét végéig teljesen végzett és tapasztalatairól készitett jelentését rövidesen felterjeszti a belügyminiszternek. Ugyancsak a napokban megkezdték a Budapesti Takarék- és Vásárpénztár megvizsgálását is, ezenkivül sor került a vágóhidak üzemviteléne felülvizsgálására is.

A közélelmezési ügyosztály ügykörébe tartozó üzemek vizsgálatáról kérdést intéztünk

dr. Vajna Ede tanácsnokhoz,

aki a következőket mondotta a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Tény az, hogy a főváros közélelmezési üzemeinek megvizsgálására hivatott szakértő urak már egy hét óta szerényen dolgoznak és igen szép, szakszerü munkát végeznek. Az élelmiszerüzem megvizsgálásával kezdték és ebben a pillanatban magam sem tudom még, hogy mely üzemnél fogják végezni. Tekintve, hogy a hozzám tartozó üzemek száma és kiterjedése igen nagy, azt hiszem, hogy az üzemvizsgálatok csak ennek az egy ügyosztálynak a keretén belül is jó néhány hétig el fognak tartani. Azt természetesen az illető bizottság maga szabja meg, hogy meddig és milyen formában kivánja folytatni müködését. A mi területünkön kiszállott szakbizottság nemcsak a szorosan vett üzemeket szándékozik megvizsgálni, hanem müködése körébe akarja vonni az összes vásárcsarnokokat is, melyek ugyan nem esnek szorosan az üzemek körébe. De nekünk semmi kifogásunk sincs az ellen, ha a szakbizottság a vásárcsarnokok üzemvitelébe is beletekint. Legalább meggyőződhet arról, hogy nekünk nincsenek rejtegetni valóink. A vásárcsarnokok beleszámitásával a megvizsgálásra kerülő üzemeink száma meghaladja körülbelül a harmincat. Ebben természetesen benne van a közvágóhid is.

A községi kenyérgyárra vonatkozólag megkérdeztük Vajna tanácsnoktól, hogy a pékek multheti deputációja alkalmából előadott panaszok orvoslása megtörténik-e?

— A pékek panasza, illetve vádja, — mondotta Vajna tanácsnok, — teljesen alaptalan és jogosulatlan, mert a községi kenyérgyár terjeszkedéséről szó sincs. Ez a

vádjuk vagy panaszuk tehát egyáltalán nem időszerű. A községi kenyérgyár nem háborus alakulás, hiszen a háboru előtt öt évvel létesitette a főváros. Igaz, hogy a háborus években nagyobb szerepe is volt a községi kenyérgyárnak, mint most van és sokkal többet is termeltünk, mint a mostani időben. A községi kenyérgyár annak idején azért alakult, hogy az árakat nivellálja és amig ezt a célját be tudja tölteni, nem gondolunk arra, hogy megszüntessük vagy redukáljuk a mostani méreteit. Hogy szükség van-e valóban a községi kenyérgyárra, annak eldöntését a közönségre bizzuk.

Ezután megemlitette még Vajna tanácsnok, hogy a főváros tanácsa nemrégen külön felterjesztést intézett a kormányhoz és figyelmeztette a gabonadrágulás sulyos következményeire, melyek a kenyér nagymérvü drágulásának formájában azóta be is következtek. A fővárosnak a jelen gazdasági viszonyok között nincsen módjában, hogy a kenyérdrágulás ellen a maga anyagi eszközeivel küzdjön.

Események

Művészestély dr. Ripka Ferenc kormánybiztos tiszteletére. Dr. Ripka Ferenc kormánybiztos tiszteletére Horváth Károly igazgató nagysikerü művészestélyt rendezett vasárnap este a budai Auguszta-cukrászda helyiségeiben. Az estélyen a budai és pesti társadalom szine-java jelent meg, élén Auguszta főhercegasszonnyal, aki gróf Karátsonyi Jenő és neje Keglevich grófnő társaságában a késő éjjeli órákig élvezte a pompás műsort és a táncoló ifjuság jókedvét. Az est jövedelméből jelentékeny összeg jutott a budai jótékonyegyesületek céljaira. A kormánybiztos és neje nagy szeretetreméltósággal gondoskodtak arról, hogy vendégeik kitünően érezzék magukat s az előkelő társaság vidám mulatozása csak a hajnali órákban ért véget.

Uszoda a Széchenyi-fürdő mellett. Mint ismeretes, a Széchenyi-fürdő mellett hatalmas uszodát akarnak létesiteni, amely nemcsak a sport céljait szolgálná, de egyszersmind a nagyközönség üdülő szórakozására is alkalmas lenne. Ebben a rendkivüli fontos ügyben javában folynak a tárgyalások és a tervezgetések. Ezidő szerint a rentabilitási számitások folynak, amelyek természetesen legfőbb szerepet fognak játszani az épitkezés méreteinek megállapitásánál. Szerdán délben az összes érdekelt testületek és szakhivatalok helyszini szemlét tartanak, hogy megállapitsák, melyik a legalkalmasabb hely a Széchenyi-fürdő mellett az uszoda elhelyezésére.

Blockner Izidor jubileuma. Blockner Izidor hirdetőirodatulajdonos most érte meg müködésének ötvenedik évfordulóját. Blockner ezalatt az ötven év alatt tisztességgel, szorgalommal, tudásával nemcsak Magyarországon, de külföldön is becsülést és elismerést szerzett cégének. A hirdetés és az ujságreklám fejlődése terén nagy érdemei vannak Blockner Izidornak, aki félszázadon át volt és maradt összekötője az üzleti életnek és a sajtónak. Az Ujságkiadó Tisztviselők Egyesülete január 31-én társasvacsora keretében ünnepli meg ezt a ritka jubileumot, amelyen a jubiláns barátai, tisztelői és ügyfelei nagy számban jelennek meg előtte.

Ha gyermeke sápadt és vérszegény, táplálja Meinl-maltinkakaoval. Az eredmény meglepő lesz.

Szórakozás

Halló, Amerika! A Fővárosi Operettszinháznak és az egész szinházi szezónnak nagy eseménye lesz a Halló, Amerika! cimü revü bemutatója, amelyet pénteken este tartanak meg. A revü iránt oly óriási az érdeklődés, hogy nemcsak minden este, de vasárnap délután (rendes esti helyárakkal) is adják a szenzációs ujdonságot.

A Vigszinház e heti műsorát a szinház legujabb szenzációja, az Ezüstlakodalom dominálja. Csütörtökön és szombaton a Délibáb kerü. szinre, a többi este az Ezüstlakodalmat adják. Vasárnap délután a Tükörfolyosó szerepel a műsoron.

Az Altona a szezón sikerszenzációja a héten négyszer szerepel a Magyar Szinház műsorán, még pedig szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap este. P. Márkus Emilia, Bajor Gizi, Csortos Gyula, Gombaszögi Ella, Tarnay, Vágó, Simon Marcsa, Réthey, Abonyi fényes együttese játssza mindannyiszor az Altonát, amelynek szenzációs témája és bátor feldolgozása ma a legnagyobb tömegsiker Budapesten. A hét többi estéin Drégely és Liptai már fogalommá vált vigjátéksikere, A vörös ember szerepel a műsoron. Vasárnap délután Heltai Jenő remekműve, A masamód megy.

A waterlooi csata négyszer, Szeretni... kétszer szerepel e héten a Renaissance Szinház műsorán. Lengyel Menyhért páratlan sikerü komédiája szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap, Géraldy remekműve pénteken kerül szinre. Hétfőn, Gyertyaszentelő napján este a Szeretni-t, délután mérsékelt helyárakkal Strindberg Haláltánc-át adják. Vasárnap délután? Csókoljon meg.

A Fej vagy irás második hete. Lakatos László szenzációsan mulatságos pesti komédiája dominálja a Belvárosi Szinház e heti műsorát is. A Fej vagy irás, amely bravuros szinpadi technikájával és ragyogó szellemességével a legkülönb francia vigjátékokkal vetekedik, csütörtök, péntek és vasárnap este kerül szinre ezen a héten, mindannyiszor Titkos Ilona, Mészáros Géza, Törzs Jenő, Kertész Dezső, Rubinyi, Gárdonyi, Z. Hahnel Aranka ragyogó együttesében. A hét többi estéjén a Ki babája vagyok én, a szezón legmulatságosabb francia bohózata, vasárnap délután pedig Szenes Béla példátlanul népszerü vigjátéka, Az olasz asszony megy.

CORVIN SZINHÁZ JAN. 30-TÓL

AZ ARAB

RAMON NOVARRO — ALICE TERRY
REX INGRAM

JAN. 30-TÓL ORION-FILM

25-ik előadását ünnepli pénteken a Krizantém, a Városi Szinház diadalmas operettje, amely Schöne Lotte vendégjátéka és Alpár Gitta szereplése miatt jubiláris előadásán kivül még hétfőn este kerül szinre, mindenkor a bemutató ragyogó együttesével.

Király Ernő a Marica grófnő 101-ik előadásán, kedden kezdte meg páratlan érdeklődéssel várt vendégjátékát a Király-Szinházban, legszebb és legnagyobb művészi diadalainak szinhelyén.

Lotte Schöne három vendégjátéka a Városi Szinházban. A Városi Szinház ej heti műsora rendkivüli szinházi szenzációt hoz. Lotte Schöne, a bécsi Állami Operaház hires koloratur-primadonnája, akit most hivott meg hosszabb vendégszereplésre a világ legelső dalszinháza, a newyorki Metropolitan, amerikai vendégjátéka előtt még két estén át fellép a Városi Szinház szinpadán legkitünőbb szerepében, szerdán, január 28-án A szevillai borbély Rozinájában lép fel és szombaton, január 31-én a Rigoletto Gildájában bucsuzik a budapesti közönségtől.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooc ooo TELEFON J. 21-16.

Januári rekord-műsor!
PÁRIS SZENZÁCIÓJA A
PUPOS TÁNCOSPÁR
LEGER & LIA

5 KREMO
a világhirü ikaria-játékosok és a kisérő kitünő műsor!

A Postás Katica 50-ik előadása hétfőn, február 2-án lesz. Zerkovitz—Harmath legnépszerübb és legvidámabb operettje természetesen e héten is minden este szerepel a Blaha Lujza-Szinház műsorán.

Király Szinház: Minden este fél 8 órakor Marica grófnő. Vasárnap délután: Árvácska és hétfőn délután 3 órakor Három a kislány. Délutáni előadások mérsékelt helyárakkal.

Magyar Szinház: Szerda, csütörtök és péntek: Altona. Szombat: A vörös ember. Vasárnap és hétfő este: Altona (fél 8); vasárnap délután: A masamód és hétfő délután: A kis lord. Délutáni előadások 3 órakor kezdődnek, mérsékelt helyárakkal.

Belvárosi Szinház: Szerda: Ki babája vagyok én. Csütörtök és péntek: Fej vagy irás. Szombat: Ki babája vagyok én. Vasárnap és hétfő este (fél 8): Fej vagy irás. Vasárnap délután: Az olasz asszony és hétfő délután: Mihályiné két lánya. Délutáni előadások 3 órakor kezdődnek, mérsékelt helyárakkal.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI. RÉVAI U. 18
Uj januári műsor: ROTT és STEINHARDT fellépésével.
Darányi szerencséje parán,i. — Verjüngt! slágerbohózatok.
Igy alszik a magyar ember, kis daljáték. Kezdete 3/4 8-kor.

Blaha Lujza-Szinház: Minden este fél 8 órakor: Postás Katica. Vasárnap délután: Fügefalevél és hétfő délután: Postás Katica. Délutáni előadások 3 órakor, kezdődnek, mérsékelt helyárakkal

Renaissance Szinház: Szerda, csütörtök: A waterlooi csata. Péntek: Szeretni!... Szombat: A waterlooi csata. Vasárnap délután: Csókoljon meg; este: A waterlooi csata. Hétfő délután: Haláltánc; este: Szeretni!...

Városi Szinház. Szerda: A szevillai borbély. Csütörtök: A cigány. Péntek: Krizantém. Szombat: Rigoletto. Vasárnap délután: Tul a nagy Krivánon; este: Az iglói diákok. Hétfő délután: A cigány; este: Krizantém.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68) uj műsoráról beszél a városban minden gyermek.

Kamara (J. 140-27): Rim-Tim-Tin. (Egy alaszkai kutya története, 6 felv.) Előjáték! Személyesen föllépnek Szokolay Oly, Takács László, Széles Ady. A Bony streeti fiuk (gyermek burleszk, 2 felv.) (Fél 5, háromnegyed 7, 8 és 10 órakor.)

Royal-Apolló (J. 118—94): Félszüzek. Madame Don Juan. (Az előadások kezdete 5, fél 8 és háromnegyed 10 órakor.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

COSULICH
TRIESTI TEN ERHAJÓZÁSI TÁRSASÁG
oceánjáró luxusgőzösei indulnak:
Triestből—Nápoly—Palermo—Lissabonba:
Január 31. . . . . Martha Washington
Február 28. . . . . Presidente Wilson
Kanári szigetekre:
Február 28. . . . . Belvedere
Hetenkinti járatok Egyiptomba, Palesztinába.
E sőrangu ellátás (francia konyha), olcsó jegyárak magyar koronában. - Jegyek előjegyezhetők a társaság irodájában:
V.I., Thököly-út 2. szám.
Keleti pályaudvar indulási oldalával szemben.
Telefon: József 14-13.

Még a legszebb asszony
bájját is emeli, ha vendégeit illatos teával kinálja. A tea élvezete emeli a hangulatot, és a csevegés magasabb szférákba emelkedik.
Meinl Gyula r.-t.

TUNGSRAM
Bárkinél vásárol
TUNGSRAM
LÁMPÁT
a kitünő minőségért az
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.
szavatol.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ
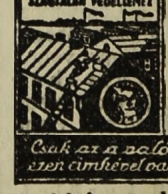

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Konfalcone" egyészet Gyárak
Kollár Miksa és Breitner
özp iroda V., Nagykorona-utca 19.
Csak az a valódi Kollarit bőrlemez, melynek tekercsei czen czimkével vannak ellátva — Utánzatot ne fogadjon el!
Fedési munkálatokat mü-zaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 február 4. — 5. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Az Angyalföldön

kétes elemek megzavarták a liberális pártalakulás nyugodt menetét, tanujelét adván annak, hogyha a kormány megadja is Magyarországon a közszabadságokat, azokat ezuttal tökéletesen megvédeni még sem tudta. Ám tulságosan lojálisak vagyunk, amikor a zavargókat „kétes elem"-nek nevezzük, mert egészen bizonyos, hogy kik ezek: azok, akik a multban Kun Bélához, ma pedig Wolff Károlyhoz tartoznak. Meg vagyunk győződve róla, hogy kisded játékaikat nem üzhetik tovább és a községi választási harc nyugodt mederben fog lefolyni. Ezzel nem azt akarjuk mondani, mintha hinnénk abban, hogy a zavargók üvöltéseit Bárczy és Rassay komoly érvei, pompás ötletei tényleg letorkolták volna, de hinnünk kell a komoly akaratban, amely rendet teremt a Wolffék-fajta „kontsruktiv" politika által felizgatottak között is.

Mert, hogy kik izgatták föl ezeket az embereket, akik Angyalföldön randaliroztak, ennek kideritésére igazán nincs másra szükség, mint sorra venni azokat a jelszavakat, amellyel zavarogni próbáltak. Vajjon kiktől származik a „zsidó bérenc" terminus technikusa? Hiszen eddig még az „éljen a keresztény Magyarország" után mindig a „le a zsidó bérenccel" következett. És igazán nem csoda az sem, ha, miután a Wolffék által teremtett nyomor jaiszavakban hömpölygött az ajkakon elhangzott az angyalföldi tömeghisztéria őrült kiáltása: „Éljen Héjjas! éljen Márffy! Amikor még a fajvélő vezérek is egy sorba helyezik Márffyt és Lédert, ugyanakkor az általuk felizgatott emberek bünösöket éljeneznek. Mindez azonban csak külsőség, csak hangulat, a dolgok mélyén ott nyujtózkodik az alattomos és förtelmes hazugság, amely immár történelemhamisitás számba megy. Ez a hazugság pedig abban áll, hogy maroknyi hiveikkel, miközben ők maguk semmit sem dolgoztak, semmit sem alkottak, elhitették, hogy Bárczy István rombolt és Wolff Károly épitett.

Az angyalföldi közbeszólások sikerlesen igazolták, hogy ennek az elképzelhetően legalávalóbb hazugságnak igenis vannak hivői Budapesten. Mert Wolff Károly és barátai sohasem azt mondták, hogy ők olyan időkben álltak Budapest kormányrudjánál, amikor nem lehetett teremteni, bár ez sem igaz, mert az alatt az idő alatt, amig ők henyéltek, politikai érdemeket jutalmaztak és büntettek, azalatt más világvárosok, igenis, tömérdek sokat restauráltak a háboru pusztitásából. De nem vehette volna rossznévon senki, ha a saját tehetetlenségüket és tehetségtelenségüket ilyenformán igyekeztek volna leplezni. A vádlottak padján mindenkinek joga van hazudni, de még a betyárbecsületnek is vannak határai. Angyalföldi elbolonditott hiveik azonban azt merészelték provokativ módon kérdezni egy Bárczy Istvántól, hogy mit csinált ő, amig uralmon volt?

Egyszerübben, becsületesebben, de egyben sokatmondóbban aligha lehetne az angyalföldi bornirt kérdésre felelni, mint amit Bárczy István ott az izzó szóharc hevében odavágott: Könyvtárakat, iskolákat, kórházakat, népszállókat, fürdőket és lakásokat. Ezt csinálta Bárczy István. És meg vagyunk győződve róla, hogyha gondolkozni kezd, nem akadhat egyetlen angyalföldi fehér bolsevista sem, aki kalauz nélkül is meg ne találná mindezt Budapest házrengetegében. Hiszen nincsen ebben a városban két utcasarok, amely közé ne esne Bárczy Istvánnak egy-egy meleg szivről, emelkedett, emberi lélekről tanuskodó alkotása. Nézzenek körül az angyalföldi bolsevisták az Angyalföldön, a Tripolisban, vagy a város belsejében bárhol, mindenhol ott találják azokat a monumentális emlékeket, amelyeket a Bárczy-rezsim hagyott hátra Wolffék számára, hogy legyen honnan kidobálni értékes tehetségeket, a kultura, a szociális segités nemesszivü harcosait.

Amig Budapest polgársága azt hitte, hogy Wolffék olyanokat hazudnak, amit már nevetés nélkül senki nem hallhat, addig nyugodtan türte ezt az otromba játékot. Most azonban Angyalföldön bebizonyosodott, hogy bármilyen alacsony kulturáju emberek, de mégis akadtak hivői. Hát ezentul Budapest polgársága nem fogja türni a lelkeknek ezekkel a nyilvánvaló hazugságokkal való mételyezését. Egy fővárosi tanácsnok, aki talán több szivvel szolgálta négy esztendőn keresztül Wolffékat, mint a Bárczy-rezsimet, felolvasást tartott a héten, igen magas kulturáju közönség előtt ahol számszerüen, adatokkal, minden elköltött fillérnek és minden egymásra rakott téglának felsorolásával kimutatta, hogy a Bárczy-rezsim a külföldi kölcsönökön tul, még 17 millió aranykoronát fektetett bele maradandó alkotásokba. A Bárczy-rezsim vagy 300 millió külföldi kölcsönt vett fel, amelyből ma még tényleg hatalmas tartozás áll fenn, de meglévő alkotásai, hatalmas épitményei, értékben folyton növekedő telkei, még ezt a horribilis összeget is 17 millió aranykoronával muliák felül. Klasszikus tanu mondta el ezt, hiszen négy esztendő alatt ennek a tanácsnoknak munkája ellen sohasem volt kifogásuk, bizalmi emberük volt. Wolff Károly együtt járt vele Genfben, Párisban, Berlinben és Londonban s az ő rezsimjük alatt kapta meg a méltóságos cimet is. Amig Budapest polgárságának Wolffék hazugságaival szemben ilyen klasszikus tanui vannak, addig tényleg nem lenet más kivánsága, mint visszahozni azt a Budapestet, ahol élni és dolgozni lehetett. Ez pedig Bárczy István Budapestje volt és az lesz a jövőben is.

Nincs további közeledés a liberálisok és a demokraták között

A liberálisok nagyrésze nem hajlandó a szocialistákkal közös fronton felvonulni a községi választásokon

A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában hirt adtunk arról a közeledésről, amely a liberálisok és a demokraták között akkor tényleg megtörtént. Értesülésünk szerint a közös front megalkotásáról személyes tárgyalás folyt Vázsonyi Vilmos és Rassay Károly között. Ez a tárgyalás kétségkivül

meghozta a két politikai irány vezetői között a szivélyesebb személyes érintkezést, sőt eredményeket mutathatott volna fel a községi választások körül is,

ha nincs országos politika, amely utját vágta a további közeledésnek. Az országos politika terén ugyanis a liberális politikusok tovább is az aktivitást követe ték, mig a demokraták makacsul ragaszkodtak a passzivitás gondolatához és mindegyik fél a maga véleményének akarta megnyerni a másikat. Itt akadtak meg a tárgyalások, de még mindig lett volna reményarra, hogy a megegyezés létrejöjjön, közben azonban

mindkét oldalon egyes politikusok igen élesen leszögezték magukat, régi álláspontjuk mellé.

Végső eredményképen megállapithatjuk, hogy az egyheti spácium alatt a megegyezés lehetősége végleg ugyan fel nem borult, de további közeledés sem jött létre. A reakciós erőkkel szemben felvonuló liberális és demokratikus polgárságnak egy frontra való süritésében még sem hihetünk teljes reménységgel, mert

ugy a liberális polgárság, mint a liberális politikusok nagyobb része a megegyezés sine qua non-jaként azt állitják fel, hogy a polgárságnak semmi körülmények között sem szabad együtt menni a harcban a szociáldemokratákkal.

de természetesen Wolffékkal és azok függvényeivel sem.

A reakcióval csak a polgári front vivhat győzelmes harcot

A Fővárosi Szabadelvü Párt különben a héten két szervezkedő gyülést tartott, az egyiket a Lipótvárosban, a másikat pedig az Angyalföldön. A lipótvárosi vacsorán Ugron Gábor mondott nagyobb beszédet, akit különben

Glücksthal Samu,

a Lipótvárosi Egyesült Polgári Kör elnöke üdvözölt nagyon szép és rendkivül elmés beszédben. Aposztrofálta egyébként a megjelenésben akadályozott Sándor Pált, Bárczy Istvánt és Rassay Károlyt is. Erőteljesen hangsuyozta, hogy ebben a kerületben nem kell a liberálizmus zászlóját kibontani, mert ennek a kerületnek mindig lelke, szellemi életének irányitója, gazdaságának hajtóereje volt a liberális eszme.

A liberálizmusnak szebbnél-szebb meghatározásait és meleg, szines szavakban kifejezett dicséretét mondotta el

Ugron Gábor

is. Erőteljes harcot hirdetett a reakcióval szemben, amely harcban ma

Magyarországon a győzelmet csakis a polgári front vivhatja ki.

Vannak polgári pártok, amelyek olyan pártokkal szövetkeztek, amelyek az osztályharc alapján állanak. Ezek a pártok segithetnek a reakció megdöntésében, azonban ezekkel a pártokkal a polgári frontot, a liberális frontot győzelemre segiteni nem lehet. Az a fegyelmezettség, az a katonai rend, amely megvan a szociáldemokráciában, hiányzik a polgárságból, nyilvánvaló tehát, hogy

a jobban fegyelmezett tömegek mindig felülkerekednek.

A vége ennek pedig mindig az, hogy a nemzet tönkremegy és tönkremennek elsősorban azok a foglalkozási ágak, amelyeknek ez a társadalom a reprezentánsa.

Meleg ünneplésben részesitették a jelenvoltak Bódy Tivadart, Budapest nyugalmazott polgármesterét is, aki beszédében kiemelte, hogy Budapest eddigi feilődését, gazdagodását és nagyságát a város régi hagyományos szellemének és azoknak a férfiaknak köszönhetik, akik ma is a szabadelvü polgárság küzdelmének élén állanak.

Rendkivül szellemes beszédet mondott még az egybegyültek kitörő tetszésnyilvánitásai közben Nagy Andor tőzsdetanácsos is.

Ez nem keresztény-, hanem pogány-politika

Az angyalföldi alakuló gyülést az Aréna-ut és Fóthi-ut sarkán lévő Takács-féle vendéglőben tartották meg. Az ott lejátszódott zajos és kellően el nem itélhető jeleneteket bőségesen ismertették a napilapok. A gyülés szomoru nevezetességén kivül azonban volt egy másik is és ez

Bárczy István

nagyszabásu beszéde.

— Amikor megalakitottuk a Fővárosi Szabadelvü Pártot — mondotta —, az a cél lebegett a szemünk előtt, hogy a két szélsőség között olyan demokratikus szabadelvü pártot alakitsunk, amely lehetőleg minden tekintetben kielégiti a főváros polgárságát. Nekünk nincs szükségünk propagandára, nincs szükségünk programmadásra,

a mi programmunkat mindenki ismeri, aki itt él a fővárosban és élvezi hatását és eredményeit azoknak az intézményeknek, amelyeket annakidején mi létesitettünk.

Mi évtizedek becsületes munkájából leszürt gyakorlati tapasztalatok alapján igyekezünk visszavezetni a fővárost a háboru előtti állapotok közé. Mi nem kérünk egyebet önöktől, csakhogy ebben az épitőmunkánkban, amelyeket önökért, az önök érdekében végzünk, önök is támogassanak bennünket.

Rendkivül éles volt

Rassay Károlynak

az a beszéde, amelyet a zavargók által állandóan megszakitva mondott el. Ezeknek a zavargóknak vágta oda, kérlelhetetlen erélyel:

— A keresztény politika megbukott abban a pillanatban, amikor megtagadta a demokrácia gondolatát. Nem a nép intézi a maga sorsát, mert azok,

akik a keresztény gondolat jegyében hirdettek harcot, nem a szegény nép érdekeit nézték.

Az igazgatói állásokat megátták, de nem látták meg azt, hogy a szegény ember filléreiből akarják törleszteni a főváros külföldi adósságát. Hiába hivatkoznak a keresztény-kurzus vezetői arra, hogy amit ők csináltak, az keresztény-politika volt, a keresztény tömegek érdekében történt. Amit ezek az urak csináltak, az

nem keresztény-politika volt, hanem pogány-politika.

Ezek az urak nem a szabadságjogokért küzdöttek, hanem az elnyomatásért. Nem őszinte és igaz

szándékkal indultak el és ez a hazugság öt év óta mételyezi a magyar közéletet. Ezek az urak harcot hirdettek a bankokrácia ellen, ők maguk pedig beültek az igazgatósági székekbe. Az a politika, amelyet ők hirdetnek,

lehet vörös, vagy lehet fehér, de akkor vérrel van bemocskolva.

Zajos jelenetek után a kerület polgársága lelkesen csatlakozott a Fővárosi Szabadelvü Párthoz.

Napfényre kerültek
a választási névjegyzékek hamisitásai
Bünvádi feljelentés készül a központi választmány tagjai ellen — Visszaélés aláirást gyüjtő ivekkel

A választási bizottságok elkészültek munkájukkal, azt azonban nem mondhatjuk, hogy ez a munka valami zajtalanul folyt volna le. Az ellenzék most tekinthetett be először a választói névjegyzékek rejtelmeibe és a sok-sok tudott anomálián kivül egész sereg uj, megdöbbentő adat került napfényre. Kiderült az, hogy nemcsak politikai célok szolgálatában történtek hamisitások, de ostoba és durva tréfákat is követtek el.

A választási bizottságokban egyébként számos apró csete-paté zajlott le és különösen négy olyan kerület volt, ahol Wolffék mindent elkövettek, hogy ismét minél több embert hagyjanak ki a választók névjegyzékéből. Megtörtént például az, hogy az egyik kerületben a listából ötezer munkásnak és zsidónak látszó nevet küldtek a domicilium igazolása céljából a rendőrségre, annak ellenére, hogy semmi gyanu nem merült fel abban az irányban, hogy ezeknek a neveknek a viselői ne laknának hat éve Budapesten. Tudni kell ugyanis, hogy a mostani revizió kizárólag a hat éves domicilium megállapitása érdekében folyt. Ezidőszerint a névjegyzékek már közszemlére vannak kitéve a kihagyottak jegyzékével együtt és mindenkinek, akit kihagytak, tizenöt napon belül joga van a kihagyás miatt felszólalni. A felszólalás fölött azután a választási bizottság dönt. Ezt a döntést ujabb közszemlére teszik ki, amely alkalommal már a közigazgatási bizottsághoz kell folyamodni, amelynek döntése után a névjegyzék véglegessé válik.

Mindez a törvényszabta időhatárok között, április közepéig befejeződhetik, ugy hogy már április második felében meg is lehet tartani a budapesti községi választásokat. A választások kiirása egyébként a belügyminiszter joga és az külön rendeletben fog megjelenni.

A választások körül folyó botrányhalmaz egy uj etapja az, hogy a központi választmány — az ellenzék nyomozása szerint — kihagyta azokat a választókat is a névjegyzékből, akiket a közigazgatási biróság arra jogosaknak ismert el. Ezt a manipulációt a főváros tanácsa ugy igyekezett reparálni, hogy valamennyi választási bizottsághoz körirat ment, amelyben a tanács felszólitja őket, hogy az 1924. évi választói névjegyzék függelékébe felvett választókat, az 1925-ös névjegyzékben felvettekben jelentsék ki, természetesen, ha azokra vonatkozólag megállapitást nyert, hogy hat éve Budapesten laknak. Erről egyébként az a hir terjedt el, hogy a szociáldemokrata párt bünvádi feljelentést kivánt tenni a központi választmány tagjai ellen. Valószinüleg folytatása lesz annak az affénnek is, amely az egyik választási bizottságban játszódott le, s amelynek eredményeképen Benedek Dezső, a bizottság ellenzéki tagja kivonult, a szociáldemokrata póttagot pedig nem hivták be helyette. A baloldalon ugy beszélnek erről az esetről, hogy ez a bizottság nem csinálhatott érvényes listát, mert a munkát teljesen ellenzéki ellenőrzés nélkül végezték.

Visszaélés aláirást gyüjtő ivekkel

A nemzetgyülési választásoknál, mint ismeretes, a jelöltek ajánlásához szükséges aláirásokat csak hivatalosan kiadott iveken lehet összegyüjteni. A községi választásról szóló törvény végrehajtási utasitásában ez a megszoritó rendelkezés hiányzik. A rendeletnek ezt a fogyatékosságát, hogy csakis hivatalos ivvel lehet aláirásokat gyüjteni: egyes pártok visszaélésekre használnak föl, amelyeket azzal követnek el, hogy egyrészt a Ripka-párt, másrészt a Fővárosi Szabadelvü Párt nevében megjelennek a választópolgároknál és az ajánlásokhoz szükséges aláirásokat gyüjtenek. Illetékes helyen már eddig két ilyen konkrét visszaélési esetet nyomoztak ki. Mindkét esetben megállapitották, hogy a tulságos korán akcióba lépett aláirásgyüjtők a kapott aláirásokat pénzért értékesitették az őket megbizó pártoknak.

A belügyminiszter figyelmét illetékes helyről felhivták ezekre a visszaélésekre és egyuttal előterjesztést tettek arra is, hogy a további visszaéléseket rendeleti utom tegyék lehetetlenné. A napokban meg is jelenik a belügyminiszter rendelete, amely ki fogja mondani, hogy a községi választásoknál is, miként a nemzetgyülési képviselők ajánlásánál, csakis hivatalosan kiadott és igy a legszigorubban ellenőrzött ajánlási iveken szabad aláirásokat gyüjteni. A rendelet ezenkivül a visszaélések ellen a legszigorubb büntető-szankciókat állapitja meg.

Fullánkok

A vásárcsarnoki fülke

nem igen volt tényező Budapest életében és Budapest adminisztrációjában. A vásárcsarnoki fülkéből valaha igen szerényen, sok munkával eléldegélt egy ember, meg a családja. Ötödik esztendeje azonban már, hogy ez az igen szegényes városi objektum minduntalan izgalmakat vált ki. Előbb a politikai büntetés és a politikai jutalmazás eszközévé avanzsált. Most meg a gazdasági kinpadra-feszités egyik tényezője. A mészárosok, akiket szintén nem vagyunk hajlandók olcsó jánosoknak elismerni, ugy találták, hogy a fülke bérei rendkivül drágák. Ötven százalékos bérmérséklést kértek tehát, amit a főváros tanácsa nem adott meg, ellenben felemelte az árakat husz százalékkal. Ez együttvéve hetven százalékos distancia, amelyet semmiesetre sem a mészárosok, hanem minden körülmények között a fogyasztóközönség fizet majd meg. Nincs rekriminálni való ezen, hogy a tanács kegyelméből megint megdrágul valami, hiszen megszoktuk már azt, hogy a mélyen tisztelt magisztrátus hozzá nem nyulna ahhoz, ami luxus, de annál kiméletlenebbül veti ki csápjait mindarra, ami közszükségleti cikk és mélységesen csalódtunk volna, ha nem tudtuk volna előre, hogy a gáz, villany és viz után — a hus következik.

A kórházi ápolási dijak

ujra felidézték azt a batrachomüromachiát, amely már évtizedek óta folyik a főváros és az állam között. Ilyen éles a harc azonban talán még sohasem volt, mint mostanában. Persze, az államnál is szegény az eklézsia, a városházán sem penészesedik meg a papirbankó és igy igyekeznek egymással lealkudni, amit lehet. Fillérnyi és tiz fillérnyi differenciák rendesen akadtak máskor is a város által meghatározott és az állam által engedélyezett ápolási dijak között; ezuttal azonban az állam alig felét akarja engedélyezni annak, amiből a főváros el tud tartani egy beteget. Kicsit furcsán gondolkoznak odafönt a népjóléti miniszteriumban, amikor azt hiszik, hogy a főváros ingyen köteles a szilasbalhási tifuszos betegnek villanyt és meleg szobát szállitani; de könnyü megérteni az állami akadékoskodást, ha megkeressük a dolog achillesi sarkát. A tisztelt magyar állam folytonosan a főváros pazarlását emlegeti alaptalan alap nélkül akkor, amikor ő maga 68 milliárd koronával tartozik ápolási dijak fejében. És a fővárosnak mindenesetre igaza van, amikor azt hiszi, hogy előbb tessék megfizetni ezt a cechet, akkor azután lehet majd egyébről beszélni.

A mulatók és lebujok

Isten igazában, most kapnak majd csak vérszemet, ha meg fogják tudni, hogy a rendőrség és a főváros között milyen ellentét keletkezett ómiattuk. A tüzoltók ugy találták, hogy nagyon sok a tüzveszélyes lebuj Budapesten. Igen sima és szelid eszközhöz kivántak folyamodni, amikor azt kivánták, hogy a főkapitányság csak abban az esetben adjon folytatólagos játszási engédelyeket, ha a folyamodó mulató igazolja, hogy a tüzrendészeti vizsgálatot három hónaponként megtartotta. Nekünk más a véleményünk erről. Nem tudnánk ilyen enyhék lenni a lebujtulajdonos urakkal szemben, hanem ha nem tartanák be a tüzrendészeti szabályokat, egyszerüen és törvényadta jogon, becsukatnánk a lokáljukat. Ezzel szemben a rendőrség külön véleményt is jelent be a fővárossal és a tüzoltókkal szemben. Nem is baj ez, legalább a főváros és a tüzoltóságot többé semmi felelősség nem terheli, katasztrófa esetén, tartsa a hátát a rendőrség.

A főváros költségvetése és a forgalmiadó reviziója
Károsodik-e a főváros az uj rendszer révén?

A legutóbbi napokban a tanács Ripka Ferenc kormánybiztos részvételével ismét összeült, hogy megtegye az aranykölségvetésen az utolsó simitásokat. A lapoknak ama hireivel szemben, hogy a tanács most a gáz- és villany-árak felemelése után még fennmaradó deficit eltüntetésével foglalkozik, nem fedi a valóságot. A tanács akkor is helytelenül cselekedett, amikor a közönség teherbirásának kinpadrafeszitésével közszükségleti cikkek árát emelte fel, hogy mesterséges uton csökkentse a deficitet. Ripka Ferenc kormánybiztos, aki nagyon jól tudja, hogy a polgárság nem birja a terheket, nem járulhat hozzá a deficit fedezésének antiszociális módjaihoz.

A most folyó költségvetési tárgyalásoknál tehát

nem a deficit mesterséges eltüntetése a fontos, hanem az üzemek és a forgalmiadó kérdése.

A forgalmiadó — mint ismeretes — revizió előtt áll: bármilyen változtatást eszközöl is az adó konstrukciójában a pénzügyminiszter, ez a fővárost, amely kilencedfél millió aranykorona bevételt remél ezen a réven, élénken érdekli. A pénzügyminiszter valószinüleg iparkodni fog a forgalmiadó bevételi összegét az állam számára továbbra is teljes egészében biztositani. De lehetséges, hogy az adó fizetésére lesznek bizonyos eltolódások egyik vagy másik társadalmi réteg javára vagy kárára. Itt azután lehet olyan eshetőség, amely a fővárost kárositja, mert

nem lehetetlen, hogy a pénzügyi kormányzat hajlandó lesz a fővárosi polgárság nyakából a forgalmi adó egy részét levenni,

ami megint azt jelenti, hogy a főváros percentje leolvad és a hiányzó összeget máshol kell pótolni.

Általában azonban nem hisznek abban, hogy a kormánynak a mai politikai erőviszonyok mellett módjában lenne a forgalmiadó jelentékenyebb részét — mondjuk — a termelőkre háritani. A revizió ilyenformán csak bizonyos igazságosabb megosztást próbál majd érvényesiteni, de Budapesten a beszedendő adó összege aligha fog jelentősen alábbszállani. A fővárosnak egyéb érdeke azután nincs is: az adó teljes összegéből megkapja a neki átengedett percentet, s igy a költségvetésben ezen a réven nagyobb változás nem fog beállani.

Egyelőre azonban mégis meg kell várni, hogy milyen reformot tervez a pénzügyminiszter, s csak ennek ismerete után lehet azt mondani, hogy a főváros költségvetésének az a tétele, amely a forgalmiadóból való részesedést foglalja magában, reális.

TEÁSKANNA
VÉDJEGYŰ TEA
„Tartalomdús"
AZÉRT LEGOLCSOBB ÉS EGYBEN
LEGFINOMABB TEA A HASZNALATBAN

TELEFON: 14-22. KIS KOMEDIA VI., RÉVAI U. 18.
AZ UJ FEBRUÁRI MÚSOR. ROTT, STEINHARDT, WINDHOPP, TÜRK stb. fellépével. Kezdete 8/8 órakor.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellet.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Krausz Simon jött, Kónyi Hugó ment

Einhornék feltámasztják halottaiból a Lloyd-Bankot — Vádak az Angol-Magyar Bank ellen

Mult számunkban megemlékeztünk azokról a szállongó hirekről, melyek szerint Krausz Simon, az Angol-Magyar Bank elnöke betegség cimén szabadságra megy, amelyből nem tér vissza a bank elnöki székébe. Ezt a hirt azzal a megjegyzéssel közöltük, hogy minden cáfolat ellenére is, előbb-utóbb valónak fog bizonyulni, sőt hozzátettük azt is, hogy a hir megvalósulása még akkor sem várható azonnal, ha illetékes helyen nem is cáfolnák meg. Nos, a cáfolat megjött: Krausz Simon visszatért szabadságáról és elfoglalta helyét a bankban. Ez az esemény azonban korántsem örvendetes meg a távozásáról szóló hireket, amelyek nemcsak Budapesten, de Bécsben is makacsul tartják magukat. Hogy Krausz Simon átvette a bank ügyeinek vezetését, ezt oly kényszeritő körülmények idézték elő, amely előll kitérni nem állott módjában. Az Angol-Magyar Bank ugyanis olyan események előtt áll, amelyek szükségessé teszik az elnök személyének jelenlétét. Ezekről az eseményekről egy bécsi tőzsdei lap a következőket irja: „Einhorn, hollandiai bankár, aki a Lloydbank részvényeinek tekintélyes része felett rendelkezik, azzal a gondolattal foglalkozik,

hogy hatályon kivül helyezi az Angol-Magyar Bankkal folyamatba tett tranzakciót és ujból föltámasztja régi nagyságában a Lloydbankot.

Az Einhorn-cég ugy a maga, mint üzletbarátainak pénzéből kétmillió hollandforintot akar erre a célra előteremteni. Az Einhorn-cég azt állitja, hogy

nyomós okai vannak az Angol-Magyar Bankkal kötött üzlet stornirozására és szemére veti az Angol-Magyar Banknak, hogy a Lloydbank aktiváit elkótyavetyélte.“

Az Angol-Magyar Bankra tehát igen kellemetlen napok várnak és nincs kizárva, hogy az ellene emelt vád igen kinos helyzetbe sodoria. Tudvalévő, hogy a tranzakció első napjaiban igen kinos jelenetek játszódtak le azon az igazgatósági ülésen, amelyen a Lloydbank részéről delegált igazgatósági tagok azt követelték, hogy a bank tizenhatmilliárdos passzivái fedeztessenek az aktivákból. Ugy látszik, Einhorn vádia ezzel a megtagadott kötelezettséggel van kapcsolatban és el lehetünk rá készülve, hogy Einhorn nyilvánosan követelni fogja az Angol-Magyar Banktól, hogy számoljon el a Lloydbank átvett aktiváival. Nem akarjuk feltételezni, hogy Einhornnak alapos oka lenne arra a vádra, mintha a Lloydbank aktiváit csakugyan könnyelmüen elherdálták volna, de egy nagy bankot ferde világitásba helyez, ha egy olyan komoly cég, amilyen az Einhorn-cég, ilyen sulyos váddal lép fel ellene.

Heves viharokra van tehát kilátásunk az Angol-Magyar Banknál, s ugy látszik,

Krausz Simon azért sietett vissza a bank elnöki székébe, hogy lecsendesitse a tenger háborgó hullámait,

mint ama bizonyos mitológiai isten, kinek szavára elültek a viharok és elsimultak a hullámok. Bizonyos, hogy bármennyire igyekezett haza, kissé mégis elkésett, mert

a háborgó tenger máris elnyelte az elnök kollégáját, aki nem más, mint Kónyi Hugó, az intézet kauciós alelnök-vezérigazgatója.

Kónyi ur le pillanatban St. Mauriceban piheni ki ama harcok fáradalmait, amelyeket az első igazgatósági üléseken vivott Szterényi József báróval és érdektársaival. Az Alpesek le csodás magaslatáról kétségkivül szebb kilátások nyilnak, mint az Angol-Magyar Bank irodájából s mi megértjük Kónyi Hugó urat, ha az Alpesek havas levegőjében s nem az Angol-Magyar Bank feszült atmoszférájában keres gyógyulást megviselt idegeire. Ugy tudjuk, hogy

Kónyi ur idegei nem lesznek többé az Angol-Magyar Bank izgalmainak kitéve.

Erősen tartja ugyanis magát a hir, hogy Kónyi nem tér többé vissza az Angol-Magyar Bankhoz, s már vissza is vette kaucióját, melyet akkor deponált, mikor Krausz Simon átvitte őt a Hazai Banktól az Angol-Magyarhoz. Mindenesetre meglepő, hogy Kónyi Hugó megelőzte a távozásban Krausz Simont.

De ez a távozás nem jelenti azt, hogy Krausz Simon marad.

Szinte halljuk, amint Kónyi Hugó Danton módjára odakiáltja Krausz Simonnak: Felszólitlak, hogy három hó mulva kövess!

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Az utótőzsde kalózai. Ötnegyedéve, hogy a pesti tőzsdén kiméletlenül letaglózzák a részvénypapirok értékét s ötnegyedév óta csak az hallható, hogy az értéktőzsdén nincs üzlet, sőt hallatszanak olyan hangok is, hogy a tőzsde inkább káros, mint hasznos tényezője a magyar gazdasági életnek. Ugyanezek a hangok nem egyszer azt az óhajt nyilvánitották, hogy az egyetlen okos cselekedet lenne bezárni a tőzsdét. Amikor a tőzsdei életről ily lesujtó vélemények hallatszanak, ugyanakkor olyan jelenségek merülnek fel, amelyek arra vallanak, hogy egyeseknek nem hogy egy tőzsde sok, de még kettő is kevés, amennyiben üzleteiket nem a rendes tőzsdei időn belül, hanem az utótőzsdén bonyolitják le. Ez a meghosszabbitott tevékenység azonban csak látszólagos, mert a tevékenység, amelyet az utótőzsdén kifejtenek, nincs összefüggésben a tisztességes tőzsdei üzlettel. Az utótőzsde lényegében ma már nem más, mint felügyelet és ellenőrzés nélkül való garázdálkodás, sőt kalózkodás a tőzsde lobogója alatt. Ezt a garázdálkodást a tőzsde parazitái viszik véghez, akik rejtett, de könnyen fölismerhető célokból a tőzsde hangulatát meg akarják változtatni, vagy pedig a legközelebbi tőzsdenap irányát fiktiv árfolyamokkal akarják befolyásolni. A tőzsde lerongyoltsága mellett ez igen veszedelmes aláaknázása a normális üzletnek s mert a tőzsdei élet kialakulását az utótőzsde nélkül is elég káros erő befolyásolja, mulhatatlanul szükséges, hogy az utótőzsdének nevezett kalózkodás lehetetlenné tétessék. A mai tőzsdei üzletek lebonyolitására másfél óra éppen elegendő, sőt a legtöbbször sok, hiszen az értékpapiroknak egész csoportja van, amelyben egyáltalán nincsen forgalom. Ha tehát akadnak olyanok, akik üzleteik lebonyolitását az utótőzsdén végzik, ugy ezt kétségkivül azzal a számitással teszik, hogy olyan előnyökhöz jussanak, amelyeket a rendes üzleti órákban nem tudnának maguknak biztositani. Ha ezzel csak maguknak használnának s az egész üzleti életnek nem ártanának, alig lenne szavunk az ilyen manipuláció ellen. De türhetetlen s a gazdasági életre veszedelmes, hogy a tőzsde üzleti életét a rendes üzleti órákon kivül eső spekuláció befolyásolja. Kétféle tőzsdéje nem lehet az országnak, s mert a legális tőzsde az, amely üzleteit a tőzsdetanács által megállapitott órákban bonyolitja le, csak természetes, hogy ennek a legális tőzsdének a tevékenységét kell biztositani, minden más áltőzsdei tevékenységgel szemben. A tőzsdetanács kötelessége a legradikálisabb eszközökkel megakadályozni az utótőzsde rombolásait s még attól sem szabad visszariadnia, hogy a tőzsdéről kizárja azokat, akik az utótőzsdén bonyolitják le üzleteiket. A tőzsde biztonságát meg kell végre védelmezni a kalózok garázdálkodása ellen.

Ankét a tranzitó-kereskedelemről. A Fővárosi Hirlap több izben foglalkozott azokkal a sulyos károkkal, amelyeket a fővárosnak kell elszenvednie a tranzitóforgalom megbénitása miatt. Az előjegyzési raktárak megszüntetése utját vágta annak, hogy Budapest a délre és keletre irányuló kereskedelemnek a központja lehessen. Talán fölösleges rámutatnunk azokra az anyagi károkra, amelyek a kormány szigoru rendelkezései folytán, különösen a kereskedővilágot sujtják. A főváros ipari és kereskedelmi érdekeltségei két héttel ezelőtt tartott értekezletükön szóvá tették sérelmeiket és megállapodtak azokban a követelésekben, amelyeket a kormány elé terjesztenek. Ez az előterjesztés immár meg is történt azon az ankéton, melyet a kereskedelmi miniszteriumban tartottak dr. Wimmersperg Frigyes államtitkár elnöklete mellett. A főváros közönsége nevében dr. Purébl Győző tanácsnok terjesztette elő azokat a kivánságokat, amelyek a tranzitóforgalom helyreállitása céljából szükségesek. Ugy a tanácsnok, valamint Magyar Bertalan, a magyar tranzitókereskedők országos egyesületének elnöke rámutattak arra, hogy a főváros és a főváros kereskedelme nem mondhatnak le azokról az előnyökről, amelyeket a tranzitóforgalom zavartalan lebonyolitása biztosit. Felhivták a kormány figyelmét az osztrák tranzitóraktárak nagy előnyeire, amelyekkel azok rendelkeznek a magyar előjegyzési raktárak felett s amelyeknek Bécs azt köszönheti, hogy a tranzitóforgalom legnagyobb része az utóbbi időkben Bécsbe terelődött. Szakszerűen fejtegették a kérdés jelentőségét Szász Pál, az Omke titkára, Székely Artur, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkára, Fried Béla, az Omke választmányi tagja, Balla Szigfrid, a Kereskedelmi Csarnok titkára, továbbá dr. Reiss Jenő és dr. Ember Károly. E felszólalások után Szabóky államtitkár bejelentette a pénzügyminisztérium nevében, hogy a lehetőségen belül igyekezni fog olyan intézkedéseket tenni, amelyek lehetővé teszik a tranzitókereskedelemmel foglalkozó kereskedők zavartalan működését. Végül az elnöklő Wimmersperg államtitkár jelentette ki, hogy a kereskedelmi miniszter meg fogja találni a módját, hogy a tranzitóraktárak ügyében a megfelelő megoldás létrejöhessen. A magunk részéről csak megismételhetjük azt, amit egyizben már kifejtettünk: a magyar kereskedelmi világot nem szabad a tranzitókereskedelem megbénitásával büntetni olyan bünökért, amelyeket a vámkezelés tisztviselői követtek el. Ekkora igazságtalanság alatt összeroppanna a magyar kereskedelem.

Még nem veszett ki a szociálls érzés... A sirásba és jajgatásba, mely a banktisztviselők birodalma felől hallatszik, örömhangok is vegyülnek s mi ezekből a hangokból jól eső érzéssel állapitjuk meg, hogy vannak még elégedett banktisztviselők is az országban. Nem nagy a számuk — alig negyvenre tehető — s ha ez a szám nem is nagy tényező a banktisztviselők társadalmában, arra mégis alkalmas, hogy intő példáját adja annak a szociális érzésnek, amellyel a Munk és Davidsohn bankcég viseltetik alkalmazottjai iránt. Ez a bankcég átérezte, hogy a tisztviselői karnak is van valamelyes érdeme egy cég sikerében és anyagi felvirágzásában. A konjunktura nem minden és a tisztviselő hüsége, buzgalma és lelkesedése is valami, illő tehát, hogy a tisztviselő szolgálatai honoráltassanak akkor is, amikor már vége a konjunktúrának, mert a vagyon megszerzésében nem csak a konjunktúrának, de a tisztviselőnek is van része. Ez a gondolkozás ütközik ki a Munk és Davidsohn-cég bánásmódjából: nem zavarta el tisztviselőit, mihelyt a konjunktura megszünt, sőt megmaradt irántuk épp oly figyelmesnek és előzékenynek, mint amilyen a konjuktura aranykorában volt. Ma is különféle naturáliakkal látja el alkalmazottait, még pedig teljesen ingyen és ezenfelül az év végén a rendes fizetés, remuneráció és ujévi ajándékképen a havi fizetés háromszorosát juttatták munkatársaiknak. Del nem tagadták meg tőlük a fizetésemelést sem, amely az idén 25—30 százalékban nyilvánult meg. Ezek a tettek még normális időkben is kivétel számba mentek volna, ma azonban csodálatot és tiszteletet keltenek Munk Péter és Davidsohn Horac iránt, akik oly sulyos időkben is előljárnak a szép példával és tettekkel figyelmeztetik az önzőket és szükkeblüeket az emberségességre, amellyel a munkaadó az alkalmazottjának tartozik.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok közgyülése. A harc eldőlt, s amilyen izgalmasak voltak az előcsatározások, oly zajtalan volt maga a döntő ütközet: a közgyülés. Ugy látszik, az ellenzék, amely uj elnököt akart a Magyar Kereskedelmi Csarnok élére, az utolsó pillanatban mégis arra a belátásra jutott, hogy a magyar kereskedők érdekképviseletét legméltóbban báró Madarassy-Beck Gyula reprezentálja. Hogy ez a felfogás mennyire helyes, kiviláglott báró Madarassy-Beck Gyula elnöki megnyitójából, melyet a közgyülésen mondott. Az elnök ebben a beszédben ismertette a magyar kereskedelem harcait, foglalkozott mai helyzetével és rávilágitott jövőjére. Minden szava találóan jellemezte a helyzetet. A közgyülés ezután a szokásos formaságokat intézte el és hozzáfogott a választások megejtéséhez, melyeknek eredménye a következő: elnök: báró Madarassy-Beck Gyula; alelnökök: Kaszab Aladár, Krayer Emil, Rotter Zsigmond, Eppinger Károly és Halasi-Fischer Ödön. Most, amikor a harcok lezárultak és az ellentétek elsimultak, nem tagadhatjuk meg magunktól, hogy ne tegyünk eleget annak a belső szükségességnek, hogy tisztelettel ne hajtsuk meg zászlónkat azok előtt, akik ellen harcoltunk. Szól ez elsősorban Rotter Zsigmondnak. Ő a harcosok élén állott, tehát természetes, hogy a támadások pergő tüze őt érte leginkább. Ebből a heves támadásból meritse azt a tudatot, hogy sokra értékeltük az erejét és ebből az értékelésből megállapithatja azt is, hogy nem a személyét, de azt az irányt érték a támadásaink, amelyet a harc idején képviselt.

Kibontakozás a szanálási krizisből. Vágó József, a Pester Lloyd közgazdasági szerkesztője febr. 4-én, szerdán este félnyolc órakor a Lipótvárosi Társaskörben „Kibontakozás a szanálási krizisből“ cimen felolvasást tart. A Kör vezetősége vendégeket szivesen lát.

Az orvos kötelességet teljesit,

amikor betegeknek, gyermekeknek, vérszegényeknek és lábbadozóknak Meinl-féle maltinkakaót rendel tápszerül. Egy kisérlet meggyőzi Önt Meinl maltinkakaójának kiváló minőségéről és gyógyhatásáról. Minden Meinl-üzletben kapható.

Meinl Gyula r.-t.

Dobránszky Béla a Hazai Fa vezérigazgatója. A Hazai Fatermelő Rt. igazgatósága a vezérigazgatói teendők ellátásával dr. Dobránszky Béla végrehajtóbizottsági tagot bizta meg, aki, mint a Magyar-Olasz Bank ügyvezető-igazgatója, a vállalat kontrolljával már évek óta foglalkozott és Hartenstein Jenő betegsége óta a vállalat ügyeinek intézésében is résztvett.

Az Első Magyar Részvényserlőződe f. hó 3-án tartotta meg a Moktár üléstermében rendes évi közgyülését, melyen az elfogadott zárszámadások alapján részvényenként 5200 korona osztalék kifizetését határozta el. A szelvények f. hó 5-től kezdve válthatók be a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. a legutóbbi rendkivüli közgyülés által jóváhagyott hárommillió dollár névértékü 7 százalékos kötvénykölcsöne az F. J. Lisman & Co. bankcég által a new-yorki piacon kibocsátásra került s erős tuljegyzések mellett teljes egészében elhelyezést nyert.

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
TELEFON: József 125-37. MOTORKERÉKPÁROK

Thiergärtner és Stöhr r.t.
BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 9-11.
TELEFON: JÓZSEF 85-17.
KÖZPONTI FÜTÉSEK :: FÜRDŐBERENDEZÉSEK, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, HYDROTHERAPIA

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

SZÓRAKOZÁS

„Fej vagy irás“. Az ujabb magyar vigjátékirodalom egyik legkülönösebb megnyilatkozása Lakatos László diadalmas komédiája, amely virtuóz technikával oldja meg ezt a művészien nehéz feladatot, hogy ugyszólván minden szereplő dupla alakitást nyujt. Ez, valamint Titkos Ilona, Törzs Jenő, Mészáros Géza, Kertész Dezső, Rubinyi, Gárdonyi fényes együttese magyarázza a Belvárosi Szinház táblás házait a „Fej vagy irás“ előadásain. A „Fej vagy irás“ legközelebb szerdán, pénteken és vasárnap kerül szinre, mig a hét többi estéit a szezon legvidámabb francia bohózata, a „Ki babája vagyok én“ foglalja le.

„Szulamit“ a Blaha Lujza-Szinházban. Pénteken, február 6-án játsza először a Blaha Lujza Szinház Goldfaden világhirü keleti daljátékát, a „Szulamit“-ot. Páratlan érdeklődés előzi meg a Blaha Lujza Szinház premiérjét, a „Szulamit“ jegyeit előre is olyan tempóban vásárolják, ami csak a kivételes sikerek előhirnöke szokott lenni. A szerelem keleti dalai és táncai, „Szulamit“ forró legendája, a Blaha Lujza Szinház gazdag diszletei és festői korhü jelmezei szolgálnak a páratlanul szép és lyraian meleg bibliai történet keretéül, Palay Matild és Déry Jenő operaházi tagok, Harmath Hilda, Nádor Jenő, Baross Géza, Tihanyi Béla, Rott Ferenc az előadás diszei. A táncok koreografiáját R. Szentpál Olga szerezte és tanitotta be, előadják R. Szentpál Olga és Mirkovszky Mária.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
Február 3-tól uj müsor!
Kezdete 8 órakor.

A Vigszinház e hetét is a legujabb szenzációs siker, az Ezüstlakodalom dominálja; pénteket kivéve, amikor Vajda Ernő világhirü vigjátékát, a Délibábot adják, minden este Géraldy remekműve, az Ezüstlakodalom szerepel a műsoron. Vasárnap délután a Délibábot játsszák, mérsékelt helyárakkal.

A Halló, Amerika! tölti be a Fővárosi Operettszinház műsorát. Minden este és vasárnap délután is a nagyszerü revüt adják a premier ragyogó szereposztásában.

A romantika kék virágát, a magyar falu piros muskátliját tüzték szinpompás csokorba a Juhászlegény, szegény juhászlegény szerzői, Török Rezső és Magyar László, akiknek nagy érdeklődéssel várt uj darabját február 6-án, pénteken mutatja be a Városi Szinház. A kedves és derüs énekes játék sikerét a rendkivül érdekes librettón s a friss, tüzes magyar muzsikán kivül garantálja a szinház pazar bőkezüsége, amely a csillogó szinpadi kiállitásban s a fényes szereposztásban egyaránt megnyilvánul. Vigh Manci, Dajbukát Ilona, Sziklay, Cselényi, Horti Szirmay kitünő együttese az ujdonság minden friss érdekességét, magyar zamatát és jóizü vidámságát érvényrejuttatja.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.
A felülmulhatatlan februári műsor!
PENSYLVANIANS-BAND FEBRUÁR HÓ 1-TŐL JÁTSZIK
DHERY — BALLET
A PÁRISI OLYMPIA TAGJAINAK VENDÉGJÁTÉKA
MESSTER & MAY
A KONTINENS LEGJOBB MONDAIN-TÁNCOSAI
és a szenzációs kisérő műsor!

Egész héten Király Ernő énekli a Marica grófnő férfiszerepét a Király-Szinházban, ahol Kálmán Imre diadalmas operettje minden este táblás házak előtt arat premiersikert. Vasárnap délután Zerkovitz Béla páratlanul népszerü Árvácskája.

Altona-hét lesz a Magyar Szinház e hete is. Fazekas Imre uj darabja egyedülálló siker. Eddig valamennyi előadáson táblás házak közönsége frenetikusan tapsolta a mű páratlan drámai érdekességét és a hiressé vált előadást, amelynek élén P. Márkus Emilia, Bajor Gizi és Csortos Gyula excellál. Szerda, csütörtök, péntek és vasárnap kerül szinre az Altona. Szombaton a szezon legvidámabb magyar bohózata, A vörös ember van műsoron.

Király Szinház: Minden este fél 8 órakor: Marica grófnő. Vasárnap délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal: Árvácska.

Magyar Szinház: Szerda, csütörtök, péntek: Altona. Szombat d. u. Szentiványéji álom, a Rákosi Szidi szinésziskolájának vizsgaelőadása 3 órakor, renkivül mérsékelt helyárakkal; este: A vörös ember. Vasárnap délután: Sasfiók, 3 órakor mérsékelt helyárakkal. Vasárnap és hétfő este: Altona. (fél 8 órakor.)

Belvárosi Szinház: Szerda: Fej vagy irás. Csütörtök: Ki babája vagyok én. Péntek: Fej vagy irás. Szombat: Ki babája vagyok én. Vasárnap délután: Az olasz asszony; 3 órakor, mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Fej vagy irás. fél 8 órakor.)

Blaha Lujza-Szinház: Szerda, csütörtök: Postás Katica. Péntek: Szulamit (bemutató). Szombat: Szulamit. Vasárnap délután: Postás Katica, 3 órakor, mérsékelt helyárakkal; este és hétfőn: Szulamit. (fél 8 órakor.)

Városi Szinház. Szerda: Tul a nagy Krivánon. Csütörtök: Krizantém. Péntek: Juhászlegény, szegény juhászlegény (először). Szombat, vasárnap: Juhászlegény, szegény juhászlegény. Vasárnap délután: Bajazzók és Mályvácska királykisasszony.

Renaissance-Szinház. Szerda: A waterlooi csata. Csütörtök: Nincs előadás. (Az idegen nyilvános főpróbája.) Péntek: Az idegen (először). Szombat, vasárnap: Az idegen. Vasárnap délután: Asszonyáldozat.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68) uj műsora óriási sikert arat minden vasárnap délután 3 órakor.

Royal-Apolló. Az utolsó ember, Emil Jannings világhirü filmje 7 felvonásban. A nagyherceg pénzügyei. Vigjáték 7 felvonásban. Harry Liedtke. Kezdete egynegyed 6, fél 8, háromnegyed 10 órakor.

Kamara mozgóképszinház (Dohány-utca és Nyár-utca sarok) Rin-Tin-Tin, egy emberlelkü kutya története, 6 felvonásban. Az előjátékban fellépnek: Szokolay Oly, Takács László, Széles Ady, A Bowy Streeti fiuk. Gyermekburleszt 2 felvonásban. 5, fél 7, egynegyed 9 és 10 órakor.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPOTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

Szopogasson köhögés ellen

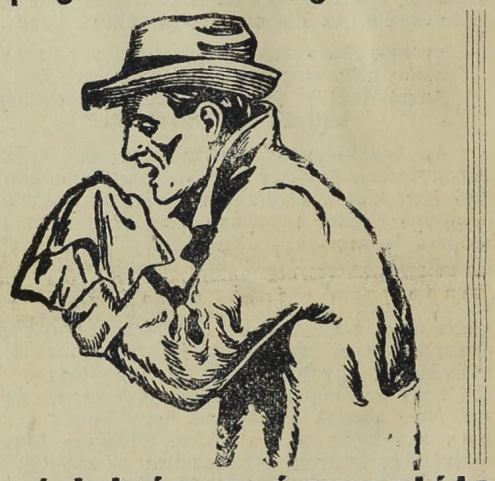

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Könplinger-rendszerü idomvasablakoknak

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Ötmillió aranykorona városi építkezésekre

A kormány felemeli a tizenötmilliárdos tatarozási kölcsönt
Ripka kormánybiztos akciója a munkanélküliség enyhitésére

Budapest iparosai, főként azok, akik szakmájuknál fogva az építkezésekkel állnak szorosabb kapcsolatban, méltán zugolódhatnak és panaszkodhatnak a mostoha gazdasági viszonyok miatt. Multheti számunk vezetőhelyén kellőképen méltattuk Ripka kormánybiztosnak a tanácshoz intézett átiratát, amely a költségvetés keretében elvégzendő ipari munkálatok vállalatba adását sürgeti. A kormánybiztosnak ez az előrelátó gondoskodása azt célozza, hogy a munka és kereset nélkül sinylődő iparosok és munkások mielőbb munkához és kenyérhez jussanak.

A munkaalkalom megteremtésének azonban ez csak az első etapja. Ennél kiadósabb tervek végrehajtása is küszöbön áll. Szó van a többek között az állam által adott

tizenötmilliárdos tatarozási kölcsön jelentős felemeléséről.

Mint ugyanis ismeretes, a mult év őszén a kormány a főváros épületeinek legsürgősebb tatarozására tizenötmilliárd korona kölcsönt bocsájtott rendelkezésre. Ebből a főváros már felköltött ötmilliárdot és a meglevő tizmilliárd célszerü felhasználására is legközelebb sor kerül. Ripka kormánybiztos közbenjárására a kormány részéről kilátásba helyezték, hogy ezt a tizenötmilliárdot jelentékeny összeggel megtoldják.

Egy másik akció, amelyet ugyancsak Ripka kormánybiztos kezdeményezett és amelynek gyakorlati megvalósitása biztositva van,

a nagyobb méretü épitkezések megindítására rövid lejáratu függőkölcsönt szándékozik a főváros igénybe venni.

Ebből a kölcsönből a főváros három nagy és modern bérpalotát szándékozik épiteni. A kölcsönből épül majd a VII. kerületi előljáróság uj épülete a Dob-utcában, a hozzáépitett két lakóházzal együtt. Ezenkivül a Simor-utcában két nagy bérház épitését is tervezik. Ezekben a modern, nagy bérházakban kétszáz lakás lesz, nagyobbrészt kétszobás-konyhás, a Dob-utcai előljárósági épületben pedig száz lakás, ezenkivül az előljárőság és adófelügyelőség is ott nyer elhelyezést.

A három modern nagy bérpalota felépitése ötmillió aranykoronába kerül, amely összeget, mint fentebb emlitettük, rövidebb lejáratu függőkölcsönnel fedez a főváros.

Ripka kormánybiztos, aki a még fenforgó akadályok dacára is ragaszkodik a nagyjelentőségü tervek megvalósitásához, ezzel akar lendületet adni a tiz év óta pangó épitkezéseknek és ezzel akarja bebizonyitani, hogy az alkotó, épitőmunka megindítása elé tornyosuló akadályokat is el lehet háritani.

A nagyjelentőségü épitkezési akció fedezéséhez szükséges összeg előteremtéséhez

a kormány megigérte támogatását.

Ilyen körülmények között már most csak a tanácson mulik, hogy a nagyhorderejü tervek meg is valósuljanak. Igaz, hogy a kérdéses bérházak jövedelmezőségéről alig lehetne beszélni, sőt az uj bérházak felépitése a főváros részéről némi áldozatot is igényelne. De mégis meg kell valósitani a terveket, mert mindennél fontosabb, hogy a főváros sok ezer kisiparosa és munkása tartós munkaalkalomhoz és jelentős kereshez jusson.

tott nyomdája elbirna négy igazgatót.

Még ennél is kirivóbb az a tanácsi terv, hogy

a kisiparra oly káros Műszerüzemet ki akarják bővíteni és telket vásárolnak számára.

Egészen elképzelhetetlennek tartjuk, hogy az üzemi bizottság a Műszerüzem fenntartása mellett adná le votumát; de még akkor is, ha érthetetlen módon megkegyelmeznének ennek a fölösleges üzemnek, akkor sem volna szabad a tanácsnak a vizsgálat tartama alatt már a Nagydiófa-utca 14. számu háznak, amelyet tulajdonosa nem akar eladni, kisajátitásáról előterjesztést készíteni. A tanácsnak ezt az eljárását nemcsak oktalannak, de egyenesen olyannak kell mondani, amely tiszteletlen az üzemeket vizsgáló bizottsággal szemben. Igaz, hogy ennek az üzemnek az élén a kurzusnak egyik tizenhárompróbás kreaturája áll, akit a tanács kurzusimádó tagjai mindenképen megvédeni szeretnének.

A lecsökkentés korszakában egyébként uj üzeme lesz a fővárosnak a rákoskereszturi szőlészet, amely ugy keletkezik, hogy az állam lemond a főváros rákoskereszturi birtokának további bérletéről. Ma még a tervek és a vezetők ismerete nélkül azonban nehéz kritikát mondani arról, hogy a főváros anyagi szempontjaiból helyesebb-e a házikezelés, vagy jobb lenne-e a bérbeadás?

Nincs mentség a halálraitélt ügyosztályok részére

A rendeletet maga a belügyminiszter fogja sürgősen végrehajtani

A belügyminiszter ismeretes leiratára, amelyet a felesleges ügyosztályok megszüntetésére vonatkozólag küldött a fővároshoz, a tanács mindezideig nem tett érdemleges lépéseket. A városháza felesleges hat ügyosztályának megszüntetése ellen a tanács csendes passziv rezisztenciába lépett, igy akarván a rendkivül kényes kérdés megoldását a végtelenségig késleltetni. A tanács eddig nem tett egyebet az ügyben, mint elhatározta, hogy a belügyminiszterhez intézendő külön memorandumban fog tiltakozni a tervezett „leépités“ ellen és egyben a rendelkezésére álló adatokkal kimutatja, hogy a hat ügyosztály megszüntetése az egész közigazgatási gépezet csődjét jelentené. A tanács azonban még ezzel a tervbevett memorandummal sem készült el.

Legujabban a városházán és bizonyos politikai körökben azt a hirt lanszirozzák, hogy a belügyminiszter visszaszivta az ismeretes létszám- és ügyosztályapasztó leiratát. Azt is beszélik, hogy állitólag a kormányzó beavatkozására történt volna a belügyminiszter rendelkezéseinek váratlan visszavonása.

Minthogy ezek a hirek valószinütleneknek látszanak, felvilágositásért a legilletékesebb helyre fordultunk. A kapott válasz kategorikusan cáfoló és igy hangzik:

— Az elterjedt hirekből egy szó sem igaz. A belügyminiszter *nem vonta vissza* a hat ügyosztály megszüntetéséről annakidején kiadott rendeletét és az teljes egészében *ma is fennáll.*

A helyzet tehát az, hogy a tanács egészen nyilvánvaló szándékból mesterségesen halogatja a felesleges ügyosztályok megszüntetésére vonatkozó belügyminiszteri rendelet végrehajtását. Ezzel pedig azt fogja elérni, még pedig a lehető legrövidebb időn belül, hogy a belügyminiszter maga fogja kijelölni a B-listára szánt ügyosztályokat és tanácsosokat és a főváros kormánybiztosa utján fogja a „leépitő“ rendelkezéseket végrehajtani.

Redukálás helyett üzemeket fejleszt a tanács

Tiszteletlenség az üzemeket vizsgáló bizottsággal szemben

A főváros üzemeiben egyszerre két rovancsoló-bizottság is müködik. Az egyik az, amelyet a főváros külföldi hitelezői küldtek, a másik pedig, amelynek révén a közvélemény előtt kell tisztázódnia több fontos kérdésnek. Elsősorban, hogy jól gazdálkodnak-e ezek az üzemek, másodsorban, hogy érdemes-e és az ipar általános érdekeivel szemben logos-e ezeknek az üzemeknek a fenntartása?

Meg kell állapitani, hogy Budapest polgársága nagy általánosságban nem üzemellenes. A legtöbb fővárosi üzemben ármérséklő, árszabályozó tényezőt lát és a kereskedelem bármilyen ellenszenvvel látja is például a Községi Élelmiszerüzem nagyszerü munkáját.

a főváros polgársága igenis kétségbeesett erővel szállana védelmére az Élelmiszerüzemnek,

amely nemcsak kritikus időkben volt egyetlen segedelme, de ma a kezdődő normális viszonyok között is hatalmas szerep vár rá. Az Élelmiszerüzem tevékenységének megszoritásáról természetesen szó sincs, csak mint példát emlitettük. Mert igenis van egész sor üzem, amelyekre éppenséggel nincs szükség, sőt amelyek az ipar szempontjából határozottan károsak, mig a nagyközönség semmi hasznukat nem veszi. A Fővárosi Hirlap-nak, amely alapos ismerője az üzemi kérdésnek, alkalma volt már rámutatni arra, hogy melyek ezek a halálraitélhető üzemek, s nagyon csalódnánk, ha a vizsgáló-bizottság, amely remélhetőleg alapos és objektiv munkát végez, nem ugyanerre az eredményre jutna.

A főváros 1925. évi aranyköltségvetését sem lehet teljesen megalkotni mindaddig, amig nincs tisztázva, mely üzemeket kell likvidálni és mely üzemek, milyen korlátok között tartják fenn müködésüket? Rendkivül érdekes, hogy

a tanács nem is gondol üzemek megszüntetésére, sőt uj üzemeket tervez és régieket akar kibővíteni.

Itt legelsősorban a főváros nyomdájára gondolunk, amelyet most kivánnak önálló üzemmé fejleszteni. Nem vagyunk barátai az üzemek bürokratikus elnyomásának, nem hiszünk abban, hogy sikeres kereskedelmi és ipari munkát lehetne végezni akkor, amikor a legapróbb kérdés elintézéséhez is tanácsi elhatározás kell; de teljesen lehetetlennek tartjuk azt, hogy a mai gazdasági tengődésben a főváros önállósi-

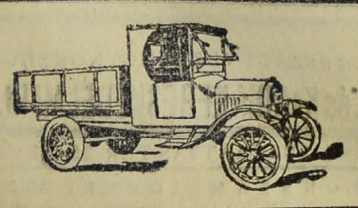

A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval 80 millió korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

Események

Beszélgetés a medvével Gyertyaszentelő napján

— Hát mégis kijött Mackó bácsi a barlangjából?

— Persze hogy kijöttem. Nem is ma, de már tegnap.

— Tegnap? Hiszen csak ma van Gyertyaszentelő napja.

— Persze, hogy ma van, de én tegnap ott akartam lenni a riporterek báljén, hát egy nappal előbb bujtam ki az oduból.

— Jól mulatott?

— Nagyszerüen. Tudja, meg akartam ismerni az uj táncokat, mert egy medvének szüksége van ilyesmire. Nagy a konkurrencia és felkopik annak a medvének az álla, amely nem ismeri a modern táncokat.

— Remélem, jó volt az enni- meg az innivaló?

— Nagyszerü volt minden. Semmi panaszom a riporterek ellen.

— Mit ivott?

— Pezsgőt.

— Csak nem?

— De bizony pezsgőt. Tudom én, hogy mi a pezsgő. Vastag üvegben van, az üvegen arany meg ezüst papiros, oszt a dugója nagyot durran, mikor kihuzzák. És ugy pezseg, forr, mintha az ördögök veszekednének benne.

— Biztos, hogy pezsgő volt?

— Nekem ugy izlett. De mért kérdi olyan gyanakodva?

— Azért, Mackó bácsi, mert magát becsapták. Nem volt az pezsgő, hanem jóféle — kőbányai sör.

— Ugyan ne mondja. Pedig én olyan jó kedvre kerekedtem tőle, mintha pezsgő lett volna.

— Ezt elhiszem.

— De most jut eszembe: az egyik riporter mondott is olyasfélét, hogy jól jegyezzem meg magamnak, hogy mit iszom, mert ugy lehet, hogy ilyet soha többé nem ihatok.

— Inni ihatik majd, csak vigyázzon, mert idegenből is hoznak sört, s mert az idegen ital nem kell senkinek, hát ugy fogják kimérni, mintha magyar sör lenne és maga a magyar sört fogja szidni, amikor idegent iszik.

— Engem bizony nem csapnak be. Csak egyszer ittam belőle, de mindig emlékezni fogok rá. No, Isten áldja! Megyek aludni egyet.

— Még csak azt mondja meg, Mackó bácsi, itt van-e már a tavasz?

— De mennyire itt van. Hát nem látja a sörösbordókról, hogy itt a — márciusi sör?

Blockner Izidor jubileuma. Szombat este az Ujságkiadók Otthonában fényes keretek között, őszinte szeretettel ünnepelték Blockner Izidort, a Blockner hirdetési iroda megalapitóját és szenior főnökét. Ez az ünnep jubiláris ünnepsége volt nemcsak Blockner Izidornak, hanem a sajtónak, az iparnak, a kereskedelemnek, sőt a nagyközönségnek is, mert Blockner Izidor az első hirdetési iroda megalapitásával el nem évülő érdemeket szerzett magának mindazoknál, akiket meggyőzött a nyilvánosság nagy jelentőségéről. Ötven évvel ezelőtt gyerekcipőben járt Magyarországon a sajtó, az ipar és kereskedelem. Felvirágzásuk szinte egybe esik és lépést tart a Blockner-iroda fejlődésével, amely megteremtette a kapcsolatot a nagy nyilvánosság utján a termelő, a közvetitő-kereskedelem és a fogyasztóközönség között. Joggal állitjuk, hogy a miniszteriumok holmi ipar- és más fel-

lesztési osztályainak nem köszönhet annyit a magyar ipar és kereskedelem, mint a Blockner irodának. Mert iparnak és kereskedelemnek a nyilvánosság az éltető levegője és amig a termelőmunkáról nem vesz tudomást a közönség, mindaddig a termelés nem más, mint a pincében éneklő tenorista. Blockner Izidor ezt az éltető nyilvánosságot varázsolta elő és ezzel egyik hatalmas tényezője lett a magyar iparnak és kereskedelemnek, sőt az egész magyar kulturának, amelynek nevezetes mozzanatairól szintén ő tájékoztatta a közönséget. Ha még hozzátesszük, hogy úttörő munkájával utóbb egy egészen uj üzletágat teremtett és a hirdetési üzlet meghonosításával és felvirágoztatásával ezer és ezer család számára adott kereseti alkalmat, ugy teljességgel megértjük azokat a szónoklatokat, amelyekben Blockner Izidornak és munkatársainak jelentőségét méltányolták a szombati jubiláris ünnepségen. Akármily magasztalón emlékeztek meg sikereiről és érdemeiről, még mindig sokkal maradtak adósai s teljes kielégülést Blockner Izidor csak abban a tudatban találhat, hogy szépet és hasznosat alkotott, amikor belevitte a köztudatba, hogy az emberi munka sikerének a nyilvánosság a kulcsa.

Katalogizálják a főváros műtárgyait. Értesülésünk szerint a főváros tulajdonában levő műtárgyakról hivatalos katalógust állitanak össze és ebben a jegyzékben pontosan feltüntetik a műtárgyak szerzőjének nevét, a vásárlás keltét, valamint a gondosan összeállitott jegyzékben az illető kép, szobor művészi karakterrajza is szerepelni fog. A műtárgyak katalogizálását néhány hét előtt a Központi Városháza összes hivatalában kezdték meg és azután az egyes városi intézményekben, üzemi irodákban stb. folytattattak. Az összeirás mai stádiumában több mint ezer értékes kép, még pedig olajfestmény, akvarell, pasztell, tempera, tusrajz és több kisebb-nagyobb szobor szerepel, nem szólva azokról a különféle vázlatokról és tervekről, amelyek a főváros legjelentősebb intézményeiről, palotáiról készültek és amelyek történeti értéküknél fogva valósággal a fővárosi muzeumba kivánkoznak. A fővárosi muzeum tudvalevőleg szintén több igen értékes festménnyel és szoborral rendelkezik, amelyek azonban inkább csak a Budapest történeti fejlődésének szempontjából birnak muzeális jelentőséggel és retrospektiv formában adnak felvilágositást Budapest multiáról. A fővárosi muzeum legszebb dolgai közt szerepel ismeretesen Benczur „Buda visszavétele" cimü monumentális festménye, amely a mult század két utolsó évtizedének fővárosi vonatkozásu chef d'oevreivel együtt legszebb bizonysága volt annak a nagyszabásu művészi politikának, amelyet a régi fővárosi rendszer az állammal való nemes vetélkedésében inaugurált, hiszen a főváros a multban az évközi művészi tárlatokon nemcsak számottevő vásárlóként szerepelt, hanem művészi dijakat is alapitott és különös szeretettel karolta fel azokat a műalkotásokat, amelyeknek megvolt a maguk couleur locale-juk, hiszen a mult emlékeinek átmentése, régi eltünt városrészek képének megörökitése, ebben a művészi formában vált a legideálisabbá és a legtanulságosabbá. Annak idején, mint emlékezetes, komolyan szóba került a főváros hatalmas anyagi és művészi értéket reprezentáló és amellett nem várostörténeti vonatkozásokat tárgyaló műalkotásainak koncentrált elhelyezése. Ezt a tervet is, mint annyi mást, elsöpörték a háborus idők, a forradalmak nyomában járó gazdasági válság pedig a fővárosnak, mint művészi mecenásnak, tevékenységét jelentékenyen megbénitotta s talán most, amikor a városházi uralom birtoklásában nemcsak személyi, hanem iránybeli változások is küszöbön állnak, előreláthatólag beköszönt az az éra is, amely a kátyuba jutott magyar művészet anyagi és erkölcsi támogatására minden lehetőt meg fog tenni. A műtárgyak katalógusának végleges összeállitása a napokban elkészül és rövidesen nyomtatásban is meg fog jelenni. A műértő közönség szempontjából ennek a katalógusnak természetesen csak akkor lehet gyakorlati jelentősége, ha a főváros a műtárgyakat centrálisan egy kiállitás keretében teszi hozzáférhetővé, körülbelül kicsinyitett másaként annak, mint amilyen a mult évben rendezett félszázados jubiláris tárlat volt, erre azonban a mai viszonyok között alig lehet gondolni, mert a főváros valószinüleg nem fosztja meg legszebb intézményeit, üzemi központjait attól a néhány műtárgytól, amely falaikat ékesiti, egy olyan muzeumi helyiség fölépitése pedig, mint amelyet annakidején Bárczy István tervezett, ezidőszerint a megvalósithatalan utópiák közé tartozik.

A FANSz-bál Szombat este tartotta meg a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége a tisztviselő osztálya által létesitendő Szanatórium javára idei nagy bálját a Vigadó összes termeiben. A bálon megjelent Ripka Ferenc dr. kormánybiztos, Sipőcz Jenő dr. polgármester és Folkusházy Lajos, Buzáth János, Zilahi-Kiss Jenő alpolgármesterek, akiket érkezésükkor tizenkét fővárosi csatlós sorfala között Wurmb Elemér, a FANSz. elnöke üdvözlő beszéddel fogadott. A mulatság fényesen sikerült.

Uj társaskör Budán. Buda-Hegyvidéki Kaszinó néven uj társaskör alakult Budán, mely programmjául tüzte ki a Buda, Hüvösvölgy és környeke társadalmi életének fejlesztését. Az uj kaszinó helyisége a Hüvösvölgyi Éden-parkban (Hidegkuti-ut 74) lesz. Az alakuló gyülésen közel száz érdeklődő budai polgár jelent meg, akik előtt az előkészitő-bizottság felolvasta az általános helyeslés közben elfogadott alapszabályokat, majd megejtették a választásokat. Az elnökségbe beválasztották Bárczy István ny. igazságügyminisztert, Radocza János dr.-t, Maróti Fürst László nagyiparost, Morvay Zsigmond dr. ny. főispánt, Sándor Pál nemzetgyülési képviselőt és Ligeti Lajos vezérigazgatót. A fentieken kivül megválasztották a tisztikart, a husztagu igazgatóságot és a választmányt.

A főváros az italmérési illetéket 50 aranykoronáról 1400 aranykoronára emelte fel. Abban a törekvésben, hogy a főváros háztartását rendbehozzák, a tanács minden lehető alkalmat megragadott arra, hogy még a békebeli dijakat és illetékeket is felemelte. Talán sehol sem ért el azonban olyan mértéket ez az emelés, mint az italmérési illetékeknél, ahol a tanács a békebeli 50 aranykoronában megállapitott italmérési illetéket 1400 aranykoronára emelte fel. A vendéglősök természetesen nagy elkeseredéssel tárgyalják ezt a hatalmas arányu emelést és a mult héten ebben az ügyben deputációban jártak Ripka Ferenc kormánybiztosnál. A küldöttség azt kérte a kormánybiztostól, hogy a birtokon kivül beadott felebbezésekre tegye lehetővé, hogy amig az ügy érdemlegesen el nincs intézve, a kérvényezőkön ne hajtsák be a terhükre rótt illetéket. Ripka kormánybiztos készségesen megigérte, hogy a vendéglősök méltányos kivánságát tőle telhetően támogatni fogja.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég áruji iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolja a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Mein.-füzletben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Nester utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipar elepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, s dronyszeg, kavics, homok mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐA YAG KERES EDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 71-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyar részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi Iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László út 60. szám. Telefon: 138-81.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Buda est, IX, Ferenc körut 44. — Telefon: József 9-34

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

MOLNÁR JANOS
HAT ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, fűtőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy és félwattos lámpák raktáron

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Fergach-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóórt, csapágyfémeket. Ajáni eredeti Bancaómi rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol:
Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Gummi-lemezek, **Gummi**-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. BUDAPEST Podmaniczky-utca 69.

TUNGSRAM
Bárkinél vásárol
TUNGSRAM
LÁMPÁT
a kitünő minőségért az
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.
szavatol.

GIPSZEI ÁRUSITÓ RESZVENYTARSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

OETL ANTAL
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15 SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 február 11. — 6. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Ripka Ferenc zászlóbontása „Wolff Károly kerületé"-ben

A kormánybiztos nagyszabásu városi programmot adott a budaiak előtt

Vasárnap délelőtt zászlót bontott Ripka Ferenc kormánybiztos az I. választókerületben, amelyet idáig Wolff Károly bevehetetlen várának hirdettek, de amit eddig sem hitt el senki. Ugy beszéltek erről a kerületről, mint ahol semmiféle más pártalakulásnak helye nincsen. Természetesen ezt csak a naiv félrevezetettek hihették el, mert hiszen még az ujságolvasó közönség is ismerte azt a küzdelmet, amely a Krisztinavárosi Kaszinó körül lejátszódott és amelyben Wolff Károly már csak pirrhusi győzelmet aratott. Ezután következtek a krisztinavárosi egyházközségi választások, ahol Ripka Ferenccel szemben csunyán elbukott a községi-keresztény párt vezére. Ilyen előzmények után senki sem csodálkozhatik azon, hogy Ripka Ferencet a budaiak, akik évtizedek óta rajongói a polgári munka eme diadalmas exponensének, a polgári erények eme szerény, a közélettől hosszu ideig elhuzódott férfiunak, ezuttal kitörő lelkesedéssel ünnepelték.

Budapest legmagasabbrendü érdekei ezeknek a választópolgároknak köréből szólitották el Ripka Ferencet. Egy pillanatig sem lehetett kétséges, hogy akkor, amikor magas méltóságában városkormányzó politikájának vezérelveit jön hirdetni, a jó budaiak egész lelkesedésükkel állanak melléje, hogy példát adjanak Budapest egész népének, hirdetve, hogy ez az az ut, amelyet a józan, higgadt, minden körülmények között magasabb érdekeket kereső budai polgárság helyesnek és jónak lát.

Az a beszéd, amelyet Ripka Ferenc vasárnap elmondott, igazi budai beszéd volt. A polgári erények régi nagy példáit állitotta a polgárság elé, olyan férfiakét, akiknek a soraikból ma már igen kevesen vannak, de akiknek fajtájából egész bizonynyal Ripka Ferenc is származik. Ezek nem kerestek kitüntetést, rangot, méltóságot, szereplést, tapsot és koszorut, csak meg akarták tenni a kötelességüket városukkal és polgártársaikkal szemben. Ezek voltak azok az erények, amelyek Budapestet naggyá tették és ezek voltak azok az erények, amelyek őszinte, becsületes és megingathatatlan alapot adtak azok alá a férfiak alá, akik Budapestet fejleszteni, épiteni és felvirágoztatni akarták és tudták. Ki kellett éreznünk Ripka Ferenc magas nivóju beszédéből, hogy ezek az erkölcsök az idők során forradalmak és ellenforradalmak viharai között elenyésztek, semmivé váltak és ezeknek az erkölcsöknek a számára ma uj hadsereget kell szervezni. Voltak Ripka Ferenc beszédének olyan vonatkozásai, amelyek elsősorban talán a budai közönséget érdekelték, de akkor, amikor a városházi politika vezére szükebb patriájában jelent meg, ezeket a szempontokat sem hagyhatta figyelmen kivül és a pesti oldalról irigykedve nézünk át a budaiakra, vajha a mi városi politikusaink ideát hasonóképen törődnének kerületeik, körzeteik, vagy mondjuk lakásuk környékének polgárságával és azoknak érdekeivel.

De az igazi értéket Ripka beszédének mégis az adta meg, hogy nyugodt tenorban, a tulsó oldalon szokásos piszkolódástól és invektiváktól mentesen hirdette azt, hogy a gyülölet négy éves uralmának romjain az igazi keresztény-szeretetnek kell épitenie. És ezt, hogy épiteni, a szó szoros értelemben kell venni, mert Ripka Ferenc kommunális programmjának előterében ma igenis az épitkezések megkezdése áll. Nem uj politika ez. Láttuk ezt már a multban, láttuk akkor, amikor Budapest tényleg megindult a nagyság utján. Budapest akkor züllött le, amikor négy esztendőn keresztül a Wolff-párt ennek ellenkezőjét cselekedte. Régi törvény az, hogy Budapesten, amikor egyetlen téglát elhelyeznek, azon tulajdonképen Budapest minden egyes lakója keres, abból minden egyes budapesti lélek jövedelmet huz, ha nem többet is, mint egy szál téglának egymilliomod részét. De sok-sok tégla vár elhelyezésre a leromlott, az elpusztitott Budapesten és tapssal, az öröm kitöréseivel kell fogadni azt a politikát, amely Budapesten téglákat akar elhelyezni, amely Budapestet ujjá akarja épiteni. Ripka Ferenc a vasárnapi népgyülésen konkrétumokkal állott elő. Hiszünk abban, hogy Budapest ujjáépitése megkezdésének bejelentése korszakalkotó volt Budapest történetében, mert meg fog és meg kell kezdődnie az épitő munkának, amely mindnyájunk jobb megélhetését, nyugodtabb életét hozza meg. Hisszük, hogy a budai beszédet ennek a gondolatnak kiséretében hallgatták végig a budai polgárok és olvassák végig a pestiek.

A budai zászlóbontás

A Ripka Ferenc-féle polgári párt vasárnap délben a Délivasut helyiségében lévő Budai Társaskörben tartotta alakuló gyülését, amelyen a Várból és a Krisztinavárosból igen nagy számban jelentek meg a budai választópolgárok. A gyülést dr. Baranszky Gyula nyitotta meg és javaslatára megválasztották a kerületi pártszervezet vezetőségét. Diszelnök lett dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, pártelnök dr. Baranszky Gyula ügyvéd, kormánytanácsos, ügyvezető elnök Szombathy Kálmán nyug. őrnagy, főtitkárok: dr. Krivoss Árpád ügyvéd és Bieber Károly iparos. Titkárok: Hoor-Tempis István, dr. Huszár Ferenc és dr. Kovács Imre. Választottak ezenkivül több tiszteletbeli elnököt, akiknek élén dr. Angyán Béla miniszteri tanácsos, sajtófőnök áll.

Wolffék gyülölködése

Dr. Baranszky Gyula megnyitóbeszédében

rámutatott azokra az okokra, amelyek a Wolff-féle keresztény községi pártból való kilépésére késztették.

Wolffék azért nem tudtak eredményt elérni, mert az alkotó, békés munka helyett a gyülölködést és széthuzást szitották állandóan. Baranszky Gyula fogadalmat tett, hogy Ripka Ferenc pártját teljes odaadással, hüséggel és meleg szeretettel fogja szolgálni mindaddig, amig a békés, alkotó munka győzelmét teljes diadalra nem viszik.

— Nem azért kerültek be a polgárok — ugymond — a városházára, hogy a saját érdekeiket szolgálják, hanem azért, hogy a polgárság akaratát érvényesitsék. Az elmult törvényhatósági bizottságnak az volt egyik legnagyobb hibája, hogy

állandóan ellenzéki politikát folytatott, ezért nem tudott boldogulni.

A jövőben keresni kell az összhangot a kormányzati tényezőkkel. A főváros ilyen revizióját a keresztény községi párt is programmjába vette, azonban három és féléven át semmit sem tettek ennek érdekében. Ezt a programmot a Ripka-pártnak kell megvalósitania. Ezenkivül egész sereg aktuális kérdés áll a megvalósitás előtt. Ilyen például

a közigazgatás decentralizálása,

amelyet a Ripka-párt programmjába vett.

Amit három és fél év alatt elmulasztottak

A kerületi elöljáróságok mai beosztásai nem felelnek meg a viszonyoknak és a polgárság érdekeinek. Legalább 20 kerületi elöljáróságra van szükség. Előtérbe lépett a közigazgatás egyszerüsitésének kérdése is. Hiszi és reméli, hogy a Ripka Ferenc vezetése alatt álló párt ezt a kérdést is meg fogja oldani. Megoldásra vár a Közmunkák Tanácsának kérdése, valamint a rendőrségnek a fővároshoz való viszonya is. A végleges szabályozási tervet el kell végre készitteni a főváros területeiről. A budaiaknak a kivánságuk, hogy

a Zuglóban tervezett kertvárost a budai oldalon alakitsák meg.

Az elhanyagolt budai utak és a közlekedés megjavitása szintén fontos programmpontját képezi a Ripka-féle polgári pártnak. A Keresztény Községi Párt tehetetlenségét bizonyitja, hogy az Alagut kérdését az elmult 3 és fél év alatt nem tudták tisztázni. Meggyőződése, hogy

a villamosvasut vállalatnak nagyobb beruházási kölcsönt kell szerezni.

hogy ezzel a közlekedés hiányosságát pótolhassa. Schlachta Margit annak idején igérte, hogy a Tabán rendezését keresztülviszi. Azonban ebben a tekintetben sem történt semmi, pedig biztos tudomása van róla, hogy annak idején jártak itt külföldi vállalkozók, akikkel előnyös megegyezést lehetett volna kötni a Tabán rendezésére.

Wolffék azonban akkor nem ragadták meg az alkalmat, mert el voltak foglalva a személyi gyülölködésekkel.

Nem a keresztény gondolatot szolgálták, hanem inkább lejáratták azt. Megoldásra érett a Budai Szinkör ügye is. Mindezeket ugy lehet megoldani, ha olyan vezető férfiu áll a párt élére, mint Ripka Ferenc. (Hosszantartó taps.) Itt a fővárosban

25 százalék a nem keresztény, akiket nem lehet kizárni a város ügyének intézéséből.

Minden tisztességes polgárt, aki teljesiti a hazája és a városa iránti kötelességét, be kell vonni a város ügyeinek intézésébe.

Ripka Ferenc a keresztény gondolatról

Ezután Ripka Ferenc kormánybiztos emelkedett szólásra.

Örömét fejezi ki afelett, hogy a pártjának I. kerületi vezetősége ilyen kiváló férfiakból alakult meg. Ezeknek egyénisége, multja garancia arra, hogy az előjük tüzött célt meg is valósitják. A közéleti férfiaknak csak a gáncs, a gyülölködés jut osztályrészül. Ezért csak egyedüli jutalma lehet a polgárságnak a bizalom és szeretet. 25 éve adódik ez a közös sors és közös barátság, amelynek igen sok szép és szomoru emléke van. Ennek a kerületnek az élén három illusztris férfiu állott: Szeberiy Antal, Hegedüs János és Kanter Károly. Ez a három férfiu váltotta ki Budán a nemzeti keresztény gondolatnak a községi élet gondolatába való átvitelét. Miért nem sikerült ez az elmult három és fél évben át is? Mert a fentebb emlitett három illusztris vezérünk

a keresztény nemzeti gondolatot célnak tekintette, nem pedig eszköznek és nem meglélni akartak belőle.

Nem romboló, nem széthuzó erőt jelent ez a gondolat, nem lehet kifelé nemzetinek, kereszténynek lenni, befelé pedig nemkeresztény módon élni. Én itt nem akarok általánositani. Ha visszatekintek a multba, azt látom, hogy az első kerületnek az volt a fénykora, amikor a fentebb emlitett három vezérünk vezette a budai polgárságot. Jött a világháboru és jött az épitő munka helyett a rombolás. (Egy közbeszólás: Jött a demagógia!) Igen, az később jött. A kommunizmus után jött egy nagyszerü felbuzdulás. Azt a gondolatot állitották elénk, amelyben mindnyájan eggyek vagyunk, azonban nagy csalódás, nagy kiábrándulás lett a vége. Szebeny, Hegedüs és Kanter szellemje helyett a leromlás következett be.

A legkomolyabb tárgyalások folynak az épitő munka megindításáért

Mindenki várja a mentőkezet, mely ezen sivárságból kivezessen bennünket.

Meg kell állitani a gyülölködés munkáját.

(Ugy van!) Meg kell állitani a szélsőségeket. Községi programmunk kardinális pontja, hogy a nagy politikát ki kell küszöbölni a törvényhatóság teréből és a törvényhatóságot vissza kell adni nagy szociális hivatásának. Nem a felekezeti,

nem a faji kérdések, hanem a megélhetés kérdése ma a legfontosabb.

A kérdések 90 százaléka gazdasági kérdés. Tehát a törvényhatóság tengelyébe a gazdasági kérdést kell beállitani. Az iparos, a kereskedő ma nem képes viselni a reá hárult terheket, melyeket az állam és a főváros kénytelen reá róni. A fővárosnak igen fontos feladata van itt. Kötelessége a fővárosnak ennek a két nagy társadalmi rétegnek a terhein könnyiteni. Ha áldozatot is kell hozni, akkor is meg kell tenni. A segitést mindjárt meg is nevezem.

Az építés, az alkotó munka terén a tétlenséget a hatóságnak kell megtörnie.

(Hosszantartó taps!) A legkomolyabb tárgyalások folynak az építő munka megindításáról, amelyhez a kormány támogatását igérte. A városházán a tultengő üzempolitikát abba a mederbe kell szoritani, ahova való. A kereskedő és iparos ma a fővárosban a versenytársat látja. Nem tudjuk megmenteni a nagy üzemi politikát, ha a zugüzemeket támogatjuk.

Buda jövője

Beszélt ezután a tisztviselők kérdéséről és megállapitotta, hogy itt is a multban nagy hibák történtek. Magyarország miniszterelnökének nincs komolyabb elhatározása, mint hogy ezen az égető problémán is segitsen. Honnan veszi azonban a főváros a pénzt a saját tisztviselői helyzetének megjavitásához? Meg vagyok róla győződve — folytatta beszédét a kormánybiztos, — hogy

a polgárság szivesen adózik, hogy átsegitse a tisztviselőket is ezen a krizisen.

Buda jövendője egy nagy világfürdő. Az Isten megrakta Budát minden kincsel, melyekben óriási jövő rejlik. Talán száz év sem telik bele és Buda lesz Európa leglátogatottabb fürdőhelye. A polgárságnak

most kell majd itéletet mondania a gyülölködésről és a meddő demagógiáról.

Meg kell mondani, hogy vége legyen a gyülölködésnek, mert mi épiteni, haladni, fejlődni akarunk. Buda történelmi alapja az egész Budapestnek. Itt mindenn a történelemre emlékeztet. Mi

nem fegyverrel szereljük le a harcot, hanem ésszel és szivvel, ami telitve van a városunk iránti meleg szeretettel.

Kérem Önöket, segitsenek megmenteni fővárosunkat és a mi Budánkat. Lépjenek velem alkotó, épitő munkára, különben megszünik mind, amit hagyományul kaptunk dicső elődeinktől. Huszonhét éve dolgozom itt egyházamért, kulturánkért és az árvákért. Boldog vagyok, ha adni tudok, noha a magam részéről nem kértem semmit, most sem kérek. Csatlakozzék minden budai polgár a legjobb belátása szerint azon zászló alá, melyre az van felirva: békés, alkotó munka.

Emeljük magasra ezt a zászlót a piszokból, a szennyből, emeljük magasra, mint az régen volt.

Az Isten is meg fog bennünket áldani! (Hosszantartó taps.)

Ezután felszólaltak az egyes budai városrészek küldöttei: Dr. Vecseklőy József kuriai biró dr. Németh Béla kormányfőtanácsos, Gamauf Géza, Tóth István, Szombathy Kálmán ügyvezető elnök, Kovács Imréné és Auchter József a munkások nevében.

A gyülés ezután a legnagyobb lelkesedés kifejezése mellett oszlott szét.

Hallgatólagos fegyverszünet a liberálisok és a demokraták között

a Fővárosi Szabadelvü Párt az elmult héten ujabb három budapesti kerületben szervezkedett

A reakciónak hosszu heteken át boldog öröme tellett abban, hogy a magyar politika liberális és demokratikus pártjai között éles ellentétek villantak elő. A országos politika hullámai átterjedtek a községi politikára is, és fájdalmasan kellett tapasztalni mindenkinek, aki legfőbb vágyát a Wolff-uralom megszüntetésében látja, hogy

az egységes polgári front politikai csetepaték miatt meg nem alkotható.

A polgárság nem szivesen látta azt, hogy demokratikus polgári pártok a szociáldemokráciával kötöttek szövetséget, de abban sem volt nagy öröme ennek a polgárságnak, hogy az ellentétek személyes harcban robbantak ki.

A legutóbbi eseményekről akként számoltunk be, hogy a liberális várospolitikusok baloldali elemei a demokratikus pártokkal való megértés érdekében inditottak mozgalmat. Ugyanakkor azonban a mérsékeltebb liberálisok nem csatlakoztak ehhez a mozgalomhoz, sőt imitt-amott még tüz alá is vették a másik frontot. Később azonban

teljesen elcsendesedett e politikai harcvonalnak ez a része

és Wolffék kényszeredetten láthatták, hogy a szivüknek oly kedves testvérharc nem tart tovább. Tény az, hogy a liberálisok és demokraták között további tárgyalások ma sincsenek, sőt formális fegyverszünetet sem kötöttek, ezzel ellentétben azonban igenis

van egy hallgatólagos megállapodás alapján létesült fegyverszünet, amely lehetővé teszi azt, hogy a reakció ellenségei legalább egymás között és egymás ellen harcot ne vivjanak.

Az elmult héten a liberális községi politikában egyetlen egy beszéd hangzott el, amelyet Ugron Gábor mondott a Terézvárosi Polgári Kaszinóban. Ez a beszéd is bizonyitéka annak, amit a fentebbiekben elmondottunk. Ugron, aki a legmérsékeltebb politikusok egyike, tehát legtávolabb áll a demokratákkal való megértéstől, szintén nem támadta a demokratákat, mindössze enyhe szóval a szociáldemokrata párt taktikáját panaszolta és kritizálta.

Ugron Gábor a szociáldemokraták ellen

A Fővárosi Szabadelvü Párt terézvárosi zászlóbontása szerdán este ment végbe a Terézvárosi Polgári Kaszinó Király-utcai helyiségében, ahol Bársony Elemér fogadta a vendégeket és ő volt az is, aki az első felköszöntőt mondta és felszólitotta a polgárságot, hogy csatlakozzanak a Fővárosi Szabadelvü Párthoz.

A vacsorán a Terézváros ipari, kereskedelmi és gazdasági világának számos előkelő képviselőjét láttuk. Ott voltak többek között: Vidor Béla, Hámor Róbert, dr. Ney Oszkár, Bossányi József, Neumann Miksa, dr. Mészöly Imre, Schaeffer Vilmos, Czillér Antal, Kákonyi József, Fleischl Róbert, Gereben Béla, dr. Szegő Jenő, dr. Fábián Lajos, Áldory László, Wildmann Sándor, dr. Reményi László, dr. Reismann Sándor, dr. Révay Milán, Fekete Ödön, Klein Adolf, Müller Károly, Szalay Sándor, Gönczy Ágoston és még számosan.

Ugron Gábort beszéde kezdetekor a kaszinó termeit zsufolásig megtöltött hallgatóság zajos ovációban részesitette. Ugron megköszönte az ovációt, amely szerinte nem személyének, hanem politikájának, az eszméknek és meggyőződésének szól. Kifejti beszéde folyamán, hogy ők mindenkivel szivesen fognak kezet és dolgoznak együtt, akik ugyanazokat az eszméket szolgálják, amelyeknek ők hüséges katonái. A Fővárosi Szabadelvü Párt kereste azt a baráti kezet is, amely hosszu időkön keresztül mindenkor hüen kitartott mellettük és velük. A politikai taktika nem dönheti meg a liberálisan gondolkodók táborát.

Mindenkinek egyesülnie kell, aki polgári érdekeket liberális alapon szolgálni kiván.

A reakciós rendszer megdöntésére közös listával össze kell fognia az egymással ellentétes mézeteket valló pártoknak is, de nem polgári és nem nemzeti érdekeket szolgáló pártokkal együtt müködni nem lehet, mert azok megbontják a liberális polgári párt egységét.

Ő is együtt küzdött addig, amig nem léptek a passzivitás terére, s azokra a kérdésekre, amelyeket vele szemben felvetnek, igy arra is, hogy miért fogadta el a szocialisták támogatását, meg tud felelni, s nyiltan mondhatja, hogy

azok többet köszönhetnek neki, amikor felelős állásban volt, mint ő nekik.

Ismerteti, hogy mikor ő a szocialistákkal egy blokkban volt, azok az ő hátuk mögött, rovásukra ugyanazalatt az idő alatt oly paktumot kötöttek a kormánnyal, amelyet nem is akartak megtartani. Ezek után ne csodálkozzék senki, hogy ő nem akarja kitenni magát megcsalatásnak. Kétszeres megállapodás-szegés egyetlenegy téren oly rekord, még a politikában is, melyet megbocsátani nem lehet. Egy hibát elkövethet politikailag valaki egyszer, de kétszer ugyanazt a hibát elkövetni: nemcsak politikai ügyetlenség, de egyszersmind politikai szamárság is.

Arra a vádra, hogy ő programmját nem fejti ki kellő részletességgel, azt válaszolja, hogy programmpontjaihoz öt éven keresztül szegezte le magát a nemzetgyülésen, az ország szine előtt hirdeti ma is ugyanazokat a gondolatokat, amelyekért annakidején sikra szállott. Attól egy hajszállal sem tért el, s ma is vallja, hogy

minden liberálisan és demokratikusan gondolkodó egyénnek egy táborban kell lenni.

Ennek az egységnek megbontása megmételyező politikai háttérrel bir. Ma a fővárosban csak három tábornak kellene lenni: a reakció táborának, az internacionális és osztályharcot hirdető munkástábornak és harmadikul az egységes liberális és demokrata polgárság táborának, melyet mesterkedésekkel nem szabad megzavarni. Békés alkotómunkát és nem frázisokat hangoztatnak, tettek kellenek s oly férfiak, kik bizonyságot tettek megbizhatóságukról és gyakorlati tudásukról. Fejtegeti a szabadelvü gondolatot, amellyel Magyarországot, s a fővárost előre lehet vinni, s Nagymagyarországot visszaszerezni. Felhivja a polgárságot, hogy

támogassa őket az egységes polgári szabadelvü front megalkotásában,

s azzal végzi beszédét, hogyha egyformák lesznek az emberek, szeretni fogják egymást, össze fognak tartani, s ennek révén boldogulnak, gazdagodnak és velük együtt az ország is.

Ugront beszéde után lelkesen ünnepelték, majd még többen szólaltak fel.

Szervezkedés a Ferencvárosban és Kőbányán

A Fővárosi Szabadelvü Párt a mult héten tartotta alakuló ülését a Ferencvárosban, amely alkalomból a kerületi választópolgárok igen nagy számban gyültek össze a Ferencvárosi Polgári Körben. Melly Béla dr. ny. árvaszéki elnök szivélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket, majd rámutatott a közelgő községi választások jelentőségére. Hangoztatta, hogy

a kerület szabadelvü polgárságának egységes szervezetbe kell tömörülnie

és ennek kapcsán ismertette a Fővárosi Szabadelvü Párt programmját, javasolván, hogy a polgárság csatlakozzék a Fővárosi Szabadelvü Párthoz. Többek hozzászólása után a megjelentek a javaslathoz nagy lelkesedéssel hozzájárultak és nyomban

megalakitották a XX. és XXI. választókerület pártvezetőségét

melynek tagja a következők:

Elnök: Melly Béla dr. Társelnökök: Herz Lajos, Horváth József, Hönich Henrik, Pirkner Konrád, Stern Samu, Stux Sándor, Szabó Sándor dr., Szenessy Aladár, Varga József, Weber Tibor, Wild Árpád és Zimmer Ferenc. Ügyvezető alelnök: Springer Ferenc dr. Alelnökök: Almássy Hugó, Kobolrausch László, Konkoly Elemér dr., Fürst Zsigmond dr., Leicht Zsigmond, Lung Géza dr., Müller Rezső, Péry Dezső, Schön Rezső, Szukováthy Imre dr., Sztaril Endre, Vass Lajos. Főtitkár: Dósa Ottó dr. Főpénztáros: Nádas Kálmán. Ellenőr: Lányi Emil. Ezenkivül megválasztották a 200 tagból álló központi végrehajtóbizottságot.

Hasonlóképen megalakult

a Fővárosi Szabadelvü Párt kőbányai pártszervezete

is. Az alakuló ülés a kerületi polgárság élénk részvételével a Kőbányai Kaszinóban folyt le, ahol Halter Károly, a Kőbányai Takarékpénztár vezérigazgatója ismertette a párt programmját. Az egybegyültek egyhangu határozattal kimondották a párthoz való csatlakozásukat és nyomban megalakitották a kerületi pártszervezetet, amelynek elnöke Haller Károly vezérigazgató, alelnöke Sajó János volt törvényhatósági bizottsági tag lett. Ezenkivül megválasztották a 100 tagu szervezőbizottságot. A párt ugy a Ferencvárosban, mint Kőbányán a legközelebbi napokban nyilvános pártgyülést fog tartani.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPOTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

NBV
BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR
1925 ÁPRILIS 18—27-ig.
Rendezi a
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.
Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek.
Kedvezményes utazás és vizum. — Lakáskiutalás.
Felvilágositás a vásárirodánál V., Szemere-ucca 6.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Ullmann Adolf báró

Abban a kivételes tehetségü gazdasági vezérkarban, amely az utolsó két évtizedben győzelmes erejüvé fejlesztette az ország gazdasági életét, Kornfeld Zsigmond, Lánczy Leó és Walder Gyula mellett ott állott Ullmann Adolf báró is, a Hitelbank most elhunyt alelnök-vezérigazgatója. Kissé furcsán hangzik, ha most az ország gazdasági lerongyoltsága mellett győzelmes erőkről beszélünk. De gondoljuk meg, hogy egy elvesztett háboru, egy forradalom és a kommunizmus okozta vérveszteség következményeit eltakaritani az utból szinte emberfeletti feladat volt és Ullmann Adolf megbirkózott ezzel a feladattal és ugyszólván a semmiből teremtette elő mindazt, ami ma az ország gazdasági aktivumának jelentős részét teszi. És gondoljuk meg azt is, hogy a lerongyolt ságunk még katasztrófálisabb is lehetett volna. Van erre is példa, csak nézzünk szét a szomszédságban. És ezekből a példákból leszürhetjük a tanulságot, hogy Ullmann Adolf a lehető legtöbbet alkotta, amit az adott viszonyok mellett alkotni lehetett. Az erőket az utolsó csöppig kihasználta, a kinálkozó lehetőségeket egytől-egyig értékesitette. Nem hagyott parlagon heverni semmit, de mindent, még az utolsó elszórt szemet is összegyüjtötte és ezzel egy gazdag termésnek vetette meg alapját.

Vagyunk, még mindig vagyunk és mindennek ellenére is vagyunk és a jövő fejlődés alapjai le vannak rakva, a megkezdett munka folytatható és diadalmasan befejezhető. Ez igen nagy eredmény és ez az eredmény részben Ullmann Adolf nevéhez füződik. Ezek az eredmények jellemzik képességeit s talán még inkább azt a törhetetlen hitet, amely munkásságában hevitette. Hit nélkül, a siker hite nélkül lehetetlen alkotni és a képesség talán ennek a hitnek az erejéből táplálkozik. Nyugalma, amelylyel napi munkáját végezte, szintén ennek a hitnek volt következménye s hogy ezt az idegőrlő munkát egy félszázadon át ekkora kitartással tudta elvégezni, ezt is csak a hitből táplálkozó erőnek köszönhette. Ismerte önmagát, tehát hitt magában. És ismerte a feladatok nehézségét, tehát tudta, mekkora erőket kell mozgásba hoznia, hogy a feladat megoldható legyen. Az erőket is ösmerte és sohasem vállalkozott olyanra, aminek megvalósitására nem látszott elegendőnek a rendelkezésre álló erő. Ez a titka annak, hogy sohasem csalódott, sohasem vallott kudarcot.

Örök példaképe lesz a bankvezérnek, róla kell megmintázni a nagystilü, nagy koncepcióju, széles látókörü, óvatos és alaposan számoló bankvezér szobrát. És erre a szoborra sohase volt oly nagy szükség, mint most, amikor egészen más veretü egyéniségek jutottak befolyáshoz a gazdasági élet irányitására. Ezekről az egyéniségekről elmondható, hogy viszont róluk kell megmintázni azt a szobrot, amely intő példája legyen annak, hogy milyen ne legyen a bankvezér. Az Ullmann Adolf egyénisége harmonikus összetétele volt a klasszikus jellemnek és a modern alkotó szellemnek. Klasszikus volt abban az értelemben, hogy az alkotás magáért az alkotásért érdekelte s amikor alkotott, igen alárendelt szerepe volt a gondolatnak, hogy anyagiakban mekkora hasznot jelent ez neki. Olyan volt, mint az igaz művész, akinek legfőbb célja, hogy remekművet alkosson. A téma izgatja, a megvalósitás lelkesiti, de a maga anyagi sikere az alkotás hevében alig érdekli. Ami pedig a modern alkotó szellemet illeti, amely tevékenységét áthatotta, erről csak annyit, hogy egyik kezét mindig a gazdasági élet ütőerén tartotta és a vérkeringésen át megérezte, hogy a gazdasági szervezetnek mely részében mutatkoznak zavarok, hiányok, hol támadtak uj szükségletek, amelyeknek kielégitéséről gondoskodni kell. És ebben a kitapogatásban kereshetjük sikereinek egy másik titkát: sohasem alkotott azért, mert neki volt szüksége valamire, de alkotott azért, mert felismerte, hogy az életnek van szüksége az alkotásra. Az életet szolgálta s nem önmagát s ezért nem láttuk őt soha fantasztikus tervekkel elfoglalva.

Csöndben dolgozott és sikereit minden külső zaj nélkül tudta élvezni. A nagy nyilvánosságot sohasem avatta be jó előre terveibe s hangos lármával sohasem hivta fel a közönség figyelmét arra, hogy milyen csatákra készül, milyen nagyszerü gazdasági tervek megvalósitására fegyverkezik. A reklám teljesen távol állott tőle és az izlésével, szokásával ellenkezett, hogy előre élvezze ki a reklámban vállalkozása esetleges sikerét. Nem előlegezett magának ilyen élvezeteket, nem gondolkozott ugy, hogy a kudarc esetén legalább maradjon meg neki az az öröm, amelyet a reklám biztosit. Ezek a reklámbankvezérek azok, akikről azt a szobrot kell megmintázni, amelyről leolvashatja a világ, hogy milyen ne legyen a bankvezér.

Egy klasszikus jellemmel lettünk hát szegényebbek. A veszteség igen nagy s ezzel a veszteséggel tisztában van gazdasági életünk, tisztában vannak mindazok, akik tudását igénybe vették, valahányszor országos kérdések megvitatásáról volt szó. De érzik a veszteséget barátai, embertársai és tisztviselői, akik az embert épp oly sokra értékelték benne, mint a gazdasági élet egyik pótolhatatlan vezérét.

A bőrkartel harca a mészárosokkal

Mindenki a fogyasztók bőréből akar szijakat hasitani

A kormány megtiltotta a nyersbőr kivitelét. A bőrkartel kivánsága volt az a kiviteli tilalom és a kormányt meggyőzték azok az érvek, amelyeket a bőrkartel hozott elő a bőrkivitel megtiltására. A bőrkartel azzal érvel, hogy a nyersbőrtermelés alig elégiti ki az ország szükségleteinek egyharmadát, mert a husfogyasztás csökkenése folytán megcsappant az ország állatállománya. Ez ugyan nem egészen helytálló,

mert tudvalevő, hogy az ország állatállománya már a természetes szaporodás következtében és tetemesen megnövekedett,

amihez még az is hozzájárul, hogy ott, ahol csökken a husfogyasztás, csökken a vágóhidra kerülő állatok száma is. A husfogyasztás redukálása tehát éppen az ellenkezőjét eredményezi annak, mint amit a bőrkartel állit. De menjünk egy lépéssel tovább: Ha az általános leszegényedés a husfogyasztás terén érezteti a hatását, akkor nyilván érezteti a cipővásárlás terén is, mert a szegény ember nemcsak kevesebb hust eszik, de kevesebb cipőt is vásárol. És ha a cipőszükséglet megcsappant, akkor a lecsökkent nyersbőrtermelés még mindig van akkora, hogy ebből ki lehet elégiteni az ország redukált cipőszükségletét.

Látnivaló, hogy az érvek nem nagyon komolyak, de azért megértjük, hogy a bőrkartel kivánságai meghallgatásra találtak. Mert fontos gazdasági érdek, hogy a bőrgyárak üzeme fennakadást ne szenvedjen és a bőrmunkások ezrei munka nélkül ne maradjanak. Ennek a szempontnak mindent fel kell áldozni,

csak a közönség érdekeit nem.

Már pedig abból a harcból, mely a bőrkartel és a mészárosok ipartestülete között kitört, mindenről van szó, csak a közönség érdekéről nem. A bőrkartel egyetlen szóval sem követeli a nyersbőrkiviteli tilalom fentartását azért,

mert olcsó bőrt akar a piacra dobni, hogy a cipő ára leszálljon.

De még ha ezzel érvelt is volna a kiviteli tilalom követelésekor, a tilalomnak egyáltalában nem látjuk olyirányu hatásait. A cipő alig 3—4 százalékkal olcsóbb, mint volt a kiviteli tilalom előtt és ez korántsem oly eredmény, amely igazolná a kiviteli tilalom jogosultságát. Három-négy százalékos olcsóbbodás nem erősiti a közönség vásárló kedvét, sem vásárlóképességét és igy az áldozat, amelyet a bőrkartel kedvéért hoztunk, egyáltalán nem látszik eredményesnek a fogyasztókra nézve.

Ha a kiviteli tilalom másik oldalát nézzük, azt kell mondanunk, hogy a kiviteli tilalom nemcsak a cipőgyártás terén nem hozott előnyöket, de még a husfogyasztás kérdésében is hátrányokkal jár.

A mészáros a bőrkiviteli tilalom következtében kénytelen a nyersbőrt olyan áron eladni, amilyet a kartel megszab.

A kartel például ma 34.000 koronát ad a borjunyersbőr kilójáért, holott a napokban itt járt egy külföldi bőrgyáros, aki ugyanezért az áruért 41.000 K-t kinált. A mészáros tehát kilogrammonként 7000 koronát veszit azáltal, hogy a nyersbőrt a belföldi piacon kénytelen értékesiteni.

Magától értetődik, hogy a mészáros ezt a veszteséget átháritja a husfogyasztó közönségre: a hust annyival adja drágábban, amennyivel olcsóbban kell a nyersbőrt eladnia.

A fogyasztóközönségnek tehát a drága cipő mellett még az a vigasza sincs meg, hogy olcsó husthoz kap.

Elismerjük, nehéz ebben a harcban birónak lenni, ha az ember csak a bőrkartel meg a mészárosok panaszát hallgatja meg. Mindkét fél panaszában az egyéni önzés és egyéni haszon hallatja szavát. Bőrgyárosok és mészárosok a maguk üzleti érdekeit védik, amikor a kiviteli tilalom rendszeresitését, vagy a kiviteli szabadság visszaállitását követelik. Minden ilyen harcnak a közönség látta valamikor hasznát, de ebben a perben ugy látszik nincs más vesztes, mint a közönség. A birónak, aki ebben a perben itélkezni akar, csak a közönség érdekeit szabad szem előtt tartani és azt kell vizsgálni, hogy a bőrkiviteli tilalomból van-e előnye vagy kára a közönségnek? Az állatállomány szaporodása vagy csökkenése nem lehet öncél és állami adópolitikánk is rossz politika, hogy a közönség egyék drága hust, viseljen drága cipőt, ha csak az adópénztárnak minél több bevétele van a bőrfeldolgozó ipari üzemek megadóztatása terén. A bőrgyártás és nyersbőrtermelés érdekeit beleszámitva még a kincstár érdekeit is, ugy kell összeegyeztetni, hogy a fogyasztó hasznát lássa annak.

A főváros tanácsának, amely most beleszólt a kérdésbe és felterjesztéssel fordul a kormányhoz, ily irányban kell befolyását éreztetni, amikor az érdekelt felek bármelyike támogatást kér tőle.

Vagy olcsó cipőt, vagy olcsó hust!

A főváros csak a közönség érdekeinek lehet a harcosa s nem lehet egyes érdekcsoportoknak a pátrónusa. Azért, hogy drága cipőnk legyen, nem akarunk drága hust és drága hust sem akarunk azért, hogy a bőrkartelnek minél olcsóbb lakomákra teljék.

A Magyar Általános Hitelbank Igazgatósága őszinte gyászban jelenti, hogy nagyrabecsült alelnöke, az intézet hervadhatatlan érdemü vezérigazgatója

méltóságos

báró Ullmann Adolf

úr

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend nagykeresztese stb. stb.

e hónap 5-én, délután jobblétre szenderült.

A megboldogult ötven esztendővel ezelőtt kezdte meg pályafutását a Magyar Általános Hitelbanknál, melynek élén több mint másfél évtizeden keresztül vezérigazgatóként működött. Gazdag tudásának egész tárházát a legnagyobb odaadással és lelkesedéssel bocsátotta jó és rossz időkben az intézet rendelkezésére, melynek hatalmas oszlopa volt.

Nemes jelleme, lebilincselő egyénisége, páratlan szivjósága mindazok tiszteletét és ragaszkodását biztositotta számára, kik őt ismerték. Kiváló tevékenységének nagy eredményeivel kitörölhetetlenül irta be nevét Magyarország gazdasági életének történetébe. A Magyar Általános Hitelbank minden időkön át a legnagyobb tiszteletben fogja emlékét tartani.

Budapest, 1925 február hó 5-én.

A Hitelbank ügyvitele. A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága e hó 9-én, hétfőn tartott ülésében az ügyvivő-igazgatóság eddigi tagjait az intézet ügyeinek továbbvitelével megbízta.

A TÉBE gyásza. A TÉBE szombat délben 12 órakor a Hitelbank üléstermében Ullmann Adolf báró elhunyta feletti részvétének kifejezéséül teljes ülést tartott, amelyen a pénzintézetek vezetői teljes számban megjelentek. Weisz Fülöp, a Kereskedelmi Bank elnöke meleg szavakkal emlékezett meg Ullmann Adolf báróról s méltatta azokat a nagy érdemeket, amelyeket az elhunyt nemcsak a Hitelbank, hanem a magyar mezőgazdaság, ipar és kereskedelem felvirágoztatása, valamint pénzügyeink fejlesztése körül szerzett. — Dr. Kresz Károly igazgató-helyettes előterjesztésére a teljes ülés határozati javaslatot fogadott el, amely szerint Ullmann Adolf báró emlékét jegyzőkönyvbe iktatja és részvétének kifejezéséül ugy az özvegynek, mint a Hitelbanknak megküldi a teljes ülés jegyzőkönyvének kivonatát. — Klein Gyula a Hitelbank ügyvezető-igazgatója, a Hitelbank nevében köszönetet mondott a TÉBÉ-nek és a pénzintézeteknek részvétük kifejezéséért.

A Magyar Tőzsde Club közgyülése. A Magyar Tőzsde Club pénteken délután tartotta rendes évi közgyülését. A közgyülés megnyitása előtt dr. Paupera Ferenc elnök meghatott szavakban emlékezett meg Ullmann Adolf báró haláláról. A közgyülés állva hallgatta végig Paupera beszédét. Ezután egyhangu választás utján uj alelnökül Schwarcz Jakab tőzsdetanácsost választották meg, az igazgatóságot pedig 18 taggal egészitették ki.

A Pénzről. E cimen dr. Kepes Ernő, a jeles közgazdasági iró érdekes munkát irt, amely most hagyta el a sajtót. A szerző müvében a megváltozott gazdasági helyzettel foglalkozik. A háboru következtében elveszett az ország, illetőleg az egyes emberek minden feleslege (aranya) s e rendkivüli leszegényedés eredményeként jelentkezik a papirvaluta. E papirvalutának törvényei egészen mások, mint az aranyvalutáé, aminthogy a szegény ember létfeltételei is egészen mások, mint a gazdag emberéi. Eme tény fel nem ismerése — ami kivált a hitelnyujtás kérdésében nyilvánul meg végzetes erővel — folytonos válságban tartja az országot és a nyomoruság folytonos növekvésére vezet. A könyv, amelyet a szerző Marczali Henriknek ajánlott, a Magyar Nemzetgazda kiadásában jelent meg és kiadóhivatalunk által is kapható. Ára 84.000 korona.

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágyaosztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Szopogasson köhögés ellen

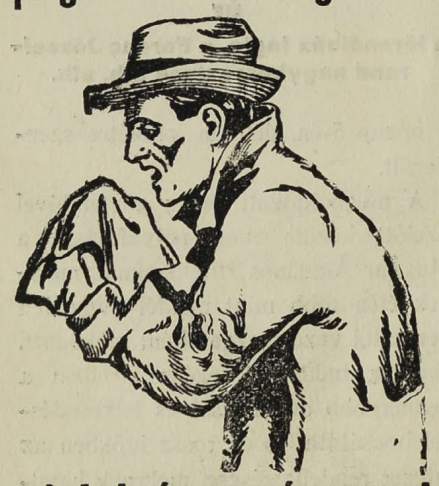

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.
Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

SZÓRAKOZÁS

A Nyu bemutatója lesz a Vigszinház e hetének irodalmi és művészi nagy eseménye. Oszip Dümov „mindennapi tragédiája“ nemcsak a különösen érdekes meseszövés révén, de az egymásra torlódó képek gazdagságával és hatásos voltával érte el világsikerét. A szombati bemutatóig az Ezüstlakodalom, Paul Géraldy páratlanul szép szinjátéka dominálja a műsort. Csütörtökön a Délibábot játsszák.

A Fej vagy irás vidámsága vezet a Belvárosi Szinház e heti műsorán is. Lakatos László nagyszerü komédiája, amely hiressé vált annál a külön érdekességénél fogva, hogy a benne szereplő művészek kettős szerepekben lépnek föl, szerdán, pénteken és vasárnap este kerül szinre. Táblás házak mulatnak a Fej vagy irás brilliáns szellemességein és ünneplik Titkos Ilona, Törzs Jenő, Mészáros Giza, Kertész Dezső ragyogó együttesét. Csütörtökön, szombaton a Ki babája vagyok én cimü francia bohózat van műsoron, amelynek mulatságossága és népszerüsége már közmondásos. Vasárnap délután Szenes Béla remek Olasz asszonyát adják 49-edszer.

A Menyasszonyi fátyol (Fleur D'Oranger). A Renaissance-Szinház szombaton mutatja be Birabeau és Dolley vigjátékát Karinthy Frigyes fordításában. A Párizsban több mint egy éve állandóan műsoron levő legmulatságosabb vigjáték főszerepeit Somlay, Bérczy Ernő — aki egyben a darab rendezője —, Bóth Klári, a szinház vendége, Jankovich Magda, Harsányi, Bacsányi Paula, Turay Ida, Keller Erna és Földy Anna játsszák. A hét többi napján: csütörtökön, pénteken ifj. Gaál Mózes egzotikus miliőben játszó nagyhatásu szinműve, Az idegen; szerdán az 50. előadásához közeledő Lengyel Menyhért-komédia, A waterlooi csata kerül szinre. Vasárnap délután Csókoljon meg!

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
A februári szenzációs műsor!
Kezdete 8 órakor.

A Szulamit sikere elsőrendü szinházi szenzáció. Minden várakozást meghalad az a siker, amelyet a Blaha Lujza-Szinház szenzációs Szulamit-előadása aratott. Közönség és sajtó egyhangu lelkesedéssel állapitotta meg, hogy a Szulamit előadása olyan szép, szines, érdekes és magával ragadóan hatásos, amihez foghatót budapesti operettszinház még nem produkált. Bübájos keleti zene és évezredes erejükkel megrendítő egyházi énekek, pazarul pompás diszletek, kápráztató jelmezek, szédítő táncprodukciók teszik felejthetetlenné a Szulamit-estét. Nincs szó, amely eléggé tudja dicsérni az előadást. Harmath Hilda Abigail szerepében a legnagyobb magyar primadonnák sorába lépett. Palay Matild a cimszerepben fenséges Szulamit volt. Nádor Jenő férfias tenorja elragadóan csengett a régi keleti melódiákban, Déri Jenő egyházi éneke művészi élmény, Boross Géza, Heltai Andor, Ihász Lajos, Fülöp Sándor komikuma falrengető hahotákat kelt. Igazi művészi szenzáció R. Szentpál Olga növendékeinek és Mirkovszky Mária klasszikus tánca. A megerősitett zenekar virtuózan adja elő a Szulamit zenéjét, amelyet eredeti héber motivumokból részben összeállitott, részben szerzett Donáth Ede. Belátható időkig minden este a Szulamit lesz a Blaha Lujza-Szinház műsorán.

Corvin-Szinház
A nősténysáján
Premier pénteken
Főszereplő:
Barbara La Marr
Orion-film

Kubla Richard, a prágai operaház tenoristája, két estén vendégszerepel a Városi Szinházban. Az ünnepelt tenorista pénteken, február 13-án, Máthé Rózsival együtt a Carmenben, február 16-án, hétfőn, a Parasztbecsületben és a Bajazzókban vendégszerepel. Jegyeket mindkét előadásra vasárnap reggeltől árusit a Városi Szinház pénztára és a jegyirodák.

Ujra Altona-hete lesz a Magyar Szinháznak. Ezen a héten is négyszer kerül szinre a szezón legérdekesebb és legnagyobb sikerü drámája. Szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap este játsszák Fazekas Imre szinművét, amely csodálatos irói müvészettel oldja meg páratlanul nehéz témáját. Táblás házak szakadatlan sorozata tapsol az Altona drámai szépségeinek és a páratlan előadásnak, amelynek diszei P. Márkus Emilia, Bajor Gizi, Csortos Gyula. Csütörtökön Drégely és Liptai végtelenül mulatságos vigjátéka, A vörös ember megy.

Minden este: Halló, Amerika! A Fővárosi Operettszinház műsorát természetesen a szenzációs amerikai revü tölti be. Vasárnap délután A nótás kapitányt adják.

A szerelem hódit, a vidámság gyujt a Juhászlegény, szegény juhászlegény ragyogó előadásán a Városi Szinházban. Az elragadóan kedves, szép zenéjü magyar ujdonságot lelkesedéssel fogadta a közönség; sokat kacagott Török Rezső pompás és ízes parasztfiguráin, elragadtatva élvezte a darab friss és szines romantikáját, sorra megismételtette Magyar László szép magyar muzsikáit s forró hangulatban tapsolta a függöny elé ujra meg ujra a szerzőket s a kitünő szereplőket. A nagyszerü dalosjátékát a héten szerdán, szombaton és vasárnap este kerül szinre a Városi Szinházban.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. TELEFON J. 21-16.
A felülmulhatatlan februári műsor!
PENSYLVANIANS-BAND FEBRUÁR HÓ 1-TŐL JÁTSZIK
DHERY — BALLET
A PÁRISI OLYMPIA TAGJAINAK VENDÉGJÁTÉKA
MESSTER & MAY
A KONTINENS LEGJOBB MONDAIN-TÁNCOSAI
és a szenzációs kisérő műsor!

Lábass Juci és Király Ernő ujra átvették szerepeiket a Marica grófnőben a Király-Szinházban. Minden este Lábass Juci és Király Ernő játsszák a világhirü operett főszerepeit.

Lábass Juci és Király Ernő minden este a „Marica Grófnő“-ben

A gyermekek legolcsóbb és legjobb szórakozása a Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68) vasárnap délutáni előadása mesejátékokkal, táncokkal, tréfákkal és mókákkal.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

Belvárosi Szinház. Szerda: Fej vagy irás. Csütörtök: Ki babája vagyok én. Péntek: Fej vagy irás. Szombat: Ki babája vagyok én. Vasárnap délután: Az olasz asszony (3); este: Fej vagy irás (fél 8).

Magyar Szinház. Szerda: Altona. Csütörtök: A vörös ember. Péntek, szombat: Altona. Vasárnap délután: A vörös ember (3); este: Altona (fél 8).

Lábass Juci és Király Ernő minden este a „Marica Grófnő“-ben

Renaissance-Szinház. Szerda: A waterlooi csata. Csütörtök: Az idegen. Péntek Szeretni. Szombat: Menyasszonyi fátyol (először). Vasárnap délután: Csókoljon meg (fél 4); este: Menyasszonyi fátyol (fél 8).

Blaha Lujza-Szinház. Vasárnap délután: Postás Katica (3). Egész héten minden este: Szulamit (fél 8).

Városi Szinház. Szerda: Juhászlegény, szegény juhászlegény. Csütörtök: Az iglói diákok. Péntek. Carmen. Szombat: Juhászlegény, szegény juhászlegény. Vasárnap délután: Krizantém (3); este: Juhászlegény, szegény juhászlegény (fél 8).

Király-Szinház. Vasárnap délután: Árvácska (3). Egész héten minden este: Marica grófnő (fél 8).

Lábass Juci és Király Ernő minden este a „Marica Grófnő“-ben

Pola Negri és Norma Talmadge hatalmas világattrakciói zsufolt házakat vonzanak a Royal-Apollóba. Előadások egynegyed 6, fél 8, háromnegyed 10 órakor.

Royal-Apolló (J. 118-94). A diadalmas asszony (8 felv., Norma Talmadge). — Párizs árnyai (7 felv., Pola Negri). Fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10.

Kamara (Telefon: J. 140-27. Dohány- és Nyár-utca sarok). A Mississippi rabjai 8 felvonásban. A két kis lovag. Miss Lilian személyes fellépte. Fél 4, 5, háromnegyed 7, fél 9, 10 órakor.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI U. 18.
AZ UJ FEBRUÁRI MŰSOR. — POTT, STEINHARDT, WINDHOPP, TÜRK stb. felléptével. Kezdete 8/4 8 órakor.

Fullánkok

...

A kereskedelmi kamara

mintha kissé későn ébredt volna fel. A napokban ugyanis foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy kiket jelöljön ki a főváros közgyülésen való hivatalos tagsági helyekre. Az értekezleten résztvevő kamarai tagok egyhanguan a kamara autonómiájának igen súlyos megsértését látták abban, hogy a kamarai tagok sorából betöldendő öt helyre husz jelöltet kell előterjeszteni, akik közül a kereskedelmi és ipari viszonyokkal tisztában nem lévő belügyminiszter előterjesztésére az államfő nevezi ki a városatyákat. Ugyancsak kifogásolták azt is, hogy a törvény a kereskedelem és ipar ősi és mindig féltve őrzött paritását negligálva, a kamara kereskedelmi osztályának kevesebb jelölt ajánlására nyujtott lehetőséget, mint az ipari osztálynak. Valóban ezek sérelmek. Igazat adunk a kamarának, szószerint aláirjuk mindazt, amit ők most határoztak, de sajnos, az orvosságot nem találjuk. De csodálatosnak tartjuk azt, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara most riad föl és most veszi észre, hogy arculcsapták, mikor ebből az arculcsapásból már törvény lett. Vagy nem különös-e az, hogy amikor itt heteken és hónapon át, szinte napról-napra hangos szónoklatok hirdették, hogy milyen abszurdumokat akarnak a törvénybe belevenni, akkor a kamara nem akart, vagy nem ért rá tiltakozni. A fővárosi törvény megszületését hatalmas politikai kampány előzte meg. Ha csak most eszmél erre a kamara, akkor ez annyi, mint eső után a köpönyeg.

Miért kérdeznek

az emberek olyasmit, amire ők maguk is pontosan tudják a feleletet. Miért kérdi például Csilléri András, hogy bérbeadják-e a főváros üzemeit, amikor nagyon jól tudja, hogy közgyülés nélkül erre nincsen mód? Vagy miért kérdi ugyanez a Csilléri András, hogy vesz-e föl kölcsönt a főváros tanácsa, amikor tökéletesen tisztában van vele, hogy a kölcsön felelősségét a közgyülésnek kell viselnie és bolond lenne az a hitelező, aki a tanács szakállára hitelezne, amikor a tanácsnak ehhez nincs is törvényes szakálla? De hát ők kérdeznek a végletekig, mert azt hiszik, hogy a sok fölösleges kérdés között akadhat egy vagy kettő, amely valakinek kellemetlen. És ha kellemetlenkedni kell, akár a saját polgármeserüknek is, azt azután ők igazán nem engedik át másnak.

Uj fogalom

vonult be a választási küzdelembe és ez az uj fogalom Folkusházy Lajos alpolgármestert tiszteli atyja gyanánt. Nem tudjuk, melyik módszer az, amelyet súlyosabban kell megbélyegeznünk, a Wolffé-e, vagy a Folkusházyé-e? Wolff Károly kereken tagadott. Ők nem hamisitottak, ők mindent rendesen csináltak, nincs semmi baj, a választói névjegyzék tökéletes. Ezzel szemben Folkusházy röviden kijelentette, hogy történtek hibák, dehát az pusztán és kizárólag alantas tisztviselők „elirása" és ügyetlenkedése. A választók ezrei vesztették el választójogukat azért, mert az alantas tisztviselő urak ügyetlenkedtek és elirtak. Segiteni pedig sem a mélyen tisztelt központi választmány, sem Folkusházy alpolgármester ur nem segitettek. Pedig nagyon érdekes lenne megtudni, hogy kik voltak azok az „alantas" tisztviselők, ki válogatta össze őket? Mert mi egészen nyiltan és őszintén arra gondolunk, hogy erre az alantasságra csak az képesitett, hogy az illető tisztviselő állandó vendége lett légyen a — Sörház-utcának.

Amikor a hordó beszélni kezd

Wolff, Eckhardt, Friedrich, Petrovácz meg a többiek

Ripka Ferencet a sajtó egy részében az elmult héten élesen támadták amért a Peterdy-utcai elemi iskolában, amelynek igazgatója az ébredő Barátosi Balogh Benedek, még mindig tartanak ébredő-gyüléseket. Ezekkel a sajtótámadásokkal szemben a kormánybiztos mindenesetre tettekkel fogja megadni a szükséges feleletet, de itt is konstatálnunk kell azt, hogy mérhetetlenül igazságtalan egyes liberális lapoknak az a beállitása, mintha Ripka kormánybiztos még mindig mint létező erőket kezelné a Wolff-pártot. Nem tudunk elképzelni nagyobb igazolást az ő számára, mint azt a tényt, hogy

nincs Wolff-párti, vagy ébredő-, vagy fajvédő-gyülés, amelyen a legélesebb hordóhangon ne szónokolnának Ripka Ferenc személye és politikája ellen

és kisérőzeneként ne hangzanek fel a kurzussajtó borizü hangja. Igy van ez, dacára annak, hogy Wolff Károly az ma, aki az egyik gyülésen keserüen siránkozott azon, hogy őt támadják hordóhangon. Wolff Károly számára talán nem kell egyéb válasz, mint hogyha felsorakoztatjuk, hogy kik és hol beszélnek hordóhangon? Igy talán elég közeli példát elevenithetünk fel a kereszténypárti vezér emlékezetében, amikor a vasárnapi Guttenberg-mozgóbeli gyülésre emlékeztetünk, ahol Eckhardt Tibor, Zsirkay János és Petrovácz Gyula beszédei közben egyre-másra felhangzott a kiáltás:

— Akácfát a zsidóknak! Ha kell, bunkóval védjük meg a városházát!

Azt hisszük, Zsirkay, Eckhardt és Petrovácz ugyanazon az oldalon állanak, amelyen Wolff Károly vezérkedik.

Érdekes azonban bővebb áttekintést is nyerni Wolffék gyüléseiről. Például igen érdekes volt az a gyülés, amelyet vasárnap a Terézvárosi Keresztény Kaszinóban tartottak és ahol Csilléri András a liberálizmust tette felelőssé a proletárdiktaturáért. Az ő ajkáról hallottuk azt a milliószor megcáfolt együgyüséget, hogy a liberálizmus csak az erőseket védte és a polgár csak akkor boldogult, ha a demokrata körökbe, vagy a szabadkőmüves páholyokba lépett. Ha emlékezetünk nem csal, éppen

Csilléri urék voltak azok, akik még a városházáról is kidobálták azokat a tisztviselőket, akik nem voltak hajlandók az ő ugynevezett keresztény pártjukba belépni.

Elmondta azután, hogy a fővárosi tanács élén álló zsidó vezetők megfertőzték az iskolákat, akiket — mint mondotta — „természetesen mi eltávolitottunk onnan". Ezekről, vagy erről a zsidó vezetőről, aki a tanácsban alpolgármesteri állást viselt, egészen más véleményen volt Csernoch János hercegprimás, mint Csilléri András. És mi a hercegprimást régibb és igazabb keresztény politikusnak tartjuk, mint Csilléri Andrást.

Föllépett ezen a gyülésen az örök Fregoli, Friedrich István is. Zsonglőrösen csoportositotta

a vörösöket, a zsidókat és a kormányt, mint amelyekkel szemben állja a harcot is.

Megigérte különben, hogy nem lesz a kormánynak elég rendőre, katonája, hogy a szovjetköveteket, ezeket a szovjetbitangokat testi épségükben meg tudja védelmezni. Kitért a mai városi politikára is, amiről azonban őszintén és röstelkedve kell bevallanunk, hogy Friedrich István nem ért hozzá. Nem is mondott tehát semmi lényegbevágót, csak azt hangoztatta, hogy a harc vége csak az lehet, hogy a főváros keresztény lesz, s a másik oldal pedig ne is álmodozzék arról, hogy a hatalom valaha is az ő kezükbe jusson.

A Rottenbiller-utcában Petrovácz Gyula volt a konferanszié. Felelevenitette a rég nem hallott „konstrukció" és „destrukció" jelszavát és elmondotta — mintha már hallottuk volna! — hogy

nincs középut a keresztény nemzeti gondolat és a zsidók világuralmi törekvései között.

Eckhardt Tibor a drágasággal foglalkozott és mint közgazdász játszotta ki magát. Természetesen odakonkludált hogy a drágaság főként a bankok politikájának eredménye, a bankoké, amelyek az ország koronázatlan fejedelmei. Megigérte, hogy a keresztény gondolat győzelme esetén eme tőke koncepcióját alapjaiban rendül meg.

Wolff Károly bárányszelidén kezdte. Tiltakozott az ellen, hogy ők a gyülölet politikáját hirdetnék. Ellenkezőleg,

ők a felebaráti szeretet alapján állanak,

de szem előtt tartják, hogy felebarátaikat ugy kell szeretniök, mint önmagukat. Az pedig nem bün, ha a magyar nép önmagát is szereti. Persze annak, hogy ma Csonka-Magyarországon élünk, Wolff Károly szerint csak a liberálizmus lehet az oka. Ha olyan kocsis ül a bakon, aki a kocsit az árokba viszi, azt kell kiáltani, hogy szálljon le arról a bakról.

Nagyot ütött azután a döglött oroszlánon, a a törzsfőnöki uralmon,

melynek kivégzésében nekünk valószinüleg nagyobb érdemünk volt, mint neki. Természetesen kijelentette, hogy ha tuzottnak és reakciósnak is nevezik őket, azt hirdetik, hogy az ő programmjuk az egyedül üdvözitő. Meginvitált azután mindenkit a maga pártjába, de be kell vallanunk, hogy még a jelenlévők közül sem sokan tolakodtak ezért a kitüntetésért.

Miután Haller József konstatálta, hogy Budapest még megmenthető és Csilléri András kijelentette, hogy csak egyetlen vezér van és ez Wolff Károly, a gyülés véget ért.

Gáztámadás Ripka Ferenc ellen

Néhány tanulságos közbeszólás, amely a nemzetgyülésen hangzott el

A Főv árosi Hirlap akkor, amikor a tanács meglepetésszerüen, sőt határozott megállapodások ellenére felemelte a gáz, a villany és a viz egységárát, megirta azt, hogy ez az egész nem más, mint politikai manőver Ripka Ferenc ellen. A támadás ugyan csütörtököt mondott, de legalább napnál világosabban kiderült az, hogy a tanács többségében még mindig Wolffék szelleme dolgozik, vagy legalább még mindig kishitüen félnek attól, hogy Wolffék visszajönnek a városházára és igy nem csoda az, ha a hatalmon kivül álló Wolff uralkodó-rezsim titkos parancsai még mindig teljesülnek.

Egészen természetes volt, hogy a gáz, villany és viz árának emelése csak azért fontos ebben a pillanatban, hogy a tanács megpróbálja devalvuálni Ripka kormánybiztost, aki a drágaság lenyhitésének programmjával jött. De megnyilatkozott ebben a cselekedetben az a tendencia is, hogy a Wolff-féle együgyü deficitmentes költségvetés rendszerét tovább is megkiséreljék fentartani.

Wolff Károly és társasága a háttérben tapsolt a tanács sakkhuzásának, amely azonban nem sikerült, mert a sajtó felvilágositotta a közönséget és igy az egész árdrágitás ódiuma a tanácsra hull vissza, mert a jól kiszámitott telitalálat nem érhette Ripka Ferenc kormánybiztost.

A napokban azonban határozottan hangot adtak Wolffék ennek a titkos örömüknek. Törekvéseikre élénk világot vet az a kis epizódszerü jelenet, amely a nemzetgyülésen játszódott le és két-három szimpla közbeszólás alakjában Petrováczék kitünően leleplezték önmagukat.

A kormánypárt soraiból Marschall Ferenc beszélt, akiről őszintén szólva nem tudjuk megállapitani hitelesen, hogy szimpatizál-e Wolffékkal, de minden esetre Wolfféknak tetsző módon ilyeneket mondott:

— Szomoruságga l látom budapesti házak falán a viz, a gáz és a villany drágitásának hirét. Európának minden centrumában leszállitják ezeknek az árát.

Akármilyen szándékkal mondta is ezt Marschall Ferenc, bizonyos az, hogy rossz információk alapján mondta, mert sehol a világon nem szállitják le a közszolgáltatások árát, hanem már régen lassanként apró emelésekkel aranyparitásra emelték. Csak Wolffék voltak azok, akik kortespolitikából nem nyultak ezekhez az árakhoz, de rögtön felemeltetik a tanáccsal, amikor ennek a cselekménynek az ódiuma másra hullhat és a félrevezetett közvélemény nem őbennük, hanem másban kenesheti a bünbakot.

Természetes azonban, hogy Marschall Ferenc kijelentésére széles mosolyra nyilt Petrovácz Gyula ábrázata és harsogva kiálltotta oda:

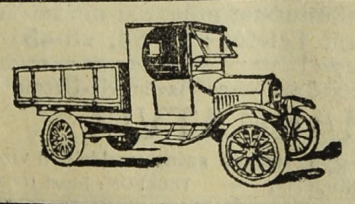

A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval **79 millió** korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

— Ugy van!

Azután igy folytatta Marschall Ferenc:

— Más városok más tételekre háritják át a növekvő kiadásokat, mert el akarják kerülni a szociális elégületlenség forrásainak kibuggyanását.

Ez a kijelentés is odavágott, ahova Wolffék kivánták. S itt már sokkal nyiltabban, sokkal mezitelenebbül, bár nem éppen szellemdusan csapott le Petrovácz, mikor azt kiállitotta:

— Ripka!

Ehhez a két közbeszóláshoz — ahogy mondani szokták — igazán nem kell kommentár. Szószerint ez volt, amit mi a Fővárosi Hirlap-ban konstatáltunk akkor, amikor a tanács hirtelen és megállapodások ellenére árdrágitásokkal lépett fel. Petrovácz, aki nincsen hozzászokva finom politikai nüanszokhoz, leleplezte önmagát és leleplezte a Wolff-párt manipulációit és azt, hogy Wolff Károly keze még mindig olyan hosszu, hogy elér a tanács asztaláig.

Marschall Ferenc már sokkal óvatosabb és diplomatikusabb embernek bizonyult, mert hirtelen kijelentette:

— Ripkát közgazdaságilag éles eszü embernek ismerem, nem bürokratikus mentalitásunak.

Hiába volt azonban a diplomácia, Petrovácz, Lendvay és Kiss Menyhért már ott állottak a hordón és tajtékzó szájjal szórták a gyülöletet Ripka Ferenc felé. Ebben a fajvédő káoszban ujra megszédült Marschall, a higgadt szónok és kissé dodonai módon kijelentette:

— Ismerem Ripkát, lehet azonban, hogy az urak jobban ismerik.

Bevalljuk, nem tudjuk, mit akart ezzel mondani, de egy bizonyos: Petrováczék egyáltalán nem ismerik Ripkát, de annál jobban ismeri Budapest közönsége Petrováczékat. Ez az ismeretség pedig mindent megmagyaráz, többek között azt, hogy a gáz árának felemelése nem volt semmi egyéb, mint fajvédő gáztámadás Ripka Ferenc ellen.

Események

Régi házak, régi kövek. A főváros és a Műemlékek Országos Bizottsága Pollack Mihálynak, Hild Józsefnek és velük együtt annak a néhány német eredetü épitésznek állitott most emléket, akik a mult század harmincas—negyvenes éveiben komolykodó, klasszicizáló stilusban épitett palotáikkal megváltoztatták Pest addigi ábrázatát. Nagy falu volt még a mult század elején Pest. Az „Invalidusok Palotája", — a mai központi városháza — a Grassalkovich palota a Hatvani-utcában (ma a Dréherház áll a helyén); a piaristák sárga háza, a Kuria épülete a Barátok-terén, a Marokkói-ház, az Orczy-ház, az Ürményi-ház; meg néhány barok-templom volt a város főnevezetessége. Csak később épült a Német-szinház a Gizella-téren, mellette a Redoute; Aman bécsi császári épitész és Pollack közös müvei. Ezeket a palotákat a mai nemzedék már nem ismerte. De Hild épitette a Lloyd-palotát, Hild épitette azt az ikerpalotát, amelyben ma a főkapitányság rezideál. Hild József müve volt a Diana-fürdő, melynek helyén ma a Kereskedelmi Bank palotája áll; a Nákó-házat, a Gresham-palota helyén és az István főherceg-szállót az Akadémia mellett. Pollack Mihály épitette a Nemzeti Muzeumot, a Festetich és Wenckheim-palotákat a Nádor-utcában; Pollack épitette a hires Párisi-udvart, az Apponyi-téren, melynek helyén ma a Belvárosi Takarékpénztár áll. Pollack és Hild mellett Zitterbarth, Breim, Kasselik dolgoztak, hogy széppé, fővárossá formálják a mezővárosias Pestet. Most, hogy ötven esztendős jubileuma van Pest, Buda és Óbuda egyesitésének: a főváros tanácsa gyönyörü könyvben, nagyszerü tudósokkal megiratta a régi házak, a régi templomok, a régi kapualjak, a régi kövek és romok történetét. Öt nyelven dicséri a multat ez a könyv, melyben stiluskorszakokra osztva foglalkozik a müemlékekkel Kuzsinszky Bálint, Szőnyi Ottó dr., Lux Kálmán dr., Csányi Károly, Foerk Ernő, Kertész K. Róbert, Lechner Jenő dr. és Gárdonyi Albert főlevéltáros. A római időkkel kezdődik a könyv. A föld alól kiásott kétezeréves városról beszél Kuzsinszky. Azután a román- és gótika-stilkorszak kövei, romjai jönnek. Aztán a renaissance-király: Mátyásnak, az emlékei jönnek. A török világból maradt fürdők már magukért beszélnek. Mária Terézia barokktemplomainak és kapualjainak egy része ma is megvan. Kedvesek azok az emlékek, amelyek a kalapos király copfstilusára emlékeztetnek. Végül József nádor korát mutatja be az albumszerü könyv, amelynek „Budapest müemlékei" a cime. Ötszázegy kép magyarázza a szöveget, melyben a kitünő tudósok nagy szeretettel beszélnek a multról, a romokról és próbálják föllkelteni a maiak fáradt érdeklődését. Talán sikerül nekik.

Politika és játékbarlang. A politikai befolyás odatolakodott már a belügyminiszterhez. Ezt a befolyást sohase láttuk megmozdulni, ha arról volt szó, hogy még egy tüdőbeteggondozót, még egy ingyentej- és ingyenkenyérállomást kell rendszeresiteni, vagy még egy népkonyhát, aggokházát kell létesiteni. De megmozdult, mert a margitszigeti játékbarlang felépitése elé akadályok gördültek és a játékbarlang fontosabb egyik-másik politikai befolyással biró képviselőnek, mint akármilyen közjóléti intézmény. Ha csakugyan igaz, hogy magyar nemzetgyülési képviselők lépéseket tettek a belügyminiszternél a margitszigeti játékbarlang engedélyezése dolgában, ez oly végzetes félremagyarázása a politikusok hivatásának, amire igen kevés példát tudunk a magyar politika életében. Játékbarlang és törvényhozói hatalom! A törvényhozás a magyar erkölcsöknek legfőbb őre és ebben az őrségben akad néhány férfi, aki eszközül adja magát olyan intézmény megvalósitására, amely aláaknázója lehet egy ország erkölcseinek. Nem tudjuk, kik azok, akik a belügyminisztert egy ilyen alantos cél érdekében megkörnyékezték. De ha lennének ilyen képviselők, már ez mutatja, mit várhat az ország attól a játékbarlangtól, mely tevékenységét azzal kezdi, hogy nemzetgyülési képviselőket ily nemzetrontó lépés megtételére befolyásolt. Ez az első próba mutatja, mit várhatunk az erkölcsi rombolások dolgában, ha a játékbarlang tervezői ilyen lépéstől nem riadtak vissza. Ha más nem, ez az első tettük a legeklatánsabb érv amellett, hogy a játékbarlangot nem lehet és nem szabad engedélyezni.

Szenzációs táncosok a Tabarinban. Most, amikor a főváros uri közönsége fokozott érdeklődéssel vesz részt a táncnyujtotta élvezetekben, nagy figyelemre számithatnak a kitünő táncművészek, akik a Rákóczi-uti Tabarinban a pompás februári műsorban föllépnek. A változatos, kedves és szép programm keretében Szuchányi Éva artisztikus és finom klasszikus táncokat lejt. Szenzációszámba megy a párizsi Olympia-szinház Dhery-balettjének vendégjátéka. Három csodásan elegáns és szép hölgy járja el originális tánckreációit, amelyek sorában különös tetszésre talál portugál Zadojuk és Les joujoux mecaniques cimü táncuk. Ezekkel egyenrangu Uester und May-nak, a kontinens legjobb mondain-táncosainak ördöngős tritt-trottja, spiccelő keringője és kacagásra késztető tánckarrikaturái. A nagyszerü táncok között Radó Sándor, a népszerü kómikus énekli el legszebb kupléit. Műsor után a közönség tánccal szórakoztatja magát.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég áruí iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolja a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Meinl-fióküzletben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

TAKARÉKOSKODIK AZ IGÉNYEK LEFOKOZÁSA NÉLKÜL HA

VILÁGIT

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipar elepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi u. 7-9. Telefon: J. 138 03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

COSULICH
TRIESTI TENGERHAJÓZÁSI TÁRSASÁG
oceánjáró luxusgőzösei indulnak:
Triestből—Nápoly—Palermo—Lissabonba:
Január 31. . . . . Martha Washington
Február 28. . . . . Presidente Wilson
Kanári szigetekre:
Február 28. . . . . Belvedere
Hetenkinti járatok Egyiptomba, Palesztinába.
Elsőrangu ellátás (francia konyha), olcsó jegyárak magyar koronában. - Jegyek előjegyezhetők a társaság irodájában:
VII., Thököly-út 2. szám.
Keleti pályaudvar indulási oldalával szemben.
Telefon: József 14-13.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellet.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone" vegyészeti Gyárak
Kollár Miklós és Breitner
özp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.
Csak az a valódi Kollarit-bőrlemez, melynek tekercsén ezen cimkével bonmai pléhszalag függ.
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk eszközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 február 18. — 7. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

„A kormánybiztos úr sajtója"-ról

beszélt a napokban Petrovácz Gyula képviselő a nemzetgyülésen és a Fővárosi Hirlap cikkét idézte. A cikk címe és szövege szó szerint e Fővárosi Hirlap-ban jelent meg és igy nem tévedhetünk, amikor abban a hitben vagyunk, hogy Petrovácz képviselő a Fővárosi Hirlapot nevezte a kormánybiztos sajtójának.

Petrovácz képviselő ur talán még soha sem találta fején a szöget, megállapitásai szinte kivétel nélkül hibásak szoktak lenni és igy nem mondunk ujat, ha azt állitjuk, hogy ez a megállapitás is messze járt a valóságtól. Konstatálnunk kell azt, bár a legkisebb mértékben sem érezzük magunkat sértve. Csak éppen azt akarjuk leszögezni, hogy a Fővárosi Hirlap mindentől és mindenkitől független, nekünk senki sem parancsol, nem vagyunk kötve se pártokhoz, se személyekhez; de a magunk jószántából — ha bármennyire nem tetszik is ez Petrovácz képviselő urnak — igenis támogatjuk Ripka Ferenc kormánybiztost minden becsületes, észszerü és eredményesnek igérkező törekvésében. Kötelességünk ez a magunk elveivel, a kormánybiztos jószándékáival, de legfőként Budapest jövendőjével szemben.

Ha ilyen értelemben gondolta és mondotta Petrovácz képviselő ur, hogy mi a kormánybiztos sajtója vagyunk, akkor nincs ellenvetésünk. Ha azonban ugy képzelte, hogy a Fővárosi Hirlap oktalan tömjénezésre, családi hizelgésre, vagy meggyőződéstelen fejbólogatásra, Wolff Károly táborának szolgai drilljében megszokott „csacsenolás"-ra vagyunk kaphatók: akkor — mint már annyiszor — ismét tévedett a képviselő ur. Persze az ő oldalukon nem ismerik az objektivitás fogalmát, ott nem tudják azt, hogy a tulsó parton is lehetnek becsületes és okos emberek és egy város érdekében boldog örömmel, tapssal és kalaplengetéssel kell fogadni minden életrevaló, segitő gondolatot, ünnepelni kell minden cselekedetet, amely épit és alkot.

Sajnos, jó öt esztendeje annak, hogy nem lendülhetett tapsra a tenyerünk. Pedig leröttük volna mi — a politikai ellentétek kikapcsolásával — az elismerés adóját Wolffal, Csilléryvel, Petrovácz-cal és Sipőcz-cel szemben is, ha nem az alkotásnak, de csak az akarásnak jeleit láthattuk volna is. Ez az irótoll, amelyet Petrovácz ur árubabocsátottnak szeretne feltüntetni, mindenkor ugy mozog és mindenkor ugy mozgott, ahogy azt Budapest általános érdekei kivánják. Nemcsak Sipőcz Jenőnek, de Bárczy Istvánnak is voltunk mi ellenzéke és nemcsak Wolff Károllyal állottunk mi kiegyenlithetetlenül éles ellentétben, de szemébe mondtuk nem egyszer a magunk véleményét Vázsonyi Vilmosnak is. Igaz, hogy nem állhattunk soha olyan élesen ellenzéki alapon, hogy az érdemeket a város polgársága nevében becsületes, nyilt, férfias szóval, kertelés és hizelgés nélkül ne nyugtáztuk volna.

Jött azután olyan idő, amikor Bárczy István és munkatársai teljesen, tökéletesen igazolódtak. Bárczyék azok közé tartoztak, akik hivatalos müködésük, ellenállásuk idején már soha ki nem törölhető módon beirták nevüket a város történetének legszebb lapjaira. Olyan teremtő munkát állitottak kápráző szemünk elé, hogy el kellett némulnia a kritikának; de bőven kárpótolta az ujság hasábjait az alkotásokról szóló beszámoló, amely volt olyan érdekes, mint a gáncsoskodás. Budapest polgárai vannak olyan komoly emberek, hogy szivesebben olvasnak az élen állók alkotásairól, mint semmittevésükről. De szolgálhatunk Petrovácz képviselő urnak eklatánsabb példával is: a hozzá sokkal közelebb álló Folkusházy Lajos alpolgármesterével. Igazán a polgárság és a sajtó pergőtüzében állott Folkusházy, a háborus közélelmezési tanácsnok: de mikor bebizonyosodott, hogy becsületesen és jól sáfárkodik, szinte egy csapásra dicséretre változott minden gáncs, amivel őt illették.

Tegye ezek után a szivére a kezét Petrovácz képviselő ur és mondja meg őszintén: nem tartana-e tyúkeszüeknek bennünket, ha az ő meddő, gyülölködő és romboló négy esztendejük után a józándéku, lelkes, munkás, alkotásokra kész és politikai felfogásunkhoz is közelálló Ripka Ferenc kormánybiztosnak utjába akadályokat gördítenénk? A programm, amit Ripka vállalt, a cselekedetek, amelyek előttünk állanak, tiszta és nemes szándékuk, amelyek minden lépéséből kisugároznak, Budapest egész lakosságának kötelességévé tették, hogy őt támogassák. A háboru lenyügözöttsége, szenvedései, a forradalom tétova, fejetlen intézkedései, a kommün rémuralma és a kurzus jogfosztó gyülölködése után ő hozta az első reménységet, hogy Budapestet vissza lehet vezetni a békés és termelő munka ösvényére, a nyugodt, megelégedett élet mühelyeibe. És ha nem lenne semmi, de semmi más okunk Ripka Ferenc törekvéseinek támogatására, akkor az az egy is elegendő lenne, hogy Petrováczék gyászos korszakának akar véget vetni. Amig ezt a célt el nem téveszti szeme elől, amig céltudatosan és a törvény eszközeinek igénybevételével törekszik az ő politikai hatalmuk megsemmisitésére: addig Ripka Ferenc nemcak a mi, de Budapest egész szabadelvü polgárságának támogatására számithat. Mert, amikor ezt cselekszi, akkor Budapest legfőbb érdekeit képviseli és Budapest legégőbb vágyát szolgálja. Ennek szolgálatában igenis a „kormánybiztos ur sajtója" vagyunk.

A demokraták és szocialisták megosztoztak a mandátumokon

Az elnyerendő mandátumok közül a demokraták 60 százalékot, a szocialisták pedig 40 százalékot kapnak

Az elmult hét a községi politikában a legnagyobb csendben mult el. A Fővárosi Szabadelvü Párt egyetlen gyülést és egyetlen megbeszélést sem tartott, ugyancsak néma volt Ripka Ferenc pártja is. A beszédek elmaradása azonban egy pillanatig sem jelentik azt, hogy a szervezkedés megszünt volna. Ripkáék a budai oldalon, a Fővárosi Szabadelvü Párt pedig a pesti oldalon

már szinte majdnem minden választókerületben kiépitette a maga szervezetét

és a most elkövetkezendő munka már csak ezeknek a szervezeteknek kiterjesztése és az agitáció kiszélesitése lesz. A látszólagos csöndet már legközelebb az agitációnak erőteljes felvétele követi.

Ugyanakkor azonban csöndesek voltak a fajvédők is. Wolff Károly antiszemita pártja sem tartott egész héten át olyan gyülést, ahol kommunális kérdésekkel foglalkoztak volna a szónokok. A csöndet azonban csak vasárnapig birták, amikor is a Vigadóban

Zsirkai János minősithetetlen otromba támadást intézett Ripka Ferenc kormánybiztos ellen.

aki ujabban — ugy látszik — legélesebb célpontjává vált az antiszemita politikának. Zsirkai támadása már olyan nivón mozgott, amely tárgyilagos vitát egyáltalán nem érdemel és személyeskedő gorombaságaira nem is fog senkitől választ kapni. Bebizonyitotta egyébként Zsirkai ur azt is, amit fajvédő társairól már régen tudunk, hogy Budapest adminisztrációjáról, a községi politikáról s ennek a nagyvárosnak óriási szervezetéről neki sincsen fogalma.

A demokraták és szociáldemokraták sem gyülésezetek a héten, ellenben arról értesül a Fővárosi Hirlap, hogy ma már teljesen elkészült a közöttük tervezett választási paktum, amelynek nagyon érdekes részletei vannak. A politikai megegyezések természete szerint ez a paktum sem kerülhet nyilvánosságra, ugy értesülünk azonban, hogy leglényegesebb pontja szerint

a polgári pártok az elnyerendő mandátumok hatvan százalékát, mig a szocialisták azoknak negyven százalékát kapják.

Az elmult hetekben többször hangzott el a vád a szocialistákkal szemben, hogy azok mindenkor saját előnyeiket kivánták biztositani a velük szövetségben lévő polgári pártokkal szemben. Ez a demokratákkal és a Kossuth-párttal kötött paktum cáfolatként tünik föl, mert

a szocialisták kivánságaikban nagyon szerényeknek mutatkoznak.

Ha visszagondolunk azonban az elmult időkre, könnyü megérteni ezt a szerénységet. A szocialisták ugyanis nagyon jól tudják, hogy amikor egyszer a városházán a forradalom alatt hatalomra tettek szert és ez a hatalmuk belenyult a kommünbe is, a városkormányzás terén nagyon megbuktak. Ilyenformán egészen természetesnek kell tartani azt, ha

a pártszövetség keretében a hegemóniát előzékenyen átengedik a polgári pártoknak.

Ebben a baloldali blokkban természetesen abban reménykednek, hogy magukhoz tudják majd ragadni a városházi hatalmat. Ebben a reményükben valószinüleg csalatkozni fognak és nagyon kétséges, hogy a csalódott remények nem fogják-e akár a választások alatt, akár a választások után magát a szövetséget is megbontani.

A főváros földönfutóvá tett pedagógusai erélyesen követelik a reviziót

Kiket itéltek el, kik itélkeztek és kikkel töltötték be az elbocsátottak helyét

A kommunizmus bukását követő idők, amelyeket a városházán Wolffék szereplése idézett fel, sehol olyan mély sebeket nem ütöttek, mint a tanitók, tanitónők, tanárok és tanárnők soraiban. A városházi inkvizitorok ezer módját találták annak, hogy mindenkit földönfutóvá tegyenek, aki nem vall velük egy világnézetet, aki nem hajlandó térdenállva imádni Wolff Károlyt, vagy aki a zsidó hitfelekezethez tartozik. Zsidó tanitót ma szinte lámpával is alig lehet találni a főváros iskoláiban és megesett az, hogy

európai hirü pedagógusokat kergettek ki az iskolából, mert zsidónak születtek.

Mert csak a felekezeti kérdés és a politikai állásfoglalás voltak a döntő szempontok. Minden más ürügynek bizonyult. Soha jobban be nem bizonyosodott ez, mint Mézes Jánosnak, a Hungária-uti iskola igazgatójának esetében, akinek most szolgáltatott teljes elégtételt a kultuszminisztérium. Ennek a Mézes Jánosnak két büne volt. Az egyik, hogy egy alkalommal Vanczák János szocialista képviselővel sörözött, a másik egy igazság, amelyet Budapest minden józan polgára aláirt, s amely ugy hangzott, hogy

Bársony István hajaszála többet ér, mint az egész Sipőcz János.

A kultuszminisztérium teljes elégtételt szolgáltatott Mézes Jánosnak és ez ujabb reményt adott a városi iskolákból kiüldözött kiváló pedagógusoknak, akiknek ügye ujabb jelentős lendületet vett két birói itélet, a Földes-itélet és a Cserni-Bedő-itélet óta. Ugyanakkor reménytkeltő a kultuszminisztériumban kialakult uj mentalitás, de legfőképen az, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos is minden erejével azon van, hogy a régi igazságtalanságokat kiküszöbölje és

mindenki elégtételt kapjon, aki azt megérdemli.

Ezt az elégtételt pedig legelsősorban annak a nyolc keresztény vallásu igazgatónak kell megkapnia, akik az ország legnevesebb pedagógusai közül valók, s akik a leghatározottabban politikai üldözésnek estek áldozatul. A nyolc igazgató: Cavalloni Pál, Ember Jenő, Ember Sándor, Gergely István, Háda József, Nagy Ede, Pusztay Károly és Szervei György. Ezek a kiváló tanférfiak annak a bünüknek estek áldozatul, hogy 1914-ben résztvettek egy tanitógyülésen, amely akadémikus módon foglalkozott a vallásoktatás kérdéseivel. A gyülésen résztvett Mosdóssy tanfelügyelő is, aki az ott történtek ellen óvást sem emelt, a gyülésnek gyorsirói jegyzetek alapján készült jegyzőkönyvét pedig Jankovich Béla akkori kultuszminiszter minden megjegyzés nélkül tudomásul vette. Wolffék tiz év után álltak

bosszut; éppen ideje lenne már, ha a megsértett nyolc kitünő pedagógus megkapná az elégtételt.

Azt hisszük, hogy ennek már el is érkezett az ideje. A Cserni-itélet rávilágitott arra, hogy

miként keletkeztek és kik csinálták a városháza tanügyi „juszticmordjait“,

amelynek tanulságait kultuszkormánynak le kell vonnia. A főváros lakossága követeli, hogy ne maradjon egyetlen itélet, egyetlen elbocsátás vagy B-listára helyezés se megvizsgálatlanul. Revizió alá kell venni mindent, amihez akár Zilahi-Kiss, akár Schöberl, akár Cserni József hozzányulhatott.

Rengeteg pénzbe fog kerülni a fővárosnak Wolffék eme szórakozása; de a letünt rezsim már amugy is olyan mérhetetlen összegeket dobált ki politikai bosszuvágyának kielégitésére, hogy az igazság helyreállitására is áldoznunk kell. Hiszen itt talán igen sok esetben már nem is az anyagi kérdés a fontos; de fontos az, hogy

makulátlan tisztességü embereknek adják vissza nyilvánosan a becsületüket.

Tudomásunk szerint harmincöt igazgatót és több mint háromszáz tanitót helyeztek politikai okokból B-listára. Ezek is teljes joggal várják, hogy hivatalos helyről, nyilban elégtételt kapjanak. De ma már nem tartanak ott ezek a meghurcolt és kitaszitott emberek, hogy megelégedjenek a saját rehabilitáltatásukkal. Általános a vélemény, hogy elérkezett az idő, amikor bünhődniök kell az inkvizitoroknak és igy ma már az a követelés merült fel, hogy

az igazságtalan itéletek hozói az ártatlanul szenvedett emberek meghurcolásáért fegyelmi eljárásban részesüljenek.

Meg kell ennek lennie, mert a Cserni-pörben bebizonyosodott, hogy a főváros pedagógusai fölött olyanok itélkeztek, akikkel szemben tényleg jogosult lett volna a fegyelmi eljárás. Megtörténhetett az, hogy a bünösök birói talárba burkolózva menekültek meg, miközben baráti szivességeket tettek, egyéni és politikai bosszut gyakoroltak.

A megindult mozgalomnak, amelynek rövidesen meg kell hoznia a revizíót, rendkivül érdekes megállapitásai lesznek.

Mindenekelőtt ki fogják mutatni, hogy pénzben mibe került a fővárosnak Wolffék politikai inkvizíciója. Természetesen fény derül arra, hogy kik voltak a birák, kik voltak a tanuk és kik az elitéltek. Elképzelhető, hogy rengeteg leleplezést kapunk majd; de

legpikánsabb leleplezések ott várhatók, hogy kiket ültettek be az elbocsátottak helyére.

A közvélemény rendkivüli érdeklődéssel várja ezeknek a dolgoknak a napfényrekerülését. A kitaszitott és megbélyegzett tanerők soraiban két párt van. Az egyik párt kártérítést követel. A másik párt megelégszik az erkölcsi elégtétellel. Az első párt tehát biróság elé akar menni, a másik párt nem akarja a fővárost sulyos milliárdok fizetésére kötelezni, ezek tehát meg akarják várni az uj törvényhatósági bizottságot, amely elégtételt fog szolgáltatni. A leghelyesebb megoldás azonban az lenne, ha minden várakozás és minden halogatás helyett azonnal elégtételt kapnának, mert ez késhetik, de el nem maradhat.

Márciusban megtartják az idegenforgalmi ankétot

Értekezlet a városházán egy ankét előkészitésére
Nyilatkozatok az idegenforgalmi akció előreláthaló sikeréről

Abban a nagyarányu akcióban, amelyet a főváros az idegenforgalom emelésére inditott, ismét egy ujabb és figyelemreméltó mozzanatot jegyezhetünk fel. E hónap 13-án értekezlet volt a városházán dr. Purébl Győző tanácsnok, a közgazd. ügyosztály vezetőjének elnöklésével, aki az értekezletet azért hivta össze,

hogy előkészitse azt az ankétot, amely március második felében lesz a fővárosban az idegenforgalom emelése érdekében.

Minden jel arra mutat, hogy a főváros felismerte ennek a problémának nemcsak erkölcsi, de gazdasági jelentőségét is, legalább erre vall az a körülmény, hogy az akció vezetésével a főváros gazdasági ügyosztályát bizták meg. Ez a kérdés valóban elsőrendü gazdasági jelentőséggel bir s csak azután a hiuság és önérzet kérdése. A háboru előtti években a nemzeti hiuság fütötte azokat a mozgalmakat, amelyeket, az idegenforgalom emelésére kezdeményeztek s céljuk nem terjedt tul azon a kicsinyességen, hogy a külföld ismerje meg kulturánkat és annak haladásához mérten értékeljen bennünket. A gazdasági bajok kiábránditottak ebből a hiuságból s most már tisztán mint gazdasági kérdést fogták fel ezt az idegenforgalom emelésére hivatott tényezők. Ismételten hangoztatjuk, hogy az akció lendületben van és a sorozatos konferenciák garantálják, hogy a problémát sikerül a megoldás utjára átsegiteni.

A pénteki értekezleten az elnöklő tanácsnokon kivül résztvettek Gálos Kálmán kormányfőtanácsos, a Menetjegyiroda vezérigazgatója, Felber Lipót, a Balneológiai Egyesület ásványvizszakértője, Zilahy Dezső, a főváros idegenforgalmi hivatalának igazgatója, Bánlaky Géza, a Gellért-fürdő igazgatója és Hamvassy István városi főjegyző. Az értekezlet megállapitotta márciusi programmját és megállapodott abban, hogy erre az ankétre kiket hivnak meg. A meghivottak közt van valamennyi minisztérium, a képviselőház, a főváros érdekelt ügyosztályai, a MÁV., a szállodások, kávésok és vendéglősök ipartársulatai, a TÉBE, a GyOSz, az OMKE, a turista és sportegyesületek, a szinházak, a zene-, valamint az összes kulturintézmények. Megbeszélték a szállodai, vám-, vizum- és utlevélügyeket, kimondották továbbá, hogy müvészi plakátokat készitenek, amelyek Budapest szépségeit mutatják be és a plakátokat a külföldi nagyobb városokban kifüggesztik. Propagandafüzeteket nyomatnak és nagyobbszabásuvá teszik az idei Szent István-ünnepeket. Kérni fogják a fővárost, hogy azt a 40.000 aranykoronát, amelyet az idegenforgalom fejlesztésére szánt, emelje fel 150.000 aranykoronára.

Ezekből az előzetes megállapodásokból is kitünik, hogy a márciusi ankét döntő jelentőségünek igérkezik az idegenforgalom szempontjából. Erre vallanak azok a nyilatkozatok is, amelyek az idevágó kérdések egész komplexumával elhangzottak.

Ripka Ferenc

kormánybiztos a következőket mondotta munkatársunknak:

— Elérkezettnek látom az idejét annak, hogy az idegenforgalmi kérdések felkaroltassanak és

az ügy maga messzemenő támogatásban részesüljön, mivel az idegenforgalom előmozditását politikai és gazdasági szempontból igen fontos kérdésnek tartom.

Szivesen vállalkozom a kezdeményező lépésekre s hogy a felmerülő tervek nyilvánosan letárgyaltassanak, szükségét látom egy ankét összehivásának. A kormány egyik tagjával történt megbeszélés után, előre is biztositva látom az inditványok sorsát.

Zilahy Dezső

az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója a következőket mondotta:

— Az a nagyszabásu megmozdulás, amely ebben az esztendőben a Szent Év alkalmából Európaszerte készül, kell hogy sorompóba állitson bennünket is, akiknek feladata, hogy a székesfőváros idegenforgalmának fejlesztése érdekében cselekedjünk. Mindenekelőtt tekintsünk körül és szigoru tárgyilagossággal biráljuk felül, hogy az idegen utas ellátása tekintetében itthon milyen intézkedéseket kell foganatositanunk arra nézve,

hogy a külföldi utas tiszta utcáju, jól világitott metropolisunkban jutányos, elsőrangu szállást, jó ételt találjon, jó közlekedési eszközök, bérkocsik, helyi hajók vigyék látni érdemes kultur-helyeink, szórakozásaink, hegyvidéki környékünk, fürdőink felé.

Programmot készitünk a kulturánk, sportunk, gazdaságunk tényezőivel egyetértően a várható idegenjárás idejére. Mindezt széleskörü propagandával hozhatjuk több külföldi nyelven a nemzetek tudtára. Propagandánk eszközei: a plakát, a prospektus, diszes kiállitásu illusztrált album, feltünő rajzu röpcédulák, szép térképek; hirdetések, cikkek a külföld jóhirü, nagy publicistásu sajtójában. A mindenféle propagandaeszköz előállitásának költségeit közösen viseli a főváros idegenforgalmi hivatala az állam anyagi támogatásával és az érdekelt idegenforgalmi ipari vállalatok.

Mindazt, ami a magyarországi utlevél láttamozás, megérkezés, elutazás, vámvizsgálat terén megakadályozza az idegenforgalom kifejlődését,

észszerüen meg kell reformálni.

A vasuti kedvezmények terén például kell venni Olaszországtól. A külföld előtt nagyon vonzóerejü lesz a Jókai-centennárium, amelynek bizottságával érintkezésbe lépünk s programmjuknak oly módon való kiegészitését kérjük, hogy az szintén alkalmas legyen az idegenek idecsábitására.

Dr. Dalmady Zoltán:

— Szükséges, hogy most a Szentév alkalmából propaganda szerveink különös súlyt helyezzenek

Magyarország egyháztörténeti és egyházmüvészeti nevezetességeinek ismertetésére.

Hazánk ily tárgyu nevezetességei, tudomásom szerint eddig még nem használtattak ki az idegenforgalom emelésére. Javaslom, hogy a főváros lépjen érintkezésbe a kultuszminisztériummal és eszközölje ki, hogy kulturális oktató intézményeink idegen nyelven tartott előadás-sorozatokat rendezzenek, amelyek a szakszerü továbbképzés szolgálatában állanának.

Gálos Kálmán:

— Arra kell törekednünk, hogy országunkat az idegenforgalomra alkalmassá tegyük.

Az utaink rosszak, az élelmezés drága, szállodáink részben drágák, részben rosszak.

A vezetésem alatt álló szervezet a világszövetségben levő külföldi utazóirodákkal állandó összeköttetésben van és a siker a szövetség kezébe van letéve. Rómában külön utazási irodát fogunk felállitani a Szentév alkalmából s annak helyiségében külön propaganda-irodát állitunk fel Magyarország és Budapest részére. Az utazási irodák európai szövetsége az idén Budapesten fogja megtartani értekezletét s igy a sikert biztositva látja.

Bánó Dezső:

— Az idegenforgalom emelése terén kevés történt eddig, de tervszerü és állandó munkával mégis célt érhetünk.

Szükséges, hogy a vasuti dijszabásból 50—100 százalékos kedvezményt kapjanak azok, akik a római Szentév alkalmából Budapesten átutaznak,

mert ez a szállodai és egyéb adókból bőven megtérül.

Felber Lipót:

— Szükség van idegenforgalomra. Fejleszteni kell az embersportot s nemzetközi futballversenyt kell rendezni. A főváros épitsen uszócsarnokot versenyek tartására.

Bánlaky Géza:

— Szükségesnek tartom, hogy a nagy ankét minél előbb hivassék össze és az albizottságok alakittassanak meg. Ez albizottságok között nagy fontossága van a propaganda, müvészi, sport és vasuti bizottságok megalakitásának.

Dr. Purébl Győző:

— A székesfőváros tanácsának közgazdasági ügyosztálya a maga hatáskörében igyekezett a rendelkezésre álló anyagi eszközök mértéke szerint az idegenforgalom ügyének eleget tenni.

Támogatta azt a nagy munkát, amelyet a hivatal igazgatója hozzáértésével kifejtett. Minden körülmények között pénzre van szükség,

hogy a hivatal megkezdett összeköttetéseit nagyszabásuan kifejtse. A főváros a maga anyagi viszonyaihoz mérten szivesen hoz áldozatot,

de mások is, különösen az érdekeltek szintén kapcsolódjanak bele a hivatal propagandamunkájába, még pedig áldozatkészséggel.

Glück Frigyes

a szállodások és vendéglősök ipartársulatának diszelnöke:

— Az idegenforgalom emelése azon mulik,

hogy olcsóbbá tudjuk-e tenni Budapesten az idegenek ittartózkodását.

Erre a kérdésre a városházán tudnának megfelelni, mert a városházától függ, hogy redukálja-e a szállodai adókat,

amelyek annyira megdrágitják a szállodát, hogy Budapestre ma már alig jön idegen.

Ki kell jelentenem, hogy

a magyar szállodásipar válságos helyzetbe jutott

és ha a helyzet nem változik, számolni kell azzal, hogy a legjobb szállodák beszüntetik üzemüket. Aki a város idegenforgalmát emelni akarja, az nem zárkózhatik el a kérdés elől, hogy

a szállodai adók csökkentésével megkönnyitse az idegeneknek a Budapesten való tartózkodást.

A szállodások köszönettel vennék, ha az idegenforgalmi ankét ezen a téren eredményt érne el.

Maul
KAKAÓ CSOKOLÁDÉ PRALINÉ
BUDAPEST, X., DREHER-TELEP. :: TELEFON: József 56-40.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
LŐWI M. és KANDIA KERESKEDELMI Rt.
BUDAPEST, VIII., MÁTYÁS-TÉR 15 SZÁM
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 25—21

Idegen kezekbe akarják juttatni Budapest fürdőit

A játékbank már is kivetette hálóját a főváros fürdőire

Alig pár hónapja, hogy a köztudatba átment az idegenforgalom emelésének szükségessége s a közerkölcsök parazitái máris értékesíteni akarják azokat a szép álmokat és ábrándokat, amelyeket az idegenforgalom javulása festenek a szegény, kiéhezett, leromlott, félig agyontartarozott város lakóinak szemei elé. Azzal a mozgalommal, amely az idegenforgalom emelése érdekében megindult, szinte egyidőben keletkezett az a másik akció is, amely Budapestet játékbarlanggal akarja megajándékozni. Azok, kik ezt az utóbbi akciót vezetik, arra számítanak, hogy

az idegenforgalomra éhes város könnyen megalkuszik a maga szigoru erkölcsi felfogásaival és az idegenforgalomnak meghozza még azt az áldozatot is, hogy hozzájárul egy játékbank felépitéséhez.

Csodálatos, hogy a játékbank eszméjét azok vetették fel, akik Budapest erkölcseinek romlásáért az ugynevezett „idegen faj" teszik felelőssé. De beszéljünk csak nyiltan, a gyermek pontos megnevezésével: a fajvédelem értett annak beállításához, hogy miként kell ugy feltüntetni Budapest erkölcsi viszonyainak a leromlását, mintha ez a leromlás tisztára csak a zsidó kapitalizmusnak a következménye lenne. S mit látunk most? Azt, hogy

a játékbank tervét olyanok akarják megvalósitani, akik sokkal közelebb állanak a fajvédelemhez, mint a zsidó kapitalizmushoz

és látjuk ezenfelül azt is, hogy akkor, amikor üzletről van szó, egyáltalán nem válogatnak abban, hogy az a kapitalizmus milyen eredetü. A játékbankot dollárokból akarják felépiteni s ezzel idegen kézbe akarják juttatni azt a hatalmat és befolyást, amely Budapest erkölcsi életét irányitaná.

Menjünk tovább egy lépéssel. Ugyancsak a fezőrök most már nemcsak játékbankot akarnak,

hanem a város összes fürdőit is birtokba szeretnék venni.

Az üzletet azért tartják csábitónak, mert a játékbank következtében beálló idegenforgalom-növekedés lényegesen megjavitaná a fürdőkonjunktúrát is. Természetes, a legcsábitóbb igéretekkel környékezik meg a fővárost. Sok milliárdos befektetésre kötelezik magukat arra az esetre, ha Budapest lemond az ő javukra fürdőiről. Amilyen fantasztikus ez az üzleti terv, éppoly felháborító is. Felháborító már azért is, mert a fezőrök és érdekcsoportjaik azt merik feltételezni Budapestről, hogy fürdőit, amelyek legféltettebb kincsét képezik, odadobja megszorultságában az amerikai tőke kapzsiságának. Hogy ez az érdekcsoport a maga vakmerőségét, tolakodó elbizakodottságát szelidebb szinekkel aláfesse, az egész fürdőügyet olyan szinben tünteti fel, mintha egyetlen és legfőbb vágya Budapest idegenforgalmának emelését a munkaalkalmak szaporitása és ezzel a munkásviszonyok megjavitása lenne. Mindezek a behizelgően hangzó igéretek azonban nem szédítették meg Budapestet. Beavatott helyen nyert értesülésünk szerint ugyanis szó sem lehet arról, hogy Budapest eladja fürdőit, amelyeket Európa legszebb, legmodernebb fürdőivé fejlesztett. Ezek a fürdők a fővárosi maradnak s elképzelhetetlen egy olyan helyzet, amely Budapestet arra kényszeritheti, hogy e fürdők feletti való hatalmát kiadja kezeiből. Csak arról lehetne szó, hogy az a pénzcsoport, mely a margitszigeti játékbank felépitését tervezi, tőkéjével belekapcsolódik a főváros fürdőüzemébe, pénzével hozzájárul a fürdőüzem fejlesztéséhez s ezért egy megfelelő haszonban részesedik. Ebben a vállalkozásban legfeljebb mint üzlettárs vehet részt, de egyeduralomra soha sem tehet szert.

Nem vártunk más állásfoglalást azoktól, akik a főváros fürdőügyeit intézik. Mert ha a fővárosnak egyáltalán nem érdeke, hogy a Margitszigeten játékbank épüljön, még kevésbé érdeke, hogy Budapest egész fürdőügye alájarendeltessék a játékbank kérdésének. Aki a főváros erkölcseivel nem tartja összeegyeztethetőnek, hogy a Margitsziget az erkölcstelenség forrása legyen, annak még inkább kell irtózni attól a gondolattól,

hogy a fürdőügy feláldozásával elősegitse egy erkölcstelen intézmény megvalósulását.

És itt ujból vissza kell térnünk azokhoz a körökhöz, amelyek ezeket az akciókat forszirozzák. Értesülésünk szerint ezekben az akciókban két budapesti bankcégnek van szerepe. Az egyik cég: Luczenbacher és gróf Teleki bankháza. A kéz tehát, amely Budapestet az idegeneknek felkinálja, nem Jákob, hanem Ézsau keze. Hiszen csak ki kell ejtenünk a Teleki nevet, hogy emlékezetünkben felidéződjék mindaz, amit az „idegen faj és idegen tőke" jelszava alatt a fejéhez vagdostak annak a kapitalizmusnak, amely Budapestet nagygyá, széppé, világhirüvé tette. Egy Teleki név hez füződik az a fajelmélet, amely megindítója volt Magyarországon a gyülöletnek és széthuzásnak s most egy Teleki vállalja a fezőr szerepét s idegeneknek akarja kiszolgáltatni Budapestet... Nem, ez a szégyen nem fog megesni Teleki Pál gróf volt miniszterelnök tudományos fajelméletén. Budapest megmarad a budapestieké, azoké, akik követ összehordták és hatalmassá épitették. Hogy ezek csakugyan idegenek-e, nem tudjuk, de ha két idegen között választania kell, mégis csak megmarad amellett, akinek legszebb éveit köszönheti. Ezt annál inkább megteheti, mert az idegen nem is — idegen neki.

Mert hiszen az 1910. évi statusrendezés a székesfővárosnál, nem ötletszerüen készült az a nagy szabályrendelet, amely azt megalapozta, hanem abból a szükségletből kifolyólag, hogy a székesfővárosnak az 1872. évi törvényben megállapitott szervezete már 1910-ben szűknek bizonyult. Hiszen az akkori indokolásban maga Bárczy polgármester azzal indokolta a létszámrendszeresitós problémáját, hogy a 300,000 lakosu városnak keretét messze tullépte akkor a székesfőváros, hiszen 800,000-ig jutott el a lélekszám. Ennek következtében

azok között a keretek között, amelyek egy 300,000 lakosu városnak voltak szánva, már akkor se tudott lélekzeni.

Már most a szanálási törvény természetszerüleg olyan praemissából indult ki, amely az országra nézve igen, de a székesfővárosra nézve egyáltalában nem állhat meg. Az országra nézve a trianoni hadüzenet (békeszerződés) folytán az a kellemetlenség származott, hogy magyar impérium alatt Nagy-Magyarországnak csak kis része maradt, a többit a megszálló hatalmak tartják megszállva ezidőszerint és igy természetszerüleg azt a nagy igazgatást, bürokráciát, amelyet ez a nagy terület igényelt, Csonka-Magyarországon nem lehet fentartani. Kétségtelen tény azonban ezzel szemben, hogy a székesfőváros sem területében nem fogyott meg, sem lakosainak a száma nem csökkent. Pontosan a székesfőváros az a terület, ahol a létszámredukciónak semmiféle jogosultsága nincs.

Kifejti azután Petrovácz képviselő, hogy sem a harmadik alpolgármesteri, sem a „halálraitélt" ügyosztályokat nem lehet megszüntetni. Majd igy folytatja:

— Ha tehát ezek a megállapitások, amelyeket én is aláirok és teljesen helyesnek tartok, fennállanak, akkor

nem vagyok képes megérteni, hogy irhat a kormánybiztos ur sajtója a következőképen (olvassa): „Nincs mentség a halálraitélt ügyosztályok részére." Azt mondja; az elterjedt hirekből egy szó sem igaz. A belügyminiszter ur nem vonta vissza a hat ügyosztály megszüntetésére vonatkozólag kiadott rendeletet és az teljes egészében ma is fennáll, a helyzet tehát az, hogy

a tanács egészen nyilvánvaló szándékkal mesterségesen halogatja az ügyosztályok megszüntetésére vonatkozó rendeletet,

tehát csak azt lehet elérni, hogy a lehető legrövidebb idő alatt a belügyminiszter maga fogja kijelölni a B-listára szánt ügyosztályokat és tanácsnokokat, és a főváros kormánybiztosa utján fogja a leépitő rendelkezéseket végrehajtani. Ezt a lap ugy állitja be,

mint a legilletékesebb helyről származó nyilatkozatot.

— Ezen hirnek, én nem tudok annak dacára, hogy ilyen félhivatalos lap áll rendelkezésemre, hitelt adni, mert meg vagyok róla győződve, hogy a belügyminiszter ur, aki előadásában a közigazgatás egyszerüsitésének kérdésében nem a tisztviselői, hanem inkább az adminisztrativ munka redukcióját látja szükségesnek, azt hiszem, hogy ugyanaz a belügyminiszter ur nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy a közérdek rovására olyan ügyosztályok szüntessenek meg, amelyekeit ha nem volnának, most kellene felállitani.

*

Nem vitatkozunk Petrovácz képviselő urral abban a tekintetben, hogy szükségesek-e a „halálra itélt" ügyosztályok, mert mi sem vagyunk ennek a „leépités"-nek valami lelkes barátai; de konstatáljuk, hogy a hirek, az információk, amelyeket irtunk és ő felolvasott, igenis igazak és azok tényleg a „legilletékesebb" helyről származtak.

Petrovácz és a Fővárosi Hirlap

„A kormánybiztos sajtója" és a létszámapasztás

Petrovácz Gyula nemzetgyülési képviselő a költségvetés parlamenti tárgyalása során beszédet mondott, amelyben bővebben foglalkozott a városházi létszámredukció kérdésével. Beszéde során felolvasott egy cikket, amely — mint mondotta — „a kormánybiztos urnak a sajtójá"-ban jelent meg. A cikkben nem volt nehéz felismernünk a Fővárosi Hirlap egy közleményét, amely kizárólagos értesüléseket tartalmaz. Ezzel a felolvasással Petrovácz képviselő ur elérte azt, hogy információi, amelyekből fejtegetései kiindultak, ezuttal, egyetlenegyszer és kivételesen teljesen helytállók voltak.

Nem érdekelnek bennünket tulságosan a képviselő ur fejtegetései, amelyek — miután a létszámapasztás lehetetlenségét célozták, nem is állanak olyan távol a mi véleményünkhöz —, de itt is meg kell állapitanunk, amit vezércikkünkben bővebben kifejtünk, hogy tudnillik a Fővárosi Hirlap sem nem a kormánybiztos sajtója, sem senki másé, csak azé az olvasóközönségé, amely esztendők hosszu során át hozzászegődött. Nincs kérdés, amelyben nem a magunk, független véleményét mondanánk el, de viszont az is szuverén jogunk, hogy a magunk módja szerint konstatáljuk azt, ha valaki becsületes, jó munkát végzett.

Petrovácz képviselő ur beszédének a Fővárosi Hirlap cikkével polemizáló részét egyébként itt adjuk szószerint való szövegében:

— Petrovácz Gyula: T. Nemzetgyülés! A költségvetési vitának ebben a nagy panaszkönyvében többen foglalkoztak már a falu problémájával, a községi közigazgatás problémájával. Én engedelmet kérek, hogy ennek kapcsán néhány székesfővárosi kérdéssel foglalkozhassak. Az egyik

a székesfővárosi létszámredukció problémája.

A belügyminiszter ur rendezett rendeletet intézett a székesfőváros tanácsához, amelyben a szanálási törvénnyel kapcsolatban felhivta a tanácsot, hogy gondoskodjék arról, hogy a létszámredukciót a székesfőváros közigazgatásában, intézeteiben és üzemeiben a lehetőség szerint foganatositsa és gondoskodjék arról — anélkül, hogy a közérdek sérelmet szenvedne —, hogy a székesfőváros igazgatásában bizonyos foku létszámcsökkentés álljon elő. (Lendvai István: A galiciaiak létszámát kellene csökkenteni!) A miniszter urnak ez a rendelete teljesen korrekt és teljesen helyes. Nem helyes és nem korrekt azonban az, ami ezenkivül történt, az a kommentársorozat, amelyet ehhez a rendelkezéshez füznek,

amely kommentárorozatok egyrészét az ellenzéki sajtó, másrészt azonban magának a kormánybiztos urnak a sajtója füzött ehhez a rendelkezéshez.

A sajtó t. i. a belügyminiszter ur rendeletét oda igyekszik magyarázni, hogy a miniszter ur azt kivánja, a székesfővárostól, hogy a közigazgatást redukálja arra a mértékre, amely mértékben az 1910-ben volt, vagyis 15 esztendővel ezelőtt, hogy tehát bizonyos ügyosztályok, hivatalok szüntettessenek be és hogy szünjenek meg az olyan állások, amelyeket 1910 óta kreáltak. Ez olyan kivánság volna, mintha valakitől azt kivánnánk, hogy vegye fel a 15 év előtti levetett ruháját, amelyet akkor azért volt kénytelen levetni, mert szük volt már neki.

A sötétben fénylő kávébab

magában rejti a délszaki növények aromás illatát és a forró égöv gyógyitó sugarait. A sötéten fénylő kávébab életelixir. A bölcs arabs azonban csak valódi babkávét iszik, minden pótlék nélkül. „Cohuah"-nak, magyarul „Az erő"-nek nevezi a kávét.

Meinl Gyula r.-t.

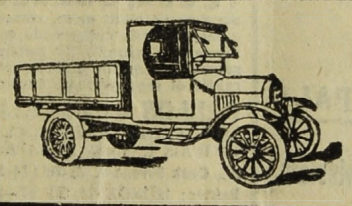

A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval **79 millió** korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

TŐZSDEI HIRADÓ

Uzsora-járvány a fővárosban

A tanács előterjesztése a kézizálogra adott uzsora-kölcsönök dolgában

Budapest utcáin és nyilvános helyiségeiben a legszemérmetlenebbül űzi az uzsorai a maga keritő munkálkodását. Amerre megyünk, apró röpcédulákat nyomnak a kezünkbe, melyeken ez a kérdés olvasható: „Nincs pénze?“ A röpcédula hátán aztán a gyanus hangzásu cég tolakodó módon kinálja fel a maga Wertheimszekrényét. Ékszerre, szőnyegre, szőrmére, zongorára, autóra és mindennemü értéktárgyra pénzt kinál, de elhallgatja azokat a horribilis kamatokat, amelyeket a kölcsön után szed áldozatitól. 3—4 százalékos heti kamatra adják a kölcsönöket a megszorultaknak, akiknek a pénzszükség pillanataiban sejtelmük sincs arról, hogy ez a kölcsön a vesztüket jelenti.

Erre az uzsoraüzletre ujabb időben tönkrement bankbizományosok és más ehhez hasonló existenciák adták magukat, anélkül, hogy erre külön hatósági engedéllyel birnának. Igaz, hogy a kormány a pénzhiány beálltakor szemet hunyt az ilyen üzletek kötésénél, de a kormány akkor nem gondolhatott arra, hogy ezek az uzsorakölcsönök hovatovább annyira elfajulnak, hogy romlással és pusztulással fenyegetik a főváros polgárait, kisiparosait és kereskedőit.

A rombolás következményeiről immár tudomást szerzett a főváros tanácsa is,

mely a bajok elháritására szükségesnek tartja, hogy a kormánytól intézkedést kérjen a garázdálkodások korlátozására.

A tanács, dr. Purébl Győző tanácsos előterjesztésére ugy határozott, hogy felterjesztést intéz a kormányhoz, melyben kéri, hogy

terjessze a nemzetgyülés elé azt a törvényjavaslatot, amelyet a kézizálogüzletek szabályozására már régebben elkészitett.

Nem tudjuk, mi lesz ennek a felterjesztésnek sorsa, nem tudjuk, mikor kerül a novella a nemzetgyülés elé. Azonban bizonyos, hogy a kérdés rendezése nem tür halasztást, mert szinte elképzelhetetlen, hogy a vadállati mohósággal dolgozó uzsora mily gazdagon arat a megszorult polgárság soraiban. Erre nézve hiteles adatok állanak a főváros közgazdasági ügyosztályának rendelkezésére,

mely házidetektivjeivel megfigyeltette az uzsorások üzelmeit.

E megfigyelések eredménye késztette a főváros tanácsát arra, hogy a kormány közbelépését kikérje. A detektivek jelentései szomoru képét adják annak a pusztulási folyamatnak, amelyet ez az uzsora jobb sorsra érdemes polgáraink között megindított.

A visszaélések egész sorozata fekszik a közgazdasági ügyosztály asztalán

és e visszaéléseknek a legtöbb esetben az adós pusztulása a végső következménye. Kisiparosok, akik műhelyberendezésük egy részét, vagy más felszerelési tárgyaikat kötik le kézizálog kölcsönfedezetéül, hamarosan műhelyi berendezés nélkül maradnak, mert a hitelező könyörtelen és a legkisebb késedelmet kihasználja arra, hogy a kézizálogul lekötött tárgyakat elvitesse, vagy pedig haladék fejében olyan előnyöket erőszakoljon ki, amelyek még reménytelenebbé teszik az adósra nézve azt a lehetőséget, hogy a kölcsönt visszafizesse és a kézizálogul lekötött tárgyakat a maga tulajdonául biztositsa.

Ennél a lelketlenségnél csak az az agyafurtság nagyobb, amellyel ezek a levitézlett bankárok dolgoznak. Az uzsoratörvény ugyanis kimondja, hogy bejegyzett cégekkel nem lehet uzsoraüzleteket kötni. Minthogy azonban a legtöbb kisiparos és kiskereskedő nem bejegyzett cég, az uzsorások a kölcsönadást ahhoz a feltételekhez kötik, hogy a kisiparos és kiskereskedő jegyeztesse be magát a bejegyzett cégek sorába. A bejegyzésnek az a következménye aztán, hogy az uzsoraüzlet igy elveszti uzsorajellegét és az uzsorás, aki ilyen üzleteket köt, büntetőjogilag nem üldözhető. Ha a kereskedelmi törvényszéken kikeressük a legutóbbi két évben bejegyzett iparosok és kereskedők névjegyzékét, ebből a névjegyzékből könnyen megállapithatjuk, hogy kiket szedett áldozatul az uzsoráskodásnak ez a legujabb fajtája. Életbevágó érdeke a társadalomnak, hogy ez a leplezett uzsora ártalmatlanná tétessék. Törvényhozási uton kell szabályozni a zálogüzleteket, másfelől azonban

lehetővé kell tenni, hogy az iparos és kereskedő könnyüszerrel olcsó hitelhez jusson

és ne kényszerüljön arra, hogy lelketlen uzsorások karjaiba vesse magát. A kormány, amely mezőgazdasági téren a legnagyobb készséggel áll a gazdák rendelkezésére, ne tagadja meg rokonérzését a kereskedőktől és iparosoktól sem, akik épp oly erős támaszai az országnak és államnak, mint a kisgazdák és kisbirtokosok.

Az öngyujtó halála. Békében tiz doboz gyufának tizenkét fillér volt az ára, ma ugyanennyi gyufáért hatezer koronát kérnek. Egy doboznak 1.2 aranyfillér volt az ára s igy ma legrosszabb esetben 200 papirkoronáért kellene azt adni. Minthogy azonban hatszázért adják, a gyufáért háromszoros aranyértéket fizetünk. Ha kiszámitjuk, hogy a kincstárnak minden doboz gyufa után egy aranyfillér jár, a gyufa ára legrosszabb esetben is csak 350—370 papirkorona lehetne. A gyufagyárosok tehát a békében elért nyereségen felül még 2—300 papirkoronát nyernek egy doboz gyufán. És mindez kevés nekik. Erre mutat, hogy valamilyen uton-módon kiforszirozták a tüzkő megadóztatását, ami azt jelenti, hogy nemcsak a gyufafogyasztás és a gyufafogyasztással együtt a haszon is emelkedik, de megszabadulván egy veszedelmes versenytárstól, ezután még feljebb srófolhatják a gyufa árát. Mert bizonyos, hogy egy kilogramm tüzkőnek 400 aranykoronával való megadóztatása tönkreteszi az öngyujtók előállitásával foglalkozó üzemeket. Tönkre teszi azért, mert honnan vegyen egy iparos, aki öngyujtók előállitásával foglalkozik, annyi milliót, amennyit adóban kell befizetni. És ha netalán le is tudná fizetni, hol vegyen vevőt az öngyujtóra, ha annak csak a tüzköve 2000 koronába kerül az eddigi 150 korona helyett. Ehhez az uj adóhoz a gyufakartel sirása adott okot. A kartel ugyanis értésére adta a kormánynak, hogy lehetetlen lesz rajta az előirányzott kétmillió aranykoronát gyufaadó cimén behajtani, ha a kormány nem akadályozza meg az öngyujtók terjedését. A kartel sirása nem maradt eredménytelen: megszületett a terv ennek az uj iparágnak az elfojtására. Ma mintegy 300 gyári munkásnak és több kisiparosnak ad kenyeret ez az uj iparág. Ezeknek sirása nem hallatszik el odáig, ahol a gyufakartel zokogása oly megértő keblekre talált. Megint egy példa arra, hogy csak az állami költségvetést szanálják, de nem az ipart, nem a kereskedelmet, nem a polgárságot.

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár mérlege. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága e hónap 14-én tartott ülésében megállapitotta az 1924. évi mérleget, amely megfelelő tartalékolások után 12,473,552,610.95 korona tiszta nyereséget tüntett fel és elhatározta, hogy az 1925. március 7-én tartandó nyolcvanötödik évi rendes közgyülésnek a tavalyi 20.000 koronával szemben 70.000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Kereskedelmi Bank 30.000 korona osztalékot fizet. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága Weiss Fülöp elnöklete alatt e hónap 16-án ülést tartott, amelyen megállapitotta, hogy az 1924. üzletév az 1923. évi nyereségáthozattal együtt 17.170,981.481 K 67 f. tiszta nyereséggel zárult. Egyben elhatározta az igazgatóság, hogy az összehivandó 82. évi rendes közgyülésnek inditványozni fogja, hogy az 1924. üzletévre az előző évi 8000.— korona osztalékkal szemben részvényenként 30.000.— korona osztalék fizettessék. A 82. évi rendes közgyülés időpontját az igazgatóság később fogja megállapitani.

AUTÓKERÉKGYÁRTÁS
Magyar Abroncs- és Kerékgyár rt.
Budapest, VI., Gyár-u. 8. Telefon 133-56.

AUTO PALACE
ÁRKÁD-GARAGE
Budapest, VII., Dohány-utca 22. Sip-utca sarok.
Éjjel-nappali üzem. Bizományi, valamint uj és használt autók állandó kiállitása.
TELEFON: József 125-37. MOTORKERÉKPÁROK

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyitat. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

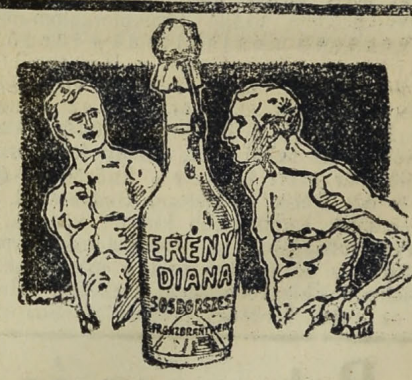

Erő és egészség
honol ott, ahol a
Diana-sósborszesz
használata állandó.
Ez a csodálatos háziszer az egész világon közismert és elterjedt, mint kitünő hatású fájdalomcsillapitó, bedörzsölő szer, száj- és toroköblitő. Kockacukorra cseppentve belső használatra is alkalmas.
Kis üveg ára ..... K 16.500
Közép „ „ ..... K 48.000
Nagy „ „ ..... K 96.000
Mindenütt kapható!

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

MOLNÁR JÁNOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 51.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Fullánkok

Az ébredő-gyülések

egész soráról olvasunk megint a lapokban és — hir szerint — ezeket a gyüléseket megint végig a főváros iskoláiban akarják megtartani. Peterdy-utca, Cukor-utca és megint Peterdy-utca... Bocsánatot kérünk, de a mi fülünk hallattára mondotta a kormánybiztos, hogy az iskolákból számüzi a politikát. Ezt pedig ugy kell érteni, hogy nemcsak a tanitónak nem szabad az iskolákban politizálni, de senki emberfiának nem lehet erre módja. A tanácsban, vagy annak egy bizonyos részében tehát dacolnak a kormánybiztossal, de hinnünk kell, hogy nem soká és nem büntetlenül. Amig azonban erre kerül a sor, addig is szükség lenne a közvéleményt megnyugtató kijelentésekre, amelyeket nagyon nélkülözünk. A közönség — bevalljuk — nagyon féltve nézi az iskolák tornatermeit: ne tegye be oda senki a lábát, aki politizálni akar. Politizáljon mindenki, ahogy akar, de az iskola szentségét senki se merje megbolygatni. Se Eckhardt, se Budavári, se Wolff, de még mindnyájuk legfőbb patrónusai — a villamoskalauzok se.

A biztonság kedvéért

most már hivatalosan is bejelentették, hogy az ébredők a községi választásokon hajlandók Wolffékat támogatni. Jó volt ezt a bejelentést megtenni, mert még utóbb azt hittük volna, hogy Budavári, Gömbös és Eckhard talán Ripka Ferenc, Bárczy István, Heinrich Ferenc, Ugron Gábor és Rassay Károly között válogatnak. Mert ugy-e, egészen meglepő, hogy az ébredők Wolffékkal közös fronton indulnak el. Szinte elképed az ember, hogyan tudták kiválasztani ezt a pártot, amikor a többiek is valamennyien versenyt futottak az ébredők kegyeiért. De hiába, zsák a foltját megtalálja. Azaz, hogy már régen megtalálta; hiszen minden alkalommal hüséget esküdtek egymásnak. De a frigyet a nyilvánosság előtt mégis csak ujból és ujból meg kell erősiteni. Márcsak a biztonság kedvéért is.

Az is vigasztalás már

hogyha nekünk nem megy jól a sorsunk, akkor legalább másnak sincs bővében. Legalább ezzel vigasztalt bennünket a héten Walkó Lajos, kereskedelmünk legfőbb őre. Hiszen nemcsak Budapest szükölködik, de Bécs is, Prága is, Bukarest is. No igy néven éppen nem nevezte, de konstatálta, hogy a szomszédok sorsa sem szinig tejfel. De ha ez igazság lenne is, akkor is fejbeütötte ezt az igazságot a következő percben egy másik igazsággal, amelyet már mi is inkább elhiszünk. És ez az — ezt is Walko mondta —, hogy nálunk nagyobb a drágaság, mint másutt. Egyszóval a kereskedelmi miniszternek a szavait ugy igazithatnánk helyre, hogy máshol sincs jó dolga az embereknek, de a budapesti polgárnak még ezeknél is roszszabbul megy.

Egyszerre zárták be

az Operaházat és a Nemzeti Muzeumot. A szanálási gazdasági válság aligha lehet mentség erre a két intézkedésre. Legalább nagyon rossz taktikának tartjuk a kulturintézményeknek ily kezelését. Amikor Ausztria Amerikában filmeket mutatott be Bécs nyomoráról, ezt még a szanálási kölcsön megkapása előtt cselekedte. Furcsa filmek voltak ezek: azt mutatták, hogy órákon át kell várni az embernek, hogy Bécs Ring-jén átjuthasson, mert a nyomor halottainak hosszu temetési menete zárta el az utat. Ezt a blöfföt megcsinálhatták a bécsiek, de Magyarországnak nincsen szüksége arra, hogy kulturintézményeinek halottas meneteivel tüntessen a külföld előtt.

Események

Indexen a községi lóhusüzem. A Fővárosi Hirlap régen követeli, hogy szüntessék be azokat a községi üzemeket, amelyek a város iparosainak és kereskedőinek ártanak, anélkül, hogy a fogyasztóközönségnek használnának. Mert nem szociális politika a kisüzemekkel versenyre kelni és a kispolgárt exisztenciájában megtámadni. Ez a követelésünk a megvalósulás felé halad s remélhető, hogy a városi üzemek felülvizsgálására kiküldött bizottság több olyan üzem felett mondja ki a halálos itéletet, amelynek a közönség semmi hasznát, de az érdekelt iparosság csak kárát látta. Ezek között, mint multheti számunkban szóvátettük, első helyen a Községi Műszerüzem szerepel. Azonban káros dolog lenne a szanálás ürügye alatt olyan üzemeket is beszüntetni, amelyek idáig ugyan nem bizonyultak jövedelmezőknek, de mindamellett közszükségletet elégitettek ki. Hirek hallatszanak arról, hogy beszüntetik a Községi Lóhusüzemet, mert fentartására sokat ráfizet a főváros. A ráfizetésnek más orvossága is van, mint egy üzembeszüntetés. Ott, ahol a költségeket nem tudja az üzem fedezni, a személyi kiadások csökkentésével kell az üzem fentartását lehetővé tenni. A községi lóhusüzem adminisztrációját az előkelő igazgatói állások drágitják meg. Ezt az üzemet a legszegényebb néposztály husszükségletének kielégitésére létesitették és a legszegényebb néposztály által fentartott üzemből nem kell oly előkelően élni, mintha az a legfelső tizezrek luxusigényeinek kielégitésére szolgálna. Egyszerüsitsék hát az adminisztrációt, hozzák összhangba a fizetéseket az intézmény céljával, szóval lássanak hozzá az üzem leépitéséhez, de ne tegyék lehetetlenné, hogy a legalsóbb néposztályok olcsó hushoz jussanak. A lóhus igen fontos közszükségleti cikk ma a lerongyolódott Budapesten, az üzemet tehát minden körülmények között fenn kell tartani, legfeljebb az igazgatók tultengésétől kell mentesiteni. Még akkor is, ha a vezető-igazgató egyik dédelgetett tagja a kurzusnak. Egy kitanult hentes, vagy mészáros megfelelő szakértelemmel vezetné tovább az üzemet, amely aztán jelentékeny tehercitételtől, igazgatóitól szabadulna meg és igy megoldódnék a rentabilitás kérdése is.

Fock Ede nagybeteg. Fock Ede, tanácsnok, az út- és csatornaépitési ügyosztály kiváló vezetője hetek óta sulyos beteg és hivatalába sem jár be. Állapota most, mint értesülünk, annyira javult, hogy elutazhatik Olaszországba, ahol üdülést keres. A városházán mindenesetre nagyon nélkülözik ezt az európai müveltségü, reprezentáns egyéniséget, akinek munkája ma, amikor a fővárosnak állandóan külföldi felekkel kell tárgyalnia, szinte nélkülözhetetlen.

Haladunk. A főváros mai tanácsa nem sok megértéssel szokott viseltetni müvészi dolgok iránt. Nem csoda, hiszen a mai tanácsban van néhány kitünő közigazgatási ember, akadnak jeles szakemberek is, de vannak többen, akikről fölösleges említést tenni. De az olyan stilusu kiválóságok, mint Bárczy István és Wildner Ödön voltak, ma teljesen hiányoznak. Azok az emberek, akik a mindent a kulturáért jelszavával küzdöttek, az iskola-paloták tömegét emelték, a festmények százait vásárolták meg és minden elviselhető áldozatot meghoztak a müvészetért, ma nincsenek sehol, pedig kellenének, mert amikor a „hóditó“ szomszédállamokkal szemben kulturfölényünket akarjuk megmutatni, Budapestnek kell előljárnia. A kultura kérdések iránt való közönyösség magyarázhatja meg, hogy Blaha Lujza asszony eddig három ebédre való kegydijat kapott a fővárostól, mig özvegy Lotz Károlynénak csak két ebédre való juthatott. Most az egyiket egymillióra, a másikét félmillióra emelték föl. Egyszóval haladunk, bár ebből az összegből is éhenhalhat Blaha Lujza is, meg özvegyLotz Károlyné is. Mégis azt kell hinnünk, hogy ezt a szegényes valorizációt is annak a szerencsés körülménynek tudhatjuk be, hogy Wolffék ma már csak kivülről igyekeznek a városházán dirigálni.

Egy kihagyott választó panaszos levele. A Fővárosi Hirlap felelős szerkesztője a következő sorokat kapta Békeffy Géza hirlapirótól: A Fővárosi Hirlap csinos kötetre valót gyüjtött össze azokból a visszaélésekből, amelyeket a jelenlegi „áldott emlékü“ városházi rezsim, pusztulásra és feledésre itélt uralmának megmentése érdekében követett el. Ne vedd rossz néven, ha a magam kis esetét a gyüjtemény kiegészitéséül ezuton hozom tudomásodra és egyuttal választ kérek tőled néhány alanti kérdésemre. Esetem a következő: Az első nemzetgyülési választáson benn voltam a választói névjegyzékben és ez alkalommal le is szavaztam, éppen ugy, mint a körülbelül abban az időben megtartott községi választásokon, valamint a második nemzetgyülési választáson is. Folytatólag fel vagyok véve az 1924. évi nemzetgyülési választók névjegyzékébe és igy képzelheted, hogy nagy meglepetéssel értesültem arról, hogy ezuttal kihagytak a községi választók névjegyzékéből. Utána jártam a dolognak és megállapitottam, hogy a kihagyás oka: Eötvös-utca 1. szám alá költözött. Minthogy te jobb izlésed ellenére, de hivatásodnál fogva mégis kénytelen voltál közelebbről megismerkedni a mai városházi rezsim urainak mentalitásával, kérlek, adj választ töprengő és tépelődő kérdéseimre: 1. Budapest székesfőváros területén van-e még az Eötvös-utca? 2. Miért nem szavazhat az, aki az Eötvös-utcában lakik? 3. Miért nem szavazhat az Budapesten, aki egyik pesti utcából a másikba költözött? Egyébként arra kérlek, hogy lapodat csak változatlanul tovább is erre a címemre küldd, amelyet 1916 november 1-én voltál szives előjegyzésbe venni, mert 1916 november 1-e óta nem laktam és nem lakom ma sem más lakásban, mint ahová aznap beköltöztem és amely beköltözésemről az 1916. év november 5-ről lebélyegzett hivatalos bejelentő-lap is tanubizonyságot tehet. Ezt a hivatalos iratot nagyon szeretném elküldeni annak az ügyetlen és buta embernek, aki nem talált jobb jogcimet arra, hogy nevemet a választók névjegyzékéből törölje.

A vendéglősök még mindig a régiek. A korona stabilizálódott, de ha buza ára ennek ellenére is folyton emelkedik, kétségtelen, hogy más közszükségleti cikkek ára szemmel láthatóan csökkent. Különösen áll ez a husra és zsirra. Ez a két közszükleti cikk január közepe óta 30 százalékkal olcsóbb lett és ez az árcsökkenés valamelyes különbözetet jelent már egy háztartás költségvetésében. De minden hatás nélkül maradt ennek a két fontos élelmiszernek az olcsóbbodása a vendéglői árakra, amelyek a 30 százalékos árcsökkenés elleére egy fillérnyi csökkenést sem mutatnak. Pedig az olcsóbbodás csak akkor bir gazdasági és társadalmi jelentőséggel, ha a közfogyasztás érzi a hatását. Ugy látszik, az önálló háztartással nem birók ki vannak zárva a közfogyasztók előnyeiből, mert az olcsóbbodási hullám megtörik a vendéglők küszöbén. A zsir és hus olcsóbbodásának csak ők látják a hasznát és erről a haszonról semmi hajlandóságuk lemondani. Az árdrágitó-bizottság meghalt, de feltámadt a vendéglősök telhetetlenségében.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég árui iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolja a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Meinl-fióküzletben.

TUNGSRAM
Bárkinél vásárol
TUNGSRAM
LÁMPÁT
a kitünő minőségért az
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.
szavatol.

Dr. PAJOR Sanatorium és Vizgyógyintézet
VIII., VAS-UTCA 17. SZ.
Közös szobák a legmérsékeltebb dijazás mellett.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPOTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57

SZÓRAKOZÁS

A Vigszinház jövő hetét a szinház legfrissebb szenzációja, a Nyu, az Ezüstlakodalommal, Paul Géraldy kivételes sikerü szinművével felváltva tölti be. Csütörtökön és szombaton az Ezüstlakodalom, a többi estén a Nyu kerül szinre. Vasárnap délután a Délibábot játszák.

Halló, Amerika! hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este a szenzációs revüt adják. Vasárnap délután a Nótás kapitányt ismétlik mérsékelt helyárakkal.

Kubla Richárd, Rózsahegyi Kálmán, Palló Imre, Alpár Gitta, Sándor Erzsi a Paraszt becsület—Bajazzók, Juhászlegény, szegény juhászlegény, Cigánybáró, A cigány, Rigoletto, Iglói diákok, Hoffmann meséi cimü darabokban vendégszerepelnek a Városi Szinház e heti müsorán. Szerdán, Jókai Mór születésének századik évfordulóján diszelőadásul A cigánybáró, csütörtökön és vasárnap este Rózsahegyi Kálmán és Molnár Aranka felléptével A cigány, szombaton Palló Imrével Az iglói diákok, vasárnap délután pedig Sándor Erzsi felléptével Hoffmann meséi kerül szinre.

„A nagyságos asszonyt már láttam valahol." Fodor László ilyen cimü vigjátéka, a Belvárosi Szinház szombati ujdonsága iránt már a bemutató első hirére a legnagyobb érdeklődés mutatkozott a közönség körében. A rendkivül mulatságos és szellemes eredeti vigjátékra teljes ambicióval készül a szinház, amely kitünő erőket bocsátott Fodor László vigjátékának szolgálatába. A bemutatóig a Belvárosi Szinház utolsó nagy sikere, „A fej vagy irás", Lakatos László kitünő komédiája pénteken, a példátlanul népszerü „Ki babája vagyok én" csütörtökön kerül szinre, mig szerdán ünnepli a szinház Szenes Béla elragadóan mulatságos „Olasz asszony"-ának 50-edik előadását.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
A februári uj müsor és
A HOMOKZSÁK

A „Menyasszonyi fátyol" bemutatója a Renaissance Szinházban. Birabeau és Dolley szellemes vigjátéka meghóditotta a sziveket. Minden jel arra vall, hogy a budapesti siker nem maradt a párizsi és a bécsi mögött. A közönség megkacagta a pompás ötleteket, meghatódott a finom érzelmességeken s nemcsak nyiltszini tapsokkal szakitotta meg az előadást, hanem a felvonások végén ies vastapsszal ünnepete a pompásan összevágó előadás szereplőit: Somlay Arturt, Bérczy Ernőt, Bóth Klárit, Harsányit, Jankovich Magdát, Bacsányi Paulát, Turayt és Földyt.

Ez a hét is „Szulamit"-hét lesz a Blaha Lujza Szinházban, amely minden este táblás ház mellett játssza idei szezónslágerét. A csodálatosan szép keleti daljáték, „Szulamit" egyike a legszenzációsabb előadási sikereknek, amit budapesti szinház produkált.

A „Marica grófnő" 125-ödször pénteken kerül szinre a Király Szinházban. Az ötszörös jubileumot táblás házak szakadatlan sorozatával érte el a világhirü Kálmán-operett, amely a ritka jubileumon tul is diadalmasan folytatja pályafutását a Király Szinházban.

ORION-FILM ORION-FILM
Az idei első és egyetlen
LILLIAN GISH
világattrakció
A FEHÉR APÁCA
péntektől a
CORVIN-SZINHÁZBAN
ORION-FILM ORION-FILM

Az **„Altona" 25-ödször** szerdán kerül szinre a Magyar Szinházban. Fazekas Imre diadalmas drámája, amely aránytalanul rövid idő alatt ért első jubileumához, ezen a héten csütörtök kivételével minden este szerepel a müsoron. Csütörtök este és vasárnap délután Drégely és Liptai népszerü bohózatát, „A vörös ember"-t játsszák.

Slezák Leó kamaraénekest, a világhirü tenoristát, sikerült a Városi Szinház igazgatóságának vendégjátékra megnyerni. A kiváló művész kedden, február 24-én, a „Zsidónő"-ben Eleázárt, csütörtökön, február 26-án pedig a „Trubadur" cimszerepét énekli. Jegyeket mindkét Slezák-estre már árusit a Városi Szinház pénztára és valamennyi jegyiroda.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMEDIA** VI., RÉVAI U. 18.
AZ UJ FEBRUÁRI MŰSOR. ROTT, STEINHARDT, WINDHOPP, TÜRK stb. felléptével. Kezdete ½8 órakor.

Városi Szinház. Szerda: A cigánybáró (Jókai-ünnep). Csütörtök: A cigány. Péntek: Rigoletto. Szombat: Az iglói diákok. Vasárnap délután: Hoffmann meséi; este: A cigány. Hétfő: Juhászlegény, szegény juhászlegény.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

A Kamarában ma az Éjféli lakodalom, főszereplők Rita Jolivet és Gabriel de Gravonne, valamint Elinor Glyn kitünő regénye, a Három hét. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Royal-Apollo. Dorothy, Veron (A két szomszédvár). Regényes vigjáték 10 felvonásban. Főszereplő: Mary Pickford. Ötezer dollár jutalom, 2 felvonásos Fix-Fok-burleszk. Előadások: fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ○○○○○○ TELEFON J. 21-16.
A felülmulhatatlan februári műsor!
PENSYLVANIANS-BAND FEBRUÁR HÓ 1-TŐL JÁTSZIK
DHERY — BALLET
A PÁRISI OLYMPIA TAGJAINAK VENDÉGJÁTÉKA
MESSTER & MAY
A KONTINENS LEGJOBB MONDAIN-TÁNCOSAI
és a szenzációs kisérő műsor!

Belvárosi Szinház. Szerda: Az olasz asszony Csütörtök: Ki babája vagyok én. Péntek: Fej vagy irás. Szombat: A nagyságos asszonyt már láttam valahol (először). Vasárnap délután: Az olasz asszony; este: A nagyságos asszonyt már láttam valahol. Hétfő: A nagyságos asszonyt már láttam valahol.

Magyar Szinház. Szerda: Altona. Csütörtök: A vörös ember. Péntek, szombat: Altona. Vasárnap délután: A vörös ember; este: Altona.

Király Szinház. Egész héten minden este: Marica grófnő. Vasárnap délután: Árvácska.

Renaissance Szinház. Szerda: A waterlooi csata. Csütörtök, szombat, vasárnap: Menyasszonyi fátyol. Péntek: Szeretni!... Vasárnap délután: Haláltánc.

Blaha Lujza Szinház. Egész héten minden este: Szulamit. Vasárnap délután: Postás Katica.

Fővárosi Operett-Szinház. Egész héten minden este: Halló, Amerika! Vasárnap délután: A nótás kapitány.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Szopogasson köhögés ellen

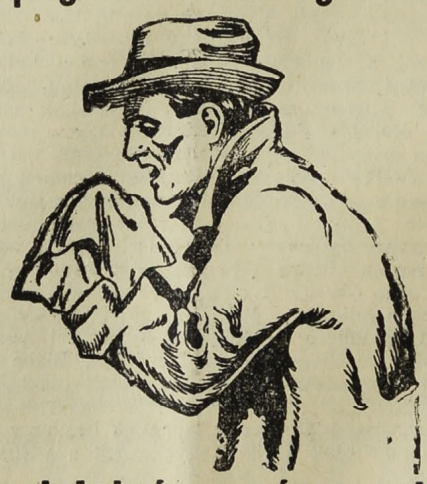

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13. Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR
1925 ÁPRILIS 18—27-ig.
Rendezi a
Budapesti Keresk. és Iparkamara.
Európa összes nagyobb városaiban külképviseletek.
Kedvezményes utazás és vizum. — Lakáskiutalás.
Felvilágositás a vásárirodánál V., Szemere-ucca 6.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparielepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Hofer István és Tsa
műszaki és olajkereskedés
Telefon: 38-86. BUDAPEST Podmaniczky-utca 59.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóón, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 február 25. — 8. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Ripka gyülölségmentes, alkotó munkát hirdet

Óbuda tömörülése a községi polgári pártban

A törvényhatóságba oly férfiakat kell választani, akik alkalmasak az ujjáépitésre

Rendkivüli eseményszámba ment Óbudán vasárnap délelőtt a Ripka-párt alakuló nagygyülése, amely a Korona Vigadó szépen feldiszitett nagytermében zajlott le. A csendes Óbuda régen nem látott ennyi embert együtt. Már a gyülés megkezdése előtt félórával nagy tömegek vonultak a Korona-tér felé és a III. közigazgatási kerületi polgárok élénken tárgyalták maguk között az uj alakulást. Az esetnek kissé különösen hangzó pikantériája, hogy a helyiséget, amelyben a Ripka-párt alakuló gyülését tartotta, Wolffféktól kellett kibérelni, mert egész Óbudán nincsen több gyülésre alkalmas helyiség. A III. ker. Keresztény Társaskörben, amelyhez a Korona terme is tartozik, ezidőszerint még Wolffék az urak. Bár nem teljesen az ő jóakaratuktól függ, hogy a helyiséget átengedik-e másnak is, különösen pedig az ellenlábas Ripka-pártnak. A fővárossal kötött szerződésük szerint ugyanis a nagytermet minden alkalommal kötelesek átengedni más testületeknek vagy pártoknak is. Wolffék tehát ezuttal sem tehettek kivételt, bár szivesen megtagadták volna a terem átengedését, ha mód lett volna rá.

A gyülés lefolyása valóságos eseményszámba ment. Szigeth Gábor müegyetemi tanár megnyitó beszéde után Kovácshegyi Kálmán malomigazgató ajánlatára

megválasztották az V. választókerület tisztikarát

és pedig a következőkből: Kovácshegyi Kálmán elnök, Szilágyi Károly ügyvezetőelnök, az elnökség tagjai: Bartók Béla takarékpénztári igazgató, Blum Frigyes szállodás, Frey István iparos, dr. Stern József kir. közjegyző, Homonnay Frigyes tisztviselő, Káposztásy Géza gyógyszerész, Kemény Lajos gyáros, Kortsák Gyula tanár, Kudelka Károly téglagyári igazgató, Linzenpolz József igazgató, ujlaki Müller Pál dr. vezérigazgató, Rezső Antal MÁV főfelügyelő, Szalkai Papp József iparos, Szepesy Ágoston postaigazgató, Szigeth Gábor müegyetemi tanár, Schmidtkunz Lajos kereskedő. Titkárok: dr. Bihary László, Bihar Jenő és dr. Finály Árpád. Választottak ezenkivül kétszáz tagu választmányt.

A megalakulás formaságai után zajos ovációtól kisérve

Dr. Ripka Ferenc kormánybiztos emelkedett szólásra

Hálásan köszönte meg a lelkes fogadtatást, amelyben Óbudán része volt. Nem mint idegen jöttem ide — ugymond —, 15 éve, hogy idekerültem Óbudára, nagy tervekkel a kezemben, amelyekkel megépitettük Európa legtökéletesebb gázgyári üzemét. Az alkotó munka szálai füznek Óbuda közönségéhez.

Ma is az épitőmunka jegyében vagyok itt.

Az első tégla lerakásához kérem az önök segitségét. Meg akarjuk alapozni a most jövendő Budapestünket, a mi uj törvényhatóságunkat. Tisztában vagyok azzal, hogy mi a teendő. Munkatársaimat keresem és válogatom, akikkel megbeszéljük, hogy miképen lehetne nagyot, tökéleteset alkotni.

A főváros gazdasági épületét akarjuk ujraépiteni.

Jól tudom, hogy a polgárság terhei elviselhetetlen nyomásként nehezednek minden egyes emberre és a mi törekvésünk az, hogy a terheket legalább elviselhetőbbé enyhitsük. Azt akarjuk, hogy egymillió ember a maga ekzisztenciájában oly körülmények közé jusson, ahol a kulturális igényeit is könyebben kielégitheti. A főváros életében ennek csak egy módja van, az, ha megfelelőn fogja a polgárság az uj törvényhatóságot összeállitani.

A törvényhatóságba olyan férfiakat kell választani, akik alkalmasak az ujjáépitésre.

Ha vizsgáljuk a választásra szervezkedő pártokat, három csoportot állapithatunk meg. A baloldali és a jobboldali szélsőségeket, amelyek között áll az én szélsőségtől mentes pártom, a középpárt. A baloldali pártok erős blokkban tömörültek.

Azt a menetrendet, amelyet maguk elé tüztek, mi már ismerjük a multból. Emlékezünk 1918-ra.

Ugyanezen jelszavak mellett indult meg az aknamunka, melynek áldozatául esett nemcsak Budapest, hanem Magyarország egész integritása. Ugyanazon frázisokat halljuk, amiket 1918-ban hallottunk. Megdöbbenve láttuk akkor, hogy a vezetők képtelenek voltak a lavinát megállitani, amely rettenetes pusztulásba vitte az országot. Lehetetlen, hogy ennek szomoru tanulságait ne vonná most le a polgárság.

A blokkban tömörült baloldali szélsőség telitve van nemzetköziséggel.

a hagyományok tisztelete nincs bennük kellően kifejlődve. A keresztény nemzeti gondolat, a vallás erkölcsi gondolata náluk háttérbe szorul. A jobboldali pártok törekvéseit tekintve, azt látom, hogy nagy és fenséges gondolat az ő kezükben nem tulott a gyakorlatban megvalósulni, mert nem volt meg az erkölcsi erő a vezetőkben, hogy a hozzájuk csatlakozó munkatársaik a keresztény nemzeti gondolatot a gyakorlati életbe át tudják vinni.

A keresztény gondolatból széthuzás, gyülölködés lett.

A felekezeti kérdéssel a társadalmat darabokra tépték. Faji gyülölettel még jobban szétdarabolták a társadalmat. A legpregnánsabb destrukcióban jut kifejezésre ennek a rezsimnek egész müködése. Az ország élén álló vezetőemberek és tekintélyek leghitványabb támadása után a hercegprimás személyét sem kimélte.

A destrukciót egyformán elitélem, akár fehér lepel alatt, akár pedig vörös rongyokban jelentkezik.

A három-négyéves mult, amely ezen irányt jelzi, nem tudott eredményeket produkálni, csak negativumokat hozott létre. Alkotás helyett rombolás lett urrá.

Nem látom jogosultnak, hogy a három-négy éves meddő mult után ujra vezetőszerepet követeljenek maguknak ennek a rendszernek hivei.

A főváros gazdasági élete, katasztrófális helyzetbe jutna és a szanálás eddigi eredményeit is magával rántaná, ha tovább folytatnák az eddigi munkájukat. Meg kell alkotni a nagy politikai kérdésektől és szélsőségektől mentes törvényhatóságot. Vissza kell adnunk a községi autonomiát a maga hivatásának. Meggyőződésem hogy amig a városháza politizál és nem dolgozik, addig nincs meg a légkör, mely alkotó munkára alkalmas volna. Fontos nagy teendők sohasem kerülnek megoldásra. Itt van az élelmezés kérdése, az olcsó, jó közlekedés, a lakáskérdés ügye. Gyermekeink nem képesek családot alapitani, mert nem tudjuk őket tető alá hozni. Nem fontosabb-e ennek megvalósitása, mint a világnézeti kérdésekről vitatkozni? A jobboldali szélsőségi sajtó egyrésze azt állitja, hogy én gyöngiteni akarom a keresztény gondolatot. Nyiltan felelek erre. Nem csinálhatok mást, mint amit 25 éven át csináltam. Exponált katholikus voltam és vagyok ma is. Nem tagadhatom meg önmagamat.

Programmom a keresztény és nemzeti gondolattól áthatott programm, ami nem ismer gyülölködést.

Nekem voltak a zsidók között is jóbarátaim, akik a legnagyobb önzetlenséggel támogatták törekvéseimet. Azt mondják a jobboldali szélsőséges oldalon, hogy a zsidók között nincs tisztességes ember. Aki ilyen elveket vall, nem szolgálja a hazája és a főváros érdekeit. Nincs joga senkinek ilyen igaztalan birálatot mondani embertársairól. Arra kérem önöket, hogy a városuk iránti szeretet jusson kifejezésre most, amikor a főváros talpraállitásáról van szó.

A mindvégig nagy tetszéssel és figyelemmel fogadott beszéd után

Szilágyi Károly

volt törvényhatósági bizottsági tag buzditotta a hallgatóságot, hogy támogassák az alkotó munka jegyében szervezkedő pártot.

— Életem nagyrészét — mondotta Szilágyi — az ellenzéki oldalon töltöttem és most itt vagyok, mert azt látom, hogy elérkezett az ideje az alkotásnak, az épitésnek.

Dr. Baránszky Gyula

szólalt fel ezután, aki két héttel ezelőtt Budán már kifejtette, hogy miért hagyta ott Wolffékat akiknek részéről azóta sulyos támadások érték őt. Ma is tanubizonyságot tesz arról, hogy

a keresztény községi párt nem tudott alkotni, csak gyülölködni.

Wolffék mindenkit lehurrogtak, akik nem erőszakkal és nem ólmosbottal akartak argumentálni. Wolffék azzal követték el a legnagyobb hibát, hogy a kisebbséget kiszoritották a bizottságokból. Ezért aztán a főváros érdekei szenvedtek, mert a kormány a törvényhatóság életét nem volt hajlandó meghosszabbitani. Wolffék a városházán előkelő idegenek voltak és ezért

a személyeskedésbe fulladt minden tevékenységük.

Kiabáltak a kerületi klikkrendszer ellen és végül az történt, hogy a régi tiz kerületi törzsfőnök helyett ők három hozzá nem értő törzsfőnököt ültettek a főváros nyakára. (Zajos taps.) Azt a kormányt — fejezte be beszédét Baránszky —, amely helyre tudta állitani a sárbatiport nemzeti becsületet, támogatni kell. Elárulhatom önöknek, hogy az I. kerületben, ahol a keresztény községi párt olyan erősnek hiszi magát,

nagy meglepetések várnak Wolffékra.

A polgárság szine-java máris Ripka mellé állott.

Becsey Antal,

akit a régi törvényhatóságokból nagyon jól ismerünk, a Kelenföld-lágymányosi polgárság üdvözlését tolmácsolta. Fel kell végre hagyni a világnézeti fantazmagóriákkal. A dolgozó polgárságnak csak egy világnézlete lehet: az alkotó munka. Én nem sokat adok a programmra, én a tartalmat nézem. Ripkát husz éve ismerem, magam előtt látom családi életének tisztaságát és ez nekem elég garancia arra, hogy bizzak az ő programmjában.

Hennyey Vilmos államtitkár szerint meg kell szüntetni a felekezeti és osztálygyülöléseket. Holzschpach Nándor a hüvösvölgyiek üdvözletét tolmácsolta, amig Menyhért Ferenc a munkások tekintélyes táborának csatlakozását jelentette be. Schmidtkunz Lajos és Reisinger Gyula beszéde után a gyülés lelkes hangulatban ért véget. Az óbudai polgárok távozóban zajosan megéljenezték Ripka Ferencet és az uj pártszervezet megválasztott vezetőségét.

Wolff Károly futása Vizivárostól Krisztinavárosig

Ripka Ferenc községi polgári pártja erőteljesen szervezkedik a pesti oldalon is

Hirt adtunk már a Fővárosi Hirlap legutóbbi számában arról, hogy Ripka Ferenc községi pártja a budai oldalról kezd átvonulni a pesti oldalra is és itt is megkezdi a szervezkedést. Ennek jeleit különösen a Terézvárosban és a Józsefvárosban látjuk és a közeli időre várható, hogy

a pesti oldal többi kerületeiben is megindul a munka.

A Terézváros plakátokon hirdeti a szervezkedést, ugyanakkor pedig a Józsefvárosban hétfőn este tartotta meg a Józsefvárosi Polgárok Szövetsége alakuló nagygyülését a VIII. kerületi előljáróság disztermében. A nagygyülésen Ripka Ferenc kormánybiztosan kivül részt vettek még a többek között Erdőssy Károly prelátus, Jakabffy Imre nyugalmazott államtitkár, Hüvös Iván, dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár és Friedrich Vilmos egyetemi magántanár.

A budai községi polgári pártok szövetsége

Nevezetes eseménye volt az uj községi alakulásnak a vasárnapi óbudai gyülés is, amelyről külön tudósitásban számolunk be. Még emez események között is kimagaslik a Budai Társas Kör nagytermében tartott értekezlet, amelyen

a Ripka Ferenc Községi Polgári Párt-ja budai V. választókerületének pártelnökei és vezetői mintegy százan jelentek meg, hogy megalakitsák a Budai Községi Polgári Pártok Szövetségét.

Az alakuló gyülést Ripka Ferenc dr. nyitotta meg és ismertette az összejövetel célját, hogy t. i. a kerületenként már megszervezett pártokat oly szövetségbe kell tömöriteni, melynek intézősége a központi egységes vezetést is vállalná. A szövetség élén mint diszelnök Bethlen István gróf miniszterelnök és Budán lakó minisztertársai közül Rakovszky Iván, Walkó Lajos, Csáky Károly grófi és Scitovszky Tibor állanak. Az alakuló közgyülés Ziegler Géza inditványára dr. Ripka Ferencet is megválasztotta a diszelnökök közé. A szövetség intézőségébe minden választókerület öt tagot delegált, köztük az elnököket és a jegyzőt. Főtitkárnak Szombathy Kálmán örnagyot választották meg.

A szövetség

március 8-án délelőtt 11 órakor a Budai Vigadóban nagygyülést rendez, amelyen felszólal Bethlen István grófi miniszterelnök is.

Baránsky Gyula dr. ezután felolvasta azt a szózatot, melyet Ripka Ferenc intéz a budai polgársághoz. Az értekezlet lelkes éljenzéssel fogadta a szózatot és elhatározta, nogy azt Buda minden választópolgárának megküldi. Szilágyi Károly és utóbb Becsey Antal azt inditványozták, hogy ezen az

ideális programmon kivül gyakorlati helyi programmot is adjon a párt,

mert a pártprogramm sarkpontja a polgárság jóléte Az értekezlet ennek kidolgozására öttagu bizottságot küldött ki. A megfélemlitett közalkalmazottak bátrabb csatlakozását egyes állami intézmények néhány vezetője pártellenes agitációjának meggátlását, tekintélyek bevonását, a városi terhek tulnyomó részét viselő polgárság vezető szerepének biztositását és még más kérdéseket is megvitatott az értekezlet, amelyen az egyes kerületek pártjainak elnökei beszámoltak a serényen folyó szervezkedés munkájáról. Az értekezlet után társasvacsora volt.

Ripka vizivárosi hivei

A budai liberális és mérsékelt polgári pártok szervezkedése igazán rendkivüli irámban folyik. Tömegesen csatlakoznak a józan budai polgárok, de

a liberálisok és mérsékeltek tábora nem nőhet olyan rendkivüli arányban, mint amilyen arányban fogy Wolffék tábora.

Jellemző tünete ennek az, nogy maga Wolff Károly is megfutamodott abból a II. kerületből, amely a mult közgyülésre mandátumot adott neki. Ugy mondják, hogy

Wolff Károly a Krisztinavárosban veszi fel a harcot a Ripka-párttal,

bár itt is egészen reménytelenül, mert a kormánybiztos pártja itt a legerősebb.

Az utolsó kapkodás már ez, mert a Krisztinaváros még olyan mértékben sem fog Wolff Károly mögé állani, mint amilyen mértékben a II. kerület néhány polgára még kitartott volna mellette.

A vizivárosi megfutamodást ilyenformán valószinüleg hamarosan követni fogja a krisztinavárosi is.

Érdemes egy pillantást vetni azoknak a férfiaknak a névsorára, akik a Vizivárosban Ripka Ferenc pártjához csatlakoztak és reménytelenné tették a helyzetet Wolff Károly számára. A párt szervezője itt tulajdonképpen dr. Kozma Jenő volt. Vezéralakjai azonban Ripka pártjának itt a következők: Talabér István lr. táblabiró, Fekete Jenő iskolaigazgató, Weimess Marian müépitész, Horváth István, a II. kerületi Iparoskör elnöke, gyáros és pénzintézeti igazgató, Kruck Elemér dr. ügyvéd, Müller József vaskereskedő, Tóth József gyógyszerész, Szlávik Ferenc dr. orvos, Molnár László plebános, Németh Imre dr., a kerület volt képviselője, Havas István polgáriiskolai igazgató, Jalgovitzky Károly dr. miniszteri tanácsos, Schlachter József dr. ügyvéd, Zinka Gergely pékmester, Fetsch Gyula kádármester, Péter János főigazgató, Sodoray Lajos bankigazgató, Fáber Fülöp malomigazgató, Erdei Henrik bankigazgató, Haltenberger Samu vezérigazgató, Kolozsvári Endre államtitkár, Alpár Ignác müépitész, Zelovich Kornél müegyetemi rektor, Kollár Lajos udvari tanácsos, Rose Henrik dr. ügyvéd, Cicutti Lajos iskolaigazgató, dr. Bárczy Boldizsár ügyvéd, Csáky Adolf bankigazgató, Dullien Ferenc, Petracsek Lajos dr. ügyvéd.

Ettől a névsortól igazán nem volt nehéz Wolff Károlynak megriadnia, mert abban a kerületben, ahol ezek az illusztris férfiak bucsut mondtak a Wolff-féle „kereszténység"-nek, ott nem sok keresnivalója marad a bukott vezérnek.

Az a legjobb magyar, aki legtöbbet dolgozik

A XVII., XVIII. és XIX. választókerületek Ripka-párti polgársága hétfőn este tartotta alakuló pártgyülését a VIII. kerületi előljáróság nagytermében. Az alakuló gyülést, melyen a polgárság nagy számban jelent meg, Erdősi Károly prelátus, a Szent István-Társulat vezérigazgatója nyitotta meg. Ajánlatára öttagu küldöttség ment Ripka Ferenc kormánybiztosért, akit a terembe lépésekor zajosan megéljeneztek.

Ripka Ferenc hosszabb beszédet mondott. Beszéde elején megemlitette, hogy 15 éve áll egy nagy vállalat élén.

— Most az a feladat — ugymond, — hogy a polgárságban található energiát összegyüjtsék a községi választásokra. Ha széttekintünk a pártok között, látjuk a baloldali radikális blokkot. Csak néhány esztendő választ el bennünket, amikor ezen a blokk magja uralomra jutott. Ennek a programmja

telitve van nemzetköziséggel és hiányzik belőle a keresztény nemzeti gondolat,

hiányzik a hagyományos tisztelet. Ez a programm a mi lelkivilágunkkal éles ellentétben áll. Nem hiszi, hogy ez az irányzat diadalt arathasson a Józsefvárosban. Kell számolni a jobboldali keresztény községi párttal is. A törvényhatóság mandátuma 1923 december végén járt le; nem hosszabbitották meg azt, holott a vidéken a törvényhatóság működését meghosszabbitották. Mi ennek az oka? Az, hogy

Budapest székesfőváros törvényhatósága feladatát nem tudta teljesiteni ugy, amint a törvény előirja és a közönség érdekei megkivánják.

Ezzel a törvényhatóság meddősége meg is van állapitva. A törvényhatóságnak az lett volna a feladata, hogy a konszolidáció utját egyengesse. A megértés helyett azonban mit látunk? A vezetők legjobb szándéka ellenére a keresztény nemzeti gondolat helyett a gyülölködés honosodott meg. A két szélsőséges tábor mellett itt van a toborzás, amely

a mérsékelt táborban akarja tömöriteni a polgárságot.

Az a jó magyar, aki dolgozik. És az a legjobb magyar, aki legtöbbet dolgozik. (Hosszas taps.) A keresztény községi párt élete meddő volt a községi életben. A keresztény gondolat nagy értékeit ez a párt kifejtette; csak a keretek maradtak meg. A keresztény nemzeti gondolatot munkánkkal akarjuk kifejezni. A nagy politikai kérdéseket bevitték a városházára. Felfogásom szerint

a törvényhatóságból feltétlenül ki kell küszöbölni a nagy politikát.

Olyan tábort kell állitani a két szélsőséges párt közé, amely a szélsőségeket semlegesiteni tudja. (Hosszantartó taps.) Azt a jégburkot, amely gazdasági életünkre fekszik, a kőmüves kalapácsával kell szétverni. Mindent meg kell tenni, hogy a város az épitkezés terén előljárjon. A gazdasági kérdéseken mulik a polgárság jó vagy rossz sorsa. A főváros sorsa az ország sorsa is. Az egész országra kihat az, ha sikerül példát mutatnunk a romboló szellem megfékezésével. A főváros még soha nem állott oly katasztrófális helyzet előtt, mint most. A polgárság pozíciója forog kockán. (Ugy van!) Kérem a polgárságot, fogjunk össze s ne hallgassunk a fülbemászó jelszavakra, a demagógiára. Jöjjenek a békés alkotó munkához. (Hosszantartó taps.)

Rák módon halad a csepeli kikötő épitkezése

Hosszu idő után végre ismét szó esett a csepeli kikötőről. A francia Schneiderék tudvalevőleg megegyeztek a magyar állammal, a nemzetgyülés pedig törvényt szavazott meg a kikötő épitésére vonatkozólag. Ennek a törvényjavaslatnak a tárgyalásánál Wolffék még erősen berzenkedtek a franciákkal való megállapodás ellen. Panaszaikat és kifogásaikat akkor Buday Dezső mondta el a nemzetgyülésen. Azóta azonban nagyon elcsöndesedtek. Igaz, hogy a francia érdekeltek és a magyar állam között

létrejött szerződés értelmében alakult részvénytársaság elnökévé annakidején Hegyeshalmy Lajost nevezték ki,

aki tudvalevőleg a Wolff-párt egyik tekintélye. Wolffék nyilván megnyugodtak abban, hogy ezen a réven állandóan betekintést nyerhetnek a közös részvénytársaság munkájába.

Sajnos most, hogy a nemzetgyülésen ismét hallottunk a csepeli kikötőről, nem hangzott el egyetlen szó sem arról, mennyire van már az épitkezés és mikorra lesz remélhető, hogy a magyar főváros végre-valahára, amikor a szomszédos államoknak [illegible] van, szintén rendelkezni fog kereskedelmi kikötővel. A nemzetgyülésen a csepeli kikötő ügyét Strausz István képviselő hozta szóba és legfőképpen azt kifogásolta, hogy

a vizépitési munkálatok a miniszterelnöki tárca költségvetésébe kerültek bele.

Ugy látszik ennek a támadásnak megint a minisztériumok egymás között való harca az alapja. Hiszen még élénken emlékezetes az a harc, amelyet a csepeli kikötő körül hatásköri kérdésben a kereskedelemügyi minisztérium, a földmivelésügyi minisztérium és a főváros vivtak meg egymással, miközben a kikötőépités ügye egyáltalán nem haladt előre. A Strausz Istvánnak adott válaszában Bethlen István gróf miniszterelnök maga is konstatálta ezt és konstatálta, hogy a kormánybiztos kinevezése, amely méltóságot Zielinszky Szilárd halála után ma Maurer helyettes államtitkár tölt be, a törvényes határok között történt meg.

Ha pedig mégis hallottunk egy szót a csepeli kikötő épitési munkálatairól, akkor az Strausz Istvánnak az a kijelentése volt, hogy

ezek a munkálatok ugy haladnak, mint a rák.

Ennek a kijelentésnek pedig sem a miniszterelnök, sem más szájából cáfolatát nem hallottuk.

Sikerrel biztat a bázeli tárgyalás

A külföldi hitelezők belátják, hogy a főváros nem hozhat az eddiginél nagyobb áldozatokat

A héten véget ért a külföldi hitelezők megbizottainak munkája és most már valamennyien elutaztak a magyar fővárosból. Egyelőre természetesen semmit sem lehet tudni arról, hogy megbizóiknak milyen jelentést fognak tenni, impressziói azonban valószinüleg olyanok, hogy

jólélekkel nem tanácsolhatják küldőiknek azt, hogy Budapest székesfővárostól az adósságok visszafizetése tekintetében nagyobb rátát követeljenek.

Ilyenformán megvan minden remény arra, hogy azokat a vérmes reményeket, amelyekkel a külföldi hitelezők szakembereiket utnak inditották Budapest felé, ezek itt nyert tapasztalataik alapján meglehetősen le fogják csökkenteni és a külföldi hitelezők belátják, hogy Budapest nem hozhat az eddiginél nagyobb áldozatokat.

A külföldi hitelezők közül mr. Fifer volt az, aki legelsőnek érkezett ide, a legtöbbet és a legalaposabban dolgozott és akiről a városházán azt állapitották meg, hogy rendkivül komoly szakember Ugylátszik

mr. Filer az, aki a külföldi hitelezők megbizottainak jelentését megfogalmazza.

Ezzel a munkájával körülbelül március közepére készül el. Akkor azután a külföldi hitelezők összeülnek és letárgyalják az anyagot, amelyet mr. Fifer és társai eléjük terjesztenek. Ennek a jelentésnek az alapján állapitják meg azután, hogy milyen követelésekkel lépjenek fel a julius 1-én Bázelben összeülő tanácskozáson a magyar főváros delegátusaival szemben. Kétségtelen azonban, hogy azok után, miket mr. Fifer és társai Budapesten tapasztaltak,

megvan a remény ahhoz, hogy a bázeli tárgyalások eredménynyel végződjenek.

A külföldi hitelezők bizottságával egyidőben kezdett müködni a főváros üzemellenőrző bizottsága is. Kétségtelen az, hogy amig a külföldiek itt voltak, az üzemellenőrző bizottság munkáját némiképpen hátráltatták. Ezalatt az idő alatt minden bizalmas adat nem kerülhetett az üzemellenőrző bizottság elé és igy tulajdonképpen munkájuk lényegére csak most kerül majd sor. A bizottság különben szorgalmasan dolgozik, de munkája még két hónapig is eltarthat.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Országos érdek az építkezés megindítása

Ripka: „Az építkezés az a forrás, amelyből minden iparág táplálkozik“ „A legjobb pénzügyi politika: — a jó közgazdasági politika“ — mondja Bárczy

A gazdasági viszonyok okozta kétségbeesésnek elemi szavú kirobbanása, de egyben erős, törhetetlen akarat megnyilvánítása volt az a nagygyűlés, amely az építkezési akció országos megindítását sürgette vasárnap délután a régi képviselőházban. Budapestre sereglettek össze Csonka-Magyarország építőmesterei, mérnökei, vállalkozói, valamint az építkezési ipar összes érdekképviseleteinek mandatáriusai, hogy a fővárostól várják a biztató szót s a gerinces cselekedeteket. S a főváros nem is hagyta cserben azokat, akik bizalommal fordultak hozzá. De az a Budapest, amely a bátorság és a remény érzését plántálta a csüggedőkbe és a kétségbeesettekbe — nem a mai hivatalos Budapest volt. Nem láttuk ott a város polgármestereit, sem Wolff Károlyt törzskarával, pedig ők az „építő“ kereszténység jelszavával jöttek; ellenben felszólalt a zsufolt terem harsány tapsai és szünni nem akaró éljenzése közepette Ripka Ferenc kormánybiztos és Bárczy István volt főpolgármester, akiknek beszédei még egyszer bebizonyították, hogy Budapest elől tud járni a buzgó munka, a nagyszabású koncepció és a szélesen megalapozott közgazdasági programm hirdetésében és megvalósításában is.

Alpár Ignác elnöki megnyitója után br. Petrichevics-Horváth Emil államtitkár szólott az építkezési tevékenység megindításáról, majd

Ripka Ferenc kormánybiztos

lépett a hallgatóság lelkes tapsviharában az emelvényre, hogy a fővárosi építkezések nagyfontosságu ügyében nyilatkozzék. Feszült figyelemmel hallgatott és a tetszésnyilatkozatoktól többször megszakitott beszédében a következőket mondotta:

Ripka az építkezés megindításának fontosságáról

— Őszinte rokonszenvvel s a legteljesebb megértéssel fogadom s kisérem végig az akciót, amelyet a nagygyűlés az építkezés megindítására kezdeményezett. Meg vagyok győződve arról, hogy azt a félelmes dermedtséget, amely az egész ország iparát és gazdasági életét megbénitotta, csak az építkezés megindítása tudja pezsgő eleven életre átváltani. Tisztában vagyok azzal, hogy

az építkezés és az építőipar az a forrás, amelyből valamennyi iparág egészségesen táplálkozni tud.

— Mikor a kormány bizalmából a fővárosi kormánybiztosának helyét elfoglaltam, programmom legelső pontja az volt, hogy a rettenetes gazdasági válságból a nagy ránkkényszeritett semmittevés után, amellyel már három-négy esztendeje küzdünk,

Kathreiner

Kneipp Maláta Kávé

végre meg kell indulnunk a haladás utján, még pedig az egyetlen lehetséges módon: az építkezési megindításával. (Zajos taps.) Természetes, hogy azt a mozgalmat, amely ugyanezeknek a céloknak a megvalósitását tűzi ki, a legmelegebb rokonszenvemről és együttérzésemről biztositom.

A székesfőváros nehezen megszülető költségvetése építkezésre, közmunkákra tiz millió aranykoronát irányzott elő.

Ennek az összegnek legjelentékenyebb része közvetlenül érdekli az építőipart, másik része pedig utak, csatornázási munkálatok végrehajtására van előirányozva. Dacára a rendkivüli nehéz viszonyoknak, amelyekkel a főváros háztartásának a mai körülmények között meg kell küzdenie, a főváros mégis igen számottevő tétellel gondoskodik arról, hogy az

Bámulatosan olcsó,

izletes és kiadós

építőipart ezen a fojtogató válságon keresztülsegitse. bár a tiz millió aranykoronás előirányzat nem tudja egészen fedezni a kilátásba helyezett építési programmot. De meg vagyok győződve arról, hogy a további építkezésekre is feltétlenül sor kerül. Felkértem a főváros tanácsát, hogy azokat az építési terveket, amelyek már évekkel ezelőtt elkészültek és megértek a kivitelre, készitse elő és keressen módot arra, hogy ezek az építkezések végrehajthatók legyenek. A székesfőváros tanácsa is át van hatva attól a tudattól, hogy az építkezésnek mielőbb meg kell indulnia, arról is meg van győződve, hogy a kormány ebben a tevékenységében jóindulattal fogja támogatni.

— De megvan a lehetőség arra is, hogy a költségvetés keretein kivül eső építkezések is megkezdhetők legyenek. Tudatában vagyok annak, hogy ha a főváros megteszi kötelességét ebben a vonatkozásban, akkor ez feltétlenül buzditó, bátoritó hatással lesz a magánépitkezés megindítására is és a főváros példája nem maradhat követés nélkül. Még egyszer biztositom a nagygyűlést, hogy ennek a fontos mozgalomnak minden fázisával tökéletesen egyetértek. Kész örömmel állok a vezetőség rendelkezésére minden egyes stáción, hogy jogos kívánságaik kielégülést nyerjenek s programmjuk minden egyes részlete megvalósuljon.

Bárczy István rávilágit építkezési programmjának közgazdasági és szociális eredményeire

Ripka Ferenc kormánybiztos nagyhatásu beszéde után dr. Bárczy István volt főpolgármester állott fel szólásra, akit a nagygyűlés lelkes éljenzéssel fogadott. Beszéde elején kiemelte, milyen sulyos gazdasági krizisbe jutott Magyarország a háboru után, majd igy folytatta:

— Az ország pénzügyi szanálása meglehetősen drasztikus kúra, amely legalább is átmenetileg valósággal uj krizist idézett elő a gazdasági életben. A nemzet legjobbjainak össze kell tehát jönniök, hogy tanácsot tartsanak, miként lehetne mentül gyorsabbá tenni a gyógyulási folyamatát és melyek azok az eszközök, amelyek erre a célra legeredményesebben felhasználhatók. Amint az emlékiratból látni méltóztatnak, most legelsősorban arról van szó, hogy megszüntessük azokat az okokat, amelyek miatt a magánosok nem hajlandók uj építkezésekbe kezdeni, másfelől azonban oly törvényhozási és közigazgatási intézkedésekre van szükség, amelyek alkalmasak az építési kedv és lehetőség fokozására. Addig is, amig a magánépitkezés az erőteljes fejlődésnek erre a szinvonalára emelkednék,

mindenekelőtt a hatósági építkezések nagyarányu megindítása válik feltétlen szükségessé.

ezeknek nyomában pedig természetesen a lakások szaporitása. Elsősorban a bérházakban elhelyezett hivatalok számára minél előbb uj épületeket kell emelni, — ugy tudom, hogy az errevonatkozó tervek már készen állanak a minisztériumokban, — másodsorban pedig főleg a kislakásos bérházak nagyarányu építését tartom mulhatatlan fontosságu feladatnak. Amikor a magánépitkezés megindulása érdekében ezt az akciót megindítjuk, rendkivül fontos körülmény volna, hogy már az idén, az építkezési szezón kezdetén olyan nagyméretü hatósági építkezések legyenek, amelyek megadhassák a kedvező impulzust ennek az egyetemes gazdasági jelentőségü akciónak

— Részletesen foglalkozni kivánok azzal a kérdéssel is, mit jelent általános közgazdasági szempontból az építkezés megindulása: ennek a feladatnak pedig gyakorlati tapasztalataim alapján kivánok eleget tenni. Mikor egy esztendő hijján két évtizeddel ezelőtt Budapest polgármestere lettem, a város meglehetős nehéz viszonyok közt élt. Alkalmazottait rosszul fizette, lakásai tul voltak zsufolva, az építkezés pangott, szociális és közegészségügyi intézmények hiánya jellemezte elsősorban Budapest akkori helyzetét. A jól jövedelmező közérdekü üzemek engedélyeit hosszu időre magánvállalatoknak adták bérbe, a város pénzügyi nehézségekkel, titkos és nyilt költségvetési hiányokkal küzdött. Ebben a helyzetben mit kellett cselekednem? Kiindulási pontom az volt, hogy

a legjobb pénzügyi politika — a jó közgazdasági politika.

Az állami bürokratizmust, amely a pénzügyi politikába átöröklődött, kiakartam küszöbölni. Ez a bürokratizmus takarékos volt a beruházásokban, ellenben az adminisztrációban, uj hivatalok kitalálásában, hivatalnokok szaporitásában nem takarékoskodott. Én megforditottam a tételt és azt mondtam: takarékoskodni a folyókiadásokkal kell, hogy a hivatalos szervezetek a maguk eljárása során a közönség dolgát mentül kevesebb emberrel minél jobban végezzék el. Minden többletet csak arra lehet és kell felhasználni, hogy a város lakosságának érdekeit szolgáljuk és az adózókat megkiméljük a fölösleges megterhelésektől.

Okos beruházásokkal a befektetett tőkét nem veszélyeztetjük, csak átalakitjuk pénzből — dologi értékké.

Ennek a beruházásnak egy része improduktiv pénz-

Szerencse a

Kávéscsészében

ügyileg értve, másik része azonban produktiv. A produktiv beruházások meghozzák a befektetett tőke kamatait és nekünk sikerült az ilyen inveszticiókat lehetővétevő tőkék megszerzésére.

Megváltottuk azokat az üzemeket, amelyek ma a főváros pénzügyi existenciájának főalapját nyujtják.

Nagy produktiv beruházásokat létesitett a főváros, ugy, hogy például a bérházakban elhelyezett iskolák részére teremtett uj épületek révén felszabadultak azok a bérösszegek is, amelyeket addig az iskolák az egyes házakban fizettek. Ezeknél a nagyjelentőségü beruházásoknál mi a drága belföldi tőke helyett olcsó kamatozásu külföldi tőkét vettünk igénybe, amelynek visszafizetését aranyban kötöttük ki. Igaz, hogy a közbejött és a senki által nem sejtett események következtében ez a visszafizetés most igen sulyos kötelezettséget jelent, viszont igaz az is, hogy erről sem én, sem a főváros nem tehet.

Az építkezéseket sürgősen meg kell inditani. Ez lehet legelső és legközvetlenebb feladatunk. Örömmel jelenthetem, hogy ebben a kérdésben személyesen is érintkezésbe léptem a miniszterelnök urral, aki nagy megértést és jóindulatot tanusitott az egész probléma iránt.

Bárczy István beszédét rendkivüli tetszéssel és hosszantartó tapssal fogadta a hallgatóság, amely tisztában volt azzal, milyen mulhatatlan érdemeket szerzett magának Budapest volt főpolgármestere a közintézmények megteremtése és ezzel kapcsolatban az építőipar nagyarányu foglalkoztatása terén. Utána Bittner János jelentette be a budapesti kereskedelmi és iparkamara csatlakozását a mozgalomhoz.

Halom Dezső az adómentesség visszaállításáról és az építkezési kölcsönökről

Dr. Halom Dezső, kormányfőtanácsos, a Magyar Általános Ingatlanbank vezérigazgatója, a nagygyűlés osztatlan érdeklődése közepette tartotta meg előadását az adómentesség visszaállításáról, az állami pénzkölcsönről, továbbá a tatarozási és külföldi kölcsönről. Gyakorlati természetü és törvénytervezettel kisért propozicióit a nagygyűlés egyhangu helyeslésével tette magáévá. Fejtegetéseiben mindenekelőtt

a teljes korlátlan és feltétlen adómentességet sürgette meg,

eltérően a jelenleg érvényben álló törvénytől, amely adómentességet minden közteher alól — ideértve a kincstári haszonrészesedést is —, csak a lakások bizonyos kategoriájára engedélyez. Az adómentességnek egy uj faját is sürgeti, tekintettel arra, hogy nagyarányu uj építkezések akármilyen kivánatosak is, a csekély rentabilitás mellett nem nagyon valószinüek. Ellenben — hangsulyozta dr. Halom — a nagymértékben elmaradt tatarozások pótolnák az uj építkezést az építőipar és részben a lakáspolitika szempontjából is.

A tatarozás végrehajtásához azonban adómentességre van szükség.

Ez az adómentesség uj szinezetü, de nem lehetetlen; meg lehet szabni azokat a határokat, amelyek egyrészről a visszaélést megakadályozzák, másrészt el lehet érni azt is, hogy az állam tulságos sok bevételről ne legyen kénytelen lemondani. A tatarozási adómentesség alapját azon összegbe kellene megállapitani, amelybe a tatarozás kerül, az összeg kamatja pedig megfelelne az engedélyezendő adómentességnek. Az adómentesség engedélyezésének technikája sokkal könnyebb, mint amilyennek első pillantásra látszik és az államra sem veszélyes, mert

ennek az adómentességnek a határát meghatározhatjuk a bérjövedelem egy bizonyos százalékában, pl. kimondható, hogy legfeljebb a bérjövedelem fele mentesül tatarozás címén, viszont a másik fele, amely nem mentesül, annyival több jövedelmet fog hozni a tatarozott házakban és annyival kevésbé fog elpusztulni, jövedelme annyival kevésbé csökken, hogy majdnem behozza azt, amit az állam az adómentesség révén elengedett. Ehhez még hozzá kell vennünk azt, hogy a meginduló épitkezési munka egyéb adónemekben is tetemes többjövedelmet biztosit: például forgalmi, fogyasztási, kereseti jövedelmi, vállalati adók címén és igy végeredményében az állam az adómentesség révén pénzügyi áldozatot alig hoz. A tatarozás, mint egyetlen lehetséges épitési munka, kölcsönök utján is előmozditandó volna.

Dr. Halom Dezső mélyenjáró és az egész kérdéskomplexum alapos ismeretéről tanuskodó előadásának végével törvényjavaslattervezetet terjesztett elő.

Dr. Halom Dezső előadását mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a nagygyülés, amely hosszantartó tapssal és lelkesedéssel fogadta az értékes és az egész épitkezési problémát megmarkoló fejtegetéseket. Utána dr. Kálmán László, az épitőmesteri érdekeltség ügyésze, Pintér Oszkár, a MOSz alelnöke, Lukács József, a Drasche-téglagyár vezérigazgatója, dr. Fenyő Miksa, a GyOSz igazgatója és még több szakember beszéltek. Majd Alpár Ignác elnök zárószavai után egyhangulag elfogadták azt a memorandumot, amelyet egy bizottság fog átnyujtani a miniszterelnöknek. A küldöttségben Ripka Ferenc és Bárczy István is résztvesznek. A bizottság nevében a kormány előtt Bárczy István fogja az országos nagygyülés határozatát kifejteni.

Egy kis gyermek keresztelőjére

Krausz Simon a Tőzsdeklubban

A közgazdasági eszmék temetőjében egy egész parcellára valót adnak már azok a sirok, melyekben Krausz Simon gondolatai pihennek. A sirok kicsinyek, mert az alattuk pihenő szellemi szülöttek korán vándoroltak el az élők sorából. Azt lehet róluk mondani, amit Kiss József mond Simon Judit (nem Krausz Simon Judit) cimü balladájában? Szegény kicsi féreg nem tudott megnőni . . . A mult héten Simonék tájékán egy ujabb eszmének keresztelőjére gyültek össze. Miniszterek, bankvezérek, a Tőzsdeklub előkelőségei jelentek meg a keresztelőn, ahol Krausz Simon bemutatta ujszülöttjét a gazdasági élet notabilitásainak. Az ujszülött neve: Részvénydefláció. Az alig párnapos gyermekről megállapithatjuk, hogy szakasztott az apja: tudjuk, hogy honnan jött, de nem tudjuk hová megy. Rejtelmes és titokzatos, nagyképüségével sokat sejtet, le pozitivumot alig mutat. Talán fölösleges is a további részletezése, mert aki ismeri Krausz Simont, könnyen következtet az eszméire és aki előtt felcsillognak eszméi, az rájsmer bennük Krausz Simonra.

Nem tulajdonitunk nagy jelentőséget annak a beszédnek, amelyet az Angol-Magyarbank vezére elmondott. Hallottunk már tőle ennél magasabb szárnyalásu beszédeket is, kaptunk már tőle ragyogóbb eszméket is, de azoknak megvalósulását hiába keressük. Azt hisszük legyintsünk, hogy Krausz Simon maga sem tartja fontosnak eszméi megvalósitását. Az ő életében vannak korszakok, amikor a szónoklás életszükségletté válik s mert Krausz Simon abban a helyzetben van, hogy ezt az életszükségletét még kielégitheti, szabadjára ereszti fantáziáját, hogy elbüvölje hallgatóságát. Nem tulozunk, ha azt állitjuk, hogy Kornfeld Zsigmond, Lánczy Leó és Ullmann Adolf báró egész életükben nem szónokoltak annyit összesen, mint Krausz Simon egy esztendő alatt. A magyar pénzügyi világnak ez a három oszlopa nem álmodozott a nemzet megmentéséről, nem ábrándozott az egész magyar gazdasági élet feltámasztásáról. De annál többet törődtek saját intézeteikkel és vállalataikkal és beértek azzal a szerény feladattal, hogy a maguk szük gazdasági körében a legjobbat és leghasznosabbat produkálják. Nem voltak annyira eltelve a saját zsenialitásaiktól, hogy honmentő eszmék megvalósitására vállalkoztak volna. Egy célt ismertek: lelkiismeretesen kiszolgálni azokat, akik rájuk bizták pénzüket. Ez nem kis feladat s igazán méltó lenne arra, hogy Krausz Simon is vállalkozzék a megoldására.

Egyelőre azonban Krausz Simon fantáziája még mindig a csillagok között botorkál. Akik ismerik őt, természetesnek találják ezt. Az Angol-Magyarbank vezére sosem tartott szoros kapcsolatot a realitásokkal. Mindig inkább fantaszta volt, (hisz ez hozzátartozik a börziánerek természetéhez), mint bankár, s mindig több előszeretettel viseltetett a megvalósithatatlan nagy eszmék, mint a megvalósitható apróbb ötletek iránt. Hogy hol keressük ennek a titkát? Ott, hogy könnyebb szépeket álmodni, mint uj értékeket teremteni, mert az álmodozás temperamentum dolga, de a termelés csak komoly, szivós, ernyedetlen munkának az eredménye.. Költőknél tiszteljük az álmokat, de bankvezéreknél nem látunk mást szivesen, mint eredményeket.

Hol vannak Krausz Simon eredményei? A gazdasági eszmék temetőjében apró sirok domborulnak. Ezek a sirok mindennél nagyobb bizonyitó erővel beszélnek azokról a sulyos kudarcokról, amelyek Krausz Simont az utolsó esztendőkben érték. Ugy látszik, ezek a kudarcok deprimálón nehezednek rá, s érezte, hogy tennie kell valamit az önbizalom helyreállitására és még inkább tennie kell valamit a nimbusán és preztizsén esett csorbák kiköszörülésére.

Szépek, nagyogók voltak a Tőzsdeklub kivilágitott termei s mi szivesen koncedáljuk, hogy Krausz Simon ismét gyarapitotta szónoki babérait. Ő az egyetlen bankvezér Magyarországon, aki babérkoszorut gyüjt. De jaj az olyan bankoknak és vállalatoknak, melyeknek vezére a babért hajszolja s inkább egy érdekes szónok, mint szürke bankigazgató akar lenni. Megjósoljuk, hogy a részvénydefláció névre keresztelt gyermek hamarosan odajut, ahol testvérkéi pihennek s a fü még ki sem zöldül a siron, amikor apa és az egész keresztelő vendégsereg már rég elfelejtették, hogy volt valamikor egy gyermek, akinek részvénydefláció volt a neve.

Mulat az Angol-Magyar. Nincs farsangi rovatunk, de ez nem elég sulyos ok arra, hogy meg ne emlékezzünk az Angol-Magyar Bank házibáljáról és ne konstatáljuk, hogy Krausz Simon igen jól mulatott, de csak azon az ötleten, hogy a házibállal sikerült elhitetnie, hogy semmi oka a busulásra. Ezt mi sohasem vontuk kétségbe, mert Krausz Simon kedélyállapotát egyáltalában nem érintette, hogy mennyire szomorkodnak az angolok, akik egy font sterlinget adtak az Angol-Magyar Bank részvényeinek darabjáért, amely részvény most 35.000 papirkoronán, tehát két aranykoronán, vagyis a font sterling tizenkettedrészén áll. Ugy látszik, a cigánynak több érzéke van az ilyen közgazdasági lappáliák iránt, mint Krausz Simonnak, mert a cigánybanda kiérezte az Angol-Magyar Bank és a házibál közötti összefüggés groteszkségét és a bált éjjeli tizenegy órakor ezzel a nótával nyitotta meg: Nincsen pénzem, de majd lesz. A táncosoknak nagyon tetszett a cigány szellemessége, jól is mulattak rajta, csak Krausz Simon kérdezte komoran önmagától: Hát már a cigányok is tudnak mindent?...

Osztalékot fizet a Jelzálog Hitelbank. A Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatósága elhatározta, hogy multévi üzletéve után 3000 korona osztalékot fizet. Az intézet 1917 óta nem fizetett dividendát. Az 1924. évi mérleg az áthozott nyereséggel együtt 4 582,815,294 K 63 fillér tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság elhatározta, hogy az 1925. március 28-án megtartandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy az elmult évre részvényenként 3000 korona osztalék fizettessék ki és a fenmaradó 1,237.498,350 K 40 fillér a folyó évre vitessék át.

Szopogasson köhögés ellen

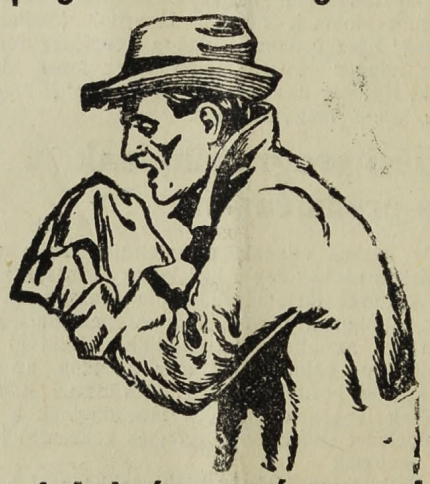

Szent István gyógymaláta

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

TAKARÉKOSKODIK AZ IGÉNYEK LEFOKOZÁSA NÉLKÜL HA

VILÁGIT

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC — CZERNOWITZ — BUKAREST — LEMBERG — KICHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPÓTVÁROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

Fullánkok

Jókai

az egész országé, vagy talán az egész világé volt, de ha versenyezni lehet érte, akkor Budapest a legtöbb joggal indul ebben a versenyben. Életének legnagyobb részét itt töltötte, legszebb alkotásait itt vetette papirra, könyvei itt jelentek meg és Budapest apraja-nagyja valósággal személyesen ismerte a nagy költőt. A józsefvárosi sárga ház, a svábhegyi villa, politikai csaták, kemény választások, legendás szerelmei: mind ehhez a városhoz füződnek. Igazán nem lehet csodálkozni tehát azon, hogy Budapest közönsége nem volt elragadtatva az ünneplésnek attól a módjától, amelyben a száz éves Jókait Budapest hivatalos adminisztrációja részesitette. Nem beszélünk most arról, hogy Jókai szobránál és Jókai sirjánál Zilahi-Kiss Jenő makogását kellett hallani, de igenis lehetetlennek tartottuk azt, hogy egy költő emlékét, akinek szelleme tul fog sugározni az évszázadon, amelyben született, a város negyedik számu funkcionáriusa ünnepelje. Ha ez mégis igy történt, akkor annak a negyedik funkcionáriusnak hatalmas szónoki erővel, fenkölt lélekkel és a nagy esemény nagy elragadtatásával kellett volna rendelkeznie. De inkább elismerjük azt, hogy Zilahi-Kiss Jenő népszerü egyéniségéért Budapest egész lakossága, — kivétel nélkül — rajong, mint azt, hogy valami csodálatos szónok lenne. Báró Bánffy Dezső anekdotája jut eszünkbe, amikor Ferenc József király felszólította, hogy „kedves báró Bánffy, ha nem tud jól németül, beszéljen csak bátran magyarul, mert én megértem." Bánffy nem jött zavarba és röviden kijelentette a felségnek:

— Nein Majestät, ik will mik üben.

Zilahi-Kiss Jenő is Jókain akarta magát gyakorolni, mint a borbélyinas, akivel először a tót napszámost borotváltatják meg.

A nagy fülkebérlő

ismét beszéltet magáról. Rácz Sándor kurzus-városatya, amióta Wolff Károlyt választotta politikai ideáljának, immár a harmadik fülkét kapja a központi vásárcsarnokban. Természetesen minden uj fülke jobb az előbbinél, szélesebb, tágasabb és inkább a forgalom irányában fekszik. Egyszer már nagy botrány volt Rácz Sándor fülke-csereberéi miatt, mert egyes józan itéletü emberek szerint az ilyesmi határozottan összeférhetetlen a városatyasággal. Hiszen lehetett volna Rácz Sándor mészáros ur lelkes hive Wolff Károlynak anélkül is, hogy törvényhatósági bizottsági tag lett volna és hozzájuthatott volna a jobb és jobb csarnoki fülkéhez anélkül is, hogy városatyává választatja magát. Sőt csakis enélkül lett volna joga igényt tartani arra, hogy a városi igazgatás részéről előnyben részesüljön. Hogy most a harmadik fülkét kapta, nem is emelhetünk szót ellene. Nem emelhetünk először azért, mert ezuttal nem városatya és nem is lesz többé soha, de nem emelhetünk ellene szót már csak azért sem, mert Rácz Sándor csak elvben ellensége a numerus claususnak, a gyakorlatban nem: hiszen Blau Izidornak hivják azt az urat, akit társul vett maga mellé. Igazán nem a mi feladatunk az, hogy Rácz Sándor urat ebből az alkalomból leckéztessük, ezt a gyönyörüséget meghagyjuk ezuttal az ő kedves fajvédő elvtársainak.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Hamis hirek az ötmilliós függő-kölcsönről

A kölcsöntárgyalások folynak, de a feltételek még ismeretlenek

Két héttel ezelőtt a Fővárosi Hirlap elsőnek irta meg, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos kezdeményezésére a főváros a nagyobbméretü épitkezések megindítására rövid lejáratu függő kölcsönt szándékozik felvenni. A kölcsönből a főváros három nagy és modern bérpalotát épittet. Ebből épül majd a VII. kerületi elöljáróság uj épülete a Dob-utcában, a hozzáépitett két lakóházzal együtt. Ezenkivül a Simor-utcában két nagy bérház épitését is tervezik. Ezekben a hatalmas bérházakban

összesen kétszáz lakás lesz, jobbára két-szoba-konyhás lakosztályok,

ugyanakkor pedig a Dob-utcai elöljárósági épületben is száz lakás épitését tervezik, amelyek az elöljáróságon és az adófelügyelőségen kivül nyernek ott elhelyezést. Erre a célra

ötmillió aranykorona függő kölcsön felvétele szükséges.

A Fővárosi Hirlap-nak ez a hiradása vasárnapig eljutott a fajvédő sajtóhoz is és mint óriási leleplezést állitják be, természetesen a kormánybiztos ellen. A beállitásból viszont nem hiányzik a hazugságok egész sorozata sem. Tudni vélik már azt, hogy a kölcsön külföldi kölcsön lesz, sőt amerikai, amelyet a kormánybiztos minden áron meg akar szerezni. A „minden ár" alatt azt értik, hogy nem törődik vele, bármilyen drága pénzt állit is akciója szolgálatába. A fajvédő sajtó szerint az amerikaiak hatvan százalékos árfolyamon kivánják a főváros rendelkezésére bocsátani az ötmillió aranykoronát, ami szerintük annyit jelent, hogy az ötmillió aranykoronás adósság vállalása ellenében hárommillió aranykoronát kapna a főváros. Természetesen

Ripka kormánybiztos és a tanács között rögtön affért is koholnak,

amely abban állott volna, hogy mikor a kormánybiztos a tanácsnak tudomására hozta tervét, ezek a gerinces, a riff-kabilok vakmerőségével rendelkező férfiak kereken visszautasitották a kormánybiztos propozicióját. Erre a kormánybiztos barátai körében — irja a Szózat — indulatosan kijelentette, hogy a városháza mai vezetőivel ezek után nem lehet együttmüködni.

Nem volna érdemes sokat foglalkozni azzal a

hazug fölerősitéssel, amelyben a Fővárosi Hirlap értesülését fel akarják tálalni,

de mégis beszélni kell a dologról, mert a közvéleménybe hazugságot akarnak becsempészni. Ezekkel a hiresztelésekkel szemben a valódi tényállás a következő:

Ripka Ferenc kormánybiztosnak — ahogy azt a Fővárosi Hirlap megirta — tényleg terve az ötmillió aranykoronás függő kölcsön felvétele, amelyből az emlitett három bérházat óhajtja felépittetni. Ennek a függő kölcsönnek a felvételéhez a kormánybiztos teljes mértékben birja a kormány hozzájárulását és támogatását. Nem igaz azonban az, hogy amerikai pénzről vagy hogy hatvan-százalékos kibocsátási árfolyamról lenne szó. Mindez tendenciózus kitalálás, mert egyelőre semmiféle megállapodás nem létesült. Hasonlóképpen nem áll az sem, mintha a kormánybiztosnak a tanáccsal ebben az ügyben bármiféle összeütközése lett volna

és igy természetszerüen esik mindaz a gyenekes kombináció is, amit bizonyos oldalról ehhez füznek.

Természetesen Wolff Károly és Csilléri András sürgősen kétségbeesnek ebből az alkalomból a fővárosi autonómiájának megsértése cimén. Az ilyen jó alkalmat ők nem szokták elmulasztani és mint rendesen, kijelentik, hogy a tanács és a kormánybiztos ilyen kölcsönt nem is vehet fel, mielőtt a közgyülés összeülne. Sőt azt is kijelentik, hogy nem volna olyan törvényhatóság, amely ennek a kölcsönnek a felvételét jóváhagyná. Bocsássanak meg a jó urak, de mi egészen bizonyosak vagyunk abban, hogy

a fővárosnak lesz olyan közgyülése, amely helyeslően fogja jóváhagyni azt, hogy a mai sulyos gazdasági válság idején a főváros kormánybiztosa gondoskodik az épitőmunka, — bár kisarányu — megindításáról.

Budapest iparosai pedig hálásak lesznek ezért, nem is szólva a munkásságról, amelynek soraiból sok száz kéz jut munkához és legalább három annyi száj egy-egy falat kenyérhez.

Fajvédőék kihasználják az alkalmat arra is, hogy Vázsonyit és Bárczyt emlegessék, akik eladósitották a fővárost. Nem első eset ez, s ilyenformán fölösleges is rá szót vesztegetni, hiszen Rakovszky belügyminiszter szájából is hallottuk már, de Budapest minden polgára tanu arra, hogy

azokra a kölcsönökre, amelyeket most fizetünk vissza a külföldi hitelezőknek, Budapest igazán nem fizetett rá.

Végül azután megsimogatják és körülnyálazzák a tekintetes tanácsot, amely szerintük oppozicióba lépett a kormánybiztossal szemben. Eltekintve attól, hogy az egész affért máris megcáfolták, konstatálnunk kell, hogy a tanács nagyon rosszul cselekedett volna és önmaga alatt vágta volna a fát, ha történetesen ebben a kérdésben szembehelyezkedik a kormánybiztossal. Amilyen antiszociális intézkedéseket azonban a tanácstól láttunk és amennyire érezzük még mindig a tanács müködésén Wolffék gyeplőjét: igazán semmi sem lehetetlen. Mi nem vagyuk hajlandók a fajvédő sajtót követni a tanács gerincének magasztalásában, mert mi ezt a gerincet nem egyszer láttuk már kétrét görbülni.

Események

Mégis megszüntetik a fölösleges ügyosztályokat. A nemzetgyülés egyik legutóbbi ülésén — amint azt részletesen megirtuk — a Wolff-párt nevében Petrovácz Gyula nemzetgyülési képviselő még egy utolsó kisérletet tett arra, hogy a belügyminisztert eltéritse attól a szándékától, hogy a városházán fölöslegesnek mondott ügyosztályokat megszüntesse. Alkalmunk volt kifejteni, hogy Budapest polgársága sem tartja ezeket az ügyosztályokat fölöslegeseknek, de meg kell nyugodnunk abban, hogy a főváros mai gazdasági viszonyai, háztartásának sulyos terhei még áldozatok árán is lecsökkentendők. A Wolff-párt utolsó kisérlete is meddő maradt azonban, mert értesülésünk szerint a tanács tiltakozása ellenére is nemsokára megtörténik Rakovszky Iván belügyminiszter részéről az az intézkedés, hogy a kormány által fölöslegesnek tartott ügyosztályok megszünjenek. Természetesen távozik helyéről Zilahi-Kiss Jenő alpolgármester is, akinek állása tényleg luxus, hiszen ennek a harmadik alpolgármesteri állásnak szükségességét maga Petrovácz Gyula is nagyon gyenge argumentumokkal tudta támogatni. A tanácsnokok közül nem igen fognak nyugdijba menni hiszen alkalom nyilik arra, hogy az elöljáróságok felállitásával munkabiró és érdemes szerzett tanácsnokokat kerületi elöljárói székre lehessen elhelyezni.

Pótrendelet a hivatalos ajánlási ivekről. Megemlékezett a Fővárosi Hirlap arról, folynak. hivatalos ajánlási ivekkel visszaélések. Egyes pártok ugyanis az ajánlók gyüjtése különös és a választások tisztaságát veszélyeztető erőlködéseket fejtettek ki. Ennek az anomáliának a kormány a leghatározottabban véget kiván vetni és pedig olyanformán, hogy március elején mindkét belügyminiszternek egy pótrendelet szabályozni. Mindaz a fáradozás és megjelenik a belügyminiszternek egy pótrendelet szabályozni. Mindaz a fáradozás és [illegible] ivek körül kifejtettek, a pótrendelet megjelenése után illuzóriussá válik.

Szanál a játékkaszinó. A Lucenbacher és gróf Teleki bankházának konzorciuma, amely játékbarlangot akar Budapesten alapitani már csillogtatja és csörgeti a dollárokat. Éhes malacoknak igy mutogatják a szakajtóba öntött kukoricát, ha az ólból a vásártérre akarják csalogatni őket. A kukoricát az orruk előtt csörgetik, de nem adnak belőle nekik . . . Milliárdok csörögnek a német konzorcium szakajtójában. Tizenöt év alatt annyit kereshet az ország a játékbarlangokon, hogy abból a népszövetségi kölcsön negyven százalékát kifizetheti. A milliárdos összegek csakugy röpködnek s igazán nagy önmegtagadás kell hozzá, hogy egy szegény, éhes ország lemondjon egy olyan dús lakomáról, amilyenre ez a konzorcium invitálja. Mi mégsem hisszük, hogy a magyar kormány kötélnek áll s leszerződik az ajánlattevőkkel. Mert a szegénység demoralizálhatja az egyént, de az államnak erkölcsi ereje sokkal szivósabb, semhogy erkölcsileg megroppan-

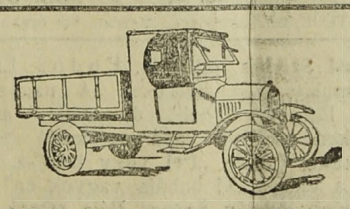
A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval 79 millió korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 16—15.

jon az anyagi gondok terhe alatt. Gazdag államtól nem nagy teljesitmény, ha megmarad az erkölcsi élet tiszta utjain. Az igazán tiszta és erős erkölcsnek éppen ott kell megnyilvánulni, ahol a legsulyosabb próbáknak van kitéve. De ettől eltekintve sem tartjuk jónak, hogy az állam a játékbarlangok engedélyezésével módot és alkalmat adjon gyöngejellemü polgárainak a munkanélkül való megélhetésre. Végül pedig, ha az állam összeegyeztethetőnek tartja erkölcseivel, hogy hasznot huzzon ilyen vállalatokból, tegyen még egy lépést visszafelé, alkudjon meg még inkább magával s épitse ő maga fel ezeket a játékkaszinókat. Mert ha már levetettük a szemérmetességünket, vessük le egészen és csináljuk meg magunknak ezt az üzletet. Ha már eladó az erkölcs, legyünk okosak, számitók és önzők s ne negyven, hanem száz percentért bocsássuk áruba azt.

A kórházaktól az Operaházig. Az állam milliárdokkal adósa a fővárosnak betegápolási terhek cimén. Ezeket az adósságokat nem fizeti az állam, mert nincs pénze s nagy gondokat se csinál magának az adósságokból, amit abból következtetünk, hogy sokkal inkább lefoglalja idejét az Operaház válsága, mint a fővárosi közkórházak nyomorusága. Ez a válság müvészeti szempontból nem érinti lapunk érdeklődési szféráit, hiszen a müvészet túlesik azon a területen, amelyen mi mozgunk. De van ennek a válságnak gazdasági oldala is s bennünket a krizis ebből a nézőszempontból érdekel. Az Operaház fentartása már eddig is hatszázezer aranykorona deficittel járt évente és ezt a deficitet az államnak kell fedezni. A hatszázezer koronát Budapest adófizető polgárai fizetik be az adópénztárba, holott Budapest adófizető polgárainak legnagyobb része nincs abban a kellemes helyzetben, hogy az Opera előadásait látogassa. Budapest polgárságának százezrei tehát adót fizetnek egy olyan intézmény fentartására, amelyet csak a legfelső ezrek élveznek. És ez az, ami valahogyan nincs rendjén. Ha a felső ezrek zenei élvezetekre szomjasak, tartsák fenn az Operaházat a magukéból és ne az alsó százezrek pénzéből. Az alsó százezreknek kórházakra van szükségük, de amikor az államnak operaházi gondjai vannak, elhanyagoltatnak a kórházak és az alsó százezrek rongyos ágynemün hálnak a kórházban, mialatt a felső ezrek bársonyzsöllyéken kényelmeskednek abban az Operaházban, melynek deficitjét a kórházi ápolásra szorult polgárok adójából fedezik. Nem vagyunk ellenségei a müvészetnek és ez a kétserü felsóhajtásunk is csak arra való, hogy szeretnők, ha a népjóléti és belügyi kormányzat oly komolyan és lelkiismeretesen venné a közkórházak krizisét, mint a közoktatásügyi miniszter az Opera válságát.

Vádak Wenhardt János igazgató-főorvos ellen. Egy orvosi hetilap legutóbbi számában komoly vádakat emel Wenhardt János professzor, igazgató-főorvos ellen. A vádak lényege, hogy az igazgató-igazgatás korántsem áll hivatása magaslatán és az általa vezetése alatt álló kórházban levő állapotok egyenesen nem felelnek meg azoknak a követelményeknek, amelyeket a főváros jóhirü kórházaival szemben támasztani szoktunk. Ezek a vádak egy birói tárgyalás folyamán beigazolást is nyertek és a nehezményezett kórházi állapotokat a biróság enyhitő körülmények közül számitotta be az itélet meghozatalánál. Nem részletezzük ezeket a vádakat, de nem is azonositjuk azokat felsőbbségünkkel, amely azokat felsőbbségünk tudtára adta az igazgató-főorvos ellen. Nem azonositjuk magunkat annak ellenére sem, hogy az igazgató-főorvos még nem tartotta szükségesnek a vádakra válaszolni, vagy a sajtóper megindítását bejelenteni. Pedig hát a cáfolatokban és a perekkel való fenyegetésekben igen bőkezüek a kurzusosinálta kapacitások. Hogy Wenhardt János ur takarékosabb, talán arra lehet és arra kell magyarázni, hogy nem akar olyan pereket inditani, amelyek nyilvánvalóvá teszik és az emberek emlékezetében felidézik, hogy az igazgató-főorvos ur milyen kapcsolatoknak köszönheti karriérjét. Ezt jobb elfeledtetni — ugy véli tán az igazgató-főorvos ur — mert ennek a kapcsolatnak már ugysem veszi soká hasznát és az emlékek felidézésével csak rontaná sánszait annál a rezsimnél, amely a kurzust hamarosan felváltja a városházán.

A Fővárosi Szabadelvü Párt szervezkedése. A Fővárosi Szabadelvü Párt megkezdett szervezkedése a héten teljes erővel folytatódik. Csütörtökön este nyolc órakor a Kereskedelmi Csarnokban lesz vacsora, amelyen mindenek megjelennek és beszélni fognak a párt vezérei. Február 28-án, szombaton este nyolc órakor viszont a Józsefvárosi Körben (VIII., Józsefkörut 46. szám) rendez pártvacsorát a Fővárosi Szabadelvü Párt. Ezen a vacsorán Bárczy István, Heinrich Ferenc, Rassay Károly, Sándor Pál és Ugron Gábor jelennek meg.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég árui iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolta a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Meinl-fióküzletben.

SZÓRAKOZÁS

A Vigszinház e hetének irodalmi és müvészi nagy eseménye „A főpénztáros ur"-nak, Flers és Caillavet háromfelvonásos vigjátékának és a „Csendélet", Molnár Ferenc egyfelvonásos vigjátékának szombati bemutatója lesz. A legnagyobb érdeklődés előzi meg ezt a kettős premiert. Szombatig a müsort a „Nyu" és az „Ezüstlakodalom" felváltva töltik be. Pénteken a „Nyu"-t adják, szerdán és csütörtökön az „Ezüstlakodalom" kerül szinre. — Vasárnap délután a „Délibáb" szerepel a müsoron.

Páratlan vonzóerejének teljében, állandóan táblás házak előtt adják minden este a szezón legnagyobb sikerét, a Marica grófnőt a Király-Szinházban. A Király-Szinház e hetét is minden estéjén Kálmán Imre diadalmas operettje tölti be. Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Király, Rátkai és Latabár felléptével. Vasárnap délután az „Árvácska" kerül szinre.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
A februári uj müsor és
A HOMOKZSÁK

A Magyar Szinház pénteken, február 27-én mutatja be Heltai Jenő forditásában Gigneux és Thery „Csibi" cimü rendkivül mulatságos vigjátékát, amely „Le fruit vert" cimen az idei párisi szezón legszenzációsabb sikere. A párisi sajtó egyhangu elragadtatással megállapitotta, hogy a „Csibi" szerzői ezzel a munkájukkal olyat alkottak, amely merészség, vidámság, szellemesség, kicsapongó jókedv tekintetében mindent felülmul, amit a francia vigjátékirodalom ebben a müfajban eddig nyujtott. A Magyar Szinház nagy ambicióval készül a „Csibi' bemutatójára és müvészszemélyzetének szine-javát mozgósitotta a siker érdekében. A főszerepeket Bajor Gizi, Mészáros Géza, Csortos Gyula, Latabár Árpád, Z. Molnár László és Vendrey Ferenc játszszák. Rendező: Hegedüs Tibor. — A bemutatóig minden este az „Altona", a Magyar Szinház szezónsikere szerepel a müsoron. Vasárnap délután „A vörös ember"-t, Drégely és Liptai páratlanul mulatságos vigjátékát adják.

A „Menyasszonyi fátyol" ötször kerül szinre e héten a Renaissance-Szinházban. Birabeau és Dolley francia szellemességtől duzzadó pompás vigjátéka e héten szerda és szombat kivételével naponta. Géraldy „Szeretni"-je szerdán, Lengyel Menyhért „Waterlooi csatá-ja szombaton szerepel a Renaissance-Szinház játékrendjén.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. TELEFON J. 21-16.
Még egy pár napig
a felülmulhatatlan februári müsor!
DHERY — BALLET
A PÁRISI OLYMPIA TAGJAINAK VENDÉGJÁTÉKA
MESSTER & MAY
A KONTINENS LEGJOBB MONDAIN-TÁNCOSAI
és a szenzációs kisérő müsor!

Lehár Ferenc vezényletével és két illusztris vendégmüvésszel pénteken tartják a „Frasquita" bemutatóját a Városi Szinházban. Nem mindennapi európai diadalai során érkezik hozzánk a világhirü Lehár-operett, amely Bécsben az An der Wien-szinház szinpadán és Berlinben a Thalia-szinházban sokszáz előadást ért meg. A Városi Szinház premierjének érdekességét fokozza, hogy „Frasquita" elragadó szerepét nálunk is Serák Márta játssza, aki ebben a szerepben Bécs és Berlin ünnepelt primadonnája lett. Gábor József, az Operaház kiváló müvésze, Sziklay József, a népszerü táncos komikus, Molnár Vera, a most feltünt szubrett és Szirmay Vilmos játsszák a főbb szerepeket a legszebb zenéjü Lehár-operettben, amelynek minden száma sláger és minden felvonása más és más szint, érdekességet és meglepő látványosságot igér.

Szerdán este „Tul a nagy Krivánon", Farkas Imre diadalmas operettje kerül szinre a Városi Szinházban Kolbay Ildikó, Galetta, Tamás Benő és Cse lényivel a főszerepekben.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18
AZ UJ FEBRUÁRI MÜSOR. **POTT, STEINHARDT,** WINDHOPP, TÜRK stb. felléptével. Kezdete 8/8 órakor.

A Belvárosi Szinház e hetét Fodor László szenzációsan mulatságos vigjátéka, „A nagyságos asszonyt már láttam valahol" dominálja, amely szerdán, pénteken és jövő vasárnap kerül szinre. Szombaton Lakatos László „Fej vagy irás"-a, csütörtökön pedig a vidám „Ki babája vagyok én" van müsoron. Vasárnap délután Szenes Béla remek vigjátéka, „Az olasz asszony" megy.

A Blaha Lujza Szinház e hete szintén a „Szulamit" sorozatos előadásait hozza. A remek keleti daljáték állandó sikerét minden este táblás házak pecsételik meg. Vasárnap délután Zerkovitz népszerü operettjét, a „Postás Katicá"-ját játsszák.

A „Halló, Amerika!" hete lesz a „Fővárosi Operettszinház" e hete is. Minden este adják a páratlan sikerü amerikai revüt. Vasárnap délután a „Nótás kapitány"-t ismétlik mérsékelt helyárakkal.

Városi Szinház: Szerda: „Tul a nagy Krivánon", csütörtök: „A trubadur" (Slezák Leó felléptével), péntek (először szombat, vasárnap este: „Frasquita". Vasárnap d. u.: „A cigány". Hétfő: Frasquita.

A Belvárosi Szinház heti müsora: Szerda, péntek és vasárnap este: „A nagyságos asszonyt már láttam valahol", csütörtök: „Ki babája vagyok én?", szombat? „Fej vagy irás". Vasárnap d. u. mérsékelt helyárakkal: „Az olasz asszony" (1/23). Hétfő: „A nagyságos asszonyt már láttam valahol".

A Király-Szinház heti müsora: Egész héten minden este „Marica grófnő" (1/28). Vasárnap d. u.: „Árvácska" (3), este: „Marica grófnő". Hétfő: „Marica grófnő".

A Magyar Szinház heti müsora: Szerda, csütörtök: „Altona", péntek (először), szombat és vasárnap este: „Csibi" (1/28). Vasárnap d. u. mérsékelt helyárakkal: „A vörös ember" (3). Hétfőn: „Csibi".

A Blaha Lujza Szinház heti müsora: Egész héten minden este: „Szulamit" (1/28). Vasárnap d. u. mérsékelt helyárakkal: „Postás Katica" (3). Hétfő: „Szulamit".

Renaissance-Szinház: Szerda: „Szeretni", csütörtök, péntek, vasárnap este: „Menyasszonyi fátyol", szombat: „A waterlooi csata". Vasárnap d. u.: Haláltánc.

Kamara-Szinház: „A pénz nem Isten". Corinna Griffith, Conway Tearl-film 8 felvonásban. „A házasságok nem az égben köttetnek" (Dorothy Phillips), 7 felvonásban. Előadások kezdete: fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló: „Motauri" (Ramon Novarro, Alice Terry, Rex Ingram) 7 felvonásban. „Ku-Klux-Klan". Egy bünös lélek története 6 felv. Főszereplő: Milton Sils. Előadások kezdete: negyed 6, fél 8, háromnegyed 10 órakor.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás o gyermekeknek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

KOLLARIT-BÖRLEMEZ
GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB
Gyártja: Egyesült „Ujpest és Monfalcone" egyesült Gyárak
Kollár Miklós és Breitner
özp. iroda: V., Nagykorona-utca 19.
Fedési munkálatokat müszaki osztályunk ezközöl. Telefon: 12-54, 93-45

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MÜTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 március 4. — 9. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Épiteni kell:

ennek a tételnek nincs szüksége már a megvitatásra, mert ebben mindenkinek egyet kell értenie. Vannak azután eltérések abban a tekintetben, hogy hogyan, mit és mennyit kell épiteni. Mi például ugy gondoljuk, hogy sokkal több épitenivaló van, mint amennyit a tulsó parton a kurzus urai elismernek. Ők például meg vannak győződve arról, hogy ők is épitettek, mi pedig tudjuk, hogy romboltak. Nagyon zavarba jönnének azonban, ha megkérdeznénk tőlük, mutassanak rá, mik azok az alkotások, amelyekkel négy esztendő alatt boldogitották Budapestet.

De nemcsak a leromlott utca, a tönkrement közművek, utak és csatornák javitása szükséges, de meg kell indulnia az épitő tevékenységnek minden vonatkozásban. Házaknak, épülettömböknek, telepeknek, uj városrészeknek kell rövidesen fejlődni Budapesten, mert különben nemcsak a természetes fejlődést ölik meg, de egyben koldussá, munkátlanná teszik ezt a várost, amely tönkremegy és éhen pusztul. Meg kell indulnia ugy az állami épitkezéseknek, aminthogy a fővárosnak is tennie kell, de legfőképpen a magánvállalkozást kell tőkéhez segiteni és a magánvállalkozásnak kell kedvet csinálni ahhoz, hogy épitkezzék. Mindezek igen világosan láthatók és már régen igen pregnánsan megállapitott dolgok. A vállalkozás, az ipar, a munkásság, az egész város gazdasági érdekeltségeit felölelve, hangos szóval követelik az alkotó munka megindítását. Annál inkább csodálkozóba ejt bennünket a kurzus levitézlett urainak handabandázása. Amikor Budapest egész közgazdasági világa, a polgárság teljes rokonszenvétől kisérve, hatalmas demonstrációban igyekszik alátámasztani Ripka Ferenc kormánybiztos törekvéseit, ugyanakkor a kurzus-sajtó koncentrikus támadást intéz a kormánybiztos ellen. „Leleplező" cikkek keretében támadják a kormánybiztosnak azt a tervét, hogy Budapestet épitkezési hitelhez juttatja. A támadásokhoz pedig a zenekiséretet Wolff és Csilléry nagyfontosságu megnyilatkozásai szolgáltatják. Azt hisszük, az üres kasszákból, amelyet Wolff urék a városházán hagytak, nem lehetne egy rabic közfalat sem fölépiteni, szeretnénk azonban nagyrabecsült tanácsaikat kikérni, hogy miképpen óhajtják akkor megoldani Budapest immár elviselhetetlen gazdasági válságát. Négy esztendeig csinálták azt a huzavonát, amelynek az árát most kell megfizetni. Példátlan struccpolitikájuk és az a tény, hogy jelszavakkal valósággal agyonbilincselték a saját kezüket, nem engedte meg nekik még azt sem, hogy egy pillanatra bekukkantsanak a szomszédos Bécsbe, ahol a papirpénz tomboló és tébólyodott inflációjának zavaros időszakában a paloták egész tömegét emelték. Azok odaát papirból épitettek palotát, nekünk pedig Wolffék mulasztásai révén igenis most kell hozzáfognunk ahhoz, hogy drága aranyon akárcsak viskókat is emeljünk. A fortwurstlizás kényelmes álláspontja most bosszulja meg magát és ennek a városnak a közönségének hiába prédikálnak arról, hogy Ripka Ferenc ugyanabba a bűnbe akar esni, amelybe Bárczy István beleesett.

Budapest népe nagyon jól tudja, hogy áldásos adósságok voltak azok, amelyeket a Bárczy-rezsim csinált. De ha szükség volt azokra, akkor százszor inkább most van szükség arra, hogy bárhonnan és bármilyen eszközökkel megindituk az épitő tevékenységet. Nekik módjukban lett volna a bankjegyinfláció idején aranykölcsön nélkül is épitetni, de nagyon el voltak foglalva azzal, hogy gyűlöletüknek és bosszújuknak érvényt szerezzenek, hogy politikai hatalmukat megerősitsék és barátaikat megjutalmazzák. Négy esztendőn át nem cselekedtek mást, pedig utólag elhihetik, hogy minden tégla, amelyet beépitettek volna, jobban megerősitette volna politikai hatalmukat, mint akárhány kurzusoszlop, akit állással jutalmaztak. Ők, akik nem használták ki a legalkalmasabb időt, a legarravalóbb gazdasági helyzetet, a legbiztosabb konjunkturát, ők többé ebben a városban sem próféták, de még csak kritikusok sem lehetnek. Hiába jön ma az egyik ur azzal, hogy uzsorakölcsönt ők is kaphattak volna, de lelkiismeretük nem merte vállalni az agyonterhelt polgárság ujabb terhekkel való sujtását. Hiába mondják ezt ma, amikor Budapest lakosságának memóriája elég ép arra, hogy visszaemlékezzék, miképpen perhorreszkáltak minden néven nevezendő kölcsöntervet, s milyen agitációt fejtettek ki azok ellen, akik annyit épitettek, amennyit az ő elsorvadt fantáziájuk meg sem tudott volna álmodni.

Budapest népe az épitő tevékenység felvételét követeli s ebben a tekintetben az államnak kell elöljárnia. De meg kell ragadni minden eszközt ahhoz, hogy a magánvállalkozás is kedvet kaphasson. Ha pedig mindezekhez hozzávesszük Ripka Ferenc ötmilliós kölcsöntervét, akkor legfeljebb azt az egyet kifogásolhatjuk, hogy ezt az összeget nem tartjuk elegendőnek erőteljes tevékenység kifejtésére és jelentős épitési programm végrehajtására. Segitségnek azonban ez is számottevő és ha amint látszik, elsőnek érkezik, annál örvendetesebbnek kell tartani. Ha azon a ponton próbálták volna támadni a kormánybiztos tervét, hogy tulságosan óvatos, akkor talán hinni tudtunk volna kritikájuk komolyságában és miután az ötmilliós kölcsön tervét zajos ellentmondással fogadják és a legsulyosabb utólagos felelősségrevonás mumusát mutogatják, azt kell hinnünk, hogy argumentumaikat nem kell komolyan tárgyalnunk. Fölösleges ez, amikor Budapest egész népe követeli az épitkezések megindítását, ők pedig a maguk tétlenségének, tehetségtelenségének és tehetetlenségének folytatását és örök időkre való elnyujtását kivánják.

Vacsorakontraminőrök a Józsefvárosi Körben és a Kereskedelmi Csarnokban

A demokraták ébredő és szocialista taktikával dolgoznak

Az a harc, amelyet a szélső baloldali pártok a községi választások előtt a liberális pártok ellen vivnak, ezen a héten egészen uj fázishoz jutottak. Ujabban már nem az elvek és argumentumok küzdenek egymás ellen, hanem a baloldalról igen szomoru módon hangosabb kurjantással kivánják elnyomni az ellentétes véleményt. Szomorunak tartanánk ezt akkor is, ha véletlenül nem testvérpártok állanának egymáshoz szemben, de annál veszedelmesebb a dolog, mert hiszen ez az alacsonyrendü küzdelem, ha nem is erősiti meg a fajvédők és antiszemiták hadsorait, de mindenesetre gunyos nevetést fakaszt táborukban.

Az történt ugyanis a héten, hogy

a nemzeti demokrata párt egyes tagjai megirigyelték azokat az ébredő-dicsőségeket, amelyeket már több választáson a gyülések megzavarásában tapasztaltunk.

Ébredőék azt szokták mondani, hogy a harcnak ezt a módszerét a szocialistáktól tanulták és nekünk sajnálatosan igazat kell ebben adnunk nekik, mert hiszen a demokraták, akik csöndes megbeszélések, szónoki megnyilatkozások megzavarásával és szerény polgári vacsorák megkontreminálásával szórakoznak, ma a szocialisták szövetségesei. Ha az ébredők nem is a szocialistáktól tanulták ezt a módszert, a demokraták mindenesetre tőlük sajátitották el, mert hirtelen elhatározással most ők lettek az üldözöttekből az üldözők.

Közbeszólások és ellenszónoklatok

Csütörtökön a Kereskedelmi Csarnokban volt vacsorája a Fővárosi Szabadelvü Pártnak. Ezt a vacsorát még tényleg csak megkontreminálták, amivel szemben azonban a Józsefvárosi Kör szombat esti vacsoráján dr. Hajdu Marcel, Körmöczi Zoltán és néhány társuk

közbeszólásokkal és ellenszónoklatokkal zavarták meg polgártársaik békés együttlétét.

Ezen a józsefvárosi vacsorán különben először jelent meg Heinrich Ferenc is, akinek társaságában Ugron Gábor, Sándor Pál és Bárczy István voltak a kör vendégei. Heinrich Ferenc ezuttal talán először a választási küzdelem alatt, beszédet is mondott, amelyben élesen birálta a Keresztény Községi Párt politikáját. Valóságos programmbeszéde volt ez a Fővárosi Szabadelvü Pártnak, s ennek a programmnak alapját abban jelölte meg, hogy a főváros törvényhatósági bizottságában

Budapest társadalmának minden rétege képviselve legyen az őt megillető számarány szerint.

Követelte, hogy számüzzék a közgyülési teremből a politikát, a felekezeti és osztálygyülöletet.

Bárczy István szerint a Keresztény Községi Párt pogány és szeretetlen politikát folytatott és a felekezeti gyülölködést, még a pártszempontokat még a kis gyermekek közé az iskolába sem átallotta bevinni. Hangoztatta, hogy a megértés és béke fegyvereivel akarnak küzdeni és

az antiszemita reakció gyülölködését ki akarják irtani a főváros közigazgatásából és az iskolákból.

Reményt adott ez a beszéd sok üldözött és igazságtalanul földönfutóvá tett embernek is, mert kijelentette Bárczy, hogy reparálni akarják azokat az igazságtalanságokat és méltánytalanságokat, amelyeket itt négy esztendő alatt elkövettek.

Sándor Pál sötét szinekkel festette Budapest gazdasági helyzetét és kijelentette, hogy a mai gyülölködés soha kenyérhez juttatni Budapest polgárságát nem fogja.

Ünneprontás

Ugron Gábor beszéde inkább politikát tartalmazott.

Ezt használták fel azután a Kör jelenlevő demokratapárti tagjai arra, hogy a békés vacsorát megzavarják.

El kell itt mondani azt, hogy a Józsefvárosi Kör vacsorája kizárólag csak vacsora volt és nem gyülés és mindössze az volt a szándék, hogy a liberális vezérek a maguk programmját ismertessék. Hamis volt tehát az a megokolás, amellyel a józsefvárosi demokraták a vacsora megzavarására vállalkoztak. Ők ugyanis azt kifogásolták, hogy a Józsefvárosi Körnek, amelynek vannak demokratapárti tagjai, nem szabad egy politikai párthoz csatlakoznia és nem szabad ilyen természetü határozatot hoznia. Ezzel szemben tény az, hogy határozathozatalról, vagy

a Józsefvárosi Körnek bármely politikai párthoz való csatlakozásáról szó sem volt.

Nem is lehetett szó erről, mert hiszen a Józsefvárosi Kör társadalmi egyesület, amelynek nemcsak liberális és nemcsak demokrata tagjai vannak, hanem több Wolff-párti polgár is megmaradt a Kör tagjai között. Semmi ok nem volt tehát arra, hogy a demokraták tendenciózusan és tudatosan felvonuljanak, közbeszólásokkal tarkitsák Ugron Gábor beszédét, akit ugylátszik előre és külön kipécéztek erre a célra.

Az ellenszónoklatot Körmöczi Zoltán dr. fogorvos tartotta meg, aki meglehetős részvétlenség mellett jelentette be a „józsefvárosi polgárság" tiltakozását az ellen, hogy a Józsefvárosi Kör nevében a vezetőség kimondja a Fővárosi Szabadelvü Párthoz való csatlakozást. Ez a részvétlenség teljesen megokolt is volt, mert senkinek sem jutott eszébe a csatlakozásra való felhivás. A demokraták ünneprontását egyébként a Józsefvárosban élesen elitélik.

A Kereskedelmi Csarnok vacsorája

A Kereskedelmi Csarnoknak a demokrata párthoz tartozó tagjai már sokkal óvatosabbak és elővigyázatosabbak voltak. Ők nem jelentek meg a Fővárosi Szabadelvü Párt vacsoráján, hanem igen helyesen a Csarnok elnökéhez, báró Madarassy Beck Gyulához mentek el, akinek előadták panaszaikat. Az elnök azután elmésen oldotta meg a válságot, amennyiben kijelentette, hogy a Kereskedelmi Csarnok a maga egészében sehova sem csatlakozik és nem is csatlakozhatik és

ha a domokratáknak nincs izlésük szerint Ugronnal és Rassayval vacsorázni, akkor vacsorázzanak a jövő héten Vázsonyival, Ruperttel és Peidl Gyulával.

Egyelőre azonban semmi hir nincs arról, hogy a jövő héten ezt a demokrata-vacsorát is megrendezné a Kereskedelmi Csarnok.

A Fővárosi Szabadelvü Párt vacsoráján egyébként megjelentek: Matlekovics Sándor, Ugron Gábor, Bárczy István, Sándor Pál, Rassay Károly, Vámbéry Rusztem, Bódy Tivadar, Márkus Jenő, Glückstahl Samu, Belatinyy Artur, Marton Gyula, Kaszab Aladár, Eppinger Károly, Halasi Fischer Ödön, Székács Antal, Vértes Emil, Drucker Géza, Balkányi Kálmán, Dán Leó, Nagy Andor tőzsdetanácsos és még számosan.

A fővárosi politikát a szónokok közül leginkább Bárczy István érintette. Kifejtette, hogy miután a városi választás egyetlen célja a reakció megtörése, azt kell nézni, hogyan lehet a legnagyobb számban behozni a törvényhatóságba a reakció ellenségét. A Fővárosi Szabadelvü Párt taktikai álláspontja a helyes, mert ez az, amelynek utján a legnagyobb számbeli arányt el lehet érni. Az egységnek nem a lajstromokban, hanem a gondolkodásban kell megnyilvánulnia. Kimondotta azt is, ami talán még soha nem volt ennyire aktuális, hogy

nem tartja helyesnek, hogy a demokraták és liberálisok a reakciósoknak nagy gaudiumára igyekeznek egymást lekicsinyelni.

A harcnak csak egy eredménye lehet: a jövendő Budapest és vele együtt az ipar és kereskedelem boldogulása.

Ugron Gábor azt fejtegette, hogy aki a szabadelvüség diadalát akarja, nem kötheti össze szekerét olyanokkal, kik tönkre teszik a szabadelvüséget. Az egységes frontot ők is akarják, az egyesülésre ők is hajlandók és mindenkivel szivesen összefognak, akik liberálisan gondolkodnak, polgári érdekeket képviselnek és nemzeti alapon állanak.

Hosszabban fejtegette az egység kérdését Rassay Károly is, aki a nehézséget abban látja, hogy a liberális ellenzék egy része olyan taktikát választott, amely nem szerencsés. A továbbiakban azonban inkább az országos politikával foglalkozott, s ezen a téren nagyjelentőségü mondanivalói voltak.

Keserves siralmak a sportadó miatt

Nemzeti sérelemnek mondják, mert a kincstár adót vet ki a sport-üzletre

A sportosok félreverik a harangokat, de senki sincs, aki ettől a harangzugástól megijedne. A kincstár meg akarja adóztatni bevételeik után a sport-egyesületeket, mire ezek azt felelik, hogy lemondják a meccseket. Annyi baj legyen! Mintahogyan senki sem ijed meg a félrevert haragoktól, ugyanugy senki sem lesz libabőrös attól, hogy az urak nem rugják a labdákat. Különben nem is bizonyos, hogy a sportvezérek csakugyan lefujják a versenyeket. Az urak, mielőtt ezt megtennék, ceruzát és papirost vesznek, kiszámitják, hogy mennyi a bevételük, abból levonják az adót és ha azt látják, hogy a levonás után marad még egy kis összeg a pénztárban, nem zárják be az üzletet, hanem tovább rendezik a meccseket. Üzlet ez, uraim üzlet és az üzlet után adót kell fizetni. Eddig jó üzlet volt, ezután kevésbbé lesz jó, de még mindig marad egy kis tiszta haszon. Ezt igen kevés üzletről mondhatjuk ma már. És ezek a rossz üzletek egytől-egyig fizetik az adót. Fizetnek jövedelmi és kereseti adót, sőt fizetnek vagyonadót is, holott a legkevesebb üzlettulajdonosnak van még vagyona. Miért ne fizessenek hát a sportegyesületek, amelyeknek rengeteg a bevételük és csak igen kicsi a rezsijük?

Persze, a sportvezérek addig mondogatták egymásnak, hogy ők valamilyen nemzeti hivatást teljesitenek, amig csakugyan elhitték maguknak, hogy a nemzet nem tarthatja fenn magát nélkülük. Nem vonjuk kétségbe, hogy egy nép erőanyaga jobb, ha fiai sportolnak, de visont még egyetlen nemzet sem ment abba tönkre, hogy a fiai nem futballoztak. A sportvezérek kissé komolyan vették azt, hogy ők egy nemzeti misszió szolgálatában állanak s most megrökönyödnek attól, hogy a kincstár adót akar szedni a nemzeti misszió betöltése után. Nemzeti misszió és adó! Hová lesz a sport nimbusza, ha adóalannyá degradálják? A sport kiváltságokat akar élvezni, mint a régi magyar nemesség: ez is nemzeti missziókba álmodta bele magát s ezen a cimen — nem fizetett adót. Ma már látjuk, hogy a nemzet ilyen missziós nemesség nélkül is megvan valahogyan s nem pusztul bele abba, hogy adót szed a nemességtől.

Jó lesz megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy ma már nincsenek különleges hitvallásu missziótársulatok. Ma már minden ember a nemzet szolgálatában áll s azon a cimen, hogy nemzeti missziót teljesit, senki sem vonhatja ki magát az adófizetés kötelezettsége alól. Egyebet mondunk: nemzeti misszió nincs adófizetés nélkül s minél nagyobb adót fizet ma valaki, annál nagyobb nemzeti missziót teljesit. Mert méltóztassék tudomásul venni: sportolók nélkül megélne valahogyan a nemzet, de adófizetők nélkül igen bajos lenne az élete.

Legfőbb ideje, hogy a sportvezérek és közlegényeik kiábránduljanak abból a nagyzási hóbortból, hogy a nemzet sorsa, jó hire, tekintélye, jövendő boldogsága az ő kezükben pihen. Ez a hóbort szinte betegséggé fajult az elmult esztendőben, amikor a sportoló olyan ábrázattal járt, mintha a nemzet becsülete függne attól, hogy Párisban hányadik helyre verekszik fel magukat csapataink. Ennek a betegségnek lázas kitörései voltak azok a cimek, amelyeket egy-egy sportujság cikkének homlokán olvastunk: „A magyar futballsport Szedánja!" „A magyar uszósport Csuzimája!" Nem, a nemzet becsülete nem forgott kockán, mert a nemzet becsületének semmi köze ahhoz, hogy sikerül-e berugni vagy sem a labdát a kapuba. Akiknek ily fogalmaik vannak a nemzet becsületéről, azokra nem bizhatja a nemzet a becsületét. És a jó hire, hitele? Itt megint a beteges nagyzásihóbort ült négy hétig tartó lakodalmat. A nemzeti hitele egy dollárral nem javult attól, hogy a tőrvivásban elsők lettünk és a nemzet becsülete nem lett fényesebb, vakitóbb attól, hogy a Stadion árbocára felrepült a magyar lobogó. Amerika, Anglia és más jobbvalutáju népek nem hagyják magukat ilyesmitől megvesztegetni. Amerika, Anglia és más kulturnépek szemében annyi a hitelünk s becsületünk, amennyit anyagiakban és szellemiekben termelni tudunk. Hol érezte valaki annak előnyét, hogy a tőrvivásban világbajnokok lettünk, vagy hol érezte valaki annak a hátrányát, hogy a labdarugásban mi lettünk az legeslegutolsók? És komolyan azt hiszik, hogy Genfben, a népek szövetségének asztalánál eszébe jut valakinek ilyet mondani: ahá, ezek azok a magyarok, akik Párisban elsők lettek a tőrvivásban, adjunk hát meg nekik mindent, amit kérnek...

A sportvezérek ilyen álmokat álmodtak s most jön az állam és adót kér. Ez nagyon kiábránditó valami, de annál jobb, minél alaposabban oszlatja szét ezeket az ábrándokat. Senki sem ringassa magát abban az illzióban, hogy nagy szolgálatot tett az országnak, ha sportolt vagy sportra nevelt valakiket. És senkise érezze magát a hazával szemben más szolgálatok alól felmentve, mert ilyen szolgálatokat tett a hazának. És végül: tanulják meg az urak, hogy a haza nem él meg ezekből a szolgálatokból és hogy az adófizetés is valami, nemcsak a labdarugás. Hogy pedig elmefuttatásunkat egy maliciózus mondattal befejezzük, tisztelettel kérdjük: miért berzenkednek ugy az urak az adó ellen? Utóbb még elhitetik, hogy a magukét adják oda, amikor az egyesület pénzét fizetik le adóban... Mert jó üzlet a sportüzlet.

Teljes gőzzel folyik az üzemek ellenőrzése

Az elbukottak élén a Műszerüzem és a Lóhusüzem haladnak

A külföldi hitelezők megbizottainak elutazása után most már az üzemellenőrző bizottság, amelynek munkáját sokban keresztezték a külföldiek, teljes energiával láthat hozzá tevékenységéhez. Dacára annak, hogy sok akadály volt, mégis igen jelentős az a felderitő munka, amelyet a bizottság már eddig is elvégzett. Lassankint teljessé válik a kép, amelyet a főváros üzemeiről alkotnak és a jelentés, amelyet működésükről és vizsgálataikról szerkeszteni fognak, tökéletesen meg fogja mutatni a teendőket, amelyek a főváros jövendő üzempolitikáját dominálni lesznek hivatottak.

Az a kritika, amelyet a Fővárosi Hirlap a székesfőváros üzemeiről évek során át gyakorolt, teljes beigazolást nyer majd az üzemeket ellenőrző bizottság tapasztalataiban. Legelsősorban azok az üzemek érettek meg a megszüntetésre, amelyeket talán a háborus kényszerüség, vagy egy-egy rossz és káros ötlet az ipar és kereskedelem veszélyére alkotott meg. Az üzemeket ellenőrző bizottság a legnagyobb titoktartással kezeli vizsgálatainak eredményét, de annyit máris tudunk, hogy az ugynevezett nagy üzemekről, amelyek tényleg a széles néprétegek érdekeit szolgálják, az a véleményük, hogy ezek nemcsak nélkülözhetetlenek, de ezeknek városi kezelésben is kell maradniok.

A legnagyobb az elismerés a Községi Élelmiszerüzemmel szemben, amely megszületése óta hivatása magaslatán áll és mindig megtalálja a módot és eszközöket, amelyekkel, amikor szükséges, szabályozni tudja a piaci árakat. Amellett azonban, hogy ezt a rendkivüli hivatását, szinte tökéletesen megoldja, a községi élelmiszerüzem egyben kétségét kizáró módon igazolni tudja rentabilitását is. Hasonlóképpen csodálatos rendet talált a bizottság a Köztisztasági üzemben is, amelynek vezetése Balló Alfréd igazgató személyében, a legkiválóbb kezekben van lefektetve. Ezeket az üzemeket a bizottság tagjai, minden titoktartás mellett is, a legnagyobb dicsérettel emlitik.

Ezekkel szemben még a jóakarat sem tudná megmenteni a Müszerüzemet, amelynek talán lehetett hivatása a háboru alatt, de semmiesetre sincs ma, amikor egész csomó iparágnak fölösleges és káros konkurrenciát csinál, anélkül, hogy bármely tekintetben módjában lenne árnivellálást elérni. A Müszerüzem annakidején kizárólag orvosi müszerek beszerzésére alkotódott meg, idők folyamán azonban a telhetetlenségig fokozódó terjeszkedési vágyat láttunk ennél az üzemnél, amely mindenbe belekap, anélkül, hogy vezetőségében a szükséges szakértelemnek még csak az árnyéka is meglenne. Hasonlóképpen fölöslegesnek bizonyult a vizsgálat során a Lóhusüzem, mint önálló üzem és értesülésünk szerint mérvadó helyen az a vélemény alakult ki, hogy ezt az üzemet a legnagyobb könnyüséggel be lehet olvasztani például a községi élelmiszerüzembe és ilyenformán megszünik ennek az üzemnek egyetlen létjogosultsága: az, hogy eltartson egy igazgatót, aki mellé természetesen költséges irodai adminisztráció dukál. A községi élelmiszerüzemnek számos üzletága között valószinüleg a lóhusüzem lenne a legkisebb, amelynek élén egy intelligens mészáros sokkal jobban el fogja végezni a teendőket, mint ahogy azt mostani kurzusigazgatója ellátja.

Lipták Pál

a Ripka-párt támogatására hivta fel a VII. kerületet

A Fővárosi Középpárt (Ripka-párt) a XIII., XIV., XV. és XVI. választókerületeket magában foglaló VII. közigazgatási kerületi szervezete, szombaton este alakult meg.

Az alakuló ülésen dr. Lipták Pál nyugalmazott államtitkár elnökölt, aki megnyitó beszédében azt hangoztatta, hogy a középpárt célja a szélsőségek elleni harc és pedig ugy a jobb-, mint a baloldal felől jövő kilengések ellen. A polgári munka és a termelés érdekében föltétlenül szükséges a társadalmi és a felekezeti béke. Kiemelte, hogy

a termelést vallási alapokon megszervezni nem lehet.

A termelőmunka megindításánál igen veszélyesek a szocialista és a szélsőséges radikális polgári elemek is, akik könnyen 1918-hoz vezethetik vissza az országot. A főváros polgársága

ezt az egyedül helyes politikát ma csak egyetlen politikai pártban érvényesitheti és és pedig a Ripka-pártban.

Hangoztatta végül azt, hogy a polgárságnak a jelen esetben céltalan és helytelen dolog volna bármely olyan politikai pártban való szervezkedése, amely a kormánnyal szemben ellenzéki oldalon igyekezne eredményeket elérni.

Az elnöki megnyitó beszéd után a nagyszámban összegyült választók nagy lelkesedéssel kimondották a pártszervezet megalakulását és megválasztották a tisztikart. Kimondotta az értekezlet, hogy

a VII. kerületi középpárt azonnal megkezdi müködését

és a szervezés munkáját. Megalakitották a körzeti szervezeteket. A párt hivatalos helyiségét az Országos Gazdakör, VII., Dob-utca 88. szám alatti helyiségében nyitja meg. A VII. kerületi pártszervezet hivatalos óráját minden nap este 5—8 között tartja párthelyiségében. A legközelebbi választmányi ülés március 6-án, pénteken este hat órakor lesz a párt dob-utcai helyiségében.

Az Amerikai Egyesült Államok

megtiltották az alkohol fogyasztását. Most kávét isznak alkohol helyett. Amerika bölcsen cselekedett. Szakszerüen pörkölve, helyesen, pótlék nélkül elkészitve, a kávé élvezete szellemi és testi erőnket épségben tartja, gondolkodóképességünket fokozza és a szív működését megélénkiti. Pörköltkávé-keverékeink ára pontos fokmérője azok minőségének.

Meinl Gyula r.-t.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ

MERKUR BÉRAUTÓÜZEM

Budapest, VI. kerület,
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

Teleszky ragaszkodik bukott elméleteihez

A gazdasági válság ujabb áldozatai — Szanálni kell az adóalanyokat

Teleszky Jánosnak van néhány hibás, régen megbukott gazdasági elmélete és a volt pénzügyminiszter ezeket az elméleteket köti a hóna alá és ezekkel tartja fenn magát a viz szinén. Azokkal uszik, mint a rossz uszó, aki hólyagokat köt az oldalára. Teleszky nem akar tudomást szerezni arról, hogy a hólyagok, az ő hibás gazdasági elméletei már széjjelpukkantak, s ő rég a viz alá merült. Valami csodás életösztön dolgozik benne: nem akar beletörődni a megsemmisülésbe és még a viz alól is a magasba gargarizálja elméleteit. Legujabban egy berlini ujságban elmélkedik Magyarország gazdasági helyzetéről és megállapitja, hogy Magyarországon nincs gazdasági válság és Magyarország gazdasági helyzete korántsem oly rossz, amilyennek kül-

Kathreiner
Kneipp Maláta Kávé

földön hiszik, arról pedig szó sem lehet, hogy olyan rossz legyen, amilyennek maguk a magyarok érzik. Mit feleljen erre az ember? Azt, hogy amelyik országot az Isten meg akarja verni, annak elméleteken nyargaló professzorokat ajándékoz, akik torkukszakadtából kiáltják: Düljön össze az ország, csak az elméletem diadalmaskodjék. Nos,

az ország már düledezőben van

és rajta diadalmasan hirdeti tovább Teleszky János az elméleteit.

Akármelyik oldaláról nézzük Teleszky Jánosnak ezt a gazdasági tevékenységét, nem tudjuk kitalálni, hogy mi a célja neki ezzel a hamis megvilágitással. Németországot akarja Magyarország javára megnyerni?

Teleszky elméleteinek már itthon sincs hitelük.

Hát még Németországban. Ha Németország tájékozódni akar a magyarországi viszonyok felől, informátornak aligha kéri fel Teleszkyt. Mert a német alaposság még mindig van akkora, hogy jobban ismeri Magyarország gazdasági viszonyait, mint Teleszky és ha egy gazdasági szakértőre lenne szüksége, ezért nem kellene ide a szomszédba jönnie. Nem tesszük fel Teleszkyről, hogy Németországgal szemben a rosszakarat vezetné, amikor hamis képet ad neki a mi viszonyainkról. Nem tesszük fel róla, hogy be akarná ugratni Németországot csak azért, hogy használjon vele Magyarországnak. Ennél sokkal becsületesebb Teleszky. De a becsületes emberek naivak is és Teleszky naivitására jellemző, hogy ő még mindig kitart elméletei mellett,

amelyeknek az ellenkezője valósult meg.

Akinek szeme van, láthatja az eseményeket, akinek füle van, hallhatja az örvénybe zuhantak kétségbeesett kiáltását. Ezek a kiáltások áthallatszanak az ország határán, csak Teleszky nem hallja. Ő még mindig a porba rajzolt köröket védelmezi.

Ósrégi, európai hirű, nagyszerüen megalapozott ipari és kereskedelmi vállalatok omlanak össze

és Teleszky a kezeit dörzsöli, azt mondván, nincsen baj, sőt ez a pusztulás az én diadalom, mert ime vaskényszerüséggel bekövetkezik, amit mondottam, hogy visszatérnek azok a jó idők, amikor a vevő diktált a termelőnek és kereskedőnek. Ezek voltak a jó békeállapotok és a jelek mutatják, hogy ezek az állapotok visszatérnek. Hát nem rettenetes, hogy Magyarországon még mindig tekintélye van a gazdasági életben annak, aki azt hiszi, hogy a háboru előtti gazdasági törvények még diadalmaskodni fognak s mindent el kell követni, hogy ez a diadal bekövetkezzék.

Soha többé nem lesz háboru előtti korszak, hanem mindig csak háboru utáni.

És ha Magyarország talpra áll, nem a háboru előtti gazdasági törvények forszirozásával, hanem uj erők mozgásbahozatalával, uj lehetőségek előteremtésével, uj alapok lefektetésével és a régiek kiépitésével lesz csak talpraállitató. Uj tudósok kellenek ide uj eszmékkel és uj elméletekkel és ha a régiek még szerephez akarnak jutni, át kell sok mindent tanulniok. Fel kell emelkedniök az uj viszonyokhoz, át kell idomulniok az uj helyzetekhez. Sok mindent kell tanniok, csak éppen azt nem, amit Teleszky János szeretne: mert nem tud átidomulni az uj viszonyokhoz, a viszonyokat akarja átidomitani magához. Pedig rettenetes lenne, ha az ország megint Teleszky János képére formálódna át.

Nem tudunk borzalmasabb erejű cáfolatot Teleszky János külföldi cikkére,

mint a Gungl-testvérek öngyilkosságát és a Nagel Adolf-cég megingását.

Hát csakugyan normálisak ott a gazdasági viszonyok, ahol két ilyen cég a hitelviszonyok nyomo-

Bámulatosan olcsó,
izletes és kiadós

ruságos volta miatt kerül zátonyra? És ha két ilyen elsőrendű cég alapjait alámossák a gazdasági mizériák hullámai, mi lesz a többiekkel, mi lesz azokkal, akik kevésbbé szilárd alapon épültek? Rettegve gondolunk a magyar kereskedővilág legközelebbi jövőjére, rettegve kell rágondolnunk akkor, amikor Teleszky János a nyugodt optimizmus hangján fuvoláz bájos dalokat Németországnak.

Szerencse a Kávéscsészében

De ne csüggedjünk,

talán ezek a katasztrófák meghozzák a jobb belátást.

Arra a belátásra célozunk, amely mindig felülkerekedik, valahányszor a magyar földbirtokos bajok miatt panaszkodik. És a jobbik belátás talán meghozza a magyar iparnak és kereskedelemnek is az olcsó hitelt. Vagy lehetetlen volna, hogy a magyar iparnak és kereskedelemnek ugyanugy a megmentésére sietnek, mint ahogyan a jég- vagy árvizsujtotta mezőgazdának a hóna alá nyulnak kamatmentes pénzzel, vetőmaggal, adóelengedéssel? A mezőgazdaságot már többször szanálták igy s nem lehetetlen, hogy

végre szanálni fogják nemcsak az állami költségvetést, de az állam adóalanyait is.

Soká nem késhetik ez a szanálás, amely nemcsak az adóalanyok, de az állam érdeke is.

Csökkentette-e Ripka kormánybiztos a drágaságot?

Félesztendő mérlege számokban — A husárak erőteljesen letörtek, a lisztet és a kenyeret megdrágitotta a világkonjunktura

Az utóbbi napokban erősen firtatták azt a kérdést, hogy beváltotta-e Ripka Ferenc kormánybiztos programmjának első pontját, amely abban állott, hogy ha a kormány kellő eszközöket bocsát rendelkezésére, a körülményekhez mérten letöri a drágaságot. A mindenáron való ellenzékieskedés természetesen kideritette, hogy a drágaság Ripka Ferenc hivataloskodásának ideje alatt nemhogy csökkent volna, de erősen emelkedett.

Március első napjaiban lesz kerek félesztendeje annak, hogy Ripka Ferenc elfoglalta kormánybiztosi hivatalát

és ilyenformán tényleg aktuális az a kérdés, hogy mi történt ez alatt az idő alatt az élelmiszerek árával. Aki azonban ezt a kérdést meg akarja vizsgálni annak a legteljesebb objektivitással kell rendelkeznie. Ez az objektivitás pedig igen könnyen elérhető, ha az ember egyszerüen előveszi a vásárcsarnok által kiadott hivatalos árjegyzéseket, amelyek nem elérhetetlenek, mert hiszen mindennap nyomtatásban jelennek meg. A félesztendő alkalmából mi is ezt cselekedtük és ugy találtuk, hogy néhány tételt kivéve, az élelmiszerek ára lényegbevágóan esett.

Legelsősorban

a hus ára lett lényegesen olcsóbb, de drágább lett az utolsó félévben a liszt és a kenyér,

aminek azonban a világkonjunktura az oka.

Teljes áttekinthetőség céljából itt közöljük a következő táblázatot, amely szembeállitja az 1924. évi szeptember 10-iki vásárcsarnoki árakat az 1925 február 28-iki árakkal és egyben feltünteti, hogy mely cikkek és mennyivel lettek félesztendő alatt olcsóbbak, vagy drágábbak. Ime a táblázat:

	1924 IX/10.	1925 II/10.	Olcsóbb lett	Drágább lett
1 kg. **Vesepecsenye** tisztitva	70—90000	32—48000	38—42000	
Rostélyos, felsál . . .	44—52000	32—46000	6—12000	
Leveshus I. o.	44—52000	28—40000	12000	
Leveshus II. o.	36—44000	14—34000	10—12000	
Sziv, vese, máj	20—28000	16—24000	4000	
Tőgy, tüdő, lép	10—16000	10—20000		4000
Borjucomb 1 kg.	56—64000	44—66000	12000	
Borjuhus, bordás	36—48000	32—48000	2000	
Borjumáj	40—52000	35—52000	3500	
Juhhusok				
Comb	30—40000	24—32000	6—800	
Bordás, gerinc	26—32000	22—28000	4000	
Sertéshusok (friss)				
Comb	40—46000	30—40000	6000	
Karaj	44—54000	36—48000	6000	
Tarja	40—46000	30—40000	4—6000	
Máj, vese, nyelv	20000	21—32000		4—12000
Füstölt karaj	52—60000	42—56000	7000	
Lapocka	50—56000	20—50000	6—10000	
Baromfi (élő)				
Csirke 1 drb	45—55000	30—40000	15000	
Rántani való 1 pár	80—100000	60—80000	20—40000	
Tyuk 1 drb	95—110000	55—70000	40000	
Ruca, hizott 1 kg	40000	38000	2000	
Baromfi (tisztitott) 1 db.				
Csirke rántani való	22—30000			
„ sütni való	42—55000			
Lud (hizott) 1 kg	40—50000	38—40000	2000	

	1924 IX 10.	1925 II/10.	Olcsóbb lett	Drágább lett
Nyul 1 drb	80000			
Hal (élő)				
Ponty 1 kg.	55—65000	45—50000	10—1000	
Fogas	70000			
Kecsege	80000			
Hal (jegelt)				
Ponty 1 kg.	25000	30—40000		15000
Csuka	35—40000	30—40000		
Apró kevert hal	15000	10—15000		
Tej 1 l.	6—6400	5600—5800	400—600	
Tejszin	48000	42000	6000	
Vaj 1 kg.	70—80000	70000		
Turó	14—20000	14000		
Liszt és kenyér 1 kg.				
Buzadara	7400—8000	9400—10400		2000—2400
Finom tésztaliszt	6900—7300	9000—9300		1100—1900
Főzőliszt	6400—6800	8800		2000
Kenyérliszt	5000—6400	8200		2500
Kenyér fehér	6300	7800		1500
„ félbarna	5800	6800		1000
„ barna	4800	5700		900
Péksütemény 1 drb.	650	750		100
Szárazfőzelék 1 kg.				
Lencse	8—12000	9200—14000		1200—2000
Borsó	9—12000	12000—16000		3000—4000
Bab	6—7600	6000—8000		400
Tojás 1 drb.	1800—2000	1400—1600	400	
Zöldség 1 kg.				
Sárgarépa	3000—4500	3000—5000		500
Vöröshagyma	3000—3400	5200		2000
Fokhagyma	11000—14000	40000		27000
Burgonya 1 kg.	2300—3000	3800—4000		1—1200
Alma 1 kg.	7000—14000	14000—28000		7—14000
Dió	1 000—22000	20000—22000		
Paprika 1 kg.	70000—80000	50000—60000	20000	
Mák	18000—24000	24000—28000		4000

A táblázat tanusága szerint

Ripka Ferenc akciója a legnagyobb sikerrel a husnemüek körül járt.

Azt lehet állitani, hogy a marhahus, juhhus és sertéshus az egész vonalon engedett árából és drágábbak ezen a téren csak egyes zsigerrészek lettek. Igy a marhatőgy, tüdő és lép kilónkint 4000 koronával, a sertésmáj, vese és nyelv pedig 4—12.000 koronával emelkedett. Egyébként minden olcsóbb lett, átlagban 6—8000 koronával kilónkint. De van például olyan meglepő áresés is, mint például

a marha-vesepecsenyénél, amelynek ára kilónkint 38—42.000 koronával zuhant.

Amennyiben a szeptemberben még csaknem százezer koronás vesepecsenyét ma jóval a fele áron alul lehet megvenni.

Olcsóbb lett a baromfi is, és pedig jelentős összegekkel, ami például a népélelmezés számára a legfontosabb,

tyuknál darabonként 40.000 koronát tesz ki.

A hizott lud kilója azonban csak 2000 koronát engedett régi árából. Nem népélelmezési cikk ugyan a hal, de itt is látni imitt-amott árlemorzsolódást s érdekes, hogy amig az élő ponty ára 15.000 koronával esett, addig a jegelt pontyé ugyanennyivel emelkedett.

A tej árának lenyomása érdekében emlékezetes, hogy Ripka kormánybiztos erős küzdelmet vivott, azonban

literenkint csak 4—600 korona ármérséklést tudott keresztülvinni,

ugyanakkor azonban a tejszin magától 6000 koronával lett olcsóbb. A vaj és turó ára körülbelül stagnál.

A legszomorubb azonban, hogy

a liszt ára 1000—2500 koronával emelkedett,

aminek azonban határozottan a világkonjunktura az oka és az, hogy eddig az auspiciumok a magyar föld idei rossz termését mutatták. Drágábbak lettek a szárazfőzelékek is, ezzel szemben a tojás ára körülbelül egyötödével ment lejjebb. Természetes, hogy télen a zöldség drágább lett és rendkivül sajnálatos az, hogy

a burgonya ára, ami a legfontosabb népélelmezési cikk, 1000—1200 koronával emelkedett.

Sajnos, hosszu időre nem volt kihatása a főváros kitünően sikerült almaakciójának sem amennyiben, amig ez az akció folyamatban volt, tényleg erősen lenyomta az almaárakat, amelyek azonban ujabban a szeptemberi áraknak körülbelül kétszeresére emelkedtek.

Általánosságban véve a felesztendő áralakulásának két kiemelkedő mozzanata van, egyik a hus árának hatalmas esése, a másik pedig a kenyér árának emelkedése. Objektiv szemmel azonban, mint azt már jeleztük, meg kell állapitani, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos drágaságletörő akciója igen jelentős sikerrel járt.

Krausz Simon szive. Ha módunkban lenne, meghivnók Budapestre Stead angol ezredest, Krausz Simon egykori jóbarátját, aki iránt az Angol-Magyar Bank vezére a legnagyobb bőkezüséggel rótta le háláját. Az angol ezredes szemében Krausz Simon volt a legnagyobb magyar gavallér s mi az ezredest azért invitálnók Budapestre, hogy kijózanodjék abból a szép álmából, amelyet Krausz Simon bőkezüségéről álmodott. Mikor az Angol-Magyar Bank átvette a Lloydbankot, kötelességet vállalt a Lloydbank személyzetének átvételére, vagy végkielégitésére. Krausz Simon végkielégitést igérve eresztette szélnek a Lloydbank alkalmazottait, de mikor az elbocsátottak a végkielégitést követelték, azt a választ kapták, hogy az Angol-Magyar Banknak erre a célra nincs pénze, egyelőre tehát nem is tehet eleget kötelezettségeinek. Az elbocsátottak, hir szerint, pert inditottak az Angol-Magyar Bank ellen s a bank nem rösteli, hogy birói itélet kényszeritse őt az elvállalt kötelezettség teljesitésére. Bäcker Bébi kedvence, Stead ezredes nem tételezett volna fel ilyet Krausz Simonról. De minek Londonba menni, ha Budapesten is akad, aki bizonyságot tehet Krausz Simon bőkezüsége mellett! Ez a klasszikus tanu maga Krausz Simon, aki azért a tranzakcióért, mellyel a Lloydbankot az Angol-Magyar Bank gyomrába elsülyesztette, állitólag három milliárd koronát fizettetett ki önmagának. Arra volt pénz, hogy Krausz Simon igényei kielégittessenek, de arra már nincsen, hogy állás nélkül maradt tisztviselők járandóságai kifizettessenek. Nagy, igen nagy szive van Krausz Simonnak: semmit sem tud megtagadni önmagától.

A Magyar-Cseh Iparbank Rt. igazgatósága Novotny János elnöklete alatt megtartott ülésén megállapitotta a lefolyt üzletév mérlegét, mely bőséges tartalékolások után 6,131,618.991.34 korona tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság az április 2-ára összehivandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy osztalékul a tavalyi kétszáz koronával szemben részvényenként egyezer korona fizettessen, a tartalékalapra egymilliárd, a nyugdijalapra százmillió fordittasson.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

SZÓRAKOZÁS

134—141 „Marica grófnő". 134—141-ik előadása lesz e héten Kálmán Imre remekének, a „Marica grófnő"-nek a Király-szinházban. Minden este Lábass Juci, Vaály Ilona, Pálmay Ilka, Király Ernő, Rátkai, Vendrey, Szirmai, Raskó. Vasárnap délután a páratlanul népszerü „Árvácska".

Grand Guignol — március 9. Hétfőn, március 9-én kezdi meg a párisi Grand Guignol világhirü együttese szenzációs vendégjátékát a Király-szinházban. A Grand Guignol budapesti vendégszereplése művészi világesemény, mert hiszen a háboru óta ez az első alkalom, hogy Páris nagy szinházi kulturája érintkezésbe kerül a budapesti közönséggel. A vendégszereplés mindenképen méltó lesz a nagy eseményhez, mert a párisi Grand Guignol utolsó tiz esztendejének leghatásosabb és legművészibb sikereinek válogatott gyüjteményét mutatja be a Király-szinház szinpadán. A Grand Guignol a hatások szinháza. Világhirü műsorából többek között a következőket mutatja be nálunk: „Le chateau de la mort lente" (A lassu haldoklás kastélya), „La nuit tragique de Raspoutine" (Rasputin borzalmas éjszakája), „Le baiser dans la nuit" (Csók az éjszakában), „Le viol" (Az erőszak), „Sur la dalle" (A kólapon). Az előadások kezdete fél 8 órakor. Rendes helyárak, elővételi dij nincs.

A „Szulamit" 25-ik előadása hétfőn volt a Blaha Lujza-szinházban, ahol minden este táblás ház tapsol a gyönyörü keleti daljátéknak.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
Csak péntekig:
MEDGYASZAY VILMA
»A HOMOKZSÁK« és a szenzációs műsor.

A Vigszinház e hetét a szinház legujabb szenzációs kettős sikerei: „A főpénztáros ur" és a „Csendélet" dominálja. Kedden és szombaton az „Ezüstlakodalom", csütörtökön pedig a „Nyut" adják. Vasárnap délután a „Bunbury" szerepel a müsoron. Szombaton délután a szinésziskola vizsgaelőadásául a „Kis grófi" cimü operett kerül szinre.

Hallo, Amerika! hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden nap a páratlan sikerü amerikai revüt adják. Vasárnap délután a „Nótás kapitány" kerül szinre mérsékelt helyárakkal.

A „Csibi" nagy sikere. Amint előrelátható volt, a „Csibi", a Magyar-szinház uj francia vigjátéka a pénteki bemutatón ötletességével, mulatságosságával és szellemességével teljes sikert aratott közönségnél és sajtónál egyaránt. A szenzációs siker egyformán szól a brilliánsan vidám darabnak és a ragyogó előadásnak, elsősorban Bajor Gizi és Csortos Gyula grandiózus alakitásának, amelynél különbet ez a két művész vigjátékban talán még nem produkált. Mészáros Giza, Gombaszögi Irén, Zala Karola, Z. Molnár László, Latabár Árpád, Vendrey, Peti vigjátéki együttese minden kritikán felül áll. A „Csibi" legközelebb szerdán, pénteken és vasárnap szerepel a Magyar-szinház műsorán. Csütörtökön és szombaton Fazekas Imre diadalmas drámája, az „Altona" P. Márkus Emilia, Bajor Gizi, Csortos Gyula felléptével.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 65. oocooo TELEFON J. 21-16.
Esténként nagy
NEMZETKÖZI NŐI KERÉKPÁRVERSENY
Világvárosi varieté-műsor.
DERBY-SYNCOPATORS JAZZBAND
és a márciusi nagy kisérő műsor Kezdete 10 órakor

„A nagyságos asszonyt már láttam valahol" Fodor László szenzációsan mulatságos vigjátéka, a Belvárosi-szinház nagy sikere dominálja az e heti müsort is. A páratlanul izletes vigjáték, amelynek eddig minden előadását táblás ház tapsolta, szerdán, pénteken és vasárnap szerepel a műsoron. Szombaton a szezon nagy francia bohózata, a „Ki babája vagyok én", csütörtökön Lakatos László brilliáns „Fej vagy irás"-a kerül szinre. Vasárnap délután a népszerü „Olasz asszony".

Keddtől kezdve minden este Frasquita. Lehár világhirü operettje a Városi Szinházban.

A Renaissance-Szinház e heti müsora: Szerdán: Menyasszonyi fátyol. Csütörtökön: A waterlooi csata. „Téged is" cimü pompás párisi bohózatnak pénteken lesz a premierje, másodszor szombaton, harmadszor vasárnap szerepel a müsoron. A „Szeretni" első mérsékeltáru előadása vasárnap délután.

A Király-Szinház e heti müsora: Szerda, csütörtök, péntek és szombat: Marica grófnő. Vasárnap délután: Árvácska, este Marica grófnő. Hétfő: Grand Guignol, vendégjáték.

A Magyar-Szinház e heti müsora: Szerda Csibi, csütörtök Altona, péntek Csibi, szombat Altona, vasárnap d. u. A vörös ember, este Csibi, hétfő Csibi.

Blaha Lujza-Szinház e heti müsora: Szerda, csütörtök, péntek, szombat Szulamit, vasárnap d. u. Postás Katica, este Sulamit, hétfő Szulamit.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.
uj márciusi műsora **3½ órai kacagás!** Kezdete fél 9 órakor.

A Belvárosi Szinház e heti müsora: szerda A nagyságos asszonyt már láttam valahol, csütörtök Fej vagy irás, péntek A nagyságos asszonyt már láttam valahol, szombat Ki babája vagyok én, vasárnap délután Az olasz asszony, este A nagyságos asszonyt már láttam valahol, hétfő A nagyságos asszonyt már láttam valahol.

Renaissance-Szinház. Szerda: Menyasszonyi fátyol. Csütörtök: Szeretni. Péntek: Téged is (először). Szombat: Téged is. Vasárnap délután félnégykor: Szeretni, este félnyolckor: Téged is.

Városi Szinház. Szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap este félnyolckor: Frasquita, délután háromkor: Tosca.

Royal-Apolló: „A pávahercegnő", Mae Murray nagy filmje 8 felvonásban. „Egy bolond százat csinál", 2 felvonásos Fridolin-burleszk és Pathé-revü. Előadások kezdete: fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Kamara-Mozgóképszinház: „A sátán éjszakája", nagy francia bűnügyi regény 2 részben, 12 felvonásban. Mindkét rész egy előadásban. Előadások kezdete fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

7 fogásból álló vacsora
35.000 korona.
Kitünő konyha! SCHWEITZER-KECZELY DUÓ Szolid árak!
ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS!
LIPÓTVAROSI KASZINÓ
nyilvános éttermeiben, Zrinyi-utca 5.
ASZTALRENDELÉS TELEFONON: 7-57.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Szopogasson köhögés ellen

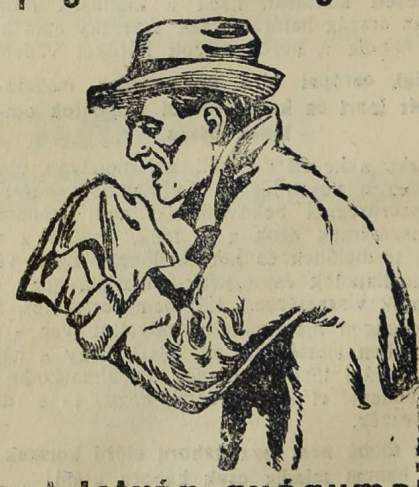

Szent István gyógymaláta CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Fülsiknor

Éljen Vági István,

ezt kiáltották a Keresztény Községi Párt egyik vasárnapi népgyűlésén. Kiáltották pedig Wolff Károly hivei azonközben, amikor a vezér nagyhatású beszédét mondotta. Nagyon érdekes volt ez a közbeszólás, de kénytelenek vagyunk hozzá némi magyarázatot fűzni, mert meggyőződésünk, hogy Budapest polgárságának fogalma sincs arról, hogy ki az a Vági István. Keveset kell mondani róla. Szociáldemokratának vallja magát, a pártnak baloldalához tartozik és az ugynevezett szocialista ellenzéknek egyik tagja. Egészen röviden: ő volt az, aki a szocialista párt vezetőit az elmult hetekben a bécsi vésztörvényszék elé idéztette, mert nem találta őket eléggé radikálisoknak. Hogy Vági István és társai, akiket Wolff Károly hivei éljeneznek, kommunisták-e, vagy csak félkommunisták, mi nem tudjuk meghatározni, de mindenesetre ennek megítélését arra a választóközönségre bizzuk, amely hivatva lesz Wolffék és a liberálisok között választani. Kétségtelen azonban az is, hogy nem volt véletlen Vágiék éljenzése, mert amikor ez a kiáltás kirobbant, Wolff Károly nem mondott kevesebbet, minthogy „a magyar munkásság nagyobb rabszolgaságban szenved, mint Fárao rabszolgái szenvedtek". Ezt Vági István éppen ugy mondhatta volna, mint Wolff Károly és csak a véletlen műve lehetett az, hogy a lelkes hallgatóság ezuttal nem Wolff Károlyt, hanem magát Vági Istvánt éljenezte meg.

A keresztény községi párt

rendbehozta a főváros háztartását és kifizette azokat az adósságokat, amelyeket a demokraták csináltak. Szószerint vesszük ezeket a szavakat Wolff Károly irodeákjának tudósitásából. Eszerint el kell hinnünk, hogy Wolff vezér a hordó tetejéről tényleg elmondotta ezeket a — hogy enyhén szóljunk — valótlanságokat. Kezdjük azon, hogy a főváros adósságait nem is a demokraták csinálták, mert a főváros liberális polgársága ezeknek az adósságoknak a dicsőségét nem hajlandók teljes egészében a demokrata polgárságnak átengedni. Ezeket az adósságokat igenis Budapest székesfőváros közönsége csinálta és egy nagynevü polgármester, Bárczy István, használta fel a legelismerésreméltóbb módon. Kultura és vagyon származott a kölcsönmilliókból és e kultura és e vagyon nélkül nem lett volna a kurzusnak mit pusztitania Budapesten. Wolff Károlynak ebben a jellegzetes mondatában van egy kis igazság és ez az, hogy Budapestnek tényleg vannak adósságai. A vakmerőség netovábbja azonban az, hogy a kurzusvezér kijelenti, hogy a Keresztény Községi Párt kifizette ezeket az adósságokat. Budapest boldogan tapsolna Wolff Károly és társainak, ha ezt megcselekedték volna. De nehezen lehet ezt elhinni, amikor mindenki tudja, hogy az ő antiszemita rezsimjük annyira kénytelen volt megalázni magát a zsidó kereskedők előtt, hogy a tisztviselők fizetésére tőlük kért előleget a majdan beszedendő forgalmiadó terhére. Ha olyan bővében voltak a pénznek, hogy a külföldi adósságokat is kifizették, akkor erre a lépésre aligha szánták volna el magukat. De ha még ez sem lenne cáfolat, akkor magyarázza meg nekünk Wolff Károly azt, hogy ha ő kifizette a főváros külföldi adósságait, akkor miért ültek hetekig a nyakunkon Mr. Fifer és társai?

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

A baloldal fantasztikus választási paktuma

A demokraták el vannak ragadtatva a szocialisták lojalitásától

A Fővárosi Hirlap-nak már alkalma nyilott arra, hogy ismertesse a baloldali politikai pártok között a községi választásokra vonatkozólag megindult tárgyalások egyes fázisait. Már akkor konstatáltuk, hogy a demokrata párt és a szocialisták tulságosan vérmes reményekkel vannak eltelve, ami nyiltan tükröződött azokból a kipattant hirekből, amelyek választási paktumok első tervét ismertették. A tárgyalások azon az alapon indultak meg, hogy az elnyerendő mandátumok közül a polgári pártok hatvan százalékot, a szociáldemokrata párt pedig negyven százalékot kapjon. Meglepetésképpen most, amikor a paktum már megszületett,

a szociáldemokraták engedékenysége még ezen a határon is tulment.

Ezzel szemben azonban maga a paktum olyan fantasztikus alapon nyugszik, hogy szinte lehetetlenség azt komolyan venni.

A Fővárosi Hirlap ugyanis kitünő forrásból a következőkben ismertetheti a baloldali pártok között, immár végérvényesen, megkötött paktum körvonalait:

A megegyezés

azon a hamis feltevésen nyugszik, hogy a baloldali pártok ugyanabban az arányban fognak bejönni a községi választásokon, amint az az utolsó nemzetgyülési választáson történt.

Nem számolnak azonban azzal, hogy a liberális pártok, igy elsősorban Ripka Ferenc polgári pártja, másodsorban pedig a Fővárosi Szabadelvü Párt nemcsak Wolffféktól, hanem a demokratáktól éc még a szocialistáktól is hóditanak el választókat. A nemzetgyülési választások alkalmával nyert szavazati arányszámok szerint a

szociáldemokraták arra számitanak, hogy a községi választásokon a 250 városatyai mandátum közül nekik 120 mandátum jutna.

Ők azonban sokkal kevesebbel elégszenek meg és már a jelöltlistákat is ugy állitják össze, hogy a

szociáldemokrata párt mindössze harminc mandátumra tart igényt. A többit lojálisan átengedik a demokratáknak és a Kossuth-pártnak.

Egészen kétségtelen, hogy a szociáldemokraták tényleg kapni is fognak harminc mandátumot, de egészen a fantasztikumok birodalmába tartozik az, amiről ábrándoznak, hogy tudniillik a szocialisták tulajdonképpen kilencven helyet engednek át a baloldali polgári pártoknak, amelyek ehhez még a maguk régi szervezetei révén hatvan eredeti polgári mandátum elnyeréséről ábrándoznak.

Ez

annyit jelentene, hogy a 250 mandátum közül a baloldali blokk 180 mandátum meghóditásában bizik.

Ha ezek a vakmerő remények valóra válnának, akkor a baloldalnak jelentős többsége lenne a közgyülésen, mert hiszen az ő álmaik szerint a Ripka-pártnak, a liberálisoknak és Wolfféknak együttvéve is csak 70 mandátum jutna és igy — elképzelve az elképzelhetetlent — ha ezek is blokkba tömörülnének, a hivatalból való és kinevezett közgyülési tagokkal együtt sem közelitenék meg a baloldali blokkban tömörült városatyák számát.

A demokrata párt természetesen el van ragadtatva a szocialisták előzékenységétől,

a szocialisták viszont nagyon jól tudják, hogy mit cselekszenek, mert tisztában vannak vele hogy az ő községi politikájuk Budapesten nem lehetne kormányzó politika, de olyan garniturát sem tudnának kiállitani, mint amilyennel a bécsi városházán az osztrák szocialisták tényleg elismerésreméltó munkát végeznek. Az előzékenységben azonban a demokraták a legkisebb mértékig sem követik a szocialisták példáját, mert a Kossuth-pártnak, amely párt tényleg gyökerek nélkül való a főváros társadalmában,

mindössze tiz mandátumot volnának hajlandók átengedni

a maguk óriási, de csak álmodott mandátumtömegéből. Ugy értesülünk, hogy a Kossuth-párt szerényen megelégszik ezzel a kilátásba helyezett tiz mandátummal, amelyből azonban aligha kapja meg a felét is, hiszen a legutóbbi közgyülésen is mindössze Schubert Sándor és Fóthy Vilmos személyében volt ez a párt képviselve.

Egyébként a napokban már a leghatározottabban kolportálták azt a hirt, hogy a községi választásokat április 28-ára tüzik ki. De vannak olyan hirek is, amelyek szerint még előbbre kivánják tolni a választásokat, amelyek ilyenformán április első felében vagy közepén lennének.

A zopotti játékbank pesti ügynökei

valótlan hireket terjesztenek a kormány állásfoglalásáról

Még igéretük sincs az engedélyre — Sipőcz Jenő és Dréhr Imre nyilatkozatai

Az ország halálos sebektől vérzik s a nagybeteg láttára nem érez részvétet a fezőrök hada. Még nem vonaglott utolsót a beteg, de a haszonra éhes spekuláció ott ólálkodik már a beteg ágya körül s mint szivtelen hullafosztogató lesi, hogy mikor szedheti le a viaskodóról az utolsó ékszereket. Még sosem észlelt szivósággal folyik a munka az országban a nemzetközi játékbank engedélyének megszerzése ügyében s nincs az az eszköz, amelytől vissariadnának azok, akik a játékbank beállitása körül szorgoskodnak.

Budpesten Luczenbacher és gróf Teleki bankháza képviseli Zopott tengeri fürdő játékbankjának konzorciumát.

Erről a budapesti bankról nem sokat hallott az ország, nyilván ama bankok közül való, amelyek a tőzsdei konjunkturában fogantak, de mert a tőzsde tájékán már nem teremnek babérok, most kétségbeesett alapitásokra adták magukat, nem rettenve vissza még attól sem, hogy az ország erkölcsi tőkéjének fogyasztásával gyarapitsák üzleti nyereségüket. Vállalkozásuknak erkölcsi defektusait semmivel sem szépiti, hogy Kállay Tamás is ennek az elitélésreméltó célnak szolgálatába szegődött és a kormány tagjait, meg az egységes párt képviselőit igyekszik megpuhitani az engedély érdekében. Hogy a puhitás milyen eredménnyel járt, nem tudjuk de jellemző a zopotti konzorcium morális érzékére, hogy országszerte azt hirdetik, hogy a miniszterelnököt sikerült már megnyerniök az eszmének, Bud János is rokonszenvvel fogadta a tervet s most még csak Rakovszky Iván belügyminisztert kell meghóditaniok. Nem hisszük, hogy e hirek terjesztésének más célja lenne, mint leszerelni az ellenszenvet, amelylyel a játékbak tervét országszerte fogadták. És ismerve ezt az ellenszenvet, alig hihetjük, hogy a kormány tagjainak erkölcsi érzületét kitudta volna békiteni a konzorcium azokkal a nagyhangu igéretekkel, amelyeket az engedély megadása fejében tett.

Az ország jó hire, tisztessége, erkölcse nem eladó

s mert a játékbank felépitése ezeket a javakat kockáztatja, elképzelhetetlen, hogy a kormány és a nemzetgyülés többségi pártja megadná a maga hozzájárulását a nemzet jóhirének lerombolásához.

Ebben a feltevésünkben megerősit

Dréhr Imre

nemzetgyülési képviselő nyilatkozata. Dréhr Imre tagja az egységes pártnak, ahol szava nagy sulylyal esik a mérleg serpenyőjébe s ha valaki, ugy ő tudná legjobban, vajjon csakugyan sikerült-e a kormány tagjait és az egységes párt képviselőit megbarátkoztatni a játékbank gondolatával.

Dréhr Imre a legnagyobb határozottsággal megcáfolja azt a hirt, mintha a zopotti konzorcium budapesti képviselőinek nyert ügyük volna a kormánynál és az egységes pártban.

És amikor Dréhr Imre ezt a megnyugtató nyilatkozatot teszi, megadja azt az irányt is, amelyet ő és nyilván vele együtt a többségi párt számottevő

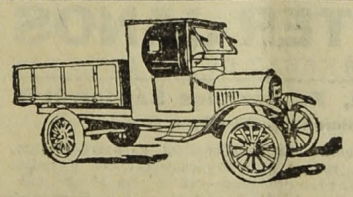
A FORD TEHERAUTÓ a leggazdaságosabb
Ára karosszériával, forgalmi adóval **79 millió** korona
a FORD gyárak autorizált képviselője:
Haltenberger Vilmos
Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

tagjai követni fognak, ha ez a kérdés a nemzetgyülés színe elé kerül. Dréhr Imre károsnak és veszedelmesnek tartja a játékbankot és a maga részéről sohasem nyujtana segitőkezet ahhoz, hogy az ország gazdasági lerongyolódása mellé még egy olyan ábok is szegődjék, amilyen az erkölcsi lezüllés.

El vagyunk rá készülve, hogy Luczenbacher és Teleki gróf bankháza e nyilatkozat után sem adja fel a harcot, de ugyanennyire meg vagyunk róla győződve, hogy minden kisérletük kudarcot fog vallani. Azok, akik erkölcsi tényezők az országban, perhorreszkálnak minden olyan kisérletet, amely egy ország erkölcsi erejének megroppantásával sulyosbitaná a gazdasági válságot, mert az erők demoralizálásával lehetetlenné tenné a termelés intenziv fokozását. Budapesti hangulatát leghivebben fejezi ki

Sipőcz Jenő polgármester

nyilatkozata:

— A városnál — mondotta a polgármester — még senki sem tapogatózott.

Én a magam részéről erkölcsi okokból ellenzem a játékkaszinó felállitását.

A polgármester felfogása aligha elégiti ki Luczenbacherékat, akik egyébként most odaiparkodnak, hogy megnyerjék céljaiknak a saitót és éppen ezért a legvérmesebb reményekkel kecsegtetik a lapokat. Azonban senki sem tudja, hogy mi várható tőlük a valóságban, mert eddig csak nagyhangu igéreteikről hallottunk. A bizalmatlanság a legteljesebb mértékben jogosult az ilyenféle vállalkozásokkal szemben és addig még csak szóba sem szabad velük állni, mig vérmes reményeket keltő igéreteiket

többszáz milliárd kaució deponálásával

alá nem támasztják. Néhány százmilliárd azonban még magyar koronában is sok pénz s a konzorcium nyilván csak akkor rendelkezik majd ezekkel a százmilliárdokkal,

ha a játékbankot már üzembe hozta és az emberek kifosztását megkezdte.

A mi pénzünkből akar kifizetni bennünket, de ilyen spekulációhoz aligha kapnak engedélyt.

Események

Ripka Ferenc szózata a budai polgársághoz. Ripka Ferenc kormánybiztos szózatot intéz a budai választópolgársághoz, amelyben intő szóval figyelmeztet, hogy férfias elszántsággal végét kell vetni a tizenegy év óta duló sulyos anyagi és erkölcsi válságoknak.

— Meg kell bélyegezni itéletünkkel — mondja — a romboló törekvéseket és fettrekészen össze kell fognunk, ha ujra akarjuk kezdeni az épitkezést. Mindenféle jelszó alatt szitolt felekezeti gyülölködésnek legyen vége. A kereszténység az egyetlen vallás, mely nem ismeri a gyülöletet és a faji elzárkózás korlátait ledöntve, közös fejlődésre vezeti az emberiséget. Aki a kereszténység nevében gyülöletet hirdet, az megtagadja keresztény voltát. A kormánybiztos igy fejezi be szózatát:

Adjuk vissza az autonómiát a maga nagy hivatásának. Ha a törvényhatóság országos politikával akar foglalkozni, ami nem az ő dolga, elhanyagolja saját feladatait: a lakosság érdekét, a város sokféle életbevágó ügyét és ezzel sulyos mulasztást követ el. Elég volt már ebből a mulasztásból. Az elpazarolt idő rettenetes következményei alatt nyög Budapest. Olyan törvényhatóságot akarunk, a mely teljesiti kötelességét.

Valóban: nem a kereszténység temetése lesz. Ernst Sándor nemzetgyülési képviselő, a városházi kurzus egyik parádés oszlopa beszédet mondott a napokban az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinóban. Ebből a beszédből rövid ismertetést közöl az egyik könyomatos, amely nem is olyan régen még egészen közel állott hozzájuk. Ennek a könyomatosnak a tudósitása szerint Ernst Sándor azt mondta volna, hogy „akadtak, akik az ő táborukból átmentek a tuloldalra és most onnan harcolnak ő ellenük és készülnek a temetésre, amely azonban nem a kereszténység temetése lesz." Ernst Sándor képviselő és volt városatya ur ezzel szinigazságot mondott. Igazán sohasem volna kétségbe senki, sőt a liberális oldalon is mindenki és mindenkor náluknál sokkal határozottabban hangoztatta, hogy a kereszténység nagyon-nagyon sok századdal fogja tulélni a kurzust és annak apostolait. Teljesen igaz, hogy a kurzus temetése nem a kereszténység temetése lesz, de a kurzus temetése feltartóztathatatlanul közeledik.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég árui iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolta a közönség nagy létételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásáról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Meinl-fiók-üzletben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

MOLNÁR JANOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és felwattos lámpák raktáron

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-45, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemű hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

TUNGSRAM
Bárkinél vásárol
TUNGSRAM
LÁMPÁT
a kitünő minőségért az
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.
szavatol.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

ALAPITTATOTT: 1872-BEN.
STADLER MIHÁLY
sodronyszövet, fonat- és vasárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.
Központi iroda: V., Teréz-körut 41. sz. Telefon: 3-71, 147-79.
Városi raktár: VI., Vilmos császár-út 39. sz. Telefon: 119-49.
Gyártelep: VI., Szt. László-út 60. szám. Telefon: 138-81.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ön.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparielepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

GIPSZET ARUSITO RESZVENYTARSASAG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 március 11. — 10 szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Bethlen a békés, alkotó polgári munkáért

A miniszterelnök nagy beszéde a Budai Vigadóban — „Ha jó országos politikát akarunk csinálni, akkor szükség van arra, hogy Budapesten, a fővárosban jó községi politika folyjon" — Ne lehessen többet a fővárosra azt mondani, hogy bűnös Budapest — Ripka Ferenc a főváros közigazgatásának leépitéséről, a fölösieges üzemek megszüntetéséről, a lakáskérdésről és a közlekedésről

A csöndes budai utcák vasárnap még a szokottnál is sokkal ünnepiebb hangulatot öltöttek, diszruhás rendőrök, ünneplőbe öltözött közönség lepte el az utcákat, amelyek a Budai Vigadó felé vezetnek. A budai vasárnapok csöndjét békésen beszélgető társaságok zavarták meg, amelyek özönével rajzottak, hogy meghallgassák Buda első választópolgárának, gróf Bethlen István miniszterelnöknek nagyjelentőségü beszédét. És valóban az utolsó évek legnagyobb politikai eseménye volt az, ami a Budai Vigadóban vasárnap lejátszódott. Hiszen ezuttal először történt meg az ötvenéves főváros életében, hogy Magyarország miniszterelnöke aktiv módon avatkozott bele a budapesti kommunális választásokba és a községi választás apropójából a községi választás pódiumáról hirdette azt a politikát, amelyet az ország érdekében követni óhajt.

Ennek a nagy eseménynek a hirére Buda előkelőségei, akik között a hölgyek is nagyszámmal voltak jelen, sereglettek össze a Vigadóban, ahol a miniszterelnök mellett dr. Dréhr Imre és Zeöke Antal képviselők. Ereky Károly volt miniszter és Dinich Vikor volt nemzetgyülési képviselő jelentek meg. A sajtó munkáját előzékenyen segitette dr. Ángyán Béla miniszteri tanácsos, a gyülés rendezését pedig Bakonyi János pártelnök vállalta. Az ellenzéki harc legujabb eszközét, a gyülés közbeszólásokkal való megzavarását itt is megpróbálták, de gróf Bethlen István fölényesen, elmésen és erélyesen vert vissza minden ilyen kisérletet, aminek azután megvolt az az eredménye, hogy a zajongók egykettőre elcsendesedtek és kioldalogtak az ünneplő közönség soraiból. Bethlen beszéde további során is páratlan erőt mutatott és sulyos szavakkal itélte el a bármely oldalról kisérletező szélsőségeket. Beszéde olyan jelentőségü, hogy arról heteken át fognak vitatkozni a politikusok és kétségtelen, hogy a jövendő magyar politika ebből a beszédből sarjad ki.

A budai kerületek különböző szónokai, akik egymásután mondták el beszédeiket, Bethlennel egyöntetüen a becsületes, józan alkotó polgári munkát követelték és felajánlották szolgálataikat a kormánynak, valamint Ripka Ferenc kormánybiztosnak, akinek ez a nap rendkivüli jelentőségü volt a községi választások során elérendő sikere[1] körül. Maga a kormánybiztos keveset politizált, de annál inkább bőven, nagy hozzáértéssel és szeretettel foglalkozott a főváros legaktuálisabb problémáival. A kormánybiztost szinte minden mondata után lelkesen ünnepelték, de kijutott neki az ünneplésből mindannyiszor, ahányszor a miniszterelnök, vagy a többi szónokok müködését érintették.

A lelkes befolyásu és rendkivül fontosságu gyülésről itt következő tudósitásunk számol be:

A polgári munka megbecsülése

Kozma Jenő ügyvéd, pártelnök nyitotta meg a nagygyülést és mindenekelőtt üdvözölte Bethlen István grófot, mint a pártszövetség diszelnökét, Csáky Károly grófot, Rakovszky Iván, Scitovszky Tibor és Walkó Lajos minisztereket, mint a párt elnökeit. Különösen elismerés illeti meg Bethlen István grófot aki

az első miniszterelnök, aki bekapcsolódik a városi politikába is.

Bethlen István, mint budai választópolgár, belátta annak fontosságát, hogy a főváros lakosságának, amely az egész ország [illegible] egyhetedét képezi, bele kell kapcsolódni annak a politikának a szolgálatába, amellyel az országot meg lehet és meg kell menteni. Üdvözli Ripka Ferencet, aki megalkotta az egységes polgári pártszövetséget, aki

a polgári munka megbecsülését hirdeti, a hiu jelszavakkal szemben.

A szélsőségesek jelszavakkal dolgoznak. A jelszavak azonban nem elegendők a népek boldogitásához. A régi törvényhatóság nem boldogult, nem boldogulhatott, mert a konzervativ polgári pártok nem vettek benne részt, hanem csak a szélsőségesek. Ennek a pártnak a programmja: a munka, a jó városi adminisztráció. Polgár és polgár között csak a becsületesség szempontjából lehet különbséget tenni.

Meg kell teremteni a lelkek békéjét, a vallási békét, jó iskolákat kell teremteni.

A párt programmja szociális programm is. Jó közélelmezés, tüdőbetegség elleni küzdelem, lakáskérdés megoldása, az épitkezések megindítása a főváros és a kormány támogatásával a közlekedés javitása, a hallatlanul magas tarifa leszállitása, a gáz, a villany, a vizdijak lényeges leszállitása, stb. A polgárság érezze át ezen párt programmjának fontosságát, életbevágó voltát és ezt tartsa szem előtt, amikor majd a választói urnák elé lép, hogy szavazatát leadja.

A megnyitó beszéd után óriási éljenzés és taps közepette gróf Bethlen István miniszterelnök emelkedett szólásra.

Bethlen István miniszterelnök beszéde

— Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Az első szavam önökhöz a köszönet szava azért a kitüntetésért, amelyben részesitettek akkor, amikor a budai polgári párt megalakulásának és megindulásának napján diszelnökké választottak. Nem azért jöttem ide, hogy önöknek programmot adjak, mert hiszen nem a magyar miniszterelnök feladata az, hogy a város közönségének programmot adjon. A város közönsége tudja legjobban, hogy mire van szüksége,

a város közönsége tudja legjobban, hogy milyen programmot kell kitüznie

és hogy milyen férfiakra kell biznia azt a munkát, amelyet elvégeztetni akar. Nem azért jöttem, hogy a városnak programmot adjak, vagy hogy autonomiájába beleavatkozzak. A városnak az autonomiája azért adatott a közönségnek, hogy azzal élni tudjon és amikor meggyőződéseket szerzett arra vonatkozólag, hogy miképen éljen ezzel a jogával, akkor megmutassa, hogy

az asztalra ráütve rendet tud parancsolni a főváros közéletében.

— Én azért jöttem, hogy egy pár vonásban kifejtsem azt az összefüggést, amely az országos politika és a városi, községi politika között fennáll. Rámutassak arra, hogy ha jó országos politikát akarunk csinálni, akkor szükség van arra, hogy

Budapesten, a fővárosban jó községi politika folyjon.

Rámutassak arra, hogy viszont jó községi politikát csak akkor lehet teremteni, ha a legfelsőbb polcon álló férfiak megteszik a maguk kötelességét.

— Az országos politikában négy év óta ugyanazt az irányt követem. Békét hirdettem a társadalmi osztályok, a felekezetek és a magyarok között (Lelkes éljenzés és taps), azt hirdettem, hogy produktiv munkával kell foglalkoznunk, mert felemelkedésünk nem jelszavak és egymásközti harc árán és segitségével, hanem

kizárólag produktiv munkával érhető csak el.

Annak a politikának, amely ujra akar épiteni, a lelkek gyógyitásán és összeforrasztásán kell megkezdenie a munkát. Három évi munka után a falvakban kezd visszatérni a nyugalom. De döntősullyal bir az, hogy most, az utolsó órában a kibékülést, a konszolidáció politikáját meg lehet-e teremteni a városban is és elsősorban a főváros talaján is.

— Önök összegyültek azért, hogy itt tanácskozzanak a főváros jövője felett, hogy maguknak irányt szabjanak és irányt vegyenek, hogy döntsenek azon kérdések felett, amelyek a főváros jövőjét eldöntik. Én azt hiszem, önöknek, akkor, amikor ezt az alapvető kérdést vetik fel, dönteniök kell afelett, hogy

politizálni kell a fővárosnak, vagy pedig egyszerüen becsületes, puritán munkát végezniе?

(Taps és éljenzés.)

Ezután azt fejtette ki a miniszterelnök, hogy a zsidókérdés nem világnézleti kérdés.

— Én nem ismerhetem el azt — mondta —, hogy az én keresztény világnézletem üldözést parancsoljon bármivel szemben. (Ugy van! Ugy van! Hosszantartó taps.) Az én világnézletem azt parancsolja, hogy igenis a bünt, a hitványságot, a gyalázatot, a becstelenséget, az árulást és mindazt, amit rossznak nevezünk,

üldözzük, bárki kövesse azt el, legyen az keresztény, vagy másvallásu.

Az én keresztény világnézletem csak egyet tilt: azt, hogy érdem nélkül jutalmazzak embereket, hogy felemeljek üresfejü embereket. Ha zsidók követik el a bünöket, meg kell fegyelmezni őket, de nem azért, mert zsidók, hanem azért, mert bünöket követtek el. És ha keresztények követik el a bünöket, akkor nem szabad felmenteni őket azért, mert keresztények és semmi egyebek.

Miért nem boldog a magyar?

— Ilyen időkben, amikor minden politikával, vagy jelszavakkal eltöltött perc veszteség a nemzet életében, ilyen időkben azt mondani, hogy nem boldog a magyar, mert például az emigránsok tömege még nincs idehaza, vagy nem boldog a magyar, mert közéletünk fontos kérdéseinek elintézését még egypár ezer analfabéta, aki nincs benn a választójogban, a maga részéről nem intézheti, vagy hogy

nem boldog a magyar, azért, mert akad egy miniszterelnök, aki a parlamentben kurjongató legények között rendet teremt, —

(Hosszantartó lelkes éljenzés és taps) ezt elhiszik, elvakult, fanatizált, tudatlan tömegek, de a polgárság józan része sohasem hiszi el.

— Nekünk nem világnézleti harcokra van most szükségünk, hanem alkotó munkára. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy már most mindenkivel kezet foghatunk, akinek más világnézlete van. Ilyen messze mennünk nem szabad.

— Azokkal nem haladhatunk együtt egyfelől, akik a keresztény világnézet ürügye alatt visszavonást, üldözést, kiirtást hirdetnek. Ezekkel mi nem mehetünk együtt, mert hiszen más céljaik vannak és nem a valódi épitőmunka az, amely őket vezeti. Nem mehetünk együtt azokkal a szélsőbaloldali politikusokkal sem, akik olyan szélső jelszavak megvalósitása révén látják a magyar jövőt maguk előtt lehetőnek, amelyeket sem nem osztunk és időszerü-

nek sem tartunk. De én csak annyit mondok, hogy egy

fertőzött ágyba mi nem fekhetünk bele.

Mi a magunk részéről világnézleti salto mortalékat nem csinálhatunk. Mi a polgári társadalom Ocskay brigadérosaival kezet nem foghatunk.

— Nem foghatunk kezet a szociáldemokrata párttal. Nem foghatunk kezet ezzel a párttal azért, mert ez a párt lejtőre került.

— Ha most vannak nehézségeik a saját pártjukban, ez onnan származik, hogy nem voltak férfiak, hogy azokat az elemeket kiközösitsék onnan, akik nem hozzájuk valók és akiket velem szemben megtagadni mertek, a nyilvánosság előtt azonban védőszárnyaik alá vettek.

A krokodilusok és az apró madarak

— Mit szóljak polgártársaim ennek a tábornak másik frakciójáról, az oktobristákról? Azt hiszem, ezekkel röviden végezhetek. A természetrajz azt tanitja, hogy

ahol nagy ragadozók vannak, ott paraziták is vannak.

A kutatók leirják, hogy ha a Nilus partján bizonyos apró madarak megjelennek, akkor biztosan lehet következtetni, hogy ott nagy számmal vannak krokodilusok is, amelyek ott legelvén, a napra kifeküsznek és a madarak az ételhulladékot szedik össze tőlük. Én egy bizonyos symbiozist látok itt, egy együttélést egy polgári társadalomhoz tartozó párt és egy szociáldemokrata párt között, amely élénken emlékeztet engem az imént citált symbioziszra. Ne vegyük rossz néven, hogy ez a symbiozis megvan. Az egyik a másik nélkül élni nem tud. A másik azonban

szalonképesebbé válik általa.

Ne prédáljuk a puskaporunkat ezekre, mert ezzel az igazi nagy ragadozókban kárt nem teszünk.

Van ebben a társaságban egy másik parazita, ez a demokrata párt. Én már az imént céloztam a polgári társadalom Ocskay brigadérosaira. Én azt hiszem, hogy polgári felfogásu ember az 1917. és 1918. évi eseményekből megtanulhatja a leckét, mit jelent az egy polgári pártra nézve, ha kezet fog és hatalomra juttatja a szociáldemokrata pártot. Én megdöbbenéssel látom, hogy

az a férfiu, aki ezen a gaudiumi igán keresztül ment, az ilyen hamar elfelejtette a leckét

és ujból nem veszi észre, hogy a szociáldemokrata pártban ma is meghuzódnak azok az elemek, amelyeknek, ha a párt hatalomhoz fog jutni, az első teendőjük lesz, hogy Vázsonyi Vilmos képviselő urat Svájcba küldjék.

— Veszedelmes játékot üz ez a párt a polgári érdekekkel. Mert mi tudjuk, hogy ez az ut a gerstlihez és a tökhöz vezet, amelyet a polgárság evett meg, amelynek

megevését a genfi tó partján Vázsonyi Vilmos csak távcsővel nézte. (Derültség.)

— Ezekben voltam bátor röviden vázolni azt a szituációt, amelyet a választások előestéjén Budapesten látok. Önök tudják legjobban, hogy milyen politikát kövessenek, kikben bizzanak, kik azok a férfiak, akik egy egész élet munkásságával bebizonyitották, hogy rendületlenül állottak a polgárság mellett. (Felkiálások: Éljen Ripka Ferenc!)

akiknek élete nem politizálással, hanem komoly alkotó munkával telt el.

— Én bizom abban, hogy a magyar főváros polgársága megőrzi józanságát és követni fogja azt az utat, amelyet becsületes, dolgos férfiak neki mutatnak. Mert én előttem a fővárosról más kép lebeg, mint amelynek szemtanui voltunk ezelőtt öt évvel. Én

nem szeretném, hogy mégegyszer mondható legyen a fővárosról az, hogy bűnös főváros.

Előttem a főváros a magyar nemzetnek, magyar államnak, országunknak, jelenünknek és jövőnknek egy reklámplakátja kell hogy legyen. Ez a reklámplakát fénylő betükkel dicsőitse ennek a nemzetnek józanságát, becsületességét és a magyar nemzetnek a géniuszát.

Az elmult öt esztendő hibákkal telt korszaka

A miniszterelnök beszédét percekig tartó dörgő tapssal és éljenzéssel fogadta a nagygyülés közönsége, majd az ünneplés csitultával dr. Baránszky Gyula ügyvéd beszélt. Örömét fejezte ki a párt nevében afölött, hogy Bethlen István miniszterelnök

a kerület első szavazó polgára részt kér a fővárosi politikában.

Ez az első alkalom, amikor a miniszterelnök aktive részt vesz községi választásokban és megmutatja a választópolgárságnak a követendő helyes irányt. Atyai gondjába ajánlja a miniszterelnöknek a főváros ügyeit és reméli, hogy az elmult öt esztendő hibákkal telt korszaka után a békés alkotó munka ideje fog beköszönteni.

Krisztus helyett gummibotos kurzuslegények

Ezután a kelenföld—lágymányosi választókerület ragaszkodását tolmácsolta Becsey Antal mérnök, tolmácsolva a Kelenföld—lágymányosi Ripka-Párt üdvözletét. A milliós fővárosra nem közömbös, hogy milyen lesz a főváros közigazgatása. A főváros polgársága sokat látott és sokat tanult, nem feledte el, hogy Nagymagyarország bukását nagymértékben a tekintély rombolása, a társadalom szétszaggatása és a gyülölet mérgének elhintése idézte elő

Ma kétszeres bün a tekintélyrombolás és a gyülölködés,

pedig egyes pártok sem a közéletben, sem a sajtójukban nem hagytak fel ezzel ma sem.

A kelenföldiek szónoka után Dinich Vidor emelkedett szólásra. Sokan szemére hányták neki, hogy ő, aki a keresztény párt tagja volt, ma ebben a teremben szólal fel, s ennek a tábornak a tagja. Ő igenis ott volt a keresztény nemzeti politika bölcsőjénél és ringatta is a bölcsőt, amig abban Krisztus feküdt, de rögtön otthagyta, amint

Krisztus helyébe vigyorgó képü, gummibotos kurzuslegények kerültek.

Keresztény politikát csak tisztakezü polgárok irányithatnak. A krisztusi és keresztény politika krisztusi igazságon alapszik. Ezt a politikát azután átváltoztatták kurzuspolitikává. Schöberlágy-politikát csináltak ezek az urak, nappal kormányt támogattak, este pedig ellenzékiek voltak. Az igazi keresztény politika nem koponyákat keres, hanem barátokat. Olyan városi politikát akarunk, amely

a munka megbecsülése jogán épiti fel ujra a polgári társadalmat.

A nemzeti gondolat jegyében összefogva, a szélsőségek kiküszöbölésére egységes frontot kell alkotni. A Ripka-párt keresztény is, magyar is, nincs kétség benne, hogy a polgárság átérzi ezt és idetömörül. Ez a párt sovén és optimista magyarok pártja, kik valóban hisznek Magyarország feltámadásában.

Véget kell vetni a szélsőség uralmának

Utána Ziegler Géza kormányfőtanácsos szólalt fel, aki ugyancsak azt hangoztatta, hogy véget kell vetni a gyülölet politikájának és minden érdemes, becsületes polgárnak meg kell engedni, hogy részt vegyen az alkotó munkában. Bejelenti a nagygyülésnek a III. választókerület ragaszkodását, bizalmát és csatlakozását.

Az óbuda—ujlaki választópolgárság üdvözletét Szilágyi Károly igazgató, volt törvh. biz. tag tolmácsolta, hangoztatva, hogy a szanálásra szánt esztendőknek

nem jelszavas harcokban, hanem alkotó munkában kell eltelnie.

Követni kell Anglia példáját ebben a választási küzdelemben, ahol a polgárság tömörült frontja véget vetett a már veszedelmessé váló szélsőség uralmának.

A női választók nevében özv. Kovács Imréné szólalt fel. A politika ma inkább gazdasági kérdések láncolata, mint valaha, gazdasági kérdéseké, amelyek végeredményben a családi életnek is alapjai. A női választók gondolják meg jól, hogy hová adják le szavatukat, oda,

ahol gyermekeik és családjuk létét és békés jövőjét, boldogulását látják biztositva.

Ripka személyében erre garanciát látnak s az összes női választók hüséget igérnek neki.

Kacsóh Gyula a magyar munkáspárt csatlakozását jelentette be. Egyszerü, keresetlen szavakkal hangoztatta, hogy a magyar munkásság nem szivesen politizál, sokkal fontosabb neki a kenyér, a megélhetés, a békés munka kérdése. Éppen ezért ajánlják fel erejüket ennek a pártnak, ahol a munka megbecsülését remélik.

Egyik szélsőség se jöjjön be a Városházára,

hanem veszedelmesnek kivül. A munkásság nem felelős a szélsőséges kilengésekért, hanem vezetőik, akik terrorizálják őket. A szociáldemokratáktól nem lehet várni semmit, mert hiszen ők a természetes haladásnak megfelelően az első Internacionaletól csak a harmadik felé: a kommunizmus felé tarthatnak s nem visszafelé. A kommunizmus pedig bünc selekményeken épül fel, aki tehát ezt a pártot támogatja, bünpártoló.

A VII. közigazgatási kerülethez tartozó XIII., XIV., XV., XVI. választókerület pártszervezeteinek nevében Battenberg posta- és távirdafőigazgató jelentette be csatlakozását és üdvözölte a nagygyülést.

Ripka bejelenti, hogy a belügyminiszter a napokban rendeletet ad ki a fővárosi adminisztráció leépitéséről

Utolsónak a nagygyülés résztvevőinek lelkes éljenzése között dr. Ripka Ferenc, a székesfőváros kormánybiztosa emelkedett szólásra:

— Ugy érzem — mondotta, — hogy a budai polgárság mai hatalmas és impozáns összejövetele hitvallás amellett a várospolitika mellett, amelyet kormányom megbizásából megkezdtem és ma is irányitok. Meghatva mondok köszönetet a tanusitott nagy szeretetért és ragaszkodásért. Fényes elégtétel ez nekem azért a sok támadásért és elgáncsolásért, amelyben az elmult három-négy hónap alatt, mióta ezt a politikát irányitottam, részem volt. Már sokszor vázoltam az én politikám alapfogalmait. Rámutattam arra, hogy a budai polgárok, kiknek lelke telve van hagyományokkal, más politikát, mint ezt, nem vallhatnak a magukénak. Akiknek eddig mégis voltak kételyei, azok a mai beszédek meghallgatása után most már tisztán láthatnak. A sulyos terhek alatt

ma már nemcsak egyesek, hanem a városi adminisztráció is roskadozik.

A költségvetést még ma sem tudtuk elkésziteni és sejtelmünk sincs, hogy honnan fogjuk fedezni a deficitet, mert a polgárság teherbiróképessége eljutott a végső határig. A takarékosságot mindenütt és minden körülmények között érvényesiteni kell. Ez a főváros egy 20 milliós országnak épült, ma azonban már csak egy szegény feldarabolt ország fővárosa vagyunk. Ennek megfelelően kell átalakitani az adminisztrációt is. Sajnos, a belügyminiszter ur fontos családi elfoglaltsága miatt nem jöhetett el, hogy kifejtse a városi adminisztrációt illetően állásfoglalását és terveit. Nem is vagyok felhatalmazva, hogy erről nyilatkozzak, csupán annyit mondhatok, hogy

a belügyminiszter a főváros közigazgatási leépitését a legközelebbi napokban rendeleti uton fogja rendezni.

Egész sereg fontos kérdés vár megoldásra. Itt vannak elsősorban a fővárosi üzemek, az uj törvényhatóság dolga elsősorban ezek rendbehozása. Azzal vádolnak bennünket, hogy a fővárosi üzemeket zsidó kézre akarjuk átjátszani. Nem. De

lehetetlen, hogy a főváros a maga száz üzemével az egész iparnak és kereskedelemnek konkurrenciája legyen.

A zugüzemek kompromittálják a nagyüzemek jóhirét. A kormány a főváros nagyüzemi politikáját megtisztitja minden nem odavaló elemtől. Itt vannak a külföldi tartozások amelyeknek rendezése szintén az uj törvényhatóságra vár. Itt van a lakáskérdés égető problémája, a közlekedés kérdése. Ha az uj törvényhatóságban megint a szélsőségek találkoznak, vajjon melyik kérdés lesz itt megoldva. A szélsőségek megindithatnak ugyan egy fejlesztő munkát, de csak ideig-óráig. A szélsőségek is ugy vannak, mint az áradás, amelyek termékenyitenek ugyan, de

vetni csak akkor lehet, ha az áradást előbb visszavezettük a medrébe.

Egyik szélsőséget a másikkal orvosolni nem lehet. Le kell rakni a rombolás fegyvereit, hogy kezünkbe vehessük az épités szerszámait. Üdvözli Bethlent, aki megmutatta azt a programmot, amelyet már országmentő munkájában eddig is kipróbált. Hagyjuk ott a porhintőket. Az a meggyőződésem, hogy

a főváros közönsége már kijózanodott a mámorból.

Én nem a hatalmat keresem — mondotta — én Budapestet jövendőjét keresem. A csüggedt szivek békességét keresem, keresem azt a reménysugarat, amely elénk vadázsolja egy szebb, gazdagabb, nagyobb, boldogabb Budapest képét. Ehhez a munkához kérem polgártársaim, budai testvéreim, a ti segitségteket, s ha ez meglesz, akkor én szentül hiszem, hogy: él a magyar és áll Buda még!

Dr. Kozma Jenő zárószavai után a himnusz éneklésével a gyülés véget ért.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület, Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Dolgozzék a magisztrátus és ne politizáljon

A városházán csak tiz százalékban foglalkoztak gazdasági kérdésekkel

A Fővárosi Polgári Párt (Ripka-párt) pénteken este 7 órakor a VII. közigazgatási kerületben értekezletet tartott, amelyen a XIII., XIV., XV. és a XVII. választókerületek polgársága gyült össze. Az értekezlet tulajdonképen a párt zászlóbontó ülése volt. Az elnöklő Lipták Pál nyugalmazott államtitkár megnyitó beszédében beszámolt az eddigi eredményekről. Hangoztatta, hogy a kerület polgársága egyre tömegesebben csatlakozik a párt kibontott zászlója alá, mert tudja, hogy ettől a választástól dől el a sorsa. A jobb- és baloldali szélsőség egyaránt veszedelmes a polgárságra.

A polgárság békét és nyugalmat akar, a polgári munka megbecsülését,

amit csak a középpárt programmjának megvalósitása utján érhet el.

Urbanics Tivadar a kerület polgárai nevében hangoztatta, hogy a kormánybiztosnak nem programmot kell adnia, hanem el kell fogadnia a polgárság programmját. A polgárság tisztában van az eseményekkel és

Ripka Ferenc személyében látja a tiszta középut, szélsőségektől mentes politika érvényesülését.

Kathreiner
Kneipp Maláta Kávé

Több felszólalás után

Ripka Ferenc kormánybiztos

reflektált az elhangzott felszólalásokra s megköszönte a vele szemben megnyilatkozó ragaszkodást. Hangoztatta, hogy most a cselekvés idejét éljük. A kormány üzemi embert állitott a főváros élére, amivel megjelölte azt az irányzatot is, amit a főváros politikájában érvényesiteni kiván. Ez

a gazdasági élet és a polgárság érdekeinek szem előtt tartása.

A fővárosi politika 90 százalékban gazdasági kérdés és legfeljebb csak 10 százalékban lehet politika. Az elmult négy év alatt csupán 10 százalékban foglalkoztak gazdasági kérdésekkel a városházán. Ennek köszönhetjük a mai helyzetet. Az országban mindenütt gazdasági válság tapasztalható. De ez nem jelenti azt, hogy a fővárosban is ilyen legyen a helyzet. Ott van például Németország, amely a sulyos gazdasági krizis idejét éli s ugyanakkor székesfővárosának, Berlinnek nincsenek és nem is voltak számottevő gazdasági gondjai azért, mert

a berlini magisztrátus nem politizált, hanem dolgozott.

A főváros lakossága az ország lakosságának egyheted része, de gazdasági és kulturális tekintetben felénél is több. Hosszu évtizedek munkája után megalkottak egy hatalmas fővárost, amelyet egy 20 milliós ország fővárosának szántak. Az ország megcsonkitásával csak a keretek maradtak meg, mig a tartalom elveszett. Életre kell kelteni a fővárosban rejlő gazdasági és szellemi energiákat, ami csak békés munkával érhető el. A közelmult mutatja, hogy a szélsőségek csak szétzüllést eredményeznek. Ki akarjuk józanitani a polgárságot. A városháza

nem lehet az a hely, ahol egyes emberek csak politikai ambiciójukat elégithetik ki.

A fővárosi polgárság egyetlen lépést sem tehet az utcán, amely nem volna szoros összefüggésben a városi adminisztrációval. Itt van a mocskos kövezet és a rossz közlekedés. Hol vagyunk a régi állapotoktól? Itt van a közuti tarifa kérdése. Ez ma legdrágább nálunk egész Középeurópában. Ha a közélelmezés kérdését jól megoldjuk, akkor feladatunk felét el is végeztük. A faji és felekezeti problémák feszegetésével semmit sem lehet elérni. Az összeomlás után Budapest független Magyarország fővárosa lett és kiváltságos fekvésénél fogva a Kelet és Nyugat között összekötő hid szerepére volt hivatva. E helyett

minden ipari és kereskedelmi összeköttetés Nyugatra huzódott.

Budapestnek a külföldön megdöbbentő hire van. Sem kereskedelmi, sem ipari érdekeltségek nem mernek idejönni a mesterségesen gyártott rossz hirek miatt. Ezért nem kapunk megfelelő üzleti tőkét sem. A szélsőséges mozgalmak csak ártottak fővárosunknak és az országnak. Vissza akarjuk állitani a régi állapotokat; feladatunk a békés, nyugodt munka biztositása. Ripka Ferenc ezután utalt arra, hogy a Budai Vigadóban tartandó nagygyülésen a miniszterelnök mint fővárosi választópolgár fogja szavát hallatni, ami szokatlan ugyan, de csak azt bizonyitja, hogy

a kormány a választásokra nagy sulyt helyez.

A főváros választásán dől el, hogy a polgárság meg tudja-e tartani kezében a vezetést. Ha a polgárság a szélsőséges frázisokért feláldozza a produktiv munka gyönyörüségét, megérdemli sorsát. Reméljük, hogy ez nem fog bekövetkezni.

Ripka Ferenc beszédét az egybegyültek nagy tetszéssel fogadták. Ezután Lipták Pál nyugalmazott államtitkár bezárta az értekezletet, amely után választmányi ülés volt. Kimondták egyuttal azt is, hogy a XIII., XIV. és XV. választókerület pártirodája és helyiségei Dob-utca 88. szám alatt lesznek és naponta 5—8 óra között tartanak hivatalos órákat, mig a XVI. választókerület hivatalos helyiségei Hermina-ut 3. szám alatt lesznek.

Megalakult a II. kerületi egységes polgári párt

A II. közigazgatási, illetve IV. választási kerületben csütörtökön este alakult meg a községi polgári párt. Tiszteletbeli elnökök lettek: Alpár Ignác, Kollár Lajos, Németh Imre, Petrichevich-Horváth Emil báró, Sztehlo Kornél dr. és Wéber Alfréd altábornagy. A tisztikar egyebekben a következőképen alakult: ügyvezető-elnök: Kozma Jenő dr., társelnökök: Kertész K. Róbert államtitkár, Péter János főigazgató, Gally Kálmán dr. államtitkár, Horváth István iparosköri elnök, Szalay Sándor dr. kerületi előljáró, Bárány Oszkár nagyiparos, Kolozsváry Endre államtitkár, Szmik Lajos dr. ügyvéd, Soltész István dr. helyettes államtitkár, Légrády Imre dr. főszerkesztő, Kun Gyula pénzügyminiszteri tanácsos, Sternád István, a Hangya igazgatója, Szalay József pénzügyminiszteri tanácsos, Ghillányi Mihály dr. ügyvéd, Müller József kereskedő és Krantz Alajos nyugalmazott posta- és távirdafőtanácsos. Megválasztottak egy kétszáztagu bizottságot is.

Bámulatosan olcsó,
izletes és kiadós

Szerencse a
Kávéscsészében

Komolytalan ajánlatok a játékbank engedélyezése fejében

A feltételek teljesitésére nem tudnak elegendő garanciát nyujtani

Micsoda tülekedés! Huszonkét pályázó ajánlata fekszik a miniszterelnök előtt és a huszonkét ajánlattevő egytől-egyig az ország megmentésére kinálkozik fel. Sose hittük volna, hogy az ország megmentése ilyen jó üzlet. De a huszonkét ajánlattevő közül egyik sem kinálja fel pénzét, tudását, enerziáját gyárak épitésére, egyik sem ajánlkozik a munkanélküliség megmentésére, a kereskedelem talpraállitására.

Kártyabarlangot akar épiteni mindegyik, az ország anyagi és erkölcsi lezüllesztésén akar meggazdagodni valamennyi.

Mint piaci legyek a ganéjdombra, ugy vetette rá magát az erkölcstelen spekuláció az országra. Mintha éreznék, hogy egy ország anyagi erejével együtt megcsappant erkölcsi ellenállóképessége is. A szegénység mindenütt könnyen megtántorodik, az éhség mindenütt könnyen kapható arra, hogy eladja erkölcsi tisztaságát. Mig anyagilag erősek voltunk, senkinek se jutott eszébe, hogy itt játékbankkal aknázza ki a polgárok alantas szenvedélyeit. Ugy látszik, a szegénység mindnütt könnyen megtántorodik, az éhség szó, hogy az embereket utolsó ingüktől kell megfosztani. A jólét, a gazdagság, a vagyoni rendezettség nem szorul arra, hogy veszedelmes kockázatokkal teremtsen elő mindennapi szükségleteit.

Csak ott, ahol egy ország lerongyoltsága nem nyujt munkaalkalmat, csak ott, ahol a polgárságnak még van vesztenivalója, operálhat sikerrel a játékra való csábitás.

Ezek a beteges szempontok bőségesen megtalálhatók nálunk és a játékbarlangok alapitói e szimptómák láttára csinálták meg számitásaikat. Az utolsó ing és az utolsó párna eladása vagy elzálogositása az alapja a játékbarlangnak és aki kétségbeesetten néz a holnap elé, felteszi a szerencse lapjára az utolsó ing és utolsó párna árát.

De nemcsak ebből a nézőpontból káros és veszedelmes a játékbankok garázdálkodása. Veszedelmet rejt magában azért is, mert ott, ahol a pénznek nem kinálkozik mód és alkalom a gyarapodásra, ott még a gazdag polgárság is a játékasztal mellé ül, hogy játékkal szerezze meg azt, amit munkával, vállalkozással vagy üzletkedéssel nem tud előteremteni, mert a gazdasági élet pangása vagy nem nyujt erre módot, vagy pedig a tisztességes vállalkozásba való tőkebefektetés még több kockázattal jár, mint a szerencse kipróbálása a játékasztaloknál. S mihelyt a tőke a maga gyarapitására, a polgár a maga megélhetésének biztositására nem kényszerül arra, hogy munka utján érje el célját, csak természetes, hogy

nem a munkához, hanem a szerencsejátékhoz folyamodik.

S voltaképen ebben rejlik a játékbankok veszedelme. Miatt állam és társadalom mindent megmozgat, hogy a gazdasági életet lendületbe hozza, azalatt a játékbank elvonja a vállalkozási kedvet attól, hogy belekapcsolódjék a talpraállitás munkájába. Hiábavaló tehát minden jobb törekvés, mely a normális állapotok helyreállitását célozza és hiába hoznak áldozatot, hogy a gazdasági életet megtermékenyitsék. Amig állam és társadalom olyan vállalkozásokat támogat, amelyek a szerencsejáték felburjánzásának kedveznek,

mindaddig meddő kisérlet marad a gazdasági élet meggyógyitására forditott munka.

Aki a gazdasági életet akarja meggyógyitani, nem akarhatja a játékbarlangok felállitását. És megforditva: aki játékbarlangok létesitéséhez nyujt segitőkezet, az nem akarja komolyan a gazdasági helyzet javulását. Az egyik kizárja a másikat s ezért mindaddig nem vehető komolyan a gazdasági helyzet szanálásáról mondott sok szónoklat, amig annak puszta látszata is fenforog, hogy hivatalos tényezők egyáltalán mérlegelik egy játékbank engedélyének a megadását.

De ha megtörténne az, amit mi kizártnak tartunk? ha megtörténne, hogy illetékes faktorok elvi jelentőségü tanácskozásokat folytatnának a játékbankok engedélyezéséről, az országgal szemben végzetes mulasztás lenne, ha ezek a tárgyalások nem a legnagyobb nyilvánosság előtt folynának. A nemzet létgyökerét érintő kérdésről van itt szó, tehát szükséges, hogy

a kérdéssel a nemzetgyülés foglalkozzék

és az döntse el azt az elvi kérdést, hogy Magyarországon engedélyezhető-e egy oly kaszinó, amely a polgárság erejét elvonja a nemzeti munkától. És ha ezt a kérdést valamilyen irányban eldöntenék, vitassák meg komolyan, hogy megéri-e a játékbankból kinálkozó haszon azt a veszteséget, amelyet a játékbank az ország polgárainak anyagi és erkölcsi letörésével okoz. Jól ismerjük azokat az elkápráztató igéreteket, amelyeket Luczenbacherék és a velük egy huron pendülő vállalkozók a kormány elé terjesztettek. Azonban igen fontos kérdés,

van-e egyáltalán lehetőség arra, hogy ezeket az igéreteket beváltsák.

Az igéretekben könnyü bőkezünek lenni. Kérdés, megvan-e minden garancia arra, hogy az elvállalt kötelezettségeket minden körülmények között teljesiteni is tudják. Minden okunk megvan arra, hogy ebben a leghatározottabban kételkedjünk. Mert ha a vállalkozók csak a játékbarlangok hasznából akarják előteremteni azokat az összegeket, amelyeknek fizetésére kötelezik magukat, akkor — ezt előre megjósolhatjuk — a kormány számitásai nem fognak beválni. Ezt abból a statisztikából következtetjük, amelyet a franciaországi kaszinó jövedelmeiből állitottak össze. E statisztika szerint békében

az összes francia fürdőhelyek kaszinói átlagban négy és félmillió aranyfrankot tudtak évente fizetni Franciaországnak,

holott Franciaország mégis csak különb centruma az idegenforgalomnak, mint Magyarország. És a mi játékkaszinóinknak vállalkozói, amikor Magyarországon alig van idegenforgalom,

negyvenmillió aranykorona jövedelemre számitanak, hogy abból aztán hatmilliót az államnak leadjanak.

Kérdjük: szolid, megbizható vállalkozó az, aki nálunk, az itteni bevételekből többet akar fizetni az államnak, mint amennyit Franciaországban fizettek az összes kártyakaszinók? Ugy látszik, elsőrendü hazardőrökkel van dolgunk, vagy ami ennél is rosszabb,

olyan vállalkozókkal állunk szemben, akik már az ajánlattevés pillanatában tudják, hogy kötelezettségeiknek nem fognak megfelelhetni

s arra számitanak, hogy majd az „üzem" megindulása után

lesirják az elvállalt kötelezettségek javarészét.

Nyilván tudják, hogy az ilyen lesirás, lekönyörgés még sose maradt eredménytelenül Magyarországon, ahol mindig akadnak befolyásos politikusok, akik a kötelezettségek elengedését épp ugy kijárják, mint ahogyan kijárják a játékbank engedélyének megadását. És ezért követeljük, hogy anyagi biztositékokban fedezze magát az állam, nehogy a kártyabarlang tulajdonosai még azt is elvigyék az országból, amit az államnak igértek.

TŐZSDEI HIRADÓ

Glosszák

Krausz Simon e heti szerepléséhez

Ez a hét megint a korszakos eszmék hete volt és természetes, hogy az eszméknek kizárólag Krausz Simon volt a gazdája. Hiszen ha csak eszmék kellenek, Krausz Simon mindig kéznél van s ha netalán nem lenne kéznél, cime a lakjegyezékben és a telefonkönyvben megtalálható. De szükség esetén Krausz Simon házhoz is megy az eszméivel s mi már régen várjuk, hogy valamelyik napon az ő családi lapjában apróhirdetés jelenik meg ilyen szöveggel: „Eszmék a legnagyobb változatosságban mindenkor raktáron vannak. Hivásra mintakollekcióval házhoz jövök." És e héten már ugy is tett Krausz Simon, mintha kapott volna egy ilyen levelezőlapot Bethlen Istvántól. Családi lapjaiban reklamirozta is ezt a kapott levelezőlapot, melynek szövege ugy szólt, hogy Krausz Simon megjelent a miniszterelnöknél és egy pár megváltó eszmét felkinált megvételre. A mintakollekció annyira megtetszett a kormányelnöknek, hogy nyomban összehivta a minisztereket tanácskozásra. Az eszme a mezőgazdasági hitelek megvalósitására vonatkozott, mert hiszen méltóztatik tudni, hogy a mezőgazdáknak is hitelre van szükségük és Krausz Simon igen nagy abban, hogy hogyan lehet hitelt előteremteni. Nos hát, hámozzuk ki a nagy garral beharangozott audiencia hiréből a valóságot. Krausz Simon kihallgatásra jelentkezett, s mert Bethlen István miniszterelnök ajtaja nyitva van még a rossz eszmék házalói előtt is, Krausz Simon bejutott a miniszterelnökhöz, akinek megtette előterjesztéseit. De ezzel aztán vége is a nagy honmentő akciónak. Mert arról, hogy a miniszterelnök nyomban Krausz Simon kihallgatása után értekezletre hivta volna össze a minisztereket, egyetlen szó se igaz és ha erről mégis megjelent valami Krausz Simon családi lapjában, ez nyilván csak arra volt szánva, hogy emelje Krausz Simon kihallgatásának jelentőségét. Ez a miniszteri értekezlet csak Krausz Simon fantáziájának a szülöttje s csak óhaj volt Krausz Simon részéről, amelyet azonban a miniszterelnök nem tett magáévá. Mert azt mindenki elképzelheti, hogy Bethlen nem Krausz Simontól szerzi be az eszméket, hogy aztán azokat minisztertársaival megvitassa. Bethlen tehát Krausz Simon előterjesztéséről nem tanácskozott senkivel és a nagyhangon világgákürtölt kihallgatásnak egyetlen eredménye az, hogy: egy torzszülött eszmének sirt ástak abban a parcellában, ahol Krausz Simon eszméi alusznak. — Apropó: nem lehetne ezeknek az eszméknek családi sirboltot épiteni?

*

Ezt a tervet azért vetjük fel, mert mindjárt oda lehetne temetni a mezőgazdasági hitelek eszméje mellé annak ikertestvérét, a tőzsde szanálásának eszméjét is, amelynek tudvalevően szintén Krausz Simon az apja. Móricka igen egyszerüen képzeli el a tőzsde szanálását. Szanálni akarja a saját bankjának vállalatait és azt hiszi, hogy ezzel megindulna a tőzsdei szanálás egész folyamata. Hiszen ha a szanálás oly egyszerü lenne, mint a tönkremenés, akkor a szanálás már régen sikerült volna Krausz Simonnak. Mert bizonyos, hogy a tönkretevésnek ő a legkiválóbb professzora és a tőzsde elsorvadása is az ő börzeáneri zsenialitását dicséri. Ezzel kezdte karrierjét Schossbergeréknél és ennek a karriernek felmenő ivelését csupa agyonszanált vállalat roncsai diszitik. Igazán érthetetlen, honnan veszi Krausz Simon azt az elbizakodottságot, amellyel minduntalan a nyilvánosság elé lép. Az emberek futva menekülnek onnan, ahol megérzik zsenialitásának szárnycsapását és ebből gondoljuk, hogy Krausz Simon mindig az ellenkezőjét célozza annak, mint amit a nyilvánosság előtt hirdet: amikor ő azt mondja, hogy szanálni akarja a tőzsdét, voltaképpen még jobban tönkre akarja tenni azt. Számitása igen egyszerü: ha ő azt mondja, hogy szanálni fog, a közönség megijed és menekül a tőzsdéről. És ez éppen elég ahhoz, hogy az állapotok rosszabbodjanak. Egész bizonyos, hogy Krausz Simon most besszre spekulál. Ez mindig igy van, amikor hosszról prédikál.

*

Milyen különös: egy ember megváltó eszméket hordoz minden zsebében s mindenki számára van orvossága, csak magával és alkalmazottaival szemben teljesen tehetetlen. Bajban a mezőgazdaság? Itt az orvosság. Beteg a tőzsde? Itt a gyógyszere. Eh, csak kiváló páciensekkel érdemes foglalkozni, de ki fog apró, jelentéktelen banktisztviselőkkel bibelődni. De hát nem furcsa, hogy Krausz Simonnak van szive a mezőgazdák és a tőzsde részére, de érzéktelen, mihelyt nélkülöző tisztviselőkről van szó. A mezőgazda egyet nyöszörög és Krausz Simon máris előveszi az orvosi tudomány minden könyvét és a legnagyobb buzgósággal keresi, hogy a betegét hogyan menthetné meg. A tőzsde sóhajának hallatára is megmozdul a szive és kész eladni házakat, telkeket, hogy a betegen segitsen. De sükét, amikor hetven banktisztviselő siráma felhangzik kórusban s csak annyit tud nekik mondani, hogy őket meggyógyitani nem az ő dolga, menjenek Herzog Ignáchoz és Einhorn Henrikhez, ezek a kisvagyonu betegek orvosai. Hiszen igaz, hogy Herzog és Einhorn vállalták a tartozások fizetését, azonban csak oly feltétel alatt, hogy ők fizetnek, ha a Lloyd Bank követeléseiből nem lennének fedezhetők a bank tartozásai. Behajtották már ezeket a követeléseket? Kifizették már a tartozásokat? És a kifizetett tartozások után nem maradt annyi, hogy néhány szegény tisztviselőnek megadják azt, amire nemcsak az emberiesség, de a törvény is kötelezi Krausz Simont? Ennek a néhány tisztviselőnek az ügye élesen megvilágitja Krausz Simont, az embert, aki valamikor azt mondotta, hogy ő pénztárcájának megnyitásával expiálja azt, hogy a sors kegyeivel elhalmozta őt. Igy fest az expiálás? De ha ez az expiálás, milyennek képzeli Krausz Simon a vétkezést?

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Uj szellem vonul be a Kamarába. Választásra készül a Kereskedelmi és Iparkamara és ravatalon az ország egykori kereskedelmi minisztere, akinek sirkövére odaillenék az a mondat amellyel egy szemrehányásra válaszolt: Nem vagyok ellensége a kereskedelemnek! Ez a szellem vonult be a pesti kamarába a kurzus megszületésekor és ezt a szellemet képviselte ott a kamara vezetősége. Nem voltak ellenségei a kereskedelemnek, de a kereskedők érdekképviseletétől most is többet vár az ipar és kereskedelem. Az a vezetőség, amelynek élén Braun-Belatini Artur, Marton Gyula és Bittner János hentes állnak, nem tudott, vagy talán nem is akart megfelelni ezeknek a várakozásoknak. Ez nehéz is lett volna egy olyan pozicióban, ahol ő előttük Láncy Leó ült sokáig. Semmi kétségünk, hogy az uj változások megváltoztatják a vezetőség képét és ez a változás igazán radikális lesz minden tekintetben, ha a választások dr. Éber Antalt, a Magyar-Olasz Bank vezérigazgatóját segitik a kamara elnöki székébe. Éber Antalnak már az is könnyüvé tenné pozicióját, hogy közvetlen elődje Braun Artur volt. De ismerve Éber Antal képességeit, bátran állithatjuk, hogy sokkal kiválóbb előd után sem esnék nehezére bebizonyitani, hogy mindenképen rátermett arra a fontos szerepre, amelyet a kamara tagjainak bizalma juttat neki. Éber Antal közéleti tevékenysége sokkal ismertebb, semhogy ehelyütt külön méltatásra szorulna. Mindannak az ellentéte, amit ezzel a szóval jellemezhetünk: kurzusgazdálkodás. És pedig olyan kvalitás, amelyből joggal következtethetünk arra, hogy az ő vezetése mellett a kamara feladja azt az irányt, amelyet Hegyeshalmy Lajos jelölt ki számára.

Rácz Géza előadása. Vasárnap este a Tőzsdetagok Egyesületében rendkivül hatásos és nagy sikert aratott előadást tartott Rácz Géza, a kiváló közgazdasági iró, az Esti Kurir jeles munkatársa. Rácz Géza, akinek tartalmas közgazdasági cikkeit, élénk, szines riportjait egész Budapest ismeri, ezuttal könnyü formában a legsulyosabb problémákkal foglalkozott. A gazdasági helyzetet a nők szempontjából világitotta meg és rendkivüli irói készségére vall, hogy ezt a sulyos témát mindvégig könnyed, elegáns, elmés, szellemes modorban tárgyalta, s egy pillanatig sem téved bele a szakszerüség hinárjába. Előadását Budapest legszebb hölgyei és legelőkelőbb közgazdasági szaktekintélyei hallgatták végig nagy élvezettel. A felolvasót hálás közönség zajos tapsszal és számos meleg kézszoritással ünnepelte.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága elhatározta, hogy az ezévi rendes közgyülést március 21-re hivja egybe. A közgyülés napirendjén a rendes évi közgyülés tárgyain kivül szerepelni fog az igazgatóságnak inditványa az alaptőke felemelésére oly módon, hogy 100.000 darab uj részvény kibocsátása által az eddigi 800,000.000 koronányi alaptőke egy milliárd koronára emeltessék fel. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke legutóbbi londoni tartózkodása alatt a J. Henry Schröder & Co. céggel megállapodást létesitett, amelynek alapján nevezett bankház nemzetközi csoportot állitott össze elsőrangu angol, amerikai, holland és svájci házakból, amely csoport az ujonnan kibocsátandó részvényeket 1925 január 1-től kezdődő osztalékjogosultsággal, darabonként 1.100.000 koronáért fix átveszi és az ily módon átvett részvénybirtokát több évre leköti. Tervbe van véve, hogy az aranymérleg elkészitése után a bankrészvények, ha a viszonyok megengedik, a londoni tőzsdén bevezettessenek.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület. Ez az intézet folyó hó 7-én tartotta Biró Zsigmond udv. tanácsos alelnök elnöklete alatt 85-ik rendes közgyülését, amely az igazgatóságnak minden előterjesztését egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy az 1924. évre a 12.4 milliárd korona tiszta nyereségből 70.000 K osztalék fizettessék, a külön tartalékalapnak 500 millió korona, a nyugdijalapnak 1 milliárd korona adassék és a tisztviselők külön jutalmazására 750 millió korona fordittassék, mig a jövő évre 204 millió korona vitessék elő. Az igazgatósági jelentés külön kiemeli azt az örvendetes körülményt, hogy a betétállomány ilyen előnyös fejlődést tüntet fel, beszédes jelként egyrészt a takarékossági szellem ujraéledésének, másrészt annak az osztatlan bizalomnak, amelylyel a közönség az intézet iránt mindnagyobb mértékben viseltetik. A üzleteredmény, figyelemmel az óriásilag megnövekedett személyzeti kiadásokra és kezelési költségekre, igen kielégitőnek minősithető és lehetővé tette a tavalyi osztalék 3 és félszeresének megállapitását, ami — ismerve az intézet konzervativ osztalékpolitikáját, — egyrészt a részvényesek érdeke, másrészt az árfolyamfejlődés szempontjából biztató kilátásokat nyujt. A választások során uj tagokként az igazgatóságba gróf Teleki Pál, a választmányba pedig dr. Bartha Gábor, Beliczay Béza és Payr Vilmos kerültek.

A Hazai Bank Részvénytársaság igazgatósága csütörtökön megtartott ülésén megállapitotta az 1924. évi mérleget, amely 26,509,138.587 koronát tevő bruttó bevételt, 18.772.056.373 korona kiadást és ennek megfelelően 7.737.083.214 K tiszta nyereséget tüntet fel és elhatározta, hogy a f. hó 14-ére egybehivott 30. évi rendes közgyülésnek 7000 K osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Belvárosi Takarékpénztár közgyülése. A Belvárosi Takarékpénztár Rt. nő, folyó évi március hó 7-én tartotta meg rendes évi közgyülését Székely Ferenc udv. tanácsos elnöklete alatt. A közgyülés az igazgatóság által előterjesztett javaslatokat elfogadta és a kimutatott 3,289.879 korona tiszta nyereségből 1500 korona (150 százalék) osztalék kifizetését határozta el az elmult üzletévre.

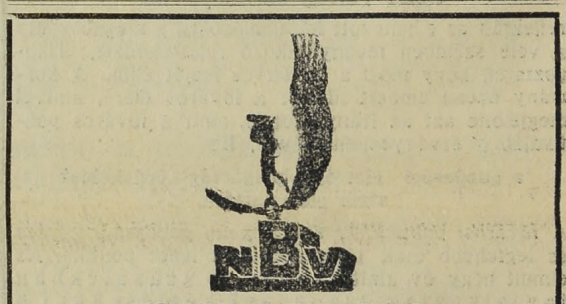

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-188.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KICSINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámolkkokban.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Fullánkok

A munkanélküliek száma

szinte napról napra emelkedik, s a Szakszervezeti Tanács legutóbbi kimutatása szerint a szervezett munkásoknak több, mint husz százaléka van kenyér nélkül. Akik szociális problémákkal mélyebben foglalkoztak, nagyon jól tudják, hogy ez a szám legalább is ijesztő és ott mozog azon a határon, ahol a katasztrófát csak egy hajszál háritja el. A munkásság nem tudja eltartani a maga munkanélkülieit, hiszen a dolgozó munkás is keveset keres, az állam pedig nem ad munkanélküli segélyt. Kivezető ut tehát csak egyetlen egy lehet, s ez a munkaalkalmak teremtése. Olvastuk ugyan a héten, hogy egyesek a munkanélküliséget a játékbank felállitásával óhajtanák megoldani. Ilyen naivitásokkal és hangulatkeltésekkel azonban komolyan foglalkozni nem szabad és csak a becsületes közmunkát lehet tekinteni orvosságnak. És amikor a szervezett munkások husz százaléka kenyértelen, akkor van ebben a városban egy párt, amely akadályokat akar gördíteni annak a férfiunak munkája elé, aki hivatalbalépése óta állandóan a munkaalkalmak teremtésének szükségességét hirdeti. Az a párt, amely ez ellen a törekvés ellen merészel törni, nem lehet más, csak forradalmi párt, amely a zavarosban kiván halászni. Polgári szemmel mondjuk ezt mi, de ha nem hiszik el azok, akik az épités munkájának gátat akarnak vetni, menjenek el, ha mernek és kérdezzék meg magát a munkásságot, kinek van igaza.

Az aranyköltségvetés

végre nagynehezen a tanács elé kerül most, amikor már a tanács kénytelen konstatálni, hogy ma, amikor uj költségvetés nélkül a régi költségvetés keretein belül kell intézkedni, az adminisztrációban folytonos zavarok állanak be. Egy kicsit nehéz megérteni, hogy miért került az aranyköltségvetés csak most a tanács elé, amikor még élénk emlékezetünkben van, hogy legalább egy hónappal ezelőtt informálták már a sajtót az aranyköltségvetés elkészültéről. A kormánybiztos heteken át maga vezette az arany költségvetés összeállitását és most a tanács hónapok óta kotlik rajta. Többször hangoztatták azt is, hogy nem lehet a költségvetést befejezni, mert vannak függő kérdések, amelyeket a kormánnyal kell letárgyalni. Bebizonyosodott azonban, hogy ezek a függő kérdések még ma is azok és még hosszu ideig azok maradnak. Semmi ok sem volt tehát a halogatásra, de a tanács ujból Wolffék hüséges tanitványának bizonyult, mert megtanulta tőle, hogy nincs szebb és vidámabb valami, mint kölségvetés nélkül kormányozni.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a

Lysoform

Társasutazás

május 15-én Triest—Velence—Florenz tartózkodással

Rómába és Nápolyba

Visszautazás a President Wilson amerikai gyorsgőzösön Triestig. Rendkivül mérsékelt árak. Elsőrangú ellátás. Prospektussal szolgálnak:

COSULICH Triesti Hajózási Társaság

VII., Thököly-út 2. és a Menetjegyiroda összes fiókjai.

Kisért a hidpénz visszaállitásának réme

A főváros ellenzi, hogy a dunai hidakon ujra vámot szedjenek

Az októberi forradalom egy csapásra eltörölte az állami hidakon szedett ugynevezett vámpénzek rendszerét. Ettől kezdve azonban a hidakat fentartó kereskedelemügyi és pénzügyminisztérium között állandóan tárgyalások folytak arról, hogy a hidpénzek elvesztése folytán keletkezett jelentékeny hiányt miként lehetne pótolni. A pénzügyminisztériumnak már Hegedüs miniszterségе alatt az volt az álláspontja, hogy Budát Pesttel összekötő négy közuti hid fentartására az államkincstár a mai körülmények között képtelen.

Most májusban lesz két éve, hogy ebben az ügyben a kereskedelemügyi és pénzügyminisztérium együttesen szélesebb körü ankétet hivtak egybe és ezen a főváros is képviseltette magát. Az ankéten az államkincstár képviselői azt az ideát vetették fel, hogy a főváros ezentul a sajátjából fedezze a hidak világitási és fentartási költségeit is. Tudni kell mindenekelőtt, hogy a hidpénzek megszüntetése előtt az összes fentartási költségek az államot terhelték és a főváros csupán a hidak tisztántartását végezte, aminek rekompenzációjaképpen az állam megengedte, hogy a főváros szemeteskocsijai ingyen járhattak át a hidakon. Amikor a hidpénzrendszert eltörölték, a főváros továbbra is ingyen látta el a hidak tisztogatását. A két év előtt megtartott ankéten, mint már fentebb emlitettük, az államkincstár képviselői a hidak fentartása körül ennél sokkal messzebbmenő terheket akartak a fővárosra háritani. A főváros képviselői kijelentették, hogy az eddiginél nagyobb kötelezettséget nem vállalhatnak és ezt annál is inkább kénytelenek hangoztatni, mert az országut jelleggel biró hidak fentartása kizárólag állami feladat. Egy feltétel mellett azonban a főváros hajlandó lett volna a hidak fentartási költségeit viselni: ha a kormány hozzájárult volna az utadónak tiz százalékban való megállapitásához és ebből nyolc százalékot a fővárosnak engedett volna át.

Az államkincstár képviselői az ankéten még egy kivánságot vetettek fel. Azt, hogy a főváros már most foglaljon állást az 1936. november 1-én esedékessé váló 400.000 osztrák forintot kitevő váltságdij ügyében. Tudni kell ugyanis, hogy a Lánchid megépitése előtt a hajóhidvám javadalmáért járó kárpótlás cimén ugy a budai, mint a pesti részről 200.000—200.000 osztrák forintot kötöttek ki a két városrész javára és a budai résznek az esedékessége, mint előbb emlitettük, 1936. november 1-én, a pesti 1931. január 1-én jár le. Ez a 400.000 osztrák forint, amely az emlitett határidők elteltével Budapest székesfővárost illeti meg, a mai 17-es szorzószámmal mérve, papirkoronában több mint tizenhárom és fél milliárdot tesz ki. Az ankéten az államkincstár képviselői azt kivánták, hogy a főváros eme nagy summáju váltságdij ügyében már most kössön egyezséget az államma l. Ez az egyezség körülbelül azt jelentette volna, hogy a fővárosnak le kellett volna mondania a körülbelül tiz év mulva beálló igényeiről.

A főváros képviselői azonban ebbe sem mentek bele, hanem kijelentették, hogy a kérdés tárgyalását időelőttinek tartják. A főváros különben sincs abban a helyzetben, hogy már most lemondjon azokról a jogokról, amelyek tiz év mulva megilletik őt. Ezek után történt az a nevezetes jelenet, hogy felállott az ankétet vezető Buday államtitkár és ezt a kijelentést tette:

— Miután az államkincstárnak nincs fedezete a hidak további fentartására, a főváros pedig elzárkózik minden teher átvállalásától, nincs más hátra, mint visszaállitani az állami hidakon szedett vámpénzek rendszerét.

A hidpénzek visszaállitásáról aztán folytak is tanácskozások a pénzügyi és kereskedelemügyi minisztériumok között és a két év előtti pénzérték alapulvétele mellett körülbelül 40 koronás hidpénzekről folyt volt szó, vagyis a pénzügyminisztériumban készitett tervek szerint a régi két krajcáros hidpénz helyében a gyalogos átjáró személy Pestről Budára 40 koronát fizetett volna hidvám cimén.

Ugy látszott, mintha két év óta aludt volna a hidak fentartásának vitás ügye, amig most arról értesülünk, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban ujra elővették a porosodó aktákat. Most azonban már nem ankétezés utján akarják a kérdést megoldani, hanem egyenesen törvény formájában kivánják véglegesen rendezni ugy a hidak fentartását, mint pedig a régi hidpénzrendszer visszaállitásának tervét. A törvénytervezeten most dolgoznak a kereskedelemügyi minisztériumban. Előbb azonban bizonyos kérdésekben ismerni óhajtanák a főváros mai álláspontját. Ezt akarja elérni a kereskedelemügyi miniszter lejrata, amelyet a fővároshoz küldött és amelyben a következő négy részletkérdésre kér választ: 1. a hidak fentartására, 2. a hidjog végleges rendezésére, 3. a hidak tisztántartására és 4. a hidak világitására vonatkozólag. A főváros tanácsa lerre a leiratra még nem válaszolt a kereskedelemügyi minisztériumnak, mindazonáltal nem lehet kétséges, hogy a főváros megmarad a két év előtti eredeti álláspontja mellett, amelynek megváltoztatása nem is látszana indokoltnak. Mert hiszen nevetséges is volna a Bach-korszakbeli állapot feltámasztása, hogy az ember egyazon város területén egyik utcából a másikba menvén, ha utja véletlenül a hidon vinne is keresztül, vámot fizessen.

Üzenetváltások a barátkozás jegyében

A községi ellenzéki pártok megbékülni készülnek egymással

Széltében-hosszában beszéltek a héten arról, hogy a Fővárosi Szabadelvü Párt kebelében válság van. A hiresztelés azonban nem bizonyult igaznak, mert hiszen az egész pletykának az alapja volt hamis. Az egész félreértés abból keletkezett, hogy félremagyarázták Ugron Gábornak a Józsefvárosi Körben mondott beszédét. Tendenciózusan ugy állitották be a dolgot, mintha a „vörös hintáslegények" szó alatt a szociáldemokratákat értette volna. Ebből keletkezett azután minden bonyodalom, mert hiszen fajvédő oldalon boldogan keverték az amugy is erős összevisszaságot. Teljesen kimagyarázta azután az állitólagos affért Ugron Gábornak egy nyilatkozata, amelyben kifejtette, hogy a vörös hintáslegények cégére alatt a kommunizmust aposztrofálta, mert hiszen a baloldali szélsőséges kilengést a kommunizmus inaugurálta és a vörösinges hintáslegények kifejezést semmi esetre sem érthette a szociáldemokratákra, akiknek a kommunizmusban semmi részük nem volt, sőt az ellen mindent elkövettek.

Az ellentét másik oldalát a rémlátók Bárczy István budai beszédében keresték. Ugy állitották szembe ugyanis a dolgokat, hogy amig Ugron Gábor vörös hintáslegényekről beszélt, ugyanakkor a liberálisok másik vezére, Bárczy István elismeréssel nyilatkozik a szocialistákról. Abban a pillanatban, amikor Ugron határozottan kijelentette, amit józan ésszel el sem lehetett képzelni, hogy az ominózus kifejezést nem a szociáldemokratákra értette, elsimult az állitólagos válság, amelynek tulajdonképpen semmi alapja nem volt.

Bárczy István budai beszéde mindazonáltal egészen kivételes figyelemre tarthat számot, mert ez a beszéd határozottan a Fővárosi Szabadelvü Pártnak balra való tolódását jelenti. Bejelentette Bárczy, hogy a baloldallal való közös küzdelem sokak szemében tetszetősnek látszik, a Fővárosi Szabadelvü Párt mégis megmaradt azon az állásponton, hogy külön listával vegyen részt a választásban. Ennek oka az, hogy módot lehessen adni a liberálisokra való szavazásra azoknak is, akik nem szivesen szavaznának olyan listára, amelyen polgári politikusok szociáldemokratákkal együtt szerepelnek. Kifejtette azonban az is, hogy a liberálisok fegyverbarátságot éreznek mindazok iránt, akik azonos célért, a reakció megdöntéséért küzdenek. Nem kell félni a szocialista bevonulástól a városházára, mert hiszen — mondotta Bárczy — velünk együtt fognak küzdeni, mint ahogy az egész baloldalnak együtt kell haladni.

Vázsonyi Vilmos azután tovább magyarázta azt, amit Bárczy mondott. Vázsonyi helyteleniti, hogy a liberálisok megmaradnak a külön listán való harc mellett és konstatálja, hogy Bárczy az együttműködést a választás után való időre értette. Vázsonyi nem tudja elképzelni, — ami pedig talán mégis elképzelhető, — hogy akik a választásokon külön listán, de kongruens elvek hirdetésével küzdenek, azok a választás után ne tudnák együtt kormányozni a fővárost. Vázsonyi mégis azt a konkluziót vonja le, hogy „Bárczy beszéde a helyes ut felismerésére az első lépés". Sajnos, ugy látszik, Vázsonyiékról ma ugyanezt még nem lehet elismerni.

Mindezek ma már csak zsörtölődések és a hangból, az egymásnak való üzengetésből arra kell következtetni, hogy azok, akik — szerintük — a reakció ellen küzdenek ma lehetnek külön táborban, de többé a régi ellenségeskedésnek és a fajvédők számára szóló vásári civódásnak fölélednie nem szabad.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01

Gyártelep: Villány

PARÁDI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:

Forrástermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.

Telefon: 5-53.

Események

Mit akart mondani Rakovszky Iván belügyminiszter budai beszédében? Rakovszky Iván belügyminiszter szintén megigérte, hogy a Ripka-párt budai gyülésén megjelenik és ott beszédet mond. A miniszter feleségét azonban éppen vasárnap operálták meg és igy nem jelenhetett meg a gyülésen. Várospolitikai szempontból pedig — mint a Fővárosi Hirlap értesül — az ő beszéde lett volna egyike a legfontosabbaknak A miniszternek szándéka volt kijelenteni, hogy hiába minden mesterkedés, a városi ügyosztályok és általában a fővárosi adminisztráció leépitése elkerülhetetlen. Wolffék és a tanács mesterkedéseivel és ellenállásával szemben Rakovszky belügyminiszter már a legközelebbi napokban rendeleti uton fog ebben az ügyben intézkedni. Ebben a leiratban a miniszter a leghatározottabban ragaszkodni fog a harmadik alpolgármesteri állás és hat ügyosztály megszüntetéséhez. Ilyenformán kétségtelen az, hogy Zilahi-Kiss Jenő alpolgármester, akinek a közgyülés összeültével amugy sem lehetne maradása, már a közel jövőben nyugalomba vonul. A belügyminiszter rendelkezésének egyébként is olyan határozott jellege lesz, hogy a leépités körül a főváros tanácsának nem lesz módjában tovább amerikázni.

A Ripka-párt szervezkedése a VI. kerületben. A Községi polgári (Ripka) párt e hó 17-én tartja zászlóbontását a VI. kerületben. A nagygyülést, amelyen Ripka Ferenc kormánybiztos kifejti községi programmját, a Tőzsdetagok gazdasági egyesületének Szerecsen-utcai helyiségében fogják megtartani.

Sándor Pál és a Lipótváros. A külső Lipótváros (Lipót-körut páros oldalától Ujpestig) szabadelvü polgársága elhatározta, hogy a Fővárosi Szabadelvü Párthoz csatlakozik. Ennek értelmében a napokban küldöttség kereste fel Sándor Pált, a kerület nemzetgyülési képviselőjét és felkérte őt, hogy a községi választások idejére vállalja el a kerületi szabadelvü párt elnökségét. Sándor Pál a megtisztelő kérelmet örömmel elfogadta és igéretet tett a küldöttségnek, hogy a szabadelvü párt munkáját minden erejével támogatja. A kerületi párt irodája egyébként a Lipót-körut 1. szám alatt, a földszinten van.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég árui iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolta a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásáról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Meinl-fiók-üzletben.

Szórakozás

Annyit nevet a közönség a „Csibi" előadásain a Magyar-Szinházban, mint egyetlen más darabban sem. A páratlanul kedves és vidám Csibi különösen Bajor Gizinek és Csortos Gyulának nyujt alkalmat olyan mulatságos kabinetalakitásokra, a melyről ma már egész Budapest, mint a vidám szinjátszás tetejéről beszél. Mészáros Giza, Z. Molnár László, a vendég Latabár Árpád, Vendrey Ferenc vigjátéki együttese a legkülönb. A Csibi csütörtök, péntek és vasárnap este kerül szinre.

Grand Guignol-hét a Király-Szinházban. A Király-Szinház e heti estéit a Grand Guignol előadásai töltik ki. A világhirü párizsi szinház, amelynek specialitása a szenzációs drámák, diadalmas olaszországi és bécsi vendégjátéka után érkezik a Király-Szinházba, hogy a magyar közönségnek olyan szinpadi produkciót nyujtson, amilyenben annak még sohasem volt része. Legjobb párizsi darabok, legjobb párizsi szinészek. Legujabb párizsi dekorációk, legujabb párizsi kosztümkreációk. A francia darabok magyar szövegét a Magyar Szinpad közli. Rendes helyárak, elővételi dij nincs.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
Új műsor!
Óriási siker!

Ismét Serák Márta énekli Fraskitát, a Városi Szinház diadalmas Lehár-operettjének cimszerepét, amely az ő ragyogóan tökéletes tolmácsolásában hóditotta meg Berlin, Bécs és München közönségét. A kiváló művésznőt a budapesti bemutatón is osztatlan és lelkes ovációval fogadták s bizonyos, hogy ez az ünneplés meg fog ujulni most, amikor betegségéből felépülve, átveszi hires szerepét. A világot bejárt pompás Lehár-ujdonság előadása egyébként is nagyszerü művészeti teljesitménye a Városi Szinháznak. Gábor József, Sziklai és Molnár Vera brilliáns és vidám együttese, a diszletek és jelmezek pazar kiállitása, a táncprodukciók változatos meglepetése, Mimi Shorp, a tüneményes táncfenomén tango-betétje, a rendezés ezer derüs trükkje feledhetetlen emlékké avatják a Fraskita előadásait. Minden este a szenzációs Lehár-operett disziti a Városi Szinház játékrendjét.

„Téged is!" ötször a Renaissance-Szinházban. A pompás Gevel—Szép Ernő bohózat, melyet a bemutató előadáson csaknem minden jelenetnél véget nem érő kacagás és nyiltszini tapsok egész sora szakitott meg, ötször szerepel a Renaissance-Szinház e heti műsorán. Régen nem volt a közönségnek ilyen izig-vérig párizsi mulatságban része, mint amilyet ez az elmésen merész francia bohózat és pompás előadása — élén Simonyi Máriával, Kabos Gyulával és Bérczy Gézával — produkál. Csütörtökön lesz „A waterlooi csata" jubiláris 50-ik előadása. Vasárnap délután: „Szeretni..." mérsékelt helyárakkal.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. TELEFON J. 21 16.
Esténként nagy
NEMZETKÖZI NŐI KERÉKPÁRVERSENY
Világvárosi varieté-műsor.
DERBY-SYNCOPATORS JAZZBAND
és a márciusi nagy kisérő műsor Kezdete 10 órakor

A Royal-Apolló és Kamara igazgatósága a Nibelungok előadásain való pontos megjelenésre kéri a közönséget, mivel a film hosszusága miatt előzetes kép nincs.

Vigszinház: Szerda és péntek: „A Főpénztáros ur", „Csendélet". Csütörtök, szombat és vasárnap este: „Ezüstlakodalom". Vasárnap délután: „Nyu".

Belvárosi-Szinház: Csütörtök: „Ki babája vagyok én". Péntek és vasárnap este: „A nagyságos asszonyt már láttam valahol". **Szerda és szombat:** asszonyt már láttam valahol". Szerda és szombat: „Fej vagy irás". Vasárnap délután: „Az olasz asszony".

Városi Szinház: Szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap este: „Fraskita". Vasárnap délután: „A cigány".

Király-Szinház: Minden este: Grand-Guignol vendégjáték. Vasárnap délután: „Marica grófnő".

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18
uj márciusi műsora **3½ órai kacagás!** Kezdete fél 9 órakor.

Magyar-Szinház: Csütörtök, péntek és vasárnap este: „Csibi". Szerda és szombat: „Altona". Vasárnap délután: „A vörös ember".

Fővárosi Operettszinház: Minden este: „Halló, Amerika!". Vasárnap délután: „A nótás kapitány".

Blaha Lujza-Szinház: Minden este: „Szulamit". Vasárnap délután: „Postás Katica".

Renaissance-Szinház: Szerda, péntek, szombat, vasárnap este: „Téged is!". Csütörtök: „A waterlooi csata" (ötvenedszer). Vasárnap délután: „Szeretni!".

Fraskita — világsiker, ma és minden este a Városi Szinházban.

Kamara (Dohány és Nyár-utca sarok): A Nibelungok, ösgermán filméposz, I. rész 8 felvonásban. Előadások kezdete fél 6, háromnegyed 8 és 10-kor.

Royal-Apolló: A Nibelungok, ösgermán filméposz 2 részben, 16 énekben. I. rész: Siegfried halála. Előadások kezdete: negyed 6, fél 8 és háromnegyed 10 órakor.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

Szopogasson köhögés ellen

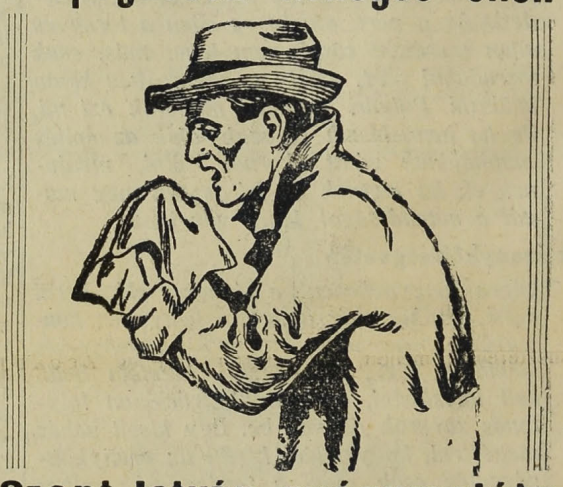

Szent István gyógymaláta
CUKORKÁT,
mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparielepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 156-25 és 156-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 15. Telefon: 40-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-szerelési anyagok. — A. E. G. számlálók. — Osram izzólámpák.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik evfolyam — Budapest, 1925 március 18 — 11. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz Telefon: 137—15. szám

Tele van a város

szóvirágokkal, tele van a hordók teteje szónokló politikusokkal és csak ugy röpködnek a levegőben a sértő és bántó szólamok. És minden oldalról, jobbról és balról a kormánybiztos felé szórják elkeseredett nyilaikat. Az egyik oldalon a terézvárosi vezér tesz szemrehányásokat, mert még mindig nem adják ingyen az élelmiszert Budapesten, a másik oldalon pedig Wolffék keserü kiszólásai veszélyeztetik a levegőt. A politika olyan terület, ahol a támadások tulajdonképen megtiszteltetés számba mennek, mert akit az ellenfél még arra sem érdemesit, hogy támadásban részesitse, az nyugodtan bevallhatja önmaga előtt, hogy a politika számára elveszett ember. Ha ezt a tételt megforditjuk, azt kell mondanunk, hogy Ripka Ferencnek kivételes nagy sikerei vannak a választási küzdelemben, mert minden nyil feléje röpül, minden agyar feléje vicsorog. Ha Ripka Ferenc jön és, amint ellenfelei mondják, nincsenek sikerei a választópolgárságnál, akkor semmi ok nem lenne arra, hogy ádáz haraggal támadjanak rá azok, akik jobbról és balról a saját poziciójukat féltik és akik jobbról és balról Ripka Ferenc elmélete előtt abban biztak, hogy az övéké lesz a városházi hatalom.

Ezek az urak még ma is széltében-hosszában hirdetik, hogy korlátlan urai lesznek, azaz hogy maradnak, a városházának, Wolffék és Vázsonyiék maguknak vindikálják a jövőt, közben azonban mind a két oldal kétségbeesett féltékenységgel szemléli a középtábor előtörését. Csodálatos dolgok történnek ebben a mostani községi választási küzdelemben és ez mutatja azt, hogy milyen rendkivüli fontossága van az egész ország érdekében annak, ami ma gyüléseken, kerületi klubokban, a polgárság és munkásság között történik. Vannak harci területek, hol mintha valami átok folytán hályog borulna a harcosok szemére, mintha egyiptomi sötétség avatkoznék be a harc kimenetelébe: ahelyett, hogy az ellenféllel szállnának szembe, egymásnak esnek és egymást gyilkolják. Három táborra oszlik ma Budapest. Az egyik a szintiszta liberalizmust hirdeti, a másik polgárokat és munkásokat akar összeterelni a demokrácia jelszava alatt és a harmadikban a legvegyesebb elemek ölelkeznek a reakció köpönyege alatt. A három tábor közül csak a tiszta liberalizmus hirdetői azok, akik öntudatosan, egymás megbecsülésével, tisztán látható célok egyenes követésével küzdenek. Itt nincs visszavonás és nincsenek ellentétek, ezért kell hinni, hogy ennek a tábornak juthat osztályrészül a győzelem.

A másik két tábor katonái egymásra rontanak és egymást ölik. Elvi és osztálykülönbségek, személyi érdekellentétek az az egyiptomi sötétség, amely elboritja szemük előtt a világos látást. Nincs ezek között az emberek között összhang abban a tekintetben, hogy személyi és pártérdekek fölött messze kimagaslik Budapest székesfőváros érdeke. Ez a két tábor nem törődik Budapest polgárságának és munkásságának jólétével, csak politikát csinálnak és a politikai jelszavak hinárjával szeretnék megkötözni mozdulatlanra a szavazók lábait. Nehezen megy azonban ez is, mert Budapest lakossága nagyon kezd tudatában lenni annak, hogy politikai jelszavakból nem lehet megélni és akik csak ennyit hirdetnek, önmagukban is összekülönböznek a politikai célok és politikai érdekek körül.

A baloldalon a polgári és munkásérdekeket szeretnék összeházasitani, de az egyetértés minden reménye nélkül. Ugyanakkor pedig e két városi párt prüszkölve vesz tudomást arról, hogy a harmadik és negyedik párt, amelyek csenevész gyökereiket vidéki talajba eresztették, szintén részt akarnak kérni Budapest kormányzásából. Nagy a méltatlankodás, nagy az irigykedés az osztozkodásnál, pedig még egészen bizonytalan, hogy milyen mértékben válnak be reményeik. Az azonban máris egészen bizonyos, hogy a baloldal között megingott az egyetértés és a polgárságnak végeredményben észre kell vennie, hogy ezek az urak nem a Budapesten való életet akarják megkönnyiteni és szebbé tenni, hanem kizárólag a maguk politikai céljait szolgálják.

De nincs másképen ez a reakció táborában sem. Ott is olyan elemek akarnak betörni és hegemóniát kezükbe venni, amelyeket eddig talán még Wolfféknál is kevésbé érdekelt, hogy él-e, hal-e és ha él, hogyan él a budapesti polgár. A Gömbösök és Eckhardtok akarnak az élen lovagolni, ugyanazok, akiknek bajtársai eddig csak nyugtalanságot és zavart okoztak a békés budapesti polgárok soraiban. Még Wolff Károly és barátai is berzenkednek az ellen, hogy ezekkel kelljen megosztani majd a közgyülési teremben az ellenzékiség száraz kenyerét.

Ám jól teszik jobbról és balról, ha tovább folytatják ezt a játékot, mert még a liberális eszmék világhóditó ereje sem képes arra a kiábránditó hatásra, amit ezeknek az uraknak belső civódásai Budapest polgárságára gyakorolni fognak. És bizonyos, hogy ez a polgárság hálával fog megemlékezni az ő harcmodorukról, amely biztos sikerhez, győzelemhez juttatja a középut liberálls zászlóját.

Már a keresztényszocialisták is unják Wolffékat

Csöndélet a tulsó parton — Csilléri véleménye a munkásokról

A Wolff-pártban látszólagos egyetértés uralkodik, ezzel szemben azonban, akik a párt belső életét ismerik, nagyon jól tudják, hogy a Keresztény Községi Párt széttöredezőben van. Elsősorban is mérhetetlen vérveszteség az, amelyet Ripka Ferenc kormánybiztos fellépése okozott nekik. Még legkonzervativabb polgárai közül is óriási tömegeket vesztettek, akik valamennyien a kormánybiztos zászlója alá csatlakoztak. Wolff Károly legbiztosabb pozicióit inogtak meg, legerősebbnek hitt várai kapituláltak, s ma már igazán el lehet mondani róla, hogy még a saját hazájában sem próféta.

A belső pártvillongásnak azonban vannak ujabb tünetei is, amelyek szintén aggodalommal töltik el a pártvezért, akinek mindenképen leáldozóban van a csillaga. Ez a legujabb tünet az, hogy a keresztényszocialisták tudatára ébredtek annak, hogy a keresztény községi párt keretében ők sokkal, de sokkal erősebbek, mint Wolffék és Friedrichék. Eleinte csak féltékenykedésben nyilatkozott az meg, ma azonban a keresztényszocialisták teljes joggal követelik azt, hogy a községi választások alkalmával a listákon ők vezessenek és ők kapják a mandátumok lényegesen nagyobb felét. Teljes jogot éreznek ehhez, mert — amint mondják — tömegeik csak nekik vannak, Wolffék mögött pedig nem áll senki.

A párt belső villongásai lassan kikerülnek a nyilvánosság elé is, amint az nemrégiben egy, a Gellért-fürdőben tartott gyűlésen történt epizódból is látható. Ezen a gyűlésen ugy volt, hogy Platthy György, Wolff Károly hüséges mamelukja fog elnökölni, a keresztényszocialisták azonban elég érthetően kifejezést adtak annak a nézetüknek, hogy a gyűlés vezetéséből ők is részt kérnek. Nem volt mit tenni, Wolfféknak be kellett adni a derekukat és társelnökül megválasztani a keresztényszocialista Benárd Ágostont. Ilyen epizódok azonban most már bőven adódnak, mert a keresztényszocialisták többé nem engedik magukat háttérbe szoritani, mert biztosak benne, hogy ha Wolfféktől különállóan, ők maguk egyedül veszik fel a harcot a választásokon, akkor sokkal nagyobb eredményt fognak elérni, mint ha Wolff Károly pórázán engedik magukat vezetni. Wolffék hiuságát és érzékenységét sulyosan sérti a keresztényszocialisták öntudatra ébredése, de ameddig csak lehet, lenyelnek minden bosszuságot, mert ők maguk is nagyon félelmetesnek látják a helyzetet, hiszen tudniok kell, hogy ha a keresztényszocialisták elszakadnak tőlük, ők maguk alig néhány embert tudnak majd beküldeni a közgyűlésbe.

Ezt a csufságot szeretnék elkerülni, vannak azonban tüzesfejü és vérmes alvezérek a pártban, akik talán öntudatlanul, de talán elbizakodottságból nem egyszer elhamarkodottan keztyüt dobnak az amugy is elkeseredett keresztényszocialistáknak. Igy példának okáért Csilléri Andrással van a keresztényszocialistáknak egy még mindig elintézetlen és nagyon nehezen elintézhető afférjük. A kitünő fogász ugyanis egy alkalommal kifejtette, hogy a keresztényszocialista munkásság teljes egészében megbizhatatlan. Szerinte azok a munkások, akik ma keresztényszocialistáknak vallják magukat, csak alkalmi hivei a pártnak, mert az egyik zsebükben ott van a keresztényszocialista, a másikban pedig a szocialdemokrata igazolvány. És ahogy az érdekük kivánja, hol keresztényszocialistának, hol szocialdemokratának vallják magukat.

A keresztényszocialisták Csillérinek ezért a definiciójáért nagyon megharagudtak, de a rossz nyelvek azt mondják, hogy a harag igazi oka az, hogy Csilléri András ezuttal, életében talán először, fején találta a szöget.

Zilahi-Kissék felett megkondult a lélekharang

A belügyminiszter leiratában felsorolja a megszüntetendő ügyosztályokat és valószinüleg névszerint sorolja fel a nyugdijazandó tanácsnokokat

Rakovszky Iván belügyminiszter felesége betegsége miatt nem jelenhetett meg a Ripka-párt mult vasárnapi nagygyülésén, a Fővárosi Hirlap azonban legutóbbi számában, legfőbb vonalaiban jelezte, hogy mi lett volna a belügyminiszter beszédének szenzációs tartalma. A belügyminiszter elmondta volna már a mult vasárnap a lelkes budaiaknak, hogy a kormány akkor, amikor a létszámapasztási törvény alapján elhatározta a főváros alkalmazottainak ujabb létszámredukcióját, semmi körülmények között sem tekinthet el attól az eltökélt szándékától, hogy

az ügyosztályok számát tizenhatról tizre szállitsa le.

Ismeretes, hogy a főváros tanácsa szembehelyezkedett ebben a kérdésben a belügyminiszter akaratával. A kormány leiratára ugyanis a tanács egyik memorandum után a másikat gyártotta, a tanáccsal szövetségben lévő Wolff-párt pedig a parlamentben hangoztatta állandóan, hogy szó sem lehet a városházán redukcióról, mert a főváros tisztikara nem eshetik az alá a megitélés alá, amely alá az államhivatalnoki kar esik, mert ha Magyarország területe egyharmadára redukálódott is, Budapest ezidő alatt lélekszámban csak szaporodott.

Mindzek ellenére a kormány nem tágit álláspontjától, most már a Fővárosi Hirlapnak határozottan módjában van jelenteni, hogy

a belügyminiszternek a tanácsi ügyosztályok összevonására vonatkozó rendelete igen rövid időn belül megjelenik.

A rendeletet a miniszter a főváros tanácsához intézi s a leghatározottabban követeli benne, hogy a főváros állitsa vissza az adminisztráció terén azokat az állapotokat, amelyek 1910-ben uralkodtak. 1910-ben történt ugyanis az, hogy a tanácsi ügyosztályok számát tizről tizenhatra emelték, s azonkivül rendszeresitették az ugynevezett „alpolgármesteri cimmel és jelleggel felruházott tanácsnoki állást", vagyis a harmadik alpolgármesteri állást. A miniszter rendelete hivatkozni fog arra, hogy a tanács az ügyosztályok összevonására, illetve megszüntetésére az ő határozott felhivása dacára sem tett előterjesztést. A tanácsnak ez a viselkedése természetessé teszi, hogy most már az ügyosztályok összevonása és megszüntetése tekintetében maga a miniszter döntsön. A belügyminiszter értesülésünk szerint

meg fogja nevezni azokat az ügyosztályokat, amelyekat össze kell vonni, vagy be kell olvasztani más ügyosztályokba. Sőt olyan értesülésünk is van, amely szerint névszerint fogja felsorolni a miniszter leirata a harmadik alpolgármestert és a hat tanácsnokot, akiket nyugdijba kell küldeni.

Kifejezésre jut azonkivül a miniszteri leiratban az is, hogy mindezt előbb el kell végezni, mielőtt a főváros uj törvényhatósági bizottsága összeül.

A belügyminiszter minden valószinüség szerint elsősorban a harmadik alpolgármesteri állás megszüntetését követeli. Ezenkivül kivánni fogja, hogy vonják össze egy ügyosztályba a három ügyosztályt, amelyek valaha a mérnöki ügyosztályból rajzottak ki.

Egyetlen mérnöki ügyosztály fogja tehát a jövőben kezelni mindazokat az ügyeket, amelyek eddig az ut- és csatornaépitési, továbbá a városépitési és végül a középitési ügyosztály hatáskörébe tartoztak. Megszünnek, illetve valamelyik más ügyosztályba olvadnak be a katonai és illetőségi ügyosztály, a szociálpolitikai, a közgazdasági és a közjótékonysági ügyosztályok.

A jövőben tehát a fővárosnak csak a következő tiz ügyosztálya lesz: elnöki ügyosztály, pénzügyi, városgazdasági, jogügyi, világitási, tanügyi, közlekedési, közélelmezési, közegészségügyi és mérnöki ügyosztályok.

Amennyiben a belügyminiszter tényleg fel fogja sorolni azoknak a főtisztviselőknek a nevét is, akiknek nyugdijazását kivánja, akkor csak az az egy szempont lebeghet a miniszter szeme előtt, hogy milyen többsége lesz annak a közgyülésnek, amely a tavasszal átveszi a városházi hatalmat. Kétség nem férhet hozzá, hogy a városházán most liberális uralom következik. A liberális többség, akárkikből is rekrutálódjék az, kétségtelenül bizonyos. Wolffékon kivül az uj közgyülésben senki sem fogja képviselni a reakciót. Egészen bizonyos tehát, hogy

a kurzusban exponált főtisztviselőknek amugy sem lehetne maradása helyükön,

hiszen ha választásokra nem kerülne is a sor, a közgyülésnek módja lenne arra, hogy ezeket a főtisztviselőket lépten-nyomon dezavuálja és helyzetüket elviselhetetlenné tegye. Ez a harc azonban, amely ilyenformán a közgyülési teremben játszódnék le, csak a közgyülés munkaképességét tenné illuzóriussá mindaddig, amig az erősebb fél, tehát a közgyülési többség győzelmet nem aratna a kurzusbeli multjuk révén népszerütlen főtisztviselők fölött. A belügyminiszter, amennyiben tényleg névszerint fogja felsorolni a nyugdijazandó tisztviselőket, kétségtelenül ezt a szempontot követi. Ilyenformán minden valószinüség szerint

elsősorban Zilahi-Kiss Jenő alpolgármester, utána pedig Sántha Dénes, Lobmayer Jenő, dr. Purebl Győző, Schöberl Ferenc és Barczen Gyula tanácsnokok mennek nyugalomba,

mig a hatodik tanácsnoki állás Fock Ede halálával ma üresedésben van. A nyugalomba menő tanácsnokok közül az érdemesebbeket a közgyülés valószinüleg előljárókká fogja megválasztani, hiszen ismeretes a belügyminiszternek az a terve, hogy az előljáróságok számát emelni kivánja. A közgyülésre vár azonkivül az a feladat is, hogy Szaszovszky József halála révén megüresedett tanácsnok-főjegyzői állást betöltse.

— Természetesen ujból 200 korona pénzbirsággal sujtottak. Ez ellen a közigazgatási bizottsághoz fellebbezést adtam be, s első felindulásomban beleirtam a beadványba az inkriminált kifejezéseket. Méltóztassék megérteni elkeseredésemet, hiszen

három évig ártatlanul üldöztek, s éppen Halabuk volt az, aki a tanitók megszámlálhatatlan tömegét hivatalvesztésre itélte.

Egy kis önkényes tanácsi korrektura

Dr. Denk Tivadar tanácselnök ezután ismertette a főváros tanácsának itéletét, amellyel Fodor Ernőt kommunista magatartása miatt állásából elmozditotta s azonkivül arra itélte, hogy öt éven belül mint tanitó semmiféle iskolánál se nyerhessen alkalmazást. Ezután a közoktatásügyi miniszter itéletét olvasta fel az elnök, amely a tanács itéletét megváltoztatta, s Fodor Ernőt csupán fegyelmi vétségben mondotta ki bünösnek, mert felettes hatóságával szemben tiszteletlen hangot használt. Ezért pénzbüntetésre itélte, azonban

állásába azonnal visszahelyezte.

Megállapitotta az elnök azt is, hogy a főváros tanácsa, amikor a miniszter itéletéről Fodor Ernő tanitót értesitette, az indokolásban nem azt hozta fel, amit a minisztérium indokolása tartalmazott, hanem azt, hogy

azért mondották ki fegyelmi vétségben bünösnek, mert a magyar nyelv tanitását elhanyagolta.

Most Halabuk Kálmán tanácsi fogalmazó kihallgatására került a sor. A tanuhoz Denk elnök többek között azt a kérdést intézte, hogy nem találták-e méltánytalannak Fodor Ernő több alkalommal való megbirságolását, amikor Fodor minden alkalommal bejelentette, hogy miért nem jelenhetik meg a bizottság előtt. Halabuk erre azzal válaszolt, hogy Biczó igazgató és Fodor tanitó ügye szorosan összefüggött és ezért kényszeriteni akarták Fodort arra, hogy a bizottság előtt megjelenjék.

Dr. Kesztler ügyész: Hogy végződött Biczó Dániel igazgató fegyelmi ügye?

Halabuk Kálmán: A tanács dorgálásra itélte, de a miniszter felmentette.

Bocsánatkérés a köztisztviselőtől

Dr. Kesztler ügyész: Fodor vallomása fontos volt Biczó ügyében?

Halabuk Kálmán: A két ügy kapcsolatos volt, mert Biczó ellen az volt a vád, hogy tudott Fodor Ernő kommunista magatartásáról és erről a tanácsnak mégsem tett jelentést.

Dr. Pongrácz Jenő védő: Mert nem volt igaz. Ha jelentést tesz, ez egyértelmü lett volna a denunciálással.

Dr. Pongrácz Jenő védő felolvassa ezután Fodor Ernőnek a főváros tanácsához intézett beadványát, amelyben fegyelmi ügyének kedvező elintézése után

a megbántott Zilahi-Kiss Jenő alpolgármestertől és Halabuk Kálmán tanácsi fogalmazótól bocsánatot kért.

A védő itt megjegyzi, hogy Fodor Ernő Halabuk fogalmazótól csak mint köztisztviselőtől kért bocsánatot, de mint emberrel nem áll vele szóba.

Dr. Denk elnök megkérdezi Halabuktól, hogy a bocsánatkérés után is kivánja-e Fodor Ernő megbüntetését, mire

Halabuk kijelenti, hogy igenis kivánja.

A perbeszédek elhangzása után a bíróság meghozta itéletét, amellyel Fodor Ernő tanitót becsületsértés vétsége cimén 150.000 korona pénzbüntetésre itélte el. Az itélet indokolása szerint a vádlottat meg kellett büntetni, mert maga is beismerte, hogy az inkriminált kifejezést használta. Sulyosbitó körülményt a bíróság egyáltalán nem talált. Ellenben az enyhitő körülmények egész sorát vette figyelembe.

A tanács tulzott szigora

A törvényszék megállapitja — mondja az indokolás, — hogy a fegyelmi eljárások során

a törvényszék megitélése szerint is sokkal sötétebb szinben tüntette fel a tanács a tanitó cselekményét és tulzott szigorral járt el vele szemben, sokkal szigorubban, mint ahogy az helyes megitélés szerint elbirálható.

Kifejezést adott ennek a minisztérium itélete is, amikor megállapitotta, hogy Fodor Ernő nem tanusitott kommunista magatartást. A törvényszék tehát helyénvalónak találta a vádlottnak azt a védekezését, hogy

a vele szemben eljárók részéről animozitást látott a maga személye iránt.

Ennek folytán elfogadható, hogy Halabuk Kálmánnal szemben, aki az ő fegyelmi ügyét intézte, felindult lelkiállapotba jutott és ilyen izgatott állapotban használta az inkriminált kifejezéseket. Végül enyhitő körülménynek vette a bíróság azt is, hogy Fodor a sértettől bocsánatot kért. Az itélet jogerős.

A kurzus hullaszállitó bizottságának rejtelmeiből

Részletes tudósitás Fodor Ernő becsületsértési pöréről — A bíróság előtt bemutatták, hogy a főváros közoktatásügyi ügyosztálya hogyan itélkezett a kommunizmus utáni időkben

Dr. Denk Tivadar törvényszéki tanácselnök a héten jelentéktelennek látszó becsületsértési ügyet tárgyalt. Maga az ügy egészen érdektelen, mert mindössze az történt, hogy Fodor Ernő tanitó becsületében megsértett egy tanácsi fogalmazót, aki nagyon jelentős szerepet játszott azoknak az itéleteknek a meghozásában, amelyekkel a kurzus száz és száz exisztenciát tört derékbe. A kis becsületsértési ügy mögött azonban

a bíróság szemeláttára feltakadt az a szörnyüséges kelevény,

amely a kurzusbeli gyülölködés fertőzött véréből táplálkozott. A napilapok röviden ismertették az esményt, a Fővárosi Hirlap azonban kényteleb bő és részletes tudósitást adni erről az ügyről, amelynek tükrében riasztó képét látjuk annak a gyülölködésnek és üldözésnek, amely a kommunizmus utáni időkben a városházán uralkodott. Felvonul előttünk egy ember, akit kommunistaság cimén az utcára dobnak és még azt is megtiltják neki, hogy öt éven belül az ország bármely iskolájában tanithasson. A városházán kommunistának tartják:

a kultuszminisztérium felmenti azon az alapon, hogy sohasem volt kommunista.

De talán még ennél is jellemzőbb a tanácsnak, vagy inkább a közoktatási ügyosztálynak az az eljárása, amit megint csak megbélyegezett a bíróság, hogy még a kultuszminiszterium döntésének indokolását sem közli hüen és hitelesen a szegény megvádolt tanitóval, hanem gyerekes nyelvöltögetéssel, alantas szurkálással még mindig azt mondja, hogy bünt követett el, mert „nem tanitotta a magyar nyelvet". Egyszóval alattomos megismétlése ez a kommunizmus vádjának, amelyet a kultuszminisztérium teljesen elejtett, dacára annak, hogy akkor magában a kultuszminisztériumban sem tombolt — a mi tudomásunk szerint — a liberálizmus.

Az egész szomoru ügy előterében azonban egy Halabuk Kálmán nevü tanácsi fogalmazó figurája áll. Nevetséges lenne, ha mindazokért, ami a kurzus alatt a városházán lejátszódott, ezt a szürke, talán megkótyagositott fogalmazót tenné felelőssé a közvélemény. Egyszerü eszköz volt, aki

talán nekihevültebben, talán a kurzus jelszavaitól jobban megrészegitetten végezte el borzalmas feladatát,

mint azt más cselekedte volna. De jelentéktelen és szürke alak ő, egyszerü eszköz, amely parancsokat hajtott csak végre. Mindazért a sok borzalomért, amely ennek a birósági tárgyalásnak a tükrében csak halvány fényként és halk utánzöngeként jelentkezik, nem ő a felelős, hanem azok, akik a lázitó, gyülöségre uszitó jelszavakat kiadták, akik hullaszállitó-bizottságokat termeltek és akiknek parancsára exisztenciák százait tették tönkre.

A becsületsértési pör

Fodor Ernő a héten állt a bíróság előtt. Az ügyészség felhatalmazásra hivatalból üldözendő becsületsértés vétségével vádolta. Az ügyben dr. Denk Tivadar tanácselnök tanácsa itélkezett. A vád az volt a tanitó ellen, hogy 1922 március 31-én Budapest székesfőváros közigazgatási bizottságához felebbezést adott be, amelyben Halabuk Kálmán székesfővárosi fogalmazó személyére vonatkoztatva többek között a következőket irta: „Egyik városházi közeg a leghitványabb módon akarta rám erőszakolni az idézését. Amikor tudtam, hogy

tanitói pályám halálos itéletét fogom olvasni,

akkor egy szolgával a kezembe nyomatni egy idézést a legnagyobb hitványság attól, aki elkövette." E kitétel miatt indult meg a tanitó ellen becsületsértés vétsége cimén az eljárás.

A tárgyaláson először Fodor Ernőt hallgatták ki, aki a következőket mondta:

A hullaszállitó bizottság

— 1919 szeptemberében névtelen feljelentés alapján, mint kommunista ellen, megindította ellenem a főváros tanácsa a fegyelmi eljárást. A fegyelmi eljárás, amelynek során a legkétségbeejtőbb vegzatúráknak voltam kitéve, több mint három évig tartott. Az eljárás eredménye az lett, hogy

a főváros tanácsa állásomból való elmozditásra itélt.

A fegyelmi eljárást Halabuk Kálmán tanácsi fogalmazó vezette ellenem. Amikor kollégáim érdeklődésére megemlitettem, hogy Halabuk intézi fegyelmi ügyemet, kollégáim sajnálkozásukat fejezték ki előttem, azt mondották, hogy sorsom meg van pecsételve, mert aki Halabuk elé kerül, legyen bármilyen kicsi is a büne, azt állásából feltétlenül elmozditják. A Halabuk tanácsjegyző vezetése alatt álló fegyelmi bizottságot

a tanitók nem is nevezték másként, mint hullaszállitó bizottságnak.

— Az én ügyemmel egy időben folytatták le Biczó Dániel elemi iskolai igazgató fegyelmi ügyét is. Biczó ügyében éppen harminc idézést kaptam, de az idézésekre sohasem jelentem meg, mert tudtam, hogy Biczó ellen éppen ugy, mint én ellenem, alaptalanul emeltek vádat, s ha Biczó ügyében tanuskodom és véletlenül olyan szót találok kiejteni, ami a fegyelmi ügyet intéző bizottság szerint terhelő az igazgatóra nézve, akkor

hozzájárulok egy ártatlan ember elitéléséhez.

Az idézéseket mindig szabályszerüen átvettem, azonban minden alkalommal irásban bejelentettem, hogy nem kivánok tanuvallomást tenni és ezért nem is jelenek meg a bizottság előtt. Erre nekem az idevonatkozó miniszteri rendelet jogot adott. Ezzel szemben a tanácsnak viszont megvolt a joga, hogy engem pénzbirsággal sujtson. Harminc esetben kaptam idézést, s ugyanannyi esetben róttak ki rám maximálisan 200 korona pénzbirságot.

Kézbesités — csellel

— 1922 február 20-án felmentem a városházára Halabuk tanácsjegyzőhöz, akit arra kértem, hogy a saját ügyem jegyzőkönyveibe betekinthessek. A tanácsjegyző ur azt válaszolta, hogy várjak egy kicsit s elsietett a hivatalos helyiségből. Én türelmetlenül vártam, izgatott voltam, mert

tudtam, hogy tanitói pályám halálos itéletét fogom olvasni.

Türelmetlenségem már-már a legmagasabb fokra hágott, amikor odalép hozzám egy szolga, s kezembe nyomott egy idézést, amelyen sem ügyszám, sem keltezés nem volt, s amellyel megint csak Biczó igazgató elleni fegyelmi ügyben idéztek meg. Dühömben az idézést összegyürtem s a papirkosárba dobtam.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest V. kerület, Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fock Ede halálára

A hir, hogy Fock Ede is elmult az élők sorából, nem érte váratlanul azokat, akik tisztelték ezt az egészen kivételes, egészen finom, egészen előkelő egyéniséget. Hosszasabban betegeskedett már, orvosai lemondtak róla és akik Budapest sorsát szivükön viselik, már hetekkel ezelőtt nagyon jól tudták, hogy a budapesti városházának emez egyik legnagyobb értéke veszendőben van. Pedig élete teljében, munkakedvének, alkotó tehetségének legszebb virulásában vitte el tőlünk a kérlelhetetlen végzet.

Fock Ede harmincöt esztendőn át szolgálta Budapest székesfővárost, de mielőtt eljutott a tanácsnoki székbe, amelynek ő mindig diszt és tisztességet adott, mint egy akkumulátorba gyüjtötte magába a tudást, a tapasztalatokat, a kulturát és nem volt a városházán egyetlen lélek sem, aki annyi értéket hordott volna magában, mint ez az előkelő, finom, angol megjelenésü, az európai nivót is messze meghaladó modoru és müveltségü ur. Ha a városházát reprezentálni kellett valahol, nemcsak idehaza, de a legmüveltebb nyugaton is, nem találtak szerencsésebb és praktikusabb megoldást, minthogy a sokasok reprezentáns közül kiválasztották Fock Edét, a mérnökőt, aki mindenhol és mindenkor megbecsülést hozott Budapest nevének. Szeretetreméltó, bájos egyénisége, utolérhetetlen modora, nemes és puritán jelleme, okos, a szakszerüség által soha le nem nyügözött agyveleje rengeteg barátot és tisztelőt szerzett neki.

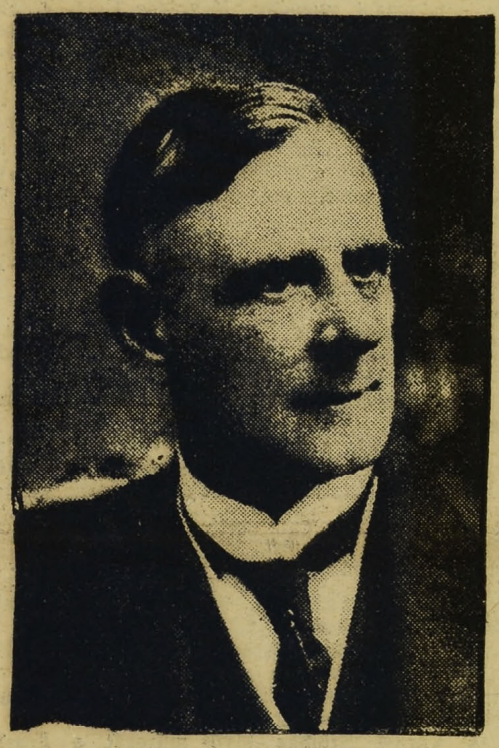

A legszimpatikusabb a legkedveltebb társadalmi tényezők közé tartozott Budapesten Fock Ede, ugyanakkor azonban teljes odaadással szentelte magát munkájának, lelkesedéssel dolgozott Budapest jövőjéért és azok közé tartozott, akiket Budapest nagy polgármesterei boldogan és dicsőségesen választottak első munkatársukká. Tizennégy éven át vezette az ut- és csatornaépitési ügyosztályt, ő állitotta fe és ő hajtotta végre a Bárczy-féle nagy utburkolási programmot, az ő érdeme az Ördögárok és az Aranyhegyi-árok befedése. Laikusok előtt szürkén és jelentéktelenül hangzik ez, aki azonban közelről látta az ő hatalmas munkáját, nagyon jól tudja, hogy Budapestnek óriási területeit mentette meg az évenkint szinte törvényszerüen visszatérő árvizveszedelemtől és a családok ezreinek adta meg a nyugalmat, hogy a tavaszi esőzések után sem kell elhagyni szegényes kis otthonukat. Egyike volt a leglelkesebb harcosoknak, aki egész odaadással küzdött azért, hogy végre negyven esztendős készülődés után megszülessék Budapest ipari és kereskedelmi kikötője, amely nélkül tranzitó-kereskedelem el sem képzelhető. Hosszu éveken át hallottuk az ő örökös, szünet nélkül való sürgetését, hogy Budapest apró kis balkáni városok nivója alá süllyed, ha a dunai kikötő épitése nélkül akar iparban és kereskedelemben versenyre kelni a szomszéd államokkal. Ennek a mérnökembernek százszor több érzéke volt a közgazdasági kérdések iránt, mint akárhány kimondott közgazdasági szaktudósnak, de akárhány gyakorlati közgazdásznak is.

Egyik legnagyobb érdeme, hogy a magyar bányák megnyitásával a főváros utvonalait ma már kizárólag hazai fedőanyaggal burkolják. Fock Ede már ifjukorában megjárta Amerikát és a nyugat nagy városait, ahol mindenhol gazdag tapasztalatokra tett szert. Ezeket a tapasztalatokat azután minden munkájában érvényesitette, ugy hogy a szakemberek között is a legnagyobb tekintélyre tett szert. Az ő érdeme a bitumen-mezőtelep létesitése, valamint az anyagvizsgáló-állomás felállitása is.

A kurzus, dacára annak, hogy nagyon jól tudták, hogy ebből a szelidszivü, igaz emberbarátból nem lehet a gyülölet politikájához csatlóst csinálni, nem mert hozzányulni. Tudása, elérhetetlen magasságon álló müveltsége olyan tekintélyt kölcsönzött neki, hogy az utolsó négy esztendő városházi urai is kénytelenek voltak meghajolni előtte. Nagyon kevés bölcs cselekedetük egyike volt ez, mert a rendkivüli nyelvtudásu és páratlanul reprezentáló Fock Edére igen nagy szükségük volt. Megtörtént az a hihetetlen dolog, hogy Fock Edének, a mérnökembernek kellett elutaznia a kurzus uraival Londonba, Párisba, Bázelbe, hogy résztvegyen a főváros pénzügyi tárgyalásaiban. Nem tudtak máskép hálásak lenni iránta, a mult esztendőben kormányfőtanácsossá nevezték ki.

Fock Ede mérhetetlen és pótolhatatlan vesztesége a fővárosnak, amit semmi sem jellemez jobban, minthogy sirjánál még a kurzus egyik legexponáltabb alakjának is el kellett ismernie:

„Félő, hogy ebben a koporsóban nemcsak Fock Ede mulandó testét temetjük el, hanem azoknak a reményeknek jórészét is, amelyek megtestesülése, valóraválása nagyrészt Fock Ede személyéhez volt fűzve a főváros jövőjét illetőleg."

Pozány Béla.

Ingyenes tüzoltóság a biztositó-társaságoknak

A főváros pénzt és életet áldoz azért, hogy a biztositók nagy haszonnal dolgozzanak

Mialatt Budapest népe szivszorongva állta körül a lángbaborult terézkörüti palotát és elszörnyüködve mérlegelte a rengeteg kárt, amelyet a pusztító elem okozott,

azalatt a magyarországi biztositó társaságok vezérei elégedetten dörzsölték kezeiket a nagy haszon reményében, amelyet a tüzkár jövedelmez nekik.

Amott megrémült arcok, itt meg boldogan mosolygó szemek. Amott aggodalmaskodva számitják a kárt, amelyet a magánfelek és a biztositó társaságok szenvednek és ugyanakkor a biztositó társaságok a hasznot mérlegelik, amelyet a tüzvész alkalmából zsebrevágnak. És nekik, a biztositó társaságoknak van igazuk, s nem a közönségnek.

Mert a tüzvész is jó üzlet a biztositóknak.

Nincs az a tüzkár, amely busásan meg ne térülne az által, hogy az ingóságok tulajdonosai a tüzveszedelem rémétől megijedve, a biztositókhoz sietnek s vagy uj biztositásokat kötnek, vagy pedig felemelik a biztositási összeget. Minden nagyobb tüzvész után igy szokott ez lenni, s most is, a terézkörüti katasztrófa után pontosan bekövetkezett, amit a biztositó társaságok vártak:

a pánik urrá lett a lelkeken és még füstölögtek a romok a terézkörüti bérház mentén, amikor a közönség már tömegesen kereste fel a biztositó irodákat, hogy az elemi csapások ellen legalább anyagilag védekezzék.

Állapitsuk meg tehát, hogy a terézkörüti tüzvész igen jó reklám volt a biztositó intézeteknek. Ennél jobbat még drága pénzen se szerezhettek volna maguknak. Szinte azt mondhatnók, hogy éppen jókor jött ez a katasztrófa a biztositóknak, mert felkeltette az emberekben a veszedelem gondolatát és a biztositás szükségességének az érzetét. A helyzet ugyanis az, hogy a veszedelemtől való félelem eltompul, ha egy-egy katasztrófa nem rázza fel a lelkeket. Az emberek, ha évek alatt nem pusztit tüzkatasztrófa, abban a hitben ringatják magukat, hogy a veszedelem esélyei csökkentek, sőt talán végleg el is multak. És ebben a lelkiállapotban elhanyagolják a biztositást, hogy megtakaritsák a biztositási dijakat. A mult heti tüzeset halomra döntötte ezt az okoskodást: a lángbaborult palota megélemlitő hangon kiáltotta az éjszakába a veszedelmet, amely mindenkit fenyeget, ha nem gondoskodik vagyonának biztositásáról.

És a város megértette a vésztjósló kiáltást és tömegesen megrohanta a biztositó irodákat.

A kár, melyet a tüzvész okozott, még ki sincs fizetve, de az összeg, amelyet a biztositók ki fognak fizetni, már ötszörösen megtérült. És ezért mondjuk, hogy jó üzlet az ilyen tüzvész. Jó üzlet a biztositóknak, sőt csakis a biztositóknak.

Ezt a jó üzletet még jobbá teszi,

hogy Budapest fő- és székvárosa a maga pénzén tart fenn egy nagyszerüen kiépitett tüzoltó-szervezetet a biztositó társaságok részére.

Budapest évente milliárdokat áldoz arra, hogy a biztositó társaságokat éppen csak akkora kár érje, amennyi egy üzlet reklámköltségeinek megfelel. Valahol tüz keletkezik és a főváros tüzoltósága oly buzgalommal rohan a veszedelem színhelyére, mintha Budapest vagyonának megmentéséről lenne szó. Pedig csak a biztositó társaság vagyona forog kockán, csak a biztositó társaságok látják kárát annak, ha a tüzveszedelem tovább harapódzik. S hát nem mulatságos, hogy Budapest ilyen áldozatokat hoz gazdag biztositó társaságok vagyonának megmentésére, vagy az üzleti haszon feljavitására? Biztositási szakkifejezéssel élve azt mondhatjuk, hogy

a magyarországi biztositó társaságok mindent a fővárosnál viszontbiztositanak anélkül, hogy a viszontbiztositásért egyetlen fillér biztositási dijat fizetnének.

Budapest nagyszerüen szervezett tüzoltósága csökkenti a biztositó társaságok kockázatát és a redukált kockázatot a fővárosnak köszönhetik, amely a saját költségén tartja fenn a tüzoltóságot.

Ha külföldi vendégeket beavatnánk ebbe a furcsa és érthetetlen helyzetbe, azok bizonyosan mosolyognának azon a nagylelküségen, amellyel a főváros a biztositó társaságok anyagi érdekeit védi. Hogy ez a helyzet csakugyan megmosolyogni való, azt már megérezték a városházán is, még pedig már évekkel ezelőtt. És megérezvén a helyzet nevetséges voltát, szabályrendeletet dolgoztak ki, amelynek lényege, hogy

a tüzbiztositási dij 10 százalékát adják le a biztositó intézetek a városnak, amely az igy befolyt jövedelemből tartaná fenn és fejlesztené a tüzoltóságot.

A szabályrendeletet a törvényhatóság közgyülése is jóváhagyta és el is juttatták a belügyminisztériumba, azonban a minisztérium máig sem szankcionálta. Nem tudjuk, nem is kutatjuk, miféle érdek az, amely ily nagyjelentőségü ügy elintézését késlelteti. Régebben ugy volt, hogy a biztositó társaságok befolyásos politikusoknak juttattak egy-egy sinecurát és a befolyásos politikus a fizetés fejében azzal tette magát hasznossá, hogy igyekezett a biztositó társaság üzleti érdekeit megvédelmezni minden olyan esetben, ahol érdekellentétek támadtak a biztositó társaság, a város és az állam között. Hogy a magyarországi biztositó társaságok ma is juttatnak ilyen sinecurákat befolyásos politikusoknak, nem tudjuk. Feltesszük, hogy szakitottak ezzel a rendszerrel. Annál rosszabb, hogy a belügyminisztérium nem járul hozzá egy olyan szabályrendelethez, amelyet a főváros jogos érdekeinek védelmére hozott a városháza. A biztositó társaságok sokkal gazdagabbak, semhogy a kormány támogatására szorultak volna és sokkal nagyobb évi nyereséggel dolgoznak, semhogy a fővárossal kitartassák magukat, arról nem is szólva, hogy Budapest ma sokkal szegényebb, semhogy gazdag intézetek nyereségét a magáéból gyarapitsa.

Ami eddig csak groteszknek látszott, felháborítóvá lesz, ha hozzáképzeljük annak a tüzoltónak tragikus sorsát, aki a terézkörüti tüzvésznél hivatásának, hősies kötelességtudásának lett az áldozata. Amily elismeréssel adózunk a fővárosnak, amiért minden habozás nélkül odaállott az oly tragikus halált halt tüzoltó családja mellé, épp oly megdöbbenéssel észleltük azt a közönyt, amellyel az érdekelt biztositó társaság vette tudomásul ennek a hősies viselkedésü tüzoltónak tragikus halálát. Mert ha már abba sem tudunk belenyugodni, hogy a város pénzét áldozza fel a biztositó társaságokért, az aztán az elbizakodottság és arrogancia netovábbja, hogy pénzünkön felül még életünket is odaadjuk az efféle vállalatoknak.

TUNGSRAM

Bárkinél vásárol

TUNGSRAM

LÁMPÁT

a kitünő minőségért az

Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.

szavatol.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Kereskedelmi Bank tranzakciója. Csöndben, minden előzetes beharangozás nélkül hajtotta végre — mint multheti számunkban részleteiben már közöltük — Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökigazgatója azt a nagyszabásu tranzakciót, amely száztiz milliárd koronával gyarapitja a magyar közgazdasági élet tőkerezervoárjait. Ez a pénzügyi művelet, a száztiz milliárdtól eltekintve, azért is elsőrangu közgazdasági esemény, mert az idegen pénzcsoporttal kötött megállapodások egyáltalán nem érintik a szerződés érvényességének ideje alatt a Kereskedelmi Bank magyar jellegét. Szó sincs tehát idegen befolyás érvényesüléséről, szó sincs a magyar részvényesek jogainak és érdekeinek csorbitásáról. Ez a körülmény, hogy idegen csoport a Kereskedelmi Bankra nézve ily előnyös feltételek mellett szánta rá magát a bank 100.000 részvényének átvételére, arra mutat, hogy a Kereskedelmi Bank oly hirnevének örvend a nemzetközi pénzpiacon, amely megvédi a bankot attól, hogy kedvezőtlen esélyü tranzakciókba bocsátkozzék. A banknak ezt a jó hirét még Lánczy Leó alapozta meg és Weiss Fülöp fejlesztette odáig, hogy nem sokat mondunk, ha azt állitjuk, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ma többet reprezentál a külföldön, mint magát a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot: reprezentálja a magyar közgazdaság életképességét, erejét és becsületét.

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Krausz Simon vigasztalja a Lloyd-Bank szélnek eresztett tisztviselőit. Az Angol-Magyar Bank a Lloyd-Bankkal való fuziója után elbocsátotta a Lloyd-Bank tisztviselőit anélkül, hogy a megigért végkielégitést kifizette volna a tisztviselőknek. Talán fölösleges mondanunk, hogy ez a szivtelen eljárás sulyos anyagi helyzetbe sodorta az elbocsátottakat, akik a végkielégités erejéig pert inditottak a bank ellen, amely ezzel a rideg kijelentéssel eresztette utjukra a tisztviselőket: „Most nincs pénz, majd ha lesz, fizetünk." Azóta még nem állt pénz a házhoz és az elbocsátott tisztviselők reménytelenül néznek a szomoru jelenből a még szomorubb jövőbe. Hogy a nagy szomoruságban valamelyes vigaszt kapjanak, Krausz Simon elhatározta, hogy leszállitja az Angol-Magyar Bank tisztviselőinek a fizetését. Vigasznak ez azért válik be, mert az elbocsátottak meggyőződnek belőle, hogy nemcsak a Lloyd-Bank elbocsátott tisztviselőinek a sorsa rossz, de rossz az Angol-Magyar Bank aktiv tisztviselőinek a sorsa is. Vigasznak ez nem sok, de különben se biztos még, hogy ez a fizetés-redukció csakugyan bekövetkezik-e? Értesülésünk szerint ugyanis az Angol-Magyar Bank tisztviselői, amikor a fizetésleszállitás tervéről tudomást szereztek, elhatározták, hogy az igazgatóság határozatában nem nyugszanak meg és ha az igazgatóság ragaszkodik határozatához, a tisztviselők a legradikálisabb eszközökhöz nyulnak, hogy a szerződésbiztositotta fizetési feltételeknek érvényt szerezzenek. Hogy ez a harc tisztviselők és igazgatóság között hogyan fog lezárulni, nem tudjuk. De bármivel végződjék az az egy már most is kétségtelen, hogy az a nagy, meleg és szerető szív, amelynek nemes tetteitől Krausz Simon, a szív tulajdonosa annyiszor elérzékenyült, felmondta a szolgálatot s csak radikális közbelépésre hajlandó ujból megmozdulni.

Kinevezések a Pesti Hazainál. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár igazgatósága Wolczinszky Gusztáv lovag, Kaulich Rezső, Kolozsváry László és Kamermayer Alfréd igazgatóhelyetteseket igazgatókká, mig Kovács István pénztárigazgatót cégvezetővé nevezte ki.

Hazai Bank Részvénytársaság. A grófi Wenckheim Dénes v. b. t. t. elnök vezetésével megtartott 30. évi rendes közgyülés elfogadta az igazgatóság évi jelentését, a mérleg felállitására és a 7.737,082.214 koronát tevő nyereség felosztására vonatkozó inditványait és elhatározta, hogy az 1924. üzletévi 30 számu osztalékszelvény részvényenként 7000 koronával f. évi március 16-tól kezdődőleg az intézet és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület pénztáránál beváltassék. A közgyülés az igazgatóság tagjává megválasztotta Grüner Tivadart a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület vezérigazgató-helyettesét, Rosenthal Adolfot, az Első Békéscsabai Gőzmalom Rosenthal Márton Rt. alelnökét és dr. Wittmann Ernő ügyvédet.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatósága megállapitotta az 1924. évi mérleget, amely 11.051.207,577.52 korona tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy az 1924. évi osztalékszelvény részvényenként 4000 koronával váltassék be.

A Borsod—miskolci és debreceni István-gőzmalom rt. igazgatósága megállapitotta az 1924. évi mérlegét, amely az alapszabályszerü levonások után 8,992.876.911 (+ 6,587.580.984) K tiszta nyereséget tüntet föl. Ebből a nyereségből — a március 21-ére összehivott közgyülés elé kerülő inditvány értelmében — részvényenkint 20.000 (+ 15.000) K osztalékot fizetnek.

SZÓRAKOZÁS

A Renaissance-Szinház nagy premierje a legujabb francia drámairodalom egyik legérdekesebb szinművével ismerteti meg e hét szerdáján a budapesti közönséget. Az Őszi szerelem épugy, Pierre Wolff két másik, a Nemzeti Szinházban nagy sikert aratott darabja: a Bábjáték és A titok, az érdekes és romantikus cselekmény, az izgalmas drámai jelenetek mellé a derü és kiengesztelődés szineit keveri. A nagy irói értékeken kivül főleg az magyarázza meg az Őszi szerelem szinte egyedülálló szinpadi sikerét, hogy hálásabbnál hálásabb szerepei a leghatásosabb szinészi alakitásokra adnak alkalmat. Párizsban Lucien Guitry egyik legnagyobb diadalát aratta az Őszi szerelem hősének szerepében, nálunk Somlay Artur fogja benne idei, egészen kivételes sikersorozatát méltóan folytatni. Simonyi Mária egy nagyvilági francia asszonyt játszik, mig Gaby Morlay hires szerepét, egy kis elárusitónőt, Ilosvay Rózsi játssza. A többi szereplők közül is kitünő nevek: Harsányi, Baló, Makláry, Nagy Gyula és pompás szerepeket játszanak még: Papp Jolán, Turay Ida, Földy Anna és Somló. A bemutatón rendes helyárak.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
Új műsor!
Óriási siker!

A feleségem babája — a Blaha Lujza Szinház ujdonsága. Pénteken mutatja be a Blaha Lujza Szinház A feleségem babája cimü operettet, amelynek világhirü szerzője Robert Stolz Budapestre érkezik, hogy személyesen vezesse a próbákat. Dallamos muzsika, mulatságos szöveg pattogó versek, káprázatos kiállitás garantálják a sikert, de különösen a brilliáns előadás. Vaály Ilona és Somogyi Nusi, akik 150 előadáson vitték diadalra az Árvácská-t, most is együtt nagyogtatják művészetüket. Nádor Jenő remek tenorja és két olyan kitünő kómikus, mint Boross és Vendrey teszik eseménnyé az előadást.

ORION-FILM ORION-FILM
CORVIN-SZINHÁZ
BUSTER KEATON
legujabb attrakciója
A HÁROM KORSZAK
A szerelem komédiája 7 felvonásban
ORION-FILM ORION-FILM

A császárné apródja — a Király-Szinház Buttykay-premierje. A szinházi élet kiemelkedő eseménye Buttykay Ákos uj operettjének, „A császárné apródja"-nak szombati bemutatója a Király-Szinházban. „A császárné apródja" igazi nagyoperett. Buttykay Ákos remekelt a muzsikában. Faragó Jenő librettója amelyhez Harmath Imre irt ötletes verseket, méltó párja a világhirü Offenbachnak. A brilliáns előadásnak külön is szenzációja a nagyszerü Kosáry Emmy fellépte, ami előre is garantálja a diadalt, éppen ugy Honthy Hanna kitünő művészete, Király Ernő elegáns férfiassága, Rátkai Márton klasszikus humora Latabár jóizü mulatságossága, Szirmai Imre, Réthey Szentiványi, Fülöp kabinetalakitásai olyan operettegyüttest jelentenek, amelyhez fogható ma sincs. A szinház a nagy premier előkészületei miatt csütörtökön és péntken nem tart előadást. Szerdán a páris Grand Guignol folytatja nagyszerü vendégjátékát a Király-Szinházban.

TABARIN
RÁKÓCZI-ÚT 63. TELEFON J. 21-16.
Esténként nagy
NEMZETKÖZI NŐI KERÉKPÁRVERSENY
Világvárosi varieté-műsor.
DERBY-SYNCOPATORS JAZZBAND
és a márciusi nagy kisérő műsor Kezdete 10 órakor

Én már ilyen vagyok. A sikerekben elkényeztetett Belvárosi Szinház olyan premierre készül, amely idei fényes szezónjának is kimagasló vigjátéki eseménye. Szerdán mutatja be a Belvárosi Szinház Yves Mirande „Én már ilyen vagyok" cimü bohózatát, amely világkörüli utjában eddig mindenütt a legmulatságosabb szinházi estét jelentette. Titkos Ilonán, a szinház ragyogó primadonnáján kivül Gombaszögi Ella, Kertész Dezső, Tarnay Ernő, Gárdonyi Lajos, Simon Marcsa remek vigjátéki együttese jut hálásnál hálásabb szerepekhez. Az „Én már ilyen vagyok" négyszer szerepel a heti műsoron: szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap este. Szombaton „Fej vagy irás", vasárnap délután „Az olasz asszony" kerül szinre.

A Városi Szinház jövő heti műsorát is a „Fraskita" dominálja. Lehár világhirü operettje a héten csütörtökön, szombaton és vasárnap este kerül szinre a premier kitünő együttesével. Szerdán este a „Traviata" cimszerepében mutatkozik be Jakab Irén, a tehetséges fiatal énekesnő, pénteken pedig Walter Rózsi először énekli a Faust Margarétáját. Ezen az előadáson Mephistophelest Kálmán Oszkár énekli.

Fraskita — világsiker — Városi Szinház.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMEDIA** VI., RÉVAI U. 18.
Minden este **POTT** és **STEINHARDT** felléptével az uj márciusi műsor. Kezdete fél 9 órakor.

A „Csibi" ma a legnagyobb vigjátéksiker Budapesten, a vidámság és kedvesség olyan szenzációja, ami hétköznapokon is táblás házakat vonz a Magyar Szinházba. Bajor Gizi mint 13 éves kislány, Csortos Gyula mint 70 éves angol lord olyan népszerüt produkálnak, ami az ő büszke pályájukon nem mindennapi esemény. Mészáros Géza, Z. Molnár, Latabár, Vendrey, Zala Karola együttese brilliáns. A kiváltságos sikerü „Csibi" legközelebb hatszor szerepel a Magyar Szinház műsorán: szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap. Szombaton Fazekas Imre szenzációs drámai sikere, az „Altona", P. Márkus Emilia, Bajor Gizi és Csortos Gyula felléptével. Vasárnap délutánonkon Drégely—Liptai „Vörös ember"-e, amely már az 50-ik előadáshoz van közel.

Kamara (Dohány- és Nyár-utca sarok) „A Nibelungok" befejező része: „Kriemhild bosszuja". Előadások kezdete: fél 6, háromnegyed 8 és 10 órakor.

Royal-Apolló: „A Nibelungok" befejező része: „Kriemhild bosszuja". Előadások kezdete: negyed 6, fél 8 és háromnegyed 10 órakor.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

A Vigszinház e hete rendkivül érdekes ér értékes műsort hoz. A hét nagy irodalmi és művészi eseménye a „Csillagok", Zilahy Lajos uj szinművének pénteki bemutatója. A legnagyobb érdeklődés előzi meg a „Csillagok" előadásait. Csütörtökön a bécsi Burgtheater legkiválóbb művészei lépnek fel, még pedig Anton Wildgans „Kain" cimü drámájában. Szerdán az „Ezüstlakodalom" kerül szinre.

A Fővárosi Operettszinházban az e heti műsort a „Halló, Amerika!", a szinház szenzációs revüje tölti be. Vasárnap délután a „Nótás kapitány"-t adják mérsékelt helyárakkal.

A Városi Szinház jövő műsorát a Fraskita dominálja.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-91.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (Bleiselröhre), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Banealon rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomkábelt, ónhulladékot, fémhamukat, stb.

Fullánkok

...

Próbafurásokkal

fenyegette meg Vázsonyi Vilmos a választójogi bizottságban a kormány elnökét. Ott kezdődött a tréfa, hogy a miniszterelnök kijelentette, hogy nem azért tartanak üléseket, hogy azokat Vázsonyi képviselő úr felszólalásai töltsék ki. Vázsonyi erre szokásos szellemességével kijelentette, hogy a miniszterelnöknek nagyon ritkán lesz szerencséje az ő beszédét hallgatni, mert csak néhány próbafurást óhajt végezni és amennyiben a próbafurások köszén helyett csak a föld meddőségét fogják mutatni, akkor nem fogja folytatni a vitát. El kell ismerni, hogy Vázsonyi Vilmost ezuttal sem hagyta cserben szellemessége, de a hasonlatok ősi jellegét, a sántaságot ő sem tudta eltüntetni. Nem is kell szakembernek lenni ahhoz, laikusok is tudják, hogy a próbafurásnak merőlegesn kell megtörténnie, mert ellenkező esetben, ha a furás ferde irányt kap, soha sehol kőszénrétegre nem fog bukkanni. Félő, hogy az ellenzéki taktika ilyen ferde irányu próbafurásokat fog végezni és nem találja meg a fekete gyémántot, amely pedig bőségesen áll rendelkezésre. De ezeknek a próbafurásoknak tudatosan kell ferdének lenniök, mert különben hogy mondhatná Vázsonyi: itt állok a furóval, de hol a szén? . . .

Gyüjtik az aláirásokat

szerte a városban, telnek az ivek, pedig még el sem érkezett az aláirások hivatalos ideje, söt még a hivatalos iveket sem bocsátották ki. Vajjon kinek lehet ilyen sürgős a szervezkedés, kik azok, akik legkevésbbé biztosak a maguk dolgában. Valóban nem csalódik a nyájas olvasó, ha Wolff Károlyra és pártjára gondol. A kortesfogások igen mulatságos válfaját találták ki ezek az urak. Aláiratnak iveket, amelyekről ők maguk tudják legjobban, hogy ezeken az iveken egyetlen egy aláirás sem lesz érvényes. Biznak azonban a közönség járatlanságában és félénkségében. A közönség ugyanis tisztában van azzal, hogy egy embernek csak egy ivet szabad aláirni. Ha semmis is tehát az az aláirás, amelyet most Wolffék papirosaira irnak, keresztény községiék elérik legalább is azt az eredményt, hogy majd ha egy más párt az igazi ivvel jön, a szerencsétlen, megriadt szavazó a büntetéstől való félelemben nem mer másodszor aláirni. Valószinü, hogy a többi pártoknak lesz módja és ereje, hogy felvilágositsa a közönséget, mi csak mint jellemző tünetet szögezzük le, hogy Wolff Károly és pártja már nem is arra törekszik, hogy szavazókat szerezzen önmagának, de megelégszik azzal is, hogy másnak ne tegyen szavazója.

Társasutazás

május 15-én Triest—Velence—Florenz tartózkodással

Rómába és Nápolyba

Visszautazás a President Wilson amerikai gyorsgőzösön Triestig. Rendkivül mérsékelt árak. Elsőrangú ellátás. Prospektussal szolgálnak:

COSULICH Triesti Hajózási Társaság

VII., Thököly-út 2. és a **Me etje yiroda** összes fiókjai.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák Ónáuk. TELEFON: J. 8-47.

PARADI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forráslermék és Asványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Ehrlich G. Gusztáv a válaszúton

A törzsfőnök revizió aló vette politikai felfogását

Az Erzsébetváros egykori törzsfőnökének olyan gondjai támadtak, amelyek régebben sosem kinozták: a levitézlett törzsfőnök sose töprengett afelett, hogy hová tartozzék, mert hovatartozását a mindenkori kormány eleve megszabta. Ehrlich G. Gusztáv mindig és mindenkor a mindenkori kormány hajcsárja volt, politikai meggyőződését házhoz szállitották neki és az Erzsébetváros főkortese sohasem aggályoskodott annyira, hogy a házhoz szállitott meggyőződést kritika tárgyává tette volna. Ilyen volt a fiatal Ehrlich G. Gusztáv. De a fiatalság elmult és Ehrlich G. Gusztáv élte alkonyán egy szép fejezettel akarja gazdagitani politikai életrajzát. Már jóval tul van a hetvenen s most kezdi a csapodárt játszani. Nem képzelünk mulatságosabb látványt, mint ezt az öreg erzsébetvárosi polgárt, aki napról-napra változtatja szerelmét. Mi a célja ezzel a csapodársággal, mi a szándéka ezzel a mindenfelé való kacérkodással? Pár héttel ezelőtt örök hűséget esküdve odaborult Ugron Gábor keblére. Akik a hűségesküt hallották és a fellobbanó szerelem első csókjának elcsattanását hallották, **gyanut** fogtak és suttogva mondták egymásnak: Ehrlich megesküdött, tehát bizonyos, hogy ott akarja hagyni Ugronékat. Ennek a felfogásnak van valamelyes jogosultsága, mert hiszen látjuk az életben, hogy a vadházasságban élők akkor esküsznek meg, amikor el akarnak válni. Egyszóval: hogy elválhassanak, megesküsznek. A feltevés helyessége hamarosan beigazolódott: Ugron Gábor arcáról még le se kopott a rouge, amelyet Ehrlich csókja maga után hagyott és G. Gusztáv egy bájos libbenéssel belevetette most magát Vázsonyi Vilmos karjaiba. A megcsalt Ugron dicséretére mondjuk, hogy ez a hütlenség nem fáiditotta meg nagyon a szivét. Az Ugron pesszimizmusának jellemzésére pedig csak annyit, hogy ez az ölébe zuhanó szerelem nem nagyon viditotta fel a szivét. G. Gusztáv még az Ugron ölében visszaemlékezett Vázsonyi csókjaira és édesebbnek találta azokat. Egy pillanat s már együtt volt az Erzsébetvárosi-Kör választmánya, amely elnökének inditványára kimondotta, hogy otthagyja a szabadelvü polgári ellenzéket és csatlakozik a Vázsonyi-féle ellenzéki blokkhoz.

A szerelmi bohózatnak ez lenne a harmadik felvonása. A választásoktól ugyan még jó néhány hét választ el, de azért nincs kizárva, hogy G. Gusztáv megtoldja a harmadik felvonást egy negyedikkel és a két jóbarát közül egy harmadikhoz csatlakozik. Az okok? Az Istennek s Ehrlich G. Gusztávnak az utjai és szándékai kifürkészhetetlenek, sőt néha illogikusak. Ehrlich G. Gusztáv azt mondja, hogy mindent el kell követnie Wolffék városházi uralmának megsemmisitésére. Nos, Gusztáv cselekedete ellentmond a gondolatnak, mert a cselekedet olyan, mintha a hősszerelmes Wolffék uralmát nem megsemmisiteni, de meghosszabbitani akarná. Ha Ehrlich G. Gusztáv észszerüen akarta volna a gondolatot megvalósitani, nem lett volna szabad igy cselekednie. A mai Ehrlich G. Gusztáv talán ismeri még a tegnapi Ehrlich G. Gusztávot. Ez a tegnapi Ehrlich G. Gusztáv ugy okoskodott, hogy nem mehet együtt azokkal, akik a szocialistákkal együtt akarják megvivni a községi választásokat. És nem mehet velük azért, mert a polgárság jórésze idegenkedik a szocialistáktól és nem szavaz egy olyan listával, amelyen szocialisták is szerepelnek. Tiszta polgári párttal akart tehát szövetkezni, mert csak igy tudta elképzelni, hogy a polgárság tömören és egységesen vonul fel Wolffék ellen. Ez az elgondolás helyes is volt, mert valóban sok olyan polgára van a fővárosnak, akik inkább a Wolff-féle polgári pártra szavaznak, semhogy a szocialistákat erősitsék. És ez az elhatározásuk oly erős, hogy még Vázsonyi sem kell nekik, ha Vázsonyit csak ugy kaphatják meg, hogy vele együtt egy pár szocialistát is át kell venniök. Nem firtatjuk, hogy a polgárság ezen töredékének politikai felfogása mennyiben helyes, vagy helytelen, csak utalunk arra, hogy a tegnapi Ehrlich G. Gusztáv is ennek a töredéknek a fejével gondolkozott, a maga felfogása szerint tehát helyesen gondolkozott. Mi történhetett tehát, hogy Ehrlich G. Gusztáv okosabb lett még önmagánál is és most már megkockáztatja azt, hogy Budapest polgárainak egy része ne szavazzon liberális jelöltekre, mert nem akar rászavazni szocialista jelöltekre? Ezért mondjuk, hogy Ehrlich veszedelmes játékba bocsátkozott, amikor a polgárság egy részét arra akarja birni, hogy a választásoknál olyan viselkedést tanusitson, amely meggyőződésével és lelkiismeretével ellenkezik.

A liberalizmust látja talán kockán Ehrlich G. Gusztáv? Ugyan! Ugron Gábortól, Bárczy Istvántól, Sándor Páltól, Rassay Károlytól talán mégsem kell félteni a liberalizmust. Egyébként nem is vagyunk annyira áthatva az Erzsébetváros kiskirályának liberalizmusától, mert tudjuk a multból, hogy meg tudott alkudni a saját liberalizmusával is, ha ezt egyéni érdekei igy kivánták. Emlékszünk választási harcokra az Erzsébetvárosban, amelyekben Ehrlich nem mindig állott annak az oldalán, akinek liberálizmusa minden kétségen felül volt. Országos hirü, kipróbált szabadelvüségü politikusok ellen vonultatta fel hadait és győzelemre segitett olyanokat, akiknek értéke meg sem közelitette azokét, akik az ő jelöltjével szemben állottak. Az Erzsébetvárosnak évtizedeken át egész jelentéktelen képviselői voltak a parlamentben, akikről az a hir járta, hogy liberálisak, de nagy tettekben ez a liberálizmus sohasem nyilatkozott meg. Vagy talán sok haszna volt az országnak abból, hogy Morzsányi Károly liberális volt? Ehrlich G. Gusztáv különös előszeretetet érzett a törpe és szürke egyéniségek iránt. Szerette őket, mert mellettük még ő is valakinek látszott és szerette őket, mert tudta, hogy tőle függnek s ezért akarata szerint is cselekszenek. A szabadelvü ellenzéki pártban nyilván nem bálványozták annyira, amennyire szerette volna, ebben a pártban talán nem látták benne azt a mindenható törzsfőnököt, akinek ő képzeli magát nagyzási hóbortjában. Ehrlichnek végre meg kell barátkozni azzal a gondolattal, hogy ma már nem az, aki volt, csatlakozzék bár az egyik, vagy másik párthoz. Reméljük, hogy a legközelebbi választások végleg kiábrándítják őt önmagából.

Méltóságos üzemigazgatók

Az üzemek felülvizsgálásának első eredménye, hogy a nagyüzemek vezetőit kormánytanácsosokká nevezik ki

A Fővárosi Hirlap többször megemlékezett már az üzemeket ellenőrző bizottság munkájáról. A bizottság a legtökéletesebb titoktartást fogadta és azt, amennyire emberileg lehető, szigoruan be is tartja. Munkájukról felvilágositást nem adnak, legfeljebb az ellenőrzés technikájáról informálják rendkivül röviden és szükszavuan a sajtót. Ez természetes is az olyan kiváló szakférfiaknál, akikből a bizottságot összeállitották. Egyébként is rendkivüli érdekek füződnek ahhoz, hogy a bizottság munkáját felesleges és felületes közlések ne zavarják. Mindazonáltal kétségtelen az, hogy

a bizottság munkája már jelentékenyen előrehaladott és véleménye már szinte teljes egészében kialakult.

Az a jelentés, amelyet az üzemeket ellenőrző bizottság készitени fog, nem fog meglepetéseket tartalmazni, hiszen régóta tisztában vagyunk azzal, anélkül, hogy az üzemek könyveibe és legtitkosabb műhelyeibe betekinthettünk volna, hogy mely üzemnek milyen hivatása van és ennek a hivatásának hogyan felel meg. Nagyon jól tudjuk, hogy mely üzemek nélkülözhetetlenek, melyek fejtenek ki árnivelláló tevékenységet, melyeknél fontos az, hogy monopolizálják a közszükségleti cikkek előállitását, de nagyon jól tudjuk azt is, hogy

van az üzemek között több olyan, amely sem nem rentabilis, sem nem hasznos,

amely a háborus szükségesség szülötte és amelynek más hivatása nem lehet, mint hogy az ipart fölösleges konkurrenciával zavarja.

Kétségtelen, hogy a főváros hatalmas üzemei ma is nélkülözhetetlenek és ezeknek, amelyek egyébként hivatásukat is kitünően betöltik, fenn kell maradniok. El sem képzelhető az, hogy a Gázgyár, vagy az Elektromosművek ne legyenek a főváros kezében és elképzelhetetlen az, hogy a Községi Élelmiszerüzem ne folytassa tovább Budapest fogyasztóközönségére nézve páratlanul fontos hivatását. Tudatában van mindennek a bizottság is és egészen bizonyos, hogy ennek a meggyőződésének a jelentésben is határozott nyoma lesz. Ha a bizott-

Volt-e már Keleten?

Látta-e már azt az isteni nyugalmat, mellyel a török és az arabs az élet viszontagságait viseli? Ezt nagyrészt az erős, hamisitatlan babkávé bőséges fogyasztásának köszönheti. Cselekedjék hasonlóképen!

Meinl Gyula.

ság tapasztalatairól ma nem is árul még el semmit, de rendkivül jellemző a helyzetre az, hogy

igen komolyan terjedt el az a hir, hogy a főváros nagy üzemeinek vezető egyéniségei legközelebb magas kitüntetésben fognak részesülni.

Alig lehet elképzelni másként ezt, mint hogy ezek a hirek az üzemeket ellenőrző bizottság rendkivül kedvező tapasztalatai nyomán keletkeztek. A bizottság tapasztalatairól nyilván értesült már a kormány is és igy valószinü, hogy mire a bizottság jelentésével elkészül, egyszersmind

befejezett dolog lesz a fővárosi nagyüzemek vezetőinek kormányfőtanácsosokká való kinevezése.

Értesülésünk szerint ebben a magas kitüntetésben fognak részesülni: Rózsa Károly, a Gázgyár helyettes vezérigazgatója, Schődl Lipót gázgyári igazgató, Deutsch Lajos, az Elektromosművek vezérigazgatója, és Reich Samu, a Községi Élelmiszerüzem vezérigazgatója.

Budapest közönsége kétségkivül nagy szimpátiával fogadja ezeket a kitüntetéseket. A közönség nem felejtheti el, hogy a Községi Élelmiszerüzem a legkritikusabb időkben nagy energiával szolgálta a fogyasztók érdekeit, élelmiszerrel látta el a közönséget akkor, amikor az élelmiszerben hiány volt és

lenyomta az árakat, amikor azok a hatósági beavatkozás nélküli vakmerő magasságra kezdtek emelkedni.

Hasonlóképen hatalmas munkát végzett és kitünő teljesitményt produkált a két világitási üzem is, amelyeknek a kritikus időkben nemcsak a szénhiánnyal kellett megküzdeniök, de egyben szinte csodákat produkáltak akkor is, amikor nem volt eszközük a szükséges beruházásokra és igy leromlott, az igényeket és szükségleteket távolról sem kielégitő közmüveik révén mégis csak ellátták a közönséget gázzal és villannyal. E kiváló szakembereknek, akik ezeknek az üzemeknek élén állanak, tényleg minden érdemük megvan arra, hogy a közönség elismerése ezen a kitüntetésen át is eljusson hozzájuk.

Események

A liberális párt XI. választókerületének vezetősége. A XI. választókerület Fővárosi Szabadelvü Pártjának intézőbizottsága vasárnap délelőtt a Gépgyárosok és Gyárigazgatók Klubjának Andrássy-ut 2. alatti helyiségében ülést tartott, amelyen Tolnay Kornél, beckói Biró Henrik és Reinitz Armand felszólalása után megválasztották a vezetőséget. Elnök lett Tolnay Kornél ny. államtitkár, volt Máv. elnök, ügyvezető-elnök: beckói Biró Henrik kormányfőtanácsos, társelnökök: Abarbanell Salamon ny. vasuti főfelügyelő, Biró Gyula épitőmester, Drucker Géza nagykereskedő, dr. Förstner Gyula ügyvéd, Maróthi-Fürst László gyáros, Gundel Károly vendéglős, Hetess Mór nagykereskedő, Horváth Zsigmond nyug. vasuti igazgató, Just Ferenc nyug. máv. igazgató-helyettes, Kajári László nyug. máv. felügyelő, Kotányi Zsigmond nyug. máv. elnök, Koch Menyhért kereskedő, dr. Links Jenő vezérigazgató, Mautner Alfréd gyáros, Marton Gyula máv. felügyelő, Mann Mihály épitész, dr. Maitinsky Zsigmond ügyvéd, Mihályffy Ervin cégjegyző, dr. Nagy Sándor volt országgyülési képviselő, Paunc Sándor nagykereskedő, Reinitz Armand igazgató, dr. Reinitz Béla ügyvéd, Révész Sámuel épitész, Szécsi Andor mérnök, Streer Emil nyug. máv. felügyelő, Szüle Péter festőmüvész, dr. Thein János főorvos, Vida Jenő vezérigazgató, Wollauschek György aranyozó, Zsolnay Andor földbirtokos. Pénztáros: Silberer Béla kereskedő. Titkár: Dr. Barta Jenő ügyvéd. Jegyző: Dr. Horváth István ügyvéd.

Dr. Hegyeshalmy Lajos halála. A Budapesti Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság igazgatósága dr. Hegyeshalmy Lajos, a vállalat igazgatósági tagjának elhunyta alkalmából március 8-án, vasárnap délben rendkivüli ülést tartott dr. Sipőcz Jenő polgármester elnöklésével. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg dr. Hegyeshalmy Lajos érdemeiről s különös megindultsággal emelte ki, hogy az elhunyt még március 6-án részt vett az igazgatóságnak késő éjjelig tartott ülésén s néhány óra mulva érte őt a halál. Az igazgatóság dr. Hegyeshalmy Lajos temetésén testületileg vett részt, a ravatalra koszorut helyezett és a gyászoló családhoz részvétiratot intézett.

A Kőbányai Bethlen-Párt szerepe a községi választásokon. A Kőbányai Bethlen-Párt, amely gróf Bethlen István miniszterelnök kormányralépésekor alakult át a harminc év óta fennálló Kőbányai Függetlenségi Pártból, március hó 12-én este tizennyolctagu küldöttséggel tisztelgett gróf Bethlen István miniszterelnök előtt. A küldöttséget Szőts János igazgató és Anghi Ernő máv. felügyelő, alelnökök vezették. A tisztelgő párt szónokai kijelentették, hogy a párt teljes sulyával részt fog venni a közelgő községi választásokon. Gróf Bethlen István miniszterelnök megköszönte a párt törhetetlen ragaszkodását és kijelentette, hogy a párt által legközelebb tartandó nagygyülésén Kőbányán a Keresztény Kisgazda Földmüves és Polgári Párt hivatalosan fogja magát képviseltetni és azon maga a miniszterelnök is valószinüleg személyesen fog részt venni.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég árui iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolta a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos háziasszony kellő időben gondoskodik pótlásáról. Ezért csak Meinl-félé gyümölcsizt vásárol a legközelebbi Meinl-fiók-üzletben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Szopogasson köhögés ellen

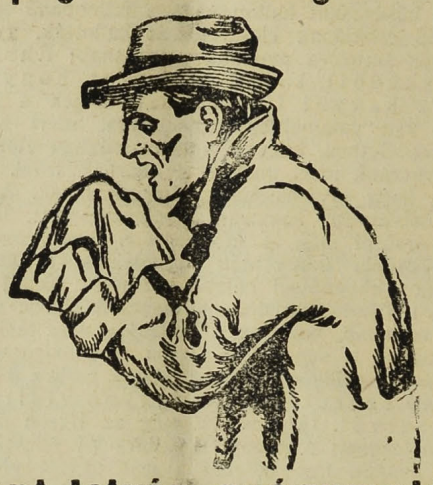

Szent István gyógymalátá

CUKORKÁT,

mert a tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

CORDATIC

legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban

VI., Mozsár-utca 9. **Telefon: 99-02. 76-02.**

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsolt vas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek díjtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Könplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. **Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.**
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok mennyezetnád, betonáruk gipszlap sth. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐA YAG KERES EDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 7. Tel: 74-33.
Raktár: HU GÁRIA-ÚT 37—39

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

Budapest székesfőváros Ásványvíz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

MOLNÁR JANOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, **villamosvasalók,** főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipar elepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

GIPSZET ARUSITO RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 március 25. — 12. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A lipicaiak

vitték a főváros lejtőjén vágtató, fékezhetetlen szekerét a biztos romlásba. Ezt állapitotta meg Farkas József miniszteri tanácsos, a VI. kerületi Ripka-párt ügyvezető elnöke azon a lakomán, amelyet a terézvárosi nagygyülés után a kormánybiztos tiszteletére rendeztek. Ez a szines, szimbolikus mondat, amelyben nagyon sok szónoki erő nyilatkozik meg, talán a legtisztább és legvilágosabb rezüméje az elhangzott beszédeknek. Wolffék óriási felelősségét az elmult öt esztendőért ugyanis nemcsak Farkas József állapitotta meg, de megállapitotta teljes egyöntetüséggel a nagygyülésnek és a vacsorának minden más szónoka is. Az a párt, amely ezuttal zászlóbontását tartotta a Terézvárosban, ahogy nem tartozik Wolffékhoz, a jobboldali szélsőséghez, éppen ugy nem örököse annak a rezsimnek sem, amely a városházán a háboru kitörése előtt uralmon volt. Mégis csodálatosképen senkinek eszébe nem juthatott, hogy erre az előző rezsimre vádakat szórjon, amint azt öt esztendőn át és még ma is a fajvédő és antiszemita községi párt cselekedte és cselekszi. A legnagyobb bizonyitéka ez annak, hogy Wolffék még ma sem tudnak mással takaródzni, mint azokkal a hazugságokkal, amelyeket Bárczy István Budapestjére tolnak.

Az a rezsim, amely most fog elkövetkezni a városházán, de különösen az a párt, amely Ripka Ferenc kormánybiztos vezérlete alatt áll, feltétlenül objektiv a multtal szemben, legyen az a mult a háboruelőtti korszak, vagy legyen az a kommunizmust követő rezsim.

Annál fontosabb tehát, hogy ez az objektiv itélet, amely a nagygyülésen és a vacsorán többek szájából hangzott el, a legnagyobb egyértelmüséggel a kurzus bünösségét állapitja meg. Ezt cselekedte maga Rakovszky Iván belügyminiszter is, aki kijelentette, hogy ha a főváros eddigi közigazgatásában vannak és voltak hibák, ez azért történt, mert nem az ujjáépitésre gondoltak, nem a régi alapokra akartak ujabb épületet emelni, hanem a politizálás és gyülölködés vezette őket. Ez volt az alapgondolata Ripka Ferenc kormánybiztos beszédének is, aki mindenekelőtt azt hangoztatta, hogy amint az eszmék és az elvek üzletté válnak, a tömegek elfordulnak tőle. Pedig a jobboldal keresztény és nemzeti eszméket hirdetett, de ezt olyan módon és olyan hangon cselekedte, mintha az csak néhány ur patentirozott szabadalma volna. De mondott konkrétumokat is. Vádat emelt ellenük azért, mert elmulasztották a legjobb pillanatban a főváros külföldi kölcsöneinek rendezését és vádat emelt ellenük különösen azért, mert a polgárokat faji és felekezeti szempontok szerint osztályozták és visszautasitották a segitőkezet csak azért, mert az más felekezethez tartozott.

Konkrét vádakkal állott elő Ereky Károly is, aki talán mindenkinél jobban ismeri Wolffék belső életét, tehetetlenségét és tehetségtelenségét. Ő mondotta ki a nagy szót, hogy a kurzus alatt 240 városatya közül legfeljebb negyven dolgozott és hogy a kurzus urai henyéltek akkor, amikor a német városok legnagyobb épitkezéseiket a legrosszabb papirmárkával fedezték. De igy ment ez tovább is. A gyülés minden szónoka őket tette felelőssé Budapest leromlásáért és őket tette felelőssé azért, hogy Budapest polgársága között megingott az egyetértés.

A polgárság öntudatlan, hatalmas felkiáltása volt ez a terézvárosi nagygyülés, amely boldogan köszöntötte a megoldást. A polgárságnak látnia kellett, hogy nincs más megoldás, mint az ellentétek megszüntetése és a gyülölségnek a társadalmi életből való örök számüzetése. Meg kellett éreznie mindenkinek, hogy csak olyan zászlót szabad követni, amely Budapest székesfővárosnak ujjáépitését tüzte ki célul. A belügyminiszter mondta, hogy hosszu évek keserves munkája szükséges addig, amig mindezt a célt el lehet érni. Ám Budapest polgárságát ismerjük annyira, hogy nem fog csodákat követelni, de szorgalmas és odaadó munkával maga fog dolgozni a jövő kiépitésén. Ez a polgárság sohasem akart egyebet, mint nyugodtan, zavartalanul dolgozni és ezt nem engedték neki a forradalom, meg az ellenforradalom. Ha Wolffék megértették volna ennek a városnak a lelkét, soha nem keltették volna fel önmaguk iránt azt a mindent elsöprő ellenszenvet, amely most háborogva zudul feléjük. Csak nyugalmat kellett volna adniok és ehelyett zaklatták a polgárságot, amely most készül a választra, most készül a végső leszámolásra.

Rakovszky belügyminiszter:

a választás után tünjön el minden ellentét

Sulyos vád a kurzus ellen, amely csak politizált és gyülölködött

A Ripka-párt péntek esti gyülésén, amelyről külön cikkben számolunk be, felszólalt Rakovszky Iván belügyminiszter is, akinek a főváros életére vonatkozóan igen nagyjelentőségü mondanivalói voltak.

A belügyminiszter legelőbb a politikai helyzetet világitotta meg és kifejtette, hogy mindenütt, ahol a polgárság akarata ellenére a marxista alapon álló pártokkal szövetkezett, a polgárság utóbb kénytelen volt előttük fejet hajtani.

A hidra feje

Ezek a szövetkezések rendszerint akkor következnek be, ha bizonyos polgári pártoknak nincs meg az erejük, hogy önmagukban elérhessenek bizonyos kitüzött ideálokat. Itt van például egy polgári párt az országban, amelynek

tulajdonképen csak a fővárosban van és volt szerepe, vagy létjogosultsága

és amely mindössze néhány képviselővel szerepelt eddig a parlamentben is. Ennek a pártnak azért volt eddig létjogosultsága, mert mindig más pártokkal járt karöltve. Ennek a pártnak vezéreit láttuk együttmenni Andrássyval, Hock Jánossal, Esztergályival, de Garami Ernővel is. Ennek a pártnak a vezére, aki egykor azt hangoztatta, hogy a szélsőségekkel szembeszáll és

le fogja törni a hidra fejét, most ő is egyik feje a hidrának.

Egy olyan polgári párt, amely a marxistákkal megtalálja a szövetséget, sohasem teremthet jó gyümölcsöket a polgárság számára.

A miniszter ezután áttért a speciális fővárosi kérdésekre.

Eldugult tápláló-csatornák

Amikor az ország szanálásával kapcsolatban a főváros közigazgatásának leegyszerüsitésére is kellett gondolni, azzal a váddal illettek bennünket, hogy ezzel a redukcióval csak az állami szanálást majmoljuk. Amikor azonban az ország fővárosa a szegénység és a nyomoruság napjait éli, akkor

a takarékossági rendszabályokat, ha fájnak is azok egyeseknek, minden körülmények között be kell tartani.

Nem akarunk belenyulni a főváros autonómiájába, nem akarunk semmit megsemmisiteni, csak egyszerübben,

kevesebb levelezéssel akarjuk az ügyeket intézni.

Nem ügycsoportokat, hanem csak ügyosztályokat akarunk megszüntetni. A belügyminisztériumban a 25 ügyosztályt 12-re redukálták; ugyanakkor azt tapasztaljuk, hogy ma sokkal jobb és gyorsabb az ügykezelés, mint azelőtt. Ilyenformán tehát ezt a fővárosnál is keresztül lehet vinni. Ami megfelel Magyarország belügyminisztériumának, valószinü, hogy elegendő lesz Budapest városának is. Nem áll az, amivel vádolnak ugyancsak bennünket, hogy ennek a redukciónak keresztülvitelénél személyi politikát folytatunk.

Nem tekintünk semmiféle személyi kérdést,

legfeljebb egy személyi politikánk lehet, a főváros összlakosságának személyi kérdése.

Ujra kell épiteni mindent

Sehol nem vittek végbe a forradalmak olyan rettenetes pusztitást, mint Budapesten. El kell szánni magunkat: ujra kell épiteni mindent, mert uj viszonyok teremtődtek, uj közállapotok keletkeztek. Ha a főváros eddigi közigazgatásában vannak és voltak hibák, ez azért történt, mert nem erre az ujjáépitésre gondoltak, nem a régi alapokra akartak ujabb épületet emelni, hanem

a politizálás, gyülölködés vezette őket.

Most a fővárosban uj párt alakult, a polgári párt. Ennek a pártnak programmja az: szünjenek meg az ellentétek és vessenek véget a gyülölködésnek ott, ahol kenyérkérdésről van szó. Ez a párt

épitőpárt akar lenni.

Egy olyan törvényhatóságot kell megalakitani, megszervezni, amely ujraépiti az utolsó üzemig az egész uj fővárost. Ez óriási munkával jár és természetesen nem történhetik meg mindez hónapok alatt,

esztendők keserves munkájára van szükség.

Becsületes honatyákra és városatyákra van szüksége ennek az országnak. A választások után tünjön el minden ellentét. Nem politizálni, hanem dolgozni kell. Azzal vádolják az uj pártot, hogy vissza akarja állitani a régi bünös Budapestet. Ez a párt a bünöket el fogja taposni, ellenben vissza akarja állitani a régi virágzó Budapestet.

A főváros munkát juttat az épitőiparnak

Megkezdődnek a tavaszi tatarozások — Százhatvan tárgya van a közgyülést pótló tanácsülésnek

Ripka Ferenc kormánybiztos, mint ismeretes, igen pregnánsan kivánta a főváros tanácsától, hogy a főváros tehetségéhez, anyagi erejéhez és egyéb körülményeihez mérten, minél nagyobb erővel inditsa meg a közmunkákat, hogy ezáltal az iparnak munkalehetőséget, a munkanélküli tömegeknek pedig kenyeret juttasson. A kormánybiztos természetesen elsősorban az épitőiparra gondolt, amelynek fellendülése rendszerint magával szokta hozni az egész város gazdasági életének uj életrekelését. Örömmel kell látni, hogy a főváros közgyülést pótló tanácsülésének, amelyet ezuttal a szerdai ünnep miatt kedden délután tartanak meg, tárgysorozatán bőségesen szerepelnek az olyan tanácsi előterjesztések, amelyek

a munkaalkalmak biztositását és az épitőipar fellendités célozzák.

Hatalmas, nagy alkotásokról, sokmilliárdos épitkezésekről természetesen ezidőszerint nem lehet szó, hiszen a főváros költségvetése, a legnagyobb erőlködés mellett is deficittel zárul, más pénz pedig rendelkezésre egyelőre nem áll, csak ama ujabb tizenötmilliárd papirkorona, amelyet a kormány további épitési kölcsön cimén juttatott a fővárosnak. A közgyülést-pótló tanácsülés tárgysorozatából mégis az látszik, hogy

a Városházán komolyan foglalkoznak elsősorban a tavaszi tatarozási munkálatok megkezdésével,

de azonkivül egyéb földozással és földozással, amelyek igy is sok milliárdot emésztenek fel.

Ezek között az épitkezések között szerepel elsősorban

a pesti és budai Vigadó-épületek tatarozási munkálatai,

amelyekre 500 millió papirkorona fedezetet kért dr. Berczel Jenő tanácsnok. Ugyancsak ő kér 400 milliót a központi kezelés alatt álló hivatali épületek tatarozására. Ez az összeg a központi és uj városházán az oromfalaknak és oromzatnak a vakolására, a torony bádogfedele má-

zolására, az udvari ablakoknak, továbbá a központi városházán a középszárny ablakainak, a városház-utcai folyosó és lépcsőházaknak, végül az uj városháza folyosóinak, lépcsőházainak és a kapubejáratnak a festésére szükséges. Végül Berczel Jenő tanácsnok 500 milliót kér

a gellérthegyi és tabáni kisajátitott házak

és 200 milliót az erdőőri és mezőőri lakok tatarozási munkálataira.

Már régebben kért egymilliárd 200 milliót Bukovszky Viktor tanácsnok a székesfővárosi laktanyákban végzendő tetőfedő- és bádogosmunkálatok költségeinek fedezésére. Ez az összeg azonban korántsem bizonyult elegendőnek és a közgyülést pótló tanácsülés most ujabb négymilliárdot lesz kénytelen megszavazni erre a célra.

Városy tanácsnok kisebb összegeket kér

egyes plébániákon végzendő átalakitási munkálatokra,

amely összegek közül legnagyobb az a hétmillió, amely arra szükséges, hogy a Budapest-Lipótváros lőportárdülői r. k. plébánia kápolnájának bejáratát kiszélesitsék. Kisebb átalakitásokat végeznek ugyancsak a templomnak a templomnak a plébániáján is, tatarozni fogják a Budapest-rákosfalvai katholikus plébánosi lakást és átalakitást végeznek az óbudai templom-utcai kántorlakon is.

Ezeknél sokkal nagyobb összeget kiván Orczy tanácsnok, aki

a városházán berendezendő rádió felvevőkészülék

céljaira 60 millió koronát irányzott elő. Ugyancsak ő kér kisebb összeget a rákoskereszturi uj temető kapujának és egyik épületének tatarozására. Lobmayer tanácsnok 1800 milliót kér az Erzsébethid mellett fe állitandó uj Duna-fürdő céljaira.

Liber tanácsnok Fonyód-Bélatelepen akarja felépittetni az ajándékba kapott telken a főváros árvaházi üdülőtelepét. Erre a célra 850 millió papirkorona szükséges.

Hogy az elhunyt Fock Ede tanácsnok ügyosztályában milyen munka folyik, jellemző az, hogy itt van szükség a legnagyobb beruházásokra. Ezuttal a közgyülést pótló tanácsülésen Solty műszaki főtanácsos fogja előterjeszteni, hogy

a ferencvárosi helyi kikötő folytatólagos épitési munkálataira 800.000 aranykoronára van szükség.

Ugyancsak ő teszi meg előterjesztését a központi csatornaszivattyutelep gőzüzemének villamosüzemre való átalakitása ügyében. Ezt a munkát Fock tanácsnok életében nagy apparátussal kezdték meg és már eddig elköltöttek 1.150 000.000 papirkoronát. Most ujabb 1.400.000.000 papirkoronára van szükség, de ezek az összegek hamarosan meg fognak térülni, mert az átalakitások révén

a főváros évi 1.700.000.000 papirkoronát fog megtakaritani.

A közgyülést pótló tanácsülés 160 tárgya között ezeken kivül nem sok érdekes akad.

Tőrbecsalás — fiaskóval

A Ripka-plakát igazi megvilágitásban

Körülbelül egy hete annak, hogy jobbról s balról a sziu-indiánokat megszégyenitő örömrivalgás hangja hallatszik. Közben azután a választási harc során immár nem ismeretlen, minősithetetlenül durva gunyolódás visszataszitó visitása hallatszik fülünkbe. Ezeket az alantas korteszeszközöket pedig egy igen egyszerü, minden választásnál és minden pártnál előforduló apró tévedés hivta életre.

Történt ugyanis, hogy a terézvárosi Ripka-párt ezer aláirásos plakáton tudatta hiveivel megalakulását. Az ellenpártok példátlan gaudiummal állapitották meg, hogy többen kifogásolták a plakáton való szereplésüket. Akik a pártok szervezkedésének technikájával tisztában vannak, nagyon jól tudják azt, hogy miképen történik az ilyesmi.

Naivság azt hinni, hogy egy-egy plakát ezer aláirójához személyesen ellátogat a párt-vezetőség,

hiszen erre hónapok kellenének. Kiválasztják tehát azokat a polgárokat, akiknek politikai meggyőződését ismerik, vagy mentalitásukból következtetve azt hiszik, hogy az illetők a párt hivei közé tartoznak. Ezeket azután levélben értesitik arról, hogy beválasztották őket a pártválasztmányba, de az értesitő levélben nyomatékosan azt is kérik, hogy amennyiben ezt a választást nem fogadnák el,

azonnal értesitsék a pártot, nehogy tévedések történjenek.

Nemcsak a Ripka-pártban, de Vázsonyiéknál, Wolifféknál és mindenhol a világon igy szokott ez történni. Egészen természetesen és egészen érthető bevett szokás szerint

igy történik ez a Ripka-pártban is.

Nem hiányzott a levélből — amint ezt az ellenpárti örvendezők is nagyon jól tudják, — a nyomatékos figyelmeztetés sem, amelyben a párt határozott választ kért, hogy tudomásul veszik-e a jelölést, mert ha nyolc napon belül tiltakozó válasz nem érkeznék, ezt annak tekintik, hogy az illető a választmányi tagságot elfogadta. A Ripka-párt tehát csak azoknak a nevét irta a plakátra, akik nem utasitották vissza a felajánlott tagságot és ebből világosan látszik, hogy

nem a Ripka-párt vezetősége tévedett, hanem a demokraták vetettek tudatosan, kiszámitottan tört a jóhiszemü pártvezetőségnek.

Kiadták ugyanis a jelszót, hogy azok a demokraták, akik nem hajlandók a Ripkapárthoz csatlakozni, egyszerüen ne válaszoljanak az udvarias hangu levélre. Nem akarjuk azt mondani, hogy az ilyesmi, az ilyen udvariatlanság Európában egyáltalán nem szokásos, de meg kellett világitanunk a közönség előtt a demokratáknak ezt az ujabb harci eszközét, amelyet valószinüleg a közönség fog legjobban érdemei szerint megitélni.

Radocza János,

aki ötvenkét év óta városatya, belépett a Ripka-pártba

A Kálvinista Politikai Szövetség, a vasutasok, a hadirokkantak és az Országos Polgári Kör csatlakozása

A községi választások előkészületének ezen a héten kimagasló eseménye a Ripka-párt terézvárosi nagygyülése volt. Hatalmas erővel nyilatkozott meg ezen a gyülésen a polgárságnak abban a gondolatban való egyetértése, hogy azoknak a pártoknak kell a főváros vezetését kezükbe venni, amelyek a békés, alkotó polgári munkát hirdetik és azt fogják jogaiba visszahelyezni.

Hogy mennyire igy van ez, erre jellemzőbb bizonyitékot nem tudunk felhozni, mint azt a levelet, amelyet

Radocza János, Budapest egyik legöregebb és legtisztelettebb polgára

intézett a Ripka-párt elnökéhez:

Méltóságos uram, — irja Radocza — folyó hó 6-án kelt becses értesitését megkaptam és köszönettel vettem, hogy engem, aki szeretett fővárosunk felvirágzása érdekében 1920-ban feloszlatott törvényhatósági bizottságnak ötvenkét éven át voltam szerény tagja, a VI. kerületi polgári párt választmányának tagjává megválasztani méltóztattak. Én Ripka barátom programmját meggyőződésem egész melegével támogatom és annak győzelemre jutását kivánom. Hazafias polgártársi üdvözlettel: Radocza János.

Tudni kell, ami különben ebből a levélből is kiviláglik, hogy Radocza János

a három városnak 1873-ban Budapestté történt egyesülése óta állandóan és megszakitás nélkül tagja volt Budapest törvényhatósági bizottságának.

Vezéralakja a Terézvárosnak még ma is, bár korára való tekintettel a sürübb szerepléstől tartózkodik, Budapest egész multja és tradicióinak egész komplexuma szólal meg akkor, amikor Radocza János a Ripka-párthoz csatlakozik és annak győzelméért maga is hajlandó aktivitásba lépni. Értesülésünk szerint a Ripka-párt vezetősége a napokban felkeresi Radocza Jánost és felajánlja neki az egyik kerület jelöltségét.

Egyébként is az elmult héten hatalmas ujabb tömegek csatlakoztak a Ripka-párthoz. Igy legelsősorban a vasutasok, akik eddig abban a hirben állottak, hogy a Wolfi-párt mellett tartanak ki. A terézvárosi nagygyülés alkalmával azonban tömegesen vonultak fel és bejelentették a Ripka-párthoz való csatlakozásukat. Hasonlóképen

csatlakoztak a hadirokkantak is, akik a napokban küldöttségileg jelentek meg a VI. kerületi Ripka-pártban,

ahol Füzesséry Zoltán nyugalmazott főispán fogadta őket. Szónokaik Weiler, Fekete és Gerő bejelentették, hogy a Ripka-párthoz csatlakoznak, mert az eddig uralmon volt városi pártok jogosult érdekeiket elhanyagolták. Füzesséry Zoltán elnök megköszönte a csatlakozást és kijelentette, hogy amennyiben a választásokon győzni fognak, a hadirokkantak minden jogosult, törvényes kivánságáért küzdeni kivánnak. A hadirokkantak ezt a választ megnyugvással vették tudomásul.

Meg kell még emlékezni arról, hogy

a Kálvinista Politikai Szövetség választmánya

Somogyi Lajos dr. elnöklésével tartott ülésén megvitatta a községi választásokban való állásfoglalását. A választmány részletes megvitatás után

egyhangulag kimondotta, hogy a Ripka-párthoz csatlakozik

és mindazokban a választókerületekben, amelyekben a Ripka-párt zászlót bont, a pártot teljes erejével támogatja. A választmány az akció megszervezésére Somogyi Lajos dr. elnököt, Sebestyén Jenő dr. teológiai tanárt és Gyalokai-Horváth Zoltán dr. ügyvédet küldötte ki.

Hétfőn este a ferencvárosi

Országos Polgári Kör

népes küldöttsége jelent meg Ripka kormánybiztosnál, akinek bejelentették, hogy a körnek mintegy ezer választópolgára lelkesen csatlakozik a Községi Polgári (Ripka-) Párthoz és a kormánybiztost önzetlen támogatásukról biztositják. Ripka kormánybiztos hálás elismeréssel fogadta a ferencvárosi polgárok csatlakozását.

Ébredő tavasz az Állatkertben

Berczell tanácsnok nyilatkozata az Állatkert szaporodásáról

A budapesti állatkert ujjáépitése óta egyik legszebb és legérdekesebb látványossága volt Európának. A Bárczy-éra érdeme, hogy olyan nivóra emelte ezt a fővárosi intézményt, amely nemcsak a laikusok, de a természetbuvárok igényeit is kielégitette. A háboru és a háborut követő évek itt is elvégezték a maguk romboló munkájukat, de a hiányok pótlása, a romok eltakaritása már évekkel ezelőtt megkezdődött, s ha a pusztulás nyomai még nem is tüntek el egészen, minden reményünk megvan arra, hogy

az állatkert hamarosan azzá lesz, ami fénykorában volt.

Ezt a reménységünket gyors tempóban viszik a megvalósulás felé az idei munkálatok és berendezkedések, amelyek a tavasz beállával már meg is indultak s hamarosan be is fejeződnek, ugy hogy mire Budapest közönsége kitódul a szabadba, kedvenc szórakozási helyét régi szépségében fogja viszontlátni.

Az állatkert sorsát

dr. Berczel Jenő tanácsnok

intézi sok szeretettel és odaadással és éppen ezért hozzáfordultunk, hogy tájékoztasson a várható változásokról. A tanácsnok a következőkben ismertette a legközelebbi jövőben bekövetkező ujitásokat és gyarapodásokat.

— Mindnekelőtt a külsőségekről kell megemlékeznem. Az állatkert külső képe azt a benyomást keltette, mint az ország képe: meglátszott rajta, hogy leszegényedtünk és takarékoskodnunk kell. Ripka Ferenc kormánybiztos közbenjárására a főváros ujabb tizenötmilliárdos hitelt kap az államtól és ebből a tizenötmilliárdból

egymilliárd és háromszáz milliót áldoznak az állatkerti épületek tatarozására, az utak rendezésére és a kertészeti munkálatok keresztülvitelére.

Gondoskodtunk róla, hogy

a kihalt akváriumot ujra gazdagon benépesitsük.

Rovignoból már utban van igen sok hüllő, köztük igen érdekes tengeri halak, langustok. Tengeri rózsákról is gondoskodtunk. Az utnak inditott küldemény értéke százmillió s ez a szám is mutatja, hogy nem mindennapi kuriózumokról van szó. Itt egy kis tévedésről szeretném felvilágositani a közönséget, amely azt hiszi, hogy az akvárium lerongyolódását az okozta, hogy tengeri viz nem állott rendelkezésünkre. Ez tévedés. Az állatok tengeri vizben érkeznek, de arra aztán semmi szükség, hogy az akvárium egész vizkészlete időről időre tengeri vizzel frissittessék fel. Elég, ha az elpárolgott vizet pesti vizzel pótoljuk, mert a tengeri viz konszisztens részei megmaradnak és ez elég a tengeri állatoknak arra, hogy fenmaradjanak. Kivétel csak a fóka. Ez csak tengeri állatokkal táplálkozik s mert ilyeneket a háboru alatt nem szerezhettünk be, az állatkerti fókák elpusztultak. Kisérletet tettünk ugyan, hogy édesvizi halakkal tápláljuk őket, de a kisérletek hiábavalóknak bizonyultak: a fókák nem hagyták magukat becsapni és inkább éhen haltak. Most már megnyiltak az ország határai és módunkban áll tengeri halakat beszerezni. Mihelyt ez bekövetkezett, megtettük a lépéseket aziránt, hogy az állatkert fókákhoz jusson. Ruhe, hannover-aalfeldi állatkereskedő már utnak inditott

tiz fókát, öt jegesmedvét, két mosómedvét, tiz flamingót és struccokat.

Talán mondanom sem kell, hogy ezek ellátása nem csekély gondot okozott, de ezeket a nehézségeket is áthidaltuk. Naponta több métermázsa jegelt halat kapunk az Északi-tengerből s megfelelő készletek felhalmozásával gondoskodtunk róla, hogy esetleges forgalmi zavarok ezt ne okozzanak.

— Meglepetés éri a közönséget

az elefántketrec körül.

Az állatkertnek mostanában három elefántja van. Sziám, Szultán és a fiatal Mariska. Szlám és Szultán nagyon vad és brutális és nem férnek össze egymással, arról nem is szólva, hogy a szelid Mariska állandó életveszedelemben van mellettük. El kellett hát őket különiteni egymástól s végből át kellett alakitani a ketrecet. Sziám és Szultán vadságára jellemző, hogy etetőjük nem mer megközelíteni őket s az etetést is ugy végzi el, hogy vasrudakon adja be nekik a ketrecbe az eledelt.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Az OMKE és Sándor Pál jubileuma

Jubilál az OMKE. Megalakulásának huszadik évfordulóját ünnepli és e nagyszerüen kiépitett érdekképviselettel együtt jubilál Sándor Pál nemzetgyülési képviselő, az OMKE elnöke is. Ha Sándor Pál politikai pályafutását vizsgáljuk, meglátjuk benne az OMKE fejlődésének irányvonalát. Husz év előtt lépett a politika porondjára Sándor Pál, a szabadelvü eszmék e meggyőződéses harcosa és ahogy a kereskedelmi érdekeknek e nagytudásu védelmezője gyarapodott hirben, erkölcsi sulyban és tekintélyben, ugyanugy erősödött hatalmas harci szervezetté, a szerény keretek között megalakult OMKE is. És ma, amikor az OMKE jubilál, nem is kell egyebet tennünk, mint felsorakoztatni Sándor Pál harci sikereit, hogy a maguk egészében lássuk az OMKE sikereit.

Husz év előtt ment át erősebb offenzivába Magyarországon az agrárius érdek és Sándor Pál már akkor a magyar kereskedelem érdekeit védte azokkal a hibásan értelmezett agrárérdekekkel szemben amelyeket Zselénszki Róbert gróf képviselt. A magyar kereskedelemnek már akkor sem volt könnyü a helyzete a magyar parlamentben. Darányi Ignác volt abban az időben a földmivelési ügyek minisztere s nem egyszer megtörtént, hogy az akkori kormány félhivatalos lapja, amely egyszersmind a magyar kereskedelem németnyelvü orgánuma is volt, keményen megleckéztette Darányi Ignácot és kitanitotta arra, hogy Magyarországnak még a földmüvelésügyi minisztere sem helyezkedhetik szembe az ország kereskedelmi érdekeivel.

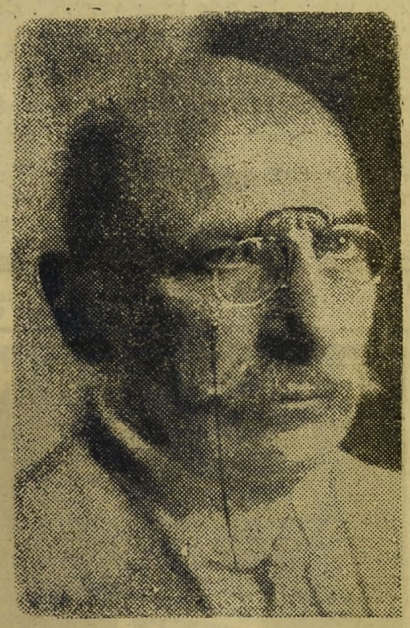

Voltaképen az agrárirányzat erősödése ébresztette abban az időben öntudatra a Lipótvárost, mely szakitott is a hagyományokkal és jogász helyett kereskedőt küldött Sándor Pál személyében a parlamentbe. A politikai események elfogulatlan szemlélői megállapitották, hogy Sándor Pál megjelenése a magyar törvényhozás porondján a sikerek egész sorozatát hozta a magyar kereskedelemnek. Vele vonult be a törvényhozásba a kereskedelemnek az a képviselője, aki igaz voltában tárta fel a kereskedelem jelentőségét az ország fejlődésére. Ennek felismerése nehezen tört utat azok soraiban, akiknek osztályérdeke önkénytelenül is tiltakozik az olyan tanok befogadása ellen, amilyeneket Sándor Pál hirdetett. Ez az osztályérdek lázadozott a mult héten is a nemzetgyülésen, amikor Sándor Pál elmondta nagy koncepcióju beszédjét, amelyben felölelte a magyar gazdasági válság okait és a gazdasággal szemben elkövetett hibákat és mulasztásokat. Bátor, szókimondó volt, de ennek a bátorságnak és szókimondásnak nem az arrogancia, nem a mindenáron való okvetetlenkedés, hanem az alapos tudás, a mély meggyőződés és használni akarás volt a forrása. Ezek az előkelő tulajdonságok ütköztek ki minden szavából és imponálóan hatottak még azokra is, akik akár elvi, akár felekezeti szempontból ellenfelei Sándor Pálnak. Oly nyiltan, minden kertelés nélkül, mint ahogyan azt Sándor Pál tette, még senki sem adott kifejezést annak a meggyőződésnek hogy a Népszövetség magyarországi főbiztosa hibásan értelmezi hivatását, félremagyarázza a küldetését mert a főbiztos feladata nem Magyarország szanálása, hanem annak biztositása, hogy Magyarország pontosan fizesse külföldi kölcsöneit.

E lap hasábjain mi magunk is nem egyszer kifejtettük, hogy a szanálásnak az a módja, mely az adózó polgárságtól mindent elvesz, válságba sodorja az ország egész gazdaságát. Sándor Pál parlamenti beszédében tudományos megalapozást kapott ez az igazság, mely oly ellenállhatatlan erővel markolt bele a lelkekbe, hogy az illetékes miniszterek máris több olyan baj orvoslására szánták el magukat, amelyekre Sándor Pál rámutatott. E bajok természetesen leginkább a kereskedelmet érintik, amely legtöbbet szenvedett a legujabb adórendszertől, forgalmi adóktól, kényszerkölcsönöktől és valgyonváltságoktól. Évek óta gyötörnek ezek a bajok s nincs nap, hogy ezek a bajok egyéni katasztrófákban ne robbannának ki, de a jajgatás nem találkozott megértéssel. Sándor Pál ajkán ujból megszólalt minden szenvedésünk és nyomoruságunk, s az ő szavától kinyiltak a szemek és hallottak a süketek.

Jól tudjuk, hogy a magyar gazdasági élet sokkal betegebb, semhogy beszédekkel meg lehetne gyógyitani. De a gyógyulás folyamatának megindításához feltétlenül szükséges a betegség alapos ismerése, a diagnózis csalhatatlan megállapitása, Sándor Pál kiteregette a gazdasági élet minden baját s hisszük, hogy ezzel meg is inditotta a gyógyulás folyamatát. Mindezt el kellett most mondanunk, mikor az OMKE jubilál. Mert az OMKE-t legméltóbban ugy ünnepeljük, ha elnökének küzdelmeit, keserves harcait és sikereit méltatjuk. S mert bizodalommal nézünk Sándor Pál további küzdelmei elé, töretlen reménnyel várjuk az OMKE további sikereit is a magyar kereskedelemért vivott harcokban.

Talmi tételektől hemzseg a város költségvetése

1,580.131 papirmilliárdra rug a főváros költségvetése

Eddig csak nagyvonalaiban ismerjük a főváros 1925-re szóló „arany"-költségvetését; tulajdonképen csak a bevételi és kiadási főcsoportok végösszegeit publikálták, de annyit már most megállapithatunk, hogy ebben

az aranyköltségvetésben temérdek a talmitétel.

Tudvalevően

az összes bevételek . . .	90,723,539
az összes kiadások . . .	92,948.890
a deficit	2,225.351

aranykoronát tesz ki. Végeredményben tehát arról van szó, hogy 92.94 millió aranykoronát, másszóval 1,580.131 papirmilliárdot fog adóban és más formában bevasalni a főváros saját fiain. Természetesen az aztán más lapra tartozik, hogy fog-e sikerülni a „bevasalás", amikor a kereskedelem és az ipar a legszomorubb, a leggyászosabb idejét éli, amikor minden pang, amiből más időben pénzt lehetett csinálni. Gazdasági válság, fogyasztási krizis, szanálás, mind-mind szövetkezett ellenünk. Ilyen viszonyok között mint képzelik a városházán, hogy az egyre romló és gyöngülő fogyasztás mellett 8.5 millió aranykoronát tud beszedni a város forgalmi adó-részesedés és 7 millió aranykoronát községi fogyasztási adó, 3.04 millió aranykoronát városi vámés 2 millió aranykoronát vigalmi adó cimen? Ugy látszik, hogy

a városházán tulságosan rózsásnak látják a jövőt

és a kelleténél optimisztikusabban itélik meg a helyzetet.

A rossz idők egy kissé — ugy látszik — magukat a városházi urakat is megijesztették, mert például a forgalmi adó-részesedést, amelyet a nyers költségvetésben 12 millió aranykoronára prelimináltak: a végleges költségvetésben már csak 8.5 aranymillióval szerepeltetik. De még igy is

tulzott optimizmussal vannak beállitva a bevételi tételek,

nem is szólva arról, hogy a pénzügyi osztály néhány olyan adót is beállitott a bevételek közé, melyet a kormány nem engedélyezett. Igy a 2¼ millió aranymilliós deficitet ugy akarja fedezni a tanács, hogy az általános kereseti adó 5 százalékos kulcsának 7 százalékra való felemelését kéri a kormánytól. Pedig az állami költségvetés vitája során a pénzügyminiszter egész határozottan jelentette ki, hogy ehhez nem fogja megadni az engedelmet.

A városházán

60 százalékos pótadót akarnak kivetni,

pedig a hivatalos lap 1924 október 7-iki számában megjelent 171000. számu rendelet kimondja, hogy a pótadó 50 százaléknál nagyobb nem lehet. Végül

nem engedélyezte a kormány a községi jövedelemadót sem,

amelyből 2 millió aranykoronás bevételt állitott be a főváros a költségvetésbe. Igy tehát a levegőben lógnak a főváros következő bevételei:

2.25 millió aranykorona, amelyet az általános kereseti adó kulcsának 7 százalékra való felemelésével akar szedni a város.

1.42 millió aranykorona, a községi adópótlékból remélt jövedelem. — A pénzügyminiszter ugyanis csak 50 százalékos adópótlékot engedélyez, a város pedig 60 százalékosat preliminált.

2.00 millió aranykorona jövedelmi adó. Ezt a kormány nem hagyta jóvá.

5.67 millió aranykoronára rug tehát az a bevétel, amelyet a városházán ugyan beállitottak a büdzsébe, mely 5.67 millió aranykorona azonban a — levegőben lóg.

Ilyenek a bevételek. Most lássuk a kiadásokat.

A kiadásoknak közel 40 százaléka személyzeti kiadás.

És ebben a hatalmas számban jut kifejezésre Wolff Károly kurzuspolitikája. A rettenetesen megdagadt személyzeti kiadásokban jutnak kifejezésre azok a hatalmas nyugdij- és végkielégitési summák, amelyeket Wolffék a kidobott tanitóknak és tisztviselőknek fizettek; ebben a számban jut kifejezésre az a politika is, mely az uj állások kreálásában és a kortesek alkalmazásában élte ki magát. Természetesen az ilyenképen megnőtt kiadásokhoz igazodott az egész büdzsé. Viszont konstatálni kell azt is, hogy a mult év közepéig a közigazgatási alkalmazottak járandóságának 75 százalékát háborus segély és kedvezményes ellátás cimen az állam adta. A mult év julius 1-én azonban az állami kiegészités megszünt és ilyenformán óriási teher szakadt a főváros nyakába. Ez az egyik oka annak, hogy a tavalyi büdzséhez képest az idén egy félmillió aranykorona hijján 60 millió koronával, 193 százalékkal emelkedtek a bevételek. A kiadások — szintén.

Ime igy fest ez az aranyköltségvetés.

Előkelő silbak az Angol-Magyar Bank háza előtt. Az Angol-Magyar Bank diszőrséget kapott: Krausz Simon állandóan a bank előtt sétál fel és alá s azt a látszatot kelti, mintha soványitó kurát tartana. A látszat csal: Krausz Simon nem meggyőződésből, hanem kényszerüségből sétál ott. Ennek a kényszersétának előzményei vannak. Mikor a londoni Marconi-társaság menesztette Isaacs urat, Isaacs kénytelen volt az Angol-Magyar Bankban viselt alelnöki állását is otthagyni. A Marconi-társaság Isaacs helyére White urat delegálta az Angol-Magyar Bankba s ugy látszik, hogy egy White és egy Krausz Simon nem férnek meg ugyanegy bankban. White már a megérkezése első napján felismerte a bank gazdálkodásának hibáit s ahol csak lehetett, keresztezte Krausz Simon intézkedéseit. Az ellentétek hamarosan annyira kiélesedtek, hogy White teljesen beszüntette a személyes érintkezést Krausz Simonnal és rendelkezéseit csak levélben közölte vele. Ezek a rendelkezések parancsnak is beillenek, amennyiben vagy utasitásokat, vagy tilalmakat tartalmaznak. Nem türöm ezt, nem engedem meg azt — irja White, az Angol-Magyar Bank levelező tagja. S minthogy Krausz Simonnak ilyenformán alig akad tennivalója a bankban, a bankhoz való tartozandóságát ugy demonstrálja, hogy az utcán sétál a bank kapuja előtt, azonban ugy látszik, hogy ezt az állását sem tartja már sokáig, mert White ur angolos németséggel igy nyilatkozott: Der Herr Krausz muss seinen Hut nehmen und weggehen. Ami ékes magyarsággal ezt jelenti: Krausz urnak a kalapját kell vennie és el kell távoznia. Nos, Krausz ur már gyakorolja magát a távozásban. Nehezére esik a válás és egyelőre próbaválásokat rendez a bank kapujában. De a kalap már a kezében van...

A Kereskedelmi Bank közgyülése a szokottnál ünnepélyesebb és tartalmasabb volt. Weiss Fülöp, a bank érdemes elnöke, felolvastatta az angol részvényes-csoporttal kötött megállapodást, melyből kitünik, hogy ez a külföldi érdekeltség a legteljesebb bizalommal bizta rá a Kereskedelmi Bankra a 110 milliárdját és hogy az intézet vezetősége tökéletesen szabad kezet tartott fenn magának minden üzleti vonatkozásban. A szombati közgyülés az igazgatóság összes javaslatait elfogadta, előterjesztéseit tudomá-

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest V. kerület, Gróf Zichy Jenő u. 11.

sul vette és elhatározta, hogy az alaptőkét 100.000 darab uj részvény kibocsátásával — melyeket darabonként 1,100.000 koronával a külföldi pénzcsoport vesz át — 800 millió koronáról 1000 millió koronára emeli fel, minek következtében a bank nyilt tartalékai körülbelül 180 milliárd koronára fognak emelkedni. Az igazgatóságba ujból beválasztották: Fellner Henriket, Haggenmacher Oszkárt, dr. Halászy Lászlót, dr. Hegedüs Lórántot, Mezei Mórt, Schweiger Ödönt és Stern Samut. Az 1924. üzletévre vonatkozó részvényenkénti 30.000 korona osztalék március 23-tól kerül kifizetésre.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár 53. rendes évi közgyülését folyó hó 21-én tartotta. Az előterjesztett 1924. évi mérleg a következő adatokat tartalmazza: Vagyon: készpénz és követelések 315.406,865.719 korona, értékpapirok 10.469 millió 743.813 korona, ingatlanvagyon 2.501,700.000 korona, összesen 328.378,309.532 korona. Tartozás: saját tőkék 19.518,898.000 korona, idegen tőkék 297.606,111.722 korona, egyéb tartozások 3.752 millió 086.568 korona, tiszta nyereség 7.501,213.242 korona, összesen 328.378,309.532 korona. Ennek a mérlegnek adatai is, mint a korábbi évekéi, az intézet fokozatos fejlődésének képét tükrözik vissza s azt bizonyitják, hogy pozicióját a pénzpiacon a háborut követő nehéz gazdasági viszonyok közt nemcsak megtartotta, de viszonylag javitotta is, ami a kezelésére bizott idegen tőkéknek 297.6 milliárd koronára való szaporodásában is a mai viszonyok közt számottevő módon jut kifejezésre. A közgyülés az igazgatóság javaslatait változatlanul elfogadta és elhatározta, hogy a multévi 7.501,213.242 koronát kitevő tiszta nyereségből az osztalékszelvény folyó hó 23-tól kezdve az intézet pénztáránál 10.000 koronájával váltassék be. Az igazgatóságba dr. Hodossy Sándor, Pucher István, dr. Surányi Miklós és Wolfner József ujból megválasztattak.

A Magyar Általános Takarékpénztár Rt. igazgatósága dr. Horváth Lipót elnök-vezérigazgató elnöklete alatt tartott ülésén megállapitotta az 1924. évi mérleget. Eszerint 25.178,092.438 korona bevétel és 17.658,551.924 korona kiadás merült fel, ugy, hogy az év tiszta nyeresége 7.519,540.514 korona. A nyereség tulajdonképen ennél is több, mert a mérlegen belül 1 milliárd koronát leirt az igazgatóság a kényszerépitkezés során felépittetett VI., Bajza-utca 29. sz. ház épitkezési költségeinek apasztására. A mérleg tételei közül figyelmet érdemel, hogy a betét- és hitelezők 176 milliárdot (tavaly 17 milliárd) és a váltótárca 106 milliárdot (tavaly 4 milliárd) tesznek ki, ami az intézet nagyarányu feilődésének és mobilitásának bizonyitéka. A betétállomány nagy emelkedését különben az intézet 20 fiókja, amelyek közül 12 vidéki fiók, a legmagyarabb és leggazdagabb környékeken működik és csak 8 a fővárosban — nagyban elősegitette. Az 1925 március 31-re egybehivott 43-ik rendes közgyülésnek javasolni fogják, hogy nyugdijalapra és tisztviselői jóléti célokra további 1 milliárd korona folyósittassék, az osztalékszelvény pedig 7500 koronával = 750 százalék (tavaly 2500 K = 250 százalék) váltassék be.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága megállapitotta az 1924. évi mérleget és elhatározta, hogy a március hó 31-én tartandó 75-ik évi rendes közgyülésnek 3000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Magyar-Olasz Bank igazgatósága megállapitotta a bank 1924. évi mérlegét, amely 8.004,037.530 K 27 f. tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság a közgyülésnek azt a javaslatot terjeszti elő, hogy a tiszta nyereségből részvényenként 1000 K (= 500 százalék) osztalék kerüljön kifizetésre. Az igazgatóság Castiglioni Camillo elnök bejelentését, amely szerint részvénybirtokának eladása folytán ujabb megválasztását mellőzni kéri, mély sajnálattal vette tudomásul és elhatározta, hogy a közgyülésnek javaslatot terjeszt elő, amely szerint Castiglioni Camillonak a bank iránt mindenkor tanusitott szeretetteljes érdeklődését a közgyülés köszönete és elismerése jegyzőkönyvileg kifejeztessék.

A Magyar-Német Mezőgazdasági Rt. terjeszkedése. A Magyar-Német Mezőgazdasági Rt. február 25-én tartott rendkivüli közgyülésén alaptőkéjének fölemelését határozta el. Az elővételi jog a Magyar Földhitelintézetnél március 23-tól április 3-ig bezárólag 60.000 koronás árfolyamon 2 : 1 arányban gyakorolható. Ezt a tőkeemelést nagyszabásu bérletszaporodási tranzakció, nemkülönben a „Sator" Vetőmagüzem Rt. részvényeinek megváltása tette szükségessé. Ez utóbbi vállalat ugyanis érdekközösségbe lépett a berlini Német-Orosz Mezőgazdasági Rt.-gal nagyobb mezőgazdasági exportok lebonyolitására. Ugyancsak tervbevételett a Magyar-Német Mezőgazdasági Rt.-nak olyan nagymérvü kiépitése, mely a vállalatot az ország egyik legnagyobb mezőgazdasági intézményévé fogja emelni.

A Borsod-Miskolci és Debreceni István Gőzmalom Rt. a napokban tartotta Szécsi Pál alelnök vezetésével a Hazai Bank Rt. helyiségében közgyülését. A mérleg 8.992,876.911 korona tiszta nyereséget tüntet fel, amelyből az 1924. évre szóló 29. számu szelvény bevonása ellenében részvényenként 20.000 korona osztalék kerül e hónap 23-tól kezdődőleg a Hazai Bank Rt. főpénztáránál és a malom miskolci és debreceni pénztárainál kifizetésre. Az igazgatóságba uj tagokként megválasztattak Biró Zsigmond és Szász József urak.

SZÓRAKOZÁS

Shaw-vigjáték a Burg-színészek előadásában szerepel a Vigszinház műsorán. Shaw egyik legkiválóbb vigjátéka, „The Philanderer" (Az udvarló), amely „Der Liebhaber" cimmel a Burgszinház egyik legujabb nagy sikere, a teljes eredeti szereposztásban kerül szinre. Annál nagyobb az érdeklődés a „Der Liebhaber" iránt, mert Shaw Bernhardnak ezt a vigjátékát magyar nyelven még nem adták. A szereplők közt vannak Auguste Pünkösdy, Hilde Wall, Alma Seidler, Raoul Aslan, Max Devrient, Hans Siebert és Paul Pranger.

„A császárné apródja" premiérje kedden volt a Király-szinházban, amely ragyogó szereposztásban és káprázlató kiállitásban hozta ki Buttykay Ákos uj remekművü operettjét. A női főszerepet Kosáry Emmy játssza, aki ma Európaszerte elismerten a legkülönb operett-primadonna. Honthy Hanna bübájosan finom művészete pompás feladathoz jutott „A császárné apródjá"-ban. Király Ernő legszebb művészi kvalitásait ragyogtatja a férfiföszerepben, Rátkai Márton pedig ujra gazdagitani fogja azokat a sikereit, amelyek őt joggal avatták a magyar komikai művészet mesterévé. Latabár Árpád csupa mulatságos jókedv, Szirmai Imre nemes elegancia. Siró Annát, Szentiványi Bélát, Zilahy Gyulát, Rétheyt, Fülöpöt emlitjük még dicsérően a pompás együttesből.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
SZŐKE SZAKÁLL felléptével
»LEÁNYGIMNÁZIUM«
Szőke szenzációs bohózata

A szezon legnagyobb művészi élménye: az „Őszi szerelem" előadása a Renaissance Szinházban. A sajtónak és a közönségnek egyhangu megállapitása, hogy a Pierre Wolff és Henri Duvernois nagyszerü darabja, a Renaissance Szinház tökéletes előadása a legnagyobb művészi események közül való. Az „Őszi szerelem" a bemutató parádés szereposztásában hatszor szerepel a hét műsorán. Csütörtökön a „Téged is!" cimü francia bohózat, a szerdai ünnepdélutánon a „Menyasszonyi fátyol" első mérsékltáru előadása, vasárnap délután ugyancsak mérsékelt helyárakkal a „Waterlooi csata".

Minden este a diadalmas „Fraskitá"-t játszák e héten a Városi Szinházban. Lehár világhirü operettje iránt változatlanul a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg és zsufolt házak közönsége estéről-estére tombolva ünnepli a vidám és látványos operett tökéletes együttesét: Serák Mártát, Gábor Józsefet, Sziklai Józsefet, Molnár Verát és Mimi Schorpot, a tüneményes tangótáncosnőt.

ORION-FILM ORION-FILM
CORVIN-SZINHÁZ
A TENGER VIRÁGAI
(A végtelen óceánok drámája 8 felvonásban)
AZ ÁRULÓ LEVELEK
Főszereplő: **Viola Dana**
ORION-FILM ORION-FILM

A Vigszinház heti műsorát természetesen a legfrissebb ujdonság, Zilahy Lajos nagyszerü szinműve, a „Csillagok" dominálja. Csütörtökön, szombaton és vasárnap adják a „Csillagok"-at. A szerdai est jut az „Ezüst lakodalom"-nak. Vasárnap délután a „Főpénztáros ur"-at és a „Csendélet"-et adják mérsékelt helyárakkal.

Halló, Amerika! hete lesz a Fővárosi Operett-Szinház e hete is. Minden este a szenzációs revüt adják, amelyre már több mint ötvenszer adtak el minden jegyet. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a „Nótás kapitány" kerül szinre.

„Csibi"-hét a Magyar-Szinház e hete is. Estéről-estére a „Csibi" Bajor Gizi, Csortos Gyula, Mészáros Giza, Z. Molnár, Latabár tüneményes vigjátéki együttesében. A „Csibi" eddig csak táblás házak előtt került szinre.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. TELEFON J. 21 16.
Esténként nagy
NEMZETKÖZI NŐI KERÉKPÁRVERSENY
Világvárosi variété-műsor.
DERBY-SYNCOPATORS JAZZBAND
és a márciusi nagy kisérő műsor Kezdete 10 órakor

„Én már ilyen vagyok", a Belvárosi-Szinház nagy vigjátéki sikere ezen a héten többször szerepel a műsoron és pedig szerda, péntek és vasárnap este. A páratlanul mulatságos, franciásan finom darabban, amely Titkos Ilona egyik főslkere, Gombaszögi Ella, Kertész Dezső, Tarnay Ernő, Gárdonyi Lajos remek együttese lép fel.

Fraskita — világsiker — Városi Szinház. Szinrekerül minden este fél 8 órakor.

„A feleségem babája" — a Blaha Lujza-Szinház sikere. Közönség és sajtó osztatlan tetszése pecsételte meg „A feleségem babája" sikerét. Robert Stolz operettje a Blaha Lujza-Szinház szezonesemenye. Vaály Ilona, Somogyi Nusi, Nádor Jenő, Vendrey Ferenc, Boross Géza ragyogó kvintettje minden kritikán felül áll.

A Kamarában óriási siker, zsufolt házak mellett „Nevezd meg a bünöst", Deák—Goldwyn-attrakció 8 felvonásban. Főszerepben: Conrad Nagel, Alleen Pringle. Ezenkivül Rodolph Valentino legujabb filmje „A jeges halál" (Az élet és szerelem hajótörőttel), szerelmi dráma 6 felvonásban. Előadások kezdete: fél 5, negyed 7, 8 és háromnegyed 10 órakor.

Szenzációs sikert aratott Lubitsch Ernő világfilmje: „Rosita", szinmű 8 felvonásban, Mary Pickford felejthetetlen alakitásával a **Royal-Apollo**-ban. A dalbetéteket Kruyswyck Annie, a magyar királyi Operaház tagja énekli. Előadások kezdete: fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Városi Szinház: Egész héten minden este: „Fraskita", Szerda délután: „Krizantém". Vasárnap délután: „A cigány".

Renaissance-Szinház: Szerda, péntek, szombat, vasárnap: „Őszi szerelem". Csütörtök: „Téged is!". Szerda délután: „Menyasszonyi fátyol". Vasárnap délután: „A waterlooi csata".

Király-Szinház: Egész héten minden este: „A császárné apródja". Szerda és vasárnap délután: „Marica grófnő".

Magyar-Szinház: Egész héten minden este: „Csibi". Szerda és vasárnap délután: „Altona".

Belvárosi-Szinház: Szerdán, pénteken, vasárnap és hétfőn este: „Én már ilyen vagyok". Csütörtök: „Fej vagy irás". Szombat: „A nagyságos asszonyt már láttam valahol". Szerda délután: „Ki babája vagyok én". Vasárnap délután: „Az olasz asszony".

Blaha Lujza-Szinház: Egész héten minden este: „A feleségem babája". Szerda és vasárnap délután: „Szulamit".

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI U. 18.
Minden este **POTT** és **STEINHARD** felléptével az uj márciusi műsor. Kezdete fél 9 órakor.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Fullánkok

...

Gömbös Gyula

is megszólalt hát a héten. Addig tenyegettek vele bennünket, addig állitották oda mumusnak, hogy ő is bele fog avatkozni Budapest községi életébe, mig végre tényleg megjelent a szinen a nagy sztár. Igazán nem mondott semmi ujat. Olyan rendes, sablonos fajvédő beszéd volt az övé, amilyet a zsirkaiak és a kissmenyusok naponta tucatjával produkálnak. „Várospolitika" örve alatt kifejtette, hogy a magyar faj egyedül szeret élni, elvonul a nyilvánosság elől. Ezért szorult a magyar elem a taluba. Az átkozott zsidók azonban destruktiv mivoltuk méltó kifejezéseképen megépitették a városokat. Igy például Budapestet is, ahol elzsidósitották az irodalmat, az ujságirást, sőt a közvéleményt is. Teljesen osztjuk Gömbös vezér urnak felháborodását, mert mégis csak alávalóság volt a zsidóktól, hogy — amint ő mondja, de amit nem mernénk elhinni — a zsidók épitették ezt a Budapestet. Felháborodását azonban teljesen jogosnak mondjuk, amikor kijelenti, hogy „ha enyire zsidó marad Budapest, nem akar itt élni". Végre egy elhatározás, amelynek végrehajtását szeretnénk már látni. Rittmeister Gömbös nem óhajt Budapesten élni és mi könnyezve, fájó szivvel mondunk neki istenhozzádot.

Friedrich István

természetesen nem maradhat el felháborodásában vezére mögött. Istenem, ő a nép gyermeke, aki nem tud olyan finoman, olyan virágnyelven beszélni, mint Gömbös Gyula. Ő már azután aperte megmondta, hogy „ez a rothadt, bűnös Budapest Európa szemétdombja" és ebből azt a konzekvenciát vonta le, hogy meg kell hóditani Budapestet. Engedje meg a nagy hadvezér, hogy ebben a hóditásban kételkedjünk, mert igaz ugyan, hogy volt idő, amikor a belvárosi szakácsnék hisztérikus görcsökben tetrengtek Hóditó István lábai előtt, de ez a város többé sohasem fog nekik kötélnek állani. Hiszen láttunk mi már eseteket, amikor fascináló szónokok szavára meghódolt ez a város. De bocsánatot kérünk, talán mégsem lehet Budapest szivét az udvarlás amaz apacsos módján bevenni, ahogy Friedrich István Európa szemétdombjának nevezte. Egyebekben pedig Friedrich István izlésére bizzuk, ha szive vágya az, hogy egy szemétdombot hóditson meg a maga számára.

Buday Dezső

fajvédő társaival szemben ezuttal a komoly elemet képviselte. Szakszerü beszéddel tüntette ki hallgató közönségét. Ez a szakszerü beszéd azonban mégis különös volt egy kicsit. Kijelenteette ugyanis, hogy a főváros 87 üzeme közül 83 elvesztette létjogosultságát. Mindössze négy üzemnek kegyelmezett meg. A négy üzem, a villamosvasut, a vizmüvek, a gázgyár és az Elektromos Müvek. Egyszóval még Buday Dezső is meg van győződve arról, hogy ennek a négy üzemnek létjogosultsága van. Nagy szó ez, mert Buday és társai az ujabb időben mindent halálra itélnek, amit négyéves uralmuk alatt ők maguk sem tudtak nélkülözni. Pedig ha egy kicsit utána nézett volna a dolognak, megállapithatta volna, hogy a 83 üzem között is akad egynéhány nélkülözhetetlen. Ám ha nem cselekedte ezt, akkor Budapest polgársága joggal emeli ellene és barátai ellen azt a vádat, hogy a kurzus négyéves uralma alatt miért a kitünő tőtisztviselőket dobálták az utcára és miért nem ezeket a szerintük haszontalan és káros üzemeket szüntették meg.

Ripka Ferenc kormánybiztos

a főváros sulyos anyagi helyzetéről, az épitkezések megindításáról, a külföldi kölcsön rendezéséről és a fölösleges üzemek megszüntetéséről

A Fővárosi Polgári Párt (Ripka-párt) pénteken este 6 órakor tartotta a Csengery-utcai Vasuti és Hajózási Klub szinháztermében VI. közigazgatási kerületi zászlóbontó nagygyülését, amelyen óriási tömegben jelent meg a IX., X., XI. és XII. választókerületek közönsége, amely nemcsak magát a termet, hanem az előcsarnokot is zsufolásig megtöltötte.

A nagygyülésen megjelent Rakovszky Iván belügyminiszter és dr. Ripka Ferenc, a főváros kormánybiztosa. Ott voltak továbbá Ereky Károly, Baransky Gyula, volt törvényhatósági bizottsági tagok, dr. Füzesséry Zoltán nyugalmazott főispán, pártelnök, dr. Liptak Pál nyugalmazott államtitkár és még számosan.

A nagygyülésen Füzesséry Zoltán elnök megnyitó beszéde után Rakovszky Iván belügyminiszter állott fel szólásra. A közönség hatalmas éljenzéssel és frenetikus tapssal fogadta. A miniszter beszédét, amelynek várospolitikai szempontból is nagy jelentősége van, a Fővárosi Hirlap külön cikkben közli.

Ripka kormánybiztos a választási küzdelemről

Rakovszky belügyminiszter után nagy éljenzés közepette emelkedett szólásra Ripka Ferenc kormánybiztos. Üdvözölte a főváros polgárságának azt a részét, amely most a VI. kerületben tömörült a polgári párt zászlója alá.

— A fővárosi választópolgárok — mondotta — igen nehéz kérdések előtt állanak, amikor az uj törvényhatóság megalkotásáról van szó. A törvényhatóság a legfőbb autonóm szerv, melynek működése kihat a lakosság minden életviszonyára. Ha nem sikerül jó munkát végeznie a törvényhatóságnak, akkor ez éveken át érezteti keserves hatását,

ha pedig jó munkát végez, akkor ez a mostani sulyos viszonyok megváltoztatását jelenti.

Három párt áll itt küzdelemre. Az egyik a jobboldali, a másik a baloldali szélsőség. Középütt áll a mi polgári pártunk. Ugy a jobboldali, mint a baloldali pártok gyönyörü eszmékkel igyekeznek maguknak a lelkeket megnyerni. Itt a VI. kerületben sokáig a demokrácia plánétáját követte a lakosság. A jobboldalon a keresztény nemzeti jelszavakat irták fel lobogójukra. Mi is a kereszténységet és a nemzeti eszmét hirdetjük, de a nyugodt, békés munkát is.

Majd igy folytatta:

— Ahol élet van bizonyos elvekben, azokkal sokszor visszaélnek. A nagyközönség előtt ezek az eszmék rendszerint hóditanak is, de

csak addig, amig azokat önzetlenül hirdetik.

Amint azt látják a tömegek, hogy az eszmék, az elvek üzletté válnak, a tömegek elfordulnak tőle. A demokrácia a tömegek védelmének követelése a hatalmasokkal szemben. Minden jóérzésü ember aláirja és elfogadja ezt. De nem a népvezérek hatalma biztositja a demokráciát, hanem a jó intézmények. Aki demokráciát akar, az békét és alkotó munkát hirdessen.

— A jobboldal keresztény és nemzeti eszméket hirdet, de oly módon és hangon,

mintha az csak néhány ur patentirozott szabadalma volna,

pedig ezek az eszmék mindnyájunknak szent jogát teszik ki. Ezek a jogok kötelességgel is járnak. A jobboldalon olyan módon hirdetik ezeket az eszméket, hogy ujabb drótakadályokat állitanak a társadalmi osztályok közé. A keresztény nemzeti gondolat már 900 esztendeje fennáll és ez a keresztény és nemzeti eszme mindenkor megvédte a haza minden polgárát.

Nem szabad ezeket az eszméket sorozóbizottsági szempontté lesülyeszteni,

ahol faji és felekezeti szempontból osztályozzák a polgárokat.

A főváros adósságából még a csecsemőre is 360 aranykorona jut

— Ezeket az eszméket mindnyájunknak szemelőtt kell tartani. Nem akarok az elmult rezsim hibáira rámutatni. A polgárság állapitsa meg, jobbra vagy balra csatlakozzék-e, s melyik párt lesz a két szélsőség közül az, amely ebből a rettenetes sulyos helyzetből ki tudja vezetni Budapestet. Ahol ez a két szélsőséges elem lesz urrá, ott alkotó munkáról nem beszélhetünk. Ott csak a rombolás szelleme lehet megint urrá. Nem volt még a fővárosnak olyan törvényhatósága, amelyre a nehéz feladatok olyan tömege várt volna, mint erre a mostan megalakulóra. Itt van

a főváros rendkivül sulyos pénzügyi helyzete.

A főváros külföldi adósságai olyan hatalmasak, hogy minden egyes lakosra, a csecsemőket is beleértve, 360 aranykoronával nehezednek. Ezt a főváros képtelen elviselni. Bécs városa már régen kiegyezett a külföldi adósokkal 12 és ½ százalékos alapon. Az uj törvényhatóság kötelessége lesz, hogy ezt a kérdést nálunk is rendezze. Már régen kellett volna ezt is rendezni, de elmulasztották. Lehet, hogy jóhiszeműen, mert nem látták elérkezettnek erre az időt. Ennek

a kölcsönnek jól vagy rosszul való rendezése messze kiható lesz a főváros jövőjére.

Elképzelhető-e, hogy olyan törvényhatóság, amelyben faji és felekezeti szempontok fognak uralkodni, ezt az óriási gazdasági és pénzügyi kérdést kedvezően meg tudná oldani?

Uj vérkeringés

— Itt vannak a fővárosi nagyüzemek, amelyeket meg kell ugyan őrizni a főváros közönségének érdekében ott, ahol azok a főváros lakosságának érdekeit szolgálják, ellenben

meg kell szüntetni azokat, amelyek magánemberek kezében sokkal jobban prosperálhatnak.

Itt van a közélelmezés igen fontos és sulyos kérdése, a lakáskérdés, mely utóbbit szintén nem lehet csak állami segitséggel megoldani, hanem a magánépitkezésnek kell megindulni. A magánépitkezés sem fog megindulni addig, amig a mostani hitelviszonyok meg nem változnak. Ezt a kérdést a lakosság sérelme nélkül kell megoldani.

Az épitkezés megindulása uj vérkeringést inditana meg

ugy az ipari, mint a kereskedelmi életben. Itt van a közlekedés kérdése és még ezer más kérdés, amelyek megoldásra várnak. Csak összefogó erővel tudunk a meglévő bajokon segiteni. Nincs jogunk ahhoz, hogy a polgárokat faji és felekezeti szempontok szerint osztályozzuk és visszautasitsuk a segitőkezeket csak azért, mert azok másfelekezetüek. Ezeknek a polgároknak

nemcsak joguk, de kötelességük is Budapest ujjáépitésében résztvenni.

Nekünk nincs jogunk ezen kötelességteljesitésben őket megakadályozni. Budapest lakosságának demokráciája nem lehet más, mint ennek a fővárosnak szeretete. Ezt a várost ugy testben, mint lélekben ujjá kell épiteni, ezt azonban nem lehet jelszavakkal és demagógiával végrehajtani, mert ez a kenyér és a békesség kérdése.

Az iparosok és kereskedők szónokai

Ripka kormánybiztos nagy tetszéssel fogadott beszéde után az iparosság nevében ifj. Haber Sándor szólalt fel, hangsulyozva, hogy az iparosságnak nem nehéz a helyzete, ha afelől kell döntenie, hogy melyik párthoz kell csatlakoznia, ha érvényesülni akar. Tartalmas és élénk tetszéssel fogadott beszédében erőteljesen hangoztatta azokat a nagy érdekeket, amelyek a magyar iparososztály megerősödéséhez füződnek.

A kereskedők nevében Pallai Miksa beszélt, aki rámutatott arra, hogy elég volt a rombolásból, a demagógiából. A kereskedők mindnyájan tisztában vannak azzal, hogy

Ripka személye élő programm, amelyet követni kell.

Ripka nem rombol, hanem épit, nem vallási és felekezeti viszályokat szit, mert a jelszava: egymás egyforma megbecsülése és a testvériség.

Ereky sulyos kritikája Wolffék tehetetlenségéről

Ereky Károly volt miniszter és volt törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel ezután, hangoztatva, hogy a mult törvényhatósági bizottságban

240 tag közül nem dolgozott több, mint 40, a többinek csak a cime volt városatya.

Évekig hiába harcoltunk — mondotta — bizonyos

célok eléréséért, mert nem produkáltak még annyit sem, amennyit lehetett volna, pedig évekig kezükben volt a hatalom. A fővárosnak nem így kellene kinéznie, ha az elmult három esztendőt, amely rendelkezésükre állott, máskép használták volna fel. Lehet, hogy jóhiszemüek voltak, de nem értettek a dolgokhoz, aki pedig nem ért valamihez, az ne nyuljon hozzá. Nem kifogás az sem, hogy az ország sulyos gazdasági helyzetben volt ezalatt az idő alatt. Itt van Németország példája, ahol

akkor hajtották végre a német városok legnagyobbszerübb épitkezéseiket, amikor a német márka a legrosszabb volt

és így az értékét vesztett papirpénzt arannyá változtatták. Miért nem csinálták meg ezt itt is? Mi vállalkozunk arra, hogy megteremtsük azokat a viszonyokat, amelyek a fővárost boldogabb viszonyok közé vezetik. Nem ismerek el olyan férfiakat vezéreknek, akik nem alkottak semmit. Elegendő lesz, ha a közgyülésbe bekerül 50 olyan férfi, aki tudja, hogyan kell ennek a milliós fővárosnak érdekeit képviselni és ügyeit helyes irányban vezetni.

A főváros összes kérdéseinek 90 százaléka közgazdasági kérdés. Rámutat az üzemek kérdésére. Józan és hozzáértő munkával lehetővé kell tenni, hogy az üzemek fedezzék a főváros összes kiadásait és ugyszólván semmi adót se kelljen fizetni, amint erre már volt példa a vidéki városokban, igy például Debrecenben. Kétségtelen, hogy Ripka kormánybiztos józanul és komolyan fogott munkához. Meg van győződve arról, hogy ha a kezdet nehézségein tulesünk, ennek a nyolcmilliós Magyarországnak e kerek világon senkire nem lesz szüksége, mert meg fog élni a maga erejéből. A mostani társadalom osztályra való tekintet nélkül egymásra van utalva.

Ha itt a fővárosban megváltozik a helyzet, akkor ez kihat az egész ország sorsára

és Nagy-Magyarország ujra a mienk lesz.

Ereky Károly tetszéssel fogadott beszéde után még Kacsóh Gyula szólalt fel a nemzeti alapra helyezkedett munkásság nevében.

A nagygyülés a himnusz hangjaival ért véget.

„A főváros szekerét lipicaiak vitték a romlásba"

A lelkesedésnek és a ragaszkodásnak a megnyilatkozása tovább folytatódott azon a pártvacsorán, amelyik a nagygyülést követőleg folyt le a Tőzsdetagok Gazdasági Egyesületének pazarul berendezett, elegáns szerecsen-utcai helyiségében. A zsufolásig megtöltött nagyterem

300 főnyi közönsége őszinte szeretettel övezte Ripka kormánybiztost és a párt illusztris vezérférfiait.

Az első felköszöntőt dr. Füzesséry Zoltán pártelnök mondotta Farkas József miniszteri tanácsosra, a VI. kerületi Ripka-párt ügyvezető elnökére.

Azután Farkas József állott fel szólásra.

A fővárost egy a lejtőn vágtató, fékezhetetlen szekérhez hasonlitja, amelyeket lipicaiak vontatnak a biztos romlásba.

A megsemmisülés már-már elkerülhetetlennek látszik; amikor egy bátor férfiu a vadul prüszkölő lovak elé áll és az utolsó pillanatban elháritja a veszedelmet és a biztonságos, zökkenésnélküli utra tereli a szekeret. Ez a bátorlelkü, nemes férfiu Ripka Ferenc, akinek az utmutatása mellett fog Budapest ujra felvirágozni.

A tomboló, szünni nem akaró tetszészaj csillapultával

Ripka Ferenc

köszönte meg az üdvözlést.

— Amikor félévvel ezelőtt elfoglaltam a kormánybiztosi tisztet — mondotta, — első szereplésem itt történt, ennek a körnek a felavatásán. Itt hirdettem először azt a programmot, amelyet mai zászlóbontó nagygyülésünkön olyan nagy, lelkes tömeg ünnepelt végig. Nekem — ugymond — az ármentesitő mérnök szerepe jutott osztályrészül.

Az elmult forradalmak és kurzusidők alatt a társadalom lelke kiáradt medréből és elöntötte a termő rónákat.

Nekem az a feladatom, hogy a termőföldeket megrontó vad vizeket visszavezessem medrükbe, ahová valók, hogy azután lehetővé legyen a béke és alkotó munka.

— A megértésre és a kiengesztelődésre irányuló munkánk közepett ma igen fontos stációhoz érkeztünk el. Ma itt a VI. kerületben impozáns és nagy pártgyülést tudtunk tartani, ami annak a jele, hogy

a romboló vadvizeket már részben sikerült levezetni.

— A háboru elmult, de a lövészárkok még megvannak és egyes társadalmi osztályok onnan lövöldöznek egymásra. A gyülöletnek ezeket a lövészárkait is el kell planirozni, hogy ezek helyén is szánthassunk és aratthassunk. Ha ilyen becsületes gárda fog mellettünk állani, akkor hiszem, hogy a vetés áldást fog hozni és az aratásban mindannyian részt vehetünk.

Hosszu, percekig tartó taps hangzott fel a kormánybiztos beszéde nyomán. Azután

Ereky Károly

állott fel szólásra, aki elsőnek a jelenlevő hölgyeket köszöntötte azzal a kéréssel, hogy az agitációs munkában szintén vegyenek részt. Majd a sajtó további támogatását kérte, amelyik ezidáig is messzemenő megértéssel támogatta ezt az igaz ügyet. Beszéde során utalt arra, hogy

az elmult rezsim hólyagpolitikusaiból hiányzott minden érzék a reális alkotásokkal szemben.

Könnyü ócsárolni az adósságcsinálókat — mondotta. — ám miből épült volna fel Budapesten mindaz a sok érték, amelyekre ma olyan büszkék vagyunk? Mindenütt a világon a városok hiteleket vesznek igénybe, hogy fellődni tudjanak. Az elmult rezsim vezére mindig a „lelki harmoniák"-ról zengett és lenézte azokat, akik a reális alkotásokat tüzték ki célul.

Ez a jövőben nem mehet igy: aki nem akar, vagy nem tud reális dolgokkal foglalkozni, az ne menjen be a főváros közgyülési termébe!

Ereky nagysikerü beszéde után Margulit Ödön és Mayr D. Gyuláné beszéltek, majd Zsiross István ezredes, a hadirokkant tömegek szervezeteinek feltétlen bizalmát tolmácsolta Ripka Ferenc személye iránt. Telcs Béla dr., Kacsóh Gyula és számos más felszólalás után a résztvevők még sokáig együttmaradtak és a további szervezés módozatait beszélték meg.

ESEMÉNYEK

Vázsonyi haragszik

Vázsonyi Vilmosnál nem ritka eset, hogy haragszik, ezuttal azonban meg kell állapitani, hogy elkeseredése teljesen jogos. Nem mondhatnánk azonban azt, hogy az események, amelyek haragját felidézték, teljesen az ő akaratán kivül történtek. A demokrata vezér maga volt az, aki az országos politikát tudatosan, vagy akarata ellenére, de belekeverte a községi politikába. Megcsináltak az országos politikában egy ellenzéki blokkot, amely törvényhozói kötelességét olyanformán oldja meg, hogy a parlamentben távollétével tündököl és a képviselő urak politikai magánvéleményüket különféle vacsorák keretében közlik azokkal, akik a bankett költségeit viselni tudják. A politikai felvilágositásoknak eme demokratikus módszere azután magával hozta azt is, hogy az együtt vacsorázó urak a községi politikában is mindenáron együtt akarnak felvonulni. Nem riasztja vissza ettől a gondolattól őket az sem, hogy a képviselő urak közül a legtöbbnek Budapesthez csak annyi köze van, hogy egy idő óta, vagy esetleg az év egyes részeiben Budapesten tartózkodnak. Vázsonyi Vilmos még csak elviselte volna, hogy Rupert Rezső városatya akar lenni, mert végre is a legutóbbi nemzetgyülési választásokon ő jelölte és ő tette ki a bukásnak az egyik budapesti kerületben. Ez mindenesetre nagyobb jogot ad Rupertnek arra, hogy budapesti városatya legyen, mint például a pacsai Drózdy Győzőnek, a bihari Szilágyi Lajosnak, a nemtudjukhovávaló Szakács Andornak, meg a többieknek. Vázsonyi Vilmos is ezt tartja és haragjának az az oka, hogy Drózdy is, Szilágyi is, Hegymegi-Kiss Pál is, meg Szakács Andor is városatyák akarnak lenni. Ő ugy találja, hogy Budapest az övé, Ehrlich G. Gusztávé és Kivovics Károlyé, nem pedig Drózdyé és Hegymegi-Kiss Pálé. Amikor elismerjük Vázsonyi jogos felháborodását, egyben tiszteletteel megkérdezzük tőle, mi a véleménye arról, hogy az egyik párt igen hangosan követeli egy ismert budapesti kávésnak a jelöltek közé való felvételét. A kávésnak — ha a demokratavezér nem tudná — egyetlen érdeme az, hogy az egyik képviselő lapját megmentette a korai haláltól. Ha pedig a haragvó Vázsonyi nem áll sarkára, megiósoljuk neki, hogy hasonló vezérférfiakhoz a közel jövőben még többhöz is lesz szerencséje és a baloldali blokk listája végeredményben kisgazdákból és lapalapitó kávésokból fog kitelni.

Társasvacsora Ripka kormánybiztos tiszteletére. A Budai Polgári Klub vasárnap este Ripka Ferenc tiszteletére rendkivül népes társasvacsorát rendezett. A megjelenteket Csészli Lukács üdvözölte. A pohárköszöntők során Ripka Ferenc mondott beszédet.

— Van itt egy mindent igérő társaság — fejtegette —, amely a keresztény jelszóval igér mindent. Ezek rólam még a kereszténységet is le akarták szedni, azt is állitották, hogy nem vagyok magyar. Az én kereszténységem nem a gyorsforralón főtt. A kisiparosokra apellál, akik a mai áldatlan viszonyok terhét viselik. Felszólalt még Kozma Jenő, Huberth Vilmos, Viraágh Béla szerkesztő, dr. Holló Árpád és Becsey Antal.

Uj rend a Rudas-fürdőben. A főváros városgazdasági ügyosztálya megváltoztatta a Rudas-fürdőben a fürdési rendet. A megváltozott rend szerint ezentul férfiak kedden, csütörtökön és szombaton egész nap, egyéb napokon csak délelőtt tiz óráig fürödhetnek. Nők hétfőn, szerdán és pénteken délelőtti tiz órától egész napon át használhatják a fürdőt. Vasárnap délelőtti tiz óráig férfiak, tiz órától üzemzártáig nők fürödhetnek.

Nagy érdeklődés mutatkozik a Meinl-cég árui iránt. Különösen a cég saját gyártmányu gyümölcsizét vásárolta a közönség nagy tételekben, mert hát az éléskamra kiürült és a gondos házigazdasszony kellő időben gondoskodik pótlásáról. Ezért csak Meinl-féle gyümölcsizt vásároljon a legközelebbi Meinl-fióküzletben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

„PYRAMIS"
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-, erőtakarmány- és bankosztály, tőzeg- és műtrágya-osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

Alapittatott 1874. évben.
FRANKL A. HERM. ÉS FIAI R.-T.
BUDAPESTEN
vasárunagykereskedés
Iroda: V., Váci-ut 6. Raktár és tranzitóraktár: V., Váci-ut 178-180.
Irodatelefonszámok: 72-36, 72-37, 72-38, 97-15.
Raktártelefonszám: 106-85.
Fióktelepek: MISKOLC—CZERNOWITZ—BUKAREST—LEMBERG—KISCHINEV.
Állandó nagy raktár minden vasáru- és szerszámcikkekben.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

SÁTORI MÓR
GIPSZ-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYÉSZETI GYÁRAK R.-T.
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 12.
TELEFONSZÁM: 51-03. MINDENFAJTA GIPSZTERMÉKEK

PARADI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyarországi ipar elepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RESZV.-TÁRS.
BUDAPEST
Központi iroda: V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 150-25 és 150-26.
Városi üzlet: VI., Andrássy-ut 16. Telefon: 49-49.
Gyár: VI., Tüzér-utca 19. Telefon: 41-71.
Sürgönycim: Elektron.
A. E. G. rendszerü komplett villamos-telepek és berendezések. — A. E. G. gyártmányu villamos-mérőkkel ellátott. — A. E. G. szálmilliók. — Összes háztartási

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 április 1. — 13. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Bárczy István

nevétől volt hangos napokon át nemcsak a városi politika, de Budapest egész élete is. Bárczy István magyon sokat s szépet alkotott Budapest érdekében, nevéhez sok dicsőség füződik s hálátlan és hazug mindenki, aki megtagadja tőle az elismerés koszoruját. Nem is tette és nem is fogja ezt tenni soha senki, a reakció lovagjain kivül, akik időnként csak azért tépdesték Bárczy István babérjait, hogy a maguk homlokának, mezteienségét és fejük kongó üresség ét leplezzék. És csodálatosképpen ezuttal Bárczy Istvánt nem multjának dicsőségei és nem alkotóerejének jövendő reménységei állitották az érdeklődés középpontjába, hanem odakerült egyetlen politikai természetü, talán nem is tuljelentékeny lépése révén, amellyel az egyik pártból kilépett és kilátásba helyezte, hogy egy másik párthoz csatlakozik. Szomoruan kell megállapitani, hogy a nagyszerü Bárczy István ezuttal csak ilyen sivár cselekedettel vonta magára a figyelmet.

Lépését és annak következményeit azonban még sem akarjuk és nem tudjuk lekicsinyelni. Megértjük azt, hogy elhagyta azt a pártot, amelynek eddig nemcsak egyik vezére, de határozottan annak legfőbb vonzóereje, igazi cégére, kirakati szenzációja volt. De nem értjük meg a másik lépést, amelyet még meg nem tett, de amelyet — mint mondják — megtenni szándékozik. Bárczy István otthagyta a Fővárosi Szabadelvü Pártot, amely pártnak csak abban az esetben volna létjogosultsága, ha Ripka Ferenc polgári pártjával kooperálva venné fel a választási küzdelmet és egyes vezérei nem abban élnék ki a főváros közönsége érdekében vélt tevékenységüket, hogy a főváros kormánybiztosának komoly és becsületes törekvéseit kontrakarirozzák. Ez a párt elvesztette létjogosultságát abban a pillanatban, amikor egész tevékenységét abban merül ki, hogy a polgárságot Ripka Ferencnek, a polgári munka megbecsülését, a polgárok jogegyenlőségét, a polgárok és munkások jobb megélhetését hirdető pártjától azzal igyekszik — bár teljesen sikertelenül — elriasztani, hogy ez a párt végeredményben a reakció szekeréhez fogja kötni magát. Ripkának és pártjának nincs szüksége védelemre ezzel a rágalomhadjáratával szemben, amely mulatságos akkor, amikor a szocalistákkal masirozó szélsőbaloldaltól származik, de amelyet felháborodással kell visszautasitani akkor, ha az a polgári szabadelvü párt egyik vezérétől származik, amely párt ugy igyekszik magát feltüntetni, mintha szintén a polgárság hatalmi tulsulyának megvédésére esküdött volna fel.

Nem sajnáljuk tehát, ha Bárczy István elhagyta ezt a társaságot. Egész Budapest polgársága nevében óva intjük azonban attól, hogy elkövesse ama könnyelmü lépést, amelytől az utolsó hónapokban több beszédében ő maga óvta a polgárságot. Nem egyszer hallottuk az utóbbi időben Bárczy István szájából, hogy: meg kell becsülni a munkásságot, amely épitő és tettekkel tényező tagja a főváros társadalmának, de a polgárságnak nem szabad magát a szociáldemokrata párt karjaiba vetni, amely bebizonyitotta már, hogy nem termett uralomra, de bebizonyitotta azt is, hogy a polgárság gyengesége révén minden alkalmat megragad a hatalom egyeduralmának kézrekeritésére. Emlékezzék vissza Bárczy István azokra a megfontolt órákra, amelyekben ezek az aggodalmai megszülettek és ne tévessze meg őt azt a hangos kérkedés, amellyel a szélsőbaloldal előre dicsekszik soha el nem érendő választási sikereivel. De ne tévesszék meg őt a káprázatos igéretek és dicsőitések sem, amelyekre az a szélsőbaloldali tábor készségesen hajlik akkor, amikor Bárczy István csillogó nevét viheti bele a választási küzdelembe. Tudjuk nagyon jól, hogy elszórták lábai elé az igéretek szóvirágait, de ne feledkezzék meg arról a multról, amely alatt nem pártok érdekében és nem pártok üdvrivalgásai között cselekedett, hanem a székesfőváros egész közönségéért dolgozott, odaadással, szeretettel és el nem muló sikerekkel.

Nem vesztjük el hitünket abban, hogy Bárczy István nem fogja odaadni általánosan becsült nevét kortescélokra. De egyébként sem vagyunk pesszimisták az elmult napok eseményeivel szemben. Bármilyen megrázkódtatás történt is, bármennyire a szethullás jelenségei tárulnak szemünk elé, mégis az a reménységünk, hogy most érkeztünk el a pillanathoz, amely megindítja az eredményes munkát, az egységes polgári front kiépitése érdekében. Azt hisszük, olyan események játszódtak le, amelyek minden polgári politikusnak kötelességévé teszik, hogy papirossal és cerzuával a kezükben leüljenek és számitsák ki az esetőségeket. Ne épitsen többé senki légvárakat, hanem fogjon össze az egész polgárság a reakció letörésére. A kilátástalan szocialista győzelem nem törné le a reakciót, hanem uj életre keltené. Azok az urak, akiket Bárczy István most elhagyott és akik a fővárosi politikában, Budapest kommunális életében eddig semmi szerepet nem játszottak, egymagukban porszemnyi jelentőségüek. Csak az egységes polgári front lehet az, amely letöri a reakciót és amely megóv egy ujabb szocialista kisérletezés szomoru következmétől. Az elmult napok eseményei csak erről győzhetnek meg bennünket és miután Budapest polgársága is ezt vallja, a polgári politikusoknak is félre kell tenniök minden hiuságot, minden egyéni érdeket, sőt minden sértődöttséget és a nagy cél érdekében, a polgárság békéje, a polgárság munkája érdekében egyesülni kell.

A hólyagpolitikusok városházi uralmának alkonya

A „Fővárosi Hirlap" számára irta: **Ereky Károly**

A választási harc teljes erővel megindult. Az egyik oldalon, ahol legkorábban kezdték meg a fölvonulást, az élen Wolff Károly sántikál. Érthetetlen, mit akar tulajdonképen ez a levitézlett fővárosi vezér. Mikor felszólal a gyüléseken és arról beszél, hogy a lelkeket magas porréteg lepte el, akkor mindig eszembe jut, hogy ez a politikus is azoknak a sorsára jutott, akik nem alkottak semmit sem és azt hiszik, hogy a közönyösség porrétege magától rakódik le a szivekre, nem pedig azért, mert ő maga nem tudott eredményeket produkálni. A keresztény községi politika teljesen meddő volt, tehát természetes, hogy a választási harcokban nem sokat számit az, hogy most teljes erővel ütik a dobot és hangzatos frázisaikkal igyekeznek a közvélemény figyelmét magukra irányitani. A nagyközönség józan fölfogása csak ennyit kérdez: Hol az eredmény? Mit végeztetek az alatt az idő alatt, amig a hatalmas többség a kezetekben volt? És már ki is mondta az ítéletet, ugy hogy hozzávetőleges számitás szerint

a Wolff-párt felgiöljebb 30—35 taggal fog megjelenni a közgyülésen.

A másik oldalon szintén nem a legrózsásabb a helyzet, mert a közönség már az összes politikusokat mint többségi embereket látta a fronton és — bár nem is olyan intenzitással, mint Wolfftól, aki időrendben utolsónak rendelkezett a többség felett, — tőlük is joggal kérik számon: Ti is voltatok többségben és mégsem tudtátok dolgotokat ugy végezni, hogy ne következtek volna be a katasztrófák! Bárczy neve az egyetlen fényes csillag, amelyhez az alkotás nemes munkája tapad. Bárczy István volt az a merész politikus, aki 300 millió aranykoronát vett fel külföldi kölcsönképen és invesztálta Budapest közmüveibe. Bárczy István — hirek szerint — a baloldali blokkhoz csatlakozott és ezáltal jelentős erősséget vitt magával. Bárczy nem volt ugyan vérbeli politikus, hanem tulajdonképen előkelő poziciót betöltő magas hivatalnok, aki, mint Budapest polgármestere, ügyesen tudta a pártpolitikusokat és a többséget megszerezni alkotó munkájához. El tudom képzelni, hogy Bárczy István maga nem politikai organizátor és voltaképen nem is állanak mögötte választótömegek oly értelemben, mint Vázsonyi, vagy a szociáldemokrata-vezérek mögött, de Bárczy neve nagy erkölcsi értéke annak a pártnak, amelyhez tartozik. Nevéhez füződik Budapest fénykora és ha nagy alkotásai értékét az infláció egy pillanatra elhomályositotta is, ma már tisztában vagyunk azzal, hogy ezek az értékek valorizálódtak és aranyban többet érnek, mint az az adósság, amelyet a külföldön csináltunk miattuk.

A középső pártok sorsa most van kialakulóban. Az élen Ripka pártja halad, amely nagyszerüen kiépitett szervezeteivel napról napra nagyobb tömegeket hódit. Annyi kétségtelen, hogy a szélsőséges irányokkal szemben a polgárság rokonszenve ehhez a párthoz huz.

Ha azonban nemcsak a hangulatot vesszük mérvadónak, hanem a számadatokat is, akkor a következő kép bontakozik ki előttünk. Statisztikai adatok szerint az 1922-es választások alkalmával 310.000 választó szavazott le Budapesten. A legujabb listák szerint a választók száma nem lesz 300.000; jelenleg 286.000 biztos választó van és még néhány ezer, ezeknek a sorsa azonban bizonytalan, mivel a közigazgatási biróság dönt afelett, hogy fölvehetők-e a választói listák függelékébe. Ha azonban a 286.000 szavazót minden hangulat nélkül, csupán a számadatok alapján — az 1922-es adatokat véve alapul — felosztjuk a szocialisták, demokraták és liberálisok és a Wolff-pártiak közt, akkor azt kapjuk, hogy a 250 fővárosi bizottsági tag közül 90 szociáldemokrata, 62 demokrata, 23 liberális és a többi 75 Wolfpárti. Ez az eredmény áll elő, ha tisztán matematikailag vesszük az 1922-ben leadott szavazatok számát és fölosztjuk a megválasztandó 250 bizottsági tag között.

Ez az oka, hogy

Baracs Marcell már 1922-ben a közgyülésen hangoztatta, hogy Wolff Károly nem képviselt Budapest többségét,

aminthogy nem is képviselte, azonban a dolog természete szerint, miután a közgyülés törvényesen meg volt választva 1923 december 31-ig, dacára annak, hogy nem képviselte a többséget, mégis csak a többségi jogot gyakorolta a város élén. A fájdalmas az egészben az, hogy nem helyesen nem okosan, nem reálisan gyakorolta a hatalmat, mert a csillogó frazeológia még nem elegendő arra, hogy a közönség politikai igényeit kielégitse. A helyzet tehát csak romlott 1922 óta és azt hiszem, nem tulzok, ha azt mondom, hogy az 1922-es választók számaránya, amelynek alapján Wolffék portáján 75 bizottsági tag jutott mandátumhoz, nincsen meg és legföljebb 30—35 bizottsági tagot fog magának a Wolff-párt erős agitációval megszerezni.

Ami a közgyülést illeti, bármiként alakul is ki a helyzet,

semmiféle körülmények közt sem szabad a közgyülésen nagy világnézeti harcoknak lefolyniok.

Természetesen nem lesz lehetséges megakadályozni azt, hogy a baloldali blokk részéről beküldött fővárosi bizottsági tagok ne támadják és ne kritizálják azt a szerencsétlen politikát, amelyet Wolff folytatott. Az első időben persze Wolffnak még lesz alkalma világnézeti kérdésekről beszélni, ez azonban nem fog soká tartani, mert az élet parancsolóan követeli, hogy a főváros közigazgatási és közüzemi problémáival foglalkozzék a közgyülés és természet szerint

a hólyag-politikusok helyett csak azok jutnak majd szóhoz,

akik ismerik a tényeket, ismerik a közigazgatás és a közüzemek összes alkotó elemeit és ezekben a vitákban Wolff vezér már nem fog résztvenni, mert hiszen egy „világnézeti" politikusnak nem lehet lereszkednie a kéményseprés, szeméthordás, gázvilágitás és egyéb földi anyagiasságok tárgyalására és igy éppen olyan jelentéktelen szerepet fog játszani a közgyülési teremben, mint most a nemzetgyülésen.

Ennek magától értetődő következménye az lesz, hogy a vezér mellől elhullnak a katonák és az a 30—35 ember, aki vele esetleg még be tudott jutni a közgyülésbe, másfelé orientálódik, olyanok felé, akik dolgozni és alkotni tudnak, akiknek van politikai jelenük és biztosan politikai jövőjük is.

A következő közgyülésnek sürgősen jóvá kell tennie azokat a mulasztásokat, amelyeket Wolff tehetetlensége okozott.

Sürgősen rendbe kell hozni a külföldi adósságok

ügyét, sürgősen gondoskodnia kell arról, hogy az üzemek és a közigazgatás viszonya szabályoztassék és ezáltal lehetővé váljék uj fővárosi hitelek megszerzése és uj, nagy közmüvek alkotása, a régiek fejlesztése.

Ebben a produktiv munkában Budapest egész polgársága, legyenek jobb- vagy balpártiak, munkások, iparosok, kereskedők, vagy hivatalnokok: valamennyien meg fogják találni egymást és az összes bontóelemek, akik csak abból tudtak élni, hogy marakodtak egymással, vagy egymást elgáncsolták, el fognak tünni a politika porondjáról. És elérkezik majd az idő, amikor csak mint rossz álomra emlékszünk vissza, hogy ezeknek az izgága embereknek a lobogóján e név volt olvasható: Wolff Károly.

A Ripka-párt meghóditotta a Terézvárost

A községi polgári-párt nagy lendülettel szervezkedik az egész főváros területén

A Ripka-párt szervezkedése a főváros összes kerületeiben hatalmas méretekben indult meg. Egymást érik a gyülések és a polgárság nagy tömegekben sereglik a békés munka és a megértő szeretet zászlója alá. Nincs a fővárosnak ma már kerülete, ahol a Ripka-párt megfelelő szervezettel ne rendelkeznék és nap-nap után a küldöttségek egész tömege jelenti be a legkülönbözőbb csoportok csatlakozását.

A szervezkedés intenzivitása azonban sehol sem érte el azt a rendkivüli lendületet, amelyet a Terézvárosban, Vázsonyi Vilmos hires kerületében látunk. Amióta magyar politika és Terézváros van, ez volt a fővárosnak a legöntudatosabb kerülete. A terézvárosi polgárság mindig megtartotta józanságát és sohasem engedte magát járszalagon vezettetni. Ez a polgárság mindenkor elvekért küzdött és sohasem bálványozott személyeket. Itt megbukott Jókai, megbukott Hieronymi és sorsát Vázsonyi sem kerülheti el. A Terézváros polgársága nem hódolt be a kurzusnak, kitartott a demokratapárt mellett akkor, amikor ez a polgári józanság és a polgári munka megbecsülését, a jogegyenlőséget és a szabadságok szeretetét képviselte. Nem hajlandó azonban a terézvárosi polgárság együtthaladni Vázsonyiékkal akkor, amikor azok a szocialisták jármába hajtják fejüket, holott nagyon jól tudhatják, mert keserü példák állanak előttük, hogy minden polgári koalició háttérbe szorul akkor, amikor a szocialisták ragadják kezükbe a hegemóniát.

Ez az egyik oka annak, hogy a terézvárosi polgárság, szakitva a multtal, vagy talán inkább szakitva azokkal, akik megtagadják a multat, Ripka Ferenc pártjába siet. Ugyanakkor azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy ebben a kerületben a Ripka-párt szervezése páratlanul agilis kezekbe, dr. Farkas József miniszteri tanácsos kezébe került. Ez a kiváló férfiu, aki csak a mult héten ragadta el a terézvárosi polgárságot nemes gondolatokkal telitett, pompás beszédével, páratlan elánnal szervezi tömött sorokba a polgárságot, amely megértette, hogy csak annak a pártnak van joga a városházi hatalmat megszerezni, amely a békés munka és a polgári vezetés alatt való megértő szeretet atmoszféráját teremti meg.

Radocza János a Ripka-pártról

A terézvárosi Ripka-párt a napokban választotta meg az egyes kerületek pártelnökeit. E választás révén

a IX. választókerület élére Füzesséry Zoltán ny. főispán,

a X. választókerület élére Radocza János,

a XI. választókerület élére Bayer Antal gyógyszerész kerültek.

Az intézőbizottsági ülésnek, amelyen ezek a választások történtek, külön ünnepi nevezetessége volt az, hogy Radocza János, Budapest eme rendkivüli tiszteletnek örvendő ősz polgára nemcsak megjelent és bejelentette aktivitását, egyben azonban nagyszabásu beszédet is mondott. Elmondta, hogy ötvenkét esztendő óta képviseli ennek a kerületnek az érdekeit, részben a parlamentben, részben a főváros törvényhatósági bizottságában. Megemlitette azt a közismert tényt, hogy a Terézvárosnak alig van polgára, akihez személyes nexus ne kötné. Elérkezett az életnek ahhoz a mérföldkövéhez, ahol a polgárt megilleti a teljes és tökéletes nyugalom, most azonban olyan időket élünk, hogy senki sem pihenhet. Nem lesz tehát hütlen a Terézvároshoz, aminthogy a Terézváros is mindig hü marad őhozzá. Örömmel vállalja tehát a mandátumot, amelyet neki felajánlottak és szent meggyőződése, hogy diadalra fogják vinni a lobogót. Nagy elismeréssel nyilatkozott Ripka Ferenc kormánybiztosról, aki nehéz időkben sulyos feladatra vállalkozott. Elismeri — ugymond — Vázsonyi Vilmos érdemeit, de az a tény, hogy most a szocialistákkal állt össze, minden érdemét elhomályositja. A Terézváros polgársága el van szánva arra, hogy megakadályozza 1918 felidézését, pedig a szocialistákkal való szövetkezés erre vezet. Ismételten kijelenti, hogy a Ripka-párt megalakulását a székesfőváros érdekében annyira fontosnak tartja, hogy betegsége és öreg kora ellenére kilép a passzivitásból és minden erejét a pártnak szenteli.

Radocza Jánost az intézőbizottság jelenlévő tagjai zajos lelkesedéssel ünnepelték és kijelentéseit nagy megnyugvással fogadták.

Ugyancsak ezen a gyülésen tizenöt érdekképviselet küldöttsége jelent meg, amelyek a párthoz való csatlakozásukat jelentették be.

Készülnek a Ripka-párt terézvárosi jelölő listái

A lapokban már többizben jelentek meg hiradások arról, hogy a Ripka-párt elkészült jelölő-listáival. Mindezek azonban csupán kombinációk, amelyek igen sok esetben messzeállanak az igazságtól. Tény az, hogy a Ripka-párt eddig egy kerületben sem fejezte be a jelölések megejtését. Ugy látszik azonban a Terézváros lesz az, amely legelsősorban tudja nyilvánosságra hozni majd jelölőlistáit, amelyek a vonzó nevek egész sorát tárják fel. Ezek a terézvárosi listák már nagyrészben elkészültek, egyelőre azonban még csak a listavezetők nevei kerülhetnek nyilvánosságra. Ezek a következők:

IX. választási kerület: Füzesséry Zoltán ny. főlspán, Örkény Hugó kormányfőtanácsos, a Török-gyógyszertár r. t. vezérigazgatója;

X. választási kerület: Radocza János ügyvéd, dr. Farkas József ny. miniszteri tanácsos;

XI. választási kerület: Bayer Antal gyógyszerész, Tolnay Kornél, a Máv. ny. elnökigazgatója.

Olyan nevek ezek, amelyek a főváros törvényhatósági bizottságában a legméltóbban fogják képviselni a Terézváros polgárságát.

A budai szervezkedés

A budai kerületekben most már egészen bizonyos, hogy azokat a Ripka-párt teljes mértékben elhóditotta Wolff Károlytól és barátaitól. Itt is nagy agilitással folyik a szervezkedés, amelynek egyik kiemelkedő pontja lesz az az április 2-iki zászlóbontó nagygyülés, amelyet a Ripka-párt Kelenföld—Lágymányosi szervezete a Gellért-fürdő nagy fürdőcsarnokában tart, amelyen Ripka Ferenc kormánybiztoson kivül Vass József népjóléti miniszter is megjelenik és felszólal. Itt a szervezési munkálatokat Becsey Antal, Sümeghy László közjegyző és Dinich Vidor volt nemzetgyülési képviselő végzik nagy lelkesedéssel.

Budán egyébként minden héten több helyen tart gyülést a Ripka-párt, amelynek központja a Budai Társaskörben van.

Óbudán Andréka Károly főkapitányhelyettes, Szilágyi Károly és Schmidtkunz Ferenc vezetésével szervezkedik a párt.

Nagy pártgyülés lesz legközelebb a Krisztinavárosban is, amelyet Baranszky Gyula dr. és Szombathy Kálmán hivtak össze.

A Viziváros kispolgárai külön szervezkedtek és kaszinót alapitottak a Margit-körúton, amelynek ezernél több tagja van, s a Vizivárostól elkülönitve, a régen Országút néven ismert külső Viziváros polgárságaként alapitottak pártot a városi választások idejére és ez az uj párt a Ripka-párttal kiván egybekapcsolódni. A zászlóbontó ünnepélyen az uj nagyszabásu kaszinóban, A Budai Polgári Klubban, megjelentek a Bethlen István gróf által életrehivott és Ripka Ferenc vezérlete alatt álló párt budai öt választókerületének vezérei. Az uj párt különben fuzionált a dr. Kozma Jenő vezetése alatt szervezkedő vizivárosi anyapárttal. A nagyarányu társasvacsorán felszólaltak Csézly Lukács és Hermann Béla, a klub elnökein kivül dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, dr. Kozma Jenő, Becsey Antal, Holló Árpád, a kisiparosok nevében Reiff fodrászmester és Appel József. A vacsora alatt a Polgári Klub dalárdája éneksz ámokat adott elő, amelyet az egybegyültek zajos tapsokkal honoráltak.

A Józsefvárosi Polgárok Szövetsége Bethlen miniszterelnökhöz

A Józsefvárosi Polgárok Szövetsége, amelynek tiszteletbeli elnöke dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, a napokban avatta fel központi párthelyiségét a Savoy-szálloda első emeletén lévő helyiségeiben. Ez alkalommal botfai Hüvös Iván inditványára a következő sürgönyt küldötte Bethlen István gróf miniszterelnöknek:

A Józsefvárosi Polgárok Szövetségének mai pártfelavató ünnepén meleg szivvel üdvözöljük Nagyméltóságodat. Olyan törvényhatóságot akarunk választani, amely meghozza a fővárosnak a gazdasági fellendülést, polgárságának a gondtalan boldogulást és jólétet. Nagyméltóságodat is mindenkor ez a gondolat vezette, ezért odaadásunkról és törhetetlen ragaszkodásunkról biztositjuk. Belopotoczky Kálmán, a Füszerkereskedők Országos Egyesületének t. elnöke, dr. Friedrich Vilmos egyetemi magántanár, a Munkáspénztár főorvosa, dr. Gaál Endre ny. államtitkár, Grünfeld Ousztáv háztulajdonos, botfai Hüvös Iván vezérigazgató, Orosi Gyula vaskereskedő, dr. Offner Oszkár háztulajdonos, Schmidt Richárd malomtulajdonos, Zeenger Béla kőfaragómester, Sperling Jenő tüzhelygyáros, Kölber Jenő kocsigyáros, és dr. Kauzel Lipót ügyvéd.

A hadviseltek csatlakozása

A Ripka-párthoz ujabban csatlakozott testületek között igen kiemelkedő jelenség, hogy a napokban bejelentették a párttal való együttmunkálkodást a Hadbanrésztvettek és Polgárok Pártja is, akiknek erőteljes egyesülete a Kertész-utca 26. szám alatt székel. A hadbanrésztvettek küldöttsége Zsiross István ezredes vezetésével jelent meg Ripka Ferenc kormánybiztos előtt, akinek bejelentették csatlakozásukat és biztositották őt legteljesebb támogatásukról. A Hadbanrésztvettek Pártja egyébként április 17-én a Vigadóban nagygyülést tart, amelyen megjelenik Ripka Ferenc kormánybiztos is.

Egyéb gyülések

A legközelebbi időben a Ripka-párti gyülések egész sorát tartják meg. Ezek közül egyelőre a következő gyülések időpontját határozták meg:

A Kőbányai Kaszinóban (Füzér-utca 13) április 15-én, délelőtt 11 órakor lesz gyülés.

A külső Lipótvárosban a Népszállóban a VIII. választókerület polgárai gyülnek össze április 16-án.

A VII. közigazgatási kerület XIV., XV., XVI. választási kerület választói az állami kereskedelmi iskolában (Thököly-ut és Aréna-ut sarok) tartanak gyülést.

A XXI. választási kerületben Ereky Károly elnöklésével lesz gyülés, amelynek helyét és időpontját eddig nem határozták meg.

Budán csak egyszer volt kutyavásár

Wolffék már a jelölteket is kötéllel fogdossák

Wolff Károly és pártja a legelkeseredettebb erővel dolgozik, hogy pozíciójából megmentse azt, ami még megmenthető. Kétségtelen tény az, hogy gyülésekben, szónaklatokban, a jelszavak halmozásában ők vezetnek, egyetlen párt sem szerepel annyit a hordón, mint ők és egyetlen párt sem feszíti meg erejét annyira, mint amennyire ők cselekszik ezt. Mégis szinte ők maguk szabad szemmel is láthatják, mint áldozik le a csillaguk még ott is, ahol azt hitték, hogy az a legfényesebben ragyog.

Ma már egyébként bebizonyosodott azt is, hogy

nemcsak Wolff Károly pártja bukott meg, de őt magát, a nagy Wolffot, szintén elérheti egyéni végzete.

Elmondtuk már máskor is, hogy Wolff Károly már a saját hazájában sem próféta és a második kerületből, ahol ellenállhatatlannak és legyőzhetetlennek hirdette magát, fel kellett szednie a sátorfáját és át kellett vitorláznia az első kerületbe, ahol még reméli, hogy listája élén talán bevovagol a közgyülési terembe. Helyzete tehát tarthatatlanná vált a Vizivárosban, ahol a második kerület polgársága a békebontó Wolffék iránt való elkeseredésből, pártállásra való tekintet nélkül egyesült a községi választásokra és megalakitotta a Budai Polgárok Szövetségét.

Megugrottak hát a Vizivárosból, de a Krisztinavárosban sem fogadták őket valami szivesen, aminek legélénkebb jele, hogy

a Krisztinavárosban már nemcsak, hogy választóik nincsenek, de jelölteket is csak kötéllel tudnak fogni.

Mutatja ezt az a tény, hogy a Krisztinavárosban összeállitott választási listájukon csak 4 ismert nevet tudtak a lista élére állitani, hogy elpártolt korifeusaik helyét azután ismeretlen, soha nem hallott nevekkel töltsék ki. A krisztinavárosi Wolff-párti listának négy első neve ugyanis wolfenaui Wolff Károly, Schlachta Margit, Joanovits Pál dr. és Szigethy János. Az utánuk következő nevek azután teljesen ismeretlenek és csak azt hirdetik, hogy Wolff Károlyt és barátait nemcsak a választók hagyták el, de elhagyták azok a hivei is, akik négy esztendőn át a közgyülési teremben támogatták. Hogy nem valami nagy lelkesedéssel történt ez a támogatás, azt mindenesetre élénken bizonyitja az, hogy az első pillanatban, amikor megszabadulhattak a régi terror alól, s amikor visszanyerhették szabad akaratukat, odébb álltak és elhagyták a rettegett vezért. Vigasztalásukra még az sem szolgálhat, hogy ez a négy név, amely a krisztinavárosi lista élén szerepel, szerintük kenterben ér célt, mert Budán nagyon kétségesnek tartják még azt is, hogy legalább a régi Wolff-párti vezérek mandátumhoz jussanak.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület, Gróf Zichy Jenő-u. 11.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Krausz Simon utóda Szana Zsigmond lesz

Egry Aurél dr. közvetit White és Krausz Simon között

Megirta a Fővárosi Hirlap, hogy Mr. White, az Angol-Magyar Bank angol részvényeseinek delegáltja, egyik elkeseredett pillanatában kereken kijelentette, hogy „Der Herr Krausz muss sein Hut nehmen und gehen". Az, amit White ur ezzel mondani akart, ma már befejezett dolog. Hogy a válság teljesen érthető legyen, vissza kell emlékezni annak előzményeire. Ismeretes, hogy White elődje Isaacs volt, aki az Angol-Magyar Banknál a Marconi-Társulatot képviselte és annak egyben alelnöke is volt. Isaacs, bár nem önszántából, de lemondott alelnöki tisztségéről és egyben kilépett az Angol-Magyar Bank igazgatóságából is. Helyébe a Marconi-Társaság Mr. Whitet nevezte be a bank igazgatóságába.

Mr. White megbizatásának megfelelően elsősorban reviziót rendelt el a banknál.

A revizió során igen furcsa dolgok derültek ki,

mert az Angol-Magyar Bank könyveiben különös tételeket talált. Ezek között a tételek között szerepelt 6¼ milliárd adósság Krausz Simon részéről és 1½ miliárd Friedmann Ernő részéről. Volt azonban még egy másik meglepetés is. White ugyanis talált egy szerződéses megállapodást, amelyet az Angol-Magyar Bank Bedő Mórral, a neves ügyvéddel kötött és amely szerződés Bedőnek öt évre, évi 10,000 dollár fizetést biztositott. Ezzel szemben természetesen Bedő is vállalt kötelezettséget, amennyiben a bank fontosabb jogi természetü ügyeinek kezelését vállalta.

Mr. White, akinek egyébként Bécs a székhelye, amikor ezeket a dolgokat megtudta, két izben is leutazott Budapestre, de hiába, mert

Krausz Simont, aki normális körülmények között mindenütt ott van és mindenütt szerepel, sehol sem találta.

Kereste a lakásán, kereste a Ritz-szálloda 23. számu szobájában és mindenütt, de mindenütt hiába. Krausz Simon eltünt, mint a kámfor.

A sikertelen detektivmunka után White dühösen ment vissza Bécsbe és kemény jelentést küldött Londonba, egyben pedig megszakitott Krausz Simonnal minden néven nevezendő összeköttetést.

A dolog nagyon elmérgesedett, amikor egy ismert előkelő bécsi publicista, aki történetesen Budapesten tartózkodott, azt az ajánlatot tette, egyrészt Whitének, másrészt Krausz Simonnak, hogy ő majd megfelelő közvetitő utján igyekezni fog a felmerült ellentéteket eliminálni. Az ajánlatot mind a ketten elfogadták és a szóbanforgó publicista

felkereste Egry Aurél dr.-t, aki vállalta is a közvetitést.

A tárgyalások hamarosan megindultak és Krausz Simon a megbeszélések során kijelentette Egry Aurélnak, hogy

elvben hozzájárul ahhoz a megoldáshoz, hogy a banktól eltávozik.

Ez egészen természetes is volt, hiszen Mr. White igazolta Egry Aurél előtt, hogy a részvénytöbbség az angolok kezében van és ha Krausz Simon önként nem távozik, összehivatja a közgyülést, amely azután meneszti Krausz Simont.

Ezidőszerint a tárgyalások szünetelnek, mert Krausz Simon szombaton külföldre utazott. Előbb Párizsba megy, ahol Isaacs-sal találkozik, majd onnan Londonba látogat el. Utazásának tulajdonképeni célja azonban ismeretlen.

Megemlitést érdemel, hogy az angolok megbizásából

Szana Zsigmond, a Temesvári Bank és Takarékpénztár volt vezérigazgatója végezte az Angol-Magyar Banknál a reviziót.

Hogy ezt a fontos megbizatást reáruházták az angolok, pénzügyi körökben ugy magyarázzák, hogy Szana Zsigmond a jövő embere és Krausz Simon távozása után ő lesz az Angol-Magyar Bank vezérigazgatója.

Kiméletlenek és könyörtelenek az adófelszólamlási bizottságok

Az adófelszólamlási bizottságok megkezdték a fővárosban működésüket. Az adófelszólamlási bizottságok polgárokból alakultak s az lenne a hivatásuk, hogy a kincstárral szemben legyen egy olyan fórum, amely megvédelmezi a polgárságot az adófelügyelőségek tulbuzgósága, tévedése, esetleg telhetetlensége ellen. Fellebbezési fórumnak szánta a kormány az adófelszólamlási bizottságokat, ahol az adóvallomások alapján kivetett adók kerülnek tárgyalásra és revizióra.

de ez a fellebbezési bizottság eltévesztette hivatását

és olyan fórummá fokozta le magát, amely legtöbbször figyelembe sem veszi a polgárság kifogásait, hanem jóváhagyja a kincstár által megállapitott adókat. Az idén általános volt a panasz a magasra szabott adók miatt és a polgárság a maga kebeléből alakitott felszólamlási bizottság igazságszeretetében reménykedett. Ez a reménykedés koránnak bizonyult, az adófelszólamlási bizottságok itt-ott csökkentették néhány százalékkal a kivetett adókat.

de a legtöbb esetben a kincstár kiküldöttjének referátumához s nem a polgárok felszólamlásához tartották magukat.

Az adófelszólamlási bizottság ilyenformán elvesztette létjogosultságát a polgárság szempontjából, ami nem jelenti egyuttal azt is, hogy feleslegessé vált a kincstár szempontjából. A kincstárnak értéket jelent ez a fórum, mert valahányszor az adófizető polgárság a kincstár igazságtalan adómegállapitásai miatt panaszkodik,

a kincstár az adófelszólamlási bizottságokkal fedezi magát

s azt mondja, hogy az ő adómegállapitásai hogyan lennének igazságtalanok, amikor a polgárságból alakitott feszólamlási bizottság a legtöbb esetben változatlanul meghagyta a kincstár adókivetéseit. A helyzet tehát az, hogy a polgárságnak van egy fellebbezési fóruma, amelyből a kincstárnak van haszna,

mert ez a fórum az igazságosság pecsétjét üti rá arra, amit a polgárság igazságtalannak tartott.

Hogy a polgárság panaszai a kincstár tulzásai miatt mennyire jogosak voltak, azt eléggé bizonyitja a pénzügyminiszter nyilatkozata. Mikor a polgárság panaszai egyre hangosabbak lettek, Bud János pénzügyminiszter kijelentette, hogy

jóváteszi a méltánytalanságokat s olyan utasitásokat ad a felszólamlási bizottságoknak, hogy vegyék figyelembe a polgárok panaszait,

hozzák összhangba az adókat a polgárság teljesitőképességével s legyen gondjuk arra, hogy a polgárság ne vérezzék el egészen kötelességei teljesitése közben. Hogy ezeket az utasitásokat megkapták-e vagy sem az adófelszólamlási bizottságok, nem tudjuk, de az eredmények azt mondják, hogy az adófelszólamlási bizottságok ugyanoly kiméletlenséggel járnak el, mint az adófelügyelőségek. Az adózó polgárság mindenütt kiméletlenséggel, megnemértéssel, kételkedéssel és bizalmatlansággal találkozik. Valótlannak veszik állitásait, nem hederitenek tárgyi bizonyitékaira s az egész felszólamlás merő formasággá fokozódik le.

Pedig az általános gazdasági helyzet, az összeomlott exisztenciák sokasága annyira köztudomásu, hogy tárgyi bizonyitékok sem kellenek annak igazolására, hogy a nagy adóterheket nem birja el az iparos- és kereskedőosztály. A pangás általános és ha a felszólamlási bizottságokban nem tengene tul az az ambició, hogy az államnál érdemekre akarnak szert tenni, akkor abból a feltevésből kellene kiindulniok a legtöbb esetben, hogy a magas adót indokolatlanná teszik ugy az általános viszonyok, mint az egyéni körülmények, az adóleszállitást tehát minden esetben komoly mérlegelés tárgyává kell tenni. Hát méltányos eljárás, hogy a polgárság 1925-ben az 1923. évi vagyoni és jövedelmi és kereseti viszonyok után fizesse az 1923. évi adókat? Az 1923. évi gazdasági viszonyok gyökeresen megváltoztak, mégpedig az adóalanyok kárára: a gazdasági viszonyok lerongyolódtak.

ami 1923-ban volt, annak ma már nyoma is alig van.

Az 1923-iki adóalanyok legnagyobb része tönkrement, vagy alaposan lesorvadtak. És akinek 1923-ban milliós jövedelmei voltak,

hogyan fizessen azután ma adót, amikor az utolsó másfél esztendő elvitte vagyonának még a roncsait is.

Valakinek 1923-ban négyszobás lakása volt. A megváltozott viszonyok következtében kénytelen volt feladni a négyszobás lakást és kétszobásba költözni. Minthogy azonban az 1923-iki adókat 1924-ben vetik ki az 1923-iki helyzet alapján, 1924-ben egy kétszobában lakó polgárra négyszobás lakás után vetik ki az adókat, vagy legalább is a négyszobás lakáshoz alkalmazkodnak, amikor az illetőnek vagyoni viszonyait mérlegelik. Hát fizethet valaki 4 szobás lakásnak megfelelő anyagi viszonyok után adót, ha kényszerüségből 2 szobás lakásba kellett átköltözni? Egy másik példa: Valaki 1923-ban cselédet tartott. 1924-ben a változó viszonyok folytán kénytelen volt cselédjét elbocsátani. Az adófelszólamlási bizottság 1924-ben megkérdezte: Van-e cselédje? Az adóalany szerényen eleli: Nincs. Mire a felszólamlási bizottság elnöke megnézi az adóvallomási ivet és diadalmasan csap le az adóalanyra: De 1923-ban volt. És megadózatja az adóalanyt a cseléd után, aki volt, de a jobb vagyoni viszonyokkal együtt eltünt. Hát honnan vegyünk rossz viszonyok között annyit, amennyit csak jobb viszonyok között adhatunk volna az államnak? Hogy polgárok, akik maguk is végigcsinálták ezt a borzalmas gazdasági világot, nem ismerik fel ennek az adózási rendszernek abszurd voltát, az szinte elképzelhetetlen. Hiszszük, hogy Bud János megérteti velük eljárásuk onák voltát.

A Jegybank közgyülése A Magyar Nemzeti Bank szombat esti közgyülésén Popovics Sándor elnök röviden vázolta a Jegybank keletkezésének történetét, a főtanács kinevezését és a személyi változásokat, amelyek a tanácsban történtek. Ezután bejelentette, hogy a főtanács három tagja: Meskó Pál, Somssich László gróf és Weisz Fülöp kisorsolás következtében a tanács tagjai sorából kilépnek és igy a nevezettek helyett ötévi időtartamra uj tagokat kell választani. Ezután Breszl Jakab a számvizsgálók jelentését, Scheuer Béla vezérigazgató a jövedelem felosztására vonatkozó javaslatot terjesztette elő, melyeket a közgyülés egyhangulag elfogadott, majd megejtették a választásokat és a főtanács tagjaivá megválasztották Meskó Pált, Somssich László grófot, Weisz Fülöpöt, továbbá az elhunyt főtanácsagok helyébe Belatiny Arturt, Ernyei Károlyt, Scitovszky Tibor dr.-t és Szurday Róbertet. A közgyülés végül elfogadta az igazgatóságnak az alapszabályok módositására vonatkozó javaslatait. Popovics Sándor köszönetet mondott a közgyülésen megjelent részvényeseknek és az ülést este nyolc órakor bezárta.

TUNGSRAM

Bárkinél vásárol

TUNGSRAM

LÁMPÁT

a kitünő minőségért az

Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.

szavatol.

A Pénzintézeti Központ közgyülése. A Pénzintézeti Központ igazgatósága hétfőn délben ülést tartott, amelyen bemutatták az évi jelentést s a mérleget és az igazgatóság az idei közgyülés határnapjául április 23-át tüzte ki. Foglalkozott az igazgatóság a kamatláb leszállitásának ügyével is és elhatározta, hogy mindennemü kihelyezése után az eddig számitott kamattételeket két százalékkal mérsékelni fogja. Igy a Pénzintézeti Központ leszámitolási kamatlába mostantól kezdve 13—16 százalék között fog mozogni. Az igazgatóság végül elhatározta, hogy több uj pénzintézetnek a felvételét fogja inditványozni a harmadik kuriába az április 23-iki közgyülésen.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank közgyülése. A Magyar Jelzálog-Hitelbank közgyülésén az igazgatóság előterjesztette a bank külföldi hitelezőivel létrejött, immár végleges megállapodásokat, melyeket a közgyülés teljes terjedelmében elfogadott. Elhatározta továbbá a közgyülés, hogy ezen megállapodások értelmében a bank alaptőkéje 132.000 darab, egyenként 10.000 korona névértékü B-jelzésü részvénynek a tartalékalapok terhére leendő kiboesátása utján 9.570 millió koronára emeltessék. Ezen B-részvények osztalékjogosultsága az A-részvények osztalékának egytizedrészét teszi és a részvények forgalom tárgyát nem képezik, hanem összességükben a külföldi pénznemre szóló kötvények birtokosai összességének szolgáltattatnak ki. A közgyülési az 1924. évre szóló osztalék összegét 3000 koronában állapitotta meg, mely összeg ez évi augusztus hó 1-én kerül kifizetésre, minthogy ezen időpontban esedékes évenként a kötvények fix és változó kamata. Az igazgatóság uj tagjává Gavarry Fernand meghatalmazott miniszter ur (Páris) választatott meg. A közgyülés után megtartott igazgatósági ülésen megállapitást nyert, hogy a hitelezőkkel kötött kedvező megegyezések alapján a Magyar Jelzálog-Hitelbank rendezése immár véglegesen tető alá jutott. Báró Madarassy-Beck Gyula elnök erre való tekintettel javasolta, hogy az intézet vezetése a mai a közgyülési határozatok értelmében létesitett uj szervek bekapcsolásával reorganizáltassék, hogy ő maga a vezérigazgatói teendők alól felmentessék és hogy részére igazgatósági elnöki állásában továbbra is az intézet felső irányitásában és a külföldi kapcsolatok ápolásában való intenziv résztvétel tartassék fenn. Az igazgatóság báró Madarassy-Beck Gyula ezen javaslatát, a felhozott indokok tekintetbevételével, magáévá tette és ismételt köszönetét mondott neki az igen nagy szolgálatokért, melyeket az elnök a multban és az intézet reorganizációja alkalmával az intézetnek tett.

A Lipótvárosi Takarék osztaléka. A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Rt. közgyülése az 1924. évben elért 1.117,301.357 korona tiszta nyereségből 500 korona (a mult évben 250 korona) osztalék kifizetését határozta el. Az esedékes szelvény március 31-től kerül beváltásra.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt. folyó hó 26-án tartott közgyülése elhatározta, hogy 1924. évi 2.042,924.177 K nyereségből (1923. évi 533,035.047 K-val szemben) részvényenként 2000 K osztalék (előző évben 600 K) fizettessék ki f. hó 30-tól kezdve.

A Budapesti Takarék- és Vásárpénztár Rt. XVII. üzletévének közgyüléséről közli: A mérlegszerinti tiszta nyereség 5.139,311.000 korona. A XVII. számu osztalékszelvényt az intézet április 1-től kezdve részvényenként 800 koronával váltja be az intézet vásárpénztári főosztályának a marhavásártéren és a sertésvásártéren, valamint bankfőosztályának a központi városháza Károly-köruti részén és fiókjának a központi vásárcsarnokban lévő pénztárainál. Az intézet alaptőkéje 900 millió, tartalékalapja pedig 7 milliárd.

BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR
1925 ÁPRILIS 18—27-ig.
Rendezi a
Budapesti Keresk. és Iparkamara.
Nagy arányu vizum- és utazási kedvezmény a bel- és külföldi vasutakra is.
Lakáselőjegyzés.
Kiállitók jelentkezhetnek
és felvilágositás nyerhető a
vásárirodánál, V., Szemere-utca 6.

SZÓRAKOZÁS

A „Csibi" 25-ik előadása hétfőn volt a Magyar Szinházban, amely ezzel a darabjával az idei legnagyobb és leknépszerübb vigjátéksikert érte el. A jubiláló „Csibi" a „Magnetic" pénteki bemutatójáig minden este, azontul pedig az uj darabbal váltakozva szerepel a müsoron, mindenkor Bajor Gizi, Csortos Gyula, Mészáros Giza, Z. Molnár, Latabár remek együttesében.

Vaály Ilona, Somogyi Nusi, Nádor, Boross, Vendrey sikerkoszoruzta együttese minden este a Blaha Lujza-Szinház diadalmas uj Stolz-operettjében, a „A feleségem babája"-ban.

„Én már ilyen vagyok", a Belvárosi Szinház kacagtató slágere szerda és szombat kivételével minden este szerepel a müsoron, mindannyiszor Titkos Ilona, Gombaszögi Ella, Kertész, Tarnay, Gárdonyi brilliáns vigjátéki együttesében. Szerdán a szinház téli szezónjának kiemelkedő bohózati sikere, a „Ki babája vagyok én" ünnepli 50-ik előadását, ugyancsak a nagyszerü Titkos Ilonával, Tóth Böskével, Kertésszel, Tarnayval. Szombaton Fodor László nagysikerü vigjátéka, „A nagyságos asszonyt már láttam valahol", jövő vasárnap délután pedig Lakatos László kitünő „Fej vagy irás"-a — amelynek ez lesz első délutáni előadása — szerepel a müsoron.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01
SZŐKE SZAKÁLL
2
szenzációs darabban

A Király-Szinház e heténck minden estéjén „A császárnő apródja", Buttykay Ákos szenzációs uj nagy operettje kerül szinre Kosáry Emmy, Honthy Hanna, Király, Rátkai, Latabár, Szirmai parádés együttesében, amely ma a világ legjobb operettelőadását jelenti.

A Vigszinház e hetét természetesen a legujabb siker, Zilahy Lajos „Csillagok" cimü szinműve dominálja. Csütörtökön, valamint vasárnap is a „Csillagok"-at adják. Szombaton az „Ezüstlakodalom" folytatja fényes pályafutását. Szerdán hosszabb pihentetés után, uj betanulással a „Szerelem vására"-t játsszák. A nagyhatású szinmü a Vigszinházból indult világutjára és nemcsak minden nagy szinpadon hóditott, de mint film is páratlan sikert ért el. Pénteken a bécsi Burgtheater szinészei Octave Mirbeau „Geschäft ist Geschäft" (Az üzlet üzlet) cimü szinmüveiben lépnek fel. Főszereplők: Lotte Medelsky, Babette Devrient-Reinhold, Devrinet, Heine, Mennings, Haessermann, Schmidt, Seydelmann, Strebinger. Vasárnap délután a „Bunbury"-t adják.

ORION-FILM ORION-FILM
CORVIN-SZINHÁZ
A vidámság műsora, vigjátékok 12 felvonásban
Luftüzlet a levegőben
Játssza: Douglas Mac Lean, a „Hottentott" főszereplője.
Szókimondó kisasszony
Főszereplő: Laurette Taylor
ORION-FILM ORION-FILM

Kálmán Imre vezényel, Rózsahegyi Kálmán játssza a cimszerepet a „Cigányprimás" szerdai reprizén a Városi Szinházban. A világhirü zeneszerző hétfőtől kezdve maga is résztvesz operettje próbáin, amelyek már hetek óta folynak. A Városi Szinház mindent elkövet hogy az előadás méltó legyen Kálmán Ibréhez és hires művéhez. S igyekezetének sikerét magán a nagyszerü darabon, s a kitünő szereposztáson — Rózsahegyi Kálmán, Vigh Manci, Kolbai Ildikó, Hamvas Józsa, Galetta, Sziklai, Horti Gábor nagyszerü együttesén — kivül az a rendkivüli érdeklődés is garantálja, amely a „Cigányprimás" iránt már a felujitás első hirére megnyilvánult. A diadalmas Kálmán-operett a szerdeai reprizen kivül e héten csütörtökön és szombaton este kerül szinre a Városi Szinházban.

„Magnetic". A Magyar Szinház e hét péntekjén mutatja be Pásztor Árpád nagy érdeklődéssel várt szinművét, a „Magnetic"-ot. A szinház müvészgárdájának legjavát mozgósitja a siker érdekében. Bajor Gizi, Csortos Gyula, Törzs Jenő, Báthory Giza, T. Oláh Böske, Gombaszögi Irén, Körmendy, Toronyi, Rubinyi, Hegedüs, Várnai, Ábel, Thury, Sárossy játsszák a „Magnetic" szerepeit. Pásztor Árpád uj darabja nagyszerü rendezői és technikai feladatok elé is állitja a szinházat; rendezője Vágó Béla. A darab érdekes diszletei mindmegannyi látványosság, melyeket Baja Benedek tervezte.

tök, péntek, szombat, vasárnap, hétfő este fél 8 óra

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery utca 68.) vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

A Halló, Amerika! hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este a nagyszerü revüt adják. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a „Nótáskapitány" kerül szinre.

A Király-Szinház heti müsora: Minden este fél 8 órakor: A császárnő apródja. Szombat d. u. (Rákosi szinészi skola vizsgaelőadása) 3 órakor, mérsékelt helyárakkal: A csárdáskirálynő. Vasárnap d. u. 3 órakor mérs. helyárakkal: Marica grófnő.

A Magyar Szinház heti müsora: Szerda, csütörtök: Csibi. Péntek (először), szombat, vasárnap, hétfő: Magnetic. Vasárnap d. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Altona.

A Belvárosi Szinház heti müsora: Szerda: Ki babája vagyok én; csütörtök, péntek: Én már ilyen vagyok; szombat: A nagyságos asszonyt már láttam valahol; vasárnap d. u. 3 órakor mérs. helyárakkal: Fej vagy irás; este fél 8 órakor és hétfőn: Én már ilyen vagyok.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. oocooo TELEFON J. 21-16.
Áprilisi uj
világvárosi varietéműsor
Kezdete 10 órakor.

A Blaha Lujza-Szinház heti müsora: Minden este fél 8 órakor: A feleségem babája. Vasárnap d. u. 3 órakor mérs. helyárakkal: Szulamit. Hétfő: A feleségem babája.

Renaissance Szinház. Szerda: „Őszi szerelem". Csütörtök: „Az árnyhalász" (e szinpadon először). Péntek: „Az árnyhalász". Szombat: „Őszi szerelem. Vasárnap délután: „Szeretni"; este „Őszi szerelem".

TELEFON: 14-22. KIS KOMEDIA VI., RÉVAI-U. 18.
Minden este BOTT és STEINHARDT felléptével az uj áprilisi müsor. Kezdete fél 9 órakor.

Városi Szinház. Szerda: „A cigányprimás" (e szinpadon először). Csütörtök: „A cigányprimás". Péntek: „Fraskita". Szombat: „A cigányprimás". Vasárnap délután: „Mályvácska királykisasszony"; este: „Fraskita".

A Royal-Apollóban tökéletes sikert aratott Rádius-Paramount remekműve, a „Tizparancsolat". A világ leghatalmasabb filmje! Csak két előadás: negyed 7 és 9 órakor.

A Kamara nagysikerü müsora! „Sybill", Lia Mara kalandorfilmje 5 felvonásban. „A valcerkirály", Biedermeier-regény 6 felvonásban. Előadások fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

Március 27-től
Tizparancsolat
(Szózat az emberiséghez)
A világ leghatalmasabb filmalkotása
Eredeti kisérőzenével
Az énekkart
MÜLLER KÁROLY
vezényli
Kizárólagos joggal a
ROYAL APOLLÓ-ban
CSAK KÉT ELŐADÁS. ½7 és 9 ÓRAKOR
RÁDIUS-PARAMOUNT VILÁGATTRAKCIÓ

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Fülünkkel

...

Budapestet megmenteni

valószinüleg ennek a városnak minden polgára szeretné. És boldognak kellene lenni ennek a városnak, ha őszintén és becsületesen minden politikai párt, amelyek olyan sürün vesznek részt a községi választásokban, ezt irta volna fel zászlajára. Milyen szép is lenne, ha senkinek más törekvése nem volna, minthogy boldoggá, egészségessé, széppé és gazdaggá tegye Budapestet. Milyen lélekemelő volna, ha emellett a törekvés mellett eltörpülnének az egyéni hiuságok, számüzve lenne az önös érdek és senki másra nem gondolna, csak Budapest lakosságának boldogulására. Egyetlen szerencse, hogy tényleg vannak ilyenek, de aligha hinnők, hogy ezek ott találhatók, abban a társaságban, amely négy esztendeig kormányzott és négy esztendőn át szomoru helyzetbe juttatta Budapestet és népét. Ha van városi politika, amely Budapesten megbukott, akkor az legelsősorban Wolff Károlyé és barátaié. Hogy mennyire tudja ezt Budapest lakossága, alaposan ki fog derülni a választásokon és csodálatosképen a magyar politika legfurcsább naturburscha, Friedrich István mégis azt a következtetést vonja le, hogy „Budapestet csak a legszélsőségesebb keresztény politika mentheti meg." Szeretnénk tudni, miből vonja le ezt a következtetést Magyarország legtogikusabb fejü, volt miniszterelnöke. Hát a Wolff-párt már csak elég szélsőséges volt és még sem mentette meg Budapestet, hanem inkább tönkretette. Vagy talán ugy gondolja a mátyásföldi népvezér, hogy ő még ennél is szélsőségesebb városházi kurzust tudna csinálni? Csak azt szeretnénk tudni, hogy hol tanulta: Mussolinitől, aki nem fogadta, vagy Kemal basától, aki üldözi a kereszténveket?

Rassay Károly

nagy elbusulásában, hogy egyetlen reménységét, Bárczy Istvánt elvesztette, mindenkit felelőssé tesz a Fővárosi Szabadelvü Párt korai haláláért. Felelős és bünös mindenki, aki él, csak ők nem, akik nem tértek meg egymással, csak ők nem, akik a fővárosi liberális polgárságot két részre akarták szakitani és mindent elkövettek, hogy gáncsot vessenek annak a másik szervezkedésnek, amely békét és munkát hirdet, de — politika nélkül. Bünös természetesen Ripka Ferenc kormánybiztos is, aki elég vakmerő volt, hogy pártot alapitson és ez a pártalakitás sokkal jobban sikerüljön, mint Rassayéké. Csatát vesztett haragos embernek azonban nem szabad zokon venni azt, ha káromkodik és bünbakot keres. Be fogja még látni ő is azonban, hogy a hibát egyedül ő követte el, aki makacsul elzárkózott az egyirányu erők együttmüködésétől. Lesz majd ideje ezen gondolkozni, politikai barlangjában, ahol most olyan szomoruan, egyedül maradt.

Megalakult a nemzetgyülés Egységes Pártjának fővárosi választási bizottsága

A miniszterelnök legteljesebb erkölcsi támogatásával indul küzdelembe a Ripka-párt

A községi választások nagy hadjáratában Wolffék látszólagos egyetértéssel, de a győzelem minden reménye nélkül egyik gyülést a másik után tartják. Hasonlóképen a legnagyobb erővel folyik a szocialisták földalatti szervezkedése is, itt azonban a blokkban már az egyenetlenségek a nagy nyilvánosság előtt is felszinre kerülnek. A szélső baloldal szinte egészen nyiltan civódik egymással és Budapest közönségének szemeláttára vindikálják az egyes pártok maguknak a mandátumok valóságos imaginárius számait.

Legsulyosabb azonban az a válság, amely a Fővárosi Szabadelvü Pártban tört ki Bárczy István kilépésével. Szinte napok kérdése, hogy ez a párt, amely a mérséklet politikáját hirdette, de amely nem vonta le azt a konzekvenciát, hogy más mérsékelt pártokkal együtt kell haladnia, teljesen széthullik. Heinrich Ferenc már az első pillanatban félreállott, de számolnak azzal, hogy Ugron Gábor és Márkus Jenő szintén másfelé orientálódnak, sőt igen valószinü az is, hogy Sándor Pál és Glückstahl Samu szintén otthagyják a romokat. Egyelőre ez a folyamat alulról indult meg és a Fővárosi Szabadelvü Pártnak számos szervezete máris bejelentette a Ripka-párthoz való csatlakozását.

A Ripka-párt különben mind erősebb támogatásban részesül fölülről is, amennyiben gróf Bethlen István miniszterelnök most már nemcsak saját személyében exponálja magát, de egyben

magát az egységes pártot is szolgálatába állitja a Ripka-párt választási győzelmének.

Ebből a célból a miniszterelnök összehivta pártjának ama tagjait, akik a főváros életében erőteljesen résztvesznek. Ezen az értekezleten a miniszterelnökön és Rakovszky belügyminiszteren kivül megjelent Ripka Ferenc kormánybiztos is, aki informálta a képviselőket a választási küzdelem jelenlegi helyzetéről.

Gróf Bethlen István miniszterelnök igen határozott formában kérte meg a képviselőket, hogy mindazok, akik budapesti lakosok és a főváros életében résztvesznek, teljes erővel kapcsolódjanak be a Ripka-párt szervezkedési és agitációs munkájába. Határozottan kijelentette a miniszterelnök, hogy

az egységespárt tagjainak a községi politikában sem szabad semmiképen sem más párthoz csatlakozni, mint a Ripka-párthoz,

amelyet a kormány legteljesebb mértékben támogat és amelynek győzelmét a leghatározottabban kivánatosnak tartja. Egy képviselő kérdésére azután annyi koncessziót tett a miniszterelnök, hogy Platthy György, Viczián István és Putnoky Móric képviselők esetében méltányosság szempontjából eltekint ettől a kivánságtól és nem kifogásolja, hogy ezek hárman, régi jogon tovább is a Wolff-párthoz tartozhassanak.

A miniszterelnök kivánságára egyébként hétfőn este

megalakult Kállay Tibor volt pénzügyminiszter elnöklésével az egységespárti képviselők 14 tagu bizottsága,

amelynek tagjai lettek: Biró Pál, Dréhr Imre dr., Dinich Ödön, Erődy-Harrach Tihamér, Gaál Endre, Görgey István, Kállay Tamás, Kállay Tibor, Perlaky György, Rubinek István, Szabó Sándor, Temesváry Imre, Tamássy József és Wild József.

A miniszterelnök kivánságára ezek a képviselők a legtevékenyebben részt fognak venni a Ripka-párt választási mozgalmában.

Hétfőn este Ripka Ferenc kormánybiztos megjelent az Egységes Párt klubjában, ahol a párt tagjaival megbeszéléseket folytatott a választás esélyeiről. A kormánybiztos a pártvacsorán is résztvett, hol a fehér asztalnál Bethlen mellett foglalt helyet.

Bárczy István is résztvett az ügyosztályok összevonásának előkészitésében

Takarékossági szempontból a tervezethez ö is hozzájárult
Az előljáróságok számát tizről mindössze csak tizenegyre szaporitják

A belügyminisztornek a tanácsi ügyosztályok összevonásáról és a létszámapasztás keresztülviteléről szóló rendelete ezideig még nem érkezett le a Városházára, amely kedvező alkalmat több oldalról igyekeznek kihasználni. Mindenekelőtt Wolffék azok, akik utolsó reményüket vetik abba, hogy a rendelet még mindig nem született meg. A legfantasztikusabb hireket terjesztik, igy legelsősorban azt, hogy a kormánynak nincs is szándékában ezt a redukciós rendeletet kiadni és az egészet csak arra találták ki, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos a rendelet mumusával meg tudja őket — már mint Wolffékat — zsarolni. Ez a nevetségesen ostoba hireszteles abba a másik, szinte az örültséggel határos fantazmagóriába kapcsolódik, hogy a kormánybiztos fuzionálni szeretne a reakció sötét és bukott lovagjaival. Ezt a fuziót kivánná Ripka Ferenc — mint az ostoba álhirek mondják — kizsarolni a Zilahi-Kissek B-listájával. Ugy képzelik lázas álmaikban, hogy Ripka nemcsak életüket menti meg, de egyszersmind a belügyminiszteri fenyegető rendelet elejtésével városházi kreaturáik életét is meghosszabbithatja. Nem lehet tagadni, hogy fantáziájuk bőven van, de azután egyébbel nem is igen rendelkeznek, legkevésbbé pedig ezeknek a reménységeknek a jogosságával.

Hamarosan elérkeznek a keserü csalódáshoz, amely a létszámot redukáló rendelet megjelenését nyomán fakad, azt pedig, hogy Ripka Ferenc cserbenhagyja a köréjé sereglett liberális tábort, ők maguk sem hihetik komolyan.

Ripka Ferenc táborában nincsenek reakciósok, de nem is támaszkodhatik a kormánybiztos másra, mint Budapest komoly liberális tömegeire és azokra, akik az öt esztendős kurzusuralomtól megundorodtak és kijózanodtak a jelszópolitikából.

Ilyen körülmények között igazán nincsen szükség cáfolatokra, de maga a cáfolat is hamarosan megérkezik a miniszteri rendelet formájában. Meg fog érkezni, dacára annak, hogy Petrovácz Gyula interpellált a parlamentben és dacára annak, hogy hireket terjesztenek, amely szerint Bárczy István is minden áron meg akarja akadályozni az ügyosztályok számának redukálását. Ez az utóbbi már csak azért sem lehet igaz, mert hiszen

az ügyosztályok redukciójának tervét annakidején Bárczy István jelenlétében és közbenjöttével tárgyalták le. Bárczy eme tárgyalások idején teljesen azonositotta magát ezzel a tervvel.

Ami most már a Petrovácz-féle interpellációt illeti, előre is meg tudtuk volna adni azt a választ, amit Rakovszky Iván belügyminiszter adott. Azt kérdezte ugyanis a képviselő ur a belügyminisztertől, hogy hajlandó-e a székesfőváros adminisztrációjában tervezett létszámredukciót minden politikai vonatkozástól mentesen és a főváros autonomiájának tiszteletben tartásával foganatositani? Az utóbbi kérdésre szinte felesleges is a válasz, hiszen a Bethlen-kormány számtalanszor bebizonyitotta, hogy a legnagyobb figyelemmel viseltetik Budapest székesfőváros érdekeivel szemben, tehát

még csak feltételezni is merészség, hogy a főváros autonómiáját a belügyminiszter bármilyen módon meg akarná sérteni.

A létszámredukció kérdésébe azonban semmi szin alatt sem akar a belügyminiszter politikát belevinni. A belügyminiszteri rendeletben ügyosztályokról lesz szó, amelyeket össze kell vonni, nem pedig megszüntetni, személyi motivumok azonban a miniszteri rendelettől távol fognak állani. Hogy azután hogyan kell végrehajtani az ügyosztályok megszüntetése után a létszámredukciót, annak alapelvei már régen ismeretesek és régóta gyakorlatban vannak.

Sem a belügyminiszter, sem pedig Ripka kormánybiztos nem tehet majd arról, hogy ennek a létszámredukciónak Wolffék kedvencei esnek majd áldozatul.

Hiszen nem a belügyminiszter és nem Ripka kormánybiztos választotta harmadik alpolgármesterré Zilahi-Kiss Jenőt és ők ketten arról sem tehet-

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131 72.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. BUDAPEST Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25.

NÁDOSY TESTVÉREK UTÓDA
IV., VÁCZI-UTCA 34. STORER VIKTOR TELEFON: 82-48

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-38 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

nek, hogy a létszámapasztás régen gyakorlatban lévő alapelvei értelmében a kurzusnak oly kedves Schöberl Ferenc, Purebl Győző, Lobmayer Jenő és Barczen Gyula tanácsnokok lesznek kénytelenek nyugalomba vonulni.

Ezeknek az uraknak még csak az a vigasztalásuk sem lehet meg, hogy majd az ujonnan felállitandó elöljárói székekben helyezkednek el. A Fővárosi Hirlap-nak ugyanis az az értesülése, hogy amig a belügyminiszter létszámredukciós terve semmikép sem szenved változást, addig az uj elöljáróságok felállitására vonatkozó gondolatot ujabban erős revizió alá vették. Belátták ugyanis a belügyminisztériumban azt, hogy amikor az ügyosztályok megszüntetésével fájdalmas operációt végezve, takarékoskodni akarnak, ugyanakkor nem szabad a megtakaritott pénzt uj intézmények kreálására elkölteni. A belügyminisztert ez a megfontolás arra inditotta, hogy az

uj elöljáróságok létesitésének tervétől végleg eláljon és legfeljebb annyi fog történni, hogy a VII. közigazgatási kerületből csinálnak kettőt és igy az elöljáróságok száma tizről mindössze tizenegyre fog emelkedni.

Nincs meg a lehetősége tehát többé annak, hogy a B-listára kerülő tanácsnokok az uj elöljárói székekben helyezkedjenek el és közülük mindössze egynek van meg az a halvány reménysége, hogy az uj közgyülés, kurzusbeli multját feledve, elöljáróvá választhatja.

Ha már mindent megmenteni nem lehet, egyesek arra vállalkoztak, hogy legalább egy-egy ügyosztályt mentsenek meg.

Erős akció indult például abban az irányban, hogy a középitési ügyosztályt meg lehessen tartani.

Ezzel szemben azonban a belügyminisztériumban azon az állásponton vannak, hogy a három technikai ügyosztály kitünően összeolvadhat és egységes adminisztrációval igen jól betöltheti hivatását, aminthogy valaha a mérnöki hivatal működése ellen sem lehetett kifogás. Talán

még nagyobb az igyekezet a közgazdasági ügyosztály megmentése érdekében.

El kell ismerni azt, hogy ennek az ügyosztálynak a multban rendkivüli érdemei voltak. Annakidején, amikor még Vita Emil tanácsnok állott az ügyosztály élén, hatalmas alkotó tevékenységet fejtett ki, az intézmények egész sora dicséri ezt a multat, amelyre emlékezve, egészen természetes, hogy az érdekeltségek teljes erővel akcióba lépnek a megmentéséért. Sajnos azonban, az idő óta, hogy Purebl Győző tanácsnok került az ügyosztály élére, tagadhatatlanul erős dekadencia állott be, ami elsősorban a kurzus kereskedelemellenes törekvésének eredménye volt, másrészt azonban nyugodtan meg lehet állapitani azt is, hogy az ügyosztály uj vezetőjéből hiányzott a kezdeményező erő. Miután pedig a legutóbbi mult, a kurzus esztendei, produktiv tevékenységet felmutatni nem tud, egészen természetes, hogy a belügyminiszter ragaszkodni fog ennek az ügyosztálynak megszüntetéséhez, illetve egy másik ügyosztályba történő beolvasztásához.

Petrovácz Gyula képviselő ur, egyébként „Ripka sajtója", összefoglaló és mindenképen megtisztelő név alatt a Fővárosi Hirlap cikkeit olvasta fel. Semmi okunk nincs arra, hogy el ne ismerjük azt, hogy becsületesen és önzetlenül támogatjuk Ripka Ferenc nemes törekvéseit és értesüléseinkért is mindenkor sokkal nagyobb felelősséggel állunk heyt, mint Petrovácz képviselő ur a maga megállapitásaiért.

Események

Deutsch Lajos és Reiter Ferenc kitüntetése. A kormányzó az elmult héten Deutsch Lajosnak, a székesfőváros Elektromos Művei vezérigazgatójának a kormányfőtanácsosi, Reiter Ferenc segédhivatali főigazgatónak pedig a kormánytanácsosi cimet ajándékozta. Budapest életének két igazi kiválósága, Budapest társadalmának két rendkivül munkás tagja kapta ezt a kitüntetést. Deutsch Lajos a legnehezebb időkben szerzett érdemeket akörül, hogy az Elektromos Művek az ő kiváló vezetése alatt, dacára annak, hogy a város anyagi helyzete az uj beruházásokat nem birta ki, szinte tökéletesen teljesitették hivatásukat. Deutsch vezérigazgatói kitüntetése alkalmából Buzáth János alpolgármester meleg hangon üdvözölte és méltatta a főváros világitása érdekében kifejtett tevékenységét és nagy érdemeit. Reiter Ferenc a főváros adminisztrációjának egyik legfontosabb tényezője. A segédhivatalokban uralkodó páratlan rend és szorgalmas munka az alapja annak, hogy Budapest egész adminisztrációja kifogástalanul működhetik. Kitüntetése alkalmából őt is melegen ünnepelték tisztviselőtársai és mindazok, akiknek hosszu hivatalos működése alatt mindenkor szivesen volt segitségére.

Csupor tanácsnok beteg. Csupor József kormányfőtanácsos, a pénzügyi ügyosztály vezetője, mint részvéttel értesülünk, beteg és hir szerint hetekig távol lesz hivatalától. A főváros tanácsa és a közgyülést pótló tanácsülés Csupor betegsége alatt is letárgyalja a főváros 1925. évi aranyköltségvetését, amelyet mind a két fórum előtt Sebők főszámtanácsos fog ismertetni.

Halálozás. Sulyos csapás érte Békessy Imre kollégánkat, a „Die Stunde", „Die Börse" és a „Die Bühne" főszerkesztő-tulajdonosát. Édesanyja, özv. Békessy Antalné, egy puritánságáról és nemes szivéről ismert uriasszony, 74 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap délután ment végbe a rákoskereszturi temető halottasházából, nagy gyászolóközönség jelenlétében. Békessy főszerkesztőt a gyászeset alkalmából Bécsből és Budapestről a részvéttáviratok özönével keresték fel.

Az I. kerületi és az állatkerti körut utburkolásának versenytárgyalása. Budapest székesfőváros tanácsa az I. kerületben végrehajtandó kövezetjavitási munkákra és a VI. kerületi állatkerti körutnak a kiépitett részétől az állatkerti utig terjedő szakaszán levő makadám-kocsiut burkolatának bazaltkockára való kicserélésére versenytárgyalást hirdet. A szabályszerüen és irásban kiállitott ajánlatokat április hó 3-án délelőtt 11 óráig kell a tanács II. ut- és csatornaépitési ügyosztályához, annak vezetőjénél (Közp. Városháza II. 279.) benyujtani. A szükséges felvilágositásokat és nyomtatványokat ugyanott adják meg hétköznapokon 9—12 óra között. Bánatpénzül az első versenytárgyalásra 2 millió koronát, a másodikra 3 millió koronát kell a versenytárgyalást megelőzően, a főváros központi pénztárába letétbe helyezni. Az ajánlatokhoz bánatpénzt csatolni nem szabad. A versenytárgyalás április hó 3-án, pénteken délelőtt 11 órakor lesz a Közp. Városháza II. emelet 279. sz. helyiségében és azon az ajánlattevők, vagy igazolt meghatalmazottak jelen lehetnek. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Viszont a főváros tanácsa fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül, szabadon választhasson. Az ajánlattevők, akik ajánlatuk benyujtásakor a fővárossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak szállitóképességüket és megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe tartozik.

Apraja-nagyja elragadtatással szemléli a közismert Meinl-cég kirakatait. Ez a cég az idén is kirakatversenyt rendez előkelő fiókuzleteiben, ahol izléses ajándékkosárkák, tetszés szerinti nagyságu, formáju és összeállitásu husvéti tojások, továbbá legfinomabb likőrök, cognac és a cég utolérhetetlen kávé- és teakeverékei kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek díjtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 81-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipar elepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü híd- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-87 és 79-83.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138 03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMŰVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónáruk. TELEFON: J. 8-47.

MOLNÁR JÁNOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. a Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

Ara 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 április 9 — 14—15. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Feltámadás

Nem lehet menekülni a gondolattól, hogy szimbólikus jelentősége van annak, hogy a feltámadás ünnepe a budapesti községi választások küzdelmének szinte forrpontján köszönt ránk. Szimbólikus jelentőségének kell ennek lenni, hiszen tizenegy éve már, hogy sulyos anyagi és erkölcsi válságok pusztitják azt, amit félszázad békés fejlődése felépitett. Itt az ideje, hogy férfias elszántsággal gátat vessünk a pusztulásnak és előkészitsük a feltámadást. A kereszténység nagy ünnepén Budapest székesfőváros érdekében nem hirdethetünk nagyobb gondolatot, minthogy Budapestet ujjá kell épiteni, a lakosság terheit elviselhetővé kell tennünk és ezen a szent napon azt kell hirdetnünk, hogy merüljön el gondolatban Budapest minden polgára, mert rövidesen mindenki egy-egy téglát fog vihetni ahhoz, hogy olyan törvényhatóság üljön össze, amely alkalmas lesz erre az ujjáépitésre.

A husvéti ünnepek időt és módot nyujtanak Budapest polgárságának erre a megfontolásra. Alkalmasak ezek az órák arra, hogy mindenki szeme elé varázsolja a jövendőt. Mert tudni kell, hogy ha az uj törvényhatóságnak nem sikerül jó munkát végeznie, akkor ez szerencsétlenség lesz, amely éveken át érezteti majd keserves hatását; ha pedig jó munkát végez, akkor az a mai sulyos viszonyok megváltozását jelenti. A polgárságnak nyiit szemmel kell látnia, hogy minden szélsőséges gondolat megölni azt a békés munkát, amelyre nekünk mulhatatlanul szükségünk van. Szomoru találkozásunk volt az utolsó évtizedben mind a két szélsőséggel, amelyek közül az egyik a kereszténység, a másik meg a demokrácia kalózlobogója alatt lopakodott be a polgárság soraiba. Igenis szükség van kereszténységre és demokráciára is, de ennek a kereszténységnek a krisztusi szeretet kereszténységének, a demokráciának pedig a békét és alkotó munkát hirdető demokráciának kell lennie. Ezeket az eszméket a maguk egészében és teljességében szabad csak hirdetni, aki pedig ezeket akár kisajátitani, akár osztályozni akarja: az árulója, vagy kufára ezeknek a nagy és szent gondolatoknak.

A küzdelem, amelynek talán a közepén állunk, igen éles és nagy áldozatokat követelő. Budapest feltámadásáról van szó, ezért folyik az elkeseredett harc és éppen ez az oka annak, hogy mindenkinek nemcsak joga, hanem kötelessége is Budapest ujjáépitésében részt venni. Csak összefogó erővel tudunk a meglévő bajokon segiteni. Nincs joga senkinek ahhoz, hogy a polgárokat faji és felekezeti szempontok szerint osztályozza és visszautasitsa a segitő kezeket csak azért, mert azok más felekezetüek. A városházára olyan rezsimnek kell bevonulnia, mely mindenkit arra bir, hogy résztvegyen a békés alkotó munkában, amely ezt a várost ugy testben, mint lélekben ujjá fogja épiteni.

Mindezt azonban csak ugy érhetjük el, ha a polgárság megfelelő módon állitja össze az uj törvényhatóságot. Ha vizsgáljuk a választásra szervezkedő pártokat, három csoportot állapithatunk meg. A baloldali és jobboldali szélsőségeket, amelyek között középen áll az a szélsőségmentes párt, amelyet minden törvényes eszköz igénybevételével győzelemre kell segiteni. A baloldali pártok mai jelszavaival indult el annak idején az az aknamunka is, amelynek áldozatául esett nemcsak Budapest, hanem egész Magyarország integritása is. Megdöbbenve láttuk akkor, hogy a vezetők képtelenek voltak megállitani a lavinát, lehetetlen tehát, hogy ennek a szomoru tanulságait most le ne vonja a polgárság. A jobboldali pártok kezében viszont a nagy és fenséges gondolat, amelyet hirdetnek, nem tudott a gyakorlatban megvalósulni, mert a vezetőkben nem volt meg az erkölcsi erő, ugy, hogy a keresztény gondolatból az ő rezsimjük alatt széthuzás és gyülölködés lett. A felekezeti kérdéssel a társadalmat darabokra szaggatták. Ezek után csak természetesnek kell tartani, hogy a polgárság is egyformán elitéli a destrukciót, akár fehér lepel alatt, akár pedig vörös rongyokban jelentkezik az. Be kell látnia a polgárságnak, hogy ezeknek a rezsimeknek, amelyek meddőknek és rombolóknak bizonyultak, exponált alakjai többé vezető szerephez nem juthatnak. Meg kell alkotni tehát a nagy politikai kérdésektől és szélsőségektől mentes törvényhatóságot. Amig a városháza politizál és nem dolgozik, addig nincs meg a légkör, amely alkalmas volna az alkotó munkára. Pedig csak békés, alkotó munka az, amely elvezet Budapest feltámadásához.

A jobboldal is, meg a baloldal is összevesztek a jelölések körül

Fényes László listavezető, Bárczy polgármester, Baracs képviselő, Csilléry félrevonul, Ehrlich pártot üt és Vázsonyi tartósan és engeszfelhetetlenül haragszik

A választási agitáció a legerőteljesebb lendülettel folyik. A start felé közeledik, s igy egészen természetes, hogy egyik-másik versenyző kidől. Elsőnek Rassayék jutottak kátyuba, az ő agitációjuk mind csendesebb,

már népgyüléseket se tartanak, vacsorákat se rendeznek,

és tulajdonképen ma már csak azt akarják mutatni, hogy még nem haltak meg teljesen. Ennek bizonyitékaként az utóbbi napokban kiragasztottak egy léleknélküli, álmos, savanyu plakátot, amely mellett részvétlenül megy el az olvasó.

A másik kidülőfélben levő versenyző a Wolff-párt, illetve a keresztény-blokk, amelynek kebelében — ugy látszik — mind élesebbek lesznek az ellentétek. Hogy agitációjuk hirtelen megrekedt, legelsősorban talán a belső egyenetlenséggel lehet megokolni, ugyanakkor azonban sokan azt mondják, hogy Wolffék olyan korán kezdték az agitációt és olyan vehemens módon rohantak neki, hogy ma már kimerültek, nem birják tovább szusszal.

A belső marakodásnak a keresztényszocialisták régi elégedetlenségén kivül

két ujabb momentuma van, amely momentumok közül az egyik Gömbös Gyula, a másik Csilléry András nevéhez füződik.

Gömbös Gyulát eleinte, és elég hosszu időn át, mumusként állitották oda, hogy ő lesz a budapesti községi választások mumusa. Gömbös vállalta is ezt a szerepet, csak éppen nem ijedt meg tőle senki, még akkor sem, amikor gépfegyverekkel fenyegetődzött. És most csodálatosképen megnémult és csöndesen visszavonulóban van; valószinüleg ő, a stratéga, belátta, hogy ezen a fronton nem terem az ő számára babér. Valószinü azonban, hogy valamin megsértődött. Az ok azonban többé-kevésbbé mellékes, a fontos, hogy visszavonulót fuj, amit röviden ugy fejez ki, hogy „nem vállal jelöltséget". Meg is okolja: „a városatyaság nem egyeztethető össze az országos politikában való résztvétellel". Ezt eddig nem hallottuk, sőt eddig Gömbös Gyula is az ellenkezőjét vallotta és mondotta. De ha már igy gondolja, miért nem tudja ezt a tételt elfogadtatni barátaival, Wolffal, Petrováczcal, meg a többiekkel? Ám lehet, hogy Gömbös tisztábban látja a jövendőt, mint ezek az urak.

Sokkal nagyobbjelentőségü lenne a Csilléry-aiffér,

ha ugyan nem láttuk volna, hogy Wolff Károly és szükebb társasága, ha összevesztek is időnkint és ha véresre marták is egymást, a végén mégis kibékültek, mert nem tudnak egymás nélkül élni. Csilléry — az elterjedt hirek szerint — megneheztelt, mert a párt a protestánsokat háttérbe szoritotta. Csilléry megaprehendált, pillanatnyilag visszavonult a politikától és még Budapestet is itthagyta.

Mindez a mai napig igaz is, de megjósoljuk, hogy eleven cáfolatként legkésőbb egy hét mulva Wolff Károly és Csilléry András szerelmes csókokat váltva jelennek meg a szinen.

A demokratikus blokk olyan hireket terjeszt, hogy már megosztoztak a mandátumokon,

ezzel szemben azonban mindössze annyi az igazság, hogy amikor legszebbet álmodnak, akkor azt hirdetik, hogy százötven mandátumra számitanak. De megelégszenek ennek a felével is. A blokk által kolportált hirek szerint a 250 betöltendő mandátumra

a nemzeti demokratapárt	125
a szocialisták	100
a demokratikus szövetség, a szabadelvüek és a Kossuth-párt	25

jelöltet állitanának.

Ezzel szemben igaz az, hogy a demokraták és szociáldemokraták tényleg rendben lennének egymással, de

állandó bajokat okoz a Kossuth-párt örökös tulköveteléseivel,

amelyek rendkivül bosszantóan hatnak Vázsonyi Vilmosra nézve, akinek meggyőződése, hogy a Kossuth-pártnak semmi talaja nincsen Budapesten. Ezzel szemben Rupert Rezső és társai állandóan tizenegy jelöltet szeretnének a blokkra ráoktrojálni és ez a tizenegy jelölt csupa hétpróbás oktobrista, akiket Vázsonyi Vilmos tudvalevőleg — szive egész melegével szeret. Ilyen jelöltjeik lennének: Fényes László, akit a szocialisták erőlködésére párton-kivüli jelöltként, listavezetőnek tettek meg az egyik kerületben. Kossuth-párti jelöltek lesznek még Vámbéry Rusztem, Feleky Géza, a Világ főszerkesztője, Supka Géza és mások. Vannak azonban olyan hirek is, amelyek szerint

a Kossuth-párt sértett ambiciói miatt kiválik a blokkból és a Vági-féle tulzó szocialistákkal közös listán veszi fel a küzdelmet

a községi választásokon. Ilyen helyzetben azonban még kisebbek az esélyeik, mintha Vázsonyiékkal mennek együtt. Ebben az esetben — aligha kell sokat bizonyitgatni — a Kossuth-pártnak egészen bizonyosan nem lesz egyetlen mandátuma sem.

Ezidőszerint

Vázsonyinak mégis legtöbb baja van Ehrlichékkel és Bárczyékkal,

akik későn érkeztek a táborba, de természetesen makacsul követelik jogaikat. Még Bárczyval leginkább megbékélne Vázsonyi, mert Bárczynak legalább rátermett jelöltjei vannak, mint Harrer Ferenc, Wildner Ödön és Nagy Ferenc volt közélelmezési miniszter. Ehrlich G. Gusztávnak azonban fékezhetetlen ambiciói vannak: nagyon sok helyet követel barátai számára és igen előkelő helyet a maga becses személyének.

Csoda-e, ha ilyen körülmények között Vázsonyi Vilmos tartósan és engesztelhetetlenül haragszik. Innen kell magyarázni azokat az egyelőre ellenőrizhetetlen hireket, hogy a demokratavezér a választások lezajlása után lemond a városatyai mandátumáról és visszavonul a kommunális élettől.

Végül még, mint érdekes hirt kell megemliteni, hogy

a demokratikus blokk polgármester-jelöltje Bárczy István lenne,

s ha tényleg megválasztanák, akkor Bárczy István lemondana képviselői mandátumáról és igy a parlamentbe Baracs Marcellt hivnák be, mint józsefvárosi képviselőt.

Fullánkok

...

A sajtó hivatását

mi valószinüleg igen különös módon fogjuk fel, mert nagyon nagy ritkaság ez mostanság, ha az ujság erkölcsiek tekintetében megüti a régi mértéket. No nem beszélünk ezuttal főbenjáró bünökről, de egy-egy nap alatt annyi csunya és tendenciózus ferditéssel találkozunk, hogy meg kell csömörleni bele. Hát hiszen máskor is láttuk, hogy az ólombetü résztvett a korteshadjáratban, de valaha választáskor is, vigyázott az ólombetü arra, hogy ne kelljen belepirulnia a saját hazugságaiba. Ma azonban már nemcsak a kortesek, de az ólombetük sem tudnak pirulni. Szinte már csak mosolyogni lehet az olyan hireken, mint amilyenek a héten is megjelentek Ripka Ferenc választási akciójáról. Nem is beszélünk az olyan kritikán aluli gyanusitásokról, mint amilyenekkel a Csernoch-ügyben illették a kormánybiztost, de mindenki nagyon jól mulatott azon a koholt interjun, amelynek során Kállay Tibor, az egységes-párt választási bizottságának elnöke, kijelentette volna :

— Hogy én lennék a Ripka-párt érdekében létesitett egységes párt bizottság elnöke? Ugyan kérem, azt sem tudom, hogy választások lesznek.

Nem is kell az ilyesmit megcáfolni : a legjobb cáfolat mindenkor maga az esemény. Kállay Tibor vasárnap nagy beszédet mondott a kőbányai Ripka-gyülésen. Komoly és becsületes beszéd volt ez. Nem komolyabb, de sokkal becsületesebb, mint a hazugság, amelyet róla terjesztettek.

Nem ismeri el

Gömbös Gyula, hogy Ripka Ferenc olyan államférfi lenne, akire nyugodtan rábizhatná, (ő, Gömbös Gyula) a főváros vezetését. Ebből a szuverén megállapitásból azt a következtetést vonja le, hogy Ripka tehát távozzék a helyéről, mert neki (Gömbösnek) nem tetszik a müködése, vagy mit tudjuk mi nem tetszik Gömbös urnak. Szinte szerencse, hogy megvigasztalja azonnal a fajvédelem berzenkedő hiveit, hogy módjuk és alkalmuk lesz tovább is dühöngeni Ripka miatt, mert az ugyan Gömbös Gyula óhajtására vagy parancsára igazán nem hajlandó elhagyni a helyét. Egyebekben meg kell állapitani, hogy Gömbös Gyula Ripka legjobb kortesei közé tartozik, aki minden helyzetben tudja, mit kell cselekedni. Például milyen rettenetes lett volna, ha történetesen Gömbös Gyula államférfiunak tartotta volna Ripkát.

A plakátharcban

a két szélsőség méri össze erejét és mondhatnánk, hogy a plakátok finom és előkelő hangjából rájuk ismerünk. A lapjaik pedig tele vannak siralommal, hogy a városházán nem engedik őket szabadon garázdálkodni. Hát nem is tudjuk, az a gonosz Buzáth alpolgármester miért nem ereszti őket szabadjukra? Nem ártanak azok senkinek, csak önmaguknak, amikor egymást piszkolják. A közönség pedig miért ne ismerje meg őket és miért ne legyen tanuja annak a ritka jelenségnek, amikor két farkas föltalja egymást ?

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. ooooo TELEFON J. 21-16.
HAVAIAN TRIO
egzotikus ének, zene és táncok
Johnson Bach & Comp.
néger excentrikusok
és a kisérő elsőrangu műsor!
Kezdete 10 órakor.

A Ripka-párt hatalmas előretörése

Ripka Ferenc a terézvárosi nagygyülésen az iparosok és kereskedők érdekében mondott nagy beszédet

A hatodik kerületi iparosok és kereskedők kedden este a Lovrana-kávéház helyiségében társasvacsorát rendeztek dr. Ripka Ferenc kormánybiztos tiszteletére. Az estélyen mintegy 400 főnyi közönség volt jelen, akik páratlanul lelkes, meleg szeretettel köszöntötték a kormánybiztost. A vacsorán résztvettek: Biró Pál, dr. Görgey István, dr. Szabó Sándor, Perlaky György nemzetgyülési képviselők, Ereky Károly, dr. Füzesséry Zoltán, a Terézvárosi Polgári Párt elnöke, Andréka Károly főkapitányhelyettes, Battenberg Géza postafőigazgató, dr. Farkas József miniszteri tanácsos, Szilágyi Károly és sokan mások. Ziegler János üdvözölte a vendégeket, majd zugó tapsvihar közepett

Ripka kormánybiztos

emelkedett szólásra.

— Ma délelőtt — ugymond — azt a telefonüzenetet tolmácsolta nekem valami ismeretlen jóakaróm, hogy

ne jöjjek el ide, mert az ellenpárt két tucat dijbirkózót állitott be, hogy a mi együttlétünket megzavarják.

Én eljöttem, mert szembe akarok nézni azokkal, akik ezt a polgárságot ki akarják innen szórni! A mi fővárosunkra egy hatalmas szikla van gördítve, mint arra a bizonyos jeruzsálemi szent sirra. Ezt a a sziklát el kell hengergetnünk és ebben a munkában a polgárságnak segiteni kell, mert csak akkor lesz feltámadás. Ebben a munkában van szükség a dijbirkózók hatalmas erejére is.

— A szembenálló szélső pártok a legádázabb harcot hirdetik,

plakátjaik csak ugy hemzsegnek a gyülölettől, dühtől: eltiprással, megsemmisitéssel fenyegetik egymást.

Én azt mondom: senkit sem akarok eltiporni, elpusztitani, én nem akarok harcot, én csak egyet akarok:

egy táborba gyüjteni minden értékes erőt, amelyik a város szeretetéből táplálkozik.

— Itt az iparosok és a kereskedők képviselői vannak jelen. Ha valaki, ugy én tudom értékelni az ipar és a kereskedelem jelentőségét, különösen abból a szempontból, amit itt a fővárosban betöltenek.

Az adók 60%-át az ipar és a kereskedelem fizeti.

Ez jellemzi, hogy micsoda szerepe van ennek az osztálynak a főváros gazdasági életében. Indokolt, hogy ez osztály erős részt kapjon a városi ügyek intézésében.

— Az óriási feladatok között, amelyek az uj törvényhatóságokra várnak,

a legelső a társadalmi béke megteremtése.

Enélkül nincs és nem lehet épitő és teremtő munka. Vissza kell állitani a felekezeti békét. A gyülölet a világon mindenütt csak rombolt. Sokszor vetették szememre, hogy árulója vagyok a keresztény eszméknek, hoky zsidóbérenc vagyok. Erre csak azt válaszolom, hogy

akinek olyan tapasztalatokat nyujtott az élet, mint nekem, az nem lehet antiszemita, az nem gyülölheti a zsidót, az csak egyet hirdet: a felekezetek harmóniáját.

— A husvét hetében most összeesik a keresztény nagy ünnepe a zsidóság nagy ünnepével. A feltámadás a kinzó szenvedések, a Golgota után következik be. Mi, Budapest közönsége, végigjártuk a kálváriát, joggal remélhetjük tehát, hogy megérjük a feltámadást is!

A szünni nem akaró, tomboló tapsvihar csillapultával

Biró Pál nemzetgyülési képviselő

emelkedett szólásra. Kifejtette, hogy az ellenpártok agitációs eszközein a neveletlenség és a gorombaság orgiákat ül. Egyedül helyes és igaz a becsületesség programja. A községi politikát — mondotta — eddig csak ugródeszkául használták az országos politikában való részvételre. Ennek meg kell szünnie. A háboru előtti városi rezsim valóban alkotott és teremtett: de hibája volt, hogy önös céljai érdekében politikát vitt be a közgyülésbe. A kommün utáni rezsim

semmit sem produkált, csak politizáltak, olyan politikát csináltak, amelyik sohasem egyezett ennek a városnak érzületével.

A Ripka-párton nincs gyülölködés, csak szeretet és megértés.

Dr. Görgey István nemzetgyülési képviselő

szólalt ezután föl. A szembenálló pártok — mondotta — durva hangon piszkolják, sárral dobálják Ripka Ferencet, ő pedig ugyanakkor azt válaszolja: a békét és a szeretetet hirdetem. E párt nem személyeskedik, nem gyülölködik és csak egyet akar, hogy: a városházán dolgozni és alkotni lehessen!

Dr. Füzesséry Zoltán beszéde után Ereky Károly mondott nagy beszédet. Felsorolta az uj közgyülés teendőit, ami nem lehet, mint eddig volt: a frázisok gyártása, hanem a komoly alkotás és épités. Dr. Szabó Sándor nemzetgyülési képviselő a falu és város harmoniájának a szükségét hangoztatta. Nagy Pál az iparosok csatlakozását jelentette be. Andréka Károly főkapitányhelyettes a főváros konszolidációjától az egész ország helyzetének javulását várja. Osváth István, Pallay Mihály után Cserke János lakatosmester a közmunkáknak az iparossággal való elvégeztetésére kérte a kormánybiztost. Ripka Ferenc kormánybiztos kijelentette, hogy a fölösleges üzemek leépitése most van soron és akkor a munkálatokat a főváros nem házilag, hanem a kisiparosság utján fogja végeztetni. Számos több felszólalás után az ünnepi vacsora a késő éjszakai órákban véget ért.

Szurmay Sándor a Ripka-pártban

Kedden délelőtt felkereste Ripka Ferenc kormánybiztost Szurmay Sándor nyug. honvédelmi miniszter és felajánlotta neki szolgálatait. Mint mondotta, most nem háborut, hanem békét kell csinálni és ezért csatlakozik Ripka Ferenc pártjához, mint meggyőződése szerinti békepárthoz. A kormánybiztos nagy örömmel fogadta Szurmaynak ezt a kijelentését és a VI. kerületben ő lesz a Ripka-párt egyik listavezetője.

A budapesti demokrácia: Budapest szeretete

Ripka Ferenc dr. kormánybiztos felhivása a Terézváros választóközönségéhez

A Terézvárosban megindult rendkivüli reményekre jogositó Ripka-párti agitációban igen jelentős mozzanat az a felhivás, amelyben dr. Ripka Ferenc kormánybiztos a Terézváros választóközönségéhez fordul. A felhivás, amelynek tiszteletreméltó gondolatai mély benyomást keltettek a Terézváros polgárságában, itt következik:

A Terézváros választóközönségéhez!

Budapest gazdasági élete romokban hever. A lelkek egészségét a gyülölet mérge fertőzte meg.

Éretlen papiros-elméletek inditották meg ezt a bomlást. Apró helyi politikusok szedegették ki az alapköveket, hogy valamire felkapaszkodhassanak, hogy meglássák őket. Évek során a demokrácia volt az a szines dobogó, amelyről a hangos szó messze elhallatszott. Ha ezek a beszédek a közérdeknek nem is igen használtak, azok, akik mondták, az első sorokba kerültek velük.

A demokrácia nem azt jelenti, hogy

a régi, képzett, tapasztalt vezérek helyébe uj, tapasztalatlan törtetőknek kell jönni időnkint.

Azt sem jelenti, hogy mindenki egyenlő jogon avatkozhatik bele a közügyekbe, akár ért hozzá, akár nem. A demokrácia a közérdek igazi szolgálata. Tisztán a közérdeké és semmi másé. Nem szolgálja a hatalmat, ha a közérdek ellen fordul, de nem szolgálja a néphangulatot sem, ha rossz utra téved.

A budapesti demokrácia: Budapest szeretete. Ezt a várost ujra épiteni testben és lélekben, ez a holnap feladata. Kenyeret adni és békességet, erre van szüksége a főváros lakosságának. Ez ma a demokrácia!

Elég volt az egymást pusztitó küzdelemből. A harcok csak erőnket fogyasztották és terméketlenné tették a termelésre szánt drága időt. Mit várunk az uj fordulatoktól? Nem ábrándultunk még ki a jelszavakból, amelyekkel csak ünnepelni lehet, de dolgozni, teremteni, épiteni nem?! A legellentétesebb jelszavak alatt vezetett irtó hadjáratok dulták föl Budapestet néhány év alatt. Akik ma is még uj fordulatoktól várnak javulást, azok a közelmult szerencsétlenségeiből nem tanultak semmit.

A társadalmi kiengesztelődés lassu folyamatának békére van szüksége. Minden tulzás ujabb kihivás, amely elmérgesiti a viszonyokat. A béke és megértés keltheti életre a halálos aléltságban fekvő munkát és csak az ujra megindulo munka gyógyithatja meg a mai beteg életét.

Azokat hivjuk magunkhoz, akik nyugodtan és bölcsen itélik meg a jelen válságát. Azokhoz fordulunk, akik nem uj válságok szerencsejátékán akarnak nyerni, hanem a békés munkában keresik a kibontakozást.

Dr. Ripka Ferenc
kormánybiztos.

Vass József

Ahogy ott állott a Gellért-fürdő pazarfényü, művészien tarka vesztibüljében, ezer és ezer érdeklődő szempár kiváncsi tüzében, ismét fel kellett merülnie a kutató gondolatnak, miért kellett ennek a kivételes talentumnak, ennek a tüzes és szikrázó agyvelőnek várakoznia addig, amig egy hátborzongató korszak sok szemetje között tisztán és csillogva kerülhetett a felszinre. Hányszor, de hányszor kellett már erre gondolni és mindenkor az volt a megnyugvás, hogy soha jobbkor nem jöhetett a maga kristályos meggyőződésével, megjelenése és ékesszólása fascináló erejével, lenyügöző és parancsoló, szintiszta humanitásával, mint akkor, amikor a gyűlölködés, a tárgyát tévesztett bosszú, a részeg éretlenség, a vérben fürdő uralomravágyás ülte orgiáit.

Amikor az első nemzetgyülés összeült és sistergő, süvöltő jelszavak pusztitó tüze perzselt végig az Országház tribünjéről, nemcsak az üléstermen, de az egész országon is, talán Vass József volt az első, aki az uj rezsim padsoraiból a becsületes hit, de a józan igazságosság igéit hirdette. Az üvöltő farkasok falkájában, mint nemes pásztor védte nyája becsületét és józanságát. Hangzottak el az ő ajkáról is lesujtó itéletek, de abban az atmoszférában, amely vérrel és borgőzzel volt telitett, az ő kemény verdiktuma mindig józanságtól sugárzott.

Emlékszünk egy szimbolikus megjelenésére. Bent a parlament üléstermében folyt a felelőtlen mocskolódás és ő kint a folyosó hüvös légkörében sétált egy zsidóvallásu képviselővel. Kezében a brevlárium és a — Népszava. Akkoron minden gyülölet és minden szitok a zsidóság és a szocialisták felé hullott, mint egy sötét átok. Vass József, miután reggeli imádságát elvégezte, miután hittestvérei lelkiszükségleteit kielégitette, hogy objektivitását megőrizhesse és élénkithesse, elolvasta, mit ir az ellenség ujságja és mit mond a megvádolt zsidóság exponált képviselője.

Aki a lázak szilaj napjaiban ennyire törekedett az igazságra, attól nem kellett félnie sem a békés, sem az üldözött polgárnak, csak annak kellett tartania, aki jobbról vagy balról mérgezi a kutakat. És ezekben a napokban két nagy probléma merült fel. Az egyik a kenyér gondja, a másik Budapest sorsa. A főváros népe akkor szervezkedett először, hogy a kommunizmus bukása után uj törvényhatóságot válasszon. A választási küzdelem már javában folyt és Vass József férfias alakja ugrott elő, mint az, aki az uj városházi többségnek hivatott vezére leend. Boldog emlékezéssel és szomoru lemondással kell visszagondolni azokra a napokra, amikor Vass József a legnagyobb figyelemmel, tökéletes érdeklődéssel fordult Budapest kommunális ügyei felé. Tele volt szeretettel és ambicióval, hogy majdan a közgyülési teremben a maga mindent kiegyenlitő egyéniségével békés és komoly munkát teremtsen. Alaposssága és tudásvágya a legkisebb községi problémát is mikroszkopikus vizsgálat alá vette és nem volt a városházának egyetlen funkcionáriusa, akinek munkájáról tiszta és objektiv képet nem szerzett volna. Amikor mások, a zavarosfejüek átkokat szórtak az elmult rezsim alkotó zsenijeire, Vass József elismeréssel adózott a multnak, amely Budapestet naggyá, széppé és gazdaggá tette. Egyszer valaki bátortalanul, amint azt a kurzusvezérek előtt tenni szokásban volt, jegyezte meg, hogy az a Bárczy István mégis csak volt valaki és mégis csak cselekedett egyet és más Budapestért. Vass József melegen, de reménytelenül csak ennyit jegyzett meg:

— Hiszen, ha Bárczy Istvánt még egyszer meg lehetne nyerni Budapest élére . . .

Ilyen auspiciumok között indult volna el Vass József annakidején, hogy a budapesti városház vezéralakja legyen. A sors azonban mást akart, Vass Józsefet nem a főváros, hanem az ország élére állitotta. A két nagy probléma, Budapest élete és a kenyérkérdés, közül az utóbbi ragadta őt magához. A kenyérkérdés izgalmai az égig csapdostak, a kormány és a parlament tehetetlenül állottak a nagy kérdőjel előtt. A tanácskozások éjjel-nappal folytak, eredményteienül, mig végre Vass József leült tárgyalni amaz emlitett zsidóvallásu képviselővel, akinek közgazdasági tudását rendkivül nagyrabecsülte. A tanácskozás eredményes volt és hajnalban Vass József sugárzó arccal jelent meg a bizottság előtt, amely boldog örömmel fogadta a megoldást.

Másnap este Vass József már mint közélelmezési miniszter jelent meg a pártkörben, ahol tüntető ovációval fogadták. Azóta egyik minisztérium éléről a másikra került, de ma már szinte elképzelhetetlen, hogy tagja ne legyen a kormánynak, amely mindenkor büszke erre az éleseszü, aranyszáju papra. De miniszterségre, ha kimondhatatlan hasznára van is az országnak, fájdalmas veszteség a főváros népére nézve. S ahogy elnéztük, ahogy hallgattuk Gellért-fürdőbeli beszédét, nem tudtunk és sohasem fogunk tudni szabadulni a gondolattól, hogy Budapestre sohasem köszöntöttek volna rá ama négy esztendő gyásznapjai, amelyeket Wolffék inauguráltak, ha Vass József történetesen nem lesz miniszter, hanem odaáll a városházi többség élére és bölcsességével lefékezi a nekiszilajodott erőket, amelyek nélküle csak romboltak, de vele talán alkotni is tudtak volna.

Vass József: Ennek a városnak élnie kell!

A népjóléti miniszter éles hadüzenete a fölforgató és destruáló irányzatoknak Ripka Ferenc szerint a fővárosi politikából ki kell kapcsolni a nagy politikát, a világnézeti problémát, a felekezeti kérdéseket és a gyülölködést

A Ripka-párt nagygyülése a Gellért-fürdőben

A Fővárosi Polgári Párt (Ripka-párt) Kelenföld-lágymányosi szervezetei csütörtökön a Gellért-fürdő márványcsarnokában nagygyülést tartottak, amelyen igen nagy számban jelent meg Kelenföld és a Lágymányos polgársága. A gyülésen ott volt Vass József népjóléti miniszter, dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, Zeőke Antal nemzetgyülési képviselő és még igen sokan a politikai élet vezető egyéniségei közül.

A gyülést Becsey Antal elnök nyitotta meg, majd a fővárosi iparosok dalárdája énekelte el a nemzeti Hiszekegyet. Becsey Antal elnök üdvözölte Vass József népjóléti minisztert, aki országos gondjai közepette is időt szakitott arra, hogy eljöjjön ide és a polgárságnak a községi politikában is utirányt mutasson. Üdvözölte Ripka Ferencet, nemcsak mint kiváló közéleti férfiut, hanem mint izig-vérig budai polgárt, aki

sziklaszilárdan áll a támadások és rágalmak pergőtüzében, mert tisztában van igazságával és minden páncélnál erősebben védi őt kristálytiszta lelkiismerete.

Budapest polgársága néhány hét mulva az urnák elé lép. Rendkivül fontos, hogy a polgárság nyitott szemmel állapitsa meg, hogy hova kell csatlakoznia, mert ha valaha, ugy ma fontos, hogy kiket küld a főváros törvényhatósági bizottságába. Rátért arra, hogy az egyes pártok jelszónak használják fel a vallás és a nemzet fogalmát és azokat ugy tüntetik fel, mintha azok az ő kizárólagos fegyvereik volnának. Ez a párt is a valláserkölcsi és nemzeti alapon kiván az alkotó munkában résztvenni. Megállapitja, hogy a pozitiv tudomány szerint is feltétlenül szükséges a vallás, mert vallás nélkül nincsen tudomány. Az egész mindenség bizonyos törvényszerüséggel épült fel, már pedig ott,

ahol törvény van, kell lenni egy törvényhozónak is.

A vallásnak nemcsak az iskolákban, hanem az egész közéletben, a törvényhozásban és minden téren érvényesülnie kell. Rámutatott a közélet számos sulyos bajára, amelyeket orvosolni kell. Különösen kiemelte Kelenföld és Lágymányos speciális bajait, amelyek a legsürgősebben orvosolandók ebben az egyre fejlődő és népesedő, de mégis elhagyatott városrészben. Szükség van a Duna medrének szabályozására, amely óriási területeket von el a termelés elől. Javitani kell a közlekedést, meg kell reformálni a főváros közigazgatását. Itt vannak a Lenkeuti szükséglakások, amelyek a maguk borzalmaival szégyenére válnak ennek a kulturvárosnak, de az országnak is.

Alkotni kell és pedig nemcsak erkölcsi értelemben, hanem valójában is

és ennek az erkölcsi és a valóságban megtörténő épitkezésnek a jelszava a párt programmja.

Vass József a tulhangos választási harcról

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Vass József dr. népjóléti miniszter emelkedett szólásra, akit a nagygyülés közönsége percekig tartó éljenzéssel és tapssal fogadott. A miniszter azzal kezdte beszédét, hogy nem kell ismertetnie a párt már amugy is ismertetett programmját. Csupán azt hangoztatja, hogy ennek a programmnak a középitkezések megindítására, a közigazgatás javitására és más közcélu programm megvalósitására irányuló törekvését teljes mértékben magáévá teszi. Hangsulyozza, hogy ő most a községi politikát csak kivülről szemléli. Idejének nagyrészét az országos politika foglalja le, mégis

szükségesnek tartja, hogy időközönként kinyilvánitsa a községi politikára vonatkozó véleményét

és ezzel hozzájáruljon a mindinkább feltornyosuló vitás kérdések megoldásához. Az a véleménye a

A halhatatlan ökör

— Egy kétszarvu utinaplójából —

Aszód, aug. 14.

Alig virradt, mikor a gazdám benyitott az istállóba és éktelen kiáltással felzavart álmomból.

— Nye bogár, nye bogár, megyünk a pesti vásárra!

Én nagyon megörültem annak, hogy Pestre megyünk, mert már hatéves vagyok és még nem voltam Pesten, holott sok ökör már borju korában feljutott Pestre. Gyorsan feltápászkodtam és odaálltam a jászol elé, hogy sebtiben megreggelizzem. De a gazdám oldalba rugott és azt mondta, hogy nincs idő a reggelizésre, mert sietni kell, hogy elérjük Gödöllőt amig hüvös van, hogy ne kelljen a napon gyalogolni.

Az ut egyáltalában nem volt kellemes. Mindig a vasuti töltés mellett ballagtunk és vonatokon kivül semmit sem láttam a világból. Az egyik vonat a bagi állomáson vesztegelt és a kocsikba ökröket hajtottak be. Én is be akartam szállni egy ilyen kocsiba, de a gazdám végighuzott rajtam és azt mondta, hogy a kocsiban ugyis állni kell és állva gyalog is elmehetünk Pestre. Én mindig hallgattam a gazdámra, mert tisztelem a tekintélyeket és mert a gazdám éppen most vágott le egy három ujjnyi vastag botot egy körtefáról. Az ágon sok volt a körte, azokat az utolsó szemig a gazdám ette meg.

— Jó körtetermés lesz az idén — dünnyögte a gazdám és végigvágott rajtam az uj bottal.

— Az uj termés csakugyan jónak igérkezik — gondoltam magamban és szaporább lépésekben igyekeztem előre.

Gödöllő, aug. 14 (délben).

A nap magasan állt már, mikor Gödöllőre értünk. A gazdám odakötött egy cserfához és én hozzáláttam reggelim elfogyasztásához, mely cserfalevelekből állott. A gazdám levágott erről a fáról is egy ágat és én már vártam, hogy mikor jelenti be nekem, hogy milyen lesz az idei cserfatermés. Csalódtam. Ez volt életem első csalódása.

Alkonyodott, mikor gazdám leoldotta a cserfáról a kötelet és visszaadta szabadságomat. Ha az emberek tudnák, mi a szabadság, sose kötnének egy ökörnek hurkot a nyakába. De ezt az ember sose fogja megtanulni, mert az ember nem született szabadságra. Mialatt ilyen problémákkal foglalkoztam, egy patakhoz értünk. A gazdám belemeritette kalapját a vizbe és jóizüen ivott belőle. A maradékot visszaöntötte a patakba, aztán odaterelt engem a vizhez, hogy én is igyam belőle. De én ismerem a gazdám kalapját és nem ittam.

Kőbánya, aug. 15 (hajnal).

Már virradt, amikor egy nagy állomáshoz értünk. Itt nagyon rossz szag csapta meg az orromat és most már biztos voltam benne, hogy Pesten vagyunk. Itt vagyok hát az álmaim országában. Milyen gyönyörü, pompás hely ez a vásártér! Amint a vagonok közt jártunk, láttam, hogy az ökröknek meg a többieknek nagy vödrökben hordják a vizet és nógatják, hogy igyanak. Megijedtem a sok viztől, de hamarosan megnyugodtam, mert láttam, hogy az ökrök nemcsak vizet, de ennivalót is kapnak. És micsoda ennivalót! És mennyi ennivalót! Soha életemben nem láttam ilyen kivánatos falatokat. Meg is kérdeztem az egyik ökörtől, hogy mit eszik?

— Élősulyt — felelte melankólikusan és tovább kérődzött.

— Élősuly? Ilyen takarmányról még sose hallottam. Mi az az élősuly?

— Az élő testünk sulya.

— És jó ez az étel?

— Kóstold meg.

Megkóstoltam. Jó volt, de nagyon sós.

— Te szereted, ha ennyire sós az étel? — kérdeztem a kollégától.

— Dehogyis szeretem.

— Hát miért eszed?

— Mert izlik rá a viz.

— Ennyire szereted a vizet?

— Szereti a fene. De honnan veszek nagy élősulyt, ha nem iszom meg két-három vödör vizet.

— Hát minek neked a nagy élősuly?

— Nem nekem kell, de a gazdámnak. Minél nagyobb az élősulyom, annál többet kap értem.

Sötét sejtelmeim támadtak. Fel akartam lázitani az ökröt, hogy ne egyék, ne igyék és ne rohanjon vesztébe. Az ökör lemondóan nézett rám:

— Itt akarsz te forradalmat csinálni?

— Nem forradalmat, csak éhségsztrájkot.

— Hogyan képzeled azt, hogy az ökör nem eszik, ha előtte a takarmány? Láttál már ökröt, aki el van szánva az éhhalálra?

— Igy is, ugy is meghalsz. Ha jóllaktál, elvisznek a vágóhidra és letaglóznak, vagy levágnak. De ha nem eszel, tán megmentheted még az életedet.

— Ha már meghalni kell, legalább jóllakom.

— Gondolj az emberiségre: az ilyen nagy élősuly megdrágitja a hus árát és az emberiség nyolcvan százaléka már most sem ehetik hust.

— Gyülölöm az embereket! Hogy én az emberiségért áldozzam fel magamat?! Van is eszembe! Ellenkezőleg: eszem, eszem és folyton eszem, hogy minél többet igyam és minél drágább legyen a hus. És ha a hus egyszer már olyan drága lesz, hogy senki sem fog hust ehetni, akkor minket nem fognak levágni és az ökör örökéletü lesz a földön . . . Egyél, testvér! Az ökörért áldozd fel magadat és ne az emberért.

Beláttam, hogy neki van igaza. Leszereltem és enni kezdtem a fajom halhatatlanságáért.

Lynkeusz.

most folyó választási harcról, hogy az túl hangos és hogy tulságosan kiéleződtek az ellentétek, jól lehet a mai sulyos időkben arra volna szükség, hogy a polgárok egymást megértsék és kezetfogva, összeszoritott fogakkal legyőzni igyekezzenek az ellenérzéseket és igy a lehetőséghez képest legalább a fővárosban

alkotó, erőtől duzzadó egységet teremtsenek, s ebből az egységből mintegy magától adódjék a nemzet aspirációjának beteljesedése.

Ezután a polgár szó jelentőségét fejtegette. Történelmi visszapillantást vetett a polgárság óriási kulturértékére, amely előtt feltétlenül kalapot kell emelni.

A polgárság dicsérete

A polgárság nemcsak a maga ipari szaktudását, hanem kereskedői érzékét és értelmét állitotta mindig a termelés és haladás szolgálatába. De kardja is volt ennek a polgárságnak és vérét áldozta a kultura gócpontjainak, ha a polgárság városainak megvédéséről volt szó. A polgárság a két ősi nemzetfenntartó osztály, a papság és az arisztokrácia közzé illeszkedett kiváló értékeivel a történelem során. A polgárság azonban a maga értékeit

csak akkor tudta a kultura szolgálatában eredményesen felhasználni, ha mindenkor egységes volt.

Hiszen voltak mindenkor ellentétek; ha a város érdekeiről volt szó, akkor minden maradék nélkül állottak a városok érdekeinek szolgálatába, hiszen kereskedők, iparosok és hivatalnokok, valamint munkások valamennyien polgárok vagyunk. Lehetetlen, hogy a polgárságot oly táborokba tereljék, ahol csak ellentéteket szitanak és melynek eredménye a polgárság szétforgácsolása.

Nem lehet az erőknek abban merülniök ki, hogy egymás koponyáját keressük, hogy beverjük,

hogy válogatott eszközökkel, sárral dobáljuk be azokat, akik igazi értékek. Felette sajnálatos az, hogy polgár és polgár között oly éles ellentétek vannak, mint azt napjainkban látjuk, amikor mindjobban felcsapnak a gyűlölködés és meg nem értés pirosan lobogó lángjai. Becsülöm mindenki meggyőződését — mondotta —, a kereszténységet, ha más táborban is van: a liberálisét, a radikálisét, ha meggyőződés szerint vallja ezt, sőt a szocialistáét is, mert

a meggyőződés az egyéniség, a lélek és az ész és szív egybeforrása.

Más azonban az, ha ez a meggyőződés tetté akar átalakulni, elfogadom-e és megengedem-e, hogy tetté legyen. Ismétlem, mondotta, tisztelem mindenki meggyőződését, de ezt követelem másoktól is; vannak a társadalmi rendnek, éppugy, mint az emberiségnek, őrültjei, akik meggyőződés szerint cselekszenek ugyan, mégis ártalmatlanná kell tenni őket, nehogy cselekedeteik az emberiség kárára valósággá váljék. Ha arról van szó, hogy a szélsőségek szét próbálják marcangolni azt a szándékot, amely valláserkölcsi és nemzeti alapon, de

a béke és megértés hirdetésével akar építeni,

akkor szembetalálják magukat velem, akármelyik táborban vannak is. A fővárosi polgárok kötelessége, hogy munkájukkal támogassák Budapestet; a kormány kötelessége pedig az, hogy a vergődő gazdasági élet megjavitása utján siessenek a polgárság segitségére.

Budapest magával ránthatja az országot is

A székesfőváros polgári politikáját nem lehet elválasztani az ország érdekeitől és az országos politikától. Mi agrárország vagyunk és az ezerév küzdelme alatt, amelyet a Nyugatért harcoltunk, nálunk nem fejlődhettek városok. Nálunk csak egyetlen város volt, amely fejlődni tudott és fejlődött, ez Buda volt, majd később Budapest. Nálunk az ország agya és szive a főváros,

nálunk nem közömbös, hogy Budapestnek milyen a politikája, mert ha esetleg egy szerencsétlen irányba megy, könnyen magával ránthatja az országot is.

Éppen ezért nem szabad a fővárosnak a saját képére csinálni politikát és érdekeit elválasztani az ország érdekeitől. Egyetlen guvernamentális konstruktiv pártot sem itél el, azonban vigyázzunk, hogy a felforgatók ismét ne lehessenek urak ebben a városban. Meg van győződve a radikális vezetők jóhiszeműségéről, hogy nem akarnak forradalmat, de

ebben a városban már egyszer elevenitették a radikális gondolat csákányát és a vörös ár már egyszer tulömlött a vezetőkön is.

A felforgatókat nem vagyunk hajlandók eltürni

Én mostan itt szokott nyiltságommal beszélni akarok a magyar zsidósághoz. Vigyázzunk polgárok, mert ismét észlelhető egy olyan mozgalom, amely vagy azonos, vagy nagyon rímel azokkal a jelenségekkel, amelyek az 1918-at és 1919-et előzték meg. Azokkal, akik annakidején 1918-ban a nemzeti összeomlás előidézői voltak,

a becsületes és kitartó munkás magyar zsidóság ezekkel ugysem azonositja magát.

Figyelmeztetem a magyar zsidóságnak és a kereszténységnek ezt a részét, a felforgatókat nem vagyunk hajlandók eltürni, hogy még egy nagy nemzeti veszedelmet zuditsanak az ország nyakára. Sokan rossz néven vették tőlem, hogy a multkoriban egy gyűlésen ezt mondottam: „Azok a rétegek pedig, amelyek a zsidóság köréből a radikálizmussal, a felforgatással, a sajtó-destrukcióval azonositják magukat, sőt a forrásokhoz aranycseppeket is adnak, azoktól a kormány, amely annyit áldozott a konszolidációért, még a saját presztizse árán is, hálát és csendességet vár". Én

nem a zsidóságról beszéltem, hanem azokról a zsidókról és keresztényekről, akik ludasak és bűnösök.

Nem vagyok annyira elfogult, hogy általánositsak. Nem lehet egyes lesülyedt katolikus papok kedvéért például az egész katolikus papságot, vagy egyes tiszti kardbortjukhoz méltatlanul viselkedő tisztekért az egész katonaságot felelőssé tenni, vagy elitélni. A gyujtogatásokból elég volt. A gyujtogatók végre hallgassanak el. A kormány nagy áldozatokat hozott a mai viszonyok megteremtéséért és ők most ismét szabadon gyujtogathatnak. Ismétlem, nem értettem ezt a mondatomat a becsületes, kitartó és a nemzeti alapon álló, velünk együtt dolgozni kivánó zsidó polgárságra.

A miniszter ezután rámutatott arra, hogy ő

soha nem volt a szó mai értelmében antiszemita.

Erre mutat egész multja, jelene. Mindenkor követelte a zsidóság részére az őt megillető s arányának megfelelő érvényesülést és

sohasem volt olyan antiszemita, aki zsidó koponyák körül és zsidó zsebekben való kotorászással keres érvényesülést.

Nem polgári és nem állampolgári felfogás az ilyen antiszemitizmus.

Vigyázzon a polgárság

Ezután példákat idézett arra, mily kiváló szolgálatokat tettek a közügyekért zsidóvallásu polgárok is. Ismételten hangsulyozza, szeretné, ha a nagyközönség világosan és félreértés nélkül megértené felfogását. Állitottam és állitom ma is — mondotta —, keresztény nemzeti alapon állok és erre az alapra invitálok mindenkit, aki ezen a platformon becsületes, férfias akarattal elhelyezkedni és dolgozni kiván.

A becsületes zsidóság megtalálja a módját annak, hogyan helyezkedjék el a mostani választási küzdelemben. Megbocsáthatatlan bűn volna — mondotta —, ha a polgárok és a zsidó polgárok saját érdekük feláldozásával felednék hagyományaikat. A közeljövőben dönteni kell, melyik irányzat készkelje be magát a városházára, s melyik irányzat legyen urrá. Én

harcot hirdetek — mondotta — minden felforgatás és minden destruáló irányzat ellen.

De jó nekem minden konstruktiv és alkotni akaró polgári irányzat. Óva intek mindenkit a radikális szociáldemokrata szélsőségektől. Ezután sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a magyar kereszténytömegek nagy része még mindig a szociáldemokrácia karjaiban vergődik; jól lehet elhiszi a szociáldemokrata vezetőségnek, hogy nem akar forradalmat, de

1918-ban is azt mondották, a vége mégis forradalom lett, majd kommunizmus,

s bekövetkezett az ország mai szomoru csonkasága. A polgárság vigyázzon és ne adjon segitőkezet ezekhez az irányzatokhoz. Ha a zsidóság nem is tetszik egy radikális, exklusiv, keresztényirányzatnak, azért ebből nem következik, hogy elmenjen a másik szélsőségig, hanem kell, hogy megtalálja helyét a konstruktiv polgári politikában és ezt én — mondotta — a Ripka-párt nagygyűlésén akarom hirdetni. Ennek

a városnak élnie kell és érvényesülnie kell a polgári szó nemes tartalmának.

El kell bukni minden olyan törekvésnek, amely meg akarja semmisiteni a konstruktiv polgári munka törekvéseit. Az összefogás érzését kell belevinni ebbe a küzdelembe, mert csak igy lehetséges ezt a várost kirántani mostani sulyos helyzetéből és megteremteni azt, hogy Budapest ismét dobogó szive legyen Magyarországnak.

Ripka Ferenc nagy beszéde

Vass József miniszter beszédét a nagygyűlés közönsége percekig tartó tomboló éljenzéssel és tapssal fogadta, amelynek csillapultával Ripka Ferenc, a székesfőváros kormánybiztosa emelkedett szólásra. Köszönetet mondott mindenekelőtt a miniszternek megjelenéséért, majd rátért arra, hogy milyen fontos a főváros életében a törvényhatóság felépitése, amely nem egyéb, mint egy

preciz, finoman megkonstruált gépezet, amelynek áttétele, a tengelye, a törvényhatósági közgyűlés.

Ha ez a gépezet jól működik, akkor lehet alkotni, lehet termelni, ha azonban a gépben valami hiba esik, akkor elpusztul minden. A fővárosi politikából ki kell kapcsolni minden olyan kérdést, amelyek nem tartoznak szorosan hozzá, igy a nagypolitikát, a világnézeti kérdéseket, a felekezeti és valláskérdéseket és a gyülölködést.

A hercegprimás és a községi politika

Beszélt az épitkezések kérdéséről. Az a felfogása, hogy nem lehet a magántőkére háritani az épitkezést. A népjóléti miniszter tegnap küldte meg hozzá azokat a terveket, amelyek szerint

a Lágymányoson a nyár folyamán 700 lakás épül.

A városnak jelenleg nincs pénze épitkezni, épit tehát az állam. A rokkantkérdésről szólva, kijelenti, hogy minden áldozat kevés a társadalom részéről, amit velük szemben megtehetünk. Rátér azokra a hiresztelésekre, amelyek bizonyos lapokban is megjelentek és amelyek a kormánybiztos és a hercegprimás között felmerült differenciákról szólanak. A mai napon — mondotta — nagy szenzáció pattant ki egyes lapokban. Azt hiresztelték, hogy Ripka visszaélt a hercegprimás bizalmával és üzeneteket közvetitett.

Végtelenül sajnálom, hogy a saját egyházam fejét ezekbe a pártpolitikai küzdelmekbe belevonták.

Én soha nem volnék képes ilyesmire, ilyen kortesfogást még akkor sem követnék el, ha ettől függne politikámnak sikere. Semmiféle üzenetet nem közvetitettem, nem is közvetithettem, mert nem is kaptam. Amióta különböző katolikus intézmények élén állok és kormánybiztos vagyok, természetszerüen többször beszéltem a hercegprimással. Nemrégiben, amikor nála voltam, a hercegprimás érdeklődött mindenféléről, igy a városi politikáról is; mindenről informáltam, elmondottam szándékaimat, terveimet, elmondottam, hogy

kiket szeretnék a katolikus klérus részéről a törvényhatósági bizottságban tisztelhetni.

Ő igen örvendett, mert valamennyit, akiket én megjelöltem, érdemesnek tartotta erre. Kijelentette, hogy rendkivül sulyt helyez arra, hogy az uj törvényhatósági bizottságban a keresztény és nemzeti eszme érvényesüljön, azonban kijelentette, hogy ő

nem kivánja akaratát semmilyen irányban érvényesiteni, jóllehet más oldalról kérték erre.

Kereszténység és teremtő munka

Rámutatott ezután arra, hogy mi pattantotta ki ezt a hiresztelést. A XVI. választókerületben tárgyalt Tabódyval, hogy az ő listáján jelölje magát. Tabódy erre először hajlandó is volt, később azonban elfogadhatatlan követeléseket támasztott, majd visszalépett. A tárgyalások során ő (Ripka) tudomására hozta azt is, hogy az ő jelölését már közölte a hercegprimással. Erre Tabódy ismét feltételeket szabott, de ezeket sem fogadta el, bár ma is kijelenti, hogy Tabódynak ma is az ő pártjának listáján volna a helye. Nagyon jól tudja, hogy mi ezeknek a közleményeknek a célja. Azt a bizalmat, amelyet évek hosszu sora óta élvez a hercegprimásnál, akarják meglazitani.

A hercegprimás azonban tisztában van az eseményekkel

és ezeket a tendenciózus hiresztelléseket a maguk valódi értékére fogja leszállitani. Ezután kijelenti, hogy felette sajnálatosnak tartja, hogy felekezeti kérdéseket is ily éles módon belekevernek a pártküzdelembe. A felekezeti harc még a legvirágzóbb országban is ártalmas, de ebben a koldus városban, a mai nyomorult viszonyok között, csak pusztulást hozhat. Csak a kiengesztelődés és a teremtő munka menthet meg bennünket. Megismétli azt, amit már annyiszor hangoztatott, hogy igenis keresztény és nemzeti alapon áll és ezt kivánja a várospolitikában is érvényesiteni, de

nem engedheti meg, hogy a keresztény nemzeti eszmét egyes pártok saját maguknak kisajátithassák.

A szélsőségek harcában az én pártom képviseli a termelő munkát és aki termelő jövőt akar, csatlakozzon ehhez a párthoz.

Ripka beszédét a közönség nagy tetszéssel fogadta, majd Vass József népjóléti miniszter rövid felszólalása után, aki távozását indokolta meg, Dinich Ödön beszélt. Zsiros István ezredes, a hadviseltek polgári pártjának csatlakozását jelentette be. Toronyi János ügyvéd, a magyar szociálista párt csatlakozását tolmácsolta, a nemzeti alapra helyezkedett munkásság nevében. Battenberg Lajos postafőigazgató a postások, Balogh Gyula a Falu-Szövetség nevében beszélt.

A nagygyűlés Sümeghy László zárószavai után a Himnusz hangjaival ért véget.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18
Minden este POTT és STEINHARDT felléptével az uj áprilisi műsor. Kezdete fél 9 órakor.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Henry Ford autógyárában

New-York, március közepén.

A mesék itt valósággá válnak s amit az emberi fantázia legmerészebb álmában lát, azt itt megvalósitja az emberi energia. Vagy nem látszott-e a legmerészebb álomnak, hogy valamikor egy olyan gyár épüljön, amelynek műhelyeiből percenkint egy teljesen kész autó gördüljön ki a világba? Itt testté lett ez az álom s csak természetes, hogy amerikai tanulmányutamon első vágyam volt megnézni az emberi munkának ezt a legcsodásabb alkotását.

Talán mondanom se kell, hogy ebbe az egész külön városrészbe nem könnyü bejutni. Formaságokhoz van kötve, hogy a kapuk megnyiljanak az idegenek előtt, s e formaságokon átesni kissé körülményes. Az emberből kiveszik a személyi adatait; megkérdik, honnan jött, mit akar, mi a látogatás célja, milyen nemzetiségü és milyen nyelven beszél. Ha ezen tulesett, vezetőt adnak melléje. Én olyan vezetőt kaptam, aki tökéletesen beszélt magyarul. Lehetetlen részletesen leirni mindazt, amit láttam. Csak az összhatásról tudok számot adni és az összhatás a legcsodásabb. Nem tudok mást mondani, mint amit levelem elején irtam: a legmerészebb álom itt valósággá lett. S ha ilyet még álmodni is nehéz, ugyan milyen emberfeletti munkával járhatott ennek az álomnak a megvalósitása.

De lassan-lassan ezt is megérti az ember, mert a gyár szervezettsége választ ad minden kérdésre. Nagyszerüen van itt organizálva minden s nincs oly jelentéktelennek látszó körülmény, amelyre a gyár vezetőségének figyelme ki ne terjeszkednék, ha ez a körülmény kapcsolatban van a gyár üzleti érdekeivel. S hát nem a szervezettség csúcsa, hogy a gyárban berendeztek egy külföldi hirlaposztályt, ahol a világ minden ujságja, még pedig osztályonkint csoportositva, megtalálható. Csodálatom akkor érte el tetőpontját, mikor a gyár irodájában elém tették a Fővárosi Hirlap karácsonyi számát. A Fővárosi Hirlap New-Yorkban, a Ford-gyár irodájában! Mi ez, mi van emögött? Nézem a számot s megfejtve a rejtély: a Fővárosi Hirlap karácsonyi számában tárca jelent meg Henry Ford „Életem és művem" cimü könyvéről. És ez a tárca ott feküdt az iroda asztalán, s a tárca mellett annak angol forditása. Igy őrködik a gyár minden felett, amiben róla szó esik. S hogy ezt megtehesse, nagyszerüen megszervezte külföldi hirszolgálatát is. Tudni akarja, mit irnak róla, hogy az esetleges tévedéseket idejében korrigálja. A korrigálással kevés bajuk van, hiszen az egész világon tökéletesnek ismerik a gyárat és termékeit.

A Hitelbank 1924-ben

26 milliard tiszta nyereség, 16.000 koronás osztalék

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága közli, hogy megállapitotta az 1924. évi mérleget, mely 26.004,703.757 korona 84 fillér (tavaly 9.660,532.950 korona 30 fillér) tiszta nyereséget tüntet fel és elhatározta, hogy a folyó évi április 20-án tartandó közgyülésnek inditványozni fogja, hogy részvényenként fizetendő 16.000 korona osztalék céljaira (tavaly 5000 korona) összesen 22 milliárd koronát, az értékcsökkenési tartalékalap javadalmazására 250 milliót, a nyugdijalap erősbitésére 1500 milliót, továbbá a „Báró Kornfeld Zsigmond segélyalap" javára 278 milliót, a „Báró Ullmann Adolf-jubileumi alap" javára 500 milliót, az „Alkalmazottak jubileumi segélyalapja" javára 167 milliót forditson, amely utóbbi három alapra a mai időkben külön feladat hárul, a létszámapasztás folytán elbocsátott és elhelyezkedést nem találó tisztviselők segélyezése terén.

Az elért nyereség tulnyomórészt a folyó üzletből származik, melynek fejlődése a mérleg következő adataiból tünik ki: váltótárca 149 milliárd (tavaly 14 milliárd), értékpapirok és érdekeltségek 51 milliárd (tavaly 17 milliárd), adósok 397 milliárd (tavaly 160 milliárd), továbbá a takarékbetétek összege a folyószámlai hitelezők átlagával együtt 583 milliárd koronát tesz ki, a tavaly e cimen kimutatott 147 milliárd koronával szemben. Az üzleteredményszámlán a következő nyereségek mutatkoznak és pedig: kamatokon és befolyt osztalékokon 59.9 milliárd, jutalékokon 38.2 milliárd, különféle érdekeltségeken 4.1 milliárd, értékpapiron 7.2 milliárd, devizákon és valutákon 6.4 milliárd, árukon 11.9 milliárd korona, mivel szemben a tiszti fizetések és személyzeti kiadások 69.3 milliárd, a költségek 11.9 milliárd, az adók és illetékek 11.3 milliárd és a jótékonycélu adományok 343 millió koronát tesznek. Az üzleteredmény tehertételei között mutatta ki az intézet a Bösörményi-uton az intézeti tisztviselők és alkalmazottak lakásai céljaira épitett és az elmult ősszel rendeltetésének átadott bárházcsoport költségei cimén a tavalyi leirás folytatásaként leirt 10 milliárd koronát.

A mérlegben az adósok cim alatt feltüntetett tételben bentfoglaltatnak az intézetnek bel- és külföldi bankoknál csekkszámlán elhelyezett készpénzkövetelései is, melyeket, valamint a többi azonnal mobilizálható aktivákat (készpénz, váltótárca stb.) tekintve, a mérleg a teljes mobilitás képét mutatja.

A zárszámadás egyes tételei tanubizonyságot tesznek arról a nagyszabásu fejlődésről, melyről az intézet az elmult évben fennállott gazdasági nehézségek ellenére is beszámolhat. A bank kezelésére bizott idegen tőkék, a kimutatott tiszta nyereség és a részvényesek összességére jutó osztalék összege a bank vezetőpozíciójának megfelelően legnagyobb, melyet hazai pénzintézet az elmult évre felmutat.

A TÉBE jelentése az 1924-ik évről. Közgazdaságunk minden küzdelme és nyomorusága, de egyuttal minden rózsás bizakodása van összefoglalva abban a jelentésben, amelyet a takarékpénztárak és bankok 1924. évi tevékenységéről állitottak össze dr. Sichermann Bernát jogtanácsos-igazgató, dr. Kresz Károly helyettes-igazgató, dr. Nyulászy János, dr. Szászy György előadók és Imrédy Béla főtitkár. A jelentés bevezető részében hü képét adja a gazdasági válságnak és mindazoknak a mozzanatoknak, amelyek ezt a krizist előidézték. Ugyancsak a jelentésben örökitik meg a szerkesztők a TÉBE nagy halottjainak, Walder Gyulának, báró Ullmann Adolfnak, Kronberger Lipótnak és báró Madarassy-Beck Miksának emlékét. A jelentés ezután a szanálással összefüggő kérdésekről számol be és megrögziti azt a tevékenységet, amelyet a TÉBE a szanálás körül kifejtett. Az adatokból láthatjuk, hogy a TÉBE tevékenysége ezen a téren ilyen nagy horderejü volt, sőt kész volt ezt a tevékenységet fokozni, de erre már nem volt szüksége a kormánynak. Résztvettek a TÉBE-ben egyesült pénzintézetek a Magyar Nemzeti Bank alapitásában is. Megvédelmezi a jelentés a pénzintézeteket azokkal a támadásokkal szemben is, amelyek az agrárius érdekcsoportok részéről érték. Ezt annál több joggal tehette a jelentés, mert hiszen a TÉBE működését ismertető részek mindennél világosabban mutatják, hogy mily jelentős tényezője a TÉBE gazdasági életünknek s mily erőteljes akciókkal vett részt a talpraállitás munkájában.

A Hitelbank uj vezérkara. A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága Klein Gyulát alelnökké választotta, dr. Scitovszky Tibort vezérigazgatóvá és báró Kornfeld Pált helyettesvezérigazgatóvá nevezte ki. Kovács Géza, az igazgatóság nyomatékos kivánságának engedve, ügyvezető-igazgatói állását megtartotta. Ugyanezen ülésen átszervezteték végrehajtóbizottság, melynek hatáskörébe utaltatott a haározathozatal mindazon fontos ügyekben, melyek nem az összigazgatóságnak vannak fenntartva. E bizottság tagjai: báró Harkányi János (a bizottság elnöke), Klein Gyula (a bizottság alelnöke), Cheysson Péter, dr. Egry Aurél, továbbá az ügyvezető-igazgatóságnak az összigazgatóságban helyet foglaló tagjai: dr. Scitovszky Tibor vezérigazgató, báró Kornfeld Pál vezérigazgatóhelyettes és Kovács Géza igazgató.

Kálnoki Henrik. Azok közé tartozik, akik látták a kibontakozó magyar gazdasági életet. Sőt azok közül való volt akik tudásukat, szeretetüket és magyaros lelkesedésüket ennek a gazdasági életnek felvirágoztatására áldozták. Egy fél évszázadon át fejtett ki publicisztikai tevékenységet a magyar közgazdaság érdekében és ez a tevékenység meghozta neki közgazdaságunk minden tényezőjének elismerését és becsülését, de megszerezte neki pályatársainak szeretetét is. Életének alkonyát nem tette derüssé az élet. Pedig megérdemelte volna hogy szenvedés és szomoruság nélkül fejezze be pályafutását. Mert szive és lelke tele volt emberi érényekkel: megértette, sőt átérezte felebarátainak és pályatársainak sorsát s ha maradt ideje ezt arra használta, hogy kollégái szociális helyzetét jobbra forditsa. Ott volt mindenütt ahol az ujságirók érdekéről szó esett s befolyásával és népszerüségével igen sokszor lágyitota meg a gazdagok szivét az ujságirók jóléti intézményei javára. Emléke soká fog élni azok körében, akikért dolgozott s akiket szeretett.

Berzeviczy Albert dr. a Magyar-Olasz Bank elnöke. A Magyar-Olasz Bank Rt. április 6-án tartotta báró Madarassy-Beck Gyula dr. elnöklete alatt V. rendes közgyülését, amely az igazgatóság javaslatával egyezően az 1924. üzletévre részvényenként 1000 K = 500 százalék kifizetését határozta el. Az igazgatóság jelentésében rámutat arra, hogy a lefolyt évben a hazai és külföldi közönség bizalma fokozott mértékben fordult az intézet felé, amelynek nagyarányu fejlődéséről tanuságot tesznek az előterjesztett zárszámadások adatai. Jótékonyan éreztette hatását az intézet fejlődésére, az a szoros kapcsolat, amely közte és az anyaintézete, a Banca Comemrciale Italiana között fennáll; e körülmény folytán az intézet egyrészről fokozott mértékben volt képes erőforrásait a hazai közgazdaság szolgálatába állitani, másrészről pedig módjában állott külföldi összeköttetéseit kimélyiteni. Az elért tiszta nyereség 8,004 037.530.27 korona, amelyből az intézet osztalékra 5.250,000.000 koronát fordit, a tartalékalap javadalmazására 541 millió koronát, a nyugdijalap javadalmazására 1 milliárd koronát használ fel; 423.043.751.69 koronát a folyó üzletév számlájára vezet elő. Az osztalék az 5. számu szelvény ellenében április 7-től kezdve kerül kifizetésre. A közgyülés az igazgatóságba uj tagokul Berzeviczy Albert bárót, Boni Boncompagni Ludovisi herceget és Adolfo Rossi-t, a Banca Commerciale Italiana igazgatóját választotta meg; a közgyülés után megtartott igazgatósági ülés Berzeviczy Albert dr.-t az intézet elnökévé Giuseppe Toeplitz-et, a Banca Commerciale Italiana vezérigazgatóját és báró Madarassy-Beck Gyula dr.-t az intézet alelnökeivé választotta meg.

Hizottsertés és feldolgozó ipari kiállitás. A földmivelésügyi minisztérium és Budapest székesfőváros védnöksége alatt a Budapesti Takarék és Vásárpénztár rt., az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az elmult év november hónapjában megtartott hizottsertés- és hentesipari kiállitást 1925 október 2., 3. és 4-én ujból megrendezi. A hizottsertés-kiállitás mindenesetre hézagpótló a gazdasági testületek tevékenységében, amiből a jövőben mérhetetlen gazdasági hasznok származhatnak. A kiállitást rendező testületek éppen azért igyekezni fognak arra, hogy a külföld figyelmét a megrendezendő hizottsertéskiállitásra felhivja. A bejelentési határidő: kövér élősertésekre és hussertésekre április 30., gépipar és egyéb termékeket feldolgozó ipar részére julius 31., hentesipar részére augusztus 30. Kiállitható: egy tenyésztésből származó, darabonként 60 kg-tól 90 kg sullyal beállitott együtt és egyformán hizlalt, legalább 20 egyedből álló elsőrendü, teljesen kihizlalt mangalicasertés (uradalmi fajsertés) maximum: 2 és negyedéves és minimum 170 kg darabonként. Szedettsertés: maximum 1 és féléves, minimum 150 kg darabonként. Hussertés: legalább 20 egyedből álló, maximum 10 hónapos, minimum 60—80 kg darabonként. A rendezőbizottság a hizottsertés-kiállitással kapcsolatban a vele összefüggő ipari szakmák produktumaiból is rendez kiállitást, amelyen résztvehetnek hentesárukkal, husipari gépekkel, száritottbelekkel tisztitott sörtével és szappannal. Ezzel a kiállitással is demonstrálni akarja a bizottság a hazai feldolgozóipar kulturális fejlettségét. A kiállitók közül a nyertesek disztárgyakat kapnak, amelyeken a meglévő minősitve I., II., III. stb. lesz feltüntetve. A kiállitás iránt az egész országban igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, ugy, hogy arra lehet következtetni, hogy az 1925. évi kiállitás az elmult évi sikeres kiállitást felül fogja mulni. A kiállitásra vonatkozólag felvilágositással a Budapesti Takarék és Vásárpénztár rt. Sertésosztálya, IX., Gubacsi-ut 6. készséggel szolgál.

A Leszámitoló Bank közgyülése. A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank közgyülése elhatározta, hogy a kimutatott 11 milliárd 75,572.185.23 korona tiszta nyereségből az 1924. üzletévi 55. számu osztalékszelvény 4000 koronával kerüljön április 6-tól kezdve beváltásra, mig 500 millió a tartalékalaphoz, 1 milliárd az alkalmazottak nyugdijalapjához, 300 millió a báró Madarassy-Beck Miksa-alaphoz csatoltassék és a fennmaradó 174,451.428.23 K a f. üzleti év számlájára vitessék elő.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár március 31-én tartotta meg Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklete alatt 78-ik évi rendes közgyülését, mely elfogadta az igazgatóságnak összes javaslatait és elhatározta, hogy a 2.331,253.549 koronát tevo tiszta nyereségből részvényenként 3000 korona osztalékot fizet a mult 1924-iki üzletévre. Végül a közgyülés a felügyelőbizottságba uj tagként dr. Platthy Györgyöt választotta meg.

A Magyar Általános Takarékpénztár Rt. március 31-én tartotta dr. Horváth Lipót elnök-vezérigazgató elnöklete alatt 43. rendes közgyülését amelyen elhatározták, hogy az 1924. évre kimutatott 7.519,540.514.16 K tiszta nyereségből osztalék gyanánt 1925 április 4-től kezdve részvényenként 7500 K = 75 százalék (tavaly 2500 K = 250 százalék) fizettessék, 1 mililárd pedig a nyugdijalapra és a tisztviselői jóléti alapokra fordittassék. A közgyülés elé terjesztett jelentés kiemeli, hogy a takarékpénztár betétei 176 milliárdra emelkedtek (a tavalyi 17 milliárddal szemben), a váltótárca pedig 106 milliárdot (tavaly 4 milliárdot) tesz ki. A takarékpénztárak 14 ingatlana a mérlegben 6.5 millió papirkoronával van felvéve. A takarékpénztár üzleteredményéhez a 20 fiókon kivül nagyban hozzájárult alapitásainak élénk fejlődése. Alapitásai közül különösen a Magyar Általános Ingatlanbank Rt., a Magyar Ostermelő Rt., a Magyar Általános Bank Rt., a Magyar Tógazdaságok Rt. és a Bőripari Rt. Győr, produkáltak igen szép üzleteredményeket.

A Hangya szövetkezet XXVI. közgyülésén. A Hangya szövetkezet XXVI. közgyülésén Balogh Elemér vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság jelentését és a zárszámadásokat, amelyeket a közgyülés elfogadott. A mérleg szerint 275 milliárd vagyonnal szemben 268 mililárd passzivum áll, a tiszta fölösleg 6700 millió korona, amelyből a szövetkezet az alapszabályszerü maximális 6 százalék osztalékot fizeti.

A Hangya alaptőkéje az elmult év folyamán 30 milliárdra emelkedett, ugy, hogy kimutatott saját tőkéje — a tartalékalapokkal együtt — 42 milliárdra rug. A napirend letárgyalása után Dömötör László igazgató reflektált az OMKE jubiláris közgyülésén elhangzott szövetkezet ellenes támadásokra és megállapitani kivánta, hogy a fogyasztási szövetkezetek az elmult évben ugy az egyenes adózás, mint különösen a forgalmi adó lerovása dolgában sokkal sulyosabb terheket viseltek, mint az egyéni kereskedelem. Foglalkozott azzal a váddal, mely szerint a szövetkezetek az ipari munkára is kiterjesztik működési körüket, de megfeledkeznek arról, hogy az iparvállalatok ezer és ezer munkásnak adnak kenyeret. Az OMKE másik panasza, hogy a fogyasztási szövetkezetek kamatmentes állami kölcsönökben részesülnek. Dömötör ezt tagadja és odanyilatkozott, hogy a szükséges forgótőkét ők a falusi fogyasztóktól szerezték. Nem ismeri el azt a jogot, mely a szövetkezeteknek megtiltaná, hogy nem szövetkezeti tagnak ne árusithassanak és ezt a törvény sem tiltja. Egyebekben a szövetkezetek minden fentartás nélkül csatlakoznak az OMKE közgyülésén hangsulyozott elvhez, mely szerint a szövetkezetek és az egyéni kereskedelem között az egyenlő elbánás elve érvényesüljön.

A Magyar-Cseh Iparbank Rt. dr. Forbáth Frigyes alelnök elnöklete alatt megtartott közgyülése az igazgatóság javaslata alapján az 1924. évi tiszta nyereséget 6.131.618.991 K 34 f. összegben állapitotta meg és elhatározta, hogy ez összegből a tavalyi kettőszáz koronával szemben részvényenként egyezerkoronás osztalékul ötmilliárd korona fizettessék ki, a tartalékalapra egymilliárd, a nyugdijalapra egyszázmillió fordittassék és a maradvány uj számlára vitessék elő. A szelvények f. évi április 3-tól kerülnek az intézet, valamint a Böhmische Industrial und Landwirtschaftliche Bank központja és az összes fiókintézeteik pénztárainál beváltásra. Ez az osztalék az eredeti névérték ötszázalékos és a tőzsdei árfolyam hat és félszázalékos kamatozásának felel meg.

A Mercur Váltóüzlet Rt. március 31-én tartott rendes közgyülése elfogadta az igazgatóság által előterjesztett évi zárszámadásokat, melyek 2.210,395.200 korona tiszta nyereséget tüntetnek föl. Az igazgatóság javaslatára a közgyülés elhatározta, hogy a tartalékok megfelelő dotálása után osztalékul részvényenként 600 korona (300 százalék) fizettessék ki az előző évi 300 korona (150 százalékkal) szemben. Az osztalékszelvények április 1-től kezdve váltatnak be az intézet pénztáránál Budapesten, a Mercurbank Pénztáránál Bécsben és a Darmstädter und Nationalbank pénztáránál Berlinben.

A Gschwindt-gyár osztaléka. A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likör- és rumgyár rt. ma tartotta meg 57. évi rendes közgyülését s az 1924. üzletévre részvényenként 20,000 korona osztalék kifizetését határozta el. A szelvények a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál április 6-tól kezdve váltatnak be.

Az Ingatlanbank közgyülése. A Magyar Általános Ingatlanbank ma tartotta közgyülését báró Madarassy-Beck Marcel dr. elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentését Halom Dezső dr. vezérigazgató terjesztette elő. A bruttó nyereség 10 és félmilliárd. Ebből az ingatlanok bérjövedelme 2 milliárd volt, mely összeg automatikusan emelkedő. A tiszta nyereség 3 milliárd 164,890.010 korona (tavaly 336 millió), ezenfelül a Láb-akció keretében eszközölt 2 milliárdos épitkezés teljesen leiratott. A mérlegben a régebben birt házak, telkek, a Hungária-fürdőtelep, Kamaraszinház, Continental-szálloda, a két téglagyár, cementgyár, az uj tátrafüredi dr. Szontagh-szanatórium érdekeltség és egyéb vállalatok összesen 507 millióban szerepelnek. A bank ujból felvette a jelzálogüzletet, melynek keretében legutóbb 15 mililárdot folyósitott. Az osztalék 15.000 korona (tavaly 3000 korona), melyet április 14-től kezdve fizetnek ki a bank pénztáránál, a Magyar Általános Takarékpénztár és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank főpénztárainál.

A Gizella-Gőzmalom közgyülése. A Gizella-Gőzmalom Rt. Madarassy-Beck Marcel báró elnöklete alatt megtartott közgyülésen elhatározták, hogy a felujitási tartalékalapnak 1.500,000.000 koronával, a kétes követelések tartalékszámlának 1.000,000.000 koronával való dotációja után fennmaradó 3.106 438.482 korona tiszta nyereségből 500.000.000 fordittassék a tisztviselői nyugdijalap és 100,000.000 korona a munkások jóléti alapja javára, mig 2.400,000.000 korona a 300.000 darab részvény után 8000 korona osztalék kifizetésére. A szelvények beváltása a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank pénztáránál április 10-től kezdve történik. Egyuttal határozatba ment, hogy Rechnitzer Jenőt, a társaság főpénztárosát a cégjegyzési jogosultsággal ruházza fel.

„PYRAMIS“
Magyar Földbirtokosok és Földbérlők
Kereskedelmi Részvénytársasága
Mezőgazdasági géposztály, gabona-,
erőtakarmány- és bankosztály,
tőzeg- és műtrágya-
osztály
TELEFON: 65-49, 65-50, 17-32, 153-03.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.

SZÓRAKOZÁS

„Szibill“ a Király-Szinházban. Művészet és közönség ünnepe lesz nagyszombat estéje a Király-Szinházban. A „Szibill“-t játsszák, Jacobi Viktor, Bródy Miksa és Martos Ferenc örökvirágzásu remekművét, az utolsó évek legszebb, legfinomabb magyar operettjét, amely olyan külföldi karrierrel dicsekszik, amelyel talán csak a „Marica grófnő“ tud vetekedni. Tündérszép muzsika, ragyogó igazi vigjátéki szöveg magyarázzák a „Szibill“ népszrüségét és világjáró dicsőségét. A Király-Szinház diszes kiállitásban hozza ki a legszebb magyar operettet, az előadás pedig külön szenzáció. A nagyszerü Lábass Juci a cimszerepben, a bájos Honthy Hanna, a kitünő Berky Lili, a klasszikus humoru Rátkay Mártan, a csengőhangu Nádor Jenő, a kiváló vendégénekes, Szentmihály Tibor, a M. Kir. Operaház tagja és Latabár Árpád tökéletes humora eseménnyé avatják a „Szibill“ előadását. A „Szibill“ előadását vasárnap és hétfőn este megismétlik.

A Fi-Fi 222-edszer kerül szinre csütörtökön este a Blaha Lujza-Szinházban, amelynek Villemotz—Heltai Jenő—Christinó remekművü operettje legnagyob sikere volt. Dallamosság, ötletesség, mulatságosság teszik szenzációssá a Fi-Fi-t, amit a Blaha Lujza-Szinház most is parádés kiosztásban játszik. Vaály Ilona, Viola Margit, Boross Géza, Szirmai Imre, Galetta, Fülöp Sándor neve fényes szinlapot jelentenek. Csütörtökig minden este a nagysikerü feleségem babája kerül szinre, nagypénteken nincs előadás. A Fi-Fi előadásait szombat, vasárnap és hétfő este megismétlik. Husvéthétfő délutánján Szulamit, vasárnap délután A feleségem babája mérsékelt helyárakkal.

ROYAL APOLLÓ
Tizparancsolat
prolongálva
PARAMOUNT-VILÁGFILM!

A Belvárosi Szinház hete a sikerek hete. Csütörtök, szombat és vasárnap este az évad legmulatságosabb francia bohózata: Én már ilyen vagyok kerül szinre Titkos Ilonával. Szerdán Fodor László brilliáns vigjátéka, A nagyságos asszonyt már láttam valahol szerepel a műsoron. Nagypénteken nincs előadás. Vasárnap délután Lakatos László kitünő komédiáját, a Fej vagy irás-t, husvét hétfő délután Ki babája vagyok én-t játsszák mérsékelt helyárakkal.

Lehár Ferenc és Kálmán Imre legkiválóbb operettje disziti a Városi Szinház heti műsorát. Csütörtökön és husvét hétfőn este Kálmán Imre hires operettje, A cigányprimás Rózsahegyivel, szerdán és vasárnap este a premier szereplőivel Fraskita, a világhirü Lehár-operett kerül szinre. Nagypénteken és nagyszombaton a szinház nem tart előadást. Husvétvasárnap délután Rózsahegyivel és Molnár Arankával A cigány, husvéthétfőn délután pedig Alpár Gittával a Rigoletto kerül szinre.

A „Magnetic“ előadásai. Pásztor Árpád uj szinműve, a Magnetic, amely rendkivül nagy sikert aratott a Magyar Szinházban, szerdán, szombaton, vasárnap este és husvéthétfő délután rendes helyárakkal szerepel a műsoron. A hét többi estéjét, nagypéntek kivételével, amikor a szinház nem tart előadást, a remekül mulatságos Csibi tölti ki, amelynek minden előadása Bajor Gizivel és Csortos Gyulával táblás. A Csibi jövő vasárnap délután is szinrekerül, rendes helyárakkal.

ORION-FILM ORION-FILM
CORVIN-SZINHÁZ
½ DOLLÁR
Naponta tomboló siker!
ORION-FILM ½7 és 9 órakor. ORION-FILM

A Vigszinház e hetének irodalmi és művészi eseménye, az Ablakok szombati bemutatója. John Galsworthy vigjátéka diadalmas pályafutás során jut el hozzánk. Nagyszerü szerepeit Darvas Lili, Gaál Franciska, Gazsi Mariska, Gyöngyössy Erzsi, Kürti, Lukács, Szerémy, Zátony és Bárdi játsszák. Csütörtökön és vasárnap este a „Csillagok“-at. Zilahy Lajos nagyhatásu szinművét ismétlik, kedden pedig az Ezüstlakodalom, Paul Géraldy remekműve kerül szinre. Szerdán a bécsi Burgtheater tagjai vendégszerepelnek. Hétfőn az Iphigene auf Tauris, Goethe klasszikus drámáját adják, szerdán pedig Hermann „Bahr Die Kinder“ cimű vigjátékát mutatják be. Ezeket az előadásokat is rendes esti helyárakkal tartják meg. Nagypénteken nincs előadás. Vasárnap délután a Szerelem vásárát játsszák mérsékelt helyárakkal.

Két világhirü zeneszerző legnagyobb sláger-operettje, Kálmán Imre Cigányprimása és Lehár Ferenc Fraskitája dominálja a Városi Szinház jövő heti műsorát. Csütörtökön és husvéthétfőn este Rózsahegyi Kálmánnal a Cigányprimás, husvétvasárnap este Lehár világhirü operettje, a Fraskita kerül szinre. — Husvét első napján délután Rózsahegyi Kálmán és Molnár Aranka fölléptével a Cigány, husvéthétfőn délután Alpár Gittával Rigoletto kerül szinre.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01
„LEÁNYGIMNÁZIUM“
a legszenzációsabb bohózat.

A Renaissance-Szinház Pirandelló-bemutatója. Két hét mulva mutatja be a Renaissance-Szinház az olaszok népszerü szinpadi költőjének, Luigi Pirandelló-nak „Igy van ez“ cimű darabját, amely a szerző jelzése szerint „parabola három felvonásban“. A rendezés és az előadás az eddigi próbákból itélve, különösen ügyelni kiván arra, hogy teljes mértékben érvényesüljenek Pirandelló irói értékei és mindazok a tulajdonságok, amelyek az olasz költőt, bár elkésetten, a világ egyik legnépszerübb szerzőjévé avatták. A darab főszerepeit T. Halmy Margit, Gellért Lajos, Makláry Zoltán, Bacsányi Paula, Sebestyén Ilona és Nagy Gyula játsszák. Az első, Budapesten magyar nyelven bemutatott Pirandello-darab „A becsületesség öröme“ volt, amelyet a Kamaraszinház hozott szinre és ez is nagymértékben már magában foglalta az iró minden ujszerüségét. Az „Igy van ez“ sokkal pregnánsabb műve Pirandellónak és éppen ezért a szinház még inkább számit a közönség érdeklődésére.

Tizparancsolat prolongálva a Royal Apollóban.

Az „Őszi szerelem“ minden este — szerda kivételével — a Renaissance Szinházban. Oly kivételesen nagyarányu az érdeklődés az „Őszi szerelem“ előadásai iránt, hogy szerda kivételével — amikor is Sarment „Árnyhalász“-a kerül szinre — a hét minden estéjén szerepel a műsoron.

A Renaissance Szinház husvétja. Husvét vasárnap és hétfőn este a szinház nagy sikere az „Őzi szerelem“, vasárnap délután „Szeretni...“, hétfőn délután „A waterlooi csata“ kerül szinre.

Vigszinház. Szerda: Die Kinder (a bécsi Burgtheater együttesének vendégjátéka). Csütörtök: Csillagok. Péntek: Nincs előadás. Szombat: Ablakok (először). Vasárnap délután: Szerelem vására; este: Ablakok. Hétfő d. u.: Ezüstlakodalom; este: Ablakok.

Magyar Siznház. Szerda, szombat, vasárnap, hétfő délután: Magnetic. Csütörtök, vasárnap délután, hétfő: Csibi. Péntek: Nincs előadás.

Király Szinház. Szerda, csütörtök, vasárnap délután, hétfő délután: Marica grófnő. Péntek: Nincs előadás. Szombat, vasárnap, hétfő: Szibill (uj betanulással).

Városi Szinház. Csütörtök és hétfő: A cigányprimás. Szerda és vasárnap: Fraskita. Péntek, szombat: Nincs előadás. Vasárnap délután: A cigány. Hétfő délután Rigoletto.

Belvárosi Szinház. Csütörtök, szombat, vasárnap, hétfő: Én már ilyen vagyok. Szerda: A nagyságos asszonyt már láttam valahol Péntek Nincs előadás. Vasárnap délután: Fej vagy irás. Hétfő délután: Ki babája vagyok én?

Renaissanec Szinház. Csütörtök, szombat, vasárnap, hétfő: Őszi szerelem. Szerda: Az árnyhalász. Péntekő Nincs előadás. Vasárnap délután: Szeretni... Hétfő délután: A waterlooi csata.

Fővárosi Operettszinház. Egész héten, péntek kivételével, minden este: Halló, Amerika! Vasárnap délután és hétfő délután: A nótás kapitány.

Blaha Lujza-Szinház. Szerda: A feleségem babája. Csütörtök: Fi-Fi (uj betanulással). Péntek: Nincs előadás. Szombat, vasárnap, hétfő: Fi-Fi. Vasárnap délután: A feleségem babája. Hétfő délután: Szulamit.

Apolló-Szinház. Egész héten minden este, vasárnap és hétfő délután: Ó, boldog ifjuság!; Tungsram; Leánygimnázium; Buczkóné lánykérőben; tréfák, magánszámok.

A Vidám Gyermekszinpad (Csengery-utca 68.) Vasárnap délutáni előadása a legmulatságosabb, legjobb és legolcsóbb szórakozás a gyermekeknek.

Kamara uj műsora sikerének főrészese Pola Negri „Cleo“ cimszerepében. Egy hires táncosnő élete 7 felvonásban. Radius—Paramount-film. „Egy leány és 3 vén bolond“, amerikai filmregény 7 felvonásban. Előadások 5, negyed 7, 8, 10 órakor.

Royal-Apolló (J. 118—94): Tizparancsolat (Szózat az emberiséghez) az énekkart Müller Károly vezényli (negyed 7, 9).

A magyar nótaköltő a koporsónak dolgozik

Már virág se nyilik a magyar nóta sirján, — mondja Pintér Imre

Az öregur, Pintér Imre gyönyörü szál alakján nem látszik az idő, amely elsuhant fölötte azóta, hogy bucsut mondott a váci nagykapunak, hajóra szállt és lejött ide Pestre, hogy tizenhatesztendős korában beálljon a Népszinház kóristái közé.

— Mert én bizony nem voltam szinésznövendék — mondja Pintér Imre, — nem voltam szinitanodás diák, csak ugy születtem erre a pályára. Vácott szállodája volt boldogult édesapámnak: a „Fehér hajó". Itt mulattak esténkint a pesti nemesurak, akik feljöttek Vácra egy kis vigságra, egy pohár borra, itt muzsikált az ezeresztendős Magyarország legjobb cigánya: Banda Marci és bizony néha-napján az öreg József főherceg fogatának négy lova is megtorpant a vendégfogadó ajtaja előtt, mert József apánk is szerette az apámat, meg a Fehér hajó-t, meg a kompániát, amely ott összegyülekezett.

— Egyszer eljött a váci szinházba vendégszerepelni Tamássy, meg Szántó Bandi. A Duna fölött már hajnali vörösségbe borult az ég boltozata, ők ketten még mindig ott ültek a vendégfogadó falócáján, de bizony már nem tudtak danolni, mert a bor, amelyből jókorákat ittak estétől fogva, nem akarta megoldani a nyelvüket.

— Édes öcsém, danoljál valami magyar szomorut — szólott hozzám Szabó Bandi — mert mink ketten már nem birjuk a nótaszót.

— Jól van — mondtam — és elkezdtem énekelni a „Kidőlt a fa mandolástól"-t.

Ámult-bámult Tamássy, amikor meghallotta a hangomat.

— Hallod-e, gyerek? Ugy énekelsz, mint jómagam. Reggel ülj hajóra, gyere be Pestre, menj el Blaháné nemzetes asszonyhoz a Jókai-házba, mondd meg neki, hogy én küldtelek, faragion belőled kórusfujót a Népszinházban.

A szerződés-stambilja

Reggel fölcihelődtem és bucsuszó nélkül otthagytam a sáros várost, felkéredztem a hajóra és Pestre jöttem.

A délelőtti utcán álmosan és fáradtan kocogtam végig, mignem az árvalányhajas rendőr szives utbaigazitására eltaláltam Blaháné asszonyhoz.

— Instálom alássan, Tamássy ur küldött, hogy tessék engem behozni a Népszinház kórusába.

A gyönyörü asszony mosolyogva simitotta meg hajfürtjeimet.

— Hát komédiás akarsz lenni, édesöcsém? — mondta szeliden.

— Az én, tekintetes asszony, mindhalálig. Ha az nem lehetek, nekimegyek a váci kotrónál a habos Dunának.

— Jó van hát kisfiam, majd meglátjuk mit tudok belőled faragni. Dalolj el hamarjában egy nótát.

— Instálom alássan, dalolnék én — mondtam, — olyan száraz a torkom, hogy az uttól, hogy beszélni se tudok.

— Akkor igyál egy kortyot, — szólt a nemzetes asszony és megkinált egy pohár borral.

Leült a pamlagra, én meg elébeálltam, egy kicsit megköszörültem a hangomat, aztán eldaloltam, hogy „A Csap-utcán véges-véges-végig" nótát.

A nagyasszony összecsapta a kezét:

— Gyerek, te kész szinész vagy! Ülj le a pamlagra, én meg majd elküldök Puks Ferenc, meg Erkel Elek karmester urakért és előttük is eldanolod a nótát. Ha nekik megtetszel, holnaptól kezdve már a Népszinház tagja vagy.

Nem telt bele, csak egy fertályóra, a két szigoru ur már kocogott az ajtón.

— Imhol vagyunk, tekintetes asszony — mondták a karmesterek, — eljöttünk meghallgatni a lurkót. Tamássy már annyit beszélt róla a szinházban, hogy már valami uj csodától kell tartanunk.

Erre én megint kiálltam a szoba közepébe és elénekeltem:

A csap-utcán véges-véges-végig
Minden kiskapuban virág nyilik,
Minden kiskapuban kettő-három,
Hej, csak az enyém hervadt el a nyáron!

— Eszem a szived, lelkem-aranyom, de gyönyörüen énekelsz — szólott Blaháné és megcsókolta a homlokomat.

— Délben bementem a szinházhoz. Kézen vezetett Blaháné, a patrónusom. Mindjárt szerepet is kaptam, este már én játszottam a „Cornevillei harangok"-ban a csőszt. Ez amolyan néma szerep. Azt mondják neki: Nyisd ki az ajtót. Erre ő kinyitja, meg szó nélkül becsukja. Igen ám, de én nem álltam meg szó nélkül és mikor azt mondták nekem, hogy nyissam ki az ajtót, imigyen szóltam:

— Kinyitom én szivesen.

A népszinházi szépnapok

Lukácsy Sándor, a rendező, dult-fult mérgében.

— Te lókötő, hiszen ez nincs benne a szerepben. Hogy mertél akkor megszólalni?

— Kéremalássan — mondtam megrémülve, csak nem kezdhetem szótlanul a pályámat.

Ezt a mondásomat mindjárt elbeszélték szanaszét a szinház világában és este, amikor a szinészek átvittek engem a mai Keszely-vendéglő helyén levő „Sváb"-kocsmába, már ujjal mutogattak rám az emberek:

— Ez a Cornevillei harangok némája, aki megszólalt.

E város akkor jókedvben és dalban uszott és Pekáry kapitány ur boldog volt, ha a sudár termetü rendőr részeg embert cipelt be a kóterbe.

— Hadd mulassanak az én derék magyarjaim — mondta és abban az időben csendháboritásért vagy botránytokozó részegségért senkit meg nem büntettek a rendőrök. De nem is lehetett, mert mintha az egész város virágba borult volna, mindenki kacagott itt málunk és a gondnak, meg a búbánatnak még a hirét se ismerte senki és harminc forintos fizetéssel olyan büszke volt a kórista, mint manapság a vicispán.

Odaát a „Sváb"-kocsmában esténkint összegyülekeztek a szinház halhatatlan nevü művészei, meg néhányan a kóristák öregebbjei: Makó Lajos, Barna Izsó, Tiszai Dezső, Hatvani Ede, meg én, a gyerek. Odajárt aztán hozzánk a boldog emlékezetü Kléh István városatya, akinek szive melegen izzott a színészekért, meg Márkus József, a polgármester, aki minden bemutatóra egészbe sütött pirospozsgás malacot küldött a primadonnának,, Pekáry, a rendőrkapitány, Batthyány Elemér grófi, meg Károlyi Pista, és néha beköszöntött a kis kompániába odaátról, Aszódról Podmaniczky Frigyes, a pepitaruhás báró, akinek gomblukában télen-nyáron piros szegfü diszelgett. Itt mulattunk mi néha hajnalig s amikor a kávéházakat, meg az éttermeket bezárták, ide jött el hozzánk az öreg Radics, meg az öreg Berkes, meg Rácz Pali, meg Banda Marci, aki akkor már uri, pesti cigány lett, hogy megtanitsuk őket az uj magyar nótákra.

Délelőtt próba volt a Népszinházban, éjszaka meg a cigánybandákat tanitottuk azokra az örökszép nótákra, amelyek a halhatatlanságéi s melyeket soha, de soha nem fognak elfelejteni. Ebből a kiskocsmából indult el hóditó utjára a „Magosan repül a daru, szépen szól", a „Kalapom szememre vágom", a „Cserebogár, sárga cserebogár", a „Megérem én azt az időt, meg a „Feketeszáru cseresznye", itt tanultak meg a cigányok minden magyar nótát, amelyet az országban énekeltek alig néhány nap mulva. Nem kellett akkor kotta, meg zeneiskola, eleven kották segitségével terjedt a nótaszó.

Türr tábornok és Rudolf trónörökös

— Egyszer-másszor eljött hozzánk Türr István generális is. Az óriási fröccsöt szerette. Hat krajcárért mérték. Megevett hozzá egy pörköltet tizenhárom krajcárért, azután fölállt az asztalfőnél és kijelentette, hogy minden szinész, aki ötven forintnál kisebb gázsit kap, az ő költségére ehet-ihat mindent, amit szemeszája megkiván. Akár libacombot is, meg idei salátát.

— Egy alkalommal a palotai erdőben majálist rendeztünk népszinháziak. Reggel felé bepityókázva jöttünk be Palotáról, mind akik ott voltunk, hatalmas csoportban, végig a széles pesti utcákon és a Hatvani-utcán át igyekeztünk Budára, a Rác-fürdő felé. Amint a Mágnás-Kaszinóhoz értünk, megnyilik az épület nehéz tölgyfakapuja és kilép azon Károlyi Pista grófi egy katonatiszttel, aki bizony kerek jókedvében lehetett, mert sapkája forditva pihent a fején. A rendőr, aki velünk jött, hogy baja ne essék, oda is ment hozzá és nagy reverenciával arra kérte, hogy forditaná meg sapkája sildjét, mert igy mégse illendő a nemes főváros utcáján mutatkozni.

— Hagyjon békében, édes jó barátom. Jó ez nekem igy is.

— De az áldóját, nem jó ez igy, mert a főkapitány ur engem csuk be érte. Kicsoda az ur?

A katonatiszt elmosolyodott és szerényen szólott:

— Hagyja csak bátyám, ha baj lesz, majd elintézem. Én Rudolf trónörökös vagyok.

— A színészség, ahogy megtudta, hogy a jókedvü katonatiszt Rudolf trónörökös, olyan éljenzésbe csapott, hogy csakugy rengtek az öreg város régi falai.

— A Népszinház egyébként ekkor virágkorát élte. A „Boccaccio", „A sárga csikó" hatalmas diadalokat aratták s a diadalok középpontjában, mint egy királynő állott a minden idők legkiválóbb művésznője: Blaha Lujza.

De szeretnék a királlyal beszélni...

— Ezt is el kell még mondanom, mert kikivánkozik belőlem és nagyon hozzátartozik a régi Pest már-már egyre halványuló fotografiájához. Egy időben határtalan izgalmat keltett Magyarországon, hogy a przemysli várban egy őrmestert, aki kutyául bánt a magyarokkal, lekaszaboltak a huszárok. A huszárokat a katonai bíróság halálra itélte s az egész ország felzudult a kegyetlen itélet nyomán. Minden megmozdult a huszárok érdekében, de a katonaság hajthatatlan maradt. Egy alkalommal, amikor a Népszinházban „A piros bugyelláris" ment és I. Ferenc József is megjelent páholyában, a birónét Blaháné játszotta, aki hiven ragaszkodva a szöveghez, odaállott a rivalda széléreés a király felé fordulva elénekelte:

„...de szeretnék a királlyal beszélni...
Adjon pardont az én kedves rózsámnak,
Meg annak a tizenhárom huszárnak..."

Mint a hangyaboly mozdult meg az egész nézőtér. A közönség felugrált helyeiről és kendőlobogtatással adták tudtára Blaháénénak, hogy megértették a dal célzatát. A király maga is meghatódott és páholyából kihajolva tapsolta Blahánét, aki talán soha életében nem játszott jobban, mint ezen az estén, amikor a przemysli vértanuk életéért könyörgött.

A másnap reggeli lapok már hirül hozták, hogy őfelsége a király a legkegyelmesebben megkegyelmezett azoknak a Przemyslben állomásozó huszároknak, akik megtámadták cseh őrmesterüket, mert az a szenvedő magyar katonákat szakadatlanul ütötte-verte.

A Népszinház után vidékre kerültem, végigjártam az egész országot, majd Kolozsvárról ujból feljöttem Pestre a Népszinházhoz és ott is maradtam addig, amig be nem csukott a nemzetnek ez a temploma.

Meghalt a magyar nóta

— Nékem az a szerény véleményem, hogy a magyar nóta innen Pestről indult ki az ország négy sarka felé, a Népszinház volt a bölcsője a nótáknak, amelyek aztán a vidék városaiban, meg falvaiban öregedtek meg. Amikor meghalt a Népszinház, a szemfödő ráborult a magyar nótára is, és ha most a vidék egyikmásik falvában születik is egy-egy uj nóta, egy-egy uj hallgató, vagy egy-egy uj csárdás, az már nem kerül föl Pestre, mert ezek a mai kacskaringós nóták nem engedik keresztül a vámon. Itt Pesten a magyar nótaköltők szorgalmasan dolgoznak ugyan, egy-két szép nóta születik is, de én mégis azt mondom, hogy a magyar nótaköltő a koporsónak dolgozik, mert amikor a nótáját megirja, már rászabhatja a halotti inget is. A mai müdal nem örökéletü. Egy-két hónapig, egy-két évig él csak, aztán elfelejtik és sohasem beszél róluk többet senki, mig a régi népdalok, amelyekre mi a Sváb-ban tanitottuk hajdanában a cigányokat, örökéletüek, halhatatlanok.

A magyar nóta nem is támad föl soha többé, ha csak fel nem támasztják a népszinmüveket is, hiszen ma már angol tánc kell, meg simi, meg a jó isten tudja micsoda, ma már virág se nyilik a magyar nóta sirján.

Könnyezni kezd az öregur, Pintér Imre, csendesen siratja a régi Pestet.

Kardos István.

MAGYAR ŐSTERMELŐ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., SZÉCHENYI-UTCA 1.
Telefonszámok: 154-44, 154-45, 87-82, 133-25.

MIHÁLKA TESTVÉREK
RESZELŐ- ÉS SZERSZÁMGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., ZÁPOLYA-UTCA 34.
TELEFON: 184—71.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület, Gróf Zichy Jenő-u. 11.

»Leküzdjük a törekvéseket, amelyek vallási alapon akarják darabokra szakgatni a társadalmat«

Kállay Tibor éles beszédet mondott a Ripka-párt kőbányai nagygyülésén és bejelentette a kormányzópárt támogatását

A Fővárosi Polgári (Ripka-) Párt kőbányai szervezete vasárnap tartotta nagygyülését a kőbányai kaszinó színháztermében, amelyben impozáns számban gyült össze a kerület választópolgársága. A nagygyülésen megjelent dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, Kállay Tibor dr. volt miniszter és Görgey István dr. nemzetgyülési képviselő.

Sajó János, a nagygyülés elnöke mondott megnyitó beszédet, felhivta a kőbányai polgárság figyelmét a most bekövetkezett törvényhatósági választások életbevágó fontosságára. Üdvözölte a megjelent nemzetgyülési képviselőket és Pipka Ferencet, akik utat mutatnak a küzdelemben.

Kállay Tibor a társadalom szétdarabolása ellen

Kállay Tibor volt pénzügyminiszter, nemzetgyülési képviselő szólt fel azután, aki hangoztatta, hogy ő azért jött ide, hogy mint a többségi kormányzópárt tagja — amely az ország közvéleményét képviseli, — rokonszenvez annak a polgári pártnak az irányzatával és törekvéseivel, amelynek Ripka Ferenc áll az élén. Sokan vannak, akik ugy gondolkodnak, mint az ország közvéleménye, azonban a községi politikában nem találják meg azt az irányzatot, amely ugy az ország, mint a főváros érdekében a legszükségesebb.

Az egységes kormányzópárt elhatározta, hogy résztvesz a fővárosi választási küzdelemben

és segiteni fogja a Ripka-pártot. Sokan világnézleti problémákat visznek be a községi politikába, amelyekkel megakadályozzák a sürgős városi kérdések megoldását. Ilyen problémája az ellenpártnak, hogy

melyik társadalmi osztályé, melyik vallásé legyen az elsőség.

Ezek a kérdések arra alkalmasak, hogy a polgárság szétszaggatottságát még jobban fokozzák. Ezek a kérdések nem a törvényhatóságba valók. Az összes erőket össze kell gyüjteni, hogy

leküzdjük azokat a törekvéseket, amelyek vallási alapon akarják darabokra szakitani a társadalmat.

Kéri a közönséget, amely az erők összefogását hirdeti s azt akarja, találj meg a kapcsolatot az ország többségének hangulatával.

Wolffék »tisztogatása«

Kállay Tibor beszéde után Görgey István dr. nemzetgyülési képviselő volt a következő szónok. Örül, hogy

a józan, öntudatos polgárság végre ébredezni kezd.

Az eddigi városi politikai irányitók legnagyobb hibája volt, hogy osztálypolitikát folytattak. Már a régi liberális korszakban is klikkuralom volt, a kurzus ezt az örökséget átvette. Az elmult esztendőkben

ahelyett, hogy gazdasági kérdésekkel foglalkoztak volna, „tisztogattak".

Egyetlen politika csak az lehet, amely a lakosság különböző rétegeit arányosan juttatja be a főváros törvényhatóságába. Hibáztatja, hogy annak ellenére, hogy őt óriási ür választja el a szociáldemokratáktól, hogy eddig nem volt nekik képviseletük a városházán. Támogatja a Ripka-pártot, melynek vezéréhez bizalommal van.

Ripka kormánybiztos beszéde

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Ripka Ferenc dr., a főváros kormánybiztosa emelkedett szólásra. Azt hangoztatta elsősorban, hogy félre kell tenni politikai szempontokat s

az égetően fontos gazdasági kérdések megoldására kell mindenekelőtt törekedni.

Beszélt az épitkezések páratlan fontosságu és óriási problémájáról. Meg kell inditani az épitkezést, hogy a hajléktalanok lakáshoz jussanak. Az épitkezéssel több munkaalkalmat teremtünk. Óva inti a polgárság a radikális pártok politikájától. (Itt a hallgatóság soraiból egy kiáltás hangzott: Éljen a demokrácia!) Erre Ripka azt válaszolta, hogy igenis

éljen, de ne a konjunktura-demokrácia.

Beszédét azzal fejezte be, hogy csak egyetlen igazi demokrácia van, a főváros iránti igaz szeretet. Kéri a polgárságot, hogy csatlakozzanak a párt zászlaja alá, amely a béke és a munka lobogója.

A kormánybiztos beszédét hosszasan éljenezte a nagygyülés, amelyhez ezután Becsey Antal mérnök szólt hozzá a budai polgárok nevében. — Bittner János kormányfőtanácsos bejelentette az iparosok országos pártjának csatlakozását, Zsiross István a hadviselteik pártjának és a rokkantak nevében szólott. — Sajó Sándor iskolaigazgató, Székely Béla, továbbá Leszlauer Gyula hozzászólása után a gyülés rendben véget ért.

Meinl-kávé

NÁDOSY TESTVÉREK UTÓDA
IV., VÁCZI-UTCA 34. STORER VIKTOR TELEFON: 82-48.
POSZTÓKE ESKEDŐ

Legjobb kereset az aranytál-keresés

Vagyonom nincsen; ha dolgozok, akkor a létminimum egyharmadát keresem meg, ha nem dolgozok, akkor is csak a létminimum kétharmadát keresem meg, szóval nem tudok megélni. Elhatároztam tehát, hogy valami egészen komoly kereset után nézek.

Este határoztam ezt el, az ébresztőórát rögtön be is állitottam hajnali félötre, hogy korán kelve, mindenkit megelőzzek a hely szinén. Mert bizonyos, hogy már korán reggel seregleni kezdenek a szorgalmas keresők. Már tudniillik az aranytál-keresők, mert ezt az aranytálkeresést tartom ma Budapesten az egyetlen komoly keresetnek s kell, hogy mások is ezen a véleményen legyenek.

Hogy az aranytál-keresés milyen komoly kereset, azt könnyü kiszámitani. Ha az ember csak minden másnap talál egy aranytálat, már abból is szépen megélhet. Szépen megélni, — ez alatt az igazi életideált értem: elegánsan öltözködni, jól enni-inni finom cigarettákat szivni, kávéházban ülni, nők után járni és — nem dolgozni.

Reggel ötkor már el is indultam hazulról. Lenn az utcán még tűnődtem egy percig, hogy hol is van hát az a hely szine, de hamarosan megállapitottam, hogy bárhol a város szélén. Nem muszáj éppen Angyalföldre menni, mert ott már ugyis fölszedték az aranytálakat. Átmentem tehát Budára, fölmentem a Naphegyre s annak az oldalban kezdtem kutatni. Csodák-csodájára az egész hegyen csak egymagam kutattam; a pesti ember, ugy látszik, végleg nem hajlandó semmi komoly munkára. Kutatás közben minden zugba, minden árokba és gödörbe bele néztem. Késő délutnig kutattam étlen-szomjan, egész a végkimerülésig. Csupa sár lett a cipőm, csupa por a ruhám, egy tüskés bokor föltépte a kezem s aranytál helyett egész csomó kellemetlen „leletet" láttam, mely közül csak két döglött macskát egy fél lavórt, egy rozsdás bádogvödröt említek. Egyéb leletekről mélyen hallgatok.

Hát mondhatom, hogy keserves tapasztalatokra tettem szert. Először: Budapesten ma őskori aranytálakban is egészen rossz a konjunktura, ami azért különös, mert hisz' a kereslet óriási. Másodszor: Aaranytál-keresésből nem lehet ma már megélni. (Szinte hihetetlen, de igy van!) Harmadszor: Az aranytál-kereséshez is valamely biztos alap kell például két sarokház. Negyedszer és végül: Az az aranytál-keresés is egy kinos, nehéz munka. Ezt nem érdemes csinálni.

No, de elhatároztam, hogy ezt az utolsó megállapitásomat hasznositom: vállalkozói alapon látok hozzá az aranytál-kereséshez. Ma már egész nap itthon ülök a karosszékben, vagy hevernek a diványon s várom a jelentkező kulikat, akik bizonyára igen sokan lesznek. Hogy micsoda jelentkezőket? Hát kérem, a reggeli lapokban hirdetést tettem közzé, melynek szövege ez:

„Aranytál-kereső ügynököket fölveszek magas jutalék mellett. Minden talált három aranytálból egy az ügynöké! Biztos exisztencia B-listások számára. Jelentkezni lehet N. L.-nél, Bumbék-utca 6. Egy millió korona óvadék előre lefizetendő."

Na már most, ha csak ezren jelentkeznek is, akkor is keresek az aranytálakon egymilliárdot. A milliárddal azután más hasonló üzletbe kezdek.

De csakis hasonlóba!

Nagy Lajos.

SALAMANDER

uri és női cipők

K 250.000

VIII, Erzsébet-körut 36. szám | VI. Andrássy-ut 37. szám
IV, Kecskeméti-utca 19. szám | Szeged, Kárász-utca 6. szám
IV, Kossuth Lajos utca 2. sz. | Debrecen, Piac utca 24. szám

LATINAK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZAMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Kellemes és olcsó
husvéti ünnepeket
tölthet a magyar tengeren
Balatonfüreden
napi ellátás lakással a szállodában 130.000 K, a szanatóriumban 170.000 K-tól feljebb.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Bepácolt voksok

Törvényhatósági választások 30 év előtt

Micsoda lárma, micsoda zsibongás?! Az öregek kérdik ezt, akik sok községi választást láttak Budapesten, de ilyet soha. Pedig a multban is voltak zajos községi választások, de ezek csak a 90-es években kezdődtek, amikor a Terézvárosban megalakult a demokrata párt. Ennek a pártnak megszületésével jutottak jelentőséghez a törvényhatósági mandátumok s ha az eseményeket történelmi hűséggel akarjuk jellemezni, azt kell mondanunk, hogy tulajdonképen ennek a pártnak születésével esnek egybe a szó igaz értelmében vett községi választások is. Csönd, szinte halálos csönd honolt a berkekben, amig Vázsonyi Vilmos nem üzent hadat Tenczer Pálnak. És ettől a hadüzenettől kezdve folyik a háboru. Harminc év óta folyik a harc, egy kis tulkapással tehát azt mondhatjuk, hogy ez a második harmincéves háboru.

A választás — formaság

Micsoda patriarchális állapotok voltak, amig Tenczer Pál és még egynéhány kerületi „törzsfőnök" ütötte rá a maga egyéniségének bélyegét a főváros törvényhatóságának közgyülésére! Csöndben, egymás között állapodtak meg abban, hogy ki legyen fővárosi bizottsági tag. És évtizedeken át nem volt arra eset, hogy olyanok is mandátumhoz jutottak volna, akik nem tartoztak a „klikk"-hez. És a mai zsibongás helyett azok csodálkoztak a legjobban, akik még emlékeznek erre a kinevezési rendszerre, amelynél voltaképen eldőlt a választások sorsa. Maga a választás csak formaság volt, mely az alkotmányosság pecsétjét ütötte rá a suba alatt elintézett mandátumokra. Plakátnak, programbeszédnek hire-hamva sem volt. De még választó is alig volt. Szavazó pedig egyáltalán nem volt. A kilencvenes évek elején Budapest két legnagyobb választókerületének alig volt 4—4000 választója. Ezek közül a községi választásoknál alig szavazott le mehányszáz. Vázsonyi Vilmos első bizottsági mandátumát alig 800 szavazattal szerezte meg Dezsényi Józseffel szemben aki a klikk listáján szerepelt. De Dezsényi Józsefnek azt a hirét terjesztették, hogy antiszemita, mire a hivatalos listán igen sokan törölték a nevét és Vázsonyiét irták a helyére. Ez a bukás óriási szenzáció volt és ezzel a bukással indult meg az az erjedési folyamat, amelyből később az uj, hatalmas és modern Budapest alakult ki.

Nagy, irtóztatóan nagy munka volt, a főváros polgárságát közönyéből felrázni és megértetni vele, hogy Budapest sorsát ki kell ragadni néhány kerületi vezér kezéből s neki magának kell azt intézni. Bizonyos hogy ennek a fásultságnak a gyökere az akkori választói rendszerben rejlett, amely bonyodalmas volt s nem állott összhangban a nyárspolgárok kényelemszeretetével. Ebben az időben törvényhatósági választóioga volt mindenkinek, akit felvettek az előző évi országgyülési választók névjegyzékébe, ha ezen felül még megjelent a törvényhatósági választók összeirókiküldöttségénél és kérte a törvényhatósági választók jegyzékébe való felvételét. De felvették a választók jegyzékébe azokat is, akik ugyan nem voltak benne az országgyülési választók névjegyzékébe, de adókönyvükkel igazolni tudták, hogy előző évi adójukat kifizették. Később ez odamódosult, hogy elég volt az adókivetést igazolni s az, hogy az illető nem fizette ki az adóját, nem volt akadálya annak, hogy a törvényhatósági választók névjegyzékébe felvétessék. De abban az időben igen nagy áldozat volt az összeiró küldöttsége elé menni, ott várakozni, okmányokkal igazolni, hogy csakugyan ő az, aki az országgyülési választók jegyzékébe fel van véve. Igy történt, hogy még a kilencvenes években is több országgyülési, mint törvényhatósági választója volt Budapestnek, mert az országgyülési választók elmulasztották az összeirókiküldöttség előtt való jelentkezést és a választó-igazolvány kivételét.

A törzsfőnök és a bepácolt voks

Ebből a rendszerből született a „bepácolt voks", amely talán páratlanul állt az egész világ választórendszerében. A kerületi „törzsfőnökök, ismerve a polgárok kényelemszeretetét, megkönnyitették neki a jelentkezést és az igazolvány kiváltását. Ez ugy történt, hogy minden törzsfőnök minden egyes országgyülési választótól meghatalmazást adatott magának amely meghatalmazás feljogositotta a törzsfőnököt, hogy az összeiróküldöttség előtt ő jelentkezzék a választó meghatalmazásával és ott átvegye a választó-igazolványát. A törvény ezt megengedte és ezt a törvényadta jogot a törzsfőnökök annyira kihasználták, hogy hetekig gyüjtötték a meghatalmazásokat, amelyeket aztán hatalmas kötegekben terjesztettek az összeiró küldöttség elé. Megtörtént, hogy az összeiró küldöttség napokig nem tett egyebet mint kiállitotta egy-egy törzsfőnök nevére szóló igazolványokat. Ezeket az igazolványokat minden párt vagy társaskör vezérei hajtsárai, titkárai maguknál tartották a választás napjáig, tehát bepácolták s csak közvetlenül a szavazás előtt adták át a szavazóknak. E bepácolt voksokban mutatkozott a pártok ereje, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy minden párt annyi vokssal rendelkezett, ahány igazolványt őrzött a Wertheim-szekrényében. Ha valamely párt megtudta, hogy az ellenfélnek hány bepácolt voksa van, a voksok számához képest tett paktumajánlatot az ellenfélnek, ami azt jelenti, hogy a voksok számához képest egyezett meg az ellenféllel aziránt, hogy hány mandátumot enged át neki. Ha a paktum létrejött, közös listában állapodtak meg: a hivatalos listába felvették az ellenfél jelöltjeit és az ellenfél listáján a hivatalos párt jelöltjeit. Persze, a szavazók aztán törülték a nekik nem tetsző nevek jelöltjeit s olyanokat irtak helyükbe, akik jobban konveniáltak nekik. Meg is történt, hogy a paktum ellenére olyanokat választottak meg, akik nem is szerepeltek a paktumos listán. Ebből aztán az árulás vádját kovácsolták egymás ellen a különböző pártok, holott árulásról, paktumszegésről szó sem volt. Egyszerüen az történt, hogy ambicióus emberek megtették magukat önjelöltekké, néhány barátjukkal odaálltak a választás helyiségének kapuja elé és a szavazó polgárokat megkérték, hogy törüljék a listából X vagy Y nevét s irják be annak helyére őt. És nem egyszer megtörtént, hogy az önjelölés győzelemmel végződött. Persze, az akkori lajstromos szavazásnál szabad volt törülni a jelölteket s azt irhatták a szavazólapra, akit akartak. Ennek a rendszernek vége. És vége a csöndes, álmatag választásoknak is.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

B. S. A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

GUMMIKABÁT 320 ezer K-tól
FISCHER PÉTER és TSA RT.
fiókjaiban:
Rákóczi-ut 78 és IV., Vámház-körut 8
Különfele SPORTCIKKEK, tennis cipők különfele minőségben

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITEMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

„AUTOMOBILIA"
BUDAPEST VI., LISZT FERENC-TÉR 4.
TELEFON: 105—08.
„MICHELIN ÉS CONTINENTAL" PNEU
AUTÓ- ÉS KAROSSZÉRIA-FELSZERELÉSEK.

Események

A MARHA

A legutóbb a baloldali blokkhoz csatlakozott az egyik hires pesti törzsfőnök is, aki valaha igen nagy ur volt a városházán. Persze most is abban a hitben él, hogy nagyhatalom. Előadta hát Vázsonyi Vilmosnak, hogy elhagyta a liberalizmus zászlóját és demokrata lett, de egészen természetes, hogy ezekután ő legyen a listavezető a maga kerületében.

— Vill, ich werde zu Dir nie mehr untreu sein, aber ich muss Listenführer werden.

Vázsonyi boldog volt ezzel a hűségnyilatkozattal, de ekkor jött a keményebb dió: a szocialisták. Velük még a politikai „szükségesség" sem tudta megszerettetni a régi törzsfőnököket. De meg mit szóltak volna a munkások, ha vezéreik olyan listán szerepelnek, amelynek élén Budapest legtipikusabb törzsfőnökének a neve tündöklik.

— Nem, ezt nem lehet — mondták a szocialisták —, inkább pusztuljon a blokk, de mi ezt nem tehetjük.

Fölborult hát a listavezetés lehetősége. De hát másodiknak, vagy harmadiknak talán majd csak elcsuszik a vén városházi salabakter.

A szocialisták azonban ez ellen is tiltakoztak. Vázsonyi lakásán folyt a kemény tusa és a demokratavezér, mintha hájjal kenegették volna, ugy hizott a szocialista tiltakozásába, amely bizony nem igen kezelte szőrmentén az uj szövetségest. Mert hát a hűségfogadalom Vázsonyinak sem elegendő arra, hogy szerelmes legyen a régi ellenfélbe és ha taktikából barátkozik is vele, belülről örül neki, ha mások rugnak rajta egyet.

Ebben azután nagyok a szocialisták, akik egy kis lepiszkolásért nem szoktak a szomszédba menni.

— Nem lehet, nem kell — kardoskodtak —, menjen a vén kujon önálló listán, vagy bujjon meg valahol hátul a niemandok között.

Vázsonyi arcán gunyos mosoly futott végig, aztán borzasztó komolyan megszólalt:

— De uraim, önök elfogadják törzsfőnök-barátunk voksait, ellenben nem hajlandók érte semmiféle ellenértéket adni. Hogy képzelik az urak, hogy önök marhahust fognak enni — marha nélkül?

Ennek az argumentumnak aztán a szocialisták is beadták a derekukat.

A miniszterelnök távirata a Józsefvárosi Polgárok Szövetségéhez. A Józsefvárosi Polgárok Szövetségének József-körut 16. szám alatti párthelyiségében igen élénk a pártélet. A végrehajtó-bizottság gyülésén a kerületi vezetőket megválasztotta. E gyülés üdvözölte és ragaszkodásáról biztositotta gróf Bethlen István miniszterelnököt. A miniszterelnök a következő táviratban köszönte meg ezt a szövetségnek:

„Örömmel vettem tudomásul a hozzám intézett üdvözlő táviratból, hogy a Józsefvárosi Polgárok Szövetsége azonositja magát politikámmal és kész azt támogatni. A bizalomnak eme valóban jóleső megnyilvánulását hálás szivvel köszönöm. Hazafias üdvözlet. Gróf Bethlen István."

Kozma Jenő dr. kitüntetése. A kormányzó Kozma Jenő dr. ügyvédet, volt fővárosi bizottsági tagot, közéleti tevékenységének és a főváros fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül kormányfőtanácsossá nevezte ki. Kozma Jenő, aki Buda társadalmi és politikai életében előkelő szerepet játszik, 1906 óta tagja a törvényhatósági bizottságnak és annak mindig szorgalmas, értékes tagja volt. A Wolff-rezsim alatt is tagja volt a közgyülésnek, de mindig mérsékelt politikusnak bizonyult, akire nagy szükség volt minden alkalommal, amikor a kiegyenlités érdekében lehetett valamit tenni. Kozma Jenő legfőbb és maradandó érdemének azonban Budapest polgársága azt fogja betudni, hogy a városházi kurzus likvidálásában vezetőszerepe volt, amely vezetőszerepet kitünően töltötte be.

Uj párt alakult a XV. választókerületben. Minthogy a XV. választókerületben nem kinálkozott lehetőség arra, hogy akár a Ripka-párt, akár a szabadelvü párt a maga erejéből sikerrel vegye fel a harcot, a két párt hivei egy közös értekezleten abban állapodtak meg, hogy közös alapot teremtenek, amelyen a tömörülés megtörténhessen. A Ripka-párt részéről Battemberg Lajos postafőigazgató és Gerley Lajos vettek részt a ta-

nácskozásokon, amelyek megegyezésre vezettek. A megegyezés szerint a két párt Polgári Párt néven uj pártot alakit, amelynek programmja a két párt programmjából van eggyé forrasztva. E programm lényege: harc a Wolff-párt és a szociáldemokratapárt ellen. A párt vezetését egy végrehajtóbizottságra bizták, amelynek tagjai Battemberg Lajos, Soltész Adolf, Gerley Lajos és Juha Adolf dr. tanár.

Salgó Alice hangversenye. A Fodor-féle zeneiskola hangversenytermében mutatkozott be a főváros közönségének Salgó Alice zongoraművésznő. Programmjának összeállitása sok merészségre vall, de a művésznő beigazolta játékával, hogy joga van erre a merészségre: a legsulyosabb zenei problémákat oly csodás könnyedséggel oldotta meg, hogy művészi képességeiről csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk. A művésznőnek ez volt az első önálló hangversenye, amellyel zongoraművészeink legjobbjai közé küzdötte fel magát. Reméljük hogy ez után az őszinte, nagy siker után, gyakrabban találkozunk a művésznővel hangversenytermek pódiumain.

A Ripka-párt pártirodája a X. választókerületben. A Ripka-párt ezuton is közli az érdeklődőkkel, hogy a X. választókerületbeli pártirodája a VI. kerület Sziv-utca 16. számu házban levő Sághy Márton-féle étteremben működik. A X. választókerület elnökei Radocza János és dr. Farkas József ny. miniszteri tanácsos.

Uj városi hetilap. Dr. Szilágyi Hugó szerkesztésében uj várospolitikai hetilap indult meg. Cime: „Városi Ujság". A lap első száma igen tartalmas és érdekes. Minden sorával igazolja Szilágyi Hugó ujságirói multját, hozzáértését és szerkesztői avatottságát. Hisszük, hogy az uj lap harcos orgánuma lesz azoknak a törekvéseknek, amelyek az ország fővárosát régi szépségében, régi gazdagságában és régi, tiszta erkölcseiben akarják viszontlátni. Ha valóban ilyenek a célkitüzései, örömmel üdvözöljük az uj kollégát és szerencsét kivánunk neki.

A budapesti helyihajójáratok megnyitása. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt. igazgatósága közhirré teszi, hogy a helyihajójáratokat április 11-én Boráros-tér—Margitsziget—Óbuda között megindítja. A hajók e járatokban 7 órától 14 óráig óránként, 14 órától 21 óráig 30 percenként közlekednek és a következő állomásokat érintik: Boráros-tér, Lágymányos, Vámház, Eskü-tér, Tabán, Vigadó, Batthyány-tér Árpád-utca, Pálffy-tér, Alsó-Margitsziget, Felső-Margitsziget és Óbuda. A hajókon levő „A" jelzés a Boráros-térről a Margitsziget felé irányuló felfelé, a „B" jelzés pedig az Óbudáról a Boráros-tér felé irányuló lefelé menetet jelenti. A nyári hónapokban kedvező időjárás esetén a forgalom mérvéhez képest e járatok kisegitő hajók beállításával szaporittatni fognak. Az igazgatóság egyuttal közhirré teszi, hogy Óbuda és Ujpest között a helyihajójáratokat fenti nappal szintén megnyitja akként, hogy ezen járatokban a gőzösök 7 órától 21 óráig óránként közlekednek és a margitszigeti felső hajóállomást is érintik. Az ezen viszonylatban váltott jegyek az Óbuda—Boráros-téri vonalra átszálló jegyül nem használhatók.

Apraja-nagyja elragadtatással szemléli a közismert Meinl-cég kirakatait. Ez a cég az idén is kirakatversenyt rendez előkelő fióküzleteiben, ahol izléses ajándékkosárkák, tetszésszerinti nagyságu, formáju és összeállitásu husvéti tojások, továbbá legfinomabb likörök, cognac és a cég utolérhetetlen kávé- és teakeverékei kaphatók.

A tavaszi ujdonságok, amelyekkal a Salamander és Jesco cipőáruház hoz forgalomba, megfelelnek a legkényesebb izlés és divat követelményeinek. Ehhez járul még a kitünő minőség is s ezért érthető, hogy a Salamander-cipők a legkedveltebb viseletheztartoznak.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

A világhirü „TUNGSRAM"-WESTERN
RÁDIÓ
készülékek és alkatrészek szállitására előjegyzést elfogadunk
Ovakodjunk silány készülékeket vásárolni
Főelárusitó:
ÁLTALÁNOS GÁZIZZÓFÉNY és VILLAMOSSÁGI RT
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty ut a 5. szám.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

F & S GOLYÓS CSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. II

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománced nyek legelőnyösebb beszerzési forrása

MOLNÁR JANOS
HAT. ENGED. VILLANYSZERELŐ
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 50.
(KIRÁLY-UTCA SARKÁN) · TELEFON: József 139-76.
Csillárok, szerelési anyagok, villamosvilágitási és erőátviteli berendezések, villamosvasalók, főzőedények stb. a legjutányosabb árakon. Egy- és félwattos lámpák raktáron.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐA YAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 87—89

GIPSZET ARUSITO RESZVÉNYTARSASAG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

KARTSCHOCKE J. és FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4 BUDAPEST Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131-72.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR. MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 10-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

NAGY MENYHERT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMŰVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vö összrézmunkák, Óraalkatrészek TELEFON: j. 8-47.

FACK PÁL vasáru-, épület és butorvasalás, szerszám-, házi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06. BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyarországi ipar elepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-89.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Könplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Forgách-utca 4. sz. Telefon: 110-48, 102-01.
Gyárt: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (büzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaónt rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: öntvas-, kovácsoltvas-, acyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RESZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21.
TELEFON: 77-60 TELEFON: 77-60

Lukácsfalvi József fia Lakk- és Festékgyár Rt. Budapest VI., Csengery-utca 2.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FÜSTÉKŐR ŐGÉP K. ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENŐCE

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 április 22. — 16. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ripka Ferenc: Bizakodjanak már egyszer egy komoly, reális ember szükre szabott igéreteiben

Vacsora a Terézvárosban — A vasutasok nagyarányu csatlakozása — Ripka Ferenc, Füzesséry Zoltán, Wild József, Farkas József és mások beszédei

A terézvárosi választókerületek Ripka-párti választópolgársága pénteken este a Tőzsdetagok Gazdasági Egyesülete Szerecsen-utcai helyiségében lakomát rendeztek, amelyen megjelent Ripka Ferenc dr., a főváros kormánybiztosa. Wild József nemzetgyülési képviselő, Battenberg Ferenc postafőigazgató, Lázár László Máv. igazgató, Rozsik Endre Máv. üzletvezető, Wolter Ede Máv. főfelügyelő, Andréka Károly dr. főkapitányhelyettes, Füzesséry Zoltán dr. ny. főispán, Farkas József dr. ny. miniszteri tanácsos, Bittner János kormányfőtanácsos, iparkamarai alelnök, Farkas János gyáros, Rakovszky Menyhért dr., Mészáros Győző ipartestületi alelnök, Komlós István, Pallai Miksa, s több száz választó polgár.

Aki eltalálta, mennyit kell a politikai sóból használni

A vacsorán

Füzesséry Zoltán ny. főispán volt az első felszólaló,

aki arra mutatott rá, hogy a társadalom fejlődését mindig az eszmék harca viszi előre. Már most sokan vannak, akik különböző eszméket hirdetnek a társadalom fejlődése és a boldogulás érdekében, azonban a pogárságnak az a feladata, hogy megválassza azt, hogy melyik eszme mutatja azt a helyes utat, amelyikben haladni kell. A só az élet egyik legfontosabb tényezője, amely nélkül ételt nem élvezhetünk és amelyre a szervezetnek szüksége van, de hogy

ha tulsokat tesznek az ételbe, akkor az élvezhetetlenné válik.

Igy van ez a politikával is. Sok politikai párt az elvek sójából tul nagy mennyiséget kevert a főváros ételébe. Ripka Ferenc az a férfiu, aki megtalálta a kellő mennyiséget, amennyit az elvek sójából a politikába és a közéletbe szabad keverni, hogy az egészséges legyen. Biróí szemmel

Ripka Ferencben látja azt a férfit és politikájában azt az irányzatot, amelyet a főváros polgárainak a város jövendője és saját érdekükben követnlök kell.

Egy ember azonban nem elég, mindaddig nem tudja politikáját érvényesiteni, amig a polgárság tömör phalanxa nem áll mögötte. Üdvözli az Államvasutak jelenlevő vezetőit és a vasutasság baráti támogatását kéri, a főváros ezen életbevágó küzdelmében.

Emlékeztetett arra, hogy a sors véletlenségéből

ő volt az 1904. évi vasutassztrájk idején letartóztatott vasutasok bünperének előadója.

Ő volt az, aki akkor elrendelte a letartóztatott vasutasok szabadonbocsátását, anélkül, hogy valaha hálájukra számitott volna. Ügyük fölmentéssel is végződött, de ennek dicsőségét nem a birák, hanem az ügyvédek aratták le. Ma arra kéri a vasutas választókat, hogy ne neki, hanem Ripka Ferenc kormánybiztosnak hálálják meg sorsdöntő ügyük kedvező elintézését, mert Ripka Ferenc személyében látja Füzesséry biróí szemével azt a férfiut, aki nem önérdekből, nem azért, hogy magának dicsőséget vagy poziciót szerezzen, hanem miként a vasutasok is —

csak az ország és a főváros polgársága érdekében vállalta ennek a nehéz küzdelemnek a megvivását.

Füzesséry ezután elmondta, hogy Vázsonyi Vilmos, akivel ma is jó baráti viszonyban van, most is hivta a maga táborába, de mert Vázsonyi tulságosan sok sót akar a fővárosi polgárság életébe keverni, nem megy vele ebben a választási küzdelemben.

Farkas József a szélsőségek ellen

Ezután Farkas József miniszteri tanácsos szólalt fel, aki a most duló és már elfajuló plakátharcokról beszélt. A plakátokat — mondotta —, ha megtisztitjuk a szemettől, amit az indulat fröccsentett rá, akkor azt látjuk, hogy mindegyik plakáton ugyanazok a kérések, követelések és igéretek vannak. Mégis mi az, ami a plakátokat annyira elválasztja egymástól? Ezt a főváros józan polgársága maga megitélheti.

Hivatottak-e a főváros vezetésére azok a pártok, amelyeknél a legszélsőségesebb indulatok uralkodnak

a józan ész felett? Hirdethet-e békét olyan párt, amelynek lelkét a gyülölet tölti meg? Hirdethet-e megértést olyan politikai csoportosulás, amely a társadalmat osztályokra akarja széttépni? Adhatnak-e kenyeret azok, akik elvették az utolsó falat kenyeret a szánktól és várhatunk-e alkotást azoktól, akiknek lelkében még mindig a rombolás szelleme dul? Ezután a tisztviselő társadalomról beszél, amelyik

mindig a legmegbizhatóbb bázisa volt a kormányzatnak s a kormány ezt joggal is várja azoktól, akiknek kenyeret adott.

Bármilyen sovány is a köztisztviselő kenyere, mégis csak biztos kenyér.

Ezután a szociáldemokraták álszabadságáról beszél. Rámutat arra a példára, hogy a közelmultban, mikor a szociáldemokraták egy része különvált 300 ember ellen ezreket vonultattak fel. Ez náluk a szabadság. Igy néznek ki azonban náluk az összes szabadságok is.

Ezután a városházán uralkodó legutóbbi rendszert birálta. Az a politikai rendszer — mondotta —, amely eddig a városházát uralta pendantja volt annak a romboló munkának, amelyet a vörös kalapács kezdett meg

a két véglet között, a harmadik ut Ripka Ferenc politikájához való csatlakozás,

ahoz a férfihez való csatlakozás, aki sohasem politizált, hanem egy munkás életre tekinthet vissza. Bennünket, — mondotta — nem a politizálás, hanem a fővároshoz való bensőséges szeretet, saját és családunk jövője sorakoztatott Ripka Ferenc háta mögé. Béke és munka legyen s csak akkor veheti kezdetét az alkotás.

Vázsonyi Hofburgjában

Az Egységes-Párt nevében dr. Wild József nemzetgyülési képviselő beszélt. A kormányzópárt, — mondotta — reméli hogy az a szellem, amely az ország szellemének felel meg, urrá lesz a fővárosban is és

nem engedi meg, hogy akár jobb, vagy akár baloldali szélsőségek ragadják magukhoz a vezető szerepet.

Már két évvel ezelőtt kötelességének érezte harcolni a szélsőségek ellen, akkor, amikor még gyanus szemmel nézték azt, aki a középut zászlója mellé állott. Ma pedig óva inti a polgárságot itt a VI. kerületben, Vázsonyi Hofburgjában hogy a baloldali szélsőségek felé kanyarodjanak. Vázsonyinak vannak érdemei, — mondotta — de nem volt elég államférfi, hogy hiuságát és egyéni érdekeit a köz érdekében félretegye. Ezért volt képes a polgárságot egy veszedelmes szélsőség örvényébe terelni. Nem voksokról van szó itt a választásoknál, hanem

a főváros egész polgársága jövendőjéről.

Ezután a külföldi példákra hivatkozik. Angliában, Franciaországban mindenütt a szélsőséges politika lehetetlenné válik. Azok az emberek jutnak kormányzathoz mindenütt, akik a béke revizióját követelik. A háboru átkos következményeit az egész világ egyformán érzi. Nem kell azonban erőszakhoz folyamodni,

a kijózanodás az egész világon folyamatban van

és az igazság előbb-utóbb a mi javunkra is győzni fog. A pénzügyi bajok nemzetköziek, ne higyjünk azoknak a politikusoknak, akik egyik napról a másikra jólétet, bőséget igérnek. Kéri a polgárságot, és főleg a tisztviselőkart, hogy tartson ki emellett a politika mellett, amelyet Ripka pártja hirdet, amely politikának meglesznek a maguk érdemes gyümölcsei, ha nem ma, nem holnap, hanem nemsokára.

A vasutasok csatlakozása

Ezután Woltér Ede, a Nyugati pályaudvar állomásfőnöke szólalt fel, aki azt hangoztatta, hogy a vasutasok nem politizálnak, hanem a vasutas mindig csak dolgozik. Politizálni csak annyiban politizálunk, — mondotta — amennyiben

keressük azt az irányzatot, amely biztositja a nyugodt termelő munkát.

Magyar vasutasok — mondotta — Marx hivei sohasem lesznek. Ripka zászlójára konszolidáció, a munka lehetőségének helyreállitása van irva jelszó gyanánt, éppen ezért látják reménységgel a vasutasok az ő politikáját. A budapesti vasutasok nem térhetnek napirendre a fővárosi választások felett, hiszen az ország lakosságának 1/8 részéről van szó.

A budapesti vasutasság nevében csatlakozását jelenti be

és kéri az Istent, hogy adjon Ripka Ferencnek és pártjának erőt s kitartást elveik és becsületes céljaik végrehajtására.

Bittner János az iparosság legteljesebb támogatásáról biztositotta a Ripka Ferenc vezetése alatt álló pártot. A közelmultban — mondotta — egy szélsőséges munkáscsoport levált a szociáldemokrata párttól és azt irta zászlajára, hogy öntudatos munkás nem szavaz olyan listára, amelyen polgári jelöltek is vannak. Nekünk erre az a válaszunk: öntudatos polgár nem szavaz olyan listára, amelyen szociálista van. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Ripka Ferenc kormánybiztos a társadalmi békéről

Nagy Pál rézműves és Fekete Lajos államvasuti főellenőr felköszöntője után

Ripka Ferenc emelkedett szólásra

és hosszabb, több izben lelkes éljenzéssel félbeszakitott beszédben kifejtette programmját. A rokonszenv és ragaszkodás megnyilatkozásának megköszönése után kijelentette, tisztában van azzal, hogy ez a ragaszkodás nem személyének, hanem annak az eszmének szól, amelynek szerény képviselője.

— Nem vagyok politikus a szó mai értelmében. De igenis politizálunk mindannyian, akik azt mondjuk, hogy dolgozunk, mert

a munka az az egyedüli reális politika, amelynek szolgálatában kell állani.

Ez a munka a legintenzivebb politika. Ebben az értelemben politikus vagyok, mert ez a szó klasszikus értelmében, ahogy a görögök értették, a köz önzetlen szolgálata.

Ripka ezután megköszönte a vasutasok képviselőinek, hogy megjelenésükkel idetartozandóságukat dokumentálták. Az Államvasutak a közgazdasági élet egyik leghatalmasabb tényezője. Büszkeségünk volt mindig a Máv. A mostoha sors letörölte a Máv.-ból az első betüt, amely azt jelentette, hogy magyar. Ezt letörölhették a kocsikról, de nem törölhették ki a magyar vasutasok szivéből. A magyar államvasut tisztviselői kara impozáns nagy testület és aki Magyarországon társadalmi munkát vagy közéleti tevékenységet akar kifejteni, kell, hogy számoljon ezzel a testülettel.

Lehetséges-e, hogy olyan viszonyok között, amikor a társadalom egyes osztályai homlokegyenest ellenkező álláspontjaiba ütköznek, amikor itt a marakodás, a gyűlölködés, a széthuzás az uralkodó planéta, akkor ezt az intézményt tudják-e a vasutasok ugy fejleszteni, amint azt ennek az országnak a gazdasági érdeke megköveteli.

A fejlődés, a haladás ilyen légkörben nem lehetséges.

Ezért nem lehet közömbös a vasutasok testületére, hogy mi történik ma az ország fővárosában, amely az ország egynyolcada, ha a lakosok számát veszszük.

Ha itt a fővárosban nem lesz társadalmi béke, nem lesz termelő munka, akkor nincs meg a vasutasoknak az a lehetőségük, hogy fejlesszék az országnak ezt az egyik legnagyobb értékü intézményét.

Bethlen és a főváros

A vasutasok mindig ott voltak, ahol az ország legnagyobb érdekei forogtak kockán. Ma Magyarország gazdasági érdekeit is a mi kivételes tehetségü miniszterelnökünk emberfeletti munkával szolgálja. Ebben az emberfeletti munkában a főváros gondjait is magára vállalta.

Arra is jut ideje, hogy törődjön a fővárossal és megadja a módját, hogy itt rendezett, konszolidált viszonyok legyenek,

mert az ország konszolidálási folyamata feltétlenül megakad, ha az ország szive nem működik ugy, amint működnie kell. Ha tehát önök be akarnak kapcsolódni abba a nemzetmentő munkába, amelyet az ország vezére ma végez, akkor ott van a helyük azalatt a zászló alatt, amely Bethlen István gróf szándékait és akaratát képviseli.

Ripka Ferenc ezután üdvözölte az iparosság megjelent képviselőit. Az iparosság a főváros társadalmának egyik legértékesebb része; csak az a független polgárság, amely egyrészt a város iránti szeretetből, másrészt a város iránt tartozó kötelességeinek pontos teljesitésében mindenkor példaképül szolgál.

Tudjuk, hogy a jelenlegi sulyos gazdasági viszonyok milyen rettenetes teherként nehezednek az iparos- és kereskedőosztályra. Ezért ez az osztály a legnagyobb mértékben megérdemli, hogy minden vonatkozásban messzemenő méltányosságban és a legnagyobb megbecsülésben legyen része. A főváros életének azt mondhatnám 90 százaléka a gazdasági rész. Ehhez

a 90 százalékhoz füződik a főváros iparosságának és társadalmának minden érdeke.

Nem tudom a főváros gazdasági viszonyainak rendezését másképen elképzelni, mint ugy, hogy a gazdasági kérdésekre a legnagyobb sulyt helyezzük. Itt kell megfogni a dolgokat, ha azt kivánjuk, hogy a főváros kormányzása, igazgatása rendbejöjjön.

Ezután a kormánybiztos a főváros üzemeiről emlékezett meg. Beszédének ezt a nagyon fontos részét lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

Majd igy folytatta Ripka Ferenc:

Ki az úr a csárdában?

— Ismételten hangsulyozom ma is, hogy nekünk főgondunk az legyen, hogy a községi életből, a városházból kikapcsoljuk a nagy politikai kérdéseket. Mert ha az fog történni, aminek előszelét látjuk a plakátharcban, hogy

a szélsőségek oda behozzák rettenetes, le nem fékezhető gyülölködésüket, akkor megint hiába beszélünk hasznos munkáról.

Megint nem arról lesz szó a városházán, hogy a polgárság olcsóbban tudjon élni, olcsóbb legyen a közlekedés, az utcák tisztábbak és a közegészségügyi viszonyok jobbak legyenek, hanem arról lesz szó, hogy ki az ur a csárdában és erre fog elfecsérelődni minden erő, nem pedig arra fordithatjuk, hogy a főváros lakosságának életviszonyait meg tudjuk javitani.

— Az egyik felszólaló célzott a plakátharcra.

Ezek a plakátok igérik, hogy lehozzák a csillagokat az égről

és az óramutatót a Bazilika tornyáról. A baloldali szélsőség már egyszer igért eget-földet és meghozta — a gerstlit. A jobboldali szélsőség is minden szépet és jót igért és lett belőle faji meg felekezeti gyülölködés. Azt ajánlom önöknek, hogy mivel már csalódtak a jobb- és baloldali szélsőségben,

bizakodjanak már egyszer egy komoly, reális ember szüken szabott igéreteiben,

aki ezeket az igéreteket valóra is fogja váltani.

— Amikor az én nagy politikai vezérem, gróf Bethlen István, arra a merész elhatározásra jutott, hogy ő a főváros élére nem exponált politikust, hanem üzemi embert, dolgozó embert állit, ezzel jelezni kivánta azt az irányt is, amelyet ő a főváros törvényhatósági életében meg akar teremteni és valóra akar váltani. Én tehát szerénytelenség nélkül kivánhatom iparostársaimtól, akikkel éveken át egy kenyéren éltem, hogy azt a polgártársukat, akit a miniszterelnök emelt a város élére, bizalmukkal támogassák.

Nincs paktum

— Az utóbbi időben egyre sürübben olvashatni egyes lapokban, amelyeknek célja, hogy zavart csináljanak, hogy Ripka elpaktált Wolffékkal, majd azt, hogy még nem paktált, de a jövőben el fog paktálni. Erre ki kell térnem, mert sokan vannak a választók között, akiket nincs szerencsém ismerni, akik engem nem ismernek közelebbről. Kijelentem, hogy

én arról az egyenes utról, amelyet szeptember 15-én magam elé tüztem, amikor elfoglaltam tisztemet, semmi körülmények között letérni nem fogok.

Nincs olyan fülbemászó kedves szirénhang, amely engem erről a nagyon göröngyös utról le tudjon téríteni. Ezt én a becsületes magyar ember egyenességével jelentem ki és ha bárki azt kivánja, hogy letérjek erről az utról, otthagyom a tisztemet, mert én ezt nem teszem.

— Olyan helyről, amelyről azt tételeztem fel, hogy bizonyos rokonszenvvel és fegyverbarátsággal támogat nehéz utamon, olyan helyről is van részem támadásban. Értem ez alatt a volt és nagyrészt felosztott liberális tábort. Én azokat a polgártársaimat, akik liberális táborban kivántak tömörülni és a szélsőségektől mentes városi politikát tüztek ki célul, a legmelegebben támogattam. Kivánságukra

letettem arról a szándékról, hogy a főváros öt választókerületében megszervezzem pártomat, nehogy megbontsuk a polgárság frontját.

Kijelentem, hogy keserü szemrehányásokat kaptam azoktól a polgártársaimtól, akik ott meg akarták szervezni a fővárosi polgári pártot. Végtelenül roszszul esik, hogy erről az oldalról is állandó támadásnak vagyok kitéve és a polgárság is állandó ugratás tárgya, amikor erről az oldalról rosszakarattal hiresztelik, hogy elárulnám azt a politikát, amelyet magam elé tüztem. Ez ellen a leghatározottabban tiltakozom.

Ezután a zsidókérdésről emlékezett meg Ripka Ferenc. Beszédének ezt a kiemelkedő részét szintén lapunk más helyén ismertetjük.

Majd igy fejezte be beszédét:

— Azalatt a 7—8 hónap alatt, amelyet mint kormánybiztos eltöltöttem, ennek a helynek a diszét még nem élveztem. Nem tudom, mit jelent ez a disz, de hogy mennyi keserüséget jelent, azt tapasztalom. Ez nem rózsás ut, ez a kálvária utja, amelyet most végigjárok, de járnom kell, mert az igazságot is megfeszitették és csak a megfeszités után jöhet a föltámadás.

— De hogy jöjjön a feltámadás, szivesen vállaltam a megfeszittetést és végig is csinálom. A polgárság segitse lehengerelni azt a nagy kősziklát, amely jövendőnkre nehezedik, hogy életre keltsük legszebb reményeinket, a boldog nagy Budapestet.

Ezer jelölt küzd a városházi mandátumért

Elsőnek a Ripka-párt készült el a jelölésekkel és rekordot teremtett az első ajánló-iv elkészitésével is

Seregszemle a jelöltek fölött

A budapesti községi választásokon megkezdődött a végső küzdelem, mert a belügyminiszter május 14-ére és 15-ére tüzte ki a napot, amelyen Budapest polgársága dönteni köteles a saját sorsa fölött. Az elmult hét a jelölések hete volt. A pártok, amelyek a választáson felvonulnak, többé-kevésbbé készen vannak az ajánlóivekkel, amelyeken körülbelül ezer budapesti polgár neve szerepel. Ma már bizonyos, hogy mindössze négy számottevő párt indul meg a cél felé:

Községi Polgári (Ripka) párt,
Fővárosi Szabadelvü Párt maradványai,
a Demokratikus Blokk és
az Egységes Keresztény Községi Párt.

Legelsősorban a Ripka-párt készült el a jelölésekkel, ami bizonyitéka annak is, hogy itt nem nyilvánulhatott meg egyes törtetők akadékoskodása, hanem a párt tagjai meghódoltak a közérdek előtt és könnyüszerrel kiválogatták a tisztes polgári munka legpregnánsabb képviselőit. Ebben az órában azonban, amikor e sorokat irjuk, már a többi pártok is végeztek a jelölésekkel. Vannak a négy jelentős párton kivül apró koteriák is, amelyeknek tagjai egyéni sérelmeik orvoslását olyanformán remélik, hogy külön pártot igyekeznek alakitani, de a siker minden reménye nélkül. Természetesen minden párt igyekezett a listák élére kimagasló egyéniségeket megszerezni, Budapest polgárságát azonban nem fogja elkábitani az, hogy egyes listákon volt miniszterek és képviselők tömege jelentkezik, mert Budapest népe megelégelte már a személyi harcokat és ma pusztán arról kell döntenie, hogy akarja-e azt, hogy a városházán a jövőben politikamentes, békés, nyugodt alkotó munka lépjen örökébe az eddig való romboló rendszereknek.

Érdemes egy pillanatra seregszemlét tartani a jelöltek óriási tábora fölött, éspedig olyan formában, hogy választókerületenként tekintjük meg az egymással szemben álló elemeket.

Fölvonulás Wolff Károly ellen

Ripka Ferenc kormánybiztos pártja az I. választókerületben veszi fel a küzdelmet magával Wolff Károllyal szemben. Itt a Ripka-párt listavezetőjel dr. Zelliger Vilmos apátplébános, akihez a kerület katholikus hivei rendkivüli szeretettel ragaszkodnak. Második helyen Baránsky Gyula dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd a jelölt, aki hosszu városatyasága alatt a kerületben rendkivüli érdemeket szerzett, de tudják róla azt is, hogy mindenkor szivén viselte Budapest egész lakosságának sorsát is. A sorban Gamauf Géza pénzintézeti igazgató, dr. Németh Béla kormányfőtanácsos, a Háztulajdonosok Szövetsége elnöke következnek. A további változatos és szép névsorral szemben Wolff Károly igen gyengén tud felvonulni, hiszen listáján még csak ismert nevek sem igen vannak, hacsak nem vesszük annak a fülbesugó liberalizmusáról nevezetes Joanovits Pál nyugalmazott államtitkárt és Szigeti Jánost, akit a budaiak még akkorról ismernek, amikor intranzigens függetlenségi párti volt. A Demokratikus Blokk Szilágyi Lajossal kisérletezik, mint listavezetővel, de azt nem magyarázzák meg, hogy milyen cimen kér részt a bihari követ a pesti kommunális politikából?

Veszélyben a Gellért-szálló Benárd-szobája

A II. választókerületben Wolffék Platthy György nemzetgyülési képviselőt állitották listavezetőnek, akinek tudvalevőleg engedelme van pártja részéről, hogy a községi politikában kitartson régi vezére mellett. A kerület polgárai azonban aligha nézik valami jószemmel, hogy együtt halad Benárd Ágostonnal, a szélső fajvédők egyik tipikus képviselőjével, akiről a Gellért-fürdő vendéglőse, mint kitartó stammgastról, külön szobát nevezett el. Ugyanezen a listán szerepel a közgyülési terem egyik hires kurzusalakja, Kossalka János is. A Ripka-párt Becsey Antalt, a kommunális ügyek eme régi kiváló ismerőjét állitotta listavezetőnek és vele együtt küzd a győzelemért a népszerü Dinich Vidor kormányfőtanácsos, volt nemzetgyülési képviselő, dr. Sümeghy László közjegyző és a kerületnek még számos kimagasló alakja. A Demokratikus Blokk itt Fényes Lászlóval, a forradalmi kormánybiztossal, és dr. Rácz Vilmossal, a neves párbajszakértővel tüntet, mig Fóthy Vilmos, aki a mult közgyülésnek meglehetősen hangos tagja volt, erősen háttérbe szorult, ugy, hogy mandátumra nem is igen lehet reménye.

Akit Wolffék megfosztottak a mandátumától, ma ujra keblükre ölelik

A Ripka-párt nagyon diszes listát állitott össze a III. választókerületben is, ahol Ziegler Géza kormányfőtanácsos, a hirneves müépitész a listavezető. Nyomon követi őt Hohenburger Antal ny. altábornagy, Hubert Vilmos iparos, de a lista többi részén is csupa ismert és népszerü nevet találunk, mint amilyenek Hennyey Vilmos államtitkár, akinek neve és szaktudása egész Európában ismert, valamint Hódy Lajos dr., akinél népszerübb és ismertebb társaságbeli egyéniség talán egész Budapesten nem akad. Wolffék szánalmas listáját ebben a kerületben Perczel Béla vezeti, akinek évtizedes városházi szereplése ugy látszik a kurzussal végződik. Kénytelen-kelletlen befogadták erre a listára Wolffék Krizs Árpád dr. lelkészt is, akit a keresztényszocialisták erőszakoltak rá Wolff Károlyra. Emlékezetes, hogy Krizs Árpádot, mert a városi alkalmazottak érdekében többször felemelte szavát és a városnál alkalmazásban lévő munkások érdekében küzdött, Wolffék összeférhetetlenség cimén megfosztották mndátumától. Most az a mulatságos eset történt meg, hogy kénytelenek vele egy listán haladni. Enyhitő körülménynek odatették a lis-

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület,
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Fullánkok

A Schöberl-ágy

és a Schöberl-politika Budapest közönsége előtt alaposan ismeretes. Ezzel szemben igazán bejáratosnak kell lennie a városházára annak, aki tudni véli azt, hogy a Schöberl-ágy és a Schöberl-politika mellett van Schöberl-tanácsnok is. Egészen bizonyosak vagyunk tehát abban, hogy senki sem gondolt volna Budapesten Schöberl Ferenc tanácsnokra, ha megjelent volna a Friedrich-párt plakátja, amelyen, Homonnayékra gondolva, ez állott: „Ne támogassuk a Schöberl-féle politikát, amely nappal kormánypárti, éjjel ellenzéki". Buzáth alpolgármester azonban óvatos ember és letiltotta Friedrichék Schöberl-plakátját, mondván, hátha mégis akad valaki, aki tudja Budapesten, hogy a főváros közoktatásügyi ügyosztályát egy Schöberl nevü ur vezeti. Mindig nagyon informált embernek tartottuk Buzáth alpolgármester urat és igy koncedáljuk, hogy ő ismerős a tanügyi osztály tájékán is. De tisztelettel meg kell mégis kérdeznünk, hogy szentségtörés történt volna-e akkor, ha véletlenül Schöberl tanácsnok neve egy nem éppen hizelgő plakáton jelenik meg, vagy akkor, ha valami politikát az ő nevéről neveztek volna el. Reméljük és elvárjuk, hogy legközelebb meg fogják rendszabályozni a Schöberl-ágyakat és ha már nem Buzáth-ágyaknak, legalább Friedrich-ágyaknak fogják azokat elkeresztelni.

Vérebnek

titulálta önmagát az egyik vasárnapi ébredőgyülésen egy félkormánypárti kormányfőtanácsos. Azt mondta, hogy ha Vázsonyiék győztesen kerülnek be a városházára, akkor ők vérebekké válnak és kiverik onnan őket. Igazán nem lehet ránk fogni azt, hogy a szélsőséges politika győzelmét keresnénk és várnánk, vagy hogy annak szekerét tolnánk, de talán mégis csak vannak törvényes eszközök arra is, hogy a szélsőségek uralomrajutása esetén a városháza visszaessék akár a vörös, akár a fehér őrületbe. A törvényes eszközök közé azonban semmi esetre sem számitjuk oda azt, amit a vasárnapi gyülésen hallottunk, hogy a kormányfőtanácsosok vérebekké váljanak.

Ahány beszéd

hangzik el a jobboldali szélsőség oldalán, valamennyit a munkásság felé adresszálják. Ugy látszik, már tisztában vannak azzal, hogy Budapest intelligenciája teljesen és tökéletesen elfordult tőlük és a keresztény politika jelszavai alatt sem hajlandók támogatni az ő gyülölködésüket és mindent üldöző garázdálkodásukat. Nincs más mód tehát, mint körülnyálazni a munkásságot, hizelegni és alattomosan reménykedni, hogy puffogó frázisaik mégis csak hatásosak lesznek. Tévedni fognak azonban, mert a munkásság ama része, amelyet nem tart hatalmában a szakszervezeti bilincs, nagyon jól tudja, hogy nemcsak a városházi vörösuralom, a Bokányiak, a Bogárok és Biermannok nem tudtak szociális politikát csinálni, hanem Wolff, Csilléri, Ernst, Bohn és Czigány Sándor sem. Aki tehát a munkásság közül nem rabja a Conti-utcának, az semmi esetre sem fog őfeléjük orientálódni, hanem keresi azt, ahol becsületes alkotó munkát és a jobb megélhetést várhatja. Mindezt nem találták meg az utolsó öt esztendőben a munkások, hiába udvarolnak tehát nekik azok, akik elmulasztották az alkalmat, hogy a munkások segitségével biztositsák a munkások támogatását. Mi csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy kiknek fognak udvarolni Wolffék a választás után.

tára Kiss Menyhért nemzetgyülési képviselőt és a Budapest erkölcseit egészen a komikumig védő Stadler bácsi nevét is, akik azonban — mi türéstagadás benne — olyan hátul vannak, hogy semmi esetre sem lesz belőlük városatya. A demokráciát Wolffék eme listáján, igaz, hogy a legutolsó helyen, egy villamoskalauz képviseli. A demokratikus blokk listavezetője ebben a kerületben Benedek János képviselő, aki ugy látszik a sok eszkimó miatt terézvárosi otthonából átszorult Budára. Több nevet azután a radikálisok listáján nem is ismer senki.

Prelátus és ébredővezér

Tele van előkelő névvel a Ripka-párt IV. kerületi listája is, ahol dr. Kozma Jenő kormányfőtanácsos, a párt megalakitásának és megszervezésének ez a lelkes munkása, a listavezető. Őt követi Kollár Lajos udvari tanácsos, a kommunális ügyek régi vezetője, Alpár Ignác, a nagynevü épitész. Ezen a listán szerepel többek között Kolossváry Endre államtitkár, Bárány Oszkár textilnagykereskedő, a Kőbányai Szövőgyár r. t. tulajdonosa, a Standard Bank és Takarékpénztár r. t. alelnöke, akinek a gyáripar és kereskedelem terén való működése, nemkülönben humanitás téren való szereplése közismert. Ezzel a pompás névsorral szemben Wolffék listáján Ernst Sándor prelátus, Sármezey Endre ébredővezér és Bozóky Árpád dr., a kurzusközgyülés egyik hangos képviselője képviselik az előkelőséget. A Demokratikus Blokk Bárczy István nevével tüntet s mellette felsorakoztatja Hann Arnold ny. államtitkárt és Harrer Ferencet.

Ripkáék megkontrázzák Kontra Aladárt

Az V. választókerületben Óbudán Andréka Károly dr. főkapitányhelyettes és Szilágyi Károly a Ripka-párt listavezetői. Kivülük a szellemi előkelőségek egész sora szerepel a listán, de ott vannak a magyar ipar olyan kiváló képviselői is, mint dr. budai Goldberger Leó gyáros és ujlaki Müller Pál dr. vezérigazgató, az ismert téglagyáros. Wolffék itt az utolsó közgyülésből unalomig ismert nevekkel, mint Botzenhardt János, Kontra Aladár, Bauknecht Tamás, Mettalka Frigyes, stb. próbálnak operálni. A Demokratikus Blokk listavezetője itt a szocialista Büchler József és ezen a listán van, jó hátul, a városházáról régen ismert Kossuth-párti Schubert Sándor is.

A liberálisok

A VI. választókerületben Gaár Vilmosék listája küzd meg a Wolff-párt lajstromával, amelyen Friedrich István, Raffay püspök, Frühwirt képviselő és Szőke Gyula foglalják el az első helyeket. A Demokratikus Blokk listavezetője itt dr. Posta Sándor vivóbajnok, akivel több ismeretlen nevü szocialista után Vértes Emil, dr. Melcha Armand és mások vonulnak fel.

A VII. választókerületben a liberalizmus hiveit Sándor Pálék tömöritik maguk körül, ezen a listán foglal helyet Glücksthal Samu dr., aki mindig disze volt a közgyülési teremnek, itt kap mandátumot dr. Bódy Tivadar, Budapest volt polgármestere, Nagy Andor tőzsdetanácsos és még sokan a lipótvárosi előkelőségek közül. Wolffék listavezetője itt Lázár Ferenc és Ortvay Rezső dr. volt városatyák, mig a Demokratikus Blokk listavezetője dr. Baracs Marcell, Erdősi Antal, a szocialista bankigazgató és Halasi Fischer Ödön, a Cobden-Szövetség elnöke, és itt remél mandátumot Wildner Ödön dr. ny. városi tanácsnok, akinek kiváló szaktudását azonban, miután negyedik helyre szorult, valószinüleg nélkülözni fogjuk a közgyülésen.

Ugyancsak a liberálisok mérkőznek Wolffékkal a VIII. választókerületben is, ahol Stern Sándor iparos a listavezetőjük, de ezen a listán szerepel többek között dr. Lányi Móric bankigazgató és dr. Bródy Lajos főszerkesztő is. Wolffék listavezetője itt Liszka Árpád, aki — mint ismeretes — hosszu időn át lázadó rabszolgája volt Wolff Károlynak. Kivüle azután nem is akad a listán egyetlen ismert név sem. A Demokratikus Blokk listavezetője Gál Jenő dr., majd két szocialista után Bedő Mór következik.

Wild kapitány városatya lesz

Ugylátszik a IX. választókerületről Wolffék maguk is jól tudják, hogy nincsen talajuk, mert itt egy Szakáll Antal dr. nevü ügyvéddel próbálkoznak, mint listavezetővel, akit Anka János „A Nép" szerkesztője követ. Annál vonzóbb a Ripka-párt listája, amelyen Füzesséry Zoltán nyugalmazott főispán és Wild József nemzetgyülési képviselő, Gömbös Gyula bátor és népszerü ellenfele járnak elől. Ezen a listán szerepel Freudiger Károly, az orthodox hitközség elnöke is. Ez különben — mint Wild József megjegyezte — „Vázsonyi Hofburg"-ja. A demokratavezér tehát listát vezet, de mindenki derültségére a jóizü bibiti Horváth János karján jelenik meg, aki a mult választásokon ugyaezt a felvonulást Csilléry András karján cselekedte meg.

Ugyancsak versenyen felül áll a X. kerületben is a Ripka-párt listája, amelynek vezetői itt az aggastyán Radocza János, aki már 1873-ban is ott ült a főváros közgyülési termében és Farkas József dr., miniszteri tanácsos, akinek rendkivüli agilitása a Terézvárosban, Vázsonyiék kerületében, olyan hatalmas pártot kovácsolt össze. A Demokratikus Blokkot itt Bródy Ernő, Feleky Géza, a Világ főszerkesztője, és Horváth Károly reprezentálják.

A XI. választókerületben a Ripka-párt listavezetője Bayer Antal, a városszerte ismert gyógyszerész, utána Tolnay Kornél nyugalmazott államtitkár, a Máv. volt kiváló elnöke következik. Ezen a lajtsromon szerepel dr. Minnich Károly orvosprofesszor, a kiváló törvényszéki szakértő is. Wolfféknak itt listavezetőként Michalovits Zsigmond plébánost sikerült megnyerni, a listán azonban csak Kirchner Béláné és Ambrus Gyula dr. neve ismerős, de ezek is csak azon a réven, hogy tagjai voltak a legutolsó törvényhatósági bizottságnak. A Blokk Kakulyai Károlyt és Lázár Miklóst, a Reggel főszerkesztőjét vonultatja fel.

A XII. választókerületben a vasutas-szavazók dominálnak és igy a vasutasjelöltek vonulnak fel egymás ellen. A Ripka-párt listavezetője rendkivül népszerü a vasutasok között. Ez Kacsóh Gyula ny. főmozdonyvezető, aki — mint emlékezetes — a vasutassztráik idején tagja volt annak a tizenhármas bizottságnak, amely a vasutasok érdekében beböröntöztette magát és a vádlottak padján is ült. Wolffék ezzel a népszerü emberrel szemben jelentéktelen kisérletképen Homonnay Tivadar nemzetgyülési képviselőt tették meg listavezetőnek, aki mellékfoglalkozásképen szintén vasutas. A Demokrata Blokk Peyer Károllyal kezdi listáját és Nagy Vincével, meg Sümegi Vilmossal folytatja.

A XIII. választókerületben az egyik oldalon a liberális Ugron Gábor a listavezető, utána Katona Béla, a kitünő közgazdasági szerkesztő következik, akivel szemben Wolffék szintén előkelő vezetőt állitottak, Milotay István, a „Magyarság" főszerkesztője személyében. A szabadelvü listán az ismert nevek között ott szerepel Keszey Vince, a Vendéglős-Ipartársulat elnöke és dr. Hajdu Miklós, a kiváló publicista, a Hitelezői Védegylet igazgatója. Wolffék ebben a kerületben sem tudtak Milotay Istvánon kivül értékes nevet produkálni. Itt a demokraták is tündökleni akarnak s ezért Bárczy Istvánt állitották az élre, aki mellől Ehrlich G. Gusztáv riogatja a választókat. Ő utána még az is kevés reményt nyujt, hogy a névsorban ott van B. Virágh Géza és Vita Emil, akik bizonyára komolyan javitják a lista ázsióját.

Lipták kerülete rekordot teremtett

A XIV. választókerületben a liberálisok listavezetője dr. Nessi Gyula. Ennek a listának érdekessége, hogy itt szerepel Beöthy László, az Uniószinházak elnökigazgatója is. Wolffék ezzel szemben egy Karch Kristóf dr. nevü egyetemi tanárt vonultatnak fel listavezetőként. A Demokratikus Blokk listáját Fábián Béla vezeti és második helyen Déri Ferenc ny. alpolgármestert jelölik.

A XV. választókerületben igen erős küzdelem várható, mert itt a demokraták és szocialisták igen nagy erővel vonulnak fel. Ezzel szemben azonban a Ripka-párt nagyon népszerü listát tudott összeállitani, amelynek vezetője Battenberg Lajos postafőigazgató, ékességei a listának Gerlei Lajos, a Központi Tejcsarnok vezérigazgatója, dr. Juba Adolf egyetemi tanár, dr. Soltész Adolf, a kiváló közgazdász. Béla Henrik volt országgyülési képviselő és mások. A Demokratikus Blokk listavezetője itt a szocialista Propper Sándor képviselő, de rajta van a listán a demokratapárti Kiss Ferenc ny. előljáró, dr. Vmbéry Rusztem és dr. Klár Zoltán

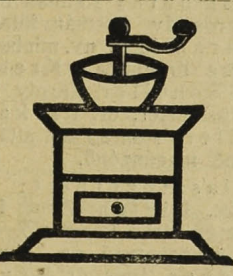

FRANCK GYÁRTMÁNYOK
VILAGHIRNEK ÖRVENDENEK!

„ENRILO" kitünő kávépótló — „Kathreiner" Kneipp-malátakávé

Valódi „FRANCK" kávépótlék

„EDESKA" édesitett kávépótló — „ROSIL" kiváló fügekávé

FRANCK HENRIK FIAI
BUDAPEST
MOSONSZENTJÁNOS
NAGYKANIZSA

nőorvos és párbajszakértő. Wolffék listája egészen jelentéktelen, csupa ismeretlen név.

A XVI. választókerület nevezetessége, hogy az ajánlási iven az 1000 ajánlót már az első huszonnégy órában összegyüjtötte. Igy az összes kerületekben és az összes pártok között elvitte az elsőség babérját. A start olyan impozánsan sikerült, hogy a legöregebb kabalisták is csak jót jósolnak a Ripka-pártnak, amelynek listavezetője itt dr. Lipták Pál ny. államtitkár, aki tagja volt ugyan az előbbi közgyülésnek is, de már az első hetekben elkedvetlenedett és félreállott. Most azonban, mint a gazdasági kérdések kiváló ismerője és mint praktikus ember, valószinüleg igen nagy hasznára lesz a főváros közönségének. Itt kap mandátumot Zsiros István ezredes is, aki a rokkantak vezére. A Wolff-listán a nagy Petrovácz és még egypár, a mult közgyülésből szomoruan ismert városatya küzdenek a lehetetlennel. De jelölték Wolffék Surgoth Gyula ügyvédet is, aki — mint ismeretes — a kommunizmus után, mint biró, az egyik gyorsitott tanácsnak volt az elnöke. A Demokratikus Blokk listavezetője Vanczák János, a „Népszava" szerkesztőjét.

Félbenmaradt kormányfőtanácsosok

A józsefvárosi Ripka-listák elején, a XVII. választókerületben Glück Frigyes, régi pesti patricius, a Pannonia tulajdonosa a vezető, akit Gaál Endre dr., nemzetgyülési képviselő, volt államtitkár követ. A Demokratikus Blokk listavezetője itt Hajdu Marcel dr. és a listán érdekes névként szerepel dr. Baracs Marcelné. Wolffék Müller Antalt állitották a lista élére, akivel együtt szerepelnek Ilovszky János kereskedő, a félbenmaradt kormányfőtanácsos, Gerencsér István volt képviselő és Havas Rezső udvari tanácsos, Dalmácia régi közgyülési protektora.

A XVIII. választókerületben a Ripka-pártnak tipikus józsefvárosi listája van, amelyet dr. Csécsi Nagy Miklós és Kiss József kir. közjegyzők vezetnek. A régi közgyülésekből ismert dr. Reichfeld Izor ügyvéd. Itt juttattak listavezetői szerepet Wolffék a duzzogó Csillérinek, akit, ugylátszik, az Erzsébetvárosból átsiboltak a Józsefvárosba. A Demokratikus Blokk listavezetője Peidl Gyula, aki mellett Zsombor Géza ny. államtitkár következik.

A harmadik józsefvárosi kerület (XIX. választókerület) Ripka-párti listavezetője Schmidt Richard malomtulajdonos és vele együtt Belopototzky Kálmán, aki a budapesti kereskedővilág egyik vezére. Wolffék a keresztényszocialista Szabó József mellett, a nagyhangu Bohn József, majdnem kormányfőtanácsos, virágkereskedőt vonultatják fel. A Demokratikus Blokk Györky Imre szocialista képviselőt állitotta az élre, aki mellett Körmöczi Zoltán fogorvos és Polónyi Dezső volt képviselő huzódnak meg.

Ereky nagytakaritást rendez a Ferencvárosban

A XX. választókerületben a Ripka-párt visszatért a Ferencváros régi vezéreihez, akik közül Melly Béla ny. árvaszéki elnök, a Vásárpénztár elnökigazgatója, Hecht Ernő ügyvéd, volt fővárosi bizottsági tag és Springer Ferenc dr. szerepelnek a listán. Nagy nyeresége ennek a listának Sebestyén Jenő, a tudós református teológiai tanár és mint régi ferencvárosi polgár, Zimmer Ferenc halászmester. A demokraták listavezetője itt Pakots József képviselő, mig Wolffék Eckhardt Tibor jellegzetes nevét irták az élre, akit Verebély Jenő dr. követ.

A XXI. választókerületben szinte késhegyig menő harc fejlődött ki a Ripka-párt és a Wolff-párt között. Az egyiknek élén Ereky Károly volt miniszter értékes egyénisége szerepel, mig a másik oldalon Buday Dezső a vezér. Az Ereky-féle listán szerepel Wellisch Andor épitész és mint érdekességet emlitjük, hogy a Ripka-párt városatyának jelölte dr. Lung Géza ügyvédet is, aki — mint ismeretes — a kurzus megszületésekor esze volt a Wolff-pártnak, de később teljesen elfordult tőlük. A Buday vezetésével szereplő listán ott látjuk dr. Usetty Béla ügyvéd nevét, aki testvéröccse az elhunyt Usetty Ferencnek, de valószinüleg sokkal büszkébbek arra, hogy itt vonul fel Báthori Miklos Máv. felügyelő is, aki, mint a Márffy-perből emlékezetes, a ferencvárosi ébredők vérbiróságának elnöke volt. A Demokratikus Blokk listavezetője Révész Mihály dr., a „Népszava" egyik szerkesztője, és mint érdekesség, akit meg kell emliteni, hogy a második helyen Keönch Boldizsár dr.-t jelölték, akit keresztény és konzervativ gondolkozásu ember létére, Wolffék kibuktattak a főügyészhelyettesi állásból.

Czigány Sándor a bombák őre

Kőbányán, a XXII. választókerületben a Ripka-párt listavezetői Sajó János lakatosmester és Sajó Sándor gimnáziumi főigazgató, akik után dr. Battlay Ákos ügyvéd következik. Wolffék itt megmaradtak régi embereik mellett, amennyiben a lista élén Walnicsek Béla dr. apátplébános, Seemann Mihály és Viczián István képviselőt jelölték. Büszkeségük természetesen a listán Czigány Sándor, aki — mint ismeretes — csak ugy tud jólzüt aludni, ha az ágya alatt bombák pihennek. A Demokrata Blokk listavezetője Farkas István szocialista képviselő. A sok szocialista név közül élesen kiri Latinák Jenő gépgyáros neve, akit a Kossuth-párt jelölt.

A Fővárosi Polgári (Ripka) Párt jelöltjei

A Fővárosi Polgári (Ripka) Párt jelöltjei a községi választásokon az egyes kerületekben a következők:

I. választókerület: Dr. Zelliger Vilmos apátplébános, dr. Baránsky Gyula kormányfőtanácsos, ügyvéd, Gamauf Géza pénzintézeti igazgató, dr. Németh Béla kormányfőtanácsos, ügyvéd, Szombathy Kálmán ny. őrnagy-hadbiró, Jaross Jaroszláv kormányfőtanácsos, délivasuti igazgató, Karap Cirill ny. miniszteri tanácsos, Barabás Endre droguista, Krebsz Géza gyógyszerész, dr. Schöller Károly főorvos, Bieber Károly lakatosmester, dr. Farkas Lajos délivasuti titkár, Grallert Konrád ny. altábornagy, özv. Kovács Imréné magánzónő.

II. választókerület: Becsey Antal gépészmérnök, Dinich Vidor kormányfőtanácsos, volt nemzetgyülési képviselő, dr. Sümeghy László királyi közjegyző, dr. Ulmer Ágoston Máv. felügyelő, Bauer János, dr. Bauer Zoltán ügyvéd, Zsiros Károly gépészmérnök, Springer Antal kereskedő, Finna Ödön villanyszerelőmester, kereskedő, Marton István vas- és fémipari üzemvezető.

III. választókerület: Ziegler Géza kormányfőtanácsos, műépitész, Hohenburger Antal ny. altábornagy, Hubert Vilmos iparos, Holtzspach Nándor üdülőteleptulajdonos, dr. Hennyey Vilmos államtitkár, Bakonyi János ny. százados, dr. Hódy Lajos postatakarékpénztári igazgató, özv. Effenberger Károlyné magánzónő, Tass József állami kórházi gondnok, Merényi Richárd igazgató.

IV. választókerület: Dr. Kozma Jenő kormányfőtanácsos, ügyvéd, Kollár Lajos udvari tanácsos, ügyvéd, Alpár Ignác épitész, műegyetemi tanár, Horváth István iparos, iparosköri elnök, Bárány Oszkár nagyiparos és nagykereskedő, Kolossváry Endre h. államtitkár, posta- és távirdai vezérigazgató-helyettes, Fáber Fülöp malomigazgató, dr. Zboray Gyula ügyvéd, Kun Gyula pénzügyminiszteri tanácsos, dr. Gally Kálmán földmüvelésügyi minisztériumi h. államtitkár, Günther Pál ny. főtisztviselő, Seenger Viktor kőfaragó, részvénytársulati igazgató, Grentzner Endre pénzügyminisztériumi számvevőségi főtanácsos, dr. Tóth János királyi járásbiró.

V. választókerület: Dr. Andréka Károly főkapitány-helyettes, Szilágyi Károly biztositási intézeti igazgató, Szepessy Ágoston postaigazgató, dr. budai Goldberger Leó gyáros, Schmidkunz Lajos kereskedő, dr. Reich Mór orvos, ujlaki Müller Pál dr. téglagyári vezérigazgató, Kovácshegyi Kálmán malomigazgató, Bartók Béla takarékpénztári vezérigazgató, Francoso Rudolf műszaki irodafőnök.

IX. választókerület: Dr. Füzesséry Zoltán ny. főispán, ügyvéd, Wild József nemzetgyülési képviselő, Freudiger Károly gyáros, Mészáros Győző kávéháztulajdonos, ifj. Haber Sándor tetőfedőmester, Grosz Bertalan cipőnagykereskedő, dr. Weisz Ödön ügyvéd, dr. Török Sándor ügyvéd, dr. Rakovszky Menyhért ügyvéd, Pető Lajos lapszerkesztő, Róvó Aladár részvénytársasági vezérigazgató, Török Sándor gyógyszerész.

X. választókerület: Dr. Radocza János udvari tanácsos, ügyvéd, dr. Farkas József ny. miniszteri tanácsos, a T. G. E. elnöke, Székely Bertalan épitész, Ungár Miklós szállító, Fail Márta állami középiskolai igazgatónő, Gregurits Markolin Alajos kéményseprő-üzletvezető, Szigeti Ernő bankár, Breuer Endre Béla részvénytársasági igazgató, Fuchs Imre üvegnagykereskedő, özv. Mayr D. Gyuláné magánzó, Földy József magántisztviselő, Károlyi Mihály hentes.

XI. választókerület: Bayer Antal gyógyszerész, Tolnay Kornél ny. államtitkár, Bendik Gusztáv kárpitos, dr. Minich Károly egyetemi magántanár, orvos, dr. Faragó Sámuel ny. postafőfelügyelő, dr. Korondy Károly ügyvéd, Kronberger Emil részvénytársasági igazgató, Jokkel Adolf fa- és szénkereskedő, Sinkó Aladár cimfestő, Kiss Kálmán festő és rajzoló.

XII. választókerület: Kacsó Gyula ny. főmozdonyvezető, a Magyar Munkások Pártjának elnöke, dr. Telcs Béla ügyvéd, Bartos Ernő kereskedő, R. Sipos Gyula pénzügyi titkár, Koszik György mázoló, Kicselesz József cipész, Papp Emil mázoló, Borck Imre lakatos, Beck Sándor bádogos és szerelő, Kurzenberger András szabó.

XV. választókerület: Battenberg Lajos postafőigazgató, Gerlei Lajos részvénytársasági vezérigazgató, dr. Juba Adolf egyetemi magántanár, dr. Soltész Adolf, az Országos Iparegyesület volt igazgatója, iró, Kovács Hermann kereskedő, Béla Henrik volt országgyülési képviselő, hirlapiró, dr. Szepessy Sándor ny. tábornok-orvos, Kondor Rezső lakatosmester, Elek Artur borkereskedő, dr. Brügler Bertalan ügyvéd.

XVI. választókerület: Dr. Lipták Pál ny. államtitkár, Zsiros István ny. tüzérezredes, a Hadbanrésztvettek Polgári Pártjának elnöke, Martin János mérnök, Czeigler János rézmüves, dr. Walkó Rezső orvos, Balogh László kereskedő, dr. Göbel István ügyvéd, Vitál András lakatosmester, Farkas Elek postafőfelügyelő, Halász Hubert betonépitő.

XVII. választókerület: Glück Frigyes szállodatulajdonos, dr. Gaál Endre nemzetgyülési képviselő, Veisinger György kőfaragómester, dr. Földes Árpád ügyvéd, dr. Dénes István ny. miniszteri tanácsos, dr. Ofner Oszkár háztulajdonos, Dick Béla fogorvos, Halász Ferenc háztulajdonos, dr. Képessy József ügyvéd, Nemes István postaellenőr, Devecis Del Vecchio Gyula kéményseprőmester, Pallai Miksa kávés.

XVIII. választókerület: Dr. Csécsi Nagy Miklós uradalmi jogtanácsos, dr. Kiss József királyi közjegyző, Seenger Béla kőfaragómester, dr. Pőzel István ügyész, dr. Reichfeld Izor ügyvéd, Rákosi Jakab háztulajdonos, Horthy Ödön háztulajdonos, Nagy Antal butorgyáros, Tóth Árpád volt kormánybiztos, Wertheimer Lajos magánzó.

XIX. választókerület: Schmidt Richárd malomtulajdonos, Belopotoczky Kálmán kereskedő, Sperling Jenő tüzhelygyáros, Korányi Lajos gyógyszerész, Morbitzer Nándor épitészmester, Molnár Péter részvénytársasági igazgató, Fock Géza mázolómester, Klein Boldizsár bérkocsitulajdonos, Kell János gépgyáros, Debreczeni Árpád ipartestületi jegyző.

XX. választókerület: Melly Béla ny. árvaszéki elnök, Sebestyén Jenő ref. teológiai tanár, Hecht Ernő volt fővárosi bizottsági tag, dr. Springer Ferenc ügyvéd, Zimmer Ferenc halászmester, Pirkner Konrád vaskereskedő, Müller Rudolf kőfaragómester, Vass Lajos részvénytársasági igazgató, Matyó Aladár mérnök, Szenessy Aladár miniszteri tanácsos, Kobelrausch László háztulajdonos.

XXI. választókerület: Ereky Károly mérnök, volt miniszter, Wellisch Andor épitész, Wild Árpád részvénytársasági igazgató, Péry Dezső mérnök, Lányi Emil vállalkozó, Makuszovits István nagyvágó, Csapó Kálmán gyáros, Antony Antal ácsmester, Simon Ferenc épitész, Lung Géza dr. ügyvéd.

XXII. választókerület: Sajó János lakatosmester, Sajó Sándor gimnáziumi főigazgató, dr. Battlay Ákos ügyvéd, Gratz Dániel épitőmester, Anghi Ernő Máv. felügyelő, Grabowieczky Leon gimnáziumi tanár, Vellay István ny. állami tisztviselő, Fáczányi István gyógyszerész, Kutassy Jenő vaskereskedő, Vaszary János bérkocsitulajdonos.

Liberális listák

A főváros kerületeiben még a következő liberális jelölőlistákat állitották össze:

VII. választókerület: Sándor Pál nemzetgyülési képviselő, dr. Glückstahl Samu ügyvéd, dr. Bódy Tivadar ny. polgármester, vezérigazgató, Nagy Andor tőzsdetanácsos, dr. Spett Ferenc ügyvéd, dr. Novák Nándor ügyvéd, dr. Gerber Béla orvos, Eppinger Károly kereskedő, dr. Bihari Mór ügyvéd, dr. Bárkány Frigyes ügyvéd, Baeumel Sándor udvari tanácsos, nagykereskedő, Glück Jenő tőzsdetanácsos, gabonakereskedő, Hoffmann Benedek, Ellanovics József, Aczél Armand, Rothbehr Vilmos, Guthardt Tódor és Török Gyula.

VIII. választókerület: Stern Sándor iparos, Scheuer Róbert gépészmérnök, dr. Emődi Aladár főorvos, Katona Richárd ny. főhadnagy, dr. Lányi Móric ügyvéd, dr. Bródy Lajos laptulajdonos, Décsi Viktor bankigazgató, Beck Jenő vezérigazgató, Erdélyi Márk gépgyáros, Szász Oszkár vasgyáros, dr. Sági Lajos orvos, Lunzer Pál részvénytársasági igazgató, belényesi Várady József hirlapiró, dr. Berényi Pál ügyvéd, Portörő Jenő droguista, Egri Sándor ny. fővárosi főmérnök, Roszner Soma fakereskedő, dr. Bodor Géza ügyvéd.

XIII. választókerület: Ugron Gábor volt miniszter, Steiner Gyula, Keszey Vince, Goldscheider Miksa, Erdős Dezső, Lednitzky Jenő, Diamant Jakab, Kalán Gyula, Fekete Jenő, Patai Samu, Tsuk Gyula, Rothbart József, Hajdu Miklós, Reichenberg Jakab, oroszpataki Feledy Sándor, Gábor Rezső, Klein Mózes, Friedmann Lajos.

XIV. választókerület: Nessy Gyula, Katona Béla, Barczen Gábor, Kollman Márton, Gellért Jenő, Frisch Ignác, Beöthy László, Gábor Vilmos, Steiner N. Ármin, Ehrenfeld Sándor, Zala Lajos, Ullmann Jákó, Berger Leó, Herczeg Imre, Nemes Alfréd, Sümegi József, Kaszap Dezső, Szücs Károly.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR.
MÜSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 34. TELEFON: 22-58, 115-29.

A főváros három nagy üzemének gazdaságosabbá tételével évi 10 millió aranykoronát lehet megtakaritani

„A polgárságot terhelő egyik legsulyosabb adónemet azonnal el tudjuk törölni“ Ripka Ferenc kormánybiztos az üzemeket ellenőrző bizottság munkájáról

A Wolif-párt részéről állandóan gyanusitásokkal illetik az üzemeket ellenőrző bizottságot, sőt a liberális sajtó egy része is állandóan beugrik annak a hireszteléstnek hogy ennek a bizottságnak a munkája sokkal többe kerül, mint amennyit ér. Ripka Ferenc kormánybiztos a napokban a Terézvárosban nagy beszédet mondott, amelyben röviden kitért ezekre a hireszteléstre és rövid pár mondattal sikerült az összes elhangzott rágalmakat lehetetlenné tenni. Sőt olyan szenzációs kijelentéseket tett, amelyek egyenesen azt mutatják, hogy ennek a bizottságnak a munkája rendkivül eredményes és áldásos, annyira, hogy Budapest polgárságát óriási terhektől fogja megszabaditani az a jó tanács, amelyet ez a bizottság ad és amelynek végrehajtásával egy órát sem szabad késni. A kormánybiztos rendkivüli jelentőségü nyilatkozata egyébként szószerint itt következik:

— Az elmult héten — mondotta — az egyik választó gyülésen Petrovácz Gyula azt mondta, hogy a kormánybiztost azért sem szabad támogatni, mert a főváros üzemeinek megvizsgálására nagy szakbizottságot szervezett, amelyre a főváros eddig 400 millió koronát költött, de a bizottság még semmit sem produkált.

Erre a kortesizü megjegyzésre az a válaszom, hogy ez a bizottság a legnagyobb önfeláldozással végzi a maga nagy munkáját és idáig

a bizottság összes kiadásai nem haladták meg a háromezer aranykoronát.

Ez a bizottság óriási munkát végez, többet, mint amennyit Petrovácz Gyula tőle vár. (Fölkiáltások: Ez fáj neki!). Hogy csak néhány kérdést jelezzek azokból, amiket ez a bizottság már elintézett, kijelentem, hogy néhány nagy üzemre vonatkozóan elkészült már a bizottság jelentése. Ezeket áttanulmányoztam és ezekből néhány rendkivül jelentős, gondolkozásra késztető számot fogok mondani.

Megállapitotta a bizottság, hogy

ha a főváros három nagy üzemében és pedig az Elektromos-áramszolgáltató telepben, a Vizművekben és a Közuti Vasutak között bizonyos gazdaságos kooperációt végzünk, akkor évente több, mint száz milliárd koronát tudunk megtakaritani,

ami annyit tesz, hogy a nap minden órájában 11½ millió az ami megmaradhat a főváros pénztárában és amit ma feleslegesen adunk ki. Azonban ez a megtakaritás még lényegesen emelkedik akkor, ha gazdasági viszonyaink a maiakhoz képest javulnak. A helyzet az, hogy a háboru előtti ugynevezett munkaequivalens Magyarországon, Budapestet is beleszámitva, 260 kilowattóra volt. Svájcban ez fejenkint évi átlagban 1000 kilowatt. Ha mi a háboru előtti nivót vagyis a 260 kilowatt munkaequivalenst elérjük, akkor

az előbb emlitett megtakaritás ötven százalékkal emelkedik, ugy hogy 150 milliárdos megtakaritást érünk el.

Ezek azok a kérdések, amelyek a fővárost a legközelebbről érdeklik, mert mindnyájunk husába vágnak. Ha ezt a 10 millió aranykoronát már három üzem gazdaságosabbá tételével meg tudjuk takaritani, akkor ez annyit tesz, hogy

a polgárságot terhelő egyik legsulyosabb adónemet azonnal el tudjuk törölni.

Ebben a vonatkozásban kell megfogni a főváros gazdálkodását és nem abban, hogy elbocsátunk néhány száz munkást és kistisztviselőt, hanem takarékoskodunk másnak kára nélkül és anélkül hogy elvegyük a kenyerét ezeknek a kis exisztenciáknak.

Ripka Ferenc a zsidókérdésről

„Az az igaz keresztény, aki dolgozik, az a jó zsidó, aki dolgozik és az a legnagyobb fajvédő ebben az országban, aki a legtöbbet dolgozik“

Ripka Ferenc kormánybiztos terézvárosi nagy beszédében, amelyben a községi politika összes nagy kérdéseit felölelte, megemlékezett a zsidókérdésről is, amelyről egyébként már többször nyilatkozott. Ez a minap történt ujabb megnyilatkozása azonban olyan kristályosan tiszta és annyira igaz kereszténvi felfogásra vall, hogy azt külön kiemelve is figyelmébe ajánljuk a Fővárosi Hirlap olvasóinak. A kormánybiztos beszédének eme nagybecsü passzusa itt következik:

— Kitérek egy kérdésre és ez a felekezeti, vagy mondjuk zsidókérdés. Mindig kijelentettem, hogy a keresztény gondolat alapján állok és ezen szervezem meg pártomat. Én azonban a keresztény gondolatban nem ismerek gyülöletet, hanem a tiszta keresztényi szeretetet. Ez a keresztény politika

nem szétrobbantó, hanem nagy összefoglaló politika.

Én nem ismerek különbséget ember és ember között csak egy vonatkozásban: a becsületes és nem becsületes ember között. Ebben a vonatkozásban klasszikus példára hivatkozom. Huszonöt év előtt történt velem, amikor a Ganz-gyár szerény tisztviselője voltam, amely gyár akkor is közeli összeköttetésben állt a Hitelbankkal. Én már akkor exponált, katholikus mozgalmakban szereplő ember voltam. Akkoriban csodálkoztam, hogy a Hitelbank elnöke Zichy Nándor gróf, a nagy katholikus vezérférfiu volt és ugyanannak a Hitelbanknak vezérigazgatója Kornfeld Zsigmond volt, a zsidóság klasszikus exponense, a zsidóság mecenása. És ez a két férfiu a legbámulatosabb harmóniában vezette ezt a nagy intézetet. Egyszer meg is kérdeztem a Hitelbank egyik főbb tisztviselőjét, hogy lehet az, hogy az exponált nagy katholikus és az exponált zsidó ilyen abszolut harmóniában képes egymással dolgozni. Erre azt felelte nekem az a tisztviselő, hogy ennek nagyon egyszerü a magyarázata: Zichy Nándor is és Kornfeld Zsigmond is istenfélő ember és mindketten alkotó munkával szolgálják hazájukat.

Nagyon jól megfér abszolut harmóniában a magyar katholikus és a jó magyar zsidó, ha istenfélő és hasznos munkása hazájának.

— Én azt mondom, az az igaz keresztény, aki dolgozik, az a jó zsidó, aki dolgozik és az a legnagyobb fajvédő, aki a legtöbbet dolgozik ebben az országban. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

— Még egy politikai megjegyzésre kivánok kitérni, amely a napokban hangzott el Vázsonyi Vilmos ajkáról, aki azt találta mondani, hogy a jóraváló zsidóság az ő táborában van és csak a szemét az, amelyik a kormány táborához húz. Én erre csak ennyit válaszolok: ha összemérnők az erkölcsi értékét annak a zsidóságnak, amely ebben a mi táborunkban van, azzal, amely az övében helyezkedett el, akkor semmi kétség sem fér hozzá, hogy

sulyban egészen mást mutat a pártunkban lévő zsidóság, mint az, amely az ő táborában van.

A zsidóság elitje abban a táborban van, amely velünk együtt szereti hazáját és fővárosát és egyformán aggódik hazájáért és fővárosáért, amikor látja azt a szerencsétlen eltévelyedést, amelynek tanui vagyunk.

Események

Tizezer koronás ebédek. A budapesti ember igen jól ismeri Párist, Rómát Berlint, de nem ismeri Budapestet. Egész bizonyos, hogy több pesti ember fordul meg a párisi mint a budapesti Szépmüvészeti muzeumban és az is bizonyos, a pestiek jobban ismerik a római, mint a lipótvárosi bazilikát. Talán alig van valaki Pesten, aki ne nézte volna meg Berlinben jártában az ottani állatkertet, de igen sokan vagyunk pestiek, akik nem tudjuk, hogy természeti ritkaságokban mily gazdag a városligeti állatkert. És azt is jól tudja minden pesti ember hogy melyek azok a párisi helyek, ahol olcsón lehet ebédelni, de igen kevésnek van seitelme arról hogy vannak Budapesten jóléti étkeztetők, ahol tizezer koronáért pompás ebédet lehet kapni. Mindenki tudja de senki sem ismeri Budapestet, amiben kétségkivül nemcsak a közönség, hanem az a hivatal is hibás, amelynek feladata lenne, hogy Budapestet megismertesse necsak a külföldiekkel, hanem a budapestiekkel is. A fővárosban immár kilenc polgári étkeztető-helyiséget létesitett a népjóléti kormány és Budapest főváros tanácsa. Ez a kilenc étkeztető alkalmas arra, hogy olcsó ebéddel lássa el a középosztály tagjait, az állam és város tisztviselőit, de azért mégis mindenki arról panaszkodik, hogy Budapest a világ legdrágább városa, ahol 30—40.000 koronán alul nem lehet jóllakni. Ez a vád alaptalan. Abban a kilenc polgári étkeztetőben, amelyeket a főváros hozzájárulásával a népjóléti minisztérium tart fenn, tizezer koronáért igazán nagyszerü négyfogásos ebédet kaphat bárki. Előttünk fekszik az étkeztetők heti étlapja s nyugodt lélekkel állithatjuk, hogy ezekhez az étkeztetőkhöz hasonló jóléti intézménye talán a világ egyetlen városának sincsen. Az étkeztetés nivójára és rendjére egy háromtagu bizottság ügyel fel, amelynek tagjai dr. Lengyel Zsolt helyettes államtitkár, Liber Endre székesfővárosi tanácsnok és Mautner István miniszteri osztálytanácsos, kormányfőtanácsos. Nem kenverünk a dicséret és magasztalás, de az étkeztetők megtekintése után alig találunk szavakat annak az emberbaráti intézménynek a méltatására, amely azokról kiván gondoskodni, akikről a sors valahogyan megfeledkezett. És látván ezt a gondoskodást, csak azt mondhatjuk, hogy Budapest még mindig szive, még pedig jó szive az országnak.

A Budapesti Közhivatalok Tájékoztatója. Nincs ember, aki árvának, elhagyottnak ne érezte volna magát, amikor valamikor hivatalos dolga miatt belesodródott abba a nagy utvesztőbe, amelyet adminisztrációnak neveznek. Emberek, akik könnyü szerrel, minden fennakadás nélkül bejárták a világot, tehetetlenül állanak meg az állami vagy fővárosi hivatalok kapui előtt s félve, tapogatózva botorkálnak előre a végeláthatatlan folyosókon. De már az is valamelyes eredmény, ha eljutottak a keresett hivatal kapujáig. Ennél sokkal több gonddal jár kiokoskodni, hogy melyik ügy milyen fórum elé tartozik. Ezeken a sulyos, mindennapi bajokon átsegit bennünket a „Budapesti Közhivatalok Tájékoztatója“ amelyet az állami és városi szakreferensek által összegyüjtött adatok alapján Szentmiklóssy József, a „Fővárosi Közlöny“ szerkesztője állitott össze. E pompásan megszerkesztett könyv valóságos Baedekere az állami és városi hivatalóknak és aki használja, időben és fáradságban százszor annyit takarit meg, mint amennyibe az igazán hasznos könyv kerül.

GUMMIKABÁT 320 ezer K-tól
FISCHER PÉTER és TSA RT.
fiókjaiban:
Rákóczi-ut 78 és IV., Vámház-körut 8
Különfele SPORTCIKKEK, tennis cipők különf le minőségben

LUTZ Sulyok Ede és társa. Telefon: József 91-10
LAKK- és FESTÉKGYÁR RT. BUDAPEST VI. GYARMAT-UTCA 4-6.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITEMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

FACK PÁL vasáru-, épület és butorvasalás, szerszám-, házi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06.
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében.

TELEFON: 14-22. KIS KOMÉDIA VI., RÉVAI-U. 18.
Minden este POTT és STEINHARDT felléptével az uj áprilisi műsor. Kezdete fél 9 órakor.

SZÓRAKOZÁS

Bemutató a Vigszinházban. A hét szombatján először kerül színre a Vigszinházban Jerome K. Jerome, a világhirü angol humorista vigjátéka: Fanny és a cselédkérdés (Fanny and the Servant Problem). A szerzőt, akit nálunk a Miss Hobbs cimü vigjáték és több humoros regénye révén ismernek, a magyarsághoz kapcsolja az a tény is, hogy Klapka tábornoknak, Komárom hősi védőjének fia. A Fanny és a cselédkérdést a londoni Aldwych-szinházban mutatták be s bejárta az egész világot. Legutóbb Bécsben és Berlinben Tilla Durieux asszonnyal a női főszerepben aratott óriási sikert. Ezt a ragyogó szerepet nálunk Gombaszgi Frida fogja kreálni, aki hosszabb idő után ezuttal lép fel először nagyszabásu uj szerepben. Egy artistaleányt játszik, aki hirtelen elökelő és gazdag grófnővé lesz és az uj környezetben mulatságos háboruskodás után kivivja jogos pozicióját és boldogságát. E küzdelem során a főkomornyik szerepében Hegedüs Gyula az ellenlábasa, aki régen játszott ilyen hatásos, kacagtató figurát. A férj rokonszenves, kedves alakjában Rajnai Gábor lép fel. Kabos Gyula adja a mulatságos impresszáriót, Szerémy Zoltán a rokonszenves orvost. Gazsi Mariska egy vénkisasszony derüs alakjában érvényesiti humorát. Gyöngyössy Erzsi, Kürthy Sári, Sitkey Irén, Székely Lujza és Dénes György egytől-egyik érdekes, vidám alakokat visznek a szinpadra. A Fanny és a cselédkérdést Heltai Jenő forditotta. Az uj diszleteket Vörös Pál tervezte. Rendező: Vajda László. A jegyeket árusitják.

Moissi a Renaissance Szinházban. Moissi Sándor a Vigszinházban való vendégszereplése után a Renaissance Szinházban fog néhány estén át játszani. Fellépteinek műsora a következő: 25-én Die Wollust der Anständigkeit (Pirandello) és Er ist an allem Schuld (Tolstoj). 26-án délután: Die Jüdin von Toledo (Grillparzer), este: Der Arzt am Scheidewege (Shaw). 27-én: Die Wollust der Anständigkeit és Er ist an allem Schuld. 28-án: Cassanova in Wien (Auerheimer). 20-ikától 24-ig a Vigszinház együttese játszik a Renaissance Szinházban.

ROYAL APOLLÓ
Tizparancsolat
50. előadás e héten
Paramount Rádius világsiker

Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Biró Lajos uj szinjátéka, a Belvárosi Szinház diadalmas ujdonsága, amelyet a közönség és sajtó egyhangu lelkesedéssel ünnepelt, dominálja természetesen a szinház heti műsorát. Biró Lajos mesteri műve e héten szerdán, pénteken és vasárnap kerül szinre, mindannyiszor Titkos Ilona, Gombaszögi Ella, Somlay Atrur ,Tarnay, Toronyi, Vádory ragyogó együttesében. Csütörtökön, szombaton a szezon legmulatságosabb francia bohózata, az Én már ilyen vagyok kerül szinre, amely szombaton ünnepli 25-ik előadását.

Hétfőtől péntekig a Vigszinház vendégjátéka a Renaissance Szinházban. — Szombat és vasárnap Moissi a Renaissance Szinházban. Mialatt a Renaissance Szinház legközelebbi, hosszabb előkészületeket kivánó zenés ujdonságára, Farkas Imre „Májusi muzsika cimü vigjáték-operettjére készül, érdekes, nálunk még szokatlan vendégjáték lesz e héten a Renaissance Szinházban: egyik fővárosi szinház vendégszerepel a másiknál, a Vigszinház kiváló művészegyüttesét öt estén át látja vendégül a Renaissance Szinház. A Vigszinház vendégjátékának műsora: Hétfőn: Ezüstlakodalom (Varsányi Irén, Gombaszögi Frida, Kürti József), kedden: Csillagok (Varsányi Irén, Gaál Franciska, Lukács Pál, Rajnai, Hegedüs, Kürti József, Dénes), szerdán: Ablakok (Darvas Lili, Gaál Franciska, Gazsi Mariska, Lukács, Kürti József, Szerémy), csütörtköön: Bunbury (Góthné Kertész Ella, Gaál Franciska, Gazsi Mariska, Góth, Rajnai, Lukács), pénteken: Ezüstlakodalom. Szombattól kezdve viszont a Vigszinházban vendégszerplő Moissi a Ranissance Szinházban folytatja vendégjátékát, melynek során szombaton uj, legnagyobb sikerü szerepeiben lép fel: Die Wollust der Anständigkeit (Pirandello), Er ist an allem Schuld (Tolstoj), vasárnap délután mérsékelt helyárakkal: Die Jüdin von Toledo, este: Der Arzt am Scheideweg.

Apollo-Szinház
(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.
UJ MŰSOR!
ÓRIÁSI SIKER!

Legolcsóbb helyárak — legnagyobb operettsiker! Nézze meg a Dollyt a Városi Szinházban.

Magnetic — Csibi. Két nagy siker uralja a Magyar Szinház e heti műsorát. Szerda, péntek és vasárnap este Pásztor Árpád diadalmas szinműve, a Magnetic, a szezon legszebb és leglátványosabb drámai produkcióját kerül szinre, csütörtök, szombat: a példátlanul mulatságos és népszerü Csibi van műsoron.

A Fővárosi Operettszinházban a héten is minden este a Halló, Amerika!, a szinház szenzációs revüje kerül szinre az ismert nagyszerü szereposztásban. Vasárnap délután A nótás kapitány-t adják mérsékelt helyárakkal.

Városi Szinház. Egész héten, péntek kivételével, minden este: Dolly. Péntek: A szevillai borbély. Vasárnap délután: Cigányprimás.

TABARIN
RÁKÓCZI-UT 63. oooooo TELEFON J. 21-16.
HAVAIAN TRIO
egzotikus ének, zene és táncok
Johnson Bach & Comp.
néger excentrikusok
és a kisérő elsőrangu műsor!
Kezdete 10 órakor.

A Belvárosi Szinház heti műsora. Szerda: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Csütörtök: Én már ilyen vagyok. Péntek: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Szombat: Én már ilyen vagyok. Vasárnap délután: A nagyságos asszonyt már láttam valahol (3 ó., mérsékelt helyárakkal); este: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Hétfő: Mariska vagy a házasságtörés iskolája.

Legolcsóbb helyárak — legnagyobb operettsiker! Nézze meg a Dollyt a Városi Szinházban.

A Blaha Lujza-Szinház heti műsora. Szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap délután, este és hétfőn fél 7 és 9 órakor: Uforini és társulatának vendégjátéka.

Renaissance Szinház. Szerda: Ablakok (a Vigszinház vendégjátéka). Csütörtök: Bunbury (a Vigszinház vendégjátéka). Péntek: Ezüstlakodalom (a Vigszinház vendégjátéka). Szombat: Die Wollust der Anständigkeit; Er ist an allem Schuld (Moissi vendégjátéka). Vasárnap délután: Die Jüdin von Toledo (Moissi vendégjátéka); este: Der Arzt am Schweidewek (Moissi vendégjátéka).

Vigszinház. Szerda: Gespenster (Moissi vendégjátéka). Csütörtök: Der Arzt am Scheideweg (Moissi vendégjátéka). Péntek: Der Graf von Charolais (Moissi vendégjátéka). Péntek: Der Graf von Charolais (Moissi vendégjátéka). Szombat: Fanny és a cselédkérdés (először). Vasárnap délután: Ablakok; este: Fanny és a cselédkérdés.

Legolcsóbb helyárak — legnagyobb operettsiker! Nézze meg a Dollyt a Városi Szinházban.

Szibill, a legszebb magyar operett, Jakobi—Bródy—Martos világjáró remekműve minden este a Király-Szinházban Lábass Juci, Honthy Hanna, Berky Lili, Nádor, Rátkai, Latabár, Szentmihályi, Vendrey tökéletes együttesében.

A Király-Szinház heti műsora. Szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap, hétfő: Szibill, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal Marica grófnő.

A Magyar-Szinház heti műsora. Szerda: Magnetic. Csütörtök: Csibi. Péntek Magnetic. Szombat: Csibi. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Altona; este: Magnetic, hétfő Magnetic.

Royal-Apolló. 4. sikeres hét, a Tizparancsolat. Fél 4, negyed 6, fél 8, fél 10.

Kamara. (Telefon: József 140—27.) Dohány- és Nyár-utca sarok. Akatan, egy hőslelkü kutya története 6 felvonásban. Amig egy levél eljut odáig. (Fél 4, 5, háronegyed 7, fél 9, fél 10.)

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

MIHÁLKA TESTVÉREK
RESZELŐ- ÉS SZERSZÁMGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., ZÁPOLYA-UTCA 34.
TELEFON: 184—71.

TUNGSRAM
Bárkinél vásárol
TUNGSRAM
LÁMPÁT
a kitünő minőségért az
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T.
szavatol.

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21.
TELEFON: 77 60 TELEFON: 77-60

B. S. A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

LATINÁK JENÖ
GÉP- ÉS SZERSZAMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparnelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

F & S GOLYÓS CSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. II
TELEFONSZÁMOK: József 39-12, József 51-99

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

A nemzetközi árumintavásár

fokozza a magyar ipar és kereskedelem válságát

A magyar ipar nem birja ki ezt a versenyt
A főváros karos szerepe a mintavásár körül

A magyar ipar és kereskedelem még sohasem élt oly válságos napokat mint most és a magyar ipar és kereskedelem válságát sohase nézték akkora közönnyel, mint mostanában. A fogyasztó közönség vásárlóereje a minimálisra csökkent, ezzel szemben a különféle adók és terhek elérték a maximumot. Gyárak és műhelyek egymásután szüntetik be az üzemet, kereskedők egymásután zárják be üzleteiket. Fizetésképtelenségek, csődök, kényszeregyezségek mindennaposak és a halálba való menekülés sem tartozik a ritkaságok közé. Bajnak ez éppen elég lenne, de a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kevesli mindezt

s a magyar iparosok és kereskedők nyakára idehozza a nemzetközi ipart és kereskedelmet.

Eddig néhány éven át magyar árumintavásárt rendezett a kamara égisze alatt egy intézőbizottság, az idén nemzetközivé fejlesztette ezt a kiállitást, hogy

rászabaditsa a magyar iparra és kereskedelemre a nagyszerüen kifejlett, erős és versenyképes külföldi ipart és kereskedelmet.

Nem tagadjuk: a nemzetközi árumintavásár minden tekintetben igen sikerült, de ebben a sikerben nagyon kevés örömet telhetik a magyar iparnak és kereskedelemnek. Ezt az ipart és kereskedelmet

nem lehet ma a verseny veszedelmével erősiteni és fejleszteni.

Hogy a magyar ipar erősödjék és fejlődjék, ahhoz elsősorban az szükséges, hogy az állam odadással támogassa, előnyös hitellel táplálja, adóterhek csökkentésével, szállitási kedvezmények megadásával fokozza akcióképességét. Ha ezeket az erőket a magyar ipar és kereskedelem szolgálatába állitottuk, akkor ám jöjjön a külföldi mintavásár és serkentse az idegen konkurrenciával intenzivebb és versenyképes termelésre a magyar ipart. De amig a verseny lehetőségei hiányoznak, s amig semmit sem teszünk, hogy a termelésnek ezek a lehetőségek megadassanak,

mindaddig káros és veszedelmes játék a magyar iparral szembehelyezni hatalmas idegen erőket.

Ebből a szemszögből nézve a nemzetközi árumintavásárt, annak gazdasági jelentőségét nem birálhatjuk el másképp, minthogy megállapitjuk káros hatását a magyar iparra és kereskedelemre. De, ha a magyar ipar és kereskedelem nem várhat hasznot ettől a vásártól, miféle érdek követelte, hogy itt, az ország fővárosában a magyar ipar és kereskedelem sulyos kárára nemzetközi vásárt rendezzenek. De még ennél a kérdésnél is jogosultabb annak feszegetése, hogy

a főváros, amelynek közönsége jelentős részben iparosokból és kereskedőkből áll, miért részesit a legmesszebbmenő kedvezésekben egy oly vállalkozást, amely a magyar ipart és kereskedelmet még válságosabb helyzetbe sodorhatja.

A főváros a kereskedelmi csarnok ingyenes átengedésével és más előnyök biztositásával szinte megkönnyiti azok munkáját, akik a magyar ipar és kereskedelem érdekei ellen törnek. A magyar árumintavásárok tiszta jövedelmei bizonyitják, hogy az ilyen vásárok rendezése igen jó üzlet. A mult évi árumintavásár csaknem 600 millió korona tiszta hasznot hajtott a vásár rendezőbizottságának, ami természetesen csak ugy volt elérhető, hogy a főváros mindent ingyen engedett át a rendezőbizottságnak, amely aztán az ingyen átengedett területeket elég magas használati dij fejében adta ki a vásár résztvevőinek. De a vásárrendezőbizottság még ezzel sem érte be. A főváros szabályrendelete szerint az eladott belépőjegyek után vigalmi adót kell fizetni. Minthogy a tavalyi mintavásár 520 millió értékü belépőjegyet adott el, a főváros az összeg után 52 millió vigalmi adót vetett ki a rendezőbizottságra. De a bizottság addig instanciázott, deputációzott,

mig a főváros ezt az 52 milliót is elengedte.

Hova lett ez a pénz, mire forditották a vásár rendezői ezt az elég tekintélyes összeget? Talán nem használunk tulerős kifejezést, ha azt állitjuk, hogy a magyar ipar és kereskedelem káros tényezőit ily messzemenően támogatni oly luxus, amelyet sem a szegény főváros, sem a lerongyolódott magyar ipar és kereskedelem nem engedhet meg magának.

Szinte halljuk az ellenvetéseket: Fel kell lendíteni az idegenforgalmat. Hallóssy kamarai ttkár heteket töltött Konstantinápolyban, hogy megszervezze az idegenforgalmat. Fogott is néhány törököt, akik a vásár fezes és turbános idegenjei lesznek. Ez ellen nincs is kifogásunk, de Hallóssy ur benyujtott költségszámlája alapján mégis jó volna tudni, hogy Kemal basa egy-egy hive hány milliójába kerül a Vásárnak? Aztán kissé elhibázott gazdasági politika az is, az idegenforgalmat ugy fellendíteni, hogy megnyomoritsák vele a magyar ipart és kereskedelmet. Mert az idegenforgalom nem öncél s csak ugy van értelme és haszna, ha fellendülésével együtt jár gazdasági életünk fellendülése. Az idegenforgalom egyik eszköze a közgazdaságnak,

de semmi esetre sem olyan eszköze, amelylyel lebunkózzák azt.

Az **ilyen fajta** idegenforgalom annál veszedelmesebb, minél nagyobb, mert amilyen arányban nő: ugyanolyan arányban nő az ipar és kereskedelem válsága. Ne legyünk hát esztelen bálványimádói az idegenforgalom jelszavának, mert megeshetik, hogy az idegenforgalom, amikor a külföldi ipar bemutatására csődítjük közibénk, pont az ellenkező hatást eredményezi, mint amilyet várhatunk tőle.

Nekünk olyan idegenforgalom kell, amely éleszti, felfrissiti hazai iparunkat és kereskedelmünket s nem olyan, amely elsorvasztja azt.

Csodáljuk, hogy ezt a veszedelmet nem ismerte fel a főváros gazdasági ügyosztálya és annak vezetője: Purébl Győző tanácsnok. Ugy látszik, a tanácsnok ur, aki egyébként a főváros képviseletében a nemzetközi vásár vezetőségének tagja, a maga és ügyosztályának nélkülözhetetlensége mellett sorakoztatja a bizonyitékokat, hogy igy is az ügyosztály leépitése ellen argumentáljon. Ugyan jó uton van! Ha tovább is igy argumentál, kétségtelen bizonyitékokat hoz fel amellett, hogy az ügyosztály leépitése a legsürgősebb feladatok közé tartozik. Mert mi lehet sürgősebb, mint a magyar ipar és kereskedelem megmentése? Aki pedig ennek utját állja, azt ártalmatlanná kell tenni. Még pedig sürgősen!

Segités helyett gondokat nyujt

a Budapesti Kisiparosok Hitelszövetkezete

Budapest kisiparosai valaha a legteljesebb bizalommal fordultak a Budapesti Kisipari Hitelintézethez, amely — mint ismeretes — a székesfővárosnak pompás, altruisztikus célokkal megalakitott intézménye. Ujabban azonban mindinkább több panasz merül fel abban az irányban, hogy ez az altruisztikus intézet messze eltért eredeti rendeltetésétől és ha a kisiparosok, amint ez természetes, kölcsönért fordulnak hozzá, a legsulyosabb feltételek mellett juthatnak csak igen szerény összegekhez. Meg lehet állapitani, hogy

a főváros emez intézménye a legkisebb mértékben sem szolgálja ma már a kisiparosok érdekeit,

amint azt a háboru alatt tette, vagy ahogyan a háboruból hazatért és a hadviselés ideje alatt tönkrement kisiparosokat ujból talpraállitotta.

Emlékezetes, hogy a Budapesti Kisipari Hitelintézet őse egy alapitvány volt, amelyet Albrecht-Hildegard-alap-nak neveztek. Vita Emil tanácsnok nevéhez füződik az a korszakos alkotás, amellyel az Albrecht-Hildegard-alapból a budapesti kisiparosok pénzintézete lett. A kurzus és annak hüséges exponense, Purébl Győző tanácsnok azonban ugylátszik nem sokat törődvet a kisiparosok érdekeivel,

hasznothajtó intézménnyé alakitották át a Budapesti Kisiparosok Hitelintézetét.

Pedig ama nagyszámu milliárdokat, amelyeket a Pénzintézeti Központ olcsón bocsátott az intézet rendelkezésére, nyilván az altruisztikus cél hangoztatásával kapták. Alig jutottak azonban pénzhez, máris olyan feltételeket szabtak a kisiparosoknak, ha kölcsönhöz akartak jutni, hogy alig lehet benne kétség, mindenki tönkre megy vele, aki az intézethez fordul altruisztikus segedelemért.

Eléggé meg lehet erről győződni az első pillantásra, ha megszemléljük azokat a feltételeket, amelyek mellett a kisiparosoknak kölcsönt folyósitanak. A kölcsönt mindenekelőtt

mindössze kilenc hónapra adják és azt három részletben kell visszafizetni.

Természetesen a Ganz-Danubius-gyár nem igen szokott kölcsönért a Budapesti Kisiparosok Hitelintézetéhez fordulni és igy valószinü, hogy aki mégis erre a kényszeredett lépésre határozza el magát, az szegény ember és arra számit, hogy a főváros demokratikus intézményétől kapott kölcsön révén megalapitja, vagy kihuzza a kátyuból szerény kis üzemét. Nem igy gondolkozik azonban Purebl tanácsnok és intézete, amely

egészen kivételes többszörös fedezetet követel azoktól, akiknek hitelt ad.

Csak olyanok kaphatnak kölcsönt,

akiknek jól berendezett műhelyük vagy értékes ingatlanuk van. De még akkor is két jó kezest kell állitaniok.

Ez magábanvéve is karrikaturája az altruisztikus cél szolgálatának, de amikor mindezt már biztositotta a szegény áldozat, akkor ujabb meglepetésre ébred. A Budapesti Kisiparosok Hitelintézete ugyanis

a régi „m. sz." időkre emlékeztető költségeket számit.

Legelőször is le kell fizetni a magas információs dijat, amely miután kölcsönkérőről és két kezesről van szó, összesen háromszor hatvanezer koronát, vagyis százkilencvanezer koronát tesz ki. A nyomtatványok 30.000 koronás költségéhez ezután még váltó- és egyéb kiadások járulnak.

Betetőzi azonban az egészet az, hogy a Budapesti Kisiparosok Hitelintézetének

módfelett óvatos pénzügyi politikája még viszontbiztositást is követel.

Pureblék az Anker Biztositó Társasággal kötöttek szerződést, amelynek értelmében minden kölcsönt,

Meinl-kávé

Sohasem fogy ki
az óvatos ember házából a
DIANA
SÓSBORSZESZ
éppen ugy, mint ahogy a tavaszi vásáron látható szabadon lebegő
DIANA
SÓSBORSZESZ
palackból megállás nélkül ömlik ez a csodaszer.
A látogatók százai bámulják ezt a megfejthetetlen rejtélyt.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

amelyet az intézet kiad, az Anker viszontbiztosit. Kételkedni sem lehet benne, hogy

ennek a viszontbiztositásnak sulyos költségeit ismét a szerencsétlen adós fizeti, akinek kamatterheit ez ujabb 4 százalékkal növeli.

Hogy teljes képét adjuk a Pureblék által nyujtott „altruisztikus kölcsön"-nek, elég annyit mondani, hogy

a kölcsönt kérő kisiparos mintegy 25 százalékot fizet azért a pénzért, amelyet az intézet 11 százalékkal kap a Pénzintézeti Központtól.

Mikor azután a kisiparos hazaviszi a csekély kölcsönt és tisztán látja, hogy 25 százalékos kamatfizetés mellett teljesen képtelen kenyerét megkeresni és üzemét fellendíteni, elgondolkozhatik azon, hogy miért van a fölösen óvatos és nemes iparfejlesztő, kisiparosvédő, céljait eltévesztő Budapesti Kisiparosok Hitelszövetkezetének szüksége a háromszoros fedezet és két kezes mellett még a viszontbiztositásra is?

Az Anker biztositó mindenesetre jól keres ezen az üzleten,

de a kisiparos teljesen tönkremegy. Vajjon milyen szociális gondolkodás és milyen a kisiparosokkal való együttérzés irányitja azt az intézetet, amelynek alaptőkéje Albrecht-Hildegard nemes intencióju alapitványából származik?

A Budapesti kisiparosok mindenesetre kiváncsiak arra, hogy miért kell gazdagitani az ő verejtékes papirbankóikkal az Anker biztositót, amely

a fajvédő és nacionalista jelszavakkal dobálódzó kurzus nagyobb dicsőségére, még csak nem is magyar, hanem osztrák társaság?

A községi választások alkalmával a kisiparosok óriási tömege sereglett Ripka Ferenc zászlaja alá. A kisiparosok tehát teljes joggal fordulnak a kormánybiztos felé azzal a kivánsággal, hogy nézzen körül a Budapesti Kisiparosok Hitelintézete portáján és tudja meg, miért kell az altruisztikus célokat szolgáló intézetnek a legsulyosabb feltételek mellett nyujtania a kisiparosok kölcsöneit, miért kell 25 százalékot fizetni azért a pénzért, amit az intézet 11 százalékért kap és mirdvaló az Anker-féle viszontbiztositás, amely 4 százalékot huz ki a kölcsönkérők zsebéből. Ilyen körülmények között

Ripka kormánybiztos maga is megállapithatja, hogy a Budapesti Kisiparosok Hitelintézetére semmi szükség nincsen,

mert bankszerü kölcsönt sokkal olcsóbban és sokkal előnyösebben nyujthatna a kisiparosoknak a főváros másik hatalmas intézménye, a Vásárpénztár. Ha netán a Kisipari Hitelintézetnek mindössze az volna a hivatása, hogy létezésével bebizonyitsa, hogy a közgazdasági ügyosztályra és annak vezetőjére, Purébl Győző tanácsnokra szüksége van a kisiparosoknak és hogy az ő állását megszüntetni nem lehet, akkor a kormánybiztos valószinüleg igen gyorsan rá jön arra, hogy be kell zárni a Budapesti Kisiparosok Hitelintézetének gyéren nyitogatott ajtaját és az alaptőkét vissza kell adni az Albrecht-Hildegard-alap nemes céljaira.

Krausz Simon és Kónyi Hugó távozása. Értesülésünk szerint Krausz Simon és Kónyi Hugó a legközelebbi napokban kilépnek az Angol-Magyar Bank kötelékéből. A távozás okát a Fővárosi Hirlap olvasói előtt nem kell kifejtenünk. Egész kötetre rugnak a cikkek, amelyekben hónapokon keresztül részletesen megokoltuk, hogy a két kiváló közgazdasági zséninek miért kell intézetüktől megválni. A részvénytöbbséget birtokló angolok, hir szerint, Lukács László volt miniszterelnököt szeretnék az intézet elnöki székébe ültetni, vezérigazgatónak pedig Kálmán Henriket fogják kinevezni.

Kónyi Hugó rágalmazási pere egy ujságiró ellen. Érdekes rágalmazási per kerül tárgyalásra április hó 24-én délelőtt a budapesti büntető járásbiróságon dr. Jakab jádásbiró előtt. A panaszos Kónyi Hugó kormányfőtanácsos, az Angol-Magyar Bank alelnöke, a vádlott pedig Békeffy Géza hirlapiró a Stunde, a Die Börse és a Die Bühne budapesti szerkesztője. Az ügy előzményei néhány hétre nyulnak vissza, amikor Békessy Imre az emlitett lapok főszerkesztő-tulajdonosa néhány napi pesti időzése után, visszautazott Bécsbe. A gyorsvonaton Kónyi Hugó kupéjában felkereste Békessy főszerkesztőt, aki a bankigazgatóval éveken át nem érintkezett. A főszerkesztő és a bankigazgató beszélgetésbe elegyedtek és ennek során Kónyi szemrehányást tett a főszerkesztőnek, hogy az Angol-Magyar Banknál kitört elnökválság és az angol megbizott Wilhe ténykedésével kapcsolatban a Die Börse hasábjain az ő személyét és alelnöki müködését is erős kritika tárgyává tette és ezek a cikkek nagyon rosszul esnek neki. Békessy főszerkesztő erre kijelentette, hogy biztos tudomása szerint Kónyi hónapokkal ezelőtt azt a kijelentést tette, hogy miután Krausz Simonnak, az Angol-Magyar Bank elnökének egy szóbeli és irásos megállapodással kapcsolatban Békessy főszerkesztővel differenciái támadtak, ő is elhatározta, hogy nem olvassa többé a Börsét, és a Börse ötven évig is támadhatja az Angol-Magyar Bankot, amig végre észre fogja venni, hogy se Krausz elnök, se Kónyi nem olvassák az ott megjelent cikkeket. Kónyi Hugó felháborodva tiltakozott az ellen, hogy ő ilyen, vagy csak hasonló kijelentést is tett volna, amit azért sem tehetett, mert a Börsének megjelenése óta pontos és hü olvasója és tudomása van arról, hogy Krausz elnök Bécsben ismételten felkereste Békessy főszerkesztőt szerkesztőségében, sőt budapesti tartózkodása alatt mindennapos vendége volt Békessynek a Ritz szállodában. A vonat közben Bécshe érkezett, és a diskuráló felek azzal váltak el, hogy Kónyi Hugó bécsi tartózkodása során meglátogatja a főszerkesztőt. Békessy Imre lakására érkezve telefonon felhivta Békeffy Gézát, lapjai budapesti szerkesztőjét és közölte vele, a Kónyi Hugóval a vonaton folytatott beszélgetést. E telefonbeszélgetés után Békeffy express-levélben közölte Békessyvel, hogy ha Kónyi Hugó letagadja a Börsére vonatkozó tett megjegyzését, akkor hazudott. Békeffy levelének tartalma Kónyi Hugónak tudomására jutott és rágalmazásért feljelentést tett Békeffy hirlapiró ellen, akinek ügyét pénteken tárgyalják a büntető járásbiróságon. A tárgyalás iránt bank és pénzügyi körökben nagy érdeklődés nyilvánul.

A Hitelbank közgyülése. A Magyar Általános Hitelbank gróf Cziráky Antal v. b. t. t. elnöklete alatt e hó 20-án tartott közgyülésének első tárgya az intézet f. évi február hó 5-én elhunyt nagynevü alelnök-vezérigazgatója, báró Ullmann Adolf emlékének volt szentelve, kiről az igazgatósági jelentés hálával és kegyelettel teljes szavakkal emlékezett meg. Az igazgatóság javaslata alapján a közgyülés az intézet nagy halottjának nevét viselő és az alkalmazottak segélyezését célzó alap javára az elmult év nyereségéből félmilliárd koronát fordit. A bemutatott és 26 milliárd korona tiszta nyereséggel záruló 1924. évi mérleget a közgyülés jóváhagyta és elhatározta, hogy a 34. sz. osztalékszelvény április 21-től kezdve 16,000 koronával váltassék be. Uj tagokként beválasztattak az igazgatóságba dr. Scitovszky Tibor vezérigazgató és dr. Baumgarten Nándor.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank R.-T. — Schopper J. G. R.-T. A Magyar Kereskedelmi Hitelbank igazgatósága az április 29-i közgyülésen a 2.050,293.259.25 K tiszta nyereségből 1500 korona osztalék kifizetését fogja javaslatba hozni. — A Schopper J. G. igazgatósága a 1.895,752.905.63 korona tiszta nyereségből részvényenként 3000 korona osztalék kifizetését inditványozza az ugyanaznap tartandó közgyülésnek. — Mindkét igazgatóság inditványt terjeszt a rendes közgülések elé a két részvénytársaság fuziójára vonatkozólag. A Kereskedelmi Hitelbank 1 millió darab uj részvény kibocsátása által alaptőkéjét 400 000.00-ra fölemeli és ezen összes részvényt a Schopper J. G. R.-T. 500.000 darab részvényének kicserélésére forditja olyképpen, hogy minden Schopper-részvényért 2 darab Kereskedelmi Hitelbank-részvényt ad költségmentesen.. A Schopper-cég megszerzése a bank részéről annakidején azon célzattal történt, hogy egyrészt a vaspiacon pozicióját erősitse, másrészt a korona elértéktelenedési folyamatával kapcsolatban egy előnyös valorizációt vigyen keresztül; most, mikor az aranymérlegkérdés küszöbön áll, ennek a valorizációnak előnyeit a bank azáltal hasznositja, hogy a Schoppér J. G. céggel való teljes fuziót keresztülviszi.

Séta az árumintavásáron

Franck Henrik Fiai az árumintavásár élelmiszerosztályán feltünést keltett impozáns kiállításával. A Franck Henrik Fiai cég elhozta a Nemzetközi Árumintavásárra világhirü gyártmányait, ugy, hogy a látogatók valósággal megostromolják a cég izlésesen csomagolt gyártmányait, az Enrilo pótkávét az Edeska édesitett kávét a Rosil fügekávét és a Kathreiner Kneipp malátakávét. Különösen nagy tetszést kelt az uj csomagolásu dobozos és tekercselt áru. A Franck-gyártmányok csomagolásán mindenütt ott látjuk a világhirü védjegyet, a „kávédarálót", amely évtizedek óta egyedüli garanciája e keresett gyártmányok valódiságának. A Franck-cég egyedüli volt, amely Magyarországon meghonositotta a Cikória-kulturát és igy nemcsak jelentékeny ipari, hanem fontos mezőgazdasági tényező is.

A Diana Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság, amelynek sósborszeszkészitményei az egész világon el vannak terjedve s igy ujabb reklámra nem szorulnak, egy igen kedves és eredeti ötlettel hivja fel a kiállitás látogatóinak figyelmét létezéséről. Egy kis tarka házikó ablakában szabadon lebegő sósborszeszüveg látható, melyből szünet nélkül, hajnaltól estig, vastag sugárban ömlik mindenkinek kedves házibarátja, a Diana sósborszesz. A nézők nagy tömegben állják körül a frappáns tüneményt; mindenki találgatja, mi lehet a titka, de senki sem tudja megoldani. Az üvegből épp ugy sohasem fogy ki a hömpölygő sósborszesz, mint ahogy az óvatos ember házából sem szabad kifogynia ennek a páratlan hatásu háziszernek.

A Meinl-cég az Árumintavásáron. E közismert cég — ugy, mint tavaly — az idén is kiállitja elsőrangu és közkedvelt cikkeit az Árumintavásáron felállitott izléses pavillonban. Ott látjuk a Meinl-cég utólérhetetlen minőségü pörköltkávé- és teakeverékeit, elsőrangu csokoládé- és pralinégyártmányait, kitünő tésztaáruit, legfinomabb Meinl-likört, konyakot stb., stb. Az Árumintavásár meglátogatásánál ne mulassza el a Meinl-cég pavillonját megtekinteni. Kérjen kóstolót!

A BSzKRT közgyülése. A Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság április hó 18-án tartotta II. évi rendes közgyülését Sipőcz Jenő polgármester elnöklésével. A főváros képviseletében Buzáth János alpolgármester jelent meg a közgyülésen, aki beszédében többek között méltatta Rényi Dezső vezérigazgató munkásságát. Jelentésében kiemeli az igazgatóság, hogy az 1924. évben teljesen befejezte a társaság a felsővezeték felszerelését. A pályarekonstrukciót 45.5 kilométer vágányhosszuságban végezték el a mult évben, s ezenfelül 7.5 kilométernyi pályarekonstrukcióhoz beszerezték a szükséges anyagokat. Különböző hurok- és összekötővágányokat létesitettek és folytatták a járművek ujjáépitését. A társaság 150 kocsit és 180 pótkocsit rekonstruált, ezenkivül megkezdte 15 uj motoroskocsinak villamosberendezéssel való felszerelését. Ezek közül 5 kocsit már tavaly üzembe is helyezett. Kiemeli a jelentés, hogy jelentékeny terhet rótt a társaságra a szénbeszerzés. Az uj alapokra fektetett vonalvezetés legfőbb célja az, hogy az utasoknak minél nagyobb része érhesse el átszállás nélkül utazásának végpontját. A vasut tarifája 1924 julius 5-ike óta nem változott. Hangsulyozza a jelentés, hogy a bécsi villamos példája nem szolgálhat egyenlő és igazságos összehasonlitásra alapul, Bécsben nincs közlekedési adó, amely nálunk 10 százalékkal drágitja meg a viteldijat; a bécsi villamosvasut az áramköltségek tekintetében is kedvezőbb helyzetben van s ezenkivül Bécs városa viseli a rekonstrukciós munkák költségeit. A jelentés beszámol végül az 1924. évben elért pénzügyi eredményekről. 486.934.718.577 korona volt a társaság bevétele, a kiadások pedig a BUR-, Földalatti- és Szentlőrinci-vasutak részesedésével együtt 485.455.658.600 koronát tettek ki. A tiszta nyereség 1.480,655 296 korona, melynek felosztására nézve javasolta az igazgatóság, hogy az ötvenezer, egyenkint 10.000 korona névértékü részvény 5 százalékos osztalékára 25 millió korona forditassék 72,782.765 korona az alapszabályszerü tartalékalapba helyeztessék, a részvények után felülosztalékul részvényenkint 19.500, összesen 975 millió koronát fizessen a társaság. A fennmaradó 407,872.531 koronából pedig az emberbaráti és közmüvelődési célokra 240 millió, az igazgatóság tiszteletdijára 148 millió, a felügyelőbizottság tiszteletdijára 14,800.000 korona forditassék, a még fennmaradó 5,072,531 korona pedig vitessék át az 1925. évi uj számlára.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Réval-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikhai Pál.)

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 április 29. — 17. szám.

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ezer teritékes vacsorát

rendeztek e héten a Vigadó nagytermében és nem vagyunk kiváncsiak arra, hogy az ezer teriték közül hány maradt gazdátlan és hogy amelyeknek gazdája akadt, hány városatya-jelölt foglalta le azokat. Ugy halljuk azonban, hogy az egyetértés ezen a grandiózus vacsorán, amelyet a vezérek hatalmas flottatüntetésnek szántak, nem volt teljesen kielégitő. Még ezen sem csodálkozunk. A blokk, amelynek urai, reméljük, jól vacsoráztak negyvenötezer koronáért és vacsora után — ebben is törhetetlenül hiszünk — jól kiszavalták magukat, meglehetősen heterogén elemekből áll. Az osztályharc alapján álló szocialisták keveredtek a polgári öntudattal ékes demokratákkal és ott voltak a vidéki kerületeket képviselő Kossuth-párti urak is. Azért az ujságcimekben mindenesetre jól festett az „ezerteritékes vacsora", amely közben mindenki zavartalanul elmondhatta a véleményét. Vázsonyi Vilmos hűségnyilatkozatot követelt Ripka Ferenctől, emlegette a budai katholikus plébánost, a terézvárosi hitközségi elnököt, Monacot és Franciaországot, a szocialisták követelték a munkások jogait, Fábián Béla pedig nyuzta tovább az Okolicsányi-Pödör-Léderer hasonlatokat.

Egyszóval az ezerteritékes vacsorából mindössze a teriték, meg a borjupörkölt volt a konkrétum, a többi csak hig lében uszkáló szó maradt. És ugyanez történik a másik oldalon is, azzal a különbséggel talán, hogy Wolffék még a frázisokban és az ötletekben is szegényebbek és nem igen tudnak egyebet, mint rothadt keresztténynek nevezni mindenkit, aki nem szolgálja az ő politikai céljaikat. Kérdezzük ezután, hogy miért szavazzon Budapest polgársága ezekre az urakra, akár a jobb-, akár a baloldalon állanak is?

A választ nem mi, hanem az események adják meg. Esemény pedig körülbelül a vigadóbeli mammut-vacsora időpontjában kettő történt. Az egyik az, hogy sikerült megtalálni a szükebb kereteket, amelyekben jobban és biztosabban működhetik Budapest adminisztrációja, a másik pedig az, hogy az üzemeket ellenőrző bizottság nagyjában és egészében befejezte munkáját, amelynek eredményeképen Budapest székesfőváros megszabadul egy csomó fölösleges üzemtől és megtakarit esztendőnkint sok milliárd kiadást.

Megszületett tehát a városházi ujabb és az eddigieknél sokkal, de egészségesebb létszámredukció. Szürkén és szárazon mondva, megszünik az alpolgármesteri cimmel és jeleggel felruházott tanácsnoki állás, valamint az ügyosztályok és tanácsnokok száma is a jövőben néggyel kisebb lesz. A gyakorlatban pedig ez mindennél többet jelent és ez az, hogy a főváros tanácsában kiöl a kurzus három legjellegzetesebb oszlopa. Szinte hetek kérdése már, hogy a Városházán nem lesz szerencsénk többé Zilahi Kiss Jenő alpolgármester urhoz, valamint Schöberl Ferenc és Purébl Győző (Oh, zengzetes magyar nevek!) tanácsnok urakhoz. Az uj közgyülés tehát nem fog találkozni eme kurzusnagyságokkal, akiknek kivonulásával aligha fog veszitení a tanács, sem tekintélyében, sem szaktudásában, sem munkaképességében. Azt a felháborodást, amely Budapest lakosságának nagyobb részében Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ur politikai természetü tevékenykedését iránt él, sajnos, sulyos birói itéletek pecsételik meg és néhány érdemes ujságiró, publicista fog ülni vagy már ült is azért, mert a polgárság itéletének talán a szokottnál és megengedettnél élesebb hangot adtak. Meg kell azonban állapitani a bucsuzás óráiában azt, hogy Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ur politikai tevékenysége Budapest polgárságának nagyobbik felében — amint ezt a választások napnál világosabban be fogják igazolni — mélységes felháborodást keltett. A politikai tevékenységen tul azonban Zilahi Kiss Jenő alpolgármester ur és társainak működéséről sem mi, sem a polgárság sem jót, sem rosszat nem tudunk mondani. De strigis, quae non sunt, nulla mentio fiat. Az alkotások, a nagy reformok boszorkányairól ne beszéljen senki, mert ezek az urak vagy nem tudtak, vagy nem akartak ilyenekkel előállani. Pedig a budapesti Városházán immár tradició volt az, hogy vezetőállásokban, exponált helyeken álló főtisztviselők: emberek voltak a talpukon, ötleteik voltak és amikor hivatalos szobájukat végleg elhagyták, csak az elismerés hangján lehetett róluk szólani.

Az alpolgármesteri szobából az utolsó tiz esztendőben olyan emberek távoztak el, mint gróf Festetich Géza, Déry Ferenc, Harrer Ferenc, Rózsavölgyi Gyula, a tanügyi tanácsnok székét ez alatt az idő alatt Wildner Ödön, Buzáth János és Városy Gyula hagyták el, mig a közgazdasági ügyosztály éléről hosszu, nemes munka után dr. Vita Emil távozott. Hát hol vannak Zilahi Kiss Jenő, Schöberl Ferenc és Purébl Győző érdemei, amelyek jogot adnának nekik arra, hogy az előbb felsoroltak bármelyikének csak a saruját is megoldhatnák. Menjenek el Zilahi Kissék patrónusai Budapest bármely házába, meg fogják látni, hogy ama diszes névsor bármely tagjának tudnak érdemeket felróni a legegyszerübb emberek is, de mondják meg nekünk, hogy hol mit és mikor csináltak Zilahi Kiss Jenő és társai?

Ne gondolják, hogy a bucsuzás óráiban a politika mondatja ezeket Budapest népével. Csak egyetlen példára, Harrer Ferencére hivatkozunk. Harrer a Károlyi-kormány bécsi követe volt. Majd később a külügyminiszteri szerepkört töltötte be, végül pedig a szocialista Peidl-kormány a Városháza vezetésére küldötte ki. Nagyon sokan vannak Budapesten, akik Harrer Ferencnek ezt a politikai szereplését nem méltányolják, vagy talán el is itélik, de nincs Budapesten egyetlen ember sem, aki el ne ismerné kiváló kvalitásait, el ne ismerné, hogy a főváros tanácsának mindenkor legerősebb, legnagyszerübb oszlopai közé tartozott. Ha Zilahi Kiss Jenőék ugyanilyen tehetségesek, ugyanilyen alkotózsenik lettek volna, akokr minden fajvédő és reakciós politikájuk dacára, nehéz szivvel válnánk meg tőlük. Igy azonban a Városháza portásán kivül, akinek ez hivatalbeli kötelessége, egy lélek sem billenti meg utánuk a kalapját.

Amig a tulsó partokon szavalnak és ezerteritékes vacsorákat esznek, emezen az oldalon Zilahi Kisséket bucsuztatják. Ugyanakkor pedig, akik a város érdekében dolgoznak, tudomásul adják, hogy a főváros három nagy üzemének gazdaságosabbá tételével évenkint sok-sok millió aranykoronát lehet megtakaritani. Budapest polgárságának nem lesz nehéz feleszmélni, hogy kik tesznek hangzatos igéreteket és kik dolgoznak, kik takaritják meg a város pénzét és kik kötnek utilaput Zilahi Kiss Jenőék talpa alá.

Wild József leleplezése

a városatyáknak nyujtott milliós husvéti ajándékokról

A polgárságnak az az érdeke, hogy szélsőségmentes polgári frontot teremtsen

A IX. választókerületi Községi Polgári (Ripka) Párt Podmaniczky-utcai helyiségében tartott pártvacsorán, amelyen a választók nagy számmal jelentek meg, Wild József nemzetgyülési képviselő szenzációs beszédet mondott. Hangsulyozta

Nagy-Budapest kiépitésének szükségességét,

hogy igy olcsóbbá váljék a városi adminisztráció és ne kelljen annyi tisztviselőt elbocsátani. Takarékosságot követel elsősorban az üzemeknél. Csak a villamosvasutnál 2500 vagón szenet lehetne évente megtakaritani és

a közlekedést is olcsóbbá lehetne tenni, ha a vállalat külföldi hitelt kapna.

Bécs három billiót takaritott meg a mult esztendőben, amikor nálunk óriási deficit mutatkozik a városi háztartásban. Az uj törvényhatóságnak gazdasági feladatok megoldására kell törekednie.

A politikát és személyeskedést ki kell küszöbölni

és helyette behozni a morált. Nem lehet türni azt a szellemet, amely lehetővé tette, hogy

az egyes üzemeknél fungáló városatyák milliós husvéti ajándékokat kapjanak.

Ha a főváros az előtte álló rengeteg munkát simán és gyorsan akarja megvalósitani, akkor a városi politikának nem szabad szemben állania az országos politikával. Csak a város szenvedett az alatt, hogy

a mostani vezetőség nem tudott zökkenő nélkül kapcsolatot fenntartani a kormánnyal.

Nem hiszi, hogy ha a másik szélsőség kerülne uralomra jobb viszonyokat tudna teremteni. A polgárságnak tehát az az érdeke, hogy egy

szélsőségmentes polgári frontot teremtsen meg.

Furcsának találja a polgároknak a szocialistákkal való szövetkezését. A szocialistáktól csak ügyes trükk ez, amikor másokat tolnak előre, hogy a városi politikába beletanulhassanak és ne kelljen nekik demagóg igéreteiket beváltani.

A polgárság legyen önálló és vivja ki egyedül a maga harcát.

Beszélt még Füzesséry Zoltán listavezető, továbbá Pallay Miksa és Mészáros Győző, a Kávés-Ipartestület alelnöke.

Érdekes és jellemző, hogy Wild Józsefnek erre a szenzációs leleplezésére senki egyetlen szóval sem válaszolt.

Délibábos kombinációk Wolffék portáján

Mit mondanak a legutolsó nemzetgyülési választások tanulságai?

Fogadásokat ugyan még nem kötnek Budapesten az emberek, de ma már szinte a keresztrejtvénynél is divatosabb Pesten a jósolgatás, hogy ki milyen arányban fog győzni, vagy bukni a községi választásokon. Természetesen maguk a pártok és pártemberek a leginkább elfogultak. A napokban például láttunk

Wolff-párti kombinációkat,

amelyek szerint a mandátumok a következőképen oszlanának meg:

Egyesült Keresztény Községi Pártok	100—120
Fővárosi Polgári (Ripka)-párt	40—50
Fővárosi Szabadelvü Párt	10—15
Demokratikus blokk	65—100

Csaknem ugyanilyen

a demokratikus blokk

leveli békáinak jósolása is, csak éppen hogy a maguk győzelmét állitják be biztosnak. Az ő álmaik szerint a jövendő törvényhatósági bizottság tagjainak száma pártok szerint a következő lenne:

Demokratikus Blokk	125—150
Fővárosi Polgári (Ripka)-párt	30—40
Fővárosi Szabadelvü Párt	10—15
Egyesült Keresztény Községi Párt	60—70

Kétségtelen az, hogy ezek inkább óhajtások, mint komoly esélyek. Bizonyosra semmit sem lehet venni, s aki objektiven akar itélni, még a legutolsó nemzetgyülési választások szavazati eredményét sem tekintheti csalhatatlan bázisnak arra nézve, hogy melyik párt milyen esélyekkel indul a küzdelembe. A választási küzdelmen kivül álló helyen kiszámitották, hogy

a legutóbbi nemzetgyülési választások szavazatainak megoszlása alapján

kiszámitva az akkor szerepelt pártok a következő

számu mandátumokat kapnák a községi választásokon:

Szociáldemokrata Párt	90 mandátum
Demokraták és Szabadelvüek	83 mandátum
Keresztény pártok	77 mandátum
összesen	250 mandátum.

A helyzet azonban igy is egészen más. A nemzetgyülési választásokon demokraták és szabadelvüek együtt mentek. Ma azonban a demokraták szétváltak a szabadelvüektől és azonkivül

a községi választásokba nem várt aktivitással avatkozott be a Ripka-párt,

amelynek választási sánszai napról-napra szinte reményen felül növekszenek. A szocialisták nemzetgyülési választási eredményét kétségkivül igen jelentős polgári tömegek szavazata hozhatta csak létre. Azonban változtak az idők.

Ezek a polgári tömegek keserüen csalódtak a szocialistákban, akikre csak azért szavaztak, mert a jobboldali szélsőség ellen legjobb orvosságnak a baloldali szélsőség aktivitásba segitését tartották. Ma ennek már semmi célja nincsen, amit a polgárság is belát és igy minden valószinüség szerint

a szocialista mandátumok száma messze alatta marad annak a kilencvennek, amely természetszerüleg következett volna akkor, ha a nemzetgyülési választások eredménye alapján számolunk.

Nagy polgári tömegek hagyják el azonban a demokratákat is a szocialistákkal való szövetkezés miatt és még az utolsó nemzetgyülési választások eredményéhez viszonyitva is páratlan veszteségeket fognak szenvedni Wolff Károlyék, akiktől Ripka Ferenc pártja tömegesen hóditotta el a polgárságot.

Kétségtelen, hogy

minden eltolódás, ami a blokk és Wolffék kárára beáll, csak a Ripka-párt javát fogja szolgálni.

Ennek a pártnak feltétlenül nagy sikere lesz, de ha számszerü többséget nem is tud maguknál a választásoknál felmutatni, akkor sincs veszélyben a törvényhatósági bizottság guvernamentális többsége, mert ugy a blokkban, mint Wolffékénál igen sokan vannak olyanok, akik bejutva a közgyülési terembe, nem a szélsőségeket fogják követni, hanem segitségre lesznek abban az igyekezetben, hogy az egységes polgári front, amely nem jöhetett létre a választások előtt, hamarosan kiképződjék bent a közgyülésen.

Az első tégla elhelyezése a gazdasági élet megujhodásának első lépése lesz

Ripka Ferenc nagyhatásu beszéde a Terézvárosban

A Községi Polgári Párt (Ripka-párt) péntek este a Szondy-utcában lévő Báthory-kávéházban vacsorával egybekötött nagygyülést tartott, amelyen megjelent dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, dr. Lengyel Zsolt államtitkár, Perlaky György, Kállay Tamás és Temesváry Imre nemzetgyülési képviselők, továbbá Rakovszky Menyhért, Bánó Dezső, Örkény Hugó, Farkas József kormányfőtanácsosok és a kerület polgársága nagy számmal. Ungár Miklós, a kerületi szervezet elnöke nyitotta meg a nagygyülést. Bejelentette a kerület kispolgárságának csatlakozását és hangoztatta, hogy a városi politikában nem országos nevekre van szükség, hanem kispolgárokra, olyan férfiakra, akik a fővárosi polgárság ügyes-bajos dolgait ismerik.

Osváth István lakatosmester az iparosság nevében szólalt fel és többek között rátért a zsidókérdésre is. Elitélendőnek tartja az utóbbi években divatossá vált zsidózást, ami annál is inkább helytelen, mert hiszen

a főváros lakosságának 25 százalékát képező zsidóság a polgárság igen értékes része,

de különben is az egész kultura az ő testamentumukon, illetve a tizparancsolaton épült fel.

Ripka Ferenc beszéde

Az éljenzéssel fogadott beszéd után lelkes óváció közepette emelkedett szólásra

Ripka Ferenc kormánybiztos.

— Budapest népe — mondotta uj törvényhatóságot választ. Budapest ma egy zsongó kaptárhoz hasonlit. A polgárság mozog a nagy elhatározás előtt. A törvényhatóságra vár a főváros reformjának legfontosabb megalkotása és ettől függ a főváros jövendő sorsa. A főváros lakossága érzi is ennek fontosságát, mert hiszen ez az uj törvényhatóság fogja a főváros polgárságának sorsát hosszu éveken át irányitani.

Az egyik pártot a hatalom megtartása füti, a másikat a hatalom megszerzése és a bosszu vezeti.

Van azonban egy harmadik párt is, amelyet nem a hatalom és nem a bosszu vezéreli, hanem a főváros népének szeretete. Ezért kivánunk mi, mondotta, a törvényhatósági bizottságba bejutni, mert ennek a szeretetnek teremtő, alkotó munkával akarjuk bizonyságát adni. El kell háritani minden akadályt, amely a termelő munkának gátat akar vetni és

igyekeznünk kell a fővárosi törvényhatósági bizottságból kiküszöbölni elsősorban a nagypolitikát, másodsorban a felekezeti kérdést és azokat a demagóg jelszavakat,

amelyek minden komoly munkának akadályai.

A kisiparért

Nincsen fontosabb feladata az összeülő törvényhatóságnak, mint többek között

a kisipart átmenteni a mai sulyos napokon.

A kisiparosság a főváros népességének gerince. A kisipari hitel kérdésénél rámutat arra, hogy a hitelnyujtással csak átmenetileg lehet segiteni, már pedig alapos munkát kell végezni a kisiparosság érdekében. Legilletékesebb helyen megtette erre vonatkozó előterjesztését és kijelentheti, hogy a legteljesebb megértésre talált és az eredmény a legrövidebb időn belül meglesz.

Az adott szó szent

Foglalkozott ezután a különböző pártok részéről mutatkozó demagógiával és hangoztatta, hogy ezzel a demagógiával nehéz felvenni a versenyt. — Én — mondotta — az igéreteknél nagyon óvatos vagyok,

amit nem válthatok be, azt nem is igérem meg soha.

Én abban a légkörben éltem az iparosok és kereskedők között, ahol az adott szó szent. (Nagy taps és éljenzés.) Az uj törvényhatóság egyik legfontosabb feladata a város pénzügyeinek rendezése és pedig a külföldi kölcsön kérdésének tisztázása, egy nagy beruházási programm kidolgozása, amelynek nyomán az alkotó munkának kell megindulni. Elsősorban az épitkezés megindulásának következményeképen

legalább 40—50 iparágban fog megindulni a munka.

Az épitkezés megindulása az első tégla elhelyezése és ez lesz a gazdasági élet megujhodásának első lépése.

Tatárjárás után

Nem mulaszthatja el, hogy fel ne hivja a polgárság figyelmét arra a férfiura, aki a kormány élén országos gondjai között is megtalálta a módját arra, hogy tanujelét adja a polgárság iránti szeretetének. A tatárjárás után nem IV. Béla király, hanem a polgárok ereje keltette életre a rombadőlt országot. Lesz idő, amikor

a forradalmak és a kommün utáni ujjáteremtés munkáját Bethlen nevével fogja összefonni a történelem...

Azonban Bethlen István is csak vezeti ezt a munkát. A nemzet minden egyes polgárának segitségére kell lenni. Nem a szélsőséges irányzatoknak kell urrá lenniök, hanem a város szeretetének, mert csak ez hozza meg a főváros boldogabb jövőjét.

A gyülölet apostolai

Ezután hosszasan ünnepelték Ripka Ferencet, majd Perlaky György képviselő emelkedett szólásra, aki a gazdasági kérdésekről beszélt. Rámutatott a magyar gazdasági élet betegségeire. Felhivja a polgárságot, vegye ki részét az alkotó munkából. Ezt a célt tüzte maga elé Ripka Ferenc és a polgári párt. Együttmüködésre hivja fel a polgárokat, amely esetben nem marad el a győzelem. Ennek pedig a szebb jövő lesz az eredménye. Perlaky beszédét a nagygyülés közönsége nagy tetszéssel fogadta.

Temesváry Imre nemzetgyülési képviselő beszédében összehasonlitotta a fővárosnak békében folytatott politikáját mostani politikájával. Békében nyugalom volt, a város fejlődött, de nem abban a mértékben, ahogy az kivánatos lett volna.

Az elmult rezsimben elhintették a gyülölködés magvát azok a politikusok, akik csak saját politikájukat csinálták.

A kibontakozás helyett jelszavakat dobtak a közvéleménybe. Szomoru, ha a főváros polgársága ismét a jelszavas politika oldalára áll és megakadályozzák, hogy a fővárosban a lakosság életviszonyai a békebeli szinvonalra emelkedjenek.

Bánó Dezső kormányfőtanácsos rendkivül nagy hatással beszélt, majd Kállay Tamás nemzetgyülési képviselő emelkedett szólásra. Minden ember annyit ér, — mondotta — amennyire az ország hasznára dolgozni tud. Hivatkozik Tisza Istvánra, aki egyszer kijelentette, hogy

kisemberek nincsenek és mindenki, aki dolgozik, legyen munkás, vasutas, postás vagy kisiparos nagy ember, ha használ az országnak.

Egyetlen demokrácia létezik és ez a munka.

A vacsora lelkes hangulatban a késő éjjeli órákban ért véget.

Beszámoló a halálraitélt üzemekről

Céltalan mentőakció a Műszerüzem érdekében

A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában közöltük Ripka Ferenc kormánybiztosnak egyik beszédét, amelyben szenzációs kijelentéseket tett az üzemeket ellenőrző bizottság önzetlen munkájának fényes eredményéről. Kimutatta a kormánybiztos ebben a beszédében, hogy a főváros három nagy üzemének, a vizmüvek, az Elektromos Müveknek és a villamosvasutaknak bizonyos kooperációja révén évi 10 millió aranykorona kiadást lehet megtakaritani a főváros számára. Ez azonban csak az egyik eredménye az üzemeket ellenőrző bizottság munkájának. Igen rövid időn belül mind a nyolcvan fővárosi üzem megvizsgálásáról jelentést tehet majd a bizottság és egyben igen fontos gyakorlati tanácsokkal fog szolgálni. Elsősorban is, ami előrelátható volt, több fölösleges, hasznot nem hajtó és háborus eredetü üzemet meg fognak szüntetni, amelyeknek nincsen ma már egyéb hivatásuk, minthogy az amugy is tengődő ipar elől elvonják a munkát akkor, amikor sem olcsóbban szállitani, sem jobbat produkálni nem tudnak. Ripka Ferenc kormánybiztos a sajtó képviselői előtt felsorolta ezeket a fölösleges üzemeket, amelyek közül egyetlen egy sincs olyan, amelyet megmenteni érdemes lenne. Mindössze a hatósági zöldségüzem az, amely hivatását becsületesen teljesitette, de ez nem is szünik meg, hanem a szappanfőző üzemmel és szőlőgazdasággal együtt be fog olvadni a Községi Élelmiszerüzembe, amely ellen hiába intéztek oktalan és átlátszó támadásokat az utolsó időben azok, akiknek bőségesen volt okuk félni az üzem hathatós ármérséklő tevékenységétől.

Csak helyeselni lehet, hogy az üzemeket ellenőrző bizottság több üzem összevonására vonatkozólag kiván előterjesztéseket tenni. Ugy ezek az összevonások, mint a fölösleges üzemek megszüntetése jelentősen meg fogja javitani a főváros háztartásának mérlegét, de ma még számokban azt az összeget, amit ezen a réven meg lehet takaritani, kifejezni nem lehet.

Bár a bizottság még teljesen nem fejezte be munkáját, máris meg lehet állapitani, hogy hivatása magaslatán állott, objektiv szemmel és a város érdekeit istápoló módon nézte a dolgokat, amikor kijelölte a megszüntetendő üzemeket. Talán nem megyünk messze a kritikában, ha azt mondjuk, hogy a Ripka kormánybiztos által felsorolt üzemek megszüntetésével nem lehet befejezni a revizió munkáját. Vannak még üzemek és ezek között legelső helyen a Müszerüzem áll, amelyeknek megszüntetése eminens érdeke a fővárosnak, annál is inkább, mert ezek az üzemek semmi másra nem valók, csak arra, hogy a főváros kitünő adóalanyait, az iparosokat megfosszák egyik legkitünőbb rendelőjüktől, a fővárostól. Tudjuk nagyon jól, hogy a Müszerüzem, illetve anak tizenhárompróbás kurzusvezetője érdekében erős intervenciók müködtek közre, az ellenőrző bizottságot azonban nem lehet befolyásolni és igy valószinünek tartjuk, hogy mire jelentésével egészen elkészül, arra a meggyőződésre jut, hogy a Müszerüzemet szintén el kell törölni a föld színéről.

HERKULESMŰVEK R. T.
GÉPGYÁR, KAZÁNGYÁR és
VASÖNTŐDE BUDAPEST, VI, Figyelő-u. 14-16
TELEFON: 5-22, 5-23
készit elsőrendü kivitelü
nyersöntvényeket és transmissiókat

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Amikor Ripka Ferenc helyett Wild József adja becsületszavát

Vázsonyi és a zsidóság

— A blokk vezére elsütötte nagy ágyuját, — mondotta Ripka Ferenc kormánybiztos a Budai Társaskör heti összejövetelén.

A blokk vezérének nagy ágyuja az volt, hogy becsületszavát kérte Ripka Ferencnek olyan kérdésben, amelyre Ripka Ferenc már háromszor a nagy nyilvánosság előtt és önként megadta a feleletet. Azt kivánta Vázsonyi Ripkától, jelentse ki becsületszóra, hogy nincs szándékában sem most, sem a jövőben Wolffékkal paktálni és a törvényhatóságban velük együtt többséget összekovácsolni. Egészen nyilvánvaló a tendenciája annak, hogy Vázsonyi miért lovagolja ilyen különös előszeretettel a kiváncsiskodás eme rozoga paripáját. A blokk csak szegénységi bizonyitványát állitja ki ezzel, mert

mindenki előtt nyilvánvaló, hogy a zsidóságot akarja ezáltal a kormánybiztos táborától elriasztani

s hogy ez nehezen megy, semmi sem bizonyitja jobban, minthogy hetenként kétszer-háromszor el kell sütni a gyanusitás rozsdás karabélyát.

Nem volna érdemes a demokrata vezérnek ama szándékával, hogy erről a sovány rókáról hét bőrt huzzon le, Ripka Ferenc válasza után még foglalkozni, de meg kell állapitani, hogy

az elsekélyesedett vita után Wild József nyilatkozata tette oda mégis a pontot.

„Tradicióim, nevelésem, multam tiltakozik a szokatlan forma ellen, — mondja Wild József — hogy tisztamultu férfiak, akiket soha valótlanságon nem kaptak rajta, becsületszavukat követeljék egymástól bizonyos kijelentéseik erősitésére. De

erkölcsi lehetetlenség is, hogy Ripka a választások lezajlása után éppen azokkal a Wolffékkal lépjen koalicióra,

akik „a legalpáribb támadásokat" intézik ellene. Wild József végül férfiui szavával pecsételi meg fogadalmát, hogy azokkal az urakkal, akik a keresztény és nemzeti gondolatot nem a szeretet és szabadelvüség, hanem a vad gyülölet és vad reakció számára sajátitották ki, neki közös ügye soha nem lehet."

Erre adta becsületszavát Wild József és Vázsonyi Vilmos meg lehet róla győződve, hogy

Wild József becsületszavát Ripka Ferenc is meg fogja tartani.

Aki pedig még ezekután is a Wolffékkal való bármilyen kooperáció gondolatát firtatja, annak szándékai igazán átlátszóak és az nem érdemes arra, hogy többé bármilyen formában és bármilyen körülmények között vele foglalkozzanak.

Elégedetlenkedő ős-demokraták és egyéb lázadó rabszolgák

Amikor még Gál Károly beszélt a vezérkarban
A negyedik és hetedik hely áldozatai

Az agitáció utolsó heteiben a szélsőséges pártok hivei között nagyfoku levertséget lehet megállapitani. Wolffék már a küzdelem elején feladták a reménységet, hogy a régi hatalomba visszakerülhessenek, de megfeszitett erővel igyekeztek, hogy minél többet megtarthassanak régi pozicióikból. Ez azonban nem sikerült nekik és ma már sokkal kevesebb a reményük, még annál is, amivel elindultak. De még náluk is sokkal mélyebb a csalódása az ugynevezett demokratikus blokknak, amely a választási küzdelemben csak azzal vezetett, hogy

vakmerő álmodozással hirdette eljövendő győzelmét.

Alig pár héttel ezelőtt még mindenfelé azt hangoztatták, hogy minimálisan 150 biztos mandátumuk van, amivel szemben azonban ma már lényegesen engednek ebből a reménységből.

Alkalmunk volt a minap végighallgatni az egyik demokrata vezér őszinte vallomásait, amelyeket baráti körben tett. Ma már beismerik, hogy semmi okuk sincs arra, hogy csak 100 mandátumot is reméljenek. A bizakodókkal szemben ez a józan demokrata vezér igy beszélt:

— Ne áltassátok magatokat száz mandátummal sem, mert emlékezzetek csak vissza néhai való jó Gál Károly barátunkra, aki minden választási küzdelemben bent volt a vezérkarban és a vezérkar egyetlen ülésén sem feledkezett meg arról a felszólalásáról, amelyet ilyenkor mindig el szokott mondani: „Mindig számon kell tartani, hogy

van még egy réteg, amelynek elvesztése kézenfekvő.

Ezek az elégedetlenek." Boldogult Gál Károlynak tökéletesen igaza volt, mert mindig voltak elégedetlenek, de soha annyian, mint amennyien ma vannak. Vázsonyi Vilmos régi hiveiből rendkivül sokat veszitett és ennek oka az, hogy a blokkba való belépés révén igen sokan kiestek a jelölésből, akik erre talán régi jogon számot tartattak.

Az elégedetlenek vezetői legelsősorban azok a volt fővárosi bizottsági tagok, akik méltán számitottak arra, hogyha mandátumhoz nem jutnak is, de legalább a jelölő listán jó helyen szerepelni fog a nevük. A Terézvárosban már nyiltan emlegetik, hogy Wilhelm Adolf, Politzer Gusztáv, és még számosan a régi gárdából, bár a listán szerepelnek, de reménytelen helyen, hátatfordítottak a demokratapártnak és a legerősebben agitálnak a blokk ellen.

Nagyon sok hiba történt egyébként is a jelölő listákon, amit bizonyit az is, hogy

utólag igyekeznek egyet és mást korrigálni rajtuk.

Igy történt az, hogy például kihagyták Balkányi Kálmánt, akinek számára Székács Antalnak kellett utólag helyet biztositania. Nagy feltünést keltett beczkói Biró Henrik esete is, akit tudvalevőleg a Bethlen-kormány nevezett ki kormányfőtanácsossá és mégis a legutolsó napokig, mint blokkjelölt szerepelt. Ennek története az, hogy beczkói Biró Henrik, Bárczy István társaságában vonult ki a Fővárosi Szabadelvü Pártból és mint Bárczy hive kapott helyet a blokk-listán. Később azonban meggondolta a dolgot, és megérezte azt a fonák helyzetet, hogy neki, mint kormányfőtanácsosnak, igazán nincsen helye a szélsőségesek listáján. Vannak azonban még kormányfőtanácsosok, akik mind a mai napig nem jöttek rá erre az abszurditásra...

A blokkbeli

elégedetlenségnek azonban se szeri, se száma.

Csak néhány esetet emlitünk fel, ahol igen érzékeny a megsértődés. Igy a II. választókerületben nagy sérelem érte Fóthy Vilmost, aki dacára annak, hogy a legutóbbi törvényhatósági bizottságnak tagja volt, most a negyedik helyre került, ahol már álmodni sem lehet a megválasztásról. Előtte azonban olyan nevek szerepelnek, mint Fényes Lászlóé és Rácz Vilmosé akik igazán sohasem érdeklődtek a főváros ügyei iránt. Nagyon méltatlannak tartják, hogy

Harrer Ferenc, aki igazán érti a városi ügyeket, nem lett listavezető,

hanem a IV. választókerület listáján negyedik helyre került. Sértő az is, hogy például Schack Béla dr. főigazgató, akinek ismert nevű van tanügyi körökben ugyanezen a listán a hetedik helyen szerepel. Bizonyára az elégedetlenek sorát gyarapitja Schubert Sándor is, aki a politikáért már sok áldozatot hozott és most szükebb hazájában, Óbudán, a negyedik helyre került, mig a listát a szocialista Büchler vezeti. Ugyancsak negyedik helyet kapott a belső lipótvárosi listán a kitünő Wildner Ödön, aki valószinüleg jobban ismeri Budapest adminisztrációját, mint az előtte lovagló halasi Fischer Ödön.

A negyedik hely tragédiája sujtotta Bedő Mórt

is, aki pedig nagyon agilis tagja volt a mult közgyülésnek, dehát helyet kellett neki is csinálni, ismeretlen szocialistáknak. Sértett félként szerepel bibiti Horváth János is, aki reménytelen hetedik helyet kapott és ráadásul még kilenditették az Erzsébetvárosból is, ahol hite szerint, neki talaja van és átültették a Terézvárosi televénybe.

Hasonlóképen kiemelték a Belvárosból Horváth Károlyt is, aki ezentul

a Horváth IV. Károly történelmi patináju nevét a Horváth X. Károly, kissé ujkeletü nevével cserélhetné fel,

ha ugyan a belső terézvárosi Bródy-listán a negyedik hely még jó lenne. Egyébként ezen a listán bekétlenkedik az ötödik helyen dr. Rozenák Miksa, a nyolcadikon Wilheim Adolf és a tizenegyediken Kivovics Károly, akik valamennyien ősrégi demokraták és igy nehezen nyugosznak bele abba, hogy nem kapnak mandátumot.

Reménytelen a helyzete Sümegi Vilmosnak is, aki a külső terézvárosi listán negyedik, a kitünő dr. Vita Emilnek, aki a belső Erzsébetvárosban nyolcadik, a Kossuth-párti Auer Pálnak, aki ugyanezen a listán kilencedik helyet kapta. Az elejtettek közé lehet számitani Zimmermann Dezsőt, aki keményen hadakozott a mult közgyülésen a kurzus ellen, most azonban a belső józsefvárosi listán mindössze a hatodik hellyel tisztelték meg. Méltatlan, hogy egy olyan neves ember, mint Polónyi Dezső a negyedik helynél, a külső józsefvárosi listán, előbbre nem tudott jutni. Kollmann Dezső dr. sincsen elragadtatva, hogy kitették a külső ferencvárosi listára, ott is csak hatodiknak szerepel.

Egészen külön kell megemliteni a Kossuth-párt duzzogását,

amit semmi sem jellemez jobban, minthogy a párt elnöke és vezére, Rupert Rezső még csak jelöltetni sem engedte magát. Igaz, hogy az egyébként kiváló Rupert Rezsőnek fogalma sincs Budapest kommunitásának ügyeiről, de minden esetre megállta volna ugy a helyét a törvényhatósági bizottságban, mint a párt többi jelöltjei. A duzzogás oka azonban nagyon érdekes. Az történt ugyanis, hogy a párt dr. Klár Zoltán nőgyógyászt és párbajszakértőt bizta meg azzal, hogy a blokkal tárgyaljon a jelöléseiről.

Az ifju Klár hamarosan bejutott Vázsonyi Vilmos kegyeibe,

aki ugyan elvi ellensége a párbajnak, de azért nagyon tiszteli a párbajhősöket, különösen azokat, akik a demokrata vezér ellentmondást nem igen türő akarata előtt mindig igen előzékenyen meghajolnak. Vázsonyi azután a töle megszokott diktatórikus hajlammal nemcsak a Kossuth-párt helyeinek számát és jelöltjeinek helyezését állapitotta meg, hanem

a neki nemtetsző jelölteket is nemes egyszerüséggel visszadobta.

Igy járt például a kitünő Blauner Mór, aki annak idején tagja volt a Károlyi-féle városházi néptanácsnak. Vázsonyinak nem tetszik Blauner, de a Kossuth-párt ezt a Blauner-esetet igen sulyos sérelemként fogja fel.

„Franck"

Ezt a szócskát mindig hozzá kell füznie akkor, amikor Ön a valódi

Franck kávépótlékot

kivánja... Miért?... Hogy mást ne kapjon! Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre, a „kávédarálóra"!

A világ legjobb MOTOROLAJA

Vezérképviselet

Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.

VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

GUMMIKABÁT 320 ezer K tól

FISCHER PÉTER és TSA RT.

fiókjaiban: Rákóczi-út 78 és IV., Vámház-körut 8

Különféle SPORTCIKKEK, tennis cipők különf le minőségben

XIV. magyar kir. Osztálysorsjáték

66.000 sorsjegy. 28.000 nyeremény

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

3.000,000.000

(három milliárd) korona.

1 jutalom à	... ...	kétmilliárd
1 nyer.	„	egymilliárd
1 nyer.	„	500 millió
1 nyer.	„	400 millió
1 nyer.	„	300 millió
1 nyer.	„	200 millió
2 nyer.	„	100 millió

stb. stb. korona. Összesen:

27 milliárd és 5 millió korona.

Első húzás május 13. és 14-én.

A sorsjegyek hivatalos árai osztályonként:

Nyolcad:	Negyed:	Fél:	Egész:
15 ezer K	30 ezer K	60 ezer K	120 ezer K

Sorsjegyek minden árusitónál.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

Biztosító-intézetek, mint pénzbeszedők

Nem a biztosító-intézetek, hanem a közönség fogja megfizetni a tüzoltási járulékot

Harminc esztendős harc után plakátok jelentek meg Budapest utcáin, hirdetvén, hogy ezentul a főváros községi tűzoltási járulékot fog szedni. Ujságcikkek és közgyülési beszédek özöne küzdött azért, hogy a fővárosnak ama költségeit, amelyekből a tűzoltóságot tartja fenn, megfizessék azok, akiknek a tűzoltóságra legnagyobb szükségük van. Tüz esetén — ez egészen természetes — legtöbb vesztenivalója a biztositótársaságoknak van és ha a tüzoltóság emberfeletti és odaadó munkája valamit megment, akkor az a biztositótársaságok haszna. Ezt az igen egyszerü és igen természetes alapelvet hirdették azok, akik a tüzbiztositási járulék behozatalát évtizedeken át követelték. A Fővárosi Hirlap szinte legelső megjelent számától kezdve odaszegődött ennek az agitációnak a szolgálatába és ha illetékes helyen beiátták a mi igazságunkat, ezt mi a legnagyobb elégtélellel és örömmel fogadjuk.

Igaz ugyan, hogy némiképen kissé sokáig tartott, mig az eredményt el lehetett érni, de a szabályrendeletnek, amelyet a plakát hirül ad, sajnálatosan egyéb hibái is vannak. Ezek között a hibák között a legsulyosabb az, ami tulajdonképen az egész rendelkezés értékét is a minimumra csökkenti, hogy

a tüzoltási járulékot nem a biztositótársaságok, hanem maga a nagyközönség fizeti,

amely amugy is képtelen elviselni képtelenül megdagadt adóterheit. A biztositótársaságok ugyanis mindössze a behajtás és a beszolgáltatás munkáját fogják végeztetni — mondjuk — teljesen ingyen. Szinte szép tőlük, hogy nem fogják felszámitani a fővárosnak a behajtási költségeket. A főváros pedig ezzel semmi egyebet nem tesz, minthogy a tüzoltóság fenntartásához szükséges összeget visszateszi a főváros közönségének egyik zsebébe, miután az azt a másik zsebéből kivette.

A főváros tehát mindössze uj pénzbeszedőkként alkalmazta a biztositóintézeteket és megterhelte a főváros közönségét egy ujabb adónemmel, amelyet nem adó néven és nem közvetlen a főváros pénztárába, hanem a biztositóintézeteknek fog fizetni. Azoknak a férfiaknak, akik évtizedeken át harcoltak a tüzbiztonsági járulékért, semmi esetre sem ez volt az intenciójuk, hanem az, hogy a dusgazdag és hatalmas jövedelmekkel rendelkező biztositóintézetek a maguk hasznából, a maguk hatalmas bevételeiből fizessék meg azt a tüzoltóságot, amely legelsősorban az ő vagyonukat menti. A tüzoltási járulék ilyetén elintézése azt jelenti, hogy a főváros ismét megkiméite a biztositóintézeteket és uj adóval sujtotta a polgárságot, amely ebbe aligha fog belenyugodni.

Dr. Chorin Ferenc — a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat elnöke. A magyar gazdasági életben mindenki tudta, hogy az öreg Chorin Ferenc helyét a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat elnöki székében csak az ifju Chorin Ferenc foglalhatja el. Erre a tudatra nem az vezette gazdasági köreinket, hogy ez a hely az örökösödés jogán illeti meg Chorin Ferencet. A magyar gazdasági életben van ugyan ilyen örökösödési jog, de Chorin Ferenc nem ennek a jognak, hanem a rátermettség jogán foglalja el ezt a kivételes és felelősségteljes poziciót. És bizonyos, hogy amikor gazdasági életünkben várták ennek a jelentős eseménynek a bekövetkezését, a jóslók sem az örökösödési jog, hanem az egyéni kvalitások alapján következtettek arra, hogy az elnöki széket az ifju Chorin Ferenccel fogja az igazgatóság betölteni. A jóslat beválí és semmi kétségünk aziránt, hogy a magyar gazdasági élet minden tényezője örömmel és megnyugvással veszi a hirt, hogy legnagyobb vállalataink egyikének vezetését ilyen avatott kezekre bizta a részvénytársulat igazgatósága.

Jacobi Olivér — a Kereskedelmi Bank ügyvezető-igazgatója. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága ügyvezető-igazgatóvá nevezte ki dr. Jacobi Olivért, az intézet jogtanácsosát. A kiváló képzettségü jogász előléptetését osztatlan örömmel fogadták mindazokban a körökben, ahol tudását és müveltségét már régen értékelni tudják és éppen ezért ezzel az előléptetéssel korántsem tartjuk befejezettnek a kiváló jogász karriérjét.

Reimann Lázár halála. Reimann Lázár udvari tanácsos, a Salgótarjáni Kőszénbánya rt. alelnöke, tevékeny és eredményes életpályáját befejezte. Ötvenhat évig szolgálta társulatát, ahol kishivatalnokból a legmagasabb polcig emelkedett és agg korára való tekintettel csak néhány év előtt vonult nyugalomba. A társulat hatalmas felődése részben az ő szaktudásának és lelkiismeretes közreműködésének köszönhető. A társulat igazgatósága elhunyt alelnökének emlékére gyászülést tartott, amelyen dr. Chorin Ferenc elnök meleg szavakkal emlékezett meg Reimann Lázár elévülhetetlen érdemeiről.

A Pénzintézeti Központ közgyülése. A Pénzintézeti Központ a napokban tartotta közgyülését Schmidt v. b. t. t. elnöklete alatt, amelyen résztvettek a kormány képviselői és a fővárosi és vidéki intézetek. A közgyülés jóváhagyta Elischer Viktor udvari tanácsos által előterjesztett évi jelentését, valamint a mérleget, amely a nyugdijtartaléknak juttatott 17 milliárd korona levonása után 3.6 milliárd korona nyereséget mutat. A közgyülés elhatározta, hogy 6 százalék osztalékot fizet. A közgyülésen szóbakerült a kamatuzsora is és az intézet jelentése erős akciót sürget a kamatuzsora letörésére. A Pénzintézeti Központ külön körlevélben figyelmezteti a vidéki intézeteket, hogy amennyiben a Pénzintézeti Központtól kapott hiteleket magas kamaton helyezik ki, megtorló intézkedéseket alkalmaz ellenük. A P. K. igazgatóságába beválasztották Susits Károlyt, a Kisbirtokosok Földhitelintézetének vezérigazgatóját, a választmányba Ullmann Adolf báró helyébe Szcitovszky Tibort, a Hitelbank vezérigazgatóját, Walder Gyula helyébe pedig Ernyey Károlyt, a Pesti Hazai vezérigazgatóját választották.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága a napokban tartott ülésében megállapitotta az 1924. évi zárószámadásokat és elhatározta, hogy a folyó évi május hó 3-ra egybehivandó rendes évi közgyülés elé azt az inditványt terjeszti, hogy 1924. évi osztalékul részvényenkint 30.000 koronát állapitson meg. Az általános igazgatási költségeknek csökkentése és a müszaki, valamint kereskedelmi ügyvitel egységesitése és egyszerüsitése érdekében javasolni fogja továbbá az igazgatóság, hogy mondja ki a közgyülés a társulatnak a vele szoros viszonyban levő Esztergom-Szászvári Kőszénbánya Részvénytársasággal, az Északmagyarországi Egyesitett Kőszénbánya és Iparvállalat Részvénytársulattal, az Esztergomvidéki Kőszénbánya Részvénytársasággal és a Hungária Mészipar Részvénytársasággal való egyesülését és ezzel kapcsolatban határozza el az alaptőkének 160.000 darab, egyenkint 1000 korona névértékü részvény kibocsátása által 750 millióról 910 millióra való emelését és azt, hogy az ujonnan kibocsátandó részvényekből 112.500 darab az Esztergom-Szászvári részvényeseknek 2 : 1 arányban, 40.000 darab az Északmagyarországi részvényeseknek 5 : 4 arányban, 7059 darab az Esztergomvidéki részvényeseknek 8 : 3 arányban és 400 darab a Hungária Mészipar rt. részvényeseinek 15 : 1 arányban ajánltassék fel, a fennmaradó 41 darab pedig szabad kézből értékesittessék.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága május 9-ére hivja össze az évi rendes közgyülését, melynek a tartalékok és jóléti alapok megfelelő gyarapitása mellett részvényenkint 175.000 koronás osztalék kifizetését fogja inditványozni.

Az Urikány-Zsilvölgyi nacionalizálása. Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt. május 9-én tartja rendes közgyülését, amelynek napirendjén szerepel „az igazgatóság jelentése a társulat zsilvölgyi bányáinak és ottani egyéb vagyontárgyainak önálló részvénytársasággá való átalakitására és ezen uj társaság részvényei egy részének értékesitésére vonatkozólag". Az igazgatóság ugyanis zsilvölgyi bányáit nacionalizálta és ezt most a közgyülléssel is perfektuáltatja. Az igazgatóság ezuttal a közgyülés elé terjesztett mérleg eredményeiből 100.000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni, ami a részvények mai árfolyama szerint közel tizszázalékos kamatozásnak felel meg.

A Mezőgazdasági Ipar Rt. (V., József-tér 2.) április 30-án tartja rendes évi közgyülését, melynek részvényenként 16.000 korona osztalék kifizetését javasolja az igazgatóság.

A „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára" cég (Trust) 1924. évi mérlege 6.369,439.652 K 98 f tiszta nyereséggel zárul és az igazgatóság a folyó évi május 15-ére egybehivott közgyülésnek 12.000 K osztalék kifizetését (a mult évben 3000 K) javasolja. A társaság megszerezte a Szegedi Közuti Vaspálya R.-T., valamint külföldi üzletbarátaival együtt a „Phöbus Villamos Vállalatok Részvénytársasága részvényeinek tulnyomó többségét.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága és felügyelő-bizottsága mély megilletődéssel jelenti, hogy a társulat alelnöke és hosszu évtizedeken át ügyvezető-igazgatója

REIMANN LÁZÁR

úr

magyar királyi udvari tanácsos a Vaskorona-rend lovagja

folyó évi április hó 26-án elhunyt.

Az elköltözött közel 56 évig állott társulatunk kötelékében és végigkisérte annak egész fejlődését. Minden gondolata, minden törekvése a társulat fejlesztésére, naggyá növelésére irányult, egész lénye összeforrott vele. Mint a társulat ügyvezető-igazgatója, majd később alelnöke, párját ritkitó buzgalommal és törhetetlen akaraterővel védte a társulat érdekeit és mozditotta elő fejlődését. Neve mindenkorra összeforrott társulatunkéval.

Emlékét igaz tisztelettel és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Az elhunytat székházunkból (bejárat: V., Arany János-utca 25) **folyó hó 29-én, déli 12 órakor** kisérjük utolsó utjára.

Budapest, 1925 április hó 27-én.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01

Gyártelep: Villány

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a Lysoform

SCHLICK-NICHOLSON

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG

Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.

Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

ULRICH B. J.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.

NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

Kiváló minőségben

béröntést vállal

a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

KISS ERNŐ és TÁRSA

BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.

Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.

KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

ETERNIT-MŰVEK HATSCHEK LAJOS KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

Fullánkok

A zsidókérdést

újra felszinre vetette a községi választási harc és ezuttal a zsidókérdés firtatásának apja nem Gömbös, nem Wolff, nem Eckhardt, nem Bohn József, hanem maga Vázsonyi Vilmos. Ő beszél a zsidóság szemetjéről, amely nem kommunizmust csinál, oh nem kommunizmust, hanem Ripka Ferenchez csatlakozik és ő hányja szemére Ripka Ferencnek, hogy a budai listán a listavezető katholikus plebános, a Terézvárosban pedig ott szerepel a jelöltek között — amint ő mondja az „orthodox hitközség ál-elnöke". A kontraszt valószinüleg tetszeni fog fajvédő körökben. A dolog azonban sokkal komolyabb semhogy egyszerü kézlegyintéssel napirendre térhessünk felette. Öt esztendőn át teljes hittel hittük, hogy Vázsonyi Vilmos is azért küzd, hogy a budai katholikus plebános, meg a terézvárosi orthodox hitközségi elnök egy pártban legyen, egy asztalhoz üljön, baráti kezet szoritson. Ha most ő maga mondja, hogy ez szégyen, akkor mi nagyon keservesen, nagyon fájdalmasan csalódtunk Vázsonyi Vilmosban.

Monaco

nem fog hadat üzenni Vázsonyi Vilmosnak azért a gunyos megjegyzésért, amellyel a napokban illette. Ugy véli ugyanis a demokrata vezér, hogy a szerénytelen kis Monaco nagyzási mániába esett és azt hiszi, hogy a budapesti községi választások után vagy a hatalmas Franciaország, vagy a derüs Olaszország őhozzá fog csatlakozni. Monaco alatt — és ezt Vázsonyi sem tulságosan leplezi — a Ripka-pártot érti. Egészen valószinü azonban, hogy Vázsonyi Vilmos földrajztudása csődöt fog mondani, avagy merész költői hasonlatáról fog bebizonyosodni, hogy a szokottnál is sántább. Minden esetre ne tessék elfelejteni, hogy háboruk után rendesen átirják a földrajzkönyveket és ki tudja a mostani nagy harc befejezése után kinek jut majd Monaco szerepe?

Elment a városházára

és meglátogatta a polgármestert Ripka Ferenc kormánybiztos és utána a sajtó nagy csodálkozással „a kormánybiztos fetünést keltő látogatásá"-ról beszélt. A kormánybiztos hivatása, hogy a kormány nevében ellenőrizze azt, amit a közgyülés nélkül operáló tanács cselekszik. Ennek az ellenőrzésnek megvan a módja akkor is, ha a kormánybiztos bent ül a hivatalában és onnan intézkedik. A multban azonban mindig azt láttuk, hogy a kormánynak a főváros élére állitott képviselője, a polgármester és a tanács között a legszivélyesebb, a legudvariasabb érintkezés állott fenn. Soha nem keltett tehát feltünést, ha a kormánybiztos átment a városházára és meglátogatta a polgármestert. Ha pedig ez most mégis igy van, akkor valószinüleg hiba van a kréta körül. Aki a kormánybiztos egyéniségét ismeri, nagyon jól tudja, hogy egyszerü, közvetlen ember, akit csak a jóakarat vezérel. Ha mégis bizonyos foku, bár nem katasztrofális feszültség fejlődött ki a két szomszéd vár között, akkor annak oka csak a tanács magatartása lehet. És nem nehéz kitalálni, hogy ez a magatartás honnan keletkezik. Egész Budapest tudja, honnan fuj a szél. A polgárság pedig türelmetlenül várja már, mikor szabaditja ki magát a tanács Wolffék jármából és mikor ismeri el egyedül való urának és parancsolójának, „Budapest egész lakosságának akaratát. Azt hisszük ez az idő is hamarosan el fog érkezni és akkor nem kelt majd feltünést, ha a kormánybiztos átlátogat a városházára.

Események

Berczel tanácsnok betegsége. Berczel Jenő tanácsnok, a városgazdasági ügyosztálynak népszerü vezetője, a héten sulyosan megbetegedett. Hivatalában annyira rosszul lett, hogy lakására kellett szállitani. Berczel tanácsnokot azonnal a leggondosabb orvosi ápolás alá vették, ugy, hogy javulása hamarosan beállott és ma már egészsége teljesen a javulás utján van.

A Kőbányai Egységes Községi Polgári Párt gyülése. A Kőbányai Egységes Községi Polgári Párt (Ripka-párt) zuglói körzete a Hajtsár-uti Uscheldetz-féle vendéglő összes helyiségeiben Blaskó Antal háztulajdonos vezetése alatt népes összejövetelt tartott, amelyen a párt kőbányai központjából megjelentek: Sajó Sándor főigazgató, Gratz Dániel vállakozó, Anghy Ernő Máv. felügyelő, Dsongó Orbán főgimnáziumi tanár, a kerület választását rendező bizottság elnöke, Szőts János iskolaigazgató, Kreisler Sándor iskolaigazgató, Wadner Ferenc tanitó, pártjegyző, Rákosfalváról Berger József Máv. szertárvezető, Áts Károly székesfővárosi irodavezető. A mindvégig emelkedett hangu összejövetelen beszéltek: Sajó Sándor főigazgató, Áts Károly, Szőts János, Anghy Ernő és Kreisler Sándor. Az elhangzott beszédekre Blaskó Antal tolmácsolta a tömeg hangulatát és kijelentette, hogy a zuglói XXII-ik választókerület körzete, kivétel nélkül, a Ripka-párt hive, utopisztikus, hangulatos jelszavak után nem megy.

A Kőbányai Ripka-párt a Demokratikus Blokk vasárnapi gyüléséről a következő nyilatkozatot adta ki: „Az Egyesült Ellenzéki Demokratikus és Szabadelvü Pártok cimén az Egyesült Ellenzéki Demokrata Blokk vasárnap délelőtt 10 órakor a Kőbányai Kaszinóban nyilvános népgyülést hirdetett és tartott. A szabadelvü polgárok nyilvánvaló megtévesztésére vetet föl fenti cimbe a szabadelvü pártok jelzését. A polgárok megtévesztésének elkerülése céljából megjegyezzük, hogy mintegy két hónap előtt alakult Kőbányán egy ugynevezett „Községi Szabadelvü Párt", azonban egy-két hét alatt fel is oszlott, tagjainak nagy része, a helyzetet jól megfontolva, a Kőbányai Bethlen-párttal a községi választások idejére és sikeres érdekében kooperált és megalakitották az Egységes Községi Polgári Pártot (Ripka-párt). Kijelentjük tehát, hogy a fent jelzett népgyülésen esetleg megjelent „szabadelvüekkel" nem vagyunk azonosak. A XXII. kerület Kőbányai Egységes Községi Polgári Párt (Ripka-párt)."

Nőgyűlés. A VIII. kerületi Lipótvárosi Liberális Párt hölgybizottsága szombaton látogatott hölgygyűlést tartott a Lipótvárosi Társaskörben lévő párthelyiségében, Elek Oszkár elnöklete alatt, aki további tevékenységre lelkesitette az amugy is agilis hölgyeket és köszönetet mondott nekik eddig elért szép sikereikért. Majd dr. Emődi Aladár szólott, a párt törekvéseit vázolván. Legfőbb teendő a városházán jelenleg uralmon lévő párt eltávolitása. Scheuer Róbert, betegségére hivatkozva, levélben buzditotta a hölgyeket a kitartó agitációra; azután az elnök adta meg a szükséges felvilágositásokat az aláirásgyüjtések körül felmerült egyes speciális esetekben.

A Belvárosi Községi Párt listája. A Belvárosi Községi Párt elnöksége a héten tette közzé hivatalosan a törvényhatósági választásokra a jelöltek névsorát, amely a következő: Dr. Gaár Vilmos kuriai biró, Gálos Kálmán, az Égisz és a Menetjegyiroda vezérigazgatója, Holzer Sándor nagyiparos, a NOSz elnöke, dr. Siegescu József pápai prelátus, egyetemi tanár, Girardi Tibor kereskedő, dr. Kraemer József ügyvéd, dr. Jaczkó Pál ügyvéd, Vikár Béla iparos, dr. Láng Menyhért orvos, Balogh István ádozópap, Lajta Rezső iparos, Csákány Károly iparos, Tárnoky Miklós műszaki tanácsos, Fiklóczky János iparos, ipartestületi elnök, Németh István iparos, dr. Szende Montagh Dezső földbirtokos, Rónai István iparos, ipartestületi elnök, Spies Viktor ny. hadbiró-ezredes, Gót Jenő műépitész, Czekélius Aurél miniszteri tanácsos, dr. Nemeshegyi Béla ügyvéd, Kánitz Géza hivatalnok, Leypold János gazdász, Szluka István bankcégvezető.

A m. kir. osztálysorsjáték milliárdjai. A XIV. osztálysorsjáték játéktervéből látható, hogy a nyeremények számát 28.000-re, a nyeremények összegét pedig több mint 27 milliárd koronára emelték. A főnyeremény 1 milliárd, a jutalom 2 milliárd korona, ugy, hogy a legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 3 milliárd korona. Vannak azután 500, 400, 300, 200, 100 mililós stb. nyeremények. Az első osztály sorsjegyei kaphatók az összes árusitóknál. Huzás május 13-án kezdődik.

Elhunyt előljáró. Szabó Gyula, az V. kerület előljárója, 55 éves korában, hosszu szenvedés után meghalt. Szabó 1894-ben lépett a főváros szolgálatába, ügyes, lelkiismeretes tisztviselő volt és ezt az érdemét honorálta két év előtt a törvényhatóság, amikor előljárónak megválasztotta. Szerdán délután temetik a főváros diszsirhelyén.

Harminc év az ujságok szolgálatában. Erdős József, a Rudolf Mosse hirdetőiroda ügyvezető-igazgatója, most ünnepelte harmincadik évfordulóját a magyar hirlapok szolgálatában kifejtett tevékenységének. A hosszu idő alatt Erdős József a hirlapi reklám terén nagy érdemeket szerzett, ujabban a Rudolf Mosse világcég hivta meg ügyvezető-igazgatónak magyarországi hirdetés- és reklámosztálya élére.

Jól megy Piatnikéknak. Végre egy iparág, amely virágzik: a Piatnik-féle kártyagyár 3.37 milliárd korona hasznot mutat ki tavalyi üzletévmérlegében. A halál tehát nekik arat. A tömérdek öngyilkosság, amelynek okát a kártyajáték okozza, mind a kárytagyár javára billenti a mérleget. Nem állitjuk, hogy a kárytagyárnak része van az exisztenciák pusztulásában, a halál dus aratásában. A fegyvergyárak nem okolhatók amiatt, mert az emberek főbelövik magukat, de bizonyos, hogy a fegyvergyárak sem csinálhatnának fényes üzleteket, ha a Piatnik-gyár nem mutatna ki 3 és félmilliárd nyereséget. Eszünkbe se jut okozati összefüggést keresni a kártyagyártás és az erkölcsök lezüllése, meg az exisztenciák pusztulása között. A számadatokat csak azért jegyeztük ide, hogy zsinlélteővé tegyük, hogy mekkora szenvedéllyel dühöng az országban a kártyajáték, ha egyetlen gyárunk ekkora haszonnal dolgozik. S hogy a logika fonalát tovább fűzzük, a számokból rámutathatunk arra is, hogy mennyire kedvezett a romboló játékszenvedélynek a kártyaklubok engedélyezése. Tulajdonképen itt a baj gyökere és itt a kártyagyár negyedfélmiliárdos nyereségének a titka. A kárytagyár üzemének megnehezitése nem javitana a helyzeten. A kártyabarlangok működését kell lehetetlenné tenni minden eszközzel és akkor Piatnikék jóval kevesebb hasznot fognak kimutatni, de annál többet az ország erkölcsi mérlege.

A napilapokban olvassuk, hogy a Franck Henrik és Fiai cég impozáns kiállitása az árumintavásár élelmiszerosztályán rendkivül nagy feltünést keltett. Ez a világszerte előnyösen ismert cég pompás és utánozhatatlan gyártmányait hozta el a Nemzetközi Árumintavásárra és a látogatók tizezrei valósággal megostromolják az izlésesen csomagolt gyártmányokat, az Enrilo pótkávét, az Edeska édesitett kávét, a Rosil fügekávét és a Kathreiner Kneipp malátakávét. Különösen nagy tetszést keltett az uj csomagolásu dobozos és tekercselt áru. A Franck-gyártmányok csomagolásán mindenütt ott látjuk a világhirü védjegyet, a „kávédarálót", amely évtizedek óta egyedüli garanciája e keresett gyártmányok valódiságának. A Franck-cég egyedüli volt, amely Magyarországon meghonositotta a cikóriakulturát és igy nemcsak egy jelentékeny ipari, hanem fontos mezőgazdasági tényező is.

WORTHINGTON SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest V., Váczi-ut 4. Telefon 22—10
Szivattyuk minden célra
Vizhűtőtornyok

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

GIPSZET ARUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Pártirodák és pártelnökök

Választási ügyekben felvilágositással és utbaigazitással szolgálnak:

I. választókerület:

Pártiroda: I., Krisztina-körut, Déli-vasut, Budai Társaskör, Telefon 99-98.

Pártvezetők: Dr. Baránszky Gyula ügyvéd, I., Naphegy-utca 21.; Szombathy Kálmán ny. őrnagy, I., Logody-utca 51.

II. választókerület:

Pártiroda: I., Horthy Miklós-ut 38. Hadik kávéház.

Pártvezetők: Becsey Antal mérnök, I., Horthy Miklós-ut 1., Telefon József 89-00; Dinich Vidor kormányfőtanácsos, I., Villányi-ut 4., Telefon József 131-99; dr. Sümeghy László kir. közjegyző, I., Horthy Miklós-ut 6., Telefon József 112-56.

III. választókerület:

Pártiroda: I., Krisztina-körut, Déli-vasut I. emeleti terem, Telefon 99-98; II., Hüvösvölgy, Holzspach-pensió.

Pártvezetők: Dr. Hennyey Vilmos ny. h. államtitkár, V., Bimbó-utca 19.; Hubert Vilmos nagykereskedő, I., Krisztina-körut 35, Telefon 117-83.

IV. választókerület:

Pártiroda: II., Szilágyi Dezső-tér 5. I. emelet.

Pártvezetők: Dr. Kozma Jenő ügyvéd, kormányfőtanácsos, II., Corvin-tér 6., Telefon 44-95; Alpár Ignácz müépitész; Kollár Lajos ügyvéd, I., Kutvölgyi-ut 28., Telefon 42-66.

V. választókerület:

Pártiroda: Óbuda, III., Korona-tér 1.; Ujlak, III., Zsigmond-utca 28. (Esplanade.)

Pártvezetők: Andréka Károly h. főkapitány, Telefon József 156-08; Szilágyi Károly bizt. igazgató, III., Föld-utca 65., Telefon 21-25, 101-62.

VI. választókerület:

Pártiroda: IV., Molnár-utca 26.; IV., Muzeum-körut 3.

Pártvezetők: Gaár Vilmos kuriai biró, Telefon József 86-74; dr. Jaczkó Pál ügyvéd, Telefon József 11-71.

VII. választókerület:

Pártiroda: Lipótvárosi polgári kör, V., Zoltán-utca 16., Telefon 39-87 (Lipótvárosi szabadelvü párt).

Pártvezető: Dr. Bódy Tivadar ny. polgármester, vezérigazgató, VII., Kertész-u. 10., Telefon 12-03.

VIII. választókerület:

Pártiroda: Lipótvárosi társaskör, V., Lipót-körut 1., Telefon 182-94 (Egyesült liberális párt).

Pártvezető: Scheuer Róbert mérnök, rt. igazgató, V., Visegrádi-utca 14., Telefon 112-52.

IX., X. és XI. választókerület:

Pártiroda: VI. ker. Polgári párt (Ripka-párt), VI., Szerecsen-utca 52.

Pártvezetők: Farkas József min. tanácsos (u. o.); Bayer Antal gyógyszerész, VI., Andrássy-ut 84., Telefon 25-85; Füzesséry Zoltán ny. főispán, VI., Nagymező-utca 5., Telefon 179-31.

XII. választókerület:

Pártiroda: Magyar munkások országos pártja (Polgári (Ripka) Párt), VI., Podmaniczky-utca 81., Telefon 80-75.

Pártvezető: Kacsó Gyula, VI., Podmaniczky-utca 81., Telefon 80-75.

XV. választókerület:

Pártiroda: Andrássy-kávéház, Aréna-ut és Damjanich-utca sarok, Telefon József 43-16.

Pártvezető: Battenberg Lajos postafőigazgató, VII., Damjanich-utca 7., Telefon 42.

XVI. választókerület:

Pártiroda: VII., Hermina-ut 3., dr. Lipták Pál irodája, Telefon József 81-30.

Pártvezető: Dr. Lipták Pál ny. államtitkár, Telefon József 81-30.

XVII XIX. választókerület:

Pártiroda: Józsefvárosi községi párt, József-utca és József-körut sarok, Telefon József 52-98.

Pártvezetők: Gaál Endre államtitkár, VIII., Rökk Szilárd-utca 31., Telefon József 8-80; Schmidt Richárd malomtulajdonos, VIII., Tavaszmező-utca 1., Telefon József 50-42; Csécsi-Nagy Miklós.

XX. választókerület:

Pártiroda: Dr. Springer Ferenc ügyvéd irodája, IX., Rákos-utca 11., Telefon József 52-32.

XXI. választókerület:

Pártiroda: Ferencvárosi polgárok községi pártja (Ripka-párt), IX., Tüzoltó-utca 5. fdszt., Telefon József 36-38.

Pártvezető: Dr. Ereky Károly ny. miniszter, I., Horthy Miklós-ut 1.

XXII. választókerület:

Pártiroda: Kőbányai Kaszinó, X., Füzér-utca 13., Telefon 59-55, Egységes községi polgári párt.

Pártvezető: Sajó János lakatosmester, X., Kelemen-utca 5., Telefon József 90-42; dr. Battlay Ákos ügyvéd, X., Héderváry-utca 32., Telefon József 102-40.

SZÓRAKOZÁS

Májusi muzsika. (Uj Farkas Imre-darab a Renaissance Siznházban.) Farkas Imre országszerte népszerü neve, mely legutóbbi operettjével, A nótás kapitány-nyal kapcsolatban járta be diadallal az országot, már magában véve a legnagyobb érdeklődés és a siker minden biztositékát jelenti a Renaissance Szinház szombati premierjének. A Májusi muzsika, melynek szövegét Harsányi Zsoltnak, a Vén gazember kiváló szerzőjének társaságában irta Farkas Imre, ezenfelül olyan pest-budai miliőt, olyan kedves pesti és budai figurákat visz szinpadra, amelyek talán még Farkas Imre neve és poézise nélkül is sikert jelentenének. Farkas Imre versei pedig és Farkas Imre zenéje, mely a Május muzsiká-ban a legnagyobb meglepetést keltően fog kivirágzani, a legszélesebb népszerüség utján inditja el ezt a bájos Farkas Imre-poézissel teli ujdonságot. A Renaissance Szinház előadásában olyan szinlapot kap a Májusi muzsika, mely zenés darabnál ritkitja párját. A női főszerepet, egy bájos budai kislányt Ilosvay Rózsi játssza; egy tüzes pesti asszonyt: Lázár Mária. A bonvivan szerepét Kompóthy Gyula énekli és játssza. A kacagtatás frontján aztán egészen páratlan hadsereget tud a Renaissance Szinház felvonultani; elég a neveket ide irnunk: Bérczy Ernő, Makláry, Bánóczy, Sugár, Nagy Gyula, Lévai Berta és Lengyel. Rendező: Bérczy Ernő. Diszlettervező: Márkus László. Karmester: Rajna Sándor.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

Bécs büszkesége, a bécsi Staatsoper együttese lép fel szerdán és pénteken a Városi Szinházban. A vendégjáték első estjén, április 29-én, szerdán a Faust kerül szinre Arnoldo Georgewski, Claire Born, Joseph Manowarda és Ernst Fischer együttesével. A második estén, május elsején a Carmen-t játsszák, a cimszerepben Anday Piroskával, a magyar származásu kiváló énekesnővel, akinek partnerei Karl Fischer Niemann kamaraénekes, Joseph Manowarda és Claire Born.

Páratlan siker Budapesten

A Tizparancsolat

ötödik hete kerül bemutatásra zsufolt házak mellett a

ROYAL APOLLÓBAN

Paramount Rádius világsiker

A Halló„ Amerika! hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este a nagyszerü amerikai revüt adják. Most vasárnap délután — ebben a szezonban utolszor — a Nótás kapitány kerül szinre mérsékelt helyárakkal.

130—138 Szibill. 130—138-ik előadása lesz ezen a héten a Király-Szinházban a Szibill-nek. Jacobi Victor remeke, a legszebb magyar operett minden este Lábass Juci, Honthy Hanna, Berky Lili, Nádor, Rátkai, Szentmihályi, Latabár remek együttesében.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

ORION-FILM ORION-FILM

CORVIN-SZINHÁZ-ban

Orion sláger-műsor!

Radó Sándor

kabaréművész felléptével

ORION-FILM ORION-FILM

Magnetic — Csibi, két szezonsiker tölti be váltakozva a Magyar Szinház műsorát. Pásztor Árpád drámai remeke, a legnagyobb szinpadi produkció szerda, péntek és vasárnap este kerül szinre Csortossal és Törzzsel, mig csütörtökön és szombaton a szezon nagy vigjátékslágere, a Csibi van műsoron Somogyi Nusival, Csortos Gyulával, Mészáros Gizával és Z. Molnár Lászlóval.

Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Biró Lajos uj szinjátéka, az idei szezon legkülönb magyar irodalmi és művészi sikere, amely eddig állandóan táblás házak előtt került szinre, dominálja a Belvárosi Szinház hetét. Szerda, péntek és vasárnap este kerül szinre az uj Biró-darab Titkos Ilona, Gombaszögi Ella, Somlay Artur, Tarnay Ernő, Terényi Imre remek együttesében. Csütörtökön és szombaton az utolérhetetlenül tanulságos Én már ilyen vagyok Titkos Ilonával és Kertész Dezsővel.

A „Dolly"-nak nem kell reklám, mert a Városi Szinház bübájos operettjének élő reklámja maga a közönség, mely estéről-estére zsufolásig megtölti s a legnagyobb elragadtatással tapsol a kacagtatóan mulatságos, szépzenéjü operettnek és ragyogó előadásnak. Hugo Hirsch Európaszerte hires operettje minden este szinre kerül a Városi Szinházban.

Uferini e héten folytatja példátlan sikerü vendégjátékát a Blaha Lujza-Szinházban. Minden este szinrekerül A szemfényvesztés csodája cimü artistarevü, amelynek káprázlató büvészmutatványai elragadtató csodálkozásba ejtik a közönséget. Minden este két előadás, fél 7 és 9 órai kezdettel. Mozihelyárak. Vasárnap délután külön eladás 3 órai kezdettel.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

Vigszinház. Szerda: Fanny és a cselédkérdés. Csütörtök: Ezüstlakodalom. Péntek, szombat, vasárnap este hétfő: Fanny és a cselédkérdés. Vasárnap délután: Csillagok.

TABARIN

RÁKÓCZI-UT 63. oocooo TELEFON J. 21-16.

HAVAIAN TRIO

egzotikus ének, zene és táncok

Johnson Bach & Comp.

néger excentrikusok

és a kisérő elsőrangu műsor!

Kezdete 10 órakor.

Városi Szinház. Csütörtök, szombat, vasárnap este: Dolly. Szerda: Faust (a bécsi állami operaház együttesének vendégjátéka). Péntek: Carmen (a bécsi állami operaház együttesének vendégjátéka). Vasárnap délután: Fraskita.

Renaissance Szinház. Csütörtök: Nincs előadás. Péntek: A „Májusi muzsika" főpróbája. Szombat: Májusi muzsika (először). Vasárnap este: Májusi muzsika. Vasárnap délután: Őszi szerelem.

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Halló, Amerika! Vasárnap délután: A nótás kapitány.

Király-Szinház. Szerda, csütörtök, péntek és szombat: Szibill. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Marica grófnő. Vasárnap délután és este: Szibill.

Magyar Szinház. Szerda: Magnetic. Csütörtök: Csibi. Péntek: Magnetic. Szombat: Csibi. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Altona, este: Magnetic. Hétfő: Magnetic.

Apollo-Szinház

(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.

UJ MŰSOR!

ÓRIÁSI SIKER!

A Belvárosi Siznház. Szerda: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Csütörtök: Én már ilyen vagyok. Péntek: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Szombat: Én már ilyen vagyok. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Az olasz asszony; este és hétfőn: Mariska és a házasságtörés iskolája.

TELEFON: 14-22. **KIS KOMÉDIA** VI., RÉVAI-U. 18.

Minden este **POTT** és **STEINHARD** felléptével az uj áprilisi műsor. Kezdete fél 9 órakor.

Blaha Lujza-Szinház Szerda, csütörtök, péntek: Uferini vendégjátéka. Szombat: Fifi. Vasárnap délután: Szulamit; este és hétfőn: Fifi.

Páratlan siker Budapesten: A tizparancsolat ötödik hete kerül bemutatásra zsufolt házak mellett a Royal-Apollóban.

A Kamara óriási sikere: A kék vizek vándora (Lángtorony). Filmjáték a norvég vizek partjáról 6 felvonásban. Főszereplők: Hella Moja és Olaf Fjord. Madame Juliette szalonja. Divafilm 8 felvonásban. Főszereplők Claire Windsor és Mae Busch. Előadások kezdete: fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.

(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

HAVERLAND ANTAL

m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára

Budapest, VIII., Nap-u. 22. Tel.: J. 29-66.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 május 6. — 18. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Keresztény-üldözésről

beszél az a sajtó, amely Wolff Károly városházi uralmát tartja egyedül üdvözitőnek. A keresztény-üldözést nem az emberevőknek és nem Kemal basának tulajdonitja, aki magyar fajvédő barátai dacára is bebörtönözi és gyilkoltatja Krisztus követőit, hanem a pesti fajvédő orgánum ugy találja, hogy Ripka Ferenc üldözi a kereszténveket. Üldözi pedig olyanképpen, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter hosszu késedelmeskedés után megjelent rendeletével nyugalomba küldi az ifju, de babérokban máris gazdag Zilahi Kiss Jenő alpolgármestert. Magyarországnak felelős kormánya a felelős kormánynak felelős belügyminisztere van, fajvédőék a felelős belügyminiszter rendeletének megjelenése alkalmából mégis Ripka Ferenc kormánybiztos felé öltögetik a nyelvüket. Rakovszky belügyminiszter van olyan egész ember, hogy cselekedeteiért helyt tud állani és mindenesetre kikéri magának a fajvédő gyöngédséget, amellyel a neki kijáró támadásokat másra adresszálják.

A választási küzdelem előrehaladott órájában ugy igyekszenek feltüntetni Zilahi Kiss Jenő nyugdijazását, mintha ez a kormánybiztos részéről választási trükk lenne. Meggyőződésünk, hogy a kormánybiztosnak a miniszter rendeletéhez nincsen sokkal több köze, mint amennyi köze Zilahi Kiss Jenőnek az igazi kereszténységhez van, mégis tiltakozni kell a feltevés ellen, hogy a kormánybiztos ilyen választási trükkökkel élne. A választási trükköt fajvédőéknél tapasztaljuk, akik egészen közönséges ripacstempóval keresztényüldözésnek deklarálják Zilahi Kiss Jenő skartbatételét. Egyebekben legyen nekik igazuk: hiszen önmaguk fölött mondanak itéletet akkor, amikor azt mondják, hogy a harmadik, politikai nézeteiről közismert és hivatalos tevékenységében ismeretlen alpolgármester nyugdijazása alkalmas a polgárság megtévesztésére, alkalmas arra, hogy odaszavazzanak, ahonnan Zilahi Kiss Jenő nyugdijazásának jótéteményét kapták. Ezzel öntudatlanul is elismerték, hogy Budapest lakosságának óriási többsége boldogan és örömmel köszönti „eme gerinces magyar elüldözését".

Igaz, hogy a gerinces magyar a hirhedt hermafrodita plakát után igen tisztelettelijesen bocsánatot kért grőf Klebelsberg kultuszminisztertől és talán egy és más áldozatra ismét hajlandó lett volna, ha megmarad alpolgármesternek. Nem tudjuk, nem lett volna-e hajlandó például kifizetni azokat a tagsági dijakat, amelyeket a demokrata párt ügyetlen pénzbeszedői annakidején elfelejtettek nála inkasszálni. Mert Zilahi Kiss Jenőt igazán nem lehet megsérteni a Bismarcktól származó hires mondással, hogy „csak az ökrök következetesek". Nem lehet tőle rossznéven venni, hiszen fiatal ember, karriert akart csinálni és csinált is, a politikában pedig, amint ezt mondani szokás, annak van igaza, akinek sikerül valami. Ne higyjék tehát fajvédőék, hogy ilyen okokból kell Zilahi Kiss Jenőnek a Városházáról távoznia. Budapest polgárságának igazán csak véletlen szerencséje, hogy a kurzus három legexponáltabb oszlopa, Zilahi Kiss, Schöberl és Purébl beleesnek abba a vonalba, ahol a létszámcsökkentés szedi áldozatait. Politikai tendenciája a létszámcsökkentésnek csak akkor volt, amikor azt Wolff Károly és társai irányitották. Hogy Zilahi Kiss most megy, annak nincs politikai háttere, de annál erősebb politikai háttere volt annak, hogy jött és hogy egyáltalában eljöhetett..

Ne beszéljenek tehát a keresztényüldözésről azok, akk tényleg zsidóüldözést rendeztek, mert az elüldözött zsidóvallásu főtisztviselők a Városháza legkitünőbb erői közé tartoztak. De különösképen ne merészeljenek ilyen rágalmakat szájukra venni azzal a Ripka Ferenccel szemben, akivel a budai katholikus hivők előtt nem tudott megmérközni az antiszemiták szerint egyedül és mindenekfölött keresztény Wolff Károly. Ripka nem egyszer mondta el már véleményét az igazi kereszténységről, de az igazi kereszténység az ő cselekedeteiben is minden alkalommal megnyilatkozik. Szinte szeretnénk azt mondani — ha ugyan ez az ő érdeme lenne —, hogy Zilahi Kiss Jenőnek a Városházáról való távozása szintén a keresztényi cselekedetek közé tartozik. Szerettük volna azt, ha az alpolgármester ur maga jön rá arra, hogy az exponált helyből való kikapcsolódása Budapest életében nagyot számit, mert a felekezetek békéjét szolgálja vele. Ha hisz és bizik önmagában, ha tudja, hogy van tehetsége és tudja, hogy Budapest érdekében tud még politikamentesen és mindenkit szolgáló módon dolgozni, akkor most megnyilik ennek utja előtte. De ne felejtse el, hogy az a hely, amelyet eddig betöltött, egy uj korszakban, amely nemis keresztényi szeretettel a felekezeti békét hirdeti, többé nem neki való. Az ő ideje a politikában lejárt. És ha most ennek az időnek, ennek a korszaknak és ennek a rezsimnek likvidálása folyik, akkor igen fontos tényező az is, hogy Zilahi Kiss Jenő ne legyen többé exponált helyen, hanem végezzen valahol tisztes polgári munkát és legyen hasznára ezáltal Budapest közéletének. Ha senki nem, ő maga, aki utólag talán mégis csak mérlegeli cselekedeteit, be fogja látni azt, hogy ez nem keresztényüldözés, hanem a keresztényi szeretet diadala.

Türhető adók, olcsóbb élelmezés, jobb közlekedés

Az iskolából ki kell zárni minden politikát

Kállay Tibor volt pénzügyminiszter a Józsefvárosban

A Józsefvárosi Polgári (Ripka) Párt XVII., XVIII. és XIX. választókerületének polgárai vasárnap délelőtt 11 órakor az Omnia mozgóképszinházban nagygyülést tartottak. A hatalmas szinházterm et zsufolásig megtöltötte a kerületek választópolgársága. A nagygyülésen Ripka Ferenc kormánybiztoson kivül megjelentek Kállay Tibor volt pénzügyminiszter, Kállay Tamás, Gaál Endre nemzetgyülési képviselők és Battenberg Lajos postai főigazgató, nemkülönben a párt vezető férfiai: Csécsi Nagy Miklós, Glück Frigyes, Schmidt Richard stb.

Csécsi Nagy Miklós, a pártszervezetek elnöke nyitotta meg a nagygyülést s utána

Ripka Ferenc dr., a főváros kormánybiztosa

szólott a polgársághoz.

Rámutatott arra a féktelen, elkeseredett harcra, amely a választásokat megelőzi. A jobb- és baloldali agitáció egyaránt a polgárságot akarja a maga céljának megnyerni. Foglalkozott először a demokratapárttal. Lehetséges-e, hogy egy polgári párt odacsatlakozzék a szociáldemokratákhoz, amely

a legkiméletlenebb harcot hirdet minden ellen, ami polgári és az egész polgári társadalom ellen.

De nem várhatunk semmit a jobboldaltól sem. Fel kell tételezni a vezetők jóhiszemüségét, de ha az eredményeket nézzük, amit eddig elértek, nem remélhetünk tőlük semmi jót. Nem alkotnak semmit, de helyette

kitermelték a gyülölet olyan mérvét, amilyen azelőtt sohasem volt.

Nemcsak a társadalmi osztályokat állitották egymással szembe, hanem a felekezeteket is, sőt

a kereszténység jelszava alatt nem kiméltek meg az egyházfejedelem, a hercegprimás személyét sem.

— A mi programmunk, mondotta, a kiegeszteltődés, a béke, a munka. Ennek a lehetőségét kell megteremteni a jövő törvényhatóságnak. A Városházán nem szabad nagypolitikával, felekezeti kérdésekkel bibelődni, hanem a polgárságnak az az érdeke, hogy

rendezve legyenek a gazdasági viszonyok, a teherbirás határán belül legyenek az adók, olcsóbb, jobb legyen az élelmezés, a közlekedés.

A közlekedés javitására az első lépést megtettük, s nem fogunk itt megállni. Fontos, hogy tiszta utcák, rendes kórházak, jó iskolák legyenek, hol hazafias, valláserkölcsös szellemben nevelik a gyermekeket.

Az iskolából ki kell zárni minden pártpolitikát.

A nagy feladatok egész sora vár az uj törvényhozásra. De ha ez a törvényhatóság olyan lesz, hogy ujra ott kezdi, ahol a régi abbahagyta, akkor ez a fővárosra katasztrófát hozhat. Az ő feladata — mondotta —

a nagy vizözön után száraz helyet keresni a szélsőségekből menekült és menekülő polgárság számára

és megteremteni a konszolidációt. A polgárság meg is érti ezt s ezrével jönnek hozzánk. Az ellenpártoknak ez nem tetszik, mert tudják, hogy a vesztüket okozza.

Ezután a kortesfogásokkal foglalkozik, amelyek egyik részről rothadt kereszténynek nevezi és zsidóbérencnek, másrészt azzal vádolják, hogy lepaktált vagy lepaktál Wolffékkal. Megcáfolja a ráfogásokat s kijelenti, hogy

senkinek sem tett semmi igéretet, senkivel sem paktál és az egyenes utról, amelyen elindult, soha, bármilyen körülmények közöt sem fog letérni,

ami ellenkeznék küldetésével is.

A kormány — mondotta — Bethlen István miniszterelnökkel az élén, megfeszitett erővel dolgozik ennek a szegény, rombadőlt országnak az ujjáépitésén és ebbe a nehéz munkába belekapcsolta a főváros ujjáépitését is. A miniszterelnök azon az állásponton van, hogy a főváros a saját polgárainak erejével álljon talpra, ezért állitott egy polgárembert az élére. Itt az ideje, hogy a polgárság döntsön saját sorsa és a főváros jövője felett. A kormány megtette a kezdő lépést, most a polgárságon a sor, fogadja el azt segitő kezet, azt a baráti jobbot, amelyet a kormány nyujt eléje. Tömörüljünk a polgári párt mögé és

legyen erősebb ur a gyülöletnél a polgárság szivében a szeretet, a főváros szeretete.

A kormánybiztos beszédét többször szakitotta félbe a tetszés megnyilvánulása s a beszéd végén percekig éljenezték.

Az ováció csillapodtával Kállay Tibor volt pénzügyminiszter beszélt. Hangoztatta, hogy a kormány és a kormányzópárt felfogása szerint a Ripka Ferenc vezetése alatt álló polgári párt politikáját tartja helyesnek az ország és a főváros érdekében. Budapest a forradalmi idők alatt elvesztette az országban azt a vezető, irányitó szerepet, melyet betöltött, megszünt az ország közhangulatának kifejezője lenni, mert a szélsőségek lettek urrá rajta. Ezt a vezető poziciót Budapest még mai napig sem tudta vissza szerezni, mert

nem tudott megszabadulni máig sem a jobb- és baloldali szélsőségektől.

Az ország közvéleményének nem kellenek a szélsőségek, az békét és alkotó munkát akar. De lehet-e Budapesten erről szó, ha az uj törvényhatóságban megint azt keressük, hogy zsidó-e valaki vagy kurzuslovag, s nem azt, hogy valaki tud-e tenni valamit az ország és a főváros érdekében? Az egyedüli guvernamentális és kormányzói programm a Ripka-párt programmja, mert az nem a gyülölködésre van felépitve, hanem

a munkát tüzte ki első programmpont gyanánt s ebben a munkában mindenkinek engedi az érvényesülést a nemzet javára.

A szélsőségek, akár marxizmus, akár fascizmus legyen is, veszedelmesek. Az a helyes politika, amely nem egyes pártok érvényesülését keresi, hanem az egész ország egyetemes érdekeit tartja szem előtt. Budapestnek erkölcsi értékénél fogva vissza kell szerezni a vezető szerepét, ezt azonban csak ugy érhetik el, ha a polgárság egységesen azon politika

mögé sorakozik, amelyet Ripka Ferenc irt zászlajára. (Hosszas éljenzés, taps.)

Gaál Endre nemzetgyülési képviselő beszélt ezután a kerület választói nevében. A polgári párt jelszava: politika helyett alkotni akar. Ez az egyetlen ut, amelyről letérni nem szabad, mert ingoványba kerülünk. Budapestet nem keresztények és zsidók tették naggyá, hanem azok a polgárok, akik, nem nézve egymás felekezetét, összefogtak a közös munkára. A polgári párt és Ripka Ferenc politikája az egyedüli jó politika, mely a régi nagy Budapestet feltámaszthatja és a polgárságnak meghozza a jobb jövőt. Ehhez a munkához számit a polgárság kitartó támogatására.

Belopotoczky Jenő a kereskedők nevében beszélt ezután és még több felszólalás hangzott el a mindvégig lelkes hangulatban lefolyt nagygyülésen.

A pénzügyminiszter szerint a külföldi tőke melegen érdeklődik a Budapesten való elhelyezkedés iránt

A Községi Polgári (Ripka)-Párt a lágymányosi Hadik-kávéházban lévő helyiségében politikai vacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy a jelöléshez szükséges ajánlási aláirásokat már jóval a kitüzött határidő előtt fölényes számban tuljegyezték. A vacsorán mintegy 200-an vettek részt és azon nagy számban jelentek meg vasutasok és a villamosvasut alkalmazottai közül is igen sokan. Ott voltak továbbá Kállay Tamás és Dinich Vidor nemzetgyülési képviselők, Sümeghy László közjegyző, Örkény Hugó, Becsey Antal, a pártszervezet elnöke, Farkas József miniszteri tanácsos és még igen sokan a kerület vezető polgárai közül. A szomszédos pártszervezetek képviselői is többen jelentek meg a vacsorán, igy Battenberg Lajos postai főigazgató, Kratochwill altábornagy és még többen.

Becsey Antal üdvözölte a megjelent választó polgárokat és a vendégeket, majd Laufer Zsigmond olvasott fel egy deklarációt a Ripka-párthoz csatlakozott zsidók nevében, akiket Vázsonyi a minap egy kijelentésében „szemétnek" nevezett. A Ripka-párthoz csatlakozott zsidóvallásu magyarok visszautasitják ezt a támadást és kijelentik, hogy

nem engedik magukat terrorizálni, nem akarják önként a demokraták gettójába követni Vázsonyit.

Teljes erővel támogatják Ripka Ferencet és azt a politikát, amelyet ő maga elé cél gyanánt kitüzött.

Ripka Ferenc dr. kormánybiztos emelkedett ezután nagy éljenzés közepette szólásra. Elmondotta, hogy néhány héttel ezelőtt egy nemzetgyülési képviselő, egy volt miniszter arra kérte, hogy göngyölje be azt a zászlót, amelyet a II. kerületben kibontott, mert ugy sincs komoly kilátása. Ő már akkor visszautasitotta ezt és ime igaza volt, mert máris fölényesen megszerezte a párt a választhatóság feltételeit.

A pénzügyminiszter hangsulyozta előtte, hogy a főváros gazdasági dolgait minél előbb rendben kivánja látni, mert

a külföldi tőke melegen érdeklődik budapesti elhelyezése lehetősége iránt.

Ugyancsak Bethlen István miniszterelnök hangoztatta előtte egy régi kedvenc ideáliát, amelynek megvalósitása hatalmas lendületet adna az ipar és kereskedelem fejlődésének. Ennek azonban szinte egyik előfeltétele a bizalom megszilárdulása. De erre csak akkor van kilátás, ha a józan, komoly munka lesz urrá a főváros törvényhatóságában. Rátért ezután a rokkantkérdésre. A magyar társadalom ezekkel a vértanukkal szemben még mindig nem rótta le kötelességét. Ő egyik főfeladatának tekinti ennek a kérdésnek a megoldását, vagy ha rögtön segiteni nem is tud, az ügy előmozditását. Beszélt ezután egy másik társadalmi rétegről, amelyet szintén lehet hadirokkantnak nevezni, a sulyos viszonyokkal küzdő köztisztviselőkről. A kormány és Bethlen István miniszterelnök meleg szeretettel viseltetik sorsuk iránt és segiteni akar rajtuk. Meglepve hallunk, mondotta, olyan megjegyzéseket, hogy a tisztviselők nem akarják támogatni a kormány politikáját és a vasutasok, postások félnek, hogy kellemetlenségük lesz, ha Ripka pártjához csatlakoznak. Bizonyos körök szándékosan hiresztelik ezeket és félemlitik meg a köztisztviselőket. Ő itt teljes komolysággal kijelenti, hogy

a haja szála sem görbül meg egyetlen tisztviselőnek sem, ha a kormány politikáját követő pártban az ország és a főváros jövője érdekében polgári kötelességét teljesiti.

Ezután rátér Vázsonyi egyik minapi kijelentésére, amely sulyos sérelem a magyar zsidóságon. Vázsonyi „szemétnek" nevezte a magyar zsidóság ama részét, amely a Ripka-párthoz csatlakozott. Ezt a kijelentést a kellő értékére kell leszállitani. Őt viszont, mondotta, rothadt kereszténynek nevezik. Hát ezek a Vázsonyi által aposztrofált zsidók „olyan szemetek", mint amilyen „rothadt keresztény" én vagyok. Elviselhetjük ezeket a jellemző jelzőket, amelyek nekünk nem ártanak, de rávilágitanak azokra, akik kimondották. Ezután speciális budai kérdéseket érint, igy azokat a hatalmas feladatokat, amelyek keresztülvitele szédületes perspektivát nyit a város számára. A természetadta kincsek felhasználásával

Budát világfürdővé kell kiépiteni.

És még számos kérdés vár megoldásra, ezért fontos, hogy a városi életben egészséges légkört teremtsünk, hogy ott ne gyűlölködés, hanem az alkotó munka szelleme legyen az ur.

Kállay Tamás nemzetgyülési képviselő beszélt az ovációk csillapultával az igazi demokráciáról. Ezután arra mutatott rá, hogy

nem igaz az, hogy Hindenburg megválasztása a jobboldali szélsőségek győzelemre jutását jelenti,

hanem igenis jelenti a német nemzeti öntudat ujjáébredését. Ebben a tekintetben lemásolhatnánk a német példát.

Ezután arra mutatott rá, hogy a zsidókérdést csak az utóbbi évek alatt találták ki, azelőtt nem tettek különbséget zsidó és nem zsidó vallásu polgárok között. A zsidóság óriási szolgálatot tett az ország kulturájának megerősödéséért. Nincs szükség Nyugatról átplántált hamis demokráciára és liberálizmusra, amely elvette tőlünk Erdélyt, a Felvidéket és a déli végeket. Legyünk ujra a régi magyarok és felejtsük el a veszedelmes jelszavakat. Csatlakozzunk Ripkához, fogadjuk el azt a kezet, amelyet Ripka nyujt felénk: a béke, a haladás, a szeretet jobbkezét, amelyet Bethlen István küldött.

Dinich Vidor nemzetgyülési képviselő beszélt ezután, figyelmeztette Vázsonyit, hogy ne játszon a tüzzel. Megint kezdi felütni fejét az a szellem, amelyik 1918-at hozta a nyakunkra, s amely még mindig Károlyit sóvárogja vissza.

Óva inti a polgárságot ugy a jobboldali, mint a baloldali szélsőségektől.

Itt mégegyszer patkányforradalom nem lehet, mert szét fogja morzsolni a polgárság ereje.

Az adósságokon, amiért most a régi rezsimet vádolják, nagyszerü alkotásokat létesitettek,

palotákat, iskolákat emeltek s ezért nem vád, csak elismerés járhat.

Ripka Ferencet tapssal és éljenzéssel fogadták. A polgárság szálljon magába, — kezdette Ripka — s gondolja meg, hogy a mostani választás sorsdöntő lesz. Rámutatott a tulsó oldalon küzdő szélsőséges pártokra, melyek csak a gyűlölködés forrásai. A polgárság nem várhat semmit ezektől a pártoktól, amelyek közül

egyik a hatalom megtartásáért, a másik a hatalom megszerzéséért küzd körömszakadtáig.

Mi — mondotta — a középen állunk és nem pártszempontokat tekintunk, hanem a polgárság egyetemes érdekeit. A demagógia fegyvereivel küzdő szélsőségeseknek könnyü a helyzetük, mert a demagógia a nagy tömegek előtt legtöbbször tetszetős. Mi

nem igérhetünk, nem lázithatunk, mert mi érezzük a felelősség sulyát.

A mi programmunk az ellentétek kiküszöbölése, a kiengesztelődés megteremtése. Ez nehezebb munka, mint a demagógia.

Ezután kifejtette a párt programmját s az uj törvényhatóságra váró feladatokat. De várhat-e a polgárság valamit, ha megint szélsőséges és gyűlölködő törvényhatóság létesül? Várhat-e a polgárság a szociáldemokráciától valamit, amely áldáz harcot hirdet a polgárság ellen. Ezektől a pártoktól csak rombolást várhatunk.

Ezután beszélt azokról a megtévesztő hiresztelésekről, hogy ő Wolffékkal paktálna. Ez nem igaz és a legkerekebben visszautasitja. Keresztény és nemzeti alapon állott mindig, ma is, de

az ő kereszténysége nem ismer gyűlöletet, felekezeti vagy faji üldözést.

A polgárság csatlakozását kérve, számit arra, hogy Budapest jövője érdekében a polgárság megteszi kötelességét. (Nagy tapsés hosszas éljenzés.)

Kállay Tamás nemzetgyülési képviselő volt a következő szónok. A polgári összetartás fontosságát hangoztatta. Ez a párt — mondotta — a jó hazafiak, a tisztességes polgárok pártja. Ez a párt a béke, a munka pártja, amelyben,

mikor a polgárok kezet fognak, nem nézik egymás bölcsőjét, sem a vallását,

csupán azt, hogy ki hogyan akar dolgozni ennek a szerencsétlen országnak és e beteg fővárosnak a jobb, szebb, boldogabb jövője érdekében. A főváros jövőjének naggyátételéhez az aranyut Ripka Ferenc utja. Ő nem néz sem jobbra, sem balra, nem ismer más célt, mint a főváros jövőjét.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Bittner János, Béla Henrik és többek felszólalása után a lelkes nagygyülést Battenberg Lajos elnöki zárszavai zárták be.

»Mi nem igérhetünk, nem lázithatunk, mert érezzük a felelősség sulyát«

A falu és a város békéje — A Ripka-párt nagygyülése az Odeonban

A XV-ik választókerületi Polgári Párt (Ripka-párt) vasárnap délelőtt a Rottenbiller-utcai Odeon szinházban nagygyülést tartott, amelyen a termet teljesen megtöltötték a választók. A nagygyülésen megjelentek: Ripka Ferenc dr. kormánybiztos, Kállay Tamás, Szabó Sándor dr. nemzetgyülési képviselők, Becsey Antal, Bittner János, Kovács Herman, Béla Henrik, Battenberg Lajos postai főigazgató, a polgárság vezetői.

Battenberg Lajos elnöki megnyitója után Szabó Sándor dr. ny. főispán, nemzetgyülési képviselő beszélt. Elitéli a társadalmi osztályok között mesterségesen szitott ellentéteket, ami még ma is fegyvere a szélsőséges pártoknak. Ilyen a falu és város közötti ellentét. Pedig ilyen nincs. Hiszen a fővárosi lakosság legnagyobb részének falun ringott a bölcsője. De

a látszólagos és erőszakkal támasztott ellentétet is el kell tüntetni,

mert a falunak szüksége van a fővárosra és viszont. Az érdekek közösek, éppen ezért a polgárságnak össze kell fogni. Ezután arról beszélt, hogy gyermekkihelyezési akciót kell kezdeményezni,

a satnya budapesti gyermekeket falun kell elhelyezni,

hogy a gyermekeken át keletkezzen egy bensőséges kapocs a felnőttek, a szülők között. Nem lehetnek pártérdekek — folytatta Szabó —, csak az egyetemes érdekeket szabad szem előtt tartani.

Becsey Antal beszélt ezután, összehasonlitva a legutóbbi törvényhatóság munkásságát a régi alkotó törvényhatóságokéval. A kereszténység jegyében csak egy párt érdekeit szolgálták.

GUMMIKABÁT 320 ezer K-tól FISCHER PÉTER és TSA RT. fiókjaiban: Rákóczi-ut 78 és IV., Vámház-körut 8
Különféle SPORTCIKKEK, tennis-cipők különféle minőségben

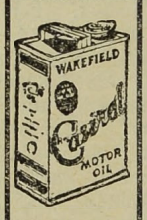

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

HERKULESMŰVEK R. T.
GÉPGYÁR, KAZÁNGYÁR és VASÖNTŐDE
BUDAPEST, VI., Figyelő-u. 14-16
TELEFON: 5-22, 5-23
készit elsőrendü kivitelü nyersöntvényeket és transmissiókat

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

LATINAK JENÖ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Ki kell dolgozni a beruházási programmot és meg kell kezdeni az épitkezést

A fővárosi XV. kerületi Ripka-pártnak a zuglói Kovács-féle vendéglőben rendezett vacsoráján Lipták Pál nyug. államtitkár üdvözölte Ripka Ferenc kormánybiztost és a nagyszámban megjelent választó polgárságot.

Utána Ripka Ferenc kormánybiztos szólalt fel és megköszönte azt a meleg ragaszkodást, amelyet a kerületben tapasztalt. A Községi Polgári párt

nem káprázhatja el a választó polgárságot olyan csillogó igéretekkel, mint a szélsőséges pártok.

Ha ezek a szélsőségesek nagy erővel kerülnének be a törvényhatóságba, ott komoly munkáról nem lehetne szó.

Lehetetlen a villamos közlekedés mai drágasága, tűrhetetlen, hogy ennek az agrárországnak a fővárosában a megélhetés a legdrágább legyen egész Középeurópában. Kórházaink lerongyolódtak, a népbetegségek a lakáshiány miatt elszaporodtak és a házasságok és születések száma csökkent. Tisztában kell lennünk azzal, hogy

a fővárost pénzügyi vonatkozásban katasztrófa fenyegeti.

Ha rövid időn belül nem teszünk komoly lépéseket a helyzet javitására, a főváros csődbe jut. Az adócsavart jobban nem lehet megszoritani, tehát más mód kell a főváros pénzügyeinek rendbehozatalára. Belterjes gazdálkodást kell folytatni. Ezt a várost egy 20 milliós ország fővárosának épitették, melynek keretei ma is megvannak, az ország azonban megcsonkult. Egyszerüsiteni kell a főváros adminisztrációját,

s a főváros üzemeinél a gazdaságos rendszert kell bevezetni.

Nagy hiba volt, hogy a főváros nem évekkel ezelőtt egyezett ki külföldi hitelezőivel. Külföldi adósságaink rendezése után nyomban

a beruházási programmot kell kidolgozni, meg kell inditani az épitkezést,

mert ebből nemcsak egy csomó iparág táplálkozik, hanem ezen az uton nagy szociális bajokat is orvosolunk. A főváros közélelmezése kérdésében a kormányban a legnagyobb jóindulat van meg a főváros támogatására, de bizalmat kell keltenünk a külföldön is a főváros törvényhatósági bizottsága iránt. Ez

a bizalom azonban nem lehet meg, ha a törvényhatóság közgyülési termét a szélsőséges pártok civódása tölti meg.

Ripka Ferenc beszéde végén az osztályok és felekezetek közti kiengesztelődés, az alkotó munka és a kenyér politikájának szükségességét hirdette.

Ripka Ferencet beszéde végén hosszasan megéljenezték.

Simon József tanár a zuglói polgárság, Székely Béla épitész pedig a hadviselt polgárok pártja nevében biztositotta Ripka Ferencet a polgárság odaadó támogatásáról.

A szeretet, a megértés és az alkotó munka szent éve

A villamosjegy árának leszállitása és a választások elhalasztása

A III. kerületi társaskörnek a Zsigmond-utcai Esplanade-szállóban lévő körhelyiségében rendezett társasvacsorán nagy számban jelentek meg a kerület polgárai. Ott voltak dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, Kállay Tamás és Wild József nemzetgyülési képviselők, Andréka Károly főkapitányhelyettes, Virág Béla, Szilágyi Károly igazgató, Csézly Lukács, Rezső Antal, a kör elnöke, és még számosan.

A kör tagjainak nevében Unger Pál üdvözölte a társaskör tisztikarát. Hangsulyozta, hogy ez a társaskör a III. közigazgatási kerületben az igazi demokrácia ápolására van hivatva és annak a politikának az érvényesitésére törekszik, amelyet a községi polgári párt vezetője, Ripka Ferenc tüzött programmként maga elé.

Utána Andréka Károly államrendőrségi főkapitányhelyettes köszönte meg a társaskör vezetősége nevében az üdvözlést, majd rámutatott arra, hogy

a társaskör programmja a szeretet jelszava, amelynek Ripka Ferenc az apostola.

A székesfővárosi törvényhatósági választásokban küzdő többi pártok is érzik a szeretet szükségességét. Ők is gyakran használják ezt a jelszót, de gyülölködéssel folytatják. A főváros nagy család, melynek kitagadott gyermekei nincsenek. Nem szabad kitagadni a családból annak valamelyik tagját, ha egyébként jó gyermek és megteszi kötelességét.

Ezután Szilágyi Károly igazgató megemlékezett a legutóbbi évek szomoru eseményeiről, a forradalmakról és a kommunizmusról, majd az ezt követő szenvedélyektől fütött időszakokról, amelyeknek mindegyikében a gyülölet szelleme volt az ur,

a gyülöleté, amely szétválasztotta még azokat is, akiknek egyébként egymás mellett kellett volna állaniok a magyar jövő érdekében.

Mindenkinek be kell jönni a kitárt kapun, amelyet a községi polgári párt állitott fel a szeretet, a megértés és az alkotó munka jegyében.

Ezután nagy éljenzés és taps közepette Ripka Ferenc kormánybiztos emelkedett szólásra. Megköszönte a kerület polgárságának azt az őszinte ragaszkodását, amelyet a közelmultban oly nagyszerüen juttatott kifejezésre, amikor a polgárság a párt ajánlási-iveit minden nagyobb mozgalom nélkül máris sokszorosan tuljegyezte. Ennél szebb elismerés nem lehet a mi pártunk megbecsülésére. A választási küzdelem utolsó idejét éljük és ez az izgalom érezhető ma a főváros egész levegőjében.

Egyre halljuk, hogy az egyes pártok milyen nagy munkaprogrammal készülnek a főváros jövőjének megjavitására és most, amikor sikerült a közuti vasut tarifáját lényegesen leszállitani, akkor a lapok egy része erről fitymálva beszél, de hasábokon tárgyalja, hogy milyen nagy sérelme a polgárságnak a választások határidejének kitolása. Ebből is látható, hogy mennyire fontos ezek előtt a pártok előtt a polgárság érdeke. Meg vagyok győződve róla, hogy

a polgárságot jobban érdekli most, hogy 3000 koronáért utazhat átszálló-jeggyel 3500 korona helyett, hogy egy szakasz-jeggyel is át lehet utazni a másik szakaszra, mint az, hogy 5 vagy 6 nappal előbb vagy utóbb adja le szavazatát.

Ezután fejtegette az igazi demokrácia fogalmát és rámutatott arra, hogy nem az az igazi demokrácia, amikor az ökölnek engedünk szabad teret, nem az az igazi demokrácia, amikor egy párt, amely demokratának vallja magát,

pótkocsi gyanánt odacsatlakozik a szociáldemokrata szekérhez.

Az igazi demokrácia a gyengék, a védtelenek oltalmazása a hatalom tulkapásaival szemben. A demokrácia egyet jelent a munkával, egyenlő a város szeretetével. Ez a mi demokráciánk. Aki azt hirdeti, hogy Magyarországon nincs demokrácia, ezt vagy rosszindulatból, vagy tudatlanságból teszi. A szeretet nem hozhat eredményeket akkor, ha ökölbe szoritott kézzel hirdeti és ebben az esetben nem lehet az alkotó munkának a szeretet a forrása, nem lehet épiteni egyetlen falat sem, mert ez csak egy elkeseredett harc eredője lehet. Egyszerü kortesfogás az a hiresztelés, mintha lepaktált volna Wolffékkal és eladta volna nekik a lelkét. Ez éppen annyira igaz, mint a demokratikus blokk vezérének az a kijelentése, hogy a szociáldemokraták hazafiasak.

Én senkivel a világon le nem paktáltam és még egyéni igéretet sem tettem,

amely feszélyezne azon az egyenes uton, amelyen eddig mentem és amely befolyásolná azt a munkát, amelyet megkezdtem. Mindig sikerült teljesen megőriznem függetlenségemet. Ha ennek megváltoztatására lennék kényszeritve, inkább otthagyom helyemet, de elveimet fel nem adom. Nincs és nem lehet olyan körülmény, amely letéritene engem arról az utról, amelyen a főváros polgársága bizalommal hozzám csatlakozott. Nekem a kiengesztelődést, a békét kell megteremtenem az egymással küzdő táborok között. Ebben a munkában segődtek önök hozzám és én ezt a programmot soha fel nem adom.

Rómában ez évben a szent év van. A világ minden részéből a bucsujárók százezrei mennek a szent városba, hogy a szent kapun áthaladva bünbocsánatban részesüljenek. Magyarországnak is ilyen szent éve van most és a magyar kormány feje, Bethlen miniszterelnök, egy ilyen kaput állitott fel,

a szeretet, a megértés és az alkotó munka kapuját, amelyen minden becsületes polgár áthaladhat,

és amelyen át is kell haladnia, hogy megtisztulva a főváros és az ország jövőjének érdekében az alkotó munkához csatlakozzon. A polgárság fontolja meg a választások sorsdöntő fontosságát és ne mulassza el az alkalmat, mert ha ez nem igy történik, ha nem olyan törvényhatóság alakul, mint amilyet a főváros és polgársága érdeke megkiván, akkor még szemrehányást sem tehet senkinek, csak magának. Bizom abban, hogy a polgárság megérti ezt és bizalommal lesz azokhoz a férfiakhoz, akik becsületes szándékkal állottak a polgárság élére és diadalra fogja vinni ezeket az eszméket.

Kállay Tamás nemzetgyülési képviselő szólalt fel ezután. Ripka Ferenc mellé állottam, mondotta, és tehetségem szerint támogatom őt, mert az ő programmja az, hogy a város vezetésére tisztességes, tehetséges és szakembereket kell állitani. Bethlen miniszterelnök Ripka Ferencen keresztül kezet nyujt minden polgárnak, kezet nyujt az engesztelődésre és a békés munkálkodás megteremtésére.

Wild József nemzetgyülési képviselő felszólalásában kijelentette, hogy Ripka Ferenc pártja a munka jelszavával dolgozik és ezért csatlakozik zászlója alá. Az elmult éra alatt

nem lehetett épiteni, mert nem volt pénz, miután hiányzott a letünt rezsim iránt a bizalom.

A polgárságnak azokra kell szavazni, akik a külföldi tőke iránt bizalmat fognak szavazni. A külföldi tőke majd érdeklődni fog a kormánynál, Bethlen miniszterelnöknél, hogy kik állanak a város élén és ha majd Bethlen azt feleli, hogy Ripka Ferenc ez a becsületes férfiu, aki az ő bizalmából most a város vezetésére hivatott, akkor a külföldi tőke bizalommal fog közibünk jönni.

Több felszólalás után a társaság sokáig a legjobb hangulatban volt együtt.

Elhelyezkednek

a nyugalombavonuló tanácstagok

Zilahi-Kiss a Nemzeti Hitelintézethez, Schöberl a Vásárpénztárhoz megy, Purébl a Kisiparosok Hitelintézetének vezérigazgatója lesz

Az elmult héten Rakovszky Iván belügyminiszter elküldte a városházára létszámapasztó rendeletét, amelynek főbb vonásait már jó előre ismerte a közönség. Többizben volt alkalma a belügyminiszternek is, hogy kifejtse azokat az elveket, amelyek szerint ebben a kérdésben el akar járni, egyben azonban pozotiv hirek is kerültek forgalomba. Tulajdonképpen minden tökéletesen ugy történt, ahogyan azt a Fővárosi Hirlap előre megirta. Mindenesetre megnyugtató, hogy a belügyminiszter az ügyosztályok egybeolvasztásánál megkimélte a közgazdasági ügyosztály önállóságát. Erre az ügyosztályra tényleg szükség van, hiszen az elmult rezsim olyan pusztitást vitt véghez Budapest közgazdasági életében, hogy annak a férfiunak,

aki ennek az osztálynak az élére kerül, a közeljövőben rendkivüli épitőmunkát kell majd kifejtenie.

Azok a tanácstagok, akik a miniszteri rendelet következményeként el fogják hagyni pozicijukat, nem fognak betölthetetlen ürt maguk után hagyni. Sem Zilahi Kiss Jenő alpolgármester, sem Schöberl Ferenc és Purébl Győző tanácsnokok nem hagynak maguk után maradandó alkotásokat. A Fővárosi Hirlap értesülése szerint a három nyugalomba vonuló főtisztviselő érdekében barátai,

a kurzus nagyságai és a kurzus kegyeiben állott városházi notabilitások mindent elkövetnek.

Eddig mindenáron azon iparkodtak, hogy régi pozicijuk számára mentsék meg ezeket az urakat, ma azonban ez már teljes lehetetlenség és igy arról gondoskodnak, hogy uj és megfelelő elhelyezkedést biztositsanak számukra.

Értesülésünk szerint mind a három távozó tanácstag számára biztositottak már jó meleg helyet. Igy

Purébl Győző tanácsnok a Budapesti Kisiparosok Hitelintézete vezérigazgatója lesz.

Annak az intézetnek az élére került tehát, amely fölött eddig is gyakorolta a felügyeleti jogot, bár nagyon kételkedünk benne, hogy a hitelintézet az ő személyes vezetése mellett altruisztikusabb és eredményesebb munkát tudna végezni Budapest agyonsanyargatott kisiparosai érdekében.

Schöberl Ferenc tanácsnok a Vásárpénztárnál kap állást, mig Zilahi Kiss Jenő a nyugalomba vonuló alpolgármester a Nemzeti Hitelintézetnél helyezkedik el.

A várostól feltétlenül szép eljárás, hogy magas nyugdiju főtisztviselőiről ilyen jól gondoskodik.

XIV. Magy. Kir. Osztálysorsjáték

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

3.000,000.000 azaz három milliárd kor.

28.000 nyeremény összesen 27.005,000.000 korona

Sorsjegyek az árusitóknál kapbatók a hivatalos árakon!

Nyolcad: 15.000	Negyed: 30.000	Fél: 60.000	Egész: 120.000

Első osztály már május 13-án

Milyen városatyákra van szükség?

A Belvárosi Polgári Párt a szélsőségek ellen

A Belvárosi Polgári Párt politikai vacsorát rendezett, amelyen megjelent a Belváros polgárságának szine-java. A vendégeket Gálos Kálmán alelnök fogadta. A vacsorán elsőnek Gaár Vilmos kuriai tanácselnök szólalt fel, aki azt hangoztatta, hogy a törvényhatósági választásokat megelőző küzdelemben az egyes pártok propagandagyüléseinek tenorja csak gyülöléseket, csak rombolást harsog, arról azonban egyik párt sem beszél, hogy nem mint ellenségek, hanem csak mint ellenfelek,

kiki a maga eszközeivel törekedjen a főváros leromlott közviszonyainak feljavitására.

Ezután szomoruan állapitja meg, hogy mindenütt csak az eldurvulás lett urrá és a szeretet szinte kihalt a lelkekből, különösen igy volt ez az elmult szomoru évek alatt. A Belvárosi Polgári Kör mindig ama krisztusi parancs alapján állott, amely a felebaráti szeretetet, a megértést hirdeti.

Dr. Siegescu József szólalt fel ezután.

— Mi — mondotta —

a Városházáról ki akarjuk küszöbölni a felfuvalkodó, terpeszkedő, hencegő, vállveregető és hatalmi őrjöngésben tobzódó városatyatipust,

mi olyan városatyák akarunk lenni, akik hasonlóak a családapákhoz, akik reggeltől estig dolgoznak, fáradoznak, munkálkodnak gyermekeikért. Nem azért, hogy ellenértéket várjanak, hanem csak azért, hogy gyermekeik haladásában gyönyörködjenek. Mi nem pöfeszkedni akarunk a Városházán, hanem azt akarjuk, hogy a főváros polgársága részére a tisztességes életstandardot lehetővé tegyük.

Ezután dr. Jaczkó Pál ügyvéd, volt országgyülési képviselő beszélt. Hangoztatta, hogy nemcsak szeretetre van szükség a politikában, hanem kötelességérzetre is, mert csak igy lehet a mostani leromlott közállapotokon segiteni. Ez a kötelességérzet hivta ide öt is s ezzel kiván részt venni a további küzdelemben. Bizik a párt diadalában.

Gálos Kálmán kormányfőtanácsos, a Menetjegyiroda igazgatója, a Belvárosi Polgári Kör alelnöke emlekedett ezután szólásra. A városi polgárság sohasem követett szélsőséges elveket, nem volt soha szocialista, kommunista, cionista, semmilyen ista, hanem mindig dolgozott s komolyan fogta fel polgári kötelességét. A városi polgárság tulajdonképen soha nem szervezkedett. De a polgárságnak nem is kellett szervezkednie, ez szükségtelen volt, mert hiszen

a polgárság szervezete maga a törvény, maga az ősi alkotmány.

A polgári kötelességek teljesitése az igazi hazafiság és nem az üres jelszavak hangoztatása. Nekünk — mondotta — itt kell állni a helyünkön, hogy a jobbra vagy balra eltévelyedett polgárokat magunkhoz ölelhessük.

Dr. Egri-Bónis Pál ügyvéd után Dán Leó k. tanácsos szólalt fel, aki azt emelte ki, hogy a székesfővárosnak és az ország polgárságának is bizodalomra, bizonyosságra és becsületes boldogulásra van szüksége.

Dr. Lányi Menyhért főorvos és még több felszólaló beszéltek ezután, valamennyien annak a reményüknek adva kifejezést, hogy a székesfőváros politikájának most beköszöntő uj korszakában azok a becsületes és igaz elvek fognak érvényesülni, amelyeket a párt és vezérei hirdetnek.

Millió és millió ember

iszik naponta kávét, mert üditőnek, táplálónak és izletesnek tartja. Ezekkel a tulajdonságokkal azonban csakis a valódi, hamisitatlan babkávé bir.

MEINL GYULA

Gyorsjáratu

teherautomobilok

Metropol-Garage

Budapest, Lehel-utca 25. sz.

Telefonszámok: 112—23, 24, 25, 27.

SZÓRAKOZÁS

Az ötórai vendég. Hennequin és Veber példátlanul mulatságos bohózata, a páris-berlini szezon legnagyobb sikere pénteken, május 8-án kerül bemutatóra a Magyar Szinházban. A remekművü bohózatot remek előadás interpretálja. M. Makay Margit, Gombaszögi Ella, Csortos Gyula, Törzs Jenő, Báthory Géza, Vágó Béla, Stella Gyula állnak a pompás vigjátéki együttes élén. Az ötórai vendég bemutatójáig csütörtökön Pásztor Árpád drámai remeke, a Magnetic, szerdán pedig a népszerü Csibi kerül szinre.

Fanny és a cselédkérdés minden este. A Vigszinház el hetét Orska Mária szombaton kezdődő vendégszerepléséig a szinház legfrissebb sikere, a Fanny és a cselédkérdés tölti be. Az első jelenettől a függöny utolsó összecsapásáig kacagtat ez a nagyszerü vigjáték, amelynek előadását különösen Gombaszögi Frida, Hegedüs Gyula és Rajnai Gábor alakitásai teszik ragyogóvá. Gazsi Mariska és Kürthy Sári a két aggszüz szerepében, Kabos Gyula mint impresszário, Szerémy Zoltán mint orvos, Gyöngyössy Erzsi, Sitkey Irén, Dénes György, a táncoló és éneklő angol girlök, mind hozzájárulnak a Fanny és a cselédkérdés nagy sikeréhez. Szombaton este Orska Mária és a bécsi Kammerspiele társulata Wedekind Musik cimü szinművét adja. Vasárnap délután az Ezüstlakodalmat adják.

Páratlan siker Budapesten

A Tizparancsolat

hatodik hete kerül bemutatásra zsufolt házak mellett a

ROYAL APOLLÓBAN

Paramount Rádius világsiker

Titta Ruffo a Városi Szinházban. Titta Ruffo nagy neve ad diszt e héten a Városi Szinház műsorának. A világhirü baritonista két estén vendégszerepel s mindkét este olyan szerepben, melyet Budapesten még nem énekelt. Kedden, május 5-én a Tosca Scarpiájában lép fel, amely alkalommal Walter Rózsi lesz a partnere; pénteken, május 8-án pedig a Bajazzók Toniójáit énekli. Leoncavallo operája után Titta Ruffo koncertet ad, amelynek érdekes műsorán operaáriák, olasz és spanyol dalok szerepelnek. A nagy énekes e hangverseny keretében búcsuzik a budapesti közönségtől.

Apollo-Szinház

(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.

KACAGÓ ESTÉK!

ÓRIÁSI SIKER!

A „májusi muzsika" hatalmas sikerét két táblás ház pecsételte meg szombaton és vasárnap a Renaissance Szinházban. Farkas Imre és Harsányi Zsolt bájos és elmés szövegét, Farkas Imre gyönyörü melódiáit kacagások és nyiltszini tapsok sorával fogadta a ritkamód lelkes közönség, mely a felvonások után számtalanszor függöny elé tapsolta a két népszerü szerzőt s kitünő szereplőket, akiknek drámákban kipróbált együttese különös pikantériával hatott ebben a pompás operettelőadásban. Ilosvay Rózsi, Lázár Mária, Kompóthy Gyula, Bérczy Ernő, Makláry, Bánóczy, Lévai Berta, Sugár egytől-egyig rendkivüli mulatságosak és kitünőek.

Legolcsóbb helyárak, legnagyobb operettsiker, nézze meg a Dollyt a Városi Szinházban.

Jöttem, láttam, győztem. Igy variálja Dolly a hires mondást, mert aki csak látta, mindenki elragadtatva beszél a Városi Szinház bübájos és kacagtató ujdonságáról. A diadalmas operett e héten szerdán, csütörtökön és szombaton szerepel a műsoron mindenkor Vigh Manci, Molnár Vera, Sziklai József, Ferenczi Károly, Érckövi László, Sik Rezső, Szirmai Vilmos pompás együttesével.

Kérdezze meg szomszédját, ismerősét, barátját, rokonát, hogy tettszett neki a Dolly a Városi Szinházban?

Mariska vagy a házasságtörés iskolája. — Én már ilyen vagyok. Két nagy siker, Biró Lajos gyönyörü, poétikus és hatásos szinjátéka, a Mariska, és a példátlanul mulatságos Én már ilyen vagyok váltakozva szerepel e héten a Belvárosi Szinház műsorán.

Uferini harmadik hete. A Blaha Lujza-Szinház, a nagy sikerre és érdeklődére való tekintettel, immár harmadszor hosszabbitotta meg Uferini és világhirü társulata vendégjáétkát. Ezen a héten is Uferiniék remek mutatványai szerepelnek a Blaha Lujza-Szinház szinpadán. Uferini artista-revüje uj trükkökkel bővül ezen a héten. Naponta két előadás ½7 és 9 órai kezdettel. Mozi helyárak.

Orska Mária a Vigszinházban. A legmodernebb német szinművészet legkiválóbb reprezentánsa, Orska Mária a jövő szombaton kezdi meg vendégszereplését a Vigszinházban. Vele jön a bécsi Kammerspiele hires együttese, amelyhez Eugen Jensen, Curt von Lessen, Otto Schmoele, Rudolf Aicher és Marcell Benard tartozik. A nagy művésznő első este Franz Wedekind Musik cimü drámájában egyik leghatalmasabb tragikai alakitását mutatja be. Vasárnap és hétfőn vidám szerepet játszik, Cypriennet, Sardou Wir lassen uns scheiden (Váljunk el) cimü vigjátékában. A jegyeket már árusitják.

A Halló, Amerika! hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este a nagyszerü revüt adják, amely pénteken éri meg a századik előadás jubileumát.

ORION-FILM **ORION-FILM**

CORVIN-SZINHÁZ

Tomboló siker

Az örök harc

(Barbara La Marr főszereplésével)

HAJDU ELLA és TARNAY GÉZA

művészi táncai

ORION-FILM **ORION-FILM**

137—144 Szibill. 137—144-ik előadása lesz ezen a héten a Szibill-nek a Király-Szinházban, ahol esténként táblás ház tapsol a legszebb magyar operett legkitünőbb előadásának.

Városi Szinház. Szerda, csütörtök, szombat, vasárnap: Dolly. Kedd: Tosca. Péntek: Bajazzók és hangverseny. (½8.)

Vigszinház. Szerda, csütörtök, péntek: Fanny és a cselédkérdés. Szombat: Musik (Orske vendégjátéka). Vasárnap délután: Ezüstlakodalom (3); este: Wir lassen uns scheiden (Orska vendégjáétka). (½8.)

Renaissance-Szinház. Egész héten minden este: Májusi muzsika. (½8). Vasárnap délután: A waterlooi csata. (½4.)

Fővárosi Operettszinház. Vasárnap délután: A nótás kapitány. (3.) Egész héten minden este: Halló, Amerika! (½8.)

Király-Szinház. Szerda, csütörtök, péntek, szombat vasárnap este és hétfőn: Szibill. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Marica grófnő.

Magyar Szinház. Szerda: Csibi. Csütörtök: Magnetic. Péntek, szombat, vasárnap este és hétfőn: Az ötórai vendég. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Altona.

Belvárosi Szinház. Szerda, péntek, vasárnap este és hétfőn: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Csütörtök, szombat: Én már ilyen vagyok. Vasárnap délután: A nagyságos asszonyt már láttam valahol (3 órakor, mérsékelt helyárakkal.).

Blaha Lujza-Szinház. Egész héten minden este: Uferini és társulata vendégjátéka. Vasárnap délután nincs előadás.

Royal-Apolló. Tizparancsolat. (½4, ¼7, 9).

Kamara. (Telefon: József 140—27.) Dohány- és Nyár-ucca sarok. Guillotine, izgalmas filmregény 8 felvonásban. Muszkli ur, az izomember, burleszk 2 felvonásban. Hiradók. (½5, ¼7, 8, 10).

WORTHINGTON

SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.

Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

CORDATIC

legolcsóbb a vételnél

legolcsóbb a használatban

VI., Mozsár-utca 9. **Telefon: 99-02. 76-02.**

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!

Kapható mindenütt!

„Mirror" Kémiai Ipar **Telefon: J. 75-60.**

Hirmann Ferenc

FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR

BUDAPEST, VII., Csányi u. 7-9. Telefon: J. 138 03 és 138-04.

Gyártmányaim: Viz- gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Fultánkok

A legujabb

formája a gyanusitásnak most már az, hogy Wolffék és Ripkáék nem harcolnak egymással, hanem csak gyakorlatoznak és lehér stráffal jelölik meg egymást, hogy felismerjék az ellenséget. Igy formulázta meg ezt Vázsonyi ő excellenciája, de kétségtelen, hogy a kutya régi, csak a nyakravaló az uj rajta, mert a demokrata vezérnél kisebb szónokok és kisebb tollforgatók állandóan ugy szokták ezt mondani, hogy Ripkának és Wolffnak paktuma van a választásokra, a választások utánra, vagy amit akartok. Szinte jólesik, hogy ebbe a monoton rágalomhadjáratba legalább egy szines és ötletes hangot ütnek meg, amelynek a melódiája ugyan nem változik, de legalább a hangszer más, amelyen előadják. Egy kicsit untuk már az örökös paktumemlegetést, szinte szerencse, hogy most már hadgyakorlatokról beszélnek. De nevezzék akár paktumnak, akár hadgyakorlatnak, akár kooperációnak, akár blokknak, egészen mindegy, mert ami nem igaz, azt közönséges nyelven mindig hazugságnak hivják, ez pedig a legátlátszóbb nemigazságok közé tartozik és igy egészen bizonyos, hogy a legnaivabb választópolgárokra is teljesen hatástalanul marad. Mert ne felejtse el Vázsonyi Vilmos se, hogy még ő sem tudja olyan alpári módon támadni az ellenfelet, mint ahogy Wolff támadja Ripkát. Ebből a harcmodorból még Vázsonyi is tanulhatna, megtanulhatná, hogy hogyan kell támadni, nem Ripka Ferencet, hanem végre valahára — Wolff Károlyt.

Bárczy Istváu

ugylátszik kipihente azt a fáradságos turát, amelyet a Fővárosi Szabadelvü Párttól a Demokratikus Blokkig megtett és ma már ismét, mint a baloldal Tyrteusa szerepel. Beszédet mondott, amelynek kevésbbé érdekes része az, amelyben egyéni átcsoportosulását megokolja, sokkal szebb és sokkal reményteljesebb az, ahogyan Budapestről beszélt. Nem egy gondolata van, amelyet szivesen aláir mindenki, aki józanul gondolkodik ebben a városban. Különösen megkapott mindenkit Bárczy István célkitüzése, amely a reakció megbuktatása, az igazságos becsületes közigazgatás megteremtése. A cél, hogy minden városi üzemből ki kell irtani a gyülölködés pártpolitikáját és a főváros minden alkalmazottjának tudnia kell, hogy egyformán kell képviselnie minden budapesti polgár érdekét. Mindez nagyon helyes, nagyon szép, ezt mindenki akarja Budapesten, aki nem bünös részese az elmultaknak. Mindez nagyon helyes, de aggódva és szorongva kérdi Budapest polgársága, hogy vajjon Bárczy István uj szövetségesei csak ezt akarják-e és nem akarnak-e mást, nem akarják-e például azt, hogy az üzemekben és az adminisztrációban ne a régi, hanem egy uj pártpolitika legyen az uralkodó elem.

„AUTOMOBILIA"
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 4.
TELEFON: 105—08.
„MICHELIN ÉS CONTINENTAL" PNEU
AUTÓ- ÉS KAROSSZERIA-FELSZERELÉSEK.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Cifra krónika

„Rothadt keresztények" és „szemét zsidók"
Szép ember . . .

A „rothadt keresztény" mellé megkaptuk most a „szemét zsidót". Az egyik Wolff Károly, a másik Vázsonyi Vilmos szókincseinek gazdag tárházából való. A szélsőségek tehát találkoztak: Wolff Károly is, meg Vázsonyi Vilmos is belemart a saját hitsorsosaiba. Wolff azért, mert akadnak keresztények, akik nem tartanak vele. Vázsonyi pedig azért, mert akadnak zsidók, akik ugy találják, hogy a zsidó vallás nem okvetlenül kötelezi arra a zsidót, hogy vallási alapon legyen szolidáris Vázsonyi politikájával. Vázsonyi lehet jó zsidó, de rossz politikus és vannak zsidók, akik a Vázsonyi rossz politikáját nem hajlandók csak azért megbocsátani Vázsonyinak, mert ő is zsidó. A kurzus nevelte gyilkosok között akadtak keresztények, akik azt követelték, hogy a gyilkosságokat azért kell eltürni és megbocsátani, mert ők — keresztények. Ha Vázsonyi most a maga vallását tolja előtérbe, ugyanannak a gondolkozásnak esik áldozatául, mint a kurzus apró és nagy terroristái. „Nekem mindent meg kell bocsátanotok, mert én zsidó vagyok." Bocsánat, de a demokrácia nem ismer kiváltságokat. Ezt Vázsonyi prédikálja és mi csak az ő programmját citáltuk. És ha Vázsonyi azt akarja, hogy programmját mások komolyan vegyék, ne rugja azt fel csak azért, hogy egy-két hellyel többet szerezzen pártjának a törvényhatóságban. Különben nem is bizonyos, hogy ilyen eszközökkel eléri-e a célját.

Bizonyosra vesszük, hogy azok a „szemét zsidók", amivé Vázsonyi a Ripka-párthoz csatlakozó zsidókat elkeresztelte, megmutatják Vázsonyinak foguk fehérjét, mint ahogyan három évtizeddel ezelőtt a főváros tanitói éreztették mélységes felháborodásukat Dezsényi Józseffel. Vázsonyi Vilmos bizonyára igen jól emlékszik erre az afférre, hiszen ennek köszönhette, hogy három évtizeddel ezelőtt bejutott a városházára. Amikor a főváros tanitói jobb fizetést kértek, mert fizetésükből csak bajosan tudtak megélni, Dezsényi József fővárosi bizottsági tag azt felelte a pénzügyi bizottság ülésén a tanitóknak, hogy „egyenek krumplit, ha nem telik husra". Vázsonyi és pártja kihasználták a legközelebbi községi választásoknál Dezsényi József brutalitását és a tanitók segitségével kibuktatták Dezsényit s helyébe Vázsonyi Vilmost választották meg. Vázsonyi Vilmos első győzelmét tehát egy bizottsági tag durva kiszólásának köszönheti. „Egyenek krumplit!" Ennél semmivel se hangzik szelidebben az, amivel Vázsonyi a Ripka-párt zsidó polgárait illette: „Szemét zsidók . . . Odaát csak a szemét zsidók találhatók." Nos, Vázsonyi meg fog döbbenni attól, hogy a zsidók között mennyi „szemét" akadt. Ha pedig ezután Wolff Károly átveszi a jelzőt, amellyel Vázsonyi illette a zsidókat, azt a zsidók ne Wolff Károlynak, hanem Vázsonyi Vilmosnak köszönjék.

*

A demokraták minden nap minden órájában torkuk szakadtából kiáltják, hogy pillanatonkint nő a táboruk. Nem tudjuk, nem is kutatjuk, mennyi igaz ebben a diadalorditozásban. Két hét mulva majd elválik. Lehetséges, hogy megtalálták a varázsszót, amellyel a földből teremtik elő a választókat, de az aztán holt bizonyos, hogyha a varázsszót meg is találták, a jó izlésüket teljesen elvesztették: belegázolnak a nők becsületébe, beletaposnak ellenfeleik családi életébe. Rossz jel, ha az emberek a politikai harcok izgalmaiban elvesztik jó izlésüket. Rossz jel annyiban, hogy az elvesztett jó izlésből következtetni lehet a diadalorditozások komolyságára. Akinek csakugyan nagy az ereje, az nem hivja segitségül az izléstelenséget. És aki biztos a győzelmében, nem veszíti el annyira lélekjelenlétét, hogy izgalmában legyalázza a nőket és lelkének szennyes váladékát odatörüli tisztes polgárok makulátlan családi életéhez. A főváros politikai harcaiba nem a lipótvárosi szabadelvü polgárok hivták először segitségül a nőket. Emlékszünk terézvárosi választásokra, amikor nők ültek a bakon és csábító mosollyal lengették a zászlót, amelyen Vázsonyi Vilmos volt az éljen. Pedig akkor a nőknek még nem volt választójoguk, tehát kevesebb jogcimük volt arra, hogy belesodortassák magukat a politikai harcokba. Ma már a nők is választók és választhatók. A nők választójoga benne van a demokratapárt programmjában, de ugy látszik, a terézvárosi demokrácia ma kész lenne olyan cenzust szabni, hogy csak annak a nőnek lehet választójoga, aki a demokratapártra szavaz. Aki pedig tulhelyezkedett a demokrácia demarkációs vonalán, az csakugy szemét női népség, mint ahogyan az a zsidó is szemét zsidó, aki a szabadelvüek táborával tart. Ezek a példák drasztikusan illusztrálják, hogy mivé lennének a politikai jogok, ha csak a demokraták hoznák a törvényeket. De nem folytatjuk s ha még van egy pár szó mondani valónk, az már csak Gál Jenő urra vonatkozik, aki jó honorárium fejében éppen ugy megvédelmezné a női becsületet, mint ahogyan Vázsonyi Vilmos uszitására most megtámadta azt. „Szép ember", mondotta Gál Jenő ur, ama bizonyos nők csábító szavait utánozva, hogy

Ha némelyik asszony tudná,

hogy néha mennyire nem praktikusan vásárol, akkor sok pénzt megspórolhatna. — Ne hagyja magát félrevezetni s ne tartson más kávépótlékot épen olyan előnvösnek, mint a **„Franck"**-ot*. **Az igazi** olcsóság épen abban az utólérhetetlen kiadósságban rejlik, amely a régen bevált **„Franck kávépótlék"**-nak specifikus tulajdonsága.

* A **kávédarálóval** mint **védjegy.**

felbőszitse a lipótvárosi hölgyválasztmány tagjait. De a nők nem haragszanak. Szánakozva mosolyognak a jeles demokratára és ebben a szánakozó mosolyban benne van válaszuk: Haragszol kis köpcös fiskális, haragszol, mert neked az életben még sohase mondotta ezt nő: Szép ember, jöjjön be.

Események

A demokraták pártkasszája. A pártkassza nem szégyen, de Vázsonyi Vilmos rásütötte a szégyen bélyegét azzal, hogy tagadta azt, mintha a demokratapártnak lenne pártkasszája, vagy mintha a párt erre a célra gyüjtött volna. Ismételjük, nem szégyen, sőt van abban valami tiszteletreméltó, ha egy párt hivei spontán önszántukból anyagilag is támogatják azt a programmot, amelynek megvalósitására tömörültek. A kivetni való az, ha a pártkasszának a mandátum-vásár a forrása. Az erkölcstelenség az, ha a mandátumot pénzért adogatják s ha egy pártban csak annak juttatnak mandátumot, aki azt még tudta fizetni. Vázsonyi Vilmos annyit beismert már, hogy a demokratapárt gyüjtött választási célokra. Ezt hiába is tagadta volna mindvégig, mert hiszen nekünk a kezünkben van egy március hónapról keltezett és Gáspár Fülöp aláirásával ellátott körlevél, amelyben arra kérik „Igen tisztelt Uramat", hogy a mellékelt befizetési lap felhasználásával tegye lehetővé a közös cél elérését. Idáig rendben is lenne a dolog, de tegye a kezét a szivére Vázsonyi Vilmos és feleljen arra a kérdésre, hogy csak a legérdemesebbeket s nem a leggazdagabbakat jelölték-e a törvényhatóságba? Feleljen arra, hogy tehetség, tisztesség, rátermettség döntöttek-e a jelöléseknél s nem kellett a tisztességnek és rátermettségnek a második sorba állni csak azért, mert a gazdagság nyomósabb kvalifikáció a bizottsági tagságra, mint az erkölcsi javak? Vagy a demokrata pártban oly szerencsésen osztotta el az Uristen a javakat, hogy azoknak, akiknek gazdagságot adott, erkölcsi javakat is osztogatott? Végignézzük a demokrata jelöltek névsorát és visszagondolunk azokra a kinos, napokig tartó tanácskozásokra, amelyek a jelölések körül folytak. Oh, itt bizonyára csak azt volt nehéz eldönteni, hogy ki a tehetségesebb, ki a rátermettebb, ki a müveltebb, önzetlenebb és korrektebb. Mert azt, hogy ki a gazdagabb, azt az adókönyvekből is meg lehet állapitani, nem napok, de pillanatok alatt.

Vázsonyi és a numerus clausus. A Terézvárosban pártkülönbség nélkül megbotránkozást keltett Vázsonyinak a demokrata blokknak a Vigadóban tartott gyülésén Freudiger Károly tekintélyes gyáros, a polgári párt egyik vezetője ellen intézett támadása, melynek során álelnöknek nevezte őt és azzal vádolta, hogy a Ripka-párthoz való csatlakozásával a numerus clausus fenntartását segiti. A Polgári Párt értekezletén zajos ovációban részesitették Freudiger Károlyt emiatt támadás alkalmából. Pető Lajos szerkesztő szóvátette az ügyet és biztositotta Freudigert a pártnak iránta érzett szeretetéről és becsüléséről. Azt üzente Vázsonyinak, hogy hagyja abba a támadásokat, mert annak jó vége nem lehet

Akinek még nincs osztálysorsjegye, siessen venni, mert a készlet gyorsan elfogy. Már szerdán, május 13-án kezdődik a huzás.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Propaganda az idegenforgalom emelésére. Nehezen, de mégis utat tör magának a magyar közvéleményben az a felfogás, hogy az idegenforgalom emelése egyik előfeltétele az ország gazdasági javulásának. Ismételjük, ez a felfogás lassan halad a népszerüsités utján, de szerencsére vannak olyan szervezeteink, amelyek nem lankadó buzgalommal fáradoznak azon, hogy az idegenforgalom emelésének jelentőségét belevigyék a köztudatba. Ilyen szervezet a Magyar Idegenforgalmi Propaganda-Szövetség, amelynek alakulási mankálatai nagyban folynak és tekintettel a nevekre, amelyek a propaganda első akcióit fedezik, a legnagyobb bizalommal nézünk az alakulófélben levő szövetség munkálkodásai elé. A szövetség pár nap előtt küldte szét az első propaganda-délután meghivóit a sajtónak. E meghivók aláirói: Bánó Jenő, a balatonfüredi rt. vezérigazgatója, dr. Lengyel Zsolt, h. államtitkár, Palkovics Ede az orsz. szálloda ipartestület elnöke, Bánlaky Géza, a Szt. Gellért-fürdő igazgatója, Zilahy Dezső, a fővárosi idegenforgalmi hivatal igazgatója, dr. Jakab László, a szanatórium szövetség alelnöke, Reiner Mór, Keszey Vince, dr. Tausz Béla, Gundel Károly és Felber Lipót. A propaganda-érekezleten, amely a Royal-szállóban volt, Bánlaky Géza rámutatott arra, hogy mit jelent Magyarország számára az idegenforgalom. Budapestet predesztinálva van arra, hogy fürdőváros legyen, ahol tizenkét hónapon át tarthatna a fürdőszezón. Gundel Károly az idegenforgalom irányitásának főbb elveit ismertette. Szerinte az idegenforgalmat ugy kellene szervezni, hogy télen a magyarok, nyáron az idegenek jöjjenek Pestre. Beszélt a budapesti drágaságról és hangoztatta, hogy azokat a horribilis adókat, amelyek Budapesten az idegeneket terhelik, le kell szállitani. Felber Lipót a magyarországi ásványviz-forgalom szomoru helyzetét ismertette számszerü adatokkal és vasuti politikánkat okolta azért, hogy az idegen ásványvizek sikerrel veszik fel a versenyt a sokkal jobb magyar ásványvizekkel. Bánó Dezső bejelentette hogy az idén jóval olcsóbak lesznek a magyar fürdők, mint amilyenek az előző években voltak. Magyarországon — ugymond — minden betegségre van gyógyfürdő s hibás idegenforgalom folytán mégis sok millió aranykorona vándorol minden nyáron külföldre. Jakab László előadásában számokkal kimutatta, hogy az idén már négy hétig lehet megélni a Balaton mellett abból a pénzből, amibe csak az utiköltség kerül Ostendébe. Norderneybe vagy Zopottba. Bánó Dezső beszélt még a propaganda-szövetség terveiről.

TŐZSDEI HIRADÓ

Mr. White megerősiti Krausz Simon távozását. A találgatásoknak és kombinációknak, a bizonytalanságnak és kétségeknek, amelyek Krausz Simon távozása dolgában annyira lekötötték a gazdasági világ minden figyelmét, vége szakadt azzal a nyilatkozattal, amely Mr. White, az angol Marconi-Társaság budapesti kiküldöttjének és az Angol-Magyar Banknál levő megbizottjának ajkáról hangzott el. Mr. White kijelentette, hogy magától Krausz Simontól, az Angol-Magyar Bank elnök-igazgatójától kapta az értesitést, hogy kiválik a bankból. E nyilatkozat után végleg elintézettnek vehetjük Krausz Simon távozását és ezzel együtt egy uj korszak beköszöntését. A Fővárosi Hirlap csaknem egy teljes év óta harcol Krausz Simon és rendszere ellen. Távozását joggal tekintjük valamelyest a magunk sikerének, bár jobb szerettük volna, ha Krausz Simon pénzügyi tevékenysége nem adott volna okot arra, hogy vele szemben a bank részvényeseinek és a gazdasági élet érdekeit kelljen megvédelmezni. Harcunk nem Krausz Simon személye, hanem gazdasági módszerei ellen irányult s ma, amikor kiválása a bank kötelékéből befejezettnek vehető, tisztelettel adózunk azoknak a nagyszerü kvalitásoknak, amelyek Krausz Simont közgazdasági tekintélyeink legkiválóbbjai közé emelték. Ezeket a kvalitásokat sosem vontuk kétségbe, csak alkalmazásuk helyét és módszerét kifogásoltuk. Krausz Simon jeles tehetségének érvényesitésére nem a bankot kellett volna kiszemelni, mert egy bank sajátos természete nem birja el Krausz Simon eruptiv temperamentumát. Egy bank tevékenységének területét a bank anyagi ereje és nem a vezér temperamentuma szabja meg s az igazi bankvezér akcióiban a bank erejét s nem a maga nagyratörő ambicióit tartja szem előtt. Krausz Simonnak és bankjának az lett a rossz végzete, hogy az elnök-igazgató nem tudta, vagy nem akarta összhangba hozni a saját erejét a bank erejével s ő maga mindig többre vállalkozott, mint amennyit az adott lehetőségek mellett a bank dlbirt. Semmi kétségünk azirán̈t, hogy Krausz Simon tehetsége még megtalálja a neki való teret s bizonyosra vesszük, hogy nevével komoly és nagystilü gazdasági akciók kapcsán még gyakran találkozunk. Sohasem őt, de mindig a bankot féltettük s éppen ezért most a megnyugvás érzésével fogadjuk, hogy a veszedelmek elmultak és ugy Krausz Simon, mint az Angol-Magyar Bank egy szebb jövő felé indulnak.

Jól megy Piatnikéknak. E cimen mult heti számunkban a Piatnik Nándor és Fiai Magyar Játékkártyagyár R.-T. cégnek közzétett tavalyi mérlege alapján megirtuk, hogy a kártyagyár az elmult évben 3.37 milliárdot keresett. A vállalat hozzánk intézett levelében annak megállapitását kéri, hogy a kimutatott 3.37 milliárd korona a teljes forgalomnak felel meg, amelyből azonban levonásba jön az államnak fizetett 1.3 milliárd bélyegilleték, 1 milliárd gyártási költség, 0.5 milliárd rezsiköltség, 0.6 milliárd fényüzési adó, valamint még egyébb költségek és igy a tiszta nyereség mindössze csak 38 millió korona volt.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat szombaton tartotta dr. Chorin Ferenc elnöklete alatt rendes évi közgyülését. A napirend előtt az igazgatóság nevében Heinrich Ferenc volt kereskedelemügyi miniszter mondott nagyhatásu emlékbeszédet a társulatnak folyó évi január hó 20-án elhunyt elnökéről, id. dr. Chorin Ferencről. Behatóan méltatta a társulat körül szerzett elévülhetetlen érdemeit, melynek 40 évet meghaladó időn át vezetője és irányitója volt. Szólt ezután id. dr. Chorin Ferenc közéleti tevékenységéről, melyet mint képviselő és később mint a főrendiház tagja kifejtett, majd kiemelt a magyar iparnak tett nagy szolgálatait, a Gyáriparosok Országos Szövetségének alapitását, melynek megteremtője és élete végéig elnöke volt, mindig lelkesülten küzdve a magyar gyáripar fejlesztéséért, önállóságáért és naggyá növeléséért. A részvényesek nevében Zelovich Kornél megható szavakban emlékezett meg az elhunyt kimagasló egyéniségéről és a részvényesek mély gyászának adott kifejezést. A közgyülés — melyre mindkét felszólalás mély hatást tett — elhatározta, hogy a társulat felejthetetlen elnöke nevére a Magyar Tudományos Akadémiánál 500 millió koronás alapitványt létesit, melynek évi kamatai közgazdasági munkák jutalmazására lesznek forditandók, további 500 milliót pedig az elhunyt nevét viselő bányamunkás-szanatóriumalap gyarapitására szavazott meg. A közgyülés ezután áttért a napirend tárgyalására, egyhangulag elfogadta az igazgatóság összes inditványait, 1924. évi osztalékul részvényenkint 30.000 koronát állapitott meg és elhatározta, hogy az osztalékszelvény folyó évi május hó 11-től kezdve kerül kifizetésre. A közgyülés azután az igazgatóságba dr. Teleszky János v. b. t. t.-t és a felügyelő-bizottságba dr. Steffanits Istvánt választotta meg. Kimondotta továbbá a közgyülés a Salgótarjáni társulatnak az Esztergom-Szászvári Kőszénbánya rt.-gal, az Északmagyarországi Egyesitett Kőszénbánya és Iparvállalat rt.-gal, az Esztergomvidéki Kőszénbánya rt.-gal és a Hungária Mészipar rt.-gal való egyesülését és ezzel kapcsolatban elhatározta az alaptőkének 160.000 darab, egyenkint 1000 korona névértékü részvény kibocsátása által 750 millió koronáról 910 millió koronára való emelését. Végül dr. Chorin Ferenc elnök bejelentette, hogy a részvénycsere folytán rendelkezésre álló 102.500 darab Salgó-részvényből a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 50.000 darabot, a Schweizerische Bank-Verein vezetése alatt álló svájci csoportnak, 52.000 darabot pedig a J. H. Schroeder londoni cég vezetése alatt álló angol-amerikai csoportnak adott el. A részvények elhelyezése a napi árfolyamot meghaladó áron történt. Ez a tranzakció reményt nyujt arra, hogy a Salgórészvények részére uj piac fog megnyilni.

A Georgia osztaléka. A Mezőgazdasági Iparrészvénytársaság Klein Gyula igazgatósági elnök elnöklete alatt szombaton tartott közgyülésén elhatározta, hogy a 11.230,984.010 korona tiszta nyereségből megfelelő leirások után az 1924. üzleti évre 16.000 korona osztalékot fog szelvényenkint május 1-től kezdődőleg a Magyar Általános Hitelbank utján fizetni. A közgyülés az igazgatóságba Bárkány Leót beválasztotta. A részvények mai árfolyama szerint az osztalék meghaladja a 8 százalékot.

A Haltenyésztő és Halkereskedelmi Rt. minden két régi részvényre három uj részvényt ad ki darabonként 13.000 koronáért a régi részvényeseknek. Az elővételi jog május 2—11-ike között gyakorolható a Magyar-Olasz Bank Rt.-nál.

A Viktória gőzmalom osztaléka. A Viktória gőzmalomnak legutóbb megtartott közgyülése elhatározta a felujitási alapnak 6 milliárd, a nyugdijalapnak 3 milliárd, a tartalékalapnak 1.2 milliárd, a Magyar Molnáriskola-alapnak 200 millió koronával való dotálását és részvényenként 30.000 korona, (összesen 18 milliárd korona) osztaléknak kifizetését. Az igazgatóságba uj tagokul Gratz Gusztáv dr., Marschall Ferenc dr., Forrai Dezső és Bacher Béla választattak be.

Az Első Budapesti osztaléka. Az Első Budapesti Gőzmalmi Rt. e hó 11-én tartja közgyülését. Osztalékul a mult évi 5000 korona helyett 15.000 koronát fizet s ugy hirlik, hogy a konszernjéhez tartozó többi malmok is hasonló arányban fogják az osztalékot fizetni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

MIHÁLKA TESTVÉREK
RESZELŐ- ÉS SZERSZÁMGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., ZÁPOLYA-UTCA 34.
TELEFON: 184—71.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21.
TELEFON: 77 60 TELEFON: 77-60

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Continental
tömörabroncsok
leggazdaságosabbak
a legnagyobb teljesitménnyel.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 május 13. — 19. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Ézsau kezét

nem először ismerjük fel, amikor Jákob hangját halljuk. Ézsau keze megint jelentkezett a tanácsülésen, de a hirek, amelyek ezt az igen egyszerü és immár megszokott jelenséget követik, sulyos bonyodalmakról számolnak be. Áthidalhatatlan ellentétekről beszélnek, amelyek a kormánybiztos és a főváros tanácsa között keletkeztek volna. Tudni vélik, hogy a főváros tanácsa nem akarja türni a kormánybiztos ellenőrzését és nem hajlandó végrehajtani a belügyminiszter rendeletét. Aligha lehet kétség benne, hogy ezeknek a hireknek, ha van is valami alapjuk, még sem lehet fontosságot tulajdonitani. A jelek ténylég arra mutatnak, hogy a tanács a belügyminiszter ama rendelete körül, amely az ügyosztályok összevonását és vezetőállások megszüntetését követeli, bizonyos félre nem ismerhető amerikázást fejt ki. Az is valószinü, hogy a fokozott pénzügyi ellenőrzés, amelyet a kormánybiztos minden körülmények között gyakorolni fog, némileg kényelmetlen a tanácsnak. De lehet-e kétség abban, hogy az az erős kormány, amely Magyarországon a legelvadultabb állapotokat is meg tudta szüntetni, ne volna képes minden eszközzel rendet teremteni a Városházán? A kormány keresztül fogja vinni akaratát, a tanács pedig kénytelen lesz megelégedni az elvi tiltakozás kifejezésével. Más baj azután nem is történhetik.

Feltétlenül tiszteletben kell tartani a tanácsnak azt a törekvését, hogy Budapest évtizedeken át őrzött autonómiájának megvédése érdekében minden tőle telhetőt megcselekszik. A tanács részéről azonban sulyos tárgyi tévedés, ha azt hiszi, hogy a kormány, amely törvény- és alkotmánytiszteletének mindenkor érvényt szerzett, Budapest autonómiája ellen törne. Ám inkább védje a tanács azt, amit senki sem támadott meg, mintsem hogy bármikor és bármely oldalról készületlenül fogadjon egy támadást. A kormánybiztos kinevezését rendkivüli körülmények tették szükségessé, de a kinevezésnek törvényes kellékeit a legnagyobb skrupulozitás mellett is meg kell állapitani. El kellett jönni egy objektiv, a pártpolitikát halálra itélő kormánybiztosnak, mert ezen a Városházán öt esztendeig Wolff Károly és barátai uralkodtak, ugy, hogy a legkisebb, a legegyszerübb ügyet is, hogy enyhén szóljunk — a pártpolitika szemüvegén át nézték. Ha pedig a kormánybiztos mélyebben kiván beletekinteni a főváros gazdálkodásába, ha erősebb ellenőrzést kiván gyakorolni a tanács gazdálkodása fölött, akkor ennek csak Budapest közönsége láthatja hasznát, ma, amikor a legkisebb háztartásban is a legnagyobb takarékosságra van szükség.

A kormánybiztos és a tanács között felmerült állitólagos konfliktus tehát odazsugorodik össze, hogy a tanács a maga álláspontját, amelyet törvényesnek vél, védi. Ezzel szemben a pénzügyminiszter és a belügyminiszter mindenáron érvényt fog szerezni fokozott mértékü ellenőrzési jogának, amelyek aztán megakadályozzák, hogy költségvetési tullépések történhessenek. Más lapra tartozik azonban a tanácsnak az az állásfoglalása, amellyel jogtalanul halogatja a belügyminiszter létszámredukáló rendeletének végrehajtását. A közönség mindenesetre ugy érzi, hogy ez az amerikázás elkeseredett mentőakció Zilahi Kiss Jenő és a másik két kurzusoszlop érdekében. Lehetséges azonban az is, hogy a tanács mindössze kényelmetlenül érzi magát, amikor önmagát kell megcsonkitania. Budapest népe nem fogja megérteni azt a gyöngédséget és azt az álkollégialitást, amellyel éppen a kurzus legexponáltabb embereit kezelik, bár a belügyminiszter rendelete, de természetes okok is, a leghatározottabban rámutatnak arra a három emberre, akiknek a létszámcsökkentés során áldozatul kell esniök.

Egészen természetes, hogy itt hiábavaló minden mesterkedés, minden halogatás és minden megokolatlan lágyszivüség. A tanács éppen olyan jól tudja, mint bárki ebben a városban, hogy itt mentőakciók feltétlen kudarccal fognak végződni. Ha csakugyan humanitárius szempontok vezetnék a tanácsot abban, hogy nem akar önmagán harakirit elkövetni, akkor mindesetre egyenesebb és férfiasabb dolog lenne ezzel a megokolással egyszerüen előállani és átadni másnak az intézkedés jogát. De titokzatos csöndbe burkolódzni, aligha lehet olyan taktika, amely a tanács népszerüségét növelni fogja. Budapest népe ebben a taktikában semmiesetre sem láthat mást, minthogy a tanács Jákob hangját hallja és Ézsau kezével cselekszik. Hiszen alig lehet benne kétség, ezeregy esetből látjuk, hogy az a szellem, amelyet Wolff Károly és barátai öt esztendőn át elplántáltak a tanácsteremben, még mindig él és virágzik. Meg lehet győződve róla azonban maga a tanács is, hogy ennek a szellemnek nagyon rövidre van szabva az élete és most már csak igazán hetek kérdése, hogy kinyitják a tanácsterem ablakait, amelyeken végrevalahára friss levegő fog betódulni.

Wolffék és a tanács együtt küzdenek Zilahi-Kissék megmentése érdekében

Reménytelen minden kisérlet — A fajvédők felajánlották négy liberális tanácsnok fejét

Szombaton lejárt az a nyolc nap, amelyet a belügyminiszter a főváros tanácsának adott, hogy ezalatt az idő alatt döntsön az ügyosztályok összevonása ügyében. A tanács azonban a csütörtöki rendes tanácsülésről hivatalos kommünikét adott ki, amelyben kimondta, hogy ebben a kérdésben hozott döntéséről a nyilvánosság számára semmi néven nevezendő felvilágositást nem ad. Természetesen különböző hirek keltek szárnyra. Volt olyan hir, amely szerint a tanács azt akarja kiprovokálni, hogy a nyugalmazandó tanácstagok személyét illetőleg vagy a kormánybiztos, vagy a belügyminiszter döntsön. A másik verzió szerint a tanács a létszámcsökkentő-rendelet végrehajtására csak az összeülő közgyülést tartja jogosultnak és ebben az értelemben kiván a belügyminiszternek előterjesztést tenni. Bármelyik verzió legyen is az igaz, kétségtelen az, hogy a tanács nyolc napon belül nem hajtotta végre a belügyminiszter rendeletét.

A belügyminiszter nem enged

A tanács renitenciája nem sok haszonnal fog azonban járni, mert mint a „Fővárosi Hirlap" jól informált helyről értesül — a belügyminiszter, miután rendeletét már kiadta, semmi körülmények között sem nyugodhatik bele, hogy az ügyosztályok összevonását és a B-listára helyezendő tanácstagok nyugdijazását a tanács későbbre halassza. A belügyminisztériumban is az a vélemény alakult ki, hogy a tanácsnak joga van a maga álláspontját minden kérdésben leszögezni. Kétségtelen, hogy ez ellen nem lehet kifogást emelni. Ezzel szemben azonban rövidesen elhangzik majd a döntő szó, ugy, hogy sem Zilahi Kiss Jenő alpolgármester, sem Schöberl Ferenc és Purébl Győző tanácsnokok nem várhatják meg hivatalukban azt, amig a főváros közgyülése ebben a kérdésben dönteni fog. Egészen illuzórius lenne azonban az, ha a belügyminiszter bármilyen formában hozzájárulna a tanács redukciójának ilyetén módon való elhalasztásába, mert az már egészen kétségtelen, hogy a tanács reményei semmi esetre sem fognak beválni abban az irányban, hogy az uj közgyülés Zilahi Kiss Jenőék megmentése érdekében exponália magát. Az uj közgyülés összetétele ma még nem eléggé alakult ki, de az már minden kétségen felül áll, hogy Budapesten olyan többség többé össze nem hozható, amely Zilahi Kiss Jenőt védené és megtartani akarná.

Az első nyugdijazás

Mint ismeretes, a belügyminiszter rendelete a harmadik alpolgármesteri állás és négy tanácsnoki állás megszüntetését kivánja. Az utóbbiak közül két tanácsnoki állás ma is üresedésben van és amikor a belügyminiszter rendeletének végrehajtásáról van szó, ezt a két helyet egyszerüen nem kell betölteni. Az egyik üresedésben lévő tanácsnoki állásban az elmult hétig helyettes ült. Szaszovszky József tanácsnok halála óta ugyanis a tanácsnok-főjegyzői állást, mint helyettes, Szabóky Lajos főjegyző töltötte be és vezette az elnöki ügyosztályt. A belügyminiszter rendelete után Szabóky Lajos főjegyző benyujtotta nyugdijazás iránti kérvényét és azt a közgyülést pótló tanácsülés el is fogadta. A közgyülés Szabókynak 42 évi működése után a II. fizetési osztály 2-ik fokozata szerinti fizetés száz százalékát szavazta meg nyugdij cimén és hosszu fővárosi szolgálata alatt kifejtett lelkiismeretes, önzetlen és eredményes munkásságáért elismerését és köszönetét fejezte ki. Az elnöki ügyoztály a belügyminiszter rendelete értelmében nem szünik meg, hanem a polgármester majd más tanácsnokot fog annak élérée kirendelni.

A tajvédők mentik Zilahi-Kisst

A fajvédők is tökéletesen tisztában lehetnek azzal, hogy Zilahi Kiss Jenő alpolgármester érdekében kár minden lépésért, mert az ő állásának megszüntetése tökéletesen befejezett dolog. A parlamentben mégis nagy felvonulást rendeztek annak érdekében, hogy Zilahi Kisst megmentsék. Amig a Városházára felvonultatják mindazokat, akik Zilahi Kissnek köszönhetik kinevezésüket, addig a parlamentben Eckhardt Tibor vette védelmébe a távozó alpolgármestert. Elmondta, hogy a Városházán a kereszténység két lelkes tisztviselőjét, Zilahi Kiss Jenőt és Schöberl tanácsnokot valósággal üldözik. Eckhardt azt a tényt, hogy Zilahi Kiss Jenő valóságos inkvizitórius eljárást folytatott le, legelsősorban a zsidó vallásu tanerők ellen, ugy fogalmazta meg, hogy „a keresztény éra kezdetén Zilahi Kiss vállalkozott arra a herostratesi feladatra, hogy kitisztitja a szemetet a főváros iskoláiból". Hogy ezt a herostratesi munkát Zilahi Kiss Jenő hogyan végezte el, azt igazán nem kell még csak példákkal sem illusztrálni.

A fajvédő urak fel vannak háborodva azon, hogy három kegyeltjük kénytelen nyugalomba vonulni. Budapest közönsége azonban komikusnak tartja ezt a felháborodásukat akkor, amikor még mindenki nagyon jól emlékszik arra, hogy öt esztendő előtt arcizmuk sem rándult meg, amikor a főváros öt igen kiváló tisztviselőjét, akik ezerszer annyit tettek Budapest érdekében, mint Zilahi Kiss, egyik napról a másikra kitették az utcára.

Nem elégedett meg azonban Eckhardt Tibor azzal, hogy Zilahi Kissék érdekében mentőakciót kezdjen, hanem felsorolta Bukovszky Viktor, Liber Endre, Városy Gyula és Édes Endre tanácsnokokat, mint olyanokat, akikért a fajvédők szive nem fájna, ha B-listára kerülnének. Nem kell külön hangsulyozni azt, hogy mind a négy tanácsnok, akik ellen Eckhardt támadott és akiknek menesztését kivánta, régi liberális gondolkozásu férfiak, akik még a régi nagy gárdából származnak. Mind a négyen munkatársai voltak Bárczy Istvánnak hatalmas, városépitő munkájában és mind a négyen kiváló tevékenységet feitettek ki évtizedeken át. De némileg különösnek is kell tartani Eckhardt támadását, mert mind a négy tanácsnokot, amikor a „nagy tisztogatást" rendezték, Wolffék közgyülése választotta meg ujra. Elismerték tehát róluk, hogy még abban az értelemben sem destruktivek, amely értelemben ők ezt a szót használni szokták. Elismerjük és természetesnek találiuk, hogy Eckhardték szive jobban fáj Zilahi Kissért és Schöberlért, mint Bukovszkyért, Liberért, Városyért vagy Édesért, még sem tartjuk illomosnak azt, hogy ellenük támadjanak, amikor — ha kénytelen kelletlen is — de mégis csak ők választották meg őket.

Purébl Győzőt Wolffék is elejtették

Feltünést keltett a Városházán, hogy Eckhardt Tibor beszédében, amelyet Zilahi Kiss és Schöberl állásának megmentése érdekében mondott el, egyetlen szóval és semmiféle vonatkozásban sem emlitette Purébl Győző tanácsnok nevét, aki szintén egyik jelöltje a B-listának. Egész Budapest meggyőződése, hogy Purébl Győző őszinte lelkesedéssel szolgálta Wolff Károly táborát. Különös tehát, és jellemző a fajvédő hálára, hogy ezt a Purébl Győző tanácsnokot, aki engedelmes és hűséges végrehajtója volt Wolffék akaratának, most minden megokolás nélkül eleitették. Purébl Győző tanácsnoknak — akinek bokros érdemeiről egyébként külön cikkben emlékezünk meg — tehát a legszomorubb sors jutott, mert egyszerüen két szék között a pad alá esett. Wolffék hálátlansága ugyanis nem lehet elegendő ok a liberális oldalnak arra, hogy védelmébe vegye azt, aki esztendőkön át páratlan odaadással szolgálta a városházi kurzust.

„Az egymásra uszitott társadalmat nehéz kiengesztelni"

A politikánál sokkal fontosabb a népbetegségek elleni küzdelem

A Községi Polgári (Ripka) Párt XVI. választókerületi szervezete vasárnap délelőtt 11 órakor a Hermina-uti Homeros-mozgóképszinházban választói nagygyűlést tartott, amelyen megjelent dr. Ripka Ferenc kormánybiztos is. A hatalmas termet zsufolásig megtöltötte a kerület választópolgársága.

Dr. Battenberg Lajos postai főigazgató elnöki megnyitója után

dr. Ripka Ferenc kormánybiztos

szólott a választókhoz. Ecseteli a mostani ádáz és szenvedélyektől fütött küzdelmet, amely a pártok között dul. A politikai kérdéseknél sokkal fontosabbak az égető gazdasági kérdések. A kereskedelem a legutóbbi időkig lenézett pálya volt. Negyvenöt évvel ezelőtt, koldusdiák korában, mint eminens tanuló, gyengébben haladó osztálytársaival korrepetált. Előkelő polgári családokban fordult meg, ahol azzal fenyegették meg a gyermekeket, hogy tanuljanak, mert különben inasnak adják őket. Ezekben a zsentri-családokban a kereskedelem és ipar lenézett pálya volt. Nem csoda tehát, hogy az akkori időkben a zsidóság ezekre a foglalkozási ágakra vetette magát, ahol boldogulásának nyilt tere akadt. Azért a keresztény társadalom most ne panaszkodjék, hogy a kereskedelmet, ipart és pénzügyet a zsidóság kisajátitotta magának. Neveljük mi is munkára gyermekeinket és dolgozzunk karöltve zsidó polgártársainkkal.

A felekezeti harcokat mélységesen elitéli.

A felekezeti villongások már virágzó országokat tettek tönkre,

de nem használtak soha.

Ezután rátért a kormánybiztos, hogy az ellenzék egyik korteskiáltása, hogy a községi polgári párt az egységes párt függvénye. Igenis — mondotta — követni akarjuk a kormányt jószándékaiban, mert

a kormány a fővárost szándékozik mielőbb ujjáépiteni.

Nekünk elsőrangu feladatunk a kormányt támogatni, hogy ebből a fővárosból ismét olyan centrum létesüljön, amely igazán szive lesz nemcsak az egész csonka, hanem a régi Magyarországnak, olyan központ, amely felé vágyakozva tekint az egész magyarság összessége. E nagy feladatot a mi legyöngült gazdasági erőnkkel nem vagyunk képesek megoldani, csak ha a kormánnyal, amely az országot épiti ujjá, egyesitjük a mi erőinket.

Azt fejtegette ezután a kormánybiztos, hogy igen nehéz a feladata. Nagyon

nehéz az egymásra uszitott társadalmi kedélyeket kiengesztelni.

Ha önök — mondotta — nem értik meg az én szándékomat, akkor nem sikerült az én feladatom. Értsék meg a helyzet komolyságát és higyjenek egy polgárnak, aki nem akar egyebet, csak a város és a polgárság javát, aki Budapesten csak a békét, a kiengesztelődést és a munkát akarja a maga jogaiba visszahelyezni. Ehhez kéri a polgárság támogatását.

Nagy éljenzés és taps kisérte a kormánybiztos lelkesen fogadott beszédét.

Walkó Rezső dr. orvos volt a következő szónok. Élesen kritizálta a bal- és jobboldali szélsőségeket.

Martin János mérnök szólalt fel ezután. Ez a városrész kispolgárok városrésze, amelynek más politikája, mint a középut, nem lehet. Kéri a polgárságot, ne üljenek fel a szélsőséges jelszavaknak, értsék meg: borzasztó veszedelem készül, ha akármelyik szélsőség győz is, az a polgárság pusztulását fogja okozni.

Battenberg Lajos elnöki zárószavával ért véget a lelkes nagygyűlés.

Kibővitik a kisipari hitel kereteit.

A pénzügyminiszter erre a célra ujabb jelentős összeget utalt ki.

A ferencvárosi polgári (Ripka) párt az Üllői-út 115. szám alatt levő Fácán-vendéglőben politikai vacsorát rendezett, amelyen ott voltak: dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, Ereky Károly ny. miniszter, nemzetgyülési képviselő, továbbá több Ripka-párti szervezet vezetősége részéről Melly Béla, Battenberg Lajos postafőigazgató, Wellisch Andor épitész, Becsey Antal, Sümeghy László közjegyző, Vass Béla, Leicht Zsigmond, ifi. Springer Ferenc és több százan a választópolgárság közül.

Ereky Károly szólalt fel elsőnek, üdvözölve Ripka Ferencet és az összegyült polgárságot, majd beszéde további során hangoztatta, hogy azt a politikát hirdeti, amelyet Ripka Ferenc tüzött maga elé. Veszedelmes dolog volna azt a segitő kezet, amit a magyar zsidóság az ország talpraállitása érdekében nyujt felénk, visszatasitani. Nem véd külön zsidó érdekeket, csak a főváros és a polgárság egyetemes érdekeit védi.

Utána

dr. Ripka Ferenc kormánybiztos

emelkedett szólásra.

Mindenekelőtt Bud János pénzügyminiszter üzenetét tolmácsolta a polgárságnak. A pénzügyminiszter teljes mértékben méltányolja a fővárosi kisiparosság Ripka Ferenc kormánybiztos utián hozzájuttatott azon kérését, hogy

az eddig engedélyezett kisipari hitel keretelt bővitse ki.

A pénzügyminiszter a kisipari hitel számára ujabb jelentékeny összeget utal ki. A hallgatóság lelkesen megéljenezte a pénzügyminisztert.

Ripka Ferenc ezután azt fejtegette, hogy a szélsőséges pártok mesterséges ellentéteket akarnak szitani a kereszt és a kalapács között. A kereszt nem a zsarnokság jelképe, hanem a szenvedés, a szeretet szimboluma. A kalapács pedig nem fegyver, hanem kenyérkereső szerszám. Aki fegyvernek használja fel, az visszaél ezzel a szerszámmal. A hiba ott van, hogy a kereszténységgel is visszaélnek és nem a keresztért, hanem a keresztből akarnak sokan megélni.

Rámutatott arra, hogy a főváros pénzügyi helyzetét, gazdasági viszonyait kell megjavitani.

Nagyobb beruházási költségek révén meg kell inditani az épitkezést,

amely nemcsak megfelelő lakásokat nyujt, hanem a munkanélküliségnek és az ipari pangásnak is véget vet.

Bittner János beszélt ezután, aki arra hivta fel a polgárság figyelmét, hogy amint a szociáldemokraták azt hirdetik, hogy öntudatos munkás nem szavaz polgári pártra, azonkép

a polgárság is jegyezze meg, hogy öntudatos polgár nem szavaz olyan listára, amelyiken szociáldemokrata van.

Melly Béla tolmácsolta a XX. választókerület üdvözletét, majd Becsey Antal szólott a budai polgárság nevében. Utána Wellisch Andor alapos tudással gazdasági kérdéseket fejtegetett, majd Kelemen Ferenc igazgató és Szilasy Oszkár szólaltak fel, végül pedig Ereky Károly mondott záróbeszédet.

A termelő munka harca a konkolyhintőkkel és méregkeverőkkel

Kozma Jenő dr. kormányfőtanácsos ünneplése a budai Vigadóban

A Községi Polgári (Ripka) Párt budai szervezetei, a pártok jelöltjei és választói politikai vacsorát rendeztek a budai Vigadó emeleti éttermében és ez alkalommal

üdvözölték a párt budai vezérférfiát: Dr. Kozma Jenőt, kormányfőtanácsosi kitüntetése alkalmából.

A vacsorán dr. Ripka Ferenc kormánybiztoson és az ünnepelten kivül ott voltak dr. Papanek Ernő miniszteri tanácsos, a kormánybiztos pénzügyi szakértője, valamint az összes polgári pártszervezetek vezetőségének delegátusai, többek között Jaczkó Pál, Szilágyi Károly igazgató, Andréka Károly főkapitányhelyettes, Lengyel Zsolt államtitkár, Battenberg Lajos postafőigazgató, Becsey Antal épitész, dr. Baransky Gyula, Szalay József miniszteri tanácsos, Bárány Oszkár nagykereskedő és gyáros, Alpár Ignác műépitész és a polgárság nagy tömege, amely zsufolásig megtöltötte a Vigadó hatalmas termét. A Budapesti munkások dalárdája pompás énekszámai után dr. Zboray Gyula, a rendező-bizottság nevében üdvözölte a megjelent vendégeket és Kozma Jenőt, s hangoztatta, hogy ez a legfelsőbb kitüntetés csak koronája annak a közszeretetnek és megbecsülésnek, amelyben Kozma Jenő dr., a kiváló polgár, polgártársai részéről részesült.

Utána Kozma Jenő dr. kormányfőtanácsos meghatottan köszönte meg a szeretetteljes ünneplés impozáns megnyilvánulását. Ez a szeretet — mondotta — ugy érzi, viszonzása annak a szeretetnek, amelyet ő érzett és érez mindenkor polgártársai iránt. Dr. Ripka Ferenc kormánybiztost éltette ezután, nem a politikust, hanem

a budai polgárt, akit jó szive állitott arra a polcra, ahonnan Budapestnek lesz hivatva békét, nyugalmat és munkás jövőt teremteni,

aki meg akarja szüntetni a szélsőségeket, mert a szélsőségesek további uralma mellett elképzelhetetlen a termelő munka, már pedig mi — mondotta — alkotó munkát és polgári nyugalmat akarunk. A jelszavas politika kikapcsolására, a polgári egység megteremtésére törekszik és ehhez kéri a polgárság támogatását.

Dr. Kozma Jenőt hosszasan ünnepelte a közönség, majd Szalay József miniszteri tanácsos üdvözölte Kozma Jenőt és Ripka Ferenc kormánybiztost.

Ripka Ferenc kormánybiztos

emelkedett ezután szólásra. Megköszönve a szeretetteljes üdvözlést, mindenekelőtt kötelességet kiván teljesiteni, amikor

Bethlen István nevében szivélyesen üdvözli Buda polgárságát.

A miniszterelnök őszintén sajnálja, hogy politikai kötelességei megakadályozták a mai estén való megjelenésben, azonban biztositja a polgárságot, hogy együtt érez vele és szivből kiván minden jót a mai est ünnepeltjének: Kozma Jenőnek is.

A polgári társadalom oszlopait meg kell jelölni, mert ezekre az oszlopokra kell felépiteni az uj Magyarországot, az uj Budapestet.

Egy ilyen oszlop Kozma Jenő. Üdvözli őt, a polgári erények mintaképét, aki próféta lett a saját házájában is. Kéri a polgárságot, támogassák Kozma Jenőt abban a nagy munkában, amelyre hivatott.

A dalárda énekszámai után Baransky Gyula egyetértésre és összetartásra buzditja a polgárságot. Üdvözli Ripka Ferencet, mint a budai polgárság hivatott vezérét. A polgári egységre ürítette poharát. Bárány Oszkár nagyiparos volt a következő szónok, aki rendkivüli tetszést kiváltott beszédet mondott:

— Eddig mint iparos és kereskedő, politikával nem foglalkoztam, részben azért, mert minden politikai szereplésnél fontosabbnak tartottam, hogy az ipar és kereskedelem terén, mint tettekkel tényező tegyek hazámnak szolgálatot, de részben azért is, mert a ma divatos politikai áramlatok és jelszavak között eddig egyetlenegyet sem találtam olyat, amelyet én, a csendben dolgozó iparos és kereskedő, lelkiismeretem teljes megnyugvása mellett követni tudtam volna. Ezeket az eszméket és a politikai ideált a gróf Bethlen István pártjánál találtam meg. Sokan kérdezték tőlem, aki a budai zsidó hitközség vezetésében is poziciót töltök be, zsidó létemre miért csatlakoztam ehhez a párthoz, kitéve magamat annak, hogy a tulsó tábor engem is az álhitközségi elnökök és gerinctelen zsidók közzé sorozzon. Azért, mert mi, budai zsidók, első és legelsősorban magyaroknak érezzük magunkat és

nem ismerhetjük el azt, hogy ebben az országban tisztességes magyar és tisztességes zsidó között különbséget lehessen tenni.

Alpár Ignác műépitész inditványozta ezután, hogy az összegyült budai polgárság üdvözölje a kormányzót, Bethlen István miniszterelnököt és Rakovszky Iván belügyminisztert. Reméli, hogy ez a mai impozáns polgári gyülekezet első jegece lesz a polgárság minden szélsőséges politikát, minden vörös jelszót és minden kereszt mögé bujt uszitást magából kivető hatalmas egyesülésnek.

Ezután még többen szólaltak fel a mindvégig lelkes vacsorán.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. **BUDAPEST** Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

Amilyen a kávé, olyan a háziasszony,

mondják sokan és joggal! Jó háziasszony mindig csak hamisi atlan babkávéval kinálja vendégeit, mert a babkávé a társalgást élénkiti és kedélyes hangulatot teremt.

MEINL GYULA

GUMMIKABÁT 320 ezer K-tól **FISCHER PÉTER és TSA RT.** fiókjaiban: **Rákóczi-ut 78 és IV., Vámház-körut 8**
Különféle SPORTCIKKEK, tennis-cipők különféle minőségben

Telefon: 48-21, 191-46 **Sürgönycim: LUXAUTÓ** **MERKUR BÉRAUTÓÜZEM** **Budapest, VI. kerület Gróf Zichy Jenő-u. 11.**

Nem lehet kirekeszteni a magyar munkából azokat, akik több száz év óta verejtékeznek ebben a városban

Vass József népjóléti miniszter nagy beszéde Kőbányán

Az egységes községi polgári Ripka-párt XXII. választókerületi polgárságának a Kőbányai Kaszinóban rendezett vacsoráján részt vett Vass József munkaügyi és népjóléti miniszter is, továbbá Ripka Ferenc dr. kormánybiztos, a kerület vezetőférfiai közül pedig Ánghi Ernő Máv. főfelügyelő, Harzi János postafőnök, lovag Malahovszky Sándor, Patzelt Lajos, Grátz Dániel vállalkozó, Szőts Sándor igazgató, Tóth György takarékpénztári igazgató, Dongó Orbán gimn. tanár, Wájner Gusztáv főigazgató, dr. Gábory Ignác orvos, Biró Ede gyárigazgató, Burg Ferenc főtanácsos, Csathó Andor miniszterelnökségi osztálytanácsos, Ács Károly irodaigazgató, Kutassy Jenő vaskereskedő, Bukatár Miklós vállalkozó, Szécsi Mihály tanár, Kreizler Sándor igazgató, dr. Junger Sándor orvos, Rabszky Béla tanár, Bukovics Jenő, Nuricsány János kereskedő, Perger József stb.

A népjóléti minisztert és a megjelent vendégeket a kőbányai polgárság nevében Sajó János üdvözölte.

Csak a munka teremthet kenyeret

Ezután Ripka Ferenc kormánybiztos emelkedett szólásra. Kifejtette, hogy ma már a tuloldalon is

a kíméletlen durva plakátharcok után csendesebb hurokat pengetnek,

belátták az ő politikájának helyességét és a kiengesztelődés, a béke és a munka ma már előtérbe jutott. A polgárság továbbra nem hajlandó a jelszavak demagógiájának felülni, ebből nem lakhat jól, mert csak a munka teremthet kenyeret. Az elmult harcban még a magyarságát is megtámadták. Ő

nem tehet róla, hogy ő nem tartozhatik a szervezett sváb irredentához.

Tót nemzetségből származik, amely mindig jó magyar volt, életét és vérét áldozta a magyarság szent ügyéért. Szerinte eredmények elérése esetén a szélsőjobboldal abban fog kimerülni, hogy a szélsőballal szemben védekezzék és viszont igy eredményes alkotó munkát nem végezhetnének.

Bethlen István miniszterelnök, aki a legbámulatosabb erővel és kitartással végzi Magyarország felépitését, vissza akarja adni Magyarországnak Budapestet és Budapestnek Magyarországot. A mi székesfővárosunk is

felállitotta a szent kaput: a béke kapuját.

Átmehet rajta minden polgár, aki a kiengesztelődést keresi és aki a munkából fakadó produktiv eredményeket áhitoz. Ezen a kapun átmehet mindenki, aki nem egyéni érdekeket szolgál, hanem a főváros érdekeit tartja szem előtt.

Vass József: Csodatevő szentek nincsenek . . .

Percekig ünnepelte a közönség Ripka Ferencet és

a szólásra emelkedő dr. Vass József minisztert,

aki mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy azt a nagy küzdelmet szemlélve, amely ma a fővárost izgalomban tartja, legszembeötlőbb a jelszavak tömege, amelyek ugy repdesnek a levegőben, mint a szines luftballonok. Nacionalizmus, internacionalizmus, szocializmus, fajvédelem, antiszemitizmus, filoszemitizmus és még sok száz jelszó. Nem vonja kétségbe az eszmék igazitó átütő erejét egy város, egy korszak, vagy egy nemzet életében, az eszme önmagában azonban csak elmélet és erővé akkor válik, ha öntudatosan hordozza valaki, ha pedig egy tömeg teszi a magáévá, akkor egy egész nemzet értékévé válik. A sok levegőben röpködő gondolatot, jelszót nézve, azt kérdezzük, mi a cél felröpitésükkel. A pártok rendszerint azt akarják, hogy az ő zászlójuk alá uszályul szegődjenek a tömegek és a gondolatot akarják erővé átváltoztatni. De nem filozofálás, nem elmélet kell az embereknek, őket az élet, a kenyér, a munka problémái érdeklik. Ezután azt fejtegette a miniszter, hogyha ő egy pártot irányitana,

azt a gondolatot keresné, ami az élet gondolata, ami a mai nyomoruságnak megváltása lenne

és az embereket tényleg fanatikussá tenné. Ezután rámutatott a miniszter azokra az igéretáradatokra, amelyeket a különböző pártok magukból kibocsátanak. Az igéretekkel — mondotta— igen óvatosaknak kell lennünk. Nem igérni kell, mert az nem nehéz, hanem egy szekérre kell ülni a választókkal, de ugy, hogy a szekér kátyuba ne jusson.

Csodatevő szentek nincsenek, nincsenek csodatevő Józsefek, Ferencek, de viszont Károlyok és Vilmosok sincsenek csodatevők.

Ripka Ferenc, akinek az élet igen keveset igért, de sokat csikart ki az élettől, nem az igéretek, hanem a munka embere. Ezután arra hivta fel a polgárságot, gondolja át a saját helyzetét ebben az országban, ebben a városban. A kormány helyzete rendkivül sulyos. Könnyü kritizálni — mondotta —, én jobban tudnék kritizálni, mint a legélesebb ellenzéki, én, a legrégibb miniszter, legjobban tudnám kritizálni önmagunkat is. Demagógiát üzni ugy, hogy a nyomor miatt felgyülemlett keserüséget felgyujtja valaki, az lehet meggondolatlanság, lehet politika, de komoly és öntudatos polgárhoz nem illik, mert ezzel senkin sem segitünk.

Budapest jelentősége megvan és meglesz

A székesfőváros igen nehéz helyzetben van, rengeteg adósság nyomja a vállát, de a helyzetet nem ebből a szempontból kell megitélni, mert a székesfővárosnak vannak jövedelmei is, amelyekkel gazdálkodni kell, az adósságokat tehát ki lehet majd fizetni. De fontos és sulyos a helyzet a jövő szempontjából. Budapest a régi Nagymagyarország fővárosának épült s azt egy 50 milliós népü gazdasági terület részére méretezték. Az országot darabokra tépték, a hatalmas gazdasági terület kettészakadt. Itt

a nagy milliós város, amely mögött egy 21 milliós ország helyett egy 7 és fél milliós ország áll.

Budapestnek tehát sulyos a helyzete, de azért nem akar pesszimizmust hirdetni, mert a földrajzot a papirosrendezések nem változtathatják meg, sem a Duna, Tisza, Maros folyását. Budapest jelentősége tehát megvan és meglesz, de rá kell mutatni, hogy csak egy feltétel alatt, ha a főváros minden polgára megérti ezt a helyzetet.

Nem az izmusok döntik el a helyzetet

Azt tapasztaljuk azonban általában, hogy a megértés nagyon kevés, mert köd üli meg a lelkeket és a tömegeket a jelszavak téves szemszögébe állitják. Nem az izmusok döntik el a sorsunkat, hanem, hogy Budapest polgársága megérti-e rettenetes helyzetét, hogy az ő saját helyzete átérzésétől függ ennek a fővárosnak ujravirágzása. Én nem azt mondom — mondotta a miniszter — önöknek, hogy a Ripka-pártra szavazzanak, ide vagy oda menjenek, hanem hogy

találják meg önmagukat és ébredjenek rettenetes felelősségük tudatára.

Nem egymás fejét kell beverni, egymást gyanusitani, gyalázni, hanem össze kell fogni és igy a fővárost megmenteni. Én nem könyörgök szavazatokért, én a kötelességet hirdetem. Aki megérti, hogy a szélsőségek között a megértés, az összetartás nem Ripka, nem a párt posztulátuma, hanem hogy kötelességről van szó a közzel, a fővárossal szemben, az jól fogja teljesiteni kötelességét.

A zsidókról

Ezután azt hangoztatta a miniszter, ha a polgárság lelkében nem mint szürke fogalmak, elméletek élnek az eszmék, hanem akarás, erős meggyőződés, a főváros jövője él, akkor ennek az eszmének szét kell sugároznia és

minden egyes polgárnak az eszme főpapjává, apostolává, prédikátorává kell lennie.

Mindenkinek ki kell vennie a maga részét a munkából, nem elég, hogy vezérek vannak, hanem katonákra is van szükség. Ezután rámutatott a miniszter arra, hogy a vezetőhelyen álló férfiak mindig sok támadásnak vannak kitéve. Ő is. Ő egyházának tagja, olyan ruhát visel, amely jelenti az ő felfogását is. Én — mondotta — az evangéliumot, a megértést és a szeretetet hirdetem. Én az én protestáns testvéreimmel nagyon szivesen szoritok kezet. Én nem teszek különbséget. Nekem megvan az én meggyőződésem és tisztelem mindenki meggyőződését, de megkivánom az én nem katolikus keresztény polgártársaimtól is, hogy tiszteljék az én meggyőződésemet. És aki nem keresztény, azt

összekapcsolja velem az én evangéliumom tanitása, amely nem engedi meg, hogy alább becsüljem azért, mert más hitben született.

De nem engedheti meg nekem az emberi érzésem, a magyarságom se, hogy polgártársakat, akik egy évezred óta együtt élnek velünk ebben az országban, többszáz év óta ebben a városban, akiknek munkája, verejtéke, pénze, kacaja, szenvedése, muzsikája egy volt a mienkkel, kirekesszek a magyar hazából, a magyar haza megbecsüléséből, a magyar munkából, a megértésből, a magyar örömből, a bánatból és a magyar áldozatközösségből. Volna-e jogom ezt tenni ma, amikor 7 és fél millió magyar van, mikor már Széchényi azt hirdette a 21 milliós Magyarország idején, hogy oly kevesen vagyunk, hogy az apagyilkosnak is meg kell bocsátani.

Aki meg akar érteni — mondotta —, értsen meg, aki félre akar érteni, értsen félre a saját lelkiismerete terhére. Ezután a miniszter azt hangoztatta, hogy ő, aki maga is egyszerü polgári sorból származik, iparos családból, lélekben és érzésben egy a polgársággal. A polgári erények vannak hivatva arra, hogy ennek a városnak a megfeneklett hajóját felemeljék.

A kormány kártyáit nem teritheti ki egészen, de — mondotta —

hamisjátékosok nem vagyunk.

Ugy segélje meg munkánkat az Isten, ahogy a nemzet, az ország javát akarjuk. Ezért kérjük az önök bizalmát. Bizzanak a magyar miniszterelnökben, az ő politikájában. Engem sem köt hozzá más, mint a bizalom, hogy azt a játszmát irtózatos önmegtagadással, hallatlan zsenialitással játsza meg a nemzet és az ország érdekében.

Beszédét azzal fejezte be a miniszter, hogy a székesfőváros és az ország lesülyedt, megrepedezett fundamentumát, amelyet a háboru és a forradalmak átdübörgő ércszekerei rongáltak meg, akarjuk ujjáépiteni. És ujjá fogjuk, mert van elég szivünk, kezünk, szeretetünk és fanatizmusunk a munkához. Az uj fundamentumnak csodálatosnak kell lenni és a fővárosnak olyanná kell ujra lennie, mint amely felé az egész nagy magyarság szive dobban, amely felé egész Nagymagyarország figyel.

Vass miniszter beszédét percekig tartó éljenzés és tapsvihar követte, majd az ünneplés csillapodtával Ánghy Ernő köszönte meg a miniszter és a kormánybiztos lelkesitő, buzditó szavait.

Az összes

praktikus háziasszonyoknak a „valódi **Franck**“-hoz való hajlandósága abban leli magyarázatát, hogy a „valódi **Franck**“* a legjobb, legizletesebb és a legtartalmasabb kávépótlék!

*A **kávédarálóval** mint **védjegy**.

Telefonszám: Iroda: 74 63 Raktár: 191—18
PALLOS
Sürgönycim: PERALLOS
építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.

Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv!
vesz és elad!

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
ELSŐ MAGYAR ETERNIT-MŰVEK RAT SCHEKLA JOS. KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

Tolakodó pecsenyesütők és a politikai kintornások

Most már minden párt a békét, kiengesztelődést és a munkát hirdeti

A XV. Választókerületi Községi Polgári (Ripka) Párt Stefánia kioszkbeli vacsoráján a választókerület polgárai közül több százan vettek részt. A vacsorán Dr. Ripka Ferenc kormánybiztoson kívül megjelent Görgey István nemzetgyülési képviselő, ott voltak továbbá Battenberg Lajos postafőigazgató, Sándor László ny. főkapitány, Bánó Dezső kormányfőtanácsos. Béla Henrik szerkesztő, volt országgyülési képviselő, Juba Adolf dr. egyetemi m. tanár és még sokan.

Battenberg Lajos postai főigazgató volt az első felszólaló, aki Ripka Ferencet üdvözölte. Követni kell azt az össszetartást, amelyet Bethlen István hirdet és, amelynek képviselője Dr. Ripka Ferenc.

Ezután lelkes ováció között

Ripka Ferenc kormánybiztos emelkedett szólásra.

Meg van győződve arról, mondotta, hogy a ragaszkodás, amely megnyilvánul, nem a személyének, hanem annak az eszmének szól, amelyet képvisel. A kiengesztelődés, a béke eszméjének, amelyet a nagy tisztaságában kiván megőrizni, mint ahogy

a nagy eszméket meg kell őrizni, azokat, emlyek oltártüzként lobognak előttünk és amely tüzhöz nem enged odatolakodni senkit a pecsenyés lábasokkal,

hogy ott megsüssék a maguk pecsenyéjét.

Ezután pártjának programját fejtette ki. A városházán a termelő, alkotó munkát akarja ismét jogaiba visszaállitani.

Ki akarja küszöbölni a jövő törvényhatóságból a politika jelszavait és a politikai kintornásokat.

Figyelemmel kiséri a választási harcok hangját és arra a megállapitásra jut, hogy ugy jobb, mint baloldalon ugyanazok a jelszavak, ugyanazok a planéták kezdenek uralkdni, amit ő és pártja kezdettől fogva hirdetett. Most már nem arról van szó, hogy lehengerelljék ezt, vagy azt. Nem akarnak pártpolitikát a törvényhatóságban, békét, kiengesztelődést, munkát akarnak. Vajjon mi lehet ennek a modulációnak az oka? Annak a tudata, hogy a polgárságot nem vonzák többé az ökölbe szoritott, fenyegető kijelentések. Elég volt ebből a polgárságnak és megijedve látták, a szélső jobb és baloldalon, hogy a sokszor ócsárolt, lekicsinyelt középpárt egyre gyarapszik.

Ez a riadalom a kortesfegyverek ujabb alkalmazását tette szükségessé

és most uj fegyverekkel küzdenek. Igyekeznek a bizalmat megingatni iránttunk. Mindenáron ránk akarják bizonyitani, hogy lepaktáltunk Wolffékkal, vagy ha nem paktáltunk le, bizonyosan lepaktálunk. Amikor azt látták, hogy ez sem használ, más fegyverhez nyultak. Azt hangoztatták, hogy a mi pártunk Bethlen politikájának tulajdonképen egy fiók pártja. Tehát budapesti polgárok, főleg pedig zsidó polgárok nem csatlakozhatnak ehhez a párthoz.

Igenis, mi a kormány szándékainak, intencióinak vagyunk a letéteményesei. Mi a kormány szándéka? az, hogy amikor ezt a szerencsétlen országot romjaiból felépiti, elsősorban itt kezdi meg az épités munkáját a fővárosban és mi ehhez az épitő munkához kivánunk segitő társai lenni Bethlen Istvánnak.

Dr. Ripka Ferenc kormánybiztost percekig tomboló tapssal és éljenzéssel ünnepelte a közönség, majd

Görgey István nemzetgyülési képviselő volt a következő szónok,

aki azt hangoztatja, hogy nem lehet Budapeseten józan polgár, aki Ripka Ferenc és pártjának politikáját alá ne irja. Elitéli a Ripka Ferenc ellen megindult rágalomhadiáratot és aposztrofália őt, mint a puritánság és a polgári kiválóság mintaképét.

Görgey István nagy tetszéssel fogadott beszéde után Béla Henrik beszélt, szigoruan kritizálva a régi, ugynevezett keresztény rezsimet. Ripka Ferenc küldetése kijavithatatlan léket ütött Wolffék sajkáján.

Sándor László ny. főkapitány beszélt ezután, aki azt hangoztatta, hogy Budapestnek nagyon boldognak és kivánatosnak kell lennie, ahová viszavágyik az elszakitott magyarság összesége.

SZÓRAKOZÁS

„Az ötórai vendég", a Magyar Szinház uj bohózata, a legnagyobb művészi és a leghangosabb közönségsikerek közé tartozik. A kacagtató bohózat ezen a héten szerda, péntek és vasárnap este kerül szinre, természetesen mindannyiszor M. Makay Margit, Csortos, Törzs, Gombaszögi Ella, Báthory Giza, Vágó, Stella remek együttesével. Szombaton Pásztor Árpád drámai remeke, a „Magnetic", csütörtökön a végtelenül mulatságos „Csibi", vasárnap délután Fazekas Imre pompás Altoná-ja kerül szinre.

Sikerek hete a Belvárosi Szinházban. A szezon két nagy sikere Biró Lajos költői és izgalmas szinjátéka, a „Mariska vagy a házasságtörés iskolája" és a példátlanul mulatságos francia bohózat, az „Én már ilyen vagyok" felváltva szerepelnek ezen a héten a Belvárosi Szinház műsorán. Szombaton este a szinház klasszikus sikerét, a „Kékszakáll nyolcadik feleségé"-t ujitják fel Titkos Ilonával és Soniay Arturral.

A „Májusi muzsika". Farkas Imre bájoszenéiü életképe a hét minden napján szinre kerül a Renaissance Szinházban a bemutató nagysikerü szereplőivel.

Páratlan siker Budapesten

A Tizparancsolat

hetedik hete kerül bemutatásra zsufolt házak mellett a

ROYAL APOLLÓBAN

Paramount Rádius világsiker

Operett-világsiker, legolcsóbb helyárakkal. Nézze meg a „Dolly"-t a Városi Szinházban. Legközelebbi előadásai: szerda, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap.

Piccaver Alfréd a Városi Szinházban. A világhirü kamaraénekes két estén vendégszerepel a Városi Szinházban. Piccaver hétfőn, május 18-án a Rigolettó-ban, szerdán, május 20-án pedig a Toscában lép fel. Jegyeket árusit a Városi Szinház pénztára és az összes jegyirodák.

Kérdezze meg ismerősét, szomszédját, barátját, rokonát, hogy tetszett neki a Dolly a Városi Szinházban.

A Halló, Amerika utolsó előadásai. Még csak csütörtökig bezárólag adják a Fővárosi Operettszinház szenzációs revüjét. Addig minden este a nagyszerü énekes-táncos látványosságot adják, amelynek századik estéjét nagy lelkesedéssel ünnepelte a közönség.

Orska Mária a Fővárosi Operettszinházban pénteken, e hó 15-én lép fel először, még pedig legdrámaibb alakitásában, mint Klára a Wedekind-féle Musik-ban. Műsora ezután igy alakul: szombaton, május 16-án Wedekind nagyérdekü drámája, a Schloss Wetterstein kerül szinre. Vasárnap a Musik-ot, hétfőn Schloss Wettersteint ismétlik. Kedden Strindberg Rausch (Mámor) cimü komédiája szerepel a játékrenden, szerdán pedig Strindberg passiójátéka, a Husvét (Ostern). Csütörtökön a Rausch előadásával bucsuzik Orska Mária és a bécsi Kammerspiele társulata.

A Vigszinház e hetének eseménye Szenes Béla uj bohózatának, a Csirkefogónak szombati bemutatója. A legnagyobb érdeklődés előzi meg a kiváló szerző legujabb alkotását, amelyben a Vigszinház legkitünőbb erői játszanak. A premierig minden este a szinház legutóbbi nagy sikere, a Fanny és a cselédkérdés kerül szinre.

Uferini-hét lesz a Blaha Luiza-Szinház e hete is. Esténként egy előadást tart „A szemfényvesztés 40 csodája" cimen. Az előadás kezdete 8 órakor. Csütörtökön és szombaton délután 4 órakor mérsékelt helyárak mellett lép fel Mozihelyárak.

Figyeljen a minőségre,

mert a

Szent István cikória kávé-

különlegesség, — melynek első koronás szent királyunk, Szent Istvánképe a védjegye, — a legszebben fest, a legjobb és tulajdonképpen a legolcsóbb.

Minden doboz sarkában, pörkölt szemeskávé van.

Király-Szinház. Szerda, csütörtök, péntek: Szibill. Szombat: Régi jó Budapest. Bemutató. Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal Marica grófnő; este: Régi jó Budapest. Hétfő: Régi jó Budapest.

Magyar Szinház. Szerda, péntek, vasárnap este és hétfőn: Az ötórai vendég, csütörtök: Csibi, szombat Magnetic, vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: Altona.

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

Belvárosi Szinház. Szerda, péntek, vasárnap este és hétfőn: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Csütörtök: Én már ilyen vagyok. Vasárnap délután: Ki babája vagyok én.

Blaha Luiza-Szinház. Egész héten minden este: Uferini és társulata vendégjátéka. Csütörtökön és szombaton délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal.

Városi Szinház: Szerda, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: Dolly. Vasárnap délután: Tul a nagy Kriványon.

Vigszinház. Szerda, csütörtök és péntek: Fanny és a cselédkérdés. Szombat és vasárnap este: A csirkefogó. Vasárnap délután: Csillagok.

Renaissance-Szinház. Minden este: Májusi muzsika. Vasárnap délután: Őszi szerelem.

Fővárosi Operettszinház. Szerda és csütörtök: Halló, Amerika! Péntek és vasárnap este: Musik (Orska Mária vendégjátéka). Szombat: Schloss Wetterstein (Orska Mária vendégjátéka). Vasárnap délután: Tatárjárás (vizsgaelőadás).

Royal-Apolló. Telefon: József 118—94. Tizparancsolat. II. részben, 14 felvonásban. Mindkét rész egy előadásban. Előadások: ¼7, 9.

Apollo-Szinház

(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.

KACAGÓ ESTÉK!
ÓRIÁSI SIKER!

Kamara mozgóképszinház. Dohány- és Nyár-utca sarok. Telefon: József 140—27. Eiffel kisasszony Mae Murray-attrakció 8 felvonásban. A mizzai rejtély, bünügyi dráma 6 felvonásban. (Xenia Desni.) Előadások mindennap: ½5, ¼7, 8, 10.

Gyorsjáratu

teherautomobilok

Metropol-Garage
Budapest, Lehel-utca 25. sz.
Telefonszámok: 112—23, 24, 25, 27

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T

Budapest, V., Nádor-utca 16

Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a

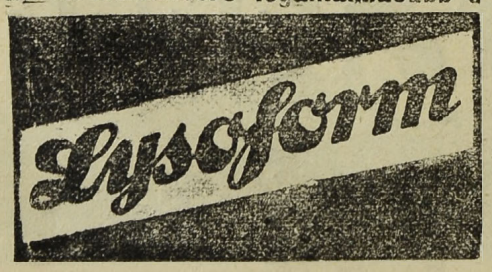

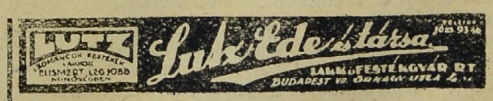

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ónt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Purébl Győző nem akar kivonulni a városházáról

Titokzatos tanácskozások a megmentése érdekében

Még sohasem lett annyira nyilvánvalóvá, mint most, hogy a kurzuscsinálta közigazgatás öncélnak tekinti magát. Egész Budapest népe a legválságosabb helyzetben vergődik és a városházának az a legnagyobb és egyetlen gondja, hogy mi legyen Purébl Győzővel, a közgazdasági ügyosztály vezetőjével. Budapest népéről kellene valahogyan gondoskodni és gondolkozni,

de a Központi Városháza nem látja Budapest népét Purébl Győzőtől.

Ki ő, micsoda ő, miféle érték az egyénisége, miféle érdemei vannak, micsoda alkotások füződnek nevéhez, hogy ennyire összefognak a mentésére? A kurzus ötéves uralma alatt megszoktuk, hogy bizonyos egyéneket csak azért nem ejtettek el, mert attól tartottak, hogy az elejtett tisztviselő haragjában, elkeseredésében kinyitja a száját és olyan titkokat szellőztet, amelyek igen kellemetlenek lehetnek kollégáinak. Oh, a városházán nincsenek ilyen titkok s ha netalán lennének, Purébl ur aligha ismeri azokat, mert a tanácsnok urat még kollégái se tartották akkora sulyunak, hogy bevonták volna őt a legbizalmasabb ügyekbe. Azt kell hinnünk, hogy Purébl Győző urhoz csak azért ragaszkodnak s csak azért tartják szükségesnek hivatalban maradását, mert a tanácsnok ur jelenti azt az alacsony katonai mértéket, amelyet a tanácsnoki állással szemben a városházán ujabban felállitottak. A tudásnak, hozzáértésnek ezt a leszállitott mértékegységét akarják benne megőrizni, hogy mellette még azok is kiváló tudásuaknak, jelentős erejüeknek tessenek, akik még maguk is szivükben hordozzák saját rátermettségük kétségeit.

Ha áttekintjük a tanácsnok ur multját, csak megerősödünk abban a tudatban, hogy itt csakugyan a leszállitott mértékegységet akarják megmenteni. Ha jól tudjuk, a londoni British Muzeumban őrzik a métermérték platinából készült rudját, még pedig abból a célból, hogy viták esetén legyen valamilyen bizonyiték arra, hogy milyen is a hamisitatlan métermérték. Purébl urat igy akarják a városházán őrizni, hogy meglegyen a leszállitott képességek mértékegysége, amelyhez a kurzus a rátermettséget akarja mérni. Nézzük hát, mivel szolgált rá arra, hogy ő legyen a leszállitott mértékegység muzeumi példánya. Az ő gondozására volt bizva a

hatósági tüzifaraktár,

ez a háborus csökevény, amelyet most az üzemek felülvizsgáló-bizottsága halálra itélt. Bennünket őszintén meglepett, hogy valamit halálra itélnek, amiről azt se tudtuk, hogy élt. Itt van a

Budapesti Kisiparosok Hitelszövetkezete,

amelyet még Vita Emil tanácsnok létesitett a Hildegard-alapból. Ezt az intézményt Purébl ur odáig fejlesztette, hogy ma már inkább mondható az Anker biztositótársaság ügynökségének, mint a kisiparosok gyámolitójának. Hát kisipari érdekeket véd az olyan intézmény,

amely 25 százalékot szed a kölcsönök után és amellett csak kilenc hónapra ad hitelt?

Többször kifejtettük, hogy ez a hitelintézet nem áll hivatása magaslatán s nincs rá szükség, mert a kisiparosok hitelszükségleteit sokkal jobban kielégithetné a Vásárpénztár. Ugy látszik, a hitelintézetre inkább Purébl urnak van szüksége, mint a kisiparnak. Ezt ugy értjük, hogy a hitelintézetet fenn kell tartani arra az esetre, ha Purébl ur mégis nyugdijba megy. Mert kell lenni egy olyan helynek, ahol a tanácsnok értékesithesse képességeit és erre a célra igen jónak találják azt a hitelintézetet, amelynek vezérigazgatói állása a tanácsnok ur részére van fenntartva. Mondottuk már, hogy ez az intézet nincs sok hasznára az iparnak s talán ebből a szempontból jó helye volna itt a tanácsnok urnak,

aki itt folytathatná azt az iparellenes politikát, amelynek mint a Budapesti Nemzetközi Vásár igazgatósági tagja, legujabban is tanujelét adta.

A tanácsnok ur ugyanis hozzájárult ahhoz, hogy az idei mintavásár nemzetközi legyen. Hozzájárult ahhoz, hogy az idegen ipar idecsődittessék és még válságosabbá tegye a magyar ipar és magyar kereskedelem amugy is nyomoruságos helyzetét.

Képességeinek bizonyitására talán még felemlithetjük azt az akciót, amelyet

a tranzitóforgalom

érdekében kifejtett. Erre az akcióra akkor szánta el magát, amikor Bécs és Pozsony megelőzött bennünket és el is ragadta előlünk mindazt, ami javunkra válhatott volna. A tranzitó kereskedők éppen most tartottak értekezletet, amelyen

a lezüllesztett tranzitókereskedelem sulyos következményeivel foglalkoztak.

Ez az értekezlet igen sokat jelentő pont a közgazdasági ügyosztály vezetőjének bünlajstromában s az e téren elkövetett mulasztásai egymagukban elegendők arra, hogy eltávolittassék ennek az ügyosztálynak az éléről. A mentőakciókból azt látjuk, hogy az nem könnyü feladat. Az urakat nehezen lehet levakarni a székről, amelyen elhelyezkedtek. Pedig Purébl urnak nincs is sok oka arra, hogy állásához ragaszkodjék. Havi hat millió nyugdij illeti meg, ami elég jelentős összeg, ha az embernek meg se kell azt szolgálni. Persze, tiz millió még több és azt se kell megszolgálni. Mennyivel különb legények voltak azok, akiket a kurzus máról-holnapra kitett a városházáról. Déri Ferenc, Vita Emil, Kemény Géza! Mennyi tudás, mennyi hozzáértés! És mégis szó nélkül hagyták ott helyüket. Ha a kurzus kreaturái hozzáértést nem tanultak elődeiktől, legalább egy kis önérzetet tanultak volna tőlük. De hát az önérzet a tehetségesek erénye. És akiben nincs tehetség, mire legyen az önérzetes? ...

Események

A költői igazságszolgáltatás. Csilléri András nem először támadott és nem először bánta meg a támadást, amelyet ezuttal természetesen Zilahi Kissék érdekében inditott meg. A támadás sablónos volt, annál jelentősebb azonban az a visszaverés, amelyben Ripka Ferenc kormánybiztos részesitette. Végre kimondták a szót, amit mindenki érzett, de amely mégsem talált eddig kifejezésre. Ripka Ferenc megmagyarázta Csilléri̇eknek azt, amit régen tudunk, hogy Zilahi Kiss és társai sohasem kerültek volna elő a bürokrácia homályos mellékfolyosóiról, ha véletlenül nincs ellenforradalom. Igenis, a véletlen szerencse vetette felszinre őket és miután most a kurzus napja leáldozóban van, az ő véletlen szerencséjük sem tarthat örökké. Pedig a belügyminiszter rendelete nem személyi szempontokat vesz figyelembe, nem politizált, hanem egyszerüen a fölösleges harmadik alpolgármesteri állást szüntette meg és a rangban legfiatalabb tanácsnokokat küldi nyugdijba. Hogy azután ezuttal a költői igazságszolgáltatás teljes mértékben érvényesül, az megint csak a véletlen szerencse érdeme.

Elkészült az uj lóversenytér. Megvalósult a lóversenysport régi álma: megnyitották az uj lóversenyteret és ezzel lezárult tizenkét év munkája. Ez a munka igen sulyos feladatok elé állitotta a Magyar Lovaregyletet, de gróf Csekonics Gyula átgázolt azokon az akadályokon, amelyeket a háboru és annak gazdasági következményei gördítettek a terv megvalósulása elé. Az uj lóversenytér elkészült s egyik legbámulatraméltóbb látványossága a fővárosnak. A hatalmas alkotás nemcsak Csekonics gróf nevéhez füződik, hanem Ereky Károlyéhoz is, aki az Épitőrészvénytársaság erejét állitotta a nagy terv szolgálatába. Ami magát az épitkezést illeti, az Wellisch Andor müépitész kiváló művészetét dicséri. A Wellisch-családnak kiváló érdemei vannak Budapest fejlődése körül és Wellisch Andor csak gazdagította ezeket az érdemeket azokkal az alkotásokkal, amelyek az uj lóversenytéren bámulatba ejtik a közönséget. A sikerből tekintélyes rész illeti meg Tibor Róbert vezérigazgatót és Bauer Aladárt, akik lehetővé tették, hogy a mai sulyos gazdasági viszonyok mellett rendelkezésre álljon az a sok milliárdos tőke, amelyre az uj lóversenytér megvalósitásához szükség volt. A nagyszerü alkotásnak és a megnyitó ünnepségnek nem nagy szépséghibája, hogy a főváros a megnyitóra nem küldte el képviselőjét. Nem küldte el azért, mert a Lóversenyegylet meg sem hivta a fővárost. Hogy mi ennek a mellőzésnek az oka? A Lóversenyegylet szándékosan éreztetni akarta a fővárossal, hogy nem talál összekötőkapcsot a fővárossal, tehát nem érzi magát kötelezettnek az udvariassági szabályok betartására. A főváros egyetlen lépéssel nem támogatta a Lóversenyegyletet abban az emberfeletti munkában, amelynek eredménye az uj lóversenytér. Minden segitség nélkül készült el Európa legszebb lóversenytere, amely disze a fővárosnak és olyan nagyszabásu attrakciója, amely az ideigeneket messze földről is közibénk fogja csőditeni. És amikor Budapest egy ilyen attrakcióval gazdagodik, a főváros még arról sem gondoskodik, hogy megfelelő közlekedési eszközökkel lehetővé tegye a közönség részére a lóversenytér kényelmes elérését. Ez a mulasztás sulyos bün nemcsak a Lóversenyegylettel szemben, de még inkább bün a főváros közlekedési vállalatának érdekei ellen is. A dolog nem lep meg, hisz nem ez az első bűne a kurzusnak és mellékhajtásának.

Hatóságilag ellenőrzik a kávéházak és vendéglők konyháinak tisztántartását. Az utóbbi hetekben számos panasz érkezett a kerületi elöljáróságokra a vendéglői és kávéházi konyhák és a felszolgálás tisztátalansága miatt. Sok esetben megtörtént, hogy a vendég a lábas fenekéről felpattogott zománcot talált az ételében. Kifogásolták többen a kávéházi csészék és poharak tisztaságát is. Akadt olyan vendéglő, ahol a söntésben rozsdás edénnyel mérték a bort, vagy a pálinkát. A kerületi elöljáróságokon felvett panaszok alapján nemrégiben általános razzia volt a kerületi tisztiorvosok vezetésével. Az energikus akció meglepő eredménnyel végződött. Majdnem valamennyi étterem konyhájában találtak olyan edényt, melyről már alaposan lepattogott a zománc. Sokan nem is tudják, hogy ezek az apró zománcszemecskék mennyi veszélyt hozhatnak a gyanutlan étkezőre. A vakbélgyulladásnak is egyik legbiztosabb okozója. Legtöbb baj van természetesen az ugynevezett kiskorcsmákkal és kifőzésekkel. Ellenőrizték a kávéházi csésze- és pohármosást is. Ugyanis a pohárból naponként 8—10 vendég is fogyaszt. Itt forró vizzel kell öblíteni. A VIII. kerületben 21, a VII kerületben 38 esetben állapitottak meg tisztaságellenes szabálytalanságot. Ezeket a vendéglősöket és kávésokat szigoruan büntetik, nem egyszer 2—3 millióra. Visszaesésnél már nyolcnapi elzárás következik. A rozsdás edényt és a feltörtzománcu lábasokat természetesen elkobozzák.

Ötszázkoronás számolócédulák. A közvetett adók megint megszaporodtak: mindenki, aki ezután a főváros második kerületében vásárol valamit, a vásárolt áru értékén felül ötszáz koronát fizet a számolócéduláért, amelyen a kereskedő a vásárolt áru értékét összeszámolta. Igy akaria ezt a második kerület elöljárója, aki már megtette erre vonatkozó előterjesztését, amelyet a belügyminiszter és a közoktatásügyi miniszter már jóvá is hagytak. Nem kicsinyeljük le a testnevelés jelentőségét s kész örömmel tapsolnánk annak, ha a II-ik kerületi Leventeegyesület anyagi támogatására olyan adókat vetnének ki, amelyek nem a kenyérfogyasztást s nem a közszükségleti cikkeket drágitják meg. De nem tudunk belenyugodni abba, hogy akár kereskedőket, akár fogyasztókat terheljenek meg ilyen adóval. Ennek a megadóztatásnak az lesz a következménye, hogy a második kerületi fogyasztó átmegy egy másik kerületbe, ahol nem kell ötszáz koronát fizetnie a számolócéduláért. Ez a második kerületi kereskedő sulyos megkárosodását jelenti. Mert vagy nem kalkulálja bele az árakba a számolócédulát s ez esetben az ötszáz korona őt terheli: vagy pedig belekalkulálja s ez esetben a fogyasztó elkerüli az üzletét s odamegy vásárolni, ahol adómentesen kapja az árut. Budapest amugy is Európa legdrágább városa és Budapesten az ipar és kereskedelem amugyis sokkal válságosabb helyzetben van, semhogy ilyen teherpróbákat kibirion. Az ifjuság edzése fontos nemzeti érdek, de az ifjuságot ugy edzeni, hogy a kereskedelmet lesorvasztjuk, igen elhibázott politika.

Közgazdasági közlemények

TŐZSDEI HIRADÓ állandó mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

A Fabank Rt. igazgatósága elhatározta, hogy az ez évi közgyülésnek 1·176,598.102.20 K tiszta nyereségből részvényenként 300 K (150%) osztalék kifizetését fogja javasolni.

Az Általános Kőszénbánya Rt. közgyülése. A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat május 9-én tartotta XXXIII. rendes évi közgyülését Berzeviczy Albert dr. titkos tanácsos elnöklésével. Az igazgatóság évi jelentésében mély kegyelettel és elismeréssel adózik a vállalat nemrégiben elhunyt nagynevü alelnöke, Ullmann Adolf báró nemes emlékezetének. A közgyülés egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság jelentését és jóváhagyta az évi zárszámadást, valamint a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, amelynek értelmében az 1924. évi osztalékszelvény május 11-től kezdődőleg 175.000 koronával fog a szokásos helyeken

beváltatni. Az igazgatóságba beválasztattak: Kovács Géza, Renéville Henrik gróf és Rotter Márk. A közgyülést követő igazgatósági ülésben elnökké Berzeviczy Albert dr.-t, alelnökökké Bisteghi Rudolfot és Vida Jenő vezérigazgatót választották meg.

Az Urikány—Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt. május hó 9-én tartott közgyülése az 1924. üzletévi osztalékot részvényenként 100.000 koronában állapitotta meg. Az 5000 korona névértékü részvények 34. számu szelvénye május hó 11-től kezdve a Magyar Általános Hitelbanknál kerül beváltásra.

A Phöbus Villamos Vállalatok Rt. igazgatósága az ez év május 16-ára egybehivott közgyülésnek (az előző évi 1000 K-val szemben) részvényenként 4000 korona osztalék kifizetését javasolja.

A Budapest—Ujpest—Rákospalotai Villamos Közuti Vasut Részvénytársaság május 11-én tartotta évi rendes közgyülését a társaság elnöke, Folkusházy Lajos elnöklésével. A közgyülés, melyen a részvényesek nagy számban jelentek meg, egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság jelentését és megállapitotta a mérleget s a megtartott szavazás utján egyhangulag megadta az igazgatóságnak a felmentést. Perczel György dr. ügyvivő-igazgató a közgyülés elé terjesztette a BUR-vasut üzemének vitelére a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársasággal kötendő megállapodást. A kisebbségi részvényesek nevében Lévy Béla dr. részvényes szólalt fel és az üzemviteli megállapodást, minthogy az a BUR-vasut részvényeseinek érdekei szempontjából kielégitő, a közgyülésnek elfogadásra ajánlotta.

Nem lehet többé indolens

Budapest polgársága a város ügyeivel szemben

A XV. választókerületi polgári párt vasárnap délelőtt tartotta nagygyülését az Edison-mozgó helyiségében, amelyet Soltész Adolf dr. társelnök nyitott meg. A polgári pártban — mondotta — három párt egyesült. A községi párt, melyet Ripka-pártnak neveznek, a Fővárosi Sztbadelvü Párt, melynek utjai az országos politikában igaz, eltérnek a Ripka-párt utjaitól, de a főváros nagy céljaiban teljesen megegyeznek, és a Nemzeti Demokrata Párt. A pártnak célja a régi Budapest ujjáteremtése, Budapest ujjáteremtése Nagy-Magyarország ujjáteremtését jelenti. Nagyon fontos, hogy milyen lesz a törvényhatóság, mert

innen fog kiindulni a mozgalom az igazságtalan elnyomás ellen.

A törvényhatóságból fog kiindulni a mozgalom a numerus clausus ellen. A főváros legyen Magyarország szive, akarata, izomrendszere, kemény karja, amely pusztit, ahol kell, és alkot, ahol kell.

Utána dr. Juba Adolf egy. m. tanár a párt egészségügyi törekvéseiről beszélt.

Kovács Hermann nagykereskedő rámutatott arra, hogy a kerület két másik szélsőséges listáján mind idegen emberek nevei szerepelnek. Kérdi, vajjon

ezek az idegen emberek fogják-e szolgálni tudni a kerület polgárainak érdekeit?

Béla Henrik volt országgyülési képviselő bevallja, hogy a régi feilődő nagy Budapestnek indolens polgára volt. Nem avatkozott bele a főváros ügyeibe, mert meg volt elégedve. Most azonban látja, hogy baj van s

a törvényhatóság az ország és a nemzet érdekei ellen működik.

Most cselekedni kell. A választás megadja az alkotmányos és törvényes módot a polgárságnak arra, hogy cselekedjen. A főváros és az ország sorsa a polgárság kezébe van letéve. A polgárságon mulik, hogy türi-e tovább, hogy érdekei a szélsőségek labdajátéka legyen.

Dr. Brügler Bertalan ügyvéd fejtegette ezután, hogy az országban vezető osztály csak a polgárság lehet.

Snellzider keresztények,

akiket a forradalom dobott a kereszt tövébe

Lehetetlen, hogy az agrárius Magyarország fővárosa a legdrágább a világon

A Községi Polgári Ripka Párt hétfőn este két népes gyülést tartott a fővárosban. Este 8 órakor a Rákóczi-uti Mátyás király-kávéházban gyült össze a XVII. választókerület polgársága, amely gyülésen megjelent dr. Ripka Ferenc kormánybiztos és dr. Gaál Endre nemzetgyülési képviselő is. A gyülést Glück Frigyes kormányfőtanácsos nyitotta meg.

Dr. Ripka Ferenc kormánybiztos emlékeztet ezután szólásra. A mai szomoru időkben is adott a Gondviselés egy embert Magyarországnak: Bethlen István személyében (Nagy taps és éljenzés), aki megkezdte már is az ujjáépités munkáját. Budapest népének az a kötelessége, hogy ebben az épitő munkában kivegye azt a részt, amely reá esik. Ezután rámutat arra, hogy

a szélsőség igéreteiben bizni nem lehet, mert egyiket sem az őszinte érzések vezetik.

Az egyiket a bosszu érzése, a másikat a hatalom megtartása vezeti. Ha az uj törvényhatóságban ezek a szélsőségek csapnak össze, akkor alkotó munkát nem lehet várni. A főváros lakosságát a napi élet kérdései érdeklik, amilyenek a jó és olcsó közélelmezés, a tiszta kórházak, jó iskolák, ahol vallásos és hazafias szellemben nevelik a gyermekeket az életnek és nem politikai csirákat ültetnek a gyermekek lelkébe. Lehetetlen állapot az, hogy

az agrár Magyarország fővárosában az élelem az egész világon a legdrágább legyen.

Rámutat a lakásinség kérdésére is, melyet elsősorban kell a jövőben a törvényhatóságnak megoldani, majd a rokkant-kérdést említi, amely a társadalom egyik legégetőbb sebe.

Visszautasitja azt a vádat, amelyben egyik oldalról Wolffékkal, a másik oldalról Vázsonyiékkal való paktálással illetik.

Egyik oldalon sem paktált és nem fog paktálni soha,

hanem megy azon a becsületes uton, amelyet maga elé kitüzött. Nem politikus, nem akarja az embereket hangzatos jelszavakkal meggyőzni, csak azt mondja, hogy azt a programmot, amelyet maga elé tüzött, becsülettel akarja végrehajtani.

A kormánybiztos beszédét dörgő tapssal és éljenzéssel fogadták. Ezután Gaál Endre nemzetgyülési képviselő beszélt.

Glück Frigyes zárószavaival ért véget a lelkes gyülés, ahonnan a vezérférfiak ezután a Dobozi-utcai Lissauer-kávéházba mentek át, ahol a XVIII. választókerület Községi Polgári Pártja tartott gyülést.

Csécsi Nagy Miklós elnök megnyitó szavai után dr. Ripka Ferenc kormánybiztos szólalt fel és emelkedett szavakkal hivta fel a polgárságot a párt programmjának megszivlelésére. Hangoztatja, hogy mindenkor hivő keresztény volt, azonban

nem azonos a snellzieder-keresztényekkel, akiket a forradalom dobott a kereszt tövébe

és akik most rágják a keresztet, mert abból akarnak megélni. Felhivja a választók figyelmét a jobboldalon mutatkozó sváb irredentára, amely veszedelmet rejt magában az egész Magyarországra nézve, mert ennek a városnak a sorsához van füzve az ország sorsa is. A főváros sorsának jobbraforditásához, egy boldogabb Budapest megteremtéséhez kéri a polgárok egységes támogatását.

A kormánybiztost lelkesen ünnepelte a kávéházat zsufolásig metöltő tömeg. Ezután Bársony Elemér szólalt fel, majd Csécsi Nagy Miklós zárószavaival ért véget a gyülés.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikla Pál.)

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR.
MÜSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 **BUDAPEST** IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radlofot :: A magyaróvári iparelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) Telefon: József 104—25

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

FACK PÁL
vasáru-, épület és butorvasalás, szerszám-, házi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06.
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. Tel.: J. 29-66.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Önáruk. TELEFON: J. 8-47.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők
szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTÖDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

MICHELN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 május 20. — 20. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Áldozócsütörtökön

az urnák elé járul Budapest népe és szombaton már ki is hirdetik a budapesti törvényhatósági választások eredményét. Valósággal ünnepélyes pillanat lesz, mert történelmi jelentősége van ennek a választásnak. Örömmel kell megállapitani, hogy Budapest választóközönsége soha nem látott érdeklődéssel viseltetik végre egyszer Budapest sorsa iránt. Furcsán hangzik, de ezt az érdeklődést annak a rosszemlékü rezsimnek köszönhetjük, amely Wolff Károly nevéhez füződik és amelynek ebben az órában már meg is húzták a lélekharangját. Nem indulunk a választási küzdelembe hangos örömmel és nem sugárzik arcunkról a tökéletes boldogság, mert nem táplálunk a magunk ügye iránt, amely azonos a bölcs mérséklettel, tulzó reményeket, de nem is vagyunk vigasztalanok, mert a legnagyobb rosszról, a reakciótól, a reakció, a sötétség és a gyülölet uralmától feltétlenül biztosan és gyökeresen meg fog szabaditani Áldozócsütörtök napja.

Távol áll tőlünk, hogy próféciákba bocsátkozzunk. De lehetetlen, hogy az átok, amely öt évig ült ezen a városon, el ne szállion felőlünk. Merő képtelenség, hogy az a rezsim, amely annyi fájdalmat, elkeseredést és gyötrelmet váltott ki ennek a városnak a lakosságából, még egyszer uralomra juthasson. A jobboldali szélsőség — ezt már ma elmondhatjuk — az áldozócsütörtöki választáson megbukott és ellenzékbe szorult. Számolni kell azonban komolyan azzal, hogy a közgyülési terem legnagyobbmezőjét, a baloldali szélső pártok blokkja foglalja el. Kizártnak kell tartani, hogy ez a baloldali blokk abszolut többséghez jusson. Ettől nagyon messze van és bármennyire nem helyeseljük is irányzatukat, egy pillanatig sem tételezhetjük fel róluk azt, hogy elveiket, létüket, választóközönségük imperativ parancsát megtagadva, a joboldali szélsőségnek nyujtsák kezüket azért, hogy az igazi destrukció koalicióját összehozva, uralomra jussanak. Ez volna a legnagyobb katasztrófa, amelytől azonban nekik maguknak kell visszariadniok és irtózniók.

A mérsékelt pártok, támogatva a kinevezett és hivatalos tagok által, feltétlenül nagyon szép pártcsoportot tudnak majd kiállitani és hinni kell benne, hogy az az alkotó munka, az a békés szándék, az a kiegyenlitő törekvés, amelyet ez a pártcsoport zászlójára irt, magához fogja vonzani a közgyülési terem legértékesebb elemeit, akik nem akarják kiszolgáltatni Budapestet mégegyszer annak az uralomnak, amely egyszer már megszülte a kommunizmust. A közgyülési teremben igenis ott kell lennie a szociáldemokrácia képviselőinek, de elképzelhetetlen, hogy azok az értékes elemek, amelyek a választási harcra talán taktikai okokból, talán meggondolatlanul szövetkeztek, a város ügyeinek intézéseiben is az ő járszalagjukon haladjanak.

Budapest lakossága talán némileg hibázni fog a választásoknál, amint hogy hibáztak azok is, akik a tömegeknél sokkal tapasztaltabbak, mert hiszen hosszu politikai mult áll mögöttük és mégis elmulasztották, hogy a választások előtt kiépitsék az egységes polgári frontot. Budapest népe tévedhet a választásokon, mert érzelmeit követi, mert a mult csillogó nevei vonzzák, de csakhamar kacenjamerre ébred. Nem fog a közgyülés háromszor összeülni és Budapest választóközönsége látni fogja, hogy csak egy ut, egy irány lehet az, amely politikamentesen akar a Városházán kormányozni: az, amely a békét, a szeretetet és a munkát hirdeti.

Elmondták már a választási küzdelemben, hogy a mérsékelt pártok lesznek a közgyülési teremben a mérleg nyelve. A középpártok nélkül — ez már előrelátható eredménye lesz a választásoknak — dönteni a közgyülési teremben sem jobbra, sem balra nem lehet. Nagyon kényelmes vezető- és kormányzó-szerep ez, de mi hiszünk benne, hogy mihelyt össze fog ülni a közgyülés, egészen más, sokkal jelentősebb és sulyosabb módon fog kialakulni a helyzet. A választások előtt elbukott a nagy gondolat, a választások eredménye azonban kötelező erővel követeli minden jószándéku és becsületes politikustól, hogy egész energiájának latbavetésével, ha kell, egyéni és pártáldozatok árán is álljon oda azok közé, akik ki akarják és ki fogják épiteni a szélsőségektől mentes, egységes polgári frontot.

Ennek el kell következnie, mert enélkül egészen hihetetlen, hogy az uj törvényhatóság munkaképes legyen. De a legeslegutolsó órában Budapest polgársága maga is lendithet ezen az ügyön. Az ünnepi hangulat, amelyben Budapest polgársága az urnák elé fog járulni, eltsen gondolkodóba mindenkit. Ébredjen tudatára mindenki annak, hogy ő polgár és neki polgári érdekeket kell védenie. Vessen számadást és tudja meg, hogy a polgárság ezen a választáson nem fogja elveszíteni egyetlen, bármerre orientálódó értékes vezérét sem. Aki érték, mindenki ott fog ülni a város parlamentjében, de vigyázzanak, hogy néhány, a multban becsületes eszközökkel népszerüségre szert tett név subája alatt be ne vonulhasson a Városházára a demagógia és az a mentalitás, amely 1918-ban véresen megbosszulta magát.

A választások előestéjén mégegyszer harsányan oda kell kiáltanunk Budapest polgárságának, hogy nem szabad elárulni polgári mivoltát és meg kell szabaditani a Városházát nemcsak a gyülölet és a reakció uralmától, de minden néven nevezendő politikától is, hogy Áldozócsütörtök után oda a béke, a szeretet és a munka vonulhasson be.

Uralomra kerülnek a mérsékelt pártok

Ha az ajánlók számának megfelelően oszlanak meg a mandátumok, akkor az uj közgyülésen 51 Ripka-párti, 19 szabadelvü, 102 blokkbeli és 78 Wolff-párti városatya lesz

Az ajánlók száma természetszerüen nem sokat számit, mert azok is, akik valamely pártot ajánlanak, titkos szavazással mégis csak oda szavaznak, ahova nekik jólesik. Egészen kétségtelen például, hogy a jobboldalon nem minden terror nélkül gyüjtötték össze az aláirásokat és nagyon sokan azok közül, akik az iveket aláirták, egészen másként fognak szavazni. Hasonlóképen áll ez a munkásságra is, ahol a szociáldemokrata párt ismert eszközeivel minden ugynevezett szervezett munkást aláiratott az ajánlási ivekre. Mégis nagyon sok lesz a munkások között, akik mikor kézbe kapják a szavazási ivet, meg fogják gondolni, hogy azokra adják-e voksukat, akik egyszer már vörösre festették a városházát. Mégsem érdektelen az ajánlók száma alapján némi hozzávetőleges kalkulációba bocsátkozni és objektiv módon jósolni. Nagyon jól tudjuk, sőt reméljük is, hogy a választások a mérsékelt pártok számára kellemes meglepetéseket fognak hozni, mégis megkisérelijük ezeket az inkább kabalisztikus számitásokat.

Akik már megválasztott városatyáknak érezhetik magukat

Mindenekelőtt vannak olyanok a városatyajelöltek között, akik az ajánlási ivek tanusága szerint máris teljes joggal városatyáknak érezhetik magukat. Nem érdektelen rövid szemleutat tenni eme szerencséseknek mondható jelöltek között. Választókerületenként haladva, körülbelül a következők azok, akik immár akár városházi szüzbeszédükre készülhetnek:

I. választókerület:

A választók száma itt 8979, akik tizennégy városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 641 szavazat szükséges. Ezen az alapon megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Zelliger Vilmos dr. és Baranszky Gyula dr.;

a Demokratikus Blokk programmjával: Szilágyi Lajos;

a Wolff-párt programmjával: Wolff Károly, Joanovich Pál és Szigeti János.

II. választókerület:

A választók száma itt 11396, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1139 szavazat kell. Igy aztán megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Becsey Antal;

a Demokratikus Blokk programmjával: Fényes László;

a Wolff-párt programmjával: Platthy György és Bénárd Ágoston.

III. választókerület:

A választók száma itt 11994, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1199 szavazat szükséges. Megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Ziegler Géza;

a Demokratikus Blokk programmjával: Benedek János;

a Wolff-párt programmjával: Perczel Béla és Lipthay Lajos.

IV. választókerület:

A választók száma itt 17845, akik tizennégy városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1276 szavazat szükséges. Megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Kozma Jenő dr., Kollár Lajos és Alpár Ignác;

a Demokratikus Blokk programmjával: Bárczy István;

a Wolff-párt programmjával: Ernst Sándor és Sármezey Endre.

V. választókerület:

A választók száma itt 14346, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1434 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Andréka Károly;

a Demokratikus Blokk programmjával: Büchler József és Vörösváry Miklós dr.;

a Wolff-párt programmjával: Botzenhardt János és Kontra Aladár.

VI. választókerület:

A választók száma itt 9786, akik tizenhat városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez mindössze 611 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Belvárosi Szabadelvü Párt programmjával: Gaár Vilmos és Holczer Sándor;

a Demokratikus Blokk programmjával: Posta Sándor dr. és Kertész Vilmos;

a Wolff-párt programmjával: Friedrich István, Raffay Sándor és Frühwirth Mátyás.

VII. választókerület:

A választók száma itt 11994, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 999 szavazat szükséges. Máris városatyáknak tekinthetők:

a Fővárosi Szabadelvü Párt programmjával: Sándor Pál és Glückstahl Samu;

a Demokratikus Blokk programmjával: Baracs Marcel és Erdősi Antal;

a Wolff-párt programmjával: Lázár Ferenc dr.

VIII. választókerület:

A választók száma itt 12775, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1064 szavazatra van szükség. Megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Sabadelvü Párt programmjával: Stern Sándor;

a Demokratikus Blokk programmjával: Gál Jenő dr., Schröder Ferenc és Gyürey Rudolf;

a Wolff-párt programmjával: Liszka Árpád dr.

IX. választókerület:

A választók száma itt 10862, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 905 szavazat szükséges. Megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Füzessséry Zoltán dr.;

a Demokratikus Blokk programmjával: Vázsonyi Vilmos dr., Balkányi Kálmán és Kiss Jenő;

a Wolff-párt programmjával: Szakáll Antal.

X. választókerület:

A választók száma itt 12296, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1024 szavazat szükséges. Megválasztott városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Radocza János;

a Demokratikus Blokk programmjával: Bródy Ernő, Deutsch Jenő és Feleky Géza dr.;

a Wolff-párt programmjával: Tauffer Gábor dr.

XI. választókerület:

A választók száma itt 11914, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1191 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Bayer Antal;

a Demokratikus Blokk programmjával: Kakujay Károly és Biró Dezső;

a Wolff-párt programmjával: Mihalkovics Zsigmond.

XII. választókerület:

A választók száma itt 12581, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1258 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Szabadelvü Párt programmjával: Ullmann Gyula;

a Demokratikus Blokk programmjával: Peyer Károly, Nagy Vince és Szepesi Albert;

a Wolff-párt programmjával: Homonnay Tivadar.

XIII. választókerület:

A választók száma itt 10067, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 838 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Szabadelvü Párt programmjával: Ugron Gábor;

a Demokratikus Blokk programmjával: Bárczy István, Ehrlich G. Gusztáv, Pászty Károly és Lédermann Mór;

a Wolff-párt programmjával: Milotay István.

XIV. választókerület:

A választók száma itt 11267, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 938 szavazatra van szükség. Városatyáknak tekinthetők:

a Szabadelvü Párt programmjával: Nessi Gyula;

a Demokratikus Blokk programmjával: Fábián Béla, Déri Ferenc, Gál Benő és Magyar Miklós;

a Wolff-párt programmjával: dr. Karch Kristóf.

XV. választókerület:

A választók száma itt 13789, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1378 szavazatra van szükség. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Battenberg Lajos;

a Demokratikus Blokk programmjával: Propper Sándor és Kiss Ferenc;

a Wolff-párt programmjával: Tabódy Tibor és Halász Pál dr.

XVI. választókerület:

A választók száma itt 17204, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1720 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Lipták Pál dr.;

a Demokratikus Blokk programmjával: Vanczák János és Benedek Dezső;

a Wolff-párt programmjával: Petrovácz Gyula és Pálffy József.

XVII. választókerület:

A választók száma itt 10328, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 860 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka--párt programmjával: Glück Frigyes és Gaál Endre;

a Demokratikus Blokk programmjával: Hajdu Marcel és Martos Jenő;

a Wolff-párt programmjával Müller Antal és özv. Dirner Gusztávné.

XVIII. választókerület:

A választók száma itt 19090, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1909 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Csécsi Nagy Miklós;

a Demokratikus Blokk programmjával: Peidl Gyula és Zsombor Géza;

a Wolff-párt programmjával: Csilléri András.

XIX. választókerület:

A választók száma itt 14839, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1483 szavazat szükséges. Városatyáknak tekintendők:

a Ripka-párt programmjával: Schmidt Richárd;

a Demokratikus Blokk programmjával: Györky Imre dr.;

a Wolff-párt programmjával: Szabó József.

XX. választókerület:

A választók száma itt 13056, akik tizenkét városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1088 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Demokratikus Blokk programmjával: Pakots József és Révész Zsigmond;

a Wolff-párt programmjával: Eckhardt Tibor, Verebély Jenő dr. és Cseh Jenő.

XXI. választókerület:

A választók száma itt 16,935, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1693 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Ereky Károly;

a Demokratikus Blokk programmjával: Révész Mihály és Keönch Boldizsár;

a Wolff-párt programmjával: Buday Dezső és Usetty Béla.

XXII. választókerület.

A választók száma itt 16379, akik tiz városatyát választanak és igy egy mandátum elnyeréséhez 1637 szavazat szükséges. Városatyáknak tekinthetők:

a Ripka-párt programmjával: Sajó János;

a Demokratikus Blokk programmjával: Farkas István és Haller Károly;

a Wolff-párt programmjával: Valnicsek Béla dr. és Semann Mihály.

Milyen eredmény várható az ajánlók számából következtetve?

Mint cikkünk elején emlitettük, az ajánlók száma legkevésbbé sem lehet mértéke annak, hogy az egyes pártok az egyes kerületekben milyen kilátásokkal indulnak az urna elé. Mégis érdekes az a statisztika, amelyet választókerületek szerint valósággal pesszimisztikus számitás alapján állitottuk össze:

	Ripka-párt	Szab.-elvü-párt	Blokk	Wolff-párt
I. választókerület	5	—	3	6
II. „	4	—	2	4
III. „	4	—	2	4
IV. „	7	—	3	4
V. „	3	—	4	3
VI. „	—	5	5	6
VII. „	—	4	5	3
VIII. „	—	3	7	2
IX. „	3	—	7	2
X. „	3	—	7	2
XI. „	2	—	5	3
XII. „	—	2	5	3
XIII. „	—	2	8	2
XIV. „	—	3	6	3
XV. „	2	—	5	3
XVI. „	2	—	5	3
XVII. „	4	—	3	5
XVIII. „	3	—	5	2
XIX. „	3	—	4	3
XX. „	—	—	5	7
XXI. „	3	—	3	4
XXII. „	3	—	3	4
Összesen:	51	19	102	78

Ez a pesszimisztikus számitás is azt jelenti, hogy

a Ripka-párt a Fővárosi Szabadelvü Párttal, valamint a kinevezett és hivatalbeli tagokkal együtt 120 főből álló csoportot tud alkotni, amely csoport az összes elképzelhető közgyülési blokkok között a legnagyobb lesz.

Természetesen nem jelenti azt, hogy a pártcsoport abszolut többsége lenne a közgyülésnek, de kétségtelen az, hogy minden kérdésben ennek a csoportnak a kezében lesz a döntő szó, sőt erkölcsi alapja is lesz ennek, mert hiszen ez a csoport nagyobb lesz, mint a demokratikus blokk, vagy Wolffék csoportja külön-külön.

Reménykedések

Elmult a szónoklatok ideje, előre a tettekkel

Az ajkak elnémultak, kimerülten liheg a gyülölködés, pihenőt tart a becsületrablás, rágalmazás, vádaskodás és piszkolódás. Mert a felvonulás, amely a községi választásokat megelőzte, az emberi gyarlóságoknak ebből a tobzódásából állott. Bünlajstromokat vágtak egymás fejéhez s e néhány hét alatt Budapest minden polgárának az volt az érzése, hogy ebben a városban csupa megrögzött bünös, csupa megátalkodott gonosztevő lakik.

Ebben a kavargó iszapban

üdülést kináló szigetként állott a Községi Polgári Párt,

amely sohasem nyult a gyalázkodás fegyveréhez s egyetlen szóval sem akarta még sötétebbé, vigasztalanabbá tenni a fővárosi állapotokat, mint amilyenek valóban. Nem élősködött a multak hibáin, nem kovácsolt tőkét a mások bűneiből. Nem a mult,

hanem a jövő felé irányitotta a közönség tekintetét,

nem arról szavalt, hogy milyen volt, hanem arról beszélt, hogy milyen legyen, milyennek kell lenni a jövő Budapestnek.

Ezt az eljövendő korszakot Ripka Ferenc csaknem kétszáz beszédben ecsetelte.

Ezekben a beszédekben nem pályázott szónoki sikerekre. Nem akart tulszárnyalni senkit retorikai csodatettekben, nem akart ötletesnek, szellemesnek, kiváló debatternek látszani. A gyönyörü szónoklatok sokszor, sőt talán a legtöbbször arra valók, hogy a szónokok kendőzzék rossz szándékaikat, alattomos céljaikat és szép szavakkal vesztegessék meg az elméket, hogy tettestársak legyenek valamely káros cselekedetben. A tiszta szándék, nemes törekvés, nem mesterkedik ilyenekben.

Budapestnek ma különben is inkább van szüksége szép tettekre, mint remek szónoklatokra

és Ripka Ferenc a tettek embere lévén, nem frázisokkal, de megvalósitható igéretekkel, messzehaló reformtervekkel igyekezett megnöveszteni a maga táborát.

Budapestnek sosem volt annyira szüksége a tettek emberére, mint most. A gyülölködés megrágta reményeink vetését s Budapest megváltója nem az lesz, aki a legnagyogóbb szónoklatokkal gyönyörködteti, hanem aki elvezeti az igéretnek ama földjére, amelyet ezek a ragyogó szónoki tehetségek csak mutogattak neki, de közelebb nem vezették hozzá. Igen, Budapest megmaradt az igéret földjének, megmaradt annak ellenére, hogy álapostolok tanyáztak benne. Budapest az évekig tartó garázdálkodás ellenére is valóra válthatja még a hozzáfüzött álmokat,

Budapest minden rombolás és pusztulás ellenére még forrása lehet az ország jóléténck, valamennyiünk boldogságának.

Ehhez csak egy dolog szükséges: megkellszünni a gyülölködésnek, amely mint a sivatagok számumja, elsorvasztotta az életerőket, kiszáritotta a forrásokat, amelyekből a munkakedve és az alkotás vágya táplálkozik. Hisszük, hogy a Községi Polgári Párt friss, éltető levegőt visz a városházára, amelytől megsokasodnak az egészséges vérsejtek és lendületet kap a vérkeringés. Az engeszteléksnység szellemét viszi magával az a párt, az engeszteléksnységet és békét, amelynek szelid hangja oly markánsan jellemezte a kormánybiztos minden beszédjét. Ezek a beszédek megértésre találtak a polgárság széles rétegeiben, tehát kell, hogy megértésre találjanak a városházán is.

E pillanatban kétséges még, hogy a választások mit hoznak. De bármit eredményezzenek, nem tudunk lemondani a reményről, hogy a megértés szelleme és az alkotó munka akarása utat tör magának és diadalmaskodni fog. Lehetetlen, hogy a gyülölködés keserü mámorából ne legyen kijózanodás,

lehetetlen, hogy a politikai szenvedélyek orgiáiban felforduljon Budapest,

mint valami külvárosi csapszék, amelyben felelőtlen legények duhajkodnak. Ez a tobzódás évek óta tart, legfőbb ideje, hogy bekövetkezzék a kijózanodás. És ha ennek a kijózanodásnak folyamata megindul attól a szellemtől, amelyet Ripka Ferenc pártja fog a városházán képviselni, ugy nem kételkedünk benne, hogy azok, akik ellenfelek, vagy ellenségekként állottak sokáig szemben egymással, röstelkedve emlékeznek vissza az orgiák csunya óráira, menekülni igyekszenek ezeknek az óráknak még az emlékétől is,

a bünbánattól unszolva kezet fognak egymással,

hogy jóvátegyék hibáikat és a közös nagy és alkotó munkára szövetkezzenek, amely Budapestet még szebbé, hatalmasabbá felépitse.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Vester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Ford személy- és teherautók FORDSON TRAKTOROK, GAZDASÁGI GÉPEK Javitások saját műhelyemben, összes alkatrészek raktáron. **Haltenberger Vilmos** BUDAPEST Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

A miniszterelnök mindenben azonosította magát Ripka kormánybiztos választási beszédeivel

Hogyan szerezheti meg a külföld bizalmát Budapest törvényhatósága

Amikor a választási küzdelem megindult és Ripka Ferenc kibontotta pártja zászlaját, gróf Bethlen István miniszterelnök nagy beszédével kezdődött meg a kampány. Most, hogy a tulajdonképpeni választási hadjárat befejeződött és ezek az órák már csak arra valók, hogy a választók magukbaszállva mérlegeljék a pártok felvonultatott programmjait és elszánják magukat arra, ami a város érdekében legbölcsebb, a választási kampányt ismét gróf Betlhen István beszéde fejezte be. Ez a beszéd a valóságban uj helyzetet nem teremtett. Tulajdonképpen nem más, mint összefoglalása, szankcionálása mindazoknak az elveknek, kijelentéseknek és igéreteknek, amelyek a választási harc alatt a Ripka-párt vezetőférfiai és legelsősorban Ripka Ferenc kormánybiztos szájából elhangzottak.

A miniszterelnök beszédjét a Ripka-párt kerületi elnökeihez intézte és mindenekelőtt megköszönte nekik fáradozásukat, amelyet az ország és a főváros érdekében kifejtettek. Rendkivül érdekes volt a miniszterelnöknek az a kifejezése, hogy ezt a buzgalmat az ország nevében köszöni meg, ami igazolása annak, amit a „Fővárosi Hirlap" hónapokon át hangoztatott és ez az, hogy

a budapesti községi választások meghozhatják Budapest számára a nyugodt, békés, politikamentes fejlődést, de az a plebiscitum, amelyet a főváros polgársága gyakorolni fog, a legteljesebb mértékben éreztetni fogja jótékony hatását az országos politikában is.

Bizonyitja ezt az is, hogy a miniszterelnök sláhuzottan jelentette ki, hogy az a programm, amelyet Ripka Ferenc kormánybiztos képvisel a főváros életében, tökéletesen azonos azzal, amelyet a kormány az országos politikában követ. A baloldalon ujjongva kiáltják felé, hogy ime, megmondtuk: a Ripka-párt tulajdonképpen nem más, mint kormánypárt. Ezen azután csak egészen őszintén csodálkozni lehet, mert nem igen láttunk még olyan kormánybiztost, aki nem annak a kormánynak a politikáját követte, amely őt misszióval bizta meg. De meg Ripka Ferenc kománybiztos minden alkalommal hitvallást is tett a kormány politikája mellett. És ha a baloldalon a miniszterelnök nevezetes mondatából mégis tanulságot kivánnának levonni, talán nem lenne célszerütlen visszaemlékezniök Ripka Ferencnek a választási küzdelemben elmondott számos beszédére, amelyek mindmegannyi a legtisztább liberalizmus és nemes demokrácia kifejezői. Ami Bethlen Istvánnak a Ripka-párti kerületi elnökök előtt elmondott beszédében ezek után nagyfontosságu, az — még a baloldal szempontjából is — az lehet, hogy

a miniszterelnök a legnagyobb határozottsággal azonositotta magát mindazzal, amit Ripka Ferenc kormánybiztos a választási kampány alatt mondott.

Mielőtt a polgárság az urnákhoz járul, nagyon meg kell fontolnia a miniszterelnöknek azt a kijelentését is, hogy a főváros közviszonyai megjavulásának egyik legfőbb feltétele az, hogy a főváros iránt a külföld is visszanyerje bizalmát. Benne van ebben a kijelentésben az a negativum is, hogy a külföld eddig, a forradalmak és a kurzus alatt nem volt bizalommal Budapest iránt. Egyszerüen

el kell tehát könyvelni Wolffféknak ama hirdetett ámitását, hogy nekik sikerült Budapest iránt a külföld bizalmát megszerezni

és Bárczyék „bünös adósságai" kérdésében kielégitő megoldást létrehozni. Ha ez igy lenne, igazán nem kellett volna elmondania Bethlen Istvánnak, hogy egy kommunitás, amely gyülölködést szitva a politikai harcok barátja, kifelé sohasem fog bizalmat kelteni, hanem csak olyan egyesülés, amely ország-világ előtt bemutatja, hogy végre egymással kezet fogva arra törekszik, hogy a főváros ügyeit rendbe hozza.

Ezt kell megfontolniok a választóknak és Bethlen Istvánnak azt a másik intelmét, hogy a közállapotokat csak ugy lehet gyógyitani, ha sikerül minden szélsőséget háttérbe szoritani és ha azok a férfiak, akikben a komoly hazafiság és elszántság megvan arra, hogy politikamentesen szolgálják a főváros ügyét, összefognak mindannyian és háttérbe szoritják a szélsőséges irányaztokat.

Az idegentől az idegenforgalomig

Milyen legyen a pesti portás, a kalauz és a rendőr

Az idegenforgalom emelésének tervét hatalmas lépésekkel vitte közelebb a megvalósuláshoz az a programm, amelyet Ripka Ferenc kormánybiztos adott, amikor hivatalát elfoglalta. Ebben a programmban körvonalazta az idegenforgalom emelésének teendőit s mindaz, ami azóta az idegenforgalom emelése érdekében történt, ennek a programmnak a sarjadmánya. A kormánybiztos programmiával függött össze a balneológusok kongresszusa, különböző érdekcsoportok tanácskozása, a propaganda bizottság megalakulása. Mindez a nagy nyilvánosság előtt folyt le, de szerényen dolgoznak zárt falak között, az irodák és hivatalok homályában is, hogy az idegenforgalmat az ország egyik legjelentősebb gazdasági tényezőjévé fejlesszék. Ennek szükséges volta átment a köztudatba és a gazdasági érzéknek uj irányban való fejlődése kétségkivül Ripka Ferenc fáradságának az eredménye.

Amikor ezt megállapitjuk, korán sem áltatjuk magunkat azzal, hogy mindent elvégeztünk, ami a sikert biztosithatja. A nagy problémákat, amelyeken az idegenforgalom emelése mulik, közelebb vittük a megoldáshoz, de a nagy problémákon kivül vannak megoldásra váró kisebb kérdések is, amelyek nem tojszik ugyan kockára az egész akció sikerét, de kétségkivül hátráltatják, vagy legalább is károsan befolyásolják azt. Mert nem elég az idegent az ország fővárosába csábitani, nem elég annak természeti és egyéb szépségeire a figyelmét felhivni, sőt még ezzel sem tettünk meg mindent, ha olcsó ellátása és kényelme dolgában a legnagyobb körültekintéssel gondoskodtunk. Sokszor aprólékosságokon mulik, hogy az idegen jól érezze magát valamely városban és jelentéktelennek látszó dolgok sokszor elrontják azt, amit a legnagyobb gondossággal felépitettünk. És megforditva: vannak kicsiségek, amelyek elfeledtetik az idegennel a nagyobb kellemetlenségeket és apró figyelmességekért szivesen megbocsátják a nagyobb figyelmetlenséget is. Ilyen kicsiségeknek látszó dolgok Budapesten a szállodai portás, a kalauz és a rendőr.

Az idegen első benyomásait a szálloda portásánál kapja, hisz ez az első ember, akivel érintkezésbe jut. El kell ismerni, hogy a főváros nagyobb szállodáiban a portás semmivel sem marad a nyugati nagyvárosok portásai mögött. Portásaink kifogástalanul beszélik a világnyelveket s ha attól az egy rossz szokástól eltekintünk, hogy tulzottan érezteti az idegennel, hogy a borravalón kivül nincs más jövedelmük, elég alkalmasak arra, hogy az idegenben kellemessé tegyék a megérkezés percét. Ez a kellemes érzés napról napra halványul és a bucsuzásnál már alig van belőle valami. Ez olyan hátránya szállodáinknak, amelyen könnyen segithetnek. Csak azt kellene megmagyarázni az arany paszománytól ékes uraknak, hogy a kötelező előzékenység mindig inkább lefegyverzi az idegent, mint a brutális önzés és egy előkelő modoru portással szemben az idegen feszélyezve érzi magát s ugy véli, hogy ilyen előkelő, pallérozott lelkü urnak nem is adhat kis ajándékot. Igen, az előkelőség nemcsak a portást, de a vendéget is kötelezi és mindig az a portás jár jobban, aki minden idegent oly előkelően kezel, mintha a világ legnagyobb előkelősége lenne.

Sokkal több kifogás emelhető a kalauzok ellen, akik nem borravalóra, de az utazók feledékenységére számitanak s a nagyobb pénzegységekből vagy nem adnak vissza a jegymegváltásakor, hanem felszólitják az utast, hogy menjen velük a végállomásig, ott majd megkapja járandóságát, — vagy pedig egyszerüen elfelejtkeznek az egész dologról s mindaddig nem adják vissza az utasnak járó összeget, mig az nem figyelmezteti őket erre. Budapesten amugy is elég drága az utazás és az idegen méltán csodálkozik a visszakapott összeg után, hogy milyen magas a mi tarifánk. Hát még ha vissza se kap a tizezer koronásból! Ez nem vonatkozik minden kalauzra, de az alól aztán alig van kivétel, hogy a kalauzaink udvariatlanok, nyersek, minden utasban ellenséget látnak, utbaigazitást nem adnak az idegennek, de legtöbbször nem is adhatnak, mert egyáltalán nem értik az idegenek nyelvét. Hiszen nem mondtuk, hogy tánc és illemtanárokat állitsanak be kalauzoknak, de legalább olyan szellemi niván álló személyzetet alkalmazzanak, amellyel a villamostársaság megértetheti, hogy az idegenekre szüksége van Budapestnek s aki egy idegent elzavar innen, az sulyos kárt okoz ezzel a fővárosnak. Tanitsák meg a kalauzokat arra, hogy szeressék Budapestet. S ha Budapestet megszerették, szeretni fogják s nem zavarják el innen az idegent.

Kétségtelen, hogy az idegenforgalom szempontjából a legkevesebb kifogás emelhető a fővárosi rendőr ellen. Tudjuk, hogy ezeket a vidéki legényeket nehéz volt szalonképessé átformálni s csak annál több elismerés illeti meg a főkapitányságot, hogy olyan férfiakká nevelte őket, akik derekasan megállják helyüket Budapest uccáin. Szolgálatképesek és jól tudják, mivel tartoznak az uniformisnak, amelyet viselnek. Persze, igen nagy kár, hogy alig akad közöttük, aki anyanyelvén kivül más nyelven is ért és ezért az idegen vajmi kevés hasznukat veheti. Ugy értesülünk különben, hogy a főkapitányság most tanfolyamokat rendez idegen nyelvek elsajátitására. Ezt a reformot örömmel vesszük, mer az idegenforgalom nagy hasznát reméljük az ujitástól.

Figyeljen a minőségre!...

Előnyösen csak igy vásárolhat!... Használatban a legolcsóbbnak mindig csak a valódi „Franck kávépótlék" bizonyult és pedig kitünő minőségénél fogva!

Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre, a „kávédarálóra"!

B. S. A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
Kedvező fizetési feltételek.
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban
VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

Gyorsjáratu
teherautomobilok
Metropol-Garage
Budapest, Lehel-utca 25. sz.
Telefonszámok: 112—23, 24, 25, 27.

LATINAK JENÖ
GÉP- ÉS SZERSZAMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 34. TELEFON 22-58, 115-92

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Fullánkok

• • •

Kombinációt

azután igazán bőségesen látunk arra vonatkozóan, hogy mi történik majd akkor, ha az uj közgyülés összeül és valaminek mégis csak kell lenni, mert sehogyan még sohasem volt. Kávéházi bölcsek, valamint tollforgatók, azaz hogy inkább tollrágók, a legfantasztikusabb ötletekkel szolgálnak arra vonatkozólag, hogy mit csináljon majd Ripka Ferenc, ha abszolut többségre lesz szüksége a közgyülési teremben. Igazán kár megijedni és kár minden ötletért, amely a legjobb esetben korán születik, de sokkal bizonyosabban elvetél. Nem vagyunk beavatva a kormánybiztos terveibe, de nem is hisszük, hogy már ma véglegesen megállapitotta volna azt a stratégiát, amit a jövőben kiván használni a főváros ügyeinek zökkenő nélkül való vezetése érdekében. A választások után alakul majd csak ki tisztán és zavartalanul az igazi szituáció. Akkor derül ki, hogy melyik lesz az az ut, amely párhuzamosan halad Ripka Ferenc eddig megtett utjával. Mert a kombinálók mindennel számoltak, csak azzal az eggyel nem, amivel egyesegyedül számolni kell. És ez az, hogy a kormánybiztos a megkezdett ut irányát megváltoztatni nem hajlandó. És akármennyire perverz gyönyörüségük telik is az uraknak abban, hogy most szónoki beszédekben és ujsághasábokon összeházasitják Ripka Ferencet a reakciósokkal és antiszemitákkal a választóközönség már nagyon jól tudja, hogy mindez csak kortesfogás. Ripka Ferenc mindenkivel szövetkezni fog, akivel elvei fel nem adása nélkül szövetkezni lehet, csak éppen Wolff Károllyal nem.

A legujabb vesszőparipa

az, hogy a Demokratikus Blokk „Bárczy Budapestjét" akarja visszahozni. Hát „Bárczy István Budapestjét" Budapest jelszavak által meg nem fertőzött egész polgársága boldog örömmel, kalaplengetve fogja köszönteni. Ebbe talán megnyugodhatnak azok az urak is, akik Bárczy nevét ma olyan sürün használják fel demagóg célokra. Csak éppen némi aggodalmaink vannak ebben a tekintetben. Mi Bárczy István Budapestjét nem azoktól féltjük, akik Ripka Ferenc pártjára, Ugron Gáborra, vagy Sándor Pálra szavaznak, hanem éppen ellenkezőleg azoktól, akik történetesen és a szó legszorosabb értelmében Bárczy Istvánra adják voksukat. Ripka is, meg a többiek is, akik az ő táborában, vagy az ő szövetségesei között vannak, mindenkor elismerték Bárczy István nagyságát és alkotásainak korszakos jelentőségét. Akik nem ismerték el Bárczy munkáját, akik gáncsot vetettek neki, akik nem egyszer sulyosan megvádolták még polgármester korában, azokat keresse Vázsonyi Vilmos is, meg a többiek is, akik együtt dolgoztak becsületesen Bárczyval a Városházán, azok között, akikkel most egymás keblére borulnak. Bárczy Istvánt polgármester korában édeskevés támadás érte a polgárság részéről, de annál több gyalázkodásnak volt kitéve a szociáldemokrata tábor oldaláról. Nem kell kikeresnünk a „Népszava" régi köteteit, nem kell idéznünk, sokszor elrettentő kifejezéseiket, a polgárság, amely informálódás céljából mégis csak kezébe vette akárhányszor a munkásság orgánumát, élénken emlékszik még mindenre. Ha Bárczy István elfelejtette is a méltatlan támadásokat, ez vallhat az ő megbocsátó lelkére, vagy vallhat arra, hogy ez politikai taktika kérdése; de Budapest polgársága nagyon jól emlékszik és rövidesen eljön az idő, amikor Bárczyt meg fogja menteni ideiglenes barátaitól.

SZÓRAKOZÁS

A „Szulamit" 50-edszer kerül szinre kedden a Blaha Lujza-Szinházban, amelynek egész hetét betölti a mesés szépségü operett. Harmath Hilda, Pásztor Ferike, Rozsnyai Ilona, Boross Géza, Tihanyi Béla, Ihász Lajos, Fülöp Sándor, Heltai Andor együttese remek. Vasárnap délután a Rákosi Szidi-iskola növendékei vizsgáznak Heltai Jenő Masamód-jában. Este és délután rendkivül leszállitott nyári helyárak.

Sikerek hete a Magyar Szinházban. A Magyar Szinház e heti műsorán felváltva szerepel a szezon két nagy slágere, a kacagtató „Ótórai vendég" és Pásztor Árpád drámai remeke, a „Magnetic", amely kedden ünnepli 25-ik előadását. Vasárnap lesz pedig a példátlanul néyszerü „Csibi" első délutáni előadása. Este és délután leszállitott nyári helyárak.

Sztaniszlavszki színészei a Fővárosi Operettszinházban. Szenzációs vendégszereplés kezdődik pénteken, május 22-én a Fővárosi Operettszinházban: a Sztaniszlavszki-féle moszkvai Művész-szinház tagjai Germanova asszony, az orosz Duse vezetése alatt bemutatják a modern orosz szinművészetet a maga mai tökéletességében. A klasszikus irodalmi alkotások eljátszásában ez az együttes épp oly imponáló magaslatot ért el, mint a miniatürprodukciók terén az orosz Kékmadár-társulat, amely szintén a moszkvai Művész-szinház tagjaiból alakult és amelyet közönségünk oly elragadtatással ünnepelt. A hozzánk érkező társulat legutóbb Berlinben egy hónappal toldotta meg vendégszereplését, amelyet csak egy hétre tervezett és ez a társulat fogja képviselni a párisi kiállitáson az orosz színészetet. Nagyszerü művészetének megfelel az az előkelő játékrend, amelyben a legkiválóbb orosz szerzők és a világirodalom remekei sorakoznak. E játékrend legjavát játsszák az oroszok.

ORION-FILM ORION-FILM

Orion attrakciós ciklus megjelenik legközelebb a legjobb mozgóképszinházakban

A Zendai fogoly *Madame Dubarry*
Scaramouche *A fehér apáca*
Isten hozta *Út a boldogság felé*
Négy lovas

ORION-FILM ORION-FILM

A Vigszinház e hetét a legfrissebb pompás ujdonság, A csirkefogó dominálja, amely vasárnap kerül szinre másodszor. Pénteken a Fanny és a cselédkérdés-t adják. Fanny szerepét ismét annak nagyszerü kreálója, Gombaszögi Frida játssza. Vasárnap délután az Ezüstlakodalom szerepel a müsoron.

Operett világsiker a legolcsóbb helyárakkal. Nézze meg a Dolly-t a Városi Szinházban.

Négy nagy siker váltakozik a Belvárosi Szinház e heti műsorán. Esténként Biró Lajos remek szinjátéka, Mariska vagy a házasságtörés iskolája, a példátlanul mulatságos Én már ilyen vagyok és a szinház klasszikus sikere, a Kékszakáll nyolcadik felesége váltakoznak a műsoron.

Páratlan siker Budapesten

A Tizparancsolat

utolsó hete kerül bemutatásra zsufolt házak mellett a

ROYAL APOLLÓBAN

Paramount Rádius világsiker

Orska Mária a Fővárosi Operettszinházban. Orska Mária és a bécsi Kammerspiele társulata bezárólag csütörtökig játszik a Fővárosi Operettszinházban. Vasárnap a Musik-ban, hétfőn a Schloss Wetterstein-ben lép fel Orska Mária. Csütörtökön a Rausch, Srindberg komédiája kerül szinre, szerdán pedig Strindberg Ostern (Husvét) cimü passziójátékát mutatják be Orska Máriával a női főszerepben.

A bécsi Staatsoper kérésére május 27-ére halasztja a Városi Szinház Piccaver vendégjátékát. A világhirü tenorista ilyenformán szerdán, május 27-én a Rigoletto-ban és pénteken, május 29-én a Toscá-ban lép fel a Városi Szinházban. A 18-iki és 19-iki előadásokra megváltott jegyek a május 27-iki, illetve 29-iki Piccaver-előadásokra érvényesek. A Piccaver-előadások jegyeit folytatólag árusitja a Városi Szinház pénztára és valamennyi jegyiroda.

Kérdezze meg rokonát, szomszédját, ismerősét, barátját, hogy tetszett neki a Dolly a Városi Szinházban.

A boldog békevilág mosolya csillog azokon a gyönyörü melódiákon, amelyek szerdától kezdve felhangzanak a Király Szinház szinpadán a „Régi jó Budapest!" cimü Szilágyi—Radó-operettben. Vaály Ilona és Kertész Dezső szenzációs jelenete az „Audiencián Ferenc Józsefnél", Somogyi Nusi és Rátkai Márton slágerduettje a „Málna-utca 64.", a hallatlanul mulatságos ősbudavári varieté-agyveleg, Somogyi Nusi, Gallai Nándor akrobata tánckettőse a la „Johnson et Dean'... a Helfgott bácsi ligeti fényirdájáról szóló Vaály—Rátkai duett, a legnagyobb népszerüségre termett „Régi jó Budapest!" nóta, végül a Daisy, Jambó, Margaréta, Rózsabimbó és a méh valamint a nagyszerü régi dalok a régi nevető Budapestet fogják a közönség elé varázsolni az operettben, amelynek táncai külön szenzációt jelentenek.

Nyári (fél) helyárakkal a „Májusi muzsika" minden este a Renaissance Szinházban.

A gyimesi vadvirág felujitása a Városi Szinházban. Géczy István pályadijat nyert énekes népszinműve kerül szinre pénteken a Városi Szinházban uj betanulással és kitünő szereplőkkel. A jegyek árusitását az előadásra ma kezdi meg a Városi Szinház pénztára és a jegyirodák.

Apollo-Szinház

(Helikon épületében, Eskü-tér) Telefon: József 150—01.

KACAGÓ ESTÉK! ÓRIÁSI SIKER!

Nézze meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait.

Városi Szinház. Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap: Dolly. Péntek: Gyimesi vadvirág. Vasárnap délután: Cigányprimás.

Vigszinház. Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap este: A csirkefogó. Péntek: Fanny és a cselédkérdés. Vasárnap délután: Ezüstlakodalom.

Renaissance Szinház. Minden este: Májusi muzsika. Vasárnap délután: Őszi szerelem.

Fővárosi Operettszinház. Szerda: Ostern. Csütörtök: Rausch.

Magyar Szinház. Szerda és péntek: Az ötórai vendég. csütörtök, szombat és vasárnap este: Magnetic. Vasárnap délután: Csibi.

Király Szinház. Szerda (először), csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: Régi jó Budapest!

Belvárosi Szinház. Szerda, péntek és vasárnap: Mariska vagy a házasságtörés iskolája. Csütörtök: Én már ilyen vagyok.

Blaha Lujza Szinház. Minden este: Szulamit. Vasárnap délután: A masamód (vizsgaelőadás).

Kamara. Telefon: József 140—27. Dohány- és Nyár ucac sarok. Egy éj Rómában, 7 felvonásban, Laurette Taylor, Tom Moore. Repülő halál, 6 felvonásban. (½5, ¼7, 8, 10).

Royal-Apolló Tizparancsolat. (½4, ¼7, 9).

Út a boldogság felé...

Az Orion attrakciós ciklusának az első filmje

megjelenik a Fészek-mozgóban

DÁN ADRIÁN

BUDAPEST, VIII. *KISSTÁCIÓ-UTCA 5.* *TELEFON: JÓZSEF 12—59.*

SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉKLAKK, KENCE

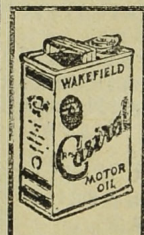

A világ legjobb MOTOROLAJA

Vezérképviselet

Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.

VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

WORTHINGTON

SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.

Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

Egyetlen pártnak sem lesz abszolut többsége

Szombaton hirdetik ki a választás eredményeit

Áldozócsütörtökön és másnap, pénteken tart a fővárosi választás. Ebből az alkalomból érdemes ujból és még egyszer a szavazó polgárságnak figyelmébe ajánlani egyet és mást. A választási rendelet értelmében az egyes szavazatszedő küldöttségek elnökei a szavazás első napján, csütörtökön este nyolc órakor felfüggesztik a választást és lepecsételik a választási helyiségekben levő urnákat. Valószinü, hogy éjszakán át ezeket az urnákat az egyes pártok megbizottai személyesen fogják őrizni. Ennek természetesen az az oka, hogy egymástól rendkivül eltávolodott világnézetü pártok állanak egymással szemben a választási küzdelemben. Hiszen az ajánlási ivek benyujtása előtt is valóságos hisztérikus félelem vett erőt az egyik párton és még rendőri beavatkozást is kértek, mert az volt az agyrémük, hogy jelölőiveiket a másik párt el akarja raboltatni. A koholt rablóhistória folytatása lesz majd a választási urnák őrzése. Ehhez természetesen joguk lesz a pártoknak, amelyek a kölcsönös bizalom nagyobb dicsőségére kétségkivül valamennyien őröket fognak állitani a szavazócédulákat tartalmazó urnák mellé.

Pénteken reggel a szavazatszedő küldöttségek ismét megkezdik munkájukat és a szavazás egészen este hét óráig tart, amikor a szavazatszedő küldöttségek elnökei zárórát tüznek ki. Pénteken este nyolc órakor azután véglegesen lezárja a szavazást az összes körzetekben. A szavazatszedő küldöttségek erősebb munkája szombaton reggel kezdődik meg, amikor megolvassák a leadott szavazatokat. Hogy milyen nagy munka ez, azt el lehet képzelni abból, hogy kerekszámban 290.000 választó szerepel a választási névjegyzékben. Ebből a számból kézbesitetlen szavazóigazolványok és a nemszavazók számbavetésével körülbelül husz százalékot le kell vonni és akkor körülbelül negyedmillióra lehet tenni azoknak a számát, akik a két választási napon az urnák előtt megjelennek. 250,000 szavazócédulát kell tehát megszámlálni. Enyhit ennek a munkának rendkivüliségén némileg az, hogy a szavazatokat nem egyes személyekre, hanem minden kerületben — egyet kivéve, ahol csak két lista van — három listára adják le. Ez azzal biztat, hogy a szavazatok megolvasása nem vesz tulságosan hosszu időt igénybe. Joggal számitanak tehát a szavazatszedő küldöttségek arra, hogy szombaton délutánig elkészülnek a szavazatok megolvasásával. A megolvasott szavazatokról szóló jelentést azután az egyes küldöttségek elnökei az illetékes választókerület választási bizottságához juttatják el, ahol összesitik a körzeti eredményeket és megállapitják a végső eredményt. Minden valószinüsége megvan tehát annak, hogy még szombaton este közhirré lehet tenni a szavazások eredményét.

Hogy ez a szavazási eredmény milyen lesz, azt ebben a pillanatban még senki sem tudja. Meglepetések ugyan nem várhatók, de eltolódásokra számitani lehet. A Fővárosi Hirlap mai számában másik cikkben foglalkozunk a várható eredménnyel. Itt csak azt állapitjuk meg, hogy a mai helyzet olyan képet rajzol elénk, amely lehetetlenné teszi azt, hogy bármely párt vagy blokk abszolut többséget tudjon femutatni. Igen nagy jelentősége lesz a többség kialakulásában, amire vonatkozólag a tárgyalások valószinüleg a választás után azonnal megindulnak, azoknak a városatyáknak, akiket a törvény értelmében a kormányzó nevez ki és azoknak, akiket hivatalból illet meg a törvényhatósági bizottsági tagság. A kétszázötven mandátumhoz ugyanis hozzájárul még husz kinevezett városatya és harmincegy olyan tagja a közgyülésnek, akiket hivatalból illet meg a tagság. Hivatalból tagjai ugyanis a közgyülésnek a polgármester, két alpolgármester, tizenkét tanácsnok, tiz kerületi előljáró, továbbá az árvaszéki elnök, főügyész, főorvos, főszámvevő, a statisztikai hivatal igazgatója és a főlevéltárnok. A közgyülésnek ilyenformán háromszázegy tagja lesz és igy az abszolut többséghez 151 szavazat szüséges. Ennyi mandátumra pedig egyetlen párt sem számithat, ami arra fogja ösztökélni az egyes pártokat, hogy kompromisszumos tárgyalásokat kezdjenek. Nehéz elképzelni, hogy egy koalició alakuljon ki a mostani pártkeretek szigoru betartásával. Sokkal valószinübb ennél az, hogy meg fognak bomlani a pártkeretek, vagy legalább is pártszövetségek, mert a közgyülésben mindenesetre meglesz az életösztön, nehogy a közgyülés munkaképtelennek bizonyuljon és ilyenformán egyenesen provokálja, hogy a kormány éljen feloszlatási jogával.

Harc a szódavizes üvegekért

Az előljáróságokon megbüntetik azokat, akik nem sajátjelzésü üvegeket hoznak forgalomba

A fővárosi szikvizgyárosok nagy része néhány hónap előtt kartelbe lépett. Akadt azonban néhány renitens gyáros, aki nem hallgatva a zengzetes amerikai szózatra és semmi körülmények között nem akartak tagjává lenni az érdekeltségi tömörülésnek. Igy a Vendéglősök szikvizgyára, a Neptun és kivülök még mások is kartelen kivül maradtak.

A kartel természetesen egy cseppet sem nézte jó szemmel a renitenseket s először árleszállitással akarta őket megtörni. Ez azonban nem mutatkozott sikeres ötletnek, miután a kartelen kivül álló gyárak viszonzásul még lényegesebben engedtek az árakból. Végre 2500 koronán stabilizálódott a kisüveg szódaviz ára.

A sikertelen árleszállitó csata után most már komolyabb, ugynevezett radikális harc következett. Az elkeseredett kartel még eddig soha nem tapasztalt energiával vetette magát az „önállókra" és a kartelen kivül álló gyárakat ipari kihágásért feljelentették. Szerintük sulyos ipari kihágást követ el az a gyáros, aki más üvegjét, vagy önkupakját használja.

A jogi csatával egyidejüleg a fizikai harc is megindult. Az utcákon ugyanis feltartóztatták a kihordó kocsikat és erőszakkal, ugynevezett „házi" vizsgálatot tartottak. A kocsisok természetszerüen nem igen türték egymás áruinak vizsgálását s szó szót követve, ádáz harc, dulakodás, verekedés keletkezett. Röpködtek egymás fejéhez a szódás üvegek, a bámuló és mitsem sejtő nézőközönség legnagyobb ámulatára. Nem egyszer a járó-kelők is beleavatkoztak az ügybe s ilyenkor már a mentőknek is dolguk akadt.

Végre a rendőrség is beleavatkozott a dologba és utasitotta a kerületi előljáróságokat, hogy tegyenek igazságot. A kérdés elintézése teljes egészében a VIII. kerületi előljáróságra került, ahol Debreczeni József dr. fogalmazó vette kezébe az ügyet. Beidézte a renitens gyárosokat, akik izgalomtól földult arccal magyarázták az esetet. Szerintük nincsen semmiféle kihágás, miután évtizedekre visszamenően bizonyitani tudják azt, hogy a csereüvegeknél sohasem nézték, hogy a saját üvegjeiket kapják vissza. A gyakorlatban törvényszerüséggé vált, hogy egymás üvegjeit össze-vissza csereberélik, mert ebből egyik gyárosnak sem támad kára. A védekezés azonban nem használt és az előljáróság fejenként 5 millió korona birságot vetett ki. Ennek dacára a harc tovább dult és minduntalan verekedő szódáskocsisok kerülnek a rendőrségre. Ezek aztán 8—10 napi elzárást kapnak.

Wigh VIII. ker. előljáró, most aztán rendeletben utasitotta az illetékes tényezőket, hogy tartsanak razziákat a szikvizgyárosoknál és a talált idegen üvegeket kobozzák el.

Purébl Győzőért feláldozták Till tanácsnokot

Hogyan fest a leépités a Városházán

A közgazdasági ügyosztályt megmentették. A mi álláspontunk is az volt, hogy ezt az ügyosztályt fenn kell tartani, de — Purébl Győző nélkül. Ők megmentették az ügyosztályt, hogy megmentsék Purébl urat. De hát megvan-e mentve az az ügyosztály, amelynek élén Purébl ur áll? Olyat már láttunk, hogy egy gombhoz vannak egy kabátot, de olyat még nem, hogy egy gomb miatt a teljes lerongyolódásig nyüjják el azt a kabátot. A közgazdasági ügyosztály fontos szerep betöltésére van hivatva. Mi tudatában voltunk ennek a fontos szerepnek s épp azért foglaltunk többször is állást az ügyosztály beszüntetése s más ügyosztályba való beosztása ellen. De éppen mert tisztában voltunk az ügyosztály jelentőségével, annak messzeható közgazdasági feladataival,

követeltük, hogy annak vezetését kiválóbb, hozzáértőbb, szélesebb látókörü, nagyobb koncepciójú tisztviselőre bizzák.

Nem egyszer rámutattunk azokra a mulasztásokra, amelyeknek következményeképpen Budapest közgazdasági életének igen jelentős szervei elsorvadnak s a fővárosi ipart és kereskedelmet mérhetetlen károk érték. E katasztrófális hibák késztettek arra a kemény kritikára, amelyet Purébl ur működése felett gyakoroltunk és e kritika végső konzekvenciájaképp követeltük, hogy a közgazdasági ügyosztály bizassék hivatottabb kezekre.

A közvélemény követelése nem sikerült. A közérdek háttérbe szorult és győzött az egyéni érdek, diadalmaskodott a pártpolitika, fölülkerekedett a személyi összeköttetés. De nem hisszük, hogy a győztesek sokáig örülnek diadaluknak, nem hisszük, hogy a kurzuspolitika exponense sokáig kiszolgálhassa pozíciójában azokat a politikai érdekeket, melyeknek védelmére az ügyosztály élén megtartották. A jelszó mind erősebben tör magának utat, hogy

a városházánál ki kell küszöbölni a politikát és a városháza az alkotó és termelő munka műhelyévé válhassék.

A városházán dolgozni kell majd hamarosan, dolgozni a főváros fejlődése, felvirágoztatása érdekében. De az ilyen természetü munka nem fér össze Purébl politikai egyéniségével s ha Purébl mégis megalkudna a városháza uj szellemével, az alkotó, termelő munka nem fér össze — hozzáértésével. Ez hamarosan nyilvánvalóvá lesz, mert a munkának minden késedelem nélkül meg kell indulni a városházán, ez pedig egyértelmü azzal, hogy nyilvánvalóvá lesznek Purébl ur gyönge kvalitásai. Sakkor nagyobb érdekből mégis csak el kell hagyni a helyét, amelyet a közjó szempontjából nem tudott közmegelégedésre betölteni.

Hogy a városháza mai szelleme mennyire figyelmen kivül hagyja a közönség érdekeit, ez nem csak Purébl Győző megmentéséből, de még abból a módszerből is kiviláglik, aminek alkalmazásával a mentési munkálatokat végezték. Megmentettek valakit, aki nem érték és annak a non valörnek megmentésére feláldoztak egy komolyabb értéket:

hogy Purébl urat megmentsék, feláldozták Till tanácsnokot,

a közlekedési ügyosztály vezetőjét. Mert ha Till megmarad, távozni kellett volna Purébinek. A lebontás vagy az egyiket, vagy a másikat követelte áldozatul. Arra birták hát Till tanácsnokot, hogy vonuljon vissza s tegye ezzel lehetővé Purébl megmentését. Till tanácsnoknak azzal tették könnyüvé lemondását, hogy kárpótlásul megtették a főváros tulajdonát képező autóbusz vállalat vezérigazgatójává. Aki tehát Budapest egész közlekedési politikájának egyik legkomolyabb faktora volt, az mától kezdve minden tudását, teleményességét egy tiz autóbuszból álló közlekedési üzem szolgálatába állitja. Tiz autóbuszt fog dirigálni Till tanácsnok, ami igazán rendkivüli teljesitmény, ha figyelembe vesszük, hogy az autobuszüzemnek Till tanácsnok nem is az egyedüli, de a már ott működő két igazgató fölé helyezett vezérigazgatója lesz. 10 autobuszt tehát három igazgató vezérigazgat. Igy fest egy fővárosi vállalat belső élete. Hogy ezeket a nagy fizetéseket hogyan képzelik előteremteni egy ilyen kisebb üzemből, annak kiszámitásához mi nem vagyunk sem elég nagy matematikusok, sem elég nagy közgazdászok. De valamit mégis meglátunk ebben a rendszerben: azt, hogy az efféle személycserékkel nem lehet azt a takarékossági programmot megvalósitani, melyre a fővárost kötelezi a kormány. Mert a mi számitásunk szerint Till tanácsnok nyugdija és az autóbusz vállalatnál biztositott fizetése jóval több, mint amennyit mint aktiv tanácsos kapott. A végeredmény tehát az, hogy a

leépités után több a kiadás, mint a leépités előtt.

Hogyan álljon tehát talpra a főváros? Szerencsére, a városnak csak egy Purébl Győzője van és ezt az egyet majd csak kiheverjük hamarosan.

Figyeljen a minőségre,

mert a

Szent István cikória kávé-

különlegesség, — melynek első koronás szent királyunk, Szent Istvánképe a védjegye, — a legszebben fest, a legjobb és tulajdonképpen a legolcsóbb.

Minden doboz sarkában, pörkölt szemeskávé van.

KÚN SÁNDOR

BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITEMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!
Kapható mindenütt!
„Mirror" Kémiai Ipar Telefon: J. 75-60.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Események

Mai számunkban külön lenyomatban mellékeljük gróf Bethlen István miniszterelnök hatalmas beszédét, amelyet az elmult szombaton a nála küldöttségben megjelent Ripka-párti pártelnökökhöz intézett.

Az utolsó gyülések. Az elmult héten tulajdonképpen befejeződött a választási hadjárat, megszüntek a gyülések és véget értek a vacsorák. Az utolsó Ripka-párti összejövetelek közül legnevezetesebbek azok, amelyeket a Belvárosi Polgári Pártban és a Vasuti és Hajózási Klub Csengeri-utcai dísztermében tartottak meg. A Belvárosi Polgári Párt tulajdonképpen Bud János pénzügyminiszter tiszteletére rendezett vacsorát, amelyen a nagy és díszes közönség körében megjelent Ripka Ferenc kormánybiztos is. A vacsorán Gaár Vilmos után felszólalt Bud János pénzügyminiszter is, aki a politikától elvonatkoztatva, pénzügyi kérdésekkel foglalkozott. Hangoztatta a pénzügyminiszter, hogy a kormány tisztában van azzal, hogy a gazdasági élet teherbirását összhangba kell hozni az állam pénzügyi helyzetével. A leghathatósabb politikai programm szerinte az, hogy ebben az országban igazságos adóztatási rendszert kell teremteni. Egyes adóktól, amelyek igazságtalanul terhelik a gazdasági életet, ha nem is egyszerre, de fokozatosan meg kell szabadulni. Hangoztatta, hogy Budapest helyzete a külföldi függő kölcsönök miatt rendkívül nehéz, ezt kell mindenekelőtt és nagy áldozatokkal rendezni, csak ezután lehet szó a külföldi tőke behozásáról, amelyet azonban csak akkor lehet remélni, ha a külföldi tőke bizalommal lesz a főváros törvényhatósága iránt. Felszólalt a vacsorán Ripka Ferenc kormánybiztos is, aki ujból erélyesen visszautasitotta azt a vádat, hogy Wolffékkal paktálna. — A terézvárosi nagygyülésen mondott beszédében Ripka kormánybiztos a főváros gazdasági érdekeit és a felforgató törekvésekkel szemben való szervezkedés szükségességét hangoztatta.

Gálos Kálmán meghalt. Már látta, mint közelednek álmai a megvalósuláshoz, már látta az Igéret Földjének csodás szépségeit: álma volt az idegenforgalom emelése, a magyar fürdők világhirre emelése és meghalt, amikor az idegenforgalom emelése kormányprogrammá és társadalmi céllá erősödött. Megdöbbenve gondolunk tragikus sorsára és egész mivoltában átérezzük a sors mostohaságát, amely megtagadta tőle azt, hogy lássa a saját vetésének a termését. Mert mindannak, ami nálunk az idegenforgalom emelése érdekében történik, ő volt egyik mozgató ereje és aki valamikor megirja Magyarország idegenforgalmának siralmas multját és e multból kisarjadt jövendőt, az nem zárkózhatik el az előtt, hogy ebben a munkában meg ne örökitse azokat a hervadhatatlan érdemeket, amelyeket Gálos Kálmán szerzett az idegenforgalom problémájának megoldása körül. Elszorult szivvel regisztráljuk halálát, de bizunk benne, hogy a munkát, amelyet ő megkezdett, az ő dicsőségére és az ország javára folytatni fogják munkatársai.

A Budai dalárda olaszországi hangversenykörutra ment. A római Academia di Santa Cecilia azt a megtisztelő ajánlatot tette a Budai dalárdának, hogy Olaszország nagyobb városaiban: Velencében, Milanóban, Bolognában, Nápolyban, Rómában és Firenzében hangversenyeket rendezzen. A Budai Dalárda elfogadta a meghivást és a dalárdából alakitott együttes dr. Baránszky Gyula alelnök, dr. Véssey Ede főtitkár és Szeghő Sándor karvezető vezetésével szombat délután 5 órakor a Délivasuttal Olaszországba utazott. A bucsuzásnál megjelent a pályaudvaron dr. Ripka Ferenc kormánybiztos, a dalárda elnöke is. Indulás előtt Ripka Ferenc elbucsuztatta az idegenbe távozókat. Beszédében rámutatott azokra a sikerekre, amelyeket a dalárda tavaly Amsterdamban aratott és amely sikerek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a nyugati népek tiszteletét és rokonérzését megszerezzék Magyarországnak. A kormánybiztos annak a reményének adott kifejezést, hogy a dalárda olaszországi szereplésével gyarapitani fogja ezeket a sikereket és elősegiti az olasz-magyar barátság további megerősödését és kimélyitését. A kormánybiztos beszédét a dalárda tagjai és a nagyszámu közönség zajos éljenzéssel fogadták. Majd dr. Véssey mondott köszönetet a kormánybiztosnak és megigérte, hogy dicsőséget fognak szerezni a magyar névnek, amelyet az idegenben a magyar dallal fognak népszerüsiteni. A dalárda aztán elénekelte a Hiszekegyet, majd fölszálltak a részükre fenntartott különkocsiba, hogy utrakeljenek Olaszországba, ahol a magyar dal rajongó szeretetével fogják megháditani az idegen sziveket.

A népjóléti minisztérium akciója a hadirokkantak ruha- és cipőellátására. A magyar társadalom lelkiismeretére már régóta ólomsullyal nehezedik a hadirokkantak, özvegyek és árvák sorsa. Ez a sors nem olyan, amilyent a háboru áldozatai és hősei megérdemelnek és a magyar társadalom érezte, hogy sokkal többel tartozik azoknak, akik legjobban érzik a háboru szomoru következményeit. A népjóléti kormány áthatva azoktól az óhajoktól, amelyek a társadalom minden rétegéből felhangzottak és amelyek a hadirokkantak, özvegyek és árvák helyzetének javitását sürgették, akciót inditott a hadirokkantak felsegitésére. És az akció egyelőre arra szoritkozik, hogy a hadirokkantakat ruhaneművel lássák el. Az akció tul van már a kezdeményezés stádiumán, amennyiben Vass József népjóléti miniszter annak keresztülvitelével dr. Ripka Ferenc kormánybiztost meg is bizta. A népjóléti miniszter választása azért esett Ripka Ferencre, mert róla köztudomásu, hogy minden résztvett azokban az emberbaráti akciókban, amelyekkel az állam és a társadalom az elhagyottakon és nélkülözőkön akart segiteni. A népjóléti miniszter átiratban értesitette a kormánybiztost, hogy az akció keretében minden 60—100 százalékos hadirokkantnak joga van cipő- és ruhaellátásra. A kiutalások a legközelebbi napokban megtörténnek s a hadirokkantak jelentkezésére vonatkozóan részletekről a kormánybiztos sajtó utján és a HADROE utján fogja az érdekelteket értesiteni.

Közgazdasági közlemények

TŐZSDEI HIRADÓ állandó mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

A Magyar Ruggyantagyár Részvénytársaság közgyülése elhatározta, hogy részvényenként 450% = 9000 korona osztalékot fizet és hogy a jóléti alap céljaira 350,000.000 koronát fordit. Az igazgatóság uj tagjaivá Schwartz Alfréd és Stein Emil dr. urak választattak. A közgyülés után megtartott igazgatósági ülésen Kelemen Lajos ügyvezető-igazgató urat vezérigazgató-helyettessé nevezték ki.

A Fabank rt. igazgatósága a közgyülésnek azt javasolja, hogy ennek az évnek 1,176.598.102 korona tiszta nyereségből 150%, vagyis részvényenként 300 korona osztalékot fizessenek.

A „Phöbus" Villamos Vállalatok R.-T. közgyülése jóváhagyta az 1924. évi mérleget és elhatározta, hogy a 12. számu osztalékszelvény folyó évi május 18-tól kezdve 4000 koronával váltassék be a Magyar Általános Hitelbanknál. A nagyrészvényes személyében történt változás folytán az eddigi igazgatóság lemondott és az uj igazgatóságba a következő urak választattak: Kovács I. (elnök), Herzfeld Dezső vezérigazgató és Ullmann Andor dr. (alelnökök), Gerber Miksa, Halmos Károly dr., Kotányi Zsigmond, Loewe Erich, Tolnay Kornél és Wolfes Richard dr.

A Hungária Egyesült Gőzmalmok Részvénytársaság közgyülése elhatározta az 1924. évi osztalékszelvénynek 10,000 koronával való beváltását május 15-étől kezdve a Magyar Általános Hitelbank pénztáránál. — Lugossi József urat az igazgatóságba beválasztották.

A Trieszti Általános Biztositó Társulat (Assicurazioni Generali folyó hó 9-én tartotta meg rendes évi közgyülését. A most megjelent 1924. évi zárszámadás az immár 94-ik éve működő intézet ujabb hatalmas terjeszkedéséről tesz tanuságot. A számszerü adatok közül kiemelendő a kárbiztositási ágazatokban (A mérleg) 273,126.010.29 lirára és az életágazatban (B mérleg) 117,800.713.52 lirára rugó dijbevétele. A kimutatott tiszta nyereség mindkét ágazatban összesen 17,167.973.89 lira. A biztositéki alapok összege a tavalyi kereken 640 millió lirával szemben 90 millió lirával 730 millió lirára emekedett. Az igazgatótanács az intézet fejlődésére és terjeszkedésére való tekintettel az eddig 40 millió lira (80.000 darab 500 lira névértékü) részvénytőkének 60 mililó lirára való felemlésére vonatkozólag is előterjesztést tett. A közgyülés a javaslatot azzal a határozattal fogadta el, hogy minden 2 régi részvényre 1 uj részvényt fog a régi részvényeseknek 500 lira vételáron átengedni. Az intézet magyarországi üzlete fejlődésben lépést tart az összüzlet fejlődésével. A biztositási piacon az utóbbi években jelentkezett erős versenyben is mindenkor szem előtt tartotta azokat a határokat, melyeket az intézet hagyományos óvatossága és körültekintő üzletpolitikája elészabott és amelynek az intézet népszerüségét és a biztositást kereső nagyközönség bizalmát köszönheti.

A Concordia Gőzmalom R.-T. közgyülése elhatároztak, hogy az 1924. évi 4. számu osztalékszelvényt f. é. május 18-tól kezdve darabonként 4000 koronával váltja be a Hazai Bank r.-t.-nál vagy pedig saját pénztáránál.

A „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára" (Trust) közgyülése jóváhagyta az 1924. évi mérleget és elhatározta, hogy a 7. számu osztalékszelvény ez évi május 18-ától kezdve 12.000 koronával váltassék be a Magyar Általános Hitelbanknál.

A Schlick-Nicholson gép-, vagon- és hajógyár rt. (VI., Váci-ut 45.) 1924. évi mérlegében 87.05 millió korona alaptőke mellett az előző évről áthozott 18.48 millió K nyereségmaradvánnyal együtt 2.501,422.968 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az 1923. évi 562,780.365 K-val. Az igazgatóság a május 27-ére kitüzött közgyülésnek részvényenként 3000 K osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Dunagőzhajózási társaság 1924. évi mérlegét 9.035,715.400 osztráki korona tiszta nyereséggel zárta, amelyből részvényenként 25.200 osztrák korona osztalékot fizet. Közgyülés május 29-én.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

HERKULESMŰVEK R. T.
GÉPGYÁR, KAZÁNGYÁR és
VASÖNTŐDE BUDAPEST, VI, Figyelő-u. 14-16 TELEFON: 5-22, 5-23
készit elsőrendü kivitelü
nyersöntvényeket és transmissiókat

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

GUMMIKABÁT 320 ezer K-tól
FISCHER PÉTER és TSA RT.
fiókjaiban:
Rákóczi-ut 78 és IV., Vámház-körut 8
Különféle SPORTCIKKEK, tennis-cipők különféle minőségben

TUDUK TIVADAR SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21.
TELEFON: 77-60 TELEFON: 77-60

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a **Hungária-gyógyforrás** szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Öt évszázad óta
tart a kávé diadalútja a világ körül! Igyék tiszta, hamisitatlan babkávét, ez egészségét előmozditja és szellemi frisseségét fenntartja.
Meinl Gyula

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 május 27. — 21. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

Budapest népe halálra itélte a városházi reakciót

Wolff Károly pártja elvesztette mandátumainak felét — Utolsó kisérletek a párturalom megmentésére Meg kell teremteni a polgári frontot — Tervek és kombinációk a zavaros helyzetben

Az áldozócsütörtöki választás eredményét nagyon sokféleképen magyarázzák. Helyes és objektiv magyarázata azonban csak egyetlen egy lehet és ez az, hogy ezzel a választási eredménnyel Budapest népe jogerősen halálra itélte a városházi reakciót, amely öt esztendőn át tartotta izgalomban Budapest lakosságát, öt esztendőn át akadályozta meg az alkotó munkát és biztositott uralmat a gyülölködés, a bosszuállás szellemének. Akárhogy alakuljon ki a közel jövőben a helyzet, ezt az itéletet többé megmásitani nem lehet, mert tény az, hogy Wolff Károly pártja mandátumainak felét elveszitette. Wolff Károly 91 mandátumával szemben áll 128 demokratikus ellenzéki, 23 Ripka-párti és 8 szabadelvü mandátum. Összesen tehát

159 olyan mandátum, amelyeknek tulajdonosai pártonként és egyénenként is kötelezően lekötötték magukat legalább is a szabadelvü gondolat mellé és a gyülölködés politikája ellen.

Ez a 159 mandátum egyébként is abszolut többséget biztositana a törvényhatósági bizottságban, még akkor is, ha a kinevezett és a hivatalból való tagokat — ami képtelenség — Wolffék táborához számitanánk. A kinevezendők és a hivatalbeli tagok szinte kivétel nélkül az arany középut politikáját fogják magukénak vallani és igy egészen bizonyos, hogy

a reakció alig száz szavazatával szemben a közgyülésen végeredményben több, mint kétszáz liberális szavazat fog állani.

Ez annyit jelent, hogy a közgyülés kétharmadrész többsége fogja ellensulyozni a reakció egyharmadnyi csoportját.

A helyzet tényleg az, amit Ripka Ferenc kormánybiztos a választások után röviden, de pregnánsan fejezett ki. Szerinte a választópolgároknak ezt az akaratnyivánitását kell, hogy minden tényező, amely a választásokban közreműködött, respektálja. A jövőt illetőleg — mondotta a kormánybiztos — csak egy szempont lehet és ez az, hogy minden párt programmjába állitotta a béke és a munkalehetőségnek a megteremtését. Most tehát a pártokon a sor, hogyha komolyan értették ezt a programmot, keressék a lehetőségét annak, hogy ezt meg is valósithassák. És valóban, különösen a választási kampány utolsó heteiben nem volt politikai párt, amely részt vett a küzdelemben és le ne szögezte volna, hogy a városházán ezentul békés, alkotó munkára van szükség és hogy ezt a politika teljes és tökéletes kikapcsolásával lehet elérni. Nem hánytorgatjuk most azt, hogy

a béke és a politikamentesség gondolatának felvetése Ripka Ferenc kormánybiztos érdeme

és az ő igazi választási győzelme az, ha ezt a gondolatot a többi pártok, amelyek pedig a legélesebb ellentétek kiugratásával indultak el, szintén magukévá tették és a közgyülés összeülése alkalmával ennek a gondolatnak szellemében kivánnak eljárni. Ha a békés alkotó munka és a politikai küzdelmek kikapcsolásának planétája alatt indul meg a közgyülés munkája, akkor Budapestnek nyert ügye van. Akkor nem fog számitani az, hogy heves és éles volt a választási küzdelem, hogy egymástól mérhetetlen távolságban álló pártok szerezték meg a legnagyobbszámu mandátumokat, mert a versengés abban fog kimerülni, hogy minél termékenyebb gondolatot vessenek fel az egyes pártok Budapest népének boldogitására és egy szomoru decennium rombolásának kikorrigálására.

Ripka Ferenc szerepe

A béke és politikamentesség gondolatának felvetése — mint emlitettük — egyenesen Ripka Ferenc érdeme, aki azzal a törekvéssel fogadta el a kormánytól a megbizást, hogy a városházáról számüzi a politikát és megteremti helyette a békés, alkotó munkát. Ennek a gondolatnak érdekében kormánybiztosi kinevezése után azonnal hozzálátott a politikai pártokkal való tárgyaláshoz, az egységes polgári front megalkotása érdekében. Sajnos, ezek a tárgyalásai nem vezettek sikerre, mindazonban, a mi véleményünk szerint, nem zárja ki azt, hogy

bár a közgyülésben ma egymástól messze divergáló pártok ülnek, a törvényhatósági bizottság munkaképességét biztositani lehessen.

Hogy mennyire igy van ez, semmi sem bizonyitja jobban, mint hogy a szélső baloldal legtekintélyesebb lapja, a Világ, amikor a választásokról kritikát mond és az eljövendő eseményeket vázolja, a kormnáybiztos szerepéről igy emlékezik meg: „Akármilyen kevés mandátumot tudott szerezni a Ripka-párt, talán még nincsen lezárva Ripka Ferenc szerepe, mert a kormánybiztos kiegészitheti kicsiny csapatát, egyrészt a hivatalnokokból és a kinevezett tagokból, másrészt a Wolff-párt lajstromán megválasztott mérsékelt elemekből."

De pontosan és határozottan megjelölte a jövendő utját Vázsonyi Vilmos is, aki a demokratikus pártok győzelmi torán mondott beszédében mindenkit felszólitott, aki a Wolff-párt elleni jelszavakkal vett részt a választási harcban, hogy álljon meg szilárdan hirdetett jelszava mellett. Odabent a városházán

ezeknek a pártoknak együtt kell állaniok tömören, ércialként, áttörhetetlenül a reakció pártjával szemben.

Maga Vázsonyi mondotta, hogy ők nem azért mennek be a városházára, hogy gyülölködjenek, romboljanak és bosszuhadjáratot folytassanak, az ő zászlójuk a jog, a szeretet, az igazság, a méltányosság, mindenki számára, osztály és felekezeti különbség nélkül, pártkülönbség nélkül, még az ellenfelek számára is.

Ez az ut helyes. És ez az ut nem más, mint amelyet Ripka Ferenc kormánybiztos is kijelölt a maga számára és amelytől eltérni sem szándéka, sem módja nincsen. Az elkövetkezendő tárgyalások meg fogják mutatni, hogy miként lehet a közgyülés kétharmadrészben reakcióellenes többségét tömöriteni.

Ha a győzelmi mámor el nem ragadja a demokratikus blokk vezéreit, akkor hitünk szerint ennek a megegyezésnek nem igen lehetnek akadályai.

Természetesen szélsőséges politikát űzni a városházán sem jobb, sem baloldalra nem lehet. Egy egészen bizonyos és ez az, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos Wolffékkal soha és semmi körülmények között sem egyesülhet, legfeljebb arról lehet szó, hogy a Wolff-párt mérsékeltebb elemei csatlakozzanak a kormánybiztos pártjához.

A kinevezettek és a hivatalosak

Döntő szerepe lesz a városházi helyzet kialakulásában azoknak a bizottsági tagoknak, akiket részben a kormányzó nevez ki, részben pedig hivatalból lesznek tagjai a közgyülésnek. Ezeknek száma 61. Hivatalból tagjai a közgyülésnek többek között: a főkapitány, a pénzügyigazgató, az adófelügyelő, a tankerületi főigazgató, a tanfelügyelő, a közegészségügyi tanács elnöke, a testnevelési tanács elnöke stb. Valamennyien olyan urak, akiket igazán

sem az egyik, sem a másik szélsőséges oldalhoz számitani nem lehet.

Az Ügyvédi Kamara, az orvosok, a mérnökök, a Kereskedelmi és Iparkamara jelölteket állit, akik közül a belügyminiszter előterjesztésére, a kormányzó nevezi ki a bizottsági tagokat. Egészen természetes, hogy ezek a kinevezendők sem lesznek szélsőségesek. Volna egy helye a Gyógyszerész Kamarának is, amely azonban még nem alakult meg. Az Akadémia, a Petőfi Társaság és a Kisfaludi Társaság együttesen delegálhatnának egy tagot, ezek a társaságok azonban ugy határoztak, hogy miután a törvény intézkedését magukra nézve sérelmesnek találják, nem jelölnek. Ebben az esetben a belügyminiszter által előterjesztendő személyt fogja a kormányzó kinevezni.

A főváros főtisztviselői közül tagjai a közgyülésnek: a polgármester, az alpolgármesterek, a tanácsnokok, a főjegyző, a főorvos, a főszámvevő és a kerületi előljárók.

Ezt a tisztviselői kart a belügyminiszter létszámredukciós rendelete legreakciósabb tagjaitól már megfosztotta

és igy ezek a hivatalból való tagok legnagyobb részben mérsékelteknek mondhatók. Néhány kivétellel a főváros tisztviselői boldogok, hogy felszabadulnak Woffék uralma alól. De egyébként is azok a főtisztviselők, akik a reakció táborához számithatók, hamarosan abba a helyzetbe fognak kerülni, hogy el kell hagyniok állásukat. Legelsősorban vonatkozik ez Sipőcz Jenő polgármesterre és még néhány főtisztviselőre, akik tulságosan exponálták magukat a Wolff-pártért. Ezek hamarosan le fogják vonni a konzekvenciákat, távoznak helyükről, amelyeket nyilván a legérdemesebb embereknek fognak átadni. Polgármesteri kombináció természetesen bőven van már, de mindezeket komolyan venni még addig nem lehet, amig valamiképen a közgyülési többség ki nem alakul. Egy bizonyos, hogy

a demokratikus blokk határozottan Bárczy István polgármestersége mellett foglal állást,

aki hir szerint hajlandó is vállalkozni. Bárczy jelöltségét egész Budapest a legnagyobb szimpátiával fogadná, csak az a kérdés, hogy a demokratikus blokk vezetőinek bölcsessége meg fogja-e tudni teremteni a Bárczy megválasztásához szükséges politikai helyzetet.

Egységes polgári frontot

A helyzet kialakulására vonatkozólag tömegesen termelik az ötleteket és a kombinációk valósággal elárasztják a lapok hasábjait. Wolffék minden esetre azt hirdetik, hogy meg lehet alkotni a városházán a keresztény többséget, ami tulajdonképen nem jelentene egyebet, minthogy némiképen tompitva régi politikájukat és párturalmukat tovább folytassák és fejlesszék. Ezt ugy képzelnék el, hogy ők, Wolffék, koaliciót alkotnának a Ripka-párttal és a kinevezett, valamint hivatalból való tagokkal. Ilyenformán 174 szavazatot biztosithatnának a közgyülésen a maguk számára, ennek a kombinációnak azonban alapvető és megsemmisitő hibája az, hogy

Ripka Ferenc kormánybiztos semmi szin alatt nem mehetne bele ebbe a koalicióba.

Nélküle pedig ebben a kinevezett tagok sem vennének részt. Természetesen Wolffék boldogan vennék tudomásul, hogyha Ripka Ferencnek ezt az állásfoglalását nem honorálná a kormány és felmentené őt küldetése alól. Kurzusberkekben már uj kormánybiztosjelölteket is emlegetnek, igy többek között Huszár Károly nevét is, aki egyik nyilatkozatában szinte már programmot is ad, mondván, hogy nincs szükség uj középpárt alakitására, aminthogy véleménye szerint nincs is erre kilátás, hanem mindössze bizonyos megállapodásra kell jutni azokkal, akik a nyugodt városi kormányzás hivei.

Ripka Ferencet azonban semmi esetre sem ejtheti el a kormány,

hiszen nem tett egyebet, mint ugyanazt hirdette, amit gróf Bethlen István miniszterelnök is többször kifejtett a választási küzdelem alatt.

A kombinációk egész sorából kimaradt azonban a leginkább kézenfekvő lehetőség. Ez pedig

olyan koaliciónak a megalkotása, amely teljesen és véglegesen kikapcsolja a legszélsőbb elemeket.

A demokraták a szocialistákkal kétségen kivül csak a választásokra egyesültek, de ezt a harcot becsületes fegyverbarátsággal vivták meg együtt. Örök hüséget azonban nem esküdtek egymásnak és igy, ha olyan helyzet adódik, hogy a közgyülés többségét biztositani lehet, akkor nem lehet ennek akadálya az a szövetség, amelyet polgári pártok csak kizárólag a választásokra kötöttek a munkásság képviselőivel. Véleményünk szerint

a legkézenfekvőbb lehetőség tehát az, hogy a demokratikus blokk keretei felbomlanak és

a főváros iránt való szeretet sugallatára az összes mérsékelt pártok egyesülnek arra, hogy a fővárost kormányozzák.

Ebben az esetben a következő pártok és a következő számarányban léphetnének koalicióra:

a demokratikus blokkban egyesült polgári pártok	75
kinevezettek és hivatalból tagok	61
Ripka-párt	23
szabadelvü párt	8
Összesen	167

Ez a 167 mandátum a közgyülés abszolut többségét jelenti, de lényegesen többre is lehet számitani, mert hiszen ez olyan alakulás lenne, amely igen nagy vonzó erővel hatna a Wolff-párt mérsékelt elemeire, akik közül ebben az esetben nyilván számosan fognak csatlakozni Ripka Ferenc pártjához.

A választások előtt nem lehetett megcsinálni a polgári pártok egységes frontját. Ebben a pillanatban azonban törvényszerü szükségességgé vált ez az egyesülés, mert Budapest hatalmas létérdekei függenek ettől. Budapest népe hiszi, hogy ez meg is fog valósulni, mert meg kell valósulnia, ha a közgyülés pártjai nem akarják magukra vonni a jogos vádat, hogy ugyanazt a párturalmat akarják ujból jogaiba iktatni, amely alatt öt esztendőn át nyögtünk.

Hiteles névsora a megválasztott törvényhatósági tagoknak

A bizottsági tagok osztályozása pártállásuk szerint

A napilapokban részben hiányosan, részben pedig hibásan jelent meg a törvényhatósági bizottsági tagok uj névsora. A Fővárosi Hirlap az alábbiakban tökéletes névsort kiván adni és egyben a blokk városatyáinak neve mellett feltünteti azoknak pártállását is.

I. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Dr. Zelliger Vilmos, dr. Baránsky Gyula, Gamauf Géza.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Szilágyi Lajos (pártonkivüli), Kéthly Anna (szoc. dem.), dr. Kabakovits József (Kossuth-p.), dr. Bánóczi László (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Wolff Károly, Joanovich Pál, Szigeti János, Lampel Vilmos, Pakányi Ferenc, Payr Vilmos, Máté István.

II. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Becsey Antal, Dinich Vidor.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Fényes László (Kossuth-p.), dr. Rácz Vilmos (Kossuth-p.), Tkalcsecz János (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Platthy György, dr. Bénárd Ágost, Bitter Illés, Székely János, dr. Kossalka János.

III. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Ziegler Géza, Hochenburger Antal.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Benedek János (dem.), Katona Sámuel (szoc. dem.), Bechtler Péter (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Perczel Béla, dr. Liptay Lajos, dr. Krizs Árpád, Südy Aladár, Kiss Menyhért.

IV. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Dr. Kozma Jenő, Kollár Lajos.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Bárczy István (pártonkivüli), Hann Arnold (dem.), Németh János (szoc. dem.), Harrer Ferenc (pártonkivüli), Blaskó Artur (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Ernszt Sándor, Sármezey Endre, Csóka Lajos, dr. Bozóky Ádám, dr. Divényi Károly, Lackenbacher György, Gyulai János.

V. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Andréka Károly.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Büchler József (szoc. dem.), dr. Vörösváry Miklós (dem.), Vitéz András József (szoc. dem.), Schubert Sándor (Kossuth-p.), Knur Pálné (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Botzenhardt János, Kontra Aladár, Brunecker Lajos, Bauknecht Tamás.

VI. választókerület:

Belvárosi Községi Polgári Párt: Dr. Gaár Vilmos, Holzer Sándor, dr. Siegescu József.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Posta Sándor (dem.), Kertész Miklós (szoc. dem.), Vértes Emil (dem.), dr. Fehérváry Sándor (szoc. dem.), Deutsch Mór, dr. Melha Armand (Kossuth-p.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Friedrich István, dr. Raffay Sándor, Frühwirth Mátyás, Bednárz Róbert, dr. Szőke Gyula, dr. Miklós Ferenc, Nagy Ferenc.

VII. választókerület:

Lipótvárosi Szabadelvü Párt: Sándor Pál, dr. Glücksthal Samu, dr. Bódy Tivadar, Nagy Andor.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Baracs Marcell (dem.), Erdőssy Antal (szoc. dem.), Fischer Ödön (pártonkivüli), dr. Wildner Ödön (pártonkivüli), Schmarilla Géza (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt. Dr. Lázár Ferenc, Ortvai Rezső, Koós Jenő.

VIII. választókerület:

Egyesült Liberális Párt: Stern Sándor, Scheuer Róbert.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Gál Jenő (dem.), Schröder Ferenc (szoc. dem.), Gyürey Rudolf (szoc. dem.), dr. Bedő Mór (dem.), Riesz József (szoc. dem.), Zala Zsigmond (dem.), dr. Hegedüs József, Fischer Márton (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Liszka Árpád, Bernthaller A. Gusztáv.

IX. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Dr. Füzesséry Zoltán.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Vázsonyi Vilmos (dem.), dr. Balkányi Kálmán (pártonkivüli), dr. Kis Jenő (szoc. dem.), dr. Kovács Ernő (dem.), Bosnyák Izsó (dem.), Hoffmann Mihály (dem.), Bibiti Horváth János (dem.), Csillag Ferenc (szoc. dem.), Grindl Károly.

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Szakál Antal, Anka János.

X. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Dr. Radocza János.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Bródy Ernő (dem.), Deutsch Jenő (szoc. dem.), dr. Feleky Géza (pártonkivüli), Halász Alfréd (szoc. dem.), Horváth Károly (dem.), dr. Rosenák Miksa (dem.), Halász Manó (dem.), dr. Körmendi Gyula (dem.), dr. Wilheim Adolf (dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Tauffer Gábor, Piazza Győző.

XI. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Bayer Antal.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Kakujay Károly (dem.), Biró Dezső (szoc. dem.), Lázár Miklós (pártonkivüli), dr. Várkonyi Kálmán, Stern Szerén (szoc. dem.), Tarr Béla (dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Mihalovics Zsigmond, Kirchner Béláné, dr. Ambruss Gyula.

XII. választókerület:

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Peyer Károly (szoc. dem.), dr. Nagy Vince (Kossuth-p.), Szepessy Albert (szoc. dem.), Sümegi Vilmos (dem.), Horváth Pál (szoc. dem.), Weisz Lipót (szoc. dem.), dr. Földvári Béla.

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Homonnay Tivadar, Hufnagl Imre, Kocsán Károly.

XIII. választókerület:

Fővárosi Szabadelvü Párt: Dr. Ugron Gábor.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Bárczy István (pártonkivüli), Ehrlich G. Gusztáv (pártonkivüli), Pászty Károly (dem.), Lédermann Mór (dem.), Steinherz Simon (szoc. dem.), B. Virágh Géza (pártonkivüli), Gaidusek Marcell, dr. Vita Emil (pártonkivüli), dr. Auer Pál (Kossuth-p.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Milotay István, Benzsay Károly.

XIV. választókerület:

Fővárosi Szabadelvü Párt: Nessi Gyula.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Fábián Béla (dem.), dr. Déri Ferenc (dem.), Gál Benő (szoc. dem.), Magyar Miklós (dem.), dr. Elek Hugó (pártonkivüli), Deák Lajos (szoc. dem.), dr. Szentirmay Imréné (dem.), Illés István (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Karch Kristóf, Müller József Leó, Perndl Flóris.

XV. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Battenberg Lajos.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Propper Sándor (szoc. dem.), dr. Kiss Ferenc (dem.), Bresztovszky Ede (szoc. dem.), dr. Láng Lajos (dem.), dr. Vámbéry Rusztem (Kossuth-p.), dr. Klár Zoltán (Kossuth-p.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Tabódy Tibor, dr. Halász Pál, dr. Takács István.

XVI. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Dr. Lipták Pál.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Vanczák János (szoc. dem.), dr. Éber Antal (pártonkivüli), Wiesenberger Vilmos (szoc. dem.), dr. Kerekes Ödön (dem.), Lévai Sándor (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Petrovácz Gyula, Pálfy József, Nagy István épitési vállakozó, Paulheim Ferenc, Nagy István kereskedő.

XVII. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Glück Frigyes.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Hajdu Marcel (dem.), Matós Jenő Géza (szoc. dem.), Vitéz Aladár (dem.), Vörös János.

Egységes Keresztény Községi Párt: Müller Antal, özv. Dirner Gusztávné, Ilovszky János, dr. Havass Rezső, dr. Bieber József, dr. Lakatos Géza, E. Andrássy Béla.

XVIII. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Dr. Csécsi Nagy Miklós.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Peidl Gyula (szoc. dem.), Zsombor Géza (dem.), Horovitz Gábor (szoc. dem.), dr. Weiller Ernő (dem.), dr. Berkes Jenő (szoc. dem.), Zimmermann Dezső (dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Csilléry András, Blieszner Ágoston, Szakál Géza.

XIX. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Schmidt Richárd.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Györki Imre (szoc. dem.), dr. Körmöczi Zoltán (dem.), Péter József (szoc. dem.), dr. Polónyi Dezső (Kossuth-p.), dr. Gonda Béla (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Szabó József, Bohn József, Pászthy János, dr. csepregi Horváth János.

XX. választókerület:

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Pakots József (dem.), Révész Zsigmond (szoc. dem.), Angyalfi Sándor (dem.), Sterbinszky Lipót (szoc. dem.), dr. Baross János (pártonkivüli).

Egységes Keresztény Községi Párt: Eckhardt Tibor, dr. Verebély Jenő, dr. Cseh Jenő, dr. Weszelszky Gyula, Ravasz Árpád, Vass Béla, Hunkár Géza.

XXI. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Ereky Károly.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Dr. Révész Mihály (szoc. dem.), dr. Keönch Boldizsár (dem.), Sávolt János (szoc. dem.), Darvas Gyula (dem.), Schwartz Márkusz (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Buday Dezső, dr. Usetty Béla, Wensky Nándor, Máy Vilmos.

XXII. választókerület:

Községi Polgári Párt (Ripka-párt): Sajó Sándor.

Egyesült Ellenzéki Demokratikus Pártok: Farkas István (szoc. dem.), Halter Károly (dem.), Reisz Móric (szoc. dem.), Latinák Jenő (Kossuth-p.), dr. Farkas Zoltán (szoc. dem.).

Egységes Keresztény Községi Párt: Dr. Valnicsek Béla, Szemann Mihály, dr. Viczián István, Dörfler Lajos.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Események

Átszervezték a tanácsi ügyosztályokat és azoknak vezetését. Zilahi Kiss Jenő, Till Antal és Schöberl Ferenc nyugdijazása, valamint a tizenhat ügyosztálynak tizenkettőre történt összevonása következtében átszervezték az ügyosztályokat és azoknak vezetésével Sipőcz Jenő polgármester a következőket bizta meg: Az I. (elnöki) Lobmayer Jenő dr., II. (középitési) Orczy Gyula, III. (városrendészeti és magánépitészeti) Barczen Gyula, IV. (közjogi, katonai és illetőségi) Bukovszky Viktor, V. (közigazgatási és közlekedési) Városi Gyula dr., VI. (pénzügyi) Csupor József, VII. (közoktatási) Purébl Győző dr., VIII. (közélelmezési) Vajna Ede, IX.(közjótékonysági, szociálpolitikai) Liber Endre, X. (közegészségügyi és köztisztasági) Édes Ede, XI. (városgazdasági) Barczel Jenő dr., XII. (világitási és vizvezetéki) Borvendég Ferenc. A polgármester egyben az alpolgármesterek hatáskörét is szabályozta és Folkusházy Lajos alpolgármestert bizta meg az I., III., V., VI., VIII. és IX., Buzáth János dr. alpolgármestert pedig a II., IV., VII., IX., X. és XII-ik ügyosztályok felülvizsgálásával.

A Budai dalárda diadalutja Olaszországban. Két hete lesz, hogy a Budai dalárda az Academia di Santa Cecilia meghivására hangversenykörutra ment Olaszország nagyobb városaiba. A dalárdát megelőzte jó hire és az olasz városokban azzal a tisztelettel és szeretettel fogadták a magyar dalosokat, amelyet azok más külföldi városokban kivivott sikerekkel méltán megérdemeltek. Dalosaink első állomása Velence volt. Itt a hangversenyt a Fenice-színházban tartották. A közönség lelkesen ünepelte a dalosokat és több számot megismételtetett velük. Velence után Bolognа következett, ahol a Teatro Communale-ban folyt le a hangverseny, még pedig igen nagy sikerrel. Bolognából Rómába, innen Nápolyba utaznak dalosaink. Az olasz lapok igen nagy elismeréssel irnak a hangversenyekről s az eddig beérkezett lapokból a következő szemelvényeket közöljük:

Gazzetta di Venezia: A Budai dalárda (magyar énekesek társaságának) hangversenye, régi kedves ismerősei a velencei közönségnek, válogatott közönséget gyüjtött a Fenice-színházba. Az eredmény teljes és megérdemelt volt. Il Gazzettino: A Budai dalárda hangversenye teljes és rokonszenves sikerrel járt. Különösen Szeghő mester aratott nagy tapsokat. Il Resto del Carlino: Bologna szenvedélyes zenekedvelői nagy számban jelentek meg a Budai dalárda által megtartott hangversenyen. Mi, kiknek alkalmunk volt hallani a Budai dalárdát, egyhangulag kiáltjuk: evviva! Mielőtt visszatérnétek szép, édes, nagy hazátokba, énekeljetek még egyszer Bolognában. A mi meghatottságunkra, ellenértékül felajánljuk soha el nem muló emlékezésünket. L'Avenire d'Italia: Emlékezetes előadás volt az, amelyet a Budai dalárda tartott. Az egész műsort lelkesen megtapsolták. Nagyon ünnepelték Szeghő mestert, akinek néhány szerzeményét is előadták.

Ötvenedik jubiláris közgyülésére készül a Klotild Szeretetház Egyesület. A Klotild Szeretetház Egyesület vasárnap délelőtt tartotta meg 49. közgyülését. Az elnöklő Ripka Ferenc kormánybiztos megnyitó beszéde után Szabó Árpád főtitkár tett jelentést, amelyben kiemelte, hogy az 50 éves fennállásának megünneplésére készülő Szeretetház 109 növendéke közül 70-en vannak a hadiárvák. Ruffy Pál ny. államtitkár elmondotta, hogy az egyesület virágzását Ripka Ferenc működésének megkezdésétől kell számitani, mert a kormánybiztos 10 esztendőn keresztül mindig szerető apja volt az árváknak. Ripka Ferenc záróbeszédében rámutatott arra, hogy a szerencsétlen magyar hazának 8 millió lakosa szintén hadiárvának tekinthető és ezt a 8 millió hadiárvát a Klotild Szeretetház növendékeihez hasonlóan meg lehetne menteni, ha az embereknek szivében a megértés lenne urrá és birná összefogásra az embereket. A közgyülés a kormánybiztos éltetésével ért véget.

Közgazdasági közlemények

TŐZSDEI HIRADÓ állandó mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

A Magyar Cukoripar Részvénytársaság közgyülése az osztalékot 120.000 koronában állapitotta meg, mely május 20-tól kerül kifizetésre. Az igazgatóságba uj tagként Kornfeld Pál báró választatott meg.

A Ganz—Danubius osztaléka. A Ganz és Társa—Danubius Gép-, Vagón- és Hajógyár Rt. igazgatósága ugy határozott, hogy a junius 4-ére egybehivott közgyülésen részvényenkint 120.000 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

A Magyar Pamutipar Rt. közgyülésén elhatároztatott, hogy részvényenként 15.000 korona (mult évben 3000 K) osztalékot fizet az emlult 1924. üzletévre. Az esedékes szelvényeket junius 2-tól váltja be. Az igazgatóságba beválasztattak: Kovács Géza és Ullmann György báró. Az igazgatóság elnökéül Kovács Gézát, alelnökökül Szurday Róbertet és Cavallar Ágoston dr.-t választották meg.

Kik jártak jól a töredékszavazatokkal

Hogy jutottak Wolffék és a szabadelvüek két-két mandátumhoz

A lajstromos szavazás mellett igen érdekes és fontos szerepet játszanak az ugynevezett töredékszavazatok. Mint ismeretes, egyes kerületekben a szavazatok számát el kell osztani a mandátumok számával, hogy ilyenformán meg lehessen állapitani, hogy melyik párt hány mandátumot nyert el. Az osztásnál azonban rendesen fennmarad egy bizonyos számu szavazat és igy a még fennmaradó mandátumot, vagy mandátumokat azok a pártok kapják, amelyeknél a maradék a legnagyobb. Érdekes számitást végeztünk abban az irányban, hogy igazságosan kapták-e (mert a jogosságot kétségbevonni nem lehet) az egyes pártok a töredékszavazatok alapján a mandátumokat. Ezt olyanformán kiséreltük megállapitani, hogy a főváros huszonkét választókerületében leadott összes szavazatokból hoztuk ki az egyes pártok mandátumkompetenciáját.

Ez a számitás a következő:

A főváros huszonkét kerületében leadtak 219736 érvényes szavazatot, amely számot, ha elosztjuk a mandátumok számával, a 250-el, akkor osztószámként 878-at kapunk. Ezzel a számmal kell most már elosztani az egyes pártoknak az egész városban kapott szavazatainak számát, és ekkor azt tapasztaljuk, hogy bizonyos maradék mellett az egyes pártoknak a következő mandátumszámuk lett volna:

Demokratikus Blokk	130	344	töredékszavazat
Wolffék	88	482	„
Ripka-párt	23	145	„
Szabadelvü Párt	5	665	„

Ez összesen 246 mandátum lenne és igy a töredékszavazatok alapján elosztásra kerül még négy mandátum, amelyeket a töredékszavazatok szerint a következő sorrendben kapnák meg az egyes pártok: 1. Szabadelvü párt, 2. Wolff-párt, 3. Demokratikus blokk, 4. Ripka-párt.

Ha tehát az egész városban leadott szavazatok arányában és nem kerületenként állapitották volna meg a mandátumok számát, akkor a mandátumok megoszlása az egyes pártok között a következő lett volna:

Demokratikus Blokk . . .	131
Wolff-párt	89
Ripka-párt	24 és
Szabadelvü Párt	6.

Ezek szerint ebben az esetben Wolffék és a szabadelvüek két-két mandátummal kaptak többet, mint amennyi jutott volna nekik, ha az egész városban leadott szavazatok alapján számitják ki a kompetenciát. Ezzel szemben a blokk három, a Ripka-párt pedig egy mandátummal járt rosszul azáltal, hogy a mandátumokat kerületenként osztották el. Még lehet állapitani, hogy az erőviszonyokon ez sem változtatott volna lényegesen, de az igazságot mindenesetre némileg jobban megközelitette volna.

Purébl Győző a tanügyi osztály élén

A kurzus a régi szellemet akarja megmenteni

Tanitói deputációk jöttek, mentek és követelték, hogy Zilahi-Kiss Jenő és Schöberl Ferenc hagyassanak meg azokban a pozíciókban, amelyeket betöltöttek. A küldöttségjárásnak nem volt eredménye: Zilahi-Kiss Jenő és Schöberl Ferenc elhagyták helyüket.

A tanügyi osztály élére Purébl Győzőt állitották

s ime, megtörtént a csoda, hogy a tanitók és tanárok nem zugolódnak Zilahi-Kiss Jenő és Schöberl távozása miatt. A rekompenzáció, amelyet Purébl tanácsnok személyében kaptak, teljesen kielégiti őket, ami nem is csoda, mert hiszen a haldokló kurzus Zilahi-Kiss Jenő és Schöberl urak szellemét rögzitette meg a tanügyi osztályban, amikor Purébl tanácsnokot bizta meg az osztály vezetésével. Csak a személyek változtak tehát, de a szellem marad — egyelőre — a régi. Hisszük, hogy nem sokáig és reméljük, hogy az uj szellem beköszöntésekor a fővárosnak ama tanitói és tanárai, akik oly konokul ragaszkodtak Zilahi-Kiss Jenő és Schöberl személyéhez, deputációba alakulva sietnek majd üdvözölni a tanügyi osztálynak azt a vezetőjét, akit a megváltozott idők állitanak az osztály élére.

E pillanatban talán már igen kevés jelentősége van annak, hogy Purébl Győző ur a tanügyi osztályba tette át működését. Bizonyosak vagyunk benne, hogy az ügyosztály uj vezetője kényelmetlenül érzi ott magát és lelohadt reményekkel néz jövője elé. A darabont idők alatt történt, hogy Geguss Gusztáv királyi főügyészt kinevezték igazságügyi miniszterré. Az uj miniszter kihallgatásra jelentkezett, letette az esküt, mire azonban elhagyta a bécsi Burgot, már meg is kapta a felmentést, mert mialatt az esküt letette, létrejött a megegyezés Fejérváry Géza báró miniszterelnök és a koalició között. Purébl Győző ur is éppen csak hogy a Ferenc József-kabátot öltötte magára, amelyben uj hivatalát elfoglalta. Mire a kabátot levetette, már hirét vehette, hogy a kurzusnak befellegzett a városházán. Óh, van még igazság!

És ez az igazság nem engedi, hogy Purébl Győző üljön abba a székbe, amelyből Budapest nagy polgármesterei kerültek ki.

És nem türi ez az igazság azt sem, hogy valaki soká örvendhessen hivatalának, amelyet a legagyafurtabb kimódolásokkal szereztek meg neki politikai elvbarátai. A leépitési programm szerint két tanácsost és egy alpolgármestert kellett nyugdijba küldeni. Hogy Purébl urat megmentsék, Till tanácsnokot, a közlekedési ügyosztály vezetőjét arra birták, hogy nyugdijaztassa magát és ezért az önfeláldozásért kárpótolni fogják az autobusz-üzem vezérigazgatói állásával. Till tanácsnok állta az alkut: kérte a nyugdijazását és bevonult az autobusz-vállalathoz vezérigazgatónak.

Ennek a taktikázásnak kómikuma mindenki előtt nyilvánvaló, aki tudja, hogy az autobusz-üzem mindössze egy tucat autobusszal rendelkezik s hogy ezt az egy tucat autobuszt

most már három igazgató igazgatja.

De van a három igazgatón kivül egy fél tucat főfelügyelője és felügyelője, ugy, hogy egy-egy kocsivezető megrokkanása vagy megbetegedése esetén, igazgatókkal vagy főfelügyelőkkel lehet az autobuszforgalmat lebonyolitani, ha ugyan az ilyen alsóbbrendü munka nem ellenkezik az urak önérzetével. Hisszük, hogy nem ellenkezik, mert ha az urak önérzete lenyeli azt, hogy hárman is vezérigazgassanak egy ilyen kis vállalatot és hárman vegyenek fel nagyszerü fizetéseket igen kicsi teljesitményekért, akkor az önérzetük talán abban sem talál kivetni valót, hogy odaüljenek a kormánykerék mellé, vagy jegyeket osztogassanak az utasoknak.

A mai gazdálkodás nyomoruságos voltát mi sem teszi szembeötlőbbé, mint az autobusz-üzem és a régi omnibusz-üzem egymás mellé állitása. A régi omnibusz-üzem 180 kocsival rendelkezett. És a 180 kocsit egy lovászmesterrel eligazgattatta dr. Gattein, a fuvartelep akkori igazgatója, akinek hatáskörébe az omnibusz-vállalat is tartozott.

180 kocsinak elég volt egy lovászmester

és egy tucat autobusznak immáron három igazgatója van. Mi lesz itt, hová szaporodnak az igazgatók, ha az autóparkot még három autóval kiegészitik! No de ne keseregjünk. Purébl Győző megtartatott a városnak és ez minden áldozatot megér. Mert Purébl távozása még sulyosabb áldozatokkal járt volna: az ő zsenialitásának pótlására sokkal több személyt kellett volna beállitani. Mert mindenki pótolható a városházán, csak Purébl Győző pótolhatatlan.

Gyorsjáratu
teherautomobilok
Metropol-Garage
Budapest, Lehel-utca 25. sz.
Telefonszámok: 112—23, 24, 25, 27

B. S. A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
Kedvező fizetési feltételek.
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Nemzetközi automobilkiállitás

A városligeti Iparcsarnokban szombaton nyitották meg a Magyar Automobil Kereskedők Országos Szövetsége és a Magyar Királyi Automobil Klub által rendezett nemzetközi automobilkiállitást, amely megismerteti a közönséggel a világ legelőkelőbb autómárkáit. A kiállitás rendezőinek szándékai annál tiszteletreméltóbbak, mert hiszen az automobil terjeszkedése elé sehol sem gördit annyi nehézséget az állam, mint nálunk, ahol a leglehetetlenebb adókkal nehezitik meg, hogy az autó sikerrel vegye fel a versenyt az élő lóerővel. Pedig a kiállitás szinte szemléltető módon tünteti fel az autó előnyeit minden más fuvarozóeszközzel szemben, de hát Magyarország agrárállam, ahol az állatnak kell diadalmaskodni az emberi tudás, leleményesség és hozzáértés felett. A kiállitáson igen szépen van képviselve a magyar autóipar, mely nemcsak a hazai autógyártmányokat, de az autóüzem minden itt készült kellékét is bemutatja.

„Magomobil" a Magyar Általános Gépgyár RT. legujabb typusa, mely rövid idő alatt igen nagy népszerüségre tett szert, azt a magas szinvonalat illusztrálja, amit hazai legnagyobb automobilgyárunk az utolsó évben ért el. A gyár kiállitási helyén látható mindenütt egy „chassis poli", amelyen tanulmányozni lehet minden részletében a legujabb vivmányoknak megfelelő szerkezetet s ennek ezen kiállitáson először bemutatott kiképzését, a Perrot-féle Servorendszerü négykerékféket. Ott látható azonkivül a karosszált kocsiknak igen változatos sorozata, feltünően elegáns és kényelmes tura-, sport-, limousinestb. karosszériákkal. A „Magomobil"-kocsik minden tekintetben a legkiválóbb külföldi termékek szinvonalán állanak.

A **Steyer és Scott vezérképviselet** (Ferenciek-tere 9.) a kiállitáson ismét alaposan kitett magáért. Hatalmas gyüjteményt állitott ki ugy az osztrák gyár automobiljaiból, mint az angol vizhütéses motorkerékpárokból. A Steyr-kocsik eleganciája, tartóssága és versenyeredményei közismertek. A svábhegyi versenynek ők tartják a rekordját és győzelmeiket egyre-másra aratják az idén is. Legutóbb Königssaal—Jilovischt-ban és a Ries-versenyen lettek elsők. Az előbbi helyen az övék volt a leggyorsabb sportkocsi, mig az utóbbi versenyben Steyr lett az abszolut győztes. A Scott „standon" a Tourist Trophyt nyert motorkerékpár is látható.

A Metropol-garage kiállitása komoly és előkelő jellegénél fogva ragadja magához a látogató figyelmét. Tudjuk, hogy hazánk ezen legrégibb s annak dacára legmodernebb autóvállalata immár 18 éve szolgálja a magyar automobilizmus fejlődését. Ez a vállalat, amely a Magyar Ruggyantaárugyár Rt. égisze alatt müködik, kitünő javitó berendezésével és elsőrangu képviseletével automobilistáink legteljesebb bizalmát élvezi. A kiállitott kocsik közül első helyet foglal el az amerikai Marmon és Packard. Marmon, a kocsik királya, kitünő konstrukciója és nagy tartóssága folytán a legmegfelelőbb turakocsi, amely rossz utakon is zavartalan üzemet biztosit és hosszu használat után is valeur marad. A szolid eleganciával kiállitott Packard mellett kis kocsikban az Italia és kis Berliet biztosan megállják a versenyt kategóriájukban. Nyugateurópában mindenütt bevált Berliet terherautó gyárosaink és kereskedőink érdeklődését köti le megérdemelt mértékben. Motorkerékpárokban a Motosacoche genfi gyártmány kitünő konstrukciójánál fogva bizonnyal motorosaink elitje lesz rövidesen.

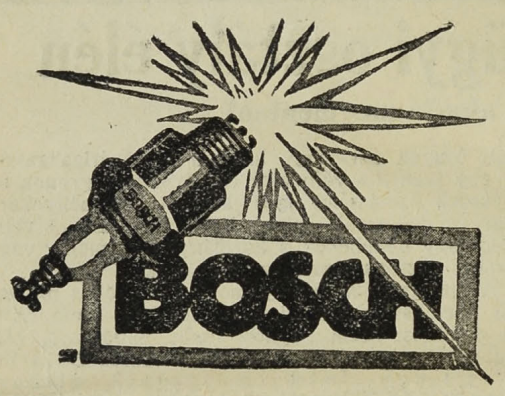

Kiállitási hely: 46.

1925.

Megérkezett a négykerékfékes

Steyr Type VII.

Csukott, nyitott transformable-kocsik raktáron

*

Vezérképviselet:

FERENCIEK-TERE 9.

Telefon: 19-45.

*

Ugyanott a világhirü

SCOTT

motorkerékpárok

GABRIEL SNUBBERS

AMERIKAI LÖKÉSGÁTLÓ

DÉNES ÉS FRIEDMANN R.-T.

TELEFON: 89-86. 144-71.

Az uj Perrat-rendszerü négy kerékfékes

1925 TYPUSU MAGOMOBIL

5/24 HP

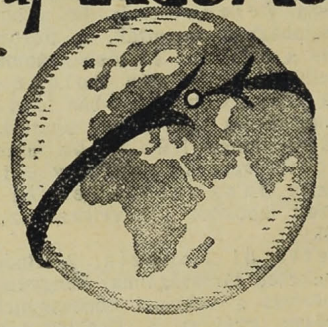

Legujabb Bosch-berendezéssel, ballon-gummikkal.

40.000 km.-t,

tehát egyszeri utat a föld körül tehet meg az

1 évi gyári garancia

ideje alatt.

MAGYAR ÁLTALANOS GÉPGYÁR R.T.

Gyári eladási központ: VI., LISZT FERENC-TÉR 9. SZ.

TELEFON: 5—72.

METROPOL GARAGE

LEHEL-UTCA 25

Telefon: 112 23, 112-24, 112-25 és 112-27

Garage 200 kocsi számára

A legmodernebb géperőre berendezett motor- és autó-

javitómühely

Luxus- és teherautomobilok

Auto-omnibuszok

Motosacoche

motorkerékpárok

Felszerelések, karosszériák, alkatrészek

Amerika szenzációja **Chrysler Six automobil** hathengeres 12—70 HP., fogyaszt 100 km.-ként 9½ kg. benzint. Ára: **189,000,000 korona** Vezérképviselet: **V., Dorottya-utca 3.**

Seregszemle az uj városatyák felett

Ismert és ismeretlen nagyságok a város parlamentjében

Az uj közgyülésnek rendkivül érdekes képe lesz. Mindenesetre sokkal érdekesebb, mint a legutolsó volt, ahol a jobboldali mezőny, amelyen a Wolff-párt helyezkedett el, tele volt csupa ismeretlen fejjel. A közgyülés szorgalmas látogatói is ugy voltak vele, hogy még az utolsó hetekben, amikor a kommün után való első közgyülés megszünt létezni, egész sereg arcot nem ismertek. Az uj közgyülés nivóban feltétlenül emelkedni fog, mert a Wolff-pártból is elhullottak azok, akik szinte fel sem szólaltak a mult közgyülésen és egyáltalán a város körül semmi komolyabb szerepük nem volt, legfeljebb, ha a pipázóba, vagy a buffetbe tévedtek be néha napján. Természetesen a többi pártok is igyekeztek szines és ismert egyéniségeket a küzdelembe vinni, aminek eredménye az, hogy igen sok lesz az ismertnevü ember a közgyülésen. A szocialistáknak ötvenhárom mandátumuk van, ezek között természetesen igen sok a munkás, de felvonulnak közöttük csaknem az összes pártvezérek, különösen akiket a parlamentből is ismerünk. A többi párt sorait némileg szürkiti az, hogy meg kellett alkudniok bizonyos kerületi érdekekkel és mandátumokat kellett biztositani számos kerületi nagyságnak, akiket a választókerület szük határain tul igazán senki sem ismer. Kivétel szinte a Ripka-párt, amely a maga huszonhárom emberével valósággal elite-csapatja lesz a közgyülésnek.

Vessünk azonban egy pillantást az ismertebb alakokra és próbáljuk szortirozni az uj városatyákat foglalkozásuk szerint.

Hemzsegnek a politikusok

A választási küzdelem alatt mindenki azt hangoztatta, hogy a Városházán nem kell és nem szabad politizálni. Végeredményben mégis politikai küzdelemmé fajult az egész mérkőzés és igy a politika szines vezéralakjai egész tömegben voltak listavezetők és kerültek be ilyenformán a törvényhatósági bizottságba. Még a Ripka-párt volt az, mely leginkább óvakodott attól, hogy exponált politikusokat szerepeltessen. Az uj közgyülésnek nem kevesebb, mint harminc olyan tagja van, akik egyébként nemzetgyülési képviselők is. A Ripka-párti városatyák közül a politikát csak Dinich Vidor képviseli, aki volt képviselő. Annál több képviselő van a többi pártban. Igy a demokraták között Vázsonyi, Benedk János, Bárczy István, Pakots József és Fábián Béla.

A szocalista bizottsági tagok közül képviselők: Peidl Gyula, Kétly Anna, Peyer Károly, Propper Sándor, Vanczák János, dr. Györky Imre és Farkas István. Pártonkivüli nemzetgyülési képviselők: Szilágyi Lajos és Baross János. Kossuth-párti képviselő: Nagy Vince. Liberálisok: Sándor Pál és Ugron Gábor. A Wolff-párti bizottsági tagok közül a következők a képviselők: Wolff Károly, Petrovácz, Csilléri, Benárd Ágoston, Eckhardt Tibor, Buday Dezső, Viczián István, Platthy György, Kiss Menyhért, Szabó József, Homonnay Tivadar és Frühwirt Mátyás.

Lesz a közgyülési teremben tiz volt miniszter is, akik a legkülönbözőbb kormányokban foglaltak helyet. Két volt miniszterelnök is szerepel, az egyik Peidl Gyula, a másik Friedrich István. „Békebeli miniszter" csak kettő van és ezek Vázsonyi Vilmos és Ugron Gábor. Nagy Vince a Károlyi- és Berinkey-kormányok tagja volt. Peyer Károly a Peidl- és a Huszár-kabinetekben szerepelt, Bárczy István pedig a Huszár-kabinet igazságügyminiszter volt. A Friedrich-kabinetnek három tagja lesz a közgyülésen és pedig Csilléri András, Ereky Károly és Benárd Ágoston.

Van azután a közgyülésnek hét államtitkár tagja is, akik közül azonban többen, mint tisztviselők emlkedtek az államtitkári rangig és nem voltak soha politikusok. Ilyenek Joanovich Pál, Hann Arnold és Viczián István. Ellenben politikai államtitkárok voltak: Lipták Pál, Harrer Ferenc, Zsombor Géza és Székely János.

Polgármesterek, alpolgármesterek és tanácsnokok

Bármilyen pártálláshoz tartoznak is, kétségkivül értékes tagjai lesznek az uj közgyülésnek azok a férfiak, akik valósággal vele éltek Budapest adminisztrációjával és akik közül többnek nevéhez szorosan füződik ennek a városnak nagyszerü kialakulása. Igy legelsősorban Bárczy Istvánt kell emlitenünk, akinek nevéhez füződik egy olyan decennium, amely alatt Budapest szinte többet fejlődött, mint egész ötvenéves multjában. A nagynevü polgármester mellett, aki egyébként főpolgármester is volt, ott szerepelnek legkiválóbb munkatársai, akiket a kurzus számüzött a Városházáról. Igy Bódy Tivadar nyugalmazott polgármester, Déry Fernec és Harrer Ferenc nyugalmazott alpolgármesterek, a rendkivüli müveltségü Wildner Ödön dr és a nagytudásu, kivételes szorgalmával kiváló Vita Emil nyugalmazott tanácsnokok. Kivülük a város főtisztviselői voltak még az uj bizottsági tagok közül Keönch Boldizsár volt tiszti főügyészhelyettes és Kiss Ferenc nyugalmazott elöljáró.

Hat hölgy a közgyülési teremben

A hölgyek száma a közgyülésen nem igen fogja meghaladni azt a számot, amelyet Wolffék produkáltak a mult törvéyhatósági bizottságban. A Wolff-párti hölgyek közül azonban most csak Kirchner Béláné és özv. Dirner Gusztávné jöttek be. A másik négy hölgy a baloldalhoz tartozik és névszerint a következők: Kétly Anna nemzetgyülési képviselő, Szentirmay Imréné, Knur Pálné és Stern szerén. Egyebet még nem igen tudunk róluk, mert a mostani választási agitación kivül nem igen szerepeltek. A Wolff-párti Schlachta Margit fel sem lépett, Törökné Kovács Hermin pedig elszakadt a Wolff-párttól és külön listát akart megszervezni, de nem sikerült a szükséges aláirásokat összehoznia.

Sok az ügyvéd, kevés a tudós

Hogy Magyarországon a közéletben számarányukat messze tulhaladó módon nagy szerepet játszanak az ügyvédek, az általánosan tudott dolog. Egyelőre azonban ezen a téren még Wolffék sem követelik a jogászok szereplése számára a numerus clausust, tehát az uj közgyülésen is igen nagy számmal vannak ügyvédek és jogászok. Biró tagja csak három van a közgyülésnek és pedig: Wolff Károly, Gaár Vilmos és Füzesséri Zoltán. Van egy közjegyző is és pedig Lázár Ferenc Wolff-párti városatya, aki tagja volt a legutóbbi közgyülésnek is. Az ügyvédek között ismertebb nevüek a következők:

A blokkban Vázsonyi Vilmos, Vámbéry Rusztem dr., aki egyben tudós professzor is, bár a kurzus őt is elüldözte az egyetemről, Polónyi Dezső, Fábián Béla, aki különben törvényszéki bíró is volt, éppen ugy, mint Kabakovits József, Benedek János, aki főtitkára volt az Ügyvédi Kamarának, a kitünő Bródy Ernő, Bedő Mór, aki a mult közgyülésen feltünt agressziv beszédeivel, a Kossuth-párti Auer Pál, a snejdig Hajdu Marcel, a szocialista Györki Imre, Gál Jenő, Vörösmarthy Miklós, az ékesszóló Baracs Marcel, aki különben a mult közgyülésen a demokraták vezére volt, Wilheim Adolf, aki már régebben is volt városatya és Keönch Boldizsár, aki előbb főügyészhelyettes volt a Városházán, majd amikor a kurzus kibuktatta, a Vásárcsarnokból kiüldözött kereskedők és iparosok érdekében fejtett ki jelentős akciót.

A Ripka-párt ügyvéd tagjai közül meg kell emliteni a kiváló Kozma Jenőt, aki nemrégiben lett kormányfőtanácsos és akinek a Ripka-párt megszervezése körül rendkivüli érdemei vannak. Ügyvéd az ősz Radocza János is, valamint a Józsefvárosban oly népszerü Csécsi Nagy Miklós udvari tanácsos és a budaiak között széltében ismert Baransky Gyula, aki nélkül már a közgyülés szinte el sem képzelhető.

A szabadelvüpártban talán az egyetlen ügyvéd Glückstal Samu, akinek hatalmas jogi tudása azonban akár ötven ügyvéddel is felér.

Természetesen bővelkedik a Wolff-párt is az ügyvéd városatyákban. Az ismertebb nevek itt Platthy György, aki tudvalevőleg egységespárti képviselő létére engedélyt kapott Bethlen Istvántól, hogy Wolff-párti programmal lépjen fel. Szőke Gyula, akit egyidőben kormánybiztosnak is kombináltak, a Lipótvárosi Liszka Árpád, Szakáll Antal, akit uj csillagnak mondanak és a régiek közül még Ambrus Gyula, Verebély Jenő, Usetty Béla és Botzenhardt János.

Lelkészek és orvosok

Azok közül, akik Budapest lelki szükségleteit látják el, első betekintésre tizet olvastunk össze. A lelkészek között legelőkelőbb városatya lesz Raffay Sándor evangélikus püspök. Kivüle még Kontra Aladár óbudai ref. lelkész képviseli a protestánsokat. Siegescu József egyetemi tanár, görög katholikus lelkész. A közgyülés többi pap-tagja katholikus és pedig a következő nevekkel: Ernst Sándor prelátus, a Wolff-párt egyik legtekintélyesebb tagja, Krizs Árpád, akit a mult közgyülésen megfosztottak mandátumától, mert összeférhetetlennek tartották, hogy városatya létére a város alkalmazásában lévő munkások érdekében eljárjon, Zelliger Vilmos, Bednárcz Róbert, Ortvay Rezső, Bliesner Ágoston és Valnicsek Béla plébánosok, illetve segédlelkészek.

A lekészek közül a Ripka-párti Zelliger Vilmoson kivül még Siegescu József liberális, aki a Gaárféle belvárosi listán került be a közgyülésbe. A többi pap-városatyák a Wolff-párthoz tartoznak.

A lelkiorvosok mellett néhány testi orvos tagja is van a törvényhatósági bizottságnak. Ilyet a Wolff-párt kettőt produkált: Csilléry Andrást a kegyelmes fogorvost és Bénárd Ágostont, aki mint volt miniszter szintén excellenciás. A többi pártok közül a demokraták három orvost. Rosenák Miksát és Körmöczi Zoltánt, akik régiek és Berkes Jenőt, aki uj, produkálták, mig a Kossuth-párt két orvost küldött a közgyülésbe, Melha Armand és Klár Zoltán személyében.

Van két gyógyszerész tagja is a közgyülésnek és pedig Taufer Gábor és a Ripka-párti Bayer Antal.

Itt sorakoztatjuk fel a mérnököket is, akik közül Sármezey Endre, Petrovácz Gyula és Buday Dezső Wolff-pártiak. Ugyancsak három mérnöke van, bár sokkal nevesebbek, a Ripka-pártnak és pedig Ereky Károly, aki mint közgazdász is legelsőrendü tekintély, Lipták Pál, akinek nem is olyan régen még hatalmas üzeme volt, majd hosszabb ideig mint kereskedelmi államtitkár excellált. Végül Becsey Antal, aki régi, nagytudásu városatya. A demokraták között Kakulyai Károly képviseli a mérnöki kart. A Wolff-pártban van azonban egy müegyetemi tanár is, Kossalka János személyében.

Szerkesztők, ujságirók, költők

Nem maradhattak ki a közgyülésből a szerkesztők és az ujságirók sem, akik közül szinte mindegyik párton található egy-kettő. A kurzusujság-irodalmat Benárd Ágoston, „A Nép" v. főszerkesztője és Eckhardt Tibor, „A Nép" jelenlegi főszerkesztője képviselik legpregnánsabban, de ott van mellettük Anka János, „A Nép" felelős szerkesztője is. Már sokkal szimpatikusabb egyéniség náluk Milotay István, a „Magyarság" főszerkesztője. A legszélső baloldalról került be Fényes László, aki most a „Népszavá"-ban irja leleplező cikkeit, Révész Mihály, aki a „Népszavá"-nak egyik általánosan tisztelt szerkesztője, Vanczák János, a „Népszava" felelős szerkesztője és Propper Sándor, aki a szocialisták orgánumának publicistája, valamint Bresztovszky Ede, aki szintén a „Népszava" munkatársa. Ugyancsak szocialista városatya Biró Dezső is, aki a „Népszava" kiadója.

Demokrata programmal jött be Sümeghy Vilmos, a „Magyarország" kiadója, aki volt országgyülési képviselő is. Ott van a városatyák sorában Feleky Géza, a „Világ" tudós főszerkesztője és publicistája, valamint Lázár Miklós a „Reggel" főszerkesztője, akinél szinesebb és elmésebbtollu ujságiró ma kevés akad. A hetilapokat B. Virágh Géza, a „Független Budapest" kiváló szerkesztője, Balkányi Kálmán, az „OMKE" szerkesztője és Elek Hugó, a „Hétfői Napló" szerkesztője képviselik.

Az irodalmat ezuttal nagyon elhanyagolták. Mindössze négy iró tagja van a közgyülésnek, akik között a legismertebb nevü Pakots József nemzetgyülési képviselő. De mindenki ismeri Benedek János tüzes verseit, Vanczák János pártköltészetét és Kiss Menyhértnek ama verseit, amelyek valaha tömegesen jelentek meg az ugynevezett „zsidó lapokban".

Itt kell felsorakoztatnunk Bánóczy József dr.-t is, aki szocialista programmal választottak meg és aki egyike a legkitünőbb szinpadi rendezőknek.

Akik Budapest közgazdaságát képviselik

Budapest közgazdaságát elég szép számban képviselik a közgyülésben vállakozók, iparosok, kereskedők és bankárok. A bankárok között ott van elsősorban Éber Antal, az Olasz-Magyar Bank ve-

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a

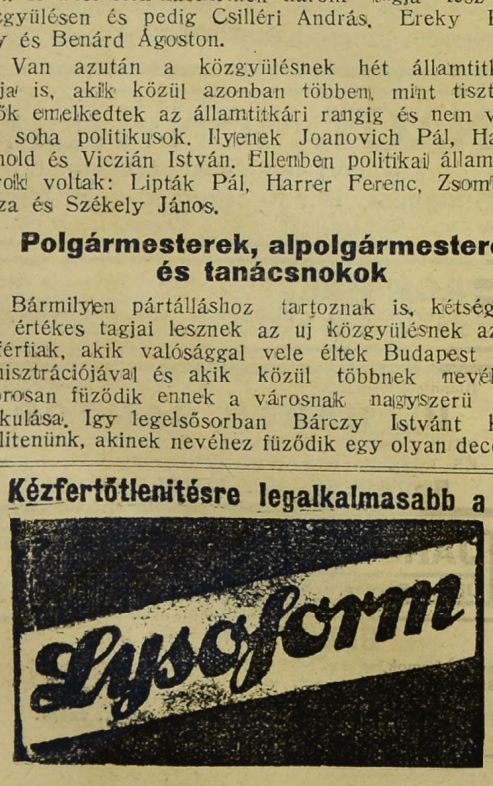

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191—18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot.
Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

Villányi Pezsgőgyár és Borpince R-T
Budapest, V., Nádor-utca 16
Telefon: 72—01
Gyártelep: Villány

zérigazgatója, és Halász Manó, az Ált. Takarékpénztár ügyvezető-igazgatója. Van a szocialistáknak is egy bankdirektoruk Erdősi Antal személyében, de ideszámít Vita Emil volt tanácsnok is, aki ma a Belvárosi Takarékpénztár egyik főtisztviselője. Ott van a közgazdászok között Nagy Andor tőzsdetanácsos, Balkányi Kálmán az OMKE igazgatója, Müller József Leó és Horváth Károly részvénytársasági igazgatók is.

A vállakozás és ipar képviselői között ott látjuk többek között a Ripka-párti Lipták Pált, a Kossuth-párti Latinák Jenőt és Schubert Sándort, Glück Frigyest, aki igazán szaktekintély a szállodások és vendéglősök körében, Nessy Gyula kéményseprőmestert és Zimmermann Dezső vállalkozót. Ezek volnának a liberálisok. A Wolff-párt iparosai közül megemlitjük Perndl Flórist, Paulheim Ferencet, Piazza Győzőt, Bauknecht Tamást és Vass Bélát.

A kereskedők közül felsoroljuk Vértes Emilt, Holzer Sándort, Halasi Fischer Ödönt, Bosnyák Izsót Hoffmann Mihályt, Ehrlich G. Gusztávot, Ledermann Mórt, Magyar Miklóst és a Wolff-párt két tagját, Ilovszky János üvegkereskedőt és Bohn János virágkereskedőt.

Egyebek

Mindenesetre érdekes és tekintélyes alakja lesz a közgyülésnek Hohenburger altábornagy akit Budán választottak meg Ripka-párti programmal. A rendőrséget a Ripka-párti megválasztottak között Andréka Károly főkapitányhelyettes képviseli. Mindenestre szót fognak emelni a vasutasok és postások érdekében a Ripka-párti Battenberg Lajos és a Wolff-párti Homonnay Tivadar és Szigethy János.

Érdekes alakjai lesznek még a közgyülésnek Posta Sándor vivóbajnok, aki a Belvárosban jött be, mint demokrata listavezető és Rácz Vilmos, akinek nevét minden érdekes párbajnál olvasni lehet. Természetesen Rácz Vilmos mellől nem maradhatott el Klár Zoltán sem, aki minden ujsághirben vele együtt szerepel. A Wolff-párt nagy bosszuságára városatya lett ujra Bibiti Horváth János is, aki a pártból való kiválása után annyit kellemetlenkedett nekik. Most természetesen a demokratákhoz csatlakozott. Végül még meg kell emliteni Havas Rezsőt, aki ezuttal mint Wolff-párti városatya fog síkraszállani Dalmácia érdekében

SZÓRAKOZÁS

A moszkvai Művészszinház tagjai a Fővárosi Operettszinházban bezárólag csütörtökig játszanak. Végleges műsoruk a következő: Szerdán: Dosztojevszki: Sztepancsikov-falva, csütörtökön: Ibsen: A tenger asszonya. Valamennyi előadásban a társulat legkiválóbb erői játszanak.

A Halló, Amerika!, a szenzációs énekes, táncos, látványos revü tölti be a hét péntekjétől kezdve ismét a Fővárosi Operettszinház heti műsorát.

Saleschi Sigismondo lesz a Városi Szinház e heti illusztris vendége. A milanói Scala világhirü baritonistája, akit egyszer volt alkalma ünnepelni közönségünknek ebben a szezonban, ezuttal két leghiresebb szerepében lép fel: május 27-én, szerdán a Rigoletto cimszerepében és május 29-én, pénteken, a Tosca Scarpiájában. A Saleschi-estékre jegyeket a Városi Szinház pénztára és a jegyirodák árusitanak.

Németh Mária egyetlen fellépte a Városi Szinházban szombaton, e hónap 30-án lesz. A bécsi állami Operaház nagynevü művésznője, parádés szerepét, a Trubadur Leonoráját énekli első nagy sikere szinhelyén, ahonnan tüneményes karrierje kiindult. Németh Mária egyetlen vendégjátékára jegyeket a Városi Szinház pénztára és a jegyirodák árusitanak.

A Májusi muzsika hete a Renaissance Szinházban. A bájos Farkas Imre—Harsányi operett Ilosvay Rózsival, Lázár Máriával, Kompóthy Gyulával, Bérczy Ernővel, Makláryval, Bánóczyval naponta nyári (fél) helyárakkal.

Kérdezze meg szomszédját, ismerősét, barátját, rokonát, hogy tetszett neki a Dolly a Városi Szinházban?

Márkus Emilia Park (Rákóczi-út és Muzeum-körút sarok, Telefon: József 74—90). Mindes este valóságos népvándorlás indul meg a Márkus Emilia Parkba, amely kétségtelenül a legszebb és legfényesebben berendezett kertmozgó egész Európában. A pénteki első előadást illusztris francia szakemberek nézték végig, majd megtekintették a gépház berendezését és a vetitővásznat, mely egészen speciális anyagból készült és sokkal tökéletesebb, mint az általánosan használt gyöngyvásznak. A külföldi vendégek a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkoztak ugy a technikai felszerelésről, mint a műsorról, melynek mindegyik száma valóságos gyöngye a filmgyártásnak. Előadások kezdete 8 és ½11 órakor. Pénztárak egész nap nyitva. A 36 tagu szimfónikus zenekar délután 6 óra után az előadás kezdetéig minden nap hangversenyt tart Szenkár Dezső karnagy vezetésével. A hangverseny látogatása teljesen dijtalan. A mozgóképelőadások helyárai a legolcsóbbak.

A szinházak e heti műsora. Városi Szinház: Szerda: Rigoletto. Csütörtök és vasárnap este: Dolly. Péntek: Tosca. Szombat: Trubadur. Vasárnap délután: Gyimesi vadvirág.

Király Szinház: Minden este és vasárnap délután: Régi jó Budapest!

Magyar Szinház: Szerda: Az ötórai vendég. Csütörtök és vasárnap délután: Magnetic. Péntek, szombat és vasárnap este: Peer Gynt.

Belvárosi Szinház: Szerda: Kékszakáll nyolcadik felesége. Csütörtök: Én már ilyen vagyok. Péntek: Mariska, vagy a házasságtörés iskolája. Szombat (először) és vasárnap: Az ember, az állat és az erény.

Vigszinház: Szerda, péntek, szombat és vasárnap este: A csirkefogó. Csütörtök: Fanny és a cselédkérdés.

Fővárosi Operettszinház: Szerda: Stepancsikovfalva. Csütörtök: A tenger asszonya (a Staniszlavszki-társulat vendégjátékai). Péntek, szombat és vasárnap: Halló, Amerika!

Renaissance Szinház: Minden este: Májusi muzsika. Vasárnap délután: Őszi szerelem.

Nézze meg a hidetőoszlopokon a Városi Szinház helyárait!

A Csirkefogó jegyében alakult a Vigszinház e heti műsora. Ötször adják Szenes Béla nagyszerü bohózatát, amelyről a legnagyobb elragadtatással nyilatkozik mindenki. Csütörtökön este a Fanny és a cselédkérdés kerül szinre, Gombaszögi Fridával Fanny szerepében.

Legolcsóbb helyárak, legnagyobb operettsiker, nézze meg a Dollyt a Városi Szinházban.

Royal-Apolló: A legklasszikusabb filmszenzáció: Tell Vilmos, Schiller világhirü tragédiája. A főszerepekben Conrad Veidt, Erna Morena, Xenia Desni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat
Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITEMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. Tel.: J. 29-66.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők
szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Magyar Ólomárugyár Rt.
BUDAPEST, Pergách-utca 4. ☎ Telefon: 110-45, 102-01.
Gyári: Ólomcsöveket, lemezeket, syphonokat (bűzelzárókat), forrasztóónt, csapágyfémeket. Ajánl eredeti Bancaáru rudakban és tömbökben.
Legmagasabb áron vásárol: Ócska ólmot, ólomhulladékot, ólomhamut, salakot, fémhulladékot, fémhamukat, stb.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

LUX Lukács Edéné és Társa Lakk- és Festékgyár Rt. Budapest VI., Ónody-utca 4.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131-72.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMŰVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónozások TELEFON: J. 8-47.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12.
Telefon: 46-68.
javit! megóv!
vesz és elad!

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

FACK PÁL vasáru-, épület- és butorvasalás, szerszámházi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06.
BUDAPEST, VIII, RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam | Budapest, 1925 junius 3. | 22. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz. Telefon: 137—15. szám

A nagy fordulat,

amely Budapestet uj életre hivatott kelteni, megtörtént és most már vannak emberek, a nép küldöttei, akik felelősek azért, hogy ez a fordulat tényleg megtörténjék és Budapest javára szolgáljon. A választásokból olyan furcsa és különleges eredmény bontakozott ki, hogy a legraffináltabb politikus elmék is tanácstalanul állanak meg a nehéz helyzet előtt. A helyzet kuszaságát mindenki a maga számára igyekszik kihasználni és minden párt valósággal halmozza az argumentumokat, amelyek azt látszanak bizonyitani, hogy a városházi uralom őt illeti meg. Az urak csütörtökön ujból összeülnek és bár személyi kérdések kapcsán, de módjukban lesz erről a nagy problémáról elmondani egymásnak a véleményüket. Ebből az egymás között való eszmecseréből, valamint a kormány megfontolásából mindenesetre ki fog alakulni, mert ki kell alakulnia olyan modus vivendinek, amely biztositani fogja a közgyülés munkaképességét.

A megegyezés elé a legteljesebb bizalommal tekintünk és a legteljesebb bizalommal tekint Budapest népe is. Csak egy a fontos és ez az, hogy a helyes alaptételből induljanak ki akkor, amikor a megegyezés érdekében fáradoznak. Ez a helyes alaptétel pedig egyes egyedül az lehet, hogy az az uralom, amely öt esztendeig ült a város nyakán, öt esztendeig molesztálta és háborította Budapest lakosságát, ez az uralom nincs többé és ennek feltámadásában senki nem hihet. Bármilyen lesz a kompromisszum, bármit tartalmaz az, még Wolff Károly pártjában is meg kell lennie az objektivitás ama szikrájának, amely beismeri, hogy Budapest népe az ő rezsimjükből többet nem kér.

A másik alapfeltétele a megegyezésnek az, hogy senki ne beszéljen győzelemről, mert ezen a választáson csak a reakció hullott el, győzni pedig nem politikai jelszavak és nem politikai pártok győztek, hanem győzött a politikamentes, nyugodt, békés, polgári munka olthatatlan vágya. Ezt a békés és nyugodt munkát mindenkinek elő kell segitenie, akár győztesnek, akár legyőzöttnek érzi is magát. Nem szabad elfelejteni, hogy nem Wolff Károly uralmának megkezdése óta jutott Budapest a lejtőre, hanem attól a pillanattól fogva, amikor a szarajevói bomba kioltotta Ferenc Ferdinánd életét. Egy borzalmas háboru, egy kommunista rablóhadjárat és mindezek után még a városházi kurzus, amelyről ma ne essék több szó, mindezek lerongyolták, tönkretették, haladásában, fejlődésében megakasztották Budapestet. Tiz esztendő átka alól kell kimenekülni és ebben mindenkinek segitenie kell. A jelen pillanatban, amikor ennek szükségességét mindenki átérzi, szinte félelmetesen jelenik meg a háttérben a személyes kérdések kisértete. Mindenki tudja és őrültség lenne el nem ismerni, hogy ki ül a polgármesteri székben. Akárhányszor egy ember ereje, tehetsége és presztizse nem városokat, de országokat állitott talpra, keltett életre, vagy országokat züllesztett el és tett tönkre. Budapest életében szintén klasszikus példa kinálkozik erre, de ma mégsem szabad mindent feltenni a személyi kérdés egyetlen kártyájára, mert a mai helyzetben semmi nem lehet olyan fontos, mint a politikai harcok teljes és tökéletes kikapcsolása. A személyi kérdésnek, bármilyen vonzó és csábitó megoldások kinálkozzanak is, nem szabad domináló szerepet játszania, mert abban a pillanatban a politika hullámai csapnak ismét át Budapest felett és mérgező, gyilkos munkájukkal tönkreteszik még azoknak fáradozását is, akik a város érdekében mindent elkövetnek. Akárki kerüljön Budapest élére, legyen az akár a csodatevő szentek közül való, minden munkája meddő minden fáradozása eredménytelen, minden igyekezete hiábavaló lesz abban a pillanatban, mihelyt akaratának a politika állit gátakat.

A munka szükségessége példátlanul nagy és a munkakészsége is tökéletesen megvan Budapest népében. Ez a nép megtette kötelességét abban a tekintetben is hogy kétszázötven kiválasztott embert állitott saját munkájának irányitására. Ez a kétszázötven ember meg azok, akik hivatásuknál fogva tagjai lesznek a törvényhatósági bizottságnak, most a történelmi felelősség mérhetetlenül sulyos megterheltetésével indulnak és megvan a hitünk, hogy azt a nagy felelősséget teljes nagy mértékben át is érzik. Ha ez igy van, nem féltjük és nem kell féltenünk Budapest jövendő sorsát, mert a felelősség érzése elsémit minden szenvedélyt és minden indulatot. A jelek, amelyeket a pártvezérek első találkozása alkalmával látunk, arra vallanak, hogy mindez nem hiu reménység, mert mindenki, üljön jobbra, vagy balra, teljes igyekezetével azon van, hogy Budapest történetében uj és boldog korszak nyiljon meg. Ma nem egyes ember eljövetelét várjuk, mert a megváltást egy vagy tiz, vagy száz ember el nem végezheti, de ez a megváltás Budapest milliónyi lakosságára vár. A világváros milliós lakossága munkára készen áll és azoknak az uraknak, akik csütörtökön ismét összeülnek Ripka Ferenc kormánybiztosnál, ebben a pillanatban csak egyetlen kötelességük van és ez az, hogy ehhez a munkához, amelynek vágya mindenkinek lelkében ott ég, megteremtsék a nyugodt atmoszférát és a boldog hitet, hogy elérkeztünk a megujhodás küszöbére.

Hirek Huszár főpolgármesterségéről és Ripka Ferenc polgármesterségéről

Ki dönti el, hogy ki lesz Budapest polgármestere? — Az első közgyülést junius 17-én tartják meg

Az a pártközi konferencia, amelyet az elmult héten Ripka Ferenc kormánybiztos tartott a közgyülési pártok vezetőivel, mindenkit meggyőzhetett arról, hogy megvan az akarat és megvan a lehetőség arra, hogy a főváros uj törvényhatósági bizottsága békés, alkotó munkát végezzen. Az első pártközi konferencia inkább adminisztrativ természetü kérdésekkel foglalkozott. Sokkal fontosabb lesz azonban ennek a folytatása, mert ekkor már valószinüleg olyan kérdések is napirendre kerülnek, amelyek tulajdonképen egyes pártok hatalmi viszonyaitól és attól függnek, hogy az egyes pártok a megértést félretéve, milyen magaviseletet tanusitanak. Ezt a folytatólagos pártközi konferenciát Ripka Ferenc kormánybiztos csütörtökre hivta össze. Minden valószinüsége megvan annak, hogy

junius 17-ig, amikor az első közgyülés összeül, már minden simán fog menni.

Előtérben természetesen a főpolgármesteri és polgármesteri szék betöltésének kérdése áll. Tulajdonképen az a két személy, aki egyrészt a főpolgármesteri, másrészt a polgármesteri méltóságot be fogja tölteni, adja meg tulajdonképen a karakterét annak a rezsimnek, amely a most lezajlott választások alapján a városházán ki fog alakulni. Gróf Bethlen István miniszterelnök Genfbe utazott, Vass József, a miniszterelnök helyettese pedig sem a főpolgármester kinevezése ügyében nem fog dönteni, sem pedig a pártokkal tanácskozásokat nem folytat, mert a miniszterelnök távollétében kerülni kivánja a politikumot. Annyit mégis kijelentett Vass miniszter a napokban, hogy

a főpolgármesteri és polgármesteri szék betöltéséről forgalomba került személyi kombinációk teljes mértékben magánjellegüeknek tekintendők.

A miniszterelnök junius 15-én érkezik haza, ugy, hogy ha a főpolgármester kinevezése hamarosan megtörténik, akkor az már a junius 17-iki közgyülésen elnökölhet is.

Mit mutatnak a pártok erőviszonyai?

A választások eredményét a legkülönbözőbb módon kommentálják. A demokratikus blokknak tényleg elenyésző többsége van a választott tagok között, ez a többség azonban abban a pillanatban illuzóriussá válik, amikor a hatvanegy kinevezett, illetve hivatalból való bizottsági tagra gondolunk. Egészen furcsa azonban az, hogy nemcsak a demokratikus blokk, de még Wolffék is a maguk felére csökkent mandátumszámával a saját győzelmüket hangoztatják. Egészen bizonyos, hogy

a demokratikus blokk sem uralhatja a helyzetet korlátlanul a közgyülési teremben, annál komikusabb az, hogy Wolffék mindenáron uralkodni akarnak.

Nem lehet kétség benne, hogy az uralom annak a pártnak a kezébe fog összpontosulni, amely párt a jelszavak félretolásával a komoly munkát hirdeti és annak érdekében legtöbbet tud cselekedni.

Ne felejtsük el azonban azt sem, hogy

sem a demokratikus blokk, sem Wolffék nem egységesek,

sőt minden pillanatban számitani lehet arra, hogy nehezen összekovácsolt kereteik felbomlanak és mind a két csoport darabokra törik. A demokratikus blokkból a szocialisták 53 szavazatára csak addig lehet számitani, amig a maguk osztályérdekeik a polgári érdekekkel össze nem ütköznek. Körülbelül velük fog masirozni a nyolc Kossuth-párti is, akik szélsően radikális politikát akarnak a városházán csinálni. Vázsonyi demokratáinak mindössze 51 mandátumuk van, mig 16 mandátumot a pártokon kivül álló liberálisok csoportja (Bárczyék) birtokol.

Hasonlóképen

illuzórius az egysége a Wolff vezérlete alatt álló és hangos külsőségek között feleskü-dött jobboldali pártoknak is.

Wolff Károly szintén nem számithat pártjának tömör falanxára, hiszen a tiztagu Friedrich-csoport és a körülbelül harminc tagot számláló keresztény szocialista frakció minden pillanatban felmondhatja még a barátságot is.

Ezzel szemben kétségtelen az, hogy

ugy a kinevezettek, mint a hivatalból való tagok, akik 61 főt számlálnak, feltétlenül az Egységes Községi Polgári Párt táborát fogják erősiteni

és igy ez a párt mintegy 80 főből álló csoportra számithat.

Mi sem természetesebb, minthogy a vezetőszemélyek kijelölését csak azok a pártok lesznek hivatva eszközölni, amelyek a polgári elgondolás mellett törtek lándzsát. Ilyenformán elsősorban a személyi kérdések megoldásánál az az irányzat fog érvényesülni, amelyet megerősödő táborával a kormány által támogatott Egységes Községi Polgári Párt fog magáénak vallani.

Huszár és Ripka

A főpolgármester kinevezésénél természetesen a kormány akarata fog érvényesülni, mert a kormány előterjesztésére a kormányzó kétségkivül három olyan férfiut fog kandidálni, akik közül a kormány jelöltje kapja meg a közgyülési szavazáson a többséget. Ma ugy áll a helyzet, hogy

a főpolgármester kinevezését és a polgármester megválasztását egymástól elválasztani szinte lehetetlenség.

Polgármester csak az lehet, akinek hazafias nemzeti és polgári gondolkozása minden kétségen kivül

áll és aki a polgári pártok támogatásával jut a polgármesteri székbe és akinek egy pillanatig sem lehet szüksége arra, hogy a szocialisták támogatását kérje. A polgármester személyétől nagyon sok függ abban a tekintetben is, hogy a kormány kit fog kinevezni főpolgármesternek. Ebben a pillanatban a legnagyobb valószinüsége van annak, hogy

a polgári pártok meg fognak egyezni Ripka Ferenc polgármesterré való választásában.

Ebben az esetben a kormány a saját politikai érdekeit valószinüleg ugy véli szolgálni, hogy főpolgármesterré első helyen Huszár Károlyt kandidálja, ugy, hogy az ő megválasztása ebben az esetben bizonyosra is vehető. Huszár Károly szimpatikus egyénisége, mérsékeltsége és komolysága mindenesetre elősegitője lehet a városházi politikamentes és alkotó munkának, bár ezideig a kormány az ő főpolgármestersége dolgában semmiképen sem szögezte le még magát.

Ennek a politikamentes és alkotó munkának azonban

legfőbb garanciája az lehet, ha a polgári pártok meg tudnak egyezni Ripka Ferenc polgármesterségében.

Amit Ripka Ferenc mint kormánybiztos Budapest érdekében művelt, azt feltétlen biztositja az, hogy a polgármesteri székben, ahol a cselekvésre sokkal nagyobb alkalma van, sok maradandót és szépet fog alkotni Budapest számára. De nemcsak rátermettsége a fontos, hanem ehhez igen nagy sullyal járul hozzá az is, hogy

a kormány bizalmát teljes mértékben birja.

Ma pedig a városházán eredményes munkát végezni olyan polgármesternek, aki a kormánnyal hadilábon áll, teljes lehetetlenség. Ripka Ferenc polgármestersége — ezt ma már előre meg lehet állapitani — rokonszenves az összes pártok előtt és még magának a Wolff-pártnak mérsékelt elemei is szivesen látják.

Bárczy és Sipőcz

Az idők során a polgármesterjelöltek között még két komoly név vetődött fel. Két olyan név, amelyek mögött erős pártok állanak. Az egyik Bárczy István, aki a demokratikus blokk polgármesterjelöltje, a másik pedig Sipőcz Jenő dr., akit Wolffék támogatnak minden erejükkel. Nem lehet benne kétség, hogy Bárczy visszatérése nagyon sok ember előtt szimpatikus lenne, és a maga nagyszerü egyéniségével komoly értéket is jelentene. Sajnos azonban

Bárczy megválasztása olyan politikai szinnek felülkerekedését jelentené, amely részben a kormány előtt nem lenne szimpatikus, részben pedig a szélső jobboldal elkeseredett harcát hivná ki.

Bárczy maga sem keresi a polgármesteri állást, csak áldozatot hozna, ha azt vállalná, aminthogy áldozatot fog hozni Ripka Ferenc is, akire a mai jelek között ez a hivatás várni fog.

Amint a demokratikus blokk nem számithat a maga polgármesteri jelöltiének megválasztására, még nagyobb

lehetetlenség az, hogy Wolffék jelöltje, Sipőcz Jenő polgármester, mai helyén megerősödjék.

A közgyülés liberális elemei teljes erővel vennék fel a harcot ezzel a kombinációval szemben, mert a maguk provokálásának tekintenék, hogy olyan exponált személyiség érdekében induljon meg a harc, mint amilyennek Sipőcz Jenőt tartják. Sipőcz Jenő igen értékes tisztviselője volt a fővárosnak és ezt a tisztviselő jellegét igyekezett mindenkor becsületesen megtartani a polgármesteri székben is. Bár kritikus időben, a szenvedélyek vad hullámzása között vállalta a polgármesterséget, bizalmi embere volt Wolfféknak, őt mégsem sorozták soha a Zilahi Kiss Jenők közé. Jómodoru, komoly és munkás ember, aki azonban ma nem birja a közgyülés többségének bizalmát és egyébként is gyenge fizikumával képtelen lenne megbirkózni azzal a nagy munkával, amely a közel jövő polgármesterére várni fog.

Ezek után

a polgármesteri állásnak egyetlen komoly és posszibilis jelöltje van és ez Ripka Ferenc.

A főpolgármesteri méltóságot a mai kombinációk szerint Huszár Károllyal fogja a kormány betölteni, ami azonban — mint már emlitettük — még nem befejezett dolog.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
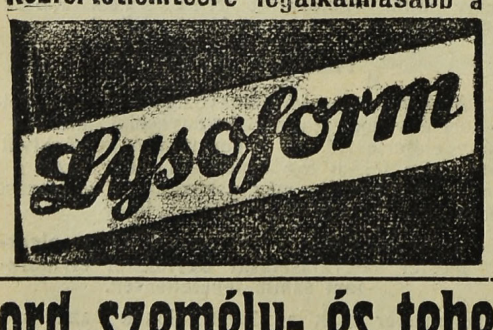

A kurzus-közgyülés veszteségszámlája

Az uj választásokon a kommun utáni első közgyülésnek 172 tagja nem kapott mandátumot, illetve ezek közül 22-en csak pótbizottsági tagok lettek

Megtekintettük a régi és az uj bizottsági tagok névsorát és ebből megkonstruáltuk a kurzusközgyülés veszteségszámláját. Ez a veszteségszámla rendkivül sulyosnak mutatkozik, amennyiben az uj választásokon

a kommün utáni első közgyülésnek nem kevesebb, mint 172 tagja nem kapott mandátumot, illetve ezek közül huszonketten csak pótbizottsági tagok lettek.

Ez tulságos veszteség lenne, ha nem tudnánk azt, hogy Zilahi Kiss Jenőnek alpolgármesterré történt választása után az ellenzék a maga teljes egészében kivonult és helyettük minden lehető póttagot behivtak, ugy hogy amikor ezt a seregszemlét megtartottuk, a 240-nél lényegesen több bizottsági taggal kellett számolnunk.

A kimaradottak között

elenyészően kis számmal vannak azok, akik az előző közgyülésben ellenzéki programmot vallottak. Annál nagyobb a számuk a kurzusbelieknek,

részben azért, mert Wolffék mandátumaik felét elvesztették, részben pedig azért, mert egész csomó volt bizottsági tagot nem is jelöltek, hanem helyettük egészen uj emberekkel indultak a küzdelembe.

A liberális oldal veszteségei között néhány igen érdekes nevet találunk. Igy nem indult el a küzdelemben báró Szterényi József, akit ugylátszik ennek az oldalnak belső viszályai kedvetlenitettek el. De nem szerepelt a listákon Rassay Károly sem, aki pedig nagyon felkészülődött, de végeredményben még sem tudott listát állitani. Kimaradt Bársony Elemér, Stern József óbudai közjegyző, Székely Ferenc, a Belvárosi Takarék elnöke, Fóthy Vilmos, Fayer Sándor, Frey Kálmán, Gáspár Fülöp, Márkus Miksa, Márkus Jenő és még többen.

A jobboldalról hiányzik

Vass József népjóléti miniszter, aki mint miniszter nem is lehet tagja a közgyülésnek, de ha lenne is, ma semmi esetre sem ülne Wolff Károly mögött. Nem jelölték Kazay Lászlót és Jaczkó Pált sem, akik pedig a kereszténypártnak szines alakjai voltak, később azonban elhagyták Wolffékat és sok kellemetlenséget okoztak nekik.

Azok között,

akiket Wolffék nem is jelöltek,

ott látjuk szerepelni az Amerikát járt Haller Istvánt és fivérét, Haller Józsefet, Vasek Ernőt, aki a Tanitó-Bank botránya óta nem szerepel a közéletben, Cigány Sándort és a vásárcsarnoki fülkéket szorgalmasan gyüjtő Rácz Sándort is. Nem városatyák többé Virter László volt nemzetgyülési képviselő, Sagmüller József, az óbudai apát, Szmrecsányi György, aki mint az ÉME elnöke került be, Weisz Konrád volt nemzetgyülési képviselő, Fáy Aladár népjóléti államtitkár és Fercsek Gyula dr., akinek annakidején Fábián Bélával volt emlékezetes lovagias ügye, valamint a nagyhangu Bieber Jenő és a lipótvárosi Brazovszky Emil sem, aki kórházi orvosi állást kapott. A kimaradottak közül

huszonketten mint pótvárosatyák jutottak be.

Ezek a következők:

Alpár Ignác, Fóthy Vilmos, Freund Dezső, Kraemer József, dr. Kronberg József, Kovács Andor, Kivovits Károly, Kovács Gábor, März Károly, Mettelka Frigyes, Mayer Ernő, Oberschall Viktor dr., Politzer Gusztáv, Popelka Béla, Rerrich Elemér, Ruszter Béla, Szentgáli Antalné, Stadler Nándor, Szilágyi Károly, Sajó Sándor, Wayand Miklós és Záborszky István.

Teljesen kimaradtak

a következők:

Aubermann Miklós dr., Avarffy Elek, Albert Ferenc.

Bakody Aurél dr., Bartók Emil, Balázs Hugó, Bársony Elemér, Bienszky Lipótné, Bieber Jenő, Bernády Dániel, dr. Bartha Albert, Batlay Ákos.

Czailik Lajos, Cseszkó István, Csézli Lukács, Conglehner József dr., Czigány Sándor, Csáky Ferenc.

Demény Károly, Dániel István, Deér Endre dr.

Elek Mór.

Fercsek Gyula, Fasing Antal dr., Frühwirth Mátyás, Fayer Sándor, Faludi István, Frey Kálmán, Forbáth Henrik, Fekete László dr., Fáy Aladár.

Gordon Róbert, Gallauner Károly, Günther Béla, Gerber Béla, Gáspár Fülöp, Galambos Jenő, Grünfeld Miksa, Galambos Mátyás, Gyalókay Imre.

Haller István, Haller József, Hubert Vilmos, Homonnay József, Heltai Béla, Horváth Miksa, Hamar István, Hlattky Lajos, Herritz Rezső, Hikádé József.

Juhász István dr., Juhász Mihály, Jaczkó Pál dr., Jeszenszky István dr., Jajczay János.

Keömley Nándor dr., Kritsfalusy Mihály, Korányi Márton, Kreisler Jenő, Kaich János, Kazay László, Karczag Vilmos, Kutassy Jenő, Kasztelnik Ferenc.

Lajta Henrik, Rigler József Ede, László Gyula, Ladányi Zoltán, Lengyel Endre.

Mohr Henrik, Mihalkovics Szilárd, Magyar Imre, Milbich Tamás, Márkus Miksa, Márkus Jenő, Maródy József, Minke Béla, Mohos Ferenc.

Németh József, Neruda Nándor, Nobel Árpád, Novák István.

Oberschall Viktor dr., O'Egan Viktor.

Papp Vilmos dr., Póser István, Péch Béla, Pancsik János, Pfeifer István, Pekovics János, Pilis Károly.

Rassay Károly, Rose Henrik dr., Reisz Mór dr, Rozmis András, Rotter Zsigmond, Rácz Sándor, Reich József, Ritoók Emma, dr. Reiner Ferenc, Reithauser Róbert.

Sóváry Emil, Schlachta Margit, Sagmüller József, Stern József, Schlosser Károly, Schmidtkunz Lajos, Seidl Aurél, Stumpf Károly, Simonovics Viktor, Sorg Antal, Schneider Mihály.

Szalay Gyula, Szölgyémi Ferenc, Szepesy Ágoston, Szmrecsányi György, Székely Ferenc, Szakmándy János, báró Szterényi József, Szilágyi György, Szántó Jenő, Szokolay Antal, Szekrényessy Károly.

Tóth Dezső dr., Telcs Béla dr., Törökné Kovács Hermin, Takaró Géza, Tóth Lajos.

Ungár Mór, Ujváry Rezső, Urbán János.

Virter László, Virágh Andor, Vikár Béla, Vogel Gyula, Vida Istvánné, Vasek Ernő, Vass József, Válya Gyula dr.

Wéber József, ifj. Weiss Konrád, Waigand Mihály.

TUNGSRAM

TUNGSRAM-RÁDIÓ

TUNGSRAM-VACUUMCSÖVEK (AUDIONOK)

TUNGSRAM-FEJHALLGATÓK
A JÓ RÁDIÓVÉTELT,

TUNGSRAM-IZZÓLÁMPÁK
A GAZDASÁGOS VILÁGITÁST BIZTOSITJÁK

GYÁRTJA:

EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RT UJPEST

CORDATIC
legolcsóbb a vételnél
legolcsóbb a használatban

VI., Mozsár-utca 9. Telefon: 99-02. 76-02.

Ford személy- és teherautók
FORDSON TRAKTOROK, GAZDASÁGI GÉPEK
Javitások saját műhelyemben, összes alkatrészek raktáron.
Haltenberger Vilmos
BUDAPEST
Nagymező-utca 19.
Telefon: 66—15.

Fullánkok

...

Idegenforgalomról

beszél, szónokol mindenki s nincs az a nap, hogy valamelyik testület ne sürgetné, hogy a — m á s i k testület kezdje meg az árak leszállitását, mert az idegenforgalmat csak igy lehet emelni. A városházán is sokat beszéltek már az árak csökkentéséről, sőt a Szent Margitsziget Gyógyfürdő r. t. is követelte, hogy a kormány szállitsa le a vizumdijakat és más egyebeket, hogy az idegenek ideözönlése megkezdődjék. Az olcsóbbodási folyamatnak még sehol semmi nyoma, de a Szent Margitsziget Gyógyfürdő, amikor az államtól minden dijnak és adónak leszállitását követeli, csaknem száz százalékkal megdrágitja a szigeti árakat. Igy kezdődik a nyári idény beálltával az idegenek idecsábitása. A Margitsziget a főváros tulajdona és a főváros is idegenforgalmat sürget. Miért nem avatkozik hát bele a Margitszigeten őrjöngő uzsorába s mért nem követeli, hogy a sziget igazgatósága az árak mérséklésével és ne az emeléssel nyujtson példaadást? Persze, a Margitszigeten csak pestiek vagy vidékiek keresnek gyógyulást és a pestiekkel meg a vidékiekkel szabad ugy bánni mintha idegenek, sőt ellenségek volnának.

A viznek

minden esztendőben elérkezik a szezonja. A baj csak az, hogy Budapesten amikor eljön a viz szezonja, akkor eltünik maga a viz. Budapest lakossága valaha nem tett különbséget aszerint, hogy ki hányadik emeleten lakik, de mióta Wolffék uralmon voltak, másodosztályu polgárok lettek a zsidók mellett azok is, akik a magasabb emeleten laknak. Mert aki magasabban lakik, az nyáron nem kap vizet. Pedig módjukban lett volna okos és politikamentes gondolkodással megjavitani a vizvezetéket, kifoldozni a hibákat, de erre nem jutott pénz, hiába ágált a vizműigazgatóság, meg az ügyosztály. Más célokra kellett a pénz, aki pedig olyan bolond volt, hogy fölmászott a harmadik emeletre, az epedjen el viz nélkül. Ez a Wolffék demokráciája.

Az egyszeregy

is rögtön más, ha fajvédők kezébe kerül. Ezek az urak soha sem tagadták, hogy ők az erőszak barátai, egy pillanatig sem csodálkozunk tehát, ha most azt látjuk, hogy még az egyszereggyel szemben is erőszakot alkalmaznak. Gömbös képviselő úr legelőbb más módon aligha tudta volna kiszámitani, hogy a Wolff-párt „kapta a legtöbb szavazatot." Szószerint ezt mondta és fajvédő uraimék azóta is állandóan győzelmi torokat fogyasztanak. Ha az egyszereggyet fajvédő módon akalmazzák, talán tényleg ők kapták a legtöbb voksot, de ha megmaradnak a régi fajtáju összeadás mellett, akkor Wolffék 80,616 szavazatukkal szemben, a Wolff-ellenes pártok 138,256 szavazatot könyvelhettek el. Fajvédőül azonban a kisebb párt a nagyobb, s ha náluk a boldogság ez a banketteken való önámitás, akkor másnak igazán nem lehet ellene egyetlen szava sem.

Ut a főváros pénzügyeinek rendezése felé

A leépitésen kivül a bizottság megvizsgálta az egyes üzemek keletkezését is

A hónap közepén egybeülő törvényhatósági bizottság remélhetőleg simán és gyorsan átesik azon a krizisen, amely a politikai rezsimváltozás alkalmával szinte egészen természetes. Ha a közgyülés munkaképességét az előzetes tárgyalások biztositották, nagyon hamarosan át lehet térni arra a tevékenységre, amelynek hivatása, hogy Budapest pótolni tudja mindazt, amit az utolsó tiz esztendő elpusztitott.

Legelső teendője az uj közgyülésnek

a város pénzügyeinek a rendbehozása, amely területen Ripka Ferenc kormánybiztos már az interregnum alatt figyelemreméltó munkát végzett.

Ma már van Budapestnek komoly, reális költségvetése, amely nem operál a Wolffék által divatba hozott trükkökkel, hogy deficitmentesnek látszassék és hogy ilyen eszközökkel a korlátolt tömegeket félre tudja vezetni. A pénzügyek rendbehozatalának más igen fontos tényezői a külföldi adósságok rendezése, az uj beruházási kölcsön megszerzése és végül az üzemek leépitése.

Amit az uj közgyülés teljesen előkészitve talál és amit azonnal kézbe vehet, az

az üzemek leépitése, a fölöslegesek megszüntetése és ahol ez racionálisnak mutatkozik, egyes üzemek összevonása.

Az üzemeket ellenőrző bizottság kiváló munkát végzett. A közgyülésnek nem kell egyebet tenni, mint követni és szankcionálni a bizottság jó tanácsait, amelyek minden irányban teljes, jószándéku és szakszerü utmutatással szolgálnak. Kétségtelen azonban az is, hogy az üzemvizsgáló bizottság jelentésének tárgyalása erős emóciókat fog kiváltani, mert ennek az elfogulatlan emberekből álló bizottságnak

objektiv tükrében furcsa szinben fog feltünni Wolffék gazdaságpolitikája, de nem egy esetben a tanács intézkedései is.

Az anomáliák, amelyeket a bizottság megállapitott, meglehetősen változatosak és mindenesetre rendkivül sulyosak. Nincs módunkban a jelentést ismerni, de értesültünk mégis néhány igen sulyos megállapitásról. Igy megállapitotta a bizottság, hogy

vannak fővárosi üzemek, amelyek egyszerüen tanácsi határozattal jöttek létre és vannak olyanok, amelyek szóbeli elrendelésre százmilliós invesztációkat létesitettek.

Az uj közgyülés természetesen nem fogja mindezeket a visszaéléseket szó nélkül hagyni, hanem élni fog jogával és felelősségre vonják az illetékes tényezőket, amelyek ilyen önkénykedéseket követtek el. Hiszen nem kisebb dolgok történtek, mint hogy egyes ügyosztályok többmilliárdos épitkezéseket végeztek anélkül, hogy megszerezték volna a törvény által előirt engedélyt. Mindezek fölött a közgyülésnek már legelső időkben módjában lesz kritikát és itéletet mondani.

Kegyelmes és méltóságos városatyák

A szocialista bizottsági tagok között feltünően kevés a munkás

A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában foglalkozásuk szerint sorakoztattuk fel Budapest uj törvényhatósági bizottságának tagjait. Már akkor észre lehetett venni, hogy feltünően sok az uj városatyák között a professzionátus politikus és a névsort igen élénken tarkitják volt miniszterek és államtitkárok nevei. Most azután pontos seregszemlét tartottunk a városatyák fölött, a közéletben viselt rangjuk és méltóságuk szerint. Ez a seregszemle rendkivül érdekes tapasztalatok birtokába juttatott, amennyiben kiderült, hogy

az uj közgyülésnek pontosan egy ötödrésze kegyelmes és méltóságos urakból áll.

A demokrácia nagyobb dicsőségére született arisztokraták nincsenek a közgyülés tagjai közt és mindazok, akiknek kegyelmes, vagy méltóságos cimük van, azt a maguk emberségéből szerezték meg. Igaz, hogy nagy része van a kegyelmes és méltóságos urak eme nagy számában annak a körülménynek, hogy Magyarországon az utolsó tiz esztendőben egymást kergették a rezsimváltozások és a politikai divatok. Igy történhetett az, hogy

a tizenkét kegyelmes városatya közül mindössze ketten, Vázsonyi Vilmos és Ugron Gábor a valóságos belső titkos tanácsosok,

vagyis olyanok, akik még a Habsburgok alatt jutottak kegyelmes cimhez. Már a harmincnyolc méltóságos ur között lényegesen több az ugynevezett „régi" méltóságos. A változatos jogcimek, amelyek révén méltóságos urak lettek, egészen kaleidoszkópszerüen vonultak fel. Az udvari tanácsostól kezdve egészen a kormányfőtanácsosig van itt minden fajtája a méltóságos urnak. Legtöbben természetesen itt is a politika révén jutottak cimhez, de szinte többségben vannak azok, akik a hivatalnoki létrán érték el a méltóságosságot.

Ha már szóllottunk a társadalmi előkelőségekről meg kell emlékeznünk arról is, hogy a közgyülésben igen szép számmal vannak önálló kisiparosok is, akik a polgári munka tiszteletreméltó képviselői. Érdekes azonban megemliteni, hogy a szocialista bizottsági tagok között feltünően kevés munkást találunk. Az ötvenhárom szocialista bizottsági tag közül, ennek

éppen csak hogy ötödrésze jelentette be magát ugy, mint egyszerü munkás.

A többi szocialista városatya-óriási többségben szintén munkás volt valaha, de többen felvitték közülük a politika lendületében egészen a miniszterségig, vagy a képviselőségig. A legtöbb szocialista városatya azonban mint szakszervezeti titkár, vagy szakszervezeti tisztviselő jelentette be magát. Városatya azonkivül a munkásság lapjának néhány munkatársa, azonkivül egy ügyvéd, egy bankigazgató, egy szinházi rendező és több magántisztviselő. Ezek képviselik a szociálista bizottsági tagok közötti a lateiner elemet.

Wolff és Friedrich harca

Egységes-e a Keresztény Községi Párt Jellemző epizód a parlament folyosóján

Az utóbbi hetekben, a választások lezajlása után sokat beszéltek Wolff Károly pártjának bomlásáról. A válságot, amely a Keresztény Községi Pártban dul, teljesen akutnak mondották. Mindenki azt hitte tehát, hogy a szétesés már az alakuló értekezleten meg fog történni. Ezek a politikai jósok azonban egyelőre csalódtak, mert az alakuló értekezleten Wolff Károly kijelentette ugyan, hogy az uj alakulás következtében az elnöki tisztről lemond, de az értekezlet ujból megválasztotta. Meg kell állapitani hogy Wolff Károly programmadó beszédében, bár határozottan a mérsékelt politika ellen nyilatkozott, mégis más hurokat pengetett, mint akkor, amikor a közgyülés kétharmad többsége ült a hátamögött. Mi legalább soha sem hallottuk a multban Wolff Károly ajkáról azt, hogy

a keresztény községi párt békés, konszolidációs munkát akar.

Most eljutott odáig Wolff Károly is, hogy ezt külön és aláhuzottan hangoztatta.

Felhivta azután Wolff Károly a párt tagjait, hogy a külső befolyásnak senki sem engedjen, mert a párt tagjai becsületszavukkal fogadták meg az összetartást. Ezt a becsületszót hajlandó huszonnégy órára felfüggeszteni, hogy akik nem akarnak a keresztény egység szolgálatába állani, azok ez idő alatt távozzanak a pártból. Tény az, hogy e huszonnégy óra alatt senki sem jelentette be a Wolff-pártból való kilépését. Nem jelenti azonban ez mégsem azt, hogy most már a Wolff-párt egységét teljesen biztositották. Friedrich István, akit a párt alelnökévé választott,

egyetlen szóval sem vonta vissza azt a két nappal előbb tett határozott kijelentését, hogy a maga akciószabadságát és híveinek teljes függetlenségét fenntartja.

A harc tehát Wolff és Friedrich között tovább folyik a kulisszák mögött, de hasonlóképpen nem lehet Wolff Károlyra nézve megnyugtató a keresztényszocialisták viselkedése sem, akik bármely pillanatban, amikor a dolgok nemtetszésük szerint történnek, készek a pártot akár fel is robbantani. Friedrich és Wolff harcára vonatkozólag érdekes elmesélni egy kis epizódot, amely a parlament fo-

Gyorsjáratu
teherautomobilok
Metropol-Garage
Budapest, Lehel-utca 25. sz.
Telefonszámok: 112—23, 24, 25, 27.

Márkus Emilia Park
Telefon: József 74-90.
Rendkivül olcsó helyárak. — Előadások 8 és 10 órakor.
Óriási sikerrel kerül szinre minden este
A vérző oceán (Captain Blood)
Amerikai óriás film

lyosóján játszódott le a napokban. Platthy György és Petrovácz Gyula a parlament folyosóján elment Friedrich István előtt. Platthy emelt hangon szólt oda neki:

— Azután rend legyen ám abban a IV választókerületben. Mert vedd tudomásul, hogy én is a IV. választókerülethez tartozom és ha nem lesz rend, akkor olyant fogunk belelőni az akciótokba, amilyet még nem láttatok.

— Nagyon meg vagyok ijedve, — válaszolta gunyosan Friedrich István — én még eddig sohasem féltem, akkor erre a hadüzenetre igazán be kell, hogy gyulladjak.

Platthy György izgatottan válaszolt erre a gunyolódásra.

— Akármit beszélsz, semmi esetre sem járja, hogy valaki egy párt listáján bejöjjön a közgyülésbe és a választások után nyomban frontot csináljon az őt mandátumhoz juttató párttal szemben.

Friedrich István erre fölényesen legyintett egyet a kezével és hátat fordított Platthynak.

A törvényhatósági választások — bécsi távlatból

A „Wiener Allgemeine Zeitung" az uj helyzetről

A bécsi sajtó kezdettől fogva a legnagyobb figyelemmel kisérte Budapest törvényhatósági választásait és felfigyelt minden olyan mozgalomra, mely azt a jogos látszatot keltheti, hogy sikerült egy olyan többségnek kialakulni, mely a törvényhatóság munkaképességét biztositja. Azok az ipari és kereskedelmi kapcsolatok, amelyek Budapest és Bécs között még mindég fennállanak, érthetővé teszik ezt az érdeklődést, mert hiszen Bécsnek nem lehet közömbös, hogy egy munkaképes törvényhatóság megindítja-e az ujjáépités munkáját

Most a törvényhatósági választásoknak vége, a bécsi sajtóban is megindultak a kombinációk a jövő tekintetében. A Wiener Allgemeine Zeitung, amelyet Hacsak Géza szerkeszt, egyik legutóbbi számában cikket közöl a választás eredményéről s annak kapcsán a kialakulható helyzetről. Hacsak Géza még nem régen egyik kiváló egyénisége volt a magyar ujságirásnak s bécsi lapjában sem tagadja meg rokonérzését a magyar fővárostól. Ez a rokonérzés sugalta legujabb cikkét is, amelyből kiérezhető az afeletti öröm, hogy a választások meghozták Budapestnek az annyira óhajtott rendszerváltozást.

A cikk hangsulyozza, hogy

a főváros közigazgatásának uj urai sem fogják nélkülözhetni a kormány legmesszebbmenő támogatását.

Majd ismerteti a demokratikus blokk kebelében lévő differenciákat, amelyek arra vezethetők vissza, hogy a blokkban a szociáldemokrata párt ötvenhárom bizottsági taggal van képviselve. A differenciák kiegyenlitése azért okozhat nehézségeket, mert az ujonnan választott liberális városatyák nagy többsége

nem akar közösséget a szociáldemokratákkal,

hanem csak esetről-esetre óhajt velük kooperálni. A cikk információi szerint fennáll az is, hogy a főváros liberális polgársága nem egyezne bele abba, hogy Budapest egészen a szociáldemokraták izlése szerint adminisztráltassék.

A cikk foglalkozik ezután Vázsonyi Vilmos legközelebbi magatartásával s ennek kapcsán azt irja, hogy az uj törvényhatóság polgári elemei Vázsonyi egyik nyilatkozata következtében

egy uj többségi pártot akarnak alakitani, amelyhez a Wolff-párt kevésbé szélsőséges tagjai is csatlakoznának

s ez esetben nem lenne szükség a szociáldemokraták támogatására. De ezzel a kombinációval szemben áll Vázsonyi Vilmos állásfoglalása.

A bécsi lap ezután Ripka Ferenc kormánybiztos felfogását ismerteti. A lap szerint Ripkának is az a véleménye, hogy

a szabadelvü polgári elemeket mindenképen egyesiteni kell s a kormánybiztos máris intenziv tárgyalásokat folytat, hogy ennek a többségnek határozott formát adjon.

Ennek az uj többségnek programmjául három követelést támasztottak és pedig először: szabadelvü politikai felfogást a város közigazgatásában, másodszor: hozzáértő vezetést a főváros üzemeiben, harmadszor: erős támogatást a kormány részéről. Nem akad ma komoly politikus — mondja a bécsi ujság — aki a kormány támogatásának biztositása nélkül átvenné a főváros vezetését s még Bárczy István sem vállalná a polgármesteri állás nehézségeit, ha

nincs biztositva számára a kormány támogatása.

Mert még ma is a gazdasági és pénzügyi kérdések szabályozandók elsősorban, ami el sem képzelhető,

ha az uj többség nincs a legjobb egyetértésa kormánybiztossal és a kormánnyal.

Éppen ezért ma minden törekvés odairányul, hogy ez az egyetértés biztositassék, mert ha ez a terv, amelynek megvalósitása nélkül Budapest ujjáépitése el sem képzelhető, — meghiusulna, számolni kell azzal, hogy a kormány feloszlatja az uj törvényhatóságot.

SZÓRAKOZÁS

„A madarász" a Városi Szinházban. A leghiresebb, legdallamosabb bécsi operettek egyikét, Zeller klasszikus „Madarász"-át ujitja fel junius 5-én, pénteken a Városi Szinház. A világhirü operett, amely a Népszinház rendkivüli sikerü müsordarabja volt, ragyogó előadásban kerül a közönség elé. Ádámot, a szerelmes madarászt, Girardi egykori hires szerepét a kitünő és sokoldalu Sziklai József játssza, Postás Milkát Vigh Manci; a többi vezetőszerep Kolbay Ildikó, Hamvas Józsa, Halmos János, Érckövy László Szirmai Vilmos és Sik Rezső kezében van. A klasszikus operett reprizét Ferenczi Frigyes fórendező és Stephanidesz Károly karnagy készíti elő. A jegyeket vasárnaptól kezdve árusitják a Városi Szinház pénztára és a jegyirodák.

Piccaver nagy érdeklődéssel várt vendégjátéka junius 8. és 10-én lesz a Városi Szinházban. A világ első tenoristája két leghiresebb szerepében lép ezuttal Budapest zenei közönsége elé. Junius 8-án hétfőn a Rigoletto hercegét énekli; 10-én, szerdán pedig a Tosca Cavaradossiját. Az első este Alpár Gitta és Palló Imre lesznek partnerei Gilda, illetve a bohóc szerepében; a második este pedig Walter Rózsi és Palló Imre.

Sztaniszlivszkiék péntekig játszanak a Fővárosi Operettszinházban. A moszkvai Művészszinház tagjainak négy bucsuestéje igy alakul: Kedden: Gogol: Házasság. Szerdán: Dickens: Az élet harca. Csütörtökön: Gorkij: Éjjeli menedékhely. Pénteken: Euripides: Medea. Az orosz művészeket a két pünkösdi estén is páratlanul lelkes ünneplésben részesitették. Mától kezdve a szinrekerülő művek bőséges ismertetését ingyen bocsátják a közönség rendelkezésére.

Apolló Szinház a Royal-Orfeumban. A Royal-Orfeum a meleg juniusra átengedte szinpadát az Apolló szinháznak, amelynek ismert gárdája mindent megtett, hogy félkilenctől majdnem éjfélig különféle mókákkal és operettekkel, kabarédalokkal és magánszámokkal mulattassa közönségét. Előadták a „Fiastyuk" cimü francia operettet amerikai zenével, volt Szőke Szakáll-bohózat, parasztkomédia, blüett, egy csomó magánszám, amelyeken nevetni lehet. Solty Hermin ismét visszatért régi diadalai szinhelyére. A közönség a nagy meleg dacára jól mulatott, sokat tapsolt a kabarészerzőknek és a főszereplőknek.

A Csirkefogó. Szenes Béla pompás bohózata bezárólag péntekig egymagában tölti be a Vigszinház müsorát.

Nyári kabaré a Vigszinházban. A Vigszinház az idei szezont nagyarányu kabaréval zárja, amelynek keretében vendégszerepelni fog a Fővárosi Operettszinház egész társulata, zenekara és 60 tagu kórusa. A rendkivül gazdag müsoron három egyfelvonásos vigjáték, egész sereg tréfás jelenet, ének- és táncszám szerepel. Bemutatóra kerül Heltai Jenő végtelenül kedves keleti komédiája, amelynek főszereplői Varsányi Irén, Hegedüs Gyula és Zátony Kálmán. Szép Ernő vigjátékában, a Mennyország kapujában Gaál Franciska, Rajnai Gábor, Sarkadi Aladár és Szerémy Zoltán játszanak. Békeffy László bohózatában, a Kéménysepröben Góthné Kertész Ella, Biller Irén, Góth Sándor és Kabos Gyula lépnek fel. Az egyes vigjátékok közt kerülnek szinre a kabaré magánszámai, köztük Hegedüs Gyula éneke, Biller Irén és Halmay Tibor táncos duettje. Érdekes lesz Lukács Pál szereplése énekes és táncos jelenetben. Fejes Teri és Latabár Kálmán hatásos táncos számot adnak elő. Halmay Tibor, Szokolay Olly, Carpenter Connie, Russel Renée, Latabár Kálmán és 48 tagu balletkar a Tánctéboly cimü tréfás jelenetet játsszák. Egészen ujszerü az Irógép cimü jelenet, amelyet Fejes Teri ad elő a balletkarral Ujváry Lajos, Kompóthy Gyula, Balla Mariska és még sok más szereplő lép fel a nagyszerü produkció keretében. A nyári kabaré első estéjét szombaton, junius 6-án a Vigszinház nyugdijintézete javára tartják meg. A jegyek árusitását megkezdték.

Szinházak heti müsora. Városi Szinház: Csütörtök és vasárnap délután: Dolly, szombat és vasárnap este: A madarász. — Vigszinház: Minden este: A csirkefogó. — Magyar Szinház: Csütörtök és szombat Magnetic, péntek és vasárnap: Peer Gynt. — Király-Szinház: Minden este: Régi jó Budapest Vasárnap délután: Tatárjárás (vizsgaelőadás). — Fővárosi Operettszinház: Csütörtök: Éjjeli menedékhely. Péntek: Medea. — Belvárosi Szinház: Csütörtök és péntek: Az ember, az állat és az erény. Szombat (először) és vasárnap: Odette nem tehet róla. — Blaha Lujza Szinház: Minden este: Magyar és német kabaréműsor.

Royal-Apollo. Tell Vilmos (Erna Morena) Ófensége civilben. Vigjáték (½4, ¼7, 9.)

Kamara. Telefon: József 140—27. Dohány- és Nyár-utcai sarok Gyorsabb a halálnál, 8 felvonásban. Dick megnősül, 2 felvonásban. Hiradók. Boross Géza fellépte. (½5, ¼7, 8, 10.)

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága és felügyelő-bizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy igazgatóságának tagja,

nagyméltóságu
ómoravicai

Heinrich Ferenc
úr

volt m. kir. kereskedelemügyi miniszter, nemzetgyülési képviselő, stb. stb.

május hó 30-án elhunyt.

A megboldogult a magyar közéletnek hazafiságban és jellemben legnemesebb alakjai közé tartozott. — Társulatunk ügyeinek istápolója volt, ki bölcs tanácsaival és nagy tudásával, mellyel a közgazdasági élet minden ágában rendelkezett, támogatott és segitett munkánkban.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!

Budapest, 1925. május 30.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191—18 **PALLOS** Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.

Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban. **Árajánlat és költségvetés dijmentes.**

„AUTOMOBILIA"
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 4.
TELEFON: 105—08.
„MICHELIN ÉS CONTINENTAL" PNEU
AUTÓ- ÉS KAROSSZERIA-FELSZERELÉSEK.

Nekem legkedvesebb:

a mozi és egy csésze Meinl-kávé.

Hikker Gyula réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára. Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6. Telefon: József 61—97.

Események

Olvasóinkhoz!

A Fővárosi Hirlap megindulása óta Budapest nagyságáért, szépségéért és boldogságáért küzdött. Ez a küzdelem az utolsó öt évben kiméletlen harccá élesedett azzal a rendszerrel szemben, amely hozzánemértéssel, rosszakarattal és gyülölettel kormányozta a fővárost. A gyülölet szellemét ledöntötte polcáról a főváros közönsége és ezzel a halálos itélettel kifejezte azt a határozott akaratát, hogy a főváros törvényhatóságában megint az alkotó munka hevitse a lelkeket. Hisszük, hogy a régi és uj bizottsági tagok respektálni fogják ezt az akaratot. Hisszük, hogy az ujak és régiek átérzik a kötelességet, amelyet a mandátummal vállaltak. Budapest ezer sebből vérzik és az egyetlen kötelesség a sebek gyógyitása. Szeretet és megértés a gyógyitás eszközei s mi ebben a gyógyitásban akarunk segitségére lenni mindazoknak, akik a végromlástól szeretnék megmenteni Budapestet. A jókkal a jóért küzdünk és ehhez a küzdelemhez kérjük Budapest minden igaz barátjának támogatását.

*

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 150.000 korona
Fél évre . . . . . 75.000 „

Bárczy István és a főváros külföldi kölcsönének rendezése. A főváros külföldi kölcsöneinek rendezését junius 30-ig végleg el kell intézni. Ismeretes, hogy a kormány Bárczy Istvánt delegálta arra, hogy ezekben a tárgyalásokban résztvegyen. Bárczy István volt főpolgármester kedden megjelent Sipőcz polgármesternél és kijelentette, hogy a megváltozott politikai helyzetre való tekintettel a régi formában nem vállalhatja a megbizatást, minthogy lehetetlen, hogy a külföldi kölcsönök rendezésére kiküldött bizottságban kizárólag Wolff--párti tagok vegyenek részt. Ebbe a bizottságba ugyanis Wolff Károlyt, Joanovics Pált, Platthy Györgyöt és Ernszt Sándort küldötte ki annakidején a Wolff-párt. Bárczy véleménye szerint ebbe a bizottságba az uj közgyülés viszonyainak megfelelő embereket kell küldeni. Az uj bizottságnak ujra le kell tárgyalnia a külföldi kölcsön rendezésére vonatkozó javaslatokat. Ha ezek mind megtörténtek, akkor hajlandó Bárczy István kiutazni Svájcba és ott megálapodásokat kötni. Sipőcz polgármester tudomásul vette Bárczy bejelentéseit. Belátta, hogy a volt főpolgármester érvelése minden tekintetben helyes és jogosult, ugy hogy ebben az irányban meg fogja tenni az intézkedéseket és sürgősen megalakitja az uj bizottságot.

Egry Sándor főmérnök előadása a makadámutak portalanitásáról. Május 21-én volt a városi és községi mérnökök vándorgyülése Szombathelyen. A vándorgyülés napirendjének egyik legérdekesebb és legjelentősebb programmpontja a makadám-utak és terek portalanitása volt. Erről a kérdésről tartott igen érdekes és tudományosan megalapozott előadást Egry Sándor nyug. fővárosi főmérnök. Az előadó ismertette a portalanitás eddigi eljárását és annak eredménytelenségét, feltárta az okokat, amelyek a cél elérését idáig hátráltatták, majd rátért az ujabbi kisérletekre és ismertette azokat az üdvös eredményeket, amelyeket az uj eljárással Bécsben és más világvárosokban elértek. Egry szakszerüen foglalkozott azzal az uj olajportalanitó anyaggal, amely megszünteti mindazokat a hátrányokat, amelyek miatt a régebbi eljárás nem vezetett a kivánt célra. Az uj ásványolajprepartáum, melyet az utakon locsolókocsikkal teritenek szét, magát az uttestet konzerválja, amennyiben teljesen beleszivódik az uttest anyagába és megakadályozza a porképződést. A másfelé elért eredmények, amelyeket Egry felsorolt, meggyőzték a vándorgyülés tagjait arról, hogy itt valóban oly eljárásról van szó, amely az uttestek portalanitását a legnagyobb biztossággal garantálja, anélkül, hogy érezhetnék azokat a kellemetlen következményeket, melyekkel a régebbi módszer járt és amelyek miatt ezzel a rendszerrel szakitani is kellett mindenütt. Balló Alfréd, a köztisztasági hivatal kitünő igazgatója, már szintén régebb idő óta tanulmányozza az utaknak olajjal történő portalanitásának kérdését. Előterjesztésére a tanács el is határozta, hogy próbaképen 500.000 négyzetméteres makadam-uton kipróbálja az Egry Sándor által ismertetett olajpreparátumot, amelyből körülbelül öt vagont meg is rendeltek. A szállitásban nyolc budapesti cég: a Magyar Olaj- és Vegyiipar rt., a Magyar Petroleumipar rt., Schwarcz Rudolf és mások vesznek részt.

Megalakult az Egységes Községi Polgári Párt. A fővárosi választáson Ripka Ferenc kormánybiztos köré csoportosult pártok bizottsági tagjai a héten tartották alakuló gyülésüket az egységes párt Eszterházy-utcai helyiségében. Az ülésen elhatározták, hogy az uj párt az Egységes Községi Polgári Párt nevet veszi fel és a tisztikart a következőképen állitották össze: elnök Kozma Jenő dr., alelnökök Gaár Vilmos dr. és Becsey Antal, jegyző Scheuer Róbert. Az uj községi pártnak hivatalos helyisége az egységes párt Eszterházy-utcai helyiségében van.

A főváros hősi halált halt alkalmazottainak emlékezete. A főváros közigazgatási alkalmazottainak hősi halottai emlékére a főváros tanácsa az uj városháza lépcsőházában két hatalmas márványtáblát emeltetett, amelyen megörökitették a 228 hősi halált halt tisztviselő és alkalmazott nevét. Az emléktáblák ünnepélyes leleplezése szombaton délelőtt volt. Megjelentek: Ripka Ferenc kormánybiztos, Sipőcz Jenő polgármester, Folkusházy Lajos és Buzáth János alpolgármesterek, a főváros tanácsa teljes számban és képviseltette magát a rendőrség, valamint a városparancsnokság. Az ünnep ideje alatt a Belváros templomainak valamennyi harangja zugott. Az ünnepséget a fővárosi énekkar nyitotta meg a Himnusszal, majd Lobmayer Jenő tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője kérte fel Sipőcz Jenő dr. polgármestert az emlékművek leleplezésére. A polgármester méltatta a székesfővárosi alkalmazottak hősi halottainak emlékét, beszéde közben lehullott a lepel az emléktáblákról, majd a fővárosi énekkar Dohnányi Hazám remélj cimü művét adta elő. Wurmb Elemér a fővárosi alkalmazottak nevében fogadalmat tett, hogy a hősök emlékét kegyelettel őrizni fogják.

Megállapitották a kerületi választmányok tagjainak névsorát. A fővárosi választásokon a törvényhatósági bizottság tagjaival egyidejüleg a kerületi választmányokat is megválasztották. Az I. kerületben a kerületi választmányba a blokk részéről 7 tagot, a Ripka-párt jelöltjei közül 5-öt, a Wolff-pártból 12-őt választottak meg a kerületi választmányba. II. kerület: blokk: 8, Ripka-párt 4, Wolff-párt 12 tag. III. kerület: blokk 12, Ripka-párt 3, Wolff-párt 9 tag. IV. kerület: blokk 8, Ripka-párt 5, Wolff-párt 11 tag. V. kerület: blokk 13, Szabadelvü párt 5, Wolff-párt 6 tag. VI. kerület: blokk 17, Ripka-párt 2, Wolff-párt 5. VII. ker.: blokk 15, Szabadelvü p. 1, Ripka-párt 1, Wolff-párt 7 tag. VIII. kerület: blokk 12, Ripka-párt 2, Wolff-párt 9 tag. IX. kerület: blokk 11, Ripka-párt 2, Wolff-párt 11 tag. X. kerület: blokk 12, Ripka-párt 2, Wolff-párt 11.

Ugron Gábor lett a liberális pártok elnöke. Az Egyesült Lipótvárosi Polgári Körben a Fővárosi Szabadelvü Párt megválasztott törvényhatósági bizottsági tagjai értekezletet tartottak, amelyen jelen voltak Sándor Pál, Ugron Gábor, dr. Body Tivadar, dr. Glücksthal Samu, Nagy Andor, Stern Sándor és Nessi Gyula. A jelenlévők egyhangulag Ugron Gábort választották meg elnökké.

Példátlanul álló eset az ásványvizek történetében az a nagyarányu fogyasztás, amelynek a **„Mira"-vizek** örvendenek, de magyarázható, mert főalkatrésze a glaubersó, amely annak idején a „csodasó" büszke jelzőt kapta, melyet semmiféle más orvosság ki nem vivott magának.

KÖNNYEN HAJT ÉS BIZTOSAN GYÓGYIT A
MIRAVIZ
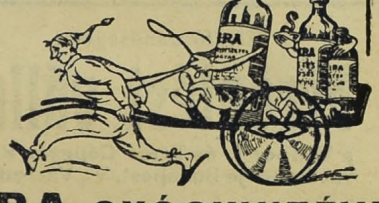
MIRA GYÓGYVIZÉVEL
KARLSBADI KÚRÁK
orvosi előirás szerint az Erzsébet-téren
Urbányi cégnél
„MIRA" KÖZP. IRODÁJA: V., HOLD-UTCA 1. TEL. 147-03.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, derítők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Az Anker megszüntette az összeköttetést Purébl ur hitelintézetével. A Fővárosi Hirlap heteken át a legkiméletlenebbül kritizálta azt a rendszert, amely a Budapesti Kisiparosok Hitelintézeténél uralkodik és a kritikák kapcsán rámutatott arra a furcsaságra, hogy az intézet minden kiutalt kölcsönre hitelbiztositást köt az Ankernél. Ezt a hitelbiztositást teljesen fölöslegesnek tartottuk, mert hiszen az intézet csak két jó kezes garantálására adja ki a kölcsönt, arról nem is szólva, hogy maga a hitelt élvező adós is rendszerint elég biztositékot nyujt a kölcsönre. Igy hát nyilvánvaló, hogy a hitelbiztositás nem való egyébre, mint a kölcsön megdrágitására, miután a hitelintézet 4.8%-ot számit fel az adósnak hitelbiztositás cimén. Kritikánkkal célt értünk: az Anker biztositó egy nyilatkozatában kijelenti, hogy ezután nem fogad el hitelbiztositási ügyleteket a kisiparosok hitelintézetétől. Amikor ezt a sikerünket elkönyveljük, felvetjük a kérdést: olcsóbb lesz-e ezután 4.8%-kal a kölcsön a kisiparosok hitelintézeténél, vagy felszámitja-e továbbra is az intézet ezt a költséget, holott az Anker beszüntette a hitelbiztositást. Magyarán szólva: szedi-e a hitelintézet tovább is a 4.8%-ot az adóstól, amikor az intézet már nem fizeti be azt a biztositó pénztárába? És ha eddig 24 százalékot szedtek a kisiparostól, vajjon ezután csak 19.2%-ot szednek tőle? Még le se irtuk a kérdést, amikor már meg is hozták a választ. Egy kétmilliós kölcsön dijjegyzékét mutatták be, amelyet május 29-én állitottak ki a hitelintézetnél. A kölcsön három hónapra szól és a dijjegyzék a következő tételeket tartalmazza:

Kamat	65.000 korona
Kezelési dij	28.000 „
Hiányszavatossági dij . . .	24.000 „
Költség	40.000 „
Tudakozódási dij	50.000 „
(Prolongációnál! A hitel megszavazásánál már egyszer felszámitották.)	
Levéldij	5.000 „
Összesen .	212.000 korona.

Ez a 212.000 korona 42%-nak felel meg s tekintettel arra, hogy ennek előtte a kamatok csak 24 százalékra rugtak, Purébl Győző ur hitelszövetkezete nemcsak hogy nem adja olcsóbban a hitelt, de csaknem száz percenttel megdrágitotta azt, amióta az Anker nem köt hitelbiztositási ügyleteket. Az Anker május 30-ára mondta fel a biztositást, de Purébl ur intézete a május 29-én prolongált kölcsön dijjegyzékében mégis három hónapra számitja fel a hiányszavatossági dijat. Ime, a hitelszövetkezet tehát még abból is hasznot huz, hogy most már nem fizet az Ankernek hiányszavatossági dijakat. Ennek az eljárásnak jellemzésére alig találunk szavakat. Purébl ur, aki ezt a szolid rendszert meghonositotta, most már a tanügyi osztály élén áll. De jaj a főváros közoktatásának, ha Purébl ur itt is abban a szellemben dolgozik, mint ahogyan a közgazdasági osztály élén dolgozott. Mert aki a lelkiismeretével össze tud egyeztetni 42 százalékos kamatot, annak furcsa fogalmai lehetnek a moráról. De a tanügyi osztályban nem szabad meghonosodni az efféle morálnak, mert ennek aligha lenne jó hatása közoktatásunkra.

Megugrott egy forradalmár. Vannak forradalmárok, akik szörnyen véres szájuak és készek a barrikádokra menni, amig semmi kilátás arra, hogy a barrikádokat elkészitik. Vannak forradalmárok, akik mindennap felkinálják életüket, de csak addig, amig senki sincs, akinek az életük kellene. És vannak gyáriparosok, akik életüket és vérüket áldoznák a forgalmi adó reformjáért, de csak addig, amig semmi kilátás arra, hogy igen hangos frázisokkal a reformot meg lehet valósitani. Szurday Róbert, a Textilgyárosok Szövetségének elnöke, a forradalmároknak ebből a fajtájából való. Amig szó sem lehetett arról, hogy a kormány reformálja a forgalmi adó rendszerét, Szurday Róbert a reformot követelte és áldozatokra való hajlandóságát hirdette. Most aztán a reform kérdése néhány lépéssel előbbre jutott és Szurday Róbert megijedt a saját forradalmiságától. Ah, ráismerünk a nagy adakozóra, aki egy könnyelmü pillanatban azt mondotta, hogy pénztár-

cájának minden tartalmát oda adná annak a koldusnak, akivel most találkoznék. Ezt a könnyelmü fogadalmat a nagylelkü férfiu olyan helyen tette, ahol nincsenek koldusok. De mit tesz Isten? Jött egy koldus, mire a nagy fogadkozó átsompolygott az utca másik oldalára. Szurday Róbert ur is odaát van már a tulsó gyalogjárón. Itt a reform kérdése, itt vannak a kereskedők, a koldusok, akiknek Szurday igéretet tett, amikor az igéret még nem járt azzal a rizikóval, hogy be kell váltani. És Szurday már nem forradalmár, már nem beszél áldozatokról, magának tartja rossz vicceit, amelyeken oly gyakran adott tul, amikor a forgalmi adó reformjának szükségességéről beszélt. Igen, a viccek olcsók, vicceket oda lehet rakni az ipar és kereskedelem oltárára. De viccekből nem élünk meg. Legalább a kereskedelem nem. Sőt még Szurday sem. De mellékfoglalkozásul elég annak, aki vezérigazgatója a Magyar Pamutiparnak.

Jubilál Bari Ágost dr. A magyar közgazdasági irodalom berkeiben ünnepre gyülnek: Bari Ágost dr. ünnepli huszonötödik évfordulóját annak a jelentős eseménynek, hogy átvette a Magyar Szó cimü napilap közgazdasági rovatának vezetését. Bari Ágosttal alaposan képzett, nagytudásu közgazdasági iró vonult be a magyar sajtóba és az ő tudása, széles látóköre szinte forradalmi hatással volt a közgazdasági ujságirodalomra. Közgazdasági tudását azóta a Neues Pester Journal, a Budapester Tageblatt, Független Magyarország, Budapester Presse, Pester Lloyd cimü lapoknál értékesitette. Állandó munkatársa, évek óta felelős szerkesztője a Magyar Kereskedők Lapjá-nak és más heti lapoknak. Sok értékes cikke jelent meg a Fővárosi Hirlap-ban is, amely szeretettel és nagyrabecsüléssel köszönti a jeles ujságirót és szerkesztőt jubileuma alkalmából.

Heinrich Ferenc. A magyar közgazdasági életnek uj harcosokra, uj alkotó erőkre lenne szüksége és Magyarország szomoru végzete ugy akarta, hogy a meglévő erők legjobbjainak egyike kidőljön a csatasorból. Gazdasági életünk szorosan összeforrott Heinrich Ferenc nevével. Három évtized óta dolgozott a magyar gazdasági viszonyok fellendítése érdekében és azok a sikerek, amelyeket a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Salgótarjáni Kőszénbánya vezetésében elért, kitörülhetetlen betükkel jelzik hervadhatatlan érdemeit, e két vállalat és az egész ország szolgálatában.

*

A Salgótarjáni Kőszénbánya igazgatósága szombaton ülést tartott, melyen dr. Chorin Ferenc elnök mélyen átérzett szavakban emlékezett meg arról a sulyos veszteségről, mely a társulatot nagyérdemü igazgatósági tagjának, Heinrich Ferencnek elhunytával érte, kit az egész gazdasági és politikai élettel együtt gyászol. Kiemelte azokat a nagy érdemeket, melyeket Heinrich Ferenc közéleti munkásságával szerzett és amelyek neki maradandó emléket biztositanak. Az igazgatóság elhatározta, hogy Heinrich Ferenc emlékét jegyzőkönyvileg megörökiti. Az igazgatóság a temetésen testületileg vett részt és nagynevü igazgatósági tagjának koporsójára koszorut helyezett el.

Hét és félmilliárd a Földhitelbank 1924. évi nyeresége. A Földhitelbank junius hó 6-án tartja közgyülését. Ezt megelőzően kiadta az évi zárószámadásait, melyekből kitünik, hogy az intézet 130 millió korona alaptőke mellett 20.75 milliárd bruttó jövedelmet ért el, amelyből a tiszta nyereség 7.843,898.956 korona. Ezzel szemben az előző évi tiszta nyereség 3497 millió volt. Az igazgatóság a közgyülésnek javasolni fogja, hogy a tartalékalap 1548 millió koronával dotáltassék, miáltal az 10.05 milliárdra emelkelik, osztalékra pedig 5200 millió fordittassék, vagyis részvényenkként 8000 korona, ami 400 százaléknak felel meg. Ezek az imponáló számok megdöntik azt az általánossá lett felfogást, hogy a mai gazdasági viszonyok mellett bajos a pénzintézeteknek haszonnal dolgozni. Paupera Ferenc dr. elnök és derék vezérkara, Zala Lajos ügyvezető-igazgatóval az élén óvatos, körültekintő üzletpolitikájukkal áthidalták a mai gazdasági mizériákat s ezért az eredményért nemcsak a részvényesek, de az egész magyar közgazdaság hálával tartozik az intézet vezetőinek. Paupera nem uszott az árral és az infláció legvégzetesebb napjaiban kitartott amellett az elv mellett, hogy nem a spekulációra, de reális üzletekre kell alapozni egy intézet jövőjét. Ezt az elvet következetesen megvalósitotta: az intézet vagyonát értékállóan, még pedig elsősorban földbirtokokban helyezte el. E fényes eredmények láttára érthetőnek találjuk, hogy legmagasabb és legmértékadóbb köreink nélkülözhetetlennek tartják Paupera véleményét, valahányszor országos jelentőségü pénzügyi kérdésekben kell dönteniök.

A dr. Lipták és társa épitési és vasipari rt. (Pestszentlőrinc), amely az Angol-magyar bank érdekeltsége, 1924. évi mérlegében 300 millió korona alaptőke mellett 2,090,869,529 korona tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 453,556.150 koronával. A junius 4-ére kitüzött közgyülés részvényenként 1000 korona osztalék kifizetését fogja elhatározni.

Szegény részvényesek — gazdag igazgatók. Egy szénbánya igazgatói abból is igen jól megélnek, hogy ide-oda utaznak s ha szénben nem is csinálnak forgalmat, ők maguk több utazási költséget számitanak fel, mint amennyi az egész évi széntermelés szállitási költsége. Itt a Gyöngyösi szénbánya igazgatóinak az esete. A vagyonbukott részvénytársaság könyveiben félmilliárdos tételeket találunk az igazgatók utazási átalányáról. Magyarország olyan kicsi, hogy pár óra alatt eljut az ember az egyik határszéltől a másikhoz és amikor egy elsőosztályu vasuti bérletjegy tizmillió korona, az igazgatók félmilliárdokat számolnak el utazási átalány cimén. Nem akarjuk igazi nevén jellemezni ezt a gazdálkodást, de reméljük, a biróság talál módot az ilyen machinációk megtorlására, amelyek tipikus példái annak, hogy a magyar vállalatokat hogyan döntik pusztulásba fejedelmi életmódjukkal az ilyen igazgatók. Ez a fejedelmi életmód szippant fel minden hasznot és ez a magyarázata annak, hogy miért nem érnek egy dobó fát a részvények. Az urakat egyszerübb életmódra kell megtanitani és a biróság bizonyosan talál egy hüvös helyet, ahol az urak szerényebb koszttal és kevésbbé fejedelmi lakással is beérik.

Az Óvadékbank és az Uniobank fuziója. Az Általános Óvadékbank és Hitelintézet Részvénytársaság és a Magyar Unio Bank részvénytársaság a napokban tartották mérlegmegállapitó rendes közgyüléseiket. Ez alkalommal mindkét intézet kimondotta az egymással való egyesülést. E célból az Óvadékbank fölemelte jelenlegi hét és félmilliárdos alaptőkéjét 17 milliárdra, uj kilenc és félmilliárd korona névértékü részvény kibocsátása által. Ezekből nyolc és háromnegyedmilliárd névértékü részvényt kapnak az Uniobank rszvényesei, a fennmaradó mennyiséget pedig a részvényesek veszik át egyenként 2000 korona árfolyamon. Az egyesült intézet elnöke Almássy Imre lett, alelnökei Szájbély Gyula udvari tanácsos és Fledderus Clinge János holland főkonzul.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat Révai-Nyomda Budapest, V. ker., Ügynök-utca 8. sz.
(Nyomdaigazgató: Szikiai Pál.)

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5. TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT-NUVEKHATSCHEKLAJOS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST I. ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESUJFALU

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!
Kapható mindenütt!
„Mirror" Kémiai Ipar Telefon: J. 75-60.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

HERKULESMŰVEK R. T.
GÉPGYÁR, KAZÁNGYÁR és
VASÖNTŐDE BUDAPEST, VI, Figyelő-u. 14-16 TELEFON: 5-22, 5-23
készit elsőrendü kivitelü
nyersöntvényeket és transmissiókat

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

TUDUK TIVADAR
SZŐNYEG-MŰINTÉZET
VI., Dalnok-utca 12. Telefon: 46-68.
javit! megóv! vesz és elad!

B. S. A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
Kedvező fizetési feltételek.
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

LEPTER JÁNOS
VASSZERKEZET ÉS VASÁRUGYÁR
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 8.
Telefon: J. 33-60, J. 61-69.
Gyárt mindennemü hid- és középitési vasszerkezeteket, lakatosárukat, redőnyöket, kovácsárukat. — Egyedüli gyártója a Köpplinger-rendszerü idomvasablakoknak.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

ÉPITŐANYAGOK
TERNOLIT
ASBESTPALA
vezérképviselete.
TÉGLA, CSERÉP, darabos és oltott mész, cement, gipsz, betonvas, vasgerenda, sodronyszeg, kavics, homok, mennyezetnád, betonáruk, gipszlap stb. raktárról legolcsóbban kapható
PALLOS és PERELIS
ÉPITŐANYAG KERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.nál, BUDAPEST
IV., Deák Ferenc-u. 17. Tel: 74-33.
Raktár: HUNGÁRIA-ÚT 37—39.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 junius 10. — 23. szám.

FŐVÁROSI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

A tüz a viztől

nem lehet olyan messze, mint amilyen messze van egymástól a két világnézet, amely immár másodszor találkozott a zöld asztalnál Ripka Ferenc kormánybiztos szobájában. Mégis a két világnézet csöndesen és békésen megfért egymás mellett, sőt tiszteletteljesen hajolt meg egymás előtt, amikor arról volt szó, hogy közös erővel, közös akarattal fel kell épiteni azt a Budapestet, amely nagy és szép volt, amely fejlődő és magasbatörő volt, de amelyet fejlődésében megállitott, sőt sok tekintetben le is rombolt, éppen ennek a két világnézetnek hosszu esztendőkön át való elkeseredett, türelmetlen és nem egyszer véres harca. Azok a békés tárgyalások, néma, de tiszteletteljes egymás előtt való meghajlások, lojális megegyezések, amelyek az elmult heteknek legnagyobb eseményei, szerintünk azt hirdetik, hogy Magyarországon vége van a forradalmaknak, utban van a lelkek békéje és utban van a várva-várt konszolidáció.

Budapest népe nem fogja eltitkolni efölött való örömét. Mert tény az, hogy azok a férfiak, akiket a város ujjáépitésére beküldtek a törvényhatósági bizottságba, ezekben a sorsdöntő órákban minden párton rendkivül komolyan fogják fel hivatásukat. Bizni kell benne, hogy a szenvedélyek akkor sem fogják elragadni őket, ha majd nagy tömegben a közgyülési terem sürü mezőin állnak egymással szembe. Nem kivánjuk a mult közgyülés szomoru és fájdalmas jeleneteit a sirból felidézni, de a közgyülés uj pártjai szálljanak magukba és emlékezzenek vissza a sivár, gyötrelmes képre, amelyet a kommün utáni törvényhatósági bizottság mutatott. A kisebbségben maradt Wolff-pártnak be kell látnia, hogy mérhetetlen hibát és méltánytalanságot követett el annak idején az akkori kisebbséggel szemben, amelyet nemcsak a szavak csatájában illettek méltatlan invektivákkal, nemcsak garázda verekedésig juttatták el az izzó hangulatot, de ami még sulyosabb, minden parlamentáris módszer megtagadásával, még a bizottsági tárgyalásokból is kirekesztették ezt a kisebbséget, amire a magyar közéletben még soha példa nem volt. Emlékezzenek vissza Wolff Károlyék ezekre a szomoru dolgokra és igyekezzenek a választás eredményének kijáró lojalitással viselkedni, ugyanakkor pedig a másik oldal ne tévessze el egy pillanatra sem szem elől, hogy elég volt a fogat fogért elvének brutális érvényesitéséből. Elégtétellel lehet megállapitani, hogy — ugylátszik — mind a két oldalon belátják ezeket a gondalotokat amelyeket mi itt most halvány szinekkel eléjük tártunk. Erre vall a tárgyalásoknak az a mindenképpen megbecsülni való módja, amely immár másodszor nemcsak kellemessé, de gazdagon eredményessé tette a két ellentétes világnézet találkozását.

Bevalljuk, nem volt tökéletes meglepetés számunkra az, hogy a pártok megunták a régi balkáni izü parlamentárizmust, mert mindnyájuknak tudniok kellett, hogy Budapest népének itélete kifejezetten és határozottan arra vonatkozott, hogy b é k é s é s a l k o t ó m u n k á t kiván látni a Városházán. Ennek a gondolatnak leglelkesebb hirdetője az egész választási kampány alatt az a Ripka Ferenc volt, akinek vezetésével ezek a mostani első tanácskozások olyan reménytkeltően sikerültek. Ripka Ferenc ahányszor a választások alatt megnyilatkozott és Budapest polgárságához szólott, minden beszédének egyetlen igazi nagy tendenciája ennek a békés és alkotó munkának erőteljes hangoztatása volt. Örömmel kellett látni, hogy már a választási küzdelem utolsó fázisában a többi pártvezérek is állandóan hasonló tenorban beszéltek és igy nem lehetett meglepetés, hogy a zöld asztalnál nem léptek fel ujra az áldatlan világnézeti harcok, hogy elült a gyülölködés és felülkerekedett a megértés vágya. Ez a hangulat lett urrá abban a pillanatban, amikor a pártvezérek találkoztak és ez a belátás fogja remélhetőleg vezetni őket a továbbiakban is, amikor Budapest sorsa fölött kell dönteniök.

Igazságtalanság lenne ennek az uj és biztató helyzetnek minden érdemét egy ember számára lefoglalni, de éppen az objektivitás mondatja velünk, hogy oroszlánrészben igenis Ripka Ferenc javára kell irni azt a kiváló eredményt, hogy megvan a kilátás a politikának a közgyülési teremből való teljes számüzetésére. Láttunk éles, izzó és feszült helyzeteket már az életben, amikor egyetlen szó, egyetlen gondolat kirobbantotta a szenvedélyeket, de láttunk viszont kiélezett veszedelmes pillanatokat, amelyekben egyetlen higgadt szó, egyetlen bölcsességével lenyügöző gondolat lehiggasztotta a szenvedélyeket és megállitotta az immár ütésre felemelt öklöt. Ez a higgadt szó, ez a termékeny gondolat juttatott szerepet Ripka Ferencnek a választások során és ma már a szenvedélyek elültével minden oldalon el is ismerik ezt. Csak rövidlátó emberek lehetnek azok, akik a kormánybiztos pártjának huszonnégy mandátumával akarják mérni Ripka Ferenc akciójának sikerét, vagy sikertelenségét. Ennek a sikernek egyetlen igazi és tökéletes értékmérője az a hangulat, amely a pártok között ma kialakult és amelynek tulajdonképpeni felidézője a békének, a megértésnek, a gyülölködés kiirtásának az az apodiktikus követelése volt, amellyel Ripka Ferenc a választási harcot végigküzdötte. Ripka szerepe és munkája nem a saját maga és nem pártja számára kamatozott, hanem áldásos gyümölcsként meghozta azt a megértést, amely utban van a pártok között és azt a termékeny munkát, amelyet már joggal várunk el az uj törvényhatósági bizottságtól.

Csökkentik a szakbizottságok számát

Az összevont ügyosztályok mintájára a bizottságokat is összeolvasztják — Megszünnek az ad hoc bizottságok

Azokon a tárgyalásokon, amelyeket Ripka Ferenc dr. kormánybiztos a városházi pártok vezetőivel folytatott, a legteljesebb egyetértésben állapodtak meg a közjogi választmányok és bizottságok tagjainak a pártok számaránya szerint való elosztásában. Ezeken a megbeszéléseken öt ilyen közjogi szervről volt szó, amelyek a következők:

1. Igazoló választmány. Elnökét a törvényhatósági bizottság választott tagjai közül a főpolgármester nevezi ki, nyolc tagját pedig a törvényhatósági bizottság saját kebeléből választja.

2. Központi választmány. Tagjainak száma huszonnégy.

3. Kijelölő választmány. Három tagját a közgyülés választja, három tagot pedig a főpolgármester nevez ki.

4. Szavazatszedő küldöttség. Elnökét, helyettes elnökét és tiz tagját a törvényhatósági bizottság választja.

5. Közigazgatási bizottság. Ebbe a bizottságba a hivatalos tagokon kivül a törvényhatósági bizottság tiz tagot választ.

Ezt az öt közjogi választmányt és bizottságot a junius 17-én megtartandó közgyülés fogja megválasztani. A pártok a legteljesebb loyalitással egyeztek meg egymással a bizottságokban való részvétel aránya tekintetében. Ezekben a bizottságokban — mint értesülünk — a demokratikus blokknak többsége lesz, a számarányt azonban egyelőre nem hozzák nyilvánosságra. Az egyes pártok legközelebb közölni fogják Ripka Ferenc kormánybiztossal, hogy a maguk részére megállapitott helyekre kiket kivánnak megválasztatni. Ezekből a nevekből azután összeállitják a hivatalos szavazólistát, amellyel az összes pártok egyhangulag fognak szavazni.

A junius 17-én megejtendő bizottságválasztásoknak tehát nem igen lesznek izgalmai és remélhető az is, hogyha majd a szakbizottságok megválasztására kerül a sor, hasonlóképen békés megegyezés utján lehet azt is elintézni. A szakbizottságokat és valószinüleg az albizottságokat és házi bizottságokat is a junius 25-én megtartandó közgyülésen választják meg és az egyes pártok számaránya itt is körülbelül olyan lesz, mint a közjogi bizottságoknál.

A szakbizottságoknál azonban komoly reformra készülnek, amennyiben az összevont ügyosztályok mintájára itt is egyes bizottságokat összeolvasztanak. Azonkivül az ugynevezett ad hoc bizottságok is megszünnek. Helyes és okos reformnak kell ezt tekinteni, mert az adminisztráció egyszerüsitéséhez ez is feltétlenül hozzátartozik. Már évtizedek óta hangoztatták a bizottságok száma apasztásának szükségességét. Csaknem két évtizede annak, hogy

1905-ben dr. Rényi Dezső, aki akkor még főjegyző volt, feltünést keltő és tartalmas tanulmányt irt a főváros bizottságairól és konstatálta, hogy a fővárosi adminisztráció nehézkességének egyik főoka a bizottságok szertelenül nagy számában rejlik. Ebben a tanulmányában Rényi tizenöt állandó szakbizottságot sorolt fel, amelyeknek száma ahelyett, hogy apadt volna, azóta tizennyolcra emelkedett.

Eme szakbizottságokon kivül azonban részint a közgyülés, részint a tanács, részint pedig a szakbizottságok több külön al- és házi bizottságot is alapitottak, ugy hogy a bizottságok száma valósággal gombamódra szaporodott. Rényi tanulmánya idejében ötvenöt ilyen albizottság működött, de azóta ezeknek száma hatvankettőre szaporodott, ugy hogy ma tulajdonképen tizenhárom albizottság és negyvenkilenc házi bizottsága van a fővárosnak, amihez még két ugynevezett ad hoc bizottság is járul.

Érdemes figyelemmel elolvasni Rényi Dezső tanulmányát, amely már két évtizeddel ezelőtt hirdette azt, amire most végre rájöttek.

„A mai kor — irja Rényi Dezső — a gyorsaság és az egyéni érvényesülés időszaka, a mai áramlat a közigazgatástól legelsősorban gyorsaságot követel, s egyszersmind megkivánja, hogy emellett az igazgatás lehetőleg egyszerü és olcsó legyen.

E követelmények kielégitésére azonban a maival éppen ellenkező irány mutatkozik inkább alkalmasnak, az tudniillik, hogy egyes ügyek körül minél kevesebben vegyenek részt.

Ezért van, hogy nemcsak a külföldön, hanem nálunk is hovatovább nagyobb tért foglal el az az elv, hogy az ügyek az egyéni felelősség szigoru érvényesitése és a helyes munkamegosztás mellett inkább egyesek által intéztessenek és a tárgyalások és testületi intézkedések csak a fontos ügyekre szoritkozzanak.

Kétségtelen, hogy főleg a külön- és házi bizottságok számát tetemesen le kellene szállitani, mert az illetékes ügyosztály vezetőjének mindig módjában van ama néhány tag közreműködését bizottság nélkül is igénybe venni, akik egyrészt szakférfiak is, másrészt érdeklődnek is az ügyek iránt és azok elkészitésében is részt kivánnak venni, ami pedig ugy a gyorsaság, mint a költség szempontjából nagy különbséget jelent, szemben a bizottsági tagoknak egy bizottság keretében való foglalkoztatásával.“

A bizottságok számának apasztásánál azonban számolni kell azzal a körülménnyel, hogy egyes bizottságokat egyenesen a törvény rendelkezése alapján kellett megalapitani, másokat pedig a fővárosi törvényből kifolyólag állitottak fel. A leszállitásnál tehát csak bizonyos korlátok között lehet mozogni.

Egyelőre az állandó szakbizottságok számának leszállitása nem lesz nagy és hogy a törvénybe való ütközést elkerüljék, tulajdonképen nem szüntetnek meg bizottságokat, hanem csak összevonják azokat.

Eddig az állandó szakbizottságok a következők voltak:

1.	Középitési bizottság	40 tag
2.	Katonaügyi bizottság	30 „
3.	Közlekedési bizottság	30 „
4.	Köztisztasági bizottság	20 „
5.	Pénzügyi bizottság	40 „
6.	Számvevőségi és pénztárműködésre felügyelő bizottság	8 „
7.	Közoktatásügyi „	30 „
8.	Közélelmezési „	30 „
9.	Közjótékonysági „	20 „
10.	Közegészségügyi „	30 „
11.	Jogügyi „	20 „
12.	Közrendészeti „	20 „
13.	Világitási üzemi „	20 „
14.	Képzőművészeti „	20 „
15.	Népszinházi „	8 „
16.	Szociálpolitikai „	30 „
17.	Közgazdasági „	30 „
18.	Szinügyi „	— „

Ezeknek az állandó szakbizottságoknak a száma most hárommal apad azon a réven, hogy összevonják a következő bizottságokat:

1. A jogügyi és katonaügyi bizottság egy bizottsággá alakul, jogügyi és katonai bizottság cimén.

2. A köztisztasági és közegészségügyi bizottságok köztisztasági és közegészségügyi bizottsággá formálódnak.

3. A közjótékonyság és szociálpolitikai bizottság szociálpolitikai és közjótékonysági bizottsággá olvad össze.

Remélhetőleg redukálni lehet a tizenhárom albizottságot és főképen a negyvenkilenc házi bizottságot, amelyek rengeteg időpocsékolást jelentenek és amelyek közül igen sokat egyszerü közgyülési, sőt esetleg bizottsági határozattal törölni lehet. Ma a demokrácia korszakában nincsenek a főváros törvényhatósági bizottságának vagyonukból élő és igy teljesen ráérő tagjai, ami egyben azt is jelenti, hogy a nagyszámu bizottságok ülésein való megjelenésre nehéz lenne őket kényszeriteni.

Mindig voltak végül a fővárosnak ugynevezett ad hoc bizottságai is. Ezek rendszerint a különféle épitkezésekre felügyelő bizottságok voltak, amelyek azonban nem állandó, hanem csak átmeneti jellegüeknek mondhatók. Legutóbb két ilyen bizottság volt, az egyik a kegyuri bizottság 26 taggal, a másik a fővárosi törvény módositására kiküldött bizottság. Ezek, miután feladatukat elvégezték, szintén megszüntetendők. Nem jelenti azonban ez azt, hogyha szüksége mutatkozik, ujból ki ne küldjenek ad hoc bizottságokat, amelyek azonban állandóan nem szaporitják a bizottságok számát, hanem csak addig élnek, amig feladatukat elvégzik.

A béke hajnalpirkadása

Ripka Ferenc közvetitése eredménnyel kecsegtet

A budapesti városháza legnagyobb eseménye a héten az, hogy a közgyülési pártokat Ripka Ferenc kormánybiztosnak sikerült megegyezésre juttatni a közgyülés munkarendjére vonatkozólag. A legteljesebb elismerés illeti meg az összes pártokat, amiért a kormánybiztosnál lefolyt értekezletek alkalmával kifogástalan lojalitással viseltettek egymással szemben.

A dem. blokk hangoztatja, hogy ők már jóelőre elhatározták, hogy minden erejükkel támogatni fogják Ripka Ferenc kormánybiztost a békés hangulat kialakitására irányuló szándékában. De elismerés illeti meg a Wolff-pártot is, mert a pártközi konferencián azért ment olyan simán a megegyezés, mert a Wolff-párt belátta, hogy a baloldali pártok számbeli fölényben vannak és ennek megfelelően módot adtak arra, hogy a bizottságokban az aránylagosan legtöbb tagsági helyet a demokratikus blokk kapja. A baloldalon hangoztatják azt is, hogy ők a maguk részéről sem ragaszkodtak egészen a szorosan vett számarányokhoz, ennek tulajdonitható, hogy a Wolff-párt valamivel több helyet kapott, mint amennyi számarányánál fogva szorosan megilleti.

Érdekesnek tartottuk felkeresni a demokratikus blokk egyik kiválóságát, aki a főváros ügyeiben régi és kiválóan járatos ember és megkérdezni arról az eredményről, amelyet a pártközi konferencián sikerült elérni.

— Az eredménnyel — mondotta informátorunk — az összes pártok meg lehetnek elégedve, mert hiszen a legfontosabb érdek az, hogy a heves választási harc lezajlása után a törvényhatósági bizottság munkaképességét biztositsuk. A demokratikus blokkról valószinüleg ellenfelei is kénytelenek elismerni, hogy a megegyezés érdekében egy pillanatig sem állitott fel teljesithetetlen követeléseket. A blokknak a megegyezés általában a választás utján betöltendő helyek felét biztositotta a közjogi bizottságokban. A választási eredményekhez szigoruan ragaszkodva igényelhettük volna a majoritást is, mi azonban a közérdek nézőpontjából szállitottuk le igényeinket. Nem felejtettük el azonban azt sem, hogy a bizottságokban a liberális Ripka-párt és a másik liberális párt is résztvesz és ilyenformán kétségtelen az, hogyha még a demokratikus blokk nincsen is fölényben a bizottságokban, de ugyanakkor a Wolff-párt mindenesetre kisebbségben marad. Ezeknek a tárgyalásoknak igen nagy eredményeként könyveljük el azt, hogy ebből az alkalomból a Wolff-párt önkéntesen a kisebbség álláspontjára helyezkedett, vagyis levonta a konzekvenciákat a választások eredményéből. Bármit irt is tehát a jobboldali sajtó az utolsó időben arról, hogy Wolffék nem buktak meg a választásokon, a Ripka kormánybiztosnál tartott tárgyalások után meg lehet állapitani, hogy Wolff Károly maga is elismerte a pártja bukását. El kell azonban ismerni, hogy ez lojális eljárás volt részéről és hogy ezzel az állásfoglalásával Budapest érdekeit szolgálta, mert a békés és politikamentes alkotó munkának megadta a lehetőségét.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

Mit kell tudni a főváros külföldi kölcsöneiről

Amikor a kommün bukása után Wolff Károly társasága bevonult a városházára, teljesen tájékozatlanok voltak Budapest kommunális ügyeivel szemben. Ez a körülmény is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az öt esztendő alatt Budapest nem haladt, hanem inkább visszafejlődött. Merő képtelenség az, hogy egy törvényhatósági bizottság tagjainak nagyobb fele ne legyen tökéletesen tájékozott annak a városnak ügyeiről, amelyet kormányoznia és felvirágoztatnia kell. A Wolff-pártnak akárhány tagja van, akik mandátumuk letevésekor sem voltak tisztában a legfontosabb problémákkal. Kétségtelen, hogy a főváros uj bizottsági tagjai között is sokan vannak, akik városi ügyekkel eddig nem foglalkoztak, bár tudjuk azt is, hogy az uj városatyákban megvan a hajlandóság és a tehetség arra, hogy a kommunitás ügyeit hamarosan és alaposan áttanulmányozzák. Ezeknek a lelkiismeretes és ügybuzgó bizottsági tagoknak kiván szolgálatot tenni a Fővárosi Hirlap akkor, amidőn minden számában egy-egy nagy és fontos városi probléma ismertetését adja. Mai számunkban Budapest külföldi kölcsöneinek kérdését világitjuk meg a legpontosabb adatokkal és olyan iró tollával, aki ennek a kérdésnek egyik legkiválóbb ismerője.

*

A főváros ujonnan megalakult törvényhatósági bizottságának legelső és legsürgősebb dolga lesz, hogy rendezze Budapest törlesztéses adósságait. A belföldieket épp úgy, mint a külföldieket. A fővárosnak nyolc nagy kötvénykölcsöne van. Ezek

az 1897.	évi	100 millió koronás,
az 1903.	„	46,510.400 koronás,
az 1910.	„	2 millió font sterlinges,
az 1911.	„	105 millió frankos,
az 1914.	„	134,300.000 márkás,
az 1916.	„	80 millió koronás,
az 1918.	„	150 millió koronás és
az 1920.	„	200 millió koronás kölcsön.

A koronára szóló kötvényadósságokat, az ugynevezett hazai kölcsönöket, jóformán elintézte már a főváros azzal, hogy a magyar koronára szóló kölcsönkötvényeket kisorsolta. A probléma, mely gondot okoz és amely még nagyon sok vitát, tanácskozást fog provokálni,

a három külföldi adósság, a 2 millió font sterlinges, a 105 millió frankos és a 134,300.000 márkás kölcsön.

Amink van, nagyszerű közműveink, vizvezetékünk, csatornahálózatunk, vásárcsarnokaink, kórházaink, világitási és egyéb üzemeink, utaink, iskoláink, fürdőink stb. mind-mind kölcsönpénzből épültek; a régi és az uj, a belföldi és a külföldi kölcsönökből. Rengeteg vagyon, hatalmas érték fekszik ezekben az intézményekben, épületekben, üzemekben és telkekben. Ezeknek a hatalmas értékeknek csak egy része támadt a három külföldi kölcsönből, melyért kereken 306 millió koronás kötelezettséget vállalt a főváros, de effektive csak 267.4 millió koronát kapott.

A Lloyds Bank és Neumann, Luebeck et Co. londoni 4 százalékkal kamatozó és ötven év alatt törlesztendő 2 millió font sterlingjéből csak 90.57%-ot: 43,509.485 koronát; a Crédit Lyonnais, a Banque de Paris et des Pays-Bas, a Société Générale és a Comptoir National d'Escompte által nyujtott 105 millió frankos kölcsönből csak 90 millió 100,839 koronát, és a Dresdner Banktól és a vele szövetkezett nemzetközi pénzcsoporttól fölvett 158 millió koronás 4½%-os márkakölcsönből a végleszámolás után csak 133.826,138 korona 74 fillért kapott a főváros.

A három külföldi kölcsönből

a gázművekre	65	millió
az elektromos művekre	10	„
a vizművekre	5	„
szivattyutelep, csatornázás és az utcai villamos világitásra	4	„
közoktatásügyi célokra	37.7	„
a Városi Villamos Vasut részvényeinek megvételére	28.5	„
szemétszállitó intézményekre	4	„
az omnibusz-üzem megváltására és a fuvartelep céljaira	2.4	„
a fürdők és az állatkertre	33.3	„
népjóléti intézményekre	27.7	millió
közegészségügyi célokra	25.5	„
városszabályozási célokra, a Gellérthegyen 66 ház és telek, a Tabánban 112 ház kisajátitására, az Angyalföld, a Kelenföld, a Naphegy, Orbánhegy, Mártonhegy szabályozására kisajátitott ingatlanokért	23.1	„
kenyérgyár, lóvágóhid épitésére, központi vásárcsarnok és vágóhidak fejlesztésére	7.8	„
közjótékonyság céljaira	6	„
különfélékre	2.7	„

koronát költött a főváros.

Ez összesen 284.1 millió koronát tesz ki. Szóval a három külföldi kölcsönből kapott összeg nem is volt elég a nagy beruházó programm végrehajtására, mert a három külföldi kölcsön csak 267.4 millió koronát hozott tisztán; a beruházásoknál tehát már 16.7 millió hiteltullépés mutatkozott.

A három külföldi kölcsön közül a francia és az angol adósság amortizációját a háboru kitörésekor a kormány utasitására a főváros beszüntette. Igy aztán az azóta felszaporodott törlesztési és kamathátralékok is igen csinos summát tesznek ki.

A trianoni béke-akta értelmében az 1921 julius 26-ig összegyült szelvény- és tőkekamathátralékokat kliring utján a magyar állam köteles kiegyenliteni.

A fővárosra tehát most az a kötelesség vár, hogy az 1921 julius 26 óta felszaporodott tőkekamat és szelvénytartozásokat kifizesse, illetve a törlesztés és fizetés dolgában a külföldi hitelezőkkel méltányos egyezséget kössön.

A megegyezésről a főváros képviselői tudvalevően már több izben tárgyaltak a külföldi hitelezők megbizottaival, anélkül, hogy végleges megállapodásra jutottak volna. Másfél évvel ezelőtt egy ideiglenes megállapodást kötött a főváros a külföldiekkel. Eszerint a végleges megegyezésig a főváros az elektromos telep és a villamos vasutak brutto bevételének 10 százalékát fizeti oda a főváros a külföldi hitelezőknek.

Ilyenformán eddig körülbelül 170—180 ezer font sterlinget fizetett a főváros a külföldi hitelezőknek.

Összel ismét megindulnak a tárgyalások a végleges egyezség nyélbeütése érdekében. A városházán most próbálják megállapitani, hogy tulajdonképen mekkora is az a summa, amellyel Budapest a külföldnek tartozik és amelynek a törlesztési feltételeiről az összel határozni kell. 1923 január 1-én a külföldi tőketartozás összege igy festett:

az angol kölcsönből	1,794.000	font sterling
a francia „	95,000.000	francia frank
a német „	948.000	font sterling
	79,112.000	márka
	5,187.000	svájci frank
	1,410.000	hollandi forint
	6,814.000	belga frank

volt a hátralék. Azóta természetesen ez az összeállitás is korrekcióra szorul.

Néhány hónappal ezelőtt a kormány a külföldi hitelezőkkel való tárgyalásra tudvalevően Bárczy István volt főpolgármestert és Wolff Károlyt, valamint négy párthivét delegálta. Most Bárczy kivánságára a főváros részéről tárgyaló bizottságot ki fogják egészíteni és Bárczy Istvánon és Wolff Károlyon, valamint párthivein kivül az ujonnan megválasztott pártok delegáltjai is részt fognak venni azon a konferencián, melynek az a célja, hogy a külföldi adósságok törlesztése dolgában végleges megegyezést kössön a hitelezőkkel. Milyen lesz ez a megegyezés? Mit fognak kérni a külföldiek és mit fog ajánlani Budapest? Nem tudjuk. Mi csak azt tudjuk, hogy Bécs városa 12 százalékos, az osztrák állam pedig 27—32 százalékos kiegyezést kötött külföldi hitelezőivel.

MIKA TIVADAR
rézárugyár Budapest VII., Kazinczy-utca 47. Tel.: József 128-27.
Viz-, gőz- és gáz-szerelvények, pincegazdasági felszerelések. — Réz- és bronzrudak hüvelyek minden méretben.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők
szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

Amerika szenzációja Chrysler Six automobil hathengeres 12—70 HP., fogyaszt 100 km.-ként 9½ kg. benzint.
Ára: 189,000,000 korona
Vezérképviselet: V., Dorottya-utca 3.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
Külön előfizetés nincs

Megbénitják a teherautófuvarozást

A Máv. harca a versenyvállalatok ellen

A Máv. mult évi deficitje az egész állami deficit 40 százaléka volt. Hogy ebből Kelety Dénes mennyit dolgozott le az idei költségvetési évben, még nem tudjuk, de a polgárságra és a vállalatokra kivetett adókból megállapitható, hogy az adófizetők még mindig erősen kénytelenek adózni és még mindig arcuk verejtékével kell megszenvedni Kelety Dénes szerencsétlen politikáját. Ez a politika megnyomoritja kereskedelmünket, idegenforgalmunkat, megdrágitja közélelmezésünket s a maga egészében inkább kerékkötője, semmint fellenditője közgazdaságunknak. Ami fejlődés Magyarországon észlelhető, arról elmondható, hogy a Máv. dacára és nem a Máv. segitségével kapott erőre.

A tehetetlenség láttára, amellyel a Mávot igazgatják, feleszmélt a vállalkozó szellem és segitségére sietett a kereskedelemnek és forgalomnak. Teherfuvarozásra autóvállalatok alakultak, amelyek immár nemcsak budapesti, de vidéki fuvarozásra is vállalkoznak. Az üzlet szerencsésnek bizonyult. Kiderült, hogy

észszerü munkával a teherautófuvarozás olcsóbbá és gyorsabbá tehető, mint a vasuton való szállitás.

És mihelyt a fuvaroztatók erről meggyőződtek, csak természetes, hogy nem a vasutat, de az autófuvarozást vették igénybe. Ezt a Máv. teheráruforgalma hamarosan megérezte és Kelety Dénes iszonyattal gondolt a veszedelemre, amely az autófuvarozás terjeszkedésével az államvasutakot fenyegeti. Minden más országban a vasutak igazgatói összeülnek ilyen esetben, megvizsgálják az üzem szervezetét és keresik az okát, hogy miért szállithat olcsóbban egy magánfuvarozási vállalat, mint a vasut. Hogy valami bajnak kell lenni a vasuti politikában, az annyira szembeötlő még a laikusok előtt is, hogy lehetetlen másra, mint végzetes hibákra gondolni. Kelety Dénes azonban nem akar gondolkozni, nem akar hibák után kutatni. Ennél sokkal egyszerübb, ha a konkurrens vállalatra rászabaditja az államot és arra birja, hogy állitson oly akadályokat a teherautófuvarozás elé, amelyek lehetetlenné tegyék, hogy sikerrel versenyezzen a vasutakkal.

Nem egyszer tapasztaltuk, hogy olyan közlekedési vonalakon, amelyeken a hajózás versenyre kél a vasuttal, a vasut a hajózási tarifához igazodik s ha a hajó olcsóbban szállit, a vasut is csökkenti a fuvarozási dijakat. Ez a természetes verseny, igy látjuk azt a gazdasági élet minden pontján. A versenyből alakulnak ki az árak s ott, ahol a gazdasági élet egészségesen fejlődik, mindenütt a verseny érezteti áralakitó hatását. Kelety Dénes nem akarja magát alávetni ezeknek a gazdasági törvényeknek, hanem állami segitség után kiabál és

állami beavatkozással szeretné elérni, hogy versenytársa ne szállithasson olcsóbban, mint a vasut.

Mesterséges eszközökkel akarja megdrágitani az autófuvarozást és e mesterséges eszközöket a kormánytól kéri. Egyelőre csak annyit kér, hogy

vessenek ki magas utadót a fuvarozó teherautókra

s ha ezzel az adóval nem sikerülne elérni azt, hogy az autófuvarozóvállalat oly tarifát szabjon, amely megszüntesse az autófuvarozás előnyeit a vasuti szállitással szemben, akkor

a benzinmonopólium behozatalát sürgeti,

hogy a benzin árának önkényes megállapitásával tegyék lehetetlenné a teherautón való olcsó fuvarozást. Magyarán szólva, minden modern forgalmi eszközt meg kell nyomoritani, hogy a Máv. fentarthassa drága tarifáit. Minden technikai eszközt le kell sülyeszteni arra az alacsony nivóra, amelyen a Máv. tengődik, hogy a kereskedelem kényszeritve legyen a vasutat igénybe venni. És a legközelebbi követelés talán már az lesz, hogy hozzáértő embert nem szabad az ilyen fuvarozó vállalatoknál alkalmazni, mert hiszen a Mávnak sincs hozzáértő vezére, igazgatója.

Ha ad abszurdum akarnánk kifigurázni azt az önvédelmi rendszert, amelyet Kelety Dénes akar meghonositani, hogy örökéletüvé tegye a Mávnál a dilettantizmust, ugy igen könnyü lenne még néhány groteszk védelmi eszközt felsorolni. De nem tesszük, mert attól tartunk, hogy Kelety Dénes komolyan veszi a legkomikusabb ötletünket is és megvalósitja, még mielőtt veszedelmes voltára figyelmeztethetnők őt. De kérdjük:

hogyan akarnak itt ipart és kereskedelmet teremteni, hogyan akarják az országot gazdaságilag talpra állitani, ha a Mávot teszik meg annak a határnak, amelyen tul nem mehet a fejlődés?

Szabad, korlátlan verseny nélkül nincs haladás, nincs fejlődés. Minthogy pedig a haladás, fejlődés, gazdasági ujjáéledés mégis csak fontosabb tényezők, mint Kelety Dénes, nem kételkedünk abban, hogy a szabad verseny utjába nem görditenek akadályokat. A vasut csak a forgalom fellenditője lehet s nem a kerékkötője. Volt már kereskedelmi miniszterünk a kereskedelem ellen, de még ennél is furcsább lenne, ha volna egy vasutunk — a forgalom ellen.

Állami támogatással élesztgetik a Közalkalmazottak Gazdasági Szövetkezetet

A háboruban és a rákövetkező években mind magasabbra tornyosultak a közellátás akadályai. A termelésnek minden ága a hadsereg szolgálatában állott s amikor véget ért a háboru, a termelésben beállott pangás a legsulyosabb problémák elé állitották a közellátást. A krizis nagy sullyal nehezedett a fixfizetésü közalkalmazottakra és ez a válságos helyzet vezette néhány szélesebb látókörü, vállalkozó szellemü férfit arra a gondolatra, hogy oly szervet létesitsen, amely áthidalja a közellátás akadályait. Igy született meg a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesitő Szövetkezetének gondolata. A gondolat megvalósitásához a kormány is segédkezet nyujtott olyanformán, hogy több milliárdos hitelt nyujtott a szövetkezetnek, amely a közalkalmazottak természetbeli ellátását bonyolitotta le. A szövetkezet ilymódon szinte állami szervvé alakult ki, amely realizálta azokat a kötelezettségeket, amelyeket a kormány e mostoha időkben a köztisztviselőknek tett. És valljuk be, hogy a szövetkezet derekasan megfelelt annak a sulyos feladatnak, amely elé a termelés válsága állitotta. A gépezet nagyszerüen funkcionált, minden köztisztviselő idejében megkapta azt, ami őt megillette.

Természetes, hogy ennek az óriási, nagyarányu forgalomnak megvoltak a maga kedvező anyagi következményei. Schnetzer altábornagy nagyszerü szervező képessége meghozta a maga gyümölcsét, a vállalat virágzott és hasznot biztositott mindazoknak, kik a vállalatba anyagi és szellemi tőkéjüket befektették. Budapesten ma már alig van forgalmasabb hely, ahol a szövetkezetnek üzlete ne volna s noha közszükségleti cikkek már mindenütt bőségesen kaphatók, a szövetkezet még ma is nagy vonzóerővel bir, amit világosan bizonyit, hogy a közönség szivesen keresi fel a szövetkezet üzlethelyiségeit. Vagyoni gyarapodásában utóbb a szövetkezet már odáig jutott, hogy visszafizette az államtól kapott kölcsönt s ezzel teljesen függetlenitette magát minden felsőbb beavatkozástól.

De Magyarországon senkinek sem lehet büntetlenül jó és egészséges eszméje és Magyarországon senki sem élvezheti nyugodtan munkájának gyümölcsét. Szól ez a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesitő Szövetkezetéről is, amelynek sikereit megirigyelték s hogy a szövetkezet fái ne nőjjenek az egekig, konkurrens vállalatot alapitottak, melyet Közalkalmazottak Gazdasági Szövetkezete névre kereszteltek el. Megalapitották a vállalatot azok, akiknek közreműködését a Magyar Köztisztviselők Szövetkezete nélkülözni tudta. Ugy látszik, az itt szerzett tapasztalatokat és összeköttetéseket akarták ezek az urak értékesiteni és akaratuknak már van is valamelyes sikere, mert

összeköttetéseik révén sikerült arra birni az államot, hogy egy többmilliárdos hitellel járuljon hozzá az uj szövetkezet megalakitásához.

Megvalljuk, hogy az uj szövetkezetnek gazdasági jelentőségét és célját egyáltalában nem tudjuk felismerni, s igy nem is világos előttünk, hogy milyen motivumok vezették az államot, amikor ebbe a szövetkezetbe belekapcsolódott.

Ma már nem állami érdek egy régi szövetkezetet versenyre kényszeriteni egy uj szövetkezettel.

Nem állami érdek azért, mert hiszen az állam beszüntette már a köztisztviselők természetben való ellátását s igy nem kell azon töprengenie, hogy a közalkalmazottakat megillető szükségleteket hogyan lehetne olcsóbban beszerezni. Az ilyen szövetkezetek már is elvesztették közalkalmazotti jellegüket s ma már legfeljebb arról lehet szó hogy a közalkalmazottak önként beálljanak a szövetkezet vásárlói közé, abból a célból, hogy szükségleti cikkeiket olcsóbban beszerezzék. Kérdés azonban, hogy

biztositható-e egy ilyen nagyobbszabásu szövetkezet prosperitása, ha az állam nem áll mögötte megrendelőként s nem ad megbizásokat a tömegcikkek beszerzésére és forgalomba hozására.

Minthogy erről a természetbeni ellátás megszüntetése után szó sem lehet, az uj szövetkezet előtt az a keserves feladat áll, hogy a magánfogyasztókból tartsa fenn magát, ami igen sulyos probléma, mert hiszen köztudomásu, hogy a magyar közönség vásárló ereje a minimumra csökkent, aminek folytán a magyar kereskedők a legsulyosabb gazdasági helyzetbe sodródtak. Nem hihetjük, hogy az állam ezeknek a kereskedőknek helyzetét akarja még kritikusabbá tenni és nem tételezhetjük fel, hogy az állam az adózók befizetett adóját az adózó polgárok letörésére felhasználja. Adóalanyokat még akkor se lenne szabad exisztenciájukban megtámadni, ha ezt magasabb állami érdek kivánná. De most még ilyen magasabb állami érdekről sincs szó s igy semmi értelmét nem látjuk annak, hogy az állam ma, amikor megszünt már a közalkalmazottak természetbeni ellátása, talán egy még nagyobbszabásu szövetkezet létesitését segitse elő, mint amilyet elősegitett akkor, amikor a közalkalmazottakat maga látta el a legfontosabb közszükségleti cikkekkel.

Krausz Simon elhagyja az Angol-Magyar Bankot. A hónapok óta tartó tárgyalások, amelyek a londoni Marconi pénzcsoport és Krausz Simon között folytak, befejeződtek. A tárgyalások eredménye, hogy Krausz Simon kiválik az Angol-Magyar Bankból, amelynek esztendőkön át elnöke volt. Ez a közgazdasági esemény aligha lepi meg a Fővárosi Hirlap olvasóit, akiket az utóbbi hónapokban többször is előkészitettünk erre a fordulatra. Ezekkel a tárgyalásokkal függött össze az Angol-Magyar Bank közgyülésének késedelme is, hiszen köztudomásu, hogy a bank évi rendes közgyülését az esztendő első hónapjaiban szokta tartani. Most, hogy Krausz Simon kiválásának kérdése elintéződött, a közgyülés előkészitő munkálatai is megindultak és remélhető, hogy a közgyülésnek hamarosan alkalma lesz tudomásul venni a változást, amely a bank vezetésében beállott. Hisszük, hogy Krausz Simon kivételes képességei abban a méltatásban részesülnek, amelyet a bank nagy koncepciója és a messze távolba néző elnöke megérdemel. Semmi kétség: Krausz Simont nagyszerü eszmék hevitették, de ezek az eszmék nem voltak beilleszthetők egy bank keretébe. Minden terve, minden gondolata, bármily értékes volt, tulment a bank erején és éppen ezért meddő is maradt. Egy más talajban és más viszonyok között Krausz Simon alkotó ereje bizonyára inkább érvényesülni fog és hisszük, hogy Krausz Simon meg is találja azt a talajt, amelyet eszméivel megtermékenyithet. És ugyanigy hisszük, hogy az Angol-Magyar Bank e kiválás után egy uj és jobb korszak elé megy Kónyi Hugó és Kálmán Henrik vezetése mellett.

CERESIT
vizhatlan szigetelő anyagot,
fával égetett darabos fehér meszet
és egyéb épitő anyagot szállit bárhová kartell áron alul
BARTA VILMOS Budapest, V., Kádár-u. 8. Telefon: 44—41.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
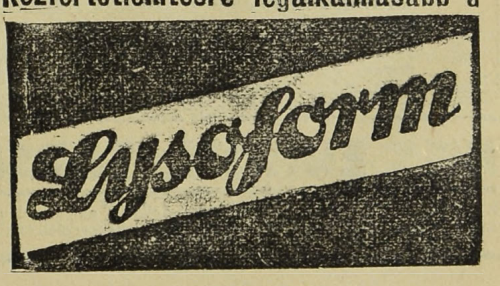

Hajdu Zoltán dr. Az Anglo-Austrian Bank budapesti vezérigazgatója karrierjében ujabb mérföldjelzőhöz érkezett: a londoni igazgatóság osztrák intézetének vezetésével is megbizta, ugyhogy a két intézet egységes vezetést kap Hajdu Zoltán kormányfőtanácsos személyében. Bármily irigylésreméltó Hajdu Zoltán karrierje, bizonyos, hogy a magyar pénzvilágban mindenki csak örömmel és irigykedés nélkül veszi tudomásul azt a nagyjelentőségü eseményt, hogy angol finánckapacitások magyar tehetségre bizzák osztrák intézetük irányitását. A magyar tehetségnek ez az elismerése és honorálása csak hizeleghet a magyar önérzetnek. Büszkeséggel tölthet el valamennyiünket, hogy a magyar tehetség exportképessége ilyen fényes bizonyitványhoz jutott, amikor az angol tőke bizalma ily fokozott mértékben Hajdu Zoltán felé fordult.

„Masken-hitel." Az utcákon dollárformáju reklámcédulákat osztogatnak, amelyeken egy levitézlett bankár ur az Aradi-utcában kézizálog elleneben pénzkölcsönt igér. A „masken" héber szó és zálogot jelent, s tekintve azt, hogy a kölcsönt igérő ilyen nyelven kinálja fel nagylelküségét a megszorultaknak, semmi kétség aziránt, hogy a hitelező miféle kuncsaftokra alapitja üzletét. De ha ékes magyar nyelven kinálkoznék is fel a legalsó néprétegeknek, még akkor is azt kellene kérdeznünk, hogy miféle jogon invitálják itt tiltott üzletekre az utcák járókelőit? Zálogüzletet csak az állami zálogházak köthetnek és ezeken kivül a kormány csak a postatakarékpénztárnak adott jogot arra, hogy zálogház nyitására engedélyt adhasson. E jogok korlátozásával az állam biztositani akarta a polgárokat az ellen, hogy ne essenek olyanoknak karmai közé, akiknél az a veszedelem fenyegeti őket, hogy a zálogba adott értéktárgy odavész. Ez a veszedelem ma igen nagy, mert az efféle zugzálogüzletekre azok a kétes, kapu alatti bankárok vetették magukat, akik a tőzsdei konjunktura idején a tájékozatlan kisemberek becsapására rendezkedtek be. Ezek a zugbankárok sodorták a közönség igen nagy részét katasztrófákba s ugy látszik, ezekkel a záloghitelekkel akarják kifosztani abból a kevésből, amit a kispolgár a tőzsdei machinációk elől még meg tudott menteni. Egy uj veszedelem fenyegeti itt a kispolgárokat s ha az állam nem sietett a tőzsdespekuláció vészes napjaiban a kispolgárok megmentésére, tegye most jóvá, amit akkor elmulasztott.

A Földhitelbank Részvénytársaság május 28-án tartotta dr Paupera Ferenc elnöklése alatt mérlegmegállapitó ülését. A bank 1924. évi tiszta nyeresége 7.647,619.848 korona volt. Az igazgatóság a közgyülésen javasolni fogja, hogy a tartalékalap dotálására 1.548.001.950 korona fordittassék, miáltal a tartalékalap 10.050.000.000 koronára emelkedik, osztalékra pedig 5.200.000.000 korona, azaz részvényenként 8000 korona fizettessék.

A Ganz és Társa—Danubius Gép-, Vagon- és Hajógyár Rt. folyó hó 4-én Klein Gyula elnöklete alatt tartott közgyülése az 1924. évre az igazgatóság javaslatának megfelelően 120.000 korona osztalék fizetését határozta el, amely folyó hó 5-étől kezdve Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, valamint a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál, továbbá Wienben a Kreditanstalt für Handel und Gewerbe-nél fog kifizetésre kerülni. A közgyülés az eddigi igazgatóság összes tagjait ujból megválasztotta, akik mellé uj igazgatósági tagokul Klein Ferenc, Pierson Allard, Priester Gyula, dr. Scitovszky Tibor és báró Ullmann György választattak még meg.

A Magyar kender- és lenipar rt. előbb **Salzmann és társa** (V., Falk Miksa-u. 26.) 1924. évi osztalékszelvényét a társaság és a Magyar-olaz bank pénztára junius 8-tól kezdve 3000 koronával váltja be.

A Juta- és kenderipar rt. (V., Falk Miksa-u. 26.) 1924. évi 20. számu osztalékszelvénye a társaság és a Magyar-olasz bank pénztáránál junius 8-tól kezdve 6000 koronával váltható be.

A Lutz Ede és társa lakk- és festékgyár rt. (VII., Örnagy-u. 4.) 1924. évi mérlegét 21 millió K alaptőke mellett 68,382.292 korona tiszta nyereséggel zárta.

SZÓRAKOZÁS

Pénteken lesz az uj Budai Szinkör megnyitó diszelőadása a Nemzeti Szinház együttesének vendégjátékával. A megnyitó diszelőadást Herczeg Ferenc Szinházavatás cimü alkalmi játéka vezeti be Sebestyén Géza felléptével. Utána a Nemzeti Szinház müvészgárdája Rózsahegyi Kálmán, Kiss Ferenc, Somogyi Erzsi, Kiss Irén, Környei Paula, Horváth Jenő, Bartos Gyula és Pethes Sándorral a főszerepekben Liliomfi-t adja elő. Szombaton és vasárnap folytatja a Nemzeti Szinház nagy érdeklődéssel várt vendégjátékát. Szombaton második este Herczeg Ferenc népszerü vigjátéka a Gyurkovics lányok vasárnap este pedig Csathó Kálmán nagysikerü vigjátéka, a Házasságok az égben köttetnek kerül szinre. Vasárnap délután Márkus Emilia föllépésével Alice, ülj a kandallóhoz kerül szinre. A Budai Szinkör szezonnyitó előadásaira keddtől kezdve árusitja a jegyeket a szinház pénztára és a jegyirodák.

A postásfiu és a huga, a legragyogóbb énekes bohózatok egyikét ujitja fel szombaton este a Városi Szinház. Az érdekes repriz alkalmat ad Ferenczi Károlynak, a szinház népszerü vendégmüvészének, hogy leghiresebb szerepét ismét eljátszhassa. A kacagtató darab többi vezetőszerepében is a szinház legkitünőbbjei lépnek fel..

Az uj Budai Szinkör megnyitása. A székesfőváros illetékes hatóságainak és a kultuszminisztériumnak lelkes kulturszeretete lehetővé tette, hogy Budapest legrégibb szinháza, a Budai Szinkör ragyogó uj köntösben szolgálja a magyar szót és magyar dalt. Junius 12-én, pénteken lesz az ünnepélyes kapunyitás, melynek jelentőségét mi sem dokumentálja ékesebben, mint az, hogy az uj szinház három első előadását a Nemzeti Szinház teljes müvészegyüttesével avatja fel. Jegyek válthatók a Szinkör pénztáránál és az összes jegyirodákban. Első előadás: Szinházavatás. Herczeg Ferenc alkalmi játéka, ezt követi a Nemzeti Szinház előadásában Liliomfi, Szigligeti énekes vigjátéka. Jegyek válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és az összes jegyirodákban.

A Vigszinház hete a nyári kabaré jegyében fog lefolyni. A hét folyamán ötször adják a páratlanul gazdag müsort. Két este a keddi és szombati, jut a Csirkefogó-nak, Szenes Béla kacagtató bohózatának.

Városi Szinház. Szerda és péntek: Madarász. Csütörtök: Dolly. Szombat és vasárnap: A postásfiu és a huga.

Budai Szinkör. Péntek: Szinházavatás. Liliomfi. (Megnyitó diszelőadás.) Szombat: Gyurkovics lányok (a Nemzeti Szinház vendégjátéka). Vasárnap este: A házasságok az égben köttetnek. Vasárnap délután: Alice, ülj a kandallóhoz (a Nemzeti Szinház vendégjátéka).

Vigszinház. Szerda, csütörtök, péntek és vasárnap: Nyári kabaré. Szombat: Csirkefogó.

Magyar Szinház. Szerda és péntek: Magnetic. Csütörtök szombat és vasárnap: Peer Gynt.

Király Szinház. Minden este: Régi jó Budapest!

Belvárosi Szinház. Csütörtök péntek, szombat és vasárnap: Odette nem tehet róla. Szerda: Az ember, állat és az erény.

TUNGSRAM

TUNGSRAM-RÁDIÓ

TUNGSRAM-VACUUMCSÖVEK (AUDIONOK)

TUNGSRAM-FEJHALLGATÓK
A JÓ RÁDIÓVÉTELT,

TUNGSRAM-IZZÓLÁMPÁK
A GAZDASÁGOS VILÁGITÁST BIZTOSITJÁK

GYÁRTJA:
EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RT UJPEST

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK

TELEFONSZÁMOK: József 39-62, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

LUTZ Lutz Ede és társa LAKK- és FESTÉKGYÁR RT. BUDAPEST VII. ÖRNAGY-UTCA 4.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. Tel.: J. 29-66.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4.
BUDAPEST
Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

Márkus Emilia Park
Rákóczi-út és Muzeum-körut sarok
Telefon: J. 152-87, J. 74-90.

„Asszony asszony ellen"
Szenzációs amerikai társadalmi film
Előadások: 1/4 9 és 1/4 11 órakor

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

„AUTOMOBILIA"
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 4.
TELEFON: 105—08.
„MICHELIN ÉS CONTINENTAL" PNEU
AUTÓ- ÉS KAROSSZERIA-FELSZERELÉSEK.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: ónt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, víz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Fullánkok

A Margitszigeten

most már nemcsak hogy negyedmiliót számitanak egyetlen szoba napibére fejében, de egyben olyan drága szofizmákkal is mulattatják a közönséget, hogy ez már azután igazán kibirhatatlan. Vagy nem kedves és drága ötlet-e az, hogy miután komolyabb tanujuk nincs, a mélyen tisztelt igazgatóság maga áll oda és eskü alatt vallja, hogy a negyedmilliós szobaár potom olcsó. A tanuvallomás tulajdonképpen a fürdőprospektus jólsikerült másolata, mert felsorolják benne az összes létező és nemlétező gyógymódokat, az összes létező és nemlétező fürdőket, viz- és fényhullámokat, mondván, hogy ez mind beleértetődik a szoba árába. Ha pedig a mélyen tisztelt szenvedő alany, aki a szigeten bérel szobát, hajnaltól késő éjszakáig egyik vizből a másikba gázol, egyik gyógymód után a másikat használja, akkor levonva mindeme szolgáltatmányok árát, a szobája mindössze negyvenezer koronába kerül. Egyszóval a sziget igazgatósága hajlandó vendégeinek negyvenezer koronáért kétágyas szobát adni, ha férj és feleség a nap huszonnégy óráját nem a szobájában, hanem a fürdőkben, fényhullámokban és masszőrszobákban, vagy egyéb kinzókamrákban töltik. És a mélyen tisztelt igazgatóság elhiszi azt, hogy a közönség ezeket a szofizmákat és zsonglőri csoportositásokat ingyen hajlandó bevenni. Mert azok a sajtóorgánumok, amelyekben ez az igazgatósági nyilatkozat megjelent, egészen természetszerüen alig voltak erre hajlandók.

A jó öreg fogaskerekü

kitünően rendezkedett be a fővárossal szemben. Télen e rozoga alkotmányra a főváros fizet rá, mert fogasék nem volnának hajlandók a pár hegyi lakóért üzemüket fentartani, nyáron pedig a fogaskerekü rakja zsebre a hasznot. Aki ennél jobb üzletet tud, azt valószinüleg szivesen beválasztják a fogaskerekü igazgatóságába. De bizonyos, hogy alig van jobb üzlet, mert a fogaskerekü egyik igazgatója most azt nyilatkozza, hogy minden reményük megvan a koncessziónak jövő évben való lejárta után a meghosszabbitásra. A főváros erről más véleménnyel van, mert nemcsak a téli ráfizetéseket eszközli, de egyben óriási költségekkel sinautókat szerez be, amelyeknek fele költségét fizeti. Miután pedig a beruházások fele összegével a fogaskerekü is szerepel, nagyon valószinü, hogy a fogaskerekü értesülése a biztosabb és ugylátszik komoly reményei vannak arra, hogy a koncesszióját tényleg meghosszabbitják. De ha ez igy van, — kérdjük tisztelettel — milyen hatalmas hazafias érdemei lehetnek a fogaskerekünek, hogy a kedvükért a főváros félmilliárdot fizet rá az üzletükre.

A strandok,

alig melegedett fel az idő, máris nem egy áldozattal dicsekedhetnek. Hány család van Budapesten egy-egy nyáron, amely uszni nem tudó gyermekének pusztulását siratja. A rendőrlegénység azonban csekély és a felügyeletet is valószinüleg jobban lehet gyakorolni uszónadrágban, mint rendőrsisakban. A rendőrség mégis óvóintézkedéseket akar életbeléptetni, ami mindenesetre nehéz lesz, mert hiszen a vadpartokon fürdőzőket semmiképpen sem lehet megakadályozni abban, hogy a vizbe fuljanak. Ha tehát a rendőrség valamit mégis tenni akar, legalább rendszabályozza meg az olyan helyeket, mint például a Margitszigetet, ahol azután a vállalkozóknak igazán nincsen joguk ahhoz, hogy az óriási fürdődij mellett még drága emberélet is áldozatul essék.

Amivel Wolffék vigasztalják magukat

Aránytalanságok a kerületi választmányok körül

Wolff Károly és pártja minden kétséget kizáró módon megbukott a választásokon, aminek legfőbb bizonyitéka nem az, hogy amig a demokratikus blokk 128 mandátumot kapott, ők csak 91 mandátumhoz jutottak, hanem az, hogy a mult közgyüléssel szemben körülbelül mandátumaik felét elvesztették. Természetesen rajtuk is beteljesedik a bukott ember végzete, mert ők is mindent és mindenkit okolnak a saját bukásukért. A választások után a nemzetgyülés ülésén a fajvédők, Friedrich és Gömbös, Wolff Károlyt tették ugyan felelőssé a bukáért, ugyanakkor azonban a kormányt is megvádolták, hogy erőszakkal buktatta el őket és juttatott többséget a demokratikus blokknak. Komoly ember előtt ez az utóbbi vád igazán nem érheti a kormányt, mert ugy maga gróf Bethlen István miniszterelnök, mint minisztertársai állandóan azt hangoztatták a választások alatt, hogy Budapest népének szakitania kell ugy a jobb-, mint a baloldali szélsőséggel. Ha tehát itt hadüzenet történt a kormány részéről, az mindenesetre két oldalra szólott és nemcsak a jobboldali, de a baloldali szélsőségek ellen is irányult.

Most tehát, ha már momentán segiteni nem is lehet, Wolffék azon töprengenek, hogy a jövőben miként biztosithatnák ujra a budapesti Városházán a maguk uralmát. Ez ugyan többé aligha fog sikerülni nekik de akadémikus tételeket azért mégis csak felállitanak. Igy ujabban az a vesszőparipájuk, hogy a kormány mesterségesen juttatott a blokknak több mandátumot, mint amennyi igazságosan járt volna neki. A kerületi választmányok példájával igyekszenek ezt bizonyitani. A kerületi választmányokat tudvalevőleg nem választókerületek, hanem közigazgatási kerületek szerint állitották össze és jelölték. Szerintük ez a körülmény az oka annak, hogy a kerületi választmányok 240 tagja közül a blokk csak 115 tagságot, a Wolff-párt pedig 95 tagságot kapott, vagyis a Wolff-párt a kerületi választmányoknál jobban járt, mint a törvényhatósági bizottsági tagságoknál. Ebből azután Wolffék azt a konzekvenciát vonják le, hogy a huszonkét választási kerületben való szavazás a blokknak biztositott előnyöket, mig ők jobban jártak volna, ha a törvényhatósági bizottsági tagokat is tiz közigazgatási kerület szerint választották volna. Most tehát teljes erővel azon igyekeznek, hogy a fővárosi törvény revizió alá kerüljön és ebben az irányban a parlamentben erős ostromot akarnak inditani a kormány ellen.

A maguk vélt igazának bizonyitására felhozzák azt, hogyha a választások közigazgatási kerületek szerint történtek volna, akkor a blokknak nem ötvenkét százalék jutott volna a mandátumokból, hanem csak 46 százalék és igy a blokknak csak 120 és nem 128 mandatáriusa ülne Wolffékkal szemben, akik ebben az esetben nem kilencvenegyen, hanem kilencvennyolcan lennének. Kétségtelen, hogy az erőviszonyokat ez sem változtatná meg olyan módon, hogy Wolffék erősebbek lennének, mint a blokk, de ugylátszik, vigasztalásnak ez is elég nekik.

Tény az, hogy Wolffék már a választási törvény tárgyalása alkalmával is ragaszkodtak a tiz közigazgatási kerület szerint való választáshoz. Mégis bizonyos az, hogy a kormány a huszonkét kerületben való szavazással nem a blokknak kivánt előnyöket nyujtani. De legfőképpen pedig valószinü, hogy Wolffék nem a tiz kerület szerint való szavazás révén jutottak előnyösebb helyzetbe a kerületi választmányokban. Sokkal inkább hihető az, hogy a szavazóközönség részben nem volt tisztában a kerületi választmányok mibenlétével, nem is igen ismerte azokat a szürke neveket, akiket az egyes pártok a kerületi választmányokba jelöltek, részben pedig erősen zavaróan hatott az a körülmény, hogy a két szavazólapon az egyes pártok jelöltjei más és más sorrendet kaptak. Igen valószinü, hogy a szavazóközönség tömegesen tévedett akkor, amikor például a törvényhatósági bizottsági jelölő listán első helyen látta mondjuk a Ripka-pártot, mig ugyanez a párt esetleg a kerületi választmány listáján a harmadik helyet kapta. Nagyon kézen fekszik az a feltevés, hogy tömegesen akadtak választók, akik mind a két szavazólistán ugyanabba a kockába tették a maguk jelét. Sovány vigasztalás tehát Wolfféknak az, hogy a kerületi választmányokban nagyobb számarányban érvényesülnek, sokkal inkább azt a tanulságot kell levonni ebből az esetből, hogy a jövőben ezeket az akaratlanul is megtévesztő technikai anomáliákat ki kell küszöbölni.

Ripka Ferenc kormánybiztos a bécsi sajtóban

A „Die Stunde", Bécs legnépszerübb kolportázslapja a törvényhatósági választások befejeztével meginterjuvolta dr. Ripka Ferenc kormánybiztost. A közérdeklődésre számot tartó beszélgetést, amelyet a kormánybiztos jól sikerült arcképe diszit, a szerkesztőség előzékenységéből alkalmunk van a bécsi lappal egyidejüleg szószerint közölni:

Budapesten pár hét előtt zajlottak le a törvényhatósági választások és ezeknek a választásoknak döntő befolyást jósoltak az országos politikára nézve is. Öt esztendőn át a Wolff Károly vezérlete alatt álló fajvédő és antiszemita községi párt uralkodott a budapesti városházán, ahol szomoru állapotokat teremtettek, anyagi tönk szélére vitték a várost, megbénitották az ipar és kereskedelem munkáját és politikai szempontjaik szerint osztályozták a polgárságot Ennek a rezsimnek üzent hadat Budapest polgársága és munkássága, amely győzött is a választásokon. A fajvédők mandátumaik felét elveszitették és ma mindössze a közgyülés egyharmadnyi kisebbsége az övék. A legnagyobb számmal a nemzeti demokraták és szociáldemokraták blokkja jutott be a közgyülésbe, de mellettük szintén a liberalizmust hirdeti Ripka Ferenc kormánybiztos kisebb pártja, valamint a néhány főből álló liberális csoport. A fajvédő uralomnak tehát vége van a budapesti városházán, a hatalmat azonban nem az ugynevezett demokratikus blokk kapja kezébe, hanem Ripka Ferenc kormánybiztosnak lényegesen kisebb pártja, amely gróf Bethlen István politikáját követi. A közgyülésen ugyanis nincs abszolut többsége a demokratikus blokknak, ellenben minden kérdés aszerint dől el, hogy hova csatlakozik a Ripka-párt, amely kiegészitve a kinevezett és hivatalból való tagokkal, tekintélyes, mintegy nyolcvan főnyi csoportot alkot.

Ebben az uj helyzetben érdekesnek tartottuk a Die Stunde részére megkérdezni Ripka Ferenc dr. kormánybiztos véleményét Budapest uj rezsimjéről.

— Az uj helyzetben — kérdeztük a kormánybiztostól — mi a véleménye kormánybiztos urnak, kialakulhat-e a budapesti Városházán olyan többség, amely többé nem a régi szellemben, de alkotó munkával küzd Budapest érdekeiért?

— A legteljesebb bizalommal nézek a jövő elé — mondotta a kormánybiztos — és erre az optimizmusra a legnagyobb mértékben jogot ad az a körülmény, hogy a pártvezér urak, akikkel a közeli napokban kétizben is alkalmam volt tárgyalni, a legkonsziliánsabb modorban kezelik egymást és a legmelegebb szeretettel viseltetnek valamennyien Budapest nagy érdekei iránt. Egy elkeseredetten heves politikai harc után találkoztak az urak nálam és az első pillanatban, mikor összeültünk, hogy a közgyülés munkaképességét minden erőnkkel biztositsuk, nyoma sem volt többé annak az izzó harciasságnak, amely a választási küzdelemben tombolt. A választási kampányban egyetlen igyekezetem volt: a békés megértésnek hirdetése, a politikai ellentétek számüzése és mindezek alapján meg akartam győzni Budapest lakosságát, hogy ennek a városnak ma egyetlen életérdeke van és ez az, hogy termékeny és alkotó munkát végezzen a közgyülés. A harc hevében a politika szenvedélyeit talán nem sikerült kellőképpen lecsendesitenem, ma azonban

határozottan állithatom, hogy győzött a békés és politikamentes munka gondolata. Ezekből az előjelekből itélve, feltétlenül hiszem, hogy a törvényhatósági bizottság nemcsak munkaképes lesz, de egyben tökéletes odaadással, az elvi ellentétek teljes kiküszöbölésével azon fog dolgozni, hogy egy meddő decennium után Budapest ismét visszatérjen a haladásnak arra az utjára, amelyen olyan reményteljesen indult meg.

Ezek után Budapest és Bécs jövendő viszonyáról érdeklődtünk a kormánybiztosnál aki a következőképpen felelt:

— Bécs és Budapest a multban is mindig, mint két testvérváros szerepeltek, sőt, ha a két ország között akadtak is politikai ellentétek, ez a két városra tulajdonképpen sohasem ragadt át. Ha ez a jó viszony még jobbá tehető és a barátság még inkább fejleszthető, akkor mi, budapestiek, minden erőnkkel azon leszünk, hogy ezt a barátságot minél inkább fokozzuk. Mint Ön nagyon jól tudja, pár hónappal a választások előtt alkalmam volt a bécsi Városházán hosszabb látogatást tenni, ahol lelkiismeretes tanulmányokat végeztünk. Célunkul tüztük ki azt is, hogy ami jót és szépet az önök adminisztrációjában láttunk, azt Budapesten is meghonositjuk. Hiszem, hogy a jövőben is bőven adódik alkalom, amikor a két város érdekei találkozni fognak és ezeknek az érdekeknek megvédése, vagy érvényesitése esetleg közös akciókra is módot fog nyujtani. Véleményem szerint semmi akadálya nem lesz annak, hogy ilyen esetekben a két város vezetősége egymásra találjon.

– A főpolgármesteri és polgármesteri állások betöltése iránt az osztrák főváros is nagy érdeklődéssel tekint. Hogy látja méltóságod ennek a problémának a megoldhatóságát?

— A főpolgármesteri állás betöltése tulajdonképpen nem probléma, mert ezen a téren kétségkivül a kormány akarata érvényesül és ilyenformán egészen kétségtelen, hogy Budapest főpolgármesteri székébe olyan ember kerül, aki a politikai megértés, a békés munka és a nyugodt fejlődés érdekében kifejtendő tevékenységben a legmegbizhatóbb lesz. A polgármesteri állást csak olyan férfiu töltheti be, aki a közgyülés többségének bizalmával dicsekedhetik. Miután ebben a pillanatban még a közgyülési többség maga sem alakult ki, egészen természetes, hogy ez a nagyfontosságu személyi kérdés sem dőlhetett el. Budapest székesfőváros erőteljesen körülbástyázott autonómiával rendelkezik és ilyenformán maga választja meg polgármesterét minden külső befolyás érvényesülhetése nélkül. Kétségtelen azonban az is, hogy a mai helyzetben, amikor a főváros rendkivül nehéz anyagi viszonyok között van, amikor külföldi kölcsöneinket kell visszafizetnünk, háztartásunkat rendbehozni és erőteljes, koncepciózus beruházási programm alapján kell nekiindulni a város szinte teljes ujjáépitésének, figyelemmel kell lenni arra is, hogy a kormány segitő keze nagy hasznára lehet a fővárosnak. Egészen természetes tehát, hogy amikor a polgármester személyének megválasztásával a közgyülés tulajdonképpen Budapest jövendő sorsa fölött dönt, nem szabad kifelejteni azt a szempontot sem, hogy a jövendő polgármester személyének garantálni kell a kormány jóindulatát. Ez sem lesz nehéz probléma azonban, mert a kormány is, a közgyülés is csak Budapest legszentebb érdekeit viseli szeme előtt.

Események

Olvasóinkhoz!

A Fővárosi Hirlap megindulása óta Budapest nagyságáért, szépségéért és boldogságáért küzdött. Ez a küzdelem az utolsó öt évben kiméletlen harccá élesedett azzal a rendszerrel szemben, amely hozzánemértéssel, rosszakarattal és gyülölettel kormányozta a fővárost. A gyülölet szellemét ledöntötte polcáról a főváros közönsége és ezzel a halálos itélettel kifejezte azt a határozott akaratát, hogy a főváros törvényhatóságában megint az alkotó munka hevitse a lelkeket. Hisszük, hogy a régi és uj bizottsági tagok respektálni fogják ezt az akaratot. Hisszük, hogy az ujak és régiek átérzik a kötelességet, amelyet a mandátummal vállaltak. Budapest ezer sebből vérzik és az egyetlen kötelesség a sebek gyógyitása. Szeretet és megértés a gyógyitás eszközei s mi ebben a gyógyitásban akarunk segitségére lenni mindazoknak, akik a végromlástól szeretnék megmenteni Budapestet. A jókkal a jóért küzdünk és ehhez a küzdelemhez kérjük Budapest minden igaz barátjának támogatását.

*

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:
Egész évre ..... 150.000 korona
Fél évre ..... 75.000 „

Rendkivüli érdeklődés a főváros első közgyülése iránt. Mint ismeretes, Budapest uj törvényhatósági bizottsága junius hó 17-én ül össze először, hogy átvegye Budapest kormányzását. Amilyen érdeklődést váltott ki Budapest közönségében maga a községi választás, éppen olyan érdeklődéssel tekintenek a közgyülés munkája elé. Budapest polgársága valósággal izgatottan várja a junius 17-iki első közgyülést, bár már tökéletesen köztudatba ment át az, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos akciójának sikerült az uj törvényhatóság összeülésének formalitásait megállapitani és a nyugodt tárgyalás menetét biztositani. Azt is tudja már a közönség, hogy ezen az első közgyülésen sem programmnyilatkozatok, sem egyéb felszólalások nem lesznek, szenzációt tehát várni nem lehet. Legkevésbbé várható azonban az, hogy a világnézeti ellentétek összecsapjanak, hiszen a pártok között megvan a megegyezés arra, hogy a lehetőség szerint politikamentesen és a főváros érdekeire gyümölcsözően folytatják majd a közgyülési tárgyalásokat. A publikum mégis pikánsnak és érdekesnek fogja találni a közgyülés uj összetételében a pártok felvonulását, s ilyenformán az érdeklődés oly nagy mértékben nyilatkozott meg, hogy a városházán máris elhatározták, hogy — amire még sohasem volt eset — karzati jegyeket fognak kibocsátani Budapest uj parlamentjének első ülésére. Ezeket a jegyeket Halász József főigazgató osztja ki, akinek a nagy ostromban rendkivüli szüksége van közismert, szeretetreméltó modorára és előzékenységére. A második közgyülés iránt valószinüleg még jobban fog fokozódni az érdeklődés, mert itt már a közönség a pártvezérek felszólalását várja. Pedig egészen valószinü, hogy amig a junius 17-iki közgyülésen csak a formális alakulást és a közjogi bizottságok megválasztását végzik el, addig a junius 25-iki közgyülés is csak a szakbizottságokat és az albizottságokat, valamint házi bizottságokat választja meg.

Purébl Győző elejtette a polgármestert. Tudtuk, hogy igy lesz, csak nem hittük, hogy ily hamar bekövetkezik ez a fordulat. Az uj törvényhatóság még meg se alakult és Purébl Győző ur máris elvágta a köldökzsinórt, amelyen keresztül a polgármesterből táplálkozott. Tessék csak ide figyelni: Purébl Győző ur egy hétfői reggeli lapban a városházi ügyosztályok uj beosztásáról nyilatkozik és azt mondja, hogy „lehetetlen a mai állapotot fentartani, mert valóságos kaoszt csinált az, aki azt az ügyosztályátcsoportositást rendezte". Méltóztatnak észrevenni az alattomos döfést, amelyet Sipőcz Jenőnek ad a tanácsnok ur? Az átcsoportositást ugyanis Sipőcz Jenő polgármester rendezte. Ezt jól tudja Purébl ur, csak ugy tesz, mintha nem tudná, mert a nyilt támadás nem fér össze a természetével. Ismeretlen cimre küldi hát a döfést, de abban a tudatban, hogy nemcsak Sipőcz jajdul fel, de észreveszik azok is, akik a főváros uj uraiként vonulnak be a városházára. A kis naiva kezdi hát magát adminisztrálni s ha a jelek nem csalnak, a kis naiva már a demokratikus blokk felé orientálódik. S mert biztosra veszi, hogy felkinálkozását nem utasitják vissza, a sorok között már be is jelenti igényeit. Tessék csak figyelni. Azt mondta nyilatkozatában, hogy nincs inyére ez a változás, de szerencsére már megkezdődött a deputációzás, amely őt diadallal akarja visszavinni a közgazdasági ügyosztály élére. A közgazdasági ügyosztály tehát a felkinálkozás ára. Ugyan, Purébl ur, ki hiszi, hogy a főváros iparosai egyetlen lépést tesznek azért, hogy önt visszavigyék a közgazdasági ügyosztály tanácsnoki székébe. Purébl ur, ön csalódni fog.

Buda és Pest a világirodalomban. Ballagi Aladár, a 72 esztendős fejjel is fiatal történettudós: ötven esztendő alatt bejárta Európa valamennyi nagy könyvtárát és levéltárát és lemásolta a régi irásokból és ősnyomtatványokból a Magyarországra, valamint Budára és Pestre vonatkozó adatokat. Ötven esztendő szorgos, tudományos munkája termését adja a tudós hisztórikus abban a harminc ives, hatalmas kötetben, amelyet Pest-Buda egyesitésének félszázados évfordulója alkalmából nagyszerü prezentként most adott ki a főváros. Ballagi hatalmas könyve tulajdonképpen egy nagyszerü bibliografiája a Budára és Pestre vonatkozó történeti forrásoknak. 1473-ból való az első könyv, melyről Ballagi könyve megemlékezik és 1600-ig megy az ősnyomtatványok felsorolásában. A nagy publikumot elsősorban az a két pompás tanulmány érdekelheti, melyekkel az ősz tudós könyvét bevezeti. Egyik tanulmányában Mátyás király udvarát és a Mátyást megkörnyékező, pénzért mindenre kapható humanisták képét rajzolja meg néhány nagyon markáns tollvonással. Ballagi nincs tulságosan elragadtatva ezektől a régi történetiróktól. Elmondja Ballagi, hogy milyen nagy értékü ereklyéket őrzött a XV. században Buda és Pest és ezek az ereklyék miképpen szolgálták akkoriban az — idegenforgalmat. De nagyon érdekes az a tanulmány is, melyben a budai basák uralmát rajzolja meg a történetiró. A török időkben Buda mohamedán lakossága nagyrészt nem török, hanem bosnyák volt. A budai basák legtöbbje is bosnyák volt, bár volt köztük perzsa, arab, cserkesz, örmény, zsidó, szlovén, olasz, sőt volt köztük két magyar származásu is. A XVI. században a basák tanácsában Budán, éppugy, mint a sztambuli divánban, a szláv az uralkodó nyelv. De már a Habsburgokkal való érintkezésükben a budai basák diplomáciai nyelve a magyar volt. Nagyszerü dolgokat mond el Ballagi Aladár a budai török fürdőkről és kutakról. Elmondja azt is, hogy gyönyörüen ápolt kertek és szőlők rengetege övezte a várost. Egykoruak nem győzik eléggé magasztalni jórészt Kis-Ázsiából és a Balkánról hozott gyümölcsfáik termékeit. A Gellért-hegy déli oldalán most is viruló törpe fügefabokrok, a tövükben viruló exotikus virágokkal, máig őrzik a budai basa ottani hires kertjének emlékét.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

B.S.A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
Kedvező fizetési feltételek.
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Önozások TELEFON: J. 8-47.

FACK PÁL vasáru-, épület- és butorvasalás, szerszám-, házi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06. BUDAPEST, VIII., R. KÓCZI-UT 49. Metropol szálló átellenében.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTÖDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!
Kapható mindenütt!
„Mirror" Kémiai Ipar Telefon: J. 75-60.

OETL ANTAL
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Telefon: 48-21, 191-46
Sürgönycim: LUXAUTÓ
MERKUR BÉRAUTÓÜZEM
Budapest, VI. kerület
Gróf Zichy Jenő-u. 11.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 junius 17. — 24. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám.

Szerdán

összeül a közgyülés, hogy hosszu esztendők romboló, legfeljebb meddő munkája után végre hozzákezdjen ennek a városnak ujjáépitéséhez, hozzáfogjon a mulasztások pótlásához és megteremtse azt az atmoszférát, amelyben nemcsak a városháza, de a városnak minden polgára dolgozni és teremteni tud majd. Ebben az órában, amikor ezeket a sorokat irjuk, el vagyunk telve a hittel, hogy most minden másképen lesz, mint eddig volt és szeretnénk eljuttatni a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjához Budapest polgárságának azt a követelését, hogy az az óra, amelyben a közgyülési teremben találkozni fognak, egy uj korszak virradását jelezze.

Ezen a szerdán, amely a jóreménységek napja lesz, sötéten emelkedik fel egy másik szerda emlékezete, azé a szerdáé, amikor öt esztendő lázbeteg, erőszakos és botrányokban bővelkedő rezsimje nyilt meg. A gyülölködés, a korcsmai hang, a hatalmaskodás azon a szerdán indult el fekete utjára. Ebben az órában, amikor minden reményünk megvan arra, hogy a most következő korszak a multnak minden bünét expiálni fogja, nem akarjuk ujra felidézni ezeket a sötét emlékeket. Bár jó lenne, ha az uj közgyülés tagjai szeme előtt mégis elvonulna oktató, felvilágositó, lelket nemesitő módon ez a korszak, amely után csak az lehet a konzekvencia, hogy másként kell bánni Budapesttel és Budapest népével. Ma nincs politikai párt és nincs vezető egyéniség, akinek szájából ne a béke, a megértés és az alkotó munka igéjét hallanók, ma nincs párt és vezető egyéniség, aki minden igyekezetével ne azon lenne, hogy a város parlamentjéből minden erővel számüzessék a politika. Ahány hangot hallottunk eddig megnyilatkozni és jósolni, valamennyiben bent volt az az igéret, hogy a közgyülési teremben most már nem kell politizálni, hanem dolgozni. Azok a tanácskozások, amelyek Ripka Ferenc kormánybiztos dolgozószobájában mentek végbe és amelyeken az összes pártok vezetői részt vettek, a legteljesebb megnyugtatásul szolgálnak Budapest közönségének. Az atmoszféra tehát, amelyben megindulunk, feltétlenül kedvező az alkotó munka számára és kedvező abban a tekintetben, hogy a városigazgatás nagy problémáit gyorsan és jól sikerül majd megoldani.

Az első közgyülési nap a megállapodás értelmében ünnepélyes csöndben, még a szokásos nyilatkozatok mellőzésével is, fog lefolyni. A közgyülési terem csöndjével szemben azonban tovább kell folyniok azoknak az eredményes tárgyalásoknak, amelyek máris megteremtették azt a légkört, amely lehetővé teszi, hogy a pártok, amelyek a legélesebb harcot vivták meg a választási küzdelemben, az első felvonulásnál néma tisztelettel, egymás megbecsülésével üdvözöljék egymást. Ezeknek a tárgyalásoknak meg kell hozniok a közösen óhajtott békét, meg kell mutatni végre Magyarországon is azt, amit a külföldön nem egy esetben láttunk, hogy lehetnek politikai pártok, amelyeket világok választanak el egymástól, de amelyek tul a politikán, egymással versengve akarják szolgálni az ország, vagy a szülőváros javát. Láttunk még a forradalom lázas napjaiban is egymással egészen ellentétes világnézetü pártokat, amelyek egymással koalicióra lépve, felfüggesztették politikai programmjukat és közös erővel épitették fel mindazt, amit a háboru és az összeomlás lerombolt. Magyarországon és Budapesten, sajnos, nagyon későn érkezett el ez az idő, de hiszszük és valljuk, hogy most eljutottunk idáig.

Budapest polgárságát kellemes csalódás érte. A választási küzdelem közepén igazán nem lehetett számitani arra, hogy a világnézeti különbségeket le lehet majd küzdeni. Erőteljes és éles volt a harc. A küzdő felek irtó háborut viseltek egymás ellen és csak egyetlen ember volt, aki a békét, a megértést, a politikamentes városkormányzás egyetlen termékeny gondolatát hangoztatta. Az éles harcban természetesen ennek az egy embernek is meg kellett villogtatnia kardját és neki is hadat kellett üzennie a szélsőségeknek, amelyek veszélyeztették volna a nyugodt városkormányzás lehetőségét. Ez az egy ember Ripka Ferenc kormánybiztos volt, aki igazi győzelmét most, a zöld asztal mellett aratja, ahol a pártvezérekkel tárgyal és ahol sikerült elérnie azt, hogy ezek a pártvezérek valamennyien az ő plattformjára helyezkedtek. Ezeknek a barátságos megbeszéléseknek eredménye lesz az, hogy a budapesti városházán végre valahára véget érnek a forradalmak, végre valahára számüzni lehet az emberek mentalitásából a szemet szemért, a fogat fogért gondolatát. Budapest lakosságának nagyobbik fele itéletet mondott azok fölött, akik öt esztendőn át akadályokat gördítettek a békés munka, a megértés és a testvéri érzés kifejlődése elé. Azok a pártok tehát, amelyek az elmult rezsim elitélése révén jutottak többséghez, bölcs és nemes önmérsékletről tesznek tanuságot, amikor lemondanak a megtorlás gondolatáról és fátyolt vetnek a multra. Ugyanakkor azonban el kell ismernünk azt is, hogy a másik oldal, a bukott rezsim vezérei lojálisan megadják magukat sorsuknak, számolnak a helyzettel és leszerelik indulataikat, amelyeket talán a bukás természetszerüen kivált bennük. Az önmérséklés és az adott helyzetnek eme méltányolása teremti meg most azt a légkört, amely a közös munka lehetőségét biztositja.

Mert nagy munkára van szükség. És abban a pillanatban, mihelyt megtalálták az együttmüködés lehetőségét, megkezdődhetik ez a munka. Akkor azután jöhetnek egymás után a nagy problémák, elsősorban a pénzügyi és gazdasági kérdések elintézése, a közegészségügyi és szociális feladatok megoldása és végül megindulhat az a munka, amely megteremti a beruházások pénzügyi lehetőségét. Soha olyan gazdag, soha olyan nagyarányu feladatok nem álltak még Budapest törvényhatósági bizottsága előtt, mint amilyeneknek megoldását ennek a közgyülésnek kell megteremtenie. Szinte azt mondanánk, hogy emberóriásnak kell lennie minden városatyának, aki hozzá akar nyulni ehhez a nagy munkához. Minden párt igyekezett kiváló szakembereket beültetni a közgyülési terembe, ezekre néz ma bizalommal és várakozással Budapest népe. De még a zseniknél, az emberóriásoknál is többet tehet az a szeretet, amely — hisszük — a törvényhatósági bizottság minden egyes tagját áthatja Budapesttel szemben. Ha ezzel a tudattal indulnak el a törvényhatósági bizottság tagjai a szerdai alakuló közgyülésre, akkor nem féltjük többé Budapestet.

Az első találkozás

A szerdai közgyülés csak a szavazatszedő küldöttséget és az igazoló-választmányt választja meg

A főváros hivatalos lapja első oldalán közli a meghivót, amely első találkozásra invitálja az uj városatyákat. A törvényhatósági bizottság tagjainak máris zsebében van az ugynevezett „Igazolvány", amely a közgyülési terembe való belépésre jogosit. Egyben pedig az uj városatyák már megkapták a hivatalos lap eheti számát, amivel most már megkezdték hivatásuk gyakorlását. A meghivó egyébként igen rövid, a napirend pedig, amely rendszerint inkább száz fölött, mint száz alatt szokott tárgyalni való ügyeket tartalmazni, ez alkalommal mindössze hat pontból állott e r e d e t i l e g, de még ez is redukálódott S z a b ó Imre főügyész aggodalmai révén.

Az e r e d e t i meghivó különben szószerint a következőképen hangzott:

Budapest Székesfőváros törvényhatósági bizottsága 1925 junius 17-én (szerdán) d. u. 4 órakor az uj városháza közgyülési termében (IV. ker., Váci-utca 62—64. II. em.)

alakuló közgyülést

tart.

N a p i r e n d:

1. A törvényhatósági bizottság megalakulása;
2. a szavazatszedő küldöttség megválasztása;
3. az igazoló-választmány nyolc tagjának;
4. a központi választmány huszonnégy tagjának;
5. a kijelölő választmány három tagjának és
6. a közigazgatási bizottság tiz tagjának titkos szavazás utján való megválasztása.

Közbejött akadályok miatt azonban a napirend utolsó három pontja elmarad és csak az első három szerepel tovább is müsoron.

Némi ellentét merült fel ugyanis az utolsó napokban a közgyülés tárgysorozata körül. S z a b ó Imre tiszti főügyész vetette fel az aggodalmakat, amelyeket azonnal közölt R i p k a Ferenc kormánybiztossal. Mint a meghivóból látható, az első közgyülés eredeti napirendjén az öt ugynevezett közjogi bizottság megalakitása szerepelt.

A főügyész felvetette a kérdést, hogy vajjon mindezeknek a bizottságoknak a megválasztása megtörténhetik-e az első, ugynevezett alakuló közgyülésen. Az uj fővárosi törvényben erre vonatkozólag nincsen rendelkezés, amivel szemben a régi törvény azt mondja, hogy az első közgyülésen csak a szavazatszedő küldöttséget és az igazoló választmányt lehet megválasztani. A törvény szerint a választás után az igazoló választmány azonnal összeül és ha a bizottsági tagok háromnegyed részének mandátumát már igazolta, jelentést tesz és ennek alapján összehivják a következő közgyülést, amelyen azután már nemcsak a hátralevő három közjogi, de egyszersmind a szakbizottságokat, albizottságokat és házi bizottságokat is megválasztják.

A tiszti főügyész tiszteletreméltó aggodalmait

tényleg honorálta is a hétfő esti pártközi konferencia, amelynek döntése értelmében redukálták is a napirendet.

Maga az első közgyülés, mint már emlitettük, teljes csendben fog lefolyni. A pártok nem tesznek nyilatkozatokat, felszólalás egyáltalán nem lesz, a választások — erre minden remény megvan — a legméltóságosabb formában folynak le. Az érdeklődés mégis rendkivül nagy a közönség körében, ugyhogy egészen szokatlanul zsufolt karzatok fogják végignézni az uj városatyák bevonulását a közgyülési terembe. Ripka Ferenc kormánybiztos mindent elkövet, hogy az első közgyülés a legnyugodtabb mederben folyjon le és vele együtt ebben az irányban mindent megtesznek a pártok vezetői is, akik a leghatározottabban állást foglaltak abban a tekintetben, hogy támogatni fogják a kormánybiztos ama törekvését, hogy a közgyülési teremből számüzzék a politikát.

A meghivóhoz némi figyelmeztetéseket is mellékeltek, mindenekelőtt tudatják az uj városatyákkal, hogy melyik párt merre helyezkedik el. Nehogy véletlenül Wolffék valamelyik uj bárónakája a szocialisták közé tévedjen, vagy megforditva, valamelyik vörösszegfüs szocialista vezér Csilléri Andrást kompromittálja szomszédságával. Tudomásul kell tehát venni a törvényhatósági bizottság tagjainak, hogy az elnöki emelvényről tekintve jobboldalon helyezkednek el Wolffék, baloldalon pedig az egyesült demokratikus pártok, középen a Ripka-párt, liberálisok, a testületek és intézmények képviselői és azok a bizottsági tagok, akik a törvényhatóságnak állásuknál, vagy tisztjüknél fogva tagjai.

Igen jelentős figyelmeztetés az is, amely óva inti a mélyen tisztelt városatyákat a közgyülésről való igazolatlan elmaradástól. Ez már nemcsak a közgyülés uj tagjainak, de az öregeknek is szól, mert bizony a multban nem egy olyan városatyát láttunk, aki talán az alakuló gyülésen való megjelenést leszámitva, egyetlen egyszer sem fordult meg a közgyülési teremben. Igaz, hogy most más világot élünk és maguk a pártok hagyták ki az ilyen diszvárosatyákat és csak olyanokat jelöltek, akik a tisztség mellett munkát is hajlandók vállalni, mert az erőviszonyok mai megoszlása mellett minden fejre szükség van. A meghivó mégis szükségesnek tartja a bizottsági tag urakat figyelmeztetni arra, aki tizenkét egymás után következő közgyülésről igazolás nélkül elmarad, elveszti bizottsági tagságát. Végül felkérik a bizottsági tagokat, hogy a közgyülés alkalmával az ülésterem előszobáiban elhelyezett „jelenléti listavezető tisztviselőnél" az „igazolvány" felmutatása mellett jelentkezni méltóztassanak. Ezzel azután kész is az a kis utravaló, amivel a városatyák megindulhatnak a közgyülési terem felé.

Érdekes uj változás lesz, hogy a tanácsnokok a közgyülésen az előadói emelvény körül elhelyezett első sorban foglalnák helyet. Valahogy hasonlatosan a parlamenthez, ahol a miniszterek bársonyszékei vannak ilyenformán elhelyezve. A tanácsnokoknak azonban természetszerüen nem jár bársonyszék. Az elnöki emelvényt ezentul is a kormánybiztos, a polgármester és az alpolgármesterek foglalják el, akiknek száma azonban eggyel kevesebb lett és azoknak a bizottsági tagoknak, akik a mult közgyülésben passzivitásba vonultak, valamint az uj baloldali bizottsági tagoknak nem lesz alkalmuk Zilahi Kiss Jenőt az elnöki emelvényen üdvözölhetni. Ebből az üdvözlésből azonban Zilahi Kiss aligha kért volna.

Kik lesznek tagjai a hat legfontosabb bizottságnak

A szerdai közgyülésen az összes pártok közös listával szavaznak

A Ripka Ferenc kormánybiztos elnöklésével megtartott pártközi konferenciákon teljes megegyezésre jutottak a pártok abban a tekintetben, hogy a hat legfontosabb, ugynevezett közjogi bizottságokban milyen számarányban vesznek részt az egyes pártok. A pártok azután a maguk kebelében kijelölték személy szerint az egyes bizottságok tagjait és ezeket a jelöléseket beszolgáltatták Ripka Ferenc kormánybiztosnak. A kormánybiztosság eme jelölések alapján már összeállitotta az egyes bizottságok leendő listáját. A szerdai közgyülésen csak az igazoló választmány és a szavazatszedő küldöttség tagjait választják meg. Ugy a szerdai, mint a későbbi közgyülésen az összes pártok közös listával szavaznak és igy ennek az öt bizottságnak megválasztása minden valószinüség szerint egyhangu lesz.

A listákat az egyes tagok pártállásának megjelölésével a következőkben közöljük:

Az igazoló választmány tagjai:

Biró Dezső (szoc. dem.), dr. Fábián Béla (dem.), dr. Gaár Vilmos (egys. polg. párt), dr. Csepreghi Horváth János (Wolff-p.), dr. Joanovich Pál (Wolff-p.), dr. Kis Jenő (szoc. dem.), dr. Keönch Boldizsár (dem.), dr. Verebély Jenő (Wolff-p.).

Elnököt a kormánybiztos nevez ki és a közgyülésen hozza nyilvánosságra.

A központi választmány tagjai:

Dr. Ambrus Gyula (Wolff-p.), dr. Baránszky Gyula (egys. polg. párt), Buday Dezső (Wolff-p.), dr. Bozóky Ádám (Wolff-p.), Blaskó Arthur (szoc. dem.), Bresztovszky Ede (szoc. dem.), Büchler József (szoc. dem.), dr. Bródy Ernő (dem.), Ehrlich G. Gusztáv (dem. blokk), Farkas István (szoc. dem.), dr. Gonda Béla (szoc. dem.), Glücksthal Samu dr. (szabadelvü), dr. Hajdu Marcell (dem.), Ilovszky János (Wolff-p.), dr. Joanovich Pál (Wolff-p.), dr. Kozma Jenő (egys. polg. párt), dr. Lakatos Géza (Wolff-p.), Pakots József (dem.), Perczel Béla (Wolff-p.), Propper Sándor (szoc. dem.), Pászthy János (Wolff-p.), dr. Szőke Gyula (Wolff-p.), dr. Vázsonyi Vilmos (dem.), Zsombor Géza (dem.).

Kijelölő választmány tagjai:

Farkas István (szoc. dem.), dr. Vázsonyi Vilmos (dem.), Wolff Károly (Wolff-p.).

További három tagot a kormánybiztos fog kinevezni.

A szavazatszedő küldöttség tagjai:

Kakujay Károly elnök (dem.), dr. Verebély Jenő alelnök (Wolff-p.), Angyalffy Sándor (dem.), dr. Baránszky Gyula (egys. polg. párt), Brunecker Lajos (Wolff-p.), Csillag Ferenc (szoc. dem.), Deák Lajos (szoc. dem.), dr. Kabakovics József (Kossuth-p.), Nagy Ferenc (Wolff-p.), Nessi Gyula (szabadelvü), Perndl Flóris (Wolff-p.), Sajó János (egys. polg. párt).

A közigazgatási bizottság tagjai:

Dr. Baracs Marcell (dem.), dr. Benedek János (dem.), dr. Csilléry András (Wolff-p.), dr. Gaár Vilmos (egys. polg. párt), Hann Arnold (dem.), dr. Kozma Jenő (egys. polg. párt), dr. Györki Imre (szoc. dem.), dr. Lázár Ferenc (Wolff-p.), Peyer Károly (szoc. dem.), Platthy György (Wolff-p.).

A külföldi kölcsönt tárgyaló bizottság tagjai:

Dr. Bárczy István (dem. blokk), dr. Bedő Mór (dem.), Ereky Károly (egys. polg. párt), dr. Éber Antal (dem. blokk), dr. Ernszt Sándor (Wolff-p.), dr. Glücksthal Samu (szabadelvü), dr. Kozma Jenő (egys. polg. párt), dr. Joanovich Pál (Wolff-p.), dr. Platthy György (Wolff-p.), Wolff Károly (Wolff-p.), Peidl Gyula (szoc. dem.), Peyer Károly (szoc. dem.).

Tanulmányok a városigazgatás köréből

Székesfővárosi gázmüvek

A főváros egyik legnagyobb üzeme, leghatalmasabb boltja a gázmüvek, mely

18.68 millió aranykoronás büdzsével dolgozik

és évenkint közel százmillió köbméter gázt gyárt, hogy Budapest világitó-, fütő- és erőszükségletének jórészét ellássa.

Valamikor, nem is tulságosan régen, még erős propaganda kellett hozzá, hogy „főzzünk gázzal"; ma már propaganda nélkül is gázzal főz egész Budapest, sőt a háztartások nagy serege a főzésen kivül fütésre is a gázt használja. A gépek hajtásában is egyre erősebb szerep jut a gáznak és ezek mellett jelentőségben egyre veszit a világitás terén elért poziciójából.

A gázgyártás az első nagyfontosságu

bérbeadott monopólium volt,

amelyet nagy harcok után és nagy áldozatok árán szerzett vissza a fővárosnak a — Bárczy-rezsim. Ötvennégy esztendeig az Osztrák Légszeszt ársulat bérelte a fővárostól a gázgyártás monopóliumát és ez az értékes monopólium igazán keveset hajtott a városnak, ami abból is kitetszik, hogy még az utcai világitásért is fizetni kellett. Bárczy István mindjárt polgármesterségének elején megindította a harcot a monopólium visszaszerzése érdekében. Nem volt könnyü ez a harc, mert nagy koncról lévén szó: az osztrák részvényesek nem kiméltek a fáradságot és a pénzt, hogy Bárczy István megváltási akcióját meghiusitsák és az 1910 végén lejáró szerződés helyett uj szerződést csikarjanak ki a főváros törvényhatósági bizottságától. Ebben a harcban azonban a főváros közönsége, a főváros érdeke győzött; Budapest

20,267.064 aranykoronáért megváltotta és 1910 decemberében házi kezelésbe vette a gázmüveket.

Bárczy István a közgyülés demokrata és kapitalista voksaival kommunizálta a gázgyárat.

A közgyülés az első siker eredményeinek a biztositása érdekében a legzseniálisabb, legmegfelelőbb embert választotta meg a gázgyár vezérigazgatójául. Ez a zseniális ember az Osztrák Légszeszt ársulat vezérigazgatója:

dr. Heltai Ferenc

volt. Heltai már nagy beteg volt, amikor az óriási munkára vállalkozott. Szinte emberfölötti enerzsiával fogott hozzá a munkához. Megépitette a modernség és technikai ujitások tekintetében szinte páratlanul hatalmas uj gázgyárat az óbudai homokos dülőben. Józemü ember volt és a legnagyszerübb munkatársat választotta maga mellé:

Ripka Ferenc dr. volt a jobbkeze.

Szinte emberfeletti munkát végeztek és amikor Heltai Ferenc főpolgármester lett: nyugodtan adhatta át a nagy mü teljhatalmu vezetését munkája osztályrészesének, az uj vezérigazgatónak: Ripka Ferencnek, aki viszont szintén jó kézbe tette le a gázmüvek vezetését Rózsa Károly kezébe, amikor ugy fordult, hogy kormánybiztosként át kellett vennie a gyeplőt a városházán.

65 millió aranykoronába került összesen a régi gázgyár megváltása és az uj gázmüvek megépitése.

Hogy azóta mekkorát fejlődött a gázmüvek, arra legjellemzőbb, hogy a megváltás esztendejében: 1911-ben 52 millió köbméter gázt termelt a gázgyár, a mult esztendőben pedig 95.8 millió köbmétert. Szóval tavaly minden lakóra átlag 95 köbméter évi fogyasztás esett. De nagyot fejlődött, nagyot modernizálódott mindenféleképen ez a hatalmas üzem, mely

most körülbelül 1300 munkásnak ad kenyeret.

Érdekes, hogy a 95.89 millió köbméter kitermelt gázból

maga az üzem elhasznált	.	0.92	millió köbmétert
a közvilágitás „	.	3.89	„ „
a fővárosi épületek „	.	3.02	„ „
magánfogyasztás „	.	81.60	„ „

A legnagyobb tétel a gázmüvek büdzséjében természetesen a szénkiadás, amely az idei költségvetésben 9,848.949 aranykoronával szerepel.

Tisztára a gárgyártás céljára 1,542.000 métermázsa szenet használt el tavaly a gázgyár.

Kemence fütésre 260.000 métermázsa; a gőzkazánok fütésére 135.000 métermázsa kellett.

1 métermázsa szénből 37.6 m^3 gázt,
„ „ „ 72 kg. kokszot

termelnek. A koksz tudvalevően a legfontosabb melléktermeke a gázgyártásnak, de a kokszon kivül tavaly

55.000 q kátrányt,
26.000 q generátor kátrányt,
11.000 q kénsavas ammoniákot,
320 p folyékony ammoniákot,
3.000 q szalamiák szeszt

gyártott. A bevételek 65.8%-a = 12.3 millió aranykorona a gázeladásból kerül ki; 28.5% = 5.34 millió aranykorona pedig a melléktermékekből. A termelési költségeket kevés hijján fedezik a gázeladásból való bevételek. A vegyes gázért most 14.70 aranyfillért kap a gázgyár, mig a háboru előtt 20 aranyfillér volt a világitógáz ára.

Ripka Ferenc gázgyári igazgató korában nemcsak azzal törődött, hogy a publikum lehető olcsón kapja a gázt és lehetőleg jó gázt kapjon, aminek az elérése a szénprobléma miatt igen gyakran sulyos kérdések elé állitotta az igazgatóságot, de Ripka Ferenc alkalmazottainak a sorsát is szivén hordozta. Egész sereg kulturális, szórakoztató és jóléti intézményt létesitett. Szuszterájt, olcsó étkeztetőt, dalárdát, könyvtárt, önképzőkört és utódja szintén Ripka Ferenc szellemében vezeti tovább a fővárosnak ezt a hatalmas mintaüzemét.

Egy sajtóperről

*

A magyar ujságirás géniuszának, vagy muzsájának — ha ugyan ilyen is van — rossz napja volt szombaton. Egy ujságiró ült a vádlottak padján és az ujságirás géniusza pirulva letakarta szemeit és befogta füleit, hogy ne lássa és ne hallja, amint meggyalázzák a jó izlést. Ripka Ferenc fogta pörbe a fajvédők reggeli lapját, amely vad, magatehetetlen dühében neki uszitotta egyik munkatársát a kormánybiztosnak. Az ujságiró mentségére mondjuk, hogy maga is szégyenkezett az utszéli, durva, müvelt emberhez nem illő kitételek miatt, amelyekkel Ripka Ferencet illette lapjában. Ezek a kitételek hiányzottak mindaddig a magyar ujságirás szótárából, amig a fajvédelem nem garázdálkodott a politika berkeiben és aki a magyar ujságirás elfajulásának történetét akarná megirni valamikor, annak csak odáig kell visszamenni a multba, ahol a fajvédő politika kezdődik.

A durvaság ezzel a politikával együtt született meg, de ugyanakkor meghalt a jó izlés és megszünt az ujságirásban az a tisztelet, amelyet a toll iránt érzett. Volt egy korszaka a magyar ujságirásnak, amikor a toll munkása inkább feláldozta kenyerét, semhogy erőszakot kövessen el a jóizlésen és a harcban olyan eszközöket használjon, amelyek méltók lehetnek kocsisokhoz, hintáslegényekhez, de szégyenére válnak a szellem munkásainak. Egyebet mondunk: a magyar sajtónak volt egy olyan korszaka, amikor a lapok vezérei félve őrködtek afelett, hogy egyetlen izléstelen szó, egyetlen utszéli kitörés ne csusszon be a sorok közé és erkölcsi halált halt az az ujságiró, aki csorbát ütött ezen a nemes irányon és foltot ejtett ezen a tiszta hagyományon. A finom, csiszolt szellem volt az ujságirás fegyvere, de fordult az idő kereke, jött az ujságirói értékek átértékelése és a durvaság lett a legkeresettebb kvalifikáció. Szellem és tudás, lovagiasság és előkelőség, jó izlés és választékosság pedig a lomtárba kerültek.

Elszomoritó jelenség, hogy a fajvédelem kihasználja a szellemi munkások nyomorúságos helyzetét, átformálja azokat a maga képére, kiirtja belőlük a jó izlés utolsó szikráját, hogy engedelmes eszközei legyenek egy olyan iránynak, amely a végső feloszlás örvényébe vezet. Lehet-e igazi fajvédelem, amely az egyént ennyire demoralizálja, javithat-e a nemzet sorsán, amely az egyedet megrontja, előbbre viheti-e a fajt, ami a lelkeket megmételyezi?

A szombati sajtópör ezeket a kérdéseket sodorta homloktérbe s mi ugy érezzük, hogy az itélet, amely a vádlottra egy havi fogházbüntetést szabott, megbélyegezte azt a sajtót, amely az ujságirást, a szellemi fegyverekkel való mérkőzést odáig lezülleszt ette. De jó volt ez a per még abból a nézőpontból is, amelyből megvilágitva láthattuk azt a problémát, hogy vajjon nem kellene a sajtószabadságot kiterjeszteni az ujságiró szabadságának védelmére is. Mert bizonyos, hogy az ujságiróban sulyos lelkiismereti konfliktusok keletkeznek, amikor olyat követelnek tőle kenyéradói, ami izlésével, jobb meggyőződésével, előkelő felfogásával ellenkezik. Valahogyan módját kellene ejteni annak, hogy az a szellemi munkás, aki a fajvédelem szolgálatába szegődik, megőrizhesse izlését és ne legyen kenyerétől megfosztható, ha megtagadja olyan parancsok teljesitését, amelyek emberi méltóságának, önérzetének megcsonkitását követelik tőle. A lélek védelmére gondolunk, a lélek megmentésére célozunk: a lélek ne legyen megfojtható és a test kiéheztetésének veszedelmével ne legyen a lélek is megvásárolható.

CONTINENTAL tömörgummiabroncs és Elastic tömörabroncs leggazdaságosabb a legnagyobb teljesitő képességgel
Vezérképviselet: Dénes B. Rt. Váci-ut 98.

Visszapillantás a kurzus-rezsim első közgyülésére

Ahogyan Wolffék megalakultak

A szerdai alakuló közgyülés előtt azt szeretnénk elmondani, hogyan nem szabad az uj törvényhatósági bizottságnak bemutatkoznia. Megvan a hitünk, hogy azok a jelenetek, amelyeket 1920 augusztusában láttunk a közgyülési teremben, ezuttal nem fognak megismétlődni.

Minden esetre érdemes azonban egy kicsit felfrissiteni az emlékezetünket és elmondani, hogyis történt ez akkor.

Wolffék közgyülése 1920 julius 28-án ült össze. Az alakuló közgyülés meglehetős csöndben ment végbe, annál zajosabb volt azonban az élet két héttel később, szerdán, amikor az első összecsapás történt meg. Az alakuló közgyülésnek egyetlen eseménye dr. Sipőcz Jenő kormánybiztos bevezető beszéde volt, amely meglehetős higgadtságot erőltetett magára, de már akkor kiütközött a Wolff-párti többség akarata és szándéka, amikor a polgármester ezeket mondta:

— Mindezt a nagy munkát csak hivatása magaslatán álló, magas szellemi és erkölcsi nivóju tisztviselői karral lehet megvalósitani. Minden destruktiv elemet ki kell küszöbölni . . .

Ezen a közgyülésen még csak tapsoltak, pár hét mulva azonban megkezdték a „tisztogatást" és seregestől kergették el a városházáról a legkitünőbb tisztviselőket.

Az első összecsapás az augusztus 11-i közgyülésen történt meg. Ha száz füle, száz szeme és száz keze lett volna az ujságirónak, akkor sem tudta volna hű képét adni ennek a közgyülésnek. Zsibongás, morajlás, egy-egy srapnelesen sivitó hang, egy-egy gyorsan terjedő derültség, gunyos kacagás, imitt-amott hadonászó karok: egybevéve kibogozhatatlan hangzavar. A keresztény oldal volt a támadó, a hangosabb. De a demokraták is kiléptek már az első közgyülés rezerváltságából. A keresztény pártban igyekezett mindenki leadni a névjegyét egy-egy heves közbeszólás alakjában. Csak azok hallgattak, akik a parlamentnek is tagjai. Lipták Pál államtitkár, Ereky Károly, Usetty Ferenc, meg a hölgyek ültek némán, komolyan a helyükön. A közbeszólások srapnelesőjében, tüzes vádsziporkák áradatában Baracs Marcel állta legjobban az ostromot. Szakadt róla a viz, de állt és beszélt rendületlenül.

Wolff Károly beszéde alatt a demokraták több izben heves tapsban törtek ki. A tulsó oldalon azonban sehogy sem hittek a tapsok őszinteségében és ilyenkor annál kiméletlenebbül, annál nekikeseredettebben szálltak a jobboldal közbeszólásai. Az első nagy összecsapás is Wolff beszéde közben tört ki. A keresztény párt vezére erőteljes hangon mondta:

— . . . és itt hiába vannak vörös hadseregek, hiába kacsintgatnak a vörös hadsereg után . . .

Fülsiketitő zaj tört ki ezekre a szavakra. Wolff még jobban megnyomja a szót:

— . . . mi nem félünk . . .

A demokraták felugrottak:

— Senki sem kacsintgat, neveket mondjon!

— Ha egyetlen nevet sem tud mondani, akkor rágalmaz! — süvölti Baracs Marcel.

Wolff Károly legyint a kezével:

— Hiába kiabálnak, teljesen hiába. Csak az veszi a vádat magára, akit illet.

Az izgalmak nem csendesedtek el Gaár Vilmos beszéde alatt sem, pedig a liberálisok vezérszónoka szárazon, hidegen, óvatosan beszélt:

— Keresztény székesfővárost! — ezt kiáltották állandóan feléje a jobboldalról.

— Szent István óta nincs más, mint keresztény Magyarország! — verte vissza a támadást Gaár Vilmos. De záporban kiáltották feléje:

— Ezernyolcszázhatvannégy óta zsidó volt!

Gaár Vilmos azután nyugodtan fejezhette be beszédét. Annál izzóbb volt azonban a hangulat Baracs Marcel beszéde alatt. Percekig nem jutott szóhoz. Zugott a jobboldal: Eláll!

— Megtanult már magyarul? Üljön le! Mi van a románokkal! Nem vagyunk kiváncsiak! Mi van Lőw Imánuellel!? — harsogták feléje.

Amikor Csilléri András a szegedi főrabbit emlitette, Baracs Marcel éles hangon vágott vissza:

— Csilléri bizottsági tag ur a szegedi főrabbi ügyét pedzi. Pont neki és barátainak kellene most érzékkel birni aziránt, szabad-e, hogy tisztes közéleti férfit züllött emberek vallomása alapján bünperbe sodorjanak? Nem tudom, ha választani kellene, Hüttner és Hollósi urak között melyiknek adnám a züllöttség pálmáját.

Szerencse, hogy ezek a nagyon kiélezett pillanatok már a beszéd vége felé jelentkeztek és igy a viharok jótékony csöndes szavazás szivárványában oszlottak széjjel. A demokraták kivonultak, Wolffék pedig, most már maguk között, „a győztes" boldog mosolyával adták le voksaikat.

Ilyen volt az az alakuló közgyülés, amelynek többé a budapesti városházán megismétlődnie nem szabad.

Döntés előtt a budapesti játékkaszinó koncessziója

Egymillió dollár Budapestnek, három millió dollár a Balatonnak és tizennyolc millió dollár haszonrészesedés az államnak 15 év mulva minden befektetés az állam tulajdonába megy át

Sopron város közönsége játékbankra kért engedélyt a kormánytól s a kormány, mely eddig minden ilyen kérelmet elutasitott,

hajlandóságot mutat arra, hogy Sopron megkapja a játékbankot.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy a kormánynak nem volt könnyü küzdelme önmagával, amig áthidalta azokat az érveket, amelyeket ő maga sorakoztatott fel valamikor a játékkaszinók gondolata ellen. Ha most mégis szembe fordult önmagával, ez csak azzal magyarázható, hogy elismerte Sopron városának azt a jogát, hogy vele szemben kivételt tegyen. Sopron város közönsége, amikor Ausztria és Magyarország között választania kellett, szavazattöbbséggel fejezte ki azt az akaratát, hogy Magyarországhoz akar tartozni. Ezt a történelmi elhatározást meg kell hálálnunk és hálánknak nem nagy mértéke, hogy olyan engedményeket teszünk részére, amilyeneket eddig másoktól megtagadtunk.

Ismerjük el, hogy ennyivel tartozunk Sopronnak. Tartozunk vele annál inkább, mert a város közönsége sulyos helyzetbe sodorta magát, amikor Magyarországhoz csatlakozott. Három ország határainak metszési pontjába került s

földrajzi elhelyezkedésével sulyos gazdasági megpróbáltatásoknak tette ki magát.

Környékét megcsonkitották s ezzel jövedelmi forrásaitól elszakitották. A város közönsége gazdasági válságba jutott s valósággal vértanuja lett hazafiságának. A kormánytól tehát a legnagyobb méltatlanság lett volna, ha nem nyujt módot és lehetőséget a városnak arra, hogy ebből a krizisből kiszabaduljon.

Sopron város közönsége arra számit, hogy találkozóhelye lesz az idegeneknek, ha a játékbank felépül. Az idegenforgalomra alapozza jövőjét s ha földrajzi fekvésénél fogva csakugyan alkalmas lesz arra, hogy a határmenti népek szórakozni vágyó polgárait magához vonzza, ugy jövőjét valóban biztositottnak vehetjük. Minden város felvirágzott, amelyet az idegenek elözönlöttek és semmi kétségünk az iránt, hogy ez a példa Sopron városán is be fog igazolódni. Hogy erkölcsi szempontból helyes-e, vagy sem, ha városok ilyen jövedelmi forrásokból akarnak megélni, ezt most nem firtatjuk, mint ahogyan nem firtattuk akkor sem, amikor arról volt szó, hogy Budapesten létesüljön ilyen játékkaszinó. Akkor is az volt az álláspontunk, hogy a játékszenvedély semmit sem veszit erejéből, ha elvonjuk a nyilvános ellenőrzés alól és arra kényszeritjük, hogy rejtett helyeken tombolja ki magát. Az emberek akkor is hazardiroznak, ha nincs játékkaszinó, sokkal célszerübb tehát, ha a játékosoknak módot adnak arra, hogy a játékszenvedélynek ne mint bünnek, hanem mint megtürt szórakozásnak hódoljanak. És ha most Rákosi Jenő, a magyar publicisztikának ez a makulátlan jellemü apostola magasabb érdekekből koncessziókat tesz a maga szigoru erkölcsi felfogásának, ugy ezután aligha akad valaki az országban, aki erkölcsi tekintetben kérlelhetetlenebbnek akarna mutatkozni, mint Rákosi Jenő, aki tiszta lelkiismerettel kéri Sopron számára a játékkaszinóra szóló engedély megadását.

Bennünket talán tulzott, de könnyen érthető óvatosságunk késztetett arra az álláspontra, amelyet mindannyiszor elfoglaltunk, valahányszor a játékkaszinók ügye szóba került. A mi óvatosságunk gazdasági természetü volt s azokra a tapasztalatokra támaszkodott, hogy nálunk könnyen hitelt adnak minden igéretnek, szines igéretek fejében koncessziókat biztositanak idegeneknek, kik később kibujnak igéreteik teljesitése alól. Voltak ezenkivül oly természetü aggályaink is, hogy

a koncessziókat kérők tudnak-e anyagi biztositékot adni arra nézve, hogy megfelelnek-e azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket magukra vállaltak.

És itt ismét Rákosi Jenőre kell utalnunk. Nem lehetünk óvatosabbak, mint ő, akinél senki sem szeretheti jobban ezt az országot s ha ő nem riad vissza attól, hogy egy megnyomoritott országot minden igénybe vehető eszközzel, jóléthez, gazdasághoz segitsen, az ő hazafisága,

az ő szigoru erkölcsi felfogása előtt elnémul minden más felfogás,

mert nincs senki, aki vállalni merné annak következményeit, hogy erkölcs és hazafiság dolgában szembehelyezkedett Rákosi Jenővel.

Amily mértékben enyhitette Rákosi Jenő az erkölcsi aggályokat, ugyanoly mértékben igyekszik eloszlatni a gazdaságiakat az a vállalat, amely a fővárosban akar játékkaszinót létesiteni. Erre a játékkaszinóra négy vállalkozótól kapott ajánlatot a kormány. A négy közül három nem komoly jellegü, de a negyedik oly garanciákat ajánl kötelezettségének betartására, amelyeket a belügyi kormány elég alkalmas bázisnak minősit arra, hogy ezzel a vállalattal tárgyalásokba bocsátkozzék.

Ez a vállalat egymillió dollárt biztosit befektetés alakjában Budapestnek, ugyancsak egymillió dollárt a Balatonnak,

ahol szintén játékkaszinót épittet és végül

haszonrészesedés cimén 15 év alatt tizennyolc millió dollárt az államnak.

A befektetések a 15 év leteltével az állam tulajdonába mennek át.

Látni való, hogy itt horribilis összegekről van szó s ha még ideszámitjuk, hogy az idegenforgalom emelkedéséből jelentős jövedelemhez jut egész gazdasági életünk, ugy azt kell mondanunk, hogy nagy felelősséget vállal, aki ezt az ajánlatot nem fogadja el tárgyalási alapul. Az összegek oly csábitóan nagyok, hogy bizonyos tekintetben jogosult az aggodalom abban az irányban, hogy módjukban lesz-e a vállalkozóknak garanciát adni a kötelezettségek teljesitésére. A vállalkozók a felmerült aggályok hallatára kijelentették, hogy 24 órával a koncesszió megadása után nem bankokkal garantáltatják, hogy kötelezettségeiknek megfelelnek, hanem készpénzben biztositják az államot arról, hogy anyagi érdekei teljes mértékben ki fognak elégittetni. A kormányon a sor, hogy legjobb belátása szerint döntsön ebben az országos jelentőségü kérdésben. Bizunk benne, hogy döntésében csakis az ország érdekeit tartja szem előtt s más céloktól vagy érdekektől nem hagyja magát befolyásolni.

Akik hivatalból tagjai a törvényhatósági bizottságnak

A Fővárosi Hirlap közölte már a főváros törvényhatósági bizottsága választott tagjainak hiteles névsorát. Ezeket kiegészitik a kinevezett tagok és azok, akik hivatalos állásuknál fogva tagjai a közgyülésnek. Az alábbiakban közöljük a hivatali állásuknál fogva törvényhatósági bizottsági tagok névsorát. Mig a kinevezettek névsora csak a hivatalos lap szerda reggeli számában fog megjelenni.

Hivatali állásuknál fogva a törvényhatósági bizottság tagjai a következők: Ripka Ferenc dr. kormánybiztos, helyettes főpolgármester, Sipőcz Jenő dr. polgármester, Folkusházy Lajos és Buzáth János alpolgármesterek; Csupor József, Berczel Jenő, Bukovszky Viktor, Városy Gyula, Orczy Gyula, Édes Endre, Vajna Ede, Lobmayer Jenő dr., Purébl Győző, Liber Endre, Borvendég Ferenc és Barczen Gyula tanácsnokok; Szalay Sándor, Rupp László, Emőd József, Badál Ede, Wigh János, Szente Miklós, Unger Béla, Rajháthy Ferenc, Karányi Emil előljárók. Egy előljárói állás üresedésben van. Tagjai még a törvényhatósági bizottságnak a következő városi funkcionáriusok: Ágoston Géza árvaszéki elnök, Szabó Imre főügyész, Végh János dr. főorvos, Ács Ferenc főszámvevő, Thiering Gusztáv, a Statisztikai Hivatal igazgatója, és Gárdonyi Albert főlevéltáros.

Hivatali állásuknál fogva a törvényhatósági bizottság tagjai még: Czabalay Kálmán, a közmunkatanács helyettes elnöke, Hayde Gyula pénzügyigazgató, Horváth Károly helyettes államtitkár, vasuti és hajózási főfelügyelő, Karafiáth Jenő, az Országos Testnevelési Tanács elnöke, Kertész K. Róbert helyettes államtitkár, a műemlékek országos bizottságának elnöke, Marinovich Jenő főkapitány, Mosdóssy Imre tanfelügyelő, Müller Károly báró, az országos közegészségügyi tanács elnöke, Pintér Jenő tankerületi főigazgató és Zsolnay Imre adófelügyelő.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Uj rend a Városházán

Az ügyosztályok beosztása és munkaköre

A „Fővárosi Hirlap" ismertette a tanácsnak azt a döntését, amelyet a belügyminiszter határozata értelmében hozott és amely szerint az ügyosztályok számát az összeolvasztások révén tizenhatról tizenkettőre csökkentette. Most a polgármester részletes rendeletet adott ki a tanácsi ügyosztályok uj elnevezéséről és ügyköreinek ujabb megállapitásáról. Ez a polgármesteri rendelet a legnagyobb részletességgel közli az egyes ügyosztályok ügykörét, ami a nagyközönséget is a legnagyobb mértékben érdelki.

Az elnöki ügyosztály

teendői valami tulágosan nem szaporodtak meg az uj rendben. Ezentul is legfőbb feladata ennek az ügyosztálynak az alkalmazottak személyzeti ügyeinek lebonyolitása, de idetartoznak a statisztikai hivatal, a levéltár, a házinyomda és a főváros hivatalos lapjának szerkesztése és kiadása is. Uj ügykőre az elnöki ügyosztálynak a fővárosi tüzoltó személyzet, valamint a vámőrök mindennemü személyzeti ügyei. A tüzoltók ügyét eddig a városépitési ügyosztály kezelte, a vámőrök pedig — uj intézmény lévén — most először nyernek beosztást. A polgármester rendelete szerint ezentul az elnöki ügyosztály köteles gondoskodni arról, hogy a székesfőváros közéleti nagy alakjainak emlékét festménnyel, vagy siremlékkel örökitsék meg és az ügyosztály intézkedik ezentul a hasonló kegyeleti vonatkozásu ügyekről is.

A II. ügyosztály

most a középitési ügyosztály nevet viseli. Ebbe az ügyosztályba olvadt bele az ut- és csatornaépitési ügyosztály és a régi középitési ügyosztály. Ilyenformán mind a kettőnék az agendáit az uj középitési ügyosztály fogja ezentul intézni.

A III. városrendezési és magánépitési ügyosztály

teendői között megmaradtak a régi városrendezési ügyosztály teendői, de ezek meg is szaporodtak. Elsősorban idetartoznak az országos vasutak területelfoglalásával kapcsolatos ügyei, továbbá a sétányszékek értékesitése, szobrok, emlékművek helyének közterületen való kijelölése, valamint a magánépitési engedélyek kiadása.

Az uj IV. ügyosztályban

a közjogi, valamint a katona- és illetőségi ügyosztály olvadtak össze és a volt két ügyosztály teendőit fogják ezentul ebben az egy ügyosztályban intézni.

Az uj V. ügyosztályban

a közgazdasági és a közlekedési ügyosztály olvadt össze és az uj ügyosztálynak ugyanazok a teendői, amelyek voltak a multban a különálló két ügyosztálynak. Uj teendőként a polgármesteri rendelet a régi közlekedéssel kapcsolatos mindazon ügyeket jelöli meg, amelyek a fővárost közelebbről érdeklik. Ugyancsak ez az ügyosztály fogja intézni a közgazdasági jellegü kiállitások ügyét is.

A VI., VII. és VIII ügyosztály

megmaradt ugy, amint a multban volt, pénzügyi, közoktatási, illetve közélelmezési ügyosztálynak. A teendőik is ugyanazok.

A IX. ügyosztályba

a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály olvadtak össze.

A X. ügyosztályt,

amely előbb közegészségügyi ügyosztály volt, most közegészségi és köztisztasági ügyosztállyá alakult át. Ennek a magyarázata az, hogy a megszüntetett közlekedési ügyosztályból a köztisztasági ügyeket a X. ügyosztály örökölte. Ilyenformán most ide fog tartozni a fuvartelep, a köztisztasági hivatal, a köztisztasági munkásszemélyzet ügyei, a szeméttelep és a lófogató társaskocsik ügyei.

A városgazdasági, világitási és vizvezetéki ügyosztályok

megtartották statusquojukat, csak a számozásuk változott meg, amenyiben a városgazdasági ügyosztály most XI., a világitási és vizvezetéki ügyosztály pedig XII. ügyosztály lett.

A polgármester rendeletében egyébként felhivja azokat a tanácsi ügyosztályokat, amelyeknek ügykőre megváltozott, hogy mindazokat az iratokat és könyveket és esetleg még elintézetlen ügydarabokat, amelyek eddig más ügyosztály köreibe tartoztak, amost illetékessé lett ügyosztályokhoz küldjék át. Az ügyosztályok összevonása révén előállott helyzet likvidálásával a polgármester dr. Berczel Jenő tanácsnokot bizta meg.

LATINÁK JENÖ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

SZÓRAKOZÁS

Megnyilt az ujjáépült Budai Szinkör. A szinházi konjunktura hanyatlása közben a szenzáció érdekességével hat, hogy Sebestyén Géza többmilliárdos befektetéssel ujjáalakittatta a Budai Szinkört és ezzel megmentette a fővárosi művészetnek azt az otthonát, amelyhez a magyar szinészetnek annyi sikere és dicsősége füződik. Buda megmagyarosodásának egyik legjelentősebb tényezője ez a szinkör. Hivatása szinte apostoli volt és ha Sebestyén Géza ekkora áldozatok árán megmentette ezt a kulutrforrásunkat a pusztulástól, ezzel a tettével bizonyára épp oly hálára kötelezte az országot, mint azok a szintársulatok, amelyek erejük legjavát vitték harcba valamikor, hogy a magyar szó és a magyar művészet otthont kapjon a Duna tulsó partján is. Sebestyén Géza megérdemli, hogy a közönség szeretettel fogadja és lelkesedéssel támogassa vállalkozását.

A Vigszinház nyári kabaréjának óriási sikere következtében a hét minden napjára a nyári kabarét tüzték ki. Az előadás nyolc órakor kezdődik.

A világhirü Kékmadár-kabaré ismét Pestre jön. Az idei nyári szezont egy igazi téli szenzáció avatja nevezetessé: az eredeti orosz—német Kékmadár-kabaré, mely eddig nálunk csak két téli főszezon igazi művészi eseménye volt, most junius végén látogat el hozzánk. Jusnij hires társulata, mely két év előtt járt utoljára Pesten, azóta diadallal járta be egész Európát és Amerikát, most Svájcból érkezik hozzánk és a Renaissance-Szinházban fog vendégszerepelni teljesen uj, a beavatottak szerint még az eddigieknél is szenzációsabb műsorral. Konferanszé ezuttal is az elragadó egyéniségü és pompás humoru Jusnij igazgató lesz.

Az uj Budai Szinkör második hete rendkivül változatos műsorral kedveskedik a közönségnek. Szerdán a Nemzeti Szinház együttese ismétli meg a Liliomfi előadását Rózsahegyi Kálmán és Kiss Ferenc felléptével. Csütörtökön Somlay Artur és a Renaissance-Szinház művészegyüttesének közreműködésével a Csókoljon me! cimü kitünő francia vigjáték van műsoron. Pénteken és szombaton a Városi Szinház művészei az idei szezon legnagyobb sikerét, a Dolly cimü operettet mutatják be a budai közönségnek. Vasárnap két előadás lesz Budán: délután Vaály Ilona, Somogyi Nusi, Kiss Ferenc és Rátkai Márton felléptével a diadalmas Árvácska kerül felujitásra, mig este Nagy Izabellával Finum Rózsi szerepében, a Falu rossza egészíti ki a változatos műsort. Jegyek előre válthatók a Budai Szinkör pénztáránál és az összes jegyirodákban.

„A biboros" reprize a Városi Szinházban Sebestyén Gézával. Pénteken, e hónap 19-én, a Városi Szinház felujitja a Nemzeti Szinház egykori nagysikerü műsordarabját, A biborost, Napoleon Parker nagyhatásu szinművét. A biboros városiszinházi reprizében külön érdekessége, hogy a cimszerepet Sebestyén Géza játssza, akinek ez egyik legkiválóbb alakitása. A biboros előadását szombaton megismétlik.

Szenzációs az uj Budai Szinkör első heti műsora. Szerdán: Liliomfi (a Nemzeti Szinház együttesének vendégjátéka). Csütörtökön: Csókoljon meg! (Somlay Artur és a Renaissance-Szinház együttesének vendégjátéka). Pénteken: Dolly (a Városi Szinház együttesének vendégjátéka). Szombaton: Dolly (a Városi Szinház együttesének vendégjátéka). Vasárnap délután: Árvácska (Somogyi Nusi, Vaály Ilona, Kiss Ferenc, Rátkai vendégfelléptével). Vasárnap este: A falu rossza (Nagy Izabella vendégfelléptével).

Vigszinház. Minden este: Nyári kabaré.

Magyar Szinház. Szerda: Magnetic. Csütörtök és péntek: Peer Gynt. Szombat: Charley nénje (először). Vasárnap délután: Egy csésze tea és A dolovai nábob leánya (vizsgaelőadás), este: Charely nénje.

Városi Szinház. Szerda és szombat: A postásfiu és a huga. Csütörtök és vasárnap: Dolly. Péntek: Bohémélet.

Budai Szinkör. Szerda: Liliomfi (a Nemzeti Szinház vendégjátéka). Csütörtök: Csókoljon meg (a Renaissance-Szinház vendégjátéka). Péntek és szombat: Dolly (a Városi Szinház vendégjátéka). Vasárnap délután: Árvácska, este: A falu rossza (a Nemzeti Szinház vendégjátéka).

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
Szabadalmazott festékőrlőgépek, ecsetek, festék, lakk, kence

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V.. Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest szêkesfőváros utjait **special-olajaival** szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18
PALLOS
Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb reltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot.
Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

HERKULESMŰVEK R. T.
GÉPGYÁR, KAZÁNGYÁR és
VASÖNTŐDE BUDAPEST, VI, Figyelő-u. 14-16 TELEFON: 5-22, 5-23
készit elsőrendü kivitelü
nyersöntvényeket és **transmissiókat**

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, száritók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

TUNGSRAM
TUNGSRAM-RÁDIÓ
TUNGSRAM-VACUUMCSÖVEK (AUDIONOK)
TUNGSRAM-FEJHALLGATÓK
A JÓ RÁDIÓVÉTELT,
TUNGSRAM-IZZÓLÁMPÁK
A GAZDASÁGOS VILÁGITÁST BIZTOSITJÁK
GYÁRTJA:
EGYESÜLT IZZÓLÁMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RT UJPEST

Fullánkok

...

Az idegenforgalom

emelése olyan régi gondja Budapestnek, mint amilyen régi maga ez a város. Valaha az osztrák főváros csinált nem éppen előkelő és lojális konkurrenciát Budapestnek, azután jött a háboru, amely elzárta a határokat és jöttek a forradalmak, amikor senki sem kivánkozott ide. Talán senki sem gondoskodott azonban olyan sikeresen az idegenforgalom csökkentéséről, mint a városházi Wolff-rezsim, amelynek kereskedelemellenes politikájáról a külföld is tudomást vett, de elriasztotta az idegencket az a szatócsszellemü városkormányzás is, amely ha lehetett volna, az utolsó utcai lámpát is eloltatja. Most azután ismét tiszteletreméltó törekvéssel igyekeznek az idegenforgalmat megnövelni. Elismerésreméltó a buzgalom és az emberek is, akik az élen állanak, teheségesek, jóakaratuak. Csodálatosképen azonban ahogyan eddig, most sem tudják biztos kézzel megfogni az idegenforgalom ügyét. Valósággal kétségbe kell esni azon, hogy az Idegenforgalmi Propaganda Szövetség különb ötletet nem tud kitermelni, minthogy propagandalapot szerkesztet — magyar nyelven. Fájdalom a magyar nyelv csak igen zárt határok között érvényesülhet, nem is tudjuk hát elképzelni, hogy miként akarnak magyar nyelven megjelenő lappal idegeneket hóditani. Ez olyan tából vaskarika, hogy megmagyarázni sem tudnánk, ha nem lennénk róla meggyőződve, hogy a szövetség jóhiszemüségét kihasználva, ezt az ugynevezett sajtóorgánumot nem az idegenek csalogatására, hanem a hirdető közönség zaklatására alapitották.

A B-lista

átok volt eddig, de most bebizonyosodott, hogy áldás is lehet egyesek számára. Meg voltunk szokva ahhoz, hogy aki B-listára kerül, vagy akit elküldtek, kibuktattak, az nagy nyomoruság elé nézett. Ma már nem igy van ez, legalább Wolffék kedvencei nem ebben az elbánásban részesülnek. Ha Wolffék kedvencei B-listára kerülnek a városházán, az azt jelenti, hogy a főváros valamelyik üzeme máris dupla fizetéssel szerződteti őket. Ez ellen a módszer ellen Budapest közönségének fel kell emelnie a szavát, mert tulajdonképpen itt nem történik egyéb, minthogy a főváros az egyik zsebéből duplán veszi ki azt a pénzt, amit az előbb a másik zsebébe szimplán tett vissza. Végeredményben ugyanis ki tagadhatná azt, hogy az Elektromos Müvek jövedelmét ugyanaz a közönség szolgáltatja, mint amely a városházán az adót fizeti. De nemcsak a főváros közönsége, hanem egyben majd a belügyminiszter is becsapottnak fogja magát érezni, hiszen ő sem azért parancsolt rá a városra, hogy takarékoskodjék, hogy ez a takarékosság kétszer annyi kiadást jelentsen, mint amennyi akkor volt, amikor még „pazaroltak". Ám jól vigyázzon a tekintetes tanács, mert az ilyen intézkedésekkel nagyon könnyen fel lehet boritani azt a kitünő eredményt, amelyet mások megcsináltak. Ha a tanács Wolffék kedvenceit dupla fizetéssel helyezi el az üzemeknél, igen könnyen megeshetik, hogy a nagynehezen összekovácsolható közgyülési béke teljesen meghiusul. Mert csak nem gondolják, hogy az ilyesmit a közgyülés szónélkül fogja türni. És ha az oly kivánatos béke és megértés Schöberl ur, vagy Zilahi Kiss Jenő ur és Till Antal ur személyén fel fog borulni, akkor ezért Budapest népe a tanácsot fogja felelőssé tenni.

Összecsukóságy, vaságyak, ágybetétek nyugágyak legolcsóbban kaphatók **Prohászka**-gyárban, VI. ker., Gróf Zichy Jenő-utca 46. sz.

Események

....

Olvasóinkhoz!

A Fővárosi Hirlap megindulása óta Budapest nagyságáért, szépségéért és boldogságáért küzdött. Ez a küzdelem az utolsó öt évben kiméletlen harccá élesedett azzal a rendszerrel szemben, amely hozzánemértéssel, rosszakarattal és gyülölettel kormányozta a fővárost. A gyülölet szellemét ledöntötte polcáról a főváros közönsége és ezzel a halálos itélettel kifejezte azt a határozott akaratát, hogy a főváros törvényhatóságában megint az alkotó munka hevitse a lelkeket. Hisszük, hogy a régi és uj bizottsági tagok respektálni fogják ezt az akaratot. Hisszük, hogy az ujak és régiek átérzik a kötelességet, amelyet a mandátummal vállaltak. Budapest ezer sebből vérzik és az egyetlen kötelesség a sebek gyógyitása. Szeretet és megértés a gyógyitás eszközei s mi ebben a gyógyitásban akarunk segitségére lenni mindazoknak, akik a végromlástól szeretnék megmenteni Budapestet. A jókkal a jóért küzdünk és ehhez a küzdelemhez kérjük Budapest minden igaz barátjának támogatását.

*

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:
Egész évre ..... 150.000 korona
Fél évre ..... 75.000 „

Hirdetések az aszfalton. Szegény Balló Alfréd! Nemrégiben ért haza a köztisztasági kongresszusról, ahol napokig tanácskoztak a módozatokról, amelyekkel a nagyvárosok tisztaságát megjavithatják. Hozott is magával nagyszerü ötleteket, de mire visszaért Budapestre, azt kellett látnia, hogy a városháza az ő távollétében alaposan beronditotta Budapestet: valamilyen vállalkozónak engedélyt adott arra, hogy a főváros aszfaltját hirdetési célokra felhasználja. A köztisztasági hivatal vezetőjének tehát elsősorban a hivatalos Budapest ellen kell küzdeni a köztisztaság érdekében s ha nem lenne egy hivatalos Budapest, talán nem is lenne oly nagy szükség egy köztisztasági hivatalra. Most aztán teljes gőzzel hozzáláthat Balló Alfréd igazgató a sulyos probléma megoldásához, hogy Budapestet hogyan lehetne a hivatalos köztisztasági politika ellenére is megtisztitani attól a szennytől, amelyet ez a bölcs ujitás zuditott Budapest utcáira. De hagyján, ha csak az utcákról lenne szó. De az a veszedelem is fenyeget, hogy az aszfaltra mázolt hirdetés festékét hazavisszük a cipőink talpán és beronditjuk vele lakásunkat. Meglesik azután, hogy mialatt pompás motoros öntözőkocsik és seprőgépek hozzák rendbe a kocsiutakat, a gyalogjárókat hatósági engedéllyel szennyezik be. És ott, ahol a lovak járnak, tiszta lesz az uttest, de szenny, mocsok jelzi, hogy merre járnak az emberek. És a vége a dolognak, hogy menekülünk a gyalogjárókról és letérünk a kocsiutra. Kulturállamokban meghonosodott már az a felfogás, hogy az utca, ahol járunk, legyen olyan tiszta, mint a lakásunk. Budapest tanácsa ezt igy magyarázza: a lakás, amelyben lakunk, legyen éppoly piszkos, mint az utca, ahol járunk. És engedélyt ad arra, hogy beszennyezzék, undort és bosszuságot keltő látvánnyá csufitsák el az utcát, ahol életünk egy részét töltjük. Nagy boldogság pesti polgárnak lenni.

Pénteken ujabb pártközi konferencia lesz. Ripka Ferenc kormánybiztos péntekre uj pártközi konferenciát hiv egybe, amelyen az egyes pártoknak a szakbizottságokban és az albizottságokban való számarányát fogják megállapitani.

Pártértekezlet. Az Egységes Községi Polgári Párt Eszterházy-utcai helyiségében hétfőn este dr. Kozma Jenő pártelnök elnöklete alatt pártértekezletet tartott, amelynek napirendjén a szerdai közgyülés tárgysorozata, valamint a törvényhatósági élettel kapcsolatos egyéb aktuális kérdések szerepeltek. A megbeszélésen a pártnak valamennyi tagja résztvett.

Berczel tanácsnok szabadságon. Berczel Jenő dr. kormányfőtanácsos, fővárosi tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály kiváló vezetője, mint ismeretes, hosszabb betegségen esett át. Néhány hónap előtt hivatalában rosszul lett és sulyos betegségével lakásán kezelték. Most azután egészségi állapota annyira javult, hogy az utóbbi napokban hivatalába is bejárt és átvette az ügyek intézését. Orvosai tanácsára azonban még pihenésre van szüksége és igy üdülés céljából szabadságra ment. Szabadságát — értesülésünk szerint — az Attersee partján tölti. Távollétében a városgazdasági ügyosztályt Bucsánszky főjegyző vezeti.

Becsey Antal ünneplése. Szombaton este a Sósfürdőben Becsey Antal barátai vacsorát rendeztek a kiváló közéleti férfiu névnapja alkalmából. Ezt az alkalmat az Egységes Községi Polgári Párt arra használta föl, hogy Becseyt a választások alatt kifejtett rendkivüli tevékenységéért ünnepelje. A vacsorán Ripka Ferenc kormánybiztos, Ereky Károly és a párt csaknem valamennyi tagja megjelentek.

Bárczy István a IV. választókerületi mandátumáról mondott le. Mint ismeretes, Bárczy Istvánt a községi választásokon két kerületben is megválasztották mint listavezetőt. Természetesen csak az egyik mandátumát tarthatja meg, a másikról le kellett mondania. Bárczy István ugy döntött, hogy a IV. választókerületben nyert mandátumát tette le. Helyette a törvényhatósági bizottságba Liszauer Emilt hivják be.

Helyreigazitás. Vettük az alábbi sorokat: A „Fővárosi Hirlap" folyó évi május hó 13-án megjelent számának az „Események" rovatában „500 koronás számolócédulák" cim alatt téves információn alapuló tudósitás jelent meg, melyre vonatkozóan az 1914. XIV. t.-c. 20. §-ában foglalt törvényadta jogomnál fogva kérem, hogy az alábbi helyreigazitó közleménynek a legközelebbi számban hely adassék.

Szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy a „Fővárosi Hirlap" a nagy közvéleményt mindenkor a nemzet boldogulásának érdekében kivánja befolyásolni és a fontos nemzeti célokat szolgáló testnevelésről a főváros lakosságának is helyes irányu tájékoztatást kiván nyujtani, — éppen ezért és az igazság általános érvényre juttatása szempontjából tartom szükségesnek a helyreigazitást. „500 koronás számolócédulák" cimen megjelent közlemény elferditve számol be arról a gyüjtési akcióról, amelyet a II. ker. testnevelési bizottság a II. ker testnevelési alap javára, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi, továbbá a m. kir belügyminiszter uraknak 216.285—925. szám alatt kiadott együttes engedélye alapján tett folyamatba. Az akcióban önként résztvevő kereskedők vesznek részt, kik az adakozók 100 és 500 koronás adományait begyüjtik. Nem fedi tehát az igazságot a tudósitás azon ténymegállapitása, mely szerint a „közvetett adók megszaporodtak, mindenki, aki a II. kerületben vásárol valamit, a vásárolt áruk értékén felül 500 koronát fizet a számolócéduláért, melyen a kereskedő a vásárolt áru értékét összeszámlálja". Téves a tudósitás azon ténymegállapitása is, hogy a gyüjtési akcióban önként közreműködő kereskedők „sulyosan megkárosodnának". Budapest 1925. évi május hó 20-án. Dr. Szalay Sándor, m. kir. kormányfőtanácsos, ker. elüljáró, a II. ker. testnevelési bizottság elnöke.

Breuer Szilárd tüzoltófőparancsnok jubilál. Negyven esztendeje annak, hogy Breuer Szilárd tüzoltófőparancnok a főváros szolgálatába lépett. Ebből az alkalomból tisztelői, barátai meleg ünneplésben részesitették, de legnagyobb szeretettel mégis saját otthonában, a kunutcai tüzoltólaktanyában maguk a tüzoltók, tisztek és legénység egyaránt, ünnepeltéK. Breuer Szilárd a legkitünőbb szakemberek egyike, akinek az ország határain tul is diszes neve van. Csöndes, de lelkes és odaadó munkása hivatásának és ha valorizálni lehetne azt a mérhetetlen összeget, amelyet tudásával és munkájával Budapest számára megmentett, akkor lehetne számokban kifejezni azt az eredményt, amelyet negyven éves szolgálatával elért. Remélni kell, hogy a főváros közgyülése pártkülönbség nélkül, érdeme szerint fog gondoskodni a negyvenéves odaadó munka hőséről, Breuer Szilárd főparancsnokról.

Lefülelt bakkozók. A kártyarazziák tovább virágzanak, ami tulajdonképen annyit jelent, hogy a kártya is virágzik. A héten is két hajlitottnád bakkasztalt, amelyeknek darabonként tizmillió az értéke, vittek el az egyik kaszinóból, amely a választások alatt a legváltozatosabb pályát futotta meg. Hónapok keserü vajudásai között ebben a kaszinóban végre kialakult az egységes vélemény, hogy a községi választásoknál sehova sem fognak tartozni. Pedig eredetileg hangos jelszóval hirdették, hogy ők politikamentesek és azt a pártot támogatják, amely csak dolgozni akar. Közben azonban végig futották a magyar politika egész skáláját, egyik diszelnököt a másik után választották és nyugdijazták, és megvacsoráztattak minden rendü és rangu politikust. Végül azt mondták, hogy mindez pedig nem gilt, ők majd csak kártyáznak tovább. Sajnos, nem egyedül álló jelensége ez ma Budapestnek, ahol uton-utfélen politizálnak azért, hogy a politika árnyékában nyugodtan kártyázhassanak. Csak tapsolni lehet tehát a rendőrségnek, amikor nádfonatu bakkasztalokat nem éppen keztyüs kézzel rálöki a stráfkocsira.

Ford személy- és teherautók FORDSON TRAKTOROK, GAZDASÁGI GÉPEK Javitások saját műhelyemben, összes alkatrészek raktáron. **Haltenberger Vilmos** BUDAPEST Nagymező-utca 19. Telefon: 66—15.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Krausz Simon koszorut fon a saját homlokára. Megsebzett oroszlánok hangosakat nyögnek, nagyokat hördülnek, de azért nem mindenki oroszlán, aki hangosakat nyög és nagyokat hördül. Krausz Simon kivált az Angol-Magyar Bankból és az egész ország visszhangzik a bankvezér kiáltozásaitól. Megvert hadvezér még sohasem vágta magát oly napoleoni pózba, mint Krausz Simon; megvert hadvezér még sohasem festett oly csábító ábrándképeket uj harcokról, uj győzelmekről, mint éppen Krausz Simon, akinek hadvezéri pályafutását egyetlen komoly győzelem sem ékesiti. És látván ábrándképeit és hallván mámoros öndicséreteit, azt kérdjük, hogyan vélekedjenek magukról diadalmas hadvezérek, ha Krausz Simon ennyire megelégedett önmagával és a saját megelégedettségéből uj reményekkel táplálja azokat, akiket jaj be gyakran megfosztott kenyerüktől. Ne szépitsük a helyzetet: Krausz Simon kétes diadalainak utját az elhullottak százezrei boritják. S mert látjuk a holttesteket, csodálkozva kérdjük, miért szónokol ennyi hévvel és bátorsággal uj diadalmas harcokról, akinek kezei alatt annyi áldozat elvérzett. Szanálni akarja a tőzsdét, uj lendületbe akarja hozni az ország közgazdaságának vérkeringését, boldoggá akar tenni mindenkit, aki még nem boldog és a boldogságra szomjazik. Ezek az akarások igen tiszteletreméltóak. De ilyen akarások mindenkiben élnek, csak nem mindenki csinál országos ügyet a maga akarásaiból és törekvéseiből. Most, pont most akarja szanálni a tőzsdét és pont most hiszi, hogy megvan a hozzávaló ereje! Két évtized óta tölt be előkelő pozíciókat a gazdasági világban és ezekben az előkelő pozíciókban tehetetlennek bizonyult. Hát most akar mindent jóvá tenni, mindent orvosolni, mikor se pozíciója, se hatalma? És ha már annyira erőt vett rajta a szanálási ambició, miért nem szanálta a saját bankját? Talán ez a feladat sokkal kisebb, semhogy méltó lenne arra, hogy ő ilyen csekélységre vállalkozzék? Kár a nagy szavakkal játszani. Egy megvert hadvezértől sokkal szebb gesztus csöndben félreállani, mint papirból babérleveleket préselni és a magacsinálta babérkoszorukat homlokára illeszteni.

Elfogyott Purébl hitelszövetkezetének a pénze. Elfogyott az a huszonöt milliárd, amelyet a kormány hitel alakjában juttatott a fővárosi kisiparosoknak. Elfogyott a Kisiparosok Hitelszövetkezete utján, amely most ujabb tiz milliárdot kér a hitelakció folytatására. Természetes, hogy minden igyekezetünkkel amellett vagyunk, hogy a kisiparos hitelhez jusson. Minthogy azonban mi olcsó hitelt akarunk a kisiparosok részére, éppen az olcsó hitel megvalósitása érdekében követeljük, hogy ez az ujabb tiz milliárdos hitel ne a régi csatornákon át jusson a kisiparosokhoz. Ez a régi csatorna a Budapesti Kisiparosok Hitelszövetkezete, amelyről éppen multheti számunkban mutattuk ki, hogy csekély 42 százalékos kamatot szed olyan pénz után, amelyet 10—12 százalék mellett kap a Pénzintézeti Központtól. Ha a hitelnyujtásnak csakugyan az a célja, hogy a kisiparosoknak lehetővé tegye az anyagok beszerzését és ezzel az üzem fentartását, ezt a célt aligha lehet biztositani olyan kölcsönnel, amelynek kamatai felszippantják a munka gyümölcsét. A negyven, vagy még annál is több százalékos kölcsön igen jó üzlet lehet a Kisiparosok Hitelszövetkezetének, amelynek élén Purébl Győző tanácsnok áll, de nem jelent előnyt a kisiparosnak, aki 40 százalékos kamat mellett nem önmagának, de Purébl tanácsnok ur intézetének dolgozik. Ha valamilyen magasabb politika azt követeli, hogy Purébl tanácsnok előkelő közgazdasági poziciót töltsön be, ezt intézzék el más formában, de ne adjanak a dolognak olyan szinezetet, mintha altruizmusról lenne szó, amikor csak Purébl ur vállalatának kedveskednek. A fővárosnak van olyan pénzintézete, amely sokkal kedvezőbb feltételek mellett állhatna a kisiparosok rendelkezésére, ha a kormánytól ugyanolyan támogatást kapna, mint amilyenben Purébl ur hitelszövetkezete részesül. A Vásárpénztárra gondolunk, melynek müködése sokkal ismertebb, semhogy külön méltatásra szorulna. A vásárpénztár eddigi müködésével megszerezte mindazok bizalmát, akikkel összeköttetésben állott s igy semmi kétség aziránt, hogy a fővárosi kisiparosokkal szemben betöltené azt a hivatást, amelyre Purébl ur intézete vállalkozott, de betölteni nem tudott és nem is akart.

Az Idegenforgalmi Vállalat uj vezérigazgatója. Gálos Kálmán halálával megüresedett az Idegenforgalmi Vállalat vezérigazgatói állása. Gálos utóda Bársony Oszkár lett, aki több mint két évtizedig dolgozott az elhunyt vezérigazgató mellett s igazgatói minőségében osztozott azokban a nagy sikerekben, amelyeket a vállalat elért. Mindenben hasznos és kipróbált munkatársa volt Gálosnak mindaddig, amig elment a háboruba és ott orosz hadifogságba esett. Évek multán, amikor ujra hazatért, folytatta igazgatói tevékenységét a vállalat és a magyar idegenforgalom nagy hasznára.

„Die Freie Donau". A Münchenben rendezett és a napokban megnyilt német közlekedési kiállitás alkalmából a Regensburgban megjelenő „Die Freie Donau" cimü folyóirat külön számot adott ki, amelyben Németország legkiválóbb közgazdászai méltatják a Duna jelentőségét nemzetgazdasági szempontból. A külön számot sok haszonnal olvashatják azok, akik forgalmi, vizgazdasági és folyamkereskedelmi kérdések iránt érdeklődnek.

Az első aranymérleg. A hivatalos lap egyik legutóbbi száma meglepetést hozott a gazdasági köröknek: leközölte a Hazai Fésüfonó- és Szövőgyár RT. 1924. évi aranymérlegét. Ugy a multévi záró mérleggel valamint az 1925. évi felértékelt mérleggel szemben kifogásokat emelnek a tulzottan lelkiismeretes szakértők, de tekintettel arra, hogy a Hazai Fésüfonó élén Teleszky János volt pénzügyminiszter áll, mi inkább hiszünk a mérleg helyességében, mint a birálók kifogásaiban. Tudvalevő ugyanis, hogy Teleszky János állásfoglalása döntötte el az aranymérleg és a felértékelés körül támadt sulyos vitákat és ha a Fésüfonó Teleszky János irányadó elvei szerint készitette el mérlegét, ugy kétségkivül azoknak az irányelveknek szem előtt tartásával dolgozott, amelyeket a volt pénzügyminiszter helyeseknek megjelölt. Mindezeknek ellenére nem tartjuk kizártnak az apróbb tévedéseket, de ilyen tévedések minden uj rendszer bevezetésénél könnyen megeshetnek. A junius hó 21-ére kitüzött rendes évi közgyülésnek módjában áll majd a mérlegegl foglalkozni és az esetleges tévedések helyreigazitásáról gondoskodni. Bárhogyan határozzon e tekintetben a közgyülés, kétségtelen, hogy elismeréssel adózik a hasznos munkáért, amelyet a Magyar Általános Hitelbanknak és a Kohner A. és fiai cégnek három év előtti alapitása: a Hazai Fésüfonó és Szövőgyár végzett.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének uj üzeme. Dacára a kincstárral való szerződéses viszony megszünténck, a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete nem hogy szükitette volna működésének kereteit, ellenkezőleg még szélesebb körre terjesztette ki azokat. Legutóbb 1 milliárd korona alaptőkével Titán Vegyipari Rt. név alatt egy uj vállalatot létesitett, amely a vegyészeti ipar körébe tartozó háztartási cikkeket fog gyártani. Emellett azonban kenyérgyártóüzemének kibővitését is tervezi. Jelenleg a Szövetkezet a következő ipari vállalkozásokat tartja üzemben: husüzem és kolbászárugyár (Budapest—Miskolc—Debrecen), gőzkávépörkölő, hántolómalom, vegyészeti gyár, szén- és fatelep, gőzfavágó, sütőde, tejüzem.

Az Angol-Magyar Bank igazgatósága Krausz Simon elnöklete alatt tartott ülésében megállapitotta az 1924. (34-ik) üzletévére vonatkozó mérleget. Az üzletév 9.555,395.006 K tiszta nyereséggel zárul. A nyereség hovafordítása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot fogja a junius 30-án tartandó évi rendes közgyülés elé terjeszteni, hogy abból részvényenként 2000 K osztalék fejében a részvényesek közt 5.936,364.000 K fizettessék ki, a rendes tartalékalap 1 milliárd koronával gyarapittassék, mig az alapszabályszerü levonások után fenmaradó egymilliárd 716,143.092 K az 1925. üzletév számlájára vitessék át. Krausz Simon elnök bejelentette, hogy tekintettel arra a körülményre, hogy a külföldi érdekcsoport mellyel az Angol-Magyar Bank szoros kapcsolatban áll, ugy a maga, mint üzletbarátai részéről tetemesen növelni kivánja a banknál birt érdekeltségét, a maga részéről megnyugvással látja elérkezettnek azt az időpontot, amikor a bankból kiválván, élhessen azoknak a nagy és közérdekü feladatoknak, melyek mindenkor életcélját képezték és amelyekkel szorosan összefügg cége nemzetközi relációinak kifejlesztése és előkészitett programmjontjainak megvalósitása. A bank igazgatósága a legnagyobb megnyugvással állapitotta meg, hogy Krausz Simon és a bank vezetősége s főrészvényesei között minden kérdés tekintetében a legnagyobb harmónia áll fenn, amely harmóniának és egyetértésnek fenmaradása biztositék a banknak arra nézve is, hogy a megváltozott viszonyok mellett is minden időkben az egész vonalon birni fogja Krausz Simon egyéniségének és mukájának értékét.

A „Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet Rt. igazgatósága közli, hogy Kovács Géza alelnökőt, m. kir. kincstári főtanácsost, a Magyar Általános Hitelbank ügyvezető-igazgatóját elnökévé választotta.

A Wiener Bank-Verein igazgatótanácsa megállapitotta az 1924. üzletév mérlegét, mely 57.269,885.400 osztrák korona tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatótanács a f. é. junius 24-iki közgyülés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy részvényenként, ugy, mint mult évben, 8000 osztrák korona osztalék fizettessék.

Már mutatkozik a főváros élelmiszerakciójának az eredménye. Milyen gunyosan mosolyogtak, mikor Ripka Ferenc kormánybiztos azt hirdette programmjában, hogy olcsóbbá teszi a megélhetést Budapesten. A programm alig hangzott el, a kormánybiztos politikai ellenségei már is türelmetlenkedve kérdezték, mi lesz az olcsósággal? Nos, az olcsóság a közélelmezés bizonyos pontjain mutatkozik már és ha pár hét alatt nem is tehetővé jóvá, amit esztendők elrontottak, a javulás jelei már mutatkoznak. Ezzel a programmal függ össze az az akció, mely a közvetitő kereskedelem kizárásával közvetlen uton akar bizonyos közszükségleti cikkek beszerzéséről gondoskodni. Reich Samu, a községi élelmiszerüzem vezérigazgatója, már megszervezte az akciót. Két hónappal ezelőtt berendeztette Kiskunhalason az első fővárosi bevásárlótelepet, melynek az a hivatása, hogy a környéken összevásárolja és összegyüjtse az ott eladásra kerülő élelmiszereket, amelyeket aztán Budapestre szállitanak. Az első kisérlet oly fényes eredménnyel járt, hogy az élelmiszerüzem ujabb bevásárlótelepek létesitését határozta el s már legközelebb Karcagon, Makón, Baján, Szendrőn, Orosházán és Hódmezővásárhelyen szervezik meg a bevásárlótelepeket, ahonnan autón és vasuton szállitják fel a fővárosba az élelmiszereket. De érezhető az uj közélelmezési politika üdvös hatása a gyümölcspiacon is. Budapest nyilt piacain a cseresznye oly olcsón kapható, hogy arra alig volt példa az utolsó esztendőkben. Kétségtelen, hogy az olcsóbbodást a nagy árufelhozatal okozza, amit viszont azoknak az engedményeknek köszönhetünk, amelyeket az élelmi cikkek szállitása körül Ripka Ferenc harcolt ki az államvasutaknál. Még egy kis türelem és a gunyos mosoly megfagy az ajkakon.

A Frankl A. Herm. és fiai rt. (V., Váci-t 5.) 1924. évi mérlegében 997,878.757 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évi 964,713.631 K-val. Közgyülés junius 22.

A Beocsini cementgyári unió rt. junius 10-én tartott közgyülése elhatározta, hogy az 1924. évi osztalékszelvényt az előző évi 6000 K-val szemben a Magyar Általános Hitelbank utján 40.000 K-val váltja be. Az igazgatóság uj tagjául báró Ohrenstein Györgyöt választották meg.

Az Általános gázizzófény és villamossági rt. (VII., Vörösmarty-utca 5.) 1924. évi mérlegében 60 millió K alaptőke és 1145.69 millió K bruttó jövedelem mellett 132,650.227 K tiszta nyereséget mutat ki, szemben az előző évben 40 millió K alaptőkéve elért 63,239.727 K-val. Közgyülés junius 18.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

PASZTÖRÖZÖTT
PALACKTEJ!
YOGHURT
és az összes **tejtermékek** friss állapotban egész napon át kaphatók a
BUDAPESTI KÖZPONTI ÉS ÁLTALÁNOS TEJCSARNOKOK
fiókjaiban

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 junius 24. — 25. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 150.000 korona. Félévre 75.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Az első lépés

simán, csendesen, minden különösebb zavaró momentum nélkül történt meg. Budapest uj törvényhatósági bizottsága az elmult szerdán megalakult és ezzel megnyiltak a lehetőségei annak, hogy ez a közgyülés becsületesen, a választók akarata szerint, egyedül Budapest igazi nagy érdekeit tartva szem előtt, megkezdhesse áldásos munkáját. Az első közgyülés mindenesetre biztató jel volt és ha imittamott pár pillanatra, inkább önkéntelenül, mint tudatosan, távol, a vezérek háta mögött ki is pattant egy-egy készületlen éljen, Budapest népének mégis az a kivánsága, hogy amig ez a közgyülés él, ezt a munkát soha jobban és soha mással, mint éljenzéssel meg ne zavarják.

Örömmel kell megállapitani, hogy minden simán és minden zavarok nélkül ment végbe. Örülni kell ennek, mert Budapest törvényhatósági bizottsága ma nemcsak önmagáért és városának él, de reprezentánsa az egész országnak is, amely a maga megcsonkitott mivoltában egész szellemi vezetését a fővárosra bizta. Mélységesen igaza volt Ripka Ferenc kormánybiztosnak, amikor nagyszabásu megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy fejlődő Budapest nélkül nincs magyar haladás. Kimagasló hegycsucsnak, világitó toronynak kell lennie Budapestnek az ország életében és ez a világitó torony messze tulveti fénysugarait az ország határain. Budapest közgyülésének kötelessége arra ügyelni, hogy ezek a fénysugarak tiszták, nemesek legyenek. Budapestnek igenis, kezébe kell venni az egész magyar haladás irányitását. Budapest példaadására vár a megmaradt ország minden kommunitása, amely szintén vágyva vágyik, hogy romjaiból feléledjen.

Hatalmas a munka, amely Budapest előtt áll és végeszakadatlan a programm, amelyet meg kell valósitania. Ennek a programmnak legelső pontja pedig a főváros háztartásának rendbehozatala, a pénzügyeknek rendes kerékvágásba való visszavitele, ami legelsősorban a külföldi kölcsön rendezését vallja legfőbb feltételének. Mikor azután mindez megvan, megkezdődhetnek a beruházkodások, amelyeknek alapja viszont csak egy uj kölcsön felvétele lehet, de ugyanakkor az üzemek gazdaságosabb berendezkedése révén uj jövedelmek dagasztják majd a főváros pénztárát. Megindulhatnak az épitkezések és rendbe lehet hozni a lezüllött közmüveket, keresettel lehet ellátni a polgárságot, munkával a munkásságot.

Mindezzel pedig párhuzamosan meg kell indulnia a szociális munkának is, amely eddig a háboru elmulása óta csak karrikaturája volt a humanitárius gondoskodásnak. Meg kell növelni a főváros jótékonyságát, áldozatkészebbé kell tenni a gazdag polgárság szivét, segitséget kell nyujtani mindenkinek, aki arra szorul, de a szociális gondoskodás legmagasabb foka mindig és mindenkor csak a munkaalkalmak nyujtása lehet. Ha az uj közgyülés olyan pénzügyi helyzetet teremt, amely lehetővé teszi a beruházásokat, a közmunkákat, akkor Budapesten önmagától szünik meg a szociális nyomor, mert mindenkinek lesz keresete, jövedelme, mindenkinek lesz munkája és kenyere. A polgárságról való gondoskodásnak e mellett más tévesztett utjai is voltak a közelmultban. A treuga dei szép pillanataiban nem akarunk szemrehányásokat tenni, de a közelmult rezsim alatt a városháza kereskedelemellenes politikát folytatott és jövedelmeit soha egy pillanatra sem tudta mással növelni, csak a meglévő adók emelésével, a közszolgáltatások drágitásával és uj, de sohasem progresszív adó kiagyalásával. Mindennek vége kell hogy szakadjon. Ki kell használni minden területet, amely a fővárosnak az adózáson kivül jövedelmeket biztosit, meg kell ragadni minden alkalmat, nem arra, hogy a polgárok vállát mind sulyosabb adóval terheljük, hanem arra, hogy ennek a polgárságnak minél többet nyujtsunk, ezt minél erősebbé tegyük, hogy kibirhassa a közterheket.

Előttünk van a főváros valamennyi pártjának programmja. Boldogan kell megállapitani, hogy ezek a programmok egytől-egyig a szintiszta demokrácia programmjai. Lehetnek világnézeti különbségek, amelyek mértföldekkel választják el egymástól a pártokat, de valamennyien egyetértenek abban, hogy Budapestet csak a demokrácia utján lehet vezetni. Még a szélső jobboldal is szélső demokratikus politikát vall magáénak, bár sajnálattal tapasztaltuk a közelmultban, hogy a szép programm ellenére akárhányszor antidemokratikus intézkedések keltek utjukra a közgyülési teremből. Lehet, hogy a körülmények akadályozták meg Wolffékat demokratikus programmjuk megvalósitásában, ma azonban még nekik sem lesz módjukban elzárkózni a demokratikus haladás vivmányai elől. Ez az a közös plattform, amelyen minden pártnak haladnia kell, hogy erősitsék az adófizető alanyokat. Kertesövé tegyék a kispolgárt, felvirágozzák az ipart és kereskedelmet és hogy emberi életet biztositsanak a munkásnak. A demokratikus programmok egész sora meg fogja adni az eszközöket arra, hogy mindezt meg lehessen valósitani. Nem kell hozzá semmi egyéb, minthogy minden párt ne önmagáért, hanem az egész Budapestért dolgozzék. S ha ez igy lesz, Budapest bizonyára és ténylegesen jól fogja betölteni az ország számára a világitótorony szerepét.

Ünnepélyes hangulat az első találkozáson

Megfigyelések az uj törvényhatóság első közgyülésén

A karzat rogyásig meg volt terhelve, az ülésterembe szinte pótszékeket kellett volna beállitani, kivül pedig zuhogott az eső, mintegy szimbolikusan körülzárva a társaságot, mintha az példázta volna: egymásra vagytok utaltva, együtt kell maradnotok, együtt kell dolgoznotok Budapest érdekében. Az alakuló közgyülés nem volt eseménydus, nem is szánták annak, de aki nyitott szemmel nézte végig az eseményeket, sok és érdekes dolgot tapasztalhatott.

Az ülés megnyitása előtt már jó félórával gyülekezni kezdtek az uj városatyák, akik közül a szocialisták és a Kossuth-pártiak külön-külön csoportban vonultak fel az uj városháza széles lépcsőin. A szocialistákat a vörösszegfüs Vanczák János, a Kossuth-pártiakat a horihorgas Nagy Vince vezette. Wolffék egyenként jöttek, maga a vezér pedig — már mint az primadonnáknál szokás — az első felvonás közepén libegett be grandiózus léptekkel. Általában mindenki ott volt, annyira, hogy szinte ha valaki mégis hiányzott volna, észre sem lehetett venni. Vázsonyi is egyedül jött, de jóval az ülés megnyitása előtt, hivei tüntetni is akartak mellette, de maga a vezér intette le őket, mert — mint mondotta, — a megállapodás szerint minden tüntetés tilos. Vázsonyi valahogy a régi helyét kereste és igy a szocialisták padsorába sodródott. Azon vette észre magát, hogy a pápaszemes Farkas István ül mellette, aki mosolyogva figyelmeztette őt:

— Szépen dolgoztunk együtt a választáson, jóba is vagyunk nagyon, de annyira mégsem vagyunk jóba, hogy kiturjon bennünket a helyünkről.

Vázsonyi mosolygott a figyelmeztetésen és a balközép első sorának legszélső jobboldali helyét foglalta el. Néhány Ripka-párti városatya választotta csak el Wolffék soraitól, amelyet Vázsonyi most először mustrált végig kiváncsi szemmel. Meglehetősen sok régi barátját fedezte fel ezekben a sorokban és látszott rajta, hogy a látvány nem tulságosan elégiti ki, mert hamarosan hátat fordított nekik.

Ujak és régiek

Szilágyi Lajos, aki még reggel haragosan telefonált a városházára, hogy három tagból álló pártja külön elhelyezést kapjon, most csöndesen beleegyezett abba, hogy Vázsonyi és Ehrlich G. Gusztáv közé ékelődjék be. Végre is belátta, hogy Vázsonyi mellett ülni a városházán elég megtisztelő dolog egy uj városatya számára.

Bárczy István szerényen felvonult a balközép legutolsó sorába, de azért nem egyszer minden szem feléje irányult. Mellette ült Déry Ferenc és az ember önkéntelenül is a régi fejeket kereste, amelyek egykor Budapestet kormányozták és csakugyan ott van a liberálisok között Bódy Tivadar fiatalos arca, Harrer Ferenc magas homloka és ott ült a demokrata Szentirmayné mellett a kitünő Vita Emil is.

Vázsonyi körül hatalmas demokrata tábor képződik. Rögtön a vezér mellett ül Bródy Ernő, Fábián Béla, Bedő Mór, Hajdu Marcel, meg a többiek. Érdekes a demokraták között az atléták csoportja, amely dr Posta Sándor világbajnokból, Rácz Vilmosból és Klár Zoltánból áll.

A Ripka-párt padsorát Kozma Jenő dr. kormányfőtanácsos, pártelnök nyitja meg, körülötte helyezkednek el: Zeeliger Vilmos, Baránszky Gyula, Becsey Antal, Kollár Lajos, Andréka Károly, dr. Gaár Vilmos, dr. Siegescu József, Füzesséry Zoltán, a nyolcvanéves Radocza János, Bayer Antal, Battenberg Lajos, dr. Lipták Pál, Glück Frigyes, Csécsi Nagy Miklós, Sajó János, Scheuer Róbert meg a többiek. A liberálisok között itt van Glücksthal Samu, Bódy, Nagy Andor, Ugron Gábor. Csak Sándor Pál hiányzik. Ugyancsak a középen helyezkedtek el a kinevezett tagok, mint Kertész K. Róbert, Karafiáth Jenő, Marinovich főkapitány, Kállay Tamás, meg a többiek. A kinevezettek közül csak a nagyszakálu Müller Kálmán báró szorult fel a hegyoldalba és mintha szakálversenyt akart volna vivni a demokrata Kakujay Károllyal, de a verseny balul végződött, mert Kakujay bácsi győzött, akinek patriarka szakálát azzal honorálták, hogy ő lett a szavazatszedő-bizottságnak az elnöke. A másik verseny Vita Emil és Friedrich István között „zajlott" le. Az egyik a legszebb demokrata hölgy, a másik pedig a legszebb kereszténypárti hölgy mellett foglalt helyet. A szakértők azonban azt mondják, hogy a két városatya között a versengés holtversenyben végződött.

A furók

A legnagyobb érdeklődést azonban mégis csak Ereky Károly megjelenése keltette, mert abban a pillanatban, amikor feltünt a láthatáron, a Wolff-pártról felhangzott az első csatakiáltás:

— Itt van a furó!

Ereky azután Horváth Károly mellett foglalt helyet, ami ujra derültségre adott alkalmat, mert most már ezt kiáltották:

— Két furó együtt, mi lesz ebből!

A baloldali egy másik pikáns látománya Bibiti Horváth János volt, aki az előző közgyülésen még Wolff Károly háta mögött ült. A Wolff-párti városatyák keserü gunnyal mesélték el a világháboru bukásának édesbus anekdótáját, amikor a gyerek anyja mindig azt mondta, hogy: Fiam, aztán jómeszszire kerülj el majd a ház végétől.

— Nahát, — mondották — Bibiti Horváth Jancsi is jó messze elkerült a ház végétől.

Joanovits Pál, a sajtó Wolff-párti barátja, már régen az ujságirók padsora előtt udvarol, amikor tiszteletteljes csöndben megjelenik a baloldali ajtóban Ripka Ferenc kormánybiztos és Sipőcz Jenő polgármester, Folkusházy és Buzáth alpolgármesterek, valamint Lobmayer tanácsnok kiséretében felvonul az elnöki emelvényre, ahol eddig két diszruhás hajdu őrködött némán.

A megszegett paktum

Minden programmszerü csöndben megy végbe, csak egy-két zavaró incidens akkor történik, amikor Lobmayer tanácsnok az uj városatyák névsorát olvassa fel. A negyedik kerületig méltóságos csendben hallgatták a felolvasást, amikor azonban Bárczy István nevéhez ér Lobmayer tanácsnok, elhangzik az első programmonkivüli közbekiáltás:

— Éljen Bárczy István!

A bal hegyoldal lelkes éljenzésben tör ki, de a

demokrata vezérek és a szocialisták egy szálig mozdulatlan helytelenitéssel fogadják a paktumszegést. Általában el kell mondani, hogy a szocialisták voltak a legfegyelmezettebbek, mert mereven ragaszkodtak ahhoz az igéretükhöz, hogy egy hanggal sem zavarják meg az első közgyülés menetét. Bárczy éljenzésén azonban nagyon felháborodott a Wolff-párt. A vezér még nem volt ott, de az alvezérek haragosan zugolódtak. Az egyik ki is jelentette:

— Már megint becsaptak bennünket a zsidók! Megvárták, amig Wolff Károly nevét felolvassák és mi csöndben maradunk, ők pedig, mikor Bárczy nevét olvasták, tüntetéssel szegték meg a megegyezést.

Fürge futárok szaladnak végig Wolffék padsorai között és az alvezérek üzenetét sugják a fülekbe. Senki sem tudja, hogy miről van szó, csak amikor Wolff Károly megjelenik, akkor derül ki, hogy mire szövetkeztek. Egyszerre felhangzik a jobboldalon a taps és torkuk szakadtából kiáltják:

— Éljen Wolff Károly!

A vezér leül a helyére és mufatja, mintha nagyon kellemetlenül érintené az ünneplés. De megfogyatkozott számu hivei percekig nem hagyják abba a tüntetést, melynek vezére egy Nagy Ferenc nevü ifju speditör volt. Ott áll a vezér mellett és nekiveresedve, torkaszakadtából üvölt és pecsenyeszinüre veri össze a tenyerét. Már-már veszedelemben forog Wolff Károly dobhártyája, amikor tovább folytatódik a névsorolvasás. Miután azonban már a paktumot megszegték, jobbról is, balról is, egészen természetes, hogy a demokraták a precedensekre hivatkozva önmaguk előtt, nekiszilajodva ünneplik Vázsonyi Vilmost, amikor az ő neve hangzik el, elég kelletlenül Lobmayer tanácsnok ur ajkáról.

A misztikus Kakujay

Az ünnepélyes hangulatot azonban ismét helyreállitotta Ripka Ferenc kormánybiztos magasröptü beszéde, amelyről el kell mondani, hogy a közgyülési terem minden oldalán őszinte megelégedést és tetszést váltott ki.

A közgyülésnek azután nem is igen volt már más tennivalója, minthogy megalakult a szavazatszedő-bizottság, amely a legnagyobb rendben, a buffet előtt lévő szobában végezte el fontos munkáját. Mintegy keleti mágius állott a misztikus homályban a szálas Kakujay Károly, a szavazatszedő-bizottság elnöke és hosszu szakálla ugy lengett a sárgaréz urna fölött, mintha abból az áldozati füst szállana fel az ég felé. Igen tekintélyes volt az elnök és méltóságteljes lefolyást adott az egész szavazásnak. Először zárt sorokban a szocialisták szavaztak le, majd a többi pártok adták le szavazataikat.

Közben a buffetben és a pipázóban igen kedélyes hangulat fejlődött ki. Ripka kormánybiztos minden párt embereivel váltott egy-egy szives szót, Sipőcz teljesen a Wolff-pártiak közé huzódott, Folkusházy melegen üdvözölte Vázsonyit, amit sokan megmosolyogtak, de annál természetesebbnek találták, hogy Buzáth János igen barátságosan elbeszélgetett Glückstahl Samuval. Általában igen barátságos volt a hangulat, csak a Friedrich-csoport vonult el egy sarokban és titokzatosan tanácskoztak, mintha valami puccsot készitettek volna elő. A puccs azonban elmaradt, mert ők is, mint mindenki, becsületesen betartották a paktumot, egyhanguan szavaztak és igy biztositották az alakuló közgyülés méltóságteljes és ünnepélyes voltát.

Ez a törvényhatóság maga dönti el sorsát és én azt kivánom, hogy dicsérettel és hálával emlékezzenek meg majd róla az utódok, mert válságos évek után Önök vetették meg Budapest fejlődésének az alapját.

Jöjjön el a mai nappal az evangéliumi, a krisztusi szeretetből fakadó béke és

az erős nemzeti érzéstől áthatott alkotó munka ideje.

A keresztény és nemzeti gondolat irányitsa ennek a közgyülésnek jövendő működését!

Ha Budapest hatalmas gépezete megint ki tudja majd fejleszteni egész termelő erejét, ennek a városnak, amelyet husz millió magyar emelt, megint meglesz husz millió magyar számára a vonzó ereje. És akkor aztán bizvást bizhatunk Magyarország feltámadásában! Adja Isten, hogy ugy legyen!

Nem pártokért kell beszélni, hanem egész Budapestért dolgozni

Egyetlen párt sem tagadja meg elveit, ha pártharcok helyett dolgozni akar — Ripka Ferenc közgyülést megnyitó beszédében kilátásba helyezte a kormány megértő segitségét

Az uj törvényhatósági bizottság alakuló közgyülését Ripka Ferenc kormánybiztos nagy beszéddel nyitotta meg, amely hangot adott annak a törekvésnek, hogy Budapest uj törvényhatósági bizottságának politikamentes munkával fel kell épitenie mindazt, amit a közelmult lerombolt. Ez a beszéd, amely a kormánybiztos ajkairól elhangzott, kortörténeti dokumentum és igy kötelességünknek ismerjük, hogy azt a Fővárosi Hirlap hasábjain is megörökitsük. A nagyjelentőségü beszéd szószerint való szövegében a következőképen hangzik:

Tisztelt Közgyülés! Budapest uj törvényhatósági bizottsága ezzel az üléssel megkezdi munkáját és én üdvözletként erre a munkára a jó Isten áldását kérem.

Az idegek még feszültek a mult izgalmaitól, de

becsületes, jó szándékát megmutatta már minden párt

és ez a komoly, jó szándék a lelkek bábeli zürzavarában megtalálja majd azt a nyelvet, amit mindenki megért.

Bünök és szencsétlenségek sok mindent elvettek tőlünk, de ami elveszett, azt azzal kell visszaszerezni, ami megmaradt. A magyar nemzet szellemi és anyagi fegyvertárának legértékesebb darabja Budapest. Az a kötelességünk tehát, hogy

ezt a mi nagy értékünket egészségessé, erőssé, cselekvésre képessé tegyük.

Budapest a maga terjedelmével, szellemi és anyagi kincseinek tömegével ugy emelkedik ki a magyar életből, mint valami hatalmas hegycsucs. Magas hegyekre esnek a hajnal első sugarai. Nemzetek életében az ilyen kimagasló középpontok jelentik be a jövőt, a haladást. Fejlődő Budapest nélkül nincs magyar haladás.

Azért a törvényhatósági bizottság tagjai, akiket különböző programmok alapján küldtek ide a szavazók, itteni tevékenységükkel állandóan a közvélemény birálata alá kerülnek és a közvéleménynek ez az itélete végzetesebb, mint minden szervezet és minden propaganda.

Uj pártok is jelentek meg itt a közgyülési teremben. Kérem őket,

legyenek hü munkatársak és ne keressék az ellentéteket,

mert az emberi haladás utja nem ellentéteken, hanem megértéseken keresztül vezet.

Sok munka vár erre az uj törvényhatósági bizottságra, azért egyetlen kötelessége, hogy dolgozzék. Ez a programmok fölött álló programm. Ez a pártkeretek fölött az egyetemes kötelesség.

A legelső nagy feladat

a külföldi kölcsön ügye.

Amig ez rendezve nincsen, addig nem lehet olyan pénzügyi programmot kidolgozni, amely a főváros sulyos gazdasági helyzetét lényegesen megjavithatná. Addig nem lehet a beruházásokat elkezdeni, nem lehet hozzáfogni az üzemek gazdaságosabbá tételét célzó reorganizáláshoz, bővitéshez, nincs mód az épitkezések megindításához, pedig ezekre mind sürgős szüksége van nemcsak a főváros egész közönségének, hanem a sok és — sajnos — még egyre szaporodó munkanélkülinek, akiknek ezekkel a munkákkal kenyeret adhatunk a kezébe. Mert Budapestnek

mindent el kell követni a köznyomor enyhitésére.

Munkaalkalmat adni annak, aki dolgozni tud és segitséget nyujtani annak, aki gyenge az élet küzdelmeire: az anyáknak, gyermekeknek, aggoknak és betegeknek.

Budapestnek ma az ország életében sokkal nagyobb a jelentősége, mint azelőtt volt A tizennégy millió lakossal megfogyott nemzeti erő főleg a városok életét tette bizonytalanná. A magyar városok iránytalanul tétováznak, a középosztály bennük tönkrement.

Budapestnek kell irányt adnia,

hogy ebből a végzetes leromlásból milyen rendszerrel és milyen eszközökkel lehet elindulni az uj élet felé. Céltudatos kereskedelmi politikára van szükségük a városoknak, elsősorban Budapestnek. Ma a polgárság adózóképessége teljesen kimerült, a polgárságot, a városok lakosságát kell anyagilag megerősiteni a termelés gazdaságosabbá tételével, kereskedelmi szerződésekkel, az ipar támogatásával, a külföldi piacokkal való verseny biztositásával. Itt Budapestnek kiválóan szerencsés földrajzi helyzetét kell elsősorban kihasználni. Ezzel kapcsolatosan

meg kell oldani az idegenforgalom kérdését

is. Sok nagy városban a lakosság nagy része az idegenforgalomból él, ez táplálja az ipart és kereskedelmet is. Nálunk az idegenforgalom még közgazdaságilag számba sem jöhet.

De ehhez is a közviszonyok teljes konszolidációjára van szükség. Egyetlen párt sem tagadja meg a maga elveit, ha itt pártharcok helyett dolgozni akar. Mert minden párt erkölcsi alapja csak a közjóra való törekvés lehet.

Szerencsétlenség lenne abból, ha a bizottsági tagok pártjukért akarnának itt beszélni

és nem egész Budapestért dolgozni. Akkor kárba vesznének drága hónapok, talán esztendők és Magyarország fővárosának romjai fölött dudva tenyészne és az omladékok között egy nyomorult lakosság gyülölettel telve marcangolná egymást.

Nagy és sulyos feladatok várnak megoldásra, de biznunk kell saját erőnkben és munkatársaink támogatásában.

Bizhatunk elsősorban a kormány megértő segitségében,

mert az ország kormányzásának első fejezete Budapest megerősitése. Ha munkára való készség hatja át ezt az uj törvényhatósági bizottságot, akkor a kormány pártkülönbség nélkül mindenkinek segitségére lesz, aki jót akar. Ez a vállvetett munka meghozza a maga jó eredményeit és a válságok évtizede után a felujulás évei következnek.

Ha kötudattá válik az a felfogás, hogy Budapest oltár, amelyen áldozni kell és ha önzetlen munkával áldozunk, akkor ez az áldozat ki fogja engesztelni a ránk nehezedő sulyos végzetet.

Teljes a törvényhatóság létszáma

Csak az alakulóban levő gyógyszerészi kamara kap még egy kinevezés utján betöltendő helyet

Kedden, a főváros alakuló közgyülését megelőző napon, került nyilvánosságra a kinevezett bizottsági tagok névsora. Ez a névsor sem a szélső jobboldal, sem a szélső baloldal teljes tetszését nem nyerte meg, de mind a két oldalon a legnagyobb tisztelettel kell, hogy meghajoljanak ama névsor előtt, amely Budapest igen előkelő, igen neves és köztiszteletben álló férfiaiból állitódott össze. Ez a néssor a következő:

A Budapesti Ügyvédi Kamara részéről: Papp József dr., udvari tanácsos, a Kamara elnöke, dr. Venczel Árpád ügyvéd, dr. Rásó Lajos ügyvéd.

A Budapesti Mérnöki Kamara részéről: Hermann Miksa müegyetemi ny. rendes tanár, nemzetgyülési képviselő, a Mérnöki Kamara elnöke, Pompéry Elemér, kir. itélőtáblai elnök, a Szabadalmi Biróság elnöke, K. Császár Ferenc felsőépitőipariskolai tanár, épitész.

A Budapesti Orvosok Szövetsége részéről: dr Vladár Márton, az Orvos Szövetség elnöke, kórházi főorvos, egészségügyi főtanácsos, dr. Grósch Károly mininszteri tanácsos, a szövetség főtitkára, dr. Hódossy Gedeon miniszteri tanácsos.

A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara részéről: Staub Elemér nyug. h. államtitkár, a Kamara elnöke, Gaylhoffer István, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója.

A Budapesti Közjegyzői Kamara részéről: dr. Rónay Károly kir. közjegyző.

Az Országos Képzőművészeti Tanács részéről: Korb Flóris müépitész.

A Gyógyszerészi Kamara részére amely alakulóban van, egy kinevezés utján betöltendő bizottsági tagság fentartatott.

Az 1925. évi XVII. t.-c. alapján Belatiny Arthur kormányfőtanácsos, pezsgőgyáros, Bittner János kormányfőtanácsos, hentesmester, a Hentesiparos Társulat elnöke, Gschwindt Ernő kormányfőtanácsos, gyárigazgató, nemzetgyülési képviselő, Nagy Antal asztalosmester, az Asztalosipartestület és az Asztalosok Országos Szövetségének elnöke, Kállay Tamás nemzetgyülési képviselő, Hóman Bálint h. államtitkár, A Nemzeti Muzeum főigazgatója, Simanek Emil, a József Müegyetem rektora.

Eme kinevezett városatyákkal azután teljessé vált a törvényhatósági bizottság névsora.

A közgyülés ezek szerint 20 választott, husz kinevezett és negyvenegy hivatalból való tagból áll.

Ez utóbbiak közé tartoznak azok, akik magas tisztségük révén jutottak helyhez a közgyülésben, továbbá a tanács tagjai és az elöljárók. A 250 választott városatya közül — mint ismeretes — 128 (köztük 53 szociáldemokrata) tartozik a demokratikus blokkhoz, 91 az Egységes Községi Keresztény Községi Párthoz, 24 a Ripka-párthoz és 7 a Fővárosi Szabadelvü Párthoz. A kinevezett és hivatali tagoknak feltétlenül nagy szerep jut a főváros közgyülésében, mert hiszen nélkülük egyetlen pártnak sincs meg az abszolut többsége. Eme 61 törvényhatósági bizottsági tag közül azonban, szinte csekély kivétellel, valamennyien a Ripka-pártot fogják támogatni. Legfeljebb, ha öt-hat lesz közöttük olyan, aki vagy a bal-, vagy a jobboldalhoz csatlakozik, a többség a Ripka-párttal tart, amely ilyenformán igen jelentékenyen megerősödött és feltétlenül döntő szava lesz ennek a pártnak minden a közgyülés elé kerülő ügyben.

Itt emlitjük meg, hogy megtörtént az első mandátumról való lemondás. Az első lemondó Benárd Ágoston volt miniszter, akit a keresztényszocialisták kivántak volna a Keresztény Községi Párt egyik vezető pozíciójába beültetni. Wolff Károly és szükebb környezete azonban ennek ellene szegült, ami azután a kereszténységocialisták sértődöttségén tul, Benárd Ágostonnak a mandátumról való lemondását is eredményezte. Azt mondják, hogy Benárd lemondásában szerepe volt azoknak a harcoknak is, amelyek hetek óta folynak A Nép cimü antiszemita lap tulajdonjoga körül. Wolff és Benárd között is kiélesedett a helyzet és ha Benárd lemondott városatyai mandátumáról, akkor ennek a belső házi perpatvarnak is szerepet tulajdonitanak. A lemondott Benárd Ágost helyébe a listán sorba következő Draskóczi László hivják be a törvényhatósági bizottságba.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete

Külön előfizetés nincs

A sajtó becsülete

*

Budapesten huszonöt napilap jelenik meg. Minden lap milliárdos havi büdzsével dolgozik és ennek a sajtónak megvesztegetésére használt fel dr. Erdős Ferenc negyven millió koronát. Ezt az összeget huszonöt részre elosztva, egy-egy napilapnak másfél millió jutott volna. Amilyen képtelen a vád, ugyanolyan nevetséges is. Másfél millió korona nem tétel egy napilap költségvetésében és másfél millió nem az az összeg, amelyre egy napilap felfigyel, ha olyan ajánlatokkal közelednek hozzá, amelyek erkölcsi elveit érintik. Egy érdekes hir közlése jobb üzlet, mint a hir elhallgatása, mert egy érdekes hir olvasóban és előfizetőben több hasznot jelent, mint az a másfél millió, amit a hir elhallgatása fejében felajánlanak. És aki mégis arról beszél, hogy a sajtót megvesztegették, annak sejtelme sincs arról, hogy milyen nagy gépezet egy napilap, amelynek táplálására másfél millió annyit jelent, mint egy lapát szén egy hatalmas vasuti mozdonynak.

Ne beszéljenek hát a sajtó megvesztegetéséről, amikor legrosszabb esetben is csak arról lehet szó, hogy talán leszerelték néhány törvényszéki riporternek a lelkiismeretességét, amellyel lapjának tartozik. Hogy ez a leszerelés megtörtént-e, s hogy Erdős Ferenc csakugyan negyven milliót költött arra, hogy elhallgattassa a törvényszéki riportereket, ez kiviláglik majd abból a vizsgálatból, melyet az Ujságirók Egyesülete inditott. Ha ez a vizsgálat beigazolná, hogy akadtak törvényszéki tudósitók, akik egy-két millióért eladták magukat Erdős Ferencnek, ez csak ennek a néhány ujságirónak tisztességére vet árnyékot, de nem érintheti az egész magyar sajtó tisztességét. Ha valamely hadseregben akadnak árulók, ebből senki sem kovácsolhatja azt a vádat, hogy az egész hadsereg szelleme korrupt.

Kétségtelen, hogy nálunk is, külföldön is sokan vannak, akik a legnagyobb örömmel aknázzák alá a sajtó jó hirét és mohón ragadnak meg minden alkalmat arra, hogy megrenditsék a közönség bizalmát, amellyel a sajtó iránt viseltetik. Az ilyenekről utóbb mindig kitudódott, hogy valami különös okuk volt a sajtó hitelének megrontására. Kiderült, hogy a sajtó tisztessége, szavahihetősége iránt azért igyekeztek bizalmatlanságot kelteni, hogy jó előre elvegyék erejét azoknak a közleményeknek, amelyekben a sajtó az ő viselt dolgaikról ad majd számot. Aki a sajtót ócsárolja, vádolja, rágalmazza, jelentőségét lekicsinyli, az „hazabeszél“ és önvédelmi harcot folytat azok ellen, akiktől ezer oka van félni, rettegni. Tisztességes emberek nem kételkednek a sajtó tisztességében és a tisztességtelenek is csak azért vájkálnak becsületében, hogy az ellenük inditott sajtótámadás esetére diszkreditálják a sajtót és előkészitsék a hangulatot arra, hogy a közönség ne a lapoknak, hanem nekik higyjen.

Az ilyen lekicsinylő hangokkal elég gyakran találkozik az ember nem csak a magán életben, de hivatali bürökban, gazdasági vállalatoknál és pénzintézeteknél is. Ez annál érthetetlenebb, mert ezek a vállalatok és intézetek mindent köszönhetnek a nagy nyilvánosságnak, melyhez csak a sajtó utján férkőzhetnek. Vagy elképzelhető, hogy egy-egy vállalat könnyüszerrel eltudná helyezni uj részvényeit, ha a sajtó nem segitené ebben? Természetes, hogy a sajtó nem áll ingyen rendelkezésére a vállalatoknak és nem szolgálja önzetlenül érdekeiket. Egy ipari vállalat vagy pénzintézet haszonra, keresetre dolgozik. És mert egy lapvállalat is üzleti vállalkozás, senkisem követelheti tőle, hogy minden ellenszolgáltatás nélkül segitsen haszonhoz egy gyárat, vagy pénzintézetet. A gyárnak és pénzintézetnek hasznot hajt a lap nyilvánossága, tehát magától értetődik, hogy a vállalat megfizeti azt a közleményt, melyet a lapban elhelyez, hogy üzleti céljait elérje. Ez nem megvesztegetés, ez nem megvásárlás. Mert a vállalat csak azt a helyet fizeti meg, amelyet a lap rendelkezésére bocsátott, de nem fizette meg a lapot azért, hogy vele szemben a kritika jogát feladja. A vállalat hirdet, mert ez jó üzlet a vállalatnak s ha a vállalat jó üzletet csinál, ne vágjon olyan arcot, mintha ő tett volna szolgálatot a sajtónak, amikor ennek nyilvánosságát igénybe vette. Mert nem korrekt dolog lekicsinyelni valamit, amiből hasznot huzunk. Sőt határozottan lovagiatlan eljárás valakinek a szolgálataiból élni és aztán olyan pózba helyezkedni, mintha mindent csak magunknak köszönhetnénk.

Ilyen pózba az Angol Magyar Bank szeret helyezkedni. Ennek a banknak sajtó-titkára, Radó Gyula úr képviseli és hirdeti azt a felfogást, hogy a sajtónak nem sok hasznát vehetik, mert a dicsérő közleményekről azt tartja a közönség, hogy meg vannak fizetve, a támadó közleményekről pedig azt mondja, hogy azokat a bosszu diktálta. Nem fizettek neki, tehát támad. Ez a felfogás lehet Radó urnak, a fiatal komptoáristának a privát bölcsessége, de a közönség nem alkalmazkodik az efajta bölcsekhez, aminek elég világos bizonyitéka, hogy sokkal inkább hitt az Angol Magyar Bankról szóló hirdetésekben, mint kellett volna. Rá is fizetett a hiszékenységére, mert ha oly bizalmatlan lett volna az Angol Magyar Bankról szóló dicsérő hirdetésekkel szemben, amilyen szkeptikus azokkal szemben a bank fiatal komptoaristája, ugy nem hagyta volna ott a foga fehérét. A tapasztalatlan irodista gondoljon mesterére, Krausz Simonra, aki mindig a nyilvánosság elé menekül, ha valamit akar. És ha a közönség netalán mégsem hisz a sajtónak, ez nem a sajtó, hanem a Krausz Simonok és a fiatal komptoaristák hibája, akik nem váltották be azt, amit hirdetéseikben a közönségnek igértek. Mert a hirdetésért nem a sajtó, hanem a Krausz Simonok és a fiatal, de nagyképü komptoaristák felelősek.

Az Angol-Magyar Bank külön részvénytársaságot alapit a monopóliumaiból

Óda Krausz Simonhoz — Magyar Pál távozása — Fleissig Sándor reaktiválása

Kevés bankvezér dicsekedhetik azzal, hogy ódát irtak hozzá. Krausz Simonhoz irtak, de dicsekedni ő sem dicsekedhetik vele, mert ennél az ódánál még ő is jobbat érdemelt volna. Hiszen igaz, hogy az ódát egyházi iró költötte, de ha már költő, tanuljon költeni — Krausz Simontól, akinek költői talentumát egy lecsuszott bank dicséri. Jól, nagyon jól költött Krausz Simon. Tehetségének bizonyitéka az a hét milliárdos tartozása, amelyet maga után hagyott, mikor kivonult a Magyar Bank elnöki székéből. Hét milliárd egy félmillió aranykoronának felel meg és ezt a félmillió aranykoronát nagy részben amerikai utjai emésztették fel. Mert Krausz Simon másodszor fedezte fel Amerikát. Az első felfedező Kolumbusz Kristóf volt, a második ő, Krausz Simon. Hogy Kolumbusz Kristóf mennyit költött erre az amerikai utjára, nem tudjuk, de félmilliót aligha. Hogy ezt honnan tudjuk? Onnan, hogy Kolumbusz Kristóf nem utazott akkora udvartartással, mint Krausz Simon és ha vitt magával egy-két matrózt, a masszőrjét nem vette maga mellé, mint ahogyan azt Krausz Simon tette. És nem vitt magával titkárul egy bankigazgatót, aki igen jeles tehetségü és sokkal hasznosabb munkákra alkalmazható a banknál, semhogy Krausz Simon kvártélyáról gondoskodjék Amerikában.

Mindezt pedig annak a beszédnek kapcsán emlitjük meg, amelyet Bethlen István miniszterelnök mondott minap a bankvezérek életmódjáról. Ezt a beszédet a miniszterelnök a költekező Krausz Simonhoz is adresszálhatta volna, aki nem egy iskolapéldáját adta annak, hogy egy bankigazgatónak hogyan nem szabad élni, ha a részvényesek pénzét is értékeli valamire. Ebben a tekintetben Krausz Simon iskolát csinált s természetes, hogy az epigonok, a Kálmán Henrikek, a Magyar Pálok és a többiek követték a példát. Ehhez az életmódhoz nem közönséges jövedelmek kellenek és ha a miniszterelnök már azt is kifogásolja, hogy egy bankvezér három milliárd évi jövedelmet kötött ki magának, akkor nyilván nincs arról informálva, hogy

ezek a vezérek még ennél is nagyobb jövedelemre tesznek szert.

Itt a Magyar Pál esete. A Magyar Banknak ez az alvezére husz évvel ezelőtt, mint a szocialista kereskedelmi alkalmazottak egyik nagyhangu vezetője került be a bankhoz. Ma már nem szocialista és azt beszélik, hogy

világszemléletének ezt a változását az a tizenkét, vagy még ennél is több ház idézte elő, melyet mint bankigazgató szerzett magának.

Ha a tizenkét háznak csak a fele igaz, Magyar Pál ur még mindig többet szerzett magának, mint bankjának részvényesei, pedig a bankigazgatókat, mint általában ismeretes, a részvényesek és nem a maguk érdekeinek szolgálatára szerződtetik a bankokhoz. Erre már ráeszmélt a Magyar Bank is, amely Magyar Pál urat olyan alternativák elé állitotta, hogy Magyar ur belátta, hogy annál a banknál nem terem több ház és több babér az ő számára. Felmondta hát állását és ezután tisztán házbérjövedelmeiből fog élni. Ez se rossz foglalkozás.

Egyébként az Angol-Magyar Banknál megindult leépitésnek még több áldozata is lesz. Az alkalmazottak egy tekintélyes részét utnak eresztik, tekintet nélkül arra, hogy szereztek-e házat, vagy sem. Ez igen elszomoritó jelenség, de elkerülhetetlen ott,

ahol vakmerően spekuláltak és egy szolid intézethez nem méltóan gazdálkodtak.

A Magyar Bank igen nagyra hivatott pénzintézete volt az országnak s ma odáig jutott, hogy vállalatait kénytelen „stószolni“, mert csak igy tud forgótőkéhez jutni. Még egy aggasztó jelenség, hogy

a Magyar Bank monopóliumaira külön részvénytársaságot alapit.

Ez a külön részvénytársaság veszi meg a monopóliumokat, amelyek eddig a bank vagyonállagához tartoztak és amelyek ilyenformán a bank részvényeinek értékét támasztották alá. Könnyü kiszámitani, hogy

mit veszit ezután a bank egy-egy részvénye értékéből,

ha a bank vagyonából kivonják a só-, a gép- és egyéb monopóliumokat és maga a bank — Radó

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

ALAPITTATOTT: 1874.
SCHWARZ RUDOLF és TSA
Olaj-, zsiradék- és vegyigyár Részvénytársaság
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: X., Szentmihályi-út 1-9. sz.
Telefon: 13-32, 110-92. — Sürgönycim: „ARZUDO“

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint. Kötszerek, betegápolási cikkek és műszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-83.

BOON'S CACAO világmárka

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

CERESIT
vizhatlan szigetelő anyagot,
fával égetett darabos fehér meszet
és egyéb épitő anyagot szállit bárhová kartell áron alul
BARTA VILMOS Budapest, V., Kádár-u. 8.
Telefon: 44—41.

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!
Kapható mindenütt!
„Mirror“ Kémiai Ipar Telefon: J. 75-60.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)
10 tonna vontatóképességü
Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Gyula sajtó-titkárnak uton-utfélen hangoztatott jóslása szerint — mint alig számottevő középbank fog tovább működni. Hogy mivel kárpótolják a részvényeseket a veszteségért, erről hallgatnak a vezérek, pedig a veszteség nagyságát tekintve, kívánatos, hogy a bekövetkezendőkről informálják a közönséget.

E nem éppen kedvező momentumokkal szemben áll az az egy biztató hir, hogy az angolok százhuszezer font sterlinggel frissitik fel az Angol-Magyar Bankot, kikötvén, hogy Krausz Simon otthagyja az elnöki állását. Mert mindaddig, mig Krausz Simonnak valamelyes befolyása van a banknál, szó sem lehet arról, hogy az angolok friss vért ömlesszenek az Angol-Magyar Bank elmeszesedett ereibe. Ez nem nagyon hizelgő Krausz Simonra, de Krausz Simonról nem is állitja senki, hogy szerette a hizelgéseket. Egy-egy óda — az más. No de ezt megszokta Krausz Simon, hiszen szebb ódákat, mint Krausz Simon, még senki sem irt Krausz Simonhoz.

Az Angol-Magyar Bank krónikájának teljességéhez tartozik, hogy

Krausz Simon helyét Fleissig Sándorral fogják betölteni.

Ez a fordulat azért figyelemreméltó, mert Fleissig Sándor még el se költötte végkielégitését, amelyet távozásakor kapott az Angol-Magyar Banktól s már is visszatér a bank kötelékébe. Ez a visszatérés aligha nem azt jelenti, hogy pénz áll az Angol-Magyar Bank házához. Mert feltesszük Fleissig Sándor korrektségéről, hogy visszaadja a végkielégitése fejében felvett milliárdokat a banknak, amelynek rövidesen reaktivált vezére lesz.

Ötezer koronás osztalék a Bánya- és Kohóműveknél. A Felsőmagyarországi Bánya- és Kohómű r. t. részvényesei ötezer korona osztalékot kapnak részvényenkint az elmult üzletév után s a kisrészvényes, aki huszonöt részvényt tartogat a párnái alatt, a százhuszonötezer korona osztalékon vehet egy negyed tucat harisnyát, vagy megtalpaltathatja a cipőjét. Biz ez nem nagy eredmény, de ki mondja, hogy a Kohómű részvényesei harisnyában és megtalpalt cipőben járjanak? Mert aki oly könnyelmü volt, hogy a konjunktura napjaiban egy milliót adott egy ilyen részvényért, az viselje könnyelmüségének következményét és járjon mezitelen lábbal most, amikor az egymilliós papir már alig kétszázezer koronán áll. De hát az ördögbe is, egy kétszázezer koronás papir után csak ötezer korona osztalékot fizetnek? Ez csak 2.5 százaléknak felel meg, amihez hasonló osztalékra alig van példa a tőzsdén jegyzett papirok történetében. Mi lappang e szükmarkuság mögött? Egész bizonyos, hogy a részvénytársaság vezérei ezzel a nevetségesen csekély osztalékkal még jobban el akarják kedvetleniteni a „gyönge kezeket". Nyilván arra akarják kényszeriteni, hogy piacre vigyék papirjaikat s a nagy kinálattal még alacsonyabbra szoritsák a részvények árfolyamát. Ha ez megtörtént, jelentkeznek az erős kezek és potom árért összevásárolják az elértéktelenedő papirokat. Ez a spekuláció, amely erősen beleütközik a közgazdasági morálba, senkit sem lep meg, aki tudja, hogy a vállalat élén még mindig ugyanaz a Kerekes Izsó áll, akit az alkalmazottak palota-forradalma segitett a vezérigazgatói állásba. Ugy látszik, a kommün szelleme még mindig ott lebeg a vállalat felett és ez a szellem a javakból való kiforgatást tartotta az egyedül üdvözitő gazdasági programmnak. Legfőbb ideje, hogy az igazgatást más szellem irányitsa.

Befejeződött a községi üzemek felülvizsgálása. A fővárosi üzemek felülvizsgálására kiküldött bizottság befejezte munkáját és elkészitette jelentését, melyet felterjesztenek a belügyminiszter elé. Végső fokon a főváros uj törvényhatósági bizottsága dönt a felett, hogy mennyiben honorálja a bizottság véleményét a fővárosi üzemek leépitéséről és egyes üzemeknek végleges beszüntetéséről. A jelentés egyelőre titokban marad, azonban nem kétséges, hogy azokat a községi üzemeket, amelyek a főváros kisiparosainak exisztenciáját veszélyeztetik, leszerelik és végleg beszüntetik. A bizottság ezzel az állásfoglalásával azt a küzdelmet támasztotta alá, amelyet a „Fővárosi Hirlap" már régebben folytat a kisipar védelmében. Lehetetlen állapot, hogy a főváros konkurrenciát csináljon kisiparosainak és ezzel gyöngitse, vagy tönkre tegye saját adóalanyait. Amily üdvös ezeknek a versenyüzemeknek beszüntetése, épp oly kivánatos, hogy a kisipar védelme más intézkedésekben is megnyilvánuljon. Szükséges, hogy a kisiparos olcsó hitelhez jusson, de ne Purébl Győző ur hitelszövetkezete utján, amely hallatlanul magas kamataival inkább válságba sodorja, semmint felsegiti a kisiparosokat Az olcsó hitel nyujtása lehet csak betetőzése annak az akciónak, amely a kisember felsegitését és megmentését tüzte ki céljául.

A Herkulesművek Rt. (VI., Figyelő-utca 14.), amely a Magyar-Olasz Bank érdekeltsége, 1924. évi mérlegét, 15 millió K alaptőke és 2915 millió K bruttójövedelem mellett, 2.260.100 K tiszta nyereséggel zárta. Közgyülés junius 25.

A Török József Rt. (VI., Király-utca 12.) 1924. évi mérlegében 50 millió K alaptőke és 3560 millió K bruttójövedelem mellett 900,470.000 K tiszta nyereséget mutat ki, az előző évi 243,783.408 K-val szemben. Az igazgatóság a junius 26-ára kitüzött közgyülésnek 3000 K osztalék kifizetését fogja javasolni.

SZÓRAKOZÁS

A kis huncut bemutatója a Városi Szinházban. Szombaton, junius 27-én mutatja be Sebestyén és a művészgárdája Jean Gilbertnek, a Hermelines nő, Marinka, a táncosnő és annyi más világhirü operett szerzőjének Berlinben és a külföldi szinpadokon óriási sikert aratott operettjét, a Die kleine Sünderin-t, amely Faragó Jenő forditásában A kis huncut cimmel fog szinrekerülni. Az uj Gilbert-operett, akár a Dolly, példátlanul mulatságos librettója a legjobb bohózatokkal vetekedik; zenéje jókedvü, pompás slágerek bokrétája. A hires ujdonság vezetőszerepeit ugyanazok játsszák, akik a Dolly-t oly rendkivüli sikerre vitték: a kedves ifju Molnár Vera és a kitünő és népszerü Sziklai József. A többi főbb szerep Horti Sándor, Lakatos Ilonka, Cselényi József és Sárossy Andor kezében van. Rendező Sik Rezső, karnagy Stefanidesz Károly.

A hét az egész nyári szezon művészi eseménye: a Kékmadár kabaré, csütörtökön kezdődő vendégjátéka a Renaissance Szinházban. Jusnijék ezuttal még a szokottnál is nagyobb művészi szenzációkkal fogják meglepni a budapesti közönséget. Műsoruk terjesen uj, sőt több uj műsor válogatott kivonata. Konferanszié: Jusnij igazgató. Szenzációs uj diszletek. A legnagyobb művészi élmény és a legszellemesebb mulatság. Jegyek vasárnaptól, junius 21-től kezdve már kaphatók a Renaissance Szinház pénztáránál és az összes jegyirodákban.

Egy rendkivüli siker körvonalai bontokoznak ki A nóta vége próbáin, amelyek már a megerősitett ének- és zenekarral folynak az uj Budai Szinkörben. A kiváló főszereplők: Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manci, Kabos Gyula, Simon Marcsa, Hamvas Józsa, Szinmai Vilmos, Dénes György, Pethes Sándor, szinészek és zenészek, diszletezők és scenikusok, rendező és karmester — mindenki megfeszitett lelkesedéssel dolgozik, hogy az uj Zerkovitz—Bús Fekete operett szerdai bemutató előadása minél ragyogóbb, minél tökéletesebb legyen. Az uj Budai Szinkör szerdai első bemutatója egy uj világsiker kiinduló pontjának igérkezik.

A Lili bárónő Péchy Erzsivel a Városi Szinházban. A kiváló primadonna visszatér néhány estére első nagy diadalai szinhelyére, a Lili bárónő cimszerepében. A többi főszerepet Sziklay, László Andor, Raskó Ilona, Sik Rezső játsszák.

Vigszinház. Minden este: Nyári kabaré.

Magyar Szinház. Csütörtök, péntek és vasárnap: Charley nénje. Szerda és szombat: Peer Gynt. Vasárnap délután: A szigetvári vértanuk és Az egér (vizsgaelőadás).

Király Szinház. Minden este: Régi jó Budapest. Hétfő délután: A falu rossza (vizsgaelőadás).

Városi Szinház. Szerda, csütörtök: Lili bárónő. Péntek: Nincs előadás. Szombat (először) és vasárnap: A kis huncut.

Renaissance Szinház. Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Az orosz-német Kékmadár-kabaré vendégjátéka.

Budai Szinkör. Szerda (először), csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: A nóta vége. Vasárnap délután: Dolly.

PASZTÖRÖZÖTT
PALACKTEJ!
YOGHURT
és az összes tejtermékek friss állapotban egész napon át kaphatók a
BUDAPESTI KÖZPONTI ÉS ÁLTALÁNOS TEJCSARNOKOK
fiókjaiban

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáló-u. II

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

LUTZ Luk Ede és társa Lakk- és festékgyár rt. Budapest VII. Ország-utca 4. sz.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43. Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPES IV., KÉPIRÓ-U. 3.

B.S.A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET:
Autó-Palota „Késmárky és Illés"
Kedvező fizetési feltételek.
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

MIKA TIVADAR
rézárugyár Budapest VII., Kazinczy-utca 47. Tel.: József 128-27. Viz-, gőz- és gáz-szerelvények, pincegazdasági felszerelések. — Réz- és bronzrudak, hüvelyek minden méretben.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónozások TELEFON: J. 8-47.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Összecsukóságy, vaságyak, ágybetétek nyugágyak legolcsóbban kaphatók Prohászka-gyárban, VI. ker., Gróf Zichy Jenő-utca 46. sz.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MÜSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

Fullánkok

...

Benárd Ágoston

bucsut mond a közgyülési teremnek, amelyben valami különös sikereket és eredményes munkásságot nem igen mutathat fel. Az ő városatyaságának elparentálása igazán rövid helyet foglal el. Mindössze legfeljebb azt lehet feljegyezni róla, hogy a közgyülést többizben magas megjelenésével tüntette ki. Most, hogy lemond mandátumáról, Budapest nem könnyezik és Budapest nem áhitja vissza. De azt mondják, hogy Bénárd Ágoston visszavonulásának mélyebb okai is vannak és leköszönésének a keresztényszociálista frakció sértődöttsége az okozója. Flottatüntetés tehát Bénárd Ágoston kivonulása, amit Wolffék aligha vesznek a szivükre és amiből a köznek sem lesz tulságos haszna. A keresztényszociálisták másmódon is kifejezést adhatnának sértődöttségüknek, mert hiszen megtanulhatták a mult közgyülésen, hogy Wolffék soha követni nem fogják azt az őszinte demokratikus politikát, amit ők kivánnak. Bénárd Ágostonnal nemcsak Budapest, de Wolffék sem vesztenek semmit, de ha a keresztényszociálisták egyszer megmutatnák az öklüket, az fájna Wolfféknak és javára szolgálna Budapestnek.

A gazdáké

minden tiszteletünk, de egy kicsit mégis meghőkölve halljuk, hogy valamelyik ülésükön arról panaszkodtak, hogy a gazdatársadalomnak a székesfővárosi törvényhatósági bizottságában nincsen képviselője. Ugylátszik a gazdák tájékozatlanok, mert igenis ott ül a közgyülésben két képviselőjük is: a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara kiküldöttei. Az egyiket Staub Elemér nyugalmazott államtitkárnak hivják, aki a kamarának az elnöke, a másik pedig Gaylhoffer István, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója. Ezek után a gazdákkal talán nem is kellene tovább vitatkoznunk, mert hiszen nevekkel cáfoltuk meg az állitásaikat, de némi megjegyzésünknek kell lenni akkor is, ha netán ezt a két tagot kevésnek tartanák. Bocsássanak meg gazd' uraimék, de ők is bizonyára nagyot néznének, ha a megyegyülésre Budapest is elküldené a maga követeit. Engedjék meg tehát, hogy Budapestnek is legyen olyan drága a maga autonómiája, mint amilyen drága a vármegyéké. Meg is okolták, hogy miért akarják magukat képviseltetni a közgyülési teremben. Azért, mert ők adják el a terményeiket Budapest lakosságának és ezeknek a terményeknek áralakulására kivánnának befolyást gyakorolni. Erre viszont csak azt felelhetjük, hogy vegyék tudomásul végre a gazdák is, hogy vége van a háborunak és igy az áralakulást nem a közgyülési teremben, hanem a nemzetközi helyzetnek megfelelően, majd a piacon fogja elintézni velük Budapest közönsége.

MAGYAR PETROLEUMIPAR Rt.
Gyár: IX., Kén-utca 8. sz.
Telefon: József 41-27, József 18-25.
Iroda: VII., Király-utca 65.
Telefon: József 118-97, József 118-98, József 82-39.
Benzinek, világító-kőolaj, motorhajtó-gázolaj, mindennemü kenőolajak, hengerolaj, paraffin.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

A székesfővárosi elektromos művek

A főváros 1910 decemberében vette át ténylegesen a gázműveket. Bárczy Istvánnak azonban az volt a terve, hogy egész Budapest világitásának monopóliumát kivegye a magánvállalkozás kezéből, mert igazságtalannak tartotta, hogy ezen a busás hasznot hajtó monopóliumon magános részvényesek gazdagodjanak, a villanyáramot fogyasztó publikum rovására. Ennélfogva a gázgyár megváltásával kapcsolatban megindultak a megváltási tárgyalások az elektromosművekkel is. Akkoriban Budapest áramszolgáltatását két részvénytársaság monopolizálta. Az egyik a Magyar Villamossági Részvénytársaság, melynek 1893-ban épült telepe a Váci-uton volt. A másik gyár a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság volt, amelynek ugyancsak 1893-ban épült Berzencei-utcai telepe.

A főváros egyelőre csak a Magyar Villamossági Részvénytársaság Váci-uti telepét akarta megváltani, mert arra számitott, hogy egyelőre elég lesz, ha ez a hatalmas gyár a kezében lesz, mert ennek a segitségével dirigálhatja az áram árának a megszabását és ezzel megtöri a részvényesek kezében levő monopólium erejét. A megváltási tárgyalások azonban nem haladtak olyan gyorsan, mint ahogy Bárczy szerette volna. A Magyar Villamossági Részvénytársaság mindenképen fruktifikálni szerette volna azt a községesitési lázt, mely Bárczy polgármesterségével beköltözött a városházára. Erre aztán a városházán azzal feleltek, hogy a közgyülés kimondta, hogy a Kelenföldön uj, modern elektromostelepet épit. Ennek a segélyével letöri a villamosáram árakat. Ami pedig a két meglevő elektromostelepet illeti: a város megvárja, amig a koncesszios szerződés szerint is elkövetkezik a megváltás lehetősége és akkor majd annyit fizet a város a két villanygyárért, amennyit megér. Igy határozta el a közgyülés 1911 julius 28-án, hogy Kelenföldön megépiti a maga elektromostelepét. 1912-ben hozzá is fogtak az épitéshez és 1914 nyarán már meg is indult az üzem. Az épités céljaira a 158 millió koronás, ugynevezett márkakölcsönből 9,798.951 aranykoronát költöttek az uj telep épitésére.

Mikor a Magyar Villamossági látta, hogy Bárczyék nem tréfálnak: szintén meggondolta magát. A tárgyalások simábban mentek, ugy hogy

1912 május 21-iki közgyülésén kimondta a közgyülés, hogy a Magyar Villamossági Részvénytársaság Váci-uti telepét 23,753.753 koronáért megváltja.

1914 január elsején vette át a város a Váci-uti telepet és a megváltási árat az 1916. évi 80 milliós kölcsön terhére számolta el. Végül

1915 junius 21-én kimondta a közgyülés a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság Berzencei-utcai telepének a megváltását is

és 1918 április 1-én birtokba is vették ezt a telepet is. A Berzencei-utcai telepért 27 milliót fizetett a város és a megváltást az 1918. évben felvett 150 millió koronás kölcsön terhére számolta el.

Ma tehát három központi telepén gyártja a város a világitási és az erőáramot és ez a három telep amely az áramot adta, Budapest fejlődéséhez, igen-igen nagy szolgálatot tett a háboru alatt és igen nagy szolgálatot tett a háboru után is. A három telepről, amelyek közül a Berzencei-utcai telepnek hat alállomása is van, a következő adatokat kell elmondanunk:

	Gépek teljesitőképessége kw-ban	Kábelhossz km.-ben	Eddigi beruházás aranykoronában
Kelenföldi telep	20.000	182	16,091.354
Váci-uti telep	16.000	295	28,588.688
Berzencei-u. telep	27.000	499	34,735.981

A három telep 134 millió kw.-óra áramot termel és minthogy a telepek átlagban 70.6 százalékos hatásfokot érnek:

az elektromosművek a 134 millió kw.-óra áramból 94.6 millió kw.-óra áramot számláz és árambevételképen 23,650.000 aranykoronát vesz be.

Ezzel szemben a kiadás:

az üzemköltség . . .	12,001.800	aranykorona
a központi kiadás . .	1,733.600	„
értékcsökkenés . . .	2,700.000	„
közvilágitás	1,151.400	„
befektetett tőke amort.	1,305.800	„
nyugdij	120.000	„
üzleti felesleg . . .	4,700.000	„

Az üzleti felesleg tehát 1925. évre 4.7 millió aranykoronára van preliminálva, ami 19.84 százaléka a bruttó bevételnek és 5.9 százaléka a beruházott tőkének.

A 134 millió kw.-óra áram előállitásához 2,856.600 métermázsa szénre van szüksége az Elektromosműveknek és

szénkiadások cimén 127.456 millió papir-, vagyis 7,497.400 aranykorona van előirányozva 1925-re.

A személyzeti kiadások ezzel szemben 4.56 millió aranykoronára rugnak. A községi alapnak 12.000 aranykoronát ad, adókra és illetékekre 49.400 aranykoronát költ az üzem.

A közvilágitást 9990 darab izzólámpa látja el.

A közvilágitás 5 millió kw.-óra áramot fogyaszt, a közvilágitás tehát 562.600 aranykoronába kerül.

A publikumot a világitási árambevétel tiz százalékával adóztatják meg a külföldi kölcsönök. Ilyen cim alatt erre az esztendőre 1,419.000 aranykorona, vagyis 21.285 millió papirkoronás bevételt irányzott elő az elektromosművek, amely végeredményben a legjövedelmezőbb vállalata a fővárosnak.

Olajjal vonnak be félmillió négyzetméternyi utat

Az uj eljárással 68 utcát pormentesitenek

Budapest a tüdőbetegek városa. Hogy a tüdőbajosok százaléka az utóbbi esztendőkben emelkedett, ennek okát a lakásmizériákban, a háboru okozta gazdasági viszonyokban és a poros utcákban kell keresnünk. A lakásmizériák nem szüntethetők meg máról holnapra s ugyanigy vagyunk a gazdasági viszonyokkal is. De a harmadik kórokozó tényező eliminálása sokkal kisebb anyagi áldozatot követel, semhogy ne ragadhatnók meg az alkalmat a baj orvoslására. A főváros köztisztasági hivatala élén Balló Alfréd igazgató már eddig is mindent elkövetett, hogy enyhitse a bajokat. A legmodernebb öntöző- és seprőgépekről gondoskodott, hogy az utcák tisztasága megjavuljon. De az eredmény igy sem kielégitő és

Budapest tanácsa végre is ugy döntött, hogy egy uj olajozó eljárással köti le az utcák porát.

Az olajjal való pormentesités nem mai eredetü. A háboru előtt sokat kisérleteztek ezzel az eljárással, de az eredmény nem volt kielégitő, mert az olaj alig két hónapig kötötte le a port, amikor aztán előlről kellett kezdeni az olajozást.

Az uj módszer sokkal előnyösebb,

mert egyszeri olajozás elegendő ahhoz, hogy az ut porát tavasztól őszig lekösse. És mert az uj módszer igen jól bevált, Budapest tanácsa elhatározta, hogy

az idén félmillió négyzetméternyi uttestet olajoztat be.

Az első terv az volt, hogy egymillió négyzetméter beolajozására ad engedélyt, de a költségek miatt ezt a területet a felére kellett redukálni. A félmillió négyzetméter beolajozásával

hatvannyolc utcát pormentesitünk,

a többire a jövő évben kerül sor s igy minden reményünk megvan arra, hogy jövőre nem a köztisztasági, de a közegészségi állapotok is alaposan megjavunak.

Természetes, hogy ez a reform sulyos terheket jelent, de a terhekkel szemben felbecsülhetetlenek az előnyök, amelyeket a pormentesités biztosit. De az áldozatokról szólva, ne feledjük el, hogy az egyszerü locsolás is rengeteg költséggel járt. Egy négyzetméternyi uttest locsolása ötezer koronát emésztett fel évente. Ezzel szemben egy négyzetméternyi uttestnek olajjal való bevonása nyolcezer koronába kerül, ugy hogy

az eljárás négyzetméterenkint csak háromezer korona uj terhet jelent,

ami félmillió négyzetméternél másfél milliárd költségtöbblet. Ha az előnyöket nézzük, amelyeket az olajozás nyujt, azt kell mondanunk, hogy az előnyök hasonlithatatlanul nagyobbak, mint a költségek. És itt elsősorban a vizmizériák megszünésére kell gondolnunk. Ismeretes, hogy Budapesten a vizfogyasztás mennyire fokozódik a nyári hónapokban. A vizhiány miatt való panaszok szinte mindennaposak és a vizzel való takarékosság éppen a nyári hónapokban elviselhetetlen helyzet elé állitja a pesti polgárságot.

Ez a mizéria az uttestek olajozása után megszünik,

Amerika szenzációja **Chrysler Six automobil** hathengeres 12—70 HP., fogyaszt 100 km.-ként 9½ kg. benzint. Ára: **189,000,000 korona** Vezérképviselet: **V., Dorottya-utca 3.**

mert az a vizmennyiség, amelyet az utcák locsolása igényelt, felszabadul és a közönség rendelkezésére fog állani. A viznyomás a felső emeleteken is fokozódik, a csapokat nem kell éjszakákon át zárva tartani és a megsanyargatott polgár megengedheti magának azt a luxust is, hogy este tiz órakor, ha napi munkájából hazatér, megfürödhessen a saját otthonában. Vizünk, sok vizünk lesz a nyári hónapokban, amit igazán csak a pesti polgár tud értékelni, aki annyi éven át nélkülözte a vizbőség előnyeit és áldásait.

Ami pedig az olajjal bevont uttestek egészségi jelentőségét illeti, ennek megvilágitására csak utalnunk kell a poros utak hátrányaira. Vannak utcák, ahol az ablakokat egész nap zárva kellett tartani, mert csak ugy védekezhettünk a porfelhők ellen. És vannak utcák, amelyekből menekülni kellett, ha kocsi vagy autó robogott végig rajtuk. A locsolás nem sokat segitett ez ellen, mert a forró nyári napsugár percek alatt felitta az uttestre öntött vizet. Az uj olajozó eljárás véget vet ezeknek a mizériáknak. A tanács az utcák olajozására vonatkozólag nyolc vállalattal kötött szerződést, amelyek már megkezdték a pormentesitést és az idén a következő utcákat vonják be olajjal:

Attila-utca 6924, Béla király-ut 8424, Budaörsi-ut 34594, Győri-ut 5200, Hidegkuti-ut 24060, Istenhegyi-ut 20360, Kékgolyó-utca 3496, Lipótmezei-ut 2274, Mátyás király-ut 13315, Napos-ut 593, Németvölgyi-ut 16687, Normafa-ut 9312, Ráth György-utca 2798, Szarvas-ut 3374, Völgy-utca 5068, Zugligeti-ut 15138, Zuhatag-ut 5552, Budakeszi-ut —, Ilona-utca 2220, Julia-ut 1200, Hadapród-utca 1090, Pasaréti-ut 15000, Házmán-utca 2100, Ákos-utca 1250, Szilfa-utca 1445, Riadó-utca 1400, Jánoshegyi-ut 18000, Hollós-utca 1536, Svábhegy-szálló előtt —, Berzencei-utca 10400, Pannónia-utca 4800, Tisza-utca 3200, Ügynök-utca 6000, Ujpesti rakpart 15000, Bulcsu-utca 1377, Ferdinánd-tér 11400, Vágány-utca 3326, Kerepesi-ut 22000, Fogarasi-ut 5750, Mexikói-ut 7200, Hungáriakörut 40771, Aréna-ut 9157, Illés-utca 5600, Kálváriautca 1628, Losonci-utca 1522, Staffenberger-utca 400, Szigetvári-utca 1520, Tömő-utca 1250, Déry-utca 1500, Máriássy-utca 10400, Gubacsi-ut (Kén-utca—Illatos-u.) 4500, Vágóhid-utca 14000, Vaskapu-utca 790, Gyáli-ut 11000, Golgota-utca 2954, Simor-utca 7250, Szabóky-utca 4063, Család-utca 3623, Héderváry-utca 3550, Kendeffy-utca 1500, Delej-utca 2757, Szapáry-utca 9189, Fehér-ut 7830, Szerdahelyi-utca 1400, IX. Vásártér 4000, Gyarmat-utca 8800, Villám-utca — négyzetméter.

A második közgyülés napirendje

Megalakul a törvényhatóság — Megválasztják az összes bizottságokat — Interpellációk

A főváros törvényhatósági bizottsága pénteken, junius 26-án, délután 4 órakor tartja második rendes közgyülését, amelyre hétfőn szétküldötték a meghivókat. Ez lesz a tulajdonképeni alakuló gyülés, amely azonban szintén nélkülözni fogja, mint az első közgyülés, a szenzációkat, mert ezen az ülésen sem tesznek nyilatkozatot sem a pártok, sem egyes politikusok. Ripka kormánybiztosnak a megértés lehetővé tételére irányuló munkájának sikerült azt az eredményt elérni, hogy előreláthatóan az első közgyüléshez hasonlatosan, ez a közgyülés is teljes csendben, nyugalomban fog megtörténni.

A közgyülés tárgysorozata egyébként a meghivó értelmében a következő:

1. A törvényhatósági bizottság megalakulása. 2. A központi választmány 24 tagjának, 3. a közigazgatási bizottság 10 tagjának, 4. a épitési bizottság 40 tagjának, 5. a közlekedési bizottság 40 tagjának, 6. a pénzügyi bizottság 40 tagjának, 7. a fővárosi számvevőség és központi pénztár működésének felügyeletével megbizott bizottság 8 tagjának, 8. a közoktatási bizottság 40 tagjának, 9. a közélelmezési bizottság 40 tagjának, 10. a közegészségügyi és köztisztasági bizottság 40 tagjának, 11. a jogügyi és katonai bizottság 40 tagjának, 12. a közrendészeti bizottság 20 tagjának, 13. a világitási üzem bizottság 40 tagjának, 14. a szinügyi bizottság 6 tagjának, 15. a képzőmüvészeti bizottság 30 tagjának, 16. a Népszinházi bizottság 8 tagjának, 17. a szociálpolitikai és közjótékonysági bizottság 40 tagjának, 18. a közgazdasági bizottság 40 tagjának és a 24 fizetés nélküli árvaszéki ülnök megválasztása.

A székesfőváros ujonnan megválasztott törvényhatóságának második közgyülésére azonban már több interpellációt is jelentettek be. Bibiti Horváth János törvényhatósági bizottsági tag az előző törvényhatóság megszünése utáni időtől junius 16-ig, a Népszinházi bizottságnak a Nemzeti Szinházban levő páholyával folyamatosan üzött visszaélések tárgyában interpellál a polgármesterhez, Havas Rezső dr. bizottsági tag az alkotó munka megindítása cimmel jelentett be interpellációt, azonkivül három interpellációt jelentett be Bohn József bizottsági tag is. Az első interpellációt a kenyér és sütemény kihordásának szabályozása ügyében intézi a közgyüléshez. A második interpellációt a vendéglők és kávéházak terrasza ügyében, a harmadikat pedig az ipari és munkáskérdések ügyében intézi a közgyüléshez, illetve a polgármesterhez.

Események

Beregi Miklós halála

Az egész magyar sajtót gyászba boritotta, de talán a „Fővárosi Hirlap"-ot érinti legfájdalmasabban, hogy meghalt Beregi Miklós, a magyar zsurnalisztikának egyik legismertebb, legkiválóbb munkása. A ma élő ujságirók legrégibb évjárataiból való volt, régi, nemes tradiciókat ápolt egész életén át, pontos, pedáns, lelkiismeretes és kristálytisztán irni tudó hirlapiró volt, aki a „Fővárosi Hirlap"-nak megalapitása óta nemcsak munkatársaként szerepelt, de egyben egész lelkével csüngött ennek az ujságnak pályafutásán, sikerein és előretörésén. Beregi Miklós itt élt közöttünk és nem volt nap, hogy ne láttuk volna a magunk körében, ahol minden iránt érdeklődött, ami a lap körül történt, ötletekkel, gondolatokkal szolgált, terveinket gazdagitotta, kritizált és elismert bennünket. Szinte el sem tudjuk képzelni, hogy nincs többé, aki ugy összeforrott velünk, aki olyan kelléke volt az életünknek, mint maga a levegő, akihez évtizedeken át tartó meleg barátság füzött bennünket, de akivel a barátság melegségében versenyezni mégsem tudott soha egyikünk sem.

Beregi Miklós 61 éves volt és ebből 3 és fél évtizedet töltött az ujságirás mestereségében. Tulajdonképpen törvényszéki rovatvezető volt, de többizben működött mint szerkesztő is, mert olyan általános tudással rendelkezett, amilyen még a kiváló magyar ujságirói karban is csak elvétve akad. Beregi Miklós értett mindenhez, hozzá tudott szólni mindenhez és ha jellemezni lehetne ezzel, azt mondanánk, hogy Magyarországnak nemcsak egyik legkitünőbb ujságirója volt, de határozottan versenyen kivül Magyarország legszorgalmasabb és legmüveltebb ujságolvasója. Hosszu ujságirói pályáján talán nem akadt egyetlen ujságsor sem, amely az ő figyelmét elkerülte volna és páratlan memóriájában minden eseményt bebalzsamozva, frissen őrzött meg. És ez a memóriája volt irnitudásán és szintiszta judiciumán kivül legelsősorban ujságirói értéke. Nem volt esemény, amelyet szinte nemcsak esztendőre, de hónapra meg nem mondott, hogy mikor történt. Nemcsak a közszereplésü emberekről, de Budapest kisebb köreiben, talán egy-egy kávéházban ismert alakjairól és a vidék kiugróbb egyéniségeiről is mindent tudott. Agyveleje zsufolva volt családfákkal, életrajzokkal, de ismerte még mindenkiről a pletykákat is. Vitatkozni vele félelmetes lett volna, mert memóriája sohasem hagyta cserben. Amit ő kimondott, azt megcáfolni nem lehetett többé és a dolgokban való biztosság határozott tudatában elkeseredetten védte is mindig a maga igazságát. És tudott lelkesedni olyan lelkesedéssel, amilyent csak az a légkör plántálhat bele az emberi lélekbe, amely légkörben az ujságiró él. Lelkiismeretessége, pontossága közmondásos volt a magyar ujságirók között, mert Beregi nemcsak maga volt lelkiismeretes és pontos, de valami hallatlan szuggesztiv erővel barátaira és környezetére is rá tudta erőszakolni ezeket az erényeket.

Hosszu pályáján számos lapnál dolgozott és mindenhol a legkiválóbb erőnek tartották. A „Magyar Hiradó" cimü könyomatosnál ő fejlesztette mai tökéletességére a törvényszéki tudósitást, majd a „Független Magyarország"-nál dolgozott és mint szerkesztő, egész ujságirógenerációt nevelt. Rövid ideig tagja volt az „Egyetértés" szerkesztőségének is, ahol szintén szerkesztői munkát végzett, hosszu ideig főmunkatársa volt a „Magyar Estilap"-nak, majd legutolsó állása a Lázár Miklós szerkesztette „Déli Hirlap"-nál volt. Amikor a „Déli Hirlap"-ot beszüntették, már erősen betegeskedett és napilapnál állást többé nem vállalt.

A társadalmi életben és különösen az ujságirók társadalmában közbecsülésnek örvendett. Száraz humora, élénk szatiráia, mindenről való informáltsága, szinesen előadott visszaemlékezéseivel, páratlan egyéniséget domboritottak ki. Beregi Miklóst mindig élvezet volt hallgatni és mi, akik évtizedeken át, szinte csak azokat az órákat nem töltöttük vele, amikor a test pihent, mindig, még utolsó óráiban is meglepő és uj dolgokat hallottunk tőle. Soha ismétlésekbe nem bocsátkozott, anekdótáit és visszaemlékezéseit sohasem melegitette fel, hanem szellemességének és memóriájának bőségszarujából valósággal elárasztott bennünket a legkedvesebb szellemi csemegékkel. Páratlan barát és ideális kollega volt. Valaha, munkásságának virágjában, kitünően fizetett ujságiró volt, aki szerette az uri életet, tudott élni és tudott költeni, de szegény, nyomorgó, vagy zavarbajutott kollegái számára mindig nyitva állott az erszénye.

Esztendők óta betegeskedett, asztma gyötörte és tériszonyban szenvedett, ugyhogy hivatását többé a kommunizmus óta, teljesiteni alig tudta. Csak megszokott baráti körében jelent meg, de azért még utolsó napján is minden ujságot elolvasott a kávéházban, ott ült a „Fővárosi Hirlap" asztalánál, ahol csodáltuk bölcs világszemléletét, mulattunk kedves csipkelődésén és felfrissitett bennünket aranyos viszszaemlékezéseivel.

Vasárnap reggel váratlanul halt meg, gyászbaboritva rajongásig szeretett egyetlen leányát, feleségét, a testvéri önfeláldozásban páratlan jóságu nővérét, fivéreit, barátainak és tisztelőinek légiőját. Nemes s tiszta emberi életet, a legkitünőbb magyar ujságirók egyikét, a társadalom hasznos s páratlanul kellemes tagját vesztettük el benne. Emlékezetét, minden tulzás nélkül, szinte fél Budapest fogja szeretettel megőrizni. De talán senki sem olyan mélyen és őszintén, mint az a kis gárda, amely a „Fővárosi Hirlap" révén a legszorosabb és legnemesebb barátságával dicsekedhetett.

Pártülés. Az Egységes Községi Polgári Párt hétfőn este dr. Kozma Jenő kormányfőtanácsos, fővárosi bizottsági tag elnöklésével ülést tartott, amelyen a párt kijelölte ama tagjait, akiket a bizottságokba kandidálnak. Az ülés folyó ügyek elintézésével ért véget.

Egy jótékony kaszinó. A napilapokban beszámoló jelent meg a Józsefvárosi Társas Kaszinó most megtartott közgyüléséről. Ez a kis társaskör büszkén hivatkozik arra, hogy rövid fennállása alatt 120 millió koronát forditott jótékony célra és 123 gyermeket ruházott fel. A kaszinót a lelkes Wieselmann Rezső alapitotta, aki egyben lelke a jótékonysági akcióknak is. Felkerestük tehát őt és megkértük, hogy beszéljen a „Fővárosi Hirlap" számára ennek a kaszinónak ideális tevékenységéről:

— Nem szivesen szereplünk a nyilvánosság előtt, — mondotta Wieselmann Rezső — mert a mi célunk az, hogy ebben a kis körzetben politikamentes, kellemes otthont nyujtsunk a munkában kifáradt polgárságnak és az összegyült fillérekből csöndben, feltünés nélkül, a magunk lelki gyönyörüségére jótékonyságot gyakoroljunk. Amikor megcsináltuk ezt a kis kaszinót, bizony a semmiből épitettünk és ma, másfél esztendő után, büszkén mondhatjuk el, hogy kényelmesen berendezett, kedves otthont adtunk a józsefvárosi polgároknak és miután berendezésünket teljesen kifizettük, még 120 milliót tudtunk jótékonycélra is adni. Az a kimutatás, amelyet adományainkról és ajándékainkról készitettünk, tanuságot tesz arról, hogy sem a vallását, sem politikai felfogását nem néztük egy pillanatra sem azoknak, akik a mi segitő kezünkre rászorultak. Nem tettünk felekezetek szerint különbséget a gyermekek között, akiknek pénzt, vagy ennivalót adtunk. Aki rongyos volt, ruhát kapott, aki éhes volt, megetettük, aki nyomorgott, pénzzel láttuk el. Csak gyermekfelruházásra 68 milliót forditottunk, de adtunk az egyetemi hallgatóknak, adtunk az ujságirók özvegyeinek, családosoknak és egyeseknek, nem néztünk semmi egyebet, csakhogy az illető tényleg rászorul-e a mi adományainkra. Azt hisszük, hogy becsületesen betöltöttük hivatásunkat akkor, amikor nemcsak szórakoztunk, de jótékonyságot is gyakoroltunk.

A közuti és kisvasutak nemzetközi kongresszusa. A Közuti és Kisvasutak Nemzetközi Egyesülete az idén Budapesten tartja meg kongresszusát, amelyre majdnem kétszáz külföldi vendég érkezett és helyezkedett el a dunaparti előkelő szállodákban. A kongresszus résztvevőit a margitszigeti Sziget Klub helyiségeiben látta vacsorára a kongresszus szervező-bizottsága. A vacsora, amely ismerkedési est jellegü volt, a legnagyobb fesztelenség között és kedélyes hangulatban a hajnali órákban ért véget. Hétfőn folyt le a nemzetközi kongresszus tulajdonképpeni ünnepélyes megnyitása a Vigadóban. Az érkező külföldi előkelőségeket Rényi Dezső, a Beszkár vezérigazgatója, a rendezőbizottság elnöke fogadta lekötelező szivélyességgel. A menyitó ülésen megjelentek: Folkusházy Lajos alpolgármester a főváros képviseletében, Walko Lajos dr. kereskedelmi miniszter, aki az elnöki pódiumon, Ludwig Spängler bécsi villamosvasuti igazgató, a Nemzetközi Egyesület elnöke mellett foglalt helyet. Spängler igazgató röviden üdvözölte a nagy számban megjelenteket és megköszönte azt a szivélyességet, amellyel a rendezőbizottság a kongresszus tagjait fogadta. Tóbiás Károly BSZKRT-i igazgató a magyarországi villamos és helyiérdekü vasutak fejlődéséről tartott előadást, utána Verebély László, Kai Horregard, a kopenhágai villamosvasutak igazgatója és Menczer Mihály tartottak nagyérdekességü előadásokat. Az előadások naponta 9—12-ig és délután 2—6-ig tartatnak a Vigadó nagytermében. Hétfőn este a főváros látta vendégül a kongresszus tagjait a Gellért-szállóban rendezett vacsorán.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

FACK PÁL vasáru-, épület és butorvasalás, szerszámházi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06. **BUDAPEST, VIII, RÁKÓCZI-UT 49.** Metropol szálló átell nében.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt **Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller**
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 julius 1. — 26. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

A főpolgármester

megválasztása — mint a hirek mondják — igen közeli eseménye lesz a városházának. Ebben az órában, amikor ezeket a sorokat irjuk, még nem történt döntés sem abban az irányban, hogy a főpolgármesterválasztás tényleg olyan közel van-e már, mint ahogy mondják, sem pedig azirányt, hogy a kormányzó kiket fog kijelölni erre a magas méltóságra. A kormány szándékai még ismeretlenek, de a közvélemény határozottan azon az álláspontón van, hogy az ideiglenes állapotot meg kell szüntetni. Kormánybiztosra szükség volt addig, amig a választások megtörténtek, ma azonban már van közgyülése Budapestnek és pedig olyan, amelyet széles és titkos választójog alapján választott meg Budapest közönsége. Elérkezett tehát az ideje annak, hogy az ideiglenes állapotot, amely Budapest autonómiáját is sérti, végleg likvidáljuk.

Mint minden kérdésnek a megoldásánál, ez alkalommal sem tudunk más alapot felállitani, minthogy amikor a főpolgármesteri állás betöltéséről van szó, a közgyülésnek ki kell kapcsolnia a politikai szempontokat és a pártérdeket. A kormányzó által kijelölendő három férfiu közül azt kell főpolgármesterré választani, aki a közgyülés két oldala között a legbiztosabban megtalálja a megértés utját, ki a legtökéletesebben biztositani tudja a közgyülési munka termékenységét. Személyekről is esett már szó az utóbbi napokban. A hirek tökéletesen megegyeznek abban, hogy a kormány jelöltje a főpolgármesteri állásra Ripka Ferenc kormánybiztos lenne. Meg vagyunk győződve róla, hogy a pártok körében teljesen megnyugvást fog kelteni, ha a kormányzó első helyen a kormánybiztost fogja jelölni és a választás zavartalanul, nyugodtan és teljes egyértelmüséggel fog megnyilatkozni Ripka Ferenc mellett.

Az események tehát tökéletesen igazolták Ripka Ferencet. A választások után különösen a fajvédő sajtó bukott embernek tette meg őt. Alapitották ezt a véleményüket arra, hogy a kormánybizos pártja nem került be olyan számban a közgyülésbe, amint azt mérsékelt, komoly és bölcs programmja alapján megérdemelte volna. A fajvédő hiresztelésre azonban csakhamar rácáfolt a helyettes miniszterelnök ama nevezetessé vált kijelentése, hogy Bethlen István nem szokta elejteni hü munkatársait, akik megtették kötelességüket. És Ripka Ferencben tényleg nem csalódhatott a kormány. A választásokon óriási munkát fejtett ki, de még ezt is fölülmulja az a tapintatos, sima és bölcs akciója, amelyet a közgyülés békéjének megalapozása érdekében heteken át sikeresen fejtett ki. El kell ismerni, hogy a pártokban is megvolt a hajlandóság a békére, aminthogy már az idők is lehengerelték a forradalmi mentalitást. De mégis Ripka Ferenc az az ember, aki hónapokig addig ismételte, addig erőszakolta mindenkire a béke és a munka akarását, hogy többé ettől a szuggesztiv erejü hatástól senki megmenekülni nem tudott. A választási harc végén már mindegyik párt a Ripka Ferenc jelszavait sajátitotta ki magának, az első pártközi tanácskozáson szelid és jóindulatu hangulat uralkodott, az első közgyülési összejövetel pedig a legteljesebb rendben, nyugalomban, a munka akarásának biztos jelei között folyt le.

Azt az embert, aki ezt a hangulatot megcsinálta, nem hogy elejteni nem lehetett, de a kormány csak a főváros érdekében cselekszik akkor, amikor a városi adminisztrációt ellenőrző méltóságában stabilizálni óhajtja azáltal, hogy első helyen jelöli a főpolgármesteri székbe. Hónapokon át láttuk azt a mérhetetlen ügybuzgalmat, a főváros ügye iránt való rajongást és hosszu tapasztalatok alapján szerzett szakértelmet, amelyet Ripka Ferenc, mint kormánybiztos fejtett ki. Ezt látniok kellett a pártoknak is, amelyek ma helyet foglalnak a közgyülési teremben és ezeknek az érdemeknek a honorálását mi nem léleknélküli szavazástól, hanem a kormánybiztos iránt érzett őszinte bizalom megnyilvánulásától várjuk. Sajnos, minden megállapodások és minden jószándékok dacára, a politikai pártállásokat mégis csak legfeljebb fátyolozni lehet, de eltakarni nem. Tudjuk nagyon jól, hogy ha az egyesek bensejében tökéletes is a meggyőződés, hogy Ripka Ferencnél alkalmasabb egyéniség a főpolgármesteri szék számára ma nem akad, ez a meggyőződés mégsem törhet ki méltó lelkesedésben mert ennek már politikai szinezete lenne. Ripka Ferencnek azonban nincs is szüksége triumfáló diadalünnepre, mert ő a munkában, a sikerekben és az eredményekben fogja keresni a maga megnyugvását, boldogságát és örömét. Ő maga mondta egyszer valamelyik választói gyülésen, hogy bizakodjanak már egyszer egy komoly, reális ember szükreszabott igéreteiben. Ő volt az az ember, aki megtalálta a mértéket, hogy az elvek sójából mennyit szabad belekeverni a közéletbe, hogy az egészséges legyen. Szerencsés kézzel irányitotta a választásokat, mert megtanulta mindenki megismerni az ő objektivitását és pártatlanságát. Szerencsés kézben volt az interregnum alatt a főváros gyeplüje, mert simán sikerült neki likvidálni sok mindent amit egy beteg korszak varrt a főváros nyakába. Emlékezzenek csak vissza a közgyülés tagjai, hogy kormánybiztossága alatt a kurzusnak hány méregfogát huzta ki Ripka Ferenc fájdalom nélkül és anélkül, hogy kiállott volna az érdemek jutalmát követelni. Nem csinálunk titkot belőle, hogy akárhányszor a főváros tanácsa nemcsak hogy nem segitette, de akadályokat görditett eléje, amikor egész erejét megfesztive, a hatalmas munkának nekigyürközve takaritotta el a kurzus gyülölletes romjait. De köszönet illeti meg őt arról az oldalról is, ahol Wolff Károly és pártja ül. Hiszen ezek az urak szintén Ripka Ferencnek köszönhetik azt, hogy amire ők maguk is vágytak, lehetővé tette nekik, hogy komoly, szélsőségmentes ellenfélként szerepelhessenek. Béke, rend és nyugalom, valamint a munka lehetősége virultak ki Ripka Ferenc rövid működése alatt. Ezt meg kell becsülnie a közgyülésnek és Ripka Ferenc munkájához méltónak kell lennie a főpolgármesterválasztásnak is, mert igy kivánja ezt Budapest közönsége, amely nem akar politizálni, hanem csak Budapestet akarja látni a régi, magas szinvonalon.

Ripka Ferencet főpolgármesternek kombinálják

A kérdésben legközelebb dönt a miniszterelnök
Polgármesterválasztásról egyelőre szó sincs

A napilapokban, szinte egyértelmüen, hirek jelentek meg arról, hogy Budapest főpolgármestere Ripka Ferenc kormánybiztos lesz és a főpolgármesterválasztást julius első napjaiban, valószinüleg julius 8-án meg is ejtik A beavatottak arról is beszélnek, hogy a kormány második helyen Platthy Györgyöt, harmadik helyen pedig Kozma Jenő dr.-t, az Egységes Községi Polgári Párt elnökét, vagy Radcza Jánost, a közgyülés nesztorát kivánja jelölésre a kormányzónak előterjeszteni. Ez természetesen azt jelentené, hogy a közgyülés nagy többsége Ripka Ferencet választja meg főpolgármesterré.

A Fővárosi Hirlap értesülése szerint a főpolgármesterjelölés kérdésében ebben az órában még nem történt meg a döntés, de minden valószinüsége megvan annak, hogy első helyen Ripka Ferenc kormánybiztost fogják jelölni, akit a pártok a közgyülés előkészitő tárgyalásaik során megismert páratlan objektivitása miatt, nagy örömmel fognak megválasztani. Egyébként az összes pártoknál az a vélemény alakult ki, hogy a főváros autonómiájának épségben tartása is kivánatossá teszi, hogy a kormánybiztos tisztét mielőbb a főpolgármester töltse be. Értesülésünk szerint Rakovszky Iván belügyminiszter is ezen a nézeten van és ő is ugy kivánja, hogy a főpolgármesteri állás mielőbb betöltessék.

Döntés azonban — ismételjük — még nem történt ami kiderül magának Ripka Ferenc kormánybiztosnak itt következő és a „Fővárosi Hirlap" számára tett nyilatkozatából is:

> — Még nincs végleges döntés arranézve, hogy a fővárosi közgyülés még a nyári szünet előtt csakugyan választ-e főpolgármestert. Bethlen miniszterelnök fog dönteni ebben, de meg kell várnunk teljes fölépülését. *A héten mindenesetre eldől az ügy.*

A „Fővárosi Hirlap" munkatársának alkalma volt beszélni a baloldali blokk egyik vezérével, aki a következőket mondotta:

> — A kormánynak, ugylátszik, tényleg az a szándéka, hogy első helyen Ripka Ferenc kormánybiztost jelöli a főpolgármesteri állásra. A kormány bizik abban, hogy Ripka megválasztását sikerül pártközi kompromisszummal keresztülvinni. A mi véleményünk szerint a főpolgármesteri kérdés a legszorosabb kapcsolatban van a polgármesteri probléma megoldásával. Mi hajlandók vagyunk Ripka Ferencet megválasztani főpolgármesterré, ezzel szemben azonban annál nagyobb mértékben ragaszkodnunk kell Bárczy István polgármesterségéhez. Meg vagyunk győződve róla, hogy Bárczy Istvánnak a közgyülésben igen jelentős többsége lesz. Bármely pillanatban hajlandók vagyunk starthoz állani és ha valami miatt panaszunk van, akkor ez az, hogy még mindig nem következhetik be ez a starthoz állás. A jelek arra mutatnak, hogy Wolffék Ripka főpolgármesterségének ellenértékeképpen azt követelik, hogy Sipőcz Jenő maradhasson meg polgármesternek. Mondanom sem kell, hogy ez a mi provokálásunk lenne. Sajnos azonban, cselekedni ellene nem igen tudunk. Megtehetnénk legfeljebb azt, hogy bizalmatlansági inditványt teszünk a polgármester ellen, de nem tudjuk azt, hogy vajjon levonná-e ebből azt a konzekvenciát, hogy távozzék helyéről. Kétségtelen azonban, hogy a polgármesteri kérdésben kielégitő megoldást kell találni, mert másképpen a főváros közgyülésének munkaképességét garantálni nem tudjuk.

Hogy Ripka Ferenc kormánybiztosnak főpolgármesterré választása elé a baloldal nem fog akadályokat görditeni, bizonyitja a blokk lapjának, a „Világ"-nak alább következő fejtegetése:

„A blokk pártjai elismerik, hogy a törvény szerint a főpolgármesteri szék a kormány bizalmi emberét illeti meg, tehát nem akarnak fölösleges akadályokat görditeni Ripka Ferenc megválasztása elé

CONTINENTAL óriási légabroncs a legelőnyösebb abroncs teherautókra Vezérképviselet: Dénes B. Rt. Váci-ut 98.

és hajlandók respektálni a kormány jelölési jogát, feltételezve, hogy igy majd a kormány is respektálni fogja a közgyülés többségének törvényadta jogát a polgármesteri szék betöltésére. Csak éppen a blokk egyes csoportjai szeretnék már a főpolgármesterválsággal kapcsolatosan felvetni és legalább elvileg rendezni a polgármesteri kérdést, abból indulva ki, hogy a kormány bizalmi emberét nem lehet a főpolgármesteri székbe segiteni addig, amig nincsenek garancák arranézve, hogy a közgyülés többségének bizalmi embere foglalhassa el a polgármesteri széket."

Ami Wolffékat illeti, ők várakozó álláspontonvannak. Megeshetik, hogyha megegyezés nem jön létre, hogy a szavazásnál Platthy Györgyre adják voksaikat, de Ripka Ferenc megválasztása ebben az esetben is bizonyos. Polgármesterválasztásról egyelőre szó sincs, bár a baloldali és jobboldali pártok ezt a kérdést, mint látható, minden erejükkel igyekeznek bekapcsolni a főpolgármesterválasztásba. Minden valószinüség szerint a főpolgármesterválasztás előtt lesz még alkalmuk a pártoknak arra, hogy összeüljenek és igyekezzenek a személyi kérdéseket közmegelégedésre megoldani, hogy azután minden személyi és politikai motivum kikapcsolásával megindulhasson az alkotó munka.

Kiváló szakemberek irányitják a főváros külföldi kölcsöneinek rendezését

Az uj bizottság rövidesen érintkezésbe lép a külföldi megbizottakkal

A főváros pénteki közgyülésén az elnöklő kormánybiztos bejelentette, hogy a székesfőváros külföldi kölcsönének rendezésére kiküldött régi bizottság az uj törvényhatóság megalakulásával megszünt és igy uj bizottság kiküldése szükséges. Az uj bizottság kiküldésére nézve a tanács határozati javaslatot terjesztett a közgyülés elé, amely szerint a főváros külföldi kölcsönének rendezésére a következő bizottságot küldi ki:

Elnök: a polgármester, helyettese a helyettes polgármester, hivatalbeli a pénzügyi tanácsnok, a főügyész és a főszámvevő.

Rendes tagjai: dr. Bedő M., Ernst Sándor, Ereky Károly, dr. Éber Antal, Joanovich P., dr. Kozma Jenő, Peyer Károly, dr. Platthy György, Peidl Gyula, dr. Gluckstahl Samu, dr. Láng Lajos és Wolff Károly. Kimondta azután a közgyülés, hogy felkérik a kormányt képviselőjének a bizottságba való delegálására és felhatalmazást adott a közgyülés a bizottságnak arra, hogy szükség esetén szakértőket vegyen igénybe, aki a főváros külföldi hitelezőivel a főváros polgárai nevében tárgyaljon, megállapodásokat kössön és működéséről a törvényhatóságnak jelentést tegyen.

Nem hiábavaló volt, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos ezt a bizottságot külön is üdvözölte és meleg szavakkal kivánta közérdekü munkásságukra az Isten áldását, mert ma Budapest legnagyobb érdekei ahhoz füződnek, hogy a külföldi kölcsönök ügyét közmegelégedésre és sikeresen rendezni lehessen. Amig ez meg nem történik, addig tulajdonképen Budapst ujjáépitéséhez hozzáfogni sem lehet. Módfelett fontosnak tartjuk tehát azt, hogy ebben a bizottságban a pártok nemcsak legtekinélyesebb egyéniségeiket delegálták, de a lehetőség szerint iparkodtak arra is, hogy gazdasági szakértők üljenek ebben a nagyfontosságu tanácsban. A Wolff-párt volt az egyetlen, amely tisztán arra iparkodott, hogy reprezentativ egyéniségei kerüljenek be a bizottságba. Ennek oka valószinüleg az volt, hogy valami kivételes gazdasági kapacitásokat ez a párt nem is igen tud felmutatni. Maga Wolff Károly már a multban tanuságot tett arról, hogy nem rendelkezik tulságos érzékkel a gazdasági ügyek iránt. Hasonlóképpen igy van Joanovich Pál is, valamint Platthy György, akik azonban legalább idők folyamán eléggé megismerték a főváros gazdasági ügyeit. A bizottság Wolff-párti tagjai között kimagaslik ebben a tekintetben Ernst Sándor, aki rendkivül sokat és sikeresen foglalkozott gazdasági kérdésekkel, sőt gazdasági szakértelmét a nemzetgyülésen is méltányolják.

Az Egységes Községi Polgári Párt elnökét, dr. Kozma Jenő kormányfőtanácsost és Ereky Károlyt delegálta. Kozma Jenő a főváros ügyeinek egyik legkitünőbb ismerője, Ereky Károly pedig páratlan nyeresége lesz ennek a bizottságnak, mert nemcsak elméleti szaktudással rendelkezik, de elismert gyakorlati ember is, akinek éles esze kétségkivül nagy segitségére lesz a bizottságnak rendkivüli munkájában.

A liberálisokat a bizottságban dr. Glücksthal Samu képviseli, aki már számtalanszor tett tanuságot a közgyülésen elhangzott felszólalásaiban arról, hogy a külföldi kölcsönök rendezésénél nagy szolgálatokat tehet. Értékes tagja lesz a bizottságnak dr. Láng Lajos, az Angol-Magyar Bank ügyésze is, aki, mint kiváló pénzember, értékes tanácsokkal szolgálhat. Láng Lajos a Budapesti Bank ügyésze volt és amikor ez a bank beolvadt az Angol-Magyar Bankba, ő is átment és a jogügyi osztály vezetését vette át. Csöndes munkás, értékes szakember, akit ugy a jogászok, mint a pénzügyi körök rendkivüli módon megbecsülnek. E mellett nagy nyelvtudással is rendelkezik és igy a bizottságban predesztinálva van arra, hogy kiváló szerepet játszék.

A szocialisták Peidl Gyulát és Peyer Károlyt jelölték. Ők nem gazdasági szakemberek, de az az előkelő szerep, amelyhez pártjukban jutottak, rászoritotta őket arra, hogy a gazdasági kérdésekben is tekintélyes járatosságra tegyenek szert. Külön is ki kell emelni azonban még a bizottság tagjai közül dr. Éber Antalt, akinek ismereteit és képességeit nem kell külön méltatni és dr. Bedő Mórt, aki közgyülési beszédeiben már bebizonyitotta, hogy uj működési körében is értékes munkájára számithatnak.

A bizottság egyébként mihelyt áttanulmányozta az anyagot, érintkezésbe lép a külföldi hitelezők megbizottaival és uj tárgyalást kezd velük.

A budai demokraták a pesti demokraták ellen

Különös affér, amelyet Vázsonyi a budaiak javára akar elintézni

Régebben nem igen lehetett volna elmondani azt, hogy a budai demokratáknak afférjük támadt a pestiekkel, mert a budai demokraták a multban nem igen voltak. Wolffféknak azonban sikerült annyira megutáltatniok a saját uralmukat, hogy a legutóbbi választásokon a jó budaiak nem álltak meg a középen, hanem a Wolff-pártiságból akkorát lendültek, hogy egyenesen Vázsonyi Vilmos karjaiba estek. Egyszóval ma már vannak budai demokraták. Nem óbudaiak, mert azok a multban is akadtak, hanem igazi, hamisitatlan várbeliek, viziválosiak és kelenföldiek. Bent, a központi demokrata-körben azonban mintha félig-meddig megfeledkeztek volna erről az uj hóditásról, mert az történt, hogy amikor a bizottságokba való jelöléseket ejtették meg, a derék budai demokratáknak csak olyan csip-csup bizottsági tagságokat juttattak.

Nosza, fellázadt erre az uj demokrata tábor és haragosan kezdték követelni, hogy ők, budaiak is résztvehessenek számarányuk szerint a legelőkelőbb bizottságokban is. A budai attak dr. Bródy Ernő ellen irányult, aki a jelöléseknél a legfőbb hatalmasság volt. Bródy nem értette tökéletesen a budaiak keservét. Azon az elvi alapon állott ugyanis, hogy az egyes bizottságokba a rátermettség és szaktudás alapján lehet csak bejelölni egyeseket, mert ha egyéb szempontok is irányadók lehettek volna, akkor az egyes bizottsági tagok a hajuk, vagy a szemük szine szerint is osztályoztatni kivánhatták volna magukat. Az idealista Bródy Ernő ugy képzelte azt, hogy a pénzügyi bizottságban például ne belvárosiak, terézvárosiak és budaiak üljenek, hanem pénzügyi szakértők

A budaiak azonban friss és ambiciózus erők és bennük is megvan az a különös lokálpatriotizmus, amellyel minden budai dicskedhetik. Nem nyugodtak bele tehát a budai demokraták sem abba, hogy Bródy Ernő idealista és hogy nekik szerényebb bizottságokban való helyekkel kell megelégedniök. Ők a legelőkelőbb bizottságokban akartak ősi Buda nevében reprezentálni. Megfellebbezték tehát Bródy Ernő döntését, egyenesen a legmagasabb helyre, a demokrata hadak fővezéréhez, Vázsonyi Vilmoshoz. Tudni kell, hogy a megtért bárány története Vázsonyi és a budaiak között is megismétlődött. A demokrata vezérnek ma nincsenek kedvesebb gyermekei, mint a konstruktiv budai demokraták, akik ugy csöppentek be a demokrata pártba, mint Pilátus a krédóba. Nagyon felháborodott tehát a vezér, hogy az ő kedves budai gyermekeit kinulázták, vagy hogy nem adtak nekik kellő módon előkelő helyeket. Hivatta hát Bródy alvezért, aki azonban nyomtalanul eltünt. A közeledő vihar szele sodorta-e el, vagy véletlenül történt, de bár a budai demokraták mindent felhajszoltak érte, egyszerüen nyoma veszett. Közben pedig elérkezett a választás napja, a paktum készen volt a pártok között, a közös listákat kinyomtatták, azokon már változtani nem leheett.

Igy történt azután, hogy a pénteki közgyülésen a budaiak kivánsága nem teljesülhetett, dacára annak, hogy maga Vázsonyi Vilmos szerette volna elrendelni, hogy a budaiak méltó helyeket kapjanak a bizottságokban. Ekkorra azután már Bródy Ernő is előkerült, akinek a vezér immár megenyhülten, szelid szemrehányást tett:

— Örüljünk, hogy évtizedeken át való munka után sikerült meghóditanunk Budát és megnyernünk a magunk számára a budaiakat. Meg kell becsülni őket és minden kivánságukat teljesitenünk kell.

Ebben a pillanatban azonban már segiteni nem lehetett. Vázsonyi nem az az ember, aki ha valamit elhatároz, azt végre ne hajtaná. A budaiak a választás után nyugodtan mentek haza, mert biznak Vázsonyi szavában. A vezér ugyanis kijelentette nekik, hogy a legelőkelőbb bizottságokban mégis csak biztosit számukra helyeket, olyanformán, hogy ezekben majd pesti demokratákat fog lemondatni, ugy, hogy a budaiak számára helyet csináljanak.

Ebben azután a budaiak megnyugodtak, de a pénzügyi bizottság megválasztott demokrata tagjai drukkolva várják, hogy a vezér diktatórikus akarata kit fog kiemelni ebből a magas bizottságból, hogy budai kedvenceinek helyet csináljon.

Bonyodalmak egy telekvásár körül

Sürgősebb-e a botanikus kert, mint a lakásépités?

A közgyülés pártjait, de magát a kormányt is igen erősen foglalkoztatja mostanában egy fővárosi kérdés, az, hogy a főváros sok milliárdért telkeket akar vásárolni. A helyzet egyelőre nem alakult ki világosan, de tény az, hogy a tanács állásfoglalásával szemben a baloldali pártoknak igen erős aggodalmaik vannak. Anélkül, hogy bármely tekintetben állást foglalnánk, kötelességünknek ismerjük röviden elmondani az eseményeket, amelyek a napokban a tanács telekvásárlási telkei körül lejátszódtak.

A baloldali pártok éles kritika alá veszik, hogy a főváros ismét arra szánta fejét, hogy telkeket vásároljon, mintha a pénzt, amely egyáltalán nincs, más célra nem is tudná forditani. Felhozzák argumentumként azt, hogy más városok ilyen kiadások helyett lakásokat épitenek, Budapesti pedig telkeket vásárol, nem lakásépités céljaira, hanem olyan célra, amelyet ma luxusnak lehet minősiteni.

A tanács a közgyülés felhatalmazására röviddel ezelőtt tizennyolc milliárd ára telket vásárolt Budán a botanikus kert céljaira. Most a baloldali pártok azt is kritika tárgyává teszik, hogy a botanikus kert nem sürgős, de ha már mindenáron megakarták valósitani, akkor pár évvel ezelőtt sokkal olcsóbban meg lehetett volna kapni ezeket a telkeket. Amig azonban a botanikus kert céljaira vásárolt budai telkek ügye ma már befejett dolog, addig most ujra egy lágymányosi telekvásárról van szó, amely 26 milliárdba kerül. A vásárlásra a fővárosnak mincsen pénze és azt csak magas kamat mellett tud szerezni.

Akkor, amikor ezzel a telekvásárlással szemben megfontolásra érdemes aggodalmak hangzanak el, nagyon helyesen cselekedett Rakovszky Iván belügyminiszter, hogy Ripka kormánybiztos közbenjöttével a héten pártközi konferenciát hivott össze. Ezen a konferencián a szakemberek a legmelegebben ajánlották a vásárt, mert az a főváros számára nagy előnyöket biztosit. Egészen ellentétes véleményen voltak azonban a szocialisták, akik szerint a főváros erre a célra a Nemzeti Banknál 30 milliárdos kölcsönt akar felvenni, 13 százalékos kamattal. Érdekes azonban az is, hogy a telekvásárlás tervét Wolff Károly is elutasitotta, annál is inkább, mert szerinte a botanikus kert alapitása állami feladat és ő is megerősitette a szocialistáknak azt az álláspontját, hogy ha a fővárosnak fölösleges pénze lenne, akkor azt lakásépitésre kellene forditani.

Valószinünek tartják hogy a belügyminiszter, miután a jobb és baloldal pártok egyértelmüen a telekvásárlás ellen nyilatkoztak, az egész ügyet a közgyülés elé viszik, hogy az döntse el a sokat vitatott telekvásárlás kérdését.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

A székesfővárosi vizművek

A főváros vizzel való ellátásának hosszu története van. A rómaiak idejében Aquincumnak már volt vizvezetéke. Mátyás király palotájába is óncsöveken szállitották a vizet. Viszont a modern vizmű épitésére csak nagyon későn került a sor. Mikor 1892-ben a kolerajárvány nagy pusztitásokat tett a lakosságban: Hieronymi Károly belügyminiszter rendeletére a főváros tanácsa csak akkor fogott hozzá az állandó modern vizmű megépitéséhez és a járványterjesztő mesterséges szürőket csak akkor dobta sutba. Tizenöt millió koronába került a vizművek megépitése. Azóta azonban fokozatosan toldozták, foldozták, fejlesztették a vizműveket, abban az arányban, amint nőtt a város, szaporodott a lakosság és egyre több vizre volt szükség.

Ma a csővezetékek hossza 884.713 méter; a vizzel ellátott házak száma 17.135; a vizzel ellátott helyiségek száma pedig 965.123. A vizmérő órák száma 25.375.

A vizművekbe eddig beruházott tőke pedig 48 millió aranykorona.

1923-ban 70.4 millió köbméter szürt vizet fogyasztott Budapest népe. Fejenkint tehát 204 liter volt a napi átlag. Annál meglepőbb, hogy ez a mennyiség a mult esztendőben 60.2 millió köbméterre szállt le. Szóval tavaly 10.2 millió köbméterrel kevesebb vizet ivott és használt el Budapest, mint 1923-ban. Mi volt ennek az oka? Rövidebb volt-e a kánikula és hosszabb az esős időszak; kevesebb vizet fogyasztottak a gyárak, vagy pedig tisztára az lehetett a meglepő csökkenés oka, hogy a publikum takarékosabban bánt a vizzel: erre nézve nem nyilatkozott a vizművek igazgatósága.

Valószinü, hogy a városházán annak tulajdonitják a vizfogyasztás meglepő csökkenését, hogy éjjel el voltak zárva a házi vezetékek. Ezzel szemben a publikumban az a hit gyökeresedett meg, hogy tavaly azért volt kisebb a vizfogyasztás, mint 1923-ban, mert kevesebbet locsoltak, miért is porosabbak voltak az utcák.

Annyit mindenesetre konstatálni kell, hogy a vizfogyasztás 14.5%-kal leszállott, ellenben

a viz előállitási költsége 40 százalékkal, a vizdij pedig 66.6 százalékkal emelkedett az 1925. évi aranyköltségvetési tervezet szerint.

Hogy miképen sikerült előidézni ezt az eltolódást akkor, amikor a szénárak (a legmagasabb kiadási tétel) esett: igazán nehéz megérteni.

1921-ben = 2,095.019
1924-ben = 3,767.213
1925-ben = 6,281.022

aranykorona a vizdij bevétel. Szóval mennél jobban csökken a vizfogyasztás, annál rohamosabban emelkedik a vizdij.

A kiadások igy festenek:

	1921-ben	1924-ben	1925-ben
	aranykoronában		
Alkalmazottak	322.088	848.004	1,561.999
Fentartás	56.232	213.185	234.300
Fogyasztási anyag	1,697.292	2,250.533	2,705.908
Fuvarköltség	15.747	32.396	81.521
Vegyesek	11.971	30.039	133.731
Összesen	2,103.330	3,374.157	4,717.459

Szóval a vizelőállitás önköltsége az 1925. évi költségvetésben 4.7 millió aranykoronával, vagyis 1.34 millió aranykoronával drágábban van preliminálva, mint tavaly. Nagy kár, hogy a költségvetésben nincs részletezve, hogy a szén mibe került tavaly és mibe került 1921-ben. Szóval miért kellett egy félmillióval drágulniok az anyagáraknak.

Az üzemi költségeken és rendes kiadásokon kivül a költségvetésbe rendkivüli költségekre még külön 1.2 millió aranykorona van beállitva, gépekre, épitkezésekre stb. Eszerint a beruházási kiadásokat is a vizfogyasztóknak kell kiizzadniok. Ezekkel együtt a vizművek mérlege igy fest:

Bevétel . . . . . 6,579.559 aranykorona
Kiadás . . . . . 5,917.459 „
Fölösleg . . . . . 662.100 aranykorona.

A fölösleg tehát 10%-a a bevételnek, ami azért is érdekes, mert a régi időben a vizműveket nem kezelték jövedelmező vállalkozásként és a főváros sohasem akart hasznot huzni a lakosság vizszükségletéből. A vizművek fentartása és fejlesztése régente a községi alapból történt és a beruházott tőke törlesztése nem kivántatott meg. Ilyenformán tényleges bevételeik fedezték a felmerülő fentartási költségeket.

A háboru alatt megnehezedett a vizművek anyagi helyzete, mely csak legujabban került megint egyensulyba a vizdijak erős emelésével.

A budapesti villamos vasutak története és fejlődése

Mennyit haladtunk 1887-től 1924-ig?

TÓBIÁS KÁROLY, a BSzKRT. igazgatójának a Közuti és kisvasutak nemzetközi kongresszusán tartott előadása nyomán

Budapest egyike azoknak a világvárosoknak, amelyek legelőször tértek át a villamos vasuti közlekedésre. 1887 őszén helyezték üzembe azt az első rövid vonalat, amelyet kisérletképen épitettek. Ezt gyors iramban követte ugy Budapesten, mint az ország több városában a villamosvasutak kiépitése és ezt az iramot csak a háboru kitörése akasztotta meg. A villamosvasutakat megelőzően lóvasut bonyolitotta le Budapesten a közuti forgalmat, de ennek a rendszernek hátrányait felismerték s noha a reform óriási befektetéseket igényelt, a magánvállalkozás mégis magáévá tette és győzelemre segitette az uj eszmét.

Az első villamosvasut épitése

Az első budapesti villamosvasut voltaképen a Budapesti Közuti Vasuti Társaság csökönyösségének köszönheti létrejöttét. A kormány ugyanis a nyolcvanas évek közepén a főváros fejlődése érdekében korlátozni akarta azokat a nagyon is kedvező szerződési feltételeket, amelyek a főváros és a Közuti Társaság között az utak használata dolgában fennállottak. Azonban a Közuti Társaság nem fogadta el az uj feltételeket, mire a Siemens és Halske cég késznek nyilatkozott arra, hogy ő az uj feltételek elfogadásával villamosvasutat épit Budapesten, még pedig földalatti vezetékkel. Az első vlilamosvonalat kisérletképen épitették, de már 1891-ben üzembe helyeztek három vonalat huszonhat kilométer hosszuságban. Az uj vasutat a Budapesti Városi Villamos Vasutak R. T. név alatt megalakult társaság épitette. Európának ez az első belterületi villamosvasutja csakhamar magára vonta a szakkörök figyelmét s a földalatti áramvezeték „Budapesti rendszer" nevet kapta. A Budapesti Közuti Vasutak a villamosvasutak forgalmi eredményét élénk figyelemmel kisérte és már 1895-ben arra határozta magát, hogy lóerőre berendezett közuti vasutját villamoserőre átépitteti. Az átépités két évig tartott, mialatt több, mint száztiz kilométer hosszuságu vonalat rendeztek be villamos hajtóerőre. Ebből huszonkilenc kilométer földalatti vezetéket kapott. Ezekben az években egy még jelentősebb esemény is történt: ekkor épitették Budapesten a világ második földalatti villamosvasutját.

A Ferenc József földalatti villamosvasut épitése

1894-ben mindkét vasuti társaság a Siemens és Halske cég által kidolgozott földalatti villamosvasuti tervezetet nyujtott be az illetékes hatósághoz. A tervezetet a hatóság elfogadta és a Ferenc József földalatti vasutat 1896 május 2-án átadták a forgalomnak. Ezt a vasutat még ma is ugyanabban a formában tartják üzemben, mint megnyitása napján. Természetes, hogy a fényes eredménnyel bevált villamosvasutak kedvező befolyást gyakoroltak a hazai iparra. Igy a Ganz és Társa cég 1895-ben Pozsonyban, majd egy évvel később a fővárosban felépitették a „Budapest—Ujpest—Rákospalota" villamosvasutat. Mindkét vasut felsővezetékkel bir. A villamosvasutak kiépitését nyomon követte Budapestnek és a villamos forgalmi müveknek szinte példátlanul álló felvirágzása. Ez az aranykorszak a háboru kitöréséig tartott s ez idő alatt tizenhat vidéki város épitett villamosvasutakat és helyiérdekü vasutakat is. A fejlődés folyamata alatt a budapesti közuti vasutak sinhálózatának hossza megkétszereződött, az utasok, a kocsi és a kilométerek száma pedig megnégyszereződött. A tizenhat vidéki vasutat felsővezetékkel és 500—550 Volt feszültségü egyenárammal épitették, kivéve a kassai közuti vasutat, ahol az áramfeszültség 750—800 Volt. Pécsett alkalmazták először az országban a Goldschmiedtféle Thermit-eljárást. A villamosvasutak felvirágzása kedvező befolyással volt a helyiérdekü vasutak fejlődésére is. A magyar törvényhozás ugyanis megfelelő törvényekkel támogatja a helyiérdekü vasutak épitését, ugy hogy Magyarország ebben a tekintetben csaknem első helyen áll. A helyiérdekü vasutak kilométerhossza Magyarországon 13.000 km.-re emelkedett s tulszárnyalta a fővonalak hosszát. A két első villamoserőre berendezett helyiérdekü vasutat a mult század végén a Ganz és Társa cég épitette Budapest és Budafok, valamint Budapest és Szentlőrinc között. A két vasut felsővezetékes és 550 Volt egyenáramu. Magyarország legjelentősebb helyiérdekü villamosvasutja az eredetileg gőzerőre berendezett Budapesti Helyiérdekü Vasutak, amelyeknek három, egymástól különválasztott fővonaluk van. Ezek közül az egyik Dunaharasztiba, a másik Gödöllőre, a harmadik Szentendrére vezet.

A villamosvasutak sorsa a kommün alatt

1918-ban az összes budapesti villamosvasutakat és helyiérdekü vasutakat kommunizálták s a vasutakat, mint köztulajdont, a városi közigazgatásnak akarták átadni. De a város törvényhatósága tiltakozott egy olyan ajándék ellen, amelyhez a törvények megsértésével akarták juttatni. A kormány által az Egyesült Budapesti Városi Vasutak vezetésére kinevezett igazgatóságot 1919-ben elcsapta a proletárdiktatura. A törvényes állapotok helyreálltával az uj kormány 1919 augusztus havában kormánybiztost nevezett ki az erőszakkal egyesitett villamostársaságok élére. Az igazgatást a vasut legmagasabb rangu tisztviselőire bizta, akik 1921 közepéig vezették az üzemet, amikor egy likvidáló bizottság által felváltattak.

A villamosvasutak megváltása

Közben a főváros a két nagy villamosvasut megváltására határozta el magát s ugyanekkor eredményes tárgyalásokat folytatott a B. U. R. vasut, a földalatti vasut és a szentlőrinci helyiérdekü vasut megszerzésére, ugy hogy a főváros 1923 január 1-én az összes közuti vasutak birtokába jutott. Ezen vasutak igazgatására Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. névvel részvénytársaságot alapitottak, melynek összes részvényei a főváros kezében vannak. Igy szerezte meg Budapest egy nagyarányu közlekedési programmnak az eszközeit.

A vasutépités nehézségei

A budapesti villamoshálózatnál nagyon is szembeötlik a vonalvezetés nehézségei. A várost mintegy 18 km. hosszuságban a Duna két részre osztja és a hat hid közül csak három bocsátottak a villamosvasut rendelkezésére. Az összezsufoltan épitett Belváros, a sugárszerüen épitett széles utak kis száma, a keskeny rakodópartok és a várost körülölelő fővasuti vonalak, több helyen igen mesterkélt szerkezeteket igényeltek. Ezeket az állapotokat még megnehezitik a végállomások s a város belsejében a hurokvágányok hiánya. A különös utszerkezetek közül csak a következőket emlitjük: a Lánchidfőnél való alsóvezetés, amely egy viaduktszerü felső épitkezéshez csatlakozik s amelyet különös gonddal kellett épiteni, hogy a hid konstrukcióját ne befolyásolja. A viaduktszerü felső épités a baloldali rakodóparton, amely rengeteg tőkét emésztett fel és mégis meg kellett épiteni, mert a Duna közelében lévő szük utcák nem türtek más megoldást. A hosszukás Kálvintér, amelynek sinhálózatát a nagy forgalomra, valamint a beléje torkolló három vonal miatt négyvágányuan kellett épiteni. A Vilmos császár-uti hurokvágányt, ahol helyszüke miatt más vonalvezetés nem volt keresztülvihető. Ami pedig a Duna jobbpartján lévő városrészekben felmerült nehézségeket illeti, ennek jellemzésére szolgáljanak a következők: Buda dombos területen fekszik, amelynek két magasabb dombja igen jelentős forgalmi akadályt alkot. A keskeny rakodópartok itt is egy viaduktszerü ut épitését tették szükségessé. A vasutvonalak egyébként kivezetnek a hegyek közé és több helyen magas emelkedést mutatnak. Egy további nehézség a kétszáz négyzetkilométer nagyságu városterület, mely csak a Duna közelében van kiépitve, ugy hogy nagy, lakatlan területeket kellett keresztezni, hogy a külvárosok lakóit a fővárosba lehessen szállitani. A vonalvezetés ezeken kivül oly sajátságokat mutat, amelyek csak a vasuttársaságok versenyével magyarázhatók meg. Ma már azonban egy nagyszabásu terv áll rendelkezésre, amely szerint az egész közuti hálózatot, mint egységes alakulatot, átépitik.

Az alsóvezetéknek felsővezetékké való átalakitását már a háboru kitörése előtt elhatározták, de a háboru közbejötte miatt csak 1924 őszén fejezték be. A Beszkár kezelésében lévő fővárosi vasutak hossza ezidőszeint 186 kilométer, az összes sinek hosszusága 406 kilométer.

Az áramfejlesztő telepek átépitése

Az első villamosvasuti vonal átépitésével megfelelő erőművekről is kellett gondoskodni. Ez eredetileg három darab, 1110 lóerejü gőzgép által hajtott dinamógépből állott. Ez az erőfejlesztő telep a város belsejében feküdt s nem felelt meg teljesen céljának.

Automobil és Garage R.-T.
Budapest, VI., Andrássy-ut 34. ~ Telefon: 186-06.
A világhirü **PRESTO** és **DUX** luxuskocsik, valamint **VOMAG** és **MAGIRUS** teherautók vezérképviselete

Club-Garage
IX., Köztelek-u. 4.
Telefon: József 139-78.

Bristol-Garage
V., Mária Valéria-u. 3.
Telefon: 189-25.

City-Garage
Dohány-u. és Kazinczy-utca sarok. Tel.: J. 142-26.

Luxuskocsijaink éjjel-nappal olcsón fuvaroznak!
Garageainkban elsőrendü üzemanyag!

A villamosvasutak gyors fejlődése azt követelte, hogy a telepet a városon kivül és Duna közelében helyezzék el, ami 1906-ban meg is történt. A szentlőrinci vasut, valamint a városi vasut régi telepét tavaly teljesen üzemen kivül helyezték s helyettük egy uj erőtermelő telepet létesitettek. A közuti vasutak átépitésekor Budán és Pesten épitettek egy-egy áramfejlesztő telepet. Egy harmadik telephez a Burvasut megvétele utján jutott a Közuti társaság. Ezeket a telepeket idők folyamán szintén át kellett épiteni és megnagyobbitani. A budapesti villamosvasutak egyesitése után odaiparkodtak, hogy a többi fővárosi erő- és világitási művekkel együttesen dolgozhassanak. E célból a Budapesti Helyiérdekü Vasutak áramellátását megváltoztatták.

Milyenek voltak az első villamoskocsik?

Az első kocsikat a lóvasuti kocsik mintájára kis sullyal és befogadóképességgel épitették és aránylag gyönge motorokkal szerelték fel. A Budapesti Villamos Vasutak első kocsijai, valamint az első tiz évben épitett hasonló forgalmi eszközök csak 5000 kg. sulyuak voltak s mindegyik csak egy két sarku, 10—15 lóerejü motorral birt. Ezt az első kocsitipust pótkocsivá formálták át és még ma is használják. A motoros kocsik sulya az idők folyamán 12.5—14.5 tonnáig, a motorok teljesitőképessége 75 lóerőig emelkedett. Az összes kocsikat, amelyeket 1900 óta rendeltek meg, légfékkel látták el. A többi kocsikat szintén légfékkel szerelték fel. Kivétel csak a földalatti vasut, melynek kocsijait villamoson fékezik. A kocsik száma 1924-ben 1065 motoros kocsi és 508 pótkocsi volt.

A forgalom fejlődése

A villamosvasutak és Budapest fejlődésének egymásra való hatása igen könnyen megállapitható. Az utasok száma az 1887 és 1913 évek között 13.3 millióról 224 millióra, az egy lakóra eső utazások száma 27-ről 235-re emelkedett. Ellenben a Budapesti Közuti és Helyiérdekü Vasutak 1913—1924 évi forgalmi eredményeiből azt látjuk, hogy az utasok száma 1918-1919-ig, a közlekedési eszközök csökkenő teljesitményei mellett állandóan fokozódott, de ezen évektől kezdve fokozódó teljesitmény mellett állandóan csökkentek, ugy hogy az 1913. és 1924-ben szállitott utasok száma egyenlő. De egyenlő az 1913-ban és 1924-ben kilométerenként szállitott utasok száma is, ámbár ez átmenetileg 1918—1919-ben a háromszorosig emelkedett. Eszerint tehát fennáll a látszat, mintha az utolsó évek, melyek az egész világot feldulták, nyomtalanul haladtak volna el e forgalmi eredmények fölött. Egy reménnyel mégis szegényebbek lettünk. A háboru kitörése előtt ugyanis az volt a vélemény, hogy az ifju Budapest egy további gyors fejlődésnek néz elébe, amivel szemben a valóság az, hogy az utolsó évek nemcsak Budapestre, de a világ legtöbb városára is káros befolyással voltak. Azonban remélhető, hogy ez a szünetelés nem tarthat örökké.

A BSzKRT és annak vezetősége

A főváros az átvett közuti vasutak üzemvitelére Budapest Székesfővárosi Közlekedési R. T. céggel és 500,000.000 korona alaptőkével részvénytársaságot alapitott. Az összes részvények a székesfőváros tulajdonában vannak. A részvénytársaság igazgatóságában helyet foglalnak: dr. Sipőcz Jenő elnök, Folkusházy Lajos alelnök, Rényi Dezső vezérigazgató, Buday Dezső, Erney Károly, dr. Kandó Kálmán, dr. Platthy György, Till Antal; a felügyelőbizottságban: dr. Joanovits Pál, Ács Ferencz, Mettelka Frigyes, Oberschall Viktor, Szigeti János. A vezetőség tagjai: Rényi Dezső vezérigazgató, Sztrókay István vezérigazgató-helyettes, Ágoston Miksa igazgató (pénzügy), Csilléry Dezső igazgató (pályafentartás), Chatel Vilmos igazgató (áramfejlesztés), dr. Patz Sándor igazgató (főmühelyek, járművek), Zlinszky Béla igazgató (jóléti ügyek), dr. Perczel György igazgató (elnöki és jogi ügyek), Sztankovits Szilárd igazgató, dr. Kőhalmy József főtitkár.

SZÓRAKOZÁS

Minden este — nyári kabaré. A Vigszinház e hetét a nyári kabaré tölti be, amelynek nagyszerü műsoráról egész Budapest a legnagyobb elragadtatással beszél. Kezdete nyolc órakor. Leszállitott nyári helyárak.

A Budai Szinkör fennállása óta nem hallott annyi tapsot egy este, mint most „A nóta vége" előadásán. Bus Fekete László szövegkönyve az első jelenettől az utolsóig lebilincselően érdekes és mulatságos, Zerkovitz Béla muzsikájának pedig minden száma sláger. A szenzációs és pazar kiállitás, a rengeteg látványos szinpadi trükk, s mindenekelőtt Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manci, Kabos Gyula, Simon Marcsa, Hamvas Józsa, Szirmai utólérhetetlen együttese a rendkivüli siker tényezői. „A nóta vége" természetesen a héten is minden este szinre kerül a Budai Szinkörben.

A Sándor Mátyás vasárnapi és hétfői előadásai ½4, ½6, ¾8 és ¾10 órakor kezdődnek a Kamarában.

A Sándor Mátyás előadásai a Kamarában mindenkor a legpontosabban kezdődnek. Tekintettel a műsor hosszuságára, kérjük a közönség pontos megjelenését.

Kacagó esték vannak a Városi Szinházban, amióta a „Kis huncut" dominálja a műsort. Gilbert világhirü operettje e héten is minden este szinre kerül a premier friss és vidám együttesével, Molnár Verával és Sziklay Józseffel a főszerepekben.

Szivecském, ha a szemedbe nézek, — kiolvasom belőle, hogy ma este „A nóta végé"-hez akarsz menni a Budai Szinkörbe, ahol ezt a gyönyörü szerelmi duettet énekli Honthy Hanna és Kiss Ferenc.

Németh Mária jövő héten a Városi Szinházban vendégszerepel. A Wiener Staatsoper kiváló énekesnője két estén, pénteken, julius 3-án és vasárnap, julius 5-én vendégszerepel a Városi Szinházban. Németh Mária pénteken a Faust-ban, vasárnap pedig az Álarcosbál-ban énekel. Jegyeket a mai naptól kezdve árusit a Városi Szinház pénztára és a jegyirodák.

Minden jó, ha a vége jó — A nóta vége elejétől végig jó. Zerkovitz és Bus Fekete operettje a Budai Szinkörben ma és minden este.

Jusnijt és világhirü Kékmadár kabaréját a Renaissance Szinházban zsufolt házak ünneplik esténként. Teljesen uj műsor. (Kezdete 8 órakor.)

Vigszinház. Minden este: Nyári kabaré.
Király Szinház. Minden este: Régi jó Budapest.
Renaissance Szinház. Szerda és csütörtök: Az orosz-német Kékmadár vendégjátéka.
Városi Szinház. Szerda, csütörtök és szombat: A kis huncut. Péntek: Faust. Vasárnap: Álarcos bál.
Budai Szinkör. Szerda csütörtök, péntek és szombat: A nóta vége.
Budapesti Szinház. Minden este: A mellen Pest.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK Budapest, VIII., Kisstáló-u. 11

B.S.A. ANGOL MOTORKERÉKPÁR
VEZÉRKÉPVISELET: Autó-Palota „Késmárky és Illés"
Kedvező fizetési feltételek.
BUDAPEST, DOHÁNY-UTCA ÉS SIP-U. SAROK

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZ-VEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191-18
PALLOS
Sürgönycim: PERALLOS
építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül mészet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát, vasat és minden épitőanyagot. Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

ALAPITTATOTT: 1874.
SCHWARZ RUDOLF és TSA
Olaj-, zsiradék- és vegyigyár Részvénytársaság
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: X., Szentmihályi-út 1-9. sz.
Telefon: 13-32, 110-92. — Sürgönycim: „ARZUDO"

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

FACK PÁL vasáru-, épület és butorvasalás, szerszám-, házi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06. BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 49. Metropol szálló átellenében.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

MAGYAR PETROLEUMIPAR Rt.
Gyár: IX., Kén-utca 8. sz.
Telefon: József 41-27, József 18-25.
Iroda: VII., Király-utca 65.
Telefon: József 118-97, József 118-98, József 82-39.
Benzinek, világitó-kőolaj, motorhajtó-gázolaj, mindennemü kenőolajak, hengerolaj, paraffin.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)
10 tonna vontatóképességü
Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Fultinkor

...

Eckhardt képviselő úr

nehezen tudja elviselni, hogy a közgyülési teremben csendben illik maradni és ha már mint városatya nem rughat bele a közgyülésbe, megcselekszi ezt a nemzetgyülésen. Disztingvált előkelőséggel annyit méltóztatott neki a közgyülésről megjegyezni, hogy az paralizisben szenved. Ez minden esetre rávall az urak harcmodorára és megfelel azoknak a finom formáknak, amelyekben kritikájuknak minden alkalommal hangot szoktak adni. Meg vagyunk győződve róla, hogy ezt a nemzetgyülési kiruccanást maga Wolff Károly sem valami szivesen veszi, mert hiszen ha igaz lenne Eckhardt ur megállapitása, akkor a közgyülési paralizisből Wolff Károly pártjára is egész csinos percent jutna. A költői hasonlatot különben is nehéz megérteni és ő maga is magyarázatként mindössze annyit mond, hogy azért paralitikus a közgyülés, mert munkaképtelen. A paralizist tehát mély tisztelettel a maga egészében azoknak kell testálnunk, akik munkaképtelenné akarják tenni a közgyülést és erős a gyanunk, hogy legelsősorban fajvédő uraimék fognak jelentkezni a maguk porciójáért. De mindenesetre jobban szeretnénk, ha nem jelentkeznének és amennyiben a jövő számára is akadna még Eckhardt urnak sok hasonló decens és graciózus megállapitása, méltóztassék azt talán nem a közgyülésen, hanem ezentúl is a nemzetgyülésen elmondani.

Már megint tagadják

hogy Budapest a budapestieké. Már megint arról csevegnek, hogy van-e jogosultsága a tisztán Budapesten élő lakosságnak, amely „külföldről bevándorolt idegen hordalékkal van megterhelve", egyedül diszponálni a főváros fölött és nem kellene-e Budapest törvényhatóságába képviseletet biztositani a vidéki törvényhatóságoknak? Ez az ötlet természetesen csak fajvédő agyban merülhetett fel. Azok gondolhattak csak ilyen fából vaskarikára, akik nincsenek megelégedve azzal, hogy Budapest főpolgármestere nem Zilahi Kiss Jenő, polgármestere pedig nem Lendvay István lesz. Orgoványt, Kecskemétet és Ceglédet szeretnék beültetni a közgyülési terembe, mert Budapest autochton lakossága nem hajlandó Lendvay Istvánt polgármesterré választani és nem hajlandó tovább eszközöket adni a reakciónak a városházáról való terjesztésére.

A lucaszéke

nem készülhetett olyan soká, mint amilyen nehezen sikerült Budapest parkjait és közterelt rendbehozni. A háboru előtt, a mozgósitáskor legázolták a virágokat, tönkretették a virágágyakat, kidöntötték a kerítéseket. A kommün alatt kivágták a fákat és eltüzelték a padokat. Ha ennyire nem is, más országokban és más nagyvárosokban is igy volt ez, de más országokban és más nagyvárosokban szinte pár hónap alatt pótolták ezt a vandalizmust a béke munkájával. Igaz, hogy Budapest nem is világitott, de legalább a parkokat sem hozta rendbe. Idegenforgalmi ankétokat tartottak folytonosan, de egy pillanatig sem gondoltak arra, hogy a látogatók, akik nyilván kulturemberek, nem szeretnek sötétben járni és nem szeretik egy évtizeddel a háboru után annak nyomait tapasztalni. De állapitsuk meg, hogy a közlereket és parkokat most már okkal-móddal mégis helyrehozták, de fel kell hivni a tanács figyelmét arra, hogy más kulturvárosokban a közlereken, sőt az utcákon is vannak padok. Igazán nem lehet számottevő összeg Budapest sokmilliárdos budgetjében az, hogy az utcán sétáló közönség számára a padok révén némi kényelmet biztositsanak.

Fényes László fákat ültet

Amikor a vérengző tigris labdával játszik

A városházán be kell vallani, egy kis megrökönyödéssel fogadták a szocialisták beözönlését a közgyülési terembe. Szörnyü kegyetlen embereknek tartották őket, akik majd mindenbe bele fognak kapaszkodni. Azt mondják, hogy a közgyülési frakciójuk, éppen ugy, mint a nemzetgyülési, a legszigorubb fegyelem alatt áll. A szocialista városatyák között katonás fegyelem uralkodik és a városházán ugy képzelték a dolgot, hogy ennek a levét majd a tisztviselők isszák meg, akikkel szemben a szocialista városatyák ugyanezt a szigoruságot fogják alkalmazni. Persze megelőzte őket az a hir is, hogy majd lépten-nyomon leleplezésekkel állanak elő és ezen a téren az előharcos a vérengző Fényes László lesz. A rettegett leleplező azonban ezuttal megcáfolta szörnyü hirnevét. A pénteki közgyülésen ugyanis odaállt az ujságirók páholya elé és a legnagyobb meglepetésre a következő kérdést adta fel:

— Kedves kollegáim, mondják meg nekem, hogy melyik ügyosztályba tartoznak a faügyek?

Az ujságirók összenéztek: Na itt van, — gondolták — már megkezdődnek a leleplezések. Fényes László biztosan kiszagolt valami faszállitási panamát. A biztonság kedvéért azonban megkérdezték, hogy milyen fáról van szó.

— Hát azokról a fákról, melyek az utcán nincsenek. Melyik ügyosztály az, amelyik a fák ültetését irányitja? Mert hát én fákat akarok ültetni.

Az ujságirók nagyot néztek, hogy mi lelte a rettegett Fényest, de az a világ legszelidebb hangján folytatta:

— Egyetlen ambicióm a városházán, hogy fákat ültethessek. Nem bánom, ha az összes bizottságokból kihagynak is, de én bent akarok ülni abban a bizottságban, amely a faültetések felett dönt. Engem el lehet hallgattatni, akár teljesen is, de azt ki fogom verekedni, hogy adjon a közgyülés elegendő pénzt fák ültetésére, hogy szép árnyas, egészséges, szines Budapestünk legyen a jövőre. Elmegyek a polgármesterhez, megmondom neki magának is, hogy fát akarok ültetni.

Az ujságirók azután felvilágositották Fényes Lászlót, hogy a kertészeti ügyek eddig Fock tanácsnok ügyosztályához tartoztak, ezt a ügyosztályt azonban most beolvasztották a városépitési ügyosztályba és igy Barczen tanácsnoknál kell érdeklődnie, de legokosabb, ha egyenesen magához a kitünő Räde Károlyhoz, a főváros legeslegfőbb kertészéhez fordul, aki boldogan fog üdvözölni maga mellett olyan munkatársat, mint Fényes László. Mikor aztán a vérengző leleplező szelid mosollyal eltávozott, megjegyezte valaki:

— Na itt van ni, amikor a vérengző tigris a labdával akar játszani.

Ahogyan mi Fényes Lászlót ismerjük, nagyon könnyen megeshetik, hogy jövőre ingujjban, szandálban, hajadonfővel találjuk majd a Körúton, amint fákat ültet, vagy éppen öntözget.

Csöndes voksolás

A pénteki közgyülés megválasztotta a bizottságokat

Ahogyan azt előre remélni lehetett, a második közgyülés még csendesebb volt, mint a legelső. Olyan simán és szeliden ment a közgyülési teremben minden, hogy már nem is ment, hanem egyenesen gurult. Szép csöndesen ült mindenki a helyén és legfeljebb a szomszédok enyelegtek egymással, de hogy itt világnézeti, vagy politikai különbségek is lehetnének, azt senki észre se vette. Leginkább a szavazószobában látszott ez meg, ahol a nagyszakálu Kakujay mester állott ujra a misztikus sárgaréz urna fölött. Sorba járultak eléje a városatyák és a Wolff-pártiak csakugy, mint a szociálisták, tisztelettel hajtották meg a fejüket és nyujtották át a szavazócédulát, amely tulajdonképen egy sürün telenyomtatott iv papir volt. Azután a legkülönbözőbb pártokbeli emberek összeelegyedtek és a büffében Wolff-pártiak egy asztalhoz kerültek a szociálistákkal és még csak a szemük sem villant meg. A különbség itt legfeljebb az volt, hogy az egyik sört ivott, a másik meg kávézott. De még ebben sem lehetett megállapitani olyan rendszert, amely megmutatta volna, hogy a sörözők és kávézók melyik világnézetnek a hivei.

A demokraták és szociálisták mégis inkább a pipázóban tartózkodtak, ahol Vázsonyi Vilmosnak valóságos udvara volt a hölgyekből. Később azután a vezér helyét Pakots József foglalta el, aki nagy igyekezettel mulattatta hölgykollégáit. Zavar azonban sehol sem volt, a szavazás nyugodtan folyt le és csak amikor Ereky Károly lihegve jelent meg a szavazatszedő küldöttség ajtaja előtt, akkor derült ki, hogy azt már le is csukták és odabent az urak a nagy számolásba merültek. Mert nem kicsiség az, tizenhét különféle bizottság tagjait összeszámolni, még akkor is, ha a listák egyformák. A bizottságoknak tiztől—negyven tagja van és igy bizony a szavazatszedő küldöttség urait nagyon elővette ez az intenziv munka. Egy kis kellemetlenséget csak Sümegi Vilmos elvhüsége okozott. Sümegi ugyanis erős függetlenségi érzésén kivül két dologról nem feledkezik meg soha. Az egyik az, hogy a magyar ipar pártolását szimbólizáló tulipánt, amelyről ma már a tulipánmozgalom nagynevü vezérei is megfeledkeztek, az egyik gomblyukból a másikba tegye át, amikor ruhát cserél. A másik az az elv, hogy minden magyarnak magyar nevet kell viselnie. Isten tudja mikor, hány évtizeddel ezelőtt, elhatározta jó Sümegi Vilmos, hogy ő pedig olyan emberre nem szavaz, akinek nincs magyar neve. És évtizedek után még pénteken is kiméletlenül ragaszkodott ehhez az elvhez és nem győzte törülgetni a tizenhét bizottság sok-sok tagja közül a sok-sok idegen nevet. A rossz nyelvek ugyan azt mondják, hogy Sümegi már régen letett erről a szokásáról, de most a paktum megszegése nélkül ennek az elvnek a felelevenitése révén megcselekedte azt, hogy ő bizony jusztsem szavazott Wolff Károlyra.

Hat óra tájban megnyilt a szavazatszedő bizottság ajtaja és Lobmayer tanácsnok felolvasta a megválasztott bizottságok névsorát. Miután pedig meglepetésről szó sem lehetett, ezuttal a legunalmasabb felolvasónak bizonyult Lobmayer tanácsnok.

Csak amikor a központi választmány ujonnan megválasztott tagjai tették le az esküt, akkor rikoltotta el magát valaki a baloldalon:

— Mi meg is tartjuk az eskünket!

A Wolff-párton egy kicsit berzenkedtek emiatt a közbeszólás miatt, de Ripka Ferenc kormánybiztos olyat lenditett a csengőn, hogy annak hangja elfojtott mindent.

A tanulságot mégis megpróbálta levonni Baránszky Gyula.

— Meglássátok, az ősszel egymás hajában leszünk!

Vita Emil elnevette magát és megsimogatta tarkoponyáját:

— Az én hajamban ugyan nem lesz senki, mert nekem nincs.

És már bucsuzkodtak is egymástól a városatyák, hogy felkészüljenek a harmadik találkozóra.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

BOON'S CACAO világmárka

CERESIT
vizhatlan szigetelő anyagot, fával égetett darabos fehér meszet
és egyéb épitő anyagot szállit bárhová kartell áron alul
BARTA VILMOS Budapest, V., Kádár-u. 8. Telefon: 44—41.

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!
Kapható mindenütt!
„Mirror" Kémiai Ipar Telefon: J. 75-60.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Események

Előfizetési felhivás
a Fővárosi Hirlap olvasóihoz!

Másfél évtized óta állunk a főváros érdekeinek szolgálatában. Másfél évtized óta harcolunk Budapest felvirágzásáért és másfél évtized óta hirdetjük, hogy Budapest csak a szabadelvü eszmék megvalósitása utján tehető széppé, naggyá, boldoggá. Ezeknek az eszméknek ujjáébredésével megjavultak egy szebb korszak lehetőségei s mi a főváros minden nemes törekvésü polgárát felhivjuk arra, hogy velünk együtt vegye ki részét ennek az uj korszaknak valóra váltásában.

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:

Egész évre	200.000 korona
Fél évre	100.000 „

Munkához látnak a bizottságok. A pénteken megválasztott bizottságok már a legközelebbi napokban megalakulnak és munkához látnak, hogy feldolgozzák az ügyosztályokban összegyült anyagot. Most már azután az ügyosztályoktól függ, hogy mennyi munkával tudják foglalkoztatni az ujonan megválasztott és megalakulás előtt lévő bizottságokat.

Az igazolóválasztmány ülését Gaár Vilmos dr. elnök julius 2-ára, csütörtök délután 6 órára hivta össze. Az ülés tárgysorozatán két pont szerepel: 1. a megválasztott törvényhatósági bizottsági és kerületi választmányi tagok folytatólagos igazolásaa; 2. a választott törvényhatósági bizottsági tagok három év mulva kilépő felerészének az 1924:XXVI. törvénycikk. 9. szakasza értelmében sorshuzás utján való kijelölése.

A közigazgatási bizottság julius hó első hétfőjén, 6-án alakul meg. Az eddigi szokásoktól és gyakorlattól eltérően történik a közigazgatási bizottságnak ilyen rövid határidőn belül való megalakitása, aminek magyarázatát az a szándék adja, hogy a közigazgatási bizottság minél előbb munkához lásson és ezért julius második hétfője helyett már az első hétfőn megalakul a bizottság. Ez alkalommal a közigazgatási bizottság egyszersmind albizottságait is megalakitja, éspedig az adóügyi albizottságot, a forgalmiadóügyi albizottságot, továbbá a gyámhatóság ügyeit intéző albizottságot. Általában el kell ismerni, hogy az egész vonalon a legnagyobb munkakészséget lehet tapasztalni. A hangulat a legbarátságosabb és egyelőre semmi ok sincs arra, hogy az uj közgyülés munkaképtelensége miatt aggódni lehessen.

Jubileum. Sebő Béla adóhivatali igazgató most ünnepli meg a székesfővárosnál töltött szolgálatának harmincadik évét. Sebő Béla egyike a főváros legkiválóbb tisztviselőinek, aki rendkivüli munkásságot fejt ki és gazdag szaktudásával mintaképe a kiváló tisztviselőnek. Munkássága és egyéni jótulajdonságai nagy népszerüséget biztositottak számára a fővárosi tisztviselők között, akik jubileuma alkalmával nagy lelkesedéssel ünnepelték őt. Az adószámviteli osztályok diszes emlékalbumot nyujtottak át neki. Barátai és tisztelői ünnepi vacsorát rendeztek tiszteletére az állatkerti vendéglőben és ezen a vacsorán a tanács tagjai közül is többen megjelentek. A felköszöntők sorában kiemelkedett dr. Csupor József tanácsnok beszéde, aki a polgármester megbizásából és a pénzügyi ügyosztály nevében mondott felköszöntőt, amelyben megállapitotta, hogy a megnyilvánult osztatlan szeretet példa arra, hogyan kell egy köztisztviselő jubileumát megünnepelni.

Teljesen megtelt a farkasréti temető. A főváros közegészségügyi osztályának legtöbb baja és kellemetlensége a farkasréti temetővel van. Ez a temető már a szó szoros értelmében zsufolva van és ujabban az utakra is temetnek. Nyolc nappal ezelőtt még 17 hely volt az egész temetőben, hétfő óta azonban ez is megtelt. A tanács ugyan idejekorán gondoskodott a temető megnagyobbitásáról és 17 katasztrális hold terület kisajátitását vette tervbe. Ennél az akciónál különösen nagy viaskodás folyt a telekeladók között. A kisajátitáskor szinte lázban volt a temető környéke. Mindenki telket szeretett volna eladni, természetesen aranykoronáért és békeparitáson. Hónapokig tartott, mig a telekvásárlás megtörtént. A megvásárolt rész rendezését most kezdték meg és előreláthatóan négy hétig fog tartani a munka. Addig is, szigoru tanácsi határozat értelmében, kizárólag budaiakat temethetnek a Farkasréten. A rendelkezés alól kivétel nincsen. Nemrégiben például egy ismertnevü festőművész járt Salamon tanácsjegyzőnél, akit arra kért, hogy az egyik pesti klinikán meghalt nővérét Budán, a farkasréti temetőben helyezhesse örök nyugalomra. Hiábavaló volt minden könyörgése, kérését elutasitották. De rövidesen elkészülnek az uj parcellák, amelyekben aztán örök nyugvóhelyre találhatnak a pesti halottak is.

A Budapesti Sport Egyesület kerti mulatsága. A székesfőváros tisztviselői, tanszemélyzete és üzemi alkalmazottainak reprezentáns sportklubja, a Budapesti Sport Egyesület, julius 4-én igen nagysikerünek igérkező kerti mulatságot rendez a Millenáris versenypálya (VII., Thököly-ut és Szabó József-utca sarok) kerthelyiségében. A mulatságot délután 6 órakor kedélyes futballmérkőzés vezeti be, a Birák Testületének futballcsapata és a BSE old-boy gárdája között. Az agilis rendezőség számos kedves meglepetést készit elő, melyek közül gyönyörü dijakkal jutalmazott férfi és női kugliverseny, szépségverseny, amerikai árverés stb. bizonyára a legjobb hangulatot fogják megteremteni. A mulatság keretében játsszák le a BSE első ping-pong házi versenyének döntő mérkőzéseit. Az a hatalmas érdeklődés, amely a városi alkalmazottak körében a mulatság iránt megnyilvánul, a teljes sikernek biztos záloga. Belépőjegy ára személyenként vigalmi adóval együtt 20.000 korona. Jegyek kaphatók: Központi Városháza, I. em. 107. és a mulatság napján a helyszinen.

Szigoruan üldözik a tejhamisitókat. A fővárosi tejhivatal, melynek fontosságát az üzemellenőrző bizottság is elismerte s további fentartása mellett döntött, jelenleg is 36 ellenőrrel állandóan végeztet razziákat. Az ellenőrök különösen a vámoknál teljesitenek fontos funkciót. Itt vizsgálják az ugynevezett környéki árusok tejszállitmányait. Természetesen felkeresik a fővárosi tejüzemeket is, sőt ellenőrzik a kávéházak és kávémérések tejkészletét is. Lefölözött tejet pedig nem engednek árusitani. Ilyen körülmények között nincsen olyan nap, hogy 15—20 hamisitót el ne csipnének. Ezektől elsősorban elkobozzák a tejet, s egyuttal eljárást inditanak ellenük. Szinte hihetetlennek látszik az a statisztika, melyből megtudjuk, hogy nem egy esetben 50—80 százalék vizzel hamisitják a tejet, s átlag minden második tejszállitmányról megállapitják, hogy lefölözött. A tiszti főorvosi hivatal utasitására természetesen ezt is elkobozzák, s a fővárosi szegényház kapja. A megindított eljárásnak folyamán e héten 290 tejhamisitó fölött itélkezett a közélelm. ügyosztály, mint másodfoku büntető bíróság. Az itéletek, mint megtudtuk, szigoruak. Különösen a visszaeső hamisitókat büntetik irgalmatlanul. Akik először „estek bünbe", 1—15 millió korona büntetést kaptak. Egy köruti kávést például 15 millió korona büntetésre itéltek, miután beismerte, hogy a tejet, tejszinhab készités miatt előbb lefölözi. Egy másik Andrássy-uti kávéház tulajdonosát 10 millióra büntették, 20 százalék vizzel való hamisitás miatt. Ezen esetben természetesen perbe fogták a tejszállitót is. Őrá azonban nem sikerült bebizonyitani, hogy a tejet hamisitva szállitotta. A vidéki árusokat 1—5 millió koronára büntették 20—50 százalék vizzel való hamisitás miatt. Ezektől a kannákat is elkobozzák. A visszaesők már elzárást kapnak. A 290 hamisitó közül 74 volt visszaeső. Ezek 2—7 napi, pénzbüntetésre át nem változtatható elzárást kaptak. A gyüjtőfogházban fogják leülni. A büntetéseket még harmadfokon a földmüvelésügyi miniszterhez is megfellebbezik, azonban vajmi kevés sikerrel. A visszaesőknek semmi körülmények között sem függesztik fel a büntetését. Érdeklődtünk az ügyre vonatkozóan az illetékes ügyosztályban is, ahol azt a meglepő választ kaptuk, hogy szeptemberre már több, mint 500 ujabb tejhamisitó várhatja méltó büntetését.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Az Angol-Magyar Bank közgyülése. Az Angol-Magyar Banknak Krausz Simon elnöklésével hétfőn tartott közgyülése elhatározta, hogy az intézet a kimutatott 9.556,395.006 koronányi tiszta nyereségből az 1924. évi osztalékszelvényt részvényenként 2000 koronával váltja be, julius 1-től kezdve. Krausz Simon elnök már előzetesen nyilvánosságra hozott lemondásának tudomásulvétele az egész közgyülésnek egyhangu szeretetmegnyilvánulása közepette történt. A közgyülés az igazgatóság uj tagjaiul megválasztotta Andrássy Géza gróf v. b. t. tanácsost, Fleissig Sándort, a tőzsde alelnökét, Károlyi Imre grófot, Lord Newtont és White Herbert Arturt, az osztrák Marconi-társaság ügyvezető-alelnökét. A közgyülést követő igazgatósági ülés Károlyi Imre grófot az igazgatóság elnökévé, White Herbert Arturt társelnökévé, Lukács László ny. miniszterelnököt és Fleissig Sándort alelnökökké, utóbbit egyszersmind ügyvezető-alelnökké választotta meg.

Az Első magyar biztositó 70.000 korona osztalékot fizet. Az első magyar általános biztositó társaság folyó évi junius hó 25-én tartotta 1924. évi rendes közgyülését, amely az évi nyereséget 1.806,058.603 korona és az osztalékot pedig 70.000 koronában állapitotta meg.

A Hazai általános biztositó rt. (IV., Papnövelde-utca 10.) 1924. évi osztalékszelvénye 1500 koronával váltható be.

A Nemzetközi kiviteli és behozatali r. t. mult hó 30-án tartott közgyülése elhatározta, hogy részvényenként 800 korona osztalékot fizet. Az igazgatóságba uj tagoknak dr. Scitovszky Tibort, a Magyar általános hitelbank vezérigazgatóját, és báró Ullmann Györgyöt, a Hitelbank ügyvezető-igazgatóját választották meg.

A Felsőmagyarországi bánya- és kohómű rt. 1924. évi 34. szelvényosztaléka a Pesti magyar kereskedelmi banknál 5000 koronával váltható be.

A Margitszigeti Gyógyfürdő rt. közgyülése. A Szent Margitszigeti Gyógyfürdő rt. junius 30-án tartotta rendes évi közgyülését Perényi Zsigmond báró elnöklete alatt a Margitszigeten, melyen a zárszámadások elfogadása után megválasztották az uj igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat. Az ezt követő igazgatósági ülésen elnökké ujólag Perényi Zsigmond bárót, alelnökökké Vojnits Sándort és Somlyó Arnoldot választották meg. A felügyelőbizottság elnöke ismét Joanovits Pál dr. lett.

A Magyar-Német Bank mult hó 30-án tartotta meg évi rendes közgyülését, amely az igazgatóság előterjesztését jóváhagyta, a felmentvényt megadta és elhatározta, hogy részvényenként 1000 korona osztalékot fizetnek. Ujra megválasztották a régi igazgatóságot, amelyet két uj taggal: báró Biedermann Imrével és csicseri Orosz Sándorral egészitettek ki. Értesülésünk szerint az intézet julius hó közepén fölemeli alaptőkéjét, amely tranzakcióban báró Biedermannék, a berlini Bleichröder-csoport és a csicseri Orosz-csoport vesznek részt.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt. 1925 junius 30-án tartotta XXX. rendes évi közgyülését Popovics Sándor belső titkos tanácsos elnöklete alatt és báró Wimmersperg Frigyes dr. miniszteri biztos jelenlétében. A közgyülés helyesléssel vette tudomásul az évi jelentést s az 5.537,030.555 koronát kitevő nyereségből az 1924. évi osztalékot 8500 korona összegben állapitotta meg, mely julius 1-től kerül kifizetésre. A közgyülés továbbá megadta az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak a felmentvényt és megválasztotta az igazgatóságba uj tagokul Sir Frederick W. Lewist, Ernest Henry Murrant és Scitovszky Tibor dr.-t. Az igazgatóság a közgyülést követő alakuló ülésen a társaság elnökévé Popovics Sándor belső titkos tanácsost, a társaság alelnökeivé pedig Horváth Elemér miniszteri tanácsost és Végh Károly udvari tanácsost választotta meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

MIKA TIVADAR
rézárugyár Budapest VII., Kazinczy-utca 47. Tel.: József 128-27.
Viz-, gőz- és gáz-szerelvények, pincegazdasági felszerelések. — Réz- és bronzrudak hüvelyek minden méretben.

Összecsukóságy, vaságyak, ágybetétek nyugágyak legolcsóbban kaphatók Prohászka-gyárban, VI. ker., Gróf Zichy Jenő-utca 46. sz.

LUTZ Lutz Ede és Társa Lakk- és Festékgyár Rt. Budapest VI. Országut 4.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIM SI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZAMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Ford személy- és teherautók
FORDSON TRAKTOROK, MINDEN GAZDASÁGI GÉPEK
Javitások saját műhelyemben, összes alkatrészek raktáron.
Haltenberger Vilmos
BUDAPEST
Nagymező-utca 19.
Telefon: 66—15.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 julius 8. — 27. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Szombaton főpolgármesterválasztás

Szombaton délután főpolgármesterválasztásra gyül egybe Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága. A kormányzó három köztiszteletben álló budapesti polgárt jelölt ki arra, hogy a közgyülés közülük válassza ki Budapest főpolgármesterét. De eldőlt már a választás sorsa is, mert kétség nem férhet hozzá, hogy szombaton a törvényhatósági bizottság Ripka Ferenc kormánybiztost tiszteli meg bizalmával és őt ülteti a főpolgármesteri székbe. Ennek a főpolgármesteri széknek hatalmas tradiciói vannak. Olyan nemes és előkelő egyéniségek foglalták el a multban ezt a helyet, mint amilyenek Ráth Károly, Márkus József, Heltai Ferenc és Bárczy István voltak. Hatalmas példák és tiszteletreméltó urak állanak Ripka Ferenc előtt, akinek hitünk és meggyőződésünk szerint lesz ereje és lesz akarata ezeket az utakat az előtte álló nagy példák utmutatása szerint megjárnia. Budapest ötvenéves történelme a maga fátumszerü hullámzásával áll a megválasztandó főpolgármester előtt. Ott, ahol a három város egyesült, megkezdődött a hatalmas evolució, amely tetőfokát a negyedik évtizedben érte el. Három évtized lassu, de biztos emelkedése után a negyedik évtized bámulatos lendülete világvárossá, magyar büszkeséggé fejlesztette Budapestet. A hullámhegy után azonban hullámvölgy következett és az ötödik évtized rémséges szenvedései, felforgató törekvései elpusztitottak volna mindent, ha a négy évtized hatalmas, férfias munkája nem állta volna keményen a tüz, a viz és a vér minden pusztitását. A négy évtized alatt óriássá lett Budapestet azonban nem sikerült leromboIni, de a pusztitás nyomai ott vannak mindenhol, az utcákon, a házak falain és a lelkek mélyén.

Az uj főpolgármester gigászi feladatok előtt áll, de a munka, amelyet teljesitenie kell a közgyüléssel és a tanáccsal egyetemben, lélekemelő lehet számára. Budapestet vissza kell emelni arra a nivóra, amelyen a háboru kitörésekor állott. Budapestnek ujra szépnek, virulónak és gazdagnak kell lennie, helyre kell állitani mindent, amit az idők és az emberek leromboltak, de helyre kell állitani mindenekelőtt és mindenekfölött a lelkek nyugalmát, az embereknek önmagukba vetett hitét és a munka iránt való szeretetét és hevét. Az uj főpolgármester mind ennek a gondolatnak lehet lelkes előharcosa, lehet mozgatója és szellemi vezére, de egyedül ezt a munkát sem ő, sem más istenteremtménye elvégezni nem tudja. Ebben a munkában a főpolgármester iránt való teljes bizalommal és megingathatatlan munkakészséggel legelsősorban a főváros tanácsának kell rendelkezésre állnia. Tudjuk nagyon jól, hogy ez a tanács a közelmultban nem tudta magát tökéletesen emancipálni a politikai befolyások alól. De tisztában vagyunk azzal is, hogyha ez a tanács nem is frissült még fel, de ma már nincsenek ott a tanácstagok között az exponált politikai személyek. Hiszünk benne, hogy a tanács a fölszabadulás érzésével köszönti az órát, amikor elmult a városháza fölött az a veszedelem, hogy akár a politika, akár az ideiglenesség tudata befolyásolhatja a város lakossága érdekében kifejtett munkát. Ripka Ferenc személye a főpolgármesteri székben azt jelenti, hogy a tanács müködésében nem tür meg politikát és féltve őrködik az elv fölött, hogy a tanácsot senkinek, egyetlen politikai pártnak, vagy politikai személyiségnek befolyásolnia nem szabad. Elérkezett tehát az idő, amikor követelő szükségességgé lett, hogy a tanács minden tekintetben megőrizze a maga objektivitását és ne tarthassan szeme előtt egyebet, mint a város polgárainak tökéletes egyenlőségét és a város nagy egyetemes érdekeit, amelyeket fejleszteni legmagasabbrendü kötelesség.

A másik támasza az eljövendő uj főpolgármesternek a közgyülés lehet. És hisszük, hogy lesz is. Ennek a közgyülésnek politikai tagozódottsága riasztó képet nyujtana, ha nem tudnánk azt, hogy ugy magukban a pártokban, mint a közgyülés minden tagjában él a lelki kényszer, hogy legyőzve önmagukban a politikust és a pártembert, mindenki teljes erővel és teljes odaadással küzdjön a város nagy érdekeiért. Ma még nincsenek tökéletes garanciák arra, hogy a közgyülés simán, nyugodtan, a lelkek mélyén talán még parázsló gyülölködést teljesen elfojtva végezze el a maga hatalmas feladatait. Kedvező auspiciumok azonban bőven állnak már rendelkezésünkre. A jószándék megvan és él a hit mindenkiben, hogy le tudják győzni önmagukat és közös erővel, közös akarattal lesznek segitségére a főpolgármesternek abban a törekvésében, hogy Budapestet ujjáépiteni és Budapestet ujra a régi fényre emelni ennek a közgyülésnek kötelessége.

A harmadik tényező az, amelyben legjobban bizunk. Ez a harmadik tényező Budapest közönsége, amely megelégelte a politikai harcokat, megelégelte azt, hogy ebben a városban egyes csoportok a másik csoportok rovására előnyökhöz jussanak, megelégelte, hogy romokban heverjen a város, hogy szegények legyenek a közszolgáltatások és megelégelte, hogy a város vezetőit ne a szeretet, hanem a gyülölet sarkalja cselekvésre. Bizunk benne, hogy Budapest tanácsa simán és gördülékenyen fog együttmüködni Ripka Ferenc kormánybiztossal, tudjuk, hogy erre a közgyülésben is meg van a jószándék, de senki olyan tökéletes hittel, olyan tökéletes meggyőződéssel nem vallja Budapest uj főpolgármesterének békeprogrammját, mint maga Budapest közönsége. Ennél nagyobb támogató erőt pedig senki számára elképzelni nem lehet. A főpolgármesterválasztó közgyülésnek ezt kell tudomásul vennie és látnia kell, hogy amikor szombaton Ripka Ferencet tiszteli meg bizalmával, Budapest közönségének megbizásából csak kötelességét teljesiti.

Éles ellentétek a kurzus-párt soraiban

A keresztény-szocialisták Wolffék ellen

Ellejétől fogva látható volt, hogy az az egység, amelyet Wolffék kinos-keservesen összekovácsoltak, nem tartós és nem lehet egészséges. Ennek legelső bizonyitékaként a keresztényszocialisták Wolff-ellenes lázadása akkor robbant ki, amikor Benárd Ágoston lemondott mandátumáról. Hiába mesélték, hogy Benárd nagylelkü hálával pártelnökének, Draskóczy Lászlónak óhajtott mandátumot biztositani a saját lemondása árán, mindenki nagyon jól tudta, hogy Benárd nemcsak A Nép tulajdonjoga körül való harcok, de

a keresztényszocialista frakciónak a községi pártban való elnyomása miatt is elkeseredett.

Mandátumáról való lemondása tehát a leghatározottabban tüntetés volt Wolff Károly és belső hivei ellen. De kifejezésre jutott ez azon a banketten is, amelyet a keresztényszocialisták Benárd tiszteletére rendeztek. Óvatos, de keserü hangok hallatszottak itt el, amely hangok bizonyitékai annak, hogy a Wolff-pártban nemcsak az egység nincs meg, de a keresztényszocialisták kiválása minden pillanatban elkövetkezhetik.

Hogy a belső Wolffisták és a keresztényszocialisták között milyen élesek az ellentétek, azt semmi sem bizonyitja jobban, mint a nemzetgyülés mentelmi bizottságának szombati ülése, ahol a keresztényszocalista Szabó Józsefet kiadták, mert Homonnay Tivadart, aki Wolff Károlynak hive, a következőkkel sértette meg:

— Eladtad azt elvedet, meg a becsületedet a kormányfőtanácsosságért.

Igy enyelegnek egymás között Wolffék és a keresztényszocialisták.

De

a szétesés más oldalról is fenyegeti Wolffékat.

Csak a héten történt, hogy amikor Sipőcz polgármester elgáncsolására felmerült az üzemeknek a közgyülés által kiküldendő bizottság által való ujabb megvizsgálásának gondolata, Friedrich István a leghatározottabban e mellett a vizsgálat mellett foglalt állást. A baloldal kétségen kivül Sipőcz polgármester ellen élezte ki a helyzetet és ebbe a frontba beállott Friedrich István is, akinek ezt a magatartását Wolff Károly és barátai teljes mértékben elitélik. De beszélik azt is, hogy Wolff Károly pártjának tagjaitól ugynevezett hüségnyilatkozatot követelt és ennek a hüségnyilatkozatnak az aláirását Friedrich István és csoportjának tagjai egyenesen megtagadták.

A harmadik csoport, amely a keresztény községi párt egységét meg akarja bontani, a fajvédőké. Ezek Anka János vezetésével szervezkednek. Mozgalmuk egyelőre Friedrichék és a keresztényszocialisták ellen irányul, mert az a véleményük, hogy ez a két csoport a pártban a fajvédők rovására a kelleténél jobban érvényesül. Végeredményben azonban, ha Wolff Károly ma a fajvédőket felhasználhatja is az elégedetlenkedő Friedrichék és keresztényszocialisták ellen, tulajdonképen mégis külön koteriát alkotnak a pártban és

hüségükre a végletekig semmi esetre sem számithat Wolff, a pártvezér.

Bizonyitja ezt Eckhardt Tibornak nemzetgyülésen elmondott ama beszéde is, amelyről a „Fővárosi Hirlap" legutóbbi számában már megemlékeztünk. Semmi esetre sem lehetett Wolff Károly intenciói szerint Eckhardtnak az a ténye, hogy a községi választásokról kijelentette, hogy csak olyan választási eredményt hajlandó elismerni, amely Budapest keresztény és nemzeti jellegét teljesen kidomboritja. Ugyanakkor tehát, amikor Wolff Károly egész magaviseletével azt bizonyitja, hogy a városi választások törvényesen folytak le és amikor pártját a békés együttmunkálódásra hajlandónak jelenti ki, Eckhardt Tibor kétségbevonja ennek a közgyülésnek a jogát a főváros kormányzására. Olyan ellentétek ezek, amelyek nagyon nehezen küszöbölhetők ki.

Wolffék tábora tehát négy élesen elhatárolt részre oszlik,

amely részek valósággal ellenségként néznek farkasszemet egymással. Mind a négy csoport teljesen elégedetlen a másik hárommal és igy csak idő kérdése az, hogy mikor robban ki valamelyiknek az elkeseredése és mikor hagyják el azt a pártot, amelyet egybekovácsolni ugyis csak a legnehezebben lehetett. A négy csoport közül Wolff Károly és barátai, valamint

a keresztényszocialisták feltétlenül azon vannak ma még, hogy a közgyülés munkájának eredményességét minden igyekezettel biztositsák. Hogy ez menynyiben fog sikerülni, ma még nem lehet tudni, de nem szabad kétségbevonni hogy ennek a két csoportnak a részéről a jó szándék tényleg megvan. Ugyanezt azonban sem Friedrichékről, sem Ankáékról elmondani nem lehet. Ez a két csoport, bár mindegyik más irányban intranzigensnek vallja magát, veszélyes utakon haladnak és félő, hogy oktalan lendülettel esetleg

meg fogják bontani azt a megértést, amelyre ma a közgyülési teremben kivülük talán mindenki hajlandó.

Remélni kell, hogy ez nem fog megtörténni, amivel szemben azonban nagyon valószinütlen az, hogy Wolff Károly pártja a mai összetételében sokáig együtt maradjon. A szakadás minden pillanatban beállhat, ami azonban nem szabad, hogy a pártközi béke megbontását is létrehozza.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

A vásárcsarnokok

Nagy és érdekes probléma akkora milliós lakosu várost élelmezni, amekkora Budapest. A sok szegény és gazdag; igényes és igénytelen ember gyomra minden napra megkivánja a magáét, mert a gyomor a legtürelmetlenebb jószág. Budapest gyomrának egyik fő-fő élelmezője, szállitója: a vásárcsarnokok. A pesti vásárcsarnokok intézménye nem régi keletü. Alig harminc esztendős. Hajdanában a közönség mindennapi élelmiszerét a hatósági felügyelet alatt álló nyilt piacokon, vagy pedig a házalóktól szerezte be. Eredetileg husz ilyen nyilt piac volt; de ezeknek a száma lassacskán 44-re emelkedett.

E piacokon harminc esztendővel ezelőtt — 1895-ben — évszakonkint változóan — 4500—800 árus árusitott élelmiszert; de a rendes helyhez kötött kofán kivül 8—10 ezer házaló járt házról-házra és a hus kivételével minden egyéb élelmiszerrel kereskedett. Az élelmiszerkereskedésnek ez a széttagoltsága nemcsak az egységes áralakulást hiusitotta meg és ötletszerüen kialakuló, indokolatlan különbségeket mutató árakra vezetett, de az élelmicikkek hatósági ellenőrzését is nagy mértékben megnehezitette. A közvetitő kereskedelem hiányából támadt továbbá az a helyzet, hogy szomszédos községek lakói valósággal monopóliumot szereztek Budapest élelmiszerekkel való ellátására; és a környékbelieknek, akik személyesen hozták a pesti piacra a portékájukat, szinte monopóliumuk volt a felhozott élelmiszerek minősége és ármegállapitása tekintetében is. Ezeken a kezdetleges állapotokon akart segiteni a főváros, amikor az élelmiszerkereskedelem szervezése és az élelmiszerek hatékonyabb ellenőrzése céljából 1894-ben vásárcsarnokok épitését határozta el. A vásárcsarnokok épitési akciójának megindítója és realizálója Matuska Alajos, a későbbi erőskezü alpolgármester volt. A vásárcsarnokok épitését 1895-ben kezdték meg és 1897-ben, a kiállitást követő esztendőben fejezték be. Tizenkettedfél millió aranykorona költséggel felépitették a központi vásárcsarnokot, továbbá a Rákóczi-téri, a Klauzál-téri, a Hunyadi-téri, a Hold-utcai és a Batthyányi-téri vásárcsarnokokat és végül 1899-ben, mikor a város megvásárolta a Károly-kaszárnyát: a kaszárnya udvarán levő lovagló iskolát fedett csarnokká alakitotta át. Ma tehát hét vásárcsarnoka van Budapestnek, melyek leltári értékét 1919-ben 12,029.362 aranykoronára becsülték. A vásárcsarnokok közül a központi vásárcsarnok leltári értéke hat évvel ezelőtt 4.99 millió aranykorona volt.

A vásárcsarnokok kezelése alatt vannak még az idényvásárok, továbbá a Teleki-téri piac. A központi vásárcsarnok az élelmiszernagykereskedés színhelye és a közélelmezés gócpontja; közvetlen vasuti összeköttetéssel és dunai hajókikötővel. A kerületi vásárcsarnokok inkább közegészségügyi intézmények, amelyeknek célja az árukat, az árusokat és a vevőket az időjárás viszontagságai ellen megvédeni és a forgalomba hozott áruk felett minden irányban felügyeletet gyakorolni. A központi vásárcsarnokon át bonyolitódik le a főváros élelmezésének tekintélyes része. Ide összpontosulnak a vidékről felküldött áruk és itt fedezik a kerületi vásárcsarnokok és a magánüzletek nagy része szükségleteiket. A forgalmat itt részben a termelők, részben a magánbizományosok és nagykereskedők, részben pedig a hatósági közvetitők bonyolitják le. Ez utóbbiak a vidéki termelőktől beküldött árucikkeket jutalék mellett adják el. A főváros élelmezésében résztvevő községek száma 1897 óta 84-ről 380-ra emelkedett és igy a felhozatal — a nagyobb konkurrencia következtében — minőségileg is javult. A cél az volt, hogy a nyilt piacok megszüntetésével az élelmiszerkereskedelmet teljesen a vásárcsarnokokba vigyék. De ez nem sikerült, aminthogy nem sikerült a már rég szüknek bizonyult központi vásárcsarnokot egy minden fontos élelmiszercsoportot felölelő, hatalmas, nagy vásárteleppé fejleszteni. Nem lehetett eddig a jelentékenyebb nyilt piacok helyébe detailvásárcsarnokokat létesiteni. Különösen hiányzanak: egy megfelelő husvásár-, tojás- és baromfivásárcsarnok, halcsarnok, virágcsarnok, tojástőzsdehelyiség, terményraktárhelyiségek, hütőház, vagyis egy világváros közélelmezését ellátni képes nagy élelmiszervásártelep kellékei.

A vásárcsarnokokban különben átlag 2200 állandó árus és 925 napi árus árult. A központi vásárcsarnokba a mult esztendőben vasuton és hajón érkezett áruk mennyisége 1,314.581 métermázsa volt. Ebben az árumennyiségben a vásárcsarnokokba kocsin és gyalogszerrel behozott áruk mennyisége nincsen benne. Tájékozásul azonban megjegyezzük, hogy csupán a központi vásárcsarnok idénypiacán a főszezonban a vidéki kocsik legnagyobb napi száma 650. Érdekes, hogy a központi vásárcsarnokba vasuton és hajón felhozott áruk forgalma tavaly volt a legnagyobb a vásárcsarnokok fennállása óta. Hozzáfogható mennyiséget csak 1918-ban, a forradalom évében hoztak még fel. Volt ugyanis a forgalom

1913-ban . .	1,078.086	métermázsa
1914-ben . .	1,155.590	„
1916-ban . .	1,166.607	„
1918-ban . .	1,311.964	„
1922-ben . .	1,022.349	„
1923-ban . .	1,242.392	„
1924-ben . .	1,314.581	„

Legtöbb hust (150.000 métermázsát) 1922-ben, legtöbb baromfit (100.000 métermázsát) 1913-ban, legtöbb tojást (60.000 métermázsát) 1913-ban, legtöbb zöldséget (217.000 métermázsát) 1919-ben, legtöbb gyümölcsöt (293.000 métermázsát) 1914-ben, legtöbb főzeléket (140.000 métermázsát) 1917-ben és legtöbb burgonyát (623.000 métermázsát) 1916-ban hoztak föl.

A vásárcsarnokok üzemmérlege igy fest aranykoronában:

	1921-ben	1924-ben	1925-ben
Bevétel	225.839	386.066	1,961,004
Kiadás	154.618	307.869	1,362.443
Fölösleg	71.221	78.197	598.561

A bevételek tehát 1921 óta aranykoronában több, mint nyolcszorosára nőttek, ami azt jelenti, hogy ilyen mértékben emelték a helybéreket és drágult a közélelmezés. A kiadások több, mint fele — 557.833 aranykorona — személyi kiadás, a fölösleg pedig csaknem harmadrészét teszi a bevételeknek. A bevétel — 14.500-as szorzószámmal számitva — 28.434 millió papirkorona, szóval a vásárcsarnok bevételei fejenkint közel 30.000 papirkoronával drágitja a közélelmezést.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Szocialisták balszerencséje a sorshuzáson

Mi történt az igazoló-választmány gyülésén?

A székesfőváros törvényhatóságának igazoló-választmánya — mint ismeretes — a héten megejtette a fővárosi törvény rendelkezéseinek megfelelően a bizottsági tagok ötvenszázalékának kisorsolását, vagyis azokét a tagokét, akiknek mandátuma a hat évre megválasztott törvényhatósági bizottsági tagok közül három év mulva jár le. Az esetleg tájékozatlan közönség számára el kell itt mondanunk, hogy ennek a kisorsolásnak momentán nincsen semmiféle gyakorlati jelentősége, csak három év mulva lesz, amikor uj választásra kerül a sor és a fővárosi pártok a kisorsoltak nevével uj listákat állitanak.

Érdekes azonban egy pillantást vetni ennek a sorsolásnak az eredményére. A kisorsoltak

az egyes pártok között a következő arányszámok szerint

oszlanak meg:

Ripka-párt	11
Szabadelvü	5
Demokratikus blokk . .	64
Wolff-párti	45.

A sorsolásnál a szociálisták jártak a legrosszabbul, mert ők a polgári demokratákkal egy listán szereplteltek és a sorsolás ugy ütött ki, hogy a demokratikus blokk kisorsolt 64 tagja közül véletlenül 32 a szociálista. Tekintettel arra, hogy a közgyülésnek összesen 53 szociáldemokrata tagja van, igen sulyos arányszám az, hogy

az 53 közül három esztendő mulva 32 kerül választásra.

A Ripka-párt 11 kisorsolt tagja a következő: Seeliger Vilmos, Gamauf Géza, Dinich Vidor, Hohenburger Antal, Kollár Lajos, Andréka Károly, Holzer Sándor, Füzesséry Zoltán, Radocza János, Bayer Antal és Csécsi Nagy Miklós.

A szabadelvüek: Bódy Tivadar, Nagy Andor, Stern Sándor, Ugron Gábor és Nessi Gyula.

A demokratikus blokkból több vezető egyéniség kerül három év mulva uj választásra. Igy a demokraták közül: Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő, Láng Lajos, Gál Jenő; a Bárczy-csoportból: Ehrlich G. Gusztáv; a Kossuth-pártiak közül: Nagy Vince és Polónyi Dezső; a régi városháza vezető főtisztviselői közül: Déri Ferenc, Harrer Ferenc és Wildner Ödön; a szociálisták közül pedig: Peidl, Propper, Vanczák, Györky és Kéthly Anna.

A Wolff-pártot a véletlen meglehetősen megkimélte

attól, hogy vezéreit kisorsolják. Itt csak néhány alvezér kerül majd három év mulva választásra. Igy: Csilléri, Eckhardt, Viczián, Frühwirt, Ilovszky, Szőke Gyula, Lázár Ferenc, sőt maga Kiss Menyhért is.

Az igazolóválasztmány egyébként munkájának legnagyobb részét elvégezte. Mindenkit igazoltak, kivéve Sebestyén Jenő póttagot, akinek mandátumát, miután a névjegyzékbe nem volt felvéve mint választó, megsemmisitették.

Meg kell emlitenünk még, hogy a VII. és XII. választókerület választási eredménye ellen teljes egészében petició érkezett be. Még egy petició van függőben és ez Lévay Sándor volt Máv. tisztviselő mandátuma ellen szól. A vasuti és hajózási főfelügyelőség jelentette be ugyanis, hogy Lévay a kommün alatti magatartása miatt annakidején fegyelmivel távolittatott el és igy nem lett volna megválasztható. Az igazolóválasztmány bekérte a hivatalos iratokat, hogy Lévay Sándor mandátumának ügyét megvizsgálhassa.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: **X., Józsefvárosi pályaudvar,** Köbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: **VII., Dohány-u. 6.** Telefon: József 61—97.

„Uj gyöngyszemmel gazdagodott a Balatonvidék"

Megnyilt a fővárosi árvaházak fonyódi üdülőtelepe

Fonyód-Bélatelep, jul. 5.

Piros-fehér-zöld és vörös-sárga-kék zászlót lenget az uj árva-üdülőtelep fölött az enyhe balatoni szellő. A napsugár izzón tüz le a formás, kedves kis épületre, amely büszkén viseli a homlokán a felirást:

Székesfővárosi árvaházak
Gróf Zichy Jenő-üdülőtelepe.

A frissen készült betonkerítésen belül, a parkszerü elörészben már gyülekezik az ünneplő közönség: a fürdőtelep lakói és a pesti vendégsereg, akiket a reggeli gyorsvonat egyik zsufolt különkocsija hozott el a felavató ünnepségre.

Az épület mentén feszes glédában áll a gyermeksereg: az üdülőtelep árva, de mégsem elhagyott kis bentlakói. Hetvenketten vannak. Nekik van először részük az uj nyaraló-intézmény áldásaiban. Csupa fiu, a fővárosi fiuárvaház lakói, akik most egy hónapra otthagyták a poros, fülleszto Budapestet, hogy a Balatonvidék szivet-lelket üditő levegőjében és a Balaton enyhetadó hüs hullámaiban üditsék fel magukat.

A főváros vezetőségének régi vágya vált valósággá az árva-üdülőteleppel, amely most kezdi meg áldásdus müködését. A gyermekek végtelenül hálásak is jóttevőiknek: Ripka Ferenc kormánybiztosnak, a népjóléti miniszternek és a fővárosnak éppúgy, mint Zichy Béla grófnak, az ismert fonyódi nagybirtokosnak, aki négy holdnyi telekadományával lehetővé tette e régi terv megvalósitását.

Az árvák lakóháza, a hatalmas gazdasági épület és a takaros igazgatói épület, szinte a földből nőttek ki. Tavaly októberben kezdték meg az épitkezést s most junius 30-án már vidám lelkendezéssel be is vonulhatott az első kis csapat, amelyet követni fognak a további turnusok, hogy mindannyian megismerhessék a Balaton örömeit és friss erővel térjenek vissza az uj iskolaévre Budapestre. Van itt az apátlan-anyátlan árvák között kicsi és nagy is. Hattól tizennyolc esztendős korig ugyszólván minden évfolyam képviselve van, akik szeretetben-békességben megférnek egymás között. Az üdülőtelepen programmszerüen folyik az élet. Három derék tanitó vigyáz reájuk, akik a gyermekek szórakoztató üdültetése mellett ügyelnek arra, hogy a tanulmányok se hanyagolódjanak el a szünidőben. Pontosan meghatározott időben történik a felkelés, fürdés, étkezés, lepihenés. És ennek a pontosan beidegzett rendszernek hamarosan meglett a foganatja: az ifjak alig néhány napja vannak lent, máris piros-pozsgásak a jó levegőtől, erős naptól.

A főváros vezetősége, különösen Ripka Ferenc kormánybiztos, Buzáth János alpolgármester és Liber Endre tanácsnok, a közjótékonysági ügyosztály megértő, jó szivéről közismert vezetője, az „árvák apja", teljes mértékben átlátja ennek az uj intézménynek a fontosságát. Még jóformán ki sem heverték az épitkezés 1 milliárd és 250 miliót tevő költségeit, máris erősen készülődnek arra, hogy

az ősszel az üdülőtelep férőhelyeit kibővitik, majdnem megduplázzák.

Százhusz gyermek számára lesz akkor hely a mai hetvenkettő helyett, s mivel összesen 360 lakója van a pesti fiuárvaháznak, három turnusban valamennyien résztvehetnek az üdültetési akcióban. S ez meg is fog valósulni, mert olyanok irányitják az árvák sorsát, akiknek szociális érzéke és gondolkodása közismert.

Az épület

A bélatelepi állomástól nem messzire létesült az árva-üdülőtelep. Zichy Béla gróf előbb két, majd ujabb két holdat hasitott ki ősi birtokából, s itt épült fel az árvák lakóháza. Palásthy Béla fővárosi mérnök valóban pompás, stilusos épületet varázsolt e telekre, amelyet magasba emelkedő, toronyszerü épitmény oszt két szárnyra. A sárga falak, a zöldre festett zsalugáterek, a vidám-piros tégla alapzat és szolid galambszürke tető, kedves vidéki hangulatot áraszt magából. Az üde, tiszta, fehérre meszelt szobák, az egymás mellett sorakozó fehér vaságyak, a tiszta fayence-mosdók (vizvezetékkel), az egyszerü, de hangulatos tanitói lakok, s mindezen felül az árnyas park és — legfőként — a félpercnyire itthuzódó strand és tarajosodó hullámu Balaton, — lenyügöző hatást tesznek mindenkire. Itt látszik meg az, hogy sok jóakarattal, igyekezettel is lehet értékeket teremteni. Ez a szép, csinos épület ugyanis egy kevés hozzáadással, renoválással, két ócska, tönkrement, használaton kivül helyezett iskolabarakkból készült. Deszkavázát ügyesen feldolgozták, belülről bevakolták, uj tetővel vonták be, s senki sem mondaná reá, hogy azonosak azokkal a csuf pesti fabarakokkal, amelyek itt éktelenkedtek!

Az avatóünnepség

Az üdülőtelep felavatására népes társaság rándult le. Hivatalos személyiségek és meghivottak. A kormány képviseletében Ripka Ferenc kormánybiztos, a főváros részéről Buzáth János alpolgármester, Liber Endre, Csupor József és Purébl Győző tanácsnokok, Végh János dr. tiszti főorvos, továbbá Rózsa Károly gázgyári igazgató a fővárosi üzemek, Szente Miklós a kerületi előljárók, Jauernik Nándor nyomdaigazgató a háziüzemek, valamint Czike Imre igazgató a Mayer-fiuárvaház és Uj Sári dr. a József-fiuárvaház nevében jelentek meg. Sok fővárosi tisztviselő volt még ott, főként azok közül, akik a közjótékonysági ügyekkel vannak kapcsolatban, igy a kitünő Galina Frigyes dr. főjegyző és a fáradhatatlan Bärtl Tivadar tanácsjegyző, aki lelkes ügybuzgalommal irányitotta az ünnepség előkészületeit. Külön kell megemlékezni Csiszárik János püspökről, aki az árvaüdülőtelepet felszentelte. A rendkivül tisztelt főpap magas kora ellenére, az árvák iránti szeretetből vállalkozott a hosszu utra és a fáradságos misszióra. Zichy Béla grófot, az adományozót, Hunyady Ferenc gróf képviselte az ünnepségen. Rajtuk kivül felvonultak a helybeli és környéki notabilitások, a többi között a lengyeltóti főszolgabiró. Az ugyancsak itt üdülő szombathelyi cserkészek egy csapata is felsorakozott diáktársaik ünnepségére.

Csiszárik püspök szép beszéde nyitotta meg az avatóünnepélyt. Méltatta Zichy Béla gróf és a főváros nemes cselekedetét, amely a Megváltó nevében és az ő tetszésére történt. Ime — folytatta egy idézettel — akiket az apjuk-anyjuk elhagyott, azokat gondjaiba vette az Isten. A beszéd után a püspök csendes misét mondott, majd körüljárva az épületet és a helyiségeket, felszentelte és megáldotta azt.

Ezután

Liber Endre tanácsnok

az árva-üdülőtelep-akció egyik főkezdeményezője és lelkes irányitója, őszinte szavak kiséretében átadta a telepet a főváros polgármesterének.

— Köszöntöm — ugymond — a megjelenteket, az intézmény jótevőit, mindazokat, akik bármily csekély mértékben hozzájárultak annak létrejöttéhez.

Majd igy folytatta:

— Ezelőtt nyolcvannyolc esztendővel határozta el a főváros az árvaház létesitését. Ismertetvén az első árvaház történetét, megemlitette, hogy akkor tizenkét növendék volt csupán s ma egyedül ez az árvaház közel kétszáz árvának ad hajlékot. Ezenfelül még négy hasonló intézmény van A háboru utáni erkölcsi és gazdasági leromlottság idején, amikor az árvák véznán, betegesen kerültek be az árvaházakba, merült fel az üdülőtelep létesitésének gondolata. Ennek az intézménynek létrejöttét Zichy Béla gróf adománya tette lehetővé. (Éljenzés.)

— Előbb két, majd ujabb két hold területet engedett át. A főváros tanácsa a legnagyobb áldozatkészséggel állott az eszme szolgálatába. A Miklós-téri, az óhegyutcai barakkiskola-telepek anyagának felhasználásával létrehozták az árva-üdülőtelep épületét. Előbb 270, később ismét 270 millió koronát irányozott elő a főváros e célra, aminek elérését elősegitette a népjóléti miniszter áldozatkészsége, Ripka Ferenc kormánybiztos jóindulata, a Tébe nagyobb adománya és a társadalom segitsége. Különösképpen Buzáth János alpolgármester volt az, aki a legnagyobb szeretettel mozditotta elő a terv valóraválását. Kiemelte Gordon Róbert vasutigazgató támogatását, majd az épitő főmérnök és Kurucz Kálmán árvaházi igazgató érdemeit, aki a berendezés körül tevékenykedett.

— Remélem, — mondotta befejezésül Liber tanácsnok — hogy az intézmény sokáig fog fennállani az árvagyermekek boldogitására, mert ha volt valaha fontossága a gyermeknevelésnek, ugy ez most, a vesztett háboru után különösen fennáll. Aki a gyermeket, az ifju nemzedéket óvja, az a nemzetet menti meg. Végül kérte a polgármestert, hogy az intézményt vegye át és őrizze azt meg a végtelen időkig.

Buzáth János alpolgármester

válaszolt a beszédre.

— Gyönyörüséggel teszek eleget — mondotta — annak a felhivásnak, hogy ezt az épületet a székesfőváros nevében átvegyem és azt örök időkön hivatásának teljesitésére megőrizzük. Egy magyar főur ajándéka tette lehetővé, hogy az elhagyatottságában némává vált területet boldog gyermekzsivaj verje fel. A főváros egész közönsége nevében hálás szivvel köszönte meg az adományt és kérte Hunyady Ferenc grófot, mint az adományozó képviselőjét, hogy Zichy Béla grófnál tolmácsolja ezt.

— Mély hála illeti meg — folytatta Buzáth — a magyar királyi kormányt, elsősorban Vass József népjóléti minisztert, Ripka Ferenc kormánybiztost és Petykó-Szandtner népjóléti államtitkárt.

Ezután az árvákhoz fordult:

— Erősödjetek és izmosodjatok itt testben és lélekben egyaránt! Liber tanácsnok személyét állitotta elétek követendő például, aki erős akarattal, hittel és kötelességérzettel az árvaházi neveltek sorából küzdötte fel magát abba a becsült pozicióba, amelyet ma betölt. Kövessétek őt s akkor derék, hasznos polgárai lesztek a hazának!

Buzáth alpolgármester mélyen járó beszédét mindenki megilletődve hallgatta. Utána

Ripka Ferenc kormánybiztos

tolmácsolta nagy beszédben a kormány üdvözletét.

— A főváros — mondotta — biztositani akarja árváinak az üdülést, boldogságot, örömet, amit ma a szülők is csak nagynehezen tudnak megszerezni gyermekeiknek. A legszebb, legnemesebb emberi érzések tettreválása ez az intézmény. Én a társadalmi munka száz és száz megnyilvánulásában leginkább a gyermeknevelés terén látom azt, ami bennünket legközelebb hoz az örök jóhoz. Az ember az, aki a legfogékonyabb a környezete iránt Itt van a fontossága a gyermeknevelésnek. Ha nem sietne a főváros az árva gyermekek segitségére, azok lezüllenének, tönkremennének. A főváros nemcsak a szellemi táplálékáról gondoskodik az árváknak, hanem a testi ápolásukról, üdülőotthonukról is, ahol felfrissülnek.

— Nagy lépés ez a konszolidáció és a fejlődés terén. A kormány képviseletében hálával adózom a főváros közönségének. Vass József népjóléti miniszter ur külön üdvözletét küldi a helyi hatóságoknak. A kormány köszönetet mond a tanácsnak, különösen Buzáth János alpolgármesternek és Liber Endre tanácsnoknak, akik ezer és egy akadályt leküzdve teremtették meg az otthont.

Hálával emlékezett meg ezután Zichy Béla grófról, aki nemes példájával buzditásul szolgál azoknak, kik hasonló körülmények között élnek. Az árvák imája, hálája és áldása legyen viszonzása az ő nagylelküségének.

Befejezésül Ripka a kormánybiztos költői lendületü hasonlattal élt. Mindenekelőtt lelkes szavakkal beszélt a Balaton gyönyörü panorámájáról, amely mindenkit lenyügöz, majd igy folytatta:

— Egy uj gyöngyszemmel, egy uj drágakővel gazdagodott a Balatonvidék, ezzel az üdülőteleppel. Tudjuk, hogy a gyöngyszem a kagyló fájdalommal létrehozott, önmagából keservvel kiizzadt szülemenye. Ezek a gyöngyök, amelyek itt teremnek, a magyar nép fájdalmából rakódnak ki. Mint ahogyan a drágagyöngyöt jól elzárják, megőrzik, ugy rakjuk mi is a szivünkbe, ebbe a trezorba ezeket a gyöngyszemeket, hogy felfüzve majdan pompás láncot alkossanak! (Éljenzés és taps.)

Végül

a falu jegyzője

és a árvaotthon egyik lakója: Iványos nevü kereskedelmi iskolai tanuló beszélt lelkesen. Utóbbi mély gondolatokban feltünően gazdag beszédével őszinte sikert aratott.

A Hiszekegy és Himnusz gyönyörüséges akkordjai fejezték be az ünnepséget, amelyeket az árvák dalárdája és kitünő zenekara szólaltatott meg Zathureczky tanitó vezetésével.

Az avatást ebéd követte a Sirály-szállóban, amelyen Schuster Antal és felesége elevenitette fel a hagyományos magyar vendégszeretetet. Az ebéd külön érdekessége, hogy Buzáth alpolgármester szőlőjének hires-neves termését, a „Buzáth-borokat" szolgálták fel. Buzáth nagyon büszke a „saját termésü"-re és maga járt-kelt a vendégek sorában, hogy kezében hatalmas kancsó borral csináljon „propagandát" a szőlőnedünek A propaganda teljes mértékben — hatott is.

Fonyód—Bélatelep, ahol sok közéleti nagyságunk, igy többizben Bethlen miniszterelnök is üdülést talált az országházban kimerült idegzetére, ugyanezzel a hangsúlyozással lesz a pesti levegőben elpetyhüdt, szegény árvaházi gyermekekre is!

„Franck"

Ezt a szócskát mindig hozzá kell füznie akkor, amikor Ön a valódi **Franck kávépótlékot** kivánja . . . Miért? . . Hogy mást ne kapjon! Ügyeljen bevásárlásainál gyári **védjegyünkre, a „kávédarálóra".**

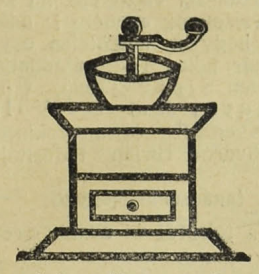

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

ALAPITTATOTT: 1874.
SCHWARZ RUDOLF és TSA
Olaj-, zsiradék- és vegyigyár Részvénytársaság
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: X., Szentmihályi-út 1-9. sz.
Telefon: 13-32, 110-92. — Sürgönycim: „ARZUDO"

Julius 15-én megnyitják a főváros balatonkenesei üdülőtelepét

Napi 55.000 koronáért lakás és teljes ellátás — Az ellátási dijat kis részletekben vonják le az üdülő tisztviselők fizetéséből

Buda és Pest egyesitésének ötvenedik évfordulója alkalmából a főváros elhatározta, hogy tisztviselői részére üdülőtelepet létesit a Balaton partján. Az épitkezést már a mult évben megkezdték s ha eddig nem készült el a maga egészében az üdülőtelep, ennek okát a mai gazdasági viszonyokban kell keresnünk. De a mostani viszonyok ellenére is odáig jutottak a munkálatokkal, hogy az üdülőtelep egyik szárnyát és vendéglőjét már julius 15-én átadhatják a használatnak. A mult héten Sipőcz Jenő, Folkusházy Lajos, Lobmayer Jenő és Wolff Károly lerándultak Balatonkenesére és megtekintették a munkálatokat. A „Fővárosi Hirlap" tudósitójának

Lobmayer Jenő dr. tanácsnok-főjegyző

a következőket mondotta a telepről és annak elrendezéséről:

— Köztudomásu, hogy a főváros törvényhatósága 1923-ban Buda és Pest egyesitésének 50-ik évfordulója alkalmából üdülőtelep épitését határozta el. Erre a célra Balatonkenese látszott a legalkalmasabbnak s a város ugy döntött, hogy az üdülőtelepet itt épitteti fel. Erre a célra 40 hold területet vásárolt közvetlenül a Balaton partján. Természetes, hogy az előkészitő munkálatok elég sok időt vettek igénybe, mert a telep csatornázásáról és más természetü fölszereléséről kellett gondoskodni. E sok munka ellenére is ma már ott tartunk, hogy

az üdülőtelepnek egyik szállodája, továbbá a vendéglő épülete teljesen készen áll és a főváros tisztviselői már julius 15-én megkezdhetik turnusokban az üdülést.

Hátra van még a telep második szállodájának a felépitése, mely a jövő évre van tervbe véve. Maga az üdülőtelep félkör alakban terül el, alig háromszáz lépésnyire a Balatontól. A középen áll a vendéglő, ettől jobbra és balra egy-egy szálloda, amelyekből az egyik már teljesen elkészült. Az épületek egyemeletesek, de szükség esetén egy-két emelettel még megtoldhatók. A felépült szállodában, kisebb és nagyobb szobákban,

összesen 120 ágyat helyeztünk el,

ami azt jelenti, hogy az idén a tisztviselők 120-as turnusokban mehetnek három heti üdülésre. Ha a másik szálloda is felépül, ez ujabb 120 tisztviselőnek ad lakást, ugy, hogy

a jövő nyáron — remélhetőleg — már 240-es turnusokban mehetnek tisztviselőink üdülni.

Összegezve ezeket a számokat, azt mondhatjuk, hogy a jövő évben a főváros csaknem ezer tisztviselője igénybe veheti ezt az igazán párját ritkitó szociális intézményünket. A napi teljes ellátásért

55.000 koronát

fizet a tisztviselő. Hogy ennek a csekély összegnek a lefizetése se essék nehezére, a főváros ugy határozott, hogy a három heti ellátásért járó összeget a tisztviselők fizetéséből fogja apró részletekben levonni. A vendéglőt a főváros az idén házi kezelésben tartja s ha ez az idei esztendő, amely kisérletezési évnek mondható, kielégitő eredményeket fog felmutatni, továbbra is házi kezelésben tartjuk a telepet. Azonban nincs kizárva, hogy idővel olyan ajánlatokat kapunk, amelyek lehetővé teszik, hogy az üdülő tisztviselők az eddiginél is kisebb árért kapjanak teljes ellátást. Minthogy pedig csak az lehet a célunk, hogy tisztviselőink minél olcsóbban éljenek, a főváros nem fog elzárkózni olyan vendéglőbérleti ajánlatok elől, amelyek még jobban megkönnyitik a tisztviselők nyári üdülését.

— Az üdülőtelep, mint már emlitettem, egy negyvenholdas parkot foglal le. Amikor ezt a területet megvettük, az teljesen elhagyatott, kulturátlan volt. A parkirozást, befásitást már megkezdték. Természetes, hogy időre van szükség, mig a fák kiterebélyesednek és a park árnyékos helyeket is kinálhat az üdülőknek. Ezt ki kell várni, ami nem is oly nehéz feladat, mert hiszen egy kőhajitásnyira a Balaton vize kinál üdülést és felfrissülést az elfáradtaknak és elernyedteknek. Meg kell még emlitenem, hogy az üdülőtelepnek állandó orvosi szolgálata is lesz, még pedig egy-egy tiszti orvos személyében. Az üdülni vágyó tisztiorvosoknak az orvosi szolgálat ellenében dijtalanul ad a főváros lakást és ellátást. Remélhető, hogy jövőre a második szálloda tavaszszal már teljesen elkészül és az üdülőtelepet már a kora nyári hetekben átadhatjuk rendeltetésének.

*

A magunk részéről a legnagyobb elismeréssel adózunk a fővárosnak, amely ezt a nagyszerü emberbaráti intézményt megvalósitotta s ezzel lehetővé tette, hogy tisztviselői egy évi fárasztó munka után a jól megérdemelt pihenőhöz jussanak. A főváros tisztviselői bizonyára tudatában vannak annak, hogy ezt az emberbaráti gondoskodást Budapest közönségének és nem annak a Wolff Károlynak köszönhetik, aki negyediknek kapaszkodott fel arra az autóra, amely Sipőcz Jenő polgármestert, Folkusházy Lajos alpolgármestert és Lobmayer Jenő tanácsnok-főjegyzőt vitte Balatonkenesére. Ugylátszik Wolff Károly nem akarja tudomásul venni, hogy a főváros közönsége detronizálta őt és ugylátszik, Sipőcz Jenő polgármester is negligálja ezt a detronizálást és hüséges „legitimistának" mutatkozik Wolff Károly iránt. A Községi Keresztény Párt vezérének szereplése Szoliman szultánra emlékeztet, aki már halott volt, de katonáinak elevenen mutogatták. Wolff Károlyt is igy mutogatja Sipőcz Jenő a tisztviselőknek: hadd lássák, hogy még mindig Wolff Károly az ur és még mindig Wolff Károly az, aki a tisztviselők testi és lelki jólétéről gondoskodik.

Reméljük, hogy akad valaki, aki Wolff Károlyt leszállitja a főváros autójáról, amelyet oly szivesen vesz igénybe ilyen kirándulások alkalmával. Még jól emlékszünk parádi kirándulására, amikor az országuton kárt tett emberben és a főváros autójában, s ráadásul még a kártéritést is a fővárossal fizettette meg. Balatonkenessei utja nem járt ilyen balesettel, aminek szivből örülünk, mert ha a főváros már magát Wolff Károlyt is csak igen nehezen birja el, arra abszolute nincs berendezkedve, hogy minden bajért feleljen, amit Wolff Károly okoz neki.

SZÓRAKOZÁS

A Kékmadár minden várakozást felülmuló sikere, a táblás házak szakadatlan sora a második — ezuttal utolsó — meghosszabbitását a nagyszerü orosz-német kabarétársulat vendégjátékának tette szükségesse. Sikerült Jushny igazgatónak Münchenel, ahová a szerződés köti, megállapodást létesiteni, amely szerint julius 12-ig, vasárnapig folytathatja vendégjátékát a Renaissance Szinházban.

Érdemes meghallgatni a Budai Szinkörből kiözönlő közönség kritikáját a Nóta vége előadása után. Osztatlanul lelkes és elragadtatott ez a kritika, s a publikum a város minden részébe szétviszi a jókedvet, amely a szinpadról árad, a pompás Zerkovitz-muzsika szenzációs slágereit s A nóta vége tüneményes előadásának: Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manci, Kabos Gyula, Simon Maresa és Szirmai Vilmos ragyogó együttesének hirét.

Jushny igazgató — a pesti közönségnek. A pompás Kékmadár népszerü igazgatója utolsó előadásait a pesti közönség számára, amely a Renaissance-Szinházban táblás házakkal honorálta produkcióit, még hozzáférhetőbbé akarja tenni és ezért az utolsó előadások helyárait (keddtől vasárnapig) lényegesen lesállitotta. Helyárak: 20.000—90.000 koronáig.

A Kamarában ma és holnap utoljára Zoro és Huru legkacagtatóbb 6 felv. burleszkje. Szökjünk meg, tanár ur! valamint Estelle Taylor brilliáns alakitása, a Könny és kacaj cimü filmregény főszerepében .Előadások 6, 8, 10 órakor.

Norma Németh Máriával a Városi Szinházban. Európai jelentőségü esemény szinhelye lesz pénteken, julius 10-én este a Városi Szinház, ahol Németh Mária Bellini világhires operájának, a Normá-nak cimszerepét énekli, még pedig eredeti formájában, olaszul, ugy, ahogy azt olaszországi tartózkodása alatt nagy olasz mesterétől, Fernando de Lucia-tól tanulta. Németh Mária Normája magasan ivelő pályájának egyik kimagasló eseménye lesz, amely elé a külföld zenei reprezentánsai is tömeges és nagy érdeklődéssel tekintenek. A szenzációs pénteki és vasárnapi operaeseményre jegyek válthatók a Városi Szinház pénztáránál és az összes jegyirodákban.

Felségesen mulat mindenki a Vigszinház második nyári kabaréján. A sok szindarab, tréfa, paródia, ének, tánc és látványosság során a Vigszinház és a Fővárosi Operettszinház legkedveltebb és legnépszerübb müvészei lépnek fel, valamint a teljes kórus és balettkar. Helyárak 10.000—85.000 koronáig.

A szinházak e heti müsora:

Vigszinház: Minden este: Uj nyári kabaré.
Király Szinház. Minden este: Régi jó Budapest.
Renaissance Szinház. Minden este: Az orosz-német Kékmadár-kabaré vendégjátéka.
Városi Szinház. Szerda és csütörtök: A kis huncut. Péntek (először) és szombat: Norma (Németh Mária vendégfellépésével).
Budai Szinkör: Minden este: A nóta vége. Szombat délután: Gyermekelőadás.

Fullánkok...

Házrazziákat

akarnak rendeztetni hivatalos apparátussal a szociáldemokrata városatyák. Azt mondják ugyanis, hogy Budapesten, de különösen a külvárosokban kétségbeejtő állapotban vannak a házak. Ugy gondolják tehát a szocialisták, hogy a kerületi választmányok, a kerületi előljáróság, illetve a kerületi mérnökök bevonásával, rendszeres ház-, illetve lakásrazziákat tartsanak, hogy azután a háziurak rászorithatók legyenek arra, hogy házaikat, amelyek akár életbiztonsági, akár közegészségügyi szempontból kifogás alá esnek, rendbehozassák. Örömmel kell tudomásul venni, hogy a szocialisták tevékenysége nem a politikai botrányok felé hajlik, hanem azt keresik, hogy hol lehetne Budapest lakosságának előnyöket szerezni. A háziurak talán rekriminálni fognak ez ellen az inditvány ellen, de az ő szempontjaik igazán nem lehetnek ebben a tekintetben irányadók. Igenis, vádolni kell a háziurakat azzal, hogy amikor saját anyagi érdekeikért küzdenek, a magasabb házbér kiforszirozása érdekében olyan passziv rezisztenciát fejtenek ki, amely a legtöbb esetben a lakók életét vagy egészségét veszélyezteti. De nemcsak erről van szó, hanem arról, hogy dacból a nemzeti vagyont teszik ki pusztulásnak, sőt a saját maguk vagyonát is romlásba döntik. Ez oktalan és bünös destruktiv munka, amelyet mindenáron meg kell akadályzni nemcsak a lakók, de az önmaguk ellen törő háziurak érdekében is.

Az ujság-kacsák

ideje, a hires-neves uborkaszezon kétségkivül elérkezett. Nem szabad tehát csodálkozni azon, hogy a nyári eseménytelenség során imitt-amott hiábavaló és felesleges, de semmi esetre sem igaz kombinációk merülnek fel. Szerény véleményünk szerint azonban a kacsatenyésztésnek is meg van a maga határa és ennek ott kell lenni, ahol becsületes emberek becsületes szándékait mindenáron meg kell védeni. A nagy nyári eseménytelenség sem ad tehát jogot senkinek arra, hogy például Ripka Ferencet állandóan a legkülönfélébb paktálásokkal gyanusitsák meg. Ha az ember papirost és ceruzát venne a kezébe és kiszámitaná, hogy az ujságközlemények szerint mennyit paktál Ripka Ferenc, kiderülne, hogy naponként még egy órai alvásra sem jutna ideje, pedig Ripka Ferenc nem akar mást, mint nyugodt, bölcs alkotómunkát a városházán, eszében sincs politizálni és ha már politizál, keményen és megalkuvás nélkül kitart azok mellett az elvek mellett, amelyeket kormánybiztossá való kinevezése óta állandóan és változatlanul vallott. Nincsenek paktumok és nincsenek paktáló szándékok: emiatt a rémhirterjesztők egészen nyugodtan alhatnak.

PASZTÖRÖZÖTT
PALACKTEJ!
YOGHURT
és az összes **tejtermékek** friss állapotban egész napon át kaphatók a
BUDAPESTI KÖZPONTI ÉS ÁLTALÁNOS TEJCSARNOKOK
fiókjaiban

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest szêkesfőváros utjait **special-olajaival** szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

Számlázógépekkel szerelik fel a Budapesti Elektromos Műveket

A villamosáram fogyasztóinak száma egyre növekedik a fővárosban és ez a folyton fokozódó áramszolgáltatás tette szükségessé, hogy Budapest Székesfőváros Elektromos Művei gépüzemre rendezzék be a számlázást. Az átszervezés már hónapok óta folyik s minthogy ez a reform méltán keltett közérdeklődést, a Fővárosi Hirlap munkatársa az Elektromosművek műszaki igazgatóságához fordult, ahol a számlázógépek bemutatása kapcsán a következőkben tájékoztatták a reform jelentőségéről:

— A fővárosban az áramfogyasztók száma ma már meghaladja a százhatvanezret, s minthogy az áramszolgáltatás háborus akadályai megszüntek és a normális viszonyok ezen a téren is beállottak, kétségtelen, hogy Budapest fejlődésével az áramfogyasztók száma fokozódni fog. Már ez a százhatvanezer fogyasztó is elég sulyos feladatok elé állitotta a nyilvántartó osztályt, amely 120 személyt alkamazott az áramfogyasztás számlázására. A számlázógépek beállításával megfelelő technikai felszerelésekről is kellett gondoskodni, hogy a számlázógépek üzemképességét a maguk teljességében kihasználjuk. Igy gondoskodtunk arról, hogy 250 számlalap perforálva és egy tekercsben felhengerelve, egy ötletesen megkonstruált gép segitségével, az áramfogyasztó nevével és közelebbi cimével elláttassék. A számlák csak ezután kerülnek a számlázógépekbe, melyek a fogyasztó törzslapjára jegyzett adatokat átvezetik a számlára, még pedig ugy, hogy mechanikusan kivetik az összeadás, kivonás és szorzás eredményeit. A számlázógép a számokat

nem másolja le a törzslapokról, hanem maga végzi el a számolási műveleteket, még pedig oly csalhatatlan pontossággal, hogy ott, ahol a számlázógép végösszegei nem egyeznek a törzslapokon feltüntetett végösszegekkel, nem a számlázógép hibázott, hanem a törzslapra vezetett számadatok kivetésénél történt a hiba.

— Ezen munkarend beigazolta, hogy a számlázógép

teljesen ellenőrzője az emberi számításoknak,

kideriti a könyvelésbe esetleg becsuszott tévedést, mert a számlázógépnél a tévedés teljesen ki van zárva, miután olyan szellemesen van megkonstruálva, hogy a számlázásnál hiba egyáltalában nem történhet.

— A számlák cimzését Adrema cimirógéppel végezzük, a számlázást a Goerz számlázógépekkel. Egy Goerz-gép öt órai munkaidő mellett naponta 570 számlát készit el. Egy csoportban két számlázógép dolgozik és egy-egy csoport 20.000 számlát készit el havonta, sőt néhány napja marad még egyéb munkálatokra is. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy

hamarosan 25—30 százalék költségmegtakaritást érünk el a Goerz-tipusu számlázógépekkel, ugy hogy a befektetés 3—4 év alatt teljesen amortizálódik.

Talán mondanunk sem kell, hogy mi az igy fölöslegessé lett emberi munkaerőt nem bocsátjuk el a szolgálatból, nem helyezzük B-listára, mert az egyre nagyobbodó üzem abszorbeálja azt az erőt, amely a számlázógépek folytán felszabadul. Reméljük, hogy ez évi szeptemberre teljesen elkészülünk az átszervezéssel, amelynek még egy nagy előnye, hogy a számlák nem hamisithatók és igy a fogyasztók nem károsodhatnak.

— A gépek évek hosszu során át való helyes működésére nézve nemcsak a Goerz-gyár európai hirü megbizhatósága nyujt garanciát, hanem azon körülmény is, hogy azokat egy helybeli, évtizedek óta fennálló magyar cégtől szereztük be.

Művihar a Nádor-kert megvásárlása körül

Dr. Czabalay Kálmán, a Közmunkák tanácsának alelnöke, Sipőcz Jenő polgármester és dr. Ugron Gábor volt belügyminiszter a főváros előnyös vételéről

A Lágymányoson elterülő ugynevezett Nádor-kertet pár nappal ezelőtt a főváros megvásárolta tulajdonosaitól, egy régi pesti patricius család tagjaitól, és a belügyminiszter most jóváhagyta a vételt, azaz hogy sietett jóváhagyni, mert junius 30-án tul az eladók egy része élt volna az opció lejárásának jogával és visszalépett volna a már megkötött egyezségtől. A vétel belügyminiszteri jóváhagyása a napisajtó egyik részében művihart támasztott és egyesek szemére vetették a belügyminiszternek és a városi vezetőségnek, hogy telkeket vásárolt, amikor a városnak a legszükségesebb népjóléti intézményekre nincsen pénze. Ez a beállitás nem jóhiszemü, mert hisz a fővárosnak akkor is össze kellett szoritania népjóléti kiadásait, amikor legutóbbi költségvetését elkészitette,

már pedig ebben a költségvetésben 2.35 millió aranykoronát vett fel telekvásárlási célokra, mert a fővárosi telekpolitikában nem lehet fennakadás, bármily szükösre is kell szabni a szociális kiadásokat.

Természetesen elsősorban a szociális kiadások következnek, de ugyanakkor élni kell azokkal az anyagi eszközökkel is, amelyeket a költségvetésben a telekpolitika céljaira előirányoztak.

Ami magát a Nádor-kert megvételét illeti, az a város részére minden tekintetben kedvezőnek mondható és ez kitünik az alább következő illetékes nyilatkozatokból is, melyeket a Fővárosi Hirlap munkatársának tettek:

Dr. Czabalay Kálmán, a fővárosi Közmunkák Tanácsának ügyvezető alelnöke:

— A belügyminiszter ur hivatalosan véleményt kért a fővárosi közmunkák tanácsától és válaszunk az volt, hogy

élni kell a kedvező alkalommal és meg kell vennie a Nádor-kertet.

Ez a közmunkatanács szempontjából azért fontos, mert lehetővé vált, hogy a főváros gazdaságosan vásárolhassa meg a szükséges telkeket és

ezáltal lehetővé vált a Kelenföld szabályozása.

Különösen tekintettel voltunk a vételárra, noha a mai viszonyok mellett nem lehet beszélni a telkek forgalmi értékéről, de az adott bázisok szerint, amelyeket szakértők bocsátottak rendelkezésünkre, a Nádor-kert vételára jóval alacsonyabb az ottani telkek értékénél. Ezek a szempontok vezettek bennünket a véleményezésnél és főleg az a körülmény, hogy a Nádor-kert megvásárlása által, az eddigi tulajdonosok rovására, a város jelentékenyen gazdagodott. Hogy csak egy példát emlitsek, mindjárt a Nádor-kert mellett vannak a Goldberger-féle textilgyár, a Wespág épületei, amelyek két évvel ezelőtt, négyszögölenkint 250 ezer koronáért cseréltek gazdát. Ma jutányos áron csak kényszerhelyzetben lévő telektulajdonosoktól lehet földet szerezni, a Nádor-kert tulajdonosai pedig nem voltak kényszerhelyzetben és igy elismerés illeti azokat a városi tényezőket, akik meg tudták szerezni a Nádor-kertet négyszögölenkint 180 ezer koronáért, mikor közvetlen szomszédságban két évvel ezelőtt 250 ezer koronát adtak egy négyszögölért.

Dr. Sipőcz Jenő polgármester:

— Én a szakértők véleménye alapján járultam hozzá a vételhez, amelyet nagyon előnyösnek tartottak. Különben is

a főváros telekpolitikája szempontjából helyesnek tartom ma is.

Ezzel a szociális kiadások egyáltalán nem csökkentek, mert a költségvetésben 2.35 millió aranykoronát telekvásárlásokra irányoztunk elő, s ezt az összeget nem is lehetett másra forditani, mint telekvásárlásra.

Dr. Ugron Gábor volt belügyminiszter, a törvényhatósági bizottság tagja:

— Én a kérdéses területekről s azok megvételéről csak a lapokból értesültem, hivatalos tudomást csak azon az értekezleten nyertem, melyet a belügyminiszter ur e tárgyban összehivott. Ott kaptam azt a felvilágositást, hogy a telkeket milyen áron vették meg és mely okokból, hogy milyen fedezet áll a vétel rendelkezésére. Ilyen és hasonló kérdések elbirálásánál teljes objektivitással kell eljárni s engem más szempont nem vezetett, mint annak megállapitása, hogy a város érdekeiből kiindulva, hasznos-e egy tranzakció és szükséges-e annak keresztülvitele? E szempontok megvizsgálása után legjobb meggyőződésem az, hogy

a város a Nádor-kert megszerzésével kizárólag a saját telekpolitikai érdekeit szolgálta, mert olcsó a 11 koronás vételár, mikor azon a helyen a telekértékadó alapja békeidőben 75 korona volt.

Másrészt azok a célok, amelyek szolgálata érdekében a telkeket megvette a város, feltétlenül megvalósitandók voltak. De mindezektől eltekintve, feltétlenül megszerzendők voltak a területek, nemcsak mert halasztás esetén az eladók egy része már nem állta volna ajánlatát, hanem azért is, mert a főváros dunaparti területei feltétlenül a város birtokában kell, hogy legyenek. Főkép a Dunának azon a részén, amely Budapest alatt huzódik el, szemben a csepeli kikötővel ideális fekvéssel, minden gyáripari berendezkedés számára.

Ki kell lakoltatni a főváros iskoláiból a Keresztény Községi Párt klubjait

A bérházakban levő iskolákat a klubbok helyeire kell áttelepiteni

Budapest történetének van egy korszaka, amelyet a fejlődés és szédületes haladás jellemez. Ebben a korszakban Budapest kulturszükségletei oly rohamosan fokozódtak, hogy azokat kielégiteni a legsulyosabb feladatok közé tartozott. Ugyanez volt az eset a népnevelés és közoktatás terén is: a főváros lakosságának természetes szaporodása, továbbá a bevándorlás utján beállott népesedése, szinte lehetetlenné tette, hogy ily rövid idő alatt annyi iskolát épitsenek, amennyi a szükségleteket kielégithette volna. Igy történt, hogy a főváros azonfelül, hogy iskolákat épittetett, még bérházakat is átalakitott iskolákká. Ilyen iskolát a Vilmos császár-ut 58. szám alatti bérházban is berendezett. Ez a bérház átjáróház, amelynek Vadászutcai részében ugyancsak egy iskolát, még pedig egy polgári leányiskolát heyeztek el. A háznak ezt a részét megvette a Vaskereskedők Szövetsége, amely nemrégen azzal a kéréssel fordult a főváros tanácsához, hogy üritse ki az iskolát, mert a szövetség székházzá akarja átalakitani az épületnek ezt a részét.

De ugyanilyen kéréssel fordult a Vilmos császár-uti háznak tulajdonosa is a fővároshoz. Ennek a háznak tulajdonosa előadta kérésében, hogy a női kézimunka tanfolyam megszüntetésével

mintegy 10—12 lakás szabadulna fel,

ami ugyanennyi családnak lakásnyomoruságán segithetne. Nem tudjuk, hogy a főváros mire határozza el magát s hogyan intézi el a két háztulajdonos kérését. Bizonyos azonban, hogy

amig Budapesten nagy a lakásinség, mindaddig nem lett volna szabad annak megtörténni, hogy a főváros lakóhelyiségeket von el a polgárság elől iskolai célokra s ugyanekkor egyes iskolák egész emeleti helyiségeit a Községi Keresztény Párt klubcéljaira engedi át.

Többször esett már szó arról, hogy a főváros a Szent István-téren levő iskola egész emeletét átengedte a Keresztény Községi Pártnak. Ennek a pártnak V. kerületi klubhelyisége még ma is ebben az iskolában van. Nappal a földszinten és az első emeleten emberszeretetre tanitják a gyermekeket, este pedig a gyülölet és széthuzás szellemét fejlesztik az emeleti klubhelyiségben. De nemcsak ennek az egy iskolának termeit engedte át a főváros a Keresztény Községi Pártnak. Van még néhány iskola, ahol a kulturát és népoktatást csak azért „épitették le", hogy annál zavartalanabbul terjeszkedhessék az a politika, mely szinte katasztrófába vitte az utolsó öt év alatt a fővárost.

Sose volt a mostaninál kedvezőbb alkalom arra, hogy

az iskolákból telepitsék ki a politikai klubokat

és adják vissza az iskolákat eredeti rendeltetésüknek. Ma két háztulajdonos kéri azoknak a lakosztályoknak felszabaditását, amelyekben a főváros iskolát és tanfolyamot rendezett be. A megoldás igen könnyünek igérkezik:

költöztessék ki az iskolai épületekből a politikai klubokat és telepitsék át a megüresedett helyekre azokat az iskolákat és tanfolyamokat, amelyeket a főváros bérházakban helyezett el.

Ez annál megokoltabb, mert Zilahi Kiss Jenőék azzal érveltek a klubok betelepitésekor, hogy az iskolának azt a részét, amelyet a Keresztény Községi Pártnak átengedtek, nem használták tanitásra, miután az iskolában nem jelentkezett annyi tanuló, hogy a klubhelyiségeket is tanitási célokra kellett volna felhasználni. Ha tehát a fővárosi iskoláknak egyes részei csak azért nem foglalhatók le tantermekül, mert tanulásra nem jelentkezik elég tanuló, akkor gazdasági szempontból talán mégis előnyösebb volna, hogy a bérházakban levő iskolákat és ne a Keresztény Községi Párt klubhelyiségeit telepitsük ide. Vagy higyjük talán, hogy a Keresztény Községi Párt a klubhelyiségért annyi bért fizet a fővárosnak, hogy ebből a bérből bőségesen kifutja az, amit a főváros az iskolákért fizet bér fejében?

Bármilyen eredményt mutasson ez a számitás, példátlanul álló valami, hogy a főváros házakat bérel iskolai célokra s ugyanekkor a saját iskoláinak egész emeleteit egy politikai pártnak engedi át agitációs célokra.

Hogy ezt a politikai botrányt még szembeötlőbbé tegyük, ki kell ráncigálnunk az erkölcsi alapot az alól a megokolás alól, amellyel Zilahi Kiss Jenőék támasztották alá a Keresztény Községi Pártnak tett szolgálatokat. Nem fedi ugyanis az igazságot, hogy Budapesten kevesebb az iskolaköteles gyermek, mint amennyi az elemi iskolák befogadó képessége. Szomoru statisztika szól arról, hogy az egyes iskolák tantermei mennyire tulzsufoltak s mennyire nem felel meg a nyugati nivónak, hogy

egy-egy tanitó hatvan—hetven gyermekkel kénytelen foglalkozni

csak azért, mert nem áll elég tanterem rendelkezésre. És az egészségügyi statisztikánk nak is, mely a gyermekek fertőző betegségéről ad számot, éles ellentétben áll a Zilahi Kiss-féle állitással. Ha az iskolákban elég tanterem lenne, megszünne a tulzsufoltság és más képet mutatna a fertőző gyermekbetegségek statisztikája is. Ime, igy fest Wolff Károlyék politikájának a hatása, ha az iskolák négyszögéből nézzük. Ezeknek az állapotoknak meg kell szünniök. Ezt követeli az a takarékossági programm, melyet a városháza tüzött maga elé, de ezt követeli a népnevelés és közoktatás régi jó hire is. A főváros iskolái a főváros egész polgárságának pénzéből épültek, tehát nem adhatnak hajlékot semmiféle politikai pártnak. Ha a városháza nem is áll minden politikán kivül, az iskolának minden politikán felül kell állnia.

Események

Előfizetési felhivás
a Fővárosi Hirlap olvasóihoz!

Másfél évtized óta állunk a főváros érdekeinek szolgálatában. Másfél évtized óta harcolunk Budapest felvirágzásáért és másfél évtized óta hirdetjük, hogy Budapest csak a szabadelvü eszmék megvalósitása utján tehető széppé, naggyá, boldoggá. Ezeknek az eszméknek ujjáébredésével megjavultak egy szebb korszak lehetőségei s mi a főváros minden nemes törekvésü polgárát felhivjuk arra, hogy velünk együtt vegye ki részét ennek az uj korszaknak valóra váltásában.

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:

Egész évre	**200.000 korona**
Fél évre	**100.000 „**

Amerikai kölcsönt ajánlanak a fővárosnak. A főváros kölcsönügyi bizottságát hétfőn délutánra sürgősen összehivták. A bizottság tagjai közül megjelentek Folkusházy Lajos alpolgármester, mint előadó, továbbá Szabó Imre tiszti főügyész, valamint Platthy György, Joanovits Pál, Glücksthal Samu, Peidl Gyula, Peyer Károly, Bedő Mór, Ereky Károly és Kozma Jenő bizottsági tagok. Folkusházy Lajos bejelentette, hogy a Kereskedelmi Bank elnökétől, Weiss Fülöptől, amerikai kölcsönügyi ajánlat érkezett. Néhány nappal ezelőtt a fővárosban járt Speyer amerikai bankár, az amerikai bankok egyik legkitünőbbjének főnöke, aki hajlandó volna uj kölcsönt nyujtani a fővárosnak. Folkusházy előterjesztése után többen felszólaltak és valamennyi felszólaló ugy vélekedett, hogy az uj kölcsön felvétele a főváros pénzügyeinek mai zilálsága mellett egyáltalában nem időszerü és igy legtanácsosabb, ha az uj kölcsönajánlatot egyszerüen leveszik a napirendről. A felszólalások alapján a kölcsönügyi bizottság ugy határozott, hogy a felszólalások anyagát a kölcsönügyi ajánlattal együtt Teleszky János elé terjeszti, akinek eddig is rendkivüli szerepe volt a főváros kölcsönügyeinek rendezése körül.

Politikai manőver az üzemvizsgáló bizottság munkája körül. Az elmult napokban eléggé el nem itélhető módon politikai manőver céljaira akarták felhasználni az üzemvizsgáló-bizottság munkáját. Politikusok és egyes lapok is azt a hirt terjesztették, hogy a vizsgálat eredményét titkolják, illetve nem akarják nyilvánosságra hozni. Sőt akadt olyan lap is, amely tájékozatlanságában azt irta, hogy az üzemeket vizsgáló bizottság munkája „csődöt" mondott. Igazán nem kell külön magyarázni, hogy ez a munka nem is mondhatott csődöt, mert a legkiválóbb szakemberek, akiknek pártatlansága mindenek fölött áll, rendkivüli tevékenységet fejtettek ki abban az irányban, hogy megállapitsák, hogy melyek a fölösleges üzemek és hogy a megmaradó üzemek munkáját miképpen lehet eredményesebbé és a főváros számára jövedelmezőbbé tenni. Hivatalos cáfolatot adtak ki különben ez ügyben és ez a cáfolat elmondja, hogy az üzemvizsgáló bizottság munkájának legnagyobb részét befejezte, de a záróülést csak két hét mulva tartják meg, majd ennek megtörténte után elkészitik a vizsgálat eredményéről szóló jegyzőkönyveket, illetve jelentéseket, amelyeket azután nyilvánosságra fognak hozni. Ehhez a hivatalos közléshez azonban némi hozzáfüzni valónk van. Hogy mennyire nem titkolják az üzemvizsgáló bizottság munkájának eredményét, azt semmi sem bizonyitja jobban, minthogy ezekre a eredményekre maga Ripka Ferenc többizben büszkén mutatott rá. Még a törvényhatósági bizottsági tagok választása idején több beszédet mondott Ripka Ferenc, amelyekben már ismertette az üzemvizsgáló bizottság munkájának nagy sikereit, amelyek sokmilliárdos megtakaritást hozhatnak a fővárosnak, ha majd a közgyülés hajlandó lesz a bizottság tanácsait akceptálni.. Ripka Ferenc egyébként a sajtó képviselői előtt is ismertette annakidején az üzemvizsgáló bizottság munkájának akkor már ismeretes eredményeit. Mindezek után egészen természetes, hogy az utóbbi napokban szárnyra kelt pletyka csak politikai manőver céljait szolgálhatta. Egészen nyilvánvaló volt ,hogy ennek a manővernek az éle Sipőcz Jenő polgármester ellen irányult, de közben meggyanusitották Ripka Ferenc kormánybiztosi működését is, mintha ő titkolná el az üzemvizsgáló bizottság munkájának eredményét. A jelentések még az őszi munka megkezdése előtt nyilvánosságra fognak jutni és ilyenformán a közgyülésnek módjában lesz itéletet mondani azok fölött, akik esetleg hibás, vagy ha ugy tetszik, bünös üzemi politikát folytattak, de senkinek sincs joga olyan gyanusitásokkal élni, mintha a bizottság munkájának eredményét bárki is el akarná sikkasztani.

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Tanácsnokok szabadsága. Sipőcz Jenő polgármester a tanács tagjainak szabadságát ugy osztotta be, hogy azok két csoportban mehetnek üdülni. Ezek szerint szeptember 12-én már az egész tanács idehaza lesz. Addig a tanács fele fog intézkedni a fővárosi ügyekben. Az első csoport junius 22-én már meg is kezdte szabadságát és augusztus 1-ig maradhatnak el hivatalukból. Ebben az első csoportban vannak: Bukovszky Viktor, Városy Gyula, Édes Endre, Vajna Ede, Purébl Győző és Borvendég Ferenc tanácsnokok. A második csoport, amely augusztus 3-tól szeptember 12-ig terjedő időben veheti igénybe szabadságát, a következő: Csupor József, Berczel Jenő, Orczy Gyula, Lobmayer Jenő, Liber Endre és Barczen Gyula tanácsnokok.

A „Fővárosi Közlöny" kiadóhivatalának uj vezetője. A főváros hivatalos lapjának kiadóhivatalát eddig Kuszenda Béla főtiszt vezette, akit azonban egyéb teendői miatt most felmentettek ettől az állásától. A kiadóhivatal vezetését Vida József főtiszt vette át, aki eddig a közgyülési ügyeket készitette elő és a kiadóhivatal vezetése mellett ezt a teendőiket is tovább fogja végezni.

Vállalkozás

A főváros ezentul csekkel fizet a vállalkozóknak. A főváros tanácsa elhatározta, hogy azoknak a vállalkozóknak, akik a főváros ut- és csatornaépitési ügyosztályától kaptak munkát, csekkel fizet és ezentul a vállakozók a pénz kiutalásától számitott negyvennyolc órán belül automatikusan megkapják követelésüket. A vállalkozók csekkjeit a főváros bankja, a Budapesti Takarék- és Vásárpénztár Rt. (Károly-körut) váltja be, amely a beváltáshoz szükséges pénzellátmányokat a főváros központi pénztárától kapja meg.

Utépités. A tanács nyilvános irásbeli árlejtést hirdet a makadám burkolatu utvonalak fentartásához az 1925. év második felében szükséges 4500 m^3 bazalt zuzottkő, 6000 m^3 trahit (andezit) zuzottkő és 1000 m^3 zuzott mészkő szállitására. Ajánlatok 1925 julius 29-én délelőtt 11 óráig a tanácsi II/b (ut- és csatornaépitési) ügyosztályhoz (IV., Központi városháza, II. em 279. ajtó) nyujtandók be. — Ugyanezen hivatalhoz 1925 julius 29, délelőtt 11 óráig ajánlat adandó a IX., Sóház-utca aszfaltkocsiut burkolatának bazalt fejkővel való kicserélési munkáira. — A fenti cimre 1925 julius 29, délelőtt 11 óráig ajánlat tehető 65.000 darab 18/18/14 cm. ¾-es bazalt kockakő, 150.000 darab 18/18/13-14 cm. bazalt fejkő és 1600 tonna bazalt kiskő szállitására. — Ajánlat tehető (fenti cimre) 1925 julius 10-ig a III. ker. 16287 és 16347 uj hrsz. ingatlan közötti szakasz makadámszerü rendezésére és a III., Templom-utca, Lajos-utca és Tanuló-utca közötti szakasz északi oldalán levonuló gyalogut kövezési munkáira. A szállitásokra vonatkozó összes tudnivalók a fentjelzett hivatalban megkaphatók.

Ráépités a X. kerületi elöljárósági épületre. A tanács versenytárgyalást hirdet a X. kerületi elöljárósági épületnek X., Szent László-tér 29. sz. alatt, II. emelet ráépitéséhez szükséges: I. bontási, tetőemelési, föld-, kőmüves-, beton-, vasbeton-, kőfaragó- és elhelyező-; II. ács-; III. asztalos-, lakatos- és mázoló-; IV. üveges-; V. tölgyfapadlózati; VI. bádogos- és vizvezetékszerelési; VII. villanyszerelési; VIII. szobafestő-; IX. kályhás; X. tetőfedőmunkák elvállalására. Az ajánlatokat 1925 julius 10-én (pénteken) d. e. 10 óráig kell a székesfőváros X. ker. előljáróság segédhivatalában (X., Szt. László-tér 29. sz., I. em. 18 ajtószám alatt) benyujtani.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. BUDAPEST Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónozások TELEFON: j. 8-47.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

MIKA TIVADAR
rézárugyár Budapest VII., Kazinczy-utca 47. Tel.: József 128-27.
Viz-, gőz- és gáz-szerelvények, pincegazdasági felszerelések. — Réz- és bronzrudak, hüvelyek minden méretben.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári iparielepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 julius 15. — 28. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Ripka Ferenc dr. Budapest főpolgármestere

Budapest törvényhatósági bizottsága, amint az másként nem is történhetett, dr. Ripka Ferenc volt kormánybiztost választotta meg Budapest székesfőváros főpolgármesterévé. Ennek a választásnak külsőségei méltóak voltak magához az eseményhez, mert hiszen a főpolgármesteri székbe kerülni tulajdonképpen két hatalmas faktornak, a kormánynak és Budapest székesfőváros közönsége bizalmának megnyilatkozása. A magyar kormány azzal a ténnyel, hogy Ripka Ferencet ajánlotta a kormányzónak az első helyen való jelölésre, tanuságot tett arról, hogy Ripka Ferenc közel egy esztendős kormánybiztosi működése alatt beváltotta mindazokat a reménységeket, amelyeket vele szemben a kormány akkor táplált, amikor a választások vezetésére és az interregnum alatt való ellenőrzés céljából az uj városházára küldötte. A kormány részéről tehát nem találgatás és nem tapogatódzás volt az, hogy Ripka Ferencet kormánybiztossága után a főpolgármesteri székben kívánta látni. De nem tapogatódzás a választás Budapest polgársága részéről sem, mert hiszen közel egy esztendő alatt Budapest minden lakójának meg kellett ismernie azt a tökéletes objektivitást, amellyel tisztét betöltötte, azt a meleg és mély szeretetet, a melyet városa iránt érez és azokat a nemes, hazafias és fenkölt gondolatokat, amelyek egész tevékenységében vezetik.

Egész életében a munka embere volt Ripka Ferenc és azon a nagy beszéden, amelyet megválasztása alkalmából a törvényhatósági bizottsághoz, tulajdonképpen azonban Budapest egész lakosságához intézett, szintén az az igéret vonul végig a legpregnánsabb formában, hogy tovább is a munka, a szeretet, az emberek megbecsülése lesznek az irányadó elvek, amelyek egész lényét áthatják. Hosszu egy év alatt sokszor hallottuk Ripka Ferenc hangját, amely a legtüzesebb küzdelmekben is mindenkor higgadt, mérsékelt és bölcs tudott maradni. Most hogy elfoglalta a főpolgármesteri széket, szintén csak azt hirdeti, amit az előző egy esztendőben nagy megelégedéssel és boldog feléledéssel hallott Budapest közönsége, amely az ő szavára kezdett felocsudni abból az elnyomódottságból, abból az aléltságból, amelybe körülbelül tiz esztendő viharai és szenvedései sodorták bele. Ripka Ferenc székfoglaló beszédének van egy része, amelyben aludál ezekre az időkre. szavainak azonban többé már nincs keserüsége, mert lelkiszemei előtt a jövő képe rajzolódik ki és megelégedett lelkesedéssel mondja, hogy egész erejével Budapest helyreállitását kell szolgálnia. Ennek érdekében pedig össze kell fogni mindenkinek, aki jót akar: a jókkal a jóért. Hogy pedig jót akaró ember bőségesen van az uj törvényhatósági bizottságban, annak legfőbb bizonyitéka az, hogy a legcsekélyebb akadályt sem görditette senki az elé, hogy Ripka Ferenc az alkotómunka, a polgári egyetértés, a béke és a szeretet jelszavaival kerüljön a főpolgármesteri székbe. Ezekhez a jószándéku emberekhez intézte az uj főpolgármester szózatát, hogy a kenyeret adó munka helyett ne dobjon senki izgató mérget a főváros közönségének.

Ripka Ferencnek egy eszetendő alatt sikerült atmoszférát teremteni, hogy a legkülönbözőbb világnézetek harcából munkaképes közgyülés keletkezzék. Ma, amikor Budapest közönsége örömmel üdvözli őt uj és magas poziciójában, nagy elégtétellel állapithatjuk meg, hogy ennél nagyobb és korszakalkotóbb munkát a mai viszonyok között el sem igen lehet képzelni. A legszélsőbb világnézetek harca dul nemcsak a politikában, nemcsak a hivatalos testületekben, nemcsak a nép kiválasztottjai között, hanem magában a közönségben: a népben is. A választások tanusága is az, hogy Budapest közönsége két nagy politikai, vagy helyesebben világnézeti alapon álló tömegre oszlik. A szembenálló hatalmas táborokban fel kellett kelteni és ébren kell tartani állandóan az akaratot, hogy a főváros érdekében, akár áldozatokat, az elvek és világnézetek megalkuvását is meg kell hozni. Kézzelfogható bizonyitékok vannak immár arra, hogy ezt az apostoli munkát Ripka Ferencnél senki jobban, senki simábban és senki eredményesebben el nem tudja végezni. Ebben látjuk mi Ripka Ferenc hatalmas jelentőségét Budapest történetében. Egyszer véget kell hogy érjen majd a világnézetek harca. Senki nem lehet jós, hogy a győzelem kié lesz, hogy hogyan és miként fog kialakulni egyszer majd ennek a városnak egy egységes akarata. Bizonyos azonban, hogy ma átmeneti időt élünk, amely átmeneti időben városát az szereti legjobban, aki kitudja egyenliteni az ellentéteket, le tudja tétetni a fegyvereket, a versengés és gyülölet helyett a szeretetet és munkát tudja jogaiba iktatni. Ezt várjuk mi és valljuk be, ezt várják maguk a harcoló felek is Ripka Ferenctől. Tapasztalataink és hitünk mondatják velük: nem fognak csalatkozni.

Az erdészsegéd hajlékától a főpolgármesteri székig

A nagy alkalomból, hogy Ripka Ferenc dr-t, m. kir. udvari tanácsost, Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága főpolgármesterré választotta, érdemes egy pillantást vetni ennek a kiváló férfiunak harmónikusan szép, csöndes, munkában gazdag életére. A demokrácia korszakában a legnagyobb diadallal kell tudomásul venni, hogy Ripka Ferenc egyszerü, de mindenki által tisztelt családból származik. Mindössze ötvennégy éves, ereje teljében, lélekerejének legszebb idejében lévő férfiu. 1871. szeptember 1-én született Isaszegen, Pestvármegyében. Atyja, Ripka Antal, az egykor hatalmas Grassalkovich-család tulajdonát képező, de később egy belga pénzcsoport kezére került birtokon erdészsegéd volt. Édesatyja korán elhunyt és özvegye, született Skalka Mária csekély kegydijból, csodattévő módon nevelte intelligens emberekké fiait, akik közül Ripka Károly a Győr-Sopron-Ebenfurti vasut igazgatója, Ripka Ferenc dr. pedig most jutott el az isaszegi erdészsegéd szegényes hajlékától a főpolgármesteri székig.

Dr. Ripka Ferenc gyermekéveit Gödöllőn, majd Budán töltötte el és már kora ifjuságában magába szivta azt a vonzalmat és azt az el nem hülő szeretetet, amellyel Budapest, de legkivált a kedves, patriarkális és csöndes Buda iránt mindig viseltetett. Mint szegény árva diák, önmaga szerezte meg az eszközöket ahhoz, hogy elvégezhesse a középiskolát, ahol mint kitünő tanuló, állandóan ösztöndijakat kapott. Középiskoláinak elvégzése után a müegyetemre került, majd pedig a tudományegyetemen folytatta jogi tanulmányait.

Elindulás az életbe

Egyetemi tanulmányainak elvégzése után Ripka Ferenc az ujságirói pályára lépett. Először a Fővárosi Lapoknál dolgozott, amely érdekes produktuma volt a magyar sajtónak. Ez volt a magyar sajtó történetében az egyetlen napilap, mert sem előtte, sem azóta nem mert vállalkozni napilap arra, hogy a politika teljes kikapcsolásával, pusztán társadalmi kérdésekkel foglalkozzék. Ripka Ferenc szorgalmas és kiválóan értékes tagja volt a Fővárosi Lapok szerkesztőségének, majd pedig a Magyar Ujságnál, később a Magyar Távirati Irodánál és a Hazánknál dolgozott.

Több évi ujságirói müködés után, 1894-ben a Ganz és társa vasöntő és gépgyár rt. szolgálatába került. Ennél a vállalatnál eleinte mint levelező, majd mint titkár müködött, utóbb pedig mint cégvezető-titkár a gyár által létesitett és bérelt elektromos városi világitási telepek ügyeit intézte. Ez a vállalat akkor az Osztrák Magyar Légszeszmüvek budapesti telepe volt. Ekkor Ripka Ferenc már nagyon népszerü ember volt Budán. Valósággal személyesen ismert mindenkit, résztvett a társadalmi élet minden megnyilvánulásában, mindenütt tisztelték és mindenütt számitottak rá. Különösen az I. közigazgatási kerületben, a Várban ismerték és szerették. Egyben sokat is tartottak róla, mert tudták, hogy lelkes munkás és értékes ember. Ennek köszönhette, hogy 1906-ban törvényhatósági taggá választották.

A gázgyár megváltása

Amikor Bárczy és Vázsonyi az Osztrák Magyar Légszeszmüvek megváltását propagálták, már tulajdonképpen csak Ripka Ferenc akcióját szélesitették ki, mert a főváros most megválasztott fő-

polgármestere ekkor már állandóan részt vett a közérdekü üzemek várositása érdekében folyó mozgalmakban és szakszerü propaganda előadásinak jelentékeny része volt abban, hogy a főváros a gáz és elektromos müveket megváltotta. A gázgyár megváltása 1909-ben történt. Akkor az Osztrák-Magyar Légszeszmüvek budapesti telepének igazgatója már két év óta Heltai Ferenc volt, aki a bekövetkezett kisajátitás után is igazgatója maradt a fővárosi Gázmüveknek. Ugyanekkor azonban a székesfőváros tanácsa 1910. október 15-én meghivta Ripka Ferencet a Gázmüvek vezérigazgatóhelyettesi munkakörének ellátására, majd pedig Heltai Ferencnek főpolgármesterré történt megválasztása után, 1912-ben a Gázgyár vezérigazgatójává szerződtette. Erre az időre esik ennek a legfontosabb közüzemnek hatalmas arányokban való ujjáépitése és átszervezése. A budapesti Gázmüveket Ripka Ferenc nemcsak Budapest, hanem az egész kontinens legmodernebb üzemévé alakitotta, amely gazdaságos berendezkedése mellett nemcsak jövedelmező vállalattá lett, de egyben az alkalmazottak szociális ellátása tekintetében is olyan csodákat müvelt, hogy mindig büszkesége volt Budapest háztartásának. A világháborut követő összeomlás és az ebből felburjánzott proletárdiktatura, amely dr. Ripka Ferencet is eltávolitotta helyéről, a Gázmüveket sulyos pénzügyi válságba sodorta. A kommün bukása után azután Ripka Ferenc ujult erővel és nagy igyekezettel feküdt bele, hogy a Gázmüveket rendbehozza és valóban ennek a jól megalapozott üzemnek a helyreállitása gyorsan és tökéletesen sikerült. Talán egyetlen városi üzem sem heverte ki olyan rövid idő alatt és olyan radikálisan a csapást, mint a Gázmüvek, amely ma ismét virágzó vállalata a fővárosnak. Ripka Ferenc egy esztendővel ezelőtt nagy fájdalommal vált meg ettől a szivéhez hozzánőtt intézménytől, de azt a fájdalmát enyhitette részben az, hogy az üzemet jó kezekre bizta és az magasabb hivatásában egész Budapestért tovább dolgozik.

A kormánybiztos

A kormányzó 1924. augusztus végén nevezte ki dr. Ripka Ferencet Budapest székesfőváros kormánybiztosává. Ez a kinevezés annakidején általános megelégedést keltett, mert mindenki tudta azt, hogy Ripka Ferenc részben sohasem foglalkozott politikával, részben pedig az egész kurzus alatt messze távol tartotta magát azoktól a politikai kilengésektől, amelyek a budapesti városházán napirenden voltak és amelyek elkeseritették a főváros jóérzésü lakosságát Kinevezése előtt már két nagy harcot vivott meg Ripka Ferenc magával Wolff Károllyal, a keresztény községi-párt vezérével. Az egyiket a Krisztinavárosi Kaszinóban, a másikat pedig a krisztinavárosi római katholikus egyházközségben. Ilyen auspiciumok mellett foglalta el a kormánybiztosi széket és Wolfi Károly, bár maga meglehetősen távoltartotta magát a harcoktól, alvezéreivel az első pillanattól kezdve kiméletlen harcot inditott Ripka Ferenc ellen. Más területük Wolffféknak erre nem volt, mint a közigazgatási bizottság, ahol minden ülésen igyekeztek kritika tárgyává tenni Ripka Ferenc müködését. Ugyanakkor pedig a parlamentben is kiméletlen támadásokat intéztek a kormánybiztos ellen, de még nagyobb erővel indultak meg azok a politikai intrikák, amelyek a parlament folyosóján és a miniszteri szobák környékén folytak. Egy egész esztendőn át állta Ripka Ferenc ezt a harcot, amelyben ellenfeleivel csak ritkán találkozott szembe, de annál inkább éreznie kellett, hogy hátamögött viselik a tulajdonképeni haidjáratot. Hiába volt minden intrika és hiába volt minden erőlködés, Ripka Ferencet megbuktatni nem tudták.

A kormánybiztos kitünő idegeire és nagyszerü lelkinyugalmára vall az, hogy ebben a légkörben is nyugodtan végezte azt a produktiv munkát, amely talán több volt, mint amennyi a kormánybiztos kötelessége, de amelyre a kurzus rombolásai után olyan renkivüli szükség volt. A kormánybiztos elsősorban a drágaság ellen inditotta meg harcát és ezen a téren határozott sikereket ért el, amit semmi sem bizonyit jobban, mintha összehasonlitjuk a mai árakat az egy esztendő előtt volt piaci árakkal. Ugyanakkor gazdag tevékenységet fejtett ki a főváros pénzügyeinek rendbehozatala körül, szakitott Wolffféknak azzal a kortespolitikájával, amey deficitmentes költségvetéssel álltatta a közönséget. Nyiltan feltárta azt a kétségbeejtő gazdasági helyzetet, amelybe a főváros a kurzusidő alatt jutott. Hónapokon át tartó hatalmas munkával ott ült a pénzügyi tanácsnok mellett és megcsinálta Budapest reális költségvetését. Okos és becsületes harcot vivott a főváros külföldi hitelezőivel, akik eljöttek Budapestre, hogy körülnézzenek, miként lehetne ebből a városból mind többet kiszoritani. Kormánybiztosi müködését azonban megkoronázza az a tény, hogy a kormánynál keresztülvitte az üzemeket ellenőrző bizottság kiküldését. Ez a bizottság hónapokig tartó munkával töviről-hegyire átvizsgálta az üzemek gazdálkodását, kritikát mondott minden egyes üzemről és jótanácsokkal fog szolgálni a közgyülésnek arra vonatkozólag, hogy miképen fejthetnek ki ezek az üzemek gazdaságosabb és jövedelmezőbb tevékenységet. Talán rövid napok kérdése már, amikor ez a bizottság elkészül jelentésével és csak akkor fog tulajdonképen kiderülni, hogy a főváros milyen rendkivüli hasznot remélhet e bizottság vizsgálatainak eredményéből.

Amig a főváros gazdasági talpraállitása érdekében elvégezte Ripka Ferenc ezt a hatalmas programmot, ugyanakkor hónapokon át tartó választási harcban vett részt. Ennek a harcnak a részleteit ismertetni ma nem méltó, de nem is szükséges, mert mindenki előtt ismeretes annak minden fázisa. A legtisztább liberalizmus igéit hirdette ebben a választási harcban Ripka Ferenc, egyben pedig megnyerte Budapest közönségét annak a gondolatnak, hogy a városházán a jövőben politikamentes alkotó munkát kell végezni. Egy hajszállal sem rovunk fel Ripka Ferencnek több érdemet, mint amennyit szerzett, amikor azt állitjuk, hogy a kurzus igazi likvidálása az ő érdeme. Mert nem szabad elfelejteni azt sem, hogy ma már a főváros tanácsából hiányzanak a Zilahi Kissek és a Schőberlek, ugyanakkor pedig Wolffék harci készsége is temperáltan tért vissza a közgyülési terembe. Olyan érdemek ezek, amelyeket nem egy, a főpolgármesterré való választás alkalmából irandó ujságcikk keretében, hanem Budapest jövő történelmében kell majd méltóan méltatni.

*

Dr. Ripka Ferenc társadalmi müködéséből folyólag világi elnöke a krisztinavárosi róm. kath. egyházközségnek, elnöke a Klotild Szeretetház Egyesületnek, melynek szeretetházát nagy méretekben fejlesztette, ugy hogy az egyesület ma 120, nagyrészt hadiárvát nevel. Elnöke a Budai Társaskörnek, mely vezetése alatt a legnagyobb budai körré fejlődött, elnöke továbbá a Budai Tanférfiak és Tanügyi Barátok Körének és a 33-as Football Clubnak. A Szent István Társulat igazgató-választmányába, a Budai Dalárda örökös tiszteletbeli tagjává, majd pedig elnökévé, a Gázgyári Dal- és Önképzőkör pedig diszelnökévé választotta. Mint a fonyódi róm. kath. egyházközség első világi elnöke, templomot és plébániát épittetett s mint a fonyódi Gróf Zichy Béla-telep elnöke, nagy fejlődésnek inditotta ezt a bájos balatonparti üdülőhelyet.

Dr. Ripka Ferenc főbb irodalmi munkáinak cime: „Mechwart-album" 1895, „Gödöllő, a királyi család otthona" 1896, „Erzsébet királyné Gödöllőn" 1901, „A városi közüzemek és azok szervezése" 1909, „Bécs és Berlin világitási közüzemei" 1920 és „Budapest elektromos telepe" 1910.

Társadalmi és közgazdasági téren kifejtett müködéséért a király 1901-ben a Ferenc József-rend lovagkeresztjével, 1917-ben a polgári érdemkeresztel, majd 1918-ban előbb a vitézségi érem szalagjával diszitett koronás arany érdemkereszttel, utóbb pedig az udvari tanácsosi cimmel tüntette ki. A római pápa Őszentsége pedig 1906-ban a „Pro ecclesia et pontifice" keresztet adományozta dr. Ripka Ferencnek.

Dr. Ripka Ferenc 1897-ben nősült Gödöllőn, ahol Lipcsey Ludovikát vette feleségül. Boldog házasságának 25-ik évfordulója alkalmából a Klotild Szeretetház Egyesület választmánya Dr. Ripka Ferenc és neje nevére örökalapitványt létesitett, árva gyermekek neveltetésére.

Ripka Ferenc főpolgármester ünnepélyes beiktatása

A közgyülési helyzet biztató kialakulása — A székfoglaló beszéd rendkivüli sikere

Ami egy pillanatig sem volt kétséges, az megtörtént szombaton délután: Ripka Ferenc dr.-t, Budapest törvényhatósági bizottságának igen jelentékeny többsége, lelkes ülés keretében, ünnepélyes formák között főpolgármesterré választotta és beiktatta hivatalába. Ez az ünnepélyes közgyülés azonban mégis rendkivüli meglepetéseket hozott, amelyeknek ugy látszik erős hatásuk lesz majd a közel jövőben a közgyülési helyzet kialakulására. A főpolgármesterválasztó közgyülésen ugyanis éles konturokban jelentkezett egy hatalmas, dolgozni akaró többség, amellyel szemben egy elenyészően csekély rendzavaró kisebbséget láttunk. Azok, akik tömör egységben vonultak fel leadni szavazatukat Ripka Ferencre és akik a megválasztott uj főpolgármestert rendkivül meleg ovációban részesitették, a közgyülési terem jobb középső részétől, egészen a szélső baloldalig, hatalmas mezőnyt töltenek be a közgyülési teremben. Meg kell állapitanunk, hogy a Keresztény Községi Párt komoly elemei, szintén Ripka Ferenc mellett foglaltak állást és bemutatkozó beszédét is a szimpátia határozott jeleivel kisérték. Bebizonyosodott azonban az is, hogy ezek a komoly elemek a Wolff-pártban nincsenek a hatalom teljes birtokában és ennek a pártnak jobbszélső része ugy látszik a rendbontás gondolatával szimpatizál. Nem tarthat sokáig, hogy ennek a helyzetnek konzekvenciáit az illetékes tényezők levonják.

A baloldalon szintén történtek apró gixerek, de ezeket ugy magyarázzák, hogy a szélső jobboldal provokáló magatartása váltotta ki. Egész általánosságban azonban el lehet és el kell mondani, hogy a főpolgármesterválasztás ünnepélyes és méltóságteljes volt és hogy Ripka Ferenc megválasztásában Budapest őszinte akarata jutott kifejezésre.

Wolffék taktikázása

Wolffék taktikázása ott kezdődött, hogy a főpolgármesterválasztás ügyében való állásfoglalásukat a szó legszorosabb értelmében az utolsó órára halasztották. Abban a hitben voltak ugyanis, hogy elhatározásuk függőbentartása révén nyomást gyakorolhatnak és eredményeket csikarhatnak ki. Ezzel a taktikázással azonban csunyán megbuktak, megbuktatta pedig őket az a körülmény, hogy a baloldal nyiltan és őszintén állást foglalt Ripka Ferenc főpolgármestersége mellett. Dacára annak, hogy széltében-hosszában hirdették, hogy Ripka Ferenctől a kurzusuralom fentartására vonatkozólag garanciákat kaptak, a választáson való állásfoglalásukkal rácáfoltak erre. Hiszen, ha garanciákat kaptak volna, akkor kétségkivül egységesen szavaztak volna le Ripka Ferencre. Ezzel szemben tény az, hogy Ripka Ferencet a középen lévő pártok, a hivatalból való és kinevezett tagok, a demokratikus blokk és a Wolff-pártnak komolyabb elemei választották meg. A Wolff-párt nagyobbik része Ripka Ferenc ellen szavazott, dokumentálva ezzel azt, hogy a főpolgármestertől semmiféle olyan garanciát nem kaptak, amely az ő városházi hegemóniájukat biztositotta volna.

De bizonyiték erre talán legelsősorban annak a pártülésnek a lefolyása is, amelyet közvetlenül a közgyülés megnyitása előtt tartottak. A legfőbb garancia ugyanis, amit Wolffék követeltek, az volt, hogy Sipőcz Jenő dr. maradjon Budapest polgármestere. Tény az, hogy a Wolff-párt ülésén maga Wolff Károly azt javasolta, hogy a párt Ripka Ferencre szavazzon és ezt az elnöki javaslatot Platthy György is támogatta. Buday Dezső volt azután az, aki a pártértekezleten az aggodalmaskodóknak hangot adott. Erre azután felvonult a Wolff-párt belső ellenzéke Eckhardt Tibor vezetésével, aki kvalifikálhatatlan támadásokat intézett Ripka Ferenc dr. személye ellen. Garanciaképen azt követelte, hogy Ripka Ferenc oszlassa fel „felemás pártját", ő maga pedig lépjen be a Wolff-pártba. Kijelentette, hogy lelkiismeretével ellenkezik az, hogy ő Ripkára szavazzon. Nem akarja, hogy kinevessék a pártok, javasolja tehát, hogy a párt ne vegyen részt a szavazásban.

Liptay Lajos dr. szintén azon az álláspontón volt, hogy „Ripka becsapta a keresztény pártot". A garanciákra — mondotta — nem ad semmit, mert el van készülve arra, hogy becsapják a keresztény pártot és a szociálisták, valamint a demokraták olyan hevesen fogják támadni a tanácsot, hogy az nem tud ellenállni. A fekete golyóval való szavazást ajánlotta. Több felszólalás után még Wolff Károly jelentette ki, hogy reálpolitikát akar csinálni a városházán, a keresztény és nemzeti eszme biztositására.

Az első vihar

Az ünnepélyes közgyülést negyedötkor, zsufolt padsorok előtt nyitotta meg Sipőcz Jenő dr. polgármester. A megnyitás előtt sok szó esett arról, hogy nem hoz-e vihart maga az az egyszerü tény, hogy az elnöki emelvényen a baloldal előtt antipatikus Sipőcz Jenő dr. polgármester fogja vezetni az ülést. Kiderült azonban csakhamar, hogy ebben a kérdésben Ripka Ferencnek, aki akkor még kormánybiztosi funkciót végzett, sikerült megállapodást létesiteni a baloldallal. Amikor ugyanis a főpolgármesterválasztó közgyülés külsőségeiről tárgyaltak, Vázsonyi Vilmos hevesen tiltakozott az ellen, hogy az ünnepélyes közgyülésen Sipőcz elnököljön. Hasonlóképen nem lett volna hajlandó a baloldal belemenni abba sem, hogy az elnöki széket Folkusházy Lajos alpolgármester foglalja el. Vázsonyi Buzáth János alpolgármester által szerette volna a közgyülést vezettetni. Végre azután Ripka Ferenc kormánybiztos persvadeálására belenyugodtak Vázsonyi és a baloldal abba, hogy egyszer, egyetlen egyszer hajlandók eltürni Sipőcz Jenő elnöklését, azzal a feltétellel, hogy erre több izben még csak kisérlet sem történhetik.

Ilyen körülmények között a baloldal meglehetősen támadó élt látott abban a jelenségben, hogy Sipőcz Jenő polgármestert az elnöki székben a Wolff-párt tüntető tapssal fogadta. A baloldal ezt nem birta hang nélkül és Fényes László srapnellszerüen éles hangja belesüvöltött az izgalommal telt levegőbe:

— A villamos igazgatójának tapsolnak!

A baloldal különösen azt vette zokon, hogy a Sipőcz mellett való tüntetést valósággal megrendezték, mert az ovációra Csilléri András, a párt alelnöke adta meg a jelet. Nagyobb vihar mégsem keletkezett ebből az incidensből, de annál nagyobb erővel tört ki a vihar akkor, amikor Lobmayer tanácsnok belekezdett a kormányzól kézirat felolvasásába. Ebben a pillanatban ugyanis Sipőcz Jenő polgármester felállott helyéről és vele együtt felállt az egész jobboldal, valamint a középpártok, de ülve maradtak a szociáldemokraták és a demokrata párt nagyrésze.

A Wolff-párton iszonyu erővel tört ki a felháborodás.

— Álljanak fel! — kiáltották kórusban át a baloldalra.

— Felállni! felállni! pfuj! pfuj! — hangzott tovább a jobboldalon.

A szociálisták sem maradtak adósak:

— Vége van a terroruralomnak, kezdődik a leszámolás — kiálltották Wolffék felé.

Már javában tombolt a vihar, amikor Eckhardt Tibor kirohant a padból és magából kikelve, hadonázva kiabálta:

— Minden zsidó felállni! Tessék megadni a tiszteletet!

— Csőcselék, kommunisták! — kiabált Buday Dezső.

A baloldal harsogva tiltakozott, de hallani nem lehetett egyebet, csak össze-vissza való kiabálást. A Wolff-párt pedig most már egyenesen Vázsonyi személyének rontott neki:

— Vázsonyi álljon fel! — kiáltották most huszan is egyszerre.

Maga Wolff Károly is beállt a biztatók közé:

— Nézzétek, Vázsonyi sem áll fel! Ez a polgári egység!

Vázsonyi a helyén ülve kiáltja Wolff felé:

— Én őfelsége a király titkos tanácsosa vagyok és senkinek sem vagyok hajlandó nagyobb tiszteletet adni, mint a királynak! Pedig a királyi kézirat felolvasásakor sem volt soha divatban, hogy azt a közgyülés állva hallgassa végig!

Az egyik Wolff-párti városatya ezt kiáltja:

— Fel kell oszlatni ezt a közgyülést!

— Csak tessék, oszlassák fel! Majd meglátják az eredményt! — kiáltják vissza a szociálisták.

Azután össze-vissza kiabálások között sürün egymás után lehet hallani a szociálista padok felől:

— Éljen a bünös Budapest!

Az egyre élénkülő zajban a jobboldal ekkor a Himnuszt kezdi el énekelni, amivel azután el is simul a zivatar, mert Vázsonyi Vilmos intésére az egész baloldal feláll és Wolffékkal együtt énekli a Himnuszt. A Himnusz után azonban ujabb és ujabb zajos jelenetek következnek, de csak pár percig, mert lassan helyreáll a rend és Lobmayer tanácsnok most már mély csöndben olvassa fel a kormányzói kéziratot, amelynek elhangzása után a jobboldal a kormányzót, a baloldal pedig Budapestet éljenzi. A tanulságot pedig Fényes László vonja le:

Ha némelyik asszony tudná,

hogy néha mennyire nem praktikusan vásárol, akkor sok pénzt megspórolhatna. — Ne hagyja magát félrevezetni s ne tartson más kávépótlékot épen olyan előnyösnek, mint a »Franck«-ot. Az igazi olcsóság épen abban az utolérhetetlen kiadósságban rejlik, amely a régen bevált »Franck kávépótlék«-nak a kávédarálóval mint védjegy specifikus tulajdonsága.

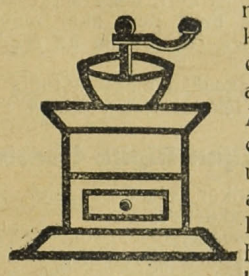

— Mégis csak meghallgattuk, minek csinálták ezt a heccet?

A szavazás

Megkezdődik a szavazás és egymás után hullanak a három hatalmas urnába, amelyek fölött ott leng Kakujay Károly immár közmondásossá váló hosszu szakálla, a fehér és fekete golyók. A fehér igent, a fekete nemet jelent. Elsőnek Sándor Pál szavazott le, a tanács jelenlevő tagjai közül Sipőcz polgármester és Folkusházy alpolgármester nem járultak az urnákhoz. Legsürübben a baloldal tagjai keresték fel a szavazóhelyiséget, a Wolff-pártiak lezzel szemben gyéren jelentkeztek az urnáknál.

A szavazás és különösen a szavazatok összeolvasása, valamint a jegyzőkönyvek megszerkesztése nagyon hosszu időt vett igénybe. A bizottsági tagok elszéledtek a buffetben és a pipázóban, ahol mindenfelé élénk társalgás folyt, természetesen elsősorban a közgyülés elején történt incidens adta a beszéd tárgyát. Wolffék még mindig háborogtak, amivel szemben Vázsonyiék állandóan azt erősitgették, hogy soha nem volt divatban a legfelsőbb kézirat felolvasásakor a felállással való tüntetés. Vázsonyi maga Radocza Jánost hivta fel tanunak:

— Itt van a közgyülés legrégibb tagja, Radocza János, aki 1873 óta törvényhatósági bizottsági tag, ő a megmondhatója, hogy a királyi kéziratot mindig ülve hallgattuk végig.

És valóban, Radocza János határozottan megerősitette Vázsonyi előadását.

Később Vázsonyi kivonult a pipázóba, ahol a sajtót kérette magához, ahol mindezekhez még azt füzte hozzá, hogy mikor a kereszténypárt szinte parancsoló módon... (Baracs Marcel itt közbeszól: „Igenis parancsoló módon, fenyegetve és ká-

VILÁGHIRŰ

REMINGTON

IRÓGÉPEK

legujabb modelljei:

REMINGTON-PORTABLE

csak egy váltós Standard-billentyüzetü irógép

XII-es modellü

REMINGTON-STANDARD

zajtalan irásu irógép

REMINGTON-NOISELESS

teljesen hangtalan irógép

REMINGTON-ACCOUNTING

könyvelési és bérelszámolási irógép

Dijmentes bemutatás országszerte. Kedvező részletfizetési feltételek.

REMINGTON IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12.

Telefon: 18-09 és 175-20.

Automobil és Garage R.-T.

Budapest, VI., Andrássy-ut 34. Telefon: 186-06.

A világhirü PRESTO és DUX luxuskocsik, valamint VOMAG és MAGIRUS teherautók vezérképviselete

Club-Garage

IX., Köztelek-u. 4.

Telefon: József 139-78.

Bristol-Garage

V., Mária Valéria-u. 3.

Telefon: 189-25.

City-Garage

Dohány-u. és Kazinczy-utca sarok. Tel.: J. 142-26.

Luxuskocsijaink éjjel-nappal olcsón fuvaroznak!

Garageainkban elsőrendü üzemanyag!

romkodva!") kiáltotta oda az ellenzék felé, hogy: „Álljanak fel!" Ezt már csak azért sem lehetett megtenni, mert demonstrálni kellett, hogy terrorral nem sikerül a demokratikus pártok elhatározását befolyásolni.

—A demokratikus pártok nevében azonban — fejezte be mondanivalóját Vázsonyi — tiltakozom annak a feltevése ellen, mintha a kormányzó ellen tüntetni akarnánk, mert alkotmányos érzékünk kizárja, hogy az alkotmány bármely tényezőjével szemben tiszteletlenek legyünk.

Bent az ülésteremben ezalatt már türelmetlenkedni kezdenek a városatyák, elfoglalják helyüket és Wolff Károly, akinek el kell mennie, Sipőcz polgármestert keresi fel és kéri, hogy sürgesse meg a választás befejezését, mert nem akar előbb távozni, nehogy ugy tünjék fel, mintha az eredmény ellen tüntetni akarna.

A szavazás végét azonban mégsem tudta Wolff megvárni és igy nem lehetett jelen Ripka Ferenc beiktatásánál.

Éljen Ripka Ferenc!

Hat óra elmult, amikor Sipőcz Jenő polgármester kihirdette az eredményt:

— A főpolgármesterválasztás ügyében elrendelt titkos szavazás eredménye a következő:

Leadtak összesen 228 érvényes szavazatot, amelyből 187 esett Ripka Ferencre, 4 Kozma Jenőre és 37 Kollár Lajosra.

A szavazás eredményéhez képest dr. Ripka Ferencet Budapest székesfőváros törvényesen megválasztott főpolgármesterének jelentem ki.

Az eredmény kihirdetését az egész közgyülési terem mély csöndben hallgatta végig, majd a polgármester inditványozta, hogy Bódy Tivadar dr. vezetésével husztagu küldöttség adja tudtára Ripka Ferencnek a választás eredményét és hivja meg őt a közgyülés elé. A bizottság tagjai, akik között az összes közgyülési pártok képviselve voltak, felemelkedtek helyükről és felkeresték a megválasztott uj főpolgármestert.

Ripkát Bódy nyugalmazott polgármester üdvözölte meleg szavakkal, mire Ripka Ferenc néhány köszönő szóval válaszolt.

Ripka Ferenc fekete diszmagyarban lépett a közgyülési terembe. Előtte három diszbe öltözött hajdu, mögötte pedig a meghivó bizottság tagjai haladtak. Az uj főpolgármester szilárd léptekkel ment fel az elnöki emelvényre, ahol leoldotta kardját és Sipőcz polgármesterrel szemben állva erőteljes hangon tette le az esküt, amelyet a közgyülés tagjai állva, ünnepi csendben hallgattak végig. Ebben a pillanatban felharsant a középen:

— Éljen Ripka Ferenc!

A középpártokkal együtt éljenzett és tapsolt a demokratapárt is.

Az uj főpolgármester üdvözlése

Ezután Sipőcz Jenő dr. polgármester mondta el üdvözlő beszédét. Ez a beszéd feltünően meleghangu volt és Ripka Ferenc érdemeit plasztikus szép szavakban emelte ki. A polgármester szavai feltétlenül az őszinteség benyomását keltették és átérzett egész beszédén az a tisztelet, amely Ripka Ferencet megilleti. Különösen kiemelte Ripka gázgyári működésének hatalmas eredményeit és méltóan találó szavakat mondott Ripka Ferenc kormánybiztosi működéséről is. Hosszan időzött a polgármester Budapest közönségének ama kivánsága tolmácsolásánál, hogy a főpolgármester őrködjék féltő gonddal a főváros autonómiája fölött.

A polgármester beszéde közben azonban a baloldal nem tudta megőrizni teljes higgadtságát. Amikor Sipőcz a haladás szükségességét hangoztatta, felcsattant az első közbeszólás Farkas István szájából:

— Demokráciát!

— Ennek a haladásnak sohasem szabad — mondta Sipőcz — a nemzeti eszmével ellenkezni.

Most Wolffék kezdtek helyeselni és tapsolni, majd a tetszésnyilvánításnak elültével Vázsonyi hangja hallatszik:

— De egyenlő joggal és szeretettel.

A szocialisták egyre sürübben szólnak közbe, mind agresszivebbek lesznek Sipőcczel és Wolffékkal szemben; mig végre a tehetetlenül álló Sipőcz Jenő helyet Ripka Ferenc ragadja meg hirtelen az elnöki csengőt és erőteljesen megrázza. A nyugalom azonban csak pár percre állhat helyre, mert amikor a polgármester a keresztény erkölcsön alapuló kormányzást kivánja, Wolffék viharos éljenzésben és Sipőcz mellett való tüntetésben törnek ki. A szocialisták is megtapsolták Sipőcz Jenő utolsó mondatát: csak egyetlen hang hallatszik, amely erőteljesen vágja oda Sipőcz felé:

— Kidobták, földönfutókká tették a tanitókat, ez az önök keresztényi szeretete!

Ám minden jó, ha a vége jó, mert még a szocialisták is megtapsolták Sipőcz Jenő utolsó mondatát:

— Ha a városházán olyan zászló leng, amelyre a modern haladás, de egyuttal a nemzeti eszmény van ráirva, akkor Budapest egész népe szent lelkesedéssel fog idetekinteni.

A székfoglaló

Ezután következett a szombati nap legnagyobb eseménye: Ripka Ferenc főpolgármester székfoglaló beszéde. A beszédet egyetlen disszonáns hang sem zavarta meg, legnagyobb részét áhitatos csendben hallgatta végig az egész közgyülési terem, de szinte percenként tört ki a tetszés zaja a középen és a baloldalon. A Wolff-párt nyugodtan viselkedett, nem zavarta a közgyülés többségének tetszésnyilvánitásait, sőt nem egy esetben a jobboldali mezőny is helyeslésének adott kifejezést. Amikor a kormánybiztos Magyarország kormányzóját emlitette, a Wolff-pártiak állva éljenezték a kormányzót, ezuttal azonban Vázsonyi Vilmos vezérletével az egész demokratapárt is fölemelkedett helyéről.

A főpolgármester beszéde alatt a közép- és a baloldal mindjobban belemelegedett a tüntetésbe, ugy, hogy nem egyszer valóságos tapsorkán honorálta értékes kijelentéseit. Amikor Ripka Ferenc elődeiről emlékezett meg és Bárczy István nevét emlitette, akihez ma is meleg barátság füzi, a demokratikus blokk, de a liberálisok is helyükről felállva a hegyoldalban ülő Bárczy István felé fordultak, akit tapssal és éljenzéssel ünnepeltek. Különösen feltünt az a melegség, amellyel az egyébként polgári politikusokkal szemben mindig hüvös szociáldemokraták Ripka Ferenc és Bárczy István mellett tüntettek.

Ripka beszédének lendületes befejezésénél ujra kitört az éljenzés és taps, mindenki felállt helyéről, csak a jobbszélső padsorokban maradt ülve néhány exponált fajvédő.

A beiktató közgyülés ünnepélyességét csak emelte a polgári dalkör és a budapesti munkásdalárda, amelyek a főpolgármester bemutatkozó beszéde után a Himnuszt és a Hiszekegyet énekelték el. A demonstráció utolsó etappja volt, hogy a baloldal vezetőférfiai Vázsonyi vezetésével egymás után siettek fel az elnöki emelvényre és melegen üdvözölték Ripka Ferencet, az uj főpolgármestert. Az üdvözlők között ott volt Bárczy István is, aki nagy szeretettel rázta meg az uj főpolgármester kezét.

A Ganz-gyártól a Gázművekig

Ripka Ferenc visszaemlékezései

Ripka Ferenc nem szivesen beszél magáról és most, főpolgármesterré való választása előtt még életrajzi adatait sem volt hajlandó elmondani. Egy óvatlan pillanatban mégis sikerült néhány mondatát ellesni, amelyben a Fővárosi Hirlap szerkesztője előtt elmondotta azt az utat amelyet a Ganz-gyártól a Gázművekig tett meg:

— A Ganz Villamossági rt.-tól 1910-ben léptem ki. Tizenhat esztendőt töltöttem el ennek a vállalatnak a szolgálatában, ahol ezalatt az aránylag rövid idő alatt dijnokból cégvezetővé léptem elő. Mint cégvezető két osztályt vezettem: az egyik a városi világitótelepek tervezésével, a másik a már berendezett telepek üzembentartásával foglalkozott.

— Nem volt szándékomban a Ganz villamossági rt.-ot elhagyni és a vállalat is mindent elkövetett, hogy maradásra birjon. Ekkor azonban már élénk részt vettem abban a mozgalomban, amely a közszükségleti üzemek községesitését célozta. 1908-ban határozta el a város, hogy a Gázműveket megváltja és községi vezetésbe veszi. Mint ismeretes, ez Bárczy István polgármestersége előtt történt. Emlékezetes még előttem, amikor a Gázgyár megváltására kiküldött bizottság döntő ülését tartotta. Platthy Györgyöt és dr. Buzáth Jánost, aki akkor még tanácsjegyző volt, bizták meg azzal, tartsa számon, hogy a jelenlévő bizottsági tagok közül kik a hivei a megváltásnak és kik vannak eljlene. Izgalmas órák voltak ezek, mert a számarány csaknem egyenlő volt a két párt között. Kinosan hatott, amikor a megváltás mellett állást foglaló egyik bizottsági tag váratlanul eltávozott az ülésteremből. Már-már ugy látszott, hogy mi, akik a megváltás hivei voltunk, kisebbségben maradunk. Elsőnek Vázsonyi Vilmos szólalt meg és nagy beszédet tartott a megváltás szükségességéről. A következő szónok én voltam, és pedig azzal a speciális feladattal, hogy huzzam ki az időt addig, amig az egyik, vagy másik ingadozó bizottsági tagot sikerül meggyőzni, hogy a megváltás mellett kell szavaznia. Már fél órája nyujtottam a beszédemet, amikor Platthy György odajött mellém és a fülembe sugta, hogy minden rendben van, befejezhetem felszólalásomat. Utánam még Márkus Imre szólalt fel röviden, majd megtörtént a szavazás, amely kimondta a nagyjelentőségü határozatot: a Gázművek megváltását.

— A megváltás után Bárczy István polgármester felajánlotta, hogy Heltai Ferenc vezérigazgató mellett foglaljam el a vezérigazgató-helyettesi állást. Amikor a Ganz-gyárban ezt megtudták, mindent elkövettek, hogy megtartsanak a maguk számára. Kögler Gusztáv vezérigazgató tudomásomra hozta, hogy a vállalat igazgatósága igazgatóvá akar előléptetni. Sok szál és hosszu mult füzött ehhez a vállalathoz, nehezen határoztam tehát el magamat, hogy sikereim helyét elhagyjam. Bárczy Istvántól háromnapi gondolkozási időt kértem, Bárczy azonban nem várta meg a három nap leteltét, hanem már másnap követelte tőlem a kedvező választ. Azzal érvelt, hogy a Gázművek házikezelésbe vétele körül különös érdemeim vannak és igy erkölcsi kötelességem a felajánlott állást elfogadni. Arra kért, irjam fel egy papirlapra feltételeimet és előre garantálta, hogy a tanács azokat akceptálni fogja. A megtisztelő meghivásnak ez a kitüntető módja döntő befolyással volt elhatározásomra. Még nagyon jól emlékszem, hogy ez a beszélgetésünk a Ganz-gyár hivatalos helyiségében történt, ahol elvben elhatároztam a felajánlott helyettes vezérigazgatói állás elfogadását. Bárczy Istvánt gyalog kisértem el a Vérmezőig és az uton beszéltük meg a részleteket, alkalmaztatásom feltételeit. Ez volt az az ut, amelyen én a Ganz-gyártól a Gázművekig jutottam el.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

A Hitelbank 115 milliárdos tőkeemelése

Pénzügyi és tőzsdei körökben már huzamosabb idő óta hire járt, hogy a Magyar Általános Hitelbank nagyobbszabásu tőkefelemelési tranzakció végrehajtásával foglalkozik. Hivatalos közlemény jelenti, hogy a bank a tőkeszaporitás időpontját most elérkezettnek találta és annak megvalósitása céljából e hó 27-én rendkivüli közgyülést tart. A bank 350.000 darab uj részvényt bocsát ki, a részvényeknek egy jelentékeny részét a magyar piacon helyezi el, mig a külföldi érdekeltségek számára fenmaradó részvénycsomagot ugy osztotta el, hogy ezzel megerősiteni kivánta a kapcsolatokat Magyarország és a nyugateurópai előkelő pénzcsoportok között. A tervbevett tőkemelés révén a Hitelbank saját tőkéi mintegy 115 milliárd koronával szaporodnak. A tranzakcióról kiadott hivatalos közlemény igy hangzik:

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága elhatározta, hogy részvényeseinek folyó hó 27-ére egybehivott rendkivüli közgyülésén az intézet 550 millió korona alaptőkéjének 350.000 uj részvény kibocsátása utján 690 millióra koronára leendő felemelését fogja javaslatba hozni. Az uj kibocsátásból 343,750 részvény az alapszabályoknak, valamint az intézet régi tradicióinak megfelelően, az eddigi részvényeseknek fog 4 régi részvénynek 1 uj részvényhez való arányában, a közgyülés által megállapitandó árfolyamon felajánltatni, mig a 6.250 részvényt tevő jelentéktelen töredék tekintetében, mely fel nem osztható, az igazgatóság az alapszabályok értelmében a közgyüléstől felhatalmazást fog kérni, hogy ez a töredék szabadkézből — azonban nem a napi árfolyam alatt — értékesittessék. A régi részvényesek által elővételi joguk alapján esetleg át nem veendő uj részvények elhelyezését egy konzorcium biztositja, amelyben a S. M. v. Rothschild wieni bankház, az Österreichische Kredit-Anstalt für Handel und Gewerbe, Wien, valamint az intézethez közelálló Schneider & Cie. — Union Européenne Industrielle et Financière — Banque de l'Union Parisienne francia csoport, továbbá Lazard Bros. londoni és M. M. Warburg & Co. hamburgi bankházak vesznek részt. Gondoskodás történt abban az irányban, hogy az e konzorcium által esetleg átveendő részvények évek során át piacra ne kerüljenek

PASZTÖRÖZÖTT
PALACKTEJ!
YOGHURT
és az összes tejtermékek friss állapotban egész napon át kaphatók a
BUDAPESTI KÖZPONTI ÉS ÁLTALÁNOS TEJCSARNOKOK
fiókjaiban

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

NAGY MENYHERT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)
10 tonna vontató képességü
Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Nagy Magyarországot csak nagy Budapest állithatja vissza

Ripka Ferenc beszéde a főpolgármesteri szék elfoglalásakor

A „Fővárosi Hirlap“ más helyén beszámolunk a főpolgármesterválasztó közgyülésről és ismét máshol méltatjuk azt az eseményt, hogy Budapest törvényhatósági bizottsága a kormányzó által jelölt három kiváló férfiu közül Ripka Ferenc dr.-t választotta főpolgármesterévé. Itt szószerint való szövegében közöljük azt a főváros történetében mindenesetre jelentőségteljes beszédet, amelyet Ripka Ferenc a főpolgármesteri szék elfoglalása alkalmából mondott:

Méltóságos Polgármester Ur! Tisztelt Közgyülés! Hálás köszönetet mondok a polgármester urnak szives üdvözlő szavaiért. Ez az üdvözlés itt, uj munkaköröm küszöbén, az első köszöntés és ezért jelentőségét mélyen érezem. De amikor őméltósága ebbe a díszes állásba beiktatott, hivatalos működésemben első kijelentésem legyen a hódolat és köszönet Magyarország kormányzójának, aki erős magyar hittel vezeti a nemzetet a jobb jövő felé és a kormánynak, mely a széthullott mult ujraépitését fáradhatatlan buzgalommal alapozza. Hódolattal teljes köszönetet kell mondanom nekik azért a bizalomért, amellyel engemet erre a fontos őrhelyre kijelöltek. De mély és hálás köszönetet mondok a törvényhatósági bizottság közgyülésének megtisztelő bizalmáért, amellyel engem főpolgármesterré megválasztott.

Ez a bizalom az én büszkeségem és ez leend mindenkor erőm forrása.

A törvényhatóság bizalma Budapest dolgozó polgárai közül emelt erre a helyre. Fővárosunk belső életét nem politikai pártküzdelmekben, hanem munkaközben ismertem meg. Nem foglalkoztam mások birálatával, inkább arra törekedtem, hogy hazám, városom és egyházam szolgálatában megfeleljek kötelességeimnek. Hazám, fővárosom és egyházam iránt érzett rajongó szeretetemet és törhetetlen ragaszkodásomat nem a nyomtalanul eltünő szavakkal vagy hatásra szánt külsőségekkel, hanem a nehéz, de hasznot hajtó munkával akartam kifejezni.

Dolgoztam és dolgozni akarok, céljaim nem változtak meg

és ha a törvényhatóság multam alapján most enynyire megbecsült, egyenesen megyek ugy tovább, ahogy eddig mentem, a magam kielégitésére és embertársaimat szolgálva.

Az elődök emléke

De amikor ezt a fogadalmat teszem, feladatom nagysága megnő előttem, ha azokra gondolok, akikről most megemlékezni kedves kötelességem. Mély tisztelettel emlitem azoknak a nevét, akik közül személyes barátság füzött Márkus József, Fülepp Kálmán, Heltai Ferenchez és füz ma is Bárczy Istvánhoz. Az ő eredményeik már készen állnak és ahogy itt vagyok a kezdet kezdetén, szerencsésebb viszonyok között elért eredményeik elfogódottá tesznek. Ma nincs meg a gazdasági életnek az a dus termelése, mint az ő idejükben, de főleg nincs meg a lelkeknek az a munkára képes békéje. Országos bajok mellett a fővárosi élet külön nehézségei bénitják meg az erők életreébredését. Pedig

Magyarország talpraállitásában a vezető munkát itt, Budapesten kell elvégezni.

Állami, gazdasági, kulturális életünknek ez a hatalmas középpontja, mely hazánk területi veszteségei következtében még nyert jelentőségében, hiszen ma az ország nyolcadrészét teszi ki, ez a város dönti el az ország sorsát és ez a körülmény még növeli a mi itteni munkánk értékét, de növeli felelősségünket is.

Én a magam munkakörét kétféle bizalom alapján nyertem. A kormánynak és a törvényhatóságnak bizalma állitott ide. Azért ez a kettős bizalom szabja meg munkámat.

Képviselnem kell itt a kormánynak azt a kivánságát, hogy Budapest a törvények keretében teljesitse nagy hivatását az ország életében. Legyen nyugodt az adminisztrációja, támogassa a kormányt az ujraépités munkájában. Legyen takarékosság az egész vonalon, hogy

a polgárságot, mely eddig is tul van terhelve adókkal, lehetőleg megkiméljük.

Amig tehát a kormány képviseletében az a feladatom, hogy a főváros az ország életébe kapcsolódva, a benne rejlő nagy erőket és értékeket az egész nemzet javára forditsa, addig a törvényhatóság bizalmának megfelelve a belső megerősitést, Budapest helyreállitását kell szolgálnom. Volt idő, amikor ugy látszott, hogy Budapest Magyarország nélkül akar megélni, most meg voltak évek, amikor mintha Magyarország Budapest nélkül akart volna külön életet kezdeni. Mind a két kisérlet csak szerencsétlenséggel végződhetett. A nemzetnek ma nagyobb szüksége van Budapestre, mint bármikor, mert régi egységének ez az egyetlen életerős emléke. De Budapestnek is igen nagy szüksége van az állam támogatására, mert hatáskörén tul vannak fejlődésének leghatalmasabb feltételei: egész hazánk gazdasági életében és a külfölddel való kapcsolatokban.

Ma egy szegény csonka ország megrokkant fővárosa vagyunk, de a területi és lelki megtépettség az ország fájának csak az ágait tördelte le és ha a törzs meg a gyökér visszanyerik erejüket, a letördelt ágak majd kinőnek megint.

Viruló, boldog otthont kell teremtenünk, hogy az elszakadt testvérek visszakivánkozzanak az ősi hajlékba.

Nagymagyarországot csak Nagy-Budapest állithatja vissza.

És ott ragyog Budapest cimere fölött Szent István koronája. Ez a korona a magyar állam egységét jelenti, de Budapest fölött nyugszik, a magyar élet legmagasabb pontján. A koronának és a nemzet egységének első őrállója és első munkása legyen az ujra fejlődő Budapest!

Egyének és pártok fölött ...

E nagy feladatokkal szemben a magam munkaköre kettős. Elnöke lettem a törvényhatósági bizottságnak és másrészt az önkormányzati élet ellenőre vagyok.

Elnöki működésemben tárgyilagos pártatlanságra törekszem.

Egyének és pártok fölött a törvény és a főváros érdeke vezessen.

Kötelességem az autonómia megőrzése ugy belső tulkapások, mint kivülről jövő sérelmekkel szemben.

Közgyülésünk ügyrendje ugyan fogyatékos, de a becsületes szándéknak nincsen szüksége szorosan megvont határokra.

Ha a pártok a köz érdekében mérséklik magukat, ha mindnyájan tisztelik a szólás szabadságát, akkor nem vesztegetjük itt hiába az időt és kenyeret adó munka helyett nem dobunk izgató mérget a főváros közönségének.

Mert ma lelki és anyagi értékeink konzerválásával kell megkezdeni a munkát és ezek között az értékek között a legfontosabb az emberanyag, amelynek gondozása, vezetése, ellátása, talpraállitása itt ,ennek a testületnek a feladata. Oh, uraim, ha egy-egy vitában valamelyiküket el akarná kapni a pártszenvedély vagy egyéni érzékenység sohase feledkezzenek meg arról, hogy egymillió ember sorsa függ önöktől és olyan sulyos kötelességeik vannak, hogy ezeknek csak a legnagyobb higgadtsággal, tárgyilagossággal és önzetlenséggel lehet megfelelni.

Jól tudom én azt, hogy minden párt tulnyomó többsége irtózik a romboló viszálykodástól és dolgozni akarnak, hogy gyógyitsanak, segitsenek, termeljenek és fejlesszenek.

Ezekben a jóindulatu emberekben látom én a jövő biztositékát

és munkámban segitő társaimat A szenvedély bátrabb szokott lenni, mint a jóraváló szándék, de amikor nagy értékek biztositásáról van szó, akkor nem szabad habozni és össze kell fogni mindenkinek, aki jót akar.

Szózat a tisztviselőkhöz

Feladatom másik ága az ellenőrzés. Kötelességem, hogy felügyeljek arra, minden szerv teljesiti-e a maga kötelességét? Mert ma többet kell tennie mindenkinek, mint amennyit szigoruan meg lehet követelni tőle. A tisztviselőket különösen arra kérem, hogy a közönség dolgát jó szivvel és előzékenységgel intézzék el. Ne jöjjön senki kelletlenül a hivatal elé, de lássák az emberek, hogy jóindulattal bánnak velük, mert

nem a közönség van a hivatalért, hanem a hivatal a közönségért.

A tisztviselőknél a szorgalmat , tudást és tehetséget akarom egyetlen értékmérőnek tekinteni. Ellenőrizni kivánom, hogy a protekció jogtalansága ne sértse meg az érdemes tisztviselők erkölcsi érzékét. A hatásköröket tartsa mindenki tiszteletben, amint én is tiszteletben fogom tartani Az egész tisztviselői kar minden jogos érdekének szószólója kivánok lenni, de amint jogaik védelmére mindent elkövetek, kötelességeik lelkiismeretes teljesitését is megkövetelem.

A hatáskör kérdésével kapcsolatban ki kell jelentenem, hogy milyennek látom a főpolgármester hatáskörét a polgármesterrel és a tanáccsal szemben.

A főpolgármester hatásköre

Vannak, akik ugy gondolják, hogy a főpolgármesternek semmi más kötelessége nincs, csak az előrzés. Ma azonban

minden erőt, minden tapasztalatot és az ebből fakadó értéket oda kell adni,

ha használhatunk vele. Ma a főpolgármester működése nem merülhet ki az elelnőrzés terméketlen szerepében. Nem a közigazgatás, hanem a gazdasági élet levegőjében nevelkedtem és azt hiszem, joggal várja a közönség, hogy sok évi tapasztalatomat ne hallgassam el, amikor a szakomba és tapasztalatom körébe vágó gazdasági kérdések kerülnek tárgyalásra. Hiszen ma a gazdasági kérdések városi életünk legfontosabb kérdései. Ismétlem, hogy minden hatáskört tiszteletben akarok tartatni és magam is meg akarom tartani. Nem a befolyásolás, hanem a segités és tanácsadás a szándékom.

A városvezetés tiszteletreméltó testületével, a tanáccsal, a legjobb egyetértést akarom ápolni. Tizenötévi városi, előbb törvényhatósági bizottsági tagsági müködésem idejéből a legnagyobb elismerést érzem irántuk.

Minden törekvésem arra fog irányulni, hogy müködését, az esetleg felmerülő nehézségek elhárításával elősegitsem. Kérem bizalmukat, hogy egymásban segitő társat látva

egyesitett erővel dolgozhassunk Budapestért.

A közeli jövő igen sulyos feladatok elé fogja állitani a törvényhatóságot. A külföldi kölcsön elintézése, a beruházási programm, az épités megindítása, modern adózási és pénzügyi politika, az üzemgazdálkodás reformja és a szociális programm, mind próbára teszik a törvényhatósági bizottság munkabirását, jóindulatát és fegyelmezettségét.

Bucsu a gázgyártól

De amint a jövőbe nézek, meg kell emlékeznem a multról is, azokról a kedves munkatársakról,

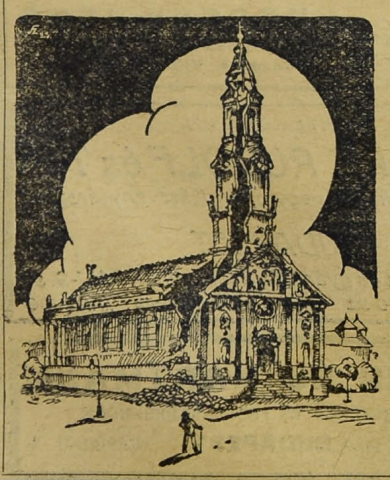

„ERICSSON“
MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
EZELŐTT: DECKERT ÉS HOMOLKA — BUDAPEST

Gyárt: **Villámháritó-,** rádió-, telefon-, táviró- és mindenféle jelzőkészülékeket

Szerel és elad: Erős-, gyengeáramu berendezésekhez tartozó minden anyagot.

Röntgen-berendezések, Quarzlámpák, diathermiás és az összes villamos orvosi készülékek és azok kellékei

Koch & Sterzel r.-t. Drezda, vezérképviselete

Telefonszámok: 28-09 és József 96-52.

GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép

+ −

Villany, viz, gáz elszámolásoknál

Sz.-főv. Elektromos Műveknél használatban.

Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

akiktől most elbucsuzom. Tizenöt éve szolgálom a városi gázgyárat és építésétől egész hatalmas kifejlődéséig előttem és közreműködésemmel nőtt nagyra. Ennek a műnek megépítésénél nemcsak technikai tekintetben sikerült kiválót létesiteni, hanem kulturális és szociális tekintetben is mintaszerü és páratlanul áll. Ezt mind azokkal a kedves, derék és kötelességüket példaadóan teljesitő munkatársakkal sikerült megteremteni, akiktől most bucsut veszek és akikre egyénenként ugy, mint munkájukra mindig szeretettel gondolok.

Szándékaimat, szempontjaimat, egész lelkületemet igy tártam ki, kérem, legyenek hozzám hasonló őszinteséggel és bizalommal.

Támogassuk egymást, nem egymásért, hanem Budapestért.

Ránk van bizva most a sorsa és tőlünk kérik számon, hogy mit tettünk vele. Kenyeret és békességet kell szereznünk. Ebben segitsük egymást! És akkor nem marad el a jó Isten áldása, amelyért a hitvallók hitével esedezem. Tegyük az oltárra a munkát és ezt az áldozatot kegyesen fogadja az Ur! Megsegit majd és megáldja városunkat! Adja Isten, hogy ugy legyen!

Események

Ripka Ferenc ünneplése. A főpolgármesterválasztó közgyülés estéjén tisztelőinek és barátainak egész serege kereste fel Ripka Ferenc főpolgármestert budai otthonában. Az este kiemelkedő pontja volt az a szerenád, amelyet az uj főpolgármester tiszteletére a szivéhez nőtt budai dalárda adott. A budai dalárda, amely az utolsó esztendőben Európa nagyvárosaiban kimagasló sikereket aratott, ezuttal szeretetének és ragaszkodásának akart kifejezést adni ama férfiuval szemben, akinek olyan sokat köszönhet. A választás estéjén különben a Budai Társaskör nevében Zengler Géza köszöntötte a főpolgármestert, az I. kerületi Kereskedők és Iparosok körének nevében annak elnöke, Huberth Vilmos mondott meleg üdvözlő beszédet. A budai dalárda érzelmeinek dr. Véssei Ede adott kifejezést lelkes beszédében. Az üdvözléseket Ripka Ferenc főpolgármester meghatottan köszönte meg.

— **Méltatlan támadások Halász József főigazgató ellen.** Az utóbbi napokban egyes iparosszervezetek deputációban keresték fel Ripka Ferenc dr.-t, aki akkor még kormánybiztos volt és Sipőcz Jenő polgármestert és azzal a lehetetlen panasszal állottak elő, hogy a városházán a keresztény vállalkozókat és iparosokat mellőzik. A küldöttség szónoka az a Müller Antal volt, aki az első offenzivát inditotta a kurzus elején annak érdekében, hogy a városi vállalkozásoknál a zsidó vállalkozókat és iparosokat, ha bármilyen olcsó és méltányos ajánlatokat tesznek is, mellőzzék minden vállalatbaadásnál. Ennek az offenzivának eredménye a kitünő Kratky János tanácsnok távozása volt a városházáról. Müller Antal ur talán még ma sincs tisztában azzal, milyen kárára volt a városházának eme kiváló szakember távozása. Ők azonban teljes mértékben keresztülvitték igazságtalan, másodosztályu polgárokat kreáló és a fővárosnak sulyos anyagi károkat okozó intézkedéseiket. A városházán megcsinálták az ugynevezett Baross-listát és aki ebben benne nem foglaltatott, az nem kaphatott munkát a városházán. A kurzus elmultával fölösleges volna ma már rekriminálni ezeknek az intézkedéseknek jogtalan, sértő és törvényellenes volta miatt. A Baross-listának pusztulnia kell és a városházán ezentul sem szabad, aminthogy a multban sem volt szabad soha, másnak a munkálatok vállalatbaadásánál szerepet játszniа, csak egyedül és kizárólag a főváros anyagi érdekeinek. A versenytárgyalásokat ujra teljes mértékben és minden vonalon jogaikba kell iktatni és ügyelni kell, hogy azok ismét a régi módon, tisztán a város érdekeinek megfelelően történjenek. Annak kell megkapnia a városházán a munkálatokat, aki megbizhatósága mellett a legolcsóbb ajánlatot teszi. A kurzus igazságtalanságainak panaszos visszasirása volt tehát csak az, amikor Müller urék most elsősorban Halász József főigazgatót, a városháza gondnokát panaszolták be. Amikor még ők uralkodtak a városházán, talán sikeresen elgáncsolhatták volna Halász Józsefet, aki becsületesen, igazságosan, a törvény szellemében és a város anyagi érdekeinek körömszakadtig való védelmezésével teljesiti nehéz feladatát. Ma azonban Müller urék tévednek, mert többé a városházán a fajvédelem köpönyegébe bujtatott magánérdekeket nem lehet a város pénzén istápolni. Reméljük, hogy a megvádolt Halász József főigazgatónak hamarosan és méltó elégtételt fognak szolgáltatni.

Bari Ágost dr. jubileuma. Bari Ágost dr. huszonötéves közgazdasági jubileuma alkalmával a közgazdasági ujságirók kollegiális vacsorát rendeztek. Ezen a vacsorán meleg ünneplésben részesitették a jubilánst, akit mélyen meghatott kollegái szeretetének és tiszteletének eme megnyilatkozása.

— **A főváros teherautomobiljai.** Budapest székesfővárosnak körülbelül 150 automobilja van, amelyek között bőségesen van teherautomobil is. Azok tehát, akik a főváros gazdasági ügyeit intézik, meglehetősen felismerték már azt az igazságot, hogy a szállitás megfelelő módja, sima, gyors és főleg olcsó lebonyolitása elsőrendü érdek. Valószinünek kell tartani, hogy a főváros hovatovább teljesen rá fog térni arra, hogy minden szállitását, legfőként az üzemekben, teherautomobilokon fogja lebonyolitani. Amikor erre ma már határozott kilátás van, igen fontosnak kell tartani azt a figyelmeztetést, hogy a gép helyes megválasztása és gondos jókarbantartása mellett legelsőrendübb fontossága van a teherautó gummijának. Szinte jobb példát fel sem lehet hozni, mint a cipő talpát, amelynek jósága, vagy rosszasága az ember egész szervezetére kihatással van. Hasonlóképpen a teherautomobiloknál a rossz gummizás tönkreteszi a kocsit, a motort, üzemzavarokat okoz és rongálja azt az anyagot is, amelyet autón szállitanak. A rossz autógummi mérhetetlen károkat okoz és ezért a főváros gazdasági intézőinek a legnagyobb gondot kell arra forditani, hogy a teherautóknál csak a legkiválóbb minőségü, elsőrangu gummit használjanak.

VÁLLALKOZÁS

Utépités. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást hirdet a IX. ker., Sóház-utca aszfaltkocsiut burkolatának bazalt fejkővel való kicserélési munkáira. Az ajánlatokat 1925 julius 29-én (szerdán) délelőtt 11 óráig kell a tanácsi II.b (ut- és csatornaépitési) ügyosztálynál benyujtani.

Versenytárgyalási döntések. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1925. évi junius 26-án a III., Templom-u., Kiskorona-u. és Korona-tér közötti szakasza kocsiutjának trahitfejkővel való burkolási munkáinak vállalatba adására. A versenytárgyalás alapján Gravieser Albin kapott megbizást 18.379.000 koronával a munkák végrehajtására. — A II., Lánchid-utca, Clark Ádám-tér és Lánchid-köz közti szakaszában fekvő fakocka kocsiutburkolatnak bazalt kisköburkolattal való kicserélési munkák végrehajtásával Obendorfer J. és fiai nyerték megbizást 32,54.900 korona vállalati összeggel. — Az I. ker. Mártonhegyi-utból kiágazó és 10231. hrsz. ingatlanhoz vezető Névtelen-utca makadámszerü rendezési munkáit Hirsch Mihály rt. végzi 128,501.000 korona vállalati összeggel. — A VII., Semsey Andor-utca, Stefánia-ut és Gizella-ut közötti szakaszának rendezési munkáit ifj. Helfenstein Károly kapta meg 77,980.000 korona vállalati összeggel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

BOON'S CACAO világmárka

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

Összecsukóságy, vaságyak, ágybetétek nyugágyak legolcsóbban kaphatók Prohászka-gyárban, VI. ker., Gróf Zichy Jenő-utca 46. sz.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

KAKOS KAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

CERESIT
vizhatlan szigetelő anyagot, fával égetett darabos fehér meszet
és egyéb épitő anyagot szállit bárhová kartell áron alul
BARTA VILMOS Budapest, V., Kádár-u. 8. Telefon: 44—41.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

MIKA TIVADAR
rézárugyár Budapest VII., Kazinczy-utca 47. Tel.: József 128-27.
Viz-, gőz- és gáz-szerelvények, pincegazdasági felszerelések. — Réz- és bronzrudak hüvelyek minden méretben.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása

F & S GOLYÓCSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

ALAPITTATOTT: 1874.
SCHWARZ RUDOLF és TSA
Olaj-, zsiradék- és vegyigyár Részvénytársaság
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: X., Szentmihályi-út 1-9. sz.
Telefon: 13-32, 110-92. — Sürgönycim: „ARZUDO"

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 julius 22. — 29. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

A részletfizetés

kérdése mind nagyobb hullámokat ver és a háziurak már-már ugy kezdik elkönyvelni a dolgot, mintha klasszikus győzelmet arattak volna a partájok felett. A lakók ugyanakkor elkeseredett küzdelemre készülnek fel és lassan politika lesz az ügyből, mert hiszen a parlamenti ellenzék természetszerüen az ilyen esetben a harcoló front élére ugrik. Pedig a házbérrészletfizetés ügyéből nem szabad politikát csinálni és elsősorban a kormánynak lesz kötelessége az, hogy ne vegye figyelembe, kik harcolnak a lakók jogaiért. A részletfizetési kedvezményt, ha továbbra nem is, erre az egy alkalomra, erre az egy negyedre, minden körülmények között meg kell adni.

Mert ne tessék elfelejteni, hogy hiba történt. Koncedáljuk azt, hogy egyszer vissza kell térni a békebeli állapotokhoz. Helyeseljük azt is, amit a kormány vall, hogy ennek a visszatérésnek fokozatosan kell megtörténnie. El kell tehát érkeznie az időnek, amikor a lakónak készen kell tartania házbérét, ugy, mint békében, hogy a házbérnegyed eljöttével kifizesse a háziurnak. 1925 augusztus elsején azonban ez még nem történhetik meg. Nem történhetik meg pedig azért, mert a részletfizetési kedvezmény megvonása a legteljesebb mértékben készületlenül találja Budapest lakosságát. Meg lehet csinálni azt, hogy a kormány egy negyedévvel előbb kijelenti: emberek, vigyázzatok, rakjátok össze a pénzecskéteket, mert a következő házbérnegyedkor már a háziur egy összegben követelheti a házbért. Két hét alatt azonban — a csekély kivételtől eltekintve — a budapesti ember nincsen abban a helyzetben, hogy kétszer annyi házbért fizessen ki elsején, mint amennyit előre kontemplált.

Budapest lakossága heteken át boldogan élt abban a tudatban, hogy augusztus elsején a szorzószám leszállitása és a kincstári részesedés csökkenése révén kevesebb házbért fog fizetni, mint május elsején. A háziurakat sem érte volna ezzel különös sérelem, hiszen a 17.000-szeres szorzószám már régen nem volt az igazi értéke a koronának, egyben pedig a szorzószám leszállitásáért kellőképpen kárpótolta a háziurat az a körülmény, hogy egy fokkal ismét közelebb jutottak a békebeli aranyházbérhez. A kormány azonban ezuttal, ugylátszik, a részletfizetési kedvezmény törlése révén a háziuraknak akart kárpótlást adni akkor, amikor csak az államkassza veszitett a kincstári részesedés csökkentése által. Ezt a fájdalomdijat a háziurak nem érdemelték ki.

Ha van mégis szempont, amely sürgetően jogossá teszi a házbérnek egyszerre való fizetését, akkor az nem lehet más, minthogy Budapest házait meg kell menteni a pusztulástól. Tatarozni kell a házakat, mert kétezer ház van Budapesten, amely életveszélyes a lakókra nézve. De vajjon lehet-e bizni a háziurakban, hogy az egyszerre való házbérfizetés után azonnal szaladnak a vállakozóhoz és tatarozatják házaikat? Meggyőződésünk, hogy ezt a bizalmat a háziurak már akkor eljátszották, amikor a kormány által számukra biztositott tatarozási hitelt nem vették igénybe. Nincs más mód tehát, minthogy a lakosságot meg kell kimélni ezuttal a kellemetlen meglepetéstől, meg kell kimélni attól, hogy a családok tizezrei jussanak kiméletlen anyagi válságba. Ellenben, ha a kormány eltökélte azt, hogy megszünteti a részletfizetési kedvezményt, tessék augusztus elsején tudomására hozni mindenkinek, hogy november elsejére egy összegben kell a házbéreket fizetni. Ugyanakkor azonban tartsák meg a szocialisták által javasolt házrazziákat is, csináljanak rendszeres kimutatást azokról a házakról, amelyeket meg kell menteni és kérlelhetetlenül járjanak el minden háziurral szemben, aki ezt a kötelességét nem teljesiti. Ezer és egy módja van annak, hogy kényszeriteni lehessen a renitens háziurakat arra, hogy az immár aranyvalutás házbérek idején ne csak lakóikat mentsék meg az életveszedelemtől, de egyben a lakásokban is minden hibát ők javitsanak ki és eleget tegyenek mindama követelményeknek, amelyek szükségesek, hogy a lakóknak ne csak életét, de egészségét és kényelmét is megvédjék.

Az egész közvélemény meg van győződve arról, hogy a háziurak semmiképp sem érdemlik meg azt a sietséget, amelyet a kormány a részletfizetések beszüntetése révén érdekükben gyakorolni óhajt. A gazdasági helyzetnek azt a megjavulását, amely ezt a sietséget megokolttá tenné, ma még sehol sem látjuk. Kétségtelen, hogy általános az optimizmus, hogy már nincs messze az az idő, amikor Budapest lakossága jobb gazdasági körülmények közé kerül. Ez az idő azonban ma még nem érkezett el, de ha a kormány ugy látja, hogy novemberre ki fogjuk birni a házbérnek egyszerre való fizetése által ránk zuduló megterheltetést, ám cselekedjék lelkiismerete szerint. De gondolja meg ezerszer a kormány, hogy szabad-e rapid-intézkedésekkel a legnagyobb bajt Budapest lakosságára zuditani. Mi azt hisszük, ez az intézkedés, amely senkinek sem használ, de legkevésbbé a düledező budapesti házaknak, igen sulyos veszedelmet rejt magában, amit nemcsak el kell kerülni, de nagyon könnyen el is lehet kerülni.

Teljes bizalommal néznek a közgyülés őszi munkája elé

A szocialdemokraták sem hivatják össze a nyáron a törvényhatósági bizottságot — Megalakulnak a bizottságok

Ripka Ferenc főpolgármester elutazott nyári szabadságára és ezt a szabadságát csak abban az esetben szakitja meg, ha olyan különös események adódnának elő, amelyek személyes közbelépését szükségessé tennék. A főpolgármester egy esztendeig ült a kormánybiztosi székben és ez idő alatt példátlan munkát végzett. Nemcsak a választások számára készitette elő a talajt, de ugyanakkor teljes energiával küzdött a drágaság letörése érdekében és egyben hathatósan közreműködött már az interregnum alatt is a főváros gazdasági helyzetének megjavitása körül. Éjszakát és nappalt igénybevevő munka volt ez a kettő, amelyeknek befejezése után máris ott állott Ripka Ferenc a választási harc előtt. Mindenki ismeri azt a páratlan energiát és azt az odaadó munkát, amelyet Ripka Ferenc a választási hadjáratban kifejtett. A választások megejtése után viszont teljes odaadással igyekezett azon, hogy az egymástól homlokegyenest különböző, világnézeti alapon álló pártokból álló közgyülés munkáját eredményessé tegye. Azok a sikerek, amelyeket ezen a téren elért, nyiltan állanak a közönség előtt, de maguk az eredmények egyben rámutatnak arra a nagy munkára is, amelyet ezen a téren Ripka Ferencnek végeznie kellett. Ezek után természetes, hogy a főpolgármester pihenésre szorult. Hogy

az őszi kampányban munkaerejének teljességével vehessen részt, a főpolgármester nyaralási idejére teljes nyugalmat igényel.

Ez magyarázza meg azt az elhatározását, hogy tartózkodási helyét még legközvetlenebb környezetével sem közölte, hanem Lamotte Károly főjegyzőnél zárt boritékban hagyta meg cimét, amely zárt boritékot csak abban az esetben szabad felbontani, ha idehaza olyasmi történnék, ami elkerülhetetlenül szükségessé tenné a főpolgármester személyes beavatkozását.

A főpolgármester különben reményekkel eltelve távozott Budapestről. Biztosra veszik, hogy a páratlanul heterogén elemekből álló közgyülés az ősszel is simán és eredményesen fog működni. De meg van győződve a főpolgármester arról is, hogy ezekből az eredményekből, amelyeket a közgyülés megértő munkája hoz létre, legnagyobb haszna Budapest lakosságának lesz. Erre vall, hogy a főpolgármester, amikor a villamosjegy árának leszállitására vonatkozó határozatot a közlekedési bizottság meghozta, igy szóllott:

— Annyi bizonyos, hogy

a villamosviteldijak leszállitása csak kezdő lépés a fővárosi közönség terheinek könnyitése terén

A főpolgármester tehát rózsásan látja a helyzetet és bizik azokban az eredményekben, amelyeket majd az ősszel föl tud mutatni a törvényhatósági bizottság. Egyelőre azonban csönd borul a közgyülési teremre, mert a nyár folyamán a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyülése nem tart üléseket és a pártközi értekezlet határozata értelmében

az első érdemleges közgyülés szeptember hó második felében lesz.

A baloldal, mint ismeretes, a pártközi értekezlet megtartása előtt a legnagyobb határozottsággal követelte, hogy a nyár folyamán is tartsanak közgyüléseket és kilátásba helyezte a baloldal azt is, hogy amennyiben a közgyülést a nyáron nem akarnák összehivni, akkor a közgyülés ötven tagjának aláirásával ők maguk fogják összehivni a közgyülést. Ripka Ferenc főpolgármesternek azonban a pártközi értekezleten sikerült meggyőzni az összes polgári pártokat arról, hogy a nyár folyamán tartandó közgyüléseknek semmi különös értéke nem lenne és legfeljebb csak azt eredményezné a közgyülésnek ilyen erőszakolt módon való összehivása, hogy a pártok között fölösleges összeütközések támadnának. A közgyülés összehivásának őszig való elhalasztásába a szociáldemokrata párt képviselői nem egyeztek bele. A „Fővárosi Hirlap" azonban ugy értesült, hogy

a szocaildemokratapárt részéről a határozathoz való hozzá nem járulás puszta formalitás,

de a közgyülésnek a nyár folyamán való összehivásának eszközéhez semmi esetre sem fognak folyamodni.

Ezzel szemben lehetséges, hogy a nyár folyamán bizottsági ülések lesznek. A pártközi értekezlet ugyanis kimondta, hogy kivánja a közlekedési, a középitési, a pénzügyi, a szocialpolitikai és a közegészségügyi bizottság legrövidebb időn belül való megalakitását, valamint, hogy ezek a bizottságok albizottságaikat is sürgősen alakitsák meg. Kérte továbbá a pártközi értekezlet, hogy a tanács az egyes házibizottságokat is minél előbb alakitsa meg és pedig ugy, hogy azokban az egyes pártok a legutóbbi pártközi értekezleten megállapitott arányszámban vegyenek részt. E bizottságok közül pénteken már meg is alakult a közlekedési bizottság és elismerésére legyen mondva, első ülésén már a villamostarifa reformja révén érdemleges munkát is végzett. Valószinü, hogy

a tanács a pártközi értekezlet egyéb kivánságainak is hamarosan érvényt fog szerezni.

Meg fognak tehát alakulni a bizottságok igen rövid idő alatt, de érdemleges munkát az ősz előtt aligha fognak végezni, csak éppen a formális alakulás és az albizottságok kiküldése történik meg, amelyekkel egyidőben mindenesetre megalakulnak majd a házibizottságok is. Az ősz tehát ugy köszönt a városházára, hogy az uj közgyülésnek már minden szerve készen várja, hogy munkát adjanak neki és hogy ilyenformán megkezdődhessék az alkotó tevékenység.

*

CONTINENTAL ballon-köppeny a kerék átépítése nélkül szerelhető. Vezérképviselet: Dénes B. Rt. Váci-ut 98.

A városházi politikai helyzetet egyébként a legélesebben jellemzi Ripka Ferenc főpolgármesternek az a nyilatkozata, amelyet elutazása előtt tett:

— Szeptember előtt már nem veszem át hivatalomat, amit annál könnyebben megtehetek, mert hiszen

a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyülését szeptember második felére tervezzük.

A főváros ügyeinek eddigi alakulásával meg lehetünk elégedve és az a szép egyetértés, amellyel a közlekedési bizottság tagjai vitatták meg a napirendre került kérdéseket, bizalommal tölt el a jövőre nézve.

A szélső jobboldalról ugyan sok rosszakaratu támadásban volt részem,

azok az aggodalmak azonban, amelyeket bizonyos oldalról a demokratikus blokk előnyomulásához füztek, alaptalanoknak bizonyultak. A blokk törvényhatósági bizottsági tagjai olyan korrektül viselkedtek, hogy ha továbbra is ezen az uton haladnak,

a főváros ügyeinek intézése a legmegfelelőbb mederbe fog terelődni.

Annyi bizonyos, hogy én nem fogom őket becsapni. Ők maguk mondották, mennyire jó hatást tett reájuk, hogy erre velük szemben még csak kisérletet sem tettem és kijelentették, hogy amig ezt az őszinteséget fogják részemről tapasztalni, bizalommal lesznek irántam. Ebben a tekintetben aggodalomra nincs okuk, mert

egyéniségemmel jutnék ellenkezésbe, ha letérnék az őszinteség és a méltányosság utjáról.

Ilyen körülmények között bizonyosra veszem, hogy az uj törvényhatósági bizottság munkaképessége biztositható lesz. Ha a polgármesterkérdés nem lenne, akkor már tul volnánk a legnehezebb akadályokon.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

A közvágóhidak

Budapest közélelmezésének modern alapokra való helyezése tulajdonképen a marhaközvágóhid megépitésével kezdődött. A kiegyezés évében: 1867-ben határozta el Pest város tanácsa, hogy a pesti magánvágóhidakat megszünteti és a marhavágásokat központositva, városi vágóhidat létesit. Az épitkezés 1870 tavaszán indult meg és a marhaközvágóhid és vásár két vágóépületben, összesen 30 vágókamrával, 1872 augusztusában nyilt meg. 1898-ban a forgalom emelkedése következtében egy ujabb épületben, a budai mészárosok részére az ugynevezett budai vágócsarnok létesült. A közvágóhid megnyitásával kapcsolatban központositották a marhavásárt is és erre a célra 1888-ban négy faistállót és egy veszteglőistállót, 1893-ban még nyolc faistállót épitettek. Azóta természetesen tetemesen ki kellett bővíteni a közvágóhidat, hogy ennek a milliós lakósu nagyvárosnak a gyomorigényeit ki lehessen elégiteni. Azt lehet mondani, hogy

ez az intézménye a városnak ugy közélelmezési, mint közegészségügyi szempontból elsőrangu.

A közvágóhid müködése és statisztikája élénk világot vet a lakosság fejlődésére és vagyonosságára. A levágott marha-statisztikából kiderül, hogy a lakosságot mely években duzzasztották nagyobb mértékben a bevándorlók és igen természetesen meglátszik ezen a statisztikán az is, hogy mikor voltak rosszak a gazdasági viszonyok, mert ilyen esztendőben természetesen kevesebb marhát vágtak le.

Ime egy kis statisztika a marhaközvágóhidon levágott nagy és apró marhákról:

	nagy marha	mind össze
1913-ban	82.682 drb	241.313 drb
1915-ben	242.367 „	418.122 „
1920-ban	58.241 „	104.864 „
1921-ben	90.837 „	195.260 „
1922-ben	101.096 „	212.706 „
1923-ban	81.540 „	155.965 „
1924-ben	58.747 „	152.160 „

Ebből a statisztikából kiviláglik, hogy a háborut megelőző utolsó békeévben Budapest lakossága nyolcvankét és fél ezer nagymarhát fogyasztott el, a borju, birka, bárány és kecskefogyasztással azonban 241 ezerre emelkedett a levágott kis- és nagymarhák darabszáma. Ez a szám nyilvánvalóan megmutatja tehát, hogy 1913-ban Budapesten háromannyi aprómarhát fogyasztottak, mint amennyi bikát, bivalyt és tehenet leöltek.

1915-ben, mikor a katonaság husszükségletének egy részét is Budapestről látták el, a marhavágás megháromszorozódott.

A kommün után következő esztendőben 58.000-re zsugorodott a nagymarha fogyasztás, 1922-ben azonban, amikor jó konjunkturák voltak, 101.000 darabra emelkedett a levágott nagymarhák száma, hogy aztán a mult esztendőben ismét lecsökkenjen 58.700-ra, szóval olyan alacsony nivóra, amilyen alacsony nivón csak a kommünt követő esztendőben állott. Ez a szám már nagyon flegránsan mutatja a husfogyasztás nagymértékü csökkenését; a tőzsdebessz, a fogyasztási válság eljövetelét.

A marhaközvágóhidnak, a közélelmezés ezen apparátusának a fentartása különben elég jelentékeny és mérlege a következő:

	1921-ben	1924-ben	1925-ben
	aranykoronában		
Bevétel	538.388	580.244	1,147.934
Kiadás	334.165	528.964	1,046.593
Fölösleg	204.223	51.280	101.341

A közélelmezés másik fontos faktora a sertésközvágóhid és vásár. A kilencvenes években a sertésvész annyira inficiálta a kőbányai nemzetközi sertéspiacot, hogy ott a forgalom lebonyolitása és a sertésvásár tartása lehetetlenné vált. Ezért a főváros a IX. kerületben, az alsó bikaréten jelölt ki uj területet és itt bonyolódik le a sertésvásár a modern állategészségügyi kivánalmaknak megfelelően; külön a zártforgalmi sertések részére és külön a szabadforgalom részére. Ezzel kapcsolatban a sertésvásár és közvágóhid elkészültével 1902-ben megtörtént a marhavágáshoz hasonlóan a sertésvágások központositása. A sertésközvágóhid és vásár költségvetésének mérlege a következő:

	1921-ben	1924-ben	1925-ben
	aranykoronában		
Bevétel	485.842	314.098	1,332.083
Kiadás	327.154	276.201	1,101.976
Fölösleg	158.688	37.897	230.107

Mint ebből a mérlegből kitetszik, tavaly óta a bevételek megnégyszereződtek, aminthogy megnégyszereződtek a kiadások is. Egyébként a sertésközvágóhid 230.000 aranykorona fölösleget produkált. Nagyon érdekes a sertésközvágóhidon leszurt sertések statisztikája:

1913-ban	509.861 darab
1919-ben	81.522 „
1920-ban	131.482 „
1921-ben	296.000 „
1922-ben	291.891 „
1923-ban	241.644 „
1924-ben	251.588 „

A háborut megelőző esztendőben Budapest lakossága még több, mint egy félmillió sertést fogyasztott el egy esztendőben. A sertésfogyasztás a mult esztendőben azonban már csak a fele volt a háborut megelőző esztendő sertésfogyasztásának, de ez a szám még mindig elég tekintélyes és azt bizonyitja, hogy még mindig szeretjük a hasunkat.

Wolffék hadat üzennek Berlinnek

Budapest lakossága házbérgondokkal van elfoglalva, várja a villamostarifa leszállitását és várja mindama jó reménységnek a beváltását, amely reménységeket az uj közgyülés munkásságához füz. Wolffféknak azonban más gondjaik vannak. Nekik nem fáj a házbér, őket nem tulságosan érdekli a tarifareform, ők

nyári harcias hevületükben hadat üzennek Berlinnek.

Hir szerint több törvényhatósági bizottsági tag — természetesen a jobboldali padsorokból — előterjesztéssel kiván a közgyülés elé járulni, hogy a Berlini-tér-nek adjanak más nevet. Mondanunk sem kell, hogy Budapest lakosságának ennél nagyobb gondja azután igazán nincsen, minthogy hogy hivják azt a teret, ahol a rendőrség jóvoltából preciz négyszögben kell járni.

Wolffék, ugylátszik, jó pár hónapra elraktározták felháborodásukat,

amiért Berlinben elkeresztelési mozgalom indult a Budapester-Strasse ellen. Wolffféknak azonban értesüléseik is némiképen hiányosak, mert ha nem volnának azok, akkor tudhatnák, hogy a berlini városházán már erről a kérdésről kielégitő magyarázatot adtak és ha jól tudjuk, vagy meghagyták a Budapester-Strasset Budapester-Strassenak, vagy másik utcát neveztek el Budapestről.

Mindenesetre tulságosan komolytalannak tartjuk a Berlinnek való hadüzenetet, mert annak

sem célja, sem eredménye nem lehet más, mint a baloldal ingerlése és az összeütközés kirobbantása.

Hiszen nyilvánvaló, hogy Wolffék nem Berlinnel, hanem a berlini szocialista városigazgatással akarnak kikezdeni. És ha ragaszkodni fognak ehhez a bekebontó ötletükhöz, akkor nagyon valószinü, hogy a baloldal viszont sürgősen elő fog állani, hogy lerombolja Wolffék ötéves uralmának egyetlen alkotását, azt, hogy a Petőfi-utcát Kazár-utcának nevezték el.

Hamvay Sándor halála

Hétfőn reggel érkezett meg a városházára a szomoru hir, hogy Hamvay Sándor nyugalmazott kerületi előljáró, Münchenben, ahova rövid tartózkodásra utazott, agyhártyagyulladásban meghalt. A táviratot Sipőcz Jenő polgármester kapta, akivel az elhunyt előljáró özvegye tudatta a lesujtó eseményt.

Hamvay Sándor, aki néhány nappal ezelőtt a legjobb egészségben és munkakedvvel, tele életerővel és tervekkel utazott el Németországba, felesége kiséretében, hirtelen halálával megdöbbenést és részvétet keltett a városházán. Dr. Lobmayer Jenő tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, a távirat vétele után azonnal referált a tragikus esetről Folkusházy Lajos alpolgármesternek, akivel megbeszéléseket folytatott a szükséges intézkedések megtétele iránt. A székesfőváros nyomban táviratozott a Münchenben levő kétségbeesett özvegynek és intézkedik az elhunyt előljáró holttestének hazahozatala iránt, akinek eltemetéséről a székesfőváros fog gondoskodni.

Hamvay Sándor 1857-ben született Aradon, majd középiskoláinak elvégzése után a budapesti tudományegyetemre iratkozott be, ahol jogot végzett és államtudományi államvizsgát tett. 1877-ben lépett a székesfőváros szolgálatába, mint dijnok, majd fokozatosan irnokká, fogalmazó gyakornokká, tollnokká, jegyzőhelyettessé, jegyzővé lépett elő, majd 1894-ben kerületi előljáró lett. Több, mint 23 éven át vezette közmegelégedésre és általános szeretettől övezve az V. kerületet, majd 1917 március 14-én nyugdijba vonult. Nyugdijbavonulása óta a fővárosi jogszabályok szerkesztője volt, amely hivatalában mai napig is a legnagyobb alapossággal, nagy jogtudással és buzgalommal müködött. Halála a népszerü kerületi előljárónak városszerte általános részvétet keltett.

Hamvay Sándort a Lipótvárosban általános szeretet övezte, s talán egyike volt Budapest legnépszerübb előljáróinak. Részt vett a Lipótváros minden társadalmi akciójában és különösen a jótékonyság felélesztésében rendkivüli érdemei voltak, ugy hogy szinte neki köszönhető, hogy Budapestnek ez az előkelő és gazdag városrésze mindig méltóképen vette ki a maga részét minden jótékonysági akcióból. Nagy érdeme van Hamvay Sándornak az V. kerületi Népház megalapitásában is. Jótékony és kulturális irányu munkásságában mindenkor kitünő segitőtársa és jobbkeze volt a felesége, akit ezen a réven szintén városszerte ismernek. Hamvay Sándor ugyan 68 éves volt, de még munkájának teljességét tudta adni, még a háboru alatt vonult nyugalomba és Bárczy István annakidején uj állást kreált számára, ahol mint nyugdijas tisztviselő, igen jelentékeny munkát végzett.

Halálát kollégáin, barátain kivül elsősorban a Lipótváros gyászolja, amelynek élén csaknem negyed századig állott. De részvesz a gyász fájdalmában Budapest egész lakossága, amely mindig osztatlan elismeréssel méltányolta Hamvay Sándor becses és nemes szivet eláruló munkásságát.

GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép
+ −
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban.
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

Hogyan utazunk és mit fizetünk szeptembertől kezdve a villamoson?

Részletes magyarázatok a tarifaleszállitásról, az ölelkező szakaszrendszerről és a többi reformokról

Az uj közgyülés első érdemleges munkája, amely a közlekedési bizottságban pénteken folyt le, azt eredményezi, hogy a budapesti villamoson rövidesen olcsóbb lesz az utazás. A közlekedési bizottság ülésén erős véleményeltérések voltak, de a pártok kölcsönösen igyekeztek a megértésre és meg kell állapitani, hogy minden közérdeket komolyan számba vettek.

A napi sajtóban hü képét adták a bizottsági ülés lefolyásának és mérközéseinek, a hevenyészett munka azonban lehetetlenné tette azt, hogy a közlekedési bizottság határozatait a napilapok precizen közölhessék. A Fővárosi Hirlap ugy érzi, tartozik közönségének azzal, hogy ezt a hiányt pótolja.

A közlekedési bizottság határozata alapjául elfogadta az ügyosztályi előterjesztést, amelyen azonban módositásokat eitett. Ennek értelmében a 3500 koronás átszállójegy egészen megszünik és korlátozás nélkül kétszeri átszállással 3000 koronába kerül a villamosjegy.

Elfogadták az iparostanoncok jegyeire vonatkozó előterjesztést.

Hasonlóképen magáévá tette a bizottság az ölelkező szakaszrendszerre vonatkozó javaslatot, amely szerint a szakaszjegy ára változtlan marad, ellenben a BSzKRT igazgatósága az eddigi szakaszbeosztás helyett az ugynevezett ölelkező szakaszrendszert vezeti be, amelynek lényege az, hogy minden eddigi vonalszakaszt két szakaszra osztanak és igy az az utas, aki valamely vonalszakasz közepén kezdi utazását, szakaszjegyével a második vonalszakasz feléig utazhatik.

Az ölelkező szakaszok megalkotásának ötlete különben tulajdonképen az üzemvizsgáló bizottságtól származik. A mai szakaszbeosztás mellett a szakaszhatárnak akárcsak egy megállóval való tulutazása is azt jelenti, hogy az utas vagy vonaljegyet vált, vagy még egy szakaszjegyet fizet. Ez a helyzet szünik meg az ölelkező szakaszokkal, amelyeket inkább fél szakasznak kellene nevezni. A ma meglévő 87 szakaszt ebből a célból két részre osztják és csinálnak belőle 155 fél szakaszt. Ilyenformán azután az utas kedve szerint kapcsolhatja össze a két fél szakaszt utazásához, amelyért csak egy szakaszjegyet fizet.

A szociáldemokrata párt inditványt tett arra vonatkozólag is, hogy szüntessék meg a hetijegyrendszert. Ehelyett a párt szónoka azt javasolta, hogy a reggeli jegyrendszert vezessék be, amely abból állana, hogy reggel nyolc óra előtt négyezer koronás tértijegyeket adnának ki, amelyek délután két órától este kilenc óráig visszautazásra is érvényesek lennének, ugyanazon a vonalon. A bizottság ezt az inditványt egyelőre nem fogadta el, hanem elhatározta, hogy azt tanulmányozás céljából kiadja a tanácsnak.

Elhatározta a bizottság azt is, hogy a pótkocsikon való dohányzás megengedését szükségesnek tartja.

A bizottság különben felhivja a BSzKRT igazgatóságát, valamint a polgármestert, mint az igazgatóság elnökét, hogy a BSzKRT rendkivüli közgyülését sürgősen hivja össze, hogy ezen a közgyülésen a pártok aránya szerint töltsék be az összes igazgatósági tagságokat.

Végül elhatározta a bizottság azt is, hogy a BSzKRT alapszabályainak 64. pontja értelmében a közlekedési bizottság egyik albizottsága vizsgálja meg a villamosvasutak ügyvitelét. Ebbe a kiküldendő vizsgálóbizottságba a pártok fogják kijelölni a tagokat.

A főpolgármester nyilatkozata

Ripka Ferenc főpolgármester a közlekedési bizottság ülésének eredményéről a következő nagyfontosságu nyilatkozatot tette:

— Nagy megelégedéssel tölt el, hogy a közlekedési bizottság ülésén olyan szép megértéssel tárgyalták a bizottság tagjai pártkülönbség nélkül az aktuális kérdéseket. Ez örvendetes előjele annak, hogy a közgyülés munkaképessége biztositható lesz. A közlekedési bizottság határozata alapján a villamos viteldijakat előreláthatóan rövid időn belül le fogják szállitani. A kétszeri átszállásra jogositó jegy 3500 helyett 3000 koronába fog kerülni. A vonaljegyet eltörlik és életbe léptetik az ölelkező szakaszjegyeket. Az erre vonatkozó intézkedés azonban nem az én feladatom, ez az egész kérdés nem tőlem függ és én nem is kivánok a főváros autonómiájának hatáskörébe beavatkozni.

Mikor szállitják le a villamosjegy árát?

A közlekedési bizottság által hozott határozatok érvénybeléptetése természetesen bizonyos időt vesz igénybe. Hiszen itt az uj rendszer technikai lebonyolitása természetszerüen nem valósitható meg egyik napról a másikra. Mindenekelőtt uj jegyeket kell nyomatni, a személyzetet kell kioktatni és más intézkedéseket is kell tenni. Igy egy néhány hét telik bele, amikor a közönség már a leszállitott árakon utazhatik a villamoson. A közlekedési bizottság határozata egyébként csütörtökön kerül a főváros tanácsülése elé, onnan pedig a kereskedelemügyi miniszterhez megy, aki — miután itt pártközi megállapodásról van szó, amely egyben a BSzKRT igazgatóságának kivánságát is fedi — természetesen hamar jóvá fogja hagyni az olcsó viteldijakat.

A közlekedési bizottságnak egy hónapon belül semmi dolga nem lesz, aminek legfőbb oka az, hogy a tanácsnak bizonyos kérdések tanulmányozására harminc napi időt adtak. Ha harminc napon belül a tanács megteszi előterjesztését, akkor a bizottságnak módjában lesz a függőben lévő kérdésekben is dönteni. A tanács tanulmányozza többek között az egységes villamostarifa ügyét, amelyet különösen a szociálisták forsziroznak és a mostani tarifareformot csak ideiglenesnek tekintik. Feladata a tanácsnak az is, hogy igazságosabb szakaszbeosztást csináljon, leszállitsa a tanonchetijegyek és a tanulóhetijegyek árát és tanulmányozza azt, hogy ugy gazdasági, mint szociális szempontból milyen eredménye lenne a hetikártyák beszüntetésének és helyettük a reggel nyolc óra előtti munkásjegyek életbeléptetésének.

Mi lesz a dohányzással?

A közlekedési bizottság elhatározta azt is, hogy a pótkocsikban kivánja a dohányzás megengedését. Ez a kérdés azonban nem ilyen egyszerü. Erről már többször volt szó és a közlekedési ügyosztály annakidején maga is forszirozta a dolgot, de a BSzKRT igazgatóságával nem lehetett ebben a kérdésben egyezségre jutni. Most is kérdéses, hogy honorálni lehet-e majd a bizottságnak ezt a határozatát, mert a tanácson kivül ehhez még hozzászólása lesz ugy a BSzKRT igazgatóságának, mint a rendőrségnek. Ennek a két faktornak a véleményét hamarosan ki fogják kérni és miután ezt ismeri a tanács, ujból előterjesztést tesz ebben az ügyben a közlekedési bizottságnak, amely a jelek szerint csak szeptemberben fog összeülni. Ha tehát meg is engedik a pótkocsikban való dohányzást, akkor is csak az őszi hónapokban örvendezhet az a közönség, amely a villamosra szállás kedvéért nem szereti eldobni a fél szivarját.

Feltéve, hogy megengedik a pótkocsiban való dohányzást, megmarad még mindig egy izgató probléma: mit csinál a dohányzó közönség ott, ahol nem jár pótkocsi?

Mennyibe kerül a BSzKRT-nak a tarifaleszállitás?

A viteldij-engedmények természetesen lényegesen csökkentik a BSzKRT bevételét. A közgyülés szociáldemokrata szónoka szerint a mult esztendőben

63.5 millió 3500 koronás jegy
68 millió 3000 koronás jegy
53 millió 2000 koronás jegy

fogyott el. Ha az átszállójegyek árát darabonként 500 koronával leszállitják, akkor a 184 millió darab jegy után 501 milliárd korona lenne a bevétel. Ezzel szemben most a tényleges bevétel 533 milliárd. A deficit tehát az 500 koronás árleszállitás révén 32 milliárd lesz. Ezzel szemben Kempelen Ágost müszaki tanácsos szerint az átszállójegyek árának leszállitása csak 22—23 milliárddal csökkenti a villamosvasut bevételét.

A viteldijak leszállitásával kapcsolatban ujból foglalkozni kell a beruházások ügyével is. A BSzKRT beruházási programmját 1927-ig kell végrehajtani, kölcsönt azonban erre a célra nem szabad felvenni. A tanács tanulmány tárgyává teszi, milyen mértékben befolyásolja a beruházási programmot ez a jövedelemcsökkenés. 1927-re ugyanis teljesen be akarják fejezni a vezetékek és sinek kicserélését és üzembe akarják állitani az árammegtakaritó gépeket. Remélik, hogy a beruházási programm végrehajtását a villamostarifa mérséklése nem fogja gátolni.

A BSzKRT aggodalmai

A közlekedési bizottság tulajdonképen azt a határozati javaslatot fogadta el némi módositásokkal, amely a BSzKRT igazgatóságának előterjesztésén és az üzemvizsgálóbizottság jelentésén alapult. Ezzel szemben — mint fentebb felsoroltuk — a baloldali blokknak több kivánságát kiadták a tanácsnak, abból a célból, hogy harminc nap alatt tegyen ezekben a kérdésekben a bizottságnak előterjesztést.

Olyan helyről, ahol a BSzKRT igazgatóságának álláspontját jól ismerik, kaptuk a következő információt:

— A tarifaleszállitás nemcsak a szakaszjegyek és átszállójegyek birodalmára vonatkozik, hanem együtt jár azzal a hetijegyek árának csökkentése is. Ez rendkivül nagy tétel és részben ez okozza, hogy abban az esetben, ha a BSzKRT elfogadná a baloldali blokk kivánságait, száztiz milliárd korona hiány mutatkoznék. Mondani sem kell, hogy ilyen rendkivüli megrázkódtatásnak semmi esetre sem szabad kitenni a vasutat. A baloldalnak többek között van egy kivánsága: azt akarja, hogy a régi gyakorlathoz hiven, állitsák vissza a reggel nyolc óra előtt való kedvezményes utazást. A vasut ezt üzemtechnikai okokból határozottan ellenzi. Ez a rendszer igen sok visszaélésre nyujt alkalmat és a kedvezménnyel nemcsak azok élnek, akik arra jogosultak és akik részére ezt a jegytipust rendszeresitjük, hanem mások is, szinte mindenki, ugy hogy ez az összeütközések és nézeteltérések állandó forrása lenne. A villamos örül, hogy tul van ezen a szerencsétlen jegytipuson és semmi körülmények között sem hajlandó visszafejleszteni a jegykezelés technikáját, hiszen a rossz jegyrendszerhez a jegycsalás megdöbbentő sorozata füződik. A legutóbbi becslés szerint a jegycsalás összege napi 170 millió koronát tett ki, amelynek kisebbik részét a kalauzok hütlensége produkálta, de tulnyomó nagy százaléka az ugynevezett bliccelő utasok büne. Éppen ezért a jegyrendszer megváltoztatása igen nehéz és veszélyes kérdés, amelyet a legnagyobb óvatossággal kell kezelni.

Az összes

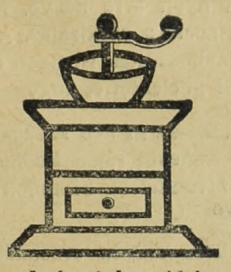

praktikus háziasszonyoknak a valódi Franck-hoz való hajlandósága abban leli magyarázatát, hogy a valódi „Franck" a kávédarálóval mint védjegy a legjobb, legizletesebb és a legtartalmasabb kávépótlék!

a

Tüdőbeteg-szanatóriumot épit Törökbálinton a Ferenc József Kereskedelmi kórház

Egy nagy kastélyt átalakitanak 100—120 tüdőbeteg befogadására

A magyar kereskedővilág kiválóságainak szociális érzését dicséri, hogy már negyven évvel ezelőtt felépitették és az orvosi tudomány legkényesebb igényeinek kielégitésével felszerelték a Ferenc József kereskedelmi kórházat. A kórház a háborut követő felfordulások alatt vesztett valamelyest régi jellegéből, de még igy is a főváros egyik legkifogástalanabbul müködő egészségügyi intézménye, melyet vezetői évről-évre fejlesztenek, hogy az egészségi követelményeknek minden tekintetben megfeleljen. Jelentős esemény lesz a kórház történetében a Törökbálinton készülő szanatórium használatba vétele, amelyet 100—120 tüdőbeteg gondozására rendeznek be s még az idén átadnak rendeltetésének.

Ami a kórház belső szervezetét illeti, a belgyógyászati osztályt Schütz János dr. tanár vezeti. Osztályorvosok Petőcz Ákos dr. és Orencsák Lajos dr., akik a legnagyobb odaadással és lelkiismeretességgel látják el hivatásukat. A sebészeti osztályt dr. Bartha tanár vezeti. Osztályorvosok dr. Jancsó Benedek, dr. Czukrász Aladár, dr. Lauschmann László és dr. Szilágyi Lajos, akik ugy az osztályon, mint a rendelőben éjjel-nappal a betegek rendelkezésére állanak. A kórtermekben a „Szent Vincéről" nevezett irgalmas nővérek a legnagyobb odaadással és szeretettel ápolják a betegeket.

A főorvosi hivatalban dr. Szaszovszky László pénztári főorvos és dr. Weisz Hugó ellenőrző-főorvos intézik a kórház legfáradságosabb munkáját, amiben dr. Móricz Károly segédkezik nekik a legnagyobb lelkiismeretességgel. Ebbe a munkakörbe tartoznak az adminisztrációs ügyek, a felülvizsgálat, az üdülésre való beutalás és a táppénzek utalványozása. Imponáló munkát végeznek az ambulancián is, amelynek különféle rendelőjében a betegek százait látják el naponta gyógyszerekkel. Nagy gondot fordit a kórház a betegek ápolására és üdültetésére. A tüdőbetegeket Budakeszin, Rákoskereszturon és Debrecenben helyezik el megfelelő szanatóriumokban, az üdülők részére pedig Balatonlellén gondoskodtak szanatóriumról, ahol havonta 90—100 üdülőt helyeznek el. Természetes, hogy az ellátás mindenütt kifogástalan. Az üdülőn található példás rend Szenovics Béla gondnok érdeme.

Hikker Gyula

réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)

Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.

MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Ripka Ferenc főpolgármester

ragaszkodik a politikamentes városi hivatalokhoz

Nem tür politikát a városi hivatalokban

A kurzussal együtt a politika is bevonult öt évvel ezelőtt a városházára. Ha még nem is vonult ki onnan teljesen, az a nyilatkozat, amelyet Ripka Ferenc főpolgármester tett a nála tisztelgő fővárosi tisztviselők előtt, garanciát nyujt arra nézve, hogy a főváros hivatalaiban megszünik a politizálás. A főpolgármester a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének küldöttsége előtt kijelentette, hogy

a főváros hivatalaiból teljesen ki kell küszöbölni a politikát s ő feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a főváros hivatalaiban némuljon el a politika.

Nem tudjuk, hogy a küldöttség milyen érzelmekkel fogadta a főpolgármester nyilatkozatát, de bizonyosak vagyunk afelől, hogy a főváros tisztviselőinek az a része, amely a munkát és nem a politikát tartotta az előbbrejutás feltételének, s a munkára alapozta karriérjét és nem a politikára, nagy megkönnyebbüléssel vette tudomásul Ripka főpolgármester szavait, amelyeket mi az uj városházi korszak hajnali harangjelzésének tekintünk.

Az uj korszak nem is kezdődhetik másal, mint a politika számüzetésével. A politika bénitotta meg a munkát s aki a munkát annyira mindennél előbbrevalónak tartja, mint a főpolgármester, az müködését nem is kezdheti meg mással, mint a politika számüzetésével. A munka programmja illuzóriussá válnék, ha a városi hivatalok továbbra is visszhangzanának a politikától és a munkának továbbra sem lenne becsülete, ha fenmaradna az a rendszer, amely nem a munkát, de a politikai szolgálatokat jutalmazza. Ennek az uj atmoszférának megteremtése nélkül lehetetlen volna a rend helyreállitása, mert amig a városházán a pártpolitika szószátyárkodása folyik, mindaddig a városháza nem Budapestnek, hanem egy pártnak a dominiuma, ahol nem a közérdek, hanem a pártérdekek szemmeltartásával folyik a közigazgatás munkája, ha ugyan munkáról szó lehet ott, ahol nem a munkát, de a párturalom biztositására végzett agitációt jutalmazták. Nem egy példát hozhatnánk fel annak bizonyitására, hogy a hivatalok mindig lezüllöttek, igazi hivatásuktól mindig eltávolodtak ott, ahol a hivatalt a pártok kreaturáinak elhelyezésére használták fel. Ez igy volt nemcsak a polgári, de a munkáshivatalokban is, mikor az a felfogás diadalmaskodott, hogy sokkal lényegesebb egy jó pártpolitikus, vagy egy hasznos elvtárs exisztenciájának a biztositása, mint a hivatal kifogástalan funkcionálása.

Nem teszünk szemrehányást azoknak, akik alkalmazkodtak ahhoz a rendszerhez és kiaknázták azokat a lehetőségeket, amelyeket az a rendszer kinált. A háborut követő években a viszonyok oly szomoru fordulatot vettek, hogy még az erősebb jellemek is kénytelenek voltak sok mindennel megalkudni, hogy a sulyos helyzet közepette megmentsék boldogulásukat. Vád és szemrehányás csak azokat érheti, akik a helyzetet kiaknázták és az emberek gyöngeségét pártpolitikai célokra kamatoztatták. A pártvezéreket terheli a felelősség azért, hogy a főváros tisztviselőit ezer veszedelem elé állitva, menekülést csak ugy biztositottak nekik, ha belevetik magukat a pártpolitka lélekvesztőjébe. Ez volt a demoralizálás kezdete és a városházi állapotok mutatják, hogy ez a kezdet hová vezetett. S mert ennyire tisztában vagyunk azzal, hogy az állapotok lerongyolódását kivülről jelentkező befolyások okozták, megokolt az az optimizmus, hogy most, amikor ezek a külső befolyások megszüntek, a tisztviselői kar legnagyobb része örömmel ragadja meg az alkalmat arra, hogy ismét a tisztes munka árán keresse boldogulását. Ebből a szemszögből méltatva Ripka Ferenc nyilatkozatát, azt kell mondanunk, hogy

a főpolgármester szavai felszabaditóan hatottak azokra a lelkekre, amelyekre ez a hat éves rendszer sulyos bilincsként nehezedett

s amely őket egy politikai irány rabszolgáivá alja sitotta le. Nemcsak a kurzusra, de minden pártra vonatkozik ez, amely a közalkalmazottól nem becsületes munkát, hanem kortesszolgálatokat követelt, vagy ezután követel. A közalkalmazott dolgozzék a közjó érdekében. Erre tett eskűt, ne kényszeritsék hát, hogy esküjét megszegje. Ripka Ferenc

felszabaditotta a városi tisztviselők lelkiismeretét a pártpolitka nyomása alól

s nem kételkedünk benne, hogy a tisztviselői kar ezt azzal hálálja meg, hogy diadalra segiti felszabaditójának azt a programmját, amely a munkát hirdeti a boldogulás legfőbb feltételeként.

Harc az állatbiztositás körül

A főváros a ferencvárosi tranzitó-kereskedelem ellen

Az uj törvényhatósági bizottság megválasztása előtt a közgyülési hatáskörben működő tanácsülés gondolt szépet és nagyot és elhatározta, hogy az állatbiztositást monopólizálja: kiveszi a sertésbizományosok kezéből és odaadja ezt a nagy jövedelmet igérő vállalkozást a Vásárpénztárnak. A tanács terve hihetetlen konsternációt keltett. Ebben az ügyben különösen az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület deputációja is járt Ripka Ferenc kormánybiztosnál és kifejtette, hogy ez a tervezet mennyire sérelmes termelőre, kereskedőre, hentesre, mészárosra és bizományosra egyaránt. A kormánybiztos maga is kijelentette, hogy nem helyesli a tervezetet és annak jóváhagyását nem fogja javasolni a belügyminiszternek.

Miről van tulajdonképen szó? Arról van szó, hogy ezidőszerint az eladott sertés dolgában ugy a gazdával, mint a hentessel szemben a bizományos egy százalék erejéig szavatossági biztositást vállal és ez a rendszer, amely már husz esztendő óta divik, annyira bevált és annyira meg volt vele elégedve minden érdekelt, hogy bombaként hatott, hogy a főváros tanácsa most ezt a régi, bevált rendszert fel akarja forgatni. A tanács ugyanis az állatbiztositást a Vásárpénztár számára akarja monopólizálni, még pedig olyan formában, hogy az állatbiztositás kötelező lenne, nem fakultativ, mint eddig. Másodszor, a sertésvásáron kivül kiterjedne az állatbiztositási monopólium marhavásárra is, ahol eddig sem nálunk, sem a külföldön nem volt gyakorlatban az állatbiztositás. A vásárpénztár monopóliuma ugyan egy százalék helyett háromnegyed százalékért vállalná a biztositást, de a költségnek ez a csökkentése csak látszólagos, még pedig azért, mert a tervezet tele van visszautasitási klautélákkal. A Vásárpénztárnak ugyanis jogában van bármikor visszautasitani a biztositást. Szóval a Vásárpénztár egyoldaluan és önkényesen állapithatná meg, hogy mikor és mely sertés alkalmas a biztositásra.

Ezáltal a Vásárpénztár a maga számára óriási meg nem engedett anyagi előnyt biztositana, mert ha valamelyik falka sertéseiben egy gyanus egyedet is talál, a tervezet szerint az egész sertésfalkát kizárhatja a biztositásból. De igazságtalanul nagy terhet ró ez a biztositás a nagymarha-tartó gazdákra is; nem is szólva arról, hogy az uj biztositási szisztéma egy uj husdrágitási mozgalmat idézne elő.

Ezidőszerint, mikor a sertésbizományosok vállalják a szavatossági biztositást: nagyvágó és gazda egyaránt meg van elégedve a biztositás mai rendszerével, mert baj esetén 24 órával belül kap pénzt az állatjáért. Méltánytalan dolog, hogy a főváros épp a bizományosokkal szemben vállalkozik erre a merényletre, akkor, mikor nyilvánvaló, hogy nagyrészt épp a bizományosok akciójának köszönheti a főváros, hogy a nagytétényi monopólium megtört, és minden erejükkel rajta vannak, hogy ismét a ferencvárosi vásártéren bonyolittassék le és reaktiváltassék a tranzitó-sertéskereskedelem. Igen kiváló szakértők, bizományosok és gazdák nyilatkoznak a fővárosi tanács tervezete ellen és azt mondják, hogy ennek a tervezetnek, ha valóra válik, az lesz a következménye, hogy az uradalmak el fogják kerülni a ferencvárosi vásárt és Bécs felé fognak gravitálni, ahol ilyen gátló körülményekkel nem kell számolniok. Az Országos Mezőgazdasági Kamara közgyülésén is foglalkoztak ezzel a témával és a kamara is magáévá tette azt a felfogást, hogy lehetetlen állapot az, hogy az agrár érdekeltség ezekben az intézményekben semmiképp sincs képviselve és ezt a mulasztást mindenképen orvosolni akarják. Az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület a belügyminiszterhez fog fordulni peticiójával és megkéri, hogy ezt a gazdákra, nagyvágókra, bizományosokra és hentesekre egyaránt káros tervezetet ne hagyja jóvá.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Mindennemü vegyszerek, olajok, gyanták, nehéz chemikáliák és az összes savak
Radio Foto és Vegyipar dr. Bálint István és Társai
Budapest, IX., Mester-utca 9. :: Telefon: József 68-51 és 31-43.
Sürgönycim: Radiofot :: A magyaróvári ipartelepek rt. (salétromsav) budapesti vezérképviselete.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékicket is.

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, száritók, Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónozások TELEFON: J. 8-47.

ALAPITTATOTT: 1874.
SCHWARZ RUDOLF és TSA
Olaj-, zsiradék- és vegyigyár Részvénytársaság
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: X., Szentmihályi-út 1-9. sz.
Telefon: 13-32, 110-92. — Sürgönycim: „ARZUDO"

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Fullánkok

Beck úr

a rendőrség foglya, s talán már át is kisérték az ügyészségre. City-Beck ur tipus volt a maga nemében, olyan, amilyet bőségesen vetett fel a konjunktura, ám őt magát nem tartjuk tulságosan érdekes alaknak. Vétett a törvény ellen és most büntetését szenvedi, ez magábanvéve sem érdekes, sem nem megható. A közszereplés szinteréről való letünése azonban valószinüleg halálát jelenti „alkotásainak" is. A régi jó Budapest, az a bizonyos háboruelőtti, az a bizonyos Ferenc József-korabeli megelégedett a füstös kávéházzal, a puritán pikolófeketével. Az uj, háboru utáni, a konjunktura Budapestnek tébolyodott luxusa, papirpénzdobáló mániája parádés lokálokat követelt, cukrászdát, bart, valami egészen uj műfajokat a pénzdobáló könnyelmüség számára. A kornak eme szavát értette meg City-Beck ur is, aki igyekezett kihasználni az emberi könnyelműséget, butaságot és az inflációs napok minden perverz nagyratörését. City-Beck urnak ehhez joga volt, de most, hogy a börtönajtó záródik le mögötte, valahogy ugy érezzük, hogy egyszer már végének kell lenni ennek a beteges láznak. Ha a gazdasági válságnak semmi más eredménye nem lett, minthogy kiürtja az emberből az urhatnámságot, ha a barok helyére visszatérnek az öreg, szolid kávéházak: akkor Budapest boldogabb lesz, és visszatér nyugodt álma.

Lehet már alkudni

mondják a háziasszonyok és gyakorolják is ezt az erényt a boltban és piacon egyarányt. Nem uj vivmány ez, hiszen valaha a békében a háziasszonynak egészségéhez tartozott, hogy lealkudjon valamit a portéka árából. Ám a kereskedő sem esett a fejelágyára és már a béke idején kitalálták, hogy a portéka nyers árához a házbéren, adón és polgári hasznon kivül bizonyos percentet hozzá kell még csapni azon a cimen is, hogy a budapesti háziasszonyok szenvedélyes alkudozók. Jött aztán a háboru, amely rekvirált és maximált árát szabta meg mindennek és a csizmát éppen olyan fix áron kellett megvenni, mint amilyen fix ára volt az ötkrajcáros bélyegnek. Ma hálistennek már gyümölcskrachról és zöldséginflációról lehet a piacon beszélni, lehet alkudni és veszekedni, ismét hallatszanak a zamatos kofakiszólások és Budapest asszonyai — tessék meglátni — rövidesen ismét boldogok lesznek és ha pénzük nem lesz is, de legalább meglehet a személyes szabadságuk ahhoz, hogy ezer koronát lealkudjanak az eljövendő paradicsom árából.

Az idegenforgalomról

ismét komoly és tiszteletreméltó tanácskozások folynak. Idegenforgalmat a kormányzótól kezdve a főpolgármesteren át, mindenki követel Budapesten. Ugy látszik, soha ilyen komolyan még nem foglalkoztak a magyar fővárosban ezzel a problémával, amely minden fáradságot és figyelmet megérdemel. Reméljük, hogy a beható munkának, a komoly tervezéseknek és lendületes akcióknak meg is lesz az eredménye. Ugyanakkor azonban mindig kifelejtenek egy igen szomoru körülményt. Elfelejtik azt a fájdalmas tényt, hogy a magyar nem világnyelv. Nem számolnak azzal, hogy az idegen, aki külföldre megy, tökéletesen biztos abban, hogyha angolul, németül, vagy franciául beszél, mindenhol megértik. Fájdalom, Budapesten nem értik meg. Ide valósággal tolmácsot kellene az idegennek magával hoznia, vagy tolmácsot kellene itt fogadnia. Ez pedig költséges mulatság, sokkal költségesebb, mintha más világvárost keres fel. Számolni kellene ezzel a körülménnyel és az idegenforgalom megteremtését valahol ott kellene kezdeni, hogy az idegen számára biztositsuk azt a minimális kényelmet, hogy módjában legyen magát valahogyan, de minden esetre ingyen megértetni.

Gombamódra szaporodnak a játékkaszinók az országban

A sok milliárdos játékforgalomból semmi haszna az államnak

Tilos a játékkaszinó, tilos a hazárdjáték s mégis mindenütt játékkaszinókat alakitanak és hazárdiroznak. Nincs nap, hogy a rendőrség rajta ne ütne valamilyen zugjátékkaszinó kártyásaira és nincs hét, hogy a biróság ne foglalkoznék e szerencsejátékosok dolgaival. Az ilyen tárgyalások legtöbbször a vádlottak felmentésével végződnek, mert a razziázó detektivek csak a legritkább esetben tudják rábizonyitani a vádlottakra, hogy résztvettek a szerencsejátékban. Rendőrség és büntetőbiróság hiábavaló munkát végeznek tehát, mert a hazárdjáték a razziák és más büntetőperek ellenére is továbbfolyik a játékkaszinók zárt ajtói és lefüggönyözött ablakai mögött.

Ugy látszik, hogy a játékszenvedély, amely üldözött vadként menekül az egyik helyiségből a másikba, már a vidéken is menedéket keresett és talált is.

A balatonvidéki fürdőhelyeket ellepték a játékszenvedélyek hiénái

s nincs az a kis balatoni nyaralótelep, ahol élelmes vállalkozók még ne szervezték volna meg a maguk kis játékkaszinóját. Milliárdok cserélnek gazdát órák alatt a zöld asztaloknál, existenciák pusztulnak el, egész családok sodródnak a romlás ösvényébe anélkül, hogy az államnak módjában állna a szenvedélyek megfékezése, a romlás megállitása. Szinte komikumszámba megy, hogy mialatt ezer és ezer helyen vigan folyik a hazárdjáték, akad egy város, mely a kormánytól törvényes alapot kér egy ilyen játékkaszinó létesitésére. Sopron városa hónapok óta minden követ megmozgat, hogy idegenforgalmának emelésére engedélyt kapjon a kormánytól játékkaszinó felépitésére. Most is deputációba jöttek fel a soproniak, hogy kérésüket megismételjék a kormány előtt, de idáig még azt sem érték el, hogy az illetékes miniszter elé bocsátották volna őket. Akadt tehát egy város, mely a hatóság felügyelete alá akarja helyezni a játékot, de a hatóság erre azt feleli, hogy szó sem lehet olyan intézkedésről, mely türelmi bárcát adjon a játékszenvedélynek. S mialatt az erkölcsös Sopron nem tudta elérni azt, hogy a játékszenvedély hatósági engedéllyel közcélokra kamatoztassék, azalatt erkölcstelen vállalkozók minden hatósági engedély nélkül szervezik és egyéni céljaikra kihasználják a játékszenvedélyt. A helyzet abszurd volta oly szembeötlő, hogy szinte érthetetlen az a hatósági csökönyösség,

mely az erkölcsöt akarván szolgálni, az erkölcstelenség karjaiba kergeti az embereket.

Ennek a csökönyösségnek az lehet a következménye, hogy Sopron és vele együtt még néhány város megunják a deputációzást és módot találnak valahogyan arra, hogy a törvény megkerülésével érjék el céljukat. És tekintettel arra, hogy Sopron város egyenesen létkérdésnek mondja a játékkaszinó felállitását, a közvélemény még csak szemrehányást sem tehet a városnak, amiért saját megmentése érdekében meg nem engedett eszközöket vett igénybe.

A józan ész követeli, hogy a játékkaszinók engedélyezése dolgában a belügyminisztérium föladja azt az álláspontot, amelyre idáig helyezkedett. Mai állásfoglalásával nem használ a morálnak, nem használ a polgárságnak, de legkevésbbé használ az állam bevételi forrásainak. A játékkaszinók engedélyezése azt jelentené, hogy az állam a maga felügyelete alá helyezi ezeket az intézményeket, ellenőrzi üzemüket és

adó alá fogja jövedelmeiket.

Ha elgondoljuk, hogy ezek a játékkaszinók milliárdokat forgalmaznak, könnyen kiszámithatjuk, hogy megfelelő megadóztatás mellett mekkora jövedelmet hoznának az államnak, mig igy, kellő felügyelet és ellenőrzés nélkül, a játék épp ugy folyik, mintha engedélyezve lenne, de jövedelmet mégsem hajt az államnak, hacsak a jövedelmek közé nem számitjuk azt a pár millió koronát, amit a detektivek egy-egy razzia alkalmával elkoboznak a játékosoktól.

Tudjuk, hogy minden állam nehezen szánja rá magát erkölcsi elvek feladására, vagy akár csak az elvek revíziójára is. Tudjuk azt is, hogy a közerkölcsökre nincs kedvező kihatással, ha máról holnapra letöröljük az erkölcstelenség bélyegét arról, amit tegnap még üldözendő cselekménynek tartottunk. De ezzel szemben igaz az, hogy az állam akár e viszonyok, akár a fejlődés körülményeinek kényszere alatt egy napról a másikra oly intézkedéseket tett, amelyek homlokegyenest ellenkeztek régebbi intézkedéseivel. Volt idő, amikor büntetendő cselekmény számba ment 400.000 koronát kérni egy pár cipőért. Ma már nem bünteti ezt a törvény és nem plakatirozza ki azt, aki 20 K-át kér egy kiló zöld paprikáért. Volt idő, amikor az állam uzsorának minősitette a 8 százaléknál nagyobb kaamatrészesedést. Ma már maga az állam is 12, sőt 20 százalékos kamatot szed a kölcsönök és késedelmes adóbefizetések után. Mindebből látnivaló, hogy az állami morál sem merev, hanem alkalmazkodó és nyulékony, ha ezt a közvélemény nyomása vagy saját érdeke ugy kivánja.

Az idegenek igazoltatása és a kis cseléd

Szomoru pesti történet

A „Fővárosi Hirlap" többizben megemlékezett arról, hogy az idegenek igazoltatása, amely most folyik a rendőrségen, sok vegzaturával jár. Ez a kérdés legutóbb a közigazgatási bizottság ülésén is szóbakerült, különösen abban a vonatkozásban, hogy a munkásosztály is szenved ezen a réven. Peyer Károly nemzetgyülési képviselő, fővárosi bizottsági tag erről a kérdésről a következőket mondta el a „Fővárosi Hirlap" számára:

—Sajnálattal látom, hogy a fővárosban is, de főképpen a vidéken azokat a munkásokat, akik huszonöt—harminc év óta laknak Magyarországon és itt dolgoztak mindig, csak a mostani gazdasági válság folytán vannak munkanélkül, mint gyanus elemeket kezelik és tolonceljárás alá is vonják. A legtöbbjük mint kisfiu került ide az atyjával külföldről, amint hogy az ipari munkásságunk nagyrésze igy jött be. Nem méltó tehát, hogy velük igy bánjanak, nem szabad őket munkakerülő gyanus elemekként kezelni.

— Két év előtt egy munkás ellen kiutasitási eljárást tettek folyamatba. Több gyermeke közül az egyik 14 éves kislánya cselédszolgálatban volt Budapesten és három héttel ezelőtt előállitották a szerb-utcai kapitányságra és azon a cimen, hogy az édesapja ki van tiltva Magyarországról, szerencsére nem toloncházba vitték kéteserkölcsü nők közé, hanem a rákospalotai gyermeknevelőintézetbe. Amikor tudomásomra jutott a dolog, nyomban eljártam, de mégis lehetetlen, hogy olyan esetben, amikor semmiféle büntény nincsen és az apa elleni eljárást is közbenjárásomra hatályonkivül helyezték, ilyen kisleánynak kelljen megszenvedni a rendőrség helytelen eljárását. Ez roppant káros dolog, hiszen az illető cseléd gazdája gyanusnak találja, hogy a leány a rendőrséggel került összeütközésbe, elbocsátja és igy egész jövőjére és lelkületére kihat az ilyen rendőri eljárás.

A rendőrségen azt mondják, hogy ilyen esetek csak elszórva fordulhatnak elő, de ha az ilyen tévedés kiderül, a rendőrség azonnal eljár és reparálja a hibát.

Bucsuzik a főpolgármester

*

Budapest történetében és fejlődésében komoly jelentőségü eseménynek számit az a nap, amelyen Ripka Ferenc átvette a gázgyár igazgatását. És ugyanilyen jelentősége van annak a napnak is, amelyen elbucsuzott munkatársaitól, akikkel 15 éven át igazgatta Budapest egyik legnagyobb üzemét. A 15 év előtti bevonulással ennek az üzemnek uj korszaka kezdődött, a megválással pedig egész Budapest történetének egy uj fejezete kezdődik, mert hiszen a gázgyártól való bucsuzás egybeesik azzal a nagy horderejü eseménnyel hogy a bucsuzó vezérigazgató bevonul Budapest főpolgármesteri hivatalába. E helyütt nem bocsátkozunk e két esemény méltatásába s nem akarunk rávilágitani annak a vezéregyéniségnek kvalitásaira, aki ezt a széditő karriert kiküzdötte magának. Csak az embert akarjuk méltatni a nagy és melegszivü embert, aki karrierje delelőjén sem téveszti szem elől azokat, akikkel együtt küzdött, együtt dolgozott a főváros boldogulásért. És ezeknek az emberi kvalitásoknak méltatására alig találhatunk jobb alkalmat, mint azt a kedves, családi jellegü jelenetet, amely őt, a bucsuzkodót tisztviselői közt mutatja. Rózsa Károly igazgató vezetése mellett 500 tisztviselő, alkalmazott és munkás jelenik meg a volt vezérigazgató előtt. Meghatódott arcok, könnybelábadt szemek merednek a bucsuzóra, akiben ma sem látnak mást, mint az odaadó, megértő főnököt, a hüséges bajtársat, a velük érző és mindent megosztó felebarátot. S amikor elhangzanak a kölcsönös szeretet szavai és a főpolgármester előtt, elvonulnak a gyár alkalmazottai: a főpolgármester megszorit minden kezet, s a kérgeset épp ugy megrázza, mint a finoman ápoltat, az ezer gonddal gondozottat. Aki látja, annak az az érzése, hogy ezekben a kézszoritásokban egy tuláradó szivontja magából az emberi élet java kincsét: a halhatatlan szeretetet. Szeretetet azok iránt, akikkel együtt dolgozott, s akiknek ezen a szeretetén kivül nem adhat mást azért a munkáért, amellyel küzdelmeiben támogatták.

Valami amerikai nagystilüségnek a benyomását kelti a nézőben a szeretetnek ez a ritmikusan megismétlődő és hangtalanul megnyilatkozó jelenete. Az Egyesült-Államok nemzeti ünnepén szokásos, hogy az elnök kezet fog midenkivel, aki e napon üdvözli, legyen az munkás, vagy államtitkár, cselédleány vagy milliárdos asszony. Ez a nap a demokrácia napja az Egyesült-Államokban, nálunk a szeretet napja volt, amikor a főpolgármester szive melegét

igy éreztette azokkal, akikkel közös célokért együtt dolgozott. Semmi kétségünk az iránt, hogy ezt a meleg, szerető szivet magával viszi uj hivatalába. A szeretet példaadására sehol nagyobb szükség nincs, mint a városházán, ahol oly sokáig csak a gyülölet oltárán áldoztak.

Események

Előfizetési felhivás
a Fővárosi Hirlap olvasóihoz!

Másfél évtized óta állunk a főváros érdekeinek szolgálatában. Másfél évtized óta harcolunk Budapest felvirágzásáért és másfél évtized óta hirdetjük, hogy Budapest csak a szabadelvü eszmék megvalósitása utján tehető széppé, naggyá, boldoggá. Ezeknek az eszméknek ujjáébredésével megjavultak egy szebb korszak lehetőségei s mi a főváros minden nemes törekvésü polgárát felhivjuk arra, hogy velünk együtt vegye ki részét ennek az uj korszaknak valóra váltásában.

A Fővárosi Hirlap előfizetési ára:

Egész évre	200.000 korona
Fél évre	100.000 „

A szerkesztőségből. Dacsó Emil, a Fővárosi Hirlap felelős szerkesztője, több heti tartózkodásra külföldre utazott. Távollétében Pogány Béla helyettes-szerkesztő felelős.

Egészségügyi reformiroda. A népjóléti minisztériumban nagy buzaglommal foglalkoznak az egész ország, de elsősorban Budapest székesfőváros közegészségügyi viszonyai megjavitásának kérdésével. Ezt a célt szolgálja a minisztériumnak adott intézkedése, amellyel most egészségügyi reformirodát létesitett. Az iroda feladata az egészségügy ujjászervezéséhez szükséges előmunkálatok végzése, továbbá a társadalmi tényezők és a hozzászólásra illetékes szakemberek véleményének meghallgatása. Mikor azután az iroda mindezzel készen lesz, terjedelmes javaslatot fog kidolgozni az egészségre vonatkozó ismereteknek minél szélesebb körben való elterjesztésének módjairól.

— **Mennyi pénz lehet az elöljáróságok pénztárában?** Sipőcz Jenő dr. polgármester rendeletet adott ki, amely a kerületi elöljáróságok pénztárában visszatartható hivatalos pénzek nagysága felől intézkedik. A rendelkezés értelmében az államot megillető adókból minden ötven millió koronán felüli összeget be kell szállitani a székesfőváros központi pénztárába. A községi háztartást megillető összegekből csak annyit szabad visszatartani, amennyi a kerületi pénztárhoz érkezett utalványok kifizetéséhez szükséges. A rendelkezés szerint az ötven millió koronán felüli, a községi háztartást megillető bevételeket még azon a napon, amikor befolynak, fegyelmi eljárás terhe mellett kötelesek a kerületi pénztárak, szükség esetén megfelelő rendőri fedezet kirendelésével, a főváros központi pénztárába beszállitani.

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Vasárnap is lesz trafik. A kereskedelmi miniszter a napokban fontos rendelkezést tett a dohány vasárnapi árusitása ügyében. A miniszter leiratát most kapták meg a városházán. E szerint a munkaszüneti napokon a kizárólagos dohányárusok általában reggel 7-től délután 3 óráig árusithatnak, a vasuti és hajóállomásokon egész nap, fürdő-, üdülő- és kirándulóhelyeken az alatt az idő alatt, amig a közönség ott tartózkodik. A rendelet azonban határozottan kimondja azt is, hogy az árudákban üzleti személyzetet a tulajdonosok a munkaszüneti napokon való árusitásnál nem foglakoztathatnak.

Fehérkenyéren él a nyomoruság. A leromlottság legszomorubb napjaiban igen gyakori dolog volt, hogy az emberek, miután minden ruhájuk elkopott, magukra öltötték szalonkabátjukat és abban végezték mindennapi munkájukat. A szegénység és nyomoruság ünnepi ruhában járt, drágán öltözködött, mert nem volt már más ruhája. Ez az eset ismétlődik meg most: nincs kenyérlisztünk, tehát nullásliszből sütött kenyeret kell ennünk. A spekuláció a kenyérlisztben oly nagy volt, hogy az országban alig maradt kenyérliszt. Ennek következménye, hogy a kenyérliszt ma drágább, mint a nullásliszt és ha az uj kenyérliszt nem kerül hamarosan piacra, a kenyér drágább lesz, mint a kifli és a polgárság olcsóbban szerezheti be az ebédek mellé a fehérsüteményt, mint a barnakenyeret. Ide vezet a tulzásba vitt spekuláció, ezt eredményezi, ha a pékek a lisztet nem sütésre, de spekulációra használják. Mindig azt a nézetet vallottuk, hogy oly fontos közszükségleti cikk, mint a kenyér, nem lehet tőzsdei spekuláció tárgya, legalább addig nem, amig az állam nem gondoskodott arról, hogy az ország lisztszükséglete fedezve legyen. Ami a szükségleten belül megmarad, azzal tegyenek a spekulánsok, amit akarnak, de a kenyér ára álljon arányban az évi gabonatermés mennyiségével és minőségével s ne függjön a spekuláció szeszélyétől.

Amig egy idegen eljut Budapestre. Mialatt az országban nagyszerü lendületet kapott az idegenforgalom fejlesztésének propagandája, azalatt Magyarország hatóságai mindent elkövetnek, hogy e propaganda hatását és eredményét kétségessé tegyék. Az idegeneket eddig is csak a legraffináltabb csalétkekkel lehetett becsábitani az országba, de ezután igazán nem tudjuk, hogy minek kell történnie, hogy idegen ember átléphesse a ország határát. A legujabb hatósági intézkedések ugyanis oly körülményessé és terhessé teszik a külföldieknek a Magyarországra való utazást, hogy valóságos csodaszámba megy majd, ha Budapest utcáin egy idegennel találkozunk. Minden idegen kereskedőtől, aki Magyarország külföldi képviseleténél beutazási engedélyt kér, a legalaposabban megtudakolják idejövetelének célját. Ha azt mondja, hogy üzleti érdekből utazik Magyarországba, felszólitják, hogy mutassa be üzleti levelezését. Ezeket az irományokat külföldi képviseletünk eljuttatja Magyarország külügyminiszteréhez, ez a belügyminiszterhez továbbitja, a belügyminiszter átteszi a rendőrséghez, amely kinyomozza, hogy a levelezésben foglaltak megfelelnek-e a valóságnak. A rendőrség a maga észleleteit az iratokkal együtt visszajuttatja a belügyminiszterhez, ki átküldi azokat a külügyminiszterhez, ahonnan végül visszakerülnek kindulási helyükre: Magyarország külföldi képviseletéhez. Ez a nyomozási folyamat heteket vesz igénybe és sokszor megtörténik, hogy az idegen akinek ma sürgős üzleti ügyeket kellene lebonyolitani Magyarországon, csak egy hónap elteltével kelhet utra. Ennyi idő alatt alaposan megváltozhatnak a gazdasági viszonyok s ezzel kapcsolatban halomra dőlnek a kalkulációk és az egész utazás akár fölöslegessé válik. Dehát lehet-e ilyen rendszabályok betartásával Magyarország gazdasági életét fellendíteni? Lehe-e ilyen szekaturákkal idegenforgalmat csinálni? Magyarország ma még nem a kereseti lehetőségek Eldorádója, ahol aranyhegyek kinálkoznak. Az idegent, aki sok kockázattal idehozza pénzét, nem lenne szabad ilyen bürokratikus torlaszokkal távoltartani az országtól. Minden magyarnak Magyarország a világ legszebb része, de az idegenek nem igy éreznek és azt mondják, hogy vannak még ilyen szép földrészek s ezeknek Magyarországgal szemben megvan az az előnyük is, hogy kevésbbé fáradságos akadályverseny utján érhetők el. Szomorusággal konstatáljuk, hogy igazuk van.

SZÓRAKOZÁS

Száll az ének szájról-szájra... Mindenütt felhangzanak már „A nóta vége“ slágerei. A példátlan sikerü Bus Fekete—Zerkovitz-operett dominálja továbbra is a Budai Szinkör müsorát, Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manci, Kabos Gyula együttesével.

Kamara (Dohány és Nyár-utca sarok. Telefon: József 140—27.) Lilian regénye (Örök szerelem). Szerelmi történet 8 felvonásban, Dávid és Góliát 7 felvonásban. Előadások kezdete ¼5, ¼7, 8 és 10 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP“ lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

PASZTÖRÖZÖTT
PALACKTEJ!
YOGHURT
és az összes **tejtermékek** friss állapotban egész napon át kaphatók a
BUDAPESTI KÖZPONTI ÉS ÁLTALÁNOS TEJCSARNOKOK
fiókjaiban

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot.
Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

MAGYAR PETROLEUMIPAR Rt.
Gyár: IX., Kén-utca 8. sz.
Telefon: József 41-27, József 18-25.
Iroda: VII., Király-utca 65.
Telefon: József 118-97, József 118-98, József 82-39.
Benzinek, világitó-kőolaj, motorhajtó-gázolaj, mindennemü kenőolajak, hengerolaj, paraffin.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

FACK PÁL
TELEFON: József 125-06.
vasáru-, épület- és butorvasalás, szerszám-, ház- és konyhaberendezési tárgyak raktára
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

LUX Lux Ede és társa
Telefon No 91-46
ELISMERT LEGJOBB MINŐSÉGBEN
LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR R.T.
BUDAPEST VI. ÓRSZÁG-UTCA 4. sz.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

Elegant boraxos, táblás rizskeményitő a legjobb!
Kapható mindenütt!
„Mirror“ Kémiai Ipar Telefon: J. 75-60.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—81.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 augusztus 5. — 30/31. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Vádak hangzottak el a tanács ellen,

sulyos vádak, amelyekkel szemben nem kaptunk a tanács részéről sem kielégitő választ, sem kielégitő felvilágositást. Sulyosbitja a helyzetet az, hogy ezeket a vádakat az összes közgyülési pártok szinte egy akarattal emelték a tanács ellen. Sőt azt mondhatnánk, hogy az élesebb, az agresszivebb támadó fél épen az az oldal volt, amelyik öt esztendőn át parancsolt a városházán és, sajnos, öt esztendeig táncoltatta a maga kénye-kedve szerint a tanácsot is. Egy pillanatig sem szeretnénk abban a látszatban feltünni, mintha a tanács mulasztásait védelmünkbe akarnánk venni, de mielőtt magukkal a vádakkal foglakozunk, le kell erőteljesen szögeznünk, hogy ezek a vádak másodsorban illetik a tanácsot, amely csak nem dolgozott, de elsősorban illeti a Wolff-pártot, amely nem engedte dolgozni.

Maguk a vádak két részre oszlanak: Az egyik vád az — és ezt különösen kereszténypárti oldalon hangoztatták —, hogy a tanács nem épitett akkor, amikor épiteni kellett volna. Friedrich István ugyan nem volt tagja a mult közgyülésnek, de mégis nagyon furcsán hangzott az ő ajkáról, amikor ő is a Wolff-párthoz tartozik, amikor elmondta, hogy volt pénz bőven, sőt sehol sem volt annyi, mint a mi inflációs országunkban, csak nem használták ki a lehetőséget.

De Nagy István már tagja volt a mult közgyülésnek is és mégis a tanácsot tette felelőssé azért, hogy az épitkezések még ma sem indultak meg. Valósággal elképesztő az a merészség, amellyel mellőzte az önvádat és amellyel a tanácsot okolta, hogy nem volt meg benne a kellő érzék az épitkezések megindításának fontossága iránt, ami abból is nyilvánvaló, hogy a tanács a 15 milliárdos tatarozási hitelt sem vette azonnal igénybe. Az alatt az idő alatt, mig Wolff Károly, Nagy István és társaik a hatalomban ültek, nagyon sok 30 nap telt el. Nagyon sok 30 napos terminust lehetett volna az elmult közgyülésnek a tanács számára kijelölni, hogy ez idő alatt terjessze elő terveit és szándékait, hogyan, miből és mennyit kiván épittetni. E helyett azonban a városházi kurzus csak politizált, gyülölködött, exisztenciákat tett tönkre és azzal foglalkozott, hogy külön listákat állitson össze azokról a vállalkozókról, akik a kurzus politikai izése szerint vállalkozásban részesithetők.

És itt elérkeztünk a tanács ellen emelt második vádponthoz. Ez a második vádpont az, hogy a tanács a kurzus urainak utasitására megcsinálta az ugynevezett Baross-listát, arra a célra, hogy a vállalkozásokat csak az ebben a listában felsorolt vállalkozók kaphassák. A Baross-lista nem a megbizhatatlan és tőkeszegény vállalkozókat rekesztette ki a városi munkálatokból, hanem mondjuk ki magyarán, hogy elsősorban a zsidókat és talán másodsorban azokat, akiknek politikai meggyőződése nem volt inyére a kurzus urainak. A Baross-lista kizárólag a Baross Szövetséghez, vagy a Keresztény Községi Párthoz tartozó vállalkozókat sorolta fel. Ismerjük és leszámoltunk a kurzus politikai erkölcseivel, de áll a vád a tanáccsal szemben, hogy nem lett volna szabad végrehajtania olyan utasitást, amely nem fedi a törvény intencióit. Igenis, felekezetek szerint szortirozták a vállalkozókat és a kurzusnak nem tetsző vallásu, vagy politikai meggyőződésü vállalkozók még abban az esetben sem kaphattak a városházán munkát, ha olcsóbbak és megbizhatóbbak voltak, mint a kurzus kedvencei. A főváros ilyenformán kiszámithatatlan összeget dobott ki az ablakon, mert a Barosslista vállalkozói olyan árakat szabtak, amilyeneket akartak, hiszen konkurrencia nélkül állottak. De tovább megyünk. Sok esetben a Baross-listán szereplő vállalkozók csak strohmanok voltak, mert a munkálatokat végeredményben mégis csak zsidó vállalkozók végezték. Keresett tehát az igazi vállalkozó, keresett a strohman és mérhetetlen összegeket veszitett a főváros.

Nem lehet kétség benne, hogy ennek az igazságtalan, jogosulatlan és pénzkidobáló rendszernek meg kell szünnie. Felekezeti és politikai szempontok szerint itélve meg a vállalkozókat, a főváros csak ráfizethet. Hogy a munkálatokat ki kapja meg, ott más irányadó szempont nem lehet, csak a vállalkozó cég megbizhatósága és az, hogy olcsó legyen és jó munkát végezzen. Vigasztaló, bár nem megnyugtató, Buzáth alpolgármesternek az a bejelentése, hogy a sérelmes Baross-listát már megszüntették és hogy a nagyobb vállalkozásokat amugy is nyilvános árlejtéseken adták ki. Kénytelenek vagyunk az alpolgármester ur iránt érzett minden tiszteletünk mellett is konstatálni, hogy a „Fővárosi Hirlap" a multban számtalan esetben emelte fel szavát az ellen, hogy a tanács a munkálatokat szereti suba alatt vállalatba adni. A multban tehát igenis voltak ezen a területen is hibák, de a legsulyosabb sérelem mégis a Barosslista léte volt. A városháza fölött azonban uj szelek fujnak és ha ezt a Baross-listát ma már lomtárba helyezték, akkor ez csak az uj idők közeledtének hirére történhetett. A budapesti iparosok egyetemét mélyen sértő szégyenlistának azonban nem elég méltó hely a lomtár, az a szellem, amely a községi választásokon megnyilatkozott, a szégyenlista tüzhalálát követeli. Mert annak a szellemnek, amely ezt a listát szülte, Budapesten többé feltámadnia nem szabad.

Csak a tavaszra várható

a főváros épitkezési akciójának megindulása

Szakemberek véleménye szerint egyelőre sem a magán-, sem a városi épitkezések nem oldják meg a lakáskérdést — »A középitési bizottság terveinek megvalósitása lehet csak az első reális lépés«

Annak a közönségnek, amely ismeri a főváros történetét, nem kell külön elmagyarázni, hogy Budapest jólétének visszaállitása, ennek a városnak továbbfejlődése csak az épitkezések megindulásától függhet. Nincs Budapestnek egyetlen lakosa sem, akinek számára egy nagyarányu épitkezési akció ne helyezné kilátásba a jobblétet. Éppen ezért rendkivüli jelentősége van a főváros középitési bizottságában legutóbb megnyilatkozott közhangulatnak. Ezen a bizottsági ülésen

minden párt a legteljesebb egyetértésben azt a követelő nézetét fejezte ki, hogy Budapesten az épitkezéseknek minél előbb és minél nagyobb arányokban meg kell indulnia.

A középitési bizottság utasitást adott a főváros tanácsának, hogy 30 napon belül dolgozzon ki részletes programmot az épitkezési akció számára. Ha a tanács — ami feltétlenül megkövetelhető tőle — pontosan betartja is ezt a terminust, az épitkezések megkezdése még akkor is nagyon távol van. A tanács 30 nap alatt dolgozik ki egy épitési programmot, amelynek továbbfejlesztését a középitési bizottság máris egy négytagu ad hoc bizottságra ruházta. Mikor ez az ad hoc bizottság is elkészült a maga munkájával, csak akkor öltheti fel a tervezet a tanácsi előterjesztés formáját. Ekkor következik azután még a bizottságok munkája, amelyeknek retortáin átmenve az előterjesztés, a közgyülés elé kerül. Ilyen körülmények között tehát remélni sem lehet egyebet, minthogy

a főváros nagyarányu épitési akciója, amelyet tovább elodázni nem lehet és amelyet már régen meg nem kezdeni, sulyos büne volt a tanácsnak és a mult rezsimnek, legkorábban csak a tavasszal indulhat meg.

Kétségtelen pedig, hogy az akció iránt a főváros közönségében a legélénkebb érdeklődés él. A nagyközönség teljes szimpátiája kiséri az uj törvényhatóságnak minden oldaláról megnyilatkozó akaratot, a mely alapja lehet Budapest millió lakosa számára a jobb megélhetésnek. Sajnos, a főváros épitkezési akciója, bármilyen terjedelmü legyen is, nem jelentheti a lakáskérdés végleges megoldását. Él azonban a remény mindnyájunkban, hogy a főváros épitkezési akciója egyben magával ragadja a magántőkét is, amely kedvet kap az épitkezések megkezdésére. Ez

a szervesen összekapcsolódó kétágu munka jelentheti csak az épitkezések fellendülését, munkanélküliség enyhitését és a lakásprobléma fokozatos megoldását.

Illetékes szakemberekhez fordultunk azzal a kérdéssel, hogy milyennek látják a főváros épitkezésének jövőjét, mit várnak a főváros épitkezési akciójától és van-e remény a magánépitkezés megindulására

A következő érdekes válaszokat kaptuk:

Becsey Antal

fővárosi bizottsági tag a „Fővárosi Hirlap" munkatársának az épitkezési akció megindulásáról a következőket mondotta:

— A főváros épitkezési akcióját, illetve terveit csak azokból a hivatalos és félhivatalos jelentésekből ismerem, amelyek eddig nyilvánosságra kerültek. Ha ezekből akarom megitélni a főváros épitkezésének jövőjét, ugy kilátástalannak látom a helyzetet. Mert néhány tatarozási munkán és a mesterutcai ház épitkezésén kivül, egyéb programmot nem is látok. Bár az építési ügyosztály, mint ismeretes, több tervet terjesztett elő, azonban ezek csak tervek, amelyek

még messze vannak a megvalósitás stádiumától. Épitkezni kell, a terveket meg kell valósitani,

pénzügyi és ipari szempontból egyaránt. Azt, amit ma meglehet csinálni, nem szabad egy percig sem halasztani, mert hiszen kétségkivül a fővárosnak kell megindítani az épitkezési akciót és mindazt pótolni, amit az állam pénz hiányában, vagy más akadályok miatt nem teljesitett.

— Döntő fontosságu a tervek megvalósitása, s csak azt tekinthetjük reálisnak, amit a főváros csakugyan meg is csinál. A középitési bizottság terveiről még mi magunk, bizottsági tagok is teljesen tájékozatlanok vagyunk. Nem ismerjük a részleteket, s nem ismerjük azokat a terveket, amelyek csakugyan

CONTINENTAL tömörgummiabroncs és Elastic tömörabroncs leggazdaságosabb a legnagyobb teljesitő képességgel Dé[illegible] zérképviselet: [illegible]. Rt. Váci-ut 98.

megvalósithatók rövidesen. Éppen ezért nyári értekezésekkel,

ujabb és ujabb gyülések összehivásával akarjuk kierőszakolni, hogy a főváros csakugyan kezdje meg a legrövidebb időn belül az épitkezést.

A fővárosi üzemekből, más városi intézményekből kétségkivül lesz elég fedezet arra, hogy a sürgős épitkezésekhez előleget kapjunk.

— Mig a főváros épitkezési programmja még csak embrionális állapotban van, s a munka tulajdonképen a tervek megvalositásának sürgetésére szoritkozik, addig a vidéki városoknál erőteljes megmozdulás észlelhető. A vidéki városok koncentrált erővel dolgoznak az épitkezési tervek megvalósitásán. Különösen a Speyer-féle kölcsön adott uj lendületet a vidéki városoknak, amelyek nagy befektetésekkel akarják épitkezéseiket megkezdeni. A pénz-, illetve kölcsönszükségletek kontingentálásánál azonban bizonyos anomáliák észlelhetők. A vidéki városok a kölcsönt a forgalmi és kereseti adó alapján kapják. Már most a helyzet az, hogy a legtöbb vidéki város vágóhidat, kórházat, iskolát, városházát és más középületet akar épiteni és erre például egymillió aranykorona kölcsönt kér. Viszont az az adóalap, amelyre a kölcsönt kapják, kicsiny, hogy ekkora összeget kiutaljanak. Igy azután

a legszebb terveket sem tudják a vidéki városok megvalósitani, mert a kiutalt kölcsön egy középület felépitésére is kevés.

A vidéki polgármesterek most sorra járnak a pénzügyminiszterhez, ahol az ügyben sürgős intézkedéseket kérnek.

vágvecsei Wellisch Andor

műépitész a következő nyilatkozatot tette:

— Hogy az épitkezések mielőbb meginduljanak, s mik az előfeltételei annak, hogy a lakásinség és nagy munkanélküliség megszünjön — dacara optimista természetemnek — sajnos, kevés reményt tápláló választ kell adnom, mert

a magyar épitőipar kérdését a közeljövőben igen sötéten látom.

A népjóléti minisztérium komolyan tárgyalja e kérdést és Petrichevich államtitkár csakugyan a legnagyobb energiával és szeretettel karolta fel az épitkezési problémát. Amint azonban informálva vagyok, egyelőre két, legjobb esetben négy bérház épitésére zsugorodik össze az akció. Ez nem oldja meg még a kérdést a nagy általánosság szempontjából, azonban véleményünk szerint ez nem is képezheti egyedül a kormány feladatát.

— Budapestet kivéve az épitkezéseket nem a hatóságok, hanem magánemberek intézik, s ezeknek az épitési kedvét sem adó, vagy egyéb kedvezménynyel, sem pedig rendelettel nem lehet felélesztení. Ezk a józanul, de nemcsak altruisztikusan gondolkodó kereskedőemberek kezükbe veszik a ceruzát és

akkor kezdenek az épitkezéshez, ha számitásaik azt mutatják, hogy érdemes épitkezni.

De nem tartom valószinünek, hogy nagyobbarányu épitkezés fejlődhessék a közeljövőben, mert el sem képzelhető, hogy akkor, amikor a nagybankoknál, iparvállalatoknál, hatóságoknál és mindenütt a leépités munkája folyik, arra az időre esnék Budapest épitési fellendülése.

— A lakbérek még mindig nem arányos, de már most is sok esetben elviselhetetlen emelkedése szintén nem hozta meg a várt eredményt, mert a bérlő nem képes fizetni a háztulajdonos pedig kénytelen engedni a bérekből, hogy ne álljon üresen helyisége.

Nagylakásokban ma nem is mutatkozik Budapesten hiány. Hiszen a rossz gazdasági viszonyoknál fogva sokan kénytelenek összehuzódni és lemondani a nagyobb luxusról. Irodai és bolhelyiségekben tulprodukció mutatkozik és igy legfeljebb kislakásokat kellene épiteni.

Ennek a meginditása azért is fontos volna, mert a munkanélküliség mind nagyobb méreteket ölt, a legtekintélyesebb gyárak is kénytelenek beszüntetni üzemüket és elbocsátani a munkásokat. Már az elmult évben is láttuk azt, mit jelent szakmunkásaink kivándorlása a munkanélküliség miatt. Nem egyszer hátráltatták a munkát, hogy néhány iparágban már alig van képzett munkaerő.

— Összefoglalva minde problémákat mindnyájan átérezzük a szükségét, hogy meginduljon az épitési munka, mely az egész közgazdasági élet fellendülését jelentené.

Az épitőipar harminc más iparában is számtalan termelőgyárat foglalkoztatna,

de egyelőre ugy látom, hogy a fővárosban kevés remény van arra, hogy a közeljövőben nagyobbarányu épitkezés induljon.

Zsombor Géza

ny. államtitkár, a demokratapárthoz tartozó fővárosi bizottsági tag, aki a középitési bizottságban figyelemreméltó beszédet mondott, a következőképpen nyilakozott:

Minden érdemes és hasznos javaslathoz hozzájárulunk és minden olyan inditványt, amely a tömeges épitkezés előmozditását célozza, a legmelegebb támogatásban részesitünk.

A demokratikus blokknak már készen vannak a részletes tervei

és remélni kell, hogy ebben az életbevágóan fontos kérdésben a pártok minden politikai kérdés kikapcsolásával, a legteljesebb összhangban fognak együttműködni, hogy a lakásinséget megszüntessék. Budapesten 14 ezer lakásra van szükség, nevetséges tehát, hogy akár a kormány, akár a főváros ebben a helyzetben komoly képpel két-háromszáz lakás épitéséről, mint eredményről beszéljen. Tiltakozni kell az ellen, hogy ezt a jelentéktelen eredményt vivmánynak próbálják feltüntetni.

A lakáskérdés nagy szociális probléma, amelyet csak akkor lehet megoldani, ha mindenki összefog.

Kötelességünk, hogy az előkészités alatt álló épitkezéseket kisürgessük és hogy az ezekre vonatkozó előmunkálatokat az illetékes ügyosztály mielőbb végezze el.

Hegedüs Ármin

nyugalmazott műszaki főtanácsos

kérdésünkre a következőket mondta:

— Azt kétségkivül meg lehet állapitani, hogy a fél év előtti sivár, pesszimista hangulattal szemben most bizonyos bizakodó hangulat jutott tulsulyra. Ennek az a magyarázata, hogy a vidéki városok erélyes akciót inditottak az épitkezések megindítására, s kölcsönök segitségével csakugyan meg is kezdik a munkát. Tudott dolog, hogy a vidéki városok különböző kisérleteket tettek magánkölcsönök felvételére is — ami ugyancsak elősegitette volna az épitkezések megindulását —, ezek azonban a kormány álláspontján meghiusultak.

— A vidéki városokkal szemben

a fővárosban csak az államtól és a fővárostól lehet várni az épitkezések megindulását. Magántőke épitkezésére még mindig nem lehet számitani addig, amig a vállalkozók nem jutnak amortizációs kölcsönhöz.

Bár a házbérek fokozatos emelkedése már kétségkivül bizonyos lendületet adott a vállalkozóknak, azonban a magántőke véleménye szerint a házbérek még mindig nem hozzák be a tőkebefektetést.

— A mostani hatósági épitkezéseknél bizonyos merev akadályokat látok, amelyek megbénitják a munka gyorsaságát és könnyedségét. A vidéki, sőt a főváros közelében lévő épitkezéseknél is mindig a régi épitési szabályokat alkalmazzák. Az előirt nehéz szerkezet és a vastag falak épitése rendkivül megdrágitja az épitkezést, ugy, hogy ezen igazán változtatni kellene. De az árlejtések körül is sok baj van. Ezek ugyancsak megdrágitják az épitkezések munkáját, mert hiszen néha 2—300 százalék különbözet mutatkozik az árajánlatoknál, másrészről pedig

egy ajánlat elkészitése magának a vállalatnak két-három milliójába kerül.

Ezt most még az árajánlati blankettákkal is megdrágitják, mert például legutóbb egy kispesti épitkezésnél másfélmillióba került a blanketta. A vállalkozsának ezt a mesterséges drágitását igazán meg lehetne végre szüntetni.

— Végül [illegible]szek sulyos helyzetére való tekintettel is

kiván[illegible]a, ha a középületek tervezését is magánépitészekre biznák.

Én harmincéves köztisztviselői működésem alatt megismertem a hatósági és hivatalos épitészek komoly és megbecsülendő munkáját, azonban ma csak ugy lehetne segiteni a magánépitészeken, hogyha a középületek tervezésére is kapnának megbizást. A munka torlódásánál a műszaki hivataloknak elegendő munkát adna a tervek ellenőrzése, ugyanakkor pedig az épitészeknek is jutna elegendő munka és biztos megélhetés.

Az ügyosztályok részletes épitési terveket dolgoznak ki

A tanács a 30 napos határidőt egy mindent felölelő épitési programm kidolgozására forditja és a különböző ügyosztályok behatóan foglalkoznak a fővárosi épitkezés meginditásának lehetőségeivel.

A városgazdasági ügyosztály, bár még nem készült el teljes részletességgel a programmal,

uj előljárósági épületek felépitésének tervét terjeszti elő,

amelyek eddig azért nem kerültek kivitelre, mert a belügyminiszter a kerületek szétválasztását, illetve szaporitását tervezi. A városgazdasági ügyosztály programmjában szerepel még a városháza kibővitése,

több kislakásos bérház és telep létesitése is.

A városépitési ügyosztály Barczen Gyula tanácsnok vezetésével dolgozik a programmon és ugyancsak

több kislakásos bérpalota és telep épitését veszi fel tervezetébe.

A középitési ügyosztály egyelőre még zárt ajtók mögött dolgozik a programm előkészitésén, azonban konkrét tervekről, részletkérdésekről mindezideig nem szivárgott ki semmi.

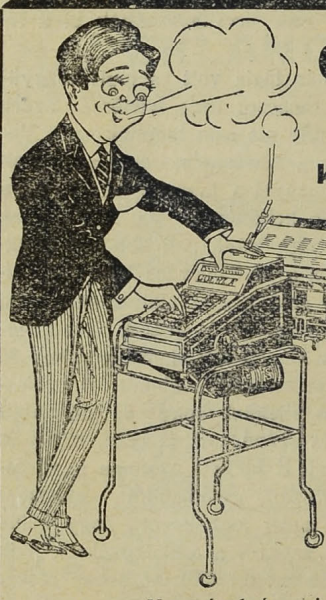
GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép
+ −
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

BOON'S CACAO világmárka

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

Ereky Károly az uj törvényhatóság munkaképességéről

A városi politikát kevesen ismerik jobban, mint Ereky Károly. Tudása, széles látóköre első szempillantásra felismeri ennek a nagy gépezetnek minden csinját-binját és látja minden akciónak titkos és titokzatos rugóit. De kitünően ismeri a városi politikával foglakozó pártvezérek pszichológiáját is és ez a nagyszerü látóképessége tette lehetővé, hogy már évekkel ezelőtt sok mindent megjósolt a városi politikáról, ami aztán valóban be is következett. E kvalitásokra való tekintettel megkérdeztük Ereky Károlyt,

mi a véleménye az uj közgyülés munkaképességéről?

Ereky a következőket mondotta munkatársunknak:

— A főváros törvényhatósági bizottsága még nem kezdte meg müködését, de annál nagyobb buzgóság mutatkozik az egyes bizottságokban. A közlekedési bizottság már megtartotta első ülését, amelyen az első közbeszólásokból meg lehetett állapitani, hogy a pártok nem adták fel régi ellenségeskedésüket, azonban maguk e pártok reális politikát akarnak folytatni és ezért el is itélik az ilyen közbeszólásokat, amelyek csak megakasztják a munkát. A bizottságok minden tagja érzi, hogy a demagógiával fel kell hagyni, mert azok a bizottsági tagok, akik komolyan dolgozni akarnak, csak igy fejthetnek ki áldásos tevékenységet. Igen jellemző a szociáldemokraták magatartása, akik a reális politika utjára léptek, amikor a villamosvasutak ügyében olyan előterjesztést tettek, amelyet nem lehetett elutasitani, még pedig azért nem, mert az ő inditványuk alig különbözött az üzemeket ellenőrző bizottság inditványától. Az eddigi tapasztalatok arra a reményre jogositanak, hogy

a városi bizottságok ezután harmónikusan fognak együtt dolgozni

— Hogy mit hoz az uj közgyülés? A háboruelőtti időkben a közgyülés néhány óra alatt elvégezte munkáját. Ritka eset volt, hogy a közgyülés hosszabb ideig együtt maradt volna, aminek az a magyarázata, hogy régebben minden ügyet már a bizottságokban intéztek el és a közgyülésnek nem volt más tennivalója, mint a bizottságokban hozott határozatokról dönteni.

A közgyülés csak Wolff Károlyék uralma alatt lett hadszintérré.

Ez a balkezü politikus kikapcsolta a bizottságokból az ellenzéket s igy történt, hogy a legaprólékosabb ügyeket is a közgyülésnek kellett letárgyalni, ami persze azzal járt, hogy a közgyülésnek éjjel-nappal permanenciában kellett maradni, mert a 70—80 bizottságban dolgozó bizottsági tagok a részletkérdésekről is a közgyülésen vitatkoztak. Magától érthetődik, hogy ősszel, ha minden kérdést az egyes bizottságok megvitatnak,

a közgyülés nem lesz oly jeleneteknek szintere, mint volt Wolff Károlyék uralma alatt.

Sőt valószinü, hogy az egyes pártok szónokainak felvonulása is elmarad, mert a bizottságokban már eleget vitáztak a kérdésről. Mindazonáltal nincs kizárva, hogy a közgyülésen igen heves viták fognak lezajlani. Valószinü ugyanis, hogy a szociáldemokraták a polgári pártokkal a közgyülésen fognak harcba ereszkedni, de valószinü az is, hogy a különböző világszemléletü polgári pártok is a közgyülésen vivják meg harcukat, hogy politikai, pénzügyi, gazdasági, kulturális és szociálpolitikai követelésüket megvalósitsák.

— A közgyülés még nem kezdte meg munkáját és máris 20—30 interpelláció elmondására készülődtek a pártok. Pártközi konferenciára volt szükség, hogy az interpellálókat leszereljék. Ebből megállapitható, hogy

az interpellációk az uj közgyülésen is nagy szerepet fognak játszani

és az interpellációs jogra való hivatkozással a törvényhatóság tagjai igen gyakran fognak gazdasági, kulturális és személyi ügyekben kérdést intézni a tanácshoz. A Wolff-féle uralom alatt ez is másképen volt, mert Wolffék idejében tárgyalás közben kellett és lehetett csak ilyen kérdésekben a tanácshoz fordulni, mig ezután majd csak akkor kerül sor az interpellálásra, ha a közgyülés a nagyközönség érdekeit érintő ügyeket már elintézte. Ekkor előfordulhatnak majd izgalmas jelenetek, de ezek nem fogják a közgyülés munkaképességét zavarni s legfeljebb arra szolgálnak majd, hogy megtorolják a Wolff-féle uralom hibáit és mulasztásait.

A szerencse gyermekei

*

Csakugyan a háboru áldozatait temetjük még mindig? A Tiborok és Surányiak, akik méreggel, revolverrel és elszánt halálugrásokkal vetnek véget életüknek, a háborut követő összeomlásnak az áldozatai? Látszatra talán igen, de minélyt szigorubb szemmel vizsgáljuk az okozati összefüggéseket, azt kell látnunk, hogy a háboru ezekben az esetekben csak erőszakosan szőtt takarója az igazi okoknak. A háboru megrenditett, legyöngitett vállalatokat és exisztenciákat, a háborut követő korszak elsöpört sok olyan alapitást, amelyek máról holnapra a földből bujtak elő. De csak a háborut és a forradalmakat mégsem állithatjuk oda az egyetlen bünbaknak. Az utolsó tiz esztendőben nagy vagyonok is keletkeztek, szolid vállalatok is alakultak és igy nem állitható, hogy a háboru és a forradalmak okvetlenül csak pusztulást idéztek elő a javakban. Ami szolid alapokra volt épitve, kiállta a zivatarokat s csak az omlott össze, amit homokzátonyra épitettek.

Nem az utolsó tiz esztendő sajátos viszonyaiban kell tehát keresnünk az összeomlás és az öngyilkosságok okait. Ennek az utolsó tiz esztendőnek csak annyiban van köze ezekhez a tragikus fordulatokhoz, amennyiben kedvező alkalomnak kinálkozott arra, hogy kevés anyagi és szellemi befektetéssel nagy sikereket érhet el az ember. A spekuláció semmiből akart uj világokat épiteni s az a körülmény, hogy az épitésben eljutott egy bizonyos magasságig, inkább a viszonyok sajátosságának, mint az ő alkotó erejének tulajdonitható. A munkában, termelésben csak igen kicsi szerepet szabad szánnunk a szerencsének, de az uj milliárdosok mindent a szerencsére épitettek. És akik csak a szerencse kiaknázása mellett jutottak el odáig, hogy egy bizonyos magasságba felemelkedhettek, azok máris többet értek el, mint amennyit valóban megérdemeltek. A szerencse gyermekeinek tehát semmi okuk a sors ellen panaszkodni. Ha a magasságból lezuhantak, azt telhetetlenségüknek, könnyelmüségüknek és legtöbbször vakmerőségüknek kell tulajdonitaniok és nem a mai lerongyolt viszonyoknak. A lerongyolt viszonyoknak csak pünkösdi királyságukat köszönhetik, de nem tragédiájukat, mert a lerongyolt viszonyok ritka levegője tette lehetővé, hogy gyönge szárnyaikkal a magasba emelkedjenek és a gyönge szárnyak csak annyiban okai a bukásnak, hogy nem tudták a repülőt fentartani abban a magasságban, ahová az felemelkedett.

Ha ezekben a bukásokban, összeomlásokban van valami tragikus, az nem maga a halál, hanem az emberi karakternek az a gyöngesége, amely nem tud, vagy nem akar a megváltozott viszonyokba beletörődni, nem akarja a változásokat tudomásul venni s ami legnagyobb baj, nem akar átnyergelni és uj életet kezdeni. Akinek tegnap még semmije sem volt s mára meggazdagodott, holnap már nem emlékszik arra, hogy mi volt tegnapelőtt, s nem akarja megint ott folytatni, ahol tegnapelőtt abbahagyta. Aki belekóstolt a gazdagságba, megdöbben attól, hogy megint szegény lett s megint elölről kell kezdenie a harcot. Akárhány esetről van tudomásunk, amikor tönkrement exisztenciák elhagyták az országot, kivándoroltak az ujvilágba és ott uj életet kezdtek. Beálltak pincérnek, cipőtisztitónak, autómosogatónak, ujságárusnak és más ehhez hasonlónak. Amerikában vállalkozik az ilyen munkára, de saját hazájában nem. Pedig, ha itthon be akarna állni cipőtisztitónak, itthon is megélhetne, de az álszemérem akkora erővel dühöng benne, hogy itthon csak a halált, de Amerikában a mosogatást is vállalja. Ez az álszemérem a tragédia mozgató ereje, mert álszemérem nélkül hozzálátna egy uj exisztencia megalapozásához, mint ahogyan hozzálátott akkor, amikor a konjunktura azzal biztatta, hogy kereskedősegédből egy-kettőre bankigazgató lehet. De hát nem lehetne ma megint kereskedősegéd, aki tegnap az volt? Ha át tudtak nyergelni, amikor könnyü volt egy jobb exisztenciát teremteni, nyergeljenek át ma is, amikor ismét egy uj konjunkturával állnak szemben. A mai korszak is nyujt a megélhetésre lehetőségeket, de szükséges, hogy minden energiánkkal lássunk hozzá a lehetőségek kihasználásához. Nem kell okvetlenül hatszobás lakás a boldogsághoz és egy borjupörköltben is lehet annyi gyönyörüség, mint a fácánsültben.

Figyeljen a minőségre!

Előnyösen csak igy vásárolhat!... Használatban a legolcsóbbnak mindig csak a **valódi „Franck kávépótlék“** bizonyult és pedig kitünő minőségénél fogva! Ügyeljen bevásárlásainál gyári **védjegyünkre** a **„kávédarálóra“!**

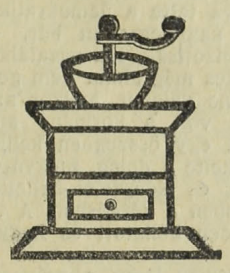

Tizenhárom aranyfillért kapnak egy túlórára a városi tisztviselők

Azonnali intézkedést sürgetnek a tisztviselők

A központi választmány minapi ülésén — mint ismeretes — szóbakerültek azok a rendellenességek, melyek a választói névjegyzékek összeirása körül merültek fel. Büchler József szociáldemokrata bizottsági tag megállapitotta, hogy a központi választmány nem rendelkezik kellő számu munkaerővel. Ezzel magyarázható, hogy

a hivatalok nem tudják ellátni az összeirással járó munkatömeget

és a munka egy részét igy nem a központi, hanem az üzemi tisztviselők végzik, akik azonban nem rendelkeznek kellő tájékozottsággal. Szóbakerült továbbá, hogy

a hivatalnokok tulórázását ezer és kétezer koronával fizetik,

minthogy a tulórák dija rangfokozat szerint tizenhárom—huszonhat aranyfillér, ami még éhbérnek is kevés.

A tisztviselők körében ez a felszólalás érthető izgalmat okozott és maguk is sürgős intézkedést kérnek, hogy az eddigi állapoton minél előbb változtathassanak és a tulórák diját a mai viszonyokhoz képest emeljék fel.

— Fizetésünk olyan kicsiny, — mondotta egyik hivatalnok — hogy a sokat emlegetett létminimumot sem éri el.

Az ideiglenes hivatalnokok fizetése 1,700.000 korona,

a tanácsjegyzőé pedig 5 millió körül van. A kishivatalnokok még villamosjegyet sem kapnak, tehát ha egy Óbudán lakó hivatalnok délután is bejár hivatalába, ugy naponta tizennégyezer, havonta pedig hatszázezer koronát költ villamosra. A tulórázásért még ma is tizenhárom aranyfillért, tehát kétezer koronát fizetnek. Csak abban a reményben dolgozunk, hogy rövidesen javul a helyzet. Talán ennek előjele az, hogy most

huszonötezer korona élelmiszerpótlékot utaltak ki részünkre.

Pedig tudvalevő, hogy gyakran egész éjszaka dolgoztunk, hivatalunkban aludtunk, hogy másnap folytathassuk a munkát.

Értesülésünk szerint a városi tisztviselők ügyében csakugyan sürgős intézkedés történik, amennyiben a központi választmány a legközelebbi ülésén ismét foglalkozik a tisztviselők helyzetével.

EPP ÉS FEKETE GÉPGYÁRA R.-T.

BUDAPEST III., RÓMAI FÜRDŐ

EMELŐ GÉPEK — CSIGASOROK

SZÁLLITÓ BERENDEZÉSEK.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR

Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

Automobil és Garage R.-T.

Budapest, VI., Andrássy-ut 34. Telefon: 186-06.

A világhirü PRESTO és DUX luxuskocsik, valamint VOMAG és MAGIRUS teherautók vezérképviselete

Club-Garage IX., Köztelek-u. 4. Telefon: József 139-78.

Bristol-Garage V., Mária Valéria-u. 3. Telefon: 189-25.

City-Garage Dohány-u. és Kazinczy-utca sarok. Tel.: J. 142-26.

Luxuskocsijaink éjjel-nappal olcsón fuvaroznak!

Garageainkban elsőrendü üzemanyag!

Akció a drágaság letörése érdekében

A baloldal nincs megelégedve a kenyér árának 20 százalékos csökkenésével — Harc a vendéglői árak leszállitásáért

A főváros tanácsa ujabban mintha teljesen visszavonult volna attól, hogy a főváros lakossága érdekében akár a legfontosabb kérdésekben is kezdeményező lépéseket tegyen. Annakidején Ripka Ferenc kormánybiztosnak kellett meginditania az akciót a villamosjegy árának leszállitása érdekében. Ripka ötletét azután magáévá tette a demokratikus blokk és végül a tanács, nagykegyesen bár, de hozzájárult a közlekedési bizottság határozatához. Még szomorubb, hogy a tanács még akkor sem gondolt arra, hogy tennie kellene valamit, amikor már az egész város izgalomban volt a kormány ama terve miatt, hogy a házbért egy összegben kelljen fizetni. A tanácsot nem érdekelte a dolog, megvárta, amig a demokratikus blokk és kénytelen-kelletlen Wolffék is állást foglaltak ebben a kérdésben. A tanács végül ekkor is helyeslően bólintott és kegyesen tudomásul vette.

Most, mintha megindulófélben lenne a drágaság csökkenése. Jellemző a tanács tétlenségére, hogy nem akarja öregbiteni a maga népszerüségét és

nem ragadja meg az alkalmat, hogy most tegyen valamit az élet olcsóbbátétele érdekében.

Nagykegyesen átengedi a teret, csatázzanak mások, ők majd ismét helyeselnek. A kenyér árát leszállitották. A tanácsnak semmi érdeme benne, de eszébe se jut, hogy az a huszszázalékos árcsökkenés, amelyet nem valami nagy elragadtatással vett tudomásul Budapest közönsége, nem elegendő és nem arányos a buza árával.

Arról értesülünk, hogy a tanács tétlenségét a közgyülés baloldali pártjai nem hajlandók nyugodtan nézni és

sürgősen össze akarják hivni az illetékes bizottságokat, ahol azután a tanácsot utasitani kivánják arra, hogy dolgozzon ki részletes tervet, miképpen lehetne az élelmiszerek terén bizonyos olcsóbbodást elérni.

A szociálista városatyák kötelességüknek ismerik, hogy rámutassanak a kenyérdrágaságra, amely még mindig fennáll akkor is, ha a kenyér árát kis százalékkal le is szállitották. A Fővárosi Hirlap értesülése szerint a szociálisták azt kivánják, hogy

a főváros a községi kenyérgyár fokozottabb munkateljesitménye révén igyekezzék a még mindig tulmagas kenyérárakat letörni.

Ha az illetékes bizottságokat összehivják, a baloldal egyéb élelmiszerárak jogtalan magasságát is ki akarja mutatni és különösen követelni fogja, hogy a főváros kövessen el mindent abban az irányban, hogy a népélelmezés szempontjából igen fontos élelmiszerek árát törjék le.

Sor kerül azonban a vendéglősökre is, akiket a baloldal azzal vádol, hogy valósággal kiuzsorázzák a vendéglői étkezésre utalt közönséget. Csak a minap jelent meg az egyik napilapban egy interju-sorozat arról, hogy milyen árcsökkenést fog előidézni a budapesti ember életében a forgalmiadó kulcsának három százalékról két százalékra való csökkentése. Minden iparág és minden kereskedő megnyugtató választ adott. Még a piperekereskedőnek is az volt a véleménye, hogy olcsóbb lesz a portékája. Csak egyedül a vendéglősök voltak azok, akik azt mondották, hogy

lehet beszélni a bor és a sör árának enyhüléséről, de az ételek árát leszállitani nem lehet.

A baloldali városatyák tehát, bár nem akarnak kötött gazdálkodást, mégis rendszabályokat követelnek a vendéglősökkel szemben, akik ma is abnormális árakat számitanak.

Ahogy ők ferditenek

Utolsó erőlködés a Baross-lista megmentése érdekében

Wolffék maguk ujabban tulságosan csöndesek. Nem tesznek és nem tehetnek egyebet, minthogy hozzájárulnak azokhoz a demokratikus inditványokhoz, amelyeket a bizottsági üléseken mások tesznek meg. Világéletükben demokratáknak hirdették magukat, de soha a szélesebb néprétegek érdekében semmit sem cselekedtek. Most sem lehet nekik elhinni, hogy szivük szerint való, amikor

kénytelenek hozzájárulni egyes inditványokhoz, amelyek tullépik az ő áldemokráciájuk határait.

Sajtójukban azonban csak most kezdenek igazán demokraták lenni. Pápábbak akarnak lenni a pápánál és nemcsak az nem elég nekik, — természetesen csak a pirulni nem tudó nyomtatott betüben — amit a demokraták kivánnak, hanem az sem, amit a szociálisták szeretnének megvalósitani.

Ilyenkor azután nincs más ut, csak a ferditès. Budapest közönsége eléggé jól ismeri az ő sajtójuknak ezt a módszerét, mégsem érdektelen a ferditésnek egy iskolapéldáját itt ezen a helyen bemutatni. Az egyik bizottsági ülésen a héten Zimmermann Dezső józsefvárosi demokrata városatya igen becsületes és igen okos beszédben kegyetlenül nekirohant az ismert Baross-lista igazságtalanságainak. Követelte, hogy

dobják sutba ezt a listát, amely felekezeti és politikai szimpátiák szerint itéli meg a vállalkozókat,

kis- és nagyiparosokat egyaránt. Az utóbbi időben állitólag megszelidült A Nép cimü kurzusnyomtatvány, Zimmermann beszédjéhez a következő kommentárt füzi:

„Fel kell emliteni Zimmermann demokrata városatya kirohanását, akiről már közöltük, hogy a kisemberek kenyere ellen intézett rohamot a főváros egyik bizottsági ülésén, ahol kifogásolta, hogy a nagy „megbizható“ cégek helyett kismühelyekben dolgozó kisiparosok kapják a fővárosi közmunkák egyrészét. Hogy kik lehetnek a nagy és megbizható cégek, azt Zimmermann neve után is könnyü eltalálni, viszont a demokrata agitációnak felülő kisiparosok és munkások már most gondolkodhatnak azon, hogy esetleg szavazataikkal kiket támogattak.“

„Minden kérdésnél a kisemberek elleni gyülölet uralja a demokrata-szociálista bizottsági tagokat és a legtöbb esetben legfeljebb a tudatlansággal magyarázható, hogy a kisemberek ellen szóló határozatokat egymás után kimondják a bizottsági üléseken.“

Igy ferditenek ők. Először is egészen átlátszóan hamisitották meg Zimmermann bizottsági tag beszédét. Azután meg olyan zavarosan adják elő az egész ügyet, hogy hála Istennek még az a kisiparos sem érti meg, aki esetleg velük kiván egy követ fujni. Egészen világos azonban, hogy mi itt a tendencia.

Utolsó kisérlet ez a Baross-lista megmentése érdekében.

Hiszen mi történik itt? A szegény, üldözött Baross-listát ugy állitják be, mintha az a kisemberek listája lenne, s mindenki, aki nincsen benne, az már megbizhatatlan nagytőkés. A valóság pedig az, hogy a Baross-lista semmi más, mint ama vállalkozók névsora, akik a kurzus kegyeiben állottak és állanak ma is. Hogy pedig a kurzus maga volt a demokrácia megtestesülése, ezt talán még ők sem merik állitani...

Meinl-kávé

5, 10, 15 és 20 kg-os **postacsomagokat** — rizs és cukor kivételével — **bérmentve szállitunk vidékre.**

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

LUTZ ROMANCH FESTÉKEK LEGJOBB MINŐSÉGBEN — Lutz Ede és Társa Festékgyár R.-T. Budapest VII. Országut-utca 2. sz.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

FIAT Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. II

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-38 **BUDAPEST** IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, száritók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizmüvek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: **X., Józsefvárosi pályaudvar,**
Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-26. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet minden kor a legolcsóbb napiárban szállit.

ALAPITTATOTT: 1874.
SCHWARZ RUDOLF és T SA
Olaj-, zsiradék- és vegyigyár Részvénytársaság
BUDAPEST
Központi iroda és gyár: X., Szentmihályi-út 1-9. sz.
Telefon: 13-32, 110-92. — Sürgönycim: „ARZUDO“

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

FACK PÁL vasáru-, épület- és butorvasalás, szerszám-, ház- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06.
BUDAPEST, VIII, RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4.
BUDAPEST
Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

Hikker Gyula réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: **VII., Dohány-u. 6.** Telefon: József 61—97.

Fullánkok

• • •

A tanács

ugylátszik belefáradt abba a terméketlenségbe, amelyet a kurzus alatt kifejtett, vagy talán ugy gondolkodik, hogy ő már öreg testület az uj közgyüléshez képest, ám ha van uj seprő a háznál, seperjen az, hiszen az uj seprő mindig jól seper. Mi legalább ugy tudjuk, hogy a tanácsnak is van kezdeményező joga, sőt legelső sorban a tanácsnak lenne kötelessége meglátni és megérezni azt, hogy mire van szüksége a főváros közönségének, vagy hogy milyen bajokat kellene elháritani. Ám ujabban állandóan azt tapasztaljuk,, hogy a közgyülés egyes pártjaira hárul a feladat, hogy észrevegyék milyen veszedelem fenyeget például a házbérnek egy összegben való követelése révén. A tanács ilyenkor azután szépen összeül, beszélgetnek és pipáznak egy kicsit és végül elhatározzák, hogy helyeslik, amit a bizottság határozott. Olyan szép társaság igy együtt ez a tanács, hiszen együtt ülnek valamennyien: Dobzse László ur, Bató Pál ur és Fejbólintó Bálint ur. Mit is csinálnának ők egyebet, minthogy késedelmesen is, de hozzájárulnak minden jóhoz és kényelmesen, nyugodtan emésztenek tovább. Szerencsére társuk is akad ebben a munkában: régi szövetségesük a Wolff-párt, hasonlóan cselekszik. Ők is megvárják, amig mások észreveszik, hogy a házbért még sem lehet talán egy összegben fizetni. Akkor aztán összeülnek és ugy találják hogy nekik is illik ezért küzdeni, szónokot állitanak, aki a bizottságban elkeseredett dikcióval magyarázza a szegény pesti partáj sorsát, amelyet azonban öt esztendeig nem igen igyekeztek megjavitani. Csodálatos: a tanács és a kurzus még mindig milyen szépen hasonlitanak egymáshoz.

Husz százalékkal

szállitották le a kenyér árát, de Budapesen az élet még ma is száz százalékkal drágább, mint volt béke idején. Akik tisztán látták a gazdasági leromlás eljövetelét, tudatában voltak annak, hogy az összeomlás a kenyér hiányánál és a kenyér drágaságánál kezdődik. Az orvosságot is itt kell tehát valahol keresni. Ugylátszik elérkeztünk a ponthoz, amikor nem a gazdák, nem a pékek, de maguknak a viszonyoknak az alakulása már meg is találta ezt az orvosságot. Az orvosság kétségen kivül jó, csak Budapest népe ugy veszi észre, hogy az adagolás tulságosan kicsi.

Friedrich István

világ életében snajdig gyerek volt és nem igen szokott törődni az ugynevezett politikai rezónnal és egyéb szamárságokkal. Ezuttal is huszárosan cselekedett, érzékenyen végig vágott a saját pártján és kecses pukedlit csinált balodal felé. Érdekes ember ez a Friedrich István, jó leveli béka lett volna belőle, mindig megérzi az idők változását, mindig tudja, hogy merre kell orientálódni és ha egy-egy rozoga szekérhez oda is köti a maga sorsát, a kellő pillanatban mindig le is tudja azt onnan oldozni.

A csarnoki és piaci árusok feljajdulása

az árusitást szabályozó rendeletek és határozatok miatt

1200 árus gyülése a régi képviselőházban

Talán nincs kereseti ág, mely több üldözésnek, szekaturának lenne kitéve, mint a pesti csarnoki és piaci árusok. A paraziták egész légiója élősködik rajtuk, rágja a husukat, szivja a vérüket és megneheziti exisztenciájukat. A csarnoki és piaci árus megélhetése még akkor is kétséges lenne, ha ilyen élősdiek nem kerülgetnék és nem kényszeritenék arra, hogy a szekaturákból kifolyóan minduntalan a hatósághoz forduljon, akár azért, hogy ott védelmet keressen, akár pedig azért, hogy az alaptalan vádaskodások és feljelentések miatt feleljen az erőszakos feljelentésekre. Nen lehet csodálni, ha a csarnoki és piaci árusok

nem tudták tovább türni ezt az állapotot és hangot adtak jogos elkeseredettségüknek.

Vasárnap délután mintegy 1200 csarnoki és piaci árus gyült össze a régi képviselőházban, hogy feljajduljon és a főváros közélelmezési bizottságától sérelmeik orvoslását és az árusitást szabályozó rendeletek megváltoztatását követelje.

Struczky Sándor elnök megnyitójában ismertette az összejövetel célját, röviden rámutatott a csarnoki és piaci árusok bajaira és általános helyeslés között annak a nézetnek adott kifejezést, hogy

az állapotok megváltoztatása nélkül lehetetlen ezt az iparágat tovább folytatni.

Ezután Laczkó Sándor titkár foglalkozott a régi rendeletekkel, amelyeket 30 évvel ezelőtt bocsátottak ki és amelyek ma már teljesen alkalmatlanok arra, hogy ugy a piaci kereskedelem, va lamint a vásárlóközönség érdekeit megvédelmezzék. Ezek a rendeletek, valamint az uj tanácsi határozatok viszás intézkedései lehetővé teszik, hogy

a vidéki álkereskedők és áltermelők a legsulyosabban megkárositsák a legális piaci kereskedelmet.

A szónok ezután rátért az ugynevezett „batyusokra", akik nem fizetnek helybért, se forgalmi adót, mig a legális árusokat tizennégyféle adó terheli. Erélyes hangon és általános helyeslés közt követelte, hogy a vidékről hozott tejet és tejfölt ne utólag vizsgálják meg, hanem még mielőtt a fogyasztó kezébe kerül. Nagy tájékozottsággal kimutatta, hogy az egyre növekedő csecsemőhalandóságot ezek a batyusok okozzák tejhamisitásaikkal, mert köztudomásu, hogy a bélhurutot és más sulyos gyermekbetegséget leginkább a hamisitott tej okozza.

Dr. Rosenák Miksa orvos, fővárosi bizottsági tag, mint orvos megerősitette azt, amit az előtte szóló a tejhamisitás következményeiről mondott és megigérte, hogy a csarnoki és piaci árusok követeléseit a közélelmezési bizottságban támogatni fogja. Belopotoczky Kálmán a Füszerkereskedők Országos Egyesületének, Holländer Jenő pedig a Kézmüves és Kisiparosok Országos Szövetségének együttérzéséről biztositotta a gyülés résztvevőit. Bródy Ernő szólalt fel ezután.

— Lehetetlen állapot — mondotta Bródy —, hogy egy 1896-ban kelt rendelet szabályozza még ma is a csarnoki és piaci forgalmat. Ugy látszik, az illetékesek nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy harminc év óta megváltozott a gazdasági élet és megváltozott az élet lehetősége is. Hát létezett-e például 1896-ban a mai gazdasági élet legnagyobb rákfenéje: a forgalmi adó? Elég volt a handabandázó, szónokló Budapestből, most az alkotó, dolgozó Budapest korszaka következik.

Rövidesen össze fogjuk hivni a közélelmezési bizottságot, hogy a piaci árusok jogos követeléseit megvalósitsuk.

Nagy szenzációt, de egyben jogos felháborodást is keltettek azok a leleplezések, amelyekkel Darvas Ferenc törvényhatósági bizottsági tag állott elő. A szónok általános megbotránkozás között emlékezett meg arról, hogy a miniszteri rendelettel és tanácsi határozattal ellentétben a forgalmi ellenőrök gyárilag állitják elő az őstermelői igazolványokat, amelyek lehetővé teszik, hogy bárki, aki ezen igazolványok birtokába jutott, forgalmi adó és helypénz fizetése nélkül árusithasson. Kovács Béla piaci árus az egyszerü ember megkapó közvetlenségével tárta fel azokat a bajokat, amelyeket ő, mint piaci árus nap-nap után érez, s amelyek nemcsak az ő, hanem kartársainak is bajai. Végül dr. Csányi Miklós, a csarnoki és piaci árusok ügyésze mondott hosszabb beszédet, amelyben Darvas adatait kiegészitette azzal, hogy nemcsak a forgalmi ellenőrök, egyes fővárosi iskolák is állitanak ki őstermelői igazolványokat. Volt rá eset, hogy villamoskalauzt és foglalkozásnélküli egyéneket neveztek ki ilymódon őstermelőkké. Ezután élesen birálta az államvasutak tarifapolitikáját, amely nagyon is előmozditja az élelmiszerek drágaságát. Mint jellemző példát, felemlitette, hogy amig Szentesen 1,100.000 koronáért adnak el egy mázsa káposztát, ezt a vasuti tarifa, vám és helypénz 2,100.000 koronára drágitja.

A gyülés ezután egyhanguan és nagy lelkesedéssel elfogadta az eléje terjesztett határozati javaslatot és a legnagyobb rendben szétoszlott.

Kilakoltatják

a Keresztény Községi Párt klubját a Szent István-téri elemi iskolából

A „Fővárosi Hirlap" julius 8-i számában szóvátette, hogy a Keresztény Községi Párt klubjait iskolákban helyezik el, mig ezzel szemben a főváros kénytelen magánbérházakat kibérelni, hogy azokban iskolákat és tanfolyamokat helyezzen el. Ezzel kapcsolatban követeltük, hogy a főváros lakoltassa ki az iskolákban elhelyezett politikai klubokat és adja vissza a lefoglalt iskolarészeket eredeti rendeltetésüknek, ami nemcsak azért szükséges, mert az iskolába igy átszivódik a politika, hanem szükséges azért is, mert a fővárosnak rengeteg pénzébe kerül, hogy bérházakban helyezi el az iskolákat. Tudvalévő ugyanis, hogy a Keresztény Községi Párt nem fizet annyit lakbér cimén az általa igénybe vett helyiségekért, mint amennyit a főváros költ lakbérre, hogy a tanköteles gyermekeket és az egyes tanfolyamokra jelentkező tanulókat elhelyezhesse.

Elégtétellel állapitjuk meg, hogy felszólalásunknak megvolt a kivánt hatása, amennyiben a főváros tanácsa elhatározta, hogy

a Szent István téri iskolából kilakoltatja a Keresztény Községi Párt klubját,

ahol a kilakoltatás után ujból a tanitás kap otthont.

Ugyanilyen elégtételünkre szolgál, hogy a főváros fejtegetéseink kapcsán méltányosnak találta a Vaskereskedők Egyesületének azt a kérését, hogy a főváros adja vissza az egyesületnek a saját házát, amelyet a főváros évekkel ezelőtt iskolai célokra kibérelt. Még az idei ősszel visszakapják a vaskereskedők vadászutcai házukat s most már megvalósul az a tervük, hogy ebben a házban klubot és kiállitási csarnokot rendezzenek be.

Amikor ezeknek a követeléseknek teljesitését sürgettük, ugyanakkor megemlékeztünk arról is, hogy a főváros a Vilmos császár-ut 58. szám alatti bérházban is tanfolyamokat rendezett be s az itt bérelt lakosztályokat a háztulajdonos többszöri kérése ellenére se akarta a háztulajdonos rendelkezésére bocsátani. E lakosztályok felszabaditása 10—12 megüresedett lakást jelentene Budapestnek, ami ugyan nem nagy szám, de a mai lakásviszonyok között mégis eleget jelent. Reméljük, hogy most, amikor a főváros megkezdte a politikai kluboknak az iskolákból való kitakaritását, valamelyik kitakaritott iskolában talál annyi helyet, hogy oda áttelepitse a Vilmos császár-uti bárházban levő tanfolyamokat. Ezt a reményünket arra alapozzuk, hogy a városházára uj szellem vonult be és ez a szellem tudatában van annak, hogy egy épület, mely a főváros összpolgárságának adófilléreiből épült,

nem adhat otthont semmiféle politikai pártnak,

mert nem szegődhetik semmiféle pártnak a szolgálatába. Az iskola szolgálja a kulturát, de ne a politikát, és kiváltképpen nem azt a politikát, amely csak kárt tudott okozni a fővárosnak.

„ERICSSON"

MAGYAR VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

EZELŐTT: DECKERT ÉS HOMOLKA — BUDAPEST

Gyárt: **Villámháritó-,** rádió-, telefon-, táviró- és mindenféle jelzőkészülékeket

Szerel és elad: Erős-, gyengeáramu berendezésekhez tartozó minden anyagot.

Röntgen-berendezések, Quarzlámpák, diathermiás és az összes villamos orvosi készülékek és azok kellékei

Koch & Sterzel r.-t. Drezda, vezérképviselete

Telefonszámok: 28-09 és József 96-52.

NAGY MENYHÉRT

polgári és katonai szabóság

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.

(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.

Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

Események

A szerkesztőségből. Dacsó Emil, a Fővárosi Hirlap felelős szerkesztője, többheti tartózkodásra külföldre utazott. Távollétében Pogány Béla helyettes-szerkesztő felelős.

Meghalt a szegedi villamos alapitója. Abbáziából jelentik hogy ott rövid szenvedés után 73 éves korában elhunyt Rosenfeld Nándor, a szegedi közuti vasutnak 40 éven át volt vezérigazgatója. Az 1885. évben az osztrák államvasutaktól került Szegedre. A vágujhelyi származásu magyar vasutast az akkori lóvasut-társaság vállalata élére állitotta és 22 esztendőn keresztül át vezette a szegedi közuti közlekedést. Az ő kezdeményezésére aztán 1907-ben megépült a szegedi villamosvasut a brüsszeli Cassel-csoportnak finanszirozásában. Rosenfeld Nándor most ennek az élére került és 18 éven át, haláláig, intézte az ország legnagyobb vidéki városának közlekedési ügyét. Két évtizeden át, haláláig tagja volt Szeged város törvényhatósági bizottságának és elnöke a szegedi zsidó szentegyletnek. Halálát Róna Lajos szerkesztő, akinek apósa volt, gyászolja. A család a holttestet Olaszországból Szegedre szállittatta, ahol e hét elején a zsidó templom előcsarnokából adták meg a szegediek, felekezeti különbség nélkül, érdemes polgáruknak a végtisztességet.

Megjelent a Statisztikai Évkönyv. A héten jelent meg Budapest székesfőváros Statisztikai Évkönyvének XIII. évfolyama, amelyhez az előszót Thirring Gusztáv kormányfőtanácsos, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója irta. Ezuttal a hatalmas, mintegy hatszáz oldal terjedelmü kötet óriási gondot igénylő szerkesztői munkálatait dr. Illyefalvy Lajos aligazgató végezte, aki igazán figyelemreméltó és megbecsülni való munkát végzett. A hatalmas mű számrengetege 1921-től 1924 végéig terjedő időre tárgyalja a főváros viszonyait. Külön dicséret illeti meg Illyefalvy aligazgatót azért, hogy a négy évi időköz anyagát egybefoglaló és rendkivül gazdag tartalmu Évkönyv olyan korai időpontban jelent meg, aminőre a külföldi statisztikai hivatalokná sincsen egyetlen példa sem. Az évkönyv különben tüzetesen tárgyalja az 1920 évi népszámlálás eredményeit, az idegenforgalmat, a betegsegélyző pénztárak, szakszervezetek és munkaközvetitő-intézetek működését, az ujabb adónemeket, (forgalmi, vigalmi, szállodai adó), a munkások és tisztviselők, valamint a közszolgálati alkalmazottak kereseti viszonyait, az élelmiszerek és iparcikkek árait, a drágasági és létminimum alakulását.

Buzáth János alpolgármester szabadságon. Buzáth János alpolgármetser szabadságra ment. Az alpolgármester szabadságideje alatt helyettesitésével, illetve az alpolgármesteri teendők elvégzésével Sipőcz Jenő polgármester Berczel Jenő tanácsnokot, a városgazdasági ügyosztály vezetőjét bizta meg.

Magyar Szaklapok Országos Egyesületének közgyülése. A Magyar Szaklapok Országos Egyesülete Gaál Endre dr. v. államtitkár, nemzetgyülési képviselő elnöklete mellett közgyülést tartott. Radványi László dr. ügyvezető elnök beszámolt az egyesület tevékenységéről. Illés Jenő dr., egyesületi ügyész, nagy tetszéssel fogadott előadást tartott a szaksajtó időszerü jogi kérdéseiről. A mult évi zárszámadás és ezidei költségvetés elfogadása után megejtették a választásokat, melynek eredményéhez képest tiszteletbeli tagnak egyhangulag megválasztották Vargha Imre dr. pénzügyi államtitkárt, a megüresedett egyik alelnöki állást Györgyi Kálmán kormányfőtanácsossal töltötték be.

Szórakozás

„A nóta vége" az ötvenedik előadás küszöbén ugyanazt a lázas érdeklődést váltja ki, mintha bemutatója előtt állna. A „minden jegy elkelt" jelző tábla már a kora délutáni órákban ott függ a színház kapuján, az előadás után kitóduló közönség a lelkesedés hangján dicséri a szenzációs Zerkovitz—Bús Fekete-operettet és a Nóta vége ragyogó együttesét: Honthy Hannát, Kiss Ferencet, Vigh Mancit és Kabos Gyulát.

Budai Szinkör: Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek: A nóta vége. Szombat délután: Piroska és a farkas. Szombat este: A nóta vége. Vasárnap délután: Frasquita. Vasárnap este: A nóta vége.

Kamara. (Telefon: József 140—27.) Dohány- és Nyár-utca sarok. Amundsen repülése az északi sarkra, 5 felvonásban. Nyugati bestiák, alaskai dráma 6 felvonásban. (½5, ¼7, 8, 10.)

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Miért nagy a bankok készpénzkészlete. Hogy a bankokban annyi a pénz, amennyi már régen nem volt? A népjóléti miniszter állitja ezt és állitását azzal bizonyitja, hogy a bankok nem tudják, mit kezdjenek a sok heverő pénzzel, mert a pénzt kihelyezni igen bajos. Elmondotta pedig a népjóléti miniszter mindezt az augusztusi lakbérnegyed alkalmából annak bizonyitására, hogy a viszonyok már megjavultak, tehát sulyosabb okok nem szólnak a házbérnek részletekben való fizetése mellett. Egy pillanatra sem vonjuk kétségbe a miniszter állitásait, éppen csak a miniszter következtetéseit nem találjuk helytállónak. Hogy a bankokban sok a pénz, az legfeljebb amellett bizonyit, hogy a bankok könnyüszerrel kapják a hitelt a Nemzeti Banktól. De az a körülmény, hogy a pénzt nem tudják kihelyezni, nem érv amellett, hogy a viszonyok immár annyira megjavultak, hogy az emberek és vállalatok nem szorultak hitelre. A dolog kissé megforditva áll. A vállalat nem vesz hitelt igénybe, mert nincs munkája, nincs munkása, tehát nem is tudná mire forditani a hitelt. És ha netalán mégis akadna munkája, amelyhez forgótőkére van szüksége, hogyan vehetné a bankhitelt igénybe, amikor a bank olyan magas kamatot számit, hogy a kamat megeszi a hasznot. Ilyen drága hitelt nem bir a vállalkozás, mert a munkanélküliség oly nagy, hogy a vállalkozók a legkisebb munkára százával pályáznak és annyira leszorityák az egységárakat, hogy a munkán nemcsak, hogy nem marad haszon, de a legtöbb esetben még rá is fizetnek. S amikor ilyen olcsón kell dolgozni, még 18—20 százalékos kamatot is fizessenek a kapott kölcsön után? Ez a magyarázata a bankokban felszaporodott pénznek és ez a magyarázat egészen más szinben tünteti fel az ország gazdasági helyzetét, mint amilyenben a népjóléti miniszter — megvalljuk — jóhiszemüen látja.

A tök, vagy a magyar ipar diadalmaskodjék? Egyes mezőgazdasági termékekben olyan bőséges aratásunk volt, hogy nem tudjuk elfogyasztani és az áru a nyakunkon rohad, ha nem tesszük lehetővé a kivitelét. Meg is indultak a kereskedelmi tárgyalások Ausztria és Magyarország között s a tárgyalások menetére azokból a feljajduló hangokból következtethetünk, amelyek a magyar ipar részéről kisérik ezeket a tárgyalásokat. Hogy Ausztria beengedje a gyümölcs és főzelékféléket, mi Ausztriának lehetővé tesszük, hogy a magyar iparral sikeresen vehesse fel a versenyt — Magyarországon, vagyis olyan vámkedvezményeket adunk neki, hogy a siker reményében keresheti fel a magyar piacot. Mi ez? Hát a magyar mezőgazdaság csak akkor tud boldogulni, ha a magyar ipart megbénitjuk? És hogy a magyar barack, szilva, tök, meg dinnye el ne rohadjon, megrohasztjuk a magyar ipari termékeket? Engedelmet, de a dinnye, barack és más efféle termények bőséges aratása nem igényel különösebb befektetést. Az esőt nem kell megfizetni és kapálni akkor is kell a földet, ha a termés soványabb. Ebből pedig az következik, hogy sikerült termés esetén tessék leszállitani a magyar piacon az árakat s akkor lesz fogyasztó idehaza is annyi, hogy nem kell Ausztriára szorulni. A magyar közönség fogyasztóereje megcsappant, de olcsó árak mellett bizonyosan több lenne a fogyasztó és nagyobb lenne a fogyasztás. Békében két krajcárért egy akkora tököt kaphatott az ember, mint egy nagy vödör. Ma a tökk kilója 1000—1500 korona, ami kétszerese a békebeli árnak. És azért, hogy az ár fenn legyen tartható, belerugnak a magyar iparba, holott bizonyos, hogy ezt az országot nem a tök diadala, de csak az ipar győzelme mentheti meg.

A Magyar Általános Hitelbank julius 27-én gróf Cziráky Antal b. t. t. elnöklete alatt tartott rendkivüli közgyülése elhatározta az intézet alaptőkéjének 350.000 drb egyenként 400 korona névértékü, 1925 január 1-től osztalékjogosult uj részvény kibocsátása által 550 millió koronáról 690 millió koronára való felemelését olyképen, hogy 343.750 részvényre az eddigi részvényeseknek 4:1 arányban, egyenként 335.000 korona telquel áron elővételi joguk van, mely augusztus hó 5-ig bezárólag gyakorolható. A fenmaradó 6250 részvényt kitevő jelentéktelen töredék tekintetében, mely fel nem osztható, a közgyülés az alapszabályok értelmében felhatalmazta az igazgatóságot, hogy ez a töredék szabadkézből — azonban nem a napi árfolyam alatt — értékesittessék.

A Fontana r.-t. rendkivüli közgyülést tartott, melyet a részvényesek többségének kérésére a törvényszék hivott egybe. A közgyülésen a régi igazgatóság elmozditása volt napirendre tüzve. A régi igazgatóságot támogató kisebbség meg akarta akadályozni, hogy az összes részvények 92 százaléka nevében megtett inditvány keresztülvitessék, ami lármás jeleneteket idézett elő.

Az Anglo Bank közgyülése. Az Anglo-Austrian Bank Limited, London, melynek Budapesten is nagyszabásu fiókja van, augusztus 14-én tartja közgyülését Londonban.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191-18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát, vasat és minden épitőanyagot.
Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Molier
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR) RÓKA ÉS TÁRSA
10 tonna vontató képességü
Vezérképviselet: AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 augusztus 19. — 32—33. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Ostendében

Budapest székesfőváros deputátusai megegyezésre jutottak a külföldi hitelezőkkel. A háboru befejezése óta hét esztendő telt el és csak most, hét év után sikerült a külföldi adósságok kérdését, ha nem is tulzottan előnyös módon, de minden esetre kielégitőképen rendezni. A háboru teremtette állapotok lassu rendezése során igen messze hátra szorult a fővárosnak a külföldi hitelezőkkel való megegyezése. Maga az az első részletesebb jelentés, amelyet az ostendei deputáció küldött a városházára siet bejelenteni, hogy a most vállalt kötelezettségek teljesitése a főváros lakosságának sulyos és nehezen elviselhető megterhelését jelenti. Meg kell azonban állapitani, hogy hazulról nézve is a dolgokat, jobb és kielégitőbb eredményt, mint amit elértek, várni nem lehetett. A külföldi hitelezők szakértőket küldöttek Budapestre, akik itt mélyreható és terjedelmes munkával kutattak, kerestek, vizsgálódtak. Egészen természetes, hogy vizsgálódásaik alkalmával nem Budapest székesfőváros lakosságának érdekeit tartották szemelőtt, és a legfontosabb szempont az ő szemükben aligha az volt, hogy számoljanak a főváros lakosságának teherbiró képességével. Mindezekkel nem sokat törődtek és ez eklatáns módon kiderül már abból a jelentésükből is, amelyet a Fővárosi Hirlap mai száma ismertet és birál és amelynek alapján a hitelezők megindították ostendei offenzivájukat a magyar főváros ellen. Ez a jelentés tulságosan rózsaszinben mutatja be a budapesti közállapotokat és ennek a jelentésnek ismertetése után egy pillanatig sem csodálkozunk azon, ha a hitelezők vérszemet kaptak és vakmerő követelésekkel léptek fel.

Ám az eredményből kitünik, hogy Budapest küldöttei erősen állották az ostromot és — legnagyobb dicséretükre legyen mondva — valamennyien, minden párt képviselői, a legheterogénebb elemei a közgyülésnek, egyedül és kizárólag Budapest nagy érdekeivel számoltak és mindent elkövettek, hogy a megegyezés minél kedvezőbb legyen. Budapest minden polgára meg van róla győződve, hogy ezzel az egységes fellépéssel az elérhető maximumot érték el. Ezen a helyen nem kivánjuk felsorolni azokat az előnyöket, amelyeket a megegyezés a provizórikus állapottal szemben képvisel és nem kivánjuk tükrét adni annak a munkának sem, amellyel a szakértők jelentése által felcsigázott kivánságunkat sikerült némileg letompitani. Inkább pesszimisztikusan látunk, mintsem hogy elvakitsuk magunkat a megegyezés során elért részleteredményekkel. A mi véleményünk szerint ugyanis az elért mérsékléseknél sokkal, de sokkal fontosabb maga az a tény, hogy a megegyezés sikerült. Tudtuk nagyon jól, hogy a hitelezők szive nincsen vajból, hogy a hatalmas nagy külföldi pénzintézetek és bankárcégek nem altruista intézmények, amelyeknek célja, hogy Budapest lakosságát kiméljék. Rideg üzletemberek ezek, akik természetszerüen a maguk érdekeit képviselték és ki akartak csiholni Budapestből mindent, amit ez a város adhat. Senki sem gondolt arra, hogy a küldöttség ugy fogja kezelni Budapestet, mint egy tönkrement, csődbement kereskedőt, aki nem tud fizetni. Hiszen éppen az a fontos, hogy ezeken a tárgyalásokon és az azt megelőző szakértői vizsgálatokon kiderült, hogy Budapest meg tudja és meg akarja fizetni adósságait. Budapestről kiderült, hogy hitelképes és ehhez mi hozzátesszük, hogy magának a megegyezésnek az a legnagyobb fontossága, hogy ezzel Budapest hitelképessége még a maival szemben is lényegesen emelkedett. Ha majd rákerül a sor, hogy Budapestet talpraállitsuk, ujjáépitsük, folytassuk azt a nagy munkát, amely a háboru előtt való évtizedben csodálatba ejtette a világot, akkor majd élvezni fogjuk Budapest uj nagy kölcsönének felvételénél azt a hitelképességet, amely ime az ostendei megegyezés révén ismét hatalmasat emelkedett.

A másik nagy eredmény, amit közvetve hoz meg az ostendei egyezség, az, hogy végre tudjuk, hányadán vagyunk és véget ért az eddig Budapest pénzügyein uralkodott bizonytalanság. Esztendőkön át nem lehetett tudni, hogy hogyan rendezzük be háztartásunkat, milyen mértékben veszi igénybe anyagi erőnket a külföldi kölcsönök törlesztése. Most akármilyen sulyosak is azok a terhek, amelyeket vállalnunk kell és amelyeknek sulyosságával mindig tisztában voltunk, most legalább tudjuk, hogy meddig terjeszkedhetünk. A pénzügyi bizalmatlanság megszüntével a főváros nyugodtan, biztonságosan oszthatja be jövedelmét. Ha luxusra, nagy tervek megvalósitására nem jut is majd pénz, de legalább ami rendelkezésünkre áll, abból épiteni, reparálni és foltozni lehet majd azokat a hiányokat, amelyeket az utolsó évtized rettenetes felfordulása okozott.

A gazdasági konszolidáció beköltözhetik ezzel a városházára is. Dicséret és köszönet illeti meg a férfiakat, bármilyen pártállásuak is azok, amiért egész lelkükkel feküdtek bele a munkába és nagy szeretettel képviselték Budapest érdekeit. Ez az ő munkájuk megvetheti az alapját annak, hogy Budapest, amely a reorganizálódás terén a háboru után messze elmaradt Európa többi háborusujtotta nagyvárosaitól, rátérhessen ujból a haladás és fejlődés régen vágyott utjára. Az ostendei egyezmény után rendezni lehet a pénzügyeket és meg lehet inditani az érdeklődést aziránt, hogy milyen módon és milyen eszközökkel lehetséges Budapestet megmenteni a további romlástól és pótolni a háboru és háboru utáni idő pusztitásait. Az ostendei egyezmény lehetővé teszi, hogy Budapest maholnap rendezett pénzügyi viszonyok közé kerüljön és hogy hitelképessége révén ismét megkezdhesse a teremtő munkát. Szegények vagyunk, talán még szegényebbekké lettünk, de uj lehetőségek nyilnak meg előttünk.

Budapest 58 év alatt hétbillió papirkoronát fizet a külföldi hitelezőknek

Az ostendei egyezmény huszonnyolc évvel meghosszabbitotta a moratóriumot és hétszáz milliárd kamatterhet engedett el

Előbb egy rövidke sürgöny érkezett Ostendéből, majd szombat estére megjött a kommüniké is, amely már részletesen elmondja a külföldi hitelezőkkel való megállapodás lényegét. Ugy a városházán, mint politikai körökben általános a vélemény, hogy

ennek a megegyezésnek rendkivül nagy jelentősége van Budapest székesfőváros életében.

A megegyezésről szóló kommüniké szerint az egyezmény véglegesen akkor lép hatályba, ha a polgármester azt ez év szeptember hó 20-ig aláirásával ellátja és ha a kötvénybirtokosoknak hatvan százaléka ahhoz hozzájárult. Ellenkező esetben a fővárost a visszalépés joga megilleti. Nem kell külön magyarázni, a kommüniké mégis külön kiemeli, hogy a polgármester aláirása „a fővárosi plénumnak — s igy a fővárosi pártoknak — előzetes hozzájárulását tételezi fel". Minden valószinüség szerint szeptember 20-ig maga a közgyülés is összeül és igy módjában lesz dönteni a hitelezőkkel való megegyezés dolgában. Ez sem szükséges azonban, mert

a polgármester a fővárosi pártok hozzájárulásával egészen bátran aláirhatja közgyülés nélkül is az egyezményt,

mert hiszen ha a pártok garanciája megvan, akkor a közgyülés döntése nem lehet kétséges. Sőt azt kell mondanunk, hogy az ostendei egyezmény sorsa máris biztositva van, mert az Ostendében tárgyaló tizenkettes bizottságban a főváros közgyülésének minden pártárnyalata kellőképpen, legkimagaslóbb reprezentánsa révén képviseltette magát. Ami tehát az ostendeni megegyezés életbeléptetését illeti, ma már csak a formalitások, nevezetesen a közgyülés hozzájárulása és a polgármester névaláirása vannak hátra.

A közgyülési pártok, mint emlitettük, teljes megelégedéssel fogadták az ostendei megegyezés hirét. Természetes is, hiszen a pártok vezérei már Ostendében hozzájárultak a megegyezéshez, de meg nem szabad elfelejteni azt sem, hogy ez a megegyezés igen nagy vivmány akkor, amikor a külföldi hitelezők — a szakértők jelentésének tanusága szerint — tulzott követelésekkel léptek fel Budapesttel szemben. Ezeket

a tulzott követeléseket sikerült erőteljesen redukálni, egyben pedig igen fontos előnyöket is értek el a főváros megbizottai.

Ezek közé az előnyök közé tartozik, hogy a kamathátralék-tartozást nagyszerüen rendezték. Ez a kamathátralék-tartozás harmadfélmillió fontot tett ki. Ennek ellenértékeképpen elfogadták azt a 450.000 fontot, amelyet a baseli egyezmény alapján a fővárosnak eddig befizetett és amit a baseli egyezmény értelmében 1925. év végéig be fog fizetni. Ez azt jelenti, hogy a kamathátralék-tartozás körül létrejött megegyezés

a fővárosnak nem kevesebb, mint kétmillió fontot enged el. Ez a főváros számára csaknem hétszázmilliárd papirkorona megtakaritást jelent.

A további kamatfizetés kedvezménye sem kicsinylendő le. Mindenekelőtt nyolc esztendeig nem kell semmit sem törlesztenünk. Az első öt esztendőben még a kamatfizetésben is kedvezményt biztositottak, mert

az eredeti kamatoknak csak 75 százalékát hajtják be rajtunk.

Ez évenként körülbelül 260—300 font, vagyis 87 millió 900.000, illetve 103 millió 500.000 papirkorona. 1931 január elsejétől kezdve három éven át évenként a teljes eredeti kamatot, tehát 350—400 fontot kell fizetni, ami papirkoronában kifejezve 120.750.000, illetve 138.000.000 papirkoronát jelent.

A nyolcéves puszta kamatfizetés után megkezdődik a tőke törlesztésének kötelezettsége is és itt van a legnagyobb eredmény, amelyet az ostendei tanácskozás létrehozott. Eddig 30 éves amortizáció volt, most pedig

az eredeti törlesztési időtartamot husz esztendővel meghosszabbitották és igy a főváros ötvenéves amortizációt nyer.

Egyben pedig a fővárosnak jogában áll a törlesztéseket a tőzsdéken megvásárlandó kötvények beszolgáltatása által teljesiteni. A törlesztést tehát a fővárosnak 1934-től kezdődően ötven év alatt kell teljesitenie. 1934-től kezdve ugyanis a főváros évenként körülbelül 400—450.000 fontot fog fizetni, ami

papirkoronában évi 138 milliárd, illetve 155.250.000.000 papirkoronának felel meg.

A főváros fedezetül a villamosmüvek, a gázgyár és a vizmüvek bevételeit jelölte ki, egyébként azonban

a baseli egyezményben lekötött vagyonkezelési szabadsága teljesen helyreáll.

A főváros tehát ötvennyolc esztendő alatt rójja le külföldi hitelezőivel szemben fennálló adósságát, vagyis

1983-ban, ha fizetési kötelezettségét pontosan teljesiti, összes kötelezettségeinek eleget tesz.

Summa summarum,

a főváros külföldi hitelezői adtak 28 éves moratóriumot (azaz 28 évvel többet, mint amennyit a baseli egyezményben biztositot-

CONTINENTAL óriási légabroncs a legelőnyösebb abroncs teherautókra Vezérképviselet: Dénes B. Rt. Váci-ut 98.

tak) és elengedtek a kamatterhekből 700 milliárd 165,000.000 papirkoronát. Ötvennyolc éven belül pedig a fővárosnak összesen ki kell fizetnie mintegy hétbillió papirkoronát.

Az anyagi előnyökön tul terjedő eredményt mai vezércikkünkben méltatjuk. Igy legelsősorban azt, hogy az ostendei egyezmény megkötésével biztos alapra helyeződik a főváros háztartása és egyben hitelképessége nagy mértékben növekszik.

Ezeken tul az ostendei eredményekre vonatkozólag mindössze Csilléry András egy megjegyzésével kell foglalkoznunk. Szerinte csak azért jöhetett létre ez a megállapodás, mert a Keresztény Községi Párt az időszaki megegyezésekben kikötött fizetési feltételek betartását szorgalmazta. Szerinte tehát a Keresztény Községi Párté az érdem, hogy a hitelezők bizalma helyreállt. Igazán nem tarthat igényt a dicséretre a városházi kurzusuralom azért, mert a sajátmaga által kötött megegyezést betartotta. Ez minden rezsimnek kötelessége nemcsak önmagával, de más rezsimekkel szemben is.

Budapest hitele különben sohasem ingott meg: csak egy esetben, akkor, amikor Csilléry ur és társai valósággal a szovjet ideológiájával minden népgyülésen azt hirdették, hogy a külföldi adósságokat pedig ők nem fizetik,

hanem fizessék meg Bárczy István és társai, akik azokat felvették. Ha valami megingathatta Budapest hitelét, akkor az csak a Csilléry-féle hordószónoklatok áradata lehetett. Amikor azután leültek Baselben és egyéb helyeken a hitelezőkkel tárgyalni, ők maguk, illetve Wolff Károly igyekezett fátyolt boritani a tárgyalások komolyságával ezekre a fecsegésekre. Aki azonban tettekkel tényező volt ebben a hitelrontásban, annak ma, amikor mindent reparáltak, semmi joga sincs az öndicséretre. Az ostendei eredmény annak köszönhető, hogy a hitelezők láthatták, hogy Budapest egész népének képviselői és igazi képviselői jelentek meg ott, akik garantálni tudják azt, hogy a nagyszerü beruházásokra felhasznált külföldi kölcsönökért ma ujból Budapest egész népe vállalja a felelősséget.

Minden munkánál ki kell irni a nyilvános versenytárgyalást

A belügyminiszter rendelete és a székesfőváros

A háboru alatt és a háborut követő időkben kivételes törvények és kivételes intézkedések lettek urrá. Be kellett látni, hogy háborut viselni másképpen nem lehetett és még azt is megértettük, hogy a háborut követő zavaros időkben a forradalmak és az ellenforradalmak likvidálása alatt érvényben kellett maradni a rendkivüli intézkedéseknek. A budapesti városházán azonban

még a legutóbbi időkig sem igen vették észre, hogy vége van a háborunak. A kurzus boldogan kapaszkodott a rendkivüli intézkedésekhez,

a hatalomnak egyedüli birtoklásához, mert ezek az eszközök nagyon megfeleltek az ő politikai céljaiknak. Budapest vállalkozóinak és iparosainak különösen az esett nagyon nehezen, hogy a rendkivüli idők örve alatt

a legutóbbi időkig, ahol csak lehetett, mindenütt mellőzték a nyilvános versenytárgyalásokat.

Sehol olyan fontos nem volt tehát a belügyminiszternek most kiadott rendelete, mint a budapesti városházán.

Ez a rendelet felhivja a polgármester figyelmét arra, hogy elmulván a kivételes idő, ezentul a lehető legszigorubban be kell tartani a közszállitási szabályrendelet intézkedéseit. Külön is hangsulyozza a belügyminiszter, hogy

a nyilvános versenytárgyalásokat minden vállalkozásnál, minden munkábaadásnál meg kell tartani.

Ezzel azután véget érnek a szép napok, amikor a nyilvános versenytárgyalások mellőzésével politikai érdemeket lehetett jutalmazni.

A Fővárosi Hirlap hosszu esztendőkön át a legerősebb harcot vivta az ellen az anomália ellen, hogy a versenytárgyalásokat szinte minden alkalommal mellőzték. Hiába volt minden felszólalás, minden kritika és minden ostrom, a városházán tovább is irtóztak a nyilvános versenytárgyalásoktól és a tanács minden támadásra és minden vádra azt a stereotip választ adta, hogy

rendkivüli időket élünk, nagyon meg kell fontolni, hogy kinek kezébe kerül egy-egy vállalkozás.

Hivatkozott a tanács ilyenkor arra, hogy megbizhatatlan vállalkozók nyernék el a nyilvános versenytárgyaláson a munkálatokat és amikor azután azoknak végrehajtására kerülne sor, kiderülne, hogy tőkeszegények és hogy tudatosan, vagy akaratlanul, de elszámitották magukat.

Sohasem hittünk a tanácsnak ebben az aggodalmában, ma azonban vége van a konjunkturának, vége van a kalandorok szerepének a gazdasági életben, ma szigoruan ragaszkodni kell a közszállitási szabályzat rendelkezéseihez. De különben is megjelent a belügyminiszter rendelete, amelynek parancsnak kell lennie a budapesti városházán is és végre meg kell tudnia a tekintetes tanácsnak, hogy a háborunak még a nyilvános versenytárgyalásokra vonatkozólag is vége van.

Három millióba kerül egy gyermek iskoláztatása a főváros iskoláiban

Mozgalom a tandijak csökkentésére és a tanszerek árának leszállitására

Még két hét az iskolai beiratkozásig, de már feljajdultak — nem a szülők, hanem azok a fővárosi bizottsági tagok, akik Budapest ütőerén tartják kezüket és a szimptomákból megállapithatják a bekövetkező bajokat. A helyes városi politika meg is követeli, hogy a bajok előztessenek meg és ennek a politikának megnyilatkozása, hogy a fővárosi bizottsági tagok most jóval előbb panaszkodnak az iskolai beiratások kapcsán, mint a szülők. Valamikor amiatt hangzottak a panaszok, hogy Budapesten kevés az iskola és a szülőknek napokig kellett iskolától iskolához vándorolni, hogy helyet szoritson a gyermekének. A gazdasági viszonyok, a lerongyolt kulturállapotok, gyülölködő indulatok megtizedelték az iskolásfiukat. Van már hely az iskolákban, mert sulyos akadályok torlaszolják el az iskolába kivánkozó gyermekek elől az utakat.

E sulyos akadályok közül való a tandij és az iskolakönyvek megdrágulása. Nincs ország Európában, ideszámitva még a félvad állapotban élő balkán népeket is, ahol a közoktatás oly hallatlanul magas terheket róna a szülőkre, mint nálunk. A középiskolák évi tandija megközeliti a hatszázezer koronát. A könyvek beszerzési költsége háromszázezer korona, amihez járul a magas beiratási dij, a megfizethetetlen irkák, füzetek és más tanszerek. Számitsuk hozzá a villamos költségeket és arra a megdöbbentő eredményre jutunk, hogy

egy-egy gyermek iskoláztatása évi 2.5—3 millió koronába kerül.

Ez pedig elviselhetetlenül nagy adó, ha tudjuk, hogy a középosztály életstandardja mennyire lecsuszott s mennyit kell nélkülöznie, mennyi szükséglet kielégitéséről kell lemondania, hogy a legprimitivebb állati életet fentarthassa.

Ugy látszik, azok a fővárosi bizottsági tagok, akiket a főváros megváltozott szelleme segitett mandátumhoz, jól ismerik a főváros lakóinak helyzetét, ha már hetekkel a beiratások előtt összefogtak, hogy ezt a helyzetet türhetőbbé tegyék. A szándék elismerésre méltó, azonban kérdés, hogy

a legjobb szándék megvalósitható-e, amig a főváros közoktatási ügyosztályát Purébl Győző tanácsnok vezeti.

Purébl Győző a kurzus kreaturája. A kurzus mentette őt át a közgazdasági ügyosztályból a közoktatásügyi ügyosztályba azzal a nyilvánvaló célzattal, hogy a kurzus-szellem hallhatatlanságát biztositsa a főváros iskoláiban. Az iskola erős vára volt a kurzusnak és érthető, hogy pozicióját nem akarja ott minden ellenállás nélkül feladni. A tanitóság volt leghivebb kortescsapata és a kurzus tudja, miért akarja Purébl Győző utján kezében tartani ezt a szellemi különitményt. Kérdés tehát, van-e elég akarata és ereje a demokratikus blokknak, hogy Purébl Győző népnevelési irányát megtörje és a főváros iskoláiban egy más szellemnek az utját egyengesse.

Ez a kérdés annál jogosabb, mert ismerjük Purébl Győző tevékenységét még abból az időből, amikor a közgazdasági ügyosztályt vezette. Ebben az állásában egyik legfőbb feladata az lett volna, hogy a fővárosi kisiparosok és kiskereskedők helyzetét olcsó hitellel jobbra forditsa. Erre a miszszióra ő maga vállalkozott, amikor beült a kisiparosok és kiskereskedők hitelszövetkezetének elnöki székébe. De Purébl ebben az állásában minden inkább volt, mint a kisiparosok és kiskereskedők mentő-angyala

Huszonnégy százalékon alul senkisem kaphatott hitelt

s hogy a 24-százalékos hitel inkább vezetett az érdekeltek romlására, mint megmentésére, az alig szorul bizonyitásra. Purébl ujra hitelszövetkezeti elnöki székében a legridegebb kapitalista elveknek hódolt és az intézetet egy kapitalista vállalattá alakitotta, ahelyett, hogy altruisztikus intézménnyé fejlesztette volna. De akinek nem volt érzéke altruizmus iránt, hogyan lehetne érzéke annak megitélésére, hogy mi az ő kulturmissziója a közoktatási ügyosztály élén. Aki eltévesztette hivatását az egyik hatáskörben, attól nem várhatunk jót, hasznosat a közérdek másik szférájában sem. A kurzus pionirja volt régi állásában és a közoktatási ügyosztályban is ugy fogja fel hivatását, hogy ez az ügyosztály nem a tanitás, nem a nevelés, hanem a kurzus céljaiért van. Purébl Győzőnek „át kell tanulnia" s csak azután lehet szó arról, hogy az iskola azzá legyen, ami volt: a tanitás és tudás temploma.

FÖLDKÖZI TENGERI és olaszországi társasutazás
Rendkivül mérsékelt részvételi dijak szept. 12-én Trieszből
President Wilson Óceánjáró luxusgőzössel
Szicilia érintésével a Messinai szoroson át Nápolyig és onnan Róma, Firenze, Velencén át vissza. Vagy vonattal Trieszt, Venence, Firenze, Róma, Nápolyig és onnan szeptember 21-én
Martha Washington gőzössel
Görögországba és a dalmát partok mentén vissza Trieszbe. Kényelmes elhelyezés és kitünő ellátás.
Előjegyzéseket elfogad COSULICH Trieszti Hajózási Társaság BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 2.
a Központi, Baross-téri és az összes menetjegyirodák

Nekem legkedvesebb:

és
egy csészе
Meinl-kávé.

5, 10, 15 és 20 kg.-os postacsomagokat vidékre bérmentve küldünk! (Kivéve rizs és cukor után)

GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép
+
−
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

A külföldi hitelezők meg akarták drágittatni Budapest életét

Tévedések, forditések, hibák és vallomások a szakértők jelentésében

Budapest uj törvényhatósági bizottságának kiküldöttei ebben az órában, mikor ezeket a sorokat irjuk, még Ostendében tárgyalnak. Ezek a tárgyalások rendkivül fontosak Budapest jövendő életére nézve, mert hiszen ezekben az izgalmas órákban dől el, hogy milyen módon és milyen mértékben kell visszafizetni a békebeli adósságokat és ugyancsak

ezek a tárgyalások lehetnek alapvetői annak is, hogy a közeljövőben Budapest uj kölcsönhöz jusson, amelyből felépithetjük mindazt, amit a háboru, a kommunizmus és a kurzus leromboltak.

Itt, ezen a helyen nem foglalkozunk az ostendei tárgyalások eredményével, hanem pusztán azt akarjuk bemutatni, hogy mi körül forogtak ezek a tárgyalások. A tárgyalások anyagának egyik legkiválóbb ismerője a következőket volt szives a Fővárosi Hirlap számára elmondani:

Budapest koldusmódra él

— Ismeretes, hogy a második baseli egyezmény szerint a főváros hitelezői jogot kaptak arra, hogy a főváros pénzügyeit itt helyben, Budapesten, maguk vizsgálhassák meg. Januárban el is jött ez a bizottság és hetekig tartó munkával a legkisebb részletig átvizsgáltak mindent. Ennek az alapján készült azután a külföldi hitelezők szakértőjének jelentése, amely a mostani ostendei tárgyalások alapját adja. Természetesen a hitelezők a maguk szempontjai szerint tendenciózusan állitották be a helyzetet és ilyenformán az Ostendébe küldött bizottságnak igen nagy munkájába kerül, amig a hitelezőket meg fogják győzni, hogy

a jelentésbe nem helytálló és tulzottan optimista adatok kerültek.

— A hitelezők jelentésére nagyon jellemző, hogy a legutóbbi zárszámadás 2.2 milió aranykorona deficitet egyszerüen 4 millió aranykorona fölösleggé alakitja át. De kimutatják azt is, hogy az elkövetkezendő négy esztendőben a vizmüvek, a gázmüvek, az elektromos müvek és a villamosvasut olyan óriási fölöslegeket tudnak majd felmutatni, hogy a főváros igen könnyen rendezheti majd külföldi adósságait. Nagykegyesen elismerik ugyan, hogy „egyes jelek igen sulyos krizisre mutatnak", de ennek a megállapitásnak a konzekvenciáit nem vonják le. Jellemző adataikra, hogy például

36,000 munkanélküliről beszélnek akkor, amikor a szociálista bizottsági tagok majd kimutatják Ostendében, hogy a munkanélküliek száma a valóságban 110,000 a fővárosban.

Nem gondoltak arra, hogy a főváros háztartási terhei állandóan emelkednek, hogy az állam az adókezelés, a gyermekvédelem és a betegápolás átháritásával mintegy 6 millió aranykorona terhet ró a főváros nyakába. A költségvetésnél is egyszerüen az előttük felvő rideg számokra tekintettek, ahelyett, hogy megállapitották volna azt az óriás differenciát, amely a főváros mai és békebeli háztartása között fennáll. Nem gondoltak arra, hogy

Budapest ma koldusmódra él, körömszakadtig takarékoskodik és nehogy anyagi zavarokba jusson, még a legszükségesebb beruházásoktól és kiadásoktól is tartózkodik.

Az ostendei deputáció kimutatja, hogy az 1925. évi költségvetés még mindig csak 69.9 millió aranykoronát tud forditani a város rendes szükségleteire, pedig ha a háboruelőtti életstandardot követnénk, minimálisan 105 millió aranykoronára volna szükség.

Növekvő kiadások, csökkenő bevételek

— Megkönnyiti egy kicsit az ostendei deputáció dolgát az, hogy a szakértők jelentése beismeri a saját fölületességét, igy például beismeri azt, hogy az üzemek, illetve a jelentésben megállapitott tételekre vonatkozóan, költségvetés hijján,

sok helyen csak becslés, illetve feltevés alapján végezték számitásaikat és maguk is bevallják, hogy egyik-másik adatuk nem lesz helytálló.

Ezzel szemben az ostendei bizottság bebizonyitja, hogy a szakértők mennyire tévedtek, hiszen a főváros bevételei a közel jövő esztendőkben minden bizonnyal csökkenni fognak, a kiadásai azonban hatalmas emelkedést mutatnak majd. Ami nekik nem tetszik, arról egyszerüen nem vesznek tudomást. Igy például a világ legnagyobb nyugalmával kijelentik a költségvetés egyes kiadási tételeire, hogy azokkal ráér a főváros. Ilyen tételként jelölik meg a fővárosnak azt a negyedfélmillió aranykoronás kölcsönét, amelyet a Pénzintézeti Központtól vett fel.

Fölösleges kiadásnak deklarálják azt a negyedfélmillió aranykoronát is, amelyet a főváros igen fontos beruházásokra, igy legelsősorban a ferencvárosi kikötő épitésére szánt.

— Az ostendei bizottság kötelessége annak kimutatása is, hogy a főváros bevételeiben csökkenés fog beállani, mert például egyes adónemeket le kellett szállitani. Igy leszállitottak az alkalmazottak kereseti adóját, a vigalmi adót, a közlekedési adót és a szállodaadót, amely legutóbbi már csak az esztendő végéig marad érvenyben. Nem engedélyezte a kormány az önálló községi jövedelmi adót, amely pedig a költségvetésben jelentős tételként szerepel.

Legközelebb leszállitja a főváros a háromszázalékos vagyonátruházási illetéket is

a normális másfélszázalékra, de nem jöhet számitásba a forgalmi adó sem, amelynek kulcsa máris alacsonyabb, egyben pedig állandó adóként kezelni nem is lehet, mert rövidesen meg kell teljesen szünnie.

Szabályozni kell a tisztviselők fizetését

— A főváros háztartásának kiadásai ezzel szemben rohamosan fognak emelkedni, mert hiszen beruházásokra van szükség és tatarozni is kell mindazt, ami tiz év alatt rettenetesen leromlott. Óriási összegeket emésztenek majd fel ezek a munkálatok, amelyeket tovább halogatni már nem lehet, mert akkor összedülnek azok az objektumok, amelyek ma a hitelezők számára kitünő garanciák a főváros adósságai fejében. De

maguk a hitelezők szakértői is megállapitották azt például, hogy a tisztviselők fizetését és munkadijat szabályozni kell,

de hogy mindez a fővárosnak milyen mérhetetlen pénzébe kerül, azt már nem vették figyelembe.

— De nemcsak a fizetésekben, hanem a szociális, kulturális és közegészségügyi téren is el kell érnie a fővárosnak a békebeli nivót, mert különben Budapest talán mindörökre kiesik a világvárosok sorából. Mindez pedig mérhetetlen összegekbe kerül.

A hitelezők álmai

— A külföldi hitelezők legnagyobb buzgalommal azoknál az üzemeknél kutattak, amelyeknek jövedelméből az adósságokat törlesztik. Itt azután meglepően vakmerő optimizmussal dolgoztak. Az ostendei bizottság alaposan felkészült, hogy kimutassa azt, hogy

sem a vizmüveknél, sem a villamosnál, sem a gáznál, sem a villanynál olyan fölöslegeket elérni, mint amilyenről a hitelezők álmodnak, nem lehet.

Erre az esztendőre is kétmillió aranykoronát reméltek a kivetett egyszázalékos pótdij hozamaként és kiderült, hogy mindössze 1.4 millió aranykorona folyt be. A szakértőknek az volna a kivánsága, hogy az egyes üzemek produktumainak egységárát, de elsősorban a gázét és villanyét a háboruelőtti nivóra emelje fel a főváros. A közgyülés különböző politikai pártállásu tagjainak éppen azért kell ott lenni az ostendei tárgyalásokon, hogy bizonyitsák ennek a kivánságnak teljes képtelenségét és azt, hogy

Budapest lakosságának teherbirása ehhez a produkcióhoz nem elegendő.

Teljes képtelenség a gáz árának felemelése, amikor az ugyis tulságosan magas, de egyenesen kegyetlen és szivtelen követelés volna a viz megdrágitása, mert a viz a legfontosabb életszükséglet, amely ugy közegészségügyi, mint köztisztasági és közbiztonsági szempontból rendkivül fontos szükséglet. A főváros tényleg sohasem kivánta azt, hogy ez az üzem lukrativ vállalkozás legyen, hanem megelégedett mindig azzal, hogy a vizmüvek jövedelmei fedezzék a kiadásokat. Érdekes, hogy még a szakértők is elismerték, hogy

a villany nálunk olyan drága, hogy az elektromos müvek jövedelmeinek szaporitásáról szó sem lehet.

Követelték ugyan a szakértők a kedvezményes árak felemelését, de a főváros ebbe sem mehet bele, sőt a főváros egyenesen azzal foglalkozik, hogy a motorikus áram egységárát leszállitsa és igy a sulyos helyzetben lévő kisipar és kiskereskedelem helyzetén könnyitsen. A szakértők is megállapitották, hogy

Budapest villanyáram-fogyasztása kisebb, mint a Budapesthez hasonló nagyvárosoké,

de nem vonták le ennek azt a konzekvenciáját, hogy a főváros lakossága, ipara és kereskedelme olyan sulyos helyzetben van, hogy legelsőrendü életszükségleteit is redukálnia kell.

A BSzKRT beruházásai

— Hasonlóképen hamis feltevésekből indultak ki a külföldi szakértők jelentésükben akkor is, amikor ott a BSzKRT-ről beszélnek. A BSzKRT-nak tudvalevőleg esztendőkre szóló beruházási programmja van. Szinte szerencse, hogy a szakértők nem mondták azt, hogy nincs szükség Budapest leromlott közlekedésének a rekonstrukcióra. Ehelyett azonban azt mégis csak kimondták, hogy a BSzKRT mostani beruházási programmjának befejeztével az az összeg, amely most beruházásokra fordittatik, fölöslegként marad fenn. Ez azonban teljes képtelenség akkor, amikor mindenki tudja, hogy egy

olyan nagy vállalatnak, mint a BSzKRT, állandóan ujitásokat kell bevezetnie, a hibákat kell kijavitania és a korral kell haladnia.

Egyszóval, beruházásokra a BSzKRT-nál mindig szükség lesz, uj vonalakat kell épiteni, uj, modern kocsitipusokat kell beszerezni és mindenekfelett fokozatosan le kell szállitani a menetdijakat. Ilyen körülmények között hát a külföldi hitelezők hiába reménykednek abban, hogy a BSzKRT-nál fölösleget találnak.

— Egészen különös az a gyanusitás azonban, amelyet a szakértők jelentése a főváros költségvetésére mond. Azt mondják, hogy a fővárosnál szokássá vált a bevételeket beruházásokra forditani, ami magyarán annyit jelent, hogy a főváros beruházások cimén dugja el hitelezői elől a jövedelmet. A derék hitelezők azonban

elfelejtették megkérdezni Budapest közönségét, hogy meg van-e elégedve és meg tud-e élni azokból a beruházásokból, amelyeket a főváros eszközöl.

Ugy látszik attól sem riadnának vissza ezek a derék urak, hogy Budapest piszkos és szemetes legyen, mert kifogásolják a fővárosi utcák és terek felemelt tisztogatási költségeit is. Itt sem kérdezték meg természetesen Budapest lakosságát arról, hogy elég tisztának tartja-e az utcát és nem vették számitásba, hogy ezen a téren is mennyire elmaradtunk a békebeli helyzettől. Beleavatkoztak abba is, hogy miként adminisztrálják a fővárost. Kifogásolják ugyanis, hogy a főváros alkalmazottainak száma az 1913. évi létszámmal szemben 36 százalékkal emelkedett. Nem tudják azonban azt, hogy 1913-ban nem volt elég alkalmazottja a fővárosnak, közben pedig

különösen az adók kezelése révén rendkivüli módon megszaporodott a munka a városházán.

Kifogásolják a szakértők a rendkivüli kiadások magasságát, de nem számolnak azzal, hogy Budapesten az utolsó tiz év alatt két téglát sem tettek egymásra és igy most természetszerüen merülnek fel rendkivüli kiadások, különösen nagyobb tételek a háztatarozásoknál, az utburkolásoknál és közmüvek létesitésénél.

Okosan teszi

a legtöbb háziasszony, ha bevásárlásánál a **valódi „Franck" kávépótlékot** követeli. Ők sulyt helyeznek arra, hogy mindig a valódi, régen bevált **„Franck" kávépótlékot** kapják! . . . mivel ez használatban a legelőnyösebbnek bizonyult. Ügyeljen bevásárlásainál

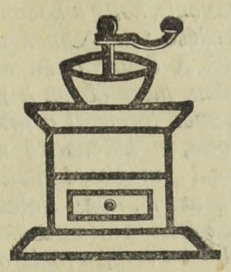

gyári **védjegyünkre** a **„kávédarálóra"!**

a

Automobil és Garage R.-T.
Budapest, VI., Andrássy-ut 34. ~ Telefon: 186-06.
A világhirü **PRESTO** és **DUX** luxuskocsik, valamint **VOMAG** és **MAGIRUS** teherautók vezérképviselete

Club-Garage
IX., Köztelek-u. 4.
Telefon: József 139-78.

Bristol-Garage
V., Mária Valéria-u. 3.
Telefon: 189-25.

City-Garage
Dohány-u. és Kazinczy-utca sarok. Tel.: J. 142-26.

Luxuskocsijaink éjjel-nappal olcsón fuvaroznak!
Garageainkban elsőrendü üzemanyag!

Fullánkok

Mr. Smith

mindenesetre értékes munkát végez, de ahogy a főváros közigazgatási bizottságának ülésén az egyik szocialista városatya mondta, az ő személye sem szent és sérthetetlen. Az az aggodalom élt ugyanis, hogy a közmunkák kiírásának késlekedése talán éppen mr. Smith személyén mulik. A dolog talán nem is volt egészen alaptalan, mert abban a pillanatban, mihelyt az egyes tárcákat a pénzügyi főbiztos letárgyalta, a különböző miniszteriumokban azonnal megkezdődtek a munkálatok. Elismerjük azt is, hogy Folkusházy alpolgármesternek illet a támadással szemben némileg védelmébe venni a főbiztost, csak pusztán az az aggodalmunk, hogy az alpolgármester ezzel a védelemmel némileg tulzásba ment. Talán mégsem kellene kétségbeesni azon, ha a főbiztos urról nem mondanak többet, minthogy az ő személye sem szent és sérthetlen. Hasonló esetben azt a tiszteletteljes tanácsot adnánk Folkusházy alpolgármester urnak, hogy legyünk udvariasak, de a melegséget ne pazaroljuk.

A pesti utcán

nem szabad éjszaka leülni a padra. Aki még is leül, ahhoz odamegy a rendőr és távozásra szólitja fel. Igy mondta el ezt Györky Imre szocialista városatya a közigazgatási bizottságban. De ma már tudja ezt mindenki Budapesten. Éjszaka a padon ülni erkölcstelen dolog, pedig ebben a nagy lakáshiányban igazán nem volna szabad még ezt a kis éjszakai nyugodalmat is elvenni az emberektől. Nem is tudjuk megérteni egészen, hogy mire gondolt, hogy gondolkozott az a rendkivül találékony agyvelő, amely ezt az ötletet kitermelte. Igazán szeretnénk tudni a megokolást, hogy miért nem szabad Pesten éjszaka az utcán leülni a padra. Hacsak megint nem az Zrinyi-gárda és Stadler-atya erkölcsnemesitő törekvései érvényesülnek, akkor igazán nem tudjuk, hogy mire gondoljunk. Nagyon jó lenne, ha megmagyaráznák, de nekünk nagyon különös sejtésünk van. Hogy miért nem szabad Pesten éjszaka a padra ülni? Egyszerüen azért, mert Pesten nincsenek az utcán padok.

Angyalföldön,

abban az intézetben, ahol az élet legjobban megbüntetettjeit részesitik az orvostudomány irgalmában, különös dolgok folynak. A világ minden tébolydájával szemben emelkedtek már vádak. A szomoru ház szánalomraméltó lakói mindig csempésztek ki leveleket az ujságokhoz, de bizonyitani soha semmit sem lehetett. Talán igazak voltak a vádak, talán nem. Ezuttal azonban orvosok és papok vonulnak fel tanukként, akik hajmeresztő dolgokat mondanak el. Ha ezek a vádak, amelyeket, ismételjük, komoly emberek emelnek, igazaknak bizonyulnak, nagyon el kell szomorodni a magyar közegészségügy állapota miatt. De napirendre térni a dolog felett semmi esetre sem lehet. Vizsgálatnak kell megindulnia, olyannak, ahogy Vass József népjóléti miniszter mondani szokta — „ropogjanak bele a csontok."

LUTZ Lutz Ede és társa Lámpagyár R.-T. Budapest VI., Dózsa György-utca 2.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI UZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Háboruság a Kristály-viz körül

Bűnvádi feljelentés Lissauer vezérigazgató és Iszkovits főkönyvelő ellen — Ugron Gabor és Márkus Jenő kiléptek az igazgatóságból

Gazdasági körökben hetek óta közbeszéd tárgya az a viszálykodás, amely a Fontana forrástermékek r. t. igazgatóságában dul és amely az utóbbi napokban a legkiméletlenebb állásfoglalásra késztette az igazgatóságot Lisszauer Emil, a részvénytársaság igazgatójával szemben. Ismeretes hogy ez év elején egy konzorcium megvásárolta a Lukács-szálloda r. t. és a Kristályforrás r. t. részvényeinek tööbségét. Ez a két vállalat az Égisz kötelékébe tartozott és a konzorcium tagjai voltak: Porzsolt Béla, Lisszauer Emil és Meinhardt, az Angol-park tulajdonosa. Ez a pénzcsoport további intézkedésében a Kristályviz üzemének továbbvitelére és a viz forgalombahozatalára Fontana forrástermékek r. t. cég alatt 30 millió korona alaptőkével uj részvénytársaságot alapitott, elnöke dr. Bárczy István volt főpolgármester, az igazgatóság tagjai pedig a fentnevezetteken kivül Ugron Gábor és Márkus Jenő lettek. A harmonikus együttmüködés nem sokáig tartott, aminek okát Lisszauer Emil viselkedésében kell keresnünk, aki az elterjedt hirek szerint, magához ragadta a vezérigazgatói hatáskört és intézkedéseiben oly szertelenségeket engedett meg magának, mintha a vállalat csak az ő tulajdona lenne. Fokozta az ellentéteket, hogy Lisszauer még csak beleszólási jogot sem adott másoknak és szinte autokratikusan intézte a részvénytársaság ügyeit. Porzsolt Béla ügyvezető-alelnök károsnak és veszedelmesnek ismerte fel az ügyvezetésnek ezt a módját és ezért éles harcot indított Lisszauer hatalmi tultengése ellen. Ez a harc annál megokoltabb volt, mert Porzsoltban mindinkább megerősödött az a föltevés,

hogy az ügyvezetés tisztaságához sok gyanu fér.

Hogy gyanujának alaposságáról meggyőződést szerezzen, megvizsgáltatta az üzleti könyveket. A vizsgálat folyamán oly visszaéléseknek jött volna nyomára, amelyek kizárták azt, hogy Lisszauer tovább is részt vegyen a részvénytársulat ügyeinek intézésében. A megejtett vizsgálat állitólag kideritette, hogy

ezeket a visszaéléseket Lisszauer követte el.

Természetes, hogy e megdöbbentő adatok láttára Porzsolt igazgatósági ülést hivott egybe még a mult hónapban és a Bárczy elnöklésével megtartott igazgatósági ülésen előterjesztette a Lisszauer elleni vádakat. E vádak hallatára az igazgatóság magáévá tette Porzsolt előterjesztéseit és határozatilag kimondotta, hogy

Lisszauert azonnal, minden végkielégités nélkül eltávolitja.

A határozatot az igazgatóság nyomban végre is hajtotta. Minthogy pedig a megejtett könyvvizsgálat azt is megállapitotta, hogy a hamis könyvelési tételek Iszkovits főkönyvelő lelkiismeretét terhelik, az igazgatóság a főkönyvelő azonnali és végkielégités nélküli elbocsátását is elhatározta, nem méltányolva a főkönyvelőnek azt a védekezését, hogy ő fizetett alkalmazott, aki a felebbvalóitól kapott utasitásokat köteles végrehajtani. De az igazgatóság nem érte be ezzel a retorzióval, hanem

az elbocsátottak ellen megtette a bünvádi feljelentést a bíróságnál.

E nem éppen épületes események következtében Ugron Gábor és Márkus Jenő lemondtak a vállalatnál viselt igazgatósági tagságukról. Hogy az igazgatóság tiszta helyzetet teremtsen, a cégbiróság hozzájárulásával rendkivül közgyülést tartott augusztus 17-én. Minthogy a közgyülés izgalmasnak igérkezett,

a cégbiróság karhatalmat rendelt ki,

hogy igy tartsák fenn a rendet.

A kedden délután megtartott közgyülés azonban sima lefolyásu volt. A megjelent többségi részvényesek elfogadták az igazgatóság előterjesztését és jóváhagyták az üzem továbbvitelére tett intézkedéseket.

A helyzet teljességéhez tartozik, hogy Lisszauer kapta meg Bárczy István negyedik kerületi mandátumát, minthogy Bárczynak, akit két kerületben is bizottsági taggá választottak, az egyik mandátumról le kellett mondani. Reméljük, Lisszauer ur tiszteli annyira Budapest törvényhatósági bizottságának közgyülését, hogy mindaddig, amig az ellene megindított eljárás nem fejeződik be legteljesebb rehabilitálásával, távol tartja magát a városi politikától.

A Hitelbank tőkeemelése. A Magyar Általános Hitelbank közli, hogy alaptőkeemelési müvelete teljes sikerrel lebonyolittatott.

Az Anglo-Austrian Bank Limited augusztus hó 14-én tartotta közgyülését Londonban. Az elmult üzletévről szóló jelentés a bank kielégitő fejlődéséről számol be, ennek dacára az igazgatóság osztalék kifizetését sem az elsőbbségi, sem a törzsrészvényekre nem javasolja, annál is inkább, minthogy a leépités a bank különböző telepeinél, az eddig felemésztett 110.000 fonton felül még további tartalékolást igényel. Ennek következtében az igazgatóság ugy a mult évről áthozott, mint az 1924. évi nyereségnek összesen 109.718.13.8 fontnak uj számlára való átvitelét javasolta.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. II

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÜT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28.
Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR) Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
10 tonna vontató képességü
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Események

A szerkesztőségből. Dacsó Emil, a Fővárosi Hirlap felelős szerkesztője, többheti tartózkodásra külföldre utazott. Távollétében Pogány Béla helyettes-szerkesztő felelős.

Vass József jubilál

1920-at irtunk és meleg augusztusi napok voltak. A szó szoros értelemben melegek voltak, de átvitt értelemben is. A politika izzó hullámokban kavargott és Budapest a kommunizmus után csak nagynehezen tudott kenyérhez jutni. A vidék haragudott a fővárosra, tehát drágán adta a kenyeret. Idefönt a munkásság egy része, amelyet a kommunizmussal vádoltak, hallgatagon szenvedett, a másik rész, a keresztényszocialisták azonban hangos deputációkkal vonultak fel a kormányzópárt palotájába. Szinte közelharcot vivott a kormány és a munkásság százfejü deputációja. A kenyérkérdés megoldására azután ad hoc bizottságot küldtek ki, amely napokon át tanácskozott, tárgyalt, törte a fejét. Végre egy éjszakai ülésen megoldották a nagy problémát. Sikerült a megegyezés a gazdaképviselőkkel. Akik pedig megtalálták a Kolumbus tojását, ketten voltak, két nemzetgyülési képviselő: Vass József és Sándor Pál. Másnap este már miniszter volt Vass József, akire a közélelmezésnek akkor legsulyosabb problémáját bizták rá.

Ennek a napnak van most ötödik esztendeje és Vass József azóta szinte nélkülözhetetlen tagja lett a magyar kormánynak. Elment a Teleky-kormány, jött a Bethlen-kormány, meg sem lehet már mondani, hányadszor rekonstruálták a kabinetet, de Vass József mindenkor a legfontosabb szerepet töltötte be, rá mindig és minden tekintetben számithat grói Bethlen István miniszterelnök. A közélelmezési minisztériumból a kultuszminisztériumba vándorolt, majd pedig a népjóléti ügyek tárcáját vette át, de mindenhol a legtökéletesebb sikereket aratta. A papból lett államférfi páratlan politikai tehetségnek bizonyult és amellett a legbonyolultabb reszort ügyekben is tökéletes járatosságra tett szert.

Öt éves miniszterssége alatt egyike lett az ország legnépszerübb embereinek, nem is szólva arról, hogy ragyogó szónoki tehetségével minden alkalommal meghóditja hallgató közönségét. Budapest székesfőváros különösen sokat köszönhet neki, mert rendkivül érzékkel van a város ügyei iránt. Számtalanszor bebizonyitotta ugy általános kormányzati ügyekben, mint reszortkérdésekben, hogy nagy szeretettel viseltetik a főváros iránt. Elmondhatjuk róla, hogy öt esztendő alatt többet tett Budapestért, mint akárhányszor magas pozicióban, hatalomban lévő emberek szoktak tenni egy életen át.

Friedrich István a kurzusról A kurzus jubilál és Friedrich István a készülő memoárjairól nyilatkozik. Tagadja, hogy ő lenne a kurzus apja, amivel nem mond ujat, mert a kurzus is tagadja, hogy ő Friedrich István fia. Miután apa és fiu kölcsönösen megtalálták egymást, az apa megereszt nehány szót arról, hogy miért tagadta meg a fiát. A kurzus tékozló volt, pedig ő, az apa, takarékosságra, tudásra, munkára alapozta programmját. Hozzáértő férfiakat akart mindenüvé bejuttatni, de elgáncsolták és mindenütt a tudatlanság, hozzánemértés ette el az érdemesebbek elől a kenyeret. Csakugyan ilyen nemes tervekkel jött annakidején Friedrich István? Ha jól emlékszünk, még miniszterelnök volt, amikor a tudást kirugták a városházáról, az értékeket számüzték az iskolákból és az egyetlen szakembert alig egy heti hivatalóskodás után kitették a kereskedelmi minisztériumból. És Friedrich István hallgatott. Türte a tehetségek üldözését és türte a tudatlanok érvényesülését. Ez az állapot nagyon jól megfelelt neki. Mert furcsa is lett volna, ha Friedrich István a tehetségteleneket kiüldözi, de megtartja magának a saját előkelő pozicióját. És hogy ne kelljen kivételt tennie önmagával, inkább megtartotta maga mellett az összes tehetségteleneket.

Szabadságok, helyettesitések. Dr. Berczel Jenő tanácsnok, a városi gazdasági ügyosztály vezetője augusztus 12-én kezdte meg szabadságát. Miután a tanácsnok Folkusházy Lajos alpolgármester helyettesitésével volt megbizva, nemkülönben a harmadik, ötödik, hatodik és kilencedik ügyosztály irányitásával, illetve felülvizsgálásával, nevezett ügyosztály vezetésével és munkálatainak felülvizsgálásával Édes Endre tanácsnokot bizta meg a polgármester. — Miután dr. Buzáth János szabadságon van, egyébként is hivatalos ügyben a fővárostól távol tartózkodik, a polgármester dr. Buzáth János alpolgármester helyettesitésével Vajna Ede tanácsnokot bizta meg, nemkülönben őt bizta meg a második, negyedik, hetedik, kilencedik, tizedik és tizenkettedik ügyosztályok irányitásával és felülvizsgálásával is. Az első ügyosztály körébe tartozó ügyek felülvizsgálásával és aláirásával Édes Endre tanácsnokot bizta meg a polgármester.

A nyalóka ellen. A nyalókának szintén hadat üzentek a napokban. Demokrata oldalról hangzott el az az aggodalom, hogy amikor a magyar gyümölcstermést piac hiányában katasztrófa fenyegeti, ugyanakkor az utcai árusok sok helyen nem árulnak magyar friss gyümölcsöt, hanem déligyümölcsöt, cukorkát, nyalókát kényszeritik drága áron a közönségre. Mi ugy emlékszünk, hogy a demokraták minden időben sokat köszönhettek az utcai árusoknak. És annál kevesebb hálával tartoznak az agráriusoknak, akik a friss magyar gyümölcsöt szállitják. Kár volt hát a piaci árusokat pellengérre állitani, mert azok bizony szegények azt adják el, amit a közönség keres. Mi is igazat adunk abban, hogy a gyümölcs egészségesebb, mint ezek a mesterséges szopogatnivalók, de nem lehet felelőssé tenni a közönség izléséért a piaci árusokat. A nyalókák ellenzéke tehát harcoljon a cukorgyárak ellen, de talán mégsem igy szokás fizetni a piaci árusoknak, akik a választásokon a demokráciának mindig lelkes hivei.

Amikor a halottak feltámadnak. A tudomány még nem igen foglalkozott vele, hogy milyenek a halottak, mikor feltámadnak. A mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság azonban már több tapasztalattal rendelkezhetik ezen a téren, mint a tudósok. A közgyülési terem jobboldalán bőségesen ülnek a feltámadt halottak, akik azonban, amig első életüket élték, egészen mások voltak, mint ma. Ujabban például mind sürübben lehet hallani Havas Rezső öméltósága hangját, aki valaha elkeseredetten liberális volt, ma pedig olyan dühbe gurul minden liberális megnyilatkozásra, hogy az ember szinte az egészségét kezdi félteni. Hangos és ökölrázó wolffista lett abból a Havas Rezsőből, aki valaha a Teleki-téri handléknak volt a patrónusa. Olyan népszerü volt közöttük egykoron, hogy ezt a népszerüséget talán még a sadagorai csodarabbi sem tudná megközeliteni, ha egyszer véletlenül betoppanna a Teleki-térre. A multkoriban az egyik közgyülésen sok szó esett erről a Wolff-párti feltámadás előtti multról. Valaki a baloldalon, aki nagyon jól emlékszik még ezekre az időkre, elmondta, hogy Havas méltóságos ur virágkorában a városi politikusok igy szokták egymást köszönteni:

— A Józsefvárosban Rém Hüvös Havas idő van.

Jelentette pedig ez azt, hogy a Józsefvárosban a liberális korszaknak hármas vezérkara Hüvös Józsefből, Rémi Róbertből és — uram bocsáss! — — Havas Rezsőből állott. Havas Rezső akkor is keresztény volt. Ő volt a diszkeresztény a Representations-christ — a Teleki-téren.

A Maul-csokoládé hóditása. A városligeti iparcsarnok hatalmas helyiségeiben szombaton nyilt meg a magyar kézmüiparosság kiállitása: az Országos kézmüvesipari tárlat, amelyen az aranykoszorus „mesteri oklevelet" kivánja elnyerni a Maul csokoládéból felépitett szökőkut, mely igazi mesteri remekbe készült „legénymunka". Dreher Antalnak ezen remeke kikivánkozik a kiállitás keretei közül és ennek az igazi látványosságnak eredeti és komoly munkája messze tulszárnyalja a most lefolyt párizsi „Exposition Industrielle"-t is. A Dreher-Baksör, Dreher Brandy és a Dreher-rum „hors concours" vesznek részt a kiállitáson.

Az ebadók uj tételeinek megállapitása. Az adóknak és az illetékeknek aranykoronáról papirkoronára való átszámitására vonatkozó rendelet értelmében a fővárosterületén tartott ebek után julius 1-től kezdve a következő uj tételeket állapiották meg: A haszoncélra tartott ebek után évi 17.000 korona, telivér, ebtenyésztés vagy vadászat céljára tartott fajtiszta eb után évi 170.000 korona. A luxusebek után pedig évi 425.000 korona fizetendő. Az illetékek, illetve az adók pontos fizetésének elmulasztása esetén, illetve a szabályrendelet 9. szakaszában megállapitott pénzbirság pedig a jövőben 85.000 koronáig terjedhet.

Kilencedik hete táblás házat vonzani csak az olyan igazi siker tud, mint „A nóta vége". A diadalmas operett főszerepeit továbbra is a bemutató nagyszerü együttese: Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manci, Kabos Gyula és Simon Marcsa játssza.

Kiss Ferenc játssza a Budai Szinkörben csütörtökön délután a „Falu rossza" Gönder Sándor szerepét.

Kártya, rulett és alkohol

Tanácskozások a játékkaszinók engedélyezése dolgában

A játékkaszinónál szemben áll egymással az erkölcsi érdek és a pénzügyi érdek: a finánepolitika azt mondja, hogy az országnak szüksége van azokra a milliárdokra, amelyeket a játékkaszinók jövedelmezhetnének, az erkölcsőrök erre azt felelik, hogy első a morál, s csak aztán következik a gazdasági érdek. A vitát bajos érvekkel eldönteni, kár is lenne érvekkel előhozakodni, mert a morálbölcselők utóbb maguktól is behódolnak és a maguk mentségére legfeljebb azt mondják, hogy viselje a finánepolitika a felelősséget az erkölcsök megromlásáért.

Ha az ország erkölcsi viszonyai csakugyan azon mulnának, hogy van-e, vagy nincs az országban néhány játékkaszinó, ugy bizonyára kevés ember akadna, aki állást foglalna a játékkaszinók engedélyezése mellett, nem számitva ide azokat, akiknek egyéni hasznuk van abból, hogy a szerencsejáték zavartalanul folyik az országban. De amikor az állam egyáltalában nem helyezkedik az erkölcsök dolgában intranzigens álláspontra, akkor különösen fest, hogy éppen a játékkaszinóktól féltik az ország erkölcseit. Az alkohol legalább is akkora rombolást visz végbe az erkölcsökben, mint a szerencsejáték és az alkohol mégis büntetlenül fogyasztható, sőt maga a hatóság mindent elkövet, hogy az alkoholhoz még akkor is hozzájuthsson az ember, amikor közszükségleti cikkek már nem árusithatók. Az a tisztviselő vagy munkás, akit elfoglaltsága néha arra kényszerit, hogy éjszaka is dolgozzék az irodában vagy a mühelyben, éhen halhat, mert éjszaka nem kap egy falat kenyeret, de minden tizedik lépésre talál olyan üzletet, amelyben holt részegre ihatja magát. És vajjon mi borzalmasabb látvány, az erkölcsök szemüvegén át nézve a dolgokat: egy részeg, botránytokozó alkoholista, vagy egy játékos, aki a kaszinó négy fala között áldoz a játékszenvedélynek? Hiszen igaz, hogy a játékszenvedély halálba visz néha egy-egy játékost, de mi ehhez képest az a sokszáz beteg, akik delirium tremensben pusztulnak el és akik beteg, korcs utódokat hagynak maguk után.

Nézzék meg a halálozási statisztikában a halál okait és a számokból borzalommal állapithatják meg, hogy

az alkohol sokkal nagyobb károkat okoz a társadalomnak, mint a kártya, vagy a rulett.

Eszünkbe sincs az egyiket a másik rovására támadni és a másikat az elsőnek ártalmára védeni. Csak azt akarjuk megvilágitani, hogy ilyen óvintézkedésekkel nem lehet az erkölcsöket megjavitani.

Az erkölcsi kérdés mindig és mindenütt gazdasági kérdés is volt

és ki tudja, nem használunk-e éppen azzal az erkölcsöknek, ha a játékkaszinók engedélyezésével gyarapitjuk az állam jövedelmeit. Franciaország, Belgium, Németország és Lengyelország erkölcsei semmivel se rosszabbak, mint a magyar erkölcsök, pedig ezekben az országokban hatósági engedéllyel folyik a szerencsejáték. Különben is,

minden játék szerencsejátékká durvulhat és minden szerencsejáték ártatlan mulatsággá finomulhat.

Minden azon mulik, hogy mekkora tétek forognak kockán. Ez igy van különben minden játéknál és aki a mai sportolásoknál a szenvedélyek kirobbanását figyeli, könnyen megállapithatja, hogy a labdarugás is elaljasodhat és emberéletet követelhet áldozatul.

Nem szeretnők, ha fejtegetéseinket ugy magyaráznák, mintha élnénk-halnánk a játékkaszinókért. Nem, ilyesmi eszünkbe sincs. Állásfoglalásunkkal csak szeretnők elérni, hogy a játék, ha a legteljesebb eredménnyel el nem fojtható,

helyeztessék hatósági felügyelet alá és tétessék az állam egyik jövedelmi forrásává.

Ez a pénzügyminiszter álláspontja, s nekünk elég jó erkölcsi bizonyitvány, hogy egyet akarunk a pénzügyminiszterrel. A tanácskozások, amelyek most a minisztériumokban folynak,

utóbb amugyis a pénzügyminisztert fogják igazolni

és ha azt a bizonyos erkölcsi álláspontot fel kell adni, jobb, ha az ügyet nem élezik erkölcsi problémává, mert minél jobban kiélezik, annál nagyobb immoralitás lesz, ha az erkölcsi szempont deferálni fog a pénzügyi érdeknek.

VILÁGHIRŰ
REMINGTON
IRÓGÉPEK
legujabb modelljei:
REMINGTON-PORTABLE
csak egy váltós
Standard-billentyüzetü irógép
XII-es modellü
REMINGTON-STANDARD
zajtalan irásu irógép
REMINGTON-NOISELESS
teljesen hangtalan irógép
REMINGTON-ACCOUNTING
könyvelési és bérelszámolási irógép
Dijmentes bemutatás országszerte. Kedvező részletfizetési feltételek
REMINGTON IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12.
Telefon: 18-09 és 175-20.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Miért nem szabadithatók fel a lakások 1926 május 1-én?

Kilencvenhat lakás, több ezer igénylő

Az igénylők ezrei pályáztak arra a 96 lakásra, amelyet a népjóléti minisztérium épittetett az Attila-köruti bérpalotában. 96 lakás és többezer igénylő! A számoknak ebből az arányából teljes leplezettlenségében mutatkozik a budapesti lakásnyomoruság. És amikor a helyzet kétségbeejtően vigasztalan, a népjóléti miniszter határozott szándéka a lakásokat 1926 május elsejére felszabaditani. Igaz, hogy odáig még ötszáz kislakás épül, de ez az ötszáz lakás is csak igen kicsi része annak, ami a budapesti lakásmizérián valamelyest enyhiteni tudna.

Tisztában vagyunk azokkal a nehézségekkel, amelyekkel az épitkezés jár, tudjuk, hogy az épitkezés 50%-kal drágább, mint volt békében és tudjuk végül azt is, hogy az államnak nem állanak korlátlan összegek rendelkezésére a lakásépitési céljaira. Ha azonban a lakáskérdés megoldása elé ily komoly akadályok gördülnek, a józan ész azt diktálja, hogy

e mizériákat ne sulyosbitsuk a lakások felszabaditásával.

Mert mihelyt a lakások felszabadulnak és a háztulajdonosok korlátlanul rendelkeznek a lakások fölött, a lakásnélküliek nyomoruságához társul szegődik azoknak szenvedése, akiknek lakását a háztulajdonos felmondja. Az 1926. évi lakásfelszabaditás azt jelenti tehát, hogy a háztulajdonosok részéről megkezdődhetik a hajtóvadászat a lakókra,

amivel szemben védtelenül állnak a lakók.

mert sehol egy szabad kuckó, ahol a puskák csöve elől meghuzódhassanak. Hová is menekülhetne az üldözött vad, ha nem gondoskodtunk idejében megfelelő számu lakásról. A lakókat a felszabaditó rendelet teljesen kiszolgáltatja a háztulajdonosok önkényének és a lakó kénytelen minden feltételnek alávetni magát, amelyet eléje terjesztenek. Dehát elképzelhető-e, hogy 1926 május elsején a lakók olyan kedvező helyzetbe jutnak, hogy teljesiteni tudják azokat a fizetési feltételeket, amelyeket a háztulajdonosok mohósága, haragja és bosszuvágya fog diktálni? 1925 augusztus elsején a lakók gazdasági helyzete még azt sem birta el, hogy az 1917. évi alapbérnek 30 %-át egy egész évnegyedre egyszerre kifizesse. És mert a népjóléti miniszter maga is belátta, hogy a negyedévi lakbérnek egy összegben való kifizetése elviselhetetlen terhet ró a legtöbb lakóra, kénytelen volt hozzájárulni ahhoz, hogy a lakbér havi részletekben legyen fizethető. A jövő májusi évnegyedtől csak 9 hónap választ el és alig hihető, hogy a gazdasági javulás tempója más iramot vesz, mint amilyen iramban eddig haladt előre. Kilenc hónap alatt egy adóktól meggyötört polgárság helyzete nem fordul annyival jobbra, hogy kielégithetné azokat az igényeket, amelyeket a háztulajdonosok már is ijesztgetően hangozatatnak. Koldusból még sose lett ily rövid idő alatt gazdag ember, ha csak valami véletlen szerencse nem érte, de tudjuk a pesti polgárokról, hogy ők nem azok a koldusok, akiket ilyen szerencse érhet.

Angolországban egészen mások a gazdasági viszonyok és

az angol kormány a lakások felszabaditását mégis csak 1927-ben fogja elrendelni.

Az angol kormány tehát egy évvel többet szán arra, mint a magyar kormány, hogy a lakásmizériák enyhüljenek. Pedig bizonyos, hogy Angolországban többet épitettek, mint nálunk, a háboru befejezése óta, a lakók tehát a csatornán tul jóval kedvezőbb helyzetben vannak már most is, mint amilyenben a pesti lakók 1926-ban lesznek. De ne feledjük azt sem, hogy Angolországban munkások és polgárok más kereseti viszonyok között élnek, mint a magyarországi munkások és polgárok, tehát könnyebben birják el a béke nivóján álló házbéreket. Reméljük, hogy a népjóléti miniszter a viszonyokhoz mérten fogja módositani elhatározásait, amelyekhez nyilván abban a feltevésben jutott, hogy az ország gazdasági viszonyai lényegesen megváltoznak és a főváros lakói abba a helyzetbe jutnak, hogy elbirják az uj házbérterheket. Mindenkinek leghőbb vágya, hogy a népjóléti miniszter feltevései a gazdasági helyzetet illetően helyesnek bizonyuljanak. Amennyiben azonban a helyzet javulása a várakozásokon innen maradna, nem kételkedünk abban, hogy

a népjóléti miniszter megmásitja elhatározását

és olyan lakásrendeletet fog kibocsátani, mely számol a meglévő viszonyokkal és nem sodorja kétségbeesésbe a főváros amugy is eléggé meghajszolt lakóit.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM Budapest, VII., Dohány-utca 84. Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191-18 **PALLOS** Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt **Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller**
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, száritók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 **BUDAPEST** IV., KÉPIRÓ-U. 3.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása

FACK PÁL vasáru-, épület és butorvasalás, szerszám-, házi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06. **BUDAPEST, VIII, RÁKÓCZI-UT 49.** Metropol szálló átellenében.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

BOON'S CACAO világmárka

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyitai. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

CERESIT
vizhatlan szigetelő anyagot, fával égetett darabos fehér meszet
és egyéb épitő anyagot szállit bárhová kartell áron alul
BARTA VILMOS Budapest, V., Kádár-u. 8. Telefon: 44—41.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

Kézfertőtlenitésre legalkalmasabb a
Lysoform

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónozások TELEFON: J. 8-47.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 szeptember 2. — 34—35. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

KEZDŐDIK

az élet, a munka, vége van a nyári csöndnek. Örömmel és megelégedetten látja Budapest népe, hogy az uj közgyülés tagjainak és pártjainak felkészülődése arra vall, hogy itt komoly alkotó és teremtőmunka kezdődik. Nem lehet benne kétség, itt mindenki el van telve a vágytól, hogy megszünjék végre az a meddőség és tehetetlenség, amely a háboru kitörése óta megszállta a budapesti városházát. Tervek, programmok, nagy szándékok népesitik be a kommunális életet és minden remény megvan arra, hogy komolyan és visszavonhatatlanul uj korszak elé érkeztünk el. Bizottsági ülések máris megkezdődtek és nem terpeszkedik többé a városi életre az a tunyaság, amelynek szülőanyja az volt, hogy egyetlen párt uralkodott a közelmultban despotikus módon a városházán. Most eleven, friss pártok tolmácsolják a városi lakosság legkülönbözőbb rétegeinek kivánságait és követeléseit. A különböző felfogások és különböző érdekek mérkőzéséből, ha ez a mérkőzés egészséges és termékeny lesz, a város lakosságára nézve csak jó és hasznos születhetik.

És ez itt a kérdés lényege. Az a fontos, hogy a felfogások és érdekek mérkőzése tényleg egészséges és termékeny legyen. Amit eddig láttunk a közgyülési teremben, a bizottságok zöld asztalánál, de még a nagyfontosságu ostendei tárgyalásokban is, mindez megnyugtató, mert minden jelenség arra vall, hogy a közgyülési pártok tényleg komoly munkára készülnek és becsületes önzetlenséggel áldozzák fel a közérdekért tiszteletreméltó pártszempontjaikat is. Fájdalom, kivülről mégis észlelnünk kell olyan törekvéseket, amelyek a pártok harmonikus és termékeny együttműködését fel akarja boritani, amely gáncsot vet minden jószándéknak. Szerencsére jelentéktelen manőverről van szó, amelyben vaktöltésekkel lövöldöznek. A békebontó törekvések olyan oldalról nyilatkoznak meg, ahonnan erről legkevésbé lehetett volna számitani. Hiszen azok az urak, akik most a termékeny együttműködés ellen lövöldöznek, annakidején a választásokon, amelyben végeredményben még sem vehettek részt, szintén a békés és teremtő munka programmját vallották. Nem vonták le azonban a konzekvenciáit azoknak a jelszavaknak, amelyekkel olyan sürün éltek. Megbontották azoknak sorait, akik őszintén törekedtek a polgári egységre, a mérsékelt politikára és szintiszta liberalizmusra. Akkor is pápábbak akartak lenni a pápánál, ma pedig, amikor kivül állanak és amikor felelősség nélkül kritizálhatnak, tul akarnak tenni a közgyülési pártok legszélsőbb baloldalán is. Tehetetlenséggel és megokolatlan óvatossággal vádolják meg a baloldali pártokat, amelyek szerintük nem tartják be azokat az igéreteiket, amelyeket a választóknak tettek. A demokraták és a szocialisták szerintük különös és bizarr treuga dei-t kötöttek. Paktumot emlegetnek, amelyek éppen ugy nincsenek, mint ahogyan nem igaz az sem, hogy a baloldali pártok minden akadály nélkül végrehajthatják akár legszélsőbb programmjukat is.

Paktum nincs. De ha volna olyan paktum, amely az eredményes együttműködést célozná, azt sem kellene szégyenlenie senkinek, sem személyeknek, sem pártoknak. Ám tényleg van treuga dei, amely azonban sem nem különös, sem nem bizarr. Eredete pedig a legtisztább és legbecsületesebb. Hiszen a legjobb szándékból, Budapest népe boldogulásának, Budapest rekonstrukciójának vágyából fakadt. Nem mesterségesen, nem hosszu tárgyalásokon készitették elő, hanem magától jött, csöndben, hallgatagon, feltünés nélkül. Senki nem erőszakolta, senki nem kezdeményezte, mégis itt van és hogy itt van, ez az egyetlen garanciája annak, hogy a közgyülés és bizottságai eredményes munkát fognak majd végezni. Igenis, boldog örömmel kell Budapest népének tudomásul vennie, hogy a közgyülési és bizottsági termekben nem a civódás ágyát vetik, nem áldatlan és terméketlen harcok és mocskolódások hadjáratára készülnek, hanem segiteni akarnak ezen a városon, amely csaknem egy decennium alatt rengeteget szenvedett és szánalmasan elpusztult. Rengeteg munka vár erre a törvényhatósági bizottságra. Nemcsak tiz év mulasztásait kell pótolnia, hanem ujra meg kell inditania a város életét a fejlődés felé, amelyet a világkatasztrófa derekben tört. Szinte fölösleges lenne ebből az alkalomból felsorolni mindazokat a tennivalókat, amelyek előtte állanak, mindazokat az anomáliákat, amelyeket ki kell irtania, mindazokat a bajokat, amelyeket meg kell szüntetnie. Ezzel tisztában van minden párt és tisztában van minden lélek Budapesten. És ha mégis akadnak, akik az eredményes munka elé az egymás ellen való uszitás gáncsát akarják vetni, akkor azt kell gondolnunk, hogy ezek személyükben érzik sértettnek magukat azáltal, hogy nem vehetnek részt ebben a munkában. Ezt a sértődöttséget méltányolni kell, mert hiszen semmi sem fontosabb, minthogy Budapest rekonstrukciójának nagy munkájából mindenki kivegye a részét. Ennek a módja azonban nem az, hogy azok az urak, akik a választásokon a mérsékletet és a komoly törekvéseket hirdették, most valósággal forradalmi hangot üssenek meg és szemrehányásokat tegyenek a baloldali pártoknak, amiért komoly és érett munkakészséggel állanak a közszolgálatába. Budapest ujjáépitésének munkájában azok vesznek tényleg részt, akik azt a munkát nem akadályozni, hanem előrevinni akarják. Aki nem ezt akarja, ellensége Budapest népének.

Teritéken a kurzus tanügyi politikája

Zilahi-Kiss Jenő visszajáró szelleme és az elnémult Csilléryék

Zilahi Kiss Jenő szelleme kisértett hétfőn este a tanácsterem villanylámpái alatt, a kitörni készülő viharok közepette. A közoktatásügyi bizottság ülésén a baloldal teritékre hozta a kurzus közoktatásügyi politikáját és számonkérte azt a sok-sok exisztenciát, amelyet a kurzus elemésztett. A baloldal szónoka Lázár Miklós szerkesztő volt, aki irói szépségekben duskáló beszédet mondott, finom és előkelő volt, amikor legsulyosabb vádjait előadta, amit azonban természetesen idegesen és türelmetlenül hallgatott végig a megvádolt párt és velük együtt Purebl Győző tanácsnok. Lázár Miklós igyekezett szörmentén bánni a vádlottakkal, szavai nem voltak durvák és élesek, de mégis erősen sujtottak le, mert mélységes igazságokat tartalmaztak. Az ülés feszült és izzó levegőben folyt le. Lázár beszédének hatása alatt megfeszültek az idegek és nem egyszer félni kellett attól, hogy felborul a féltve őrzött pártközi béke és kirobban a vihar. Lázár szónoki ügyességét dicséri, hogy ez nem történt meg, a legsulyosabb vádakat is sima szavakkal mondta el. Csilléry és társai pedig idegesen, de elnémulva hallgatták az igazságokat. Lázár tulajdonképpen azzal fékezte le az indulatokat, hogy beszéde során többször kijelentette, hogy a baloldali pártok békét akarnak, de követelik az elkövetett bünök jóvátételét. Az egész beszéden, amely sulyos és erős volt, mégis végigvonult az a szándék, hogy elégtételt és az elveszett exisztenciát szerezze vissza a kurzus áldozatainak.

Schöberl programmja

Sigiescu professzor jelent meg elsőnek az ülésteremben. Nem ismerte még senki. Munkapárti képviselő korában koromfekete szakála és bajusza volt, később megvált a szakálától és mire városatyaságig vitte fel, a bajuszát is leborotváltatta. Jól esett azonban látni a kitünő professzort a közoktatási bizottságban, ahol nagyon szépen össze vannak válogatva a városatyák, csak éppen, hogy tanügyi szakemberek akadnak igen gyéren. Ám Sigiescu professzor szakember a javából, amit kivüle a bizottság tagjai közül talán csak Déry Ferenc nyugalmazott alpolgármesterről, Wildner Ödön nyugalmazott tanácsnokról és Stern Szeréna szocialista bizottsági tagról lehet elmondani. Volt itt mindenféle rangu és rendü városatya, villamosigazgató, fogorvosok és ellenfogorvosok, vezérkari századosok és plébánosok, párttitkárok és vasmunkások, ügyvédek és irók, csak épen tanügyi szakemberek gyéren.

A gyülekezés jó hangulatban történt és akik Valnicsek plébánost látták, amikor melegen üdvözölte Déry Ferencet, azt mondták: bonum omen, nem lesz semmi baj a mai ülésen. Egy kicsit barátságtalanná tette a helyzetet, hogy a háttérben, a sajtó asztala mögött ébredő-jellegü fiatalemberek gyülekeztek. Csakhamar kiderült azonban, hogy ezek az urak a tanügyi ügyosztály referensei és Purebl tanácsnok ur támogatására vonultak fel ilyen szép számban.

Purebl tanácsnoknak a referensek tömege sem adott valami nagy bátorságot, mert lassan és nem szivesen nyitotta meg az ülést és mindvégig ideges izgalomban védte Zilahi Kiss és Schöberl emlékét. Izgatott és fátyolozott hangon mondta el megnyitó szavait és jelentette be hogy a bizottság csonka és a megalakulás csak ideiglenes. Ezzel azután meg is indult az első roham. Pakots tiltakozott a csonkaság ellen, de Kozma Jenő és Csilléry igyekeztek megvédeni a tanácsnok álláspontját. Purebl hálás szemekkel nézett ideáljára. Csilléry Andrásra és a szocialisták nagy megdöbbenésére igy apsztrofálta őt:

— Csilléry kegyelmes ur...

Egy kicsit torkán akadt itt a szó, de nem utoljára, mert ahányszor felszólalt, érthető okokból állandóan indiszpozicióval küzdött. Annál mulatságosabb volt Csilléry András, aki a baloldal csendes mosolya mellett jelentette ki, hogy ők mindig makacsul védték a főváros autonomiáját és aki náluk törvénytisztelőbbnek mondja magát, az csal.

Miután megállapitották, hogy az ülés, amelyen résztvesznek, nem bizottsági ülés, hanem csak értekezlet, Purebl tanácsnok programmot adott, melynek első mondatában kijelentette, hogy nincs programmja. A szanálás miatt nem lehet csinálni semmit, hiszen a főváros igy is 370 milliárdot fizet rá a közoktatásügyre. Azután mégis csak felsorolt egyet és mást, amit meg akar csinálni, de ekkor egy rosszmáju fajvédő ujságiró szólta el magát:

— Hiszen ez a Schöberl programmja.

Azután egy igen okos tanügyi reformot adott elő és már éppen meg akarta dicsérni önmagát, amikor tekintete az egymás mellett ülő Déry Ferencre és Wildner Ödönre esett. Megakadt a szó a torkán és elfogódottan csak ennyit mondott:

— Ez, kérem szépen, egy régi körlevél megismétlése.

A bálvány

Ezután következett a nagy vesszőfutás, a kurzus közoktatásügyi politikájának tetemrehivása. Lázár Miklós teregette ki ügyesen, okosan a kurzus büneit, az elmult öt esztendő képtelen üldözéseit. Természetesen aposztrofálta Zilahi Kiss Jenőt is és kijelentette, hogy sajnálja, hogy a volt alpolgármesterrel nem állhat szemtől szemben, mert ugy sokkal kényelmesebb és eredményesebb lehetne a felelősségrevonás. Purébl tanácsnok izgatottan és lelkesen azonositotta magát Zilahi Kiss Jenővel és tekintélyrombolásnak nevezte, hogy Lázár törvénytelenségeknek mondotta Zilahi Kiss Jenő cselekedeteit. Csilléryék szenvedő arccal ültek helyükön, s csak mikor a bálványnak, Zilahi Kiss Jenőnek a neve elhangzott, kezdtek el egy kicsit mozogni a helyükön. Valami tulságosan azért mégsem exponálták magukat Zilahi Kiss Jenőért, még kevésbbé a jelenlevő Kontra Aladárért, akiről Lázár Miklós bebizonyitotta, hogy az 1921 juliusában tartott első közoktatásügyi bizottsági beszédében a kurzus üldözéseinek atyjává avatta önmagát.

Azután következett a bünök felsorolása. Az első csoportban emlitette Lázár Miklós a degradált zsidó igazgatókat, akik között olyan európai hirü pedagógusok vannak, mint például Rappay Farkas, akinek számtantanitási módszerét a francia állam összes iskoláiban alkalmazták. A második csoportban emlitette Lázár a hat szabadkőmüves iskolaigazgatót, akiket szintén földönfutóvá tettek, pedig közöttük volt Gergely István, a magyar tanitóság hirneves vezére is. A fegyelmi uton eltávolitott tanerők ügyének megbolygatásánál némi kis csetepaté támadt, mert Zilahi Kiss Jenőt a baloldalon kommunistaként kezdték emlegetni. Buday Dezső megbotránkozva dörmögött egy kicsit, de a szociálisták hamarosan visszavágtak:

— Majd felolvassuk azt a hitvallást, amelyet a kommün mellett tett.

Miután azonban már Zilahi Kiss Jenőnél tartottak, Purébl tanácsnok jobb ügyhöz méltó buzgalommal akarta megvédeni a kurzus bálványát attól, hogy müködéséről és cselekedeteiről kritikát mondjanak. A bíróságra hivatkozott Purébl és kijelentette, hogy Zilahi Kiss Jenő ügye már el van intézve, erről nem szabad beszélni. Lázár azonban ragaszkodott ahhoz, hogy Zilahi Kiss Jenő személyének kikapcsolásával ezt az ügyet elintézni nem

CONTINENTAL ballon-köppeny a kerék átépítése nélkül szerelhető. Vezérképviselet: Dénes B. Rt. Váci-ut 98.

lehet. Védelmébe vette azonban Purébl tanácsnok a kurzusinkvizitorokat is, akiket egyszerüen az egész tantestülettel próbált azonositani. A baloldal azonban tiltakozott ez ellen a rabulisztika ellen és Lázár Miklós kijelentette, hogy adatokkal kész bizonyitani azt, hogy a kurzusigazgatók kilencvenszázaléka nem tanusitott a kommünben olyan magatartást, amilyet minden magyar embertől el kellett várni.

A villámháritó

Lázár beszédének legfőbb erőssége az a statisztika volt, amelyet állitásainak igazolására felvonultatott. Kimutatta, hogy 114 milliárd az a kár, amelyet Wolffék a B-lista igazságtalan alkalmazásával a főváros közönségének okoztak. A B-lista különben is csak porhintés volt, mert mialatt elküldték Wolffék a nekik nemtetsző tanerőket, azalatt ujakat alkalmaztak ugy, hogy a létszámcsökkentés befejeztével 365 fővel nagyobb a főváros tanszemélyzetének száma, mint volt a B-listára való helyezés megkezdése előtt.

— Mi békét óhajtunk — mondotta Lázár Miklós beszéde befejezéséül —, de vissza akarjuk adni a meghurcolt emberek nyugalmát. Addig fogjuk napirenden tartani ezt az anyagot, amig a megkinzott emberek teljes anyagi és erkölcsi elégtételt kapnak.

Halálos csendben fejeződött be Lázár Miklós nagy beszéde és Wolffék még addig sem merészkedtek el, hogy válaszolni próbáljanak. Csilléry ugyan az egész beszéd alatt szorgalmasan jegyzett, de végeredményben okosabbnak találta, ha hallgat. Ebben azután a bizottság is megnyugodott, csak Kontra Aladár próbált egy kicsit mosakodni és belemagyarázni Lázár Miklós beszédébe olyasmiket, amiket az nem is mondott. Itt azután már-már ki is tört volna a vihar, ha villámháritónak oda nem áll Kozma Jenő, aki igazolta, hogy Lázár nem használta a neki imputált kifejezéseket. Egy pillanat alatt elsimult azután a hangulat és csöndben, nyugodtan, barátságosan tárgyalták le a szakkérdéseket, amelyek során mind a két oldalról igen sok üdvös és okos ötletet vetettek fel.

A vigalmiadó keservei

Az uj filmrendelet még válságosabbá teszi a moziipar helyzetét

Magyarország gazdasági válsága sulyos helyzetbe sodorta a filmipart is. A mozgószinházak közönsége a középosztályból és az alsóbb néprétegekből rekrutálódik, már pedig ezeknek a társadalmi osztályoknak keneseti viszonyai oly kedvezőtlenek, hogy szórakozásra alig áldozhatnak. Budapesten számos mozgószinház nem is tart mindennap előadást és a heti egy-két előadásból alig tudja üzemét fenntartani. A Mozgóképszinházak országos egyesülete erre a válságos helyzetre való tekintettel, még május hónapban beadványt intézett Ripka Ferenchez, a főváros akkori kormánybiztosához és azt kérte, hogy

a főváros mérsékelje le a 12½ százalékos vigalmi adót 10 százalékra,

mert ennél nagyobb megterhelést a mozgószinházak nem tudnak elviselni. Ripka Ferenc a kérvényt áttette a tanácshoz, amely azt a közgyülést-pótló tanácsülés elé vitte, de elutasitó javaslattal. A közgyülést-pótló tanácsülés igy határozott, mire a Mózgóképszinházak Országos Egyesülete a határozatot megfellebbezte a belügyminiszterhez. A fellebbezés elintézetlenül fekszik a minisztériumban, pedig legfőbb ideje hogy határozzanak ebben a kérdésben, mert kezdődik az uj szezon és attól kell tartani, hogy a mozgóképszinházak tulajdonosai még sulyosabb válságba jutnak, mert a gazdasági viszonyok leromlása arra kényszeriti őket, hogy a helyárakat mérsékeljék, ha közönséget akarnak. A vigalmi adónak lemérséklése azt jelentené, hogy a jegy árát annyival olcsóbban adhatják, amennyivel kevesebb a vigalmi adó egy-egy jegy után. Ez a 2½ százalékos engedmény csak 250,000.000 korona kevesebb bevételt jelentene a fővárosnak és nem egy milliárdot, amint azt a városházán kiszámitották. De hát 250.000.000 bevételtöbbletért szabad-e egy egész iparágat az esetleges összeomlás veszedelmének kitenni? Egyetlenegy mozi összeomlásával nagyobb kár érné a fővárost, mint amennyi hasznot ez a 250,000.000 különbözet jelent ránézve.

És amikor a Mozgóképszinházak Országos Egyesülete válságos helyzetének javitására könnyitéseket kér a fővárostól, a hatóság egy uj filmrendelettel lepi meg a mozisokat,

amely rendelet még ujabb terheket rak az amugy is élet-halál-küzdelmet folytató mozisok vállaira.

Az uj rendelet legsulyosabb intézkedése, hogy 3000 korona adót kér minden méter film után, amelyet külföldön gyártottak és külföldről hoztak be az országba. Ebből a 3000 koronás adókból az illetékes hatóság egy olyan tőkét akar gyüjteni, amelyből magyar filmet lehessen előteremteni. Erre a célra 40.000 dollár van előirányozva, még pedig olyképpen, hogy ezt a 40.000 dolárt a mozitulajdonosok előlegezzék akár a magukéból, akár az e célra felvett kölcsönből. Minthogy azonban 40.000 dollár nem igen alkalmas arra, hogy abból a hazai filmgyártást fellendithsék, a kormány igéretet tett, hogy ő maga is 40.000 dollár kamatmentes kölcsönnel járul hozzá az akció megindításához. A filmszakma ennek az igéretnek tudatában ment bele az uj filmrendeletbe, illetve a 3000 korona megterhelésbe.

Azonban szó sincs a kormány igéretének beváltásáról,

ugy, hogy el pillanatban csak a 40.000 dollár jöhet számitásba, amelyet a filmeseken akarnak behajtani. Végül igéretet kaptak a filmesek arra nézve is, hogy magyar filmek bemutatásához elengedik a forgalmi és vigalmi adót és csökkenteni fogják a filmeket terhelő egyéb illetményeket is.

De erről sincs szó az uj filmrendeletben.

Ha a tényeket egymás mellé állitjuk, azt látjuk, hogy

a kormány ugy akarja fellendíteni a magyar filmipart, hogy tönkreteszi a mozgóképszinházak tulajdonosait és velük együtt az egész moziipart,

s ugy lehet, hogy mire megszületik a magyar film, nem lesz mozgóképszinház, amely bemutassa azt. A moziipar a mai válságos viszonyok mellett már azokat a terheket sem birja el, amelyeket eddig kiróttak reá, hogyan vállalhatná tehát ezt az ujabb 3000 koronás terhet, amelyet végül is arra a közönségre kellene átháritania, amely még a mostani belépődijakat se tudja megfizetni. Az uj filmrendelet tehát alapjában ingatja meg a moziipart és teljes pusztulással fenyegeti azt a sokezer exisztenciát, amelynek a mozi biztositotta eddig kenyerét.

Versenytárgyalás — suba alatti elintézéssel

Még mindig a kegyencek és nem a legolcsóbb árak győznek a versenyen

A városigazgatás ablakait bezuzták a legutóbbi törvényhatósági választások, de a szellőzés hatása még mindig alig érezhető: a levegő, amely a kurzus uralma alatt megáporodott a városházi hivatalokban, nem tud kiszállni az ablakokon, hogy helyet adjon tisztább, frissebb levegőnek. Az urak egynémelyike nagyon ragaszkodik ehhez a rossz levegőhöz és irtózik a szellőzéstől. Ha ez csakugyan igy van, nagy erejü ventillátorokat kell alkalmazni, amelyek a rossz levegővel együtt kisodorják onnan azokat is, akik nem akarnak megbarátkozni a tisztaság követelményeivel.

A közszállitások subaalatti elintézése kedvenc módszere volt a kurzusnak. Hogy mennyire nem veszik figyelembe még ma is a közszállitási szabályokat, erről más helyen emlékezünk meg. Itt konkrét esettel támasztjuk alá azt a botrányt, amelyet e szabályok mellőzése okozott minap a városházán és amelynek valószinüleg folytatása lesz a törvényhatóság legelső közgyülésén.

A köztisztasági hivatal mintegy hatvan autóval végzi a köztisztasági munkálatokat. Természetes, hogy az autók karbantartása milliárdos kiadásokkal jár és magától értetődik, hogy a köztisztasági hivatal mindenképen azon fáradozik, hogy ezeket a kiadásokat, amelyek az anyagbeszerzés utján állnak elő, a lehetőséghez képest leredukálja. A költségek jelentős részét az autóknak gummiabroncsokkal való ellátása okozza. Ezek az autók egész nap üzemben vannak és igy érthető, hogy az abroncsokat időnként ki kell cserélni. A szükségletek fedezésére a köztisztasági hivatal rendszeresen szükebbkörü versenytárgyalást ir ki, amint azt a szabályok megkövetelik.

Az idén julius hónapban negyven gummiabroncsra volt szüksége a köztisztasági hivatalnak, amely hat céget szólitott föl ajánlattételre A benyujtott ajánlatok felbontásánál kitünt, hogy

a legolcsóbb ajánlattal egy világhirü külföldi gyár budapesti képviselete pályázott az abroncsok szállitására.

Baló Alfréd, a köztisztasági hivatal igazgatója, áttette az ajánlatokat az illetékes ügyosztályhoz s természetes, hogy előterjesztésében a legolcsóbb ajánlat elfogadását javasolta.

De Baló tervez és az ügyosztály végez. Semmi sem oly természetes, minthogy a megbizást annak adják, aki legolcsóbb és emellett a legmegbizhatóbb. De ez csak más nagyvárosokban természetes. Nálunk máshogyan fejeződött be a versenytárgyalás.

Az illetékes ügyosztály nem tette magáévá a köztisztasági hivatal előterjesztését,

hanem két—három hétig hevertették azt és mire a por magasan leülepedett már az aktákra,

felszólitották a Tauril-pneumatik vállalatot, hogy adjon be pótajánlatot.

Hogy az eljárás szabálytalansága a maga igaz voltában kidomborodjék, fel kell emliteni, hogy a Tauril résztvett a versenytárgyaláson, de egységárai oly magasak voltak, hogy nem vehették figyelembe a külföldi gyár ajánlata mellett. Nos, a Tauril-pneumatik nem volt rest és eleget tett a szives felszólitásnak. Ezt annál könnyebben tehette,

mert most már ismerte a konkurrens cégek ajánlatait

s nem kellett mást tenni, mint

egy csekélységgel olcsóbb ajánlatot tennie a legolcsóbban felkinált egységárnál.

Igy is történt.

A szállitással őt bizták meg,

de ezzel aztán nevetségessé is tették a versenytárgyalás rendezését, egyben pedig elég világos jelét adták annak, hogy az ügyosztály különös kegyben tartja a Tauril-gyárat, mert inkább felrugnak minden szabályt, de megbizást a szállitásra csak neki adnak.

Az eset nem jelent nagy pénzügyi előnyöket a városnak és nem jelent katasztrófát a külföldi gyárnak, amelyet ily szabálytelenes eljárással elütöttek a szállitástól. De az eset a maga jelentéktelen méreteiben is kitünően jellemzi, hogy a városházi lelkiismeret mily könnyen tulteszi magát minden szabályon, ha arról van szó, hogy valamelyik kegyenc ne essék el egy zsiros falattól. Azonban attól tartunk, hogy a város, amely ezuttal pár milliós megtakaritáshoz jutott a szabályok felrugása utján, ezt a pár milliót drágán fogja megfizetni: a legközelebbi versenytárgyalásokra hiába fog komoly cégeket felszólitani, mert komoly cég nem lesz arra kapható, hogy résztvegyen olyan versenyfutásban, amelyben a zsüri tulteszi magát a verseny szabályain. Az ilyen verseny közönséges komédiává sülyed le és mi hisszük, hogy Ripka Ferenc főpolgármester nem fogja türni, hogy a városházán ilyen komédiává züllesszék le a versenytárgyalásokat. Az ügy a főváros szempontjából sokkal komolyabb, semhogy a főpolgármester belenyugodhatnék az ügyek ilyetén kezelésébe és elintézésébe. Komoly cégeket nem lehet és nem szabad ily eljárással elriasztani attól, hogy részt vegyenek a versenytárgyalásokon és éppen ezért szükséges, hogy a főpolgármester az érdekeltek megnyugtatására elrendelje a vizsgálatot és megsemmisitse az ügyosztály határozatát, ha ezzel megsértették a város érdekeit és a közszállitás szabályait.

A legjobb magyar kályhák
Kalor
ISIS OECONOM KORONA RADIUS
Perpetuum

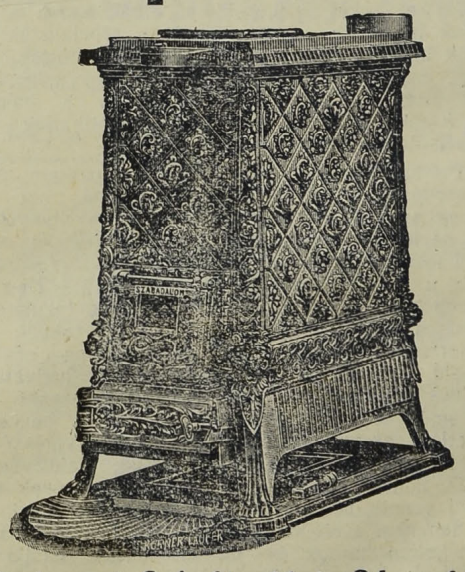

Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő R.-T.
(Hirsch és Franck)
Budapest, VI, Aréna-ut 128
Telefon: 171-88

Ezermilliárdos épitési programm — papiron

Nincs megoldva a lakáskérdés — Felesleges telekvásárlások — Oktalan félelem a kurzus befolyásától

Kabdebo Gyula műszaki főtanácsos hatalmas munkája

A főváros tanácsa ezuttal betartotta igéretét: harminc nap alatt szállitotta a bizottságok által kivánt nagy épitési programmot, amelynek megvalósitását öt évre kontemplálják és amely 1369 milliárd papirkoronát emészt fel. A programm Orczy Gyula tanácsnok cége alatt Kabdebo Gyula műszaki főtanácsos kiváló munkája. Kabdebo Gyula nevét a kurzus egész ideje alatt sajnálatosan nélkülöztük, bár az ő nevéhez a Bárczy-rezsim legszebb munkaprogrammjai és épitkezései füződnek. Kabdebo Gyula nem volt kedves embere a kurzusnak, amely ugyan nem is épittetett, de amely az igazi értékeket politikai okokból állandóan és tendenciózusan háttérbe szoritotta. Ugy, ahogy Kabdebo Gyula ezt a mostani nagy épitési programmot megcsinálta, más nem is tudta volna megalkotni a városházán. Fájdalom, sajnálattal kell megállapitani, hogy a városháza legkiválóbb műszaki erői vagy kidültek, vagy pedig elüldözték, nyugdijba küldték őket, sőt olyanok is akadtak, akik önként menekültek a városháza barátságtalan és sivár épületéből. Az uj épitési programm fájdalmasan juttatja eszünkbe ezeket a nagyszerü erőket, akik között olyanok voltak, mint a nagykulturáju Fock Ede, akinek halála pótolhatatlan veszteség Budapest számára. Ott volt a kitünő Krátky János tanácsnok, akit nyugdijba üldözni legelső feladata volt a kurzusnak. Az önként menekülők között legkiemelkedőbb volt Wargha László, akinek városrendezési tudását és érzéket a külföld is megcsodálta és azzal honorálta, hogy világvárosok rendezési terveit készittették vele. Az uj emberek, a fiatalok között kétségkivül akad néhány kivételes tehetség, de abban a tétlenségben, amelyet a kurzus hozott a városházára, nem mutathatták ki kvalitásaikat. Rendkivüli szerencse volt tehát, hogy most, a nagy épitkezési és beruházási programm megalkotásához az uj politikai szituáció megadta a módot Kabdebo Gyula főtanácsos előtérbe állitásához. Kabdebo Gyula nagystilü munkát végzett ezuttal is, ami azonban az ő számára annál inkább könnyü feladat volt, mert Bárczy István minden épitkezési programmját Wildner Ödön tanácsnok társaságában ő dolgozta ki. Igy az ő munkája volt az a legutolsó épitkezési programm is, amelyet a háboru utolsó évében hoztak nyilvánosságra és amelynek megvalósitására nem kerülhetett a sor, mert jött a gazdasági leromlás, a kommunizmus és a kurzus. Abban a boldog reményben vesszük kezünkbe ezt az uj beruházási programmot, hogy ennek megvalósitása elé nem fog gátat vetni az sem, amit a tanács aggódva emlit, hogy a szükséges pénzügyi feltételek rendelkezésre álljanak.

Az épitkezési programm nem oldja meg a lakáskérdést

Azok, akik az épitkezési programmot műszaki szempontokból megalkották, nem tehetnek róla, mert hiszen a magasabb irányelveket maga a tanács adta meg, hogy a főváros uj épitkezési programmja a lakáskérdés megoldása felé csak igen jelentéktelen lépést tesz. Az eddig rendelkezésünkre álló adatok szerint mindössze ezerhatszáz két- és háromszobás kislakást, valamint hatszáz szoba-konyhás szükséglakást tervez a főváros tanácsa. Elhisszük, hogy az 1369 milliárd legnagyobb tételét ez a kétezer lakás foglalja le, de elsősorban a baloldali pártok kötelességének tartjuk azt, hogy ezen a téren meszszebbmenő beruházásokat követeljenek. A lakáskérdés megoldása a mi véleményünk szerint legelsősorban állami feladat. Ma azonban olyan sulyos lakásinséggel állunk szemben és a magántőke — okkal, vagy ok nélkül — olyan mereven elzárkózik minden lakásépitő vállalkozástól, hogy a fővárosnak is meg kell tennie mindent a lakásinség enyhitése körül. Ennek a hibáknak kiköszörülésére valószinüleg módot fognak találni azok, akiknek szociális érzéke tisztában van azzal, hogy ma addig, amig a főváros lakossága kétségbeejtő lakásnyomoruságban tengődik, addig nem kerülhet a sor sportpályák és hasonló fontos, de halasztható épitkezésekre. Azt az épitési programmot, amelyet a főváros most tüz maga elé, nem öt, de két év alatt is végre lehet hajtani: a lakásinség megoldása pedig nem várhat két esztendeig, de a sporttelepek létesitése az ötöt is kivárhatja. Budapesten ma páratlan érdeklődés nyilatkozik meg a sport iránt, hogy mást ne emlitsünk, egy-egy futballmeccs alkalmával tizezrek gyülnek egybe és a sportegyesületek óriási bevételekkel dolgoznak. Meg volna tehát a mód arra, hogy a közönségnek ezt a tiszteletreméltó szenvedélyét és a sportegyesületek bevételének csekély hányadát, sporttelepek épitésére forditsák. A fővárosnak megvan a módja ahhoz, hogy ezeket az eszközöket felhasználja és az épitkezésre előirányzott összegnek a sporttelepek épitésére szánt részét további lakásépitésre használja fel.

Amit revizió alá kell venni

Igen sok érdemes, komoly és szükséges dolgot tervez különben a beruházási programm Ezek közé tartozik a három főiskolai diákszálló, három iparostanoncotthon, egy cselédotthon, két árvaház, két szegényház, két csecsemőotthon és szülőnő-gondozó, két éjjeli menedékhely, egy gyermek- és egy felnőttüdülőtelep, nyolc kerületi közfürdő, három Duna-fürdő és három családi kerttelep. Ezek jórészt nemes jólétí és szociális célokat fognak szolgálni, nem tudjuk azonban azt ma az első pillanatra megállapitani, hogy nincsen-e közöttük olyan intézmény, amelyet a lakásépités javára pár évre még nélkülözni lehet. Semmi esetre sem lesz azonban szimpatikus a közönség előtt az, hogy ma, amikor a tisztviselők létszámát mindenhol, tehát a fővárosnál is redukálják, amikor a hivatalokat a bérházakból kitelepitik és minél szükebb helyre összeszoritani igyekszenek, akkor a főváros egész sereg uj hivatali helyiség épitésének tervével áll elő. A Dob-utcában a VII. kerületi és a Szarvas-téren az I. kerületi előljáróság számára akar épületet emelni a főváros. Ugyanakkor azonban ki akarják bővíteni a II., VIII. és IX. kerületek előljárósági épületeit is. Ezt mi az épitkezési programm végzetes hibájának tartjuk és azt kell mondanunk, hogy ma, a hivatalok luxuriózus kibővitése, uj épületek emelése valósággal lázitóan fog hatni a lakosság ama részére, amely tömeglakásokban, vagy lakások nélkül sinylődik.

De egyebekben is igen sok koncessziót kellene még ennek a programmnak tennie a lakásépités javára. Nagyon sok mindent el lehetne még halasztani akkor, amikor legeslegelső feladatnak a lakásinség megszüntetését ismeri el ennek az országnak minden faktora. Nagyon meg kell vizsgálni például azt, hogy nem lehetne-e elhalasztani az iskolák épitését is. A világon semmi nem áll távolabb tőlünk, mint az, hogy akkor aggságoskodjunk, amikor a főváros kulturális célokra akar pénzt áldozni. De ne felejtsük el azt, hogy a Bárczy-rezsim Budapest kulturális szükségleteit olyan fényesen elégitette ki, hogy látszólag évtizedekre ellátott bennünket iskolákkal. Lehet, hogy bizonyos hiányok mutatkoznak már a népesség elszaporodása és a kultura mind intenzivebbé váló szükséglete révén, de nehéz elhinni azt, hogy ma már husz uj iskola épitésére és tiz iskola kibővitésére volna szükség, ami 620 uj tantermet jelent 372 milliárd költséggel. Ezt a kérdést nagyon revizió alá kell venni és nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy még mindig vannak iskolák, amelyeket elvonnak eredeti céljuktól. Hisz itt csak arra kell rámutatnunk, hogy még ma is vannak iskolák, ahol a Keresztény Községi Párt fényes klubhelyiségeket rendezett be.

Hasonlóképen megfontolandó az, hogy szükség van-e egyéb beruházásokra akkor, amikor a lakásinséget a beruházási programm csak igen kis mértékben enyhiti. Ezek között a revizió alá veendő tételek között van a Rudas, Széchényi és Szent Gellért fürdők 26 milliárdos kibővitése, valamint a Rezső-téri és külső erzsébetvárosi uj katholikus templomok, valamint az erzsébetvárosi uj plébánia épület, amelyeknek költsége 44 milliárdot jelent.

Szükségesnek tartjuk az egyes üzemek kibővitését is, de nagyon jól meg kell fontolni, hogy már ma szükség van-e ezekre. Addig semmi esetre sem szabad azonban hozáfogni ehhez a munkához, amig végső döntés nem történt abban a tekintetben, hogy az üzemvizsgáló bizottság jelentése alapján a közgyülés mely üzemek megszüntetését fogja kimondani. Itt ma csak egyszerüen felsoroljuk, hogy az épitési programm tervbevette a két vágóhid és az állategészségügyi telep, a Tattersal, a lóversenytelep, az élelmiszerelárusitó-üzem kibővitését, baromfihizláló és husfeldolgozó-üzem épitését, amely csoport 96 millió koronát igényel.

Meg kell fontolni, mit lehet megtakaritani a lakásépités javára a temetők kiépitésére előirányzott 34 milliárd koronából. Kevésnek tartjuk ellenben azt a hat milliárdot, amit a kórházak kibővitésére irányoztak elő és tájékozatlanok vagyunk atekintetben, hogy mit jelent a kisebb épitkezésekre és gépészeti berendezésekre előirányzott 25 milliárd. Legnagyobb ellenzésre azonban minden esetre az a hat milliárd fog találni, amelyet kaszárnyák kibővitésére irányoztak elő, hiszen Csonkamagyarország nagyon boldog lehetne akkor, ha annyi katonát tarthatna, amennyit béke idején a budapesti laktanyákban el tudott helyezni.

Még egyszer olyan jól izlik

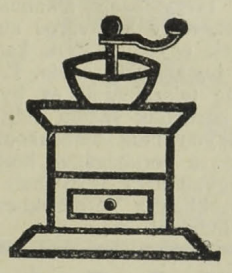

az Ön kávéja, ha Ön a tiszta, izletes ‚Franck' kávépótlékot használja.

Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre, a „kávédaráló"-ra!

a

Ujabb telekvásárlások

Dicséret illeti a beruházási programm készitőit azért, hogy a programmba vett épitkezések telkeit olyan helyeken jelölték ki, ahol az összes közmüvek, ut, csatorna, viz, gáz, villany és villamosvasut készen állanak és már az épitkezési tervek is ki vannak dolgozva ugy, hogy ezeket az épitkezéseket a legsürgősebben meg lehet kezdeni.

Annál különösebbnek tartjuk azonban azt, hogy az épitkezési programmban 30 milliárd koronát állitottak be telekvásárlás céljaira. Nehéz lesz megvédeni a tanács álláspontját akkor, amikor a fővárosnak még bőven vannak üres telkei. Az uj telekvásárlások ellen azonban nemcsak a baloldali pártok, hanem valószinüleg Wolffék is fel fogják emelni szavukat. Nem lehetnek ugyanis önmagukkal szemben olyan inkonzekvensek, hogy akkor, amikor öt esztendős uralmuk alatt mást sem tettek, mint a Bárczy-rezsimet vádolták békebeli telekvásárlásaiért, akkor most odaálljanak a tanács mellé és pártolják az ujabb 30 milliárdos telekvásárlást. A Bárczy-rezsim idején más volt a helyzet. Akkor telkeket vásárolni nagyszerü befektetés volt, amint azt a következmények is megmutatták, mert az akkor olcsón vásárolt telkek ma horribilis értékeket képviselnek. De amikor ezekből a telkekből még ma is sok áll üresen, igazán nem látjuk a létjogosultságát annak, hogy a legsürgősebb épitkezésekre előirányzott összegből lakásépités helyett telkeket vásároljunk.

Amitől nem kell félni

Több oldalról felmerült az az aggodalom, hogy már most, az épitkezések megindulásánál vigyáznia kell a főváros törvényhatóságának arra, hogy a főiskolai diákszálló, az irgalomházak és más közjóléti intézmények irányitásánál ne érvényesüljenek különleges felekezeti szempontok és ne érvényesülhessen a politika.

Mi ezt az aggodalmat nem osztjuk és fölöslegesnek tartjuk. Ma már nincs kurzus a városházán és többé fel sem támadhat. De ha vannak is egyes körökben ilyen aggodalmak, akkor is megnyugtathatjuk, hogy ezek ma még nem aktuálisak, de amikor aktuálisak lehetnének, ott lesz a főváros törvényhatósági bizottsága, amelyben Budapest egész népe képviselve van és ott lesz az a főpolgármester, aki a kormány képviseletében a legszigorubban őrködni fog azon, hogy sem felekezeti szempontok, se politika semmi irányban és sehol ne érvényesülhessen.

Lesznek-e pénzügyi akadályok

A főváros hivatalos kommünikéjének végső passzusa szerint „kétségtelen, hogy a mostani programm megvalósitható és biztositható, ha pénzügyi akadályai nem lesznek". A szükséges bevételek előteremtése bizonyára nem fog könnyen menni, különös tekintettel arra, hogy a főváros lakossága már a végsőkig meg van terhelve. Aligha lehet tehát másról szó, mint arról, hogy ki kell választani a főváros lakosságának ama rétegeit, amelyek kevesebbet szenvedtek és kevesebb terhet viselnek, mint a többiek. A pénzügyi háttér megteremtésére vonatkozólag a tanács minden esetre fontolóra fogja venni azt a három módot, amelyet Vázsonyi Vilmos ajánlott a pénzügyi bizottság-

Automobil és Garage R.-T.
Budapest, VI., Andrássy-ut 34. Telefon: 186-06.
A világhirü PRESTO és DUX luxuskocsik, valamint VOMAG és MAGIRUS teherautók vezérképviselete

Club-Garage IX., Köztelek-u. 4. Telefon: József 139-78.
Bristol-Garage V., Mária Valéria-u. 3. Telefon: 189-25.
City-Garage Dohány-u. és Kazinczy-utca sarok. Tel.: J. 142-26.
Luxuskocsijaink éjjel-nappal olcsón fuvaroznak!
Garageainkban elsőrendü üzemanyag!

ban. Ezek közül az egyik a házhaszonrészesedés, amelynek jövedelméről az állam hajlandó volna lemondani és azt a fővárosnak átengedni. Vázsonyi másik terve, hogy egyszeri adót vessenek ki azokra a ház- és ingatlantulajdonosokra, akik a háboru alatt vagy után fizették ki jelzálogkölcsöneiket és igy óriási nyereségük volt. Ezekre vonatkozólag Vázsonyi ötszázalékos megadóztatást javasol. Ugyancsak javasolta Vázsonyi, hogy a főváros üzemeinek jövedelméből egy részt a beruházási programm javára használjanak fel. Azokban a napokban, amikor Vázsonyi ezt az inditványát megtette, ez még lehetetlen volt, mert hiszen a legfontosabb üzemek jövedelmei le voltak foglalva a külföldi kölcsönök törlesztésére. Az ostendei tárgyalások alkalmával azonban sikerült kivivni azt, hogy a főváros abból fizeti a külföldi kölcsöneinek egyelőre csak kamatait, majd később a tőkét is, amiből akarja. Ezzel tehát az üzemek jövedelme felszabadult és ilyenformán Vázsonyinak ez a harmadik számu inditványa is aktuálissá vált. Nagyon meg kell azonban fontolni, hogy miből fedezzék a beruházások költségeit és minden remény megvan arra, hogy már az elkövetkezendő hetekben ezekben a kérdésekben a legkomolyabb tárgyalások indulnak meg.

SZÓRAKOZÁS

Hármacskán! Az uj szezon hires zenés ujdonsága a Hármacskán! szombaton kerül bemutatóra a Vigszinházban. Rendkivül mulatságos szöveg, hangulatos és lendületes dalok tömege alapitották meg sikerét az ujdonságnak, amelyet parádés szereposztásban mutatnak be. Főszereplők: Biller Irén, Góthné Kertész Ella, Fejes Teri, Góth Sándor, Kertész Dezső, Pártos Gusztáv, Dénes György, Mészáros Paulette és Zala Emmy. Az első előadások jegyeit már árusitják.

A Városi Szinház csütörtökön, szeptember 5-én ujitja fel Lehár Ferenc legszebb zenéjü, rendkivül érdekes tárgyu operettjét, az Évát. Lehár muzsikájának valóságos kincsesháza ez az operett, melyet a Városi Szinház pazar kiállitásban, a főszerepekben Harmath Hildával, Vigh Mancival, Galetta Ferenc és Sziklai Józseffel szólaltat meg. Az Éva előadásaira már válthatók jegyek a szinház helyáraival, 6-tól 58 ezer koronáig.

Hat darabbal nyitja meg szezonját a Renaissance Szinház. A Renaissance Szinház mielőtt uj darabot mutatna be, szombattól a tavalyi szezon hat legnagyobb sikerét tüzi egymásután műsorára. Minden darab előadására legfeljebb kétszer kerül sor. Az előadások sorrendje a következő: szeptember 5. szombat: Őszi szerelem, vasárnap: Csókoljon meg, hétfő: Haláltánc, kedd: Kisértetek, szerda: Menyasszonyi fátyol, csütörtök: Szeretni, valamennyi darab főszerepét Somlay Artur, a szinház ujonnan szerződtetett tagja játssza.

A Fővárosi Operettszinház megnyitó kabarémüsora tölti be a szezon első hetét. Minden este a páratlanul gazdag müsor kerül szinre, tömérdek kis szindarab, tréfa, ének, tánc és látványosság, amelyben a Fővárosi Operettszinház és a Vigszinház kitünő művészei lépnek föl, nagyszerü vendégek társaságában. Kezdete nyolc órakor.

A Régi jó Budapest egész héten. A Király-Szinházban Szilágyi és Radó nagyon mulatságos revüoperettje egész héten müsorra van tüzve ugyanazokkal a szereplőkkel és olcsó helyárakkal, mint a megnyitó előadáson. — Most és jövő vasárnap délután Marica grófnő-t adják mérsékelt helyárakkal, Halász Annával, Pálmay Ilkával, Siró Annával, Rátkaival, Latabárral, Kompóthy Gyulával és Gáspár Ivánnal a főszerepekben.

Honthy Hannát sikerült még tiz estére megnyerni, hogy eljátssza a Nóta vége-beli grandiózus szerepét a Budai Szinkörben. Ezáltal alkalmat ad a szinház a legnagyobb sikerü operett megtekintésére azoknak is, kiknek eddig nem állott módjukban. Az óriási érdeklődés változatlan.

A Kamara kacagtató vigjátékmüsora: A szerelem vizpróbája, A nagyváros porontya (Zoro-Huru) előadásai ma fél 4, 5, ¾7, ½9 és 10 órakor kezdődnek.

Nemzeti Szinház. Szerda: A három testőr. Csütörtök: Süt a nap. Péntek: A piros bugyelláris. Szombat: Egy magyar nábob. Vasárnap délután: A vén gazember (3); este: Liliomfi (7).

Vigszinház. Szombat: Hármacskán! (évadnyitó előadás először). Vasárnap: Hármacskán! (½8).

Király-Szinház. Egész héten minden este: Régi jó Budapest! (½8). Vasárnap délután: Marica grófnő.

Városi Szinház. Szerda: A sárga csikó. Csütörtök, péntek, szombat: Éva. Vasárnap délután: Dolly; este: Éva (½8).

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Megnyitó kabaré (½8).

Budai Szinkör. Egész héten minden este: A nóta vége (½8). Vasárnap délután: Marica grófnő.

Révay-utca 16. **KIS KOMÉDIA** Telefon 14-22.
Szezonnyitás. Keddeu, szeptember 1-én szenzációs uj műsor **Rott és Steinhardt** felléptével. Leszállitott helyárak 6—60 ezer K-ig.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Hamis hir a városok kölcsönakciójának meghiusulásáról. Az egyik hétfői lap azt a hirt közölte, hogy a városok kölcsönakciója megbukott, mert a Speyer-bankház a tizmillió dollár kölcsönnek még hátralevő ötmilliódolláros részét nem tudta elhelyezni. Pénzügyi és gazdasági körökben valóságos megdöbbenést keltett ez a hiresztelés, amely azonban illetékes forrásokból szerzett értesüléseink szerint szerencsére minden alapot nélkülöz. Illetékes helyről a városok kölcsönügyére vonatkozólag az alábbi hiteles információt kaptuk:

Az augusztus 29-én, a hasznos beruházásokról megjelent hivatalos közleményben külön meg volt emlitve, hogy a tizmilió névértékü városi kölcsön első fele már folyósitás alatt áll. A Speyer amerikai bankcég ugyanis a vele kötött egyezmény értelmében csak a kölcsön első felét volt köteles most folyósitani, ami tényleg meg is történt, e kölcsönjegyzési eredményéről pedig csak október 15-ig köteles beszámolni. A közvélemény tájékoztatása vegett meg kell állapitani, hogy eddig semmi olyan momentum fel nem merült, mely a városi kölcsönakcióra nézve hátrányos volna. Az ilyen hiresztelések a magyar közhiteli érdekeknek ártalmára vannak és ezért az illető lap felelősségrevonása iránt intézkedés történt.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ugyancsak nyilatkozik ebben az ügyben:

Egyes lapokban ismét megjelent az a hir, hogy a magyar városok kölcsöne meghiusult. Mint ezen kölcsönkötvények tulajdonosainak trösztje, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, kötelességének tartja kijelenteni, hogy a Speyer & Co. cég kötelezettségének rendben eleget tett, a kölcsön esedékes részét átutalta és az a Magyar Nemzeti Banknál a kormány és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mint tröszt, közös számláján rendelkezésre áll. Minden ehhez füzött ellenkező értelmezés teljesen alaptalan.

„Háboruság a Kristályviz körül". Legutóbbi számunkban ily cimen megjelent cikkünkre vonatkozólag Liszauer Emil törvényhatósági bizottsági tag lapunkhoz nyilatkozatot küldött be, amelyben kijelenti, hogy a Fontana rt.-nál a vezérigazgatói teendőket nem önként ragadta magához, hanem mint a részvénytársaság alapitója, állását szabályszerü kinevezés utján töltötte be. A cikknek személyére vonatkozó egyéb állitásaira egyelőre nem szándékozik kitérni, mert a közleményben szóvá tett ügyben birói eljárás van folyamatban és igy a birói döntésnek nem óhajt elébe vágni. — Helyreigazitást kér dr. Löwenstein Árpád ügyvéd is, aki ügyfele nevében kijelenti, hogy Meinhardt, az Angolpark tulajdonosa, nem tagja annak a konzorciumnak, amely az Égisztől a Szent Lukácsfürdő rt. részvényeinek többségét megvásárolta. A Meinhardt testvérek csak bérlői a Lukácsszállodának.

Az „Oceán" Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi Rt. augusztus 25-én tartott évi rendes közgyülésén az igazgatóság által előterjesztett mérleget tudomásul véve elhatározta, hogy a 726,464.013.09 koronát kitevő tiszta nyereségből a tartalékok megfelelő dotálása után részvényenként 1000 korona osztalék fizettessék. Az 1924—25. évi osztalék-szelvények ennek megfelelően szeptember 2-tól kezdődőleg a „Mercur" Váltóüzlet Rt. főpénztáránál fognak beváltatni.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalás ácsmunkára. Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a IX. ker. Hungária-körúton épülő Hordójelző Hivatal épitésével kapcsolatos ácsmunkálatokra. A szabályszerüen kiállitott és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatok 1925 szeptember 7-én délelőtt 11 óráig a tanács II/a ügyosztályban Bauer Antal főmérnöknél (Központi Városház, III. em. 311. ajtó) nyujtandók be.

Tatarozási munkák. Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli verenytárgyalást hirdetett az I. ker. Városmajorban, a IV. ker. Erzsébet-téren és a VI. ker. Városligetben levő különböző kertészeti épületek tatarozási munkáira. A benyujtásra megszabott határidő 1925 aug. 28-án (pénteken) délelőtt 11 órakor járt le. Ajánlatott adtak be: Nagy Lajos 84.595,600, Nagy Sándor 117.871,500, Oberle Aladár 113.394,050, Husvár József 159.975,010, Hoffbauer Gyula 89,829.560, Stulcz Ferne 106,071.580, Rácz és Társa 120.783,900, Korintusz épitő rt. 109.432,970, Brüll Sándor 131.337,600, Baráth Lajos 90.188,950, Popper Zsigmond és tsa 113.000,200, Ruzicska Béla 90.285,000, Hlathky József 136.671,000, Mehn Károly 96.091,300 kor. Döntés 1925 szeptember 4. (pénteken) lesz.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM Budapest, VII., Dohány-utca 84. Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

GOERZ számfejtő összeadó kivonó irógép
+ −
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

A „SZOLNOKI" VÁRMEGYEI MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARFEJLESZTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Bálvány-u. 15. félem.
Tőkeemelésének e hó 20-án lejárt joggyakorlási határidejét **szept. 20-ig meghosszabbitotta.** A vállalat minden régi részvényre 1 ujat ad 1500 koronáért.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

MICHELIN PNEU
Szilárd Béla
Lázár-utca 14. :: Telefon 131-28.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-86.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FÜTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

KAMARA MOZGÓKÉPSZINHÁZ
DOHÁNY-UTCA 42. TELEFON: JÓZSEF 140-27.
Fricsay személyes vezetésével 30 tagu zenekar!
ELSŐRENDÜ MŰSOR MINDEN HÉTEN!

Baross-lista már nincs, de jó barátok még mindig vannak

A középitési bizottságok megkerülésével végeztettek milliárdos munkákat

Mikor a kurzus uralma rászakadt a fővárosra, a felebaráti szeretet nagy apostolai kimondották, hogy Budapestem csak ennyi meg ennyi embernek szabad boldogulni és nem többnek. A boldogságra kijelölteket összeirták, névsort készitettek róluk és kimondották, hogy a mennyei birodalomba csak ezeknek szabad bejutniok. Mennyei birodalom alatt persze a közszállitások birodalma értendő, amelynek kapukulcsait a városházi ügyosztályokon őrzik. Ezekben az ügyosztályokban ott fekszik a kapukulcsok mellett a boldogságra kiszemeltek listája is, amelyet röviden Baross-listának neveznek. Aki pedig be akar jutni a mennyek birodalmába és megbizást akar a főváros részéről valamilyen közszállitásra, arról meg kell előbb állapitani, hogy előfordul-e a neve a Baross-listában. És csak miután ezt megállapitották, veheti ki a maga részét a mennyei boldogságból.

Természetes, hogy az idvezülés csak azoknak adatott meg, akik szerencsés felekezeti viszonyok között születtek. Megbizhatóság, olcsóság egész alárendelt jelentőségüek voltak, ha az illető kimutatta, hogy a rendezett vallási viszonyok között élő polgártársak közül való. Ugy látszott, hogy a kurzus összeomlásával megszünt az a rendszer, mely a Baross-lista szem előtt tartásával adott közszállitásokra megbizást. Zimmermann Dezső fővárosi bizottsági tag az egyik bizottsági ülésen meg is interpellálta az elnöklő Buzáth alpolgármestert aziránt, hogy érvényben van-e még a Baross-lista, vagy nem! Az alpolgármester azt felelte, hogy a Baross-listát félre dobták és ezentul közszállitást csak azoknak juttatnak, akik megbizhatóságukkal és a felkinált árakkal erre érdemeseknek bizonyulnak. Erre a kijelentésre annál nagyobb szükség volt, mert a közszállitások körül tapasztalt anomáliák annyira elszaporodtak, hogy a belügyminiszter szükségesnek tartotta rendeletben felhivni a törvényhatóságokat arra, hogy

a közszállitások körül pontosan betartandók a közszállitási szabályrendeletek.

A rendelet éppen jókor érkezett, mert csak a legutóbbi napokban jöttek sulyos mulasztások nyomára, amelyeket a városházán követtek el. Megtörtént,

hogy igen sok városi közmunkát adtak ki a főváros középitési bizottságának megkerülésével.

A bizottság tagjai felháborodással szereztek erről tudomást és albizottságot küldtek ki a tényállás felderitésére. Az albizottság pár nap előtt értesitette az illetékes tanácsnokokat, hogy jelentést akar tenni a vizsgálat eredményéről, mire Orczy Gyula tanácsnok össze is hivta a középitési bizottságot. Az ülésen

viharos jelenetek közepette állapitották meg, hogy sokkal sulyosabb mulasztásokról van szó, mint eleinte gondolták.

Az albizottság jelentésében felpanaszolta, hogy a városi hivatalokban megtagadták tőlük a felvilágositásokat és az adatok kiszolgáltatását. Az albizottság tagjai ennek ellenére is megállapithatták, hogy

különböző városi hivatalok többmilliárdos munkát adtak ki a középitési bizottság megkerülésével.

A jelentés nagy megütközést keltett és az ülésen olyan közbeszólások hallatszottak, amelyek nem válnak dicséretére az egyes ügyosztályoknak. A középitési bizottság a legerélyesebben tiltakozott az egyes ügyosztályok eljárása ellen és Zsombor Géza inditványára utasitották Orczy Gyula tanácsnokot, hogy tegyen jelentést az eseményekről a tanácsülésnek, a tanács pedig gondoskodjék arról, hogy a jövőben hasonló esetek ne ismétlődjenek.

Nincs szükég az egyéni akciókra

Bármennyire helyesnek és közérdekünek tartjuk a középitési bizottság erélyes fellépését, épp annyira helytelenitjük azt az akciót, amelyet e sérelmekkel kapcsolatban a demokratikus blokk egyes tagjai kezdeményeztek. Az akciónak az lenne a célja, hogy a városi hivatalok és tisztviselők álljanak a bizottsági tagok rendelkezésére, ha a bizottsági tagok közérdekü ügyekben hozzájuk fordulnak. Nem helyeseljük pedig az akciót azért, mert szomoru tapasztalataink vannak arról, hogy az ugynevezett felvilágositásokat sok bizottsági tag csak ürügyül használta fel a multban arra, hogy annak leple alatt lebonyolitsa a maga apró egyéni akcióit. Nem tudjuk, hogy ez igy lenne-e a jövőben is, azonban mindenesetre szükséges, hogy az ilyen akcióknak az utja elvágassék és ne adassék mód arra, hogy egyes kalmárszellemü bizottsági tagok ott folytassák, ahol egyesek a multban abbahagyták ezeket az egyéni akciókat. Már Bárczy István, Bódy Tivadar, sőt Sipőcz Jenő is szükségesnek tartották rendeletben felszólitani a tisztviselőket, hogy senkinek sem adhatnak felvilágositást vagy információt. Errre csakis az osztályvezető tanácsnok jogosult, de még ez is csak a csoportvezető alpolgármester beleegyezésével. Ez a rendelkezés igen helyes volt és ha nem is érvényesült az egész vonalon, legalább megőrizte azt a látszatot, hogy a polgármesterek komolyan akarják a közéleti tisztaságot. A rendelethez a jövőben szigorubban kell ragaszkodni, már csak azért is, mert teljesen megbénitaná a hivatalokat munkájukban, ha 250 bizottsági tag, akár közérdekü, akár magánérdekü kérdésekkel zaklatná minduntalan.

5, 10, 15 és 20 kg.-os postacsomagokat, rizs és cukor kivételével, bérmentve szállitunk vidékre.

Nincs paktum, csak békés együttműködés van

Támadások a demokratikus blokk működése ellen

Az utóbbi napokban sorozatos támadásokat intéztek a demokratikus blokk müködése ellen. Az egyik részről, ahol Wolffékat kell keresni, azt a szemrehányást tették a baloldali pártoknak, hogy a megállapodás ellenére az elbocsátott tanerők visszahelyezését követelik. Ez nem volt tulságosan meglepő, hiszen ha a keresztény községi párt vezérei átérzik is az együttmüködés fontosságát, a háttérből még mindig hallatszanak olyan hangok, amelyek a mult közgyülés viharos napjaira emlékeztetnek. Nagyobb meglepetést keltett azonban az, hogy liberális oldalról is támadták a baloldali pártokat, olyan liberális oldalról, ahol a választások idején a „polgári egység és a mérséklet politikája" jelszavával indultak a küzdelembe. Ezekkel a támadásokkal lapunk mai vezércikkében foglalkozunk. Van azonban ezeknek a támadásoknak olyan része is, amely tájékozatlanságot árul el. Ezzel szemben alkalmunk volt olyan egyéniséggel beszélni, aki a mai közgyülési viszonyokat tökéletesen ismeri és aki a Fővárosi Hirlap számára a következő nyilatkozatot tette:

— Mindenekelőtt a leghatározottabban meg kell cáfolni azt, hogy a közgyülési pártok bármilyen tekintetben paktumot kötöttek volna. Nincs paktum, csak békés együttmüködés van, amelynek áldásthozónak kell lennie a főváros életére nézve. De ha volna paktum, azt sem kellene szégyenleni, hiszen annak célja is nemes volna és eredményeket lehetne ezen a réven is felmutatni.

Meg kell védeni azonban a baloldali pártokat attól a vádtól, hogy elveikkel és a választóknak tett igéreteikkel megalkudtak. Sulyosan tévednek azok, akik azt hiszik és azt hitetik, hogy a hatalom a baloldali pártok kezében van és a közgyülésen, és a bizottságokban kizárólag az történik, amit a baloldali pártok akarnak. Igazuk van a vádolóknak abban, hogy a baloldal tényleg tehet inditványokat és az állásfoglalást is kierőszakolhatja. Számos inditványt hallottunk is már a baloldal részéről, de aki ujságot olvas, az nagyon jól tudja, hogy az inditványok egész özönére készülnek ezek a pártok. Az állásfoglalást is kierőszakolhatják, de hogy milyen lesz ez az állásfoglalás, az nem tökéletesen tőlük függ. A baloldali pártoknak nincs abszolut többségük a közgyülésben, erről csak akkor lehetne beszélni, ha a baloldali pártok az Egységes Községi Polgári-párttal és a kinevezett bizottsági tagokkal egy véleményen volnának — mondjuk — bizonyos kérdésekben. Nincs más mód tehát, sem az ő, sem más politikai csoportok számára, mint minden kérdésben megegyezésre törekedni a többi pártokkal és harmonikus egységben hozni meg a határozatokat. Lehet, hogy ez néha egyértelmü az elvekhez való merev ragaszkodás leszerelésével, de kétségkivül bizonyos, hogy megegyezéssel sokkal nagyobb eredményt lehet elérni, mint meddő harcokkal, amelyek esetleg teljes leszavaztatással végződnek.

Azt is mondják a vádaskodók, hogy a baloldali pártok részéről a választások óta egyetlen politikai aktus történt és ez Ripka Ferencnek főpolgármesterré való választása volt, „amit a demokratikus blokk a maga részéről támogatott". Csakugyan meg kell állapitani, hogy a baloldali pártok — dicséretükre legyen mondva — amennyire tőlük tellett, kerülték a politikát. Ripka Ferenc megválasztása pedig minden volt, csak politika nem. A baloldali pártokat kétségkivül az a bölcs meggondolás vezette, amikor Ripka Ferenc mellé állottak, hogy az ő személye a legteljesebb garanciát nyujtja abban a tekintetben, hogy a pártok között békés együttmüködést lehet létrehozni és hogy ennek a békés együttmüködésnek eredményeképen Budapest lakossága számára a legtöbb jót lehet biztositani.

A törvényhatósági bizottság még nem juthatott el addig, hogy érdemleges munkát végezzen. Az albizottságok és szakbizottságok azonban máris erősen dolgoznak. Félreismerhetetlen tendenciát követnek tehát azok, akik akár a baloldali pártokra, akár az összes pártokra azt mondják, hogy a jóindulatu kisérletezések is legtöbbször hajótörést szenvedtek. A pártatlanság figyelőhelyéről nézve a dolgokat, meg kell állapitani, hogy ez alatt a rövid idő alatt is igen sok dolgot intéztek el a városházán közmegelégedésre. És ugyanezzel a pártatlansággal kell megállapitani azt is, hogy a liberális oldalról megvádolt baloldali pártok nagyon sürün tettek kezdeményező lépéseket amelyek között bőven akadt olyan is, amely tiszteleremeltó eredményeket hozott. Mindezt meg kell állapitania annak is, aki nem tartozik ezekhez a baloldali pártokhoz, de aki objektiv szemmel nézi törekvéseiket és munkájukat. Természetesen várni és kivánni sem lehet azt hogy akár a baloldali pártok, vagy akárki csodákat müveljen és egy csapásra elintézzen mindent. Máról holnapra tiz esztendő restanciáját, rombolását, mulasztását helyrehozni merő képtelenség. Még akkor is képtelenség ez, ha a türelmetlen kritikusok időt engednek, de az idő mellett nincsen meg a pártok békés együttmüködése, hanem a pártok belemerülnek abba az áldatlan harcba, amelyre bizonyos oldalról felelőtlenül ösztökélik őket.

Még csak egy szót a vádaskodókkal szemben. Erről az oldalról burkoltan bár, de elég érthetően azt vetik szemükre a baloldali pártoknak, hogy bizonyos személyi kultusznak áldozták fel Budapest polgárságának és munkásságának akaratát és érdekeit. Budapest közönsége egészen nyugodt lehet, hogy személyi érdekekért senki semmiféle áldozatot nem hozott és személyi érdekekért senki el nem árulta Budapest népét. Azok a bizonyos személyi kérdések, amelyekre az elégedetlenkedők olyan sürün célozgatnak, ezideig egyáltalán szóba sem kerültek. Ripka Ferenc főpolgármester dolgozószobájában már sokszor voltak együtt a pártok vezetői és igen komoly, igen fontos dolgokról tárgyaltak, de a személyi kérdések még eldig nem is kerülhettek felszinre. Paktum nincsen semmiféle, de legkevésbbé lehet olyan paktumról beszélni, amely személyekre és állásokra vonatkoznék. Beszéljünk nyiltan. A támadók a polgármesteri szék betöltésére gondolnak. Erre vonatkozólag csak annyit kell mondani, hogy mind a kétoldalnak megvan a maga polgármesterjelöltje. Bölcsen cselekedtek azonban akkor, amikor mindezideig ezt a kérdést nem bolygatták meg, mert egészen természetes, hogy ez a probléma fogja kiváltani a legnagyobb izgalmakat. Bizni kell azonban a pártok bölcsességében, hogy amint eddig még mindent megoldottak, ezen a ponton sem fog felborulni a közgyülés békéje, hanem meg fogják találni azt az embert, aki politikamentesen, legnagyobb tehetséggel és legnagyobb eredménnyel szolgálhatja Budapest érdekeit.

10/30 HP
TALBOT AUTOMOBIL
egyetlen vetélytársa a
14/40 HP **TALBOT**
CONTINENTAL BALLON
pneumatikon
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

BOON'S CACAO világmárka

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, tényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Események

Értekezlet Ripka főpolgármester fonyódi villájában az uszó-stadion megvalósításáról. Frigyes Ágost szász király és József Ferenc dr. főherceg az elmult héten sinautón Fonyódra utaztak. Kiséretükben voltak: Gordon Róbert, a Délivasut igazgatója, Gally Kálmán földmivelésügyi államtitkár, Becsey Antal mérnök., törv. hat. bizottsági tag és Scheuer Róbert mérnök, törv. hat. biz. tag. Az előkelő vendégeket Fonyódon Ripka Ferenc főpolgármester és neje fogadták. Az állomásról a szász király és kisérete a főpolgármester bélatelepi villájába hajtattak, ahol a villa tulajdonosa vendégül látta őket. A szász király és József Ferenc főherceg a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak arról a magyaros vendégszeretetről, melyben a főpolgármester otthonában részük volt. Elragadtatással szólottak a Balaton szépségéről és nem győztek a felett való örömüknek kifejezést adni, hogy a Balaton festői látványában gyönyörködhettek. A szász király sajnálkozva emlitette fel, hogy nem fürödhetett meg a Balatonban, amelyen aznap erős vihar dult. Ebéd után a fejedelmi vendégek és kiséretük autókon Bélatelepről Tihanyba utaztak, ahol József főherceg látta őket vendégül. A kirándulás alkalmát a magyar vendégek felhasználták arra, hogy az Uszó-stadion ügyében is megbeszélést tartsanak. A terv számára, a melynek megvalósitásán József Ferenc főherceg fáradozik, sikerült megnyerni Ripka Ferenc főpolgármestert is. A főpolgármester otthonában tartott megbeszéléseken József Ferenc főherceg elnökölt és résztvettek azokban: Ripka Ferenc főpolgármester, Domáth Leó, az Uszó-szövetség elnöke Becsey Antal és Scheuer Róbert mérnökök. Az értekezlet megállapodott az előkészületek megkezdésében s mihelyt ezzel elkészültek, a főpolgármester értekezletre hivja össze a pártok vezetőit és az ügyet a közgyülés elé fogja terjeszteni.

Ébner József visszatért külföldi tanulmányutjáról. Többheti távollét után a napokban tért vissza külföldi tanulmányutjáról Ébner József, a Székesfővárosi Ásványüzem igazgatója. Értesülésünk szerint Ébner arra használta fel külföldi utját, hogy tapasztalatokat gyüjtsön, amelyeket az ásványüzemhez tartozó Hungária-forrás uj épitkezésénél és kibővitésénél majd értékesithet. A Hungária-forrás erős fellendülése jórészben Ébner József érdeme és az ő nevét dicsérik mindazok, akik a Hungária-forrás gyógyhatásának köszönhetik megrongált egészségük helyreállitását. A Hungária-forrás azáltal, hogy okos intézkedésekkel hozzáférhetővé tették a nagyközönség részére, erős versenytársa lett a karlsbadi viznek s remélhető, hogy Ébner József hozzáértése odáig fejleszti a Hungária-forrásmüveket, hogy hirük tulmegy az ország határain s ezzel előmozditják a gyógyulást kereső idegenek ideözönlését.

Szombathy Kálmán — a Háztulajdonosok Országos Szövetségének ügyvezető-igazgatója. Magyarország egyik leghatalmasabb szervezete, a Háztulajdonosok Országos Szövetsege, amelynek dr. Németh Béla kormányfőtanácsos az elnöke. Már az a körülmény, hogy ez a szövetség ügyvezető-igazgatójául megválasztotta Szombathy Kálmánt, rávilágit azokra a jeles kvalitásokra, amelyeket a szövetség a maga szolgálatába állitott, még pedig abban a tudatban, hogy az ügyvezető-igazgató még jelentősebb faktorrá fejleszti a szövetséget, mint amilyen eddig volt. Az ő szervező tehetségének eredménye a Budai Társaskör megalakulása is, amelynek főtitkára lett. Ebben a diszes állásban erős befolyást gyakorolt a legutóbbi községi választásokra. Főtitkára továbbá a Budai Polgárok Szövetségének, amelyet Ripka Ferenc főpolgármester alapitott. Mint a Községi Polgári Párt ügyvezető-elnöke, egyik megteremtője ennek a pártnak és részben az ő agilitásának köszönhető, hogy a párt az első kerületben kapta a legtöbb mandátumot. Főszerkesztője az általa alapitott „Honvédelem" cimü katonai és polgári lapnak. E nagy elfoglaltsága mellett még arra is szakit magának időt, hogy publicisztikai tevékenységet fejtsen ki a Pesti Hirlapban, amelynek közönsége nagy élvezettel olvassa a zamatos magyarsággal megirt cikkeit.

Karányi elöljáró halála. Hétfőn délután helyezték örök nyugalomra Karányi Elemér VII. kerületi elöljárót, aki hirtelen elhunyt. Tirolban tartózkodott, ahol halála bekövetkezett. Holttestét hazaszállitották és idehaza helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett. Karányi Elemér 1871-ben született és 1895-ben lépett a főváros szlgálatába. 1920-ban választották meg főjegyzőnek és ebben a minőségében hosszu ideig működött, mint a szocialpolitikai ügyosztály vezetője. 1923-ban választották meg elöljáróvá és igy a VII. kerület élére került, ahol derék szociális munkát végzett. Érdemes, tiszteletreméltó főtisztviselője volt Budapest székesfővárosnak; emlékét kartársai és barátai szeretettel őrzik meg.

A Lukácsfürdő nemrég megnyilt szénsavas fürdői a megnyilvánult keresletre való tekintettel kibőviteni kényszerült, ugyhogy azok most már kényelmesen állanak a közönség rendelkezésére a nap minden szakában. Különös előnye ezen fürdőknek az adott esetben, hogy kénes és rádiumos természetes gyógyforrások lesznek szénsavval elegyitve s a vérnyomást rendező hatást a támadó üde közérzés is inkább emeli

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

VILÁGHIRŰ
REMINGTON
IRÓGÉPEK
legujabb modelljei:
REMINGTON-PORTABLE
csak egy váltós
Standard-billentyüzetü irógép
XII-es modellü
REMINGTON-STANDARD
zajtalan irásu irógép
REMINGTON-NOISELESS
teljesen hangtalan irógép
REMINGTON-ACCOUNTING
könyvelési és bérelszámolási irógép
Dijmentes bemutatás országszerte. Kedvező részletfizetési feltételek
REMINGTON IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12.
Telefon: 18-09 és 175-20.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap utca 36.
Telefon: József 76—56.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

Transformátorok
Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Műszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—89, 147—75, József 95—10.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, száritók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

A világ legjobb
MOTOROLAJA
Vezérképviselet
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKÖRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Az évad első nagy műsora!
A VÁGYAK ASSZONYA
Regény a festett világból 7 fejezetben. A párisi Casino de Paris nagy revüje filmen. (Lloyd-film.)
SURSUM CORDA!
A szerelem hajótörőttei: Dráma 7 felvonásban. Az amer. filmművészet szenzációja (Projectograph-film.)
Előadások 5, 1/4 8 és 1/2 10 ROYAL-APOLLO Előadások 5, 1/4 8 és 1/2 10

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

EPP ÉS FEKETE GÉPGYÁRA R.-T.
BUDAPEST
EMELŐ GÉPEK III., RÓMAI FÜRDŐ CSIGA-SOROK
SZÁLLITÓ BERENDEZÉSEK.

Timár-nyalóka
népszerü és közkedvelt
Óvakodjunk az utánzatoktól.
Vándor-cukorkagyár
VII., Huszár-utca 6. sz.

NAGY MENYHERT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 szeptember 9. — 36. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

A drágaság ellen

áll a harc és a harcban legelől jár Vass József, a miniszterelnök helyettese. Napokon át tanácskozik, teljes odaadással szenteli egész munkáját, kivételes tehetségét annak a nagy gondolatnak, hogy elérkezett az idő, amikor vége van a konjunkturának, vége van a pénzdobálásnak, amikor kétszer meg kell nézni minden papirkoronát, mielőtt kiadjuk. Ha van alkalmas ember arra, hogy a drágaság problémájának megoldását keresse, akkor mi igenis ezt Vass József miniszter urban látjuk, aki nemcsak világosan látó államférfiu, de egyben egész életét szükre szabott anyagi körülmények között élte le és akikért dolgozott, akikkel együtt dolgozott, azok munkás és szerénykeresetü tagjai a magyar társadalomnak. Vass József politikája a legszegényebb osztály megmentésének gondolatából sarjadt ki és módjában volt látni azt is, hogy a legszegényebb, a munkásosztály mellé ma közvetlenül odatapadt a szomoru sors terén a középosztály is, amely néha szánalmasabb viszonyok között él, mint maga a munkástársadalom.

Ilyen körülmények között egészen természetes, hogy a miniszterelnök helyettese egész lélekkel, tökéletes ambicióval és tiszteletreméltó makacssággal dolgozik az élet olcsóbbátételén. A munka, amelyet végez, nem kellemes, mert amig egyet lép az ember előre ezen az ingoványos területen, addig a következő pillanatban már két lépést kell visszafelé tenni. Háládatlan ez a munka, hiszen társadalmi osztályokat, hatalmas érdekeltségeket haragit magára és azok, akiken segiteni akar, nem lehetnek hálásak iránta, mert amit imitt-amott le tud csipni a drágaságból, az ma jelentéktelen és a nagy számokhoz szokott közönség előtt nem sokat számit. Ahogy napról napra olvassuk a tudósitásokat az egyes érdekeltségekkel való tárgyalásairól, látnunk kell, milyen hatalmas akadályok gördülnek állandóan a drágaság enyhitésének utja elé. A türelmes ujságpapiros nyomtatott betüi akárhányszor játszva mutatják ki, hogy egyik vagy másik közszükségleti cikknek mennyivel kellene olcsóbbnak lennie, mint amennyiért árusitják és mégis mindenhol akadályok vannak, mindenhol áthághatatlan gátakkal találkozunk szembe. Ahogy előállanak az érdekeltségek, abban a pillanatban világossá lesz, hogy segiteni nem lehet, mert senki a becsületes polgári haszonnál többet nem keres. A termelő nem drágit, mert a világpiaci árakhoz alkalmazkodik, az iparos bebizonyitja, hogy sulyos terheket visel, a kereskedő pedig kimutatja, hogy gyenge haszonra dolgozik. Akárhogy kutat, keres az ember, ha a dolgok mélyére tekint, mégsem mondhat mást, minthogy nincsenek bünösök, nincsenek árdrágitók. Imitt-amott talán sikerül egyes cikkek árát lenyomni, a kenyér talán olcsóbb lett, de mégsem lehet többet enni belőle, mint eddig, a villamos ára leszállt, de nagyobb megtakaritást nem jelent és olcsóbb menüt is adnak a vendéglősök, de minden valószinüség szerint rosszabbat, mint eddig.

A miniszterelnökhelyettes ur tehát a legjobb akarat mellett is meddő munkát végez akkor, amikor a most megkezdett uton jár. Tekintsen csak vissza a multba és akkor bebizonyitva látja majd ezt az állitásunkat. Mert ki volt az, aki az élet megdrágitását legelőször kezdte és példaadással járt elő mindazoknak, akiknek módjában volt az életet megdrágitani? Ki lett volna más, mint az állam? Az állam volt az, amely felemelte a vasuti tarifákat képtelen magasságig, az állam volt az, amely monopolisztikus üzemeiben felsrófolta az árakat és az állam volt végre az, amely elviselhetetlen adókkal sujtotta a legfontosabb közszükségleti cikkeinket. Ha Vass miniszter ur olcsóbb életet szánt az összeroskadásig megterhelt budapesti lakosságnak, aminthogy hisszük, hogy ezt szánta, akkor legelsősorban az állammal adasson példát az árak csökkentése terén, aminthogy az állam volt a példaadó akkor is, amikor az árak beláthatatlan magasságba emelkedtek. Annakidején ugy az iparos, mint a kereskedő természetszerüleg követték a rossz példát adó államot, amely nemcsak a maga termékeit drágitotta meg, de adóval és kincstári haszonrészesedéssel elviselhetetlen árakat inaugurált a cukornál, gyufánál, szesznél és ki tudná felsorolni, hol mindenütt. Azt az utat tehát, amelyet az árak emelése terén az állam irányitott felfelé, most az államnak kell lefelé irányitania.

De itt sem szabad megállani. Békében ismeretlen fogalom volt a forgalmiadó, a luxusadó, a kincstári haszonrészesedés. Békében nem ismertük az elképesztő vasuti tarifákat, amelyek minden árut megdrágitanak. Békében normális terhet jelentett a fogyasztónak a vám, amelyet Ausztria határán szedtek, ma pedig a magyar állam által szedett vám képtelen mértékben növeli a drágaságot. Vegyen elő papirost és ceruzát a miniszterelnökhelyettes ur és próbálja kiszámitani bármely árucikknél, hogy mit jelent a forgalmiadó, a luxusadó, az abnormális vám és az abnormális vasuti tarifa. Ezek azok a tényezők, amelyek megdrágitják az életet és ezek azok a tényezők, amelyek nem engedig leszoritani az árakat. Amig a miniszterelnökhelyettes ur termelőn, kereskedőn, vagy iparoson keresi a drágaság okait, addig nem fog eredményhez jutni. A békeárakkal szemben ma negyven—száz százalék a drágaság. De meggyőződésünk, hogy egy százalékkal sem lenne drágább semmi, ha nem lenne forgalmiadó, nem volna luxusadó, nem volna kincstári részesedés, nem volna drága vasuti tarifa és horribilis vám. Tessék elhinni, nincs drágaság, csak az állam terheli meg jobban polgárait, mint megterhelte béke idején. Itt szorit a cipő, itt kell segiteni.

Budapest népe szivszorongva lesi az épitkezés megindítását

A programm végrehajtására elő kell teremteni a pénzügyi fedezetet

Egy hete annak, hogy a főváros épitő programmját közzétette a tanács. Az egy hét óta valósággal ostrom alatt van a városháza, a vállalkozók egymás kezébe adják a kilincset, ami biztos fokmérője annak, hogy mennyire rá van szorulva ez a város arra, hogy végre valahára meginduljon az épitkezés, amely éltető eleme minden világváros gazdasági fejlődésének. Ha párhuzamot lehet vonni, elmondhatjuk, hogy a főváros mult héten közzétett épitési programmja, amelyre ma még a pénzügyi fedezet sincs meg, szinte nagyobb érdeklődést keltett, mint az állami beruházási programm, amely pedig teljes pénzügyi fedezettel rendelkezik. Egészen természetes ez akkor, amikor az épitőiparnak ötven olyan iparága van, amely eddig nem tudott levegőhöz jutni, de most az a reménye, hogy a főváros ezt az ötven iparágat foglalkoztatni fogja és pedig felekezeti és politikai szelekció nélkül.

Ugyanakkor azonban, amikor az ipar kérdése a megoldás stádiumába kezd jutni, sokkal szélesebb néprétegekben is reményt kelt az, hogy Budapesten megkezdődik a hatósági épitkezés. Legelsősorban a munkásosztály válságos helyzetében kell, hogy javulás álljon be, csökkenjen a munkanélküliek száma és vissza lehessen hozni mindazokat a kitünő munkásokat, akik a gazdasági válság idején Páristól Angoráig szereteszóródtak a világon.

Az épitőanyag

Amint első pillanatban is látható volt már, a mult héten közzétett épitőprogramm körülbelül megfelel a Bárczy-féle épitőprogramm költségeinek, emelyek akkor 60 millió aranykoronát tettek ki. Maga a programm is igen sokat ölelt fel a háboru utolsó évében készült tervezet anyagából, ami természetes is akkor, amikor tudjuk, hogy mind a kettő Kabdebo Gyula műszaki főtanácsos kiváló munkája. De van még egy hasonlatosság a két programm között és ez az, hogy mind a kettő három évet tüzött ki a munkálatok befejezésére, ami — mint a Fővárosi Hirlap értesül, — annál is könnyebben lehetséges, mert az épitőanyag legnagyobb része rendelkezésre áll. Nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy Magyarország megcsonkitása révén az épitőanyagok igen tekintélyes részét külföldről kell beszerezni, igy legelsősorban az elszakitott országrészek területéről. Igy főképen biztositani kell a fa és a vas beszerzését, ami természetszerüen állami feladat, de a fővárosnak, mielőtt az épitkezéseket megkezdené, garanciákat kell kapnia a kormánytól, hogy ezeknek a fontos anyagoknak beszerzése a legkisebb akadály nélkül, gyorsan megtörténhetik.

Ugyanakkor, amikor a főváros épitkezései számára ezeket az anyagokat biztositják, biztositani kell a magánépitkezés számára is. A főváros tanácsa, mint ismeretes, akciót indit a magánépitkezés támogatására is. Egy füst alatt kell elintézni tehát mindazokat a kedvezményeket, amelyeket részben a fővárosnak kell megkapnia, részben pedig amelyekkel a magánvállalkozásnak kell kedvet csinálni az épitkezésre. Ilyenformán igen fontos az, hogy adjanak szállitási kedvezményt az épitési cikkek számára, behozatali könnyitéseket, vámelengedéseket a vasra és fára, amelyek most az elcsatolt részekből sulyos vámmal terhelten jönnek be.

Hogy a főváros épitkezéseit olcsóbbá tegye, értesülésünk szerint, bizonyos anyagoknál a tömeggyártásra készül áttérni.

Az épitőszabályzat megváltoztatása

A takarékos épitkezésen kivül egyik legfontosabb kérdés az épitőszabályzat megváltoztatása, amely, mint ismeretes, már évtizedek óta elavult és csak foltozgatás utján történtek rajta némi enyhitések. Igy is el kell mondani, hogy a mi épitkezési szabályzatunk a legszigorubb az egész világon és olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyeknek semmi értelme nincsen és csak arra alkalmasak, hogy elvegyék még azoknak a kedvét is, akik a mai nehéz viszonyok között épitkezésre szánták el magukat. Egyes vonatkozásokban ötven százalékkal többet követel a mi épitőszabályzatunk, mint például a müncheni, ahol pedig nagyszerü épitkezések vannak. Szükség van az épitőszabályzat enyhitésére a fővárosi épitkezéseknél is, de még jobban érzi ennek szükségességét a magánépitkezés. A tulságosan sokat követelő hatósági szabályzat enyhitése legelsősorban az épitkezés olcsóbbá tételének volna igen alkalmas eszköze, vékonyabb falak, könnyebb menyezetek engedélyezésére van szükség, hiszen ma egész Középeurópában nincsen város, ahol olyan tulságosan tömören épitenének, mint Budapesten.

Fürdőszobák a városi házakban

A nagyközönséget legelsősorban az érdekli, hogy milyenek lesznek azok a lakások, amelyeket a főváros uj bérházaiban épitenek. Különösen a baloldal részéről hangzott el az a kivánság, hogy az uj lakások teljes komforttal legyenek ellátva és különösen a szociáldemokrata bizottsági tagok már a középitési bizottság ülésén is kifejezték azt a kivánságukat, hogy a legkisebb lakásokhoz is épitsenek fürdőszobát. Értesülésünk szerint az épitési programm megalkotói mindezeket a kivánságokat a legtelje-sebb mértékben figyelembe vették és honorálják. Igy az épitő programmban tervbe vett két-háromszobás lakások teljesen modern berendezésüek lesznek és pedig mindegyiket parkettás padlóval és fürdőszobával látják el. Az egyszobás lakásoknak közös fürdőszobájuk lesz. Minden hét lakásra egy fürdőszoba esik ugy, hogy minden család hetenként egyszer használhatja a fürdőszobát. Ebben a programmban ugyan nincsen benne, de később mindenesetre sor kerül a nagyobb lakásokkal rendelkező bérházak épitésére is, amelyeknek hiánya azonban még nem érezhető.

Külföldi kölcsön a magánépitkezésnek

A főváros pénzügyi bizottságának utasitására a középitési ügyosztály nemcsak a hatósági épitkezések programmját készitette el, de egyben programmot adott arról is, hogy mely hatósági intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy a magánvállalkozást épitkezésre lehessen serkenteni. A középitési ügyosztály az uj házak számára olcsó telkeket, olcsó gázt, vizet és villanyt kiván, ugyanakkor azonban adókedvezményeket is akar biztositani és keresztül akarja vinni, hogy az uj lakások forgalmát teljesen szabaddá tegyék. Mindez azonban irott malaszt ma-

rad mindaddig, amig az épitkezés pénzügyi része megoldva nincs és igy hatóságilag kell gondoskodni az épitési kölcsön megszerzéséről is. Budapesten a magánosok mindig kölcsönpénzből épitettek, egészen természetes, hogy a mai pénzszük időben feltétlenül kölcsönre szorul mindenki, aki vállalkozik. Miután pedig idehaza kölcsönhöz jutni nagy nehézségekbe ütközik, aligha marad más mód, minthogy külföldi kölcsönt vagy az államnak, vagy a fővárosnak kell kieszközölni és garantálni a külföldi hitelezőkkel szemben. Tervbe vette azonban a pénzügyi ügyosztály azt is, hogy visszaállitja a kurzus által eltörölt telekérték emelkedési adót és azt arra használja fel, hogy belőle épitési kölcsönöket ad.

A Községi Élelmiszerüzembe akarják beolvasztani a kenyérgyárat és a zöldségüzemet

A közélelmezési bizottság ülésének tanulságai

A főváros közélelmezési bizottságának multheti ülése igen gazdag anyagot nyujtott a közélelmezési ügyosztály számára hogy az ott hozott határozatok értelmében intézkedjék. A bizottság határozatai legnagyobb részben elvi jelentőségüek és generális utasitások. Ezzel szemben legnagyobb érdekessége ennek az ülésnek mégis csak az volt, hogy az összes pártok koncentrikus támadást intéztek a községi kenyérgyár ellen. Történt pedig ez azokban a napokban, amikor Vass József miniszterelnökhelyettes hivatalos kommünikét adott ki a kenyér áráról és az ujtipusu kenyér forgalombahozataláról. Ez a kommüniké leszögezte, hogy a miniszternek sikerült az összes pékekkel és kenyérgyárakkal megegyeznie, kivéve — a községi kenyérgyárral. Ez magábanvéve is rendkivül feltünő jelenség és mindenesetre különös szinben tünteti fel a községi kenyérgyárat.

A miniszterelnökhelyettes eme feltünő állásfoglalásával szinte egy órában történt, hogy a főváros közélelmezési bizottságában igen sulyos vádakat emeltek a kenyérgyár ellen. Keresztényszocialista részről hangzott el az a kivánság, hogy a községi kenyérgyárnak jobban bele kell szólni a drágaság elleni harcba, hiszen egy kiló községi kenyér 6200 korona volt akkor, amikor a pékek, még a kormánybeavatkozás nélkül is, lényegesen olcsóbban adták. Egy másik felszólaló azt konstatálta, hogy a községi kenyérgyár fogyasztása az utóbbi időben jelentékenyen csökkent. Joanovich Pál már számadatokkal is szolgált. A gyárat eredetileg napi 40.000 kilogramm kenyér termelésére állitották be, mai produkciója pedig nem haladja tul a 12.000 kilogrammot. Ebből is igen jelentős részt fogyasztanak a főváros kórházai, mig a nagyközönség legfeljebb 7000 kilogramm községi kenyeret vásárolhat. Mindezek figyelembevételével az a kivánság hangzott el, hogy vagy fel kell emelni a kenyérgyár termelését, vagy be kell azt zárni.

— Értehetetlen, — fejezte be felszólalását Joanovich Pál — hogy a főváros három üzemének: az élelmiszerüzemnek, a zöldségüzemnek, továbbá a kenyérgyárnak miért nem egy a vezetőjük, mikor az élelmiszerüzem veezérigazgatója, Reich Samu, olyan kitünően bevált és olyan praktikus érzékéről adott tanuságot.

A közélelmezési bizottság baloldali tagjainak feltünt, hogy Joanovich Pál, a Wolff-párt egyik oszlopa, milyen meleg hangon emlékezett meg Reich Samu vezérigazgatónak rendkivüli érdemeiről. Egyben, mint értesülünk, sok hive akadt a gondolatnak is, hogy a három üzemet tényleg egyesiteni kell, de legalább is a kenyérgyárat, amely gyenge vezetés alatt áll és árszabályozó hivatását nem tudja gyakorolni, be kell olvasztani a községi élelmiszerüzembe. Nagyon valószinü, hogy az üzemeket felülvizsgáló bizottság jelentésének tárgyalása alkalmával ezt a gondolatot erőteljesen fogják szorgalmazni.

*

A közélelmezési bizottság ülése egyébként világos példáját adta annak, hogy milyen kellemetlenségeket szülhet a pletyka. Fényes László ugyanis egészen jóhiszeműen megkérdezte Vajna tanácsnoktól, hogy a községi élelmiszer mennyi tojást exportál külföldre. Ennek a kérdésnek az alapja közönséges pletyka volt és Fényes László maga is megelégedéssel vehette tudomásul, hogy a pletykának semmi alapja nincsen. Vajna tanácsnok ugyanis elmondotta válaszában, hogy az elmult évben a tojás ára a vidéken az exportőrök nagyszabásu vásárlásai miatt jelentősen emelkedett. Ekkor történt, hogy a községi élelmiszerüzem az általa vásárolt mennyiségből egy vagon tojást külföldre szállitott és abból a haszonból, amihez egy vagon exportált tojás árából jutott, a drágábban vásárolt tojást a fővárosban olcsóbban árusithatta.

A pletyka, ugylátszik, talán már panamával is megvádolta a községi élelmiszerüzemet, ugyanakkor azonban kiderült, hogy azért adtak el egy vagon tojást a külföldnek, hogy mi, budapestiek, olcsóbb tojáshoz juthassunk.

Ragyogó Budapest: jöjjön el a te országod!...

A városi pártoknak össze kell fogniok, hogy a főváros régi fényét visszavarázsolják

A hivatalokban megint az ismerős arcokkal, az utcákon megint a megszokott politikusokkal, pártvezérekkel és törvényhatósági bizottsági tagokkal találkozunk. Vége a nyárnak, az urak visszatértek szabadságukról. A fáradt erők felfrissültek, a megviselt idegek megacélosodtak a pihenőtől. Kezdődhetik a munka. És Budapest epedve várja a munka megkezdését, mert Budapestnek ugy gazdasági, mint erkölcsi szempontból életfeltétele ez a munka.

Sokat lát, ki messze jár — mondja a közmondás. Az urak messze jártak, sokat láttak, volt alkalmuk az összehasonlitásra és legfőbb ideje, hogy tapasztalataikat értékesitsék. Bejártak városokat, amelyekre éppugy lesujtott a hóditók kemény ökle, mint Budapestre és mégis azt kellett tapasztalniok, hogy az ököl nyomai eltüntek: Bécs, Berlin, Frankfurt, Boroszló és más német városok kiheverték a csapásokat és e városok életében meg se látszik már, hogy öt esztendőn keresztül erejük legjavát belevitték a nemzetek nagy küzdelmébe. Ezekben a városokban már nem emlegetik a háborut, a mulasztásokat, hanyagságokat, lezüllött viszonyokat nem mentegetik még mindig azzal, hogy nem könnyü rendet teremteni ott, ahol öt évig mindent a háborunak kellett feláldozni.

A rendcsinálás valóban nem könnyü. De normális körülmények mellett nem is nagy müvészet egy várost a modern kulturnivóra emelni és ezen a nivón megtartani. Az erőnek, tudásnak, igyekezetnek akkor kell levizsgázni, amikor a tervek megvalósulása elé akadályokat gördítenek a körülmények. A városigazgatás müvészete ott kezdődik, ahol az akadályok tornyosulnak, mert várost igazgatni a legprimitivebb ember is tud, ha az eszközök önként kinálkoznak és ha a körülmények kedveznek. Nálunk még mindig a háboru és a nyomában jött felfordulás a bünbak és aki nem tud alkotni, a háborut teszi felelőssé mindazért, aminek már rég nem a háboru, de a kényelemszeretet, a hozzánemértés, gyülölködés, elfogultság, irigység és politikai érdek az oka. Ha valamit reformálni kellene, a vezető szempont vagy az, hogy kinek használjunk, vagy kinek ártsunk vele s ha valamely reformot elejtünk vagy megvalósitunk, ebben nem az az irányadó, hogy a közérdeknek ártunk vagy használunk vele, hanem hogy kinek lesz és kinek nem lesz haszna belőle. Csak amikor ezeket a kérdéseket eldöntötték, kezdik mérlegelni, hogy valósitsák-e meg a tervet, mert a közérdek nálunk csak akkor jött számitásba, ha abból a magánérdeknek haszna volt.

Hat éven keresztül igy volt ez és ennek a hatévi önzésnek esett áldozatául Budapest. Ezt az önzést letiporták a legutóbbi törvényhatósági választások és most már semmisem állja utját annak, hogy Budapest is ama városok nivójára emelkedjék, amelyeket az urak nyári szabadságuk idején bejártak. És nincs akadálya már azért sem, mert dr. Ripka Ferenc, a város főpolgármestere ezer örömmel tesz magáévá minden eszmét, amely Budapestet visszaakarja adni régi szépségének, régi nagyságának és megcsodáltságának.

A visszatérteknek különben sem kellett alkalom az összehasonlitásokra, hogy felismerjék Budapest visszamaradottságát. Mert ahhoz, hogy Budapest milyen, nem Berlint és Bécset, hanem egy vidéki magyar várost kell csak megnézniök és ennek a vidéki városnak láttára megdöbbenve állapithatják meg, hogy Budapest ma nem több és nem kesevebb, mint egy jól berendezett vidéki város. Pedig Budapest még egy évtizeddel ezelőtt ott állott a nyugati városok sorában és ha nem látnók a szomoru valóságot, el se hinnők, hogy Középeurópa egyik legszebb, legtisztább, közegészségi tekintetben a legjobban adminisztrált városa volt.

Budapest utcái sötétek, piszkosak. Egy éve, hogy biztató igéretet kaptunk, hogy a város világitása hamarosan még jobb lesz, mint volt a békében. Mi lett ebből az igéretből? Ha esti hét órakor bezárják az üzleteket és lecsavarják a kirakatok lángjait, az utcák annyira elsötétednek, hogy a sötétség veszélyezteti a közbiztonságot. Micsoda gyönyörüség volt valamikor a nappali világosságban ragyogó Budapest utcáin az éjszakai séta! A korzó, Stefánia-ut, Andrássy-ut és más utcák éjjel utánig nappali fényben usztak, a mellékutcákban hajnalig gáz világitott. Ma nyoma sincs mindennek. És hol van a jól gondozott, tisztán tartott Budapest? Van egy pompásan szervezett köztisztasági hivatalunk, amelynek igazgatója csupa nemes ambició. Miért kell ennek az ambiciónak az akadékoskodások malomkövei között feldőrölnie magát? És mivé lettek kórházaink, fürdőink? Ezeknek csodájára járt a világ s ma nélkülözik a legprimitivebb igények kielégitésére szolgáló eszközöket is. Egy láthatatlan polip mindenhol kiszivta az erőket, szapora paraziták minden intézmény elől elették a táplálékot. Mindenüvé háromszor annyi személyzetet dugtak be, mint amennyi az üzemek fentartásához kellett s hogy a protezsáltak jól éljenek, koplaltatták az intézményeket. Egyszóval, a kurzus feletette embereivel a világitást, a köztisztaságot, a kórházakat, fürdőket, iskolákat, — mindent, mindent, amiből Budapest szépsége, nagysága kialakult.

Tudjuk, nehéz a feladat, amely az uj korszakra vár. De az igazi tehetséget csak tüzeli a feladat nehézsége és mi Ripka Ferenc képességeit értékeljük annyira, hogy ambicionálni fogja e nehéz feladat megoldását.

Összehivják a kölcsönügyi bizottságot

Meghatalmazást adnak a polgármesternek az ostendei egyezmény aláirására

A főváros életének legfontosabb teendője most a külföldi kölcsönök ügyének végleges rendezése és elintézése. Szeptember végéig alá kell irni az ostendei egyezményt és ilyenformán az őszi munka első etappja a kölcsönügyi bizottság összehivása lesz. Ezen az ülésen, amely már legközelebb megtörténik, elsősorban az ostendei delegátusok fognak részletesen beszámolni nemcsak a tárgyalások eredményéről, de azoknak lefolyásáról is. Mihelyt a bizottság letárgyalta az ügyet, Ripka Ferenc főpolgármester pártközi értekezletet hiv össze és pedig még szeptember 20-a előtt. Ez a pártközi értekezlet, amely teljes garanciát tud vállalni a közgyülés állásfoglalásáért, adja meg a polgármesternek a felhatalmazást, hogy az ostendei megállapodást — amint azt a megegyezésben kikötötték — Budapest főváros törvényhatósági bizottsága nevében aláirhassa.

Sipőcz Jenő polgármester aláirása után megtörténik a külföldi hitelezők aláirása is és az ilyenformán okirateröre emelkedett egyezség ekkor ujból a főváros kölcsönügyi, vagy pénzügyi bizottsága elé kerül, végül pedig a tanács teszi meg javaslatát, amelyet azután a szeptember végén vagy október elején összeülő közgyülés tárgyal le. Miután a pártok vezetői már a pártközi értekezleten biztositják hozzájárulásukat, a közgyülés szankciója tulajdonképen már csak formalitás lesz .Ezzel azután a kölcsönügy elintézése végleg lekerül a napirendről és Budapest nyugodtan hozzáláthat az uj beruházó programm megalkotásához és az üzemek gazdálkodásának átvizsgálásához.

GOERZ
számfejtő
összeadó
kivonó irógép
+
−
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest szêkesfőváros utjait **speciál-olajaival** szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR) RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
10 tonna vontató képességü
Vezérképviselet: V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Aktuálisak a városi üzemek

Windisch Herman, Hoór-Tempis Móric és Becsey Antal a közüzemek ellenőrzéséről és a szakszerü vezetésről

A törvényhatósági bizottság őszi munkájának megkezdésével után ujra előtérbe nyomul a főváros üzemeinek nagy problémája. Ezek az üzemek ma Budapest vagyonának szinte legtekintélyesebb részét teszik és egyben a főváros jövedelmeinek oroszlánrészét kell, hogy szolgáltassák. Éppen ezért mindenki a legnagyobb érdeklődéssel tekint a belügyminiszter által kiküldött üzemvizsgáló bizottság jelentésének nyilvánosságra hozatala elé. Kétségtelen hogy a jelentés publikálása nemsokára meg fog történni, ugy, hogy a törvényhatósági bizottság első feladatai közé fog tartozni, hogy ezt a jelentést letárgyalja és annak praktikus tanácsait figyelembe véve megadja utasításait egyrészt a tanácsnak, másrészt pedig az üzemek vezetőinek. A baloldali pártok körében egyidőben bizonyos türelmetlenség mutatkozott amiatt, hogy a nyári szünetre való tekintettel még formális ülések idején nem hozták nyilvánosságra a jelentést. Egyben olyan hangok is hallatszottak, amelyek kétségbevonták az üzemeket felülvizsgáló bizottság munkájának alaposságát. Ezzel szemben illetékes helyen az a vélemény, hogy ha a jelentést közzéteszik, azzal a baloldali pártok is, amelyek már nem egyszer adták tanuságát az objektivitásra való törekvésnek, nagyon meg lesznek elégedve és ha esetleg a bizottság propozicióit kiegészítésre szorulnak is, de ez a munka lesz az alapja a közüzemek szükséges reformjának.

Akkor, amikor a főváros üzemei és azoknak jövője iránt ilyen nagy érdeklődés mutatkozik, meg kell említenünk, hogy az elmult napokban az üzemi politikára vonatkozólag három nagy értékes szakértői vélemény hangzott el, illetve látott napvilágot.

Windisch Hermannak

fejtegetésével kezdjük. A Pénzintézeti Központ eme kitünősége a közüzemek ellenőrzéséről elmélkelik és megcáfolja azokat a hireket, amelyek a Pénzintézeti Központnak a fővárosi üzemekben való szerepéről szóltak. E hirek szerint ugyanis a Pénzintézeti Központ megvizsgálta volna a fővárosi üzemeket, ezekre vonatkozólag javaslatokat dolgozott volna ki és tárgyalások folynának olyan irányban, hogy a Pénzintézeti Központ megbizást kapna az ország összes közüzemeinek megvizsgálására. Aki ismeri a helyzetet, nagyon jól tudja, hogy nem a Pénzintézeti Központ, hanem erre a célra külön alakitott szakbizottság vizsgálta fölül a fővárosi üzemeket, mig az országban levő egyéb közüzemek megvizsgálásáról eddig szó sem esett. Ezek után Windisch Hermann a következőket mondja:

— Az a kérdés merülhetne ezek után fel, hogy milyen szervek által és mi módon történjék a közüzemek esetleges ellenőrzése. Erre nagyjában azt lehetne válaszolni, hogy idevonatkozólag egy minta már adva volt, a fővárosi üzemeket ellenőrző bizottságban, amely javaslataiban utalt is arra, hogy az általa megkezdett munka miként volna állandósitható és fejleszthető. A bizottság eme javaslatai bizonyos félreértésekre is adtak alkalmat, amennyiben egyes oldalról azt a tendenciát vélték azokból kiolvashatni, hogy ez a bizottság a saját létezését kivánta volna meghosszabbitani. Ez a felfogás csakis a viszonyok teljes nemismeréséből keletkezhetett. Hogyha mindazonáltal itt utalás történt eme bizottság működésére, ugy ez csak azért van, mert ennek a bizottságnak működése, összetétele, munkarendje és tevékenysége nagy vonásokban irányadóul szolgálhatna egy közüzemeket ellenőrző szervezet létesitésére. Egy ilyennél ugyanis szükség lenne egy szakértő testületre, amely az ellenőrzés munkálatait irányitaná, egy apparátusra, amely a munka részleteit elvégezné, végül pedig egy olyan hatósági tekintéllyel felruházott fórumra is, amely ezen munkálatok eredményét biztositani alkalmas legyen. Az egész apparátust esetleg ugy is lehetne megszervezni, hogy annak segitségével a közüzemeknek bizonyos pénzügyi és hitelkérdései is megoldást nyerhessenek.

Teljesen fedi Windisch Hermann véleményét az a vélemény, amelyet

Hoór-Tempis Móric dr.,

az Akadémia tagja, müegyetemi tanár, a városok kongresszusán, Zalaegerszegen mondott. Sürgette az impériummal felruházott közüzemi bizottság megalkotását, ajánlotta, hogy hasson oda a kongresszus, hogy a törvényhatósági közgyülések által kiküldött szakbizottságok állandóan külső szakértőkkel egészithessék ki magukat, mert ez a szakszerüség és a gyakorlati élettel való kapcsolat csakis ezen az uton biztositható. Mindezt nyugaton, Angliában, az Egyesült-Államokban, stb. régen megvalósitották.

Ugyancsak a zalaegerszegi kongresszuson tartott előadást

Becsey Antal

fővárosi bizottsági tag is, aki szintén foglalkozott a városi üzemek kérdésével és azoknak várospolitikai és közgazdasági jelentőségével. Véleménye szerint ugy az egészségügyi, mint az élelmezési, nemkülönben a világitási és közlekedési üzemek, mint szocialis jellegü gazdasági erőforrások, csakis a városok kezelésében, vagy legalább is ingerenciájuk erőteljes biztositásával létesitett vegyes üzemek formájában létesithetők. Csak ily keretben valósithatók meg az üzemek kooperációja révén az energiagazdálkodás követelményei is és az ilyen üzemi gazdálkodással tölthetik be a városok azt a nagy gazdasági hivatást, amelyre mintegy agrárország gócpontjai predesztinálva vannak.

Biztositva van a kurzus alatt elüldözött fővárosi tanerők ügyének revíziója

Ripka Ferenc: „ A jóvátétel elől elzárkózni nem lehet“

Lázár Miklósnak a közoktatásügyi bizottságban mondott nagy és okos beszéde, amelyben a kurzus alatt igazságtalanul elbocsátott tanerők ügyének revizióját követelte, páratlan visszhangot keltett. Kiderült, hogy Budapest közönségének szemében a kurzus sok igazságtalansága között talán a tanitók ügye látszott a legigazságtalanabbnak. Már a választások előtt hallottuk Ripka Ferencnek a szájából, aki akkor kormánybiztos volt, hogy meg kell vizsgálni, vajjon tényleg történtek-e igazságtalanságok és ha igen, azokat reparálni kell. A baloldal viszont a választási küzdelem egész ideje alatt a legélesebben ostorozta azokat a kurzusbünöket, amelyek emberi exisztenciákat tettek ok nélkül, vagy legalább is méltánytalanul tönkre. Kétségtelen, hogy a baloldalnak becsületbeli kötelessége eme követelések megvalósitásáért mindent megcselekedni. Természetes tehát, hogy a nagy harcnak csak első etappja volt Lázár Miklós felszólalása, amely — mint a „Fővárosi Hirlap“ legutóbbi számában megirtuk — a Wolff-párt soraiban idegességet váltott ki ugyan, de egyben egész viselkedésükön megmutatkozott, hogy maguk is érzik: itt reparálni, jóvátenni való dolgok vannak, amelyeknek helyrehozatala nélkül a baloldal aligha engedhet nyugodt munkát a közgyülési teremben.

És valóban az az értesülésünk, hogy a Wolff-párt előkelő gesztussal ki akarja jelenteni, hogy nekik nincsen takargatnivalójuk, tessék megejteni a reviziót, amely — mint mondják — ki fogja deriteni, hogy nem történtek égbekiáltó igazságtalanságok. Egészen természetes, hogy Wolffékkal ezt a kényszer mondatja, mert ma már befejezett dolognak lehet tekinteni, hogy a revizió meglesz, mert annak utjába többé senki gátat állitani nem akarl Lege.sősorban vonatkozik ez Ripka Ferenc főpolgármesterre, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Ebben az ügyben álláspontom a következő: Ha valóban történtek igazságtalanságok, akkor ezeknek jóvátétele elől elzárkózni nem lehet, mert hiszen enélkül nem lehet a kiengesztelődést megvalósitani és az alkotómunkához szükséges békét megteremteni.

Ez szószerint azt jelenti, amit fentebb mondottunk, hogy tudniillik a baloldalnak becsületbeli kötelessége ezt a reviziót kiharcolni, mert e revizió nélkül nem tudna többé választói elé állani és ilyenformán a tanerők, de egyben a többi fővárosi alkalmazottak ügyének revizója nélkül képtelenek lennének a közgyülési békét is garantálni.

Teljesen a baloldal mellé állott ebben a kérdésben a liberális frakció, de természetszerüen követi vezérét a Ripka-párt is. A liberálisok hangoztatják, hogy nehéz és komoly munkára lesz szükség, hogy a végzetes politikai irányok mérgét és a mérgezések hatását paralizálják. Ez pedig csak ugy történhetik, ha a tanerőket tudásuk, tisztességük, erkölcsük szerint értékelik és nem összeköttetéseik, vagy éppen felekezetük alapján. A liberálisoknak eszükben sincs, hogy a kommunistákat védelmezzék, de követelik, hogy azok a kiváló erkölcsi és nemzeti szempontból megbizható tanerők, akiket a kurzus megfosztott állásuktól és kenyerüktől, régi hatáskörükbe visszahelyeztessenek.

A liberálisok és az Egységes Községi Polgári Párt támogatása mellett számithat a baloldal arra is, hogy akkor, amikor az elbocsátott tanerők és tisztviselők ügyének revizióját követeli, szinte kivétel nélkül melléje áll a kinevezett bizottsági tagok csoportja is, mert mindenkinek a véleménye az, hogy ezt a mérgező anyagot végre valahára el kell távolitani a főváros életéből.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

Budapest fürdői

Fürdővárosnak szokás becézni Budapestet. És erre a becenévre rá is szolgált, mert nincs még egy ilyen nagy város, melynek ennyi fürdője, gyógyitó forrása lenne. Más, szerensésebb város számára kétségtelenül nagy jövedelmü lenne a Gellért, meg a Rudas. Csodálatos gyógyitó vizével meszszi földről idecsalná a pénzes idegent, a mi idegenforgalmi törekvéseinket azonban még a fürdőink sem viszik előre. Pedig micsoda páratlan kincsek ezek a fürdők. A Rudas gyógyfürdő forrásai a Gellérthegy tövében fakadnak.

Öt forrása 24 óra alatt nyolcezer hektoliter 39 foku hévvizet ad.

A fürdőt már a rómaiak ismerték. Kupolás gőzfürdőtelepét Szokoli Musztafa pasa 1556-ban épitette. A főváros a kád- és kőfürdőket 1884-ben, a gőzfürdőt 1886-ban restauráltatta, az uszócsarnokot és a népfürdőépületet 1895-ben épitette. A fürdő 1890-ben lett hivatalosan is gyógyfürdővé. Látogatóinak száma 1886-ban 188.791 volt, tavaly pedig 334.117. Legtöbben — 457.808-an — 1922-ben fürödtek meg benne. A másik nagy fürdője a városnak a Széchenyi- fürdő. Ez a régi Artézi-fürdőből született. Ez a fürdőt a Városligeti Nádorszigeten az 1868—78-ig furt 970 méter mélységü artézi kutból kapja 73.9 C foku vizét, 24 óra alatt 7600 hektolitert. Az 1881-ben kicsi fürdőház helyébe a főváros 1909—1913. években Czigler Győző és Dvorák Ede tervei szerint 3.9 millió aranykorona költséggel nagyszerü fürdőt épitett, melyet 1913 junius 13-án adott ás a használatnak. A régi fürdőt 1886-ban 77.783-an használták, tavaly pedig 637.629-en, de 1919-ben 890.507 ember fürdött meg benne.

A főváros legpompásabb fürdője mégis csak a Szent Gellért-fürdő.

Helyén a régi időben a 44.2 C foku iszaptartalmu, forrásáról hires Sárosfürdő állott, melyet a Ferenc József-hid épitése miatt 1895-ben lebontottak. A főváros 1901-ben vásárolta meg az államtól 1,050.795 koronáért a forrásokat s a fürdő telkét a kor igényeinek és a gyógyászat követelményeinek megfelelő, a legkényesebb igényeket is kielégitő szállodával összekapcsolt gyógyfürdőt épitett Stark, Sebestyén és Hegedüs épitészek tervei alapján 19 millió korona költséggel 1913—18-ban. A források ma naponta 26.000 hektoliter vizet adnak, a gyógyszállodában 176 szoba van és a hét esztendővel ezelőtt megnyilt fürdőben a mult évben 257.325 ember fürdött. Mint üzlet a következőképpen fest a főváros három fürdője:

	Bevétel	Kiadás	Fölösleg
	aranykoronában		
Rudas-fürdő	230.003	175.482	54.521
Széchenyi-fürdő	629.160	565.860	53.300
Gellér-türdő és szálló	978.297	967.038	11.259

Ime a három fürdőnek az idei preliminárája, de mint ezek a számok mutatják,

a fürdők nem tartoznak a város leglövedelmezőbb vállalatai közé.

Még legjobban kifizeti magát a Rudas, de már meglepő, hogy Széhenyi-fürdő, melyben csaknem kétannyi ember fürdik évenkint, mint a Rudasban, kevés hijján annyit hoz, mint a Rudas. Legmeglepőbb azonban a Szent Gellért-fürdő és szálló Ez a 19 millió aranykoronán épült fürdő, amely csaknem 1 millió koronás évi budgettel dolgozik: mindössze 11.259 aranykoronát jövedelmez. A fővárosnak ez a válalata tehát látszólag 0.12% haszonra dolgozik. A hasznot különben az eszi meg, hogy 19 millió aranykoronás befektetési tőke törlesztésére 9,177.833 aranykoronát állit be a mérlegbe, szóval az invesztált tőke felét. Leirása, tartaléka azonban nincsen a Gellért-fürdő mérlegének.

Fürdőivel kapcsolatban van még egy üzeme a fővárosnak, az ásványvizüzem. Ez az üzem a Hungária forrásvizet szénsavval telitve, üditő italként „Harmatviz“ elnevezéssel hozza forgalomba. Ugyancsak ennek a forrásnak a gyógyvizét eredeti állapotában „Hungária-viz“ jelzéssel szintén árusitja.

Ennek az üzemnek

184.000 aranykorona a kiadása és 80.000 korona a fölöslege, szóval 43%-os haszonra dolgozik.

Érdekes különben, hogy a vállalatnak legnagyobb kiakási tétele a fuvarozás: 42500 aranykorona, ami 23.1%-a a kiadásnak. Ez a tétel jóval nagyobb, mint a palackkészlet, mely csak 19.235 aranykoronával szerepel. Ellenben értékes készlete a vállalatnak a dugókészlet, mely 9882 aranykoronával szerepel a mérlegben. Érdekes különben, hogy a Hungária-forrásból a viznek poharankint való értékesitésével napi egymillió koronát vesz be a vállalat.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Egy pesti zúgbank garázdálkodása

Az a szemérmetlen, minden üzleti szolidságot megcsufoló és szédelgéssel határos propaganda, amelyet egyes budapesti magánbankházak itthon és külföldön avégből fejtenek ki, hogy a kisemberek megtakaritott filléreit bankbetétek formájában magukhoz csábitsák, immár arra kényszeritette a kormányt, hogy törvénnyel és rendelettel vessen gátat ezeknek az üzelmeknek, melyek az ország jóhirének mérhetetlen károkat okoztak. A kormány elhatározta, hogy uj betétgyüjtési törvényt készit a magánbankházak működésének szabályozására és a betétek elfogadására. A rendelet célja felülvizsgálni mindazoknak a magánbankházaknak ügyvitelét, amelyeknek működése közhiteli szempontból kifogás alá eshetik.

Bankkörökben jól tudják, hogy

a kormány beavatkozását elsősorban a Roth-bankház páratlanul inszolid bankbetéti propagandája provokálta.

Ennek a bankháznak tulzott beállitásai, amelyekkel a főváros első bankjának szerette volna magát föltüntetni, éles visszhangot keltettek nemcsak a pesti, de a külföldi sajtóban is. Igy évek előtt megtörtént többek között, hogy a Frankfurter Zeitung, amely a világ egyik legkomolyabb kereskedelmi lapja, hosszabb cikkben figyelmeztette az érdekelteket arra a veszedelemre, amelynek kiteszik magukat, ha bedülnek a budapesti Roth-bankház csábitásainak. Ezek a támadó cikkek, valamint a bankház által kiadott propagandafüzetek, arra birták a takarékpénztárak és bankok egyesületét, hogy

feljelentést tegyenek a Roth-bankház ellen,

mert tisztességtelen uton igyekszik ügyfeleket szerezni és betéteket gyüjteni. De feljelentés érkezett az utóbbi napokban a csehszlovák és az erdélyi bankegyesületektől is. Ugyanekkor kiderült, hogy a Roth-bankház nemcsak az utódállamokban, de még Amerikában is nagy propagandát fejt ki az ottani magyarság körében a megtakaritott pénzek megszerzésére. Mindezen feljelentések és a beszerzett információk alapján a TÉBE felterjesztéssel fordult a pénzügyminiszterhez és

kérte a Roth-bankház akcióinak megakadályozását.

A pénzügyminiszter az elébe terjesztett adatok alapján

elrendelte, hogy a Roth-bankháznál közhiteli szempontból vizsgálatot tartsanak.

Ez a revizió megtörtént és ha hivatalos jelentést nem is adtak ki a revizió eredményéről, nem titok, hogy a vizsgálat olyan tényeket állapitott meg, amelyek a legszigorubb megtorlást hivják ki maguk ellen.

Ezen inszolid propaganda jellemzésére talán elég felemliteni, hogy a bankház egy Vilmos császár-uti bérházban mindössze is csak három szobában bonyolitja le üzleteit, de a szétküldött propagandairatokban ugy tünteti fel az egész bérházat, mintha annak minden helyiségét a Roth-bankház foglalná le. Ezenkivül számos olyan képet küld szét, amelyekkel azt a látszatot akarja kelteni, mintha Budapesten és a világ több nagy városában egetverő palotái lennének. Azonban a legélénkebben domboritja ki a bank propagandájának rosszhiszeműségét és megtévesztő szándékát az általa kibocsátott pénzügyi tájékoztatónak az a része, amelyben a bank irja, hogy „a Roth-bankház rendelkezésére álló banktőke kétszáz milliárd korona", — holott a bankház alig négy milliárd betétet kezel, amit ezüst, arany és ékszervásárlásokra forditott.

Mindezen adatok birtokában, a pénzügyminiszter utasitására nyilatkozattételre hivták fel a Roth-bankházat. A felhivás szinte utimátumszerü, mert alig egy-két napi határidőt adott a bankháznak a nyilatkozat megtételére.

A miniszter erélyes fellépését nagy megnyugvással fogadják bankkörökben, mert ettől várják annak a szemérmetlen garázdálkodásnak a megfékezését, amellyel a Roth-bankház és még néhány pesti magánbankház az ország jóhirét veszélyezteti.

Hentesipari kiállitás. Az október hó 2, 3 és 4-én tartandó hizottsertés- és hentesipari kiállitás előkészületi munkálatai már befejeződtek. A sertéshizlalók mintegy 1700 darab sertéssel vesznek részt a kiállitáson, amelyen szemléltetően bemutatják a sertéstenyésztéssel, illetőleg hizlalással kapcsolatos gép, melléktermék és husipar fejlettségét is. A kiállitást élénk külföldi propaganda előzte meg, mert francia, németnyelvü felhivások és ismertetések küldettek szét tizenkilenc külföldi magyar követség utján. A külföldi érdeklődés a jelekből itélve igen nagy lesz.

Egy kiflit kapok az államtól. (Levél a szerkesztőhöz.) Hétszázötven koronámat vette el az állam 1920-ban, a pénz lebélyegzésekor. A hétszázötven koronáról kaptam egy elismervényt, amelyet gondosan megőriztem abban a tudatban, hogy az állam, amely üldözi a csalókat, pénzhamisitókat, tolvajokat, egyszer majd visszafizeti a tőlem kölcsönvett összeget is. Várakozásomban nem is csalódtam: az állam, amely üldözi a csalókat, pénzhamisitókat és tolvajokat, az utóbbi napokban tudomásomra hozta, hogy a hétszázötven koronámat visszafizeti, helyesebben, a pénztári elismervényemet beváltja hétszázötven koronára. Nagyot néztem. 1920-ban a korona zürichi jegyzése 0.50 volt és az állam, amely bünteti a csalókat, pénzhamisitókat és tolvajokat, nekem hétszázötven koronát fizet vissza, amikor a korona zürichi jegyzése 0.0072. Hétszázötven koronáért 1920-ban két pár cipőt vehettem és hétszázötven koronáért ma nem kapok mást, mint egy kiflit. Azonban ez a bajnak csak egyik része. A másik része, hogy az állam, amely üldözi a csalókat, pénzhamisitókat és tolvajokat, az én 1923—24. évi vagyonom és jövedelmem után 1925-ben aranykoronákban veti ki az adót és én, aki 1914-ben husz korona adót fizettem, éppen most kaptam intést, hogy fizessek 1923 és 24-re 190 aranykorona adót. Hát nem furcsa ez? Az állam, amely bünteti a csalást, pénzhamisitást és lopást, aranykoronában kéri azt, amit én 1923 óta papirkoronában tartozom neki, ellenben az eredeti papirkoronában fizeti vissza azt, amivel 1920 óta ő tartozik nekem. Ezek igen jó üzletek és nem csoda, ha a polgárok tönkremennek és ugyanakkor nagyszerü eredményeket mutatnak ki Smith Jeremiás ur jelentései.

SZÓRAKOZÁS

A vigszinház jövő hetét a Hármacskán! (Quand on est trois...), Pierre Veber végtelenül mulatságos zenés vigjátéka tölti be, amelynek vasárnap volt a második előadása.

A régi jó Budapest 80—87-ik előadásai. A Király Szinház szenzációsan mulatságos revüoperettje, a Régi jó Budapest a Király Szinház jövő heti müsorát is teljesen betölti, Somogyi Nusival, Vaály Ilonával, Berky Lilivel, Rátkaival, Latabárral, Szirmaival, Kompóthyval, D'Arrigóval, Gallaival a főszerepekben. A darab most a századik előadás küszöbén folyton fokozódó vonzerőt gyakorol a közönségre. A jövő vasárnap délután mérsékelt helyárakkal Kálmán Imre világhirü operettje, a Marica grófnő kerül szinre.

CORVIN SZINHÁZ

Zigoto, az oroszlánszivü — Burleszk 7 felvonásban

Az álmok rabszolganője — Dráma 8 felvonásban

(fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10)

A Fővárosi Operettszinház nagy kabaréműsora e héten is minden este szinre kerül. A legeredetibb, leggazdagabb, legválaozatosabb programm.

Az Éva e héten négyszer szerepel a Városi Szinház műsorán: kedden este, csütörtökön, szombaton és vasárnap. A csodaszép Lehár-melódiákkal különösen Harmath Hildának van hangos sikere.

KAMARA

ZIGOTO, AZ OROSZLÁNSZIVÜ

Burleszk 7 felvonásban

ÖLTEM...

Főszerepben Sessue Hayakawa és Huguette Duflos

Előadások kezdete ½5, ¼7, 8 és 10 órakor

Zsufolt a Budai Szinkör, mert Honthy Anna már csak nyolc estén játssza a Nóta végé-t.

Nemzeti Szinház. Csütörtök és vasárnap este: A piros bugyelláris. Szerda: A makrancos hölgy. Péntek és szombat? Az aranyember. Vasárnap délután: Gyurkovics lányok.

ROYAL-APOLLO

Brandenburg lovagja

Legendás történet 10 felvonásban. Főszerepben LIL DAGOVER

Tango Argentino

Főszerepben BEBE DANIELS és RICARDO CORTEZ

Előadások kezdete fél 5, fél 7 és 9 órakor.

Városi Szinház. Csütörtök, szombat és vasárnap este: Éva. Szerda és vasárnap délután: Sárga csikó. Péntek: Bohémélet.

Vigszinház. Minden este: Hármacskán.

Fővárosi Operettszinház. Minden este: Kabaré.

URANIA (5, fél 8, háromnegyed 10)

Tizparancsolat

(Paramount Rádius világattrakció) Szózat az emberiséghez. Mindkét rész együtt.

Király Szinház. Minden este: Régi jó Budapest. Vasárnap délután: Marica grófnő.

MOZGÓKÉP-OTTHON | **CAPITOL FILMPALOTA**

Ádám és Éva

Slágerburleszk 6 felvonásban. A főszerepben Dodo

Ópium rabjai

Egy milliárdos liu története 9 felvonásban

Fox hiradó

Renaissance Szinház. Szerda: Kisértetek. Csütörtök: Szeretni. Péntek: A waterlooi csata. Szombat: Csókoljon meg. Vasárnap: Őszi szerelem.

Révay-utca 16. **KIS KOMÉDIA** Telefon 14-22

Szezonnyitó műsor **Rott és Steinhardt** felléptével

Kezdete 8 órakor Telefon: 14—22

Budai Szinkör. Minden este: A nóta vége. Vasárnap: délután: Pintyőke.

VÁLLALKOZÁS

Burkolási, rendezési, kicserélési munkák. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást hirdet I. a VI., Andrássy-ut, Teréz-körut és Jókai-tér közötti szakaszon lévő faburkolatnak bazalt kiskőburkolattal való; II. a IX. ker., Ecseri-ut keramit kocsiut burkolatának az Üllői-uttól számitott 150 fm. hosszban ¾ és bazalt fejkővel való kicserélési munkáira; továbbá III. a IX. ker., Bakács-utca (Lónyay- és Közraktár-utcák közötti szakasz) ¾-es bazalt kockakővel való burkolási munkái; végül IV. az I. ker., Csaba-utca, Városmajor-utca és Bíró-utca közötti szakaszának, valamint a Csaba-utca és Ráth György utca közötti átlós irányu „Névtelen-utcának" makadámszerü rendezési munkáira. Az ajánlatok mindegyik munkára külön-külön 1925 szeptember 11-ének délelőtt 11 óráját kell a tanácsi IIb (ut- és csatornaépitési) ügyosztályban (Központi városháza, II. 279.) benyujtani, amikor azok ugyanott fel is bontatnak. A vonatkozó ajánlati és szerződési feltételek a tanácsi II. ügyosztály II. em. 276. sz. aalatt megtekinthetők.

FIAT

Magyar Fiat Automobil R.-T.

IV., Váci-utca 12.

Telefon: 124-53 és 150-76.

A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM Budapest, VII., Dohány-utca 84. Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Fürdőkádak, fürdőkályhák,

Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása

BÁLINT és FRANK cég

Budapest, VI., Király-ucca 82.

Telefon: 130—71 és 59—14.

KÚN SÁNDOR

BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

TELEFON: JÓZSEF 61—23.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Erzsébet-tér 15.

Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.

Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.

KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191—18

PALLOS Sürgönycim: PERALLOS

építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.

Ügyvezető: PALLOS JENŐ.

Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.

Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát, vasat és minden épitőanyagot. Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.

Árajánlat és költségvetés dijmentes.

Fülsiknkor

• • •

A Peterdy-utcai iskola

idők folyamán a budapesti lakáshiány szimbólumává nőtte ki magát. Lehet, sőt valószinü, hogy vannak ennek a nagyvárosnak a Peterdy-utcai iskolánál szomorubb és nyomorultabb buvóhelyei is, ahol az emberek álomra hajtják fejüket, de az is bizonyos, hogy mégis a Peterdy-utcából hangzott hosszu időn át a legkeservesebb jajkiáltás. Most meg azután, hogy más lakásba vitték őket, valami mérhetetlen fájdalommal váltak meg ezek a szegény emberek a régi, szomoru szállástól. Mintha az átköltözés az utcára való dobással lett volna egyenlő értékü, olyan keservesen panaszolták el a bajukat. Ezt a keserüséget, ezt a szentimentalizmust nem tudjuk egészen megérteni és ez nem azért van, mert nekünk talán jobb és nyugalmasabb lakást biztositott a sors. De nem tudjuk megérteni azért, mert vannak még Budapesten emberek, éppen ugy Isten teremtései, mint a Peterdy-utcai menekültek, akik odukban, büzös, piszkos, ocsmány tömegszállásokban laknak, de vannak olyanok is, akik hónapokat töltenek kapuk alatt. Amig ilyen nyomorultak is vannak, addig nem tud teljesen megesni a szivünk azokon, akik talán némileg hiányos, vagy nem megfelelő lakáshoz jutnak. Ma még meg kell szünnie a lakáskérdésnek ott, ahol elfogadható tető alá jut az ember. Reméljük, hamarosan eljön az idő, hogy a lakáskérdés ott fog kezdődni, hogy mindenkinek nyugodt, szép, világos, kényelmes lakást kell kapnia.

A Vass-menü

egy csapásra meghóditotta a vendéglősök kérgesnek ismert szivét. Huszonnégy óra alatt százával akadtak vendéglősök, akik kijelentették, hogy tizenötezer koronáért hajlandók Vass-menüt adni. Szép és felemelő érzés a vendéglősök eme önzetlen nagy felbuzdulása. Vannak még hazafiak, vannak még szamaritánus lelkek, vannak még emberek, akik szivükön hordják embertársaik sorsát. Ime a vendéglős urak hajlandók tizenötezer koronáért meleg vizet, vizzel rántott főzeléket, maradék husocskát és néhány szál tésztát adni az éhező embereknek. Olyan nagylelkü gesztussal született meg a Vass-menü, hogy szinte a hála érzése kél az emberekben derék atyáink, a vendéglősök iránt. Nem mondjuk most el, hogy a jó öreg kocsmárosok tulajdonképen boldogok lehetnek és boldogok is, mert Vass miniszter a visszavonulás aranyhidját állitotta fel számukra. Kongó üresség honolt Budapest több, mint ezer vendéglőjében és a vendéglős urak kénytelenek lettek volna az árakat is alaposan leszállitani, ha véletlenül nem ölthetik fel az emberbaráti szeretet szüztiszta tógáját. De mennyivel jobb igy, hogy nem kellett bevallani a csődöt, hanem mint az emberiség jóltevői, pihenhetnek babéraikon. Hogy azután a Vass-menüre nem fizetnek rá, az megint egészen természetes, hiszen régen megtanulták már, hogyha a bort megkeresztelik, azt olcsóbban lehet adni, mint a tiszta italt.

Az öngyilkosok

rémesen megszaporodtak Budapesten. Tavaly csak az egész évben volt ezer öngyilkos, az idén pedig két hónap alatt oltotta ki ugyanennyi az életét. Bécs kétszer, Berlin háromszor, Páris négyszer, London pedig hatszor akkora és sehol sem válik meg több ember az élettől, mint a magyar fővárosban. Nagyobb-e a nyomoruságunk, vagy roszszabbak-e az idegeink, mint a nyugati városok embereinek, ezt nem tudjuk, de hogy itt valami baj van, az egészen valószinü. Ezek az elrémitő számok, amelyek a város elkeseredését tüntetik fel, sikoltva követelik, hogy itt tenni kell valamit: Budapest számára vissza kell szerezni a nyugalmat, a megélhetést és az életkedvet.

Sorsjegyüzelmek

jótékonysági és szociális máz alatt

A kerületi előljáróságok figyelmébe

A főváros utcáin nem tehetünk tiz lépést, nyilvános helyiségekben nem ülhetünk ötpercig anélkül, hogy valaki ne tolakodnék közelünkbe és ne kinálna egy csomó sorsjegyet megvételre. Nyukosz, Jókai, Kézműipari, Szinész és más eféle sorsjegyek nevének kiáltozásától hangos az egész város és cifra minden ház fala a plakátjaiktól. Mit akarnak tőlünk? A szivünk csupa részvét minden jobb sorsra érdemes intézmény iránt, de jól tudjuk, hogy hiába nyitjuk meg szivünket és erszényünket,

az öt és tizezer koronás adományokkal nem a bajba jutott egyesületeken vagy szervezeteken, hanem csupán néhány bankáron és kétes hirü kis magánbankházon segitünk.

A bankárok és kis magánbankházak lapulnak meg e sorsjegyakciók mögött, amelyek a jótékonyság és szociális érdek siránkozó álarca alatt állnak elénk és a maguk javára értékesitik azt a rokonérzést, amelyet emberbaráti intézmények iránt érzünk.

Minden ilyen sorsjegykibocsátásnál a jótékonysági és emberbaráti intézmény csak cégér és ha a sorsjegyakció nagy sikerrel is jár, ezt a sikert a bankár és a magánbankház fölözi le a maga javára, mig azoknak, akiknek érdekében a jótékony sziveket mozgósitják, csak hulladékok jutnak. Az akció ötlete rendszerint nem is a támogatásra szorult intézménytől indult ki. A bankár és magánbankház áll elő az ötlettel, ő vállalja az akció finanszirozását és adminisztrálását, ő szerződteti az elárusitókat, az ügynököket s miután a haszon óriási részét lefoglalja magának,

az egész összegből alig egy tizedrészt juttat azoknak, akik nevüket odaadták a sorsolási akció céljaira.

A magyar büntetőtrövénykönyvben még nincsen paragrafus az ilyen machinációkra, de bizonyos, hogy sulyos erkölcsi beszámitás alá esik a nyomor és szegénység kizsákmányolása és a közönség oly irányu félrevezetése, mintha az ötezer koronákat csakugyan emberbaráti célra juttatná, amikor voltaképen csak a kétes hirü bankárocskák és kis magánbankárok telhetetlenségét csillapitja. De ha a büntetőtörvénykönyv nem is üldözi a jótékonyság örve alatt üzött csalásokat és visszaéléseket, a törvény gondoskodott arról, hogy az ilyen akciók ellenőriztessenek avégből, vajjon csakugyan azt a célt szolgálják, amelyet oly hangzatosan hirdetnek.

A kerületi előljáróságok feladata ellenőrizni a sorsolásokat

és kinyomozni, hogy a sorsolás eredménye azoknak jutott-e, akiknek nevére a sorsolási engedély kiadatott? Nem firtatjuk, hogy ez az ellenőrzés az utóbbi időben a megkivánt lelkiismeretességgel végzi-e a munkáját, de látva azt, hogy a magánérdek mily szemérmetlenül garázdálkodik itt a jótékonyság és a szociális intézmények kárára, azt kell hinnünk, hogy az előljáróságok nincsenek kellőképen tájékozva az ilyenfajta sorsolások titkos rugóiról és ezért jóhiszemüen feltételezik, hogy a sorsolás csakugyan a legtisztább emberbaráti célokat szolgálja. Az előljáróságnak ez a jóhiszemüsége nem megokolt. A most gombamódra elszaporodott sorsjegyakciókat a legnagyobb bizalmatlansággal kell kezelni, mert nemcsak hogy az emberbaráti célokat nem szolgálják,

de még az államot is megkárositják,

amennyiben elvonják a közönség pénzét az állami osztálysorsjegyektől. Ha ezek a sorsjegykibocsátások a mai iramban tovább szaporodnak, az állami osztálysorsjáték bezárhatja a boltot, ami pedig sulyos szociális kárt jelent, mert az állami sorsjegyjátékból jutott idáig emberbaráti célokra. De hát szabad-e ezeket a célokat áldozatul odadobni nehány magánbankárnak és kis bankházaknak? Szabad-e eltürni, hogy hatósági jóváhagyással ártsanak emberbaráti intézményeinknek, egyben pedig diszkreditálják az egész jótékonyságot az ilyen álszociális üzelmekkel?

Az előljáróságok dolga hogy rendet teremtsenek ebben a dsungelben. Az ellenőrzés módja igen egyszerü: a kibocsátandó sorsjegyek számát megállapitja a biróság. És mert a sorsjegyek ára is meg van szabva, igen könnyü kiszámitani, hogy csakugyan annyi folyt-e be a sorsjegykibocsátók pénztárába, mint amennyinek az eladott sorsjegyekből be kellett folyni. Ha ezt az egyszerü szorzási és kivonási müveletet elvégezték, megdöbbenve látják majd, hogy milyen kevés az, amit az akció a jótékonyságnak eredményezett. És akkor megérlelődik bennük a gondolat, hogy bizalmatlansággal kell nézni minden ilyen akciót, amelynek vezérlő gondolata nem az arra szorulók támogatása hanem a legönzőbb kisbankári érdekek kielégitése.

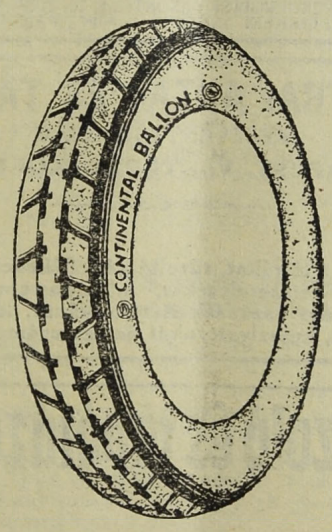

5, 10, 15 és 20 kg.-os postacsomagokat, rizs és cukor kivételével, bérmentve szállitunk vidékre.

Timár-nyalóka
népszerü és közkedvelt
Óvakodjunk az utánzatoktól.
Vándor-cukorkagyár
VII., Huszár-utca 6. sz.

10/30 HP
TALBOT AUTOMOBIL
egyetlen vetélytársa a
14/40 HP **TALBOT**
CONTINENTAL BALLON
pneumatikon
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

Transformátorok
Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Műszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—39, 147—75, József 95—10.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

Események

A főpolgármester hazaérkezése. Ripka Ferenc dr. főpolgármester, mint a „Fővárosi Hirlap" értesül, kedden, szeptember hó 8-án érkezik vissza Budapestre és átveszi hivatalának vezetését. A főpolgármester hazaérkezésével egyszersmind megkezdődik az intenzivebb városházi élet is. Szeptember 14-én Ripka Ferenc a közigazgatási bizottság ülésén fog elnökölni, majd mielőbb gondoskodik a közgyülés összehivásáról is, amivel azután teljesen megindul a nagy munka Budapest ujjáépitése érdekében.

Az oktató személyzet képviselői a közoktatásügyi bizottságban. Emlékezetes, hogy a közoktatásügyi bizottságot az elnöklő Purébl tanácsnok csonkának nyilvánitotta azért, mert az oktató személyzet képviselői, miután még nem választották meg őket, nem vehettek részt az ülésen. A közoktatásügyi bizottság eme tagjait kedden választják meg a tantestületek, éppen ezért érdemes elmondani, hogy kik választhatnak és kik választhatók. Szavazati joga van minden rendszeresitett állásra törvényesen megválasztott tanerőnek, tehát az óvónőknek is. A testületek saját kebelükből választják képviselőiket, az óvónők pedig vagy maguk közül, vagy az olyan községi elemi iskolai igazgatók sorából, akik a kisdedóvó felügyeletével meg vannak bizva. A leánygimnáziumok és polgári leányiskolák tantestületei, továbbá az elemi iskolai tanitónők és az óvónők képviselőül nőt is választhatnak. A szavazás titkos és a mandátum elnyeréséhez abszolut többség kell. A nyolc mandátum közül egy-egy jut a főreáliskolák, a felső kereskedelmi iskolák, a leánygimnáziumok, a polgári fiuiskolák, a polgári leányiskolák tanári testületeinek és az elemi iskolai tanitók, az elemi iskolai tanitónők és az óvónők képviselőjének.

Tiz bérpalota épitését tervezi egy vállalkozó. Az épitkezéseknek immár évtizedes szünetelése után egyelőre csak hatósági próbálkozásokkal találkozunk, a magánvállalkozás most még a legritkábbak közé tartozik. A magántőke esztendők óta nem igen épit egyebet, mint villákat, amelyek többnyire csak egy család céljait szolgálják. Most azonban olyan tervről értesülünk, amely a maga hatalmas arányaival szinte felülmulja az állami és a fővárosi lakásépités méreteit és amely olyan jelentőségü, hogy talán képes lesz majd a magánvállalkozókat is magával ragadni. Egy épitész jelentkezett legutóbb Vass József miniszterelnökhelyettesnél és előadta, hogy nagy vagyona van, amely tőkeként áll rendelkezésére és amely biztositék lehet arra, amikor tiz hatalmas bérpalotának a felépitését vette tervbe. Az épitkezéshez mégis kölcsönre van szüksége, ennek megszerzése céljából azonban máris tárgyalásokba bocsátkozott különfle külföldi pénzcsoportokkal. A tiz hatalmas palota amelynek felépitését tervezi, olyan óriási méreteket öltene, hogy kétezer lakást lehetne Budapest lakossága számára biztositani. Rendkivüli jelentősége lenne az épitkezésnek az épitőipar és a munkanélküli munkásság szempontjából is, mert hiszen ez a nagyarányu épitkezés mintegy tizezer munkást foglalkoztatna. Az épitész Vass József miniszterelnökhelyettesnek már a tervpályázatát is bemutatta. A miniszter, miután betekintést nyert a tervekbe, kijelentette, hogy azoknak megvalósitását lehetségesnek tartja. A vállalkozószellemü épitész ezek után azirant érdeklődött a miniszterelnökhelyettesnél, hogy kaphatna-e olyan jelentős adókedvezményeket, amelyek mellett a monumentális épitkezés megindulhatna. A kormánynak természetszerüen kapva kell kapni az alkalmon és értesülésünk szerint Vass miniszter meg is igérte, hogy mindent el fog követni annak érdekében, hogy a terv a lehető legmesszebbmenő támogatásban részesüljön és kilátásba helyezte, hogy a kormány minden elképzelhető és telhető kedvezményt biztositani fog számára. Az épitkezések megindításának ezidőszerint már csak egy akadálya van, és pedig az, hogy azok a külföldi tőkecsoportok, amelyek a szükséges kölcsönt hajlandók volnának folyósitani, azt kivánják, hogy a kamatot a kormány garantálja, aminek viszont sulyos akadályai vannak. Ezek után az épitész, aki a kétezer lakásos tiz ház felépitését tervbe vette, most hosszu lejáratu, hatszázalékos kölcsönt keres. Az épitkezési terv iránt a külföldön igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, amit különösképen megmagyaráz az, hogy az épitész hajlandó biztositékul lekötni a Lágymányoson lévő hatalmas területü telkét, amelyet csaknem másfélmillió dollárra értékelnek.

Magyar gallér külföldi vignetta alatt. Negyven aranyfillérért a legpompásabb gallért kaphattuk a legelőkelőbb üzletekben, ma huszezer korona egy gallér ára, ami csaknem másfél aranykoronának felel meg. A kereskedő, ha a vevő elszörnyüködik a horribilis ár miatt, azt feleli, hogy a külföldi gallérnak tucatja 219.000 koronába kerül, mire a vevő kezébe jut, igy hát jogos, ha egy gallérért 20.000 koronát kér. A kereskedők beállitásával ellentétben a legnagyobb magyar fehérnemügyár: a Joss és Löwenstein-gyár igazgatója azt mondja, hogy a magyar gallérok, amelyek elismerten elsőrangu gyártmányok, 15 százalékkal olcsóbbak, mint a külföldiek, a kereskedő azonban annyit kér értük, mint a külföldi gallérokért. A kereskedők ugyanis szeretik hangoztatni, hogy csak külföldi árut tartanak, ami azonban legtöbbször nem igaz. És ha mégis ezt állitják, csak azért teszik, hogy a magyar gyártmányt a külföldi gallérok árán adhassák el. A magyar fogyasztó tehát ezért fizet 20.000 koronát egy magyar gallérért, amelynek legfeljebb 16—17.000 koronába szabad kerülni. Biz ez igen közönséges visszaélés, amely ellen azonban a magyar gyárosok védekezhetnének oly módon, hogy az iparcikkekre rányomatják a gyár nevét és a helyet, amelyben az áru készült.

Megszünt kerületi kör. Óbudán a „Népkör", amely a függetlenségi polgárok szervezete volt és amelynek elnöke Schubert Sándor fővárosi bizottsági tag, megszünt. A kör helyiségét az óbudai szocialdemokrata párt vette át.

Az óbudaiak autóbuszjáratokat sürgetnek. A főváros legmostohább kerületének polgárai, az óbudaiak, mozgalmat inditottak e kerület fejlesztése érdekében. Régen panaszolják az óbudaiak, hogy a bécsiuti végállomástól az uj temetőig csak rozoga omnibuszon tudnak eljutni s ez egy teljes órát igényel. Évek óta kérik a bécsiuti villamos végállomásától az uj temetőig a villamosvasutnak a kiépitését. Ezt meg is igérték nekik, de az óbudaiak eddig csak igéreteket kaptak a fővárostól, de a villamosvasut kiépitését nem kapták meg. Az elmult vasárnap az óbudai polgárok értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a III. kerület összes törvényhatósági bizottsági tagjait felkérik, hogy tegyenek lépéseket aziránt, hogy a bécsiuti villamosvégállomástól az uj temetőig a főváros autóbuszjáratot létesitsen.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil. Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap-utca 36.
Telefon: József 76—56.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

FACK PÁL vasáru-, épület- és butorvasalás, szerszámház- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06. BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 49.
Metropol szálló átellenében.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. BUDAPEST Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

JANCSURÁK GUSZTÁV
RÉZMÜVESMESTER IX., FERENC-U. 39.
Vörösrézmunkák. Ónozások TELEFON: I. 8-47.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZMÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—25.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 szeptember 16. — 37. szám.

FŐVÁROSI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

A takarékosság

nagy erény, de annak is megvannak a maga határai. Sőt majdnem azt kellene mondani, hogy néha a bőkezüség is az erények közé sorakozik. A kurzus alatt ezerszer megvádolták az előző rezsimet, amelyre ráfogták, hogy pazarolt. Wolffféknak nem volt más korteszeközük a maguk számára, csak az az egyetlen egy, hogy pénzdobálással vádolták meg azokat, akik Budapestnek kórházakat, iskolákat, csatornákat, utakat, fürdőket, nagyhasznu üzemeket épitettek és ma horribilis értékü növekedett telkeket vásároltak. Wolffék nem állhattak a közönség elé azzal, hogy olcsóbbá tették az életet, hogy épitettek, teremtettek, alkottak, ők nem élhettek másból, mint azoknak megrágalmazásából. akik naggyá, széppé és gazdaggá akarták tenni és tették is Budapestet. Erről a krájzlerpolitikáról, erről a rágalomhadjáratról most, amikor az ostendei tárgyalások eredményének ratifikálásáról van szó, csak a bajorok és München esete juthat eszünkbe. A bajorok detronizálták, gyámság alá helyezték, gyengeelméjének nyilvánitották azt a II. Lajos királyt, aki Münchent naggyá tette. Ő épitette a két Pinakotékát, amelyekben a klasszikus és modern piktura leghatalmasabb alkotásainak mérhetetlen tömegét halmozta fel és az ő zseniális lángelméjének szüleménye volt Nimfenburg, valamint München számos más világhirü csodálatos szépsége. A korlátoltan rövidlátó ország mindezek láttára pedig hálátlanul felzudult és eltávolitotta a trónról a királyt, aki mérhetetlen gazdagságot varázsolt országa fővárosába. Amig gyámság alatt volt, régens uralkodott, de később detronizálták és uj királyt koronáztak. Ma azonban már tudja München és tudja Bajorország, mit jelentett az a „pazarlás", amelyet ez a király véghez vitt. München idégenforgalma egyik legelső helyen áll az összes európai városok idegenforgalma között. Európa minden országából, de a tengerentulról is valósággal ömlik a pénz a bajor fővárosba, amelynek lakossága boldog és gazdag.

Ha a kurzust megelőző rezsim azt csinálta volna, mit ez a bajor király, Wolffék megfeszitették volna annak vezetőit. Pedig hol voltak azok a beruházások, amelyeket Budapest háboruelőtti rezsimje eszközölt, II. Lajos bajor király mérhetetlen költekezésétől? Nálunk iskolák és kórházak emelkedtek, amelyek nélkül a háborut nem lehetett volna megvivni és amelyek nélkül ma müveletlen lenne Budapest és az utcákra lehetne fektetni a betegeket. Itt megváltották a gázgyárat, községesitették az elektromos világitást, hatalmas közüzemeket emeltek, amelyek közül talán elég megemliteni a ma sok-sok milliárdot reprezentáló Községi Élelmiszerüzemet. Ha Budapestnek ma fizetni kell a régi adósságokat, ha az ostendei tárgyalások nehéz terheket rónak ránk, ne felejtse el senki, hogy mivel gazdagodtunk akkor, amikor ezeket a külföldi kölcsönöket felvettük és a város akkori vezetői ebből a pénzből nagyszerü dolgokat alkottak.

Wolffék egész politikája és minden a háboruelőtti rezsim ellen szórt vádaskodása azonban rövid idő alatt határozottan kómikussá válik. Budapest józan néprétegei amugy sem adtak semmit ezekre a vádakra, most azonban mindenkinek a szeme ki fog nyilni, amikor látni fogja Budapest népe, hogy ma, nagyon sulyos időkben sincs más menedék, minthogy Budapestnek ujra külföldi kölcsönt kell keresnie és külföldi kölcsönből kell pótolnia azt, ami a háboru kitörése óta leromlott. Rövidesen ki fog derülni az, hogy hiba volt eddig is nem folyamodni ehhez az eszközhöz, de enyhitő körülménynek kell betudnunk Wolffék számára azt, hogy ha belátták volna is ezt az egyszerü igazságot, sehol a világon az ő számukra nem nyilt volna hitel. Most azonban tényleg eljutottunk ahhoz a ponthoz, hogy többé külföldi kölcsön nélkül nem lehet Budapestet rekonstruálni. Talán csak nem fogják letagadni azt, hogy négyéves uralmuk alatt nem épitettek semmit, de még csak nem is javitottak semmit. Tiz év óta rongyolódik ez a város és tiz év óta fenyeget az a veszedelem, hogy a közmüvek felmondják a szolgálatot. Mindezeken adókból segiteni már nem lehet. A főváros lakossága több adóterhet nem bir el, ugyanakkor azonban előállott annak szükségessége, hogy a főváros egész csomó uj intézménnyel gazdagodjék, amely intézményeket ma már a kor követel és amely intézmények majd önmaguktól amortizálódnak, sőt kenyeret is keresnek a főváros számára. Ezeknek a megvalósitása azonban tőkét igényel. A fővárosnak tehát külföldi kölcsönre van szüksége, amelyet okosan, takarékosan kell felhasználni és megoldható mindaz a probléma, amelyekhez Wolff Károly és hivei négyesztendős uralmuk alatt hozzá sem mertek nyulni.

Amikor az uj kölcsönről, az uj beruházásokról, az uj alkotásokról beszélünk, egy pillanatra sem gondolunk arra, hogy Budapest mai vezetőit II. Lajos bajor király utjának folytatására animáljuk, de még csak arra sem gondolunk, hogy uj Gellért-fürdő épitését, vagy uj Krausz-Mayer telkek vásárlását kivánjuk. Jó és bölcs programm lehetett ez akkor, amikor a főváros vezetői ezeket megalkották, ma azonban csak praktikus és jövedelmező beruházások jöhetnek számba. Ereky Károly fővárosi bizottsági tag az elmult héten egyetlen interju keretében a szükségességek egész sorát emlitette föl és bizonyosak vagyunk benne, hogy a legkisebb fáradsággal, de bölcs mérséklettel és előrelátó gondolkodással ragyogó programmját lehet összeállitani mindannak, ami Budapest élete érdekében elkerülhetetlenül szükséges. Budapestnek — ismételjük — kölcsönre van szüksége, amelyből olyan alkotásokat fognak teremteni, amely alkotások önmaguk fizetik ki a beruházási összeget és rövidesen hasznothajtó tényezői lesznek Budapest életének.

Valódi megvilágitása a külföldi kölcsön rendezésének

Ostendei reflexiók

Irta: Ereky Károly

Ostendében a székesfőváros megbizottai és a külföldi hitelezőket képviselő bankárok összeültek a székesfőváros külföldi kölcsöneinek ügyében. Érdekes politikai jelenség volt az, hogy a különféle fővárosi pártok megbizottjai mennyire féltretettek minden pártkérdést és csak a főváros lakosságának érdekeit tartották szem előtt. A fővárosi bizottsági tagok közül Ostendében senki sem volt pártember. Mindenki csak arra ügyelt, hogy hogyan sikerüljön még a pártpolitikai ellentéteket is lehetőleg ugy beállitani a tárgyaló felekkel szemben, hogy ebből haszna legyen a fővárosnak. Azt a helyzetet, hogy a szociáldemokraták is vannak a közgyülési teremben, a külföldi bankárok előtt, akik a polgári politika frontjához tartoznak, a főváros kiküldöttei a maguk részéről szintén kihasználták, amennyiben mindig azt hangoztatták, hogy ne szabjanak nekik olyan föltételeket, amelyeket a közgyülésen ugy sem lehet elfogadtatni, esetleg a szocialisták miatt.

Tárgyalások a békés megegyezés utján

Az ostendei tárgyalások első napjaiban természetesen feszült volt a hangulat a külföldi hitelezőkkel szemben. A privát érintkezés során meg lehetett állapitani azt, hogy ezek a külföldi bankárok, akik Budapest kölcsönügyéről velünk tárgyaltak, abból a szempontbl indultak ki, hogy ők tulajdonképpen nem hitelezői a fővárosnak, hanem hogy csak a kötvénytulajdonosok nevében tárgyalnak. Mivel azonban ezek a kötvénytulajdonosok nekik kommittensejik, olyan föltételeket kerestek mindig, amelyek a kommittensek pszichológiájának a legjobban megfelelnek. A kommitenseket az érdekli, hogy kamatokat kapjanak és idővel visszanyerjék tőkéiket is. Innen volt az, hogy a külföldi bankárok a tárgyalás során belementek egy 20 esztendős visszafizetési halasztásba, mert ez végeredményben a kommittensek érdekeit lélektanilag kielégiti. Nem mehettek azonban bele abba, hogy a tőkét redukálják, mert ez a kötvénytulajdonosok felfogása szerint a legnagyobb sérelmet jelenti, holott tudjuk, hogy a főváros megterhelésének szempontjából az első időben nem a tőke visszafizetése, hanem a kamatszolgáltatás a legnehezebb dolog. A külföldi hitelező részéről tárgyaló bankárok maguk is mindent elkövettek, hogy megkönnyitsék a feltételek megállapitását, mert tudták, hogy ha most az ostendei tárgyalás nem sikerül, akkor tárgyalásról többé szó sem lehet, akkor csak a jogászok fognak rideg paragrafusok alapján a fővárossal szemben eljárni. Ezt azonban ők sem kivánták, mert hosszadalmas perek és izgalmak helyett inkább békés megegyezést akartak vinni kommittenseiknek.

75 millió frank haszon a frank elértéktelenedésén

A tárgyalások során észre lehetett venni, hogy a külföldi hitelezők teljesen tisztában vannak azzal, hogy a francia kölcsönből — amelynek eredeti névleges összege 100 millió francia frank — most, a francia frank elértéktelenedése folytán, csak 25 millió aranyfrankot tartozik visszafizetni a főváros, tehát anélkül, hogy kiegyezésre volna szükség, már 75 millió aranyfrankkal kevesebb terhe van a fővárosnak.

300 millióért — nyolcvan millió

A hitelezők tisztában voltak azzal is és kifejezésre is juttatták, hogy a székesfőváros a 300 millió aranykoronás adósságából 10—20 %-át adósságának sohasem fogja visszafizetni, mert régi tapasztalat az, hogy a kibocsátott kötvényeknek 10%-a normális időben is elvész és sosem kerül beváltásra. Azokon a francia területeken, ahol a legtöbb budapesti kötvény el volt helyezve, háboru dult és egyébként is a háboru alatt a kötvények nagy mennyisége elkallódhatott, ugy, hogy biztosan fel lehetett venni egy 10—20 százalékos elkallódást a kötvényekben. Ez az összeg a 300 millió aranykoronás adósságnak egyötöd részét teszi ki, vagyis 60 millió aranykoronát. A francia valutadifferencia és ez a természetes veszteség együtt 135 millió aranykoronát tesznek ki.

Ugyancsak a tárgyalás során hangsulyozták a külföldi hitelezők azt is, hogy jól tudják, hogy ha nem sorsolás utján, hanem vásárlással szerzi vissza kötvényeit a főváros, akkor ezeket a kötvényeket jelenleg egy harmadárban kapja meg, tehát a fönmaradó 165 millió aranykoronányi adósságot 60—80 millió aranykoronával megválthatja, vagyis végeredményben a főváros 300 millió aranykorona adósságot 60—80 millió aranykoronával válthatja meg.

A hitelezők ezeknek az adatoknak teljes tudatában arra helyezték a fősulyt, hogy azok a kommittensek, akiknek birtokában kötvény van, lehetőleg nagy összeget kapjanak kézhez, illetőleg öt évig redukáltan, öt év után pedig teljes értékben élvezzék a kötvények után járó kamatokat.

A törlesztési határidő kitolása

A hitelezők a nyolc év mulva megkezdődő törlesztést 20 évvel kitolták. Tehát egész eljárásukból kitetszik az, hogy arra helyezték a fősulyt, hogy kommittenseiknek pszichológiailag mindent megadjanak, amit csak elérhetnek és figyelembe vették azt is, hogy Budapest székesfőváros a háboruk, forradalmak és a román megszállás után öt évre még mindig nincs abban a helyzetben, hogy teljes kamatot tudjon fizetni. Kommittenseikkel bizonyára ezt is meg tudták értetni. A kiegyezésnél tehát a hitelezők azt tartották legfontosabbnak, hogy az egyes kötvénytulajdonosok érdekeit megvédjék és amellett nem kivántak semmi kárpótlást sem azért, amit a főváros a valutadifferencia és a természetes kötvény elveszés révén előnyként élvezett.

Egyoldalu kritikák

Azok, akik Budapesten szigoru kritikát gyakorolnak az ostendei megegyezéssel szemben, természetesen csak azt nézik egyoldaluan, hogy Budapest jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy fizetéseket eszközöljön. Ha azonban figyelembe veszik azt, hogy ezzel a kiegyezéssel megvan a lehetőségej annak, hogy Budapest ujabb külföldi kötvénykölcsönt vehet fel és ezáltal talpraállithatja és modernizálhatja nagy üzemeit, akkor — még ha nincsenek is tekintettel azokra a nagy előnyökre, amelyeket a hitelezők szoktak felsorolni velük szemben, — akkor is be kell látniok azt, hogy óriási előny származnék a fővárosra, ha visszakapja teljes szabad vagyonkezelését és uj kötvénykölcsönt tud fölvenni.

A hosszu lejáratu kölcsön előnyei

A tapasztalás ugyanis azt bizonyitja, hogy a hosszu időre felvett kölcsön nagyon előnyös a fölvevőre. Hogy példával világositsam meg a dolgot, az a földbirtokos, aki a háboru előtt, mondjuk, ötven évvel százezer aranykorona jelzáloghitelt vett föl birtokára, az akkori tizkoronás buzaárak mellett azzal számolhatott, hogy tizezer métermázsa buzával tartozik hitelezőjének és 5 százalékos annuitás fizetése esetén évi ötezer koronát, azaz ötszáz métermázsa buzát köteles fizetni. Az idők folyamán azonban a buza husz aranykoronára drágult és ezáltal a földbirtokos évi fizetési kötelezettsége, dacára annak, hogy az ötezer aranykorona ugyanannyi maradt, mégis lement ötszáz métermázsa buzáról kétszázötven métermázsára. Szóval, mikor a kölcsönt fölvette, évi ötszáz métermázsa buzát kellett fizetnie, mig az idők folyamán ez a kötelezettsége évi kétszázötvn métermázsa buzára sülyedt.

Hasonló a helyzet a főváros életében is. Ha a főváros felvesz egy ötven esztendő alatt törleszthető kölcsönt és azt hasznos beruházásokra forditja, ezek a felsorolt financiális előnyök mind érvényesek lesznek a fővárosra nézve is és mint a jelenlegi helyzet is mutatja, a legideálisabb üzlet a főváros számára az, ha uj, olcsó kötvénykölcsönt vesz fel.

Az ostendei tárgyalásból és a külföldi kölcsönre vonatkozó összes megfigyeléseimből tehát azt a tapasztalatomat szürröm le, hogy a fővárosnak mentől előbb ujra olcsó inveszticiós kölcsönt kell felvennie.

Utban az igazság a földönfutóvá tett tanerők ügyében

Még a héten megalakul a reviziót eszközlő tizes bizottság

Az elmult héten megválasztották a tantestületek azt a nyolc delegátust, akik a főváros iskolai személyzetét a közoktatásügyi bizottságban képviselni fogják. Mint ismeretes, a közoktatásügyi bizottság első ülése ezeknek a tantestületi delegátusoknak a távolmaradása miatt kénytelen volt önmagát csonkának deklarálni és ilyenformán határozatokat nem is hozott, hanem a legfontosabb kérdésekről is csak eszmecserét folytatott. Ez az eszmecsere azonban gazdag volt anyagban, mert amig egyrészt a tanév kezdetén igen fontos feladatokat rótt a tanügyi tanácsokra, ugyanakkor a legteljesebb erővel megnyilatkozott ezen a bizottsági ülésen az akarat, hogy a kurzus által elkövetett és a tanügyi személyzetet mélyen sértő igazságtalanságokat rövidesen revidiálni kell. Szerencsére az elbocsátott és földönfutóvá tett tanerők dolgát Lázár Miklós szerkesztő, fővárosi bizottsági tag vette kezébe, aki páratlan eréllyel fogta meg a dolgot és mély emberszeretetéről tanuskodó érzéssel viszi tovább az ügyet. Ilyenformán egészen bizonyosra lehet venni, hogy a kérdés többé el nem alhatik és az akció eredményes lesz.

Lázár Miklós feltétlenül megtalálta a kellő hangot, mert nemcsak a közgyülés baloldali pártjai álltak melléje, de a középső pártok is ugy, hogy ma már nem lehet kétség benne, hogy a revizió meglesz. Ha pedig az akták beszélnek, akkor a közgyülés jobb meggyőződésü tagjai hamarosan belátják, milyen mérhetetlen igazságtalanságok történtek. Ezekből az aktákból ki fog derülni, hogy embereket küldtek el, nagyszerü tanerőket, akiknek sokszor az ország határain is tulszárnyalt a nevük, csak azért, mert a kurzusnak nem tetszó felekezethez tartoztak, vagy mert politikai meggyőződésük nem vonzotta őket az izgatók táborába. Ki fog derülni az is, hogy a B.-listákat miként használta ki a bukott rezsim a maga politikai céljai számára. Valószinü, hogy a legtöbb ügyben teljesen le kell folytatni és ki kell egészitení a bizonyitási eljárást, mert csak igy derülhet majd ki a tökéletes igazság.

A Főváros i Hirlap értesülése szerint a baloldali bizottsági tagok olyan sulyt helyeznek erre a kérdésre, hogy még a közoktatásügyi bizottság ujabb összeülése előtt pártközi értekezleten kivánnak végleges meggyőződésre jutni. Ez nem is lesz nehéz, mert a revizió szükségességének kérdésében a Wolff-párt kivételével az összes pártok egyetértenek, a Wolff-párt pedig kénytelen-kelletlen bár, de nem gördithet akadályokat a revizió elé. Keserü gesztussal ők is hozzá fognak tehát valószinüleg járulni a kurzus alatt elbocsátott tanerők ügyének megvizsgálásához, sőt részt fognak venni abban a tizes bizottságban is, amelyet Lázár Miklós inditványozott. Az első lépés tehát egy pártközi értekezlet lesz, amely körülbelül mindent elvégez ugy, hogy a közoktatásügyi bizottságnak már csak a szankciót kell megadni és megkezdődhetik a munka.

A közoktatásügyi bizottság valószinüleg pénteken ül össze, amint azt a legutóbbi ülésen Purébl Győző dr. tanácsnok kilátásba is helyezte. A bizottsági ülés azután megválasztja a tiztagu bizottságot, amely a reviziót megejti. Ennek a bizottságnak a tanügyi tanácsnokon kivül előreláthatóan a következők lesznek a tagjai: Bánóczy László (szoc. dem.), Csillér y András (Wolff-párti), Kozma Jenő (Ripka-párti), Dinich Vidor (Ripka-párti), Lázár Miklós (dem. blokk), Pakots József (dem. blokk), Sigiescu József (Ripka-párti), Fabódy Tibor (Wolff-párti) és Ugron Gábor (szabadelvü).

A tizes bizottság munkája nyilván hónapokat vesz igénybe, mert minden ügyet a legteljesebb mértékben átvizsgálnak. De ez a hónapokig tartó munka nagylelkü örömet okozhat a bizottság tagjainak, mert lesujtó, fájdalmas, sokszor gyilkos igazságtalanságokat tudnak majd reparálni.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

Budapest kórházai

Szanatóriumban, kórházban és kórházszerü intézetben tavaly közel 158 ezer beteget, a lakosság 16.6 százalékát ápolták. A betegek számának felét: több, mint 78 ezret a főváros kórházaiban gyógyitották. A beszüntetett Zita-kórházat nem számitva,

tiz kórházat tart fön a főváros,

még pedig négy nagy kórházat és hat kis kórházat. Ezek a Rókus, a Szent István, az uj és a régi Szent János, a Kun-utcai, a Gyöngyösi-uti, a Telepy-utcai, a Bakáts-téri, a Szent László és a Szent Margit. Ezeknek a kórházaknak a fentartása nagy pénzbe kerül és erősen igénybe veszi a főváros háztartását, még pedig két okból. Először azért, mert a kórházi ápolás napi diját a népjóléti minisztérium rendszerint alacsonyabbra szabja annál az összegnél, amennyibe a fővárosnak egy-egy beteg napi ápolása, gyógyitása és ellátása kerül. Másrészt pedig a szegény betegek ápolási diját az országos betegápolási alapból az állam köteles megtéríteni. Az állam azonban a megtérítéssel mindig hatalmas restanciában van ugy, hogy

a főváros a maga kasszájából kénytelen előlegezni a kórházi alapnak az állam adósságát,

nehogy a kórházi adminisztráció megakadjon. Ugy az ápolási dijak megszabása, mint az állam jócskán felszaporodott ápolási költség-tartozása miatt

állandóak a viták és ellentétek a főváros és a népjóléti minisztérium között.

Tavaly és tavalyelőtt az ellentétek már annyira kiélesedtek, hogy a főváros tanácsa azzal fenyegetődzött, hogy abban az esetben, ha a népjóléti minisztérium meg nem fizeti kórházi adósságait és az ápolási dijat a tényleges ápolási költségeknek megfelelően föl nem emeli:

becsukja a kórházakat, mert a városnak nincs pénze az egyre növekvő ráfizetések fedezésére.

De különben is a fővárost közkórházak felállitására és fentartására törvényes rendelkezés nem kötelezi. A közegészségügy rendezéséről szóló törvények értelmében a főváros csak arra köteles, hogy a szegény, kórházi, vagy gyógyintézeti ápolásban nem részesülő, vagy arra nem minősitett, a kórházakból és a gyógyintézetekből elbocsátott gyógyithatatlan betegek és gyógyithatatlan, de nem veszélyes elmebetegek, továbbá a szegény és ártalmatlan hülyék, némák, süketnémák, vakok, nyomorékok eltartásáról gondoskodjék, ellenben a kórházi ápolást igénylő betegekről való gondoskodás nem feladata. A járványos betegségek ellen való védekezés céljára létesitett állandó intézmények felállitási, fentartási és üzemköltségeinek felerészét ugyan a község tartozik viselni, de nincs olyan törvényes rendelkezés, mely szerint ilyen intézményeket a község köteles lenne felállitani.

A pourparlék eredménye az lett, hogy az állam csakugyan kifizette kórházi hátralékainak egy jelentékeny részét és

a napi ápolási dijakat 4.52 aranykoronára emelte fel.

Közben aztán történt még egyéb is. Az történt ugyanis, hogy a népjóléti minisztériumban annyira megszokták, hogy a város azzal fenyegetődzik, hogy becsukja a kórházait, ha pénzt nem kap: hogy a minisztériumra ez a fenyegetés most már teljesen elvesztette varázsát. A minisztériumban nem ijednek meg valami nagyon ettől a fenyegetéstől, sőt — ellenkezőleg. Az a helyzet ugyanis, hogy

a népjólétiben most már egyenesen szeretnék, ha a főváros átadná a halálra itélt minisztériumnak a városi kórházakat,

mert ha a főváros kórházai az állam kezébe kerülnének, uj tevékenységi körhöz jutna a népjóléti minisztérium. Természetesen arról szó sem lehet, hogy a főváros odaadja a kórházait az államnak. Egyébként a kórházi alap 1924/1925. évi költségvetése aranykoronákban igy fest:

	1913-ban	1924-ben
Kiadás	5,989.482	8,163.313
Bevétel	6,066.056	8,163.313

Amint tehát látható, a békeviszonyokhoz képest ugy az aranykiadások, mint a bevételek jelentékenyen emelkedtek.

	1913-ban aranykorona	1924-ben aranykorona
Az orvos- és lelkészszemélyzet	359.717	660.155
Ápolószemélyzet	214.320	227.902
Ágynemü, fehérnemü	284.570	986.167
Élelmezés	2,217.789	2,282.330
Gyógyszerek stb.	834.881	1,229.536
Tüzelő	430.571	650.287

Ime, ezek a főbb kiadási tételek. A bevételeknél igen természetesen az apolási dijak játsszák a főszerepet.

	1913-ban aranykorona	1924-ben aranykorona
Külön ellátásban részesülő betegek	164.380	389.720
Rendes „ „ „	5,841.715	7,754.240
Összesen	6,054.152	8,163.313

aranykoronát fizettek. Ha már most a rendes ellátásban részesülő betegek után befolyt ápolási dijak összegét: 7,754.240 aranykoronát elosztjuk az ápolási napok számával: 1,864.000-rel, megkapjuk az ápolási dijat, amely a mult évben kikerekitve 4.16 aranykoronát tett ki. Ma már többre rúg.

Csak akkor tiszta és egészséges a város,

ha **KRUPP** háromkerekü *seprőautóval* seprünk
KRUPP széles sugaru autóval *locsolunk* és
KRUPP pormentes önmüködő *szeméthordó* autóval gyüjtjük össze a háziszemetet.

Mindennemü közüzemü valamint más célokat szolgáló teherautomobilok megrendelhetők az **esseni Fried. Krupp müvek** magyarországi vezérképviseleténél

MAGNETO SEPARATOR R.-T.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 94—50.

Látta-e már a legujabb gyorsjáratu
LATIL TEHER-AUTOMOBILOKAT
CONTINENTAL
óriási pneumatikon?
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

LUTZ Lutz Edéstársa Budapest VI. Országút 2.

Automobil és Garage R.-T.
Budapest, VI., Andrássy-ut 34. Telefon: 186-06.
A világhirü **PRESTO** és **DUX** luxuskocsik, valamint **VOMAG** és **MAGIRUS** teherautók vezérképviselete

Club-Garage IX., Köztelek-u. 4. Telefon: József 139-78.
Bristol-Garage V., Mária Valéria-u. 3. Telefon: 189-25.
City-Garage Dohány-u. és Kazinczy-utca sarok. Tel.: J. 142-26.
Luxuskocsijaink éjjel-nappal olcsón fuvaroznak!
Garageainkban elsőrendü üzemanyag!

Százezer uj lakás — Bécsben

— Bécsi levél —

(Saját tudósitónktól.) Most, amikor Budapest székesfőváros közzétette eljövendő épitkezési programmjának rövid kivonatát, nem érdektelen, ha Budapest sorsának intézői egy pillantást az osztrák fővárosra vetnek. Azt olvassuk az épitőprogrammról megjelent kritikákban, hogy nagyon kevés lakást akarnak épiteni, amelyek csak lényegtelen módon enyhitenek a budapesti lakáshiányon. Ahogy Ripka Ferenc dr. kormánybiztosságának első heteiben megcselekedte, ellátogathatnának ide, Bécsbe azok is, akik az épitkezési akciónak főfaktorai lesznek. Addig nem is érdektelen, hogy elmondjunk egyet és mást arról, hogy hogyan oldotta meg, aránylag rövid idő alatt olcsón, becsületesen és higienikusan Bécs város mai rezsimje azt a lakáskrizist, amely itt az osztrák fővárosban nagyobb volt, mint odahaza, Budapesten.

Amikor a háboru befejeződött, kimutathatóan több mint százezer lakásra volt szükség. Óriási lakáshiány ez, amelyet közmegelégedésre megoldani, rendkivüli feladatnak bizonyult. A lakások épitését 1919-ben kezdték meg és 1923-ig körülbelül 5000 lakást produkáltak. A bécsi községtanács azonban nagyon lelkiismeretesen fogta fel a dolgát, nem is cselekedhetett egyebet, mert ez a demokratikus rezsim csak ugy állhatott meg a tömegek kegyében, ha ezen a téren mindent elkövet. Amikor ennyire jutott a lakásépitési akció, határozatot hoztak, amely kimondotta, hogy 1924-től kezdődőleg öt éven át minden egyes esztendőben ötezer lakást kell produkálni, amely körülbelül 400 milliárd osztrák koronát emészt fel. Százezer lakás helyett huszonötezer nem sok ugyan, de feltétlenül megoldásnak nevezhető, annál is inkább, mert hiszen a községtanács tulszárnyalta önmagát, többet alkotott, mint amennyit tervezett, mert már a legelső esztendőben nem ötezer, hanem hatezer lakást termelt és minden remény meg van arra, hogy az épitőprogrammot öt esztendőnél jóval korábban be fogják fejezni. Mindez pedig nem volt boszorkányság, hiszen nem kellett egyéb, mint pénzügyi fedezet, ezt pedig

a bécsiek nem kincstári részesedéssel csinálták, mint a magyar kormány, hanem lakásépitési adóval, mig a telkeket az értéknövekedési adó révén tudták olcsón megszerezni.

Törvényt hoztak, amely a telkeket a magántulajdonosok számára elértéktelenitette, de nem is igen vásároltak a magányosok telkeket, mert az értéknövekedési adó elriasztotta őket ettől. Igy Bécs városa rövidesen csaknem nyolcmillió négyzetméternyi területet tudott magának biztositani. A pénzügyi lehetőséget pedig a lakbéradó adta meg, amely a maga tökéletes progresszivitásában teljesen megkiméli a gyengébbeket, bár erősen sujtja a gazdagokat. A kislakások nagyon keveset, alig 17.000 korona havi lakbéradót fizetnek, ugyanakkor azonban a luxuslakásokat egyáltalában nem kimélik. A lakásépitésre előirányzott 400 milliárd koronából ilyenformán a lakbéradó révén nem kevesebb, mint 300 milliárd folyik be és a városnak egyéb jövedelmekből csak 100 milliárdot kell pótolnia.

Az uralkodó elv a lakások épitésére az volt, hogy sok lakást lehetőleg kevés pénzért épitsenek. Ilyenformán a sokemeletes házak tipusát kellett elfogadni és a háboru óta épült bécsi házak tényleg legnagyobbrészt ilyen sokemeletesek. Rengeteg pénzt kiméltek meg azzal, hogy a spekulánsok utját minden vonalon tökéletesen elvágták.

Bécs város épitkezéseihez és telekvásárlásaihoz a spekulánsoknak még csak hozzászagolni sem volt módjuk.

De igen jelentős tényező volt az épitkezések takarékossága tekintetében az is, hogy az épitőanyagokat maga a város szerezte be és miután az épitőanyag piacán egyedüli vásárló maga Bécs városa volt, ilyenformán az árakat itt is erőteljesen le tudta szoritani. A vállalkozók csak a házak felépitésénél szerepeltek és egész kalkulációjuk a munkabérre vonatkozott.

Bécs város lakosságának teljes megelégedését vivta ki az után az, hogy az uj házak épitése teljesen gátat vetett a lakásuzsorának, mert az ujonnan épült kislakásokban a lakók, lakásépitési adóval egyetemben, sem fizetnek havi százezer koronát.

Pedig milyen pompás lakások ezek. Minden szociális és egészségügyi igényt kielégitenek. Egyben pedig a házak szépek, kényelmesek, művészi módon felépitettek, hiszen a tervezést nem a városháza hivatalos szobáiban készitették, hanem nagy, jelentős művészek alkották.

Nincs ujonnan épült háza Bécs városának, amelynek udvara legalább akkora ne lenne, mint amilyen területen maga a ház épült.

A földszinten üzlethelyiségek, kávéházak, könyvtárak és társadalmi egyesületek helyiségei nyertek elhelyezkedést. Szinte kivétel nélkül minden házban vannak munkásszövetkezetek számára üzemhelyiségek és a felső emeleteken művészek termei. A házak homlokzata gyönyörködteti a szemet, változatos, cirádákkal és terraszokkal ékes. Az udvarok művészien parkirozottak, kutakkal és gyermekjátszóhelyekkel ellátottak. A legtöbb lakás két- és háromszobás, de bőven van egyszobás is, amelyek azonban apró előszobával és toalettel is rendelkeznek. A két-háromszobás már teljes komforttal van felszerelve. De különben is minden házban van gőzmosóda és szárító, ugy, hogy fél nap alatt minden lakó elintézheti a nagymosását és Bécsben már a padláson való szárítás is teljesen kiment a divatból. Csak még egy apróságot említek, hogy a villanyos és gázos ember az uj bécsi házban nem jelentkezik többé a lakónál, mert a villany- és gázóra minden emeleten külön szekrényben a folyosón van elhelyezve

Sugár Vilmos.

Szemétégető telepet terveznek a Lágymányoson

Édes Endre tanácsnok nyilatkozata az esseni tanulmányut tapasztalatáról

Budapest sose volt a tiszta világvárosok mintaképe. Ezzel azonban nem akarjuk azt mondani, hogy Budapest nem tett meg minden lehetőt arranézve, hogy a köztisztasági viszonyokat teljesen összhangba hozza a közegészség követelményeivel. És ha ez a törekvése nem járt eredménnyel az egész vonalon, ezért inkább Budapest lakosságát és a főváros természeti fekvését kell okolni, nem pedig azokat a hivatalokat és szervezeteket, amelyeknek az a feladatuk, hogy a főváros köztisztaságáról gondoskodjanak.

Szóljunk elsősorban Budapest lakosságáról. Talán nincs még egy város a világon, amelynek lakói oly kevés érzékkel birnának a tisztaság iránt, mint a budapestiek s talán nincs még egy város, amelyben a lakosság oly kevéssé támogatná a köztisztasági hivatalokat, mint Budapest polgársága. Aki meg akarja állapitani, hogy milyen gyümölcsnek, vagy főzelékfélének van a szezonja, annak fölösleges a piacokon tanulmányutat tenni, mert kiváncsiságát sokkal jobban kielégitheti Budapest utcáin, ahol lépten-nyomon beleütközik a mindenkori szezoncikkek hulladékaiba. A dinnyeszezon idején lépten-nyomon dinnyehéjra, a kukoricaszezon idején kukoricacsutkákra, szőlő- és szilvaérés idején a szőlő lekopasztott fürtjeivel, az eldobott férges szilvákkal találkozhatunk. A házak ablakából a legnagyobb könnyelmüséggel dobálják ezeket a hulladékokat az utcákra, nem is szólva arról, hogy azok, akik az utcán kapnak kedvet egy kis gyümölcsre, minden lelkifurdalás nélkül az utca gyalogjárójára szórják el a gyümölcs használhatatlan részét és a csomagoló papirost. Más városokban az utca közönsége olybá veszi a gyalogjárókat, mint a lakásának parkettjét. Tisztasági érzéke és jóizlése tiltakozik az ellen, hogy beszennyezzen olyan helyeket, ahol emberek járnak. A pesti ember nem ily lelkiismeretes, nem gondol arra, hogy utána is jön valaki, akiben undort kelt a beronditott gyalogjáró.

De nincs kedvező befolyással Budapest természeti fekvése sem a város tisztaságára. Budapestnek nincs erdőövezete, amely magas falként utját állja az Alföldről ideszálló porfelhőknek. Ez a magyarázata, hogy bármennyit locsolják Budapest utcáit, a levegőt nem tudják a portól mentesiteni és ez a magyarázata annak is, hogy egy félórával a takaritás után miért porosak a pesti lakások butorai.

A harmadik körülmény, mely a köztisztasági viszonyok javulását hátráltatja, a szemétfuvarozás. Ennek technikája még oly primitiv nálunk, hogy alig jöhet számba akkor, amikor a főváros tisztaságának megjavitásáról szó esik. Mert a szemétfuvarozás mai módszere mellett a szemét csak helyet cserél, amennyiben a lakásokból kikerül az utcára. Mindezek a bajok erősen foglalkoztatják a főváros közegészségi ügyosztályát, amely minden igyekezetével azon van, hogy legalább azokat az állapotokat állitsa vissza, amelyeket sok áldozattal a békében teremtettek. A háboru és az utána következő esztendők alaposan megrontották a régi állapotokat s igazán csak elismeréssel adózhatunk a közegészségügyi hivatalnak, amiért mindent elkövet, hogy a főváros tisztaságát a régi nivóra emelje. Ezzel a törekvéssel függött össze Édes Endre tanácsnok, Baló Alfréd köztisztasági hivatali igazgató és Szendy Károly főjegyző megjelenése az esseni köztisztasági kongresszuson. A kongresszussal kapcsolatban a főváros három kiküldöttje több nagy város köztisztasági viszonyait is tanulmányozta és a nyert tapasztalatokról

Édes Endre tanácsnok

az alábbiakat mondotta:

— Utunk célja az volt, hogy tanulmányozzuk a külföldi városok portalanitását, a szemétfuvarozási intézmények berendezését és a szemétégetés problémáját. A portalanitás kérdésében azt láttuk, hogy minden városnak előnyösebb a helyzete, mint Budapesté. Ami pedig a szemétfuvarozást illeti, minden szépitgetés nélkül megállapithatom, hogy ezen a téren igazán nagyon hátramaradtunk. Ebben a tekintetben Bécs példaképül szolgálhatna. Bécsben nagy bádogedényeket helyeztek el minden házban és a szemetet ezekben a bádogedényekben gyüjtik össze. Az edényeket le lehet zárni s igy a szemét nem szóródik szét. A bádogedényeket aztán hetenként kétszer összeszedik. Autók jelennek meg a házak előtt, a bádogedények száját hozzáillesztik a kocsihoz és ugy üritik ki, hogy a szemét nem hull ki belőlük.

— Igen fontos kérdés, hogy mi történjen a szeméttel. Amsterdamban elégetik a szemetet s erre a célra 35 kemencét épitettek. A szemét igen nagy hőt fejleszt, amelyet az elektromos müvek gőzelőállitására használnak fel. A salakból épitőkockákat készitenek, amelyekkel az utcákat kövezik.

Most végzünk számitásokat abban az irányban, hogy nem lehetne-e a kérdést nálunk is ugy megoldani.

Budapestnek igen nagy területei vannak, amelyeket ilyen salakkal lehetne feltölteni. S itt elsősorban a lágymányosi tóra gondolok.

A szemétégető-telepet talán itt lehetne felállitani

és a nyert salakból a lágymányosi tavat mindjárt be is lehetne tölteni. Még csak azt emlitem meg, hogy az esseni kongresszuson Béccsel szemben kivivtuk, hogy a legközelebbi köztisztasági kongresszust nem Bécsben, hanem Budapesten fogják megtartani.

A jövő évben megtelnek az elemi iskolák és megritkulnak a középiskolák padjai

A háboru hatása a népesedésre — A budapesti főigazgatóság szenzációs jelentése

Az egész világon rettenetes csapás volt a háboru az emberiség népesedésére. Az iskolák padjain ezt a katasztrófát csak évek multán kezdték érezni. Előbb a népiskolákban jelentkeztek a szomoru tünetek, üresek maradtak a padok, nem jelentkeztek a kis nebulók. A budapesti főigazgatóság most szenzációs jelentésben számol be erről a hatásról. Eszerint a háboru hatásának igen jelentős mérföldkövéhez érkeztünk el. Valahogy ugy fejezhetnénk ki ezt, hogy az elemi iskolákban az idén ér véget a háboru és a középiskolákban a jövő esztendőben jelentkezik annak hatása.

Ám egyébként is nagyon érdekes képet ad ez a főigazgatói jelentés Budapest középiskoláinak életéről, amikor az elmult tanévről számol be. Ebben a mult esztendőben a középiskolákban még nyoma sem volt a háboru hatásának. Sőt kétségtelen, hogy a háborunak minden rossz oldala mellett is van bizonyos kulturafejlesztő ereje. Ez mutatkozik meg a szülőknek azon az igyekezetén, hogy gyermekeiket a lehetőség szerint intellektuális pályára neveljék. A mult esztendő megmutatta, hogy ebben az igyekezetükben még a sulyos gazdasági viszonyoknak sem sikerült a szülőket teljesen megakadályozni. Budapest társadalmának minden osztálya kitett magáért abban a tekintetben, hogy gyermekeiket lehetőleg beiratták a gimnáziumokba, reálgimnáziumokba és reáliskolákba.

A reálgimnázium sikere

Az elmult esztendőben lépett életbe az uj iskolai törvény, amely a fiuk számára fentartott középiskolák eddigi tipusaihoz egy ujat csatolt, a reálgimnáziumot, amely némileg leszerelte a tulzásba vitt klasszikus oktatást és helyette a praktikus tudományoknak adott nagyobb teret. Ez az oka annak, hogy a reálgimnáziumoknak, amelyek a szülők felfogása szerint is sokkal jobban oktat az élet számára, mint a gimnázium, az elmult évben igen nagy sikere volt. Az uj tanterv azonban a mult esztendőben csak az első osztályokban lépett életbe, mig a II—VIII. osztályokban továbbra is a régi tanterv alapján tanitottak. Amit azért lehetett, a felsőbb osztályokban is módositottak már és javitottak, igy például az V. osztályban kötelezővé tették a görög nyelv tanulását és az összes reálgimnáziumokban a rendes tanulók részére ingyenes szabadkézirajz-tanfolyam nyilt meg.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Telefon: 194—51, 185—23.

Ötszázalékos csökkenés

A budapesti tankerületi főigazgató értesítője szerint az elmult iskolaévben a középiskolákban 18.788 tanuló iratkozott be. Ezek közül julius 15-én 17.826 tanuló végezte el az osztályt és kapott osztályzatot. Ez azt jelenti, hogy az iskolaév alatt ötszázalékos csökkenés állott be. Ebben az öt százalékban foglaltatnak azok, akik elköltöztek Budapestről, akik évközben bármi okból kimaradtak, vagy meghaltak.

De érdekes a további statisztika is. Az osztályzatot nyert 17.826 tanuló között volt

17.606	magyar anyanyelvü
196	német „
4	tót „
2	szerb „
1	román „
1	olasz „
12	egyéb „

Tehát a budapesti középiskolákban osztályzatot nyert tanulók között 99 százalék volt a magyar anyanyelvü. Csak magyarul beszél ezek közül 11.639, ami elég szomoruan nagy szám. Természetesen a más nyelvek birása között a német vezet, mert olyan tanuló, aki a magyar mellett németül is beszél, 5485 van. Érdekes, hogy elég szép számu a franciául, vagy angolul is beszélő tanulók száma, amennyiben a magyar nyelv mellett franciául 1188, angolul pedig 441 középiskolai diák beszél. Ezeken a nyelveken kivül még szerepelnek a következők: horvátul 54, románul 48, olaszul 44, tótul 188, szerbül 21 és ruténul 5 tanuló beszél.

Jellemző Budapest népmozgalmára, hogy Budapesten született 12.101, Pest megyében 1885, más megyékben 1717, megszállott területen 1814 tanuló. A tanulók szülei 1814-en élnek megszállott területen.

A vallási statisztika a következő: a mult évben a budapesti középiskolákba járó tanulók közül vallásra nézve volt:

római katholikus	9547
izraelita	5676
református	1468
evangélikus	900
görög katholikus	121
unitárius	72
görögkeleti	33
baptista	11.

A tanulóknak 35 százaléka részesült tandijkedvezményben, vagy egész tandijmentességben.

Az elemi iskolák elnéptelenedése

A főigazgatói jelentés legszenzációsabb része azonban az, amelyben Buday Lászlónak, a mult évben elhunyt nagy statisztikusnak igazát bizonyitja be. Buday László nem volt próféta, hanem a rideg számok alapján mondotta ki szomoruan, megdöbbentően bevált jóslatát. Még 1921-ben tartotta meg azt a nagyszabásu, rendkivül érdekes felolvasását az Akadémián, amelynek cime: „Magyarország háborus népveszteségé“ volt és amelynek adatai a legtökéletesebb módon igazolást nyertek. Ebben az előadásában elmondta, hogy a háboru hatása alatt 1921-től 1925-ig nagyon erősen el fognak néptelenedni az elemi iskolák. Szerinte ez az elnéptelenedés 1925-ben éri el tetőfokát, amikor is 997.000-rel lesz kevesebb gyerek az ország elemi iskoláiban, mint amennyinek háboru nélkül törvényszerüen kellene lenni. És ez a csaknem egymillió gyerek csakugyan hiányzik az elemi iskolák padjaiból, ugy, hogy a főigazgatóságnak az osztályok egész sorozatát kellett beszüntetnie, hogy ezzel is igazolja, milyen fájdalmas csapás volt Budapest elnéptelenedése tekintetében a háboru.

Jövőre jönnek a középiskolák

A háborus gyerekek közül azonban az idén jelentkezett az utolsó korosztály az elemi iskolákban. Az idén végetér az elemi iskolák elnéptelenedése és jövőre már javulás várható. Jövőre ujra meg kell már nyitni egy csomó osztályt és az iskolai padokban nem lesznek hiányok, amelyek fájdalmasan mutatnak vissza a háboru kegyetlen csapására. Most már az idén egész precizen mutathatta ki a budapesti főigazgatóság, hogy a születések rohamos csökkenése 1915 áprilisában kezdődött és négy év alatt elérte a normális idők 40 százalékos csökkenését.

Az idén azonban a középiskolákban még semmi hatása sincs ennek a szomoru hullámnak. Ez a hullám a középiskolákban csak a jövő évben érkezik el. Az idén még akkora volt a tanulók száma, mint az előző években, mint a normális időkben. A budapesti főigazgató konstatálja, hogy az idén éppen annyi tanuló tölti be a középiskolai épületeket, mint amennyi férőhelye van az épületeknek. A következő évben azonban a középiskolákban jelentkezik a háboru szomoru képe, amely ott, sajnos, csak nyolc év mulva fog végetérni.

SZÓRAKOZÁS

Masa pénzt keres, Magyar Szinház, szeptember 16. Masa pénzt keres — a kacagás, az ifjuság, a szerelem és a szerencse darabja. Bübájosan romantikus, franciásan vidám szinpadi remekmü, amelynek budapesti premierjét 300 párisi táblás ház tapsa előzi meg. Külön szerencséje a Magyar Szinház szezonnyitó ujdonságának, hogy Titkos Ilona még sosem játszott oly ragyogó szerepet, mint Masa. Nagyon érdekes, a nagy művészhez mindenképpen méltó szerephez jut Csortos Gyula, mig Z. Molnár, Vendrey, Rubinyi, Vándory, Stella a legtökéletesebb együttesben szolgáliák a pompásan ujszerü vigjátékot.

Sorozatosan kerül szinre a Hármacskán! a Vigszinházban. E hét műsorát Veber nagyszerü zenés vigjátéka egymagában tölti be. Jövő vasárnap délután az Ezüstlakodalom szerepel a műsoron.

Az Orlov előkészületei foglalják le a Fővárosi Operettszinház e hetét. Szombaton este tartiák meg a premiert, amely a szezon első nagy eseménye lesz. Parádés szereposztásban, ragyogó kiáliltásban kerül bemutatóra Granichstaedten nagysikerü operettje. Az első előadások jegyeit szombaton kezdik árusitani.

KAMARA
Apák! „Lee Co bin“ Amerika uj csillaga Anyák!
Ne kényeztesd el gyermekeidet
„Broken Laws“ Amerika agy filmeseménye
Lányok! Premier csütörtökön Fiuk!
Előadások kezdete 1/2 5, 1/4 7, 8 és 10 órakor

A nóta vége a Városi Szinházban, szombaton, szeptember, 19-én először. Nemcsak a siker külső jeleiben, de sorsában is követte A nóta vége a tavalyi Árvácská-t: 85 táblás ház után nyári szinházból téli szinházba került, hogy folytassa diadalmas pályafutását. Felfrissitett ragyogó kiállitással, uj táncokkal, a pompás szereplőkkel, élükön a kitünő Honthy Hannával, kinek művészete főerőssége a népszerü operettnek. A jegyek árusitását már vasárnap megkezdik. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

MOZGÓKÉP-OTTHON | CAPITOL FILMPALOTA
Casanova Londonban 17-24-ig
Egy világfi ragyogó élete és tragikus halála, 9 felvonásban
A főszereplő: John Barrymore
A bécsi kislány
Filmjáték 6 felvonásban. A főszerepben: Gunnar Tolnaes
Előadások kezdete 1/2 6, 1/2 8 és 1/2 10 órakor

Hamlet a Renaissance Szinházban (szombaton) szeptember 19-én. A Renaissance Szinház művészei lázas tempóban próbálják a Hamletet és a szinpadon mindjobban kialakul Shakespeare halhatatlan tragédiájának az az egyéni és ujszerü képe, amely Somlay Artur és Hegedüs Tibor rendezésében a Renaissance Szinház szombati bemutatóján méltán számithat a közönség fokozott érdeklődésére. A főszereplők a szinház legjobb erői: Somlay, Mészáros Giza, Harsányi, Makláry, Nagy Gyula és Ophelia szerepében a szinház uj tagja, Hollós Ilona játszik.

ROYAL-APOLLO
Férfi vágyak — Asszonysorsok
Tör'énet New-York életéből 7 felv. GLORIA SWANSON
Férjcsere
7 felvonásban VÁRKONYI MIHÁLY.
Előadások kezdete fél 5, fél 7 és 9 órakor.

A zsidónő csütörtökön, szeptember 16-án kerül szinre a Városi Szinházban, a főszerepben Vágó Boriskával és Ocskay Kornéllal. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

Péchy Erzsi egyetlen fellépte a Városi Szinházban. Szerdán, szeptember 16-án lesz vendége Péchy Erzsi a Városi Siznházmak. A Lili bárónő-t játssza ez alkalommal. Huszka—Martos ragyogó operettjét. A Lili bárónő legnagyszerübb szerepe az ünnepelt népszerü primadonnának. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

CORVIN SZINHÁZ
Az elsüllyedt világ 10 felv. | S'cc és a varázsfuvola 1 felv.
A becsomagolt kutya 2 felv. | Hiradók
(Előadások kezdete 1/2 5, 6, 8 és 10 órakor)

Baklanoff-esték a Városi Szinházban. Baklanoff neve elegendő ahhoz, hogy lázba hozza sok-sokezer rajongóját ennek a csodálatos énekesnek. Hosszu évek óta nem hallhattuk, most amerikai, londoni, berlini babérai után a Városi Szinház igazgatóságának sikerült három estére megnyerni őt. Legragyogóbb három operájában: kedd: 22-én Faustban, csütörtökön, 24-én Rigolettó-ban, szombaton, 26-án Toscá-ban fogja világhirü művészetét csillogtatni. Az óriási érdeklődésre való tekintettel már kedden, szeptember 15-én kezdik meg a jegyárusitást a Városi Szinház pénztárai és a jegyirodák. A Baklanoff-estékre csak mérsékelten emeltek a Városi Szinház olcsó helyárai.

Révay-utca 16. KIS KOMÉDIA Telefon 14-22
Szezonnyitó műsor Rott és Steinhardt felléptével
Kezdete 8 órakor Telefon: 14—22

Vigszinház. Egész héten minden este: Hármacskán! Vasárnap délután: Ezüstlakodalom.

Magyar Szinház. Szerda: Masa pénzt keres (évadnyitó előadás, először). Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Masa pénzt keres. Vasárnap délután: Charley nénje.

17-től 24-ig
URANIA
Kezdete 6, 8 és 10 órakor
CASANOVA LONDONBAN
Egy világfi ragyogó élete és tragikus halála 9 felv.
A főszereplő John Barrymore
A bécsi kislány
Filmjáték 6 felvonásban.
Főszerepben: Gunnar Tolnaes

Városi Szinház. Szerda: Lili bárónő. Csütörtök: A zsidónő. Péntek: Éva. Szombat, vasárnap este: A nóta vége. Vasárnap délután: Bohémélet. Hétfő: A nóta vége. Kedd: Faust (Baklanoff vendégfelléptével).

Belvárosi Szinház. Szombat: Ha akarnám... (évadnyitó előadás, először). Vasárnap délután: Szeretni; este: Ha akarnám...

Renaissance Szinház. Szerda Szeretni. Csütörtök: Csókoljon meg! Péntek: Nincs előadás. Szombat: Hamlet (e szinpadon először). Vasárnap: Hamlet.

Fővárosi Operettszinház. Szerda, csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Az Orlov esti főpróbája. Szombat: Az Orlov (először). Vasárnap délután: Megnyitó Kabaré; este: Az Orlov.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

BOON'S CACAO világmárka

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

LATINAK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, száritók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

HRUBY EDE és FIA
mész, homok, agyag, tetőcserép, faltégla, gipsztábla, nád, nádszövet, portlandcement, gipsz, kőpor. — Különféle méret chamotte-téglák, chamotte-habarcs.
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 6. szám.
Telefon: József 3-80.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Fullánkok

A tanács ellen

ujabb vád emelkedik és pedig ezuttal is a baloldal részéről. Azt mondják, hogy a tanács egyes tagjai — és itt igen magas személyiségeket is megjelölnek — amerikáznak. A baloldal javaslatai eddig körülbelül minden bizottsági ülésen akadálytalanul és zavartalanul keresztülmentek. A középső pártok bölcs mérsékletével szokták lenyesegetni a bizottsági üléseken a baloldali javaslatokat, ha azok tulzásba tévednek. De ami okos és üdvös, annak pártjára állanak és igy a baloldali javaslatoknak rendszerint — ha kissé megkorrigálva is — megvan a többségük. A baloldal kétségkivül nagyon szorgalmas, el kell ismerni, sokat törődik a polgárság és a munkásság sorsával. Wolffék azután ilyenkor mindig kényszerhelyzetbe jutnak. Nincs azonban más cselekednivalójuk, mint jó arcot vágni a csuf játékhoz. Ahelyett, hogy folytatnák a régi, reakciós politikájukat, mosolygó képpel, a boldogságot szinlelve szavazzák meg a baloldali liberális és demokratikus javaslatokat. Mintha azt mondanák: hiszen mi is mindig ezt akartuk. A boldog mosolynak azonban más értelme is van. A baloldal legalább igy látja, hogy amilyen vigan siklik javaslatai hajója végig a bizottságok csendes vizein, éppen olyan gyorsan szenved hajótörést, mihelyt a tekintetes tanács zátonyára kerül. Egyszóval a baloldalon ugy vélik és nem tudjuk, nincs-e egy kis igazság a dologban, hogy a tanács szivesen amerikázik, hogy a régi rezsim szellemének megfelelően ne történjék semmi a városházán. De ha ez igy van, akkor mégis csak fog valami történni és ez az amerikázó tanácstagok sürgős kicserélése lesz.

Rajtaütéssel

titkos terepszemlét tartott Friedrich István a főváros egyik üzemében. Azt a hirt hallotta ugyanis, hogy a községi javitóműhelyben állandóan emelik a munkások létszámát és az üzem folytonosan terjeszkedik, mindig nagyobb és nagyobb tevékenységi kört foglal le magának. A rajtaütés azonban nem sikerült, mert amikor Friedrich István megjelent, nagy hivatalos fogadtatásban volt része és éppen csak a diadalkapu meg a tehérruhás leányok hiányoztak. Csalódottan távozott tehát Friedrich István a községi javitómühelyből, de engedje meg, hogy ezekben a sorokban megvigasztaljuk őt. Friedrich Istvánnak tudomásul kell vennie, hogy a községi javitóüzemnek, meg egynéhány hasonlónak, mint pl. a műszerüzem, nincsen szüksége se rajtaütésre, se razziára, se ünnepélyes fogadtatással elegy városatyai látogatásokra. Ezek azok az üzemek, amelyek — a mi szerény véleményünk szerint — kihallgatás nélkül halálraitélendők. Sohasem mondtuk, hogy ezekben az üzemekben visszaélések volnának, de mindig hangoztattuk, hogy a kisiparnak a kenyerét veszik el anélkül, hogy a fővárosnak lényeges hasznot hajtanának. A városnak pedig adófizető polgárait nem szabad önkretennie azért, hogy néhány főtisztviselő előkelő igazgatói székben üljön. Nem kell tehát razzia, nem kell rajtaütés, nem kell Friedrich István, de a kisipart megölő üzemeket meg kell szüntetni.

HUNGARIA gőzfürdő
22.000 kor. (törülköző és lepedő használattal)
Pénteken egész nap csak férfiaknak!

Hova lett Bartha Béla negyvenezer aranykoronája,

amelyet tüdőszanatórium céljaira adott a fővárosnak?

A balatonfüredi orvoskongresszuson több jelentős felszólalás között előadást tartott dr. Országh Oszkár budapesti szanatóriumi igazgató-főorvos is, aki a tüdővész pusztitásairól beszélt. Beszéde során röviden említést tett arról, hogy évekkel ezelőtt egy lelkes emberbarát a főváros közegészségügyi ügyosztályának jelentős összeget adott át azzal a céllal, hogy abból fedetlen tüdőbeteg-csarnokot létesitsenek. A pénzt

mindezideig nem használták fel és az a főváros közegészségügyi ügyosztályánál van elhelyezve.

Országh főorvos fejtegetése nagy feltünést keltett és igen erős hangulatot váltott ki, mert azt is elmondta, hogy ezzel az összeggel, amelyet békebeli koronában tettek le, a tüdőbetegek százait, vagy ezreit lehetett volna megmenteni.

A nagy feltünést keltett kijelentés után mindenesetre tisztázni kell azt, hogy mi történt az emberbaráti alapitvánnyal. Elsősorban dr. Országh Oszkár főorvoshoz fordultunk, aki balatonfüredi kijelentését a következőkben magyarázta meg:

— Még 1917-ben javaslatot tettem egy szabadtéri tüdőbeteg-csarnok létesitésére. Ez az első ilyen intézmény lett volna Magyarországon. Miután pénzünk nem volt, Bartha Béla olajgyároshoz fordultam, hogy finanszirozza a dolgot. Kérésemre

Bartha 40.000 koronát adományozott a célra. A terveket Morbitzer Nándor épitőművész már el is készitette.

Hogy telket könnyebben kaphassunk, a főváros közegészségügyi osztályához fordultam, ahol a pénzt átvették és a tüdőbeteg-csarnok helyéül a Gyöngyösi-ut környékén jelölték ki egy telket. A közbejött zavaros idők miatt azonban az üdülőtelepet máig sem épitették fel. Valósággal szerencsétlenség ez, mert a budapesti tüdőbetegek most a főváros sétaterein tartózkodnak és az ott játszó gyermekeket fertőzik meg.

Országh Oszkár igazgató-főorvosnak ezt a nyilatkozatát kiegészíti Bartha Béla gyáros nyilatkozata aki kijelentette, hogy

egyizben 30.000, közvetlen ezután kétszer 5000 koronát tett le az alapitvány céljaira a városháza illetékes ügyosztályán.

Röviddel ezután meghivták a kijelölt telek körülkerítésére is. Az épitkezést azonban folyton halasztották, végül is Bartha végzést kapott a városházáról, amelyben arról értesitették, hogy amig az üdülőtelep céljaira adomány nem érkezik, a 40.000 K-át gyümölcsöztetni fogják. Azóta nem hallott hirt a pénzéről, de arról sincs tudomása, hogy az épitkezés érdekében bármiféle lépést tettek volna.

Bartha Béla eltünt negyvenezer koronája után nyomozni próbáltunk a közegészségügyi ügyosztályban is, de ott azt a választ kaptuk, hogy az ügyosztály egyáltalában nem tud erről az alapitványról. Édes Endre tanácsnok a balatonfüredi beszéd elhangzása után azonnal érdeklődött a jótékony adomány sorsa iránt, de

olyan tisztviselő sem tudott felvilágositást adni, aki már 15 éve dolgozik az ügyosztályban.

Egyelőre tehát a 40.000 aranykorona bujdosik. Rövidesen ki kell deriteni rejtekhelyét, vagy ki kell deriteni azt, hogy a zavaros idők alatt hogyan tünt el. Mindenesetre remélni kell, hogy csak adminisztrációs hiba történt és a pénz a szegény tüdőbetegek javára tényleg gyümölcsözik.

Veszedelmes lutrijáték sorsolási tervezet nélkül

Követe jük a legszigorubb hatósági ellenőrzést

A kereseti lehetőségek romlása egyre fokozódik az egész országban, aminek szembeötlő jelensége, hogy az egész középosztály a szerencsejáték karmai közé vetette magát és csekély befektetéssel szeretne nagy haszonhoz jutni, még pedig hetek, sőt napok alatt. A kis lutri fénykorában tobzódott annyira a játékszenvedély, mint most, de akkor az állam értékesitette, vagy hasznositotta valamilyen formában ezt a játékszenvedélyt: megadóztatta a nyereségeket és az adókat közhasznu célokra forditotta.

Ma a nyomoruságból kisarjadzott szerencsejátékot a magánbankárok és magánbankházak értékesitik.

Ezek állanak az egyre jobban elszaporodott sorsjáték mögött, ezek rakják zsebre a rengeteg hasznot, amiből alig jut valami azoknak az egyesületeknek, jótékonysági és emberbaráti intézményeknek, amelyeknek neve alatt a sorsolási akció megindult.

Elszomoritó, hogy a gazdasági lerongyolódottság közepette a szegényebb osztályok az ilyen sorsjegynyereményektől várják a megváltást. De a helyzetet még szomorubbá teszi, hogy a szegénységnek akadnak hiénái, akik nemcsak a nyomort kamatoztatják, de még azokat is éhen hagyják, akiknek javára a sorsjátékot rendezték. Már a mult számunkban kimutattuk, hogy a sorsjáték jövedelméből alig néhány százalék jut azoknak, akik nevüket odaadták egy-egy magánbankháznak és kisbankárnak a sorsjáték céljaira. Ugyanakkor rámutattunk arra, hogy

az előljáróságok nem ellenőrzik a sorsjátékot azzal a szigorral, amelyet a beigért cél okvetlenül megkövetel.

Csak a lanyha ellenőrzés teszi lehetővé, hogy a sorsolásból befolyt összegek más zsebekbe vándoroljanak, mint amelyekbe vándorolniok kellene, ha szigoruan betartanák azokat a nagyhangu igéreteket, amelyekkel a sorsjegyek kibocsátásakor elszéditik a közönséget. Nem tudjuk, változtattak-e az előljáróságok az ellenőrzés eddigi módszerén és a körmeire néznek azoknak, akik a humanizmus örve alatt csak önmagukat boldogitják. Kétségtelen, hogy a mai rendszer nem tartható fenn tovább és utját kell vágni annak az erkölcstelenségnek, hogy a magánérdek a közjótékonyság álarca alatt gazdagodjék. Hogy a helyzetet drasztikus példával illusztráljuk, a sorsolások mai módszere mellé odaállitjuk azt a koldus gyereket, akit kosztba vett valamely élelmes vénasszony, hogy helyette álljon ki az utcára és szenvedő arcával lágyitsa meg a járókelők szivét. Az összekoldult pénzt a vénasszony vágja zsebre, jól él belőle, de a fiunak, aki szomoru arcával kicsiklandozta az emberek zsebéből a pénzt, csak az ételhulladékokat juttatja. A koldus gyerek: a jótékonysági intézmény, a vénasszony pedig, aki lesben áll, hogy mennyit kapott a gyerek, a magánbankház és a kisbankár.

A koldulás ebben a formában ne legyen tovább üzhető. Ha ez a rendszer meggyökeresedik, minden magánbankház és kisbankár alapit magának valamilyen hangzatos nevü jótékonysági egyesületet, vagy emberbaráti intézményt, hogy annak cégére alatt állandósitsa a maga gyanus sorsolási mókáit s hovatovább odáig fajulnak az állapotok, hogy az efajta bankházak nem a banküzletre, hanem a maguk alapitotta vagy bérbevett jótékonysági intézetre alapitják üzleteiket.

Az előljáróságoknak nem szabad tovább türni ezeket az üzelmeket.

Sürgős szükség, hogy az előljáróságok éljenek az ellenőrzés jogával és tereljék a maga rendes medrébe a sorsjátékot, hogy megfeleljen a maga rendeltetésének és ne aljasodjék le közönséges üzelmek hangzatos cégéréül. Nem hisszük, hogy a hatóságokat különös érdek füzné ahhoz, hogy a sorsjáték a magánbankházak és kisbankárok monopóliumává legyen és éppen ezért érthetetlen előttünk, hogy miért türik ezeket az üzelmeket, amelyekből sem az államnak, de még magának a jótékonysági intézetnek is alig van számottevő haszna. Ripka Ferenccel uj szellem vonult be a főváros igazgatásába. Hisszük, hogy

a főpolgármester rászoritja az előljáróságokat az ellenőrzés szigoru végrehajtására

és kideritteti, hogy az egyes intézmények és egyesületek csak megközelitően is jutottak-e annyi jövedelemhez a sorsjátékokból, mint amennyi hasznot a jótékonyság üzérkedői zsebrevágtak.

A veszedelmes lutrijátéknak tehát véget kell vetni. Teljesitsék hivatalos kötelességüket az előljáróságok, foganatositsák a legszigorubb ellenőrzést és követeljék, hogy

a sorsjátékok reklámozásánál a sorsolási tervezeteket is nyilvánosságra hozzák.

Nem szabad tovább türni, hogy a tárgysorsjáték-rendezők, amikor sorsjegyeiket rásózzák a publikumra, tulajdonképen „zsákban macskát áruljanak".

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Események

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Az első őszi közgyülés. Értesülésünk szerint a főváros első közgyülését szeptember 30-ára, szerdára hiviják össze. Ez lesz a főváros első őszi közgyülése, amelyen már megkezdődik a komoly munka. Eredetileg az volt a szándék, hogy már szeptember közepén összeül a törvényhatósági bizottság, erről a szándékról azonban le kellett tenni azért, mert a törvényhatósági bizottság tagjai közül még sokan távol vannak a várostól. A szeptember utolsó napján összeülő közgyülés iránt máris rendkivüli érdeklődés nyilatkozik meg.

Ujitások a középitési ügyosztályban. A fővárosi bizottsági tagok körében az utóbbi időben az a vélemény alakult ki, hogy a beruházási programm megvalósitása a középitési ügyosztályban bizonyos reformokat tesz szükségessé. A bizottsági tagok nagyrésze, és itt nincsenek pártkülönbségek, ugy vélik, hogy az ügyosztály munkájába gyorsabb tempót kell bevinni, hogyha majd elkövetkezik a nagy munka, ez az ügyosztály tökéletesen megfeleljen hivatásának. Egyelőre ez a gondolat hivatalos helyen még nem vetődött fel, de értesülésünk szerint legközelebb határozott formában is, mint határozati javaslat el fog hangzani, hogy a középitési ügyosztály keretében épitkezési alosztályt létesitsenek. Ennek az alosztálynak élére a bizottsági tagok egyhangu bizalma Kabdebo Gyula műszaki tanácsost kivánja állitani, aki már a Bárczy-rezsim alatt is kiváló alkotásokkal tette nevét ismertté és a mostani beruházási programm is az ő jeles műve.

Jauernik nyomdaigazgató kitüntetése. A kormányzó Jauernik Nándort, a székesfőváros házinyomdájának kiváló igazgatóját a kormánytanácsosi cimmel tüntette ki. Ez a kitüntetés általános megelégedést és örömet kelt, mert Jauernik Nándor kiváló szakember, akinek kezén a fővárosnak ez a mintaüzeme hatalmasan fejlődött.

Az ötvenesztendős Budapest. Buda és Pest egyesitésének ötvenedik évfordulója alkalmából a főváros tanácsa megbizta dr. Gárdonyi Albert főlevéltárost az ötvenesztendős Budapest történetének megirásával. Gárdonyi derekasan megfelelt a megbizatásnak és olyan könyvet irt, amely minden tekintetben kielégiti a hozzáfüzött várakozást. A könyvben fejezetekre osztva találjuk Budapest történetét és ezek a fejezetek a legnagyobb lelkiismeretességgel tárják elénk ennek az 50 esztendőnek politikai, társadalmi, ipari, kereskedelmi, közlekedési és kulturális eseményeit. Szinte megelevenedik előttünk az utolsó 50 esztendő minden eseménye, amelyekből plasztikusan látjuk kialakulni a nagy és hatalmas Budapestet. Az érdekes, történeti értékkel biró könyv a napokban odakerül a könyvkereskedők polcára is és igy a közönségnek módjában lesz az értékes és tanulmányos munkával megismerkedni. A vaskos kötet ára, amelyet a főváros házinyomdája remekben készitett el, 100.000 korona lesz.

„Studium" továbbképző-tanfolyam. Abonyi Arturné „Studium" továbbképző-tanfolyamában október hó elsején kezdődnek az előadások. A tanfolyam, amely multévi előadásaival megalapozta jó hirét, módot nyujt arra, hogy a hallgatók továbbfejlesszék ismereteiket a világnyelvekben, irodalomban, művészetben, zenetörténetben, filozófiában és fizikában. Előadók: dr. Szerb Kristóf, dr. Laczkó Géza, dr. F. Szilágyi Ágota, Puglia Vicenzo, dr. Kola Margit, dr. Selényi Pál. A nyelvtanitás mesterei: francia: dr. Haas Filippe; angol: dr. F. Szilágyi Ágota; olasz: Puglia Vicenzo. Az előadások helye: V., Falk Miksa-utca 30. Beiratkozás ideje szeptember 10—25. Az előadók valóban országos hirü tekintélyek a maguk szakmájában, tehát teljes garanciát nyujtanak az iránt, hogy az előkelő intézet az idén is meg fog felelni kulturális hivatásának.

És nagy Budapest? Ujabban sokat beszélnek arról, hogy Budapest környékének két igen jelentős nagyközsége: Ujpest és Rákospalota egyesülni kivánnak. A két város egészen szomszédos és valami különös nagy változást a két város életében nem jelentene az, ha tényleg fuzionálnának. Valószinü azonban, hogy ez a fuzió mindkét községnek hasznára lenne, hiszen takarékoskodni lehetne az adminisztráció és a közszolgáltatások körül. Végtére pedig fölösleges és mesterséges elhatárolások szünnének meg és Budapest mellett ezen a réven egy igen tekintélyes kommunális egység születnel meg. Ugy Ujpest, mint Rákospalota lakosságában, de hivatalos vezetőikben is megvan a hajlandóság erre a fuzióra. Elvileg nincs is egyébre szükség, mint arra, hogy a két község képviselőtestületei kimondják az összeolvadást, mig végső fokon azután a belügyminiszter dönt. A két község lakosságának és vezetőinek készsége mellett azonban még nem nyilatkozott meg maga a belügyminiszter, bár valószinünek kell tartani, hogy a fuzió ellen neki sem igen lesz kifogása. Ujpest és Rákospalota összeházasodási terve azonban ujra felszinre fogja vetni azt a régi gondolatot, amely valaha nagyon sokat foglalkoztatta azokat, akik Budapest élén állottak. Ujra felszinre fog kerülni az a kérdés, hogy nem lehetne-e és nem kellene-e megvalósitani nagy Budapest tervét. Erről a problémáról valaha hatalmas viták folytak, ugyszólván mindenki megnyilatkozott pro és kontra és mondhatjuk, hogy az egyesülés mellett ugyanannyi nyilatkozat hangzott el, mint az egyesülés ellen. Az argumentumok harcából egyelőre semmi sem került ki, de meg uj időket élünk, uj gazdasági viszonylatokkal kell megküzdenünk és igy nem ártana, ha Nagy-Budapest gondolatával ujra foglalkoznának a hozzáértő és gondolkozó elmék. Egy bizonyos és ez az, hogyha Budapestbe sikerülne beolvasztani a környező községeket, akkor a magyar főváros Európa legtöbb fejet számláló metropolisainak sorába emelkednék. Meg kell azonban fontolni azt, hogy az adminisztráció egységesitése és egyéb előnyök mellett kibirná-e Budapest azt az erkölcsi kötelességet, amelyet azzal vállalna, hogy a beolvasztandó városokat és községeket ugyanolyan közszolgáltatásokkal lenne kénytelen ellátni, az egyenjoguság elve alapján, mint amilyeneket Budapest lakossága élvez. Mindezt meg kell fontolni, de hogy Ujpest és Rákospalota egyesülési vágya ujra aktuálissá teszi Nagy-Budapest gondolatát és az erről való vitatkozást, ezt letagadni nem lehet. Hisszük, hogy az eszmecsere, amely ekörül ki fog fejlődni, eredményekben gazdag lesz.

Kapunyitás az Ernst-muzeumban. Az elmult esztendő nem hozott nagy gazdasági sikereket sem a művészeknek, sem azoknak a művészeti vállalkozásoknak, amelyek a művészet és a közönség között létesitenek kapcsolatot. De ezek az eredménytelenségek nem kedvetlenitették el sem a művészeket, sem a képkiállitások rendezőit. Az Ernst-muzeum máris megnyitotta helyiségeit és dicséretére szolgál a muzeumnak, hogy ezuttal csupa fiatal művészt mutat be a közönségnek. Szemere Lenke, Barcsay Jenő, Istókovics Kálmán, Goebel Jenő és Tóth Gyula a fiatalok, Kotász Károly már az idősebbek közül való. Valamennyien igen figyelemre méltó tehetségek. A legnagyobb feltünést Goebel Jenő kelti, akinek párisi rajzai és akvarelljei láthatók egy teremben. Minden vonásán megérzik egy nagy művészegyéniség rendkivüli ereje.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

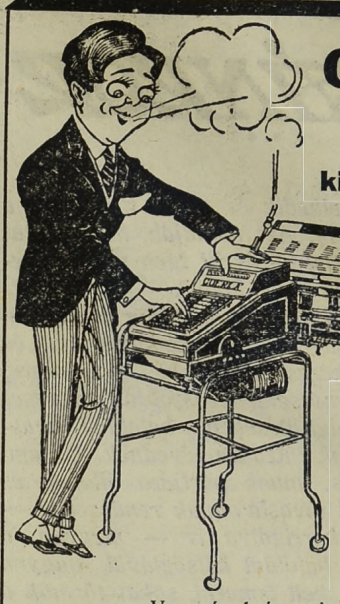

GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép
+ −
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. II
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99

KUNOS ÁDÁM
FESTŐ ÉS MÁZOLÓMESTER
IV., APPONYI-TÉR 1., FÉLEMELET.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait **special-olajaival** szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt **Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller**
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

CERESIT
vizhatlan szigetelő anyagot, fával égetett darabos fehér meszet
és egyéb épitő anyagot szállit bárhová kartell áron alul
BARTA VILMOS Budapest, V., Kádár-u. 8. Telefon: 44—41.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

Kézfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a
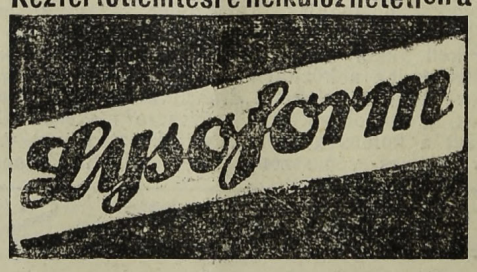

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-as vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 szeptember 23. — 38. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Az ostendei okmányt

tehát ünnepélyesen aláírta a polgármester. A külföldi hitelezők megnyugodhatnak, de megnyugodhatik Budapest népe is, mert a magyar főváros szeptember 20-ika óta ujra hitelképes és ha bőségesen vállaltunk is terheket, korrektségünket minden vonalon honorálni fogja a külföld. Budapest gazdasági élete tehát a megujhodás előtt áll és igy mindenkit a megelégedés, a megnyugvás érzése tölthet el.

Az ostendei megegyzés már egy hónappal ezelőtt készen volt. A külföldi hitelezőkkel tulajdonképen többé már nem volt dolga Budapest székesfővárosának. A függő kérdés csupán az arrierek kérdése volt, amelyekre vonatkozólag a fővárosnak a kormánnyal kellett megegyeznie. Ha tehát az ostendei egyezmény aláirása elmarad, tulajdonképen különös eset történt volna, hiszen a megegyezést többé nem a külföldi hitelezőkkel való ellentét, hanem a főváros és a kormány viszálya tette volna lehetővé. Kétségtelen, hogy a főváros és a kormány egyaránt megérdemelnek minden dicséretet, de rajtuk kivül páratlan személyes érdemei vannak Ripka Ferenc főpolgármesternek is. Hiszen volt már olyan pillanat, amikor mindenki bizonyosra vette, hogy a kormány és a főváros képviselői között felborul a helyzet. Amikor a legjobban kiélesedett a helyzet, hallottunk olyan hangokat, amelyek valósággal a ruhrmegszállást helyezték kilátásba Budapest számára, ha alá nem irjuk az ostendei megegyezést. Hallottuk azt is, hogy Szófia sorsára fogunk jutni és Budapest egész vagyonát zár alá helyezi a vegyes döntőbiróság, amely elé a hitelezők elmentek volna. Az ilyen zár alá helyezés mellett a hitelezők ötször annyit préseltek volna ki belőlünk, mint amennyit a megegyezés révén fizetünk. De ezekkel szemben hallottunk olyan hangokat is, amelyek gunyolódva jelentették volna ki, hogy mindezek csak Alphand ur ijesztgetései, amelyeknek nem szabad beugrani. Egészen mellékes, hogy tényleg jött volna-e a ruhrmegszállás, vagy az ijesztő jelenségek tényleg Alphand ur rémmeséinek bizonyultak volna. Ezt a megegyezést meg kellett kötni.

Ha terheket jelent is az ostendei akta, de annak aláirása el nem maradhatott. Ereky Károly, a maga rendkivüli szaktudásával éppen a Fővárosi Hirlap multheti számában mutatta ki, hogy az ostendei egyezség a mai körülmények között a legkedvezőbb. Beigazolta, hogy a 300 millió helyett csak 80 milliót kell törleszteni. Ennek a megegyezésnek az aláirását mindenesetre biztositani kellett, tehát a fővárosnak legalább olyan mértékben állott érdekében az arrierek ügyét a kormánnyal dülőre vinni, mint amilyen érdekében állott a kormánynak, hogy az ország pénztárát minél kisebb mértékben terhelje meg a főváros javára. Egészen kétségtelen volt tehát, hogy a kormány és a főváros érdekei ebben a problémában ellentétesek. A fővárosnak ilyenformán határozott erőre volt szüksége, hogy minél többet elérhessen. Erőt pedig csak az egység adhatott. A kormánynak látnia kellett, hogy bármilyen világnézeti és politikai eltérések vannak is a főváros közgyülésének pártjai között, de ezek a pártok vállvetve és közös fegyverrel harcolnak abban a pillanatban, amikor a főváros lakosságának generális, nagy érdekeiről van szó. Nagy örömmel iktatjuk ide, hogy ezt az egységet sikerült a kormány előtt dokumentálni és a kormány láthatta, hogy az a közgyülés, amelynek pártjai ilyen erőteljesen szivükön viselik a város sorsát, minden szélső fajvédő intrika dacára életképes és munkaképes.

Mégis volt egy pillanat, amikor a meghiusulás veszedelme már kézenfekvő volt. Ekkor azonban közbelépett Ripka Ferenc főpolgármester és Teleszky János nyugalmazott pénzügyminiszter, akinek a kölcsönügyi tárgyalások körül hervadhatatlan érdemei vannak és gróf Bethlen István miniszterelnök hajlott az ő szavukra. Nem elég tehát az egységesség, nem elég az erő, itt szükség volt Ripka Ferenc befolyására és Teleszky János tekintélyére. Igen nagy tanulságok állanak tehát a kölcsön körül lefolyt izgalmas hét után előttünk. Ezek közül a tanulságok közül is ki kell emelni, hogy a főváros és a kormány, az államhatalom egymásra vannak utalva és ha a fővárosnak kötelessége is a legtelejesebb mértékben megvédenie autonómiáját, az államhatalommal ujjat huznia képtelenség. Mérhetetlen szerencsének tartjuk tehát, hogy a kormány bizalma olyan főpolgármestert küldött Budapest élére, mint Ripka Ferenc, akinek a főváros iránt való mélységes szeretete mellett, leghathatósabb erejeként a kormánynak hozzá való bizalmát kell emliteni. Ezeknek a nehéz óráknak elmultával Budapest lakossága három tényező előtt emel kalapot: a közgyülési pártok bölcs együttműködése, Teleszky tudása és tekintélye és Ripka Ferenc befolyása előtt.

Teleszky Jánost Budapest diszpolgárává választják

A kölcsönügyi bizottság ünnepelte Teleszky Jánost és Ripka Ferenc főpolgármestert

Az izgalmas hét után, amelynek során a főváros külföldi kölcsöneinek ügye szinte hajszálon függött, a közgyülés pártjainak vezetői a kölcsönügyi bizottságban ismét egymásra találtak és meleg, lélekemelő jelenetekben fejezték ki örömüket afölött, hogy a nagy probléma végre megoldást nyert. A pártok között tulajdonképen nem is voltak ellentétek, ennek a problémának megoldásánál a kormány és a főváros állottak egymással szemben. A küzdelemben, amely kielégitő megoldást hozott, a főváros oldalán egyforma odaadással, teljes egyetértésben vettek részt a legkülönbözőbb pártok vezetői. A pártok eme egybehangzó fellépése mellett, a sikerért legtöbbet Ripka Ferenc főpolgármester tett. A nevezetes szombati kölcsönügyi bizottsági ülés után az összes pártok vezetői kifejezést adtak annak a meggyőződésüknek, hogy a kormány és a főváros között felmerült ellentétek elsimitása egyedül és kizárólag Ripka Ferenc főpolgármester személyes érdeme. Voltak már olyan pillanatok, amelyekben ugy látszott, hogy a kormány és a főváros között folyó tárgyalások teljesen felborulnak és mindenki tanácstalanul állt a fenyegető pillanat előtt, amely a megoldás sikertelenségét hozta volna meg. Ekkor lépett azután közbe teljes erővel Ripka Ferenc főpolgármester, akinek szavára hajlott a kormány és a megegyezés az általa kontemplált alapon sikerült. A legszélsőbb pártokban is olyan elismerést váltott ki a főpolgármesternek ez az eredményes fáradozása, hogy önként és nyiltan kifejezést adtak örömüknek és megelégedésüknek.

„Én a bünös adósságcsináló . . .“

Miután a pártok képviselői kifejezték köszönetüket Ripka Ferenc főpolgármesternek az elért sikerért, ujabb nagyfontosságu esemény következett. Sorra felálltak a pártok vezetői és mindenki pártja nevében meleg és hálás köszönetet mondott Teleszky János fáradozásáért. Kifejtették a pártok vezetői ezekben a beszédekben, hogy az ő tekintélye, rendkivüli tudása, az anyagnak bámulatos ismerése voltak azok a tényezők, amelyek a fővárosnak a külföldi hitelezőkkel való tárgyalását sikerre vitték.

Most általános figyelem között Bárczy István emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Én pártom nevében, amelyet nem képviselek, (mint ismeretes, Bárczy István pártonkivüli programmal került be a közgyülésbe) nem méltathatom Teleszky János érdemeit, de mint a bünös adósságcsináló, a legnagyobb hálával és elismeréssel köszönöm meg Teleszky János fáradozásait és méltányolom a sikert, amelyet elért.

Mindenki meghatva hallgatta Bárczy István kijelentését, akit melegen megtapsoltak.

Teleszky János diszpolgár

Ezután következett az ünnepélyes pillanat, amikor odatették az ostendei megegyezés aktáját Sipőcz Jenő polgármester elé, aki kissé elfogódottan vette kezébe a tollat és Budapest törvényhatósága nevében aláirta nevét, amely aktussal az ostendei egyezmény életerőre lépett.

Végül a pártok képviselői szinte egyhangulag elhatározták, hogy a közgyülésen inditványt tesznek Teleszky Jánosnak Budapest diszpolgárává való választása érdekében. Egészen bizonyos, hogy ezt az inditványt az egész közgyülés egyhangu lelkesedéssel fogadja el. Egyelőre még nincs határozat abban a tekintetben, hogy ki és mely párt részéről fogja az inditványt a közgyülésen előterjeszteni, de kétségtelen az, hogy az inditvány megokolásában el fogják mondani, hogy Teleszky János mennyit dolgozott a megegyezés sikere érdekében Genfben, Zürichben, Ostendében és idehaza egyaránt.

A nyolcvanhetedik

A mi számitásunk szerint Teleszky János nyugalmazott pénzügyminiszter lesz Budapest nyolcvanhetedik diszpolgára. Budának volt 1873-ig harmincnégy, Pestnek 1873-ig ötvenhárom és Budapestnek tizenegy diszpolgára, ami összesen kilencvennyolcat tenne ki. Minthogy azonban a diszpolgárok egyikét-másikát nemcsak Budán, hanem Pesten is megválasztották, Budapestnek tehát összesen eddig nyolcvanhat diszpolgára volt és Teleszky János lesz a nyolcvanhetedik.

Pest városának első diszpolgára Brunswik József gróf volt, akit tárnoki működéséért 1819-ben választottak meg. Buda ezzel a tisztséggel elsőnek kaposmérei Mérey Sándort ruházta fel 1830-ban. Nagyon sok azonban Buda és Pest diszpolgárai között az olyan, akikre Teleszky János nem igen fog büszkén tekinteni, mert ezeket az abszolutizmus alatt presszióra, parancsra választották meg. Van ennek a névsornak azonban még egy hibája is, az, hogy gróf Széchényi István nincsen közöttük, pedig talán a XIX. században senki sem tett annyit a magyar fővárosért, mint a legnagyobb magyar. Gróf Széchényi István „dijat fizetett rendes polgár“ volt és maradt mindvégig. Az érdekes névsorból, amelynek Teleszky János most az utolsó tagja lesz, nem érdektelen néhány nevet felsorolni. Igy például ott van Buda város diszpolgárai között Sina Simon báró, akit azért választottak meg, mert negyvenezer forintot adott a budai árvizkárosultaknak. De ott van Eötvös József báró, Klauzál Gábor, Szemere Bertalan, Szentkirályi Mór és Zsedényi Ede, akik „a haza és különösen a városok ügyeinek előmozditása körül szerzett érdemekért“ lettek Buda diszpolgárai.

Hogy milyen jogcimeken lettek valaha diszpolgárok, arról három orvos neve tanuskodik: Stahly Ignác dr.-t, Steinmossler N. dr.-t és Würtler N. dr.-t 1846 december 4-én azért választották meg, mert József nádort jól ápolták. Azután következnek a kényszerdiszpolgárok, akiket az abszolut kormány által kinevezett tanács választott meg. Ezek között van Grünne Károly gróf, Schwartzenberg Bódog herceg, Geringer Károly és a legnagyobb szégyenre Haynau Gyula báró és Bach Sándor.

Pest diszpolgárai között ott van Liszt Ferenc „zeneművész“ is, akit nem művészetéért, hanem azért választottak meg, mert az árvizsujtotta lakosság segélyezésére hangversenyt adott. A pesti épitkezések körül szerzett érdemeiért lett diszpolgár Hild József, a nagy müépitő. A kényszerdiszpolgárok között megismétlődnek a budai nevek, de meg is szaporodnak Jellasich báróval, Paskievics herceggel, Radeczky gróffal, Windischgraetz herceggel. De lojalitásban sem maradt el Pest Buda mellett, mert 1855 december 21-én Leiningen Keresztély grófot, Hauer István bárót, Hess Henrik grófot és Kempele János bárót diszpolgárokká választják „a királynő szerencsés szülése alkalmából“. Hogy azonban a grófoknak és a bárónak a királynő szerencsés szülése körül milyen szerepe volt, erről nem emlékezik meg a diszpolgári oklevél. 1871-ben választja utolsó diszpolgárát, mint különálló város, Pest, idősb gróf Andrássy Gyula személyében, a főváros levirágoztatása körül szerzett érdemeiért.

Teleszky János Budapest tizenkettedik diszpolgára

Az egyesités után Budapest székesfőváros már inkább csinján bánt a diszpolgárok választásával. Nagyon megválogatták azokat, akiknek ezt a tiszt-

séget megadták. Tudomásunk szerint az egyesités óta a következők lettek Budapest diszpolgárai:

1. Munkácsy Mihály festőművész, művészetével szerzett kiváló érdemeiért, 1882.

2. Simor János hercegprimás, egyházi és hazafiui erényei elismeréseül, 1886.

3. Baross Gábor miniszter, a főváros közlekedési reformja körül szerzett érdemeiért, 1891.

4. Kossuth Lajos, a nagy hazafi, kilencvenéves születési jubileuma alkalmából, 1892.

5. Jókai Mór, ötvenéves irói jubileuma alkalmából, az irodalom terén szerzett érdemeiért, 1893.

6. Wekerle Sándor miniszter, a haza és a székesfőváros felvirágoztatása körül szerzett érdemeiért, 1894.

7. Kammermayer Károly polgármester, nyugalombavonulása alkalmából, a főváros körül szerzett érdemeiért, 1896.

8. Bánffy Dezső báró miniszter, a haza és a székesfőváros körül szerzett érdemeiért, 1898.

9. Gróf Andrássy Gyula, a fővárosi törvényért.

10. Vázsonyi Vilmos, Budapest felvirágoztatása körül szerzett érdemeiért.

11. Gróf Apponyi Albert.

Ebben a sorban tizenkettedik lesz Teleszky János.

Tanulmányok a városigazgatás köréből

Budapest köztisztasági szolgálata

A törvényhatósági bizottságnak, mely szeptember utolsó napjaiban, a hosszu nyári vakáció után ismét megkezdi működését, a szemétkérdés lesz egyik fontos témája. A szemétprobléma nem uj probléma. Mindig előttünk van, mert látjuk az utcán, ha rosszul takaritják. Ha meg jól takaritják, akkor meg a zsebünkön érezzük, mert a köztisztaság nem tartozik az olcsó mulatságok közé.

Most az a kérdés izgatja a városháza urait, hogy miképen lehetne olcsóbbá tenni a köztisztaságot. A válasz egyszerü: ujabb beruházással. Meg kell épiteni a szemétégetőt, mert ha van szemétégető, amely elhamvasztja a szemetet, akkor megtakaritja a város a vasutat, amely a szentlőrinci pusztára szállitja Budapest piszkát és szemetét. Csakhogy mielőtt a szemétégetőt megépitik: előbb alaposan ki akarják próbálni, hogy csakugyan megéri a pénzt és a fáradságot, mert egy ilyen szemétégető megépitése több, mint ötven milliárdba kerül.

Budapest köztisztasága évente 3,733.977 aranykoronájába: 54.142 papirmilliójába kerül a városnak,

az utak és terek tisztogatása . .	3,862.286
a háziszemét kifuvarozása . . .	1,641.600
a szemétfeldolgozó-telep	816.993
összesen	6,320.879

aranykoronájába kerül. Ebből különböző bevételek utján megtérül

az utcák és terek tisztogatásánál .	6.088
a háziszemét kifuvarozásánál . .	1,641.600
a szeméttelepnél	816.993

aranykorona.

A szeméttelep és a háziszemét kifuvarozásának költségeit tehát fedezik a bevételek. Ellenben az utcák és terek tisztántartásának 3.73 millió aranykoronát kitevő költsége teljesen a főváros nyakába szakad. Ezt nem téríti meg senki. A nagy költséget érthetővé teszi, hogy 5,016.604 négyzetméter kocsiutról és 214.296 négyzetméter gyalogjáróról tisztitják el a szemetet. Igazgatóstól napszámosig 1356 ember tartja rendben az utcákat és a tereket. Az utcák tisztogatásánál összegyült szemét elfuvarozásához 28.000 fuvart, a makadámsár elfuvarozásához 1200 egész napos kocsit; a murva szállitására 500 egész napos kocsit és 200 egyéb egész napos fuvart használnak, és csupán a szerszámok, berendezések (a félszáznál több villamos és benzines automobil, hóeke stb.) értéke 1.36 millió aranykoronát teszi ki.

A háziszemét kifuvarozásának és elszállitásának a költségeit: 1,641.600 aranykoronát teljesen fedezi a szemétfuvarozási illeték, aminthogy a szemétfeldolgozó-telep üzemköltségeit is fedezik a bevételek. A hulladékok értékesitése, a trágya, a műtakarmány, amelyet a vásárcsarnoki hulladékból készitenek; a vasuti fuvarozások, a termesztvények és a kokszbánya kitermelése mind-mind pénzt, bevételt jelentenek. A szemétfuvarozáshoz egész nagy vasuti berendezés van, 92 darab saját vasuti kocsival, 7 mozdonnyal.

A portalan szemétgyüjtés és a kevésbbé költséges köztisztaság! Ez a jövő programmja. Ezt akarja megvalósitani a szemétégető megépitésével.

Az előljáróságok még mindig nem szigoritották meg a sorsjátékok ellenőrzését

Ujabb sorsolási kérvények a hatóságok előtt

A Fővárosi Hirlap két legutóbbi száma éles kritikát gyakorolt a gombamódra elszaporodott tárgysorsjátékok felett. Cikkeink ráterelték a sajtó figyelmét azokra a sulyos machinációkra, amelyek igen nagy hasznot juttatnak egynéhány kisbankárnak és magánbankháznak, de annál kevesebbet annak a jótékonysági intézetnek, vagy egyesületnek és érdekképviseletnek, amelynek neve alatt a sorsjátékot rendezik. Az utóbbi napokban már több lap tette szóvá ezeket az üzelmeket s minden sajtóvélemény teljesen fedi azt a felfogást, amelyet a Fővárosi Hirlap vallott ebben a közérdekü ügyben.

Arra a sikerre tehát máris rámutathatunk, hogy kritikánkkal ráterelтük a közvélemény figyelmét ezekre a hihetetlen üzelmekre. A sikernek egy másik része az lenne, ha az ellenőrzésre hivatott előljáróságok figyelmét is felébresztettük volna és az előljáróságok ráeszméltek volna arra, hogy az ellenőrzés szigoritásával meg kell akadályozniok azokat a visszaéléseket, amelyeket a közjó kárára elkövet a telhetetlen magánérdek. Őszintén bevalljuk, hogy ezzel a sikerrel még nem dicsekedhetünk:

sehol sem látjuk nyomát annak, hogy az illetékes előljáróságok lépést tettek volna annak kideritésére, vajjon a sorsolás csakugyan azt a célt szolgálja, amelyet a propaganda hirdet

és vajjon a sorsolásból nem jut-e sokkal több a kisbankároknak és magánbankházaknak, mint azoknak, akiknek részére a sorsjegykibocsátás engedélyeztetett.

Hogy ezt a sikert nem értük el, azt megállapithatjuk abból a körülményből, hogy cikkeink megjelenése óta ujabb sorsjátékokat hirdetnek, ami nyilvánvalóvá teszi azt, hogy

az előljáróságok a szigoritott ellenőrzéssel nem vették el az ilyen további sorsolásoktól a kisbankárok és magánbankházak kedvét.

Sorsjátékot rendezni tehát még mindig jó üzlet és amig az előljáróságok lehetővé teszik, hogy jó üzlet maradjon is, mindaddig a bankárocskák bérbeveszik a jótékonyság cégérét és a régi módszer szerint folytatják üzelmeiket. Hogy a meglazult ellenőrzés a sorsjátékoknak milyen tultengésére vezet, annak illusztrálására álljon itt azoknak az intézeteknek és egyesületeknek névsora, amelyek sorjátékra kértek és kaptak hatósági engedélyt: Nyukosz 500.000 sorsjegy 1 milliárd értékü nyereménnyel, Baromfitenyésztők Egyesülete, főnyeremény egy tehén, egy hizott sertés, egy fejős kecske, fajbaromfiak és 1050 tojás, Vármegyei tisztviselők sorsjátéka, Hadtörténeti muzeum, Zsófia gyermekszanatórium, Dohánykistőzsdések, Rokkantak sorsjátéka, Mentő-sorsjáték, Ferenciek szerzetes rendje, József szanatórium-egyesület, Petőfi-Társaság, Faluszövetség, Vidéki Postamesterek Egyesülete, Magyar Távirati Iroda. Ezeken kivül egész sereg uj kérvény fekszik a hatóságok előtt elbirálás és engedélyezés céljából. Ilyenek a Rendőrtisztviselők Atlétikai Klubja, a Közérdekü Liga, az Artisták Egyesülete, a Műegyetemi Sportklub és a Detektivek nyugdijintézete. Bizonyos, hogy a felsoroltak között vannak érdemes egyesületek s mi nem is azt kifogásoljuk, hogy sorsjátékra engedélyt adnak, hanem igenis a legnyomatékosabban tiltakozunk az ellen, hogy az ilyen sorsjátékból mindenkinek jusson, csak azoknak nem, akikről a közönség azt hiszi, hogy őket támogatja, amikor a sorsjegyeket megvásárolja. Ennek az állapotnak véget kell vetni és az előljáróságok feladata, hogy tiszta helyzetet teremtsenek.

Mi sem jellemzőbb a helyzet fonákságára, mint hogy

az állami osztálysorsjáték propagandájának szervezője intézi a Jókai-sorsjátékoknak a reklámozását is.

Ebben a két állásban mi igen sulyos összeférhetetlenséget látunk, mert képtelenség, hogy az az egyén, vállalat, vagy hivatal, amely az állami sorsjáték propagálásával foglalkozik, elősegitsen olyan sorsjátékokat, amelyek konkurrensei az állami sorsjátéknak. Az illető tehát nemcsak az államot, hanem annak konkurrenseit is szolgálja, s igy vagy az egyiket, vagy a másikat lelkiismeretlenül szolgálja.

Érthető, hogy a lelkiismeretesség ennyire meglazul, ha a kellő szigoruság és kötelességtudás más téren sem érvényesül. Mert a rossz példa ragadós: ha az ellenőrzés nem áll hivatása magaslatán, a lelkiismeretlenség azzal védekezhetik, hogy ami szabad az egyiknek, nem lehet tilos a másiknak. Ebből táplálkozik a kisbankárok és magánbankházak telhetetlensége s mint látható, elég jól táplálkozik.

Ravatalon a konflis

Az autotaxivállalat tarifaleszállitásának hatása

Az autótaxivállalat vezetősége, mint ismeretes, az elmult héten megjelent a városházán és beadványban adta tudtára a tanácsnak, hogy hajlandó egyhónapi próbaidőre a kisautótaxi jelenlegi 5800-szoros diját 4500-szorosra és a nagyautótaxi eddigi 8000-szeres diját 6000-szeresére mérsékelni. Az autótaxivállalat ezt kétségkivül bölcsen cselekedte, mert ezzel nemcsak a közönség érdekeit szolgálta, de bebizonyitotta azt a megértését is, hogy neki is jobb üzlet lesz, ha olcsóbb tarifával dolgozik. Kétségtelen ugyanis az, hogyha leszállitják a taxi árát, a közönség egészen természetszerüen nagyobb mértékben veszi igénybe az autótaxikat és a mérsékelt árak ilyenformán kétségkivül be fognak válni. Bizonyosak vagyunk, hogy az egyhónapi próbaidő után maga a vállalat lesz az, amely jelenteni fogja, hogy a tarifamérséklés bevált és azt állandósitani kivánja.

Az autótaxivállalatnak ez az elhatározó lépése azonban valószinüleg megöli Budapest konflisközlekedését. Kétség sem fér ahhoz, hogy például a kisautótaxi eddig is olcsóbb volt, mint a konflis, mert amig a kisautótaxi 5800-szoros dijat szedett, addig a konflison 7000-szereset fizettünk. Ismerve a konflistulajdonosok csökönyös ragaszkodását és állandósitott sirását, valószinüleg nem fognak sietni, hogy önként jelentkezzenek a közönség érdekében hozandó áldozataikkal. A próbaidős hónap alatt tehát máris az lesz a helyzet, hogy a kisautótaxi csaknem félannyiért fuvaroz, mint a konflis, a nagyautótaxi pedig szintén olcsóbb lesz, mert amig a konflis 7000-szeres taksával dolgozik, addig a nagyautótaxi 6000-szeresre mérsékeli a tarifáját.

A bérkocsisoknak tehát nem igen lehet más választásuk, hogy vagy ragaszkodnak a régi tarifához és ez a biztos halált jelenti a számukra, vagy ők is leszállitják a viteldijat, bár kétséges, hogy annyira mérsékelni tudnák, mint amennyire a kisautótaxiknál máris megtörtént. Aligha hullat majd könnyet bárki is Budapesten a konflisnak, ennek az elavult közlekedési intézménynek szomoru elmulásán. A tanács mindenesetre gondoskodni fog arról, hogy ezek az egzisztenciák, amelyek keresetüktől a konflis bukásával elesnek, valami módon elhelyezkedjenek a dolgozó és produkáló társadalomban. Budapest világvárosias képe azonban feltétlenül sokat fog nyerni azzal, hogy az utca rozoga és elkényszeredett konflisok helyett, csinos és fürge autókkal telik meg.

A tanács különben legközelebb foglalkozik az autótaxivállalat beadványával, majd az ügy a pénzügyi bizottság elé kerül. Kétségtelen, hogy a tanács is és a bizottság is iniciálni fogja, hogy a bérkocsisok is kénytelen-kelletlen szállitsák le tarifájukat.

Legmodernebb gyógyintézet
sebészeti és belbetegek részére
DR. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye,
vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT-MŰVEK MAT. JÓZSEF KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)
10 tonna vontató képességü
Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

TŐZSDEI HIRADÓ

A Fővárosi Hirlap állandó melléklete
—
Külön előfizetés nincs

A magyar textilipar fejlődését nem a védővám, hanem az egészséges verseny biztosíthatja

A textilgyárosok állásfoglalása a védővámok leszállítása ellen

A magyar érdekképviseletek egynémelvikének az a rögeszméje, hogy nincs más hivatása, mint madárfiókák módjára a csőrüket kitátani és elnyujtott csipogással ennivalóért siránkozni. Ezuttal a textilgyárosok érdekképviselete nyitotta szélesre a száját és rimánkodva fordult a kormány felé, hogy ne szállitsa le a védővámokat, mert ez a rendelkezés gyökerében támadná meg a magyar textilipart. Ennek a rimánkodó hangnak az adott aktualitást, hogy a magyar kormány felismerte a mai rendszer tarthatatlanságát, amely abban mutatkozik, hogy

a textiláruk sehol sem olv drágák, mint Magyarországon.

aminek nyilvánvaló oka, hogy a magas textilvámok csaknem lehetetlenné teszik a behozatalt s igy a magyar textilgyárosok kizárólagos urai a magyar textilpiacnak és olyan árakat diktálnak, amilyeneket akarnak. Egy tizedrangu anyagból készült ing még mindig drágább százezer koronánál, ami hat és fél aranykoronának felel meg, holott békében ugyanezt az inget két korona negyven fillérért kinálták a budapesti kirakatokban. Ugyanilyen arány észlelhető minden más textiláruná is. Ez a helyzet nagyon megfelel a magyar textilgyárosok érdekeinek és nem is csodáliuk, ha felszisszentek, amikor első hirét hallották annak, hogy a kormány a védővámok leszállitását mérlegeli.

Nem hisszük, hogy a kormányt ezek a felszisszenések befolyásolnák elhatározásában. Védővámokra valóban szükség lehet bizonvos ipari termékeknél, de a védővám még ez esetben sem lehet oly magas, hogy lehetetlenné tegye a behozatalt, kizária az egészséges versenyt és a fogyasztókat kiszolgáltassa a termelők telhetetlenségének. Bizonyos fokon tul a védővám már nem biztositia a termelés fejlődését, hanem visszaesését okozhatia, mert a magas árak folytán beáll a fogyasztás csökkenése, aminek természetes következménye a termelés korlátozása lesz. A vámok, amelyekkel a magyar textilipart védiük, azon a ponton vannak, hogy nem védik, hanem megtámadják a magyar textilipart és ha Szurday Róbert ur, a magyar textilgyárosok érdekképviseletének az elnöke a védővámok leszállitásától félti a magyar textilipart, mi erre csak azt felelhetiük, hogy Szurday Róbert urnak csak igen halvány sejtelmei vannak a közgazdaság legelemibb törvényeiről, mert bizonyos törvényhozási intézkedésektől olvan hatásokat vár, amelyeknek az ellenkezője következik be.

A magyar textilipárnak nem szabad tisztán a védővámokra támaszkodni, mert ez olvan kényelmes helyzetet teremtene a magyar textilgyárosokra nézve, hogy

a gyárosok erősen meggyarapodnának ugyan, de az ipar maga a sztagnálás állapotába jutna.

De az országnak az ipar fejlődése az érdeke és mert ez a fejlődés csak ugy érhető el, ha a magyar textiliparban egészséges verseny alakul ki, a védővámokat le kell szállitani, még annak a veszélynek az árán is, hogy Szurday Róbert ur évenként néhány milliárddal kevesebb haszonnal dolgozik. A magyar textilipar felvirágzásának előfeltételei bőségesen adva vannak a magas védővámok nélkül is. Magyarország gyapjutermése igen gazdag, a munkaerő pedig sohasem volt olv olcsó, mint most. Csak invenció, kissé szélesebb látókör kell hozzá és a magyar textilipar lerázhatná magáról gyerekcipőit, amelyeket Szurday Róbert ur láncolt a lábaihoz. Kissé több kezdeményező erő, kissé több vállalkozási kedv, kissé több kockázat és hozzáértés és a magyar textilipar leveti magáról a tehetetlenségnek azt a szomoru bélyegét, amelvet Szurday Róbert ur átfogó szelleme sütött a homlokára.

Ausztria nyersanyag és munkaerő dolgában nincs olv kedvező helyzetben, mint mi és az osztrák textilipar mégis messzi tulszárnyalta a miénket. Persze Ausztriában nem Szurday Róberték állanak a textilipar élén, hanem nagy koncepciójú férfiak, akik a maguk erejéből, tudásából és szervező munkájából, nem pedig csupán az állam gyámkodásából akarnak nagy haszonhoz jutni. Ha Szurday Róbert ur időt venne magának az osztrák textilipar tanulmányozására, igen gazdag tapasztalatokkal térhetne vissza erről a tanulmányutiáról. Láthatná odaát, hogy az osztrák textilgyárosok nem várják keleti fatalismussal a termékek fellendülését, hanem ők maguk hozzák lendületbe azt. Csak egy csekélységnek látszó körülményt emlitünk fel: a bécsi textilipari tanfolyamokat, amelvek igen magas kiképzést adnak hallgatóiknak, sokkal magasabbat, mint amilyen Szurday ur hozzáértése. Ha Szurday ur érdeklődnék a magyarországi gyárakban azoknak hozzáértése felől, akik a bécsi textiltanfolyamokat végezték, hamarosan ráiönne arra, hogy miért különb az osztrák textilipar, mint a magyar. De ráiönne arra is, hogy egy szakképzett előmunkás vagy gyárvezető mennyivel hasznosabb ereie a magyar textilipárnak, mint a textilgyárosok elnöke Sirni — azt tud Szurday Róbert ur, de sirásból csak koldusok élhetnek meg, ámde a magyar textilipar talán nem jutott még a koldusok sorsára és aki azt akarja, hogy ne is jusson oda, tegye versenyképessé a magyar textilipart, de ne sulyos védővámokkal, hanem okos termelőpolitikával.

Védelmet a zugzálogházak uzsorája ellen!

300 százalékos kamatot szednek. Szaporitani kell az engedélyes zálogházakat

Még mindig a szegénység és nyomoruság az a vadászterület, ahol zsákmányára les a könnyen élni és könnyen meggazdagodni akaró uzsora. Két év előtt tőzsdejátékra, kosztüzletekre csábitották a tőzsdebizományosok és kisbankárok azokat, akiknél néhány megtakaritott fillért szimatoltak. Ez a lelkiismeretlenség lassan-lassan megszünt keresetforrás lenni, tehát más módot kellett kieszelni a szegénység kiaknázására. Mert a mások szegénysége a legjobb és legbiztosabb megélhetési forrás. A szegénység egyre nagyobb tömegeket kerit hatalmába és mindig a nagy tömeg az, amely alapja a meggazdagodásnak. A lelketlen uzsora kiszimatolta, hogy a szegénység zálogba teszi mostanában értéktárgyait, ruha- és fehérnemüit. Zálogüzletet nyitott tehát és uzsorakamatra ad kölcsönt a megszorultaknak kézizálog fejében. A Fővárosi Hirlap többször foglalkozott ezekkel az uzsoraüzletekkel és felhivta a hatóságok figyelmét arra, hogy levitézlett bankbizományosok, hajótörött tőzsdések hogyan szipolyozzák a szegényeket, anélkül, hogy zálogházi ügyletek kötésére hatósági engedélyt szereztek volna. Ezek a zugzálogházak annyira elszaporodtak, mint valamikor a tőzsdebizományosok és kisbankárok és jaj annak, akit mostoha sorsa karmaik közé juttat.

Most, hogy a tél közeledik és a nyomor fokozódik, a hatóságok kétszeres kötelessége, hogy a főváros szegény polgárait megvédelmezze a kiszipolyozás ellen. Jól tudjuk, hogy az inség nem óvatos, az éhező ember nem számit és akinek családja várja a falat kenyeret, nem ér rá arra, hogy olyan zálogházat keressen, amely a legolcsóbb feltételek mellett ad kölcsönt. S mert a postatakarék által engedélyezett zálogházak száma kicsi, a megszorult ember abba a boltba viszi a holmiját, amely legközelebb esik hozzá. Meg se nézi, mit iratnak vele alá, nem is akarja ismerni a feltételeket, mert ha ismerné is, akkor se tehetne mást, mint hogy elfogadja a feltételeket. Csak később tudja meg, hogy

heti hat százalék kamatot kell fizetnie, ami évi háromszáz százaléknak felel meg.

És azt is csak később tudja meg, hogy különféle költségek cimén még egy-két százalékot kell fizetnie, nem is szólva arról, hogy az esetleg elárverezett holmi után még akkor se kap vissza semmit, ha a kézizálogért több pénz folyt be, mint amekkora kölcsönt kapott rá. Ezt a többletet is elszámolják a legkülönfélébb és legképtelenebb cimek alatt.

Szemérmetlenebbül az uzsora még nem garázdálkodott, mint ez a zálogosdi. Teljességgel érthetetlen, hogy az állam, amely a drágaság letörésére törekszik, nem nyujt segitséget ahhoz, hogy ne csak a főzelék, de a kölcsön is olcsóbban legyen kapható. És ha az állam meg akar védeni a vendéglősök kapzsisága ellen, csak logikusan cselekszik, ha megvédelmez azok ellen is, akiktől zálog ellenében kapja a szegény polgár a pénzt arra, hogy a feltételes főzelékből álló ebédjét kifizethesse. Szaporitani kell egyfelől a postatakarék által engedélyezett zálogházak számát, másfelől azonban

üldözni kell mindazokat, akik a nyomor vámszedőiként állnak lesben

és mint a pók a hálójába került légy vérét, kiszivják a boltjukba tévedt szegények vérét. Nem akarunk neveket emliteni, mert feltesszük a rendőrségről, hogy ismeri azokat, akik ezt az ujfajta uzsorát üzik. Ezeknek ártalmatlanná tétele van akkora állami érdek, mint az iparengedély nélkül házaló zöldségárusok üldözése.

Mosonyi Jenő — a Máv. gépgyárának uj bizományosa. A Máv. gépgyárának mezőgazdasági gépeinek képviselete az Angol-Magyar Banké. Ujabban a Máv. Mosonyi Jenőt bizta meg a gyár más természetü gyártmányainak eladásával. Mosonyi Jenő szerszámgépkereskedő, aki már régebben engedélyt kapott arra, hogy azon a szük udvaron, amely a Máv. nyugdijintézetének terézköruti palotáit elválasztja egymástól, üzletházat épithessen. Mosonyi ide már be is költözött, de az üzletházra a Közmunkatanács intézkedésére három emeletet kellett ráépittetni, ugy, hogy most egy pénzcsoporttal társulva, mozit létesit az üzletház emeleti részeiben. Érthető feltünést keltett a szakmában, hogy a Máv. gépgyára Mosonyit bizta meg gyártmányainak képviseletével, aki, ha a szerszám-képviselet nem fog beütni, már előre gondoskodott róla, hogy mozi-üzlettel kárpótolja magát.

A Frankl A. Hermann és Fiai Rt. Azzal a hirrel szemben, hogy a Frankl A. Hermann és Fiai Rt. részvénytöbbsége egy pénzintézet tulajdonába ment át, illetékes helyről annak a konstatálására kértek fel bennünket, hogy a részvénytöbbség változatlanul a Frankl-család tulajdonában van.

Telefon: 76-02, 99-02
CORDATIC
Főelárusitás: BUDAPEST, VI., Mozsár-u. 9. sz.

GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép
+ −
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Műveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

Mosjoukin: A Mogul oroszlánja

VÁLLALKOZÁS

Vizlágyitókészülék kazánházhoz. A tanács versenytárgyalást hirdet az Uj Szent János-kórház kazánháza részére leszállitandó vizlágyitókészülékre és annak felszereléséhez szükséges munkálatokra. A költségvetési kiirás Karfner János székesfővárosi mérnöknél kapható (Központi városháza, III. emelet 341. ajtó) naponta csakis 12—2 óráig. Bánatpénzül 14 millió koronát kell a versenytárgyalást megelőzően a székesfőváros központi pénztárába a munka megnevezése mellett letenni és az erről szóló eredeti letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni. Ajánlatok szeptember 25-én (pénteken) délelőtt 10 óráig adandók be.

Kályha-szállitás. Budapest székesfővárosnak egyes intézményei részére többféle fütőkályhára van szüksége és pedig a következő effektiv fütőképességekkel: 1000, 700, 500, 450, 350, 300, 200, 150 és 50 m³. Ajánlatok szeptember 23-án nyujtandók be (Központi városháza, III. 328. ajtó, ahol a részletes feltételek is megtudhatók).

Kicserélési munkák. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1925. évi szeptember 11-én a IX., Ecseri-ut keramit kocsiut burkolatának az Üllői-uttól számitott 150 fm. hosszban háromnegyedes bazalt fejkővel való kicserélési munkáira. Ajánlatot adtak be: Obendorfer J. és fiai 57,865.500; Halmos J. és fia 70,548.000; Mikácsy Kövező és Utépitő Rt. 89,808.000; Gravieser Albin Ágoston 85,891.000; ifj. Helfenstein Károly 68,878.000; 65,630.400 és Schäffer Károly 65,057.000 koronával. A munkálatokat az Obendorfer-cég nyerte el.

Rendezési munkák. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1925. évi szeptember 11-én az I., Csaba-utca, Városmajor-utca és Biróutcák közötti szakaszának, valamint a Csaba-utca és Ráth György-utca közötti átlós irányu „Névtelen-utcának" makadámszerü rendezési munkáira. Ajánlatot adtak le: Schaffer Antal 359,700.000; Lindwurm György 335,700.000; Ámon Antal és fiai 365,760.000; Mikácsy Ágoston 399,170.000; Roheim Alfréd 331,655.250; Pallas fővárosi ház- és mélyépitési rt. 488,955.000; Klauber és Vajda 348,335.000; Kövező és utépitő rt. 410,440.500; Gravieser Albin 460,744.000 K-val. A munkálatokat a Lindwurm-cég nyerte el.

Utburkolási munkák. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1925. évi szeptember 11-én a IX., Bakáts-u. (Lónyai- és Közraktárutcák közötti szakasz) kocsiutjának háromnegyedes bazalt kockakövel való burkolási munkáira. Ajánlatot adtak be: Obendorfer J. és fiai 66,640.000; Zech Károly 76,022.000, 5 százalék engedménnyel; Halmos J. és fia 87,692.000; Mikácsy Ágoston 93,821.000; ifj. Helfenstein Károly 84,031.000; Kövező és Utépitő Rt. 100,223.000; Gravieser Albin 80,787.000 és Fekete István 78,365.000 koronával. A munkát az Obendorfer-cég kapta meg.

SZÓRAKOZÁS

A Vigszinház e hetének eseménye az Uriemberek (Loyalites) pénteki bemutatója. Egyetlenegy komoly angol drámát nem adtak annyiszor, mint az Uriembereket, amely a londoni St. Martin-szinházban egymaga töltött be három szezont. Péntekig minden este Pierre Veber pompás zenés vigjátéka, a Hármacskán kerül szinre. Vasárnap délután a Tolvaj szerepel a műsoron.

Az Orlov premierjét szerdán tartják meg a Fővárosi Operettszinházban. A premierre a szeptember 19-iki kelettel ellátott jegyek, a csütörtöki második előadásra pedig a szeptember 20-ára keltezett jegyek érvényesek. A többi előadásra előreváltott jegyeket a pénztár visszaváltja vagy becseréli. A szerdai premier után minden este Az Orlov kerül szinre a bemutató nagyszerü szereposztásában.

Somlay Hamletjének hatalmas sikere dominálja a Renaissance Szinház e heti műsorát. A bemutató az ünneplések szakadatlan sorozata volt. A teljesen ujszerü beállitás, Somlay, Mészáros Géza, Harsányi, Hollós Ilona, stb. tökéletes együttese, élén Somlay páratlan alakitásával, nagy eseménnyé avatta ezt a Hamlet-előadást.

ROYAL-APOLLO
SZEPTEMBER 24
MARION DAVIES
Világfilmje
JANICE MEREDITH
(4, 6, 8, 10)

A Belvárosi Szinház uj Géraldy-darabja: a legnagyobb Géraldy-siker Simonyi Mária, Táray, Bérczy, Tihanyi, Ábel, Tapolczay pompás együttese és a ragyogóan elmés vigjáték táblás házakat vonz.

Fergeteges tapsok, folytonos ujrázások között vonult be A nóta vége uj otthonába, a Városi Szinházba. A zsufolt nézőtér együtt énekelte a szereplőkkel a népszerü melódiákat és számtalanszor szólitotta a függöny elé Honthy Hannát, Vigh Mancit, Sziklay Józsefet, Cselényit és Simon Marcsát.

Baklanoff vendégjátéka eseménye a napoknak. Csütörtökön: Rigoletto. Szombaton: Tosca — a Városi Szinházban.

Titkos Ilona Masája — Budapest szenzációja, Csortos Gyula Varigny grófja, a művészet teteje. Masa pénzt keres, a Magyar Szinház szenzációs sikere, minden este a ragyogó premier-együttessel kerül szinre.

CORVIN SZINHÁZ
Az elsülyedt világ 10 felv. | Sec és a varázsfuvola 1 felv.
A becsomagolt kutya 2 felv. | Hiradók
(Előadások kezdete 1/4 5, 6, 8 és 10 órakor)

Vigszinház: Szerda, csütörtök: Hármacskán! Péntek: Uriemberek (először). Szombat és vasárnap este: Uriemberek (½8). Vasárnap délután: A tolvaj (3).

Magyar Szinház: Egész héten minden este: Masa pénzt keres (½8).

Városi Szinház: Szerda: Éva. Csütörtök: Rigoletto. Péntek és vasárnap este: A nóta vége. Szombat délután gyermekelőadás rendkivül mérsékelt helyárakkal: Hófehérke és a hét törpe; este: Tosca. Vasárnap délután: Dolly (3).

KAMARA
NE KÉNYEZTESD EL GYERMEKEIDET
Amerikai attrakció 8 felv.
Lee Corbin és Mrs. Wallace Reid
Romeo a strandon 2 felvonásban
Utánunk az özönviz 2 felvonásban
Hiradók (1/4 4, 5, 3/4 7, 1/4 9, 10)

Belvárosi Szinház: Egész héten minden este: Ha akarnám . . . (½8).

Renaissance Szinház: Szerda, csütörtök: Hamlet. Péntek: Halálttánc. Szombat, vasárnap: Hamlet. (½8).

Fővárosi Operettszinház: Kedd Az Orlov nyilvános főpróbája. Szerda: Az Orlov (először). Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Az Orlov (½8).

Révay-utca 16. **KIS KOMÉDIA** Telefon 14-22.
Szezonnyitó műsor **Rott és Steinhardt** fellépésével
Kezdete 8 órakor Telefon: 14—22

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

Legolcsóbb
mert a
legtartósabb!
a
CONTINENTAL
bicikligummi,
motorbiciklikköppeny,
auto ballongummi és
teherautó tömör abroncs
Lerakat:
KOVÁCS RUDOLF
VI., Eötvös-utca 4. szám
Telefon: 188-56.

HUNGARIA gőzfürdő
22.000 kor. (törülköző és lepedő használattal)
Pénteken egész nap csak férfiaknak!

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

KUNOS ÁDÁM
FESTŐ ÉS MÁZOLÓMESTER
IV., APPONYI-TÉR 1., FÉLEMELET.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. TELEFON: József 112-59.

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap utca 36.
Telefon: József 76—56.

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

ROON'S CACAO világmárka

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Hajós Elek-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—25.

FEJTÖRŐ

Gondolatok arról, ami nincs rendjén

Igazságtalan luxusadók. A főváros közönségének elkeseredettsége a sokféle adó miatt arra birta a demokratikus blokk tagjait, hogy a legközelebbi közgyülésen felszólaljanak az ugynevezett luxusadók tultengése ellen. A városházán minden luxusnak számit, ami a legprimitivebb szükségletektől egy hajszálnyival különbözik és ennél is különösebb, hogy egy fogyasztási cikk, amely délelőtt még nem luxus, tizenkét órán tul már luxusnak számit. Ezek a szakaturák megbénitották a kávéházi és vendéglői forgalmat s igazán legfőbb ideje volt, hogy akadjon hang, amely ezeket a fonákságokat szóvá teszi. Senkinek semmi kifogása az ellen, ha a legsulyosabb fényüzési adókkal terhelik meg az egyes fogyasztási cikkeket azokban az éjszakai mulatóhelyeken, ahol a könnyelmüség tobzódik. De merényletnek tartjuk, hogy megadóztatják és luxusadóval terhelik meg a kávét, amely az alsóbb néprétegeknek igen fontos tápláléka ma. A tejeskávé az uzsonnáját és vacsoráját teszi a kispolgárnak s ha ezt nem odahaza főzi, hanem kávéházban, vagy kávémérésben fogyasztja el, ennek csak az a magyarázata, hogy odahaza sokkal körülményesebben és talán drágábban is jut hozzá, mint a kávéházban. A kávéfogyasztás szegénységünknek egyik jele és Remete tanácsjegyző ur bölcsebben tenné, ha kigondolóképességét másra forditaná, mint a nyomoruság megadóztatására. A főváros 5%-os inségadót szed, hogy ebből bizonyos emberbaráti céloknak áldozzon. Teljesen abszurd dolog tehát, ha Remete tanácsjegyző ur az egyik kezével 5%-ot ad az inségeseknek, viszont a másik kezével 10%-ot elvesz tőlük egy tejeskávé vagy egy idegfelfrissitő feketekávé után. Ha Remete tanácsjegyző ur minden áron érdemeket akar magának szerezni a városi adók szaporitása körül, pillantson be a nagy fényüzéssel berendezett éjszakai mulatóhelyekre és az ötórai tea cimü lokálokba, ahol „az uri közönség táncol", kisérje figyelemmel az ott történteket és értékesitse az ott szerzett tapasztalatokat a főváros javára, de ne tegye lehetetlenné, hogy a szinházak és mozik közönsége betérjen előadás után egy kávéházba és ott egy kávét, két tojást vagy egy pár virstlit fogyasszon el. A szinház és mozi a nagyvárosi polgárnak kulturszükséglet, s ha ezt a szükségletét már amugy is csak azon az áron elégitheti ki, hogy megvonja magától a rendes vacsorát, a tanácsjegyző ur ne kényszeritse arra, hogy még erről a szerény kis lakomáról is lemondjon. És végül, az embernek valamelyes joga van arra is, hogy a fárasztó napi munka után, amikor kispolgári vacsoráját már elfogyasztotta, betérjen egy kávéházba s egy csésze teával, vagy feketekávéval felfrissitse agyongyötört idegzetét Ez még nem olyan nagy luxus, nem is olyan nagy bün, hogy ezerkoronás luxusadókkal kelljen megbirságolni. Ugy látszik, Remete tanácsjegyző ur még sosem fáradt el a munkától és nem is érzi szükségét a munka utáni felfrissülésnek. Ezt annál inkább csodáljuk, mert neki, mint az ugynevezett vigalmi adók kigondolójának, elég alkalma lehetne elfáradni egy olyan munkában, amely okos és igazságos megadóztatásokat eredményezne.

* * *

Halálos baleset — egy negyed liter petroleum miatt. Budapest világitási viszonyai a lehető legroszszabbak s nagy csoda, ha emiatt az est beálltával egyre-másra a legsulyosabb balesetek történnek. Már tavaly kaptunk ugyan igéretet arra nézve, hogy Budapesten a világitás hamarosan jobb lesz, mint békében volt, de az igéretet máig sem váltották be. Hogy Budapestnek mi lenne a kötelessége a világitás dolgában és a világosságnak mily mértéke az, amit a fővárosnak biztositani kellene, nem tudjuk, csak azt észleljük, hogy a mai világitás nem felel meg egy vidéki város kivánalmainak sem. Ha a főváros ennyire elmulasztja kötelességeit teljesiteni, kivánatos, hogy legalább azokat kényszeritsék a szabályok betartására, akik az utca forgalmát a felszedett kövekkel megbénitják, a közlekedést megnehezitik és az éjszakai járókelők életét veszélyeztetik. Pár nap előtt történt, hogy egy fővárosi ügyvéd motorkerékpárjával nekiment a Délivasut indulási oldalán felszedett kőrakásnak és halálosan megsérült. A katasztrófát azt okozta, hogy Bauer János kövezőmester nem tett jelzőlámpást a kőrakás elé és nem hivta fel ilymódon a járókelők figyelmét arra a veszedelemre, amely ezen a ponton fenyegeti őket. A rendőri intézkedések világosan meghatározzák hogy az ilyen forgalmi akadályokra a homály beálitával ügyelmeztetni kell a közönséget. Jelzőlámpással kell megvilágitani a veszélyes helyeket, de Bauer János kövezőmester még erről a primitiv óvintézkedésről sem gondoskodott. Egy ilyen jelzőlámpa egész éjszakán át egy negyed liter petroleumot se fogyaszt és Bauer János kövezőmester még egy negyed liter petroleumot se áldoz az emberi élet megmentésére. A kövezőmester nem fog kibujni bünös mulasztásának büntetőjogi következményei alól, de ez a legkevesebb, amivel ezt a hanyagságot és lelketlenséget meg kell torolni. A büntetés másik része az legyen, hogy a főváros zárja ki a versenytárgyalásokból az ilyen könnyelmü vállalkozókat, akik előtt semmi sem szent, ha arról van szó, hogy az üzleti nyereséget néhány koronával fokozzák. Birónak ebben a vonatkozásban ugyan nem egészen illetékes a főváros, amely maga is sok mulasztást követ el a világitás terén, de ha már ő nem világit, legalább pótoltassa másokkal azt, amit ő elmulaszt.

Fizetési kötelezettségünk a külföldi kölcsön után

A kecske is jóllakik és a káposzta is megmarad

Szombaton a déli órákban az ostendei szerződéstervezet szerződéssé vált azzal, hogy Sipőcz Jenő polgármester a nagyfontosságu aktát a kölcsönügyi bizottság plénuma előtt aláirta. Mint ismeretes, a szerződésnek van egy pontja, amely szerint ehhez az aláiráshoz még a közgyülés szankciója is szükséges. Miután azonban a kölcsönügyi bizottságban a közgyülés összes pártjainak legtekintélyesebb vezérférfiai foglalnak helyet, a legcsekélyebb mértékben sem lehet feltételezni azt, hogy az ostendei megállapodást a közgyülés el ne fogadja. Valószinü, hogy a főváros egyik legközelebbi közgyülése már tárgyalni fogja az ostendei egyezményt, de ez a tárgyalás már csak formai lesz. Legfeljebb az eshetik meg, hogy egyes pártok az ostendei egyezmény vitáját politikai célokra használják ki, de remélni kell, hogy a közgyülés munkaképessége érdekében ettől a szándéktól is el fognak tekinteni.

Kik a hitelezők

A főváros részéről ezzel el is van intézve a kölcsönügy. Budapest megteszi kötelességét, bebizonyitja, hogy korrekt adós és ilyenformán a megegyezési akta aláirása egyszersmind azt a pillanatot is jelentette, hogy ettől kezdve Budapest a külföld előtt ismét hitelképes lett. Az aláirással és a közgyülés szankciójával azonban még nem ért véget a külföldi kölcsönök ügye. Most tudniillik a hitelezőkön van a sor. A kérdés tehát az, hogy tulajdonképpen kik is a hitelezők. Azok az urak, akikkel Genfben, Zürichben, Budapesten és Ostendében tárgyaltunk, tulajdonképpen nem maguk a hitelezők. Ők csak a bankárok, akiknek azután a kötvénytulajdonosokkal kell megegyezésre jutniok. A kibocsátó bankárokkal megkötöttük a megegyezést, de fel sem lehet tételezni, hogy ezek a kibocsátó bankárok magukkal a komittenseikkel, a kötvénytulajdonosokkal előzőleg megegyezést ne létesitettek volna. A formaság szerint azonban most mégis felhivást kell intézniök a kötvénytulajdonosokhoz, amelyben arra szólitják fel őket, hogy járuljanak hozzá az ostendei megegyezéshez. Egészen bizonyosra kell venni azonban, hogy a kötvénytulajdonosok is szankcionálni fogják az ostendei megegyezést. Erre vonatkozólag különben

EREKY KÁROLY

a következő nagyon érdekes kijelentést tette:

— A saját közönségünkről tudjuk mi is, hogy a kötvénytulajdonos-publikum mindig azt keresi, hogy megfelelő kamatozást kapjon a papiriaiért és idővel a tőkét is visszakapja. Ezért mentek bele a külföldi bankárok abba, hogy husz esztendővel kitolják a törlesztést és ezért járultak hozzá ahhoz is, hogy a főváros nem sorsolás, hanem tőzsdei vásárlás utján szerezheti vissza a kötvényeit. Nem mehettek azonban bele abba, hogy a tőkét redukáljak, mert ez a kötvénytulajdonosok felfogása szerint nagy sérelem volna, holott minden szakértő tudja, hogy a főváros megterhelése szempontjából az első időben nem a tőke visszafizetése, hanem a kamatszolgáltatás a legnehezebb. A 100 millió békebeli frank helyett igy a fővárosnak csak 25 millió francia frankot kell visszafizetnie, a frank jelenlegi árfolyama mellett. Ugyancsak tisztában vannak a hitelezők azzal is, hogy az adósság visszaváltásánál a kötvények tiz-husz százaléka elkallódik: tiz százalék veszett el a kötvények kiszállitásánál és további tiz százalék a háboru borzalmai között.

Mit fizetünk

Pontosan összeállitva, hogy mit kell évenként fizetnünk, a következőkben illusztrálhatjuk a főváros lakosságának uj terheit:

1926-tól 1930-ig csak azt a 260.000, illetve 300.000 angol fontot fizetjük, amelyet az ostendei szerződésben elvállaltunk, a magyar államnak ezalatt az idő alatt semmit sem fizetünk. Ez az összeg 6,240.000, illetve 7,200.000 aranykoronát tesz ki, tehát évenként fizetni fogunk 90.480.000.000, illetve 104.400,000.000 papirkoronát.

1931-től 1933-ig fizetünk 380.000, illetve 430.000 angol fontot, azaz 9,100.000, illetve 10,000.000 aranykoronát, ami papirkoronában 131.950.000.000, illetve 149.350,000.000-t tesz ki.

1934-től 1955-ig fizetünk 480.000 fontot, azaz 11,500.000 aranykoronát, illetve 166.750.000.000 papirkoronát.

1956-tól 1965-ig fizetjük a legtöbbet: 490.000 angol fontot, azaz 11.850.000 aranykoronát, illetve 171.825.000.000 papirkoronát.

1996-tól 1984-ig már csökken a ráta, mert 450.000 angol fontot, azaz 10.800.000 aranykoronát, tehát 156.600,000.000 papirkoronát fizetünk.

Budapest népe a mozikba hordja pénzét

Három év alatt közel 34 milliárd volt a főváros jövedelme a vigalmi adóból

Dr. Illyefalvy Lajosnak, a fővárosi statisztikai hivatal aligazgatójának szerkesztésében mostanában jelent meg az utolsó 3 év izgalmasan érdekes statisztikája. Ennek a könyvnek adatai szerint Budapest közönsége szórakozásai után három év alatt 33.799,818.000 korona adót fizetett, ami azt jelenti, hogy

Budapest ez idő alatt minimálisan 300 milliárdot költött szórakozásra.

Ha Budapest minden lakosa egyformán vette volna ki részesedését a mulatozásból, akkor egy-egy lakos mulatozására körülbelül 338.000 korona esne három évre, ami egy évre 113.000 koronát, egy napra pedig nem egészen 400 koronát jelentene.

A husz éven felüli lakosság száma azonban legfeljebb hétszázezerre tehető és igy

egy-egy felnőtt lakos évi mulatozása nem kerül többe 150.000 papirkoronánál.

Sajnos, azonban Budapest társadalmában az egyes osztályok és rétegek között hallatlan gazdasági különbségek vannak és bizony bőségesen akad a hétszázezer felnőtt budapesti lakos között, akinek évi szórakozása meg sem közeliti a 150.000 koronát.

Nem lehet tehát Budapestre azt mondani, hogy lump város,

mert ezek a statisztikai adatok talán a legszomorubb fényt vetik Budapest szegénységére, mert békében bizony aligha akadt valaki, aki tiz aranykoronát ne áldozott volna szórakozásaira.

Érdekes megemliteni, hogy

Budapest népe három év alatt a legtöbb pénzt a mozikba hordta.

A mozik fizettek három év alatt legtöbb vigalmiadót. Magas müvészi nivón álló szinházaink valósággal csak utánuk ballagtak, kivéve az 1923-ik esztendőt, amikor a szinházak hatvan millió koronával több vigalmiadót róttak le, mint a mozik. Ez az esztendő volt tehát a szinházi konjunktura aranyesztendeje, amelyet azonban a következő esztendő már teljesen megölt. Amig

1924-ben ugyanis a mozik körülbelül nyolc és fél milliárd vigalmiadót róttak le, addig a szinházak már az öt milliárdot sem tudták egészen felmutatni.

A mozik és szinházak után a legtöbb vigalmiadót az orfeumok szolgáltatták be, mig a kávéházak és a kaszinók csak ezek után következtek. Érdekes, hogy a mai nagy sportláz mellett a sportversenyek multévi adója nem volt több másfél milliárd papirkoronánál.

Kiderül különben a vigalmiadó statisztikájából az is, hogy

minden esztendőben a legvidámabb hónap a december.

Minden évben szinte fölényesen nagyobb vigalmiadót rótt le Budapest közönsége az év utolsó hónapjában, mint a többi hónapokban.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

Események

Városy Gyula halála

Budapestnek mély gyásza van: meghalt Városy Gyula tanácsnok, Budapest székesfőváros tanácsának egyik legértékesebb, legkiválóbb, legszorgalmasabb tagja. A veszteség, amely a városházát és a főváros lakosságát érte, igen sulyos, mert Városy Gyula nemcsak a fővárosnak egyik főtisztviselője volt, hanem egyben Budapest kulturáinak egyik leglelkesebb apostola, aki ezért a kulturáért munkáját, idegeit és végső eredményben életét áldozta.

Városy Gyula gyors és szép karriert futott meg. 1871-ben született és 1897-ben lépett a főváros szolgálatába, ahol munkásságának legnagyobb idejét a tanügyi ügyosztályban töltötte. Mint díjnok lépett a főváros szolgálatába és kiváló munkássága és hozzáértése következtében gyorsan haladt előre. 1910-ben jegyzőnek választották meg, 1917-ben tanácsnok-főjegyző lett, de ezt megelőzőleg működött a világitási és városgazdasági és tanügyi ügyosztályokban is. Mint tanácsnok a tanügyi ügyosztályt vezette, ahol maradandó alkotások és a tanszemélyzet osztatlan elismerése, szeretete őrzik meg emlékét. Még főjegyző korában, amikor még Wittinger Gyulának hivták, a Wittinger név a legmesszebbmenő tiszteletet vivta ki a tanügyi személyzet körében. Annyi hozzáértést, annyi lelkesedést, mint amennyit Városy Gyula vitt munkájába, meg kellett becsülniök azoknak, akik Budapesten a kulturát terjesztik. Nagy tervei, korszakalkotó reformjai voltak Városy Gyulának akkor, amikor a tanügyi ügyosztály élére került, ahol méltó utóda volt Rózsavölgyi Gyulának, Bárczy Istvánnak, Déry Ferencnek és Wildner Ödönnek. A forradalmi idők azonban megakadályozták abban, hogy terveit megvalósitsa és ugy valósitsa meg, ahogy ő szerette volna.

Már a forradalom alatt beleavatkoztak a dolgába. A forradalmi pártok olyan rendeletek kiadását kényszeritették rá, amelyekkel sok tekintetben nem értett egyet ez a liberális, demokratikus, progresszsziv gondolkozásu férfiu és amely rendeleteket később a kurzus igazságtalanul ki is akart használni ellene. A kommunizmus alatt a legteliesebb passzivitással viseltetett és a kommunisták valósággal skartba tették Városy tanácsnokot, akinél jobban Budapest oktatási ügyét senki sem ismerte.

Azután jött a kurzus. Bűnéül rótták fel a Károlyi-rezsim alatt kiadott rendeleteket, amelyeket a tanácsban ülő politikusok parancsoltak rá. De indexre tették, mert őszintén liberális gondolkodásu volt és földönfutóvá akarták tenni, mert tagja volt valamelyik hazafiasan működő, csak a jótékony célt istápoló szabadkőmüves páholynak. Kiméletlen erővel indult meg ellene a hadjárat és a tanácsnak egyetlen tagja sem volt, aki ellen ugy áradt volna a gyülölet, mint Városy Gyula ellen. Egysorba helyezték a zsidóvallásu tanácsnokokkal és mindenáron ki akarták buktatni. A tanácsnokválasztásnál azonban, mint emlékezetes, egy kis „mühiba" történt. Sikerült ugyan kibuktatni a zsidóvallásu tanácsnokokat, de a két szabadkőmüves Városy és Bukovszky tanácsnokok uira beiutottak. Hogy történt, mi történt, miként ébredt fel sok emberben a lelkiismeret, az a titkos választás titka marad.

Sipőcz Jenő polgármester nyilván jól ismerte Városy Gyula érzéseit, de kénytelen volt mégis őt jelentéktelen ügyosztály, a közjogi ügyosztály élére állitani. El kellett tehát mennie Városy Gyula tanácsnoknak a tanügyi osztály éléről, amelynek munkáival annyira összeforrott. A komoly gondolkozásu oktatószemélyzet mély sajnálattal vett tudomást erről, de legtöbbet sinylett meg emiatt maga az oktatásügy és Budapest kulturája. A közoktatásügyi ügyosztály élén Zilahi Kiss Jenő, majd Schöberl Ferenc állottak addig, amig Városy Gyula a házasulandó ifju párok diszpenzációinak megadásával foglalkozott. Később az ügyosztályok összevonásával a közgazdasági és közlekedési ügyosztály élére rendelte a polgármester, ahol már valamivel jelentősebb munka várt reá. Városy Gyula mindezt csöndesen, hallgatagon tűrte, de akik ismerték a mélyérzésü embert, azoknak tudniok kellett, hogy mélységesen szenved, mert nem foglalkozhatik ideáljával, Budapest közoktatásügyével.

Akkor költözött el, amikor uira nagy hivatás várt volna rá. Szinte el sem képzelhető, hogy ma, amikor a kurzus kimult a városházán, sokáig kellett volna várakoznia arra, hogy visszakerüljön a közoktatási ügyosztály élére, ahol végre szabadon, nyugodtan megvalósithatta volna nagyszerü terveit. A főváros uj rezsimje boldog lehetett volna, ha Városy Gyulát uira a tanügyi ügyosztály élén láthatta volna. Ez elől a nagy elégtételszolgáltatás elől vitte el Városy Gyulát a könyörtelen halál. Rehabilitációra nem szorult, mert mindenki tudta, hogy nemes szivü, kiváló ember volt, akire most várt volna igazi hivatás. A veszteség Budapesté, Budapest kulturájáé, az oktatószemélyzeté és a tanuló ifiuságé.

Városy Gyula már régóta betegeskedett, tüdőbaja kiujult, amellett régi vesebaja is kinozta, ugy hogy már hetek óta távol volt hivatalától. Halálát özvegye, három gyermeke, közöttük menyasszonyleánya gyászolják. Temetése mélységes részvét mellett ment végbe.

A főváros vacsorája a bolgár vendégek tiszteletére. A harminc bolgár vendéget, akik a magyar képviselők látogatását viszonozni jöttek Budapestre, szombaton este a székesfőváros látta vendégül a Gellért-szálló I. emeleti dísztermében, ahol gazdag vacsorát rendezett tiszteletükre. A vacsorán a főváros képviseletében megjelentek dr. Sipőcz Jenő polgármesteren kivül, akit dr. Szlovák Pál polgármesteri titkár kisért, Vajna Ede és Orczy Gyula tanácsnokok is. A főpolgármesteri hivatalt dr. Ripka Ferenc főpolgármester megbizásából dr. Lamotte Károly főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője képviselte. A rendezésért Zilahy Dezsőt, a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatóját illeti a legmelegebb elismerés. A vacsorán az első pohárköszöntőt dr. Sipőcz Jenő polgármester mondotta a főváros tanácsa nevében francia nyelven. A polgármester beszédét a bolgár vendégek lelkes éljenzéssel fogadták és részükről Fticsev, Szófia helyettes polgármestere bolgárul köszönte meg az üdvözlést. Pavlov, Bulgária budapesti követe francianyelvü pohárköszöntőt mondott, amelyben igen meleg hangon emlékezett meg Budapest székesfővárosról. Felhasználta az alkalmat, hogy köszönetet mondjon a főváros tanácsának a bolgár nemzet iránt való amaz előzékenységéért, hogy a főváros egyik iskolájában két tantermet engedett át a bolgár kolónia gyermekeinek tanitására. A követ a tanács eme szivességéért a bolgár kormány és a bolgár nemzet hálás köszönetét tolmácsolta és Budapest polgármesterére, tanácsára és törvényhatósági bizottságára ürítette poharát. A társaság lelkes hangulatban a késő éjszakai órákig maradt együtt.

A főváros két év alatt felépiti a 2200 lakást. A főváros uj épitkezési programmja ellen legfőképen azt a kifogást emelték és emeltük mi magunk is a Fővárosi Hirlap hasábjain, hogy az a 2200 lakás, amelyet a főváros épiteni kiván, nem elegendő. Ezzel szemben a városházán azt hangoztatják, hogy a főváros aránylag még mindig eleget tesz a maga kötelességének akkor, amikor 2200 lakást termel, szemben az állammal, amely az utóbbi években csak 1600 lakást épitett és 2600 lakást alakitott át. A főváros eredeti terve is az volt, hogy sokkal több lakást épit. A tanácsnak azonban meg kellett alkudnia, mert az egyes ügyosztályok a maguk intézményei számára is nagy beruházásokat követeltek, amelyeket szintén méltányolni kellett. A főváros igy is 1369 milliárdos költségelőirányzatot produkált és ha nagyobbszámu lakást fognak az épitkezési programmba felvenni, — aminthogy azt a közgyülési pártok valószinüleg egyöntetüen követelni fogják, — akkor ezt az egyébként elég tekintélyes összeget még növelni kell. A tanács kész arra is, hogy az épitkezések során első helyre a lakásépitéseket teszi és az első esztendőkben csaknem kizárólag lakásokat fognak épiteni. Ilyenformán keresztülvihető az, hogy a 2200 lakás másfél év alatt, de legfeljebb két év alatt teljesen elkészüljön.

Megkezdődött az őszi idény Balatonfüreden. Az utószezon olcsó árai: Teljes ellátás a penziókban napi 100.000 korona, szállodában 120.000 korona, a szanatóriumban 170.000 koronától kezdve.

Felépül az uszóstadion

Ripka Ferenc mindenben támogatja a sportkörök akcióját

Az uszóstadion ügye a megvalósitás stádiumába jutott annyira, hogy a Fővárosi Hirlap értesülése szerint, ezt a kérdést Ripka Ferenc főpolgármester legközelebb pártközi konferencia elé viszi. A pártközi konferencia határozata után az ügy a tanács elé kerül, amely sietve a közgyülés elé viszi előterjesztését ugy, hogy a nagyfontosságu sportintézmény sorsát biztositottnak lehet mondani, hiszen az összes pártok valószinüleg egységesen foglalnak állást az uszóstadion felépitése mellett. A döntés után, sportkörökben ugy számitják, még októberben megkezdik a munkálatokat és akkor jövő év május hó 1-én akár már a felavatást is meg lehet tartani.

A fővárosban mindig megvolt az akarat az uszóstadion megépitése iránt, de a sportkörök lelkes agitációja meggyorsitotta a megoldást. Köztudattá vált ugyanis ma már a sportköröknek az a felfogása, hogy uszóstadion nélkül a magyar uszósport, amely annyi dicsőséget szerzett már a külföldön is, teljesen meg fog bukni. Ebben a problematikus helyzetben a magyar sport vezetői Ripka Ferenc főpolgármesterhez fordultak és nem csalódtak a főpolgármesternek a magyar sport iránt érzett nagy szeretetében:

— Fel kell épiteni az uszóstadiont, — mondta Ripka főpolgármester — és ezt az ügyet mindenben támogatom.

Az uszóstadion májusi megnyitása annál fontosabb, mert már bizonyosra vehető, hogy a jövő évben Budapesten rendezik meg Európa uszóbajnokságát. De szégyen is, hogy nincsen uszóstadionunk, mert Budapest egyébként is botrányos uszodahiányban szenved, amelynek hiánya nemcsak sportszempontból, hanem közegészségügyi érdekekből is nagyon fontos. A pártközi konferencia hozzájárulása után azonban már gyorsan mehet a munka, hiszen a tanács teljes meggyőződéssel pártolja az ügyet és az előterjesztés, amelyet a közgyülés bizonnyal elfogad, nyilván órák alatt elkészithető. Semmi akadálya sem lehet tehát annak, hogy október elején elkezdődjenek a munkálatok, amelyek májusra befejezhetők és már a jövő évi nagy sportversenyek, amelyeknek hire egész Európát lesz hivatva bejárni, az uj uszóstadionban lesznek megtarthatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

FACK PÁL
vasáru-, épület- és butorvasalás, szerszámházi- és konyhaberendezési tárgyak raktára
TELEFON: József 125-06.
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 49.
Metropol szálló átellenében.

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18
PALLOS
Sürgönycim: PERALLOS
építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

Szép őszi napokat
tölthet a magyar tengeren,
Balatonfüreden
Napi teljes ellátás:
a szállodában ... ... 120.000 koronától
a penziókban ... ... 100.000 koronától
a szanatóriumban... ... 170 000 koronától

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam | Budapest, 1925 szeptember 30. | 39. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Csöndes vizeken

evezett eddig a főváros hajója. Amióta az uj törvényhatósági bizottság összeült, nem voltak nagy viharok az ellentétek pedig, amelyek a pártok felfogásában mindenesetre megvannak, nem robbantak ki összetüzésekben, hanem csöndes, termékeny, alkotó munka volt, amelybe ezideig az uj rezsim elmélyedt. Kicsiny csete-patékat, amelyek hasonlatosak voltak a nagyon távoli villámláshoz, nem is igen lehet számitásba venni. Szinte abba kellene reménykedni, hogy az ilyen kis családi perpatvarok hozzátartoznak a házasfelek összeszokásához. Pedig hogyha az ellentétes világnézetü pártok akarták volna, lett volna alkalom már arra, hogy viharokat idézzenek fel. Nagy kérdések mélyében mindig ott rejlik a vihar magva, különösen nehéz, zivataros idők után. Hogy csak mást ne emlitsünk, ott volt az ostendei megegyezés, amelynek politikai háttere kétszeresen sötét felhőket vetitett az égre. Csak a választásokig megyünk vissza, amikor Wolffék pazarlással és pénzpocsékolással vádolták a régi rezsimet, vagy amikor a baloldali pártok azt hányták szemére a kurzusnak, hogy mulasztások terhelik a megegyezés elodázása körül. Vagy ott van az elbocsátott tanerők kimondhatatlanul kényes kérdése. Csupa példátlanul gyulékony anyag, amelyre árgus szemmel kell vigyázni a kirendelt tüzoltóknak.

Ezek a hősi munkát végző tüzoltók pedig a törvényhatósági bizottságnak ama tagjai, akik az ellentétes világnézetü pártok között középen helyezkedve el, keményen érvfalként akadályozzák meg a tüzveszedelem bármely oldalról való fellobbanását. Teljesen nyugodt lelkiismerettel konstatálhatta tehát Kozma Jenő dr., a Ripka-párt elnöke, a minapi értekezletén, hogy az ellentéteket kiegyenlitő, nagyfontosságu hivatásukat becsületesen, sikeresen betöltötték. Fölöslegesek a szavak, fölösleges minden elismerés, a tények, az eredmények önmagukért beszélnek. Ez a párt rátalált a maga feladatára, megismerte saját hivatását és megmutatta rövid idő alatt, de annál pregnánsabban, hogy hogyan kell azt betölteni. Ezen az egy pártértekezleten a közgyülés és a törvényhatósági bizottság különféle albizottságainak rövid szereplése után kivilágosodott, hogy egész sereg kisebb nagyobb, de a város életében jelentős problémát sikerült megoldani, teljes közmegelégedésre. Ha az ellentétes világnézetü, egymással természetszerüen harcban álló pártok között nincsen a Ripka-párt, akkor minden kétséget kizáró módon igaz az, hogy a legkisebb ügyben sem lehetett volna eredményt elérni. Legyen ez a párt akár választófal, akár összekötő aranyhid, végeredményben mindegy. A mi hitünk és meggyőződésünk szerint ennek a pártnak mind a két szerepet be kell töltenie. Választófalnak kell lennie akkor, amikor az ellentétek összecsapni készülnek és az érzelmi viharok a produktiv munkát akarják megakadályozni. De legyen ez a párt összekötő aranyhid minden esetben, amikor a különböző véleményeket, a különböző hatóerőket a köz, a város polgársága érdekében egyesiteni kell. Az előbb példákra hivatkoztunk. Mindegyikben ott voltak az ellentétek, de egyszersmind ott voltak a különböző irányban hatni akaró erők is. A Ripka-párt volt az, amely leszerelte, elsimitotta az ellentéteket, kiegyenlitette a véleménykülönbségeket és közös eredőbe fogta össze az egymástól eltérni akaró erőket.

Meggyőződésünk, hogyha a kormány bölcs elhatározásából nem kerül előbb a kormánybiztosi, azután pedig a főpolgármesteri székbe Ripka Ferenc és nem hozza mérsékelt, az alkotó munkáért hevülő pártját, akkor ma már a városházán minden régen lángokban állana. A politikai nézeteltérések, az indulatok, a szomoru korszakok szitotta gyülölködés mindent elboritottak volna a pusztitó lángokkal. És nem csodálkozunk azon sem, hogy Ripka Ferenc főpolgármester ezen a minapi pártértekezleten azt a bejelentést tehette, hogy a kormánytényezők örömmel állapitják meg a pártnak a törvényhatósági életben megnyilatkozó, jelentőségteljes szerepét. Be kell ezt látni legfelsőbb helyen, de be kell látnia Budapest polgárságának, amely előtt ma még talán csodaként hat, hogy a jobboladli vizeket a baloldali tüzekkel egyesiteni is lehet. A Ripka-párt szerepét valaha a mérleg nyelvéhez hasonlitották. Kétségtelen, hogy ez a hasonlat tökéletesen talált. Az egymástól világnézet dolgában oly mérhetetlen messzeségben álló pártok körülbelül egyenlő erősek. Mind a két párt a maga utján akar haladni és a maga ideáljait szeretné megvalósitani. Akaratát végrehajtani, törekvéseit megvalósitani azonban egyik sem tudja a maga erejéből, hanem csak ugy, ha a főpolgármester pártja odaáll valamelyik oldalhoz. Ez azonban szinte egyetlen esetben sem történt meg eddig, hanem minden alkalommal a helyes középutat sikerült megtalálni, azt a középutat, amely csak javára szolgál Budapest lakosságának. A mérleg nyelvét tehát nem arra használják fel, hogy a hatalmat ide, vagy oda billentsék, hanem arra, hogy a helyes irányt, hogy az elvek, a törekvések, az akarások helyes irányát megmutassa.

És ennek kell lenni a végső irányelvnek is. Ne legyenek többé a városházán irányadók a hatalmi kérdések. Egyetlen szempontnak van jogosultsága és ez az, hogy amint a közgyülési pártok különböző politikai felfogásokat vallanak, azonképpen különböző nézetei vannak Budapest közönségének is. A közgyülés mindenkit képvisel, a közgyülésnek tehát mindenkit ki kell elégitenie. Ezen őrködnek azok, akik a mérleg nyelvének szerepét töltik be, akik választófalként állanak oda az ellentétek közé és akik aranyhiddal kapcsolják össze a különböző hatóerőket. Csak ez és egyedül ez garantálja azt, hogy a főváros közgyülése Budapest egész lakossága érdekében fog dolgozni. Egy kis tábor áll a középen és ez a kis tábor fogja irányitani, összeegyeztetni az erőket, amely nem rombolni, de teremteni akar.

Ripka Ferenc polgármestersége került előtérbe

A pártok között való ellentétek miatt minden más megoldás lehetetlennek bizonyul

A polgármester-kérdés attól a pillanattól fogva, hogy ismeretessé váltak a főváros törvényhatósági bizottságában helyet foglaló pártok erőviszonyai, a legkényesebb kérdéssé emelkedett. Szinte elejétől fogva mindenki tisztában volt azzal, hogyha mindent el lehet is intézni békésen és simán, ez az egy probléma olyan lesz, ahol a pártok nem szivesen engednek a maguk meggyőződéséből és akaratából. Kétség sem férhet hozzá, hogy minden párt számára a legelsőrendü presztizskérdés az, hogy ki legyen Budapest polgármestere. Nem beszélünk hatalmi törekvésekről, de nem is lehet csodálkozni azon, hogy a politika, amely rendesen személyi kérdésekben jegecesedik ki, minden oldalról követelni akarja a maga jogait.

A helyzetet mindenki tökéletesen ismeri. Wolffék ragaszkodnak Sipőcz Jenő polgármesterségéhez, amivel szemben a baloldali pártok arra az álláspontra helyezkednek, hogy Sipőcz Jenő még akkor is, ha minden erejével biztositani akarná a maga objektivitását, akkor sem maradhatna helyén, mert hiszen az ő személye volt a négyesztendős kurzusuralom megtestesitője. Még azok is, akik meg vannak győződve Sipőcz polgármester jószándékairól, kénytelenek ebben a tekintetben igazat adni a baloldali pártoknak. Ugyanakkor a baloldali pártok a legteljesebb mértékben ragaszkodnak ahhoz, hogy Bárczy Istvánt kell Budapest polgármesterévé választani. Bárczy rendkivüli kvalitásai, óriási sikerei, Budapest egész lakosságának emlékezetében élő világváros-épitő munkássága a legteljesebb tiszteletet biztositja számára. Wolffék azonban négy esztendőn át a legképtelenebb piszkolódással illették Bárczy Istvánt és ma, ha talán jobb belátásra jutottak volna is, emiatt a négyéves rágalomhadjárat miatt nem tudnak többé annyira visszatáncolni, hogy Bárczy polgármesterségét akárcsak tolerálnák is. A kormány részéről a legteljesebb mértékben elismerik Bárczy István polgármesterségének jelentőségét, de politikai okokból a kormány is idegenkedik a gondolattól, hogy Bárczy legyen a polgármester, aki a választási harcban és az azt követő időben teljesen mint a baloldali pártok jelöltje szerepelt. A kormány nem szeretné azt, hogy bárki legyen is Budapest polgármestere, az a legkisebb mértékben is pártpolgármester legyen. Bármily kivánatos volna is tehát, hogy Bárczy István folytathassa a polgármesteri székben azt a dicsőséges munkát, amelyet a forradalmak szakitottak meg, még ez sem éri meg azt, hogy a polgármesteri székre a pártpolitika árnyéka vetődjék.

Ez a kormány álláspontja. De a kormány álláspontját megerősiti az a körülmény is, hogy a pártok maguk között nem tudnak megegyezni és Wolffék nem akarnak lemondani Sipőczről a baloldal pedig Bárczyról. Nincs tehát más mód, minthogy fel kell használni a jól bevált receptet: mint annyi mást, a polgármesterkérdést is mentesiteni kell a politikától. Ez a gondolat ma már erőteljesen hódit és ez a gondolat előtérbe hozta azt a kombinációt, hogy

Ripka Ferenc főpolgármestert kell megválasztani Budapest polgármesterévé.

Bebizonyosodott tény, hogy a pártok között való ellentétek miatt egyelőre minden más megoldás teljesen lehetetlen. Merültek fel ugyan nevek, mint pl. dául Márkus Jenő miniszteri tanácsosé, akinek talán a jobboldalon, a baloldalon, sőt a középen is lennének hivei, de őt leginkább mégis a közgyülésből kimaradt erők forszirozzák. Márkus Jenő egyéni jótulajdonságai a mai kuszált viszonyok között nem volnának elegendők és a kormány részéről sem gondolnak komolyan arra, hogy Márkus legyen a polgármester.

A kormány a maga részéről nem is gondolhat másra, mint Ripka Ferencre, aki a legnehezebb időkben bebizonyitotta, hogy a legélesebb ellentétben álló világnézetet képviselő pártok között szilárdan meg tud állani és a legszéthuzóbb elemek munkábafogásával eddig még minden kérdést, amely az uj rezsim alatt fölmerült, közmegelégedésre tudott megoldani. Bizonyitja ezt főpolgármesterré való választása is, amely alkalommal kiderült az, hogy nála a közgyülési pártok között fennálló ellentéteket senki jobban kiegyensulyozni nem tudja. Ripka Ferenc kétségkivül áldozatot fog hozni akkor, ha a polgármesterséget elfogadja, hiszen ma nem népszerü dolog Budapestet kormányozni, amikor sem az anyagi erők nem állanak rendelkezésre, sem pedig nehéz operációk nélkül nem lehet gyógyitani. A kényszerhelyzetben azonban, amikor Ripka Ferenc kiegyenlitő bölcsességére olyan nagy szükség van, nem lehet módja arra, hogy a megnyilatkozó bizalom elől kitérjen.

A pártok ma még makacsul ragaszkodnak régi jelöltjükhöz, de az elkövetkezendő hetek be fogják bizonyitani, hogy

más megoldás nincsen, mint Ripka Ferenc polgármestersége.

A baloldali pártok minden körülmények között ragaszkodnak ahhoz, hogy Sipőcz Jenő polgármester távozzék helyéről, ezzel szemben Wolffék teljesen el fognak zárkózni tovább is Bárczy István polgármestersége elől. A kompromisszum alapja tehát az lesz, hogy Sipőcz távozik és Bárczy nem lesz polgármester. Ha ennyire azután eljutottak, akkor maguk a pártok látják be, hogy egyikük sem ültetheti a polgármesteri székbe a maga polgármesterét. Ahogy azután a főpolgármester megválasztásánál meg tudtak egyezni Ripka Ferenc személyében, most ez fokozott könnyüséggel fog sikerülni, mert hiszen azóta a pártok szemeláttára aratta Ripka Ferenc egyik sorsdöntő sikert a másik után.

Érdekes, hogy

Budapest történetében, ha Ripka Ferencet polgármesterré választják, első eset lesz, hogy valaki a főpolgármesteri székből kerüljön a polgármesteri székbe

Forditva már történt ez, igy legutóbb Bárczy István esetében is, aki a harmadik Wekerle-kormány alatt lett polgármesterből főpolgármester. Értesülésünk szerint a kormánynak az a szándéka, hogy Ripka Ferenc polgármesterré választása esetén a főpolgármesteri méltóságot nem tölteti be, hanem a főpolgármesteri teendők ellátásával a polgármestert fogja megbizni.

Átcsoportosítás készül az ügyosztályok vezetésében

Lobmayer a tanügyi, Purébl a közgazdasági ügyosztály élére kerül
Kiirják a pályázatot a tanácsnok-főjegyzői állásra

Városy Gyula tanácsnok halálával, mint a Fővárosi Hirlap értesül, a tanácsban jelentős változások készülnek. Valószinü, hogy ezek a változások is csak ideiglenesek, mert bár a tanácsnokok beosztása a polgármester diszkrecionális joga, mégis kétségtelen, hogy a kényesebb pozíciók betöltésénél tekintettel kell lenni a közgyülés politikai pártjainak felfogására. Amig Sipőcz Jenő dr. ül a polgármesteri székben, egészen természetesen legelsősorban annak a politikai pártnak a kivánságait veszi figyelembe, amely párt őt a polgármesteri székbe emelte. A városházán azonban ma kétségtelenül az a helyzet, hogy mindenki számol Sipőcz polgármester távozásával és ebben az esetben a tanácsnokok is uj beosztást fognak kapni, mert az uj polgármester ebben a kérdésben bizonyára eltérő véleményem lesz elődjével szemben. Ilyenformán az a megoldás is, amely most készülőben van, csak ideiglenesnek mondható.

Városy Gyula az utolsó időben a közlekedési és közgazdasági ügyosztály élén állott. Ugy értesülünk, hogy Sipőcz polgármester ennek az ügyosztálynak élére Purébl Győző dr. tanácsnokot kivánja állitani, aki hosszabb ideig működött Vita Emil vezetése mellett a közgazdasági ügyosztályban, majd később, amikor a kurzus tanácsnokká választotta, átvette Vita Emil örökét. Ismernie kell tehát a közgazdasági ügyosztály működési körét, egyben azonban a közlekedési ügyekbe is begyakorolhatja magát. Van azonban ennek az áthelyezésnek más oka is és ez az, hogy Purébl tanácsnok maga is vonzódik a közgazdasági ügyekhez, ellenben nem a legnagyobb kedvvel ül a tanügyi osztály élén, annál is inkább, mert a világnézeti ellentétek ezeknél a problémáknál jutnak leginkább érvényre és a tanügyi tanácsnok mindenkor ütközőpont lesz a jobb- és a baloldal között.

A tanügyi osztály élére, értesülésünk szerint, Lobmayer Jenő dr. tancsnok kerül, aki most az elnöki ügyosztályt vezeti. Lobmayer tanácsnokot szintén a kurzus választotta meg, de négyéves működése alatt igyekezett objektivitását megőrizni és a szocialipolitikai ügyosztály élén annakidején sok szorgalommal dolgozott. Lobmayer tehetséges és simamodoru ember, aki nem visel magán feltünő kurzusszineket és igy a baloldal szemében sem lesz tulságosan ellenszenves, sőt, ha objektivitását megőrzi, szimpatikus egyéni tulajdonságaival még sikereket is érhet el.

A végső változás a tanácsban az lesz, hogy már legközelebb pályázatot hirdetnek a tanácsnok-főjegyzői állás betöltésére. Erre az állásra igen sokan fognak pályázni és a közgyülési erőviszonyokat ismerve, aligha lehet másról szó, minthogy a pártok közös megegyezéssel választják meg az uj tanácsnok-főjegyzőt. Nem is kell róla sokat beszélni, mindenki tisztában van vele, hogy számos érdemes ember akad a főjegyzői karban, akik nagyon megérdemelnék a közgyülés bizalmát. Sajnos azonban, csak egy állásról van szó, de hogy erre az egy állásra kit választanak meg, abban a tekintetben ma még fölösleges kombinációkba bocsátkozni, mert hiszen még a pártok hangulata ebben a kérdésben ki sem alakulhatott.

Bethlen miniszterelnök nagy eredményeket vár

a hatalmasan megnövekedett Ripka-párt munkásságától

Az Egységes Községi Polgári Párt első őszi pártértekezlete

— Saját tudósitónktól. —

Az Egységes Községi Polgári Párt a nyári szünet után e hó 24-én, csütörtökön este 6 órakor rendkivül látogatott ülést tartott. Az elmult nyári hónapok látszólagos csendje mögött a párt szempontjából döntő elhatározások érlelődtek meg, amelyek elsősorban a párt erejének nagyarányu gyarapodásában jutnak kifejezésre. Az elnöki bejelentések során ugyanis nyilvánvalóvá lett, hogy a törvényhatósági bizottságnak ugy kinevezett, mint hivatalos tagjai is, ugyszólván kivétel nélkül, a párt zászlója köré tömörültek. E tömörülés nemcsak számszerü, de erkölcsi mérlegelés szempontjából is a párt sulyának olyan növekedését jelenti, amely a törvényhatóság életében döntő sullyal kell, hogy kifejezésre jusson.

A párt választott tagjai teljes számban, a kinevezett és hivatalos tagok közül pedig többek közt megjelent Schimanek Emil, a kir. József Műegyetem rektora, dr. Hódossy Gedeon min. tanácsos, Pompéry Elemér, a m. kir. Szabadalmi Bíróság elnöke, dr. Grosch Károly min. osztálytanácsos, Bittner János, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, dr. Rónay Károly kir. közjegyző, Korb Flóris épitész; ezenfelül elmaradásukat is többen kimentették.

Elnöki bejelentések

Kozma Jenő elnök megnyitván az ülést, napirend előtt kegyeletesen emlékezett meg azokról a veszteségekről, amelyek a fővárost Kovács apátplébános, Karányi Elemér előljáró, és dr. Várossy Gyula tanácsnok halála folytán érték. Azután részletesen beszámolt a párt elnökségének és egyes tagjainak a nyári hónapokban kifejtett tevékenységéről. Kiemelkedő mozzanatai e tevékenységnek a külföldi kölcsön tárgyában lefolytatott ostendei tárgyalások, majd a kormánnyal a békekötést megelőző kamathátralékok ügyében megejtett tárgyalások, amelyekben a párt részéről Ereky Károly fejtett ki elismerésre méltó munkát, s amelyek sikerét döntően befolyásolták Ripka Ferenc dr. főpolgármesternek a kormány meggyőzésére irányuló fáradozásai. Most már minden remény meg van arra, hogy a főváros vagyona felszabadulva a zárlat és a bizonytalanság lidércnyomása alól, céltudatos beruházó programmnak vethesse meg alapját. Utalt a párt tagjainak pénzügyi és gazdasági, a középitési, tanügyi, szociálpolitikai, közlekedési és közélelmezési bizottságokban kifejtett működésére és a pártelnökségnek különböző intézkedéseire, amelyek eddigi eredményei is már számottevők; bár csak részletei annak a programmszerü tevékenységnek, amelyet a párt a munka-évadban inaugurálni kiván. Bejelenti, hogy a közigazgatási ügyekről Gaár Vilmos, a pénzügyi és közélelmezési kérdésekről Ereky Károly, az épitési és üzemi tárgyakról Becsey Antal, a közlekedés problémáiról Scheuer Róbert, a szociálpolitikai kérdésekről Andréka Károly fogják az értekezletet tájékoztatni. Közli, hogy a közoktatásügyi bizottságban kifejezést adott a párt abbeli elvi álláspontjának, amely az esetleges reparációkat egyénenkénti elbirálás alapján kivánja lehetővé tenni. Bejelenti, hogy az elnökség fellépése folytán az autótaxik díjszabásának leszállitására nézve döntő lépés történt a vállalat részéről; majd rámutatott a közeledő egyházi és közigazgatási tisztségek betöltése tekintetében hozandó határozatok sulyos erkölcsi és gyakorlati jelentőségére. Végül örömmel mutatott reá arra a nagyarányu számbeli és erkölcsi gyarapodásra, amelyet a párt szempontjából a kinevezett, illetve hivatalos törvényhatósági bizottsági tagoknak a párthoz való csatlakozása jelent. Melegen üdvözli e tagokat, akik ugyszolván teljes számban léptek az Egységes Községi Polgári Párt kötelékébe.

Reorganizálni kell a kenyérgyárat és a tejellátást

A napirend során Ereky Károly számolt be a kölcsönügyi tárgyalásokról, részletesen ismertetve a felmerült nehézségeket és azokat a szempontokat, amelyek a bizottságot a feltételek elfogadására késztették. Ezután részletesen indokolt inditványt terjesztett elő a székesfővárosi kenyérgyár üzemének reorganizációja, valamint a főváros tej-ellátásának biztositása, illetve szabályozása tárgyában. Reá mutatott arra, hogy a kenyérgyár, mint árszabályozó üzem, ebből a szempontból teljesen elvesztette jelentőségét; drágán és rosszul termel. Ennek a magyarázata elsősorban a termelési kapacitás kihasználatlanságában keresendő; a gyár ugyanis a főváros napi 16 waggon kenyérszükségletéből 6 waggon előállitására készült; azonban e mennyiségnek ma csak kb. 1/5-ét termeli, ami a regie-költségek aránytalan megnövekedését idézte elő. Sulyt helyez ezenfelül arra is, hogy az üzem kommerciális látókörrel és a modern üzemgazdálkodás elvei szerint vezettessék, hogy ilyképen elsőrendü minőségü és lehetőleg olcsó kenyeret bocsásson a főváros közélelmezésének rendelkezésére.

A kenyérgyár termelésének csökkenésében jelentős része volt annak a körülménynek is, hogy a tejkereskedelmi vállalatok elárusitó helyeiről kiszoritották a kenyérgyár termékeit. E kapcsolódásnál fogva, de ezenfelül, tekintettel a kifogástalan minőségü és olcsó tej biztositásának óriási közegészségügyi és szociális jelentőségére, szükségét látja annak, hogy a főváros tejellátásának kérdését a hatóság erőteljesen vegye kezébe. Ismerteti azon megoldásokat, amelyek e tekintetben az elnöki értekezleteken kialakultak.

Beható és rendkivül élénk eszmecsere után, amelyben dr. Siegescu József, Bittner János, Sajó János, Schmidt Richárd, Baránsky Gyula dr., vettek részt, az értekezlet egyhangulag akként határozott, hogy a kifejtett inditványoknak az október 7-iki közgyülésen leendő előterjesztésével Ereky Károlyt bizza meg.

Becsey Antal a beruházási programmról

Becsey Antal ismerteti ezután a főváros épitésügyi programmját, amely most megjelent hivatalos kimutatás szerint 5 éves keretben 1387 milliárd K-át praeliminált. Ebből az összegből 16 drb kislakbérház 600 szoba-konyhás lakással, mindössze 400 milliárd korona költségösszeggel képviseli a szorosan vett lakástermelő programmot. Ehhez járul a több mint 30 bérházban elhelyezett különböző iskola pótlására 300 milliárd korona költséggel előirányzott iskolaépités programmja, amelynek végrehajtása szintén lakások felszabaditását eredményezné. Felsorolja ezenfelül a hivatalos tervezetnek diákszállodák, tanoncotthonok, árvaházak stb. létesitésére vonatkozó szociális programmját, nemkülönben az egyéb közmunkákra vonatkozó részletezett programmot is, amelyekből ut- és csatorna épitkezésekre 326 millió korona jut. Az értekezlet egyhangu helyeslése közben fejtette ki, hogy ez a lakásépitő programm nem elégitheti ki a párt kivánságait; ennélfogva sürgősen gondoskodni kell arról, hogy az erre vonatkozó összes kérdések beható és mindenekfelett gyors revizió alá vétessenek, és egyuttal a legsürgősebb igények pénzügyi megoldására kinálkozó lehetőségek is sürgősen tisztáztassanak. Javaslatot tesz oly irányu inditvány előterjesztésére, amelynél fogva a közgyülés az érdekelt ügyosztályok és bizottságok képviseleteiből, az épitkezésekkel összefüggő mindennemü kérdések tisztázására és előkészitésére bizottságot küldjön ki. Ez a bizottság lenne hivatva tanulmányozni az öröklakásokra vonatkozó megoldásokat, valamint a hatóságok részéről nyujtandó kedvező épitési kölcsönöknek a magánépitkezés szempontjából várható befolyását. Nem az a fontos, hogy a főváros és az állam legyen sokszoros háztulajdonos: sokkal fontosabb ennél, hogy a hatóságok a polgári és munkás elemeket segitsék lakástulajdonhoz. És ebből a szempontból sok eredményt várna attól, hogy a főváros és az állam rendkivül olcsó és kedvező feltételek mellett törleszthető kölcsönök nyujtásával támogatná a kormány épitési akcióját; kiterjesztvén e támogatást a közalkalmazottakra és a munkásosztályra is. Az értekezlet élénk eszmecsere után az előterjesztett javaslatot elfogadva, megbizta előadót az erre vonatkozó inditványokat az október 7-i közgyülésen terjessze elő.

Uj gazdasági erőforrások a láthatáron

A tanácskozás közben érkezett meg Ripka Ferenc dr. főpolgármester, akit az értekezlet tüntető meleg lelkesedéssel fogadott. A főpolgármester maga is közvetlenül részt vett a vitában, kiemelvén, hogy a kenyér- és tejellátás, nemkülönben a lakásépités kérdése terveinek sarkalatos pontjait képezik, s a pártot ebbeli törekvéseiben legteljesebb támogatásáról biztositotta. Rámutatott ezenfelül az üzemvizsgáló bizottság előterjesztésére és az abból folyó nagy tanulságoknak horderejére; e tanulságokat ugy a kenyérgyár, valamint a főváros egész üzempolitikája szempontjából le kell vonnia a főváros törvényhatóságának; mert ezáltal nemcsak nagy szociális jelentőségü munkát végez, hanem uj gazdasági erőforrásokat nyit meg a terhekkel agyonsanyargatott polgárság javára. Melegen üdvözölte a párt uj tagjait, közölve azt is, hogy Bethlen István kormányelnök ur nagy várakozással néz a számban és arányaiban hatalmasan gyarapodott párt munkássága elé, amelytől a főváros és az ország javára sok eredményt remél.

Az értekezlet a főpolgármester meleg ünneplésével ért véget.

Szép őszi napokat
tölthet a magyar tengeren,
Balatonfüreden
Napi teljes ellátás:
a szállodában ... ... 120.000 koronától
a penziókban ... ... 100.000 koronától
a szanatóriumban... ... 170 000 koronától

Telefon:
76-02, 99-02
CORDATIC
Főelárusitás:
BUDAPEST,
VI., Mozsár-u. 9. sz.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Fullánkok

• • •

A kombinációk áradata

kering a polgármester-kérdés körül. Nemcsak személyekről van ma már szó, de valósággal új intézményeket emlegetnek. Közben pedig megoldhatatlannak kiáltják ki a problémát, amelyről nekünk az a szerény véleményünk, hogy éppen olyan simán, éppen olyan egyszerüen el lehet intézni, mint azt a sok mást, amelyek az első pillanatban szintén megoldhatatlanoknak látszottak. A polgármester-kérdés is Kolumbus tojása abban a pillanatban, amikor a politikát kikapcsoljuk belőle. Amióta az uj közgyülés összeült, számos esetben tapasztaltuk ezt. Csupa lehetetlen, megoldhatatlan probléma torlódott össze és mihelyt mentessé tették a politikától, ki lehetett bogozni a legjobban összegubancolt csomót is. Nem kell egyebet tenni, csak kikapcsolni a politikát és minél előbb elintézni az ügyet, mert ha ez a kérdés is megoldódik, akkor minden simábban, egyszerübben fog menni. Ennek a kérdésnek a sürgősségével igazán ugy van a pesti polgár már, mint a hitsorsos felesége, aki hosszunapkor igy szól az urához:

— Móricskám, adj egy frászt.

— De Zálikám, elment az eszed?

— Dehogy ment el. Csak szeretnék már csillagot látni.

Budapest polgársága is szeretné már látni, minél előbb az uj csillagot.

A bolond népbiztos,

a „. . . ból fakad a jólét" nagynevü szerzője kétségkivül vakmerő ember, de az agitációhoz nem igen érthet, mert öt hónap alatt édes-kevés eredménye látszik a munkájának. Avagy talán sokkal inkább ugy áll a helyzet, hogy a magyar munkásság lett immunissá a bolsevista tanokkal szemben. Ügyefogyott, tehetségtelen agitátornak bizonyult Kun Béla megbizottja, és nem ért el más eredményt, csak azt, hogy lovat adott a reakció alá. Ez pedig tulmagas ár, talán még a kommunizmus őrültjei számára is. Általában meglepő az a friss életerő, amellyel a reakció minden ilyen alkalommal talpraugrik. Érdemes volna például egy kicsit körülnézni, miként lehetett az, hogy még az egész Rákosi-ügy kipattanása előtt szinte egy héttel, egyszerre mint egy varázsintésre megujhodó erővel szervezkedni kezdett a jobboldali reakció. Honnan szerzik ezek az emberek pontos értesüléseiket, amelyek gyorsabbak, mint magáé a rendőrségé? Vajjon telepátia ez, amely láthatatlan szálakkal füzi össze a jobbszélső és a balszélső végleteket?

Helyreigazitó nyilatkozatot

kaptunk, amelyet udvariatlan és bennünket sértő hangja dacára is a következőkben közlünk: Mélyen nem tisztelt Szerkesztő Ur! Olvassuk a „Fővárosi Hirlap"-ban azt a vakmerő rágalmat, hogy az autótaxisok botor példáját követve, mi is le akarjuk szállitani a tarifánkat. Figyelmeztetjük a mélyen nem tisztelt Szerkesztő urat, tartózkodjék az ilyen kacsák közlésétől, mert a mi jóhirnevünk, reputációnk és állhatatosságunk rovására semmiféle viccelődést nem engedünk. Méltóztassék tudomásul venni, hogy nekünk eszünk ágában sincs a tarifánkat leszállitani, sőt ha lehetne és nem állanánk szemben a közönség zsarnoki hatalmával, bármely pillanatban készséggel felemelnénk. Az autótaxisoknak pedig azt üzenjük, hogy mi talpig férfiak vagyunk, bennünket nem lehet levenni a lábunkról és kikérjük magunknak, hogy bárki is a vajszivü autótaxisokhoz hasonlitson bennünket. Nem, nem, soha! A bérkocsisok.

Jóvátenni kell az igazságtalanságokat,

de a tanerők tömeges visszahelyezését senki sem követeli

A Wolff-párt beismeri, hogy történtek méltánytalanságok

A főváros közoktatásügyi bizottságának legutolsó ülése után kissé kaotikusnak látszik az a helyzet, amely az elbocsátott tanerők ügyében kialakult. Ezt a kaotikus helyzetet azonban rendkivül leegyszerüsiti az, ha megtudjuk, hogy ebben a kérdésben bizonyos kompromisszum jött létre. Ennek bizonyitéka már maga az is, hogy a közoktatásügyi bizottságnak ezen az ülésén Lázár Miklós bizottsági tag, aki a blokk nevében az ügy előadója volt,

nem is szólalt fel, hanem hozzájárult mindahhoz, amit Kozma Jenő dr., a Ripka-párt elnöke inditványozott.

Ennek alapja az, hogy Lázár Miklós révén a baloldali blokknak a közoktatásügyi bizottságban helyet foglaló tagjai, előre értesültek Kozma Jenő dr. felszólalásáról, annak anyagáról és inditványainak tárgyáról. Ugyancsak a baloldali blokk hozzájárulásával tette meg Kozma Jenő azt az inditványát is, hogy Purébl Győző tanácsnok egész beszédét nyomassák ki a „Fővárosi Közlöny"-ben. Ennek okára vonatkozolag a blokk egyik tagja a „Fővárosi Hirlap" munkatársának a következőket mondotta:

— A közoktatásügyi bizottságnak a baloldali pártokhoz tartozó tagjai örömmel járultak hozzá Kozma Jenő dr.-nak amaz inditványához, hogy Purébl tanácsnok beszédét szószerint közölje a főváros hivatalos közlönye. Nem tudjuk, mi vezette Kozma Jenőt ennek az inditványnak megtételében. De valószinüleg az, hogy

az elbocsátott tanerők ügyére vonatkozó összes hivatalos adatok egy csomóba összegyüjtessenek

és a bizottság tagjai számára hozzáférhetők legyenek. Nekünk azonban egyéb célunk is van ennek a beszédnek a kinyomatásával. Mi ugyanis abban a politikusnak éppenséggel nem nevezhető beszédben, amelyet Purébl tanácsnok mondott, teljesen igazoltnak látjuk mindazt, amit Lázár Miklós beszédében elmondott. Igazolva látjuk azt a sok-sok igazságtalanságot, amelyet a kurzus elkövetett, igazolva látjuk, hogy a tanerők százait tették a legkisebb ok nélkül földönfutóvá és hogy a kurzust ebbeli cselekedeteiben politikai céljai irányitották. Nekünk igenis,

szükségünk van arra, hogy ezeket az adatokat összegyüjtve kezünkben tarthassuk és Purébl tanácsnok beszédéből olvashassuk rá a kurzus fejére azokat a bünöket, amelyeket elkövettek.

Az elbocsátott tanerők ügyével különben a Ripka-párt értekezlete is foglalkozott. A kérdéshez csaknem minden bizottsági tag hozzászólt. A felszólalások lényege az, ami különben Kozma Jenőnek a közoktatásügyi bizottságban tett inditványában is bennfoglaltatik, hogy az igazságtalanságokat feltétlenül reparálni kell. Annak kimondását azonban, hogy az elbocsátott B-listás tanitók en bloc visszahelyeztessenek, a párt nem találja helyénvalónak és

azt a megoldást tartja célszerünek, hogy akik kérik, azoknak ügyét vizsgálják meg és ahol jogtalanság történt, azt mindenesetre tegyék jóvá.

A Ripka-párt ülése után alkalmunk volt a baloldali pártoknak ezt a kérdést intéző egyik vezetőjével beszélni, aki a „Fővárosi Hirlap" munkatársának a következőket mondotta:

— Egészen természetesnek tartjuk azt, hogy a B-listás tanerők en bloc visszahelyeztetése lehetetlen dolog. Ezt azonban senki sem kivánta. Már a közoktatásügyi bizottság ülésén is hallottuk annak hangoztatását, hogy az en bloc való visszahelyezés lehetetlenség. Ezt

mi sem tagadjuk és ezt mi sem kivánjuk. Hiszen ez annyit jelentene, hogy a kommunizmusban tényleg bünös tanerők számára is rehabilitálást követelnénk.

Erről soha senki sem beszélt, de egyben azt is hangoztatnunk kell, hogy a közgyülés baloldali pártjai a főváros anyagi helyzetére is tekintettel vannak. Tudjuk nagyon jól, hogy

a kurzus bűneinek expiálása nem mehet el addig a mértékig, hogy a főváros ezért tulzott anyagi áldozatokat hozzon.

De a kiáltó igazságtalanságok reparálása elől ma már elzárkózni nem lehet és teljes meggyőződésem az, hogy a közeljövőben ezen a téren igen szép eredményt fogunk elérni.

A Fővárosi Hirlap már többször megirta, hogy részben a közgyülési béke érdekében, részben pedig a belátás által vezéreltetve, a Wolff-párt sem zárkózik el már ridegen a revizió elől. Ennek érdekes dokumentuma az, hogy a közoktatásügyi bizottság legutóbbi ülése előtt Tabódy Tibor Wolff-párti bizottsági tag többek jelenlétében, akik között ott volt Lázár Miklós is, azt a feltünő kijelentést tette, hogy

a Keresztény Községi Párt belátja azt, hogy egyes esetekben történtek méltánytalanságok a tanerők elbocsátása körül

és a pártközi béke érdekében hajlandó a feltünő esetek átvizsgálására és hajlandó hozzájárulni ahhoz is, hogy az ilyen méltánytalan esetek szenvedő alanyait visszahelyezzék állásukba.

Zilahi-Kiss Jenő

„csak három ügyet intézett el"

Apróságok a közoktatásügyi bizottság ülése körül

A közoktatásügyi bizottság multheti ülésén sok minden történt. Mint eddig minden bizottsági ülésnek, ennek is megvoltak a maga komoly eredményei. Emellett azonban akadtak apró, bosszantó jelenségek, kis gixerek, sőt igen rendes csodabogarak is.

Legelsősorban is Purébl tanácsnok ur szólta el magát. Szinte egyértelmüen mindenki a tandijmentesség kiterjesztése mellett beszélt, majd Bodnár Gyula, a tanárok deputátusa, messzebbmenő engedményeket kért, mert szerinte a tandijmentességet nem is a gyerekeknek, hanem a szülőknek adják meg. Amikor példákkal illusztrálta a szülők sanyaru helyzetét, Purébl tanácsnok izgatottan közbeszólt:

— Engedjük el talán egészen a tandijat!

Purébl tanácsnok ur nem áll régen a közoktatásügyi ügyosztály élén, de ilyen elszólást akkor, amikor a közgyülési pártok, balról, középről, de kényszerüségből még jobbról is a demokráciát hirdetik, mégsem engedhet meg magának. Tudjuk nagyon jól, hogy Purébl tanácsnokból ezuttal a régi közgazdász szólalt meg, aki a város anyagi érdekeit védi. A város kulturális érdekei azonban igenis parancsolóan követelik az ingyenes oktatást nemcsak a népiskolában és a középiskolában, de még az egyetemeken is. Ne méltóztassék azonban azt hinni, hogy az ingyenes oktatás forradalmi gondolat. Ám ha a tudás destrukciót jelent, akkor az ingyenes oktatás tényleg destruál.

*

Wolff Károly is kimondta végre azt a gondolatot, amelyet régen vártunk tőle. Ha a régi paripát csak most nyergelte meg ujra először, annak oka, hogy nem igen szokott ujabban szerepelni nagy szónoklataival. De vártuk már a régi frázist és végre sikerült is hallanunk: ő már csak azért sem vihette be az iskolába a politikát, mert a kereszténységet és a nemzeti érzést nem tartja politikának, már pedig ő az iskolákban csak ezeket hirdette.

Nyugodjék meg Wolff-vezér, senki sem tartja politikának a kereszténységet és a nemzeti gondolatot. De amit ők ez alatt a jelszó alatt véghezvittek, azt viszont senki sem tartja se kereszténységnek, se nemzeti gondolatnak.

*

És most jöjjön a csodabogár.

A közoktatásügyi bizottság ülése után az egyik kurzuslap a következő mulatságos dolgokat irja:

„Sokat szerepelt a baloldali választási agitációban az „igazságtalan" kommunista fegyelmik és elbocsátások ügye is. A szociáldemokraták ezt is feszegetni akarják, azonban itt sem kecsegtethetik magukat a siker reményével, mert a kommün után az összes kommunista ügyeket Bódy Tivadar polgármester, Déry alpolgármester, Buzáth és Városy tanácsnokok intézték. Zilahy Kiss Jenő, a baloldal állandó céltáblája, összesen csak három kommunista ügyet intézett el. Sipőcz Jenő akkoriban még csak kormánybiztos volt, a felelősség a fenti négy urból álló bizottságon nyugodott, amelynek tagjai akkor lefolytatták az eljárást, ma pedig Bódy és Déry annak a pártnak exponensei, amely eljárásuknak revizióját követeli."

Ehhez nem igen kell kommentár, ezen csak nevetni muszáj. Nem is beszélünk arról, hogy a liberálispárti Bódy Tivadart összekompromittálják a demokratapárti Déry Ferenccel. De egészen mulatságos, hogy Zilahy Kiss Jenő számláját mindössze három elbocsátás terhelné. A vérengző fenevadak ellenben Bódy, Déry, Buzáth és Városy voltak. Hát nem muszáj ezen nevetni?

Örömkönnyek látványos magyar-német-zsidó revü
ROTT és STEINHARDT felléptével
október 1-től a
KIS KOMÉDIABAN
Telefon: 14—22.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—23.

TŐZSDEI HIRADÓ

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Utban a tárgysorsjátékok szigoru ellenőrzése

Nem adnak ki ujabb engedélyt és követelik a sorsolási tervezetek bemutatását

Az az akció, amelyet a „Fővárosi Hirlap" hetekkel ezelőtt inditott az egyre jobban elszaporodó tárgysorsjáték ellen, eredménnyel járt és ha nem is mutathatunk rá arra, hogy akciónk teljes sikert hozott, mégis elégtétellel regisztrálhatjuk, hogy a hatóságok részéről olyan intézkedések történtek, melyekkel azt a reményt keltik bennünk, hogy hamarosan megszünnek azok a visszaélések, amelyeket a kisbankok, magánbankházak és zugbankárok az egyesületek és jótékonysági intézmények kárára elkövettek. Igazságos ügy érdekében szállottunk sikra és a fővárosi sajtó igen tekintélyes része csatlakozott hozzánk, magáévá téve azt a törekvést, hogy a sorsjáték haszna azoknak jusson, akiknek javára a sorsjátékot engedélyezték. Erre az erkölcsi felhördülésre már csak azért is szükség volt, mert a gombamódra elszaporodott sorsjáték diszkreditálta az egész intézményt és ha ezt a betegséget idejében el nem fojtják, az a veszedelem fenyeget, hogy a közönség iszonyodva fordul el a sorsjátéktól és lemond az abban való résztvételről oly esetben is, amikor a sorsjáték valóban nemes célokat szolgál és a jövedelem csakugyan azoknak jut, akiknek erre szükségük van.

Akciónk legjelentősebb eredménye, hogy a kerületi elöljáróságok megszivlelték követelésünket, amely a sorsolások ellenőrzésére, a jövedelmek kivizsgálására és hovafordítására vonatkozott. Megbizható helyről szerzett értesülésünk szerint ugyanis az elöljáróságok megtették a szükséges intézkedéseket arra, hogy

a sorsjáték tiszta haszna ezután valóban azoknak jusson, akiknek a közönség szánta,

s többé ne fordulhasson elő, hogy

milliárdos bevételekből alig százmillió korona jusson azoknak, akiknek javára a sorsjátékot engedélyezték.

Igy volt ez a Színészegyesület sorsjátékánál: négyszázezer sorsjegyet bocsátottak ki ötezer koronájával és ebből a rengeteg jövedelemből az egyesületnek még 100 millió sem jutott. Ez az eset a legbrutálisabb bizonyitéka annak, hogy micsoda machinációk folynak az ilyen sorsjátékok hátterében s kik azok voltaképpen, akiknek érdeke az ilyen sorsjátékok rendezése.

Az ellenőrzés hatásosabb keresztülvitelét célozza, hogy

a hatóság ezután szigoruan követeli majd a sorsolási tervezetek közzétételét.

A tervezet alapján megállapitható, hogy bizonyos célkitüzések nyomán mennyi hasznot kell hajtani a sorsolásnak és ebből mennyi illeti meg az engedélyezett intézményt és mennyi azokat, akik a sorsolást finanszirozzák és az adminisztrációs munkákat végrehajtják. A hatóságok a sorsolást csak az esetben engedélyezik, ha már a tervezet is azt mutatja, hogy a sorsjáték valóban jelentős jövedelmet hajt az egyesületnek vagy valamely emberbaráti intézménynek. Természetes, hogy

az elszámolásnak szigoruan a tervezet alapján kell történnie

és az eredménynek egybe kell vágni azokkal a jövedelmi lehetőségekkel, amelyeket a tervezet feltüntet. Ezután szó sem lehet arról, hogy valamely zugbankár, magánbankház vagy alkalmi konzorcium zsebrevághatja a sorsjáték jövedelmének legnagyobb részét és az engedélyezetteknek csak hulladékot juttasson.

Harmadik eredménye akciónknak, hogy

az illetékes hatóság egyelőre nem engedélyez ujabb tárgysorsjátékokat

s ezzel elejét veszi annak, hogy ez az intézmény még jobban diszkreditáltassék. A pénzügyminiszter ezzel az elhatározásával az állam érdekeinek kelt védelmére, mert a tultengő tárgysorsjáték elvonta a közönség nagy részét az állami osztálysorsjátéktól és ezzel megröviditette az államot egy olyan jövedelemtől, amelyet az közhasznu célokra forditott. Az utca tehát nem lesz ezután hangos a sorsjegykinálók üvöltéseitől és az embert nem molesztálják léptennyomon azzal, hogy közhasznu célra áldozzon néhányezer koronát, amikor köztudomásu, hogy ezekből az ezerkoronákból alig jut egypár fillér az emberbaráti célnak.

Október másodikán nyitják meg a hentesipari kiállitást. Évek óta jelentős közgazdasági eseménye a fővárosnak az Országos hizottsertés és hentesáruipari kiállitás, mely alkalmat ad a közönségnek arra, hogy a hazai sertéstenyésztés és hentesipar fejlődéséről meggyőződjék. Az idei kiállitást október 2-án nyitják meg és három napig lesz nyitva. A kiállitásra 1500 hizott sertés érkezik, közöttük 400 hussertés. Bizonyos, hoy a kiállitás, mely a Vásárpénztár, az OMGE és a földmivelésügyi minisztérium védnöksége alatt áll, még az eddigieknél is nagyobb sikert fog elérni. A kitüzött dijak a következők: 4 drb 18 karátos aranyplakett, 4 ezüstplakett, 4 kisebb ezüstplakett. Egy nagy dijat, amely egy disztárgyból áll, a főváros tüzött ki, egy nagydij disztárgyat a Herz-féle szalámigyár és ugyancsak egy nagydij disztárgyat adományoz a Dozzi-féle szalámigyár. Végül egy disztárgyat adományoz az OMGE. Az állam 4 elismerő oklevéllel tünteti ki az arra érdemeseket. A kiállitás rendezése körül nagy érdemei vannak Pogány Dánielnek, a Vásárpénztár cégvezetőjének és a Sertéskereskedelmi Egyesület főtitkárának. A kiállitás rendezői hatásos külföldi propagandával hivják fel az egyes érdekeltségek figyelmét a nem mindennapi eseményre.

Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. e hónap 19-én tartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy az ez évi október 2-ikára összehivandó rendkivüli közgyülésén az igazgatóság javasolni fogja a részvénytársaság alaptőkéjének 82.5 millió koronára való fölemelését 150.000 darab 1925 május 1-étől osztalékjogosult ujrészvény kibocsátása által. 131.250 darab uj részvény a régi részvényeseknek fog 2:1 arányban átvételre felajánltatni és pedig 500.000 korona átvételi árfolyamon, 10.000 korona kibocsátási illeték és költség hozzászámitásával. A fennmaradó darabokat a társaság a Western Electric Company-val és a General Electric-Companyval szemben fennálló kötelezettségek előnyös rendezésére kivánja felhasználni, ezek a darabok azonban semmiesetre sem fognak a mindenkori napi árfolyamon alul értékesittetni, illetve beszámittatni. A tőkeemelés célja a társaság által a legutóbbi időben szerzett Telefongyári és egyéb érdekeltségek vételárának és a folyamatban levő állami megrendelésekkel kapcsolatos uj beruházásoknak finanszirozása.

VÁLLALKOZÁS

Rendezési munkák. A svábhegyi csillagvizsgáló intézethez vezető ut makadámszerü rendezési munkálatait az e hó 18-án tartott versenytárgyaláson Lindwurm Gy. nyerte el, 267,175.000 koronáért.

Gyalogut rendezési munkálatok. Az e hó 18-i versenytárgyaláson a II., Margit-utca, Margit-körut és Apostol-utca közti szakasz északi oldalán elvonuló gyalogut rendezési munkáit Obendorfer József és fiai kapták meg, 10,127.000 koronáért.

Bazalt kisköburkolattal való ellátási munkálatok. Helfenstein Károly 25,797.000 koronáért elnyerte a VI., Szív-utca, Andrássy-ut és Aradi-utcák közti szakasznak bazalt kisköburkolattal való ellátási munkáit, amelyre e hó 18-án versenytárgyalást tartottak.

Árokbeboltozási munkák. Klauber és Vajda vállalkozók 155,605.500 koronáért vállalták a III., Határ-utcai nyilt árok beboltozását, amelynek munkálatait az e hó 18-iki versenytárgyaláson nyerték el.

Kövezési munkák. Az V., Szalay-utca, Honvéd- és Szemere-utcák közötti szakasznak bazalt fejkővel való kövezési munkálatait, amelyre e hó 18-án versenytárgyalást hirdettek, az Obendorfer J. és fiai cég nyerte el 23,803.500 koronáért.

Villanyvilágitási munkák. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást hirdet a X., Szörényi-utca, Juranics-utca és Hungária-körut között fekvő hat darab székesfővárosi bérház fennt részletezett munkák vállalatba adására. Az ajánlatok 1925. évi október hó 10-ének délelőtt 11 órájáig nyujtandók be a tanácsi II. (középitési) ügyosztályban (III. 326/a ajtó), amely napon déli 12 órakor fel is bontatnak. (A teljes szövegü kiirás mai számunk hirdetményei közt olvasható.)

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymalátaCUKORKÁT

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZMÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

Versenytárgyalási hirdetés

Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a X., Szörényi-utca, Juranics-utca és Hungária-körut között fekvő **hat darab székesfővárosi bérház villamosvilágitási, csatlakozó és elosztó fővezetékének, továbbá házi világitásának elkészitésére.**

A költségvetési kiirás, ajánlati feltételek a tanácsi II. (középitési) ügyosztályban Bánóczy Béla főmérnöknél (Központi Városháza, III. em. 326/a ajtó) csakis 12—2 óráig kaphatók, ugyanott tekinthetők meg a munkára vonatkozó tervek.

A versenytárgyalási hirdetés felmutatása mellett szabadságában áll a pályázó cégnek a szóban levő ingatlanba bemenni, azt a kivitelre kerülő munka szempontjából szükséges mértékben áttanulmányozni, esetleg az ingatlanról s annak szóban levő helyiségeiről méreteket felvenni.

Nyomatékosan felhivja a tanács a pályázni óhajtókat a következőkre:

1. Az ajánlat, költségvetés és műszaki kikötések szövegében a legcsekélyebb változtatás sem eszközölhető, mert ezáltal a pályázat érvénytelen.

2. A vállalkozó köteles a munkát a megbizást tartalmazó épitési napló átvételétől kezdve legkésőbb a harmadik napon megkezdeni és 40 azaz (negyvem) munkanap alatt befejezni.

3. Minden pályázó cég köteles a költségvetés 1—13, 15—19, 30—34, 45. pontjaiban felsorolt anyagokról jegyzékbe foglalt mintadarabokat (vezetékekről, csövekről 10 cm. hosszu részt) az ajánlattal beadni. Mintadarabok nélkül az ajánlat nem vétetik figyelembe.

4. A tanács fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül a lemintázott anyagok minőségére való tekintettel, szabadon választhasson és esetleg az ajánlatok közül egyiket se fogadja el.

5. Az ajánlat elbirálásánál tekintetbe fog vétetni, hogy az ajánlatban az anyagegységárak, regie és munkabér reálisan van-e bevéve, továbbá, hogy a kért minták kellő mértékben adattak-e be?

6. A költségvetés összes egységárai papirkoronában adandók meg. Az elszámolás papirkoronában történik.

7. A költségvetésen kivül a versenytárgyalási hirdetés egy példánya, valamint a műszaki kikötések az ajánlathoz feltétlenül csatolandók.

Bánatpénzül 6,000.000 K a versenytárgyalást megelőzően a székesfőváros központi pénztárába a munka megnevezése mellett leteendő és az erről szóló eredeti letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt készpénzben, vagy a főváros készpénzeinek elhelyezésére alkalmasnak elfogadott pénzintézetek takarékpénztári könyvecskéiben, áll. papirokban, vagy fővárosi kölcsön-kötvényekben kell letenni.

A fővárosi kölcsön-kötvények névérték erejéig, a tőzsdei árfolyamuk teljes összegében, más értékpapirok azonban csak a tőzsdei árfolyamuk 90 százaléka erejéig, de sohasem a névértéken felül számittatnak.

A bánatpénz postán is beküldhető, de ez esetben legkésőbb az ajánlatok benyujtására kitüzött határnapot megelőző napon kell azt feladni és a postai feladóvevényt az ajánlathoz kell csatolni.

A harmadik személy által tulajdonjoguk fentartásával letett bánatpénzek nem létezőknek tekintetnek.

Azok az ajánlattevők, akik ajánlatuk benyujtásáig a fővárossal üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak megbizhatóságukat és teljesitő képességüket a budapesti kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Az ajánlatok lepecsételt boritékban, felülbélyegezve (az ajánlatra 20.000 K városi és 20.000 K állami, az összes mellékletekre ivenkint 2000 K városi és 2000 K állami bélyeg) és tanukkal előttemezve, külső felirattal és cégjelzéssel legkésőbb **folyó évi október hó 10. napján (szombaton) délelőtt 11 óráig** adandók be fenti cim alatt. Az ajánlatok ugyanaznap déli 12 órakor fognak nyilvánosan felbontatni a tn. II. (középitési) ügyosztály üléstermében (III. em. 354.), ahol ajánlattevők vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1925 szeptember hó.

A székesfőváros tanácsa.

FEJTÖRŐ

* * *

GONDOLATOK ARRÓL, AMI NINCS RENDJÉN

Vadiuvarozók garázdálkodnak a vasuti és hajózási állomásokon. A Budapestre megérkező idegen az első benyomásokat a fővárosi viszonyokról a vasuti és hajózási állomásokon kapja. E benyomásokról a legnagyobb jóakarattal sem állithatjuk, hogy kellemesek. Az idegen, aki az autó soffőrjével, vagy a bérkocsi hajtójával jut érintkezésbe, amikor rálép a pesti asztfaltra, bosszusággal kezdi meg első utját. A tarifák oly magasak, mint sehol a világon. Ugylátszik, ez a magas tarifa csábitja a magánautók soffőrjeit arra, hogy napi munkájuk elvégzése után odaálljanak járműveikkel a vasuti és hajózási állomások àma posztjaira, amelyek a magánfogatok részére vannak fentartva. A soffőrök ugy viselkednek itt, mintha gazdájuk rendelte volna őket oda s mintha előre bejelentett utas megérkezését várnák. Ilyesmiről azonban szó sincs, mert a soffőr itt csak lesben áll és egy kis mellékkeresetre vadászik, ami a legtöbb esetben sikerül is neki, mert összejátszik a málhásokkal és hordárokkal, akik a megérkező utastól átveszik a podgyászt és egyenesen az ilyen vadautó felé tartanak, amelyben a podgyászt elhelyezik. Az utas felül az autóra, a szállodába, vagy lakására viteti magát és a fizetésnél azt veszi észre, hogy a soffőr még a Pesten is szokatlanul magas tarifánál jóval magasabb összeget kér. De észreveszi azt is, hogy a málhás, vagy a hordár szintén ott ül a soffőr mellett, aminek az a magyarázata, hogy felez a soffőrrel s a pénz átvételkor elkéri a neki járó ötvenszázalékot. Ezek abszurd állapotok, már csak azért is, mert megengedhetetlen , hogy magánautók elszedjék az utasokat az autótaxik elől, amelyeknek tulajdonosai iparigazolvánnyal birnak és az iparigazolvány után adót is fizetnek. A rendőrség kötelessége itt rendet teremteni. Az őrszem dolga lenne, hogy minden magánautó soffőrjét leigazoltassa, kikérdezze, kit vár és megfigyelje a mesterkedéseket, amelyeket a magánautók soffőrjei és az állomások málházói és hordárjai folytatnak egymással. A rendőrség ennél sokkal nehezebb feladatokat is megoldott már és talán annak sem állja semmi az utját, hogy a rendőrség megakadályozza a fővárosba érkező idegenek ilymódon való megsarcolását.

* * *

Tisztességtelen reklámcédulák. Az utóbbi időkben többször megtörtént, hogy a bíróság üldözőbe vett olyanokat, akik bankjegyutánzatokkal keltették fel vállalataik vagy árucikkeik iránt a közönség figyelmét. A bírói üldözés hatástalan maradt, mert ujabban ismét feltüntek ezek a rosszul sikerült bankjegyutánzatok Budapest legforgalmasabb utcáin. Százezrével osztogatják az egymilliós hamisitványokat, amelyeken harisnyákat, alsószoknyákat és más efféléket kinálnak a járókelőknek. A bankjegyutánzat szine, formája, rajza és egész beosztása azt a látszatot kelti az első pillanatban, hogy valódi bankjeggyel van dolgunk. De csakhamar ráeszmélünk hogy furfangos trükkel becsaptak bennünket. Bizonyos, hogy a fővárosban kevés az olyan ember aki még nem látott volna egymilliós bankjegyet s igy bizonyos az is, hogy fővárosi embert bajos lenne rávenni arra, hogy egy ilyen utánzatot valódi bankjegynek fogadjon el. De ezek az utánzatok elkerülhetnek vidékre is, ahol igen alkalmas talajt találnak a csalásra, mert egy elhagyatott, szegény magyar faluban sokan lehetnek, akik sose láttak milliós bankjegyet s igy nem is tudhatják, milyen az igazi és milyen a hamisitott milliós bankjegy. Csalásra tehát bőségesen kinálkozik alkalom s most még csak az a kérdés, ki tartozik büntetőjogi felelősséggel azért, ha egy tapasztalatlan vidéki parasztot megtévesztenek egy ilyen utánzattal, amely a valódiság látszatát akarja kelteni? Már maga az a tény, hogy a kibocsátó cég a valódiság látszatára törekszik ezeknél az utánzatoknál, a megtévesztés szándékát mutatja s ha nem is tud megtéveszteni, ez nem őrajta, — ezuttal Fenyő harisnyaház (IV., Károly-körut 8.) reklámbankóiról van szó — hanem az emberek ismeretein és tapasztalatain mulik. De a megtévesztés szándéka már magában sem tisztességes dolog, s igy azt kell mondanunk, hogy az ilyenfajta reklám nem tisztességes. És éppen ez az, ami az illetékes hatóság kötelességévé teszi, hogy megakadályozza a tisztességtelen versenynek azt a formáját, amely mostanában garázdálkodik a főváros utcáin.

Legmodernebb gyógyintézet sebészeti és belbetegek részére

Dr. PAJOR-SANATORIUM

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.

Idegbetegek, üdülők gyógyhelye, vizgyógyintézet, nap- és légfürdők

Magánklinikai osztályon teljes ellátási díj napi 140.000 K.

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Októberben megkezdődnek az állami épitkezések

Napról-napra csökken a munkanélküliek száma

Pénzügyi és gazdasági körökben egyaránt nagy aggodalommal tárgyalják azokat a hireket, amelyek szerint az állami beruházási programm megvalósitása késik, vagyis a közmunkák megindításának időpontját a kormány kitolja Ezek a hirek a költségvetési munkálatok elhuzódásából származtak, nyilvánvaló ugyanis, hogy az 1925/26. évi költségvetésbe be kell illeszteni a beruházási programm tételeit. Ehhez pedig a költségvetés teljes átdolgozása szükséges. Minthogy az idő rendkivül sürget, mert a nemzetgyülés összeülése után rövidesen sorra kell kerülnie a költségvetési vitának, politikai körökben ugy látják a helyzetet, hogy

a beruházási programmnak a költségvetésbe való felvétele elmarad és igy csak tavasszal kezdődhetnek meg az egész vonalon a közmunkák.

Annál inkább feltünést keltettek ezek a hirek, mert Vass József népjóléti miniszter a nemzetgyülésnek a nyári szünet alkalmából történt elnapolását megelőzőleg azt igérte, hogy a közmunkák most már rövidesen megindulnak, sőt a kormány ezektől nagy eredményeket vár. A népjóléti miniszter azt is kijelentette, hogy a közmunkák megindításának még a politikai viszonyok konszolidációja tekintetében is nagy hatása lesz. Mindezek — ugy látszik — elmaradnak, ha a közmunkák megindításának elhalasztásáról szóló hirek valóknak bizonyulnának.

Különösen a szociáldemokrata pártban váltottak ki ezek a hirek élénk megdöbbenést. A demokratikus blokk tagjai között máris felmerült az a terv, hogy

a harminchármas szanálási bizottságot ujra össze kell hivatni és azon kell megsürgetni a közmunkák megindítását.

Szükségesnek tartottuk, hogy illetékes helyre forduljunk felvilágositásért ezekre a hirekre vonatkozólag. Teljesen beavatott helyen ezekkel a hirekkel szemben a következő hivatalos információt adták a Fővárosi Hirlap mukatársának:

— A beruházási programm végrehajtása igenis megkezdődött és

az egyes resszortminisztériumok a közmunkákat számos vonatkozásban kiirták és megindították.

Nem felel meg tehát a valóságnak az a hir, hogy az épitkezések csak tavasszal fognak megindulni. A Wekerletelepen máris javában folyik a munka és a többi állami házra kiirt tervpályázat szombaton lejárván, a döntés sürgősen és záros határidő alatt meg fog történni. Ez kétségkivül lehetővé teszi majd, hogy

a munkálatok még október hó folyamán megindulhatnak.

Teljes erővel folynak a vidéken a vizszabályzó és vizlecsapoló munkálatok, amelyekre kétszázmilliárdot meghaladó összeget folyósitott a kormány és ugyancsak folynak a vidéken az ut és egyéb épitkezési munkálatok is, amelyek szintén nagy mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a munkanélküliek keresethez jussanak.

A közmunkák megindításának elhalasztásáról szóló hirek annál inkább indokolatlanok, mert hiszen nyilvánvalólag megállapitható, hogy a munkanélküliség napról-napra csökken,

ami kétségkivül elsősorban az állami beruházási programm megindult végrehajtásának következménye.

A főváros üzemeit teljesen függetlenitik a közigazgatástól

A belügyminiszter üzemi tanács és üzemellenőrzőhivatal felállitását kivánja

Szombaton érkezett le Rakovszky Iván belügyminiszter közlése Ripka Ferenc főpolgármesterhez a székesfőváros üzemeinek ügyében. A belügyminiszter konstatálja, hogy az üzemek megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése arról tanuskodik, hogy a bizottság feladatát a legnagyobb ügybuzgalommal, tárgyilagossággal a legbehatóbb szakszerüséggel és a székesfőváros gazdasági érdekeinek szemelőtt tartásával elismerésreméltóan oldotta meg és ilyenformán a belügyminiszter ennek a bizottságnak javaslatait a legmesszebbmenő módon figyelmébe ajánlja az illetékes tényezőknek, amelyek az üzemek kérdésében a végső szót ki fogják mondani. A belügyminiszter egyszersmind eljuttatta a jelentés egy példányát a főváros tanácsának is abból a célból, hogy azt sokszorositassa és igy a jelentésben foglaltakkal az illetékes tényezőknek módjában álljon sürgősen és behatóan foglalkozni.

A belügyminiszter leiratának legfigyelemreméltóbb része azonban az utolsó mondat, amely azt mondja, hogy a miniszter a jelentéssel kapcsolatos utasitásokat rövid időn belül közölni fogja a főváros tanácsával. A Fővárosi Hirlap értesülése szerint ezek az utasitások arra vonatkoznak, amit a székesfőváros intézőkörei már régebb idő óta tervbe vettek, hogy tudniillik

a főváros gazdasági természetü ügyeit hermetikusan elválasszák a közigazgatástól.

Eddig a közigazgatás csak kerékkötője volt az üzemek kereskedelmi alapon való vezetésének és a bürokratikus szellem, amelyet a közigazgatási tisztviselők kötelés pedantériája belevitt az üzemek életébe, csak lecsökkentette azoknak jövedelmezőségét és produktivitását. A főváros intézőkörei már régen tudják azt, hogy az üzemeket jól és gazdaságosan vezetni csak kereskedelmi alapon lehet. Ezért törekedtek már régebben is arra, hogy az üzemeket lehetőleg emancipálják a közigazgatási vezetéstől. Egynémely üzemmel már kisérleteztek is és ez a rendszer mindenütt jól bevált. A külön részvénytársaságok, amelyek fölött a főváros törvényhatósági bizottsága csak a felügyeleti jogot gyakorolja, sokkal életrevalóbbak, mint azok az üzemek, amelyeket házikezelésben bürokratikusan vezetnek. Legelsősorban Ereky Károly volt az, aki a főváros közgyülésén és a sajtóban is, legelsősorban a Fővárosi Hirlap hasábjain erőteljesen sürgette a fővárosi üzemek tisztán kereskedelmi vezetésének megvalósitását.

Most végre azután az üzemek megvizsgálására a belügyminiszternek 1924. évi december 16-án kelt rendeletével kiküldött bizottság szintén az üzemek kereskedelmi vezetése és a közigazgatási adminisztráció alól való mentesitése mellett döntött. A belügyminiszter kilátásba helyezett utasitásai — értesülésünk szerint — azt fogják eredményezni hogy a főváros tanácsának munkája nagy mértékben redukálódik. Tudni kell ugyanis, hogy a főváros ügyeinek csak 20 százalékát teszi a közigazgatás, mig 80 százalékban a gazdasági ügyek. Ha az üzemeket kereskedelmi vezetés alá helyezik és általában a gazdasági ügyeket kivonják a közigazgatás hatásköréből, akkor a főváros tanácsának ügyköre óriási mértékben megcsappan. A belügyminiszter szerint azonban uj intézménynek, az üzemi tanácsnak létesitésére van szükség. Ennek

az üzemi tanácsnak elsősorban az összes üzemek vezetői, másodsorban az üzemek ügyében szakértelemmel rendelkező törvényhatósági bizottsági tagok, harmadszor pedig külső szakértők lennének a tagjai.

Az igy kialakuló üzemi tanács a legteljesebb szakértelemmel ellenőrizné a főváros üzemeinek működését, de magába a kereskedelmi vezetésbe nem avatkoznék be, mert csak igy lehet biztositani azt az elasticitást, amely kereskedelmi természetü üzemek munkájához szükséges.

Más verzió szerint a főváros nem üzemi tanácsot, hanem üzemeket ellenőrző hivatalt állit fel amelyben kizárólag szakemberek foglalnának helyet, ezek vizsgálnák az üzemek könyveit és a törvényhatósági bizottsági tagok számára a szükséges előkészületi munkálatokat mindig elvégeznék. Valószinü azonban, hogy ugy az üzemi tanács, mint az üzemeket ellenőrző hivatal létesülni fog, mert az üzemeket ellenőrző hivatal tulajdonképpen az üzemi tanácsnak adminisztrativ szerve kell, hogy legyen.. Maga az üzemi bizottság komoly munkát csak akkor tudna végezni, ha rendes fizetéses alkalmazottak az egyes üzemek anyagát megfelelő módon feldolgozzák és a lényeges anyagot bocsátják az üzemi tanács rendelkezésére.

Egészen kétségtelen az, hogy ezek a tervek a törvényhatósági bizottság tagjainak sorában a legteljesebb megelégedést fogják kiváltani. Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy üzemeket bürokratikus módon vezetni nem lehet, de annál inkább lehetséges az, hogy a bürokratikus lassuság és pedantéria az üzemeknek nagyon sok kárt okoz. Valószinü, hogy maga a szélsőbaloldal, a szocialista városi bizottsági tagok lesznek azok, akik a legteljesebb helyesléssel fogadják a belügyminiszter ilyetén intézkedését. A szocialisták emez állásfoglalásának az az oka, hogy a bécsi szocalista városi rezsim hasonlóképpen cselekedett és ott ez a rendszer kitünően bevált. Amikor a bécsi szocialisták a városházán uralomra jutottak, első dolguk volt az üzemeket ellenőrző bizottságot és hivatalt felállitani és ennek működése nagyszerüen bevált. Egészen természetes tehát, hogy most, amikor nálunk is ezt a Bécsben kitünőnek talált módszert alkalmazzák, ez ellen senkinek semmi kifogása nem lesz és mindenki a legjobb reményekkel néz annak működése elé.

KUNOS ÁDÁM

FESTŐ ÉS MÁZOLÓMESTER

IV., APPONYI-TÉR 1., FÉLEMELET.

Események

Ripka Ferenc ünneplése. Október 3-án, Ferenc-nap előestéjén, a budai társaskörök dr. Ripka Ferenc főpolgármester tiszteletére Ferenc-napi társasvacsorát rendeznek a Budai Vigadóban, ahol a társaskörök tagjain kívül résztvesznek a főpolgármester barátai és tisztelői is. A névnapi ünnepen a Székesfővárosi Tisztviselők Zenekara és a világhirü Budai Dalárda énekkara fognak közremüködni.

Az október 7-iki közgyülés előkészitése. Ripka Ferenc főpolgármester szombaton megjelent a városházán, ahol Sipőcz Jenő polgármester távollétében felkereste Folkusházy Lajos alpolgármestert, akivel részletesen megbeszélte az október hó hetedikére összehivandó közgyülés tárgysorozatát. A megbeszélés hosszabb ideig tartott s már a megbeszélés idejének tartama is amellett látszik bizonyitani, hogy az első őszi közgyülés tárgysorozata igen jelentős lesz. Hogy a közgyülést csak október 7-re hivták össze, ennek az a magyarázata, hogy a közgyülési tárgyak előkészitése hosszabb időt vesz igénybe.

Wolffék kiköltöznek a Szent István-téri iskolából. A Fővárosi Hirlap többször foglalt állást amellett, hogy a fővárosi iskolákból ki kell lakoltatni a politikai klubokat, mert lehetetlen állapot, hogy politikai pártok lefoglalják maguknak a főváros iskolahelyiségeit, mialatt a főváros bérházakban kénytelen iskolákat elhelyezni. Rámutattunk arra, hogy a Szent István-téri iskolában Wolffék egy egész emeletet tartanak megszállva és követeltük, hogy Wolffék kilakoltatásával az iskola adassék vissza eredeti rendeltetésének. Ugyanilyen irányu követeléssel áll elő most a Demokratikus blokk s ugy látszik, Wolffék nem várják be, mig a főváros tanácsa az egyre fokozódó nyomás alatt kilakoltatja őket, hanem önként hagyják ott a Szent Istvántéri iskolában levő klubhelyiséget. Reméljük, Wolffék kitartanak elhatározásuk mellett és másfelé költöznek, de ugyanekkor reméljük azt is, hogy a főváros közoktatási ügyosztálya rendet csinál az egész vonalon és felhagy azzal a rendszerrel, hogy magánházakban helyez el iskolákat és tanfolyamokat, a saját iskoláit pedig másoknak engedi át használatra. Nagyon jól illenék ez hozzá, különösen most, amikor harcot kezd az analfabétizmus ellen. Ennek az akciónak iskolákra van szüksége, tehát számüzni kell az iskola helyiségeiből a politikai klubokat és a tudás otthonává kell avatni azokat..

Küldöttségek a főpolgármesternél. Az elmult hét folyamán a postatakrékpénztári tisztviselők küldöttsége és a Budahegyvidéki polgárok deputációja járt Ripka Ferenc főpolgármesternél. A postatakarékpénztári tisztviselők, akiket dr. Hódy Lajos vezetett, arra kérték a főpolgármestert, támogassa a tisztviselők abbeli kérését, hogy a Böszörményi-ut és Kelenhegyi-ut közötti területeken megkapják azt a telekrészt, amelyen tisztviselőtelepet akarnak épiteni. A másik küldöttség a budahegyvidéki utak, a közlekedés és közvilágitás rendezését kérte. A főpolgármester mindkét küldöttségnek megigérte, hogy kéréseiket támogatni fogja és a maga részéről azon lesz, hogy ezeket a kéréseket a lehetőségek szemelőtt tartásával intézzék el.

A Cosulich Line két uj luxusgőzöst épit. Mint Triestből jelenti tudósitónk a Cosulich tengerhajózási társaság monfalconei hajógyárában két egyenként 30 ezer tonnás motorgőzös épitését kezdette meg, amelyek a legnagyobb motorgőzösök lesznek az egész világon. A társaság mindkét gőzöst a Triest—Délamerikai vonal szolgálatába kivánja állitani, amely vonal forgalma az utóbbi években hihetetlen mértékben megnövekedett. A háboru alatt meggazdagodott délamerikai lakosság ugyanis évről-évre mind nagyobb tömegben rándul át Európába és különösen az őszi szezonban a délamerikai gőzösök zsufolva hagyják el a kikötőket. A két hajó elnevezésére tizezer iráns pályadijat tüzött ki a társaság. A dijnyertes pályamüvek szerint a gőzösöket „Urania" és „Saturnia" nevekre fogják keresztelni.

Megkezdődött az őszi idény Balatonfüreden. Az utószezon olcsó árai: Teljes ellátás a penziókban napi 100.000 korona, szállodában 120.000 korona, a szanatóriumban 170.000 koronától kezdve.

Csak akkor tiszta és egészséges a város,

ha **KRUPP** háromkerekü *seprőautóval* seprünk
KRUPP széles sugaru autóval *locsolunk* és
KRUPP pormentes önmüködő *szeméthordó* autóval gyüjtjük össze a háziszemetet.

Mindennemü közüzemü, valamint más célokat szolgáló teherautomobilok megrendelhetők az **esseni Fried. Krupp müvek** magyarországi vezérképviseleténél

MAGNETO SEPARATOR R.-T.
Budapest, V., Rudolf-tér 1. **Telefon: 94—50.**

Szórakozás

Renaissance Szinházban szeptember 30-án, szerden először Szonkin és a főnyeremény, Juskevics tragikomédiája, Kabos, Makláry, Harsányi, Vaszary Piroska és Vágóné főszereplésével. Premieren rendes helyárak!

Belvárosi Szinházban október 3-án, szombaton először Miss Lilian, Davis vigjátéka, Ilosvay Rózsi, Táray, Brészy, Zala Emmi és Abel főszereplésével. Premieren rendes helyárak!

Az Orlov nagy sikeréről beszél mindenki. A jövő hét minden estéjén az Orlov kerül szinre a Fővárosi Operettszinházban.

A Vigszinház e hetét a szinház legujabb szenzációja, az Uriemberek dominálja. Csütörtökön a Hármacskán! szerepel a müsoron.

KAMARA
Az elsülyedt világ
10 felv. (The Lost World)
Világattrakció. Bessie Lowe, Lewis Stone, Wallace Beery, Lloyd Hughes és a gazdag kisérő müsor.
5, 3/47, 1/29, 10)

Városi Szinház. Szerda, péntek és vasárnap este: A nóta vége. Csütörtök: Rigoletto (Baklanoff vendégfellépésével). Szombat: Tosca (Baklanoff vendégfellépésével). Vasárnap d. u.: Éva.

Baklanoff nagyszerü Rigoletto-ját megismétlik csütörtökön, október 1-én a Városi Szinházban. Gildát Operaházunk világhirü müvésznője, Alpár Gitta énekli.

CORVIN SZINHÁZ
Meghóditom az uramat
Filmregény 8 felv.
Dorris Kenyon és Milton Sills
Óceán kisasszony
Baby Peggy
(Előadások kezdete 1/46, 1/48 és 1/410 órakor)

Vígszinház. Csütörtök és vasárnap d. u.: Hármacskán. Szerda, péntek, szombat és vasárnap este: Uriemberek.

Fővárosi Operettszinház. Minden este: Az orlov. Vasárnap délután: Nótás kapitány.

Magyar Szinház. Minden este: Masa pénzt keres. Vasárnap délután: Charley nénje.

CSÜTÖRTÖKTŐL
„CHANG-CHANG A SINGAPURI ÖRDÖG"
Főszereplő: Madge Bellamy.
MARY PICKFORD-dal
A KIS LORD
Kizárólag a
ROYAL APOLLOBAN
PROJECTOGRAPH

Király Szinház. Vasárnap délután: Régi jó Budapest! Szerda: (először), csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: Anna-bál.

Renaissance Szinház. Szerda (először), csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Szonkin és a főnyeremény.

URÁNIA
(5, 1/48, 1/210)
MOZGÓKÉP-OTTHON
(4, 6, 8, 10)
CAPITOL FILMPALOTA
1/26, 1/28, 1/210)
Barbara La Marr világfilmje!
Mussolini és az olasz király szereplésével
Örök város
Rendezte: Fitzmaurice.
20.000 szereplő
Csütörtökön premier!

Belvárosi Szinház. Szerda, csütörtök és péntek: Ha akarnám... Szombat (először) és vasárnap este: Miss Lilian. Vasárnap d. u.: Szeretni...

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

HUNGARIA gőzfürdő
22.000 kor. (törülköző és lepedő használattal)
Pénteken egész nap csak férfiaknak!

GOERZ
számfejtő összeadó kivonó irógép
+ −
Villany, viz, gáz elszámolásoknál
Sz.-főv. Elektromos Müveknél használatban
Vezérképviselő:
GEREBEN BÉLA
VI., ANDRÁSSY-UT 1.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Kézfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a
Lysoform

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 október 7. — 40. szám.

Fővárosi Hiradó

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 kor. Állandó melléklet: TŐZSDEI HIRADÓ

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Vágyaink Budapestjéről

beszélt Vass József miniszter Ripka Ferenc főpolgármester szombati ünneplése alkalmából. Ez a szép, szárnyaló gondolat — anélkül, hogy többet beszélnénk róla — nagyon illett az alkalomhoz. Hiszen Ripka Ferencről volt szó, arról a Ripka Ferencről, aki azért jött és akit azért küldött a kormányzat, hogy megvalósitsa vágyaink Budapestjét. Nem is kell külön megmagyarázni, hogy mit jelent a miniszter szónoki figurája, vágyaink Budapestjének képe ott él minden budapesti polgárnak a szivében. Hiszen a budai vacsorán a miniszteri ajakról azt is hallottuk, hogy még nem vagyunk a mi lelkünk vágyának városában, ez még nem az, de majd az lesz. Ha nem igy lenne, ha nem hinnénk abban, hogy elérkezünk vágyaink Budapestjébe, akkor már régen összeroskadt volna ez a polgárság a terhek alatt, amelyeket szivesen visel, mert volt Budapestnek egy reményekkel teljes időszaka, amikor megindult a fejlődés nagy utján és amikor elénk rajzolódott vágyaink Budapestjének csábitó, vonzó, lenyügöző, pompás képe. És ha a budai vacsorán Ripka Ferenc mellett Bárczy Istvánnak is kijutott a meleg ünneplés, az őszinte taps, a viharzó éljen, akkor tudni kell, hogy ez azért volt, mert vágyaink Budapestjének képét az ő nagy szelleme rajzolta meg először, az ő gyümölcsöző fantáziája teremtette meg Budapest lelkes lakossága számára.

Ki fog elvezetni bennünket vágyaink Budapestjébe? Nagy és aktuális kérdés ez. Ripka Ferenc ezen az estén a városi politikában atyamesterének nevezte Bárczy Istvánt. Budapest polgársága viszont ötnegyed év alatt ugy ismerte meg Ripka Ferencet, mint Bárczy István legkitünőbb, legtökéletesebb tanitványát. Ma már kialakult a helyzet annyira — és ezt az események is dokumentálják — hogy Budapest eljövendő életében az a Bárczy-iskola fog szerephez jutni, amely elénk rajzolta vágyaink Budapestjét. A mester, vagy a mesterhez mindenben méltó tanitvány veszi-e kezébe a gyeplőt, ez ma már csak részletkérdés lehet, amely legfeljebb a politikai célszerüséghez igazodik. Itt ma már csak egy fontos, az, amiről Vass József olyan ékes szavakkal emlékezett meg, hogy a budapesti polgárság minden surlódásnak fölébe fogja emelni a saját lelke mélyén rejtőző szeretetét a főváros iránt. És ebben a tekintetben is tele vagyunk reménységgel, hiszen maga a miniszter a maga bölcs átlátásával, mindent felölelő horizontjával ugy érzi a helyzetet, hogy a budapesti polgárság egybeforr lelkében és nem sajnálja az országuton menést, a munkát, az áldozatokat, a kereszthordást, amig eljut vágyai Budapestje felé. Ennek érdekében Budapest polgársága igenis dolgozik, szenved, fizet és koplal.

A miniszter sulyos szavai tökéletesen fedik az igazságot. Budapest polgársága sokat szenvedett a közelmultban és ha a lelkek felszabadulásának az órája elérkezett is, de még mindig rengeteg a teher, amelyet viselnie kell, hogy eljusson odáig, ahol ismét egy viruló, gazdag, boldog Budapestről álmodhatik. Nugalom, munka és hit kell ehhez, amelyhez azonban szükséges, hogy jó példával járjanak elől azok, akiket ez az áldozatkész, teremteni vágyó polgárság maga elé állitott. A budai vacsorán megnyilatkozott hangulat mellett az utóbbi napok egyéb eseményei is jogot adnak arra, hogy feltételezzük: a polgárság vezetői is tökéletesen hivatásuk magaslatán állanak. A pénzügyi bizottságban hallottuk a baloldal és a jobboldal szavát. Hallottunk erős kritikát is a multtal szemben, de hallottuk azoknak a vezéreknek bölcs önmegtagadását, akik széles politikai mezők hangulatát irányitják. Hallottuk Vázsonyi Vilmos szavát, aki felülemelkedve a politikai népszerüség csábitó hiuságán, kijelentette, hogy senki se viszi előre a dolgokat azzal, ha a mult ügyeit bolygatja és azzal sem lehet eredményt elérni, ha állandóan a régi rezsim hibáit birálják. És meg kell hajtani az elismerés zászlóját ezuttal Wolff Károly előtt is, aki szinte tudatosan megismételte Vázsonyi Vilmos szavait és az egyetértés dokumentálására hangoztatta, hogy csak összefogó munkával, de nem ártó kritikával lehet a főváros ügyeit előbbre vinni.

Örömmel halljuk ezeket a hangokat, amelyek Budapest jövő fejlődésének zálogát adják. Mi más lenne ez, mint amit Ripka Ferenc az első órától fogva, amikor annakidején mint kormánybiztos megjelent a városházán, hangoztatott és hangoztat szüntelenül: sikerült a város ügyeinek intézéséből a pártpolitikát tökéletesen számüzni. Jogos büszkeséggel mondhatta tehát Ripka Ferenc a szombati budai vacsorán, hogy olyan programmot hirdetett, amely nem osztja meg a társadalmat, hanem egyesiti. Ez a programm bevált, hóditott és eredményeket hozott. Amikor a jobboldal és a baloldal vezérei ilyen egyhanguságggal, ilyen teljes összhangban nyilatkoznak meg az alkotó munka mellett és az alkotó munkát akadályozó minden törekvés ellen, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy utban vagyunk vágyaink Budapestje felé.

„Dolgozunk, szenvedünk, fizetünk, koplalunk, hogy eljussunk a mi vágyaink Budapestje felé"

Vass József népjóléti miniszter nagy beszéde a Ripka Ferenc főpolgármester tiszteletére rendezett budai vacsorán — Ripka Ferenc ujból a megértést és együttműködést hirdette

A Budai Társaskör az elmult szombaton este Ripka Ferenc főpolgármester tiszteletére, nevenapja alkalmából a Budai Vigadóban társasvacsorát rendezett, amelyen a budapesti társadalom szine-java jelent meg és megtöltötte a Vigadó óriási termét. A többszáz főből álló közönség soraiban ott láttuk Vass József népjóléti minisztert, Sipőcz Jenő polgármestert, Bárczy Istvánt, Wild József és Perlaky György nemzetgyülési képviselőket, Berczel Jenő és Barczen Gyula tanácsnokokat, Végh János tiszti főorvost, dr. Lamotte Károly főjegyzőt, a főpolgármesteri hivatal vezetőjét, Ereky Károly volt minisztert, Papp Józsefet, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnökét, Gaár Vilmos kuriai birót, Gordon Róbertet, a Duna—Száva—Adria-vasut elnökét, Exner Kornél nyugalmazott államtitkárt, Glück Frigyest, Hoór-Tempis Mór egyetemi tanárt, Kirchner altábornagyot, Németh Béla dr. kormányfőtanácsost, Baránszky Gyulát, dr. Réczey Lajost, Kun Gyulát, Ziegler Gézát, Morvay Győzőt, Dinich Vidort, Scheuer Róbertet, dr. Urbanovich Zoltán kormányfőtanácsost, Battenberg Lajost, Holzer Sándort és kivülük még a társadalom számos előkelő más tagját.

Az ünnepség kezdetéül a világhirü Budai Dalárda elénekelte a Hiszekegyet, majd Ripka főpolgármester rövid pohárköszöntőben a kormányzó egészségére üritette poharát. Ezután Ziegler Géza ünnepi beszéde keretében leleplezték Ripka főpolgármester képét, amelyet Bakonyi János háznagy vett át a Társaskör nevében. Ugyanez alkalommal adta át Fonyód diszpolgári oklevelét, a község küldöttsége élén Kovács Lajos főjegyző Ripka főpolgármesternek, aki hosszabb beszédben köszönte meg az ünneplést.

Ripka főpolgármester a megértésről és együttműködésről

— Olyan programmot hirdettem — mondotta többek közt válaszában —, amely nem osztja meg a társadalmat, hanem egyesiti. Hirdetem a megértést, az együttműködést, amely minden jóravaló, becsületes polgár szivében ott él. Hirdetem a békét, a kiengesztelődést, amely egyedül képes eredményeket alkotni. Ezután a különböző felekezetü polgárok megbecsüléséről szólt és visszaemlékezett az ő küzdelmes éveire, amikor szegénysége miatt megakadt a tanulásban s amikor az isteni gondviselés egy tekintélyes, jómódu zsidó polgár képében jelent meg előtte és lehetővé tette, hogy tanulmányait folytassa és befejezze. Amikor pedig a kommunizmus állásából kiüldözte, ketten hajtották végre ezt a ránézve szomoru aktust, egy keresztény ember és vele volt egy adlátusa, aki zsidó volt. Ezek az élettapasztalatok erősitették meg benne — mély vallásossága mellett — azt a hitet, hogy munkájuk, becsületességük értékelje az embereket, akik nem elég, hogy becsületesek legyenek, de istenfélőknek és jó magyar embereknek is kell lenniök. Ez a világfelfogás a budai polgárok világfelfogása is és a mai ünneplésben ennek a világfelfogásnak a diadalát látja. Egész működését mindig a szeretet vezérelte, sohasem hirdetett olyan eszméket, amelyek megszakitják a társadalmat, hanem mindig azon törekedett, hogy a társadalmi ellentéteket elsimitsa. A főváros szeretetében kell mindenkinek egyesülni, hogy alkotó munkát lehessen végezni. Fonyód diszokleveléneket azért örül, mert ezt a falu hozta a városnak.

Vass miniszter és Bárczy István ünneplése

Ripka Ferenc főpolgármester rendkivüli tetszéssel fogadott beszédének végén melegen üdvözölte a megjelenteket és külön is kiemelte a megjelentek sorából Vass József népjóléti minisztert, Sipőcz Jenő polgármestert és Bárczy Istvánt, akit mesterének vall a városi közigazgatás terén.

A jelenvoltak melegen ünnepelték Vass minisztert és amikor a főpolgármester Bárczy Istvánt köszöntötte, a zsufolásig megtelt terem közönsége meleg tapssal tüntetett Bárczy mellett.

Kozma Jenő dr. szólalt fel ezután és tartalmas, szép beszédben gróf Bethlen István miniszterelnökről emlékezett meg. Szombathy Kálmán, a Társaskör főtitkára, Vass József minisztert üdvözölte.

Vass miniszter vágyaink Budapestjéről

Vass József népjóléti miniszter emelkedett ezután szólásra. Beszédében annak a szükségességét hangoztatta, hogy felekezeti különbség nélkül mindenkinek össze kell fognia. Hivatkozott arra, hogy a protestánsok részéről is megértést talált és kiemelte, hogy az előtte felszóláló, Szombathy Kálmán a kálvinista felekezethez tartozik és ennek dacára szavaiban a teljes megértés nyilatkozott meg.

— Van magyar kálvinista és magyar katholikus, — folytatta beszédét a miniszter — de ezeknek ugy kell összefogniok, hogy senki se tudja az egymásbafonódó inakat szétszakitani. Ezeket az inakat megfeszitheti a történelem kinzó hóhéra, de az bizonyos, hogy a magunk erejéből ezeket szétszakitani nem fogjuk engedni.

Megelégedéssel konstatálom, hogy itt minden felekezet képviselve van, amikor Assisi Szent Ferenc napjának előestéjén a főváros főpolgármesterét ünnepeljük. A hétszázéves kálvinista pap kezét megszoritom én, az ezeréves katholikus pap és megszoritom mindenkinek a kezét, aki ennek az országnak, ennek a fővárosnak ujjáépitésében részt akar venni. Együtt látom itt Budapest minden irányu polgárát. Azokból a jelenségekből, amelyek elmultak, lehetetlennek tartottam volna ilyen diszes társaság összejövetelét. Én azonban sohasem vesztettem el bizalmamat a budapesti polgárság mélyebb együttérzésében. Jól tudtam, hogy végeredményben a budapesti polgárság minden surlódásnak fölibe fogja emelni a saját lelke mélyén rejtőző szeretetét a főváros iránt, amelynek imperativus kategórikusa, hogy a budapesti polgár kell, hogy megértse egymást. Rómát valamikor Byron az ő lelke városának nevezte el. Mi azonban még nem vagyunk a mi lelkünk vágyának városában. Ez még nem az, de majd az lesz. Országuton kell még mennünk, a Kálvária utján, a magyar sors utján kell sodródnunk előre, össze kell csikorgatnunk fogunkat, le kell szoritanunk lelkünket, dolgoznunk, szenvednünk, fizetnünk, koplalnunk, hogy eljussunk a mi vágyaink városa, a mi Budapestünk felé.

— Nem arról a Budapestről beszélek, amely en-

nek a kis maradék Magyarországnak maradék fővárosa. A mi vágyaink tovább terjednek. Vannak dolgok, amelyekről nem beszélhetek, de amelyek valamennyiünk lelkében élnek. Van még dal, amely háromszáz kilométernél nagyobb távolságról szól Budapest felé. A budapesti polgárság egybeforr lelkében és nem sajnálja az országuton menést, a munkát, az áldozatokat, a kereszthordozást, amig eljut vágyai Budapestje felé. Nem sok Assisi Ferenc napja fog elmulni, amig eljutunk vágyaink érckapujához, amely akkor megdöngettetik, megnyilik, mint örök magyar kapuja az örök magyar vágyaknak. Mindenkinek, aki ebben a fővárosban él, meg kell szoritania, egybe kell fonnia a kezét s az az irtózatos erő, amelyet ez reprezentál majd, a lelkek tüzének egybeverődése olyan lesz, mint a tüzhányó, amely jelt ad az Istennek, hogy megkönyörüljön rajtunk és reménységet ébreszt bennünk. A magyar lelket, a verhetetlen, rongyos, koplaló, dolgozó, bizakodó, tüzelő lelkü magyarokat, a mi vágyaink és reményeink városát éltetem.

A miniszter zajos éljenzéssel fogadott beszéde után Hoór-Tempis Mór, Baránszky Gyula, Becsey Antal, dr. Hank József, dr. Réczey Lajos, Kun Gyula és Morvay Győző mondtak még felköszöntőket.

A tárgysorsjáték engedélyese

nem veheti idegen szervezet közreműködését igénybe

A pénzügyminiszter rendelete a sorsjáték szabályozására

A Fővárosi Hirlap harcának tökéletes győzelmét jelenti az a rendelet, amelyet a kormány bocsátott ki a sorsjáték engedélyezése és ellenőrzése ügyében. Ismeretes, hogy hetek óta ostorozzuk azokat a visszaéléseket, amiket egyes magánbankcégek és kisbankok követnek el a jótékonyság kárára, amikor jótékonysági és társadalmi egyesületek nevét felhasználva, olyan sorsolásokat rendeznek, amelyekből csak fillérek jutnak az engedélyes egyesületeknek, de százmilliók vándorolnak azok zsebeibe, akik a függönyök mögött rendezik ezeket a sorsolásokat. Cikkeink erős visszhangot keltettek a fővárosi sajtóban, amely utóbb maga is kritika alá vette ezeket a gombamódra szaporodó zsarolásokat és ugyanolyan követeléseket támasztott a hatóságokkal szemben a sorsolások megrendszabályozására, mint mi. A cikkeink nyomán keletkezett közhangulat nem tévesztette el hatását:

a belügyminiszter minap rendeletet adott ki, amelyben szinte pontról pontra magáévá tette követeléseinket.

A rendelet, amely a minisztertanács szeptember hó 25-iki határozatán alapszik, ugy intézkedik, hogy a jövőben nagyobb arányu sorsjátékra engedélyt csak kifejezetten közjótékonysági vagy kulturális egyesületnek fog adni, olymódon, hogy egy-egy egyesület évenkint csak egy sorsjátékot rendezhet. A jövőben a miniszter csak olyan sorsjátékra ad engedélyt, amelynél a kibocsátandó sorsjegyek száma az ötvenezer darabot, az értékük pedig a tizezer koronát meg nem haladja és igy az összes sorsjegyekért befolyó bevételek végösszege az ötszáz millió koronát tul nem haladja. A kibocsátott sorsjegyek

minden egyes példányán fel kell tüntetni a teljes játéktervet,

a nyeremények számát, azok egyenkénti és összes értékét. Az engedélyes a sorsjáték rendezését másra nem ruházhatja át, hanem azt feltétlenül saját kezelésében, a saját számlájára kell rendezni

és semmiféle idegen szervezet közreműködését nem veheti igénybe.

A sorsjegyekkel házalni, vagy azokat az utcán árusitani nem szabad. A kiadott engedély azonnal visszavonható, ha az engedélyes az engedély valamelyik feltételét megsérti.

A rendelet egyes pontjai amellett szólnak, hogy a hatóságok csakugyan megállapitották azokat a visszaéléseket, amelyekre mi hivtuk fel az illetékesek figyelmét. Követeltük a sorsolási tervezet feltüntetését s ime, a pénzügyminiszter is szükségesnek ismerte fel, hogy a tervezet közzététele utján mód adassék a hatóságnak a sorsjáték mekkoraságának megállapitására és a befolyó összegek ellenőrzésére. Legsulyosabb rendelkezése a rendeletnek, hogy megtiltja idegen szervezeteknek a beavatkozását és ezzel egyszer és mindenkorra elejét vette annak, hogy kisbankárok és magánbankcégek kibéreljék maguknak egy ilyen jótékonysági vagy kulturális egyesület nevét és annak cégére alatt kiszedjék a közönség zsebéből a pénzt, anélkül, hogy a közhasznu célnak számottevő haszna lenne az egész sorsjátékból.

Ezeknek a sorsjátékoknak jellemzésére éppen most adódott egy igen figyelemre méltó botrány. A Mefhosz-sorsjáték nyomán kipattant skandalumra célozunk, ahol többszáz millió bevétel veszett el s ahol a beállott zavarok következtében el kellett halasztani a sorsolást. Nem állitjuk, hogy minden sorsjáték körül ilyen manipulációk folynak, de igenis állitjuk, hogy minden esetben sokszáz milliót vonnak el a jótékonysági és kulturális egyesületektől azok, akik a sorsolás titkos vállalkozói. Az aztán teljesen mindegy az egyesületeknek, hogy az őket megillető hasznot azért nem kapták-e meg, mert elsikkadt, vagy pedig azért, mert lelketlen vállalkozók kiuzsorázták őket. Itt van például a legujabb sorsolási engedély:

a Hadimuzeum tárgysorsjátékot rendez és az engedélyt a Mezőgazdasági Hitelintézet kapta meg.

Mi köze ennek a kisbanknak a Hadimuzeumhoz? A bank cime után azt hihetné az ember, hogy mezőgazdasági érdekeltségek ügyeivel foglalkozik. És kiderül, hogy sorsjátékokat rendez. Talán szerelemből, vagy a Hadimuzeum iránt való lelkesedésből teszi? Dehogyis! A sorsjáték igen jó üzlet és a Hadimuzeum nem is sejti és nem is fogja megtudni, hogy mennyire jó üzlet. Annál inkább megtudja majd a Mezőgazdasági Hitelintézet. De reméljük, hogy ez volt az utolsó eset, ahol egy kisbanknak alkalom adódik ily irányu tevékenység kifejtésére. Vagy reméljük még inkább, hogy az uj miniszteri rendelet megfosztja már ezt a kisbankot is attól, hogy üzletekbe avatkozzék, amelyek semmi összefüggésben sincsenek egy bank hivatásával, pláne egy mezőgazdasági bankéval.

Suba alatt nem szabad

autobuszokat beszerezni

Követeljük a versenytárgyalás kiirását

A Fővárosi Hirlap már ismételten megemlékezett arról az érthetetlenségről, hogy a Székesfővárosi Autobusz Vállalat üzemét, amelynek mindössze 10—12 kocsija van forgalomban, az ujonnan kinevezett főigazgató vezérlete mellett még egynéhány igazgató és mintegy tucatnyi fő- és alellenőr igazgatja. Ezzel szemben a hajdani omnibuszüzemet, amelynek 180 kocsija volt forgalomban, dr. Gattein, a fuvartelep akkori igazgatója egymaga egy lovászmester segédletével bonyolitotta le. Ezt a fonák helyzetet, ugy látszik, fölismerték az autobusz-üzemnél is és belátták, hogy a sok igazgató mellé föltétlenül szükséges még néhány autobuszt is beállitani. Minthogy pedig a városnak nincsenek autobuszai raktáron, elhatározták, hogy vásárolnak néhányat. Mert tudniillik, most igen sok heverő pénze van a városnak. Köztudomás szerint azonban autobuszokat a Teleky-téri őszeresek nem árulnak, az autobusz-üzem főmuftijai, Till Antal vezérigazgató és Bárány Ervin igazgató tehát külföldi körutra indultak, tanulmányozni az autobuszviszonyokat és a forgalomban lévő autobusztipusokat.

Jártak Párisban, Londonban, Berlinben és arra a tapasztalatra jutottak, amiről költségkimélésből talán gyorsabban is meggyőződhettek volna, hogy a legmegfelelőbb (természetesen Bárány Ervin szakvéleménye szerint a legmegfelelőbb!) autobuszokat a bécsi Laurin és Klement cég gyártja. A tanulmányut eredménye aztán az lett, hogy a Laurin és Klement cég nagy hirtelenül egy minta-autobuszt küldött, amelyet szombaton, meghivott közönség előtt, nagy lakoma kiséretében bemutattak. Az áldomáson résztvevőknek Herschkovits ur, az autobusz-gyár budapesti képviselője azt mondta, (ha véletlenül mást mond, rögtön elcsapják!) hogy a bemutatott autobusz a világ legelső márkája és a főváros vezetőségét könnyelmüség miatt vád alá kellene helyezni, ha ezekből az autókból egy tucatot gyorsan be nem szerezne. Darabját mindössze 400 millióért.

E magyarázat után elindult az autobusz és azóta szakadatlan rójja a pesti utcákat. Ugy hirlik, hogy Till—Bárányék nagyon meg vannak elégedve a próbajáratokkal és a legmelegebben ajánlani fogják, hogy a főváros ezt a fajtáju autobuszokat szerezze be.

Mi nem vitathatjuk, hogy mennyiben felelnek meg a Laurin—Klement tipusu autobuszok, csak azt tudjuk, hogy létezik egy közszállitási szabályrendelet, amely kötelezővé teszi, hogy a város minden szükségletét versenytárgyalás utján köteles beszerezni. És azt is tudjuk, hogy Ripka Ferenc főpolgármester e szabály betartásán szigoruan őrködik. Biztosak vagyunk tehát abban, hogy Ripka főpolgármester most sem fog ahhoz hozzájárulni, hogy a város több milliárdot invesztáljon autobuszokba, a közszállitási szabályrendelet mellőzésével. Ha az autobusz-üzemnél nem tudnák ezt a kötelességüket, akkor a főpolgármester követelni fogja, hogy az autobuszok beszerzésére nyilvános versenytárgyalást irjanak ki. Csak igy és csakis igy lehet a legmegfelelőbb és a legolcsóbb autobuszokat beszerezni.

*

Apropó! A Laurin és Klement autobuszok próbajáratairól kiadott kommünikékben azt is olvassuk, hogy Herschkovits a napokban ünnepli meg a cég képviseletében eltöltött 25 éves jubileumát. Micsoda vonatkozásban van ez az autobuszok talpraesettségével, azt nem tudjuk, de hát — Istenkém! — egy Herschkovits jubileumának publikálására minden alkalmat meg kell ragadni.

Legmodernebb gyógyintézet sebészeti és belbetegek részére
DR. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye, vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

A legjobb magyar folytonégő kályhák
ISIS OECONOM Kalor KORONA RADIUS
Perpetuum
Utánzatoktól óvakodjunk!
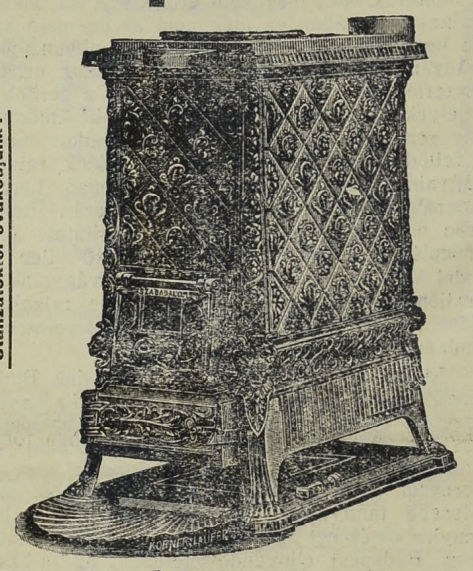
Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő R.-T.
(Hirsch és Frank)
Városi lerakat és városi mintaraktár:
Budapest
V., Kálmán-utca 15.

Legolcsóbb
mert a
legtartósabb!
a
CONTINENTAL
bicikligummi,
motorbiciklikoppeny,
auto ballongumml és
teherautó tömör abroncs
Lerakat:
KOVÁCS RUDOLF
VI., Eötvös-utca 4. szám
Telefon: 188-56.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)
10 tonna vontató képességü
Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Megfigyelések a budai vacsorán

Vass, Ripka, Bárczy és Sipőcz a fehér asztalnál

Élénk érdeklődést keltett, hogy a Ripka Ferenc tiszteletére szombaton a Budai Társaskör által a Budai Vigadóban rendezett vacsorán megjelent Bárczy István is. Ennek az udvariassági ténynek, amellyel Bárczy István a Ripka Ferenc iránt érzett megbecsülését kívánta dokumentálni, természetesen különös jelentőséget tulajdonítottak. Megindult a kombinációk áradata, amit még fokozott a vacsora eseményeinek egyik-másik jelensége. Így különösen az ragadta meg az érdeklődők figyelmét, hogy Ripka Ferenc főpolgármester a beszéde végén elhangzott üdvözlések során a megjelentek közül kiemelte Vass József népjóléti minisztert, Sipőcz Jenő polgármestert és Bárczy Istvánt. Amikor Bárczy István nevét említette, egyszersmind a meleg elismerés hangján tette hozzá, hogy Bárczyt tekinti a városi politikában atyamesterének. Tény az, hogy Ripka Ferenc eme szavainál a sok száz jelenlévő meleg ovációban részesítette Bárczy Istvánt.

Nem lehet tagadni, hogy mindezek a jelenségek eseményszámba mennek. Bárczy Istvánnak a Ripka-vacsorán való megjelenése, Ripka Ferenc nagyfontosságu kijelentése és az ünneplés, amelyben Bárczynak része volt: kétségkivül az idők jele. Olyan kombinációkat fűzni azonban ezekhez a jelenségekhez, amilyen kombinációk bőven kerültek forgalomba, nem lehet. Bárczy István megjelenése és Ripka üdvözlő szavai udvariassági tények voltak, amelyek dokumentálták az egymás iránt érzett őszinte és meleg megbecsülést, de amelyek további kombinációkra nem alkalmasak. Egészen leplezetlenül szólva, Budapesten olyan hírek terjedtek el, amelyek szerint a budai vacsora eseményei Bárczy István polgármesterségét jelentenék. A mi értesülésünk szerint ezek a tények a legcsekélyebb mértékben sem érintik a polgármester-kérdést. A budai vacsora nem jelenti sem azt, hogy Ripka Ferenc lesz Budapest polgármestere, sem azt, hogy Bárczy Istvánnak jutna jelentősebb szerep Budapest életében. Lehet, hogy a polgármester-kérdés rövidesen aktuális lesz, de ebben a pillanatban még nem az és így kár minden kombinációért és fölösleges igen egyszerü, igen természetes jelenségeket helyt nem álló kombinációkkal összekapcsolni. Ez annál inkább fölösleges, mert hiszen akár Ripka, akár Bárczy kerül a polgármesteri székbe, mind a kettő egy és ugyanazt jelenti: a politikamentes alkotó tevékenységet abban az irányban, amelyben Budapest fejlődése haladt akkor, amikor ezt a haladást kegyetlenül derékben törte ketté a háboru kitörése.

Sokkal inkább helytállók azonban már azok a gondolatok, amelyben minden józanul itélő emberben Ripka Ferencnek ama kijelentése után fakadtak, amely kijelentés szerint a főpolgármester a városi politikában Bárczyt atyamesteréként tiszteli. Wolffék 4 éves uralmának lezárása után feltünést keltő szavak voltak ezek, bár azt kell mondanunk, hogy Ripka Ferenc ezzel tulajdonképpen nem mondott mást, mint amit mindenki tudott róla. Hiszen ma már valószinüleg maguk Wolffék is belátják, hogy helyrehozhatatlan taktikai hibát és sajnálatos méltánytalanságot követtek el akkor, amikor négy esztendőn át szidták és rágalmazták azt a Bárczy Istvánt akinek a háboru által lerongyolt hagyatéka még mindig elegendő volt arra, hogy belőle éljenek. Ezzel szemben sem Ripka Ferenc, sem a törvényhatósági bizottság komoly elemei sohasem vonták kétségbe Bárczy István tehetségét és Budapest érdekében kifejtett páratlan sikerü tevékenységét. Korlátolt és rosszindulatu embernek kell annak lenni aki el nem ismeri, hogy a városigazgatás és a városi politika terén Bárczy Istvántól csak tanulni lehet. Bárczy István szellemében kormányozni a fővárost pedig nem szégyen, hanem a legbecsületesebb, a legnemesebb törekvés. Ez és semmi más volt a jelentősége Ripka Ferenc őszinte megnyilatkozásának.

Történt azonban a budai vacsorán még egy apró incidens, amelyet a szenvedélyes kombinálók szintén felhasználtak és ez az volt, hogy Sipőcz Jenő polgármester korán távozott el a vacsoráról. Meg kell állapitani, hogy ebből igazán semmi másra nem lehet következtetni, mint vagy a polgármester gyenge egészségi állapotára, vagy egyéb elfoglaltságára. Hogy pedig Bárczy István mellett az egybegyültek lelkesen tüntettek, azon igazán csak azok csodálkozhatnak, akik nem ismerik Bárczy István alkotásait, vagy azok, akik négy esztendőn át abból tengették életüket, hogy Bárczy Istvánt rágalmazták.

SOVÁNYITÓ GYÓGYTORNA
A Szent Gellért Gyógyfürdő legtökéletesebben berendezett gyógytorna (Zander) termében
Mérsékelt árak!

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize.
KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

Budapest a világ legelső városai közzé fejlődik, ha felépül a villamos centrálé

Egy belga-amerikai pénzcsoport komoly ajánlata

Az elmult hétnek a főváros szempontjából legnevezetesebb eseménye annak a tervnek felmerülése, amely szerint az egész magyar közgazdasági és ipari életbe hatalmas külföldi vállalkozás kapcsolódik be, amely legelsősorban Budapest székesfővárost érdekli. Arról van ugyanis szó, hogy a villamoscentrálét, amelyről már sok szót ejtettek azok, akik Budapest háztartásának rendezése érdekében ötletekkel szolgáltak, egy amerikai-belga hatalmas pénzcsoport akarja megvalósitani. A terv magábanvéve nem uj és többen hangoztatták már, hogy a modern gazdálkodásnak ez a rendkivüli eszköze elengedhetetlenül szükséges. Maga a belügyminiszter által kiküldött fővárosi üzemvizsgáló bizottság nagy érdeklődéssel várt és szakszerüen megalkotott jelentésében is gondolt arra, hogy a villamoscentrálé révén körülbelül 200 milliárd papirkoronát takarithat meg esztendőnkint Budapest székesfőváros. Kapóra jött tehát a terv, amelyet régi összeköttetés révén egy belga csoport megbizottja ismertetett meg gróf Bethlen István miniszterelnökkel. Ez a pénzcsoport egyike a világ leghatalmasabb pénzforrásainak és az egész világon vezetőszerepet játszik a villamosipar terén. Ezt a tényt legjobban bizonyitja az, hogy a belgák villamos-szakértője, Heynemann, a világhirü belga eletrotechnikus.

Gróf Bethlen István miniszterelnök a legnagyobb érdeklődéssel tanulmányozta át a neki átnyujtott tervezetet. Ez a tervezet nagy vonásokban azt tartalmazta, hogy a világhirü pénzcsoport hajlandó villamoscentrálét felállitani és abba egyelőre 12 millió dollárt invesztálni. Amennyiben pedig a tervet a magyar kormány, illetve a székesfőváros diskutabilisnak tartja, akkor az amerikai-belga csoport már a legközelebbi napokban komoly, részletes ajánlatot hajlandó tenni. Kijelentette azonban a belgák képviselője azt is, hogy a Bethlennek átadott vázlatos tervben vázoltakért máris kötelezettséget vállalnak. Gróf Bethlen István miniszterelnök azonnal hangoztatta, hogy a legnagyobb örömmel veszi a hatalmas külföldi tőke érdeklődését, azonban speciálisan fővárosi tárgyu kérdésről lévén szó, a részletek megbeszélésére és letárgyalására nem vállalkozhatik, hanem a belgák tervezetét eljuttatja a legilletékesebb helyre. A napokban azután dr. Ripka Ferenc főpolgármester kihallgatáson volt a miniszterelnöknél, aki átadta neki a tervezetet és felszólitotta, hogy a főváros foglalkozzék az ajánlattal.

Egészen kétségtelen, hogy itt komoly tőkéről és igen komoly ajánlatról van szó. A mai adott viszonyok között, amikor a főváros a legszükségesebb beruházásokat, amelyek elegendő lakás épitésére szükségesek, sem tudja biztositani, akkor ezzel az igen jelentékeny és a főváros életében óriási jelentőségü ajánlattal igen behatóan kell foglalkozni és amennyiben megvannak a lehetőségek, azt el is kell fogadni.

Mi az a centrálé?

Az amerikai-belga tőkések a főváros elektromos telepeinek bevonásával akarnak hatalmas centrálékat létesiteni, hogy árammal lássák el Budapestet és környékét, a villamosvasutakat, a gyárakat, a magánháztartások világitását és majdan az elektrifikált vasutakat is. Budapest három hatalmas elektromostelepét akarják beolvasztani a maguk centráléjába és értesülésünk szerint rekompenzációképpen olyan évi jövedelmet kivánnak a fővárosnak biztositani, amely jövedelemből Budapest nagyarányu és az összes lakosság érdekében álló hasznos beruházásokat teljesithet és a lakosság óriási terhein lényegesen könnyithet.

A terv lényege az, hogy a belga társaság megindítja a gyengébb minőségü magyar szenekben rejlő energia kitermelését, még pedig ugy, hogy azokból a gyengébb szenekből, amelyek nem birják a szállitási költséget, azonnal a termelés szinhelyén villamos energiát termelnek. Az igy nyert elektromos erőt távvezetékeken továbbitanák mindenhova, ahol világitás, vagy hajtóerő céljából áramra van szükség. A társaság tehát az egész országot behálózó távolsági vezetékeket épitene és vasuti kocsikon szállitott szén helyett ezeken a vezetékeken juttatná el az ország minden pontjára az elektromos áramot. Mondanunk sem kell, hogy mérhetetlen jelentősége volna ennek kulturális szempontból is, hiszen ilyenmódon a legkisebb Istenhátamögött lévő faluk is a villanyvilágitás és a villanyerőre berendezett gépek áldásait élvezhetnék.

A főváros szerepe

Ami most már a főváros szerepét illeti, a hatalmas külföldi tőkecsoport az elektromos áram termelésének és árubabocsátásának monopóliuma ellenében igen jelentős előnyöket kiván biztositani Budapest székesfőváros számára. Ezek között első helyen áll a sokmillió koronára terjedő beruházási program, amellyel tulnyomó részben a főváros területén, de az egész országban is az uj vállalkozáshos szükséges épületeket, vezetékeket, berendezéseket létesitené. Ennek a beruházási programmnak keretébe tartoznék az is, hogy a pénzcsoport a főváros elektromostelepét teljesen modern, a technika legujabb vivmányainak megfelelő módon átalakitaná. Megvan az a remény is, hogy a nyersanyag intenzivebb kihasználásán alapuló termelés révén a fogyasztóközönség lényegesen olcsóbb áramhoz fog jutni. Tény az, hogy a már elavult gépek miatt ma éppen háromszor annyi szenet használunk el, mint amennyire szükség lenne.

Pártközi értekezlet előtt

Hétfőn délben a Ripka Ferenc főpolgármesternél tartott pártközi értekezleten, amelyen Kozma Jenő dr., Vázsonyi Vilmos, Bárczy István, Ugron Gábor, Baracs Marcel, Wolff Károly és Peyer Károly vettek részt, Ripka főpolgármester előterjesztése kapcsán szóba került a villamosközpont ügye is. Ripka főpolgármester munkatársunknak kijelentette, hogy a pártközi konferencia érdemileg az ügyben nem foglalt állást, hanem megvárják, mig az érdekeltek konkrét irásbeli ajánlattal fordulnak a fővároshoz és csak azután, a javaslat alapján fognak a kérdésben dönteni.

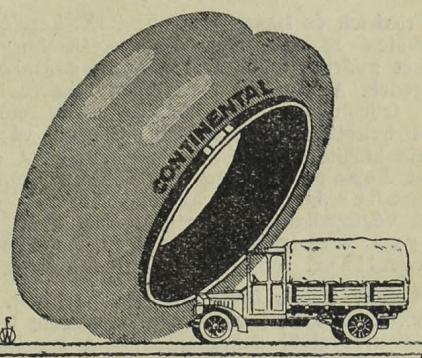

Continental
Üzemben
a leggazdaságosabb
és a legolcsóbb!

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

VARGHA ÉS PÁLICH
egészségügyi berendezések és műszaki vállalata
BUDAPEST, VI, CSENGERY-U. 62/B
Központi fütés és szellőzés. Vizvezeték és csatornázás. Autogén hegesztés. Vegyipari, szappan, cukor stb. gyárak szerelése.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT-MŰVEK HATSCHEK LAJOS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

A sertés- és husipari kiállitás sikere

Október másodikán, nagy és előkelő közönség jelenlétében nyitották meg az idei hizottsertés- és husipari kiállitást. A megnyitáson megjelentek Auguszta főhercegnő, József Ferenc főherceg, Mayer János földmüvelésügyi miniszter, Schandl Károly államtitkár, Ripka Ferenc főpolgármester és Vajna Ede tanácsnok. A kiállitás, mely méreteiben talán nem oly nagy, mint a tavalyi, hű képét adja annak a lendületes fejlődésnek, amely a magyar iparnak ezt az ágát európai szinvonalra emelte. A szervezés és rendezés Pogány Dánielnek, a kiállitás titkárának leleményességét és hozzáértését dicséri. A kiállitók közül feltünést keltettek a

Székesfővárosi Községi Élelmiszerüzem, amely Reich Samu vezérigazgató irányitása mellett a legelőkelőbb helyet foglalja el a főváros ilynemü üzemei között. Kiállitása valóságos iparmüvészeti látványosság, amelynek csodájára jár a közönség. A falusi ház, amelynek minden része husipari cikkekből készült, annyi invencióval van összeállitva, hogy a közönség soraiból minduntalan felhangzott a meglepettség kiáltása:

— Ennek aztán van teteje!

Amely csodálkozást az váltotta ki, hogy a házacska zsindelyezésénél a cserepet oldalasok helyettesitik.

Friedrich és Haaga (Budapest IX. kerület, Szvetenay-utca 21. szám) a legspeciálisabb husipari gépeket gyártja, amelyeket a hazai gyárakban nem készitenek. A fővárosi husüzemek részére készitett nagy teljesitőképességü kompresszorok élénk feltünést keltettek szakkörökben. Sopron város küldötte a kiállitott gépet, meg is vásárolta. A cégtulajdonost József főherceg megszólitással tüntette ki és Tauber igazgató szakelőadását nagy érdeklődéssel végighallgatta. A cég gyártmányai iránt a Hangya vezérigazgatója is igen melegen érdeklődött. Állami oklevéllel tüntették ki.

Magyar Sertéshizlaló és Husipari r.-t. (Nagytétény). Ez a kitünő vállalat országszerte ismert és közkedvelt valódi debreceni módra készitett kolbász- és egyéb hentesáruval vett részt a kiállitáson. Az itt látható debreceni módszer szerint készült só-szalonnák, füstölt tábla-, paprikás-, füstölt kolozsvári szalonnák, füstölt kolbászok, téli és nyári szalámik, zsirfélék stb. elsőrangu völtát igazolja az az óriási érdeklődés, amely a közönség körében megnyilvánult. A földmüvelésügyi miniszter éppen ugy, mint Auguszta főhercegasszony őfensége hosszabban elbeszélgettek Kammer Vilmos kormányfőtanácsos, vezérigazgatóval, akinek agilitását dicsérték meg és elismerésüket nyilvánitották Szücs Béla igazgatónak, akinek felvilágositásait érdeklődéssel hallgatták meg. A földmüvelésügyi minisztert láthatólag kellemesen érintette Kammer vezérigazgató azon közlése, hogy nagytétényi telepük tanulmányozására még Chikágóból is járnak szakértők, akik, mint az egyéb külföldiek, elismeréssel nyilatkoztak a vállalat kitünő organizációja és elsőrangu készitményei fölött. A részvénytársaság egyébként állami elismerő diszoklevéllel, Szücs igazgatót pedig, aki a debreceni hentesipartestület elnöke is volt, külön ezüstéremmel tüntették ki.

Schmiedl Dániel sertésnagyvágó, különleges felvágottak és kolbászárugyár (IX., Ranolder-utca 17.). A vállalat 1896-ban alakult, közel 100 embert foglalkoztat és nagy exportüzletet folytat, mellyel a külföldön is sok elismerést szerez a hazai hentesiparnak. Elsőrangu különleges felvágottai és kolbászai a főváros legelőkelőbb éttermeiben és csemegeüzleteiben általánosságban kedveltek, elsősorban a hires Schmiedl-féle virstlik, amelyekből a gyár alig győzi a termelést. A kiállitáson rendkivül izlésesen vannak csoportositva ezek a készitmények, egy gyönyörü külön pavillonban, melynek állandóan sok nézője akadt. A földmivelésügyi miniszter Schmiedl cégfőnöknek, aki a kiállitáson aranyérmet nyert, elismerését fejezte ki.

Weiss András és Társa gépgyár (VIII., Futó-utca 25.). Ez a 33 év óta fennálló gépgyár kitünő, legujabb rendszerü modern husipari gépeit, u. m. huszuzó-, vágó-, keverő- és töltőgépeket mutatott be a kiállitáson többféle tipusban, melyek közül a kisebbek különösen a vidéki hentesek körében nagyon keresettek. A husipari gépeknél a cég specialista és óriási előnye, hogy azoknak a kifordító szerkezete teljesen burkolva és olajban van, ami kizárja ugy a kopást, mint a surlódást. A földmivelésügyi miniszter Stelka János társtulajdonosnak elismerését fejezte ki, akinek gratulált aranyoklevéllel való kitüntetéséhez.

Elsőrendü hatásu kipróbált
és államilag ellenőrzött

SERTÉSPESTIS
(sertésvész)
elleni szérumot

bármilyen mennyiségben expediál a

LABORATORIUM
Védőoltóanyagok Termelésére R.-T.
Budapest, IX., Lónyay-utca 18/b

SCHMIEDL DÁNIEL
SERTÉSNAGYVÁGÓ
különleges felvágottak és kolbászáru-gyára
BUDAPEST, IX., RANOLDER-UTCA 17
Gyári telefon: József 6-57 és József 18-31.
Sürgönycim: Schmiedl, Ranolder-utca 17.

Feldolgozó telepek:
Sertésközvágóhid. Telefon: József 29-52.
GYÁR: IX., RANOLDER-UTCA 17.

Elárusitó helyek:
1. Közp. Vásárcsarnok Telefon: József 22 82.
2. Városház-utca 6. Telefonhivó: 138-84.
3. Dob utca 74 Telefonhivó: József 119-64
4. Ranolder-utca 7/B.

Ezenkivül Budapest legelőkelőbb csemegeüzleteiben Schmiedl-féle áru kapható.

Foglalkozik minden e szakmába vágó nyerstermények feldolgozásával. Készit legelsőrendü árut, különösen prágai módra készitett sonkát, finom felvágottat és téli szalámit.

A Budapesti Ferencvárosi hizottsertés és husipari kiállitáson állami elismerő oklevéllel kitüntetve.
A gyár 1897. évben alapittatott.

FÖLDBIRTOKOSOK ÉS HIZLALÓK
ÁLLATAIT ÉRTÉKESITÖ R.-T.
sertés-, szarvasmarha- és juh-bizományi üzlet.
Budapest
Reviczky-utca 1.
Sürgönycim: „Hizók Budapest"
Ferencváros sertésvásár Ferencváros marhavásár
Városi hivó: József 156—75.
Vásári hivó: József 18—16.

Szopogasson köhögés ellen
Szent István gyógymalátaCUKORKÁT

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

43.768/1925—II.

Versenytárgyalási hirdetés

Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet az I. ker. Városmajor-utca 67—69. sz. **földszintes kertészeti lakóház épitésével kapcsolatosan szükséges föld-, kőmüves- és elhelyező munkálatokra.**

A költségvetési kiirás, ajánlati feltételek ivenkint 50 ezer koronáért kaphatók a tanácsi II/a ügyosztályban, **Fridrich Lajos főmérnöknél (Központi városháza, III. emelet 317. ajtó),** naponként **csakis 12-től 2 óráig.**

Bánatpénzül 10 millió koronát kell a versenytárgyalást megelőzően a székesfőváros központi pénztárába a munka megnevezése mellett letenni és az erről szóló eredeti letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni.

A bánatpénzt készpénzben, vagy a főváros készpénzének elhelyezésére alkalmasnak elfogadott pénzintézetek takarékpénztári könyvecskéiben, állampapirokban, vagy fővárosi kölcsönkötvényekben kell letenni.

A fővárosi kölcsönkötvények a névérték erejéig a tőzsdeárfolyamok teljes összegében, más értékpapirok azonban csak a tőzsdeárfolyamnak 90 százaléka erejéig, de sohasem a névértéken felül számittatnak.

A bánatpénz postán is küldhető, de ez esetben legkésőbb az ajánlatok benyujtására kitüzött határnapot megelőző napon kell azt feladni és a postai feladóvevényt az ajánlathoz kell csatolni.

Harmadik személyek által tulajdonjoguk fentartásával letett bánatpénzek nem létezőknek tekintetnek.

Bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

A főváros tanácsa fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Ezen munkálatokra csak a gyakorlatban működött és működő, a törvényes épitőmesteri képesitéssel biró budapesti mesterek pályázhatnak, akik ezenfelül igazolni tudják, hogy hasonló munkákat végeztek.

Ajánlatok cégjelzéssel és felirattal ellátott, lepecsételt borítékban, ivenkint 20 ezer koronás állami és 20 ezer koronás városi bélyeggel felülbélyegezve, tanukkal előttemezve, legkésőbb **f. évi október hó 16-án (pénteken) d. e. 10-ig** adandók be fenti cim alatt. Az ajánlatok ugyanaznap déli 12 órakor fognak nyilvánosan felbontatni a II/a. ügyosztály ülésterméhen (Központi városháza, III. emelet 354.)

Budapest, 1925. évi szeptember hó 29-én.

A székesfőváros tanácsa.

87.458/1925—IX.

Versenytárgyalási hirdetés

Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a **IX. ker. Gubacsi-uti fővárosi kislakásos telepen szükséges kőmüvesjavitási munkálatokra.**

A költségvetési kiirás, ajánlati feltételek ivenkint 50 ezer koronáért kaphatók a tanácsi II/a ügyosztályban, **Fridrich Lajos főmérnöknél (Központi városháza, III. emelet 317. ajtó),** naponként **csakis 12-től 2 óráig.**

Bánatpénzül 8 millió koronát kell a versenytárgyalást megelőzően a székesfőváros központi pénztárába a munka megnevezése mellett letenni és az erről szóló eredeti letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni.

A bánatpénzt készpénzben, vagy a főváros készpénzének elhelyezésére alkalmasnak elfogadott pénzintézetek takarékpénztári könyvecskéiben, állampapirokban, vagy fővárosi kölcsönkötvényekben kell letenni.

A fővárosi kölcsönkötvények a névérték erejéig a tőzsdeárfolyamok teljes összegében, más értékpapirok azonban csak a tőzsdeárfolyamok 90%-a erejéig, de sohasem a névértéken felül számittatnak.

A bánatpénz postán is küldhető, de ez esetben legkésőbb az ajánlatok benyujtására kitüzött határnapot megelőző napon kell azt feladni és a postai feladóvevényt az ajánlathoz kell csatolni.

Harmadik személyek által tulajdonjoguk fentartásával letett bánatpénzek nem létezőknek tekintetnek.

Bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

A főváros tanácsa fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül, az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Ezen munkálatokra csak a gyakorlatban működött és működő, a törvényes épitőmesteri képesitéssel biró budapesti mesterek pályázhatnak, akik ezenfelül igazolni tudják, hogy hasonló munkákat végeztek.

Ajánlatok cégjelzéssel és felirattal ellátott, lepecsételt borítékban, ivenkint 20 ezer koronás állami és 20 ezer koronás városi bélyeggel felülbélyegezve, tanukkal előttemezve, legkésőbb **f. évi október hó 16-án (pénteken) d. e. 10-ig** adandók be fenti cim alatt. Az ajánlatok ugyanaznap déli 12 órakor fognak nyilvánosan felbontatni a II/a. ügyosztály ülésterméhen (Központi városháza, III. emelet 354.)

Budapest, 1925. évi szeptember hó 29-én.

A székesfőváros tanácsa.

Fullánkok

Jószándéku emberekben

nincsen hiány a főváros közgyülési termében. A jószándékban azután akárhányszor annyira mennek el, hogy a megvalósithatatlanság horizontján tapogatódznak. Nem szabad elfelejteni, hogy a városatyákat egyrészről az a programm köti, amelyet választóik előtt kifejtettek, azok az igéretek, amelyeket a választási kampányban tettek; másrészt azonban ma már érzik és pedig becsületesen érzik azt az erkölcsi felelősséget, amelyet a főváros pénzügyeinek és vagyonának megőrzése rájuk ró. Vonatkozik ez elsősorban azokra, akik a választási harc hevében egy kicsit talán sokat találtak igérni és vállalni. Igazán nem kétséges, hogy ezek a jószándéku emberek nehéz dilemák elé kerülnek a legtöbb esetben. A programm egyrészt ingyenes oktatást követel minden iskolában, a város pénzügyi intézői viszont valahogy fedezetet kivánnak biztositani a tanerők megélhetését biztositó sulyos milliárdokra. A gázt, a villanyt is jó lenne, ha már nem ingyen, de legalább nagyon olcsón adni a közönségnek, ám miből éljen akkor a város, miből fizesse a tisztviselőket, miből asztfaltozza az utcákat és miből legyen nappali világosság éjszakánként a körutakon, mert hát egy világvárosnak erre is szüksége volna. Bennünk is buzog Budapest iránt a nagy szeretet, mi is szeretnénk a lakosság válláról leszedni a terheket, de valahol mégis csak meg kell alkudni és valahol mégis összhangot kell teremteni ebben a nagy kétféleségben. És itt van azután a sokat gunyolt középut szerepe. A főváros és a közönség érdekei között igenis biztositani kell ezt a középutat, ha kell — még a népszerüség árán is.

A tanács és a baloldal

között napirenden vannak az apró nézeteltérések. A baloldal állandóan panaszkodik és állandóan azt látja, hogy a tanács még mindig a régi mentalitásban él, magyarán szólva a tanácsot még mindig a kurzusuralom állitja glédába. Nem kenyerünk az, hogy megvédjük ezt a tanácsot, amelyek tagjai között ugyan vannak igen jeles férfiak, de az összesség mégis azt a benyomást kelti, hogy jelen összeállitásában a tanács csak epigonja a régi nagy testületnek. Sőt azt sem mernénk mondani, hogy a kurzus fertőzésének jeleivel nem találkozunk néhanapján. Tulzottan nagy bajok azonban itt talán még sincsenek, mert a tanácsnak a közgyüléstől való függősége ki fogja köszörülni a hibákat addig is, amig az uj rezsimnek sikerül a tanács tagjait a maga izlése és a főváros érdekei szerint összeválogatni. Van azonban itt nagyobb baj is. És ezt körülbelül ugy fejeznénk ki, hogy a tekintetes tanács az idők során valahogy önállósitotta magát. Ezt panaszolták el a minap egy bizottsági ülésen is és azt a megállapitást vonták le, hogy a tanács nem pariroz, nem hajtja végre a bizottságok határozatait. A baloldal itt némiképen tévedett, mert hiszen kétségtelen, hogy a bizottságoknak csak véleményezési joga van. Bizonyos előzékenység a bizottsági véleményeknek akceptálása körül, semmi esetre sem ártana, mert hiszen a bizottságok rendesen a közgyülés miniatür képei. A közgyülés egyszer csak mégis körmére koppant majd a tanácsnak, ha a bizottságokkal packázik. Ám meg lehet magyarázni a tanács viselkedését azzal, hogy hosszu időn át közgyülés nélkül uralkodott, közben pedig egy pártdiktatura adta az utasitásokat. Ez azonban csak enyhitő körülmény lehet és a tanácsnak kétségkivül sürgösen le kell szokni a tultengő önállóságáról.

Események

Az első őszi közgyülés. A főváros első őszi közgyülését szerdán tartja meg és ennek a közgyülésnek a tárgysorozatára nem kevesebb, mint 81 tárgyat tüztek ki, élénk cáfolataként azoknak a híreknek, mintha nem volna mit tárgyalni a főváros közgyülésének. Igaz, hogy a 81 tárgy között nagyon sok az apró személyzeti ügy és hasonló kisebb jelentőségü kérdés. De vannak nagyon fontos tárgyak is, igy mindenekelőtt a négy megüresedett közmunkatanácsi tagsági hely betöltése. A kijelölő választmányt is ezen a közgyülésen kell megalakitani. Ebbe a választmányba tulvalevően három tagot a főpolgármester jelöl és hármat a közgyülés választ. Ugy a közmunkatanácsi, mint a kijelölő választmányi tagságokra való jelölésekről a hétfői pártközi konferencia döntött. Másik igen fontos tárgya a közgyülésnek: a nyilvános betegápolás és az állami gyermekvédelem költségeinek fedezése és az ebben a tárgyban kiadott kormányrendelet ellen igénybe veendő jogorvoslat. Ez az ügy már a pénzügyi bizottságban nagy emóciókat váltott ki és a pénzügyi bizottságból tudjuk, hogy ebben az ügyben a közgyülés a miniszterelnökhöz panasziratot intéz, amelyre ha nyolc nap alatt nem érkezik megfelelő válasz, akkor a főváros ebben az ügyben a közigazgatási birósághoz kénytelen fordulni. Berczel tanácsnok a tanácsi ügyosztályok leépitéséből eredő kiadások fedezésére 490 millió papirkoronát, vagyis 33.793 aranykoronát kér a közgyülléstől. Kiderül tehát, hogy a leépités is pénzbe kerül és pedig jelentékeny, majdnem félmilliárdos összegbe. Módjában lesz a közgyülésnek letárgyalni a községi iskolákban fizetendő tandijról szóló szabályrendeletet is, amelyet a közoktatásügyi bizottságból már jól ismerünk. Liber tanácsnok épitkezésekre kér pénzt, amennyiben előterjesztést tesz a mesterutcai ötemeletes kislakásos bérház épitése ügyében is. Az előterjesztés szerint ebben a házban tiz egyszoba-konyhás, hetvenegy kétszobás, huszonhárom háromszobás lakás, a manzardon pedig három műterem épül. Az utcai oldalon nyolc üzlethelyiség nyer elhelyezést. A főváros tehát a mesterutcai házban 107 lakást és 8 üzlethelyiséget épit, ami körülbelül 20 milliárdot emészt fel. Egy háromszobás lakás előállitási költsége mindössze 212 millió korona lesz. Nagyobb összeget igényel Borvendégh tanácsnok is, aki a káposztásmegyeri vizművek kibővitésére kér 80.000 aranykoronát, vagyis 1.360,000.000 papirkoronát. A fontosabb tárgyak közül már csak az alkalmazottak előlegügye és a nyugdijasok és özvegyek lakáspénzének ujabb megállapitása érdemel különösebb figyelmet. Az alkalmazottak előlege nem kevesebb, mint 8580 millió koronát tesz ki. Minden remény megvan arra — bár több interpelláció is napirenden van — hogy a közgyülés sima lefolyásu lesz.

Ripka főpolgármester látogatása a közgyülési pártokban. Dr. Ripka Ferenc főpolgármester elhatározta, hogy a fővárosi törvényhatósági bizottság munkájának megkezdése alkalmából bemutatkozó látogatásokat tesz az összes törvényhatósági, illetve községi pártoknál. Ezek a látogatások természetesen pusztán udvariassági jellegüek. Nehogy a főpolgármester látogatásának időrendjéből ellentétek keletkezhessenek, Ripka Ferenc dr. azzal a kéréssel fordult a pártokhoz, hogy ők maguk válasszák meg az időpontot, amikor látogatását szivesen látják. A sorrendet máris sikerült ilyenformán megelégedésre megoldani és a főpolgármester legelsősorban a mult héten a demokrata pártba látogatott el. Itt Pakots József nemzetgyülési képviselő, fővárosi bizottsági tag fogadta, majd bevezette a főpolgármestert a központi demokrata párt klubjába, ahol dr. Ripka Ferenc hosszan elbeszélgetett Vázsonyi Vilmossal, a demokraták vezérével és a jelenlévő fővárosi bizottsági tagokkal. A főpolgármester a legközelebbi napokban folytatja látogatásait.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK

TŐZSDEI HIRADÓ külön mellékletünk helyszüke miatt e számunkból kimaradt.

Az Izzó közgyülése. Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. megtartott rendkivüli közgyülésének határozata értelmében a részvényeseknek két régi részvény alapján egy uj, 1925 május 1-től osztalékjogosult részvényre biztosittatott az elővételi jog 500.000 K és 10.000 K kibocsátási ár ellenében. Az elővétel 1925 október 3-tól 10-ig bezárólag gyakorolható a Pesti Magyar Kereskedlmi Banknál Budapesten és a Niederösterr. Escompte-Gesellschaftnál Bécsben.

Az Ofa osztaléka. Az Ofa Holzindustrie A. G. Zürich szeptember 29-én tartotta rendes évi közgyülését. A közgyülés elfogadta az előterjesztett mérleget, mely szerint a tiszta nyereség a mult évi áthozattal 849.632 svájci frankot tesz ki. A közgyülés elhatározta, hogy részvényenként 3.50 svájci frank osztalékot fizet, amelyből levonásba hozatik 3 százalék svájci szelvényadó és igy a 3-as számu szelvényenként netto 3.395 svájci frank fizettetik. A szelvények október 5-étől kezdődőleg Budapesten a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál, Bécsben a Niederösterreichische Escomptgesellschaftnál, Zürichben Blankart & Cie bankháznál és Genéveben a Comptoir d'Escompte de Genévenél váltatnak be. Ez az osztalék mai tőzsdei árfolyam szerint körülbelül 10 százalék kamatozásnak felel meg.

Dolgoznak a városatyák

Pártközi konferencia, pártértekezletek és bizottsági ülések

A városatyák őszi munkája alaposan megkezdődött. Olyan munkás napja, mint hétfőn, még nem igen akadt az uj törvényhatósági bizottságnak. Volt ezen a napon pártközi konferencia, volt két pártértekezlet és nem kevesebb, mint három bizottsági ülés, amelyek közül kettő igen erős munkát végzett.

A pártközi konferencián a pártok megosztoztak a megüresedett közmunkatanácsi tagságokon, de nem beszéltek a polgármesteri szék betöltéséről, mindössze annyit, hogy a főpolgármester ebben a nagyfontosságu kérdésben ujabb pártközi konferenciát fog összehivni. Szóbakerült azután a pártközi konferencián az üzemvizsgáló bizottság ama terve is, hogy a jövőben üzemi tanács irányitsa a főváros gazdasági kérdéseit. Ezt a tervet a Fővárosi Hirlap legutóbbi számában már behatóan ismertette.

A pártértekezletek napi kérdésekkel foglalkoztak és a szerdai közgyülés dolgait beszélték meg. A demokratikus blokk még elhatározta, hogy a legközelebbi ülésén az épitkezési programm kidolgozásával fog foglalkozni.

A bizottságok közül a szinházi bizottság a Városi Szinház dolgával és a szinházak nyitási engedélyével foglalkozott. A pénzügyi bizottság sokkal csöndesebb volt hétfőn, mint az előző ülésen. Mindössze azon háborodtak fel, hogy a kitünő Basa bácsi és a népszerü Oszkár bácsi, akik történetesen zsidók, a kurzus alatt nem mesélhettek az Állatkertben. A közegészségügyi bizottság ülése már sokkal izgalmasabb képet mutat. Sok okos dolgot mondtak ezen az ülésen és sok szomoruággal kellett hallanunk, hogy a kórházak körül nincsen minden rendben. Az izgalmak mégis leginkább akkor robbantak ki, amikor az orvosoknak politikai szempontból való kinevezése került szóba. Itt különösen Klár Zoltán nőorvos volt hangos, aki kijelentette, hogy a kórházakban a gummibot szelleme érvényesült. Sajnos, közbeszólásai nagy általánosságban mozogtak és bármennyire szerette volna Budapest közönsége hallani, hogy a kurzuspolitika miként müködött az országban, konkrétumokat nem tudott, vagy nem akart Klár Zoltán mondani. Ezeket a kérdéseket is tisztázni kell és most már mindenki azt várja, hogy a bejelentett adatok nyilvánosságra is kerüljenek. Végül szóbakerültek még Gaál Endre patikamanupilációi is, aki áthelyeztette budai patikáját az Andrássy-utra, ahol hemzsegnek a patikák, mig Buda gyógyszertár nélkül szükölködik. Gaál Endre ezidőszerint Amerikában van az interparlamentáris konferencián és egészen mulatságos eset lenne, ha mikor visszajön, az Andrássy-utra áthelyezett patikájával — amelyet időközben el is adott — ujból Budán találkoznék.

Telefon: 76-02, 99-02
CORDATIC
Főelárusitás: BUDAPEST, VI., Mozsár-u. 9. sz.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

SZÓRAKOZÁS

A Vigszinház e hetének eseménye a Színésznő szombati bemutatója lesz. Varsányi Irénnek rég volt oly nagyszerű szerepe, amilyent ebben a világhirű szindarabban játszik. Hegedüs Gyula, Törzs Jenő, Szerémy Zoltán, Gaál Franciska, Fejes Teri, Kende Paula, Pártos Gusztáv és Berczy Géza játsszák az ujdonság szerepeit. — Szerdán — hosszabb pihentetés után — a Csirkefogó-t, Szenes Béla kitünő vigjátékát frissitik föl. — A hét többi estéjén Galsworthy szenzációs sikerü szinművét, az Urlemberek-et ismétlik. Vasárnap délután a Hármacskán! szerepel a műsoron.

Az Orlov hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. A premier parádés szereposztásában estéről-estére a nagysikerü operettet adják. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal A nótás kapitány kerül szinre.

PÁRIS

pompája, öröme, bánata, bűne, aranyszive és aranyos könnyelmüsége, lelke, könnyes romantikája csillog le rátok a PÁRIS cimü érdekes Gaumont attrakcióban

csütörtöktől a **Kamarában**

A legolcsóbb szinház a Renaissance Szinház. Helyárak: 9 ezertől 62 ezer koronáig. (Szonkin és a főnyeremény. Kabossal.)

„A csirkefogó". Szenes Béla pompás vigjátéka, a tavalyi szezon egyik legnagyobb sikere szerdán ismét szinrekerül a Vigszinházban, a bemutató nagyszerü szereposztásában.

„A nagy nő" a Városi Szinházban. A világsikereket megillető lázas készülődés előzi meg Gilbert pompás operettjének, A nagy nő-nek október 10-i, szombati bemutatóját. A csakis zenei slágereket komponáló Gilbert mester szövegkönyve is csupa kedves fordulat és móka. A jobbnál-jobb szerepek élén Honthy Hanna vezet, ragyogó figurát alakit Molnár Vera, Galetta finom dalai, Sziklay József és Erczkövy bravuros táncai minden eddigit felülmulnak. A közönség rendkivüli érdeklődése jele a bemutató iránti nagy bizalomnak.

A kalózkirály

kalandordráma 6 felvonásban

Főszereplő:

RALPH INCE

csütörtöktől

a TIVOLIBAN

PROJECTOGRAPH

Ilosvay Rózsi legszenzációsabb szerepe: Miss Lilian a Belvárosi Szinházban Davis szellemes vigjátéka, Bérczy Ernő pompás rendezésében.

Csak egy név: Impekoven csak egy kritika: tünemény. A Renaissance Szinházban Niddy Impekoven, a tánccsoda, október 13-án, kedden és 14-én, szerdán este fél 8 órakor tartja táncestjét. A jegyeket már szerdától árusitják.

CORVIN SZINHÁZ

az utolsó évek legnagyobb és legizgalmasabb filmje:

A Moulin Rouge fantomja

cimü fantasztikus filmregény.

(Előadások kezdete 1/4 6, 1/4 8 és 1/4 10 órakor)

Vigszinház. Szerda: A csirkefogó. Csütörtök, péntek: Uriemberek. Szimbat a színésznő (először). Vasárnap délután: Hármacskán!; este: A színésznő.

Óriási siker a

ROYAL APOLLOBAN

A KIS LORD

10 felvonásban MARY PICKFORDDAL és

„CHANG-CHANG A SINGAPURI ÖRDÖG"

6 felvonásban

Előadások: 5, 7 és 9 órakor PROJECTOGRAPH

Belvárosi Szinház. Szerda, csütörtök, szombat: Miss Lilian. Péntek: Ha akarnám... Vasárnap délután Szeretni...; este Miss Lilian.

Renaissance Szinház. Szerda, csütörtök péntek: Szonkin és a főnyeremény. Szombat: Hamlet. Vasárnap: Szonkin és a főnyeremény.

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Az Orlov.

Örömkönnyek látványos magyar-német-zsidó revü

ROTT és STEINHARDT felléptével

ma és mindennap

KIS KOMÉDIABAN

Telefon: 14—22.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalások. Mai számunk hirdetményei között teljes számu kiirások olvashatók: 1. Kertészeti lakóház épitéséről. 2. Kőmüves javitási munkákról.

Kályhák szállitása. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1925 szeptember hó 23-án többféle fütőkályha szállitására. Ajánlatot adtak be: Geitner és Rausch Páris-féle kályhákra, Koch Jenő Páris-féle és Meidinger kályhákra; Harmati Emil egységáras ajánlattal; Magyar Radiatorgyár egységárakkal, Pajor és Katona egységárakkal; Schopper I. G. cég egységárakkal; Paschka Heim cég Helios, Redivivus, Heim-féle Meidinger-kályhákra, Fleischmann Elek Permanens tipusu kályhákra és Vesta-kályhákra; Budapest—Salgótarjáni Rt. Perpetuum, Korona- és Kalor-kályhákra; Heinrich A. és fia Perfekt-kályhára. Döntés később lesz.

Tetőfedő munkák. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott a Hordójelző Hivatal épitésével kapcsolatos tetőfedő munkák vállalatba adására 1925 szeptember 26-án. Ajánlatot adtak be: Eternit-művek 126,080.000 K-val, Ujlaki tégla- és mészégető 119,425.000, Somogyi Béla 127,565.000 és Györffy István 136,550.000 koronával. Átszámitás után lesz a döntés.

Vizlágyitó készülék munkái. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást tartott 1925. évi szeptember 25-én az Uj Szent János kórház kazánháza részére leszállitandó vizlágyitó készülékre és annak felszereléséhez szükséges munkálatok vállalatba adására. Ajánlatot adtak be: Barcza Lajos 226,000.000 K-val, Fleischmann Gyula 192,000.000 K-val és Geffia 78,000.000 K-val. Döntés később lesz.

Burkolás fakockával. A tanács versenytárgyalást hirdet az V., Deák Ferenc-utca (Vörösmarty-tér és Mária Valéria-utca közti szakasza) valamint a Vigadó-tér fakocka burkolatának kicserélése 4 cm. öntött aszfalttal — munkákra. Az ajánlatokat 1925 október 16-án (pénteken) délelőtt 11 óráig kell tanácsi II. (középitési) ügyosztály vezetőjénél, vagy helyettesénél (IV., Központi városháza, II. em. 279. ajtószám) benyujtani.

Bitumen. A tanács versenytárgyalást hirdet a székesfővárosi kátrányozó és bitumenező telep részére szükséges 50 tonna természetes bitumen szállitására. Az ajánlatokat 1925. október 16-án (pénteken) délelőtt 11 óráig kell a tanácsi II. (középitési) osztály vezetőjénél vagy helyettesénél IV., Központi városháza, I. emelet 279. ajtószám) benyujtani.

Bazalt fejkő. A tanács versenytárgyalást hirdet I. ker. Győző-utca burkolásához szükséges 30 ezer darab 18/18/13—14 cm. bazalt fejkő szállitására. A fejkőből kb. 10 százalék másfél kőnek számitandó kötőkő legyen. Ajánlatok 1925 október 23-án a tanácsi II. (középitési) ügyosztálynál (Közp. városháza, II. em. 279. ajtó) nyujtandók be.

Csatornázási vasfelszerelés. A tanács versenytárgyalást hirdet az 1925. évre szükséges csatornázási vasszerelvényekre. A szabályszerüen kiállitott és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat folyó évi október 16-án délelőtt 11 óráig kell a tanácsi II. ügyosztály vezetőjénél, vagy helyettesénél (Közp. Városháza, II. em. 279. ajtószám) benyujtani.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.** Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat. Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám. (Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

10/30 HP

TALBOT AUTOMOBIL

egyetlen vetélytársa a

14/40 HP **TALBOT**

CONTINENTAL BALLON

pneumatikon

VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.

Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

VILÁGHIRŰ

REMINGTON

IRÓGÉPEK

legujabb modelljei:

REMINGTON-PORTABLE

csak egy váltós Standard-billentyüzetü irógép

XII-es modellü

REMINGTON-STANDARD

zajtalan irásu irógép

REMINGTON-NOISELESS

teljesen hangtalan irógép

REMINGTON-ACCOUNTING

könyvelési és bérelszámolási irógép

Dijmentes bemutatás országszerte. Kedvező részletfizetési feltételek

REMINGTON IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12.

Telefon: 18-09 és 175-20.

SCHÖNDORFER JENŐ

MÉRNÖK

KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA

Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.

ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.

Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.

Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

WORTHINGTON

SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.

Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK

Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

A MAGYAR LOVAREGYLET

1925. okt. hó 4, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 17 18-án Budapesten

az uj lóversenytéren lóversenyt rendez

A verseny kezdete délután 2 óra 30 perckor.

Idénybérlet 9 napra 700.000 korona. Napijegyek: I. osztály ünnep- és vasárnap 100 000 korona, hétköznap 80.000 korona, II. osztály 30.000 korona, III. osztály 10.000 kor. Napipáholy (4 személyes), ünnep- és vasárnap 800 000 kor., hétköznap 640.000 korona. A különfogadóhelyre (Bookmakerek körében) bérlet 9 napra 1,500.000 korona, napijegy 200.000 kor. — Közvetlen villamosjáratok az I. és II helyig a Rókus-kórháztól 29 es kocsikkal, a III. helyre a Keleti p. u.-tól.

KUNOS ÁDÁM

FESTŐ ÉS MÁZOLÓMESTER

IV., APPONYI-TÉR 1., FÉLEMELET.

KÚN SÁNDOR

BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

TELEFON: JÓZSEF 61—23.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM

Budapest, VII., Dohány-utca 84.

Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

PARÁDI VIZ

gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital. Oldó borviz. — Egyedárusitás:

Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.

Telefon: 5-53.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.

Telefon: 194—51, 185—25.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 október 14. — 41. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100 000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Sulyos erőpróba

volt az, amely szerdán a közgyülési teremben a nagy nyilvánosság előtt zajlott le. Nem kutatjuk, hogy melyik oldal hivta életre alkalmatlan pillanatban ezt az erőpróbát, de annak tanulságait mégis le kell vonni. Ezek a tanulságok pedig többé már nem ujak, hiszen attól a pillanattól fogva, amikor nyilvánvalóvá vált a községi választások eredménye, mindenki tökéletesen tisztában volt vele, hogy a jobb- és a baloldal, még ha a baloldalon meg is van a numerikus többség, egymást legyürni nem tudja. Már akkor érezni kellett, hogy ennek a közgyülésnek munkaképességét csak a kölcsönös megértés, a békés együttmüködés, politikai műnyelven a kompromisszumos kormányzás biztosithatja. Aki ez ellen az egyetlen módszer ellen lázad, akinek autokratikus törekvései vannak, az csunyán ráfizethet az olyan erőpróbákra, mint amilyenek a szerdai közgyülésen meddők maradtak. Hiszen meg van adva a módja annak, hogy miként lehet dolgozni. A községi választások lezajlása óta nem egy nagy, hosszu évtizedekre kiható jelentőségü kérdést lehetett már ezzel a módszerrel elintézni. Egészen fölösleges tehát, káros és talán nem riadunk vissza a szótól, hogy bünös az a törekvés, amely az adott viszonyok között megfeledkezik a kormányzás egyedül lehetséges módszeréről.

Hisszük és valljuk, hogy nagy kérdésekben sem lehet ma kompromisszum nélkül kormányozni, annál veszedelmesebb tehát az, ami a szerdai közgyülésen történt, hogy kicsinyes, esetleg érzelmi kérdések miatt a békés tárgyalás menetét veszélyeztetik. A választóközönség, amely a városatyákat dolgozni küldte a közgyülési terembe, nem szivesen látja azt, ha jelentéktelen ügyekben viharokat provokálnak, ha személyes torzsalkodások veszélyeztetik a közgyülés munkájából fakadó haladást. Tudatában vagyunk annak, hogy az egyik oldalon a multak keserüsége még mindig rengeteg tüzveszélyes anyagot tart egybegyüjtve, tudatában vagyunk annak is, hogy ez az oldal többségként került ki a választásokból és mégis óvnunk kell az erőpróbáktól. Hasonlóképpen áll ez a másik oldalra is, amely a hatalom elvesztése fölött való fájdalmában szintén sok gyulékony anyagot hord magával. Az erők mérkőzése a világegyetemben mindig termékeny volt. De most olyan helyzet adódott, amikor semmitől olyan nagyon őrizkedni nem kell, mint éppen az energiáknak egymás ellen való bocsátásától. A baloldal, amely sokszor kétszeresen is jogot érez arra, hogy kardjára csapjon, tanulja meg a szerdai eseményekből, hogy ereje nem olyan tökéletes, amely kiállaná mindig és mindenhol a próbát. Mert mi történt a legutolsó közgyülésen. Egy jelentéktelen ügyben, személyes összeütközés során erőpróbára került a sor a pártok között, amelynek eredményeként világossá vált mindenki előtt, hogy a jobb- és baloldal energiái csaknem tökéletesen egyformák. Egy-egy szavazásnál a többség azon mulik, hogy az egyik, vagy a másik oldalon hiányzik-e néhány ember. Az ilyen küzdelmek meddők maradnak, fölöslegesek és károsak, ugyanakkor azonban a viharok magvát vetik el. Épiteni, alkotni, teremteni pedig viharok között merő képtelenség.

Meggyőződésünk, hogy nem lesz ez igy mindörökké. Meggyőződésünk az is, hogy a közgyülés munkaképességét, a tárgyalások sima lefolyását, az idők maguk fogják biztositani. A sima, kompromisszumos politika napok alatt, mint feketetábláról a krétát, nem törölheti le a mult sérelmeit, keserüségeit. A gyulékony anyagot nem öntheti le a feledés vizével. A mult ellenségeskedéseit nem varrhatja össze barátságossá, a szivekben élő keserüséget nem avathatja szeretetté. Nem lehet ezt megcsinálni napok és hetek alatt, ehhez hónapok kellenek, verejtékes és mindenekfölött bölcs munkája szükséges. A kompromisszumos politika, amelynek mestereként Ripka Ferenc főpolgármestert tanultuk meg megismerni, lassan irtja ki a gyulékony anyagot, lassan simitja el az ellentéteket, de biztosan elvisz az eredményhez, amikor az uj gondok, az uj munka, az uj alkotás feledtet mindent, ami a multból tövist hagyott a szivekben. Gondoljanak csak azok, akik ma Budapest sorsát intézik az elbocsátott tanerők dolgára. A baloldal imponáló nyugalommal sorakoztatta fel a sérelmeket, a középső pártok teljes megértéssel járultak hozzá a reparáció gondolatához és nem állja utját ennek a jobboldal sem. Ennél kényesebb kérdést pedig nehéz a mai városházi politikában elképzelni. A baloldal nem kivánhatja a jobboldaltól a teljes megalázkodást és a jobboldal nem kivánhatja a baloldaltól, hogy kiáltó panaszokat élve hantolion el. El kellett jönni tehát a kompromisszum gondolatának: revizió alá kell venni a kurzusitéleteket és reparálni kell mindent tiszta fényben látszó igazságtalanságot. Ma már bizonyos, hogy mindennek nem lehet akadálya. És ha ezt a kényes kérdést ilyen simán el lehet intézni, kérdezzük mi, miért ne lehetne a közgyülési terem apró kis incidenseit is eligazitani és az izgalmakat szabályos uton lecsapolni?

Mindezt lehet, ha mind a két oldalon akarják. Pedig tudjuk, hogy nemcsak Budapest népének, de a politikai pártok vezéreinek is egészen egyformán, egészen egyöntetüen ez a véleményük. Ma még a táboroknak a vezéri sátortól távolabb eső részein eldördül egy-egy fegyverlövés, amelyet a másik oldalon tizszeresen ver vissza a visszhang. Időbe telik, amig a békés munka gondolatát a nagy politikai táborok minden egyes tagjába be lehet oltani. Időbe telik, amig mindenkinek épp oly lelki szükségletévé válik a békés munka vágya, mint ahogy erről a vezérek máris többizben tanuságot tettek. A vezéreknek ma tehát legfőbb kötelességük, hogy pártjaik körében a fegyelmet megszilárditsák és akkor nem kerülhet sor oktalan és fölösleges csete-patékra, akkor nem kerülhet sor az erők mérkőzésére, de annál inkább dus eredményt fog hozni Ripka Ferenc főpolgármester ideálja: az erőknek összhangbahozatala, az erők összesitése.

Megfigyelések az első őszi közgyülésen

Erőpróba, személyeskedések, csetepaté, céltalan összekoccanások

Ünnepélyes és méltóságteljes kezdete volt a közgyülésnek, amelyből sejteni sem lehetett, hogy olyan izgalmak pattannak ki, amelyek — félni lehetett tőle —, hogy bármely pillanatban botrányokká fajulnak. Ripka Ferenc főpolgármester intelme az alkotó munka szükségéről talán soha jobbkor nem hangzott el, mint ennek a közgyülésnek az elején és mégis a figyelmeztető szó pillanatok alatt szertefoszlott, amikor a szenvedély lángja végigfutott a termen. Nagyfontosságu dolgokat csöndben, nyugodtan intéztek el, amikor egyszerre valami jelentéktelenségen, valami zászlóalap körül kirobbant a nagy ellentét. Biró Dezső szocialdemokrata ugy találta, hogy másfélmilliós alapitványokat nem kezelhet a főváros, mert a kezelési költségek többe kerülnek, mint amennyi maga az alapitvány. Szavazásra került a sor és a baloldali blokk tizenegy szavazattal győzött, helyesebben leszavazta a tanácsot, amelynek javaslata mellett Wolffék voksoltak. Az első erőpróba-mérkőzés tehát a baloldal javára ütött ki, Wolffék azonban nem hagyták ennyiben a dolgot, beterelték mindenkit a pipázóból, a társalgóból és egy második, egészen hasonló alapitvány kérdésében a szavazásnál már ugy változott a számarány, hogy a tanács javaslata mellett százhuszonnégyen, ellene pedig száznyolcan szavaztak. Ezuttal a blokk maradt alul és öt percen belül a főváros közgyülése két egymással merőben ellenkező módon foglalt állást.

Előbb a demokraták és szocialisták, most Wolffék ujjongtak. A baloldal pedig méltatlankodott és puccsot kiabált. Wolffék zsebkendőt lengettek és csak az volt a kár, hogy egypár baloldali városatya szintén mesterségesen keverte a botrányt. Keverték pedig annyira, hogy az izgatottság már-már majdnem tettlegességre fajult. Ripka Ferenc főpolgármesternek kellett megtalálnia az utat, amely lecsillapitotta a háborgó indulatokat. Jobbra és balra megbizottakat küldött, akik megmagyarázták a helyzetet és csöndre intették az embereket.

Ripka főpolgármesternek dolga akadt, elhagyta az elnöki széket, ahova Sipőcz Jenő polgármester ült be. A baloldal e jelenetet nyugodtan fogadta és utólag meg lehet állapitani, hogy a később kitört viharnak nem az volt az oka, hogy Ripka Ferenc főpolgármester átadta az elnöki széket Sipőcz polgármesternek. Magát az elnöklés tényét ugylátszik a baloldal akceptálta és csak Sipőcz polgármester elnöklési módszere ellen emelkedtek hangok.

Havas Rezső beszélt a kereszténypárti oldalon; kicirkalmazott, dagályos körmondatokat mondott, amikor egyszer csak élesen végisivitott a terem Peyer Károly hangja:

— A nemzetgyülésen a kormányt támogatják, itt meg az ellenzéket adják.

— Önök paktáltak le a kormánnyal! — ugrott fel helyéről Szabó József keresztényszocialista városatya.

— Ez még mindig jobb, mint a választásokra zsidóktól kérni pénzt! — viharzott ujra Peyer Károly szava.

Óriási botrány keletkezett ezekre a szavakra. Wolffék dühöngve hiáltoztak és senki sem tudta, hogy mit. Mindenki Szabó Józsefre figyelt és egyedül ő volt az, akinek meg lehetett érteni a szavát:

— Hazudik! hazudik! hazudik! — süvöltötte.

A baloldal percekig lármásan követelte Sipőcz polgármestertől, hogy az inparlamentáris kifejezésért utasitsa rendre Szabó Józsefet. Sipőcz tétován és tehetetlenül izgett-mozgott az elnöki székben, végre is udvariasan megkérdezte Szabót, hogy használta-e az inkriminált kifejezést?

Szabó felhasználta az alkalmat és hosszu beszédben próbált semmit sem mondani. Végül mégis kijelentette, hogy a szocialisták hazudnak. A vihar most még nagyobb erővel tombolt, mint eddig és a baloldal irtózatos zajjal követelte, hogy Sipőcz utasitsa rendre Szabó Józsefet.

— Nem türjük tovább az elnöki székben Wolff Károly polgármesterét! — hangzott szakadatlanul.

Sipőcz nem buihatott ki többé, rendre kellett utasitania Szabót. A felfordulás azonban ekkor már olyan nagy volt, hogy fel kellett függeszteni az ülést. A szünet alatt tovább viharzott az üsterem, végeredményben ujra Ripka Ferenc főpolgármesternek kellett közbelépnie, akinek sikerült is megnyugtatni a baloldalt azzal az igérettel, hogy ismét ő foglalja el az elnöki széket.

Amikor a főpolgármester alakja ujból feltünt az emelvényen, már megint olyan nyugalom volt, mintha semmi sem történt volna. De a szocialisták most már nem hagyták magukat. Szabó József azt mondta, hogy ők hazudtak, tehát bizonyitani akarták állitásaikat. Büchler József állott fel szólásra és elmondta a győri 50 millió történetét, amely a sajtóból már előzően ismeretes volt. Eszerint a győri választás idején Szabó József a kereszténypárti oldalon; kicirkalmazott, dagályos körmondatokat mondott, amikor egyszer csak élesen végisivitott a terem Peyer Károly hangja:

— A nemzetgyülésen a kormányt támogatják, itt meg az ellenzéket adják.

— Önök paktáltak le a kormánnyal! — ugrott fel helyéről Szabó József kereszténypárti

szakitotta félbe. Őszinte derültséget azonban csak az keltett, amikor Büchler elmondta, hogy a közraktári igazgató eleinte nem hitt a dologban és azt mondta, hogy talán mert zsidó, nem is fogják kinevezni kormányfőtanácsosnak. Erre vágta oda Vázsonyi Vilmos:

— Csak a zsidók adnak ezért pénzt!

A derültséget azonban megint vihar váltotta fel és most már állandóan lehetett hallani Fényes László éles, sivitó hangját, amiből mindig veszedelem keredkedik. Szocialisták és kereszténypszocialisták még hosszan vitatkoztak egymással viharos jelenetek közben, mig végre Ripka főpolgármester azzal fejezte be a csunya jeleneteket, hogy megkérte a városatyákat, tartózkodjanak az ilyen dolgok tárgyalásától, mert ezek nem méltók a törvényhatósági bizottsághoz.

Már-már kezdett csöndben menni a dolog, ekkor azonban a kereszténypárt oldaláról hangzott el egy diplomatikusnak éppen nem mondható közbeszólás:

— Bárcsak fehérdiktatura lenne!

A baloldal természetesen felháborodott ezen, amiből megint zivataros jelenetek keletkeztek.

A szocialisták ezután a Nádor-kert megvásárlásának ügyét tették szóvá, ami megint sok közbeszólásra adott alkalmat, végül azonban mindenki megnyugodott abban, hogy a Nádor-kert vásárlásának aktái a közgyülés elé kerülnek, hogy mindenki meggyőződhessék a vásár előnyös voltáról és szükségességéről.

Öreg este volt már, mikor a botrányok sorozatán át idáig jutottak és rákerülhetett a sor az interpellációkra. Szerencsére este 10 órakor a városatyák számára még az uj rezsimben sem teremhet olyan csemege, amely a mélyen tisztelt közgyülést együtt tudná tartani. A legváltozatosabb programm igérkezett, de alig egy-két fogásra került a sor, mert mindenki szép csöndben, békességben hazavonult, hogy elmélkedjék az erőpróbák és összekoccanások hiábavalóságán.

Nem Wolff ejtette el Sipőczöt, hanem a „Szózat" Wolffot

Éles ellentétek a jobboldali táborban

Hatesztendős élete alatt a fajvédők orgánuma, a Szózat nem szolgált még a saját és a többi lapok olvasóinak olyan pikantériával, mint ezen a héten, mikor ökölnyi cimekkel irta meg, hogy Wolff Károly elejtette Sipőcz Jenő polgármestert. A hir, ha igaz, szenzációnak is beillett volna. Ám a gyorsan pergő események bebizonyitották, hogy a Szózat hiradása nem szenzáció, csak pikantéria és

Wolff Károly nem ejtette még el Sipőcz Jenőt, csak a „Szózat" Wolff Károlyt.

Az egész hiradás a Szózat legelevenebb fantáziáju munkatársának tollából került ki, amit rögtön meg lehet ismerni jellegzetes irásmodoráról is. Célja az egésznek semmi egyéb nem volt, minthogy Wolff Károlynak, akinek mindinkább mérséklődő irányzata miatt a Szózat most berzenkedik, egy kicsit kellemetlenkedjenek. Eljutottunk tehát odáig, hogy a Szózat Wolff Károly ellen fordult. Wolffal együtt azonban a fajvédő organum nemcsak támadja már, de ki is figurázza mindazokat a kereszténypárti politikusokat, akik a mérséklet utján kezdenek megindulni.

Semmivel sem jellemezhetnénk jobban a helyzetet, minthogy röviden elmondjuk olvasóinknak azt, hogy mi is van tulajdonképpen a Szózat-nak ebben a mulatságosan pikáns cikkében. A cikk azzal a kombinációval kezdődik, hogy Ripka Ferenc kereskedelmi miniszter lesz. „E kombinácó mögött ott áll Huszár Károly a maga meg-megujuló kisérleteivel, hogy második vonalból az első vonalba könyökölje és törje magát. Huszár Károly tulajdonképpen egy skartbatett ember, akinek személye és egyéni jelentősége nem sok, azonban bizonyos történelmi véletlenből adott pillanatban sikerülvén neki Friedrich István kezéből kicsikarni a hatalmat, mint volt miniszterelnök, igényt tart a Ház alelnöki állásánál fontosabb szerepre." Elmondja azután a cikk, hogy Huszár ama törekvése, hogy miniszter lehessen, „meghiusult a keresztény társadalom egyetemes ellenszenvén". Huszár tehát — mint a cikk mondja — főpolgármester akar lenni. Ezenközben a cikkiró beledöf a keresztény tábor másik tiszteletreméltó vezérébe, Ernst Sándorba is, mondván, hogy Huszárt „csak Ernst Sándor támogatja a maga meglehetős savanyu egyéniségével és óvatos harcmodorával". De tovább megy a gyanusitás: „Huszár Károly főpolgármestersége végleg megszerzi Ernstnek a keresztény községi pártban való szupremáciát és döntő sulyt, amelyet Wolff Károly gyenge ellenállása dacára sem tud megfelelően érvényesiteni."

Tehát megkezdődik a támadás Wolff Károly ellen is, akit lágy és puha egyéniségnek nevez a cikkiró és itt következik a nagy bomba: Sipőcz egyedül Wolffékra támaszkodhatott, azonban Wolff Károly, Ernst Sándor gyomorsavnyomására elejtette Sipőcz Jenőt, ezzel példát szolgáltatván a fővárosi keresztény községi párt méltányosságából és hálájából. A keresztény községi párt táborában nagy megdöbbenést keltett Wolff Károlynak ez az elhatározása, amellyel saját maga politikai teremtményét, a különben derék és izzóvérü keresztény Sipőczöt is elejtette. Az az opportunizmus, amelyet Wolff Károly az országos politikába tanusitott, ebben a pillanatban megjelent tehát a fővárosi politikában is." Végül konstatálja a cikk, hogy Wolff Károly eltekintett sokat hirdetett törhetetlenségétől, mert Sipőcz Jenőt a legelső szóra feláldozta.

Másnapra

Wolff Károly megcáfolta a hirt, mintha ő Sipőcz Jenőt elejtette volna,

de nem cáfolta meg azt, hogy a jobboldali táborban a legélesebb ellentétek ütötték fel fejüket. Mindezt pedig az országos politika alakulása okozza, ahol a konzervativ, de nem szélsőséges erők közé kiván beékelődni Wolff Károly is, aki ilyenformán szembekerült eddig való barátaival, a fajvédőkkel. És bárhogy tagadjon ma Wolff Károly és bármennyire higyjen még abban, hogy nem ejtette el Sipőcz Jenőt, a közeljövőben nem lehetetlen, hogy ezt magasabb politikai érdekek fogják tőle követelni.

Mérhetetlen előnyei vannak a gázszindikátus felbontásának

A gázművek október 20-áig visszafizetik a kölcsönvett pénzt és visszanyerik teljes függetlenségüket

A napilapok hirt adtak már arról, hogy a gázgyárnak sikerült a két évvel ezelőtt egy Frankfurt—francia szindikátussal kötött szerződését, amelynek főérdekeltje egy nagy ruhrvidéki bányatulajdonos, felbontani. A szerződés annakidején igen előnyös volt a fővárosra nézve, de még az előnyösségénél is fontosabb volt, hogy a gázgyárat kényszerhelyzetből szabaditotta ki. Most azután a viszonyok uj alakulása azt hozta magával, hogy ennek a szerződésnek, amelyet hat évre, 1929-ig kötöttek meg, nem volt már meg a régi értéke a fővárosra nézve, sőt idővel terhessé is vált volna. Annál nagyobb eredmény az, hogy ezt a szerződést békés uton lehetett felbontani.

Beavatott helyen ennek a szerződésnek a lényegéről, létrejöttének körülményeiről és a felbontás szükségességéről a Fővárosi Hirlapnak a következő információkat adták:

— 1923-ban a fővárosnak feltétlenül érdekében volt, hogy ezt a szerződést megkösse és abból tényleg komoly hasznok származtak. Szükség volt a szerződés megkötésére, mert a gázgyárat jelentékeny szokoltartozások terhelték olyan időben, amikor a szokol folyton emelkedett, ellenben a magyar korona rohamosan zuhant. A gázgyárat ilyenformán a romló korona arra kényszeritette, hogy a cseh bányáknál fennálló tartozását minél előbb teljesen kifizesse. Pénze azonban erre a célra a gázgyárnak nem volt. Előnyös és kedvező volt tehát a fővárosra nézve, hogy a francia-német szindikátusi szerződést megkösse. Viszont a pénzcsoport is, amelynek Genfben van a székhelye, előnyösnek tartotta akkor a szerződést, amelynek értelmében a főváros 300.000 dollár kölcsönt vett igénybe, amelyért 19 százalékos kamatot fizetett. Ez a 19 százalékos kamat — amely abban az időben méltányos volt, mert nálunk akkor heti 4—10% koszt-kamatot fizettek, — megfelelő volt a külföldi szindikátus igényeinek, de amellett a pénzcsoport főérdekeltje, egy szénbánya tulajdonosa abban reménykedett, hogy a budapesti gázgyár szénszükségletét saarvidéki bányáimból fogja ellátni. A szerződés megkötésekor ez lehetségesnek is látszott. Jött is pár száz vagón saarvidéki szén a budapesti gázgyárba, ami abban az időben, az ostraui szénbányász-sztrájk miatt, különben létérdeke is volt a gázgyárnak.

— Nem telt el azonban sok idő, amikor a Guttmann-féle ostraui szénbányák ujból szállitani tudtak, viszont a saarvidéki szén, a tulmagas szállitási dijtételek miatt, már nem tudott többé Budapestre gravitálni. Ilyen körülmények között természetesen a Frankfurt—francia pénzcsoport sem találta meg azt a jó üzletet, amelyet különösen a szénszállitás révén elérni remélt. Közben azután a magyar korona is stabilizálódott és igy a gázgyár is olyan körülmények közé jutott, hogy ostraui szénszükségletét ismét hoszabb hitelre vásárolhatja. Ez a hitel azután olyan helyzetet teremtett, hogy a gázgyár a pénzcsoport követelését kifizethesse, amire nézve az egyezség során az a megállapodás jött létre, hogy a még fennálló 1,700.000 aranykorona tartozást október 20-áig készpénzben fizeti vissza a gázgyár. A szerződést felbontó tárgyalásokat még Ripka Ferenc, mint gázgyári vezérigazgató kezdeményezte és azokat mindvégig figyelemmel kisérte és Rózsa Károly helyettes vezérigazgató, a gázgyári igazgatóság hozzájárulásával, fejezte be. A gázművek számára kétségen kivül nagyon előnyös ez az uj fordulat, mert visszakapja teljes szabadságát és mert tul van azon az időn, amikor más módon nem tudott szénhez jutni. Minden más hireszteléssel szemben meg kell állapitani még azt is, hogy a főváros a szindikátusnak semmiféle kártéritést fizetni nem köteles. A főváros számára is nagyon előnyös, hogy a jövőben nem kell kamatokat fizetnie, hiszen ezeknek a kamatoknak megszünése is többmilliárd korona megtakaritást jelent. A tanács különben csütörtöki ülésén tárgyalta az ügyet és hozzájárult ahhoz, hogy Buzáth János alpolgármester a főváros nevében a külföldi szindikátussal a szerződés felbontására vonatkozó megállapodást, amelynek részleteire mindkét fél teljesen megegyezett, megköthesse.

XV. Magyar Kir. Osztálysorsjáték

68.000 sorsjegy. 29.000 nyeremény.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

3,000,000,000

azaz **hárommilliárd** korona **készpénz.**

Jutalom és nyeremények:

2.000,000.000 korona
1.000,000.000 korona
500,000.000 korona
400,000.000 korona
300,000.000 korona
200,000.000 korona
100,000.000 korona

stb., stb. összesen közel **28 milliárd** korona **készpénzben.**

Az I. osztály huzása október 22-én.

A sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad:	Negyed:	Fél:	Egész:
15 ezer K	30 ezer K	60 ezer K	120 ezer K

Sorsjegyek minden elárusitónál.

Schwarz Sándor és Tsa

MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.

MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Fürdőkádak, fürdőkályhák,

Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, műszaki cikkek beszerzési forrása

BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

Kovács Testvérek

festők, mázolók és fényezőmesterek,

Budapest, VIII., Nap-utca 36.
Telefon: József 76—56.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.

Ifj. HÁBER SÁNDOR

PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

Transformátorok Szénkefék. Motorok

Farkasvölgyi-féle Villamossági és Műszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—39, 147—75, József 95—10.

Vajna tanácsnok ünneplése

*

Szombaton ülte meg Vajna Ede kormányfőtanácsos, székesfővárosi tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője harmincéves szolgálati jubileumát. Ritka alkalom ez olyan embernek az életében, mint Vajna tanácsnok, akinek csak munkásnapjai voltak még akkor is, amikor mások ünnepeltek. Az a harminc esztendő, amelyet Vajna Ede a budapesti városházán töltött el, a példásan szorgalmas, az eredményes munka tökéletes harminc esztendeje. Budapest közélelmezése ma már el sem képzelhető Vajna Ede nélkül, hiszen a legválságosabb időkben, a legsulyosabb körülmények között állta meg legkitünőbben a helyét. A háborus esztendőkben, amikor Budapest kormányzásának legfontosabb ága a közélelmezésnek kielégitő módon való megoldása volt, ezt a példátlan munkát Folkusházy Lajossal együtt Vajna Ede végezte. A miniszteri rendeletek tömkelegében ur volt az ő világos agyveleje és talán a minisztériumban, ahol a rendeletek garmadáját gyártották, sem igazodtak el ugy ebben az utvesztőben, mint Vajna tanácsnok. De Vajna Ede egy pillanatig sem volt azért az akták embere, egy pillanatig sem tudták az ő alkotó tevékenységét bilincsek közé verni a rendeletek; amit Vajna Ede a főváros közélelmezése érdekében cselekedett, az maga volt az eleven élet, maga a számolás minden lehetőséggel és minden emberi akarattal.

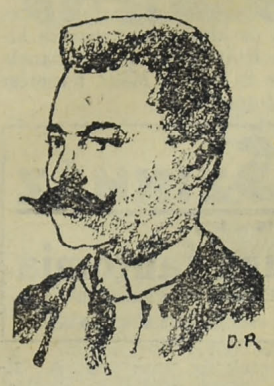

Bürokratikus kezelés helyett Budapest közélelmezése terén a kereskedelmi szellem kerekedett fölül. Amit a háboru alatt a közélelmezési ügyosztályban és üzemekben végeztek, nem szorul többé dicséretre, hiszen Budapest minden lakosa élvezte ennek a munkának jótéteményeit és eredményeit. Budapest éléskamrája Vajna Ede és kiváló munkatársai gondossága révén soha egy pillanatra sem ürült ki és ma már elmondhatjuk, hogy a világ egyetlen háborus világvárosa sem volt abban a kényelmes helyzetben, amiben Budapest volt, hogy az egész háboru alatt komoly nélkülözésnek egy pillanatig sem volt kitéve. Ugyanakkor pedig a budapesti közélelmezési ügyosztály győzelmes gazdasági politikája nemcsak élelemmel látta el Budapest lakosságát, hanem egyben állandóan gondoskodott arról is, hogy az árdrágitók ellen a kereskedelmi konkurrencia legyőzhetetlen becsületes fegyverét szögezze oda. A legfontosabb élelmicikkek árai nem a maximálások révén nem drágulhattak meg, de legyőzte az erkölcstelen spekulációt az az okos és ügyes kereskedői szellem, amely mindig gondoskodni tudott arról, hogy Budapest lakossága részére óriási raktárak álljanak rendelkezésre, olcsón beszerzett, elsőrendü élelmiszerszükségletekből.

Ennek a közélelmezési politikának egyik legkiválóbb és legtevékenyebb képviselője Vajna Ede tanácsnok, akit ilyenformán méltóképpen ünnepeltek most, hogy városi szolgálatának harmincadik évét töltötte be. Vajna sohasem kereste a közönség tapsait és bár okossága, tevékenysége, tudása az utolsó évtizedben rendkivüli érdemeket szerzett, mindig elvonult az ünneplés elől. Most azonban nem zárkózhatott el többé a tanács, az ügyosztály és az üzemek jókivánságai és ünneplése elől. A jubileum alkalmával szombaton tisztelegtek nála munkatársai: ügyosztályának és a közélelmezési üzemeknek vezetői. Az ünneplők között ott voltak többek között: Melly Béla, a Vásárpénztár elnöke, Demkó Dezső, a Vásárpénztár vezérigazgatója, Reich Samu, a községi élelmiszerüzem vezérigazgatója stb. A tisztviselői kar nevében Muzsikó István főjegyző meleghangu beszédben üdvözölte Vajna tanácsnokot és pazarul kiállitott ezüstfedelü diszalbumot nyujtott át az ünnepeltnek. Az albumban az ügyosztály és az üzemek összes tisztviselőinek arcképe foglaltatik és pompásan sikerült felvételek vonulnak fel azokról az üzemekről is, amelyeknek munkáját Vajna Ede irányitja és amelyeknek megalapitásában is erős része volt. Az üdvözlő beszédre Vajna tanácsnok meghatottan válaszolt.

Ezután mulatságos és egyben megható jelenet játszódott le. Reich Samu vezérigazgató, aki mostanában érkezett meg olaszországi utjáról, apró ajándékkal kedveskedett, átnyujtott a tanácsnoknak egy doboz viaszgyujtót, amely bőrtokban volt elhelyezve.

— Hát ez mi? — kérdezte meglepődve a tanácsnok.

— Gyujtó, — felelt nemes egyszerüséggel a vezérigazgató.

Vajna tanácsnok azonban gyorsan feltalálta magát:

— Ez nem azt jelenti, — mondotta — hogy ez a gyufa most gyujtja meg a szivemet, mert az már régen lángol az ön szeretetében.

Vacsora a sertésközvágóhidon

Szombaton este Vajna tanácsnok harmincéves jubileuma alkalmából a közélelmezési ügyosztály és az ügyosztályhoz tartozó intézmények és üzemek vacsorát adtak a székesfővárosi sertésközvágóhid tőzsdetermében, amelyen mintegy százötvenen vettek részt. Ott voltak az ügyosztályok tisztviselői, az ügyosztályhoz tartozó üzemek és intézmények vezetői és főtisztviselői, az állatorvosi kar, a sajtó képviselői és sokan mások. Pontban nyolc órakor megjelent Sipőcz Jenő dr. polgármester és Folkusházy Lajos alpolgármester vezetésével a főváros tanácsa is, amelynek csak néhány tagja maradt távol, akik részint betegségükkel, részint fontos elfoglaltságukkal mentették ki magukat. A vacsorát a községi élelmiszerüzem rendezte és mint házigazdák Reich Samu vezérigazgató és Huck igazgató lekötelező előzékenységgel látták el a vendégeket. A zenét a fővárosi tisztviselők hatvan-tagu szimfónikus zenekara szolgáltatta, müvészi élvezetet nyujtván a vendégeknek. Vacsoraközben Sipőcz polgármester üdvözölte a jubilánst, utána Folkusházy alpolgármester Vajna Edére, a kollegára és bajtársra ürítette poharát. Muzsikó István főjegyző az ügyosztály és az üzemek nevében, Wurmb Elemér dr., a FANSz nevében és Gruber főállatorvos az ügyosztály intézményei nevében mondottak pohárköszöntőt, amelyeket Vajna tanácsnok meghatottan köszönt meg. A vacsora kitünő rendezése dr. Della-Donna Mihály tanácsjegyző érdeme.

Költségvetési gondok a városházán

Értekezlet a belügyminiszteriumban — A külföldi kölcsön törlesztésének problémája — Az uj költségvetés papirkorona alapon készül 17.000-szeres átszámitási kulccsal

Néhány nappal ezelőtt fontos tanácskozás volt a belügyminisztériumban a jövő évi költségvetés előkészitésével kapcsolatos ügyekről. Ezen a tanácskozáson a belügyminisztérium részéről Terstyánszky Kálmán helyettes államtitkár, a főváros volt kormánybiztosa, a belügyminisztériumban a fővárosi ügyek intézője vett részt. Azonkivül a főváros részéről ott voltak: Sipőcz Jenő polgármester, Folkusházy Lajos alpolgármester, Csupor József tanácsnok, a pénzügyi osztály vezetője, Sebő Béla adóigazgató és Honffy Lajos adófőszámtanácsos.

A belügyminisztériumban mindenekelőtt aziránt érdeklődtek, hogy a jövő évi költségvetést milyen elvek alapján és milyen szempontok figyelembevételével fogják összeállitani. A főváros képviselői azonban erre az érdeklődésre természetesen nem tudtak kimeritő feleletet adni, mert most már autonómiája van a városnak és a budget-összeállitás irányelveit az a bizottság fogja megbeszélni és meghatározni, mely bizottságot még csak ezután fognak megválasztani.

A jövő évi költségvetésnek mindenesetre fontos problémája a külföldi adósság törlesztése.

Az osztendei megegyezés értelmében már január elsejétől kezdve esedékessé válnak a külföldi adósság törlesztő részletei és 1926-ban 300.000 font sterling, azaz kerek százmilliárd papirkorona lesz a fizetni való. Hogy honnan veszik erre a sulyos kiadási tételre a városházán a fedezetet, milyen uj adókat kreálnak és milyen régi adókat emelnek fel: azt még a városházán sem tudják. A 300.000 font sterling, melyet januárban a külföldieknek kell fizetnünk: 7.2 millió aranykoronának felel meg, ami azért érdekes, mert az idei költségvetésben a kölcsönök amortizációjára 7.11 millió aranykorona van fölvéve. Ebből a külföldi kölcsönökre 3.42 aranymillió, a 48 milliárdos kölcsönelőleg kifizetésére 2.62, a 15 milliárdos tatarozási előleg 0.9 francia kincstári illeték 0.11 aranymillió korona.

A külföldi kölcsönök ideiglenes rendezésére fölvett 2.63 aranymillió tudvalevően abból a 10 százalékos adóból rekrutálódik, amellyel a villamosáram-fogyasztást és a BESzKÁR forgalmai bevételeit megterhelték a külföldi hitelezők javára. A progresszsiv pártok ezt az adót január elsején meg akarják szüntetni, pedig ha nem szüntetnék meg, akkor ebből a két tételből legalább 200.000 font sterling bevételre lehetne számitani, a külföldi adósságok amortizációjára tehát kétharmadrészben meglenne a fedezet.

A 15 milliárdos tatarozási hitelt már visszafizette a város és a 48 milliárdos előleg, amelyet a tisztviselők fizetésének kiegészitésére kapott kölcsön a főváros, szintén fedezve van.

A külföldi adósságok törlése tehát nem olyan sulyos probléma, mint amilyennek látszik. Sulyossá csupán az teszi, hogy az idei 92.9 millió koronás aranybudgetben a községi közszolgáltatások, adók és adószerü bevételek 53.2 millió aranykoronára vannak előirányozva és a mostani gazdasági válságos időkben ki van zárva, hogy ez, vagy ennél is nagyobb összeget a maga teljességében megkaphassa a főváros a publikumtól.

A belügyminisztériumban tartott konferencián különben véglegesen megállapodtak abban, hogy a

jövő évi költségvetést papirkorona-alapon készitik el,

épp ugy, mint ahogy papirkoronában készitik az állami költségvetést is. A korona most már stabilnak mondható és nincs sok értelme az aranykoronával való operálásnak addig, amig nem tudjuk, hogy milyen lesz az uj pénz.

Érdekes, hogy az idei költségvetés aranytételeinek az átszámitásánál a 17.000-szeres szorzószámot fogják használni

és nem a 14.500-ast.

A közgyülések előtt pártközi konferenciákat rendszeresitenek

Levonják a szerdai viharos közgyülésből a konzekvenciákat

A szerdai viharos közgyülés hullámai tulajdonképen ma sem ültek el, mert a komoly elemek igen behatóan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy miképen kell és miképen lehet a közgyülés munkaképességét intézményesen biztositani.

Mindenekelőtt minden oldalról megállapitják, hogy

a szerdai közgyülés viharos jeleneteinek megrendezésében a pártok vezetőtagjai nem vettek részt

és ezeket a jeleneteket a pártoknak nem exponált tagjai idézték fel. Ilyen körülmények között általános a megállapitás, hogy a közgyülés munkaképességét nem látják veszélyezettnek. A helyzet ugyanis az, hogy

a fővárosi pártokra nagyon jó hatással voltak a Ripka Ferenc főpolgármester által egybehivott sorozatos pártközi konferenciák.

Ezeken a tanácskozásokon igen jó hangulat alakult ki, a pártok között minden kérdésben megegyezés jött létre, amit semmi sem bizonyit jobban, mint azok az eredmények, amelyeket egymásután ért el az uj rezsim.

Különösen a Ripka-párt soraiban az a vélemény alakult ki, hogy a főpolgármesternek folytatni kell azt az akcióját, amely az ilyen pártközi konferenciák révén eredményeket hozott létre. Mozgalom indult meg, hogy a legfontosabb kérdéseket az egyes közgyüléseket megelőzően pártközi konferencián tisztázzák. Minden valószinüsége megvan annak, hogy

a közgyüléseket megelőző konferenciákat rendszeresiteni fogják

és ilyen módon pótolják a régi, ugynevezett negyvenötös bizottságot, amely tudvalevően minden egyes közgyülés elé kerülő ügyben előzetes megállapodást hozott létre a közgyülés pártjai között.

Természetesen a pártok vezéreinek oda kell hatni, hogy a párttagok részéről a személyes természetü felszólalások, az egyéni akciók elmaradjanak, hogy azok meg ne ingassák a közgyülés munkaképességébe vetett hitet. Tompitani, szelektálni, esetleg egészen ki kell irtani a provokáló közbeszólásokat is, amelyek igen könnyen felidézik a viharokat. Ha ez megtörténik, akkor a közgyülés munkaképességével nem lesz baj. Vannak ugyan olyan vélemények is, amelyek szerint a kedélyek teljes lecsillapodására még két-három közgyülésre lesz szükség, de még az ilyen pesszimisztikusan vélekedők is azt mondják, hogy azután csakugyan megindulhat majd a nyugodt munka.

Fontos szerepük van a közgyülési béke szempontjából a bizottságoknak is. A közgyülés érdemleges tárgyait, amelyek az alkotó munka keretébe tartoztak, eddig is a legharmónikusabb egyetértésben tárgyalták le a bizottságok és megvan a kilátás arra, hogy ezek ezentul is teljesen éretten kerülnek a közgyülés elé ugy, hogy biztositva lesz előre ugy a pártok hozzájárulása, mint az ügy érdemleges és célszerü elintézése.

A baloldalon a közgyülés munkaképességének biztositása szempontjából feltétlenül szükségesnek tartják a polgármesteri szék betöltésének az autonómia szempontjából való megoldását is. Ragaszkodnak ahhoz az álláspontjukhoz, hogy a városházán uj rendszer következzék be, ez pedig csak akkor történhetik meg, ha uj polgármester kerül az elnöki emelvényre. Szerintük kétségtelen, hogy alkotó munka a közgyülési teremben csak ugy folyhatik, ha olyan polgármester áll az élen, aki össze tudja kapcsolni a hasznos erőket.

Fontos természetesen az is, hogy a közgyülésbe komoly programmot vigyenek, ami alkalmas arra, hogy kiküszöbölje a politikai és világnézeti villongásokat.

Ha komoly tárgysorozata van a közgyülésnek, akkor komolytalan jelenetekre nem kerülhet sor.

A komoly elemeknek kell tehát összefogni a nyugodt tárgyalás megteremtésére. Mindenki meg van győződve róla, hogy a kedélyek rövidesen lecsillapodnak és megkezdődik a főváros talpraállitásához szükséges alapvető munkálkodás.

A zugzálogházak 260 százalékos kamatot szednek

Megindultak a bünvádi feljelentések a Masken-hitel ellen

A Fővárosi Hirlap több közleményben ismertette a zugbankházak uzsoraüzelmeit és rámutatott arra a káros és veszedelmes helyzetre, amely abból állott elő, hogy tönkrement zugbankárok minden hatósági engedély és ellenőrzés nélkül zálogkölcsön ügyleteket kötnek, hallatlanul magas kamatra. Ezekkel a botrányos állapotokkal kapcsolatban ezévi junius tizediki számunkban a következőket irtuk:

„Masken-hitel. Az utcákon dollárformáju reklámcédulákat osztogatnak, amelyeken egy levitézlett bankár ur az Aradi-utcában kézizálog ellenében pénzkölcsönt igér. A „masken" héber szó és zálogot jelent, s tekintve azt, hogy a kölcsönt igérő ilyen nyelven kinálja fel nagylelkűségét a megszorultaknak, semmi kétség aziránt, hogy a hitelező miféle kuncsaftokra alapitja üzletét. De ha ékes magyar nyelven kinálkoznék is fel a legalsó néprétegeknek, még akkor is azt kellene kérdeznünk, hogy miféle jogon invitálják itt tiltott üzletekre az utcák járókelőit? Zálogüzletet csak az állami zálogházak köthetnek és ezeken kivül a kormány csak a postatakarékpénztárnak adott jogot arra, hogy zálogház nyitására engedélyt adhasson. E jogok korlátozásával az állam biztositani akarta a polgárokat az ellen, hogy ne essenek olyanoknak karmai közé, akiknél az a veszedelem fenyegeti őket, hogy a zálogba adott értéktárgy odavész. Ez a veszedelem ma igen nagy, mert az efféle zugzálogüzletekre azok a kétes, kapu alatti bankárok vetették magukat, akik a tőzsdei konjunktura idején a tájékozatlan kisemberek becsapására rendezkedtek be. Ezek a zugbankárok sodorták a közönség igen nagy részét katasztrófákba s ugy látszik, ezekkel a záloghitelekkel akarják kifosztani abból a kevésből, amit a kispolgár a tőzsdei machinációk elől még meg tudott menteni. Egy uj veszedelem fenyegeti itt a kispolgárokat s ha az állam nem sietett a tőzsdespekuláció vészes napjaiban a kispolgárok megmentésére, tegye most jóvá, amit akkor elmulasztott."

E közleményünk megjelenése óta egy félév se telt el és az események teljesen igazoltak bennünket. Ma már

bünvádi feljelentések fekszenek a rendőrség előtt

és ezek a feljelentések bizonyitják, hogy

pontról-pontra bekövetkezett, amit hónapok előtt megjósoltunk és aminek bekövetkezésére a hatóságok figyelmét jóelőre felhivtuk.

Természetes, hogy most, amikor a jajkiáltások az egeket ostromolják, a figyelem ráterelődött ezekre a kapu alatti uzsorásokra és végre remélhető, hogy a zálogházi üzleteket abba a mederbe tereli a kormány, ahol annyira ellenőrizhetők lesznek, hogy nem nehezednek csapásként a megszorult kispolgárságra. E bajok és botrányok annál könnyebben lettek volna elkerülhetők, mert nemcsak mi, hanem

a főváros közgazdasági ügyosztálya is felhivta a kereskedelmi miniszter figyelmét a rendezetlen állapotokra

és a belőlük kisarjadzó bajokra. Ugyanekkor előterjesztést is tett a közgazdasági osztály, amelynek lényege az volt, hogy a kereskedelmi miniszter utalja a főváros hatáskörébe a zálogházi engedélyeket, ami azért volt kivánatos, mert a közgazdasági ügyosztály saját házi detektivjeivel kinyomoztatta e zugzálogházak üzelmeit és oly lelketlen uzsoraüzletekről rántotta le a leplet, amilyenekhez fogható még az uzsoráskodás fénykorában sem volt. A kereskedelmi minisztériumban nem méltányolták a főváros előterjesztését. A minisztérium a zálogháznyitási engedélyezések jogát a postatakarékpénztárra ruházta és a fővárosnak csak véleményezési hatáskört biztositott.

Ugy látszik, a postatakarékpénztár nem alkalmazkodott a véleményekhez, amelyeket a fővárostól esetről-esetre a zálognyitási engedély ügyében kapott és isteni nyugalommal napirendre tért felette, hogy igen sok kétes exisztencia zálogházi jogot gyakorolt. Igy vált lehetségessé aztán, hogy a szükséges ellenőrzés hijján jog nélkül is zavartalanul garázdálkodhattak az egykori bankbizományosok és zugbankárok. Nem tudjuk, volt-e joga Mezey Jenőnek, a Masken hitel nevü zugintézmény tulajdonosának zálogüzletek lebonyolitására. Akár volt, akár nem, az ellene tett feljelentések bizonyitják, hogy már a jog megadásánál sem jártak el a szükséges óvatossággal, mert a kellő körültekintés mellett rájöttek volna arra, hogy a Masken hitel tulajdonosát milyen célok vezetik, amikor megszorult kisemberek mentőangyalául kinálja fel magát. De nem történhetett volna meg szigoru ellenőrzés mellett az sem, hogy az ilyen exisztenciák évekig garázdálkodhassanak büntetlenül a közjó legnagyobb veszedelmére és a polgárság végzetes ártalmára. És látva a feljelentésekből, hogy micsoda kamatra adnak kölcsönt a nyomornak ezek a vámszedői, megdöbbenve gondolunk arra, hogy mennyit szenvednek azok, akiket megszorultságuk e vámszedők karmai közé hajt. Ötszázalék heti kamatot szednek,

ami évi 260 percentnek felel meg.

És a legkisebb mulasztást azzal torolják meg, hogy nyomban elkótyavetyélik a biztositékul adott zálogot. Ilyen förtelmességet nem mertünk róluk feltételezni, mert ez a lelketlenség fölülmul minden képzeletet. Itt a legradikálisabb eszközökkel kell rendet teremteni, ha csakugyan komoly a szándék, hogy a polgárságot megmentsük a végső pusztulástól.

SZÓRAKOZÁS

Az Andrássy-uti Szinház ünnepélyes megnyitása. Október 16-án, pénteken este fél 9 órakor nyitja meg kapuit pazarul átalakitott uj környékében az Andrássy-uti Szinház, amelynek szinházavató müsora biztositéka annak, hogy az előkelő közönségnek ez a kedvenc szórakozóhelye a legszebb fénykorát fogja élni. A megnyitó müsor a következő: 1. Medgyaszay Vilma felléptével: Mezőkövesd, Szép Ernő legendája 3 képben. 2. Radó Sándor. 3. Kökény Ilona, Jankovich Magda és Boross Géza felléptével: Mi történt Kelemennel?, Szenes Béla bohózata. 4 Békeffi László konferál. 5. Boross Géza. 6. Dajbukát Ilona és Bársony Istvánnal: Lakodalom, Török Rezső zenés parasztkomédiája. 7. Kökény Ilona. 8. Ilosvay Rózsi, Boross Géza és Dénes György felléptével: Cica, Fodor László vigjátéka. 9. Medgyaszay Vilma. 10. Valutaankét, Békeffi László tréfája. 11. Ilosvay Rózsi. 12. Kabos Gyula, Vaszary Piroska, Kökény Ilona és Békeffi László felléptével: Rebeka néni Zágon István bohózata. Főrendező: Bársony István. Zenei vezető: Nádor Mihály. A diszleteket Baja Benedek tervezte. Jegyek, az óriási érdeklődésre való tekintettel, egy hétre előre válthatók a szinház pénztáránál (telefon: 95-98) és az összes jegyirodákban.

Az Orlov hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Minden este a magyzerü Granichstaedten-operettet adják a premier fényes szereposztásában. Vasárnap délután a Nótás kapitány-t ismétlik.

KAMARA

Október 15—21-ig

Jackie a kis Robinson

Kaland 7 felv.-ban. Főszerepben: **Jackie Coo an**

Vért vérért Paramount attrakció 8 felvonásban

Előadások naponta 4, 6, 8 éé 10 órakor

A Színésznő és az Urimberek felváltva töltik be a Vigszinház müsorát. Az utóbbi évek két legnagyobb sikere, az Uriemberek és a Színésznő váltakoznak a héten a Vigyszinház müsorában.

A tánc Duseja, Niddy Impekoven, a Renaissance Szinházban nem október 13-án és 14-én, hanem 14-én, szerdán, 15-én, csütörtökön és 16-án pénteken este fél 8 órai kezdettel tartja meg táncestélyét. A 13-ára váltott jegyek 14-ére, a 14-ére váltott jegyek 15-ére érvényesek. Ez a táncesoda, aki két évvel ezelőtt is lázba hozta Budapestet, most is bámulatba fogja ejteni a főváros közönségét. Az előadások iránt páratlan érdeklődés nyilvánul meg.

ORION SZINHÁZ

IV., Eskü-út 7. Telefon: J. 150-01.

2-ik hétre prolongálva

Orion világfilmje

„Z"

A fekete lovag Douglas Fairbankssel

és A VIZISPORT Buster Keatonnal

fél 6, fél 8 és fél 10 órakor

A nagy nő bemutató előadását szerdára, 14-re halasztotta a Városi Szinház igazgatósága az ismert szereposztással: Honthy Hannával, Molnár Verával, Galetta, Sziklay, Érckövy és Cselényivel.

„Nagyvilági lányok". A Renaissance Szinház szombaton uj, pompás francia vigjátékot mutat be. Szerzői Armont és Gerbidon, akik a régi Flers és Caillavet hires társszerző-cég örökét vették át és ma a legdivatosabb párizsi vigjátékirók. Azzal a könnyü érzelmességgel, mely a párizsi vigjátékot annyira párizsivá teszi, vidámabbnál vidámabb jeleneteket szőnek át s a közönség három órán át nem fog kifogyni a jókedvből és kacagásból. A férfiszerepben Somlay Artur lép fel, ki sokoldalu müvészetének ismét uj oldalát mutatja be. A női főszerepet Székely Lujza játssza.

Kis Komédia. Az utóbbi évek egyik legnagyobb sikereinek lehet mondani a magyar-német-zsidó revüt, amely e hó 1-je óta zsufolt házakat vonz a Kis Komédiába. Gyönyörü szinpadi képek keretében humoros és drámai jelenetek tarka tömege pereg gyors egymásutánban, szép keleti és klasszikus muzsika kiséretében. A szereplők élén Rott és Steinhadt állanak, — utóbbi mint konferencier is kitünő. Méltó feltünést kelt Türk Berta drámai alakitása.

CORVIN SZINHÁZ

Október 15—21-ig

A Moulin Rouge fantomja

fantasztikus filmregény 10 felv. Énekes, táncos girlök felléptével.

Előadások: hétk. 1/4 6, 1/4 8, 1/4 10, vasárnap 1/4 5, 6, 8 3/4 10 órakor.

Vigszinház. Szerda, péntek és vasárnap: A színésznő. Csütörtök, szombat, hétfő: Uriemeberek. Vasárnap délután: A csirkefogó.

Városi Szinház. Szerda: A nagy nő (először). Csütörtök, péntek, szombat: A nagy nő. Vasárnap délután: Árvácska; este: A nagy nő. Hétfő: Az eladott menyasszony (uj betanulással).

ROYAL APOLLÓ

NORTHOF 36

Amerikai filmszenzáció

Az éjféli gentleman kalandor-történet

Előadások: 5, 1/4 8 és 1/2 10 órakor Csütörtökön uj müsor

Renaissance Szinház. Szerda, csütörtök, péntek: Niddy Impekoven táncestje. Szombat: Nagyvilági lányok (először). Vasárnap: Nagyvilági lányok.

Belvárosi Szinház. Szerda, péntek, vasárnap: Ha akarnám... Csütörtök, szombat: Miss Lilian. Vasárnap délután: Szeretni.

Örömkönnyek látványos magyar-német-zsidó revü

ROTT és STEINHARDT felléptével

ma és mindennap

KIS KOMÉDIABAN

Telefon: 14—22.

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Az Orlov. Vasárnap délután: A nótás kapitány.

TUNGSRAM RÁDIÓ

Tungsram erősitő- és audioncső, készülék, fejhallgató, hangszóró a legjobb vételt biztositja

Kapható mindenütt!

Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt., Ujpest

Budapest székesfőváros Ásványviz-Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

KAPHATÓ MINDENÜTT. — TELEFON: József 112-59.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE

IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

A légzőszervek bántalmainál

Asthma Emphisema esetén

biztos gyógyulást nyujt

A Szt. Gellért Gyógyfürdő

legtökéletesebb berendezésü

inhalatóriuma és pneumatikus kamrája

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Teleszkynek kell interveniálnia a polgárság hadikölcsöne érdekében

Nyilt levél a háboru első pénzügyminiszteréhez

Kegyelmes Uram!

1924 őszén, néhány hónappal a világháboru kitörése után meghivni méltóztatott a közgazdasági szerkesztőket, köztük a tisztelettel alulirottat is a pénzügyminisztérium tanácstermébe, bizalmas konferenciára Excellenciád, a nagy idők félelmes pénzügyminisztere, helyet foglalt az ovális zöld asztal elnöki székében, rágujtott a hires rövid szivarra és közölte velünk, hogy fel akarja személyesen is hivni figyelmünket a küszöbön álló első hadikölcsön rendkivüli fontosságára. Excellenciád ezután kifejtette azokat az okokat és szempontokat, amelyek a sajtó irányitó propagandáját megkövetelik és amelyek folytán kötelességünk a közönséget a jegyzésre buzditani és a hadikölcsönkötvények előnyös és biztositott voltáról mindenkit meggyőzni.

Excellenciád szavainak meg is volt a maguk hatása. Az ország minden lapja a legkülönbözőbb formában, politikai, szociális és közgazdaság érvekkel, szakcikkekkel és könnyed riportokkal, rajzokkal és tréfákkal, nyomatékos és lelkesitő hangon, axiómákkal és jeligékkel hajtotta a publikumot arra, hogy a hadikölcsön jegyzésében résztvegyen. A magyar sajtó minden lehetőt elkövetett, hogy Kegyelmes Uram felhivása értelmében a polgárság megtakaritott pénzét hadikölcsönbe fektesse és ebben a vonatkozásban is szolgálja a háborus önvédelem ügyét.

... Tizenegy év mult el azóta, hogy Excellenciád tanácstermében felesküdtünk a hadikölcsön-agitáció eszméjére és most ujra és ujra leszögezik az illetékes tényezők, hogy a hadikölcsönök valorizációjáról szó sem lehet, amint ezt Excellenciád utódja néhány nap mulva a nemzetgyülés elé terjesztendő törvényjavaslatában dokumentálni fogja. Illuzió volt tehát az a feltevés, hogy a magyar állam helyt állhat kijelentéseiért és igéreteiért és bizonyos mértékig kárpótolhatja mindazokat az állampolgárokat, akik hazafiasak és jóhiszemüek voltak.

Tisztában vagyunk azzal, hogy az állam ebben a kérdésben zsákutcába került és mérlegének felboritása nélkül nem gondolhat arra, hogy állja háborus pénzügyminisztereinek, elsősorban Excellenciádnak kötelező igérvényeit. Lelkiismeretlenségnek tartanók, ha nyomatékosan nem utalnánk arra, hogy

a valorizációt az állam pénzügyi érdekeinek teljes megóvásával kell elintézni

és kerülni kell minden izgató momentumot, amikor a lehetőségek és szükségletek kiegyenlitését keressük. Mégis, amikor sajnálattal olvassuk, hogy Excellenciád, aki legutóbb épp Budapest polgársága javára vetette közbe magát oly nagy sikerrel Ostendében, vissza akar vonulni a gazdasági politikától, arra kell gondolnunk, vajjon mielőtt kizárólag a biztositási ugar Cincinnátusává lenne,

nem vállalná-e Excellenciád a közvetitő szerepét az egész ország polgársága érdekében

akkor is, amikor a magyar állam adósságainak rendezéséről van szó? Nem tudjuk elképzelni, hogy Excellenciád visszagondolva azokra az érvekre, amelyeket tizenegy év előtt a pénzügyminisztérium tanácstermében sorakoztatott fel a hadikölcsönjegyzés érdekében, ne érezné magát olyan magas erkölcsi obligóban, amely cselekvésre késztet. Nem tudjuk elképzelni, hogy bárki más volna alkalmas arra, hogy a ma pénzügyminiszterét figyelmeztesse arra, hogy

a hadikölcsönkérdés terén minden előzékenység és megértés tulajdonképen a magyar állam hitelét és becsületét, tehát anyagi egyensulyát is javitja.

Meg vagyunk arról győződve, hogy Excellenciád addig nem hagyja ott a fórumot, amig hatalmas és sulyos szavát fel nem emeli avégből, hogy a tizenegy év előtt kiadott marsruta épp a magyar polgárság javát ne büntesse a legszigorubban. Meg kell találni a középutat ebben a tragikus kérdésben! Nemcsak azért, hogy az összezsugorodott vagyonok morzsáit megmentsük, hanem azért is, hogy Excellenciád felemelt fővel bucsuzhasson a politikai közélettől.

Várva Excellenciád bölcs intervencióját, vagyunk készséges hivei

Kósa Miklós.

Hol emelnek alaptőkét?

Az összes biztositóknak uj részvényeket kell kibocsátaniok

A közel jövőben egy csomó bank, takarék, biztositó és iparvállalat szaporitja tőkéit, hogy az aranymérlegre megfelelően felkészüljön. A tőkeemelő vállalatokkal szemben egyfelől néhány intézet már lebonyolitotta tranzakcióját, mások viszont nem szándékoznak ujabb emissziókba bocsátkozni.

A Hitelbank és Kereskedelmi bank a tavasszal, illetve a nyáron emelte fel tőkéjét, viszont a Salgó és Rima nem fog ujabb részvényszaporitást az aranymérleg előtt keresztülvinni, egyrészt, mert igen sulyos osztalékterheket jelentene a részvényszaporitás, másrészt, mivel az utolsó éven belül már megfelelő tranzakciók kerültek napirendre. A többi nagyintézetek és vállalatok közül két héten belül megtörténik a Magyar általános takarék, Egyesült fővárosi takarék és Leszámitolóbank tőkeemelése, amelyeket az Angol-Magyar bank fog követni, amely tudvalevőleg egy tervbevett tőkegyarapitást időközben stornirozott.

A biztositótársaságok egészen különös helyzetben vannak, miután közülük a háboru kitörése óta az Első magyar és a Jégbiztositó egyszer, a Foncière kétszer, a Magyar-Francia és a Pannónia egyszer sem emelt alaptőkét. Miután pedig az Első magyar, amely vezetőhelyen áll, legutóbb mindössze 3.5 millió aranykorona vagyont mutatott ki, viszont középbankok is lesznek 4—5 milliós aranyvagyonnal, bajosan képzelhető el, hogy a külföldi nagy viszontbiztositó társaságok összeköttetésben maradnak olyan magyar biztositókkal, amelyeknek egymillió dollár vagyonuk sincs. Épp ezért a biztositók körében is rövidesen várható a tőkeemelő közgyülések összehivása.

Miért titkolóznak a Hazai fa vezetői?

Hartenstein szerepe — Mi van az intézeti ház 300 milliós proviziójával? Nem csökken a 93 százalékos rezsitétel

A Hazai Fatermelő legutóbbi közgyülésén egy részvényes éles kritikában részesitette a vállalat vezetőségét, különösen a tul magas rezsi, valamint Hartenstein Jenő és Horváth Imre, a vállalat vezetőinek különös kezelése, végkielégitése és visszaszerződtetése, az intézeti ház eladása és annak szokatlanul magas, ötszázalékra rugó proviziója kapcsán.

A közgyülésen egybegyült részvényesek Éber Antal elnöktől a rezsi csökkentésére vonatkozólag mindössze igéretet kaptak, a Hartenstein-féle harcra vonatkozólag Éber kijelentette, hogy a „társaság létfeltételei érdekében" mozditották el Hartensteint, majd „a társaság létfeltételei érdekében" adtak mégis többmilliárdos végkielégitést és ugyancsak „a társaság létfeltételei érdekében „nem áll módjában még a közgyülésnek sem felvilágositást adnia a Hartenstein-affér okairól, részleteiről és következményeiről. Ami viszont a 300 milliós, tehát ötszázalékos házeladási proviziót illeti, amelynek összege a felére rugott a részvényesek egész évi dotációjának, Éber erre egyáltalán nem adott feleletet.

A közgyülés óta tovább folyik a Hazaifa uj üzletvitele anélkül, hogy kilátás volna a 93%-os rezsitétel csökkentésére, miután Hartenstein alelnök és Horváth vezérigazgató többmilliárdos végkielégitése, illetve javadalmazása már az 1925. évi rezsit terheli, amelyet ilyen obligók mellett lehetetlen egyensulyba hozni, viszont a részvényesek ma sem tudják, melyek voltak azok a szempontok, amelyek miatt előbb ünnepiesen elbucsuztatták Hartensteint, majd szó nélkül türték a sajtóban való meghurcoltatását, később büntető uton akartak ellene eljárni, végül pedig drágán egyeztek ki vele és öccsével. Nem tudják a részvényesek, hogy elidegenitett, vagy zsarolt-e Hartenstein, hogy ilyen példátlan hajsza központjába került ugyanakkor, amikor házeladások után 5%-os jutalékot osztogatott a vállalat igazgatósága és valószinüleg ugyancsak t vállalat létfeltételei érdekében nem árulhatta el a részvényeseknek, hogy — kinek és miért?

A Hazai fatermelő igazgatósága helyesen tenné, hogy most, amikor már a Hartenstein-féle akták remélhetőleg teljesen lezárultak, pótolná a közgyülési mulasztásokat és tájékoztatná a nyilvánosságot a Hartenstein-affér összes közérdekü fejleményeiről.

Kónyi Hugó uj vállalkozása. Értesülésünk szerint a jövő héten érkezik haza amerikai utjáról Kónyi Hugó, az Angol-Magyar Bank volt alelnöke. Kónyi Amerikában többféle irányban orientálódott és információnk szerint visszatértével uj vállalkozást létesit a magyar pénzpiacon. Egyébként a legközelebbi hetekben tárgyalja a munkaügyi bíróság érdemben Kónyinak az Angol-Magyar Bank ellen inditott negyedfélmilliárdos perét is, tehát a megfelelő tőke is biztositva látszik.

Péntekre várható itélet a Baróti-kisrészvényeseknek Herzog Ignác elleni perében. Hétfőn tárgyalta a törvényszék Kallós Jánosnak, a „Pesti Tőzsde" főszerkesztőjének, mint 30.000 darab Baróti-részvény tulajdonosának Herzog Ignác, az emigráns magyar nábob ellen 240,000.000 korona erejéig inditott perét. A bíróság elrendelte a két félnek és dr. Friedmann Ernőnek kihallgatását, még pedig a folytatólagos tárgyalás során, amit e hó 16-ára tüztek ki. Valószinü, hogy pénteken már itéletre is kerül a sor.

Beck Gyula nem ment Amerikába. Tudvalevő, hogy a Hitelbank amerikai tárgyalásaiban, amelyeket báró Kornfeld Pál vezetett egy darabig, báró Madarassy-Beck Gyula, a Jelzálogbank elnöke is résztvett. Hire járt, hogy Kornfeld báró most aktuálissá vált ujabb amerikai megbeszélésein Beck Gyula mint szakértő hivatalosan részt fog venni. Kornfeld Pál a mult héten el is indult Amerikába, Beck Gyulát azonban — itthonfelejtette. Pénzügyi körökben ez a tény annál nagyobb feltünést keltett, mert Beck Gyula állandóan a Hitelbank érdekkörében kivánt elhelyezkedni, ugy látszik azonban, hogy ez a terv csak egyoldalu óhaj maradt.

Egy emeletet irodának ad ki az Angol-Magyar Bank. Hónapok óta folyik a szervezeti leépités munkája az Angol-Magyar Bankban azzal a céllal, hogy a bank óriási apparátusát megfelelően összevonják és a felesleges irodahelyiségeket értékesitsék. Sikerült is a koncentrációt odáig juttatni, hogy a Vilmos császár-uti négy palota egyikének egész emeletét kiadják irodának. Már folyik is a helyiségek felparcellázása, ami valószinüleg november elsejéig véget is ér. A helyiségeket részben kereskedők, részben iparvállalatok keresik, viszont a Vilmos császár-ut 26. számu bankpalota földszintjén mezőgazdasági gépraktár helyett — kávéház nyilik.

Bari Ágost a 8 Órai Ujság közgazdasági szerkesztője. A közelmultban átvette a „8 Órai Ujság" közgazdasági rovatának szerkesztését dr. Bari Ágost, a „Magyar Pénzügy" és a „Magyar Kereskedők Lapjá"-nak volt felelős szerkesztője. Kétségtelen, hogy dr. Bari a magyar közgazdasági ujságirás kitünő és elismert tényezője, uj tevékenységében is jelentékenyen öregbiteni fogja közgazdasági irodalomban elfoglalt kivételes pozicióját.

A Tőzsdei Kurir legutóbbi számában Békeffy Géza kitünő szerkesztésében sok uj hirrel és információval szolgál, valamint a valutareform, az árutőzsde problémái és felértékelés kérdése is avatott méltatásra találnak az érdekes lapban.

Revidiálni kell a Pénzintézeti Központ reviziós tevékenységét

Sohasem lesz vége a szanálásoknak — Nem sikerült a P. K. fuzlós akciója — Rendet kell teremteni az életképtelen pénzintézetek között

A napokban egy félhivatalos közlemény jelentette be, hogy a Pénzintézeti Központot jelenleg négy bank szanálása foglalkoztatja: a Magyar Pénzintézetek Központi Jelzálogbankjáé, az Óvadékbanké, a Magyar-Német banké és a Városi banké és a Pénzintézeti Központ vigyázni fog a hitelezők érdekeire, hogy a piac nyugalma meg ne inogjon.

Hónapok óta folyik ennek a négy intézetnek az ugynevezett szanálása, anélkül, hogy olyan konkrét eredmények mutatkoznának, amelyek a betevők és hitelezők, főleg azonban a részvényesek megnyugtatására alkalmasak volnának. A Pénzintézeti Központ reviziós osztálya ezeknél az intézeteknél már számtalan revíziót tartott, amelyek után vagy az derült ki, hogy

az intézet teljesen mobil, vagy hogy teljesen immobil,

egyik esetben sem történt azonban komoly lépés abban az irányban, hogy a mobil intézetek mobilitása továbbra is biztositva legyen, vagy hogy az immobilok fenyegető helyzete gyökeres és gyors orvoslásra találjon.

Ami az „elismert" szanálásokat illeti, köztudomásu, hogy a Pénzintézeti Központ reviziós osztályából, amely például

a Magyar-Német bankot az Amerikai bankkal együtt egy év alatt legalább ötször revideálta felül,

egészen a nyári hónapokig a legkedvezőbb információk szivárogtak ki a Magyar-Német bank mobilitásáról és nagy hitelekkel segitették elő a Magyar-Amerikai bank beolvadását, amig egyszerre kiderült, hogy a bank inzolvens anélkül, hogy a Pénzintézeti Központ erről tudott volna. Ugyanezt az előzékenységet láttuk az Óvadékbank eseténél is, ahol a Gazdabank és Unióbank beolvasztását segitették elő milliárdos hitelekkel és ahol a Pénzintézeti Központ revizióri adtak bizalmat a részvényeseknek, hogy ujabb és ujabb áldozatokat hozzanak, amig röviddel az Unióbank bevonása után rá nem jöttek arra, hogy ez az uj mammuth-bank is teljesen életképtelen. Háromnegyed év óta hányódik a Központi Jelzálogbank ügye és évekig elhuzódik még a Városi bank szanálása, közben pedig a részvényesek elvesztették mindenüket.

Sajnos, kétségtelen tény, hogy a Pénzintézeti Központ reviziós osztálya Pásztor Miksa igazgatóval az élén kitünő erőkből áll, de

nem rendelkezik azzal az erellyel és gyakorlati érzékkel, amely a bürokratikus szempontoknál a preventiv eljárást és az erélyes döntést előbbre helyezné.

A Pénzintézeti Központ tulságos optimizmusa és elégtelen szervezete kiszámithatatlan károkat okozott nemcsak a részvényeseknek, hanem az egész magyar pénzpiacnak is. Épp ezért elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy vagy a reviziós osztályt ruházzák fel több hatalommal és nagyobb szervezettel, vagy pedig

kreáljanak uj szervet a Pénzintézeti Központ kebelén belül,

amely a sablónos könyvvizsgálatok eredményeinek reális következményeit idejekorán le is tudja vonni. Akárhogy is, de a Pénzintézeti Központ reviziós osztályát sürgősen revideálni kell!

A Kamara volt alelnöke — a Nemzetközi Vásár igazgatója

Furcsa gazdálkodás az „altruista" Nemzetközi Vásárnál — A fővárosnak nem szabad többé kedvezményeket adnia

Értesülésünk szerint Belatiny-Braun Artur, a kereskedelmi kamara elnöke, a Nemzetközi Vásár ügyvezető-igazgatójául havi 20 millió fizetéssel, Marton Gyulát, a budapesti kereskedelmi és iparkamara volt alelnökét, az Óvadékbank volt igazgatóját szerződtette.

Ez a poziciócsere igen nagy és kinos feltünést keltett a főváros kereskedelmi és ipari köreiben, mert példa nélkül álló eset, hogy egy nagytekintélyü intézmény volt tiszteletbeli vezetője hogyan alakul át az intézmény egyik alvállalkozásának alkalmazottjává. Marton Gyula rövid ideig az Óvadékbanknál fejtett ki ügyvezető-igazgatói tevékenységet és most — ugy látszik — kereskedő kollégái, főleg pedig Székács Antal, kamarai alelnök hozzájárulásával biztositott magának egy jól jövedelmező stallumot. Nem értjük, hogy a Nemzetközi Vásár, ha valóban olyan altruista intézmény, mint amilyennek magát beadványaiban nevezni szokta, hogyan bir el ilyen terhes szerződést? A vásár vezetősége a fővárostól tavaly 52 millió vigalmi adót sirt le, éppen „altruista" jellegére való hivatkozással, tehát eszerint nem áll módjában bankvezéri fizetéseket adni alkalmazottjainak. Ha pedig olyan jól megy a Vásárnak, hogy ilyen fejedelmileg dotált állásokat létesithet — már pedig tudtunkkal a legutóbbi Vásár két milliárdot jövedelmezett, — akkor milyen cimen kér ujabb és ujabb kedvezményeket a fővárostól?

Attól tartunk, hogy a Vásár intézményének, amelynek tragikus hibája, hogy az idén a nemzetközi konkurrenciát rászabaditotta a magyar iparra és kereskedelemre, Marton Gyula tevékenységéből semmi haszna nem lesz. Ez a bőkezüség viszont feliogositja a főváros vezetőségét arra, hogy a Vásárt rideg üzleti alapon kezelje és semmiféle bonifikációval elő ne segitse abban, hogy bukott kurzus-alelnököket kényelmes és felesleges állásokba helyezzen el.

Ellenzéki akció készül a Köztisztviselők Szövetkezeténél

Állampénzből származott a nyereség — Nyolc évig tartják vissza a tagok üzletrészeit

E hó 18-án tartják meg a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közgyülését, amelyen publikálják az 1924. évi felértékelt mérleget is. Kétségtelen, hogy a szövetkezet eredményeinek oka és alapja abban keresendő, hogy jó koronában felvett közpénzeket sikerült leromlott koronában visszafizetni. Ennek köszönhető, hogy a szövetkezet 100 százalékig valorizálhatta az 1914-ig befizetett üzletrészeket, vagyis a 60 aranykoronás üzletrészeket 870,000 koronára értékeltette fel.

Ezzel szemben az igazgatóság azt akarja keresztülvinni a közgyülésen, hogy a kilépő tagok csak 1933 december 31-ike után követelhessék üzletrészeik kifizetését, bár a felértékelési rendelet ezt a határidőt 1930 december 31-ében állapitja meg, hacsak a közgyülésen megjelenő tagok háromnegyed része nem kivánja a meghosszabbitást. A közgyülésen igen kis csoport fogja követelni, hogy az eredeti határidő tartassék be.

Nagy feltünést keltett Bud pénzügyminiszter abbeli elhatározása, hogy a kincstári 93.000 üzletrészt darabonkint 60 papirkoronáért adta vissza a szövetkezetnek, amivel az államot igen jelentékeny nyereségtől fosztotta meg. Miután pedig az üzletrészek hatalmas kontingense van az elnökség tagjainak birtokában, minden állami előzékenység tulajdonképen három-négy szövetkezeti vezér érdekeltségét javitja, vagy gyarapitja. Remélhetőleg a közgyülésen módot fognak találni arra, hogy az elnökség diktaturáját letörjék és a tagi érdekeket teljes mértékben érvényesitsék.

A Banca Commerciale nem vonta vissza hiteleit a Magyar-Olasz Banktól

Az Olaszbank fontra és dollárra konvertálta át a lirahiteleket

A közelmultban hire járt, hogy a Banca Commerciale Italiana, amely tavasz óta t Magyar-Olasz Bank főrészvényese, nemrégiben felsőbb nyomásra korlátozta volna itt kihelyezett lirahiteleit, ugyhogy a Magyar-Olasz Bank kihelyezett tőkéi fokozatos bevonására gondolnak.

Értesülésünk szerint ez a hiresztelés onnan ered, hogy

az olasz pénzügyi kormány néhány hét előtt a lira megvédése érdekében tényleg tett hivatalos és nem hivatalos intézkedéseket,

amelyek arra irányultak, hogy az olasz pénzintézetek a külfölddel szemben fennálló lira- és valutakötelezettségeiket bevonják. Kétségtelen, hogyha a Banca Commerzialenak az Olaszbankkal való összeköttetése nem lenne praktikusan szabályozva, ugy a védelmi lépéseket az Olaszbank is megérezte volna. Információnk szerint azonban

a Magyar-Olasz Bank egyfelől váltóhitel formájában tart fenn szoros összeköttetést az olasz anyaintézettel,

másfelől a régebben kihelyezett liratartozásokat fokozatosan

font- és dollártartozásokra változtatta át,

amivel a lira esésének kockázatát teljesen ellensulyozta.

Az Olaszbanknak tehát ezidőszerint font- és dollárkövetelései vannak és ezzel kapcsolatban a londoni és newyorki pénzpiaccal áll szoros összeköttetésben, anélkül, hogy az olasz pénzpiacot igénybe venné. Épp ezért az olasz kormány intézkedései az Olaszbank mobilitására semmiféle befolyással nincsenek, sőt a bank a kartelltől való függetlensége folytán ugy a betéti, mint a kihelyezési kamat tekintetében igen kedvező feltételeket nyujthat.

- A Banca Commerciale megbizottja, Adolfo Rossi, ritkán tartózkodik Budapesten és csak helyettese, a Banca Commerciale egyik főtisztviselője foglalkozik intenzivebben az Olaszbank ügyvitelével, a bank egyébként jelenleg

az Olaszországgal való forgalomnak körülbelül 70 százalékát bonyolitja le

és ujabban a déligyümölcsüzlet terén is mint finanszirozó intézet vezetőszerephez jutott.

Nagy nyugdijazások lesznek a Leszámitolóbankban. Információnk szerint a Leszámitolóbank igazgatósága, amely eddig nagy humanitással vitte keresztül a leépitést, mihelyt a nyugdijvalorizáció kérdése elvben rendeződik, idősebb igazgatói és aligazgatói sorából sokakat nyugdijazni fog. Tekintettel arra, hogy a szóbanforgó vezető tisztviselők javarészt tul vannak 60-ik évükön, ez a revizió a bank akcióképessége szempontjából csak üdvös hatással lehet.

Sok a betörési káruk a biztositóknak. A folyó évben a biztositó társaságoknak aránylag igen sok betörési káruk volt. Az ügyészségre lopás és betörés cimén az esztendő során közel 4500 feljelentés történt és az eseteknek körülbelül 50 százalékában fordult elő biztositási kár. Tekintettel arra, hogy a tettest a rendőrségi statisztika szerint átlag csak 18—20 százalékban lehet kinyomozni, a biztositóknak kevés örömük telik a főváros közbiztonságában.

Tőkét emel a Nemzeti Hitelintézet. A napokban hivják össze a Nemzeti Hitelintézet tőkeemelő közgyülését, amely el fogja határozni az intézet összes tőkéinek 55 milliárdra való felemelését. Az intézet vezetője Kálnoki-Bedő Sándor marad, az igazgatóságot pedig Pásztor Miksával, a P. K. igazgatójával egészitik ki, miután a tranzakcióban a Pénzintézeti Központ is részt fog venni.

Neumann Gábor rehabilitálása. Hosszu hónapokig tartott, amig hivatalosan is megszünt az eljárás Neumann Gábor ellen a Castiglioni-féle szeszaffér kapcsán, bár a magyar pénzpiac és az osztrák közgazdasági élet egyértelmü megitélése szerint Neumann Gábor egyéni korrektségéhez semmiféle kétség nem férhetett. A kiváló és tehetséges bankvezérnek, amint értesülünk, igen nagyszabásu tervei vannak előkészület alatt, amelyek a magyar pénzvilágot is érdeklik, s amelyek Neumann Gábor kezében bizonyára stilusos és hasznos formában fognak megvalósulni.

A Roessemann-gyár tranzakciója. E hó 19-én tartják meg egyfelől a Leszámitolóbank érdekkörébe tartozó Roessemann és Kühnemann gépgyár, másrészt az Epp és Fekete gépgyári részvénytársaság rendkivüli közgyülését, amelyeken elhatározzák a két vállalat fuzióját. A tranzakció kapcsán felemelik a Roessemann-gyár alaptőkéjét és Fekete Henrik, az Epp és Fekete főrészvényese veszi át a fuzionált vállalat vezérigazgatói teendőit.

Belső harcok a szeszkartelnél. A napokban jelent meg egy pénzügyminiszteri rendelet, amely megállapitja a szeszkartel ügyrendjét és szabályozza a finomitványok mértékét. Miután a rendelet következtében megnehezül az exportképes szesz előállitása, rövidesen sok finomitó meg fog szünni, illetve szünetelni fog. Bár ezeket a finomitókat kártalanitják, kétségtelen, hogy a megmaradó nagy finomitók jó üzletet fognak csinálni, mert monopólizálhatják a piacot. Épp ezért szükség van arra, hogy a szeszkartel jövőbeli működését a közérdek szempontjából a nyilvánosság minden fóruma éber ellenőrzéssel kisérje.

A MOKTÁR tőkemelése. Az aranymérleg publikálása előtt a MOKTÁR igazgatósága tőkeszaporitást határozott el. A tranzakció a részvényesek szempontjából igen előnyös és miután az intézetnek rendkivül értékes érdekeltségei és ingatlanai vannak, kétségtelen, hogy a MOKTÁR aranymérlege is bizonysága lesz az intézet nagy vagyonának, okos üzletvezetésének és további fejlődésének. A tranzakcióról az alábbi közlés számol be: A Magyar Országos Központi Takarékpénztár e hó 14-ére rendkivüli közgyülést hivott egybe alaptőkéjének 300 millióról 480 millióra való fölemelése végett. Az összes uj részvények a régi részvényeseknek ajánltatnak föl 5:3 arányban 150.000 K árfolyamon. Tőkeemelés keresztülvitele után 65 milliárd lesz az alaptőke és a nyilt tartalékok együttes összege.

Legmodernebb gyógyintézet
sebészeti és belbetegek részére
Dr. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye,
vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

Készül a budapesti munkásság monográfiája

Célja a munkásság anyagi és társadalmi helyzetének javitása

Szerdán délután öt órakor Buzáth János dr. alpolgármester elnöklésével ülést tart a közjótékonysági és szociálpolitikai bizottság, amely elé több apró tárgy mellett rendkivül fontos probléma kerül. Liber Endre tanácsnok benyujtja azt a tervezetet, amelyet a statisztikai hivatal készitett a budapesti munkásság monográfiájának megalkotásáról. Kimondhatatlan fontosságu probléma ez, de fontossága mellett még különös jelentősége is van, mert ez annyit jelent, hogy a budapesti városigazgatás ujból eljutott oda, ahol egyszer már volt, hogy elsőrendü fontosságunak, a város eminens érdekének tekintik a munkáskérdés helyes és méltányos kezelését. Hogy ez az előterjesztés a szociálpolitikai bizottság elé kerülhet, az legelsősorban Ripka Ferenc dr. főpolgármester érdeme, aki az ötesztendős tétlenség és antiszociális szellem után ujból bölcs szociális szellemet kiván uralkodóvá tenni a városházán. Az uj éra folytatni kivánja a munkássággal való törődést, a szociális gondoskodást ott, ahol egykor Bárczy István abbahagyta. A főpolgármester terveinek kivitelében nagyszerü segitőtársra talált, Liber Endre tanácsnokra, akinek meleg emberszeretetét mindenhol megnyilvánulni láttuk ott, ahol eddig munkásságát kifejtette a városházán és azonkivül is, mint például abban az időben, amikor a menekültek kormánybiztosa volt és amikor Budapest szegényei és gyámoltalanjai nagyon rászorultak a főváros jótékonyságára.

Az előterjesztést, amely a budapesti munkásság monográfiájának megalkotására vonatkozik, Illyefalvy Lajos dr., a statisztikai hivatal aligazgatója dolgozta ki, a nagy szociális probléma teljes megértésével és az ügy iránt való mély lelkesedéssel. Az előterjesztést elsősorban a munkanélküliség kérdésében kiküldött szakértekezlet tárgyalta, majd az elmult hét csütörtökjén Liber tanácsnok bemutatta a főváros tanácsának is. A tanács utasitotta a főváros statisztikai hivatalát, hogy a jövő évi munkaprogrammjába illessze bele a munkásság nagy problémáját és a munkanélküliség kérdését, a sürgős kivitelre nézve az előkészitő munkálatokat haladéktalanul tegye meg és a feldolgozás esetleges költségeit az 1926. évi költségvetésbe vegye fel.

Illyefalvy Lajos tervezete szükségesnek tartja, hogy

a háztartási statisztikai munkálatokat minél szélesebb társadalmi és különösen a munkásrétegekre terjesszék ki.

Miután azonban mindez nagyon sokba kerülne, ugy tervezi, hogy a különböző társadalmi osztályok tipikus háztartásait figyelik meg. Ebből a célból az előterjesztés legalkamasabbnak tartja, ha a főváros szolgálatában álló tisztviselők és altisztek, továbbá a szakszervezetekbe tömörült ipari munkások háztartásának megfigyelését olyan módon vonnák be a felvételi munkálatokba, hogy a kategóriák mindegyikéből negyven-negyven család, az ipari munkások kategóriáiból pedig nyolcvan család háztartását figyelik meg.

Készíteni szándékoznak azonkivül munkabérstatisztikát is,

amely feltüntetné a létező viszonyokat és amelynek alapján elő lehetne készíteni a szükséges reformokat. Ezt kiegészitené az ipari munkások munkaidejére vonatkozó felvétel is. A munkás ugyanis naponta csak bizonyos számu óráig tud teljes erővel dolgozni és munkaképességének fentartása érdekében a munkanap folyamán is szüneteket kell tartania. Még több

kiméletet igényel a nőmunkás,

különösen abban az időszakban, amikor anyai hivatásának teljesitése folytán szervezete legyengül. Ennek a statisztikának fel kell ölelnie a gyermekek munkáját is, amelyet ugy testi, mint szellemi fejlődésük érdekében védeni kell. Végül el akarja készíteni a statisztikai hivatal a jövő év folyamán az egyesületi statisztikát is, amelynek révén kidomborodik a főváros munkásságának társadalmi tevékenysége, mig az előbb emlitett statisztikai felvételek e társadalmi tevékenységet kifejtő munkásság nehéz gazdasági küzdelmét világitják meg.

Mindez szükséges arra, hogy a munkáskérdés megoldása tekintetében lépéseket tegyünk előre.

A mi statisztikai hivatalunk teherbiró képessége nem tud produkálni még olyan munkásstatisztikát, mint amilyeneket a nyugati államokban látunk. A munkások társadalmi problémájának megoldása tekintetében azonban az is igen nagy haladást jelent, amit most terveznek és előre is el kell ismerni, hogy a statisztikai hivatal a budapesti munkásság monográfiájának elkészitésével hatalmas munkát fog végezni.

Ripka főpolgármester a kirakat- és portáladó ellen

El kell törölni ezt az igazságtalan vámszedést

A pesti kereskedők nagyon boldogok, mert sosem virágzott annyira a kereskedelem, mint mostanában. Hiszen méltóztatnak tudni, hogy évek óta nem volt egyetlen fizetésképtelenség, nem volt egyetlen kényszeregyezség, nem volt egyetlen csőd! A pesti kereskedő a legnagyobb könnyedséggel fizeti le házbérét, sosincs arra gondja, hogy honnan szedje elő üzleti bérét, adóját, miből tartsa fenn konyháját, miből iskoláztassa gyermekét. És mert a boldogsága zavartalan, előáll a közmunkák tanácsa és fizetési meghagyásokat küldözget kirakat- és portáladó dolgában a kereskedőknek, akik joggal kérdik, mióta gyakorol adókivetési jogokat a közmunkák tanácsa. Jól emlékszünk: 1914-ben csakugyan megszavazta a főváros a kirakat- és portáladókat, de ezeket a háboru bekövetkezése után pihentették és nem hajtották be. Javultak 1914 óta a gazdasági viszonyok? Mert csak a gazdasági viszonyok javulása tenné némileg indokolttá, hogy a közmunkák tanácsa kiássa a multból a kirakat- és portáladót. A kereskedőnek jól megy a dolga, fizessen hát! De köztudomásu, hogy

a kereskedelem sosem élt oly válságos időket, mint éppen most.

Mire való tehát ezt az adót előráncigálni, amikor ennek az adónak méltányosságához még normális időkben is sok szó fér. Egy kirakat és portál nem egyéb üzleti befektetésnél. De a befektetés még nem jövedelem és egyáltalában nem is bizonyos, hogy jövedelmező üzlete lesz-e annak, aki szép, izléses kirakattal hivja fel üzletére a közönség figyelmét. Egy üzletnél csak a jövedelem és a haszon lehet adóalap, de maga a befektetés még nem az.

A befektetés a kereskedő vagyonának egy része és ezt a vagyont egyszer már mint vagyont megadóztatta az adókivető bizottság.

Mint kirakat és portál csak uj formát kapott ez a vagyon, amely talán nem is készpénzből, hanem hitelre készült. Mire való hát két bőrt nyuzni egy rókáról, amikor a rókának már egy bőre sincs, mert azt is régen lenyuzták?

Semmi sem természetesebb, mint hogy a kereskedők felzudulnak ez okvetetlenkedés ellen és érdekképviseletük Ripka Ferenc főpolgármesterhez fordult, hogy szabaditsa meg őket ettől az adótól és az azzal járó szekaturától. A főpolgármester elismerte, hogy a közmunkák tanácsa igen rossz időben állott elő követelésével, mert a kereskedők aligha vannak most abban a helyzetben, hogy uj adókat rázzanak ki a zsebükből. Egyben megigérte, hogy a maga részéről oda fog törekedni, hogy a kérdés a kereskedelmet kielégitő módon intéztessék el. Hogy ez a megoldási mód milyen lesz, nem tudjuk. Minthogy azonban teljesen elhibázottnak tartjuk ezt az adónemet, az egyetlen méltányos elintézési mód csak az lehet, hogy

törlik ezt az adót,

amely különben se nagy tétel a főváros adópénztárában és legfeljebb arra jó, hogy megakassza azokat a törekvéseket, amelyek a főváros szépitésére irányulnak. Egy szép kirakat, egy művészi portál sokat lendit az utcák külső szépségén, nem is szólva arról, hogy lendit az iparon, amely mostanában szintén nagyon rászorult arra, hogy egy kis munkához jusson. Már ebből a néhány adatból is kitünik, hogy hány helyen okoz bajt egy elhamarkodott lépés. És mert a bajok már amugy is elég szép számmal vannak, kivánatos, hogy a közmunkák tanácsa ne szaporitsa ezeket a bajokat. Budapest még nem olyan szép, hogy szebb már ne lehetne és a budapesti asztalosoknak sincs annyi munkájuk, hogy ujabbakat már nem is vállalhatnak. És mert a kereskedő is számit valamelyest, talán nem tulzás, ha azt állitjuk, hogy a pesti kereskedőnek sincs még olyan jó dolga, hogy ezen a jó dolgon okvetlenül rontani kellene. Engedjék hát lélekzethez jutni a kereskedőt és ne sujtsák egy uj adóval, mihelyt egy kicsit kiöltözteti és kicsinositja a boltját. Hagyják őt kilábalni ebből a lezüllöttségből és ha talpraállt, ám jöjjenek és sujtsanak rá, mert egy uj ruhát öltött magára.

Telefon: 76-02, 99-02
CORDATIC
Főelárusitás: BUDAPEST, VI., Mozsár-u. 9. sz.

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18
PALLOS
Sürgönycim: PERALLOS
építőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül mészet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát, vasat és minden épitőanyagot. Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. II

KRAYER E. ÉS TÁRSA
FESTÉK-, KENCE- ÉS LAKKGYÁR
FESTÉKEK, LAKKOK
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 34. TELEFON: 22-58, 115-92

EPP ÉS FEKETE GÉPGYÁRA R.-T.
BUDAPEST
EMELŐ GÉPEK
III., RÓMAI FÜRDŐ
CSIGASOROK
SZÁLLITÓ BERENDEZÉSEK.

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

A világ legjobb MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—23.

Események

Pro domo. Mai számunktól kezdve közös kiadásban bocsátjuk olvasóink rendelkezésére a Gazdasági Hirlap-ot, amelynek szerkesztője, dr. Kósa Miklós kollégánk egyszersmind a Fővárosi Hirlap társszerkesztője lett.

Felavatták az Uj Szent János kórház tüdőpavillonját. Szombaton délben ünnepélyes keretek között adták át a használatnak az Uj Szent János kórház három tüdőpavillonját, amelynek építését még Bárczy István polgármestersége alatt, ezelőtt tizenkét esztendővel kezdték meg. A felavatáson megjelentek Vass József népjóléti miniszter, Ripka Ferenc főpolgármester, Sipőcz Jenő polgármester, Édes Endre, a közegészségügyi osztály tanácsnoka, valamint a közegészségügyi ügyosztály tagjai. A nagyteremben Édes Endre tanácsnok ismertette a három pavillon viszontagságos épülésének történetét és elmondotta, hogy mint akadályozta meg a háboru és a gazdasági lezüllés ennek a nagyfontosságu intézménynek a befejezését. Édes tanácsnok előadása szerint a három pavillon közel ötmillió aranykoronába került, amely költségeknek felét az állam viseli. Sipőcz polgármester rövid beszédben vette át a főváros közönsége nevében az uj intézményt, amelyet azután az orvosok vezetésével megtekintettek. A három pavillonban tett séta után Vass József népjóléti miniszter elismerését fejezte ki a fővárosnak az uj intézmény megalkotásáért. Annak a reményének adott végül kifejezést, hogy ez az uj intézmény kiindulópontja lesz a tüdővészellenes országos küzdelemnek.

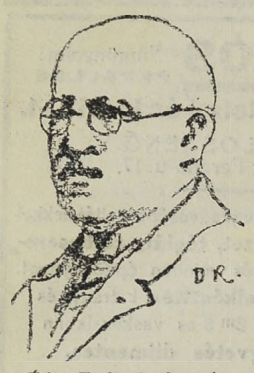

Édes Endre tanácsnok

Most kövessék Bécset! Budapestnek sokáig Bécs volt a tanitómestere. Mindig Bécsre hivatkoztunk, ha valami rosszat akartunk elfogadhatóvá tenni, mindig Bécset állitottuk iskolapéldául, ha valamely reformnak vagy intézkedésnek erkölcsi felelősségét nem mertük egymagunk vállalni. Bécset követtük, amikor bevezettük a szállodai idegenadót, a színházi vigalmi adót. Bécs termelte a gondolatokat és Remete tanácsjegyző ur eltanulta és a pesti talajba átültette ezeket a gondolatokat. Rendben van és mi ezuttal nem teszünk szemrehányást se Remete urnak, se a többi illetékesnek az adófajták áttelepitése miatt. Csak a figyelmüket akarjuk felhivni arra, hogy a tanitómester megint cselekedett valamit, ne rösteljék hát most is követni a mestert és ha utánozni tudták őt a rosszban, kövessék most a jóban. Bécs város tanácsa ugyanis azzal a javaslattal foglalkozik, hogy leszállitja a szállók idegenadóját és csökkenti a színházak, mulatóhelyek és mozik vigalmi adóját is. A gondolat még nem valósult tetté, de a pesti városháza, amely nem egyszer előbb valósitotta meg Bécs gondolatát, mint maga Bécs, most is siethetne és legalább a gondolatot tenné már magáévá. Ez annál szükségesebb, mert a gazdasági viszonyok nálunk épp oly rosszak, mint Bécsben és a színházak és mozik ugyanolyan válsággal küzdenek, mint az egykori császárvárosban. Kétségtelen, hogy Bécs város tanácsa belátta, hogy rossz politika a színházi szórakozást megdrágitani és a közönséget a megdrágitással a színháztól elriasztani. A számitás igen egyszerü. Ha a színházi jegy olcsó, több lesz a látogató. És több látogató alacsony vigalmi adó mellett többet adóz, mint kevés látogató magasabb adó mellett. Ezt a pesti városházán is tudni kellene és ennek az egyszerü számitásnak le kellene vonni a konzekvenciáit. Mert mi okozta a pesti színházak krizisét? Az, hogy a gazdasági viszonyok leromlottak és a közönség nem fizethette a drága belépődijakat, amelyeket magas vigalmi adókkal terheltek meg. Minthogy azonban a gazdasági viszonyok nem javulnak, a közönséget ugy kell visszacsalogatni a színházba, hogy a vigalmi adók csökkentésével olcsóbbá teszik a belépődijakat. A város semmit sem veszit, sőt nyer általa, mert sok kicsi többre megy, mint a sok, amelyik kevés. De nemcsak a színházakra, de a mozikra is szól ez, amelyek látogatottságának épp ugy ártott a magas vigalmi adó, mint ahogyan válságba sodorta a pesti színházak legtöbbjét. Legfőbb ideje, hogy revizió alá vegyék ezeket az adónemeket. Nemcsak a színházak és mozik, de a főváros gazdasági érdeke is ezt követeli. Tönkretett színház, válságba sodort mozi nem lehet jövedelmi forrás. Ha azonban kiméllettel kezelik ezeket az intézményeket, igen könnyen bekövetkezik a föllendülés: az adóalany megerősödik és busásan meghozza annak jutalmát, hogy okosan és célszerüen bántak el vele. Tessék megpróbálni és tessék önérzetesen arra hivatkozni most is, hogy nem a maguk, de Bécs gondolatát követik.

Hárommilliárd korona készpénz. Az uj 15. m. kir. osztálysorsjáték legnagyobb nyereménye óriási összeg = 3 milliárd korona. A jutalom 2 milliárd, a főnyeremény 1 milliárd, összesen 29.000 nyeremény, közel 28 milliárd összegben kerül kisorsolásra és fizettetik ki készpénzben. A nagy érdeklődésre való tekintettel a megrendeléseket nem tanácsos halasztani. Mindenki anyagi viszonyaihoz mérten vehet részt a játékban, mert egész sorsjegyen kivül — mely 120.000 koronába kerül — fél 60.000 koronáért, egynegyed 30.000 koronáért, nyolcad 15.000 koronáért az összes főelárusitóknál kapható.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymalátaCUKORKÁT

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. **BUDAPEST** Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 **BUDAPEST** IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, derítők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

Kezfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII.
KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

BOON'S CACAO világmárka

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 október 21. — 42. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Az üzemvizsgáló bizottság

jelentése előttünk fekszik és annak első átnézésére is meggyőződéssé érik bennünk, hogy a főváros életében az utolsó tiz esztendőben aligha történt nagyobb esemény, mint ennek a bizottságnak életrekeltése és az a hatalmas, mindent átölelő munka, amelyet ezek az urak önzetlenül, tökéletes odaadással kifejtettek. Az üzemvizsgáló bizottság tagjai kilencven százalékban olyan szakférfiakból kerültek ki, akiknek Budapest kommunitásához talán nincsen több közük, mint egy egyszerü polgárnak. Mégis a munka, amelyet elvégeztek, nem lehetne nagyobb és tökéletesebb akkor sem, ha olyan emberek alkották volna, akik a felelősség teljes sulyával kormányozzák Budapest székesfővárost. A legteljesebb hálával tartozik ezért a munkáért Budapest közönsége, már csak a munka nagyságáért és kvalitásáért is, mert egészen külön lapra tartozik az, hogy a bizottság vizsgálódásai milyen óriási eredményeket fognak talán már a közeljövőben feltüntetni.

Hogy ilyen eredmények mutatkozhatnak majd a bizottság munkájának nyomán, ez legteljesebb reményünk. Alapja pedig ennek az eredményességnek az, hogy a bizottság hüvös objektivitással, a pártatlanság nemes magaslatáról nézett és itélt. Mert ha csak tanácsokat ad is ez a huszonhárom kiváló férfiu a törvényhatósági bizottságnak, de ezeknek a tanácsoknak éppen az emlitett objektivitás és pártatlanság révén itéletszerü erejük van. Kemények és bátrak az itéletek és be kell vallanunk, nem egy esetben talán tulszigoruak. A Fővárosi Hirlap mintegy másfél évtizede szemléli az üzemek működését és mond kritikát róluk. Tapasztalataink és ismereteink a bizottság tagjainak szaktudása nélkül bár, de nekünk is vannak. Meg merjük tehát kockáztatni még azt az állitást is, hogy imitt-amott tévedett a bizottság. Ezek a tévedések azonban mindvégig, bár kevésszámuak, de mindig jóhiszemüek. Vannak olyan esetek, mint a községi élelmiszerüzemé, ahol egészen kézenfekvő, hogy az urak vagy rosszul láttak, vagy fontos körülményeket nem vettek figyelembe. Budapest egész kispolgári és munkáslakossága tanuként idézhető ennek a tévedésnek a bizonyitására. Pedig csak korlátozni kivánják a községi élelmiszerüzem működését és csak az a teljes elismerés hiányzik a kritikából, amelyet a legszélesebb néprétegek is éreznek mindenfelé, ahol a községi elárusitóhelyek ismeretesek. A törvényhatósági bizottság, amely a szakvélemény alapján verdiktet fog mondani, a nép küldötteiből áll és ezek majd elégtételt szolgáltatnak a szakszerüség, de talán gyakorlatiatlanság eme botlásáért.

Ám ez csak egyetlen példa. Akad nyilván még több társa is a bizottság téves meglátásának. De az anyag, amelyet feldolgoztak, a szempontok sokasága, amelyre mindre figyelemmel kellett lenniök, számok, vagyonok, energiák hatalmas tömege, amely magában is kápráztatja a szemet, megmagyarázza, ha imitt-amott méltánytalanság, elnézés, vagy éppen ellágyulás történt volna. Mintamunkát produkált a bizottság, de természetszerüen ez a mintamunka sem lehet a hibáktól teljesen mentes. Meg kell állapitani azonban, hogy áradó tudás, töméntelen szakismeret, a modern haladás felé való biztos előretörés jellemzi ennek a jelentésnek minden sorát. Még ha justicmordok estek volna is, akkor is azt kellene mondanunk, hogy az ötletek, a praktikus tanácsok özöne, amellyel a bizottság valósággal elárasztja jelentését, mindent expiálnak. Ha igaz az, amit itt elvileg leszögeznek, hogy a villamos energia egységesitése több, mint évi száz milliárdot takarit meg a városnak, akkor ez az egyetlen megállapitás több hasznot mutat, mint hosszu esztendők városkormányzatának meddő esztendői együttvéve.

Akármennyire respektálni való is mindaz, amit ez a hatalmas munka felölel magában és akármilyen itéletszerüen hangzik is a bizottságnak minden megállapitása, ez a jelentés egymagábanvéve nem döntheti el az üzemek sorsát. De nem döntheti el a néphangulat sem és igy a kettőt becsületesen és okosan össze kell egyeztetni. Kilátásba helyezik, hogy a belügyminiszter rövidesen ismét leiratot intéz a főváros tanácsához, amely leiratban az üzemvizsgáló bizottság jelentéséből levonja a konzekvenciákat. Ma még nem tudjuk, hogy a belügyminiszter milyen formában fogja ezt megcselekedni. Lehet, hogy csak egyszerüen aláhuzza és figyelemre ajánlja a bizottság ama megjegyzéseit és megállapitásait, amelyeket szintén helyesnek tart, de lehet, amint az az utóbbi időben nem egyszer megesett, hogy a belügyminiszter utasitásokat kiván majd adni a tanácsnak arra vonatkozólag, hogy mely tanácsait hajtsa végre az üzemvizsgáló bizottságnak. Aggódva félünk tőle, hogy ez az utóbbi eset fog bekövetkezni. Bármennyire tiszteletreméltónak tartjuk is a belügyminiszter ur fokozott érdeklődését a város ügyeivel szemben, de még vele szemben is elsőrendü kötelesség Budapest autonómiájának sértetlen megőrzése. Kötelessége ez a főpolgármesternek is, a tanácsnak, de legelsősorban Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának. Jótanácsokat tehát hálásan fogadunk az üzemvizsgáló bizottságtól és a belügyminisztertől is, de az üzemek kérdésében a döntés joga a legteljesebb mértékben a közgyülést illeti meg. Hisszük, hogy az autonómia megsértésére senki sem fog kisérletet tenni, de hiszszük azt is, hogy a közgyülés bölcsen és praktikusan fogja megoldani a nagy problémát, amelyhez erőteljes segitőkezet nyujtott az üzemvizsgáló bizottság fáradhatatlan, kiváló és önzetlen munkája.

Növelni kell a BSzKRT kocsiparkját és tanulmányozni kell a külföldi ujtipusu kocsikat

Száz százalékkal csökkentik a villamosellenőrök számát

Az üzemeket ellenőrző bizottság igen értékes tanácsokat ad a BSzKRT vezetésére vonatkozólag. Ezek a tanácsok vonatkoznak ugy technikai, mint kereskedelmi és pénzügyi kérdésekre. A technikai részben ismertetik azokat a fontos ujitásokat, amelyek a pályafentartás, a magasépitmények fentartása, szervezése és épitése, a járműigazgatás, a vontatási szolgálat, az áramtermelés és elosztás, az anyagbeszerzés és a forgalmi igazgatás tekintetében szükségesek. Kivánja a bizottság, hogy a javitási időtartam csökkentésével, a javitási állag apasztásával, több kocsi legyen a forgalom rendelkezésére bocsátható. A mérnökök, munkások létszámának csökkentése is szükséges. Nem lehet elkerülni a kocsiparkok kiegészitését sem, ebből a célból egy bizottságnak külföldi tanulmányutra való küldése elkerülhetetlen, hogy uj kocsitipusra nézve részletes javaslatot lehessen tenni.

Érdekes javaslata a bizottságnak az is, hogy a BSzKRT szüntesse be az egyenruhák házikészitését. A vállalat által beszerzett szövetet konfekcionálás céljából a magániparnak kellene megfelelő ellenőrzés mellett kiadni. Az ócska ruhákat a viselési tartam lejárta után a személyzet tulajdonában kellene meghagyni. Ezzel kapcsolatban meg kell szüntetni a ruhajavitó intézetet is.

A személyzet kihasználását a bizottság általában jónak tartja. Ha a vonatszemélyzetet jobban javadalmazzák és igy a munkateljesitményt emelni lehetne, akkor mód volna bizonyos mértékü megtakaritásokra. A budapesti közönség minden esetre örömmel fogja fogadni a bizottságnak azt a javaslatát, hogy a villamoskocsikon állandó forgalmi akadályként szereplő ellenőrök számát kerek 100 százalékkal redukálni kell.

A villamostársaság a menetrend szerkesztésénél minden 65 utasra állit be egy-egy kocsit. Ez a szám tulmagas. A bizottság azt kivánja, hogy ezentul 45—50 utasra számitsanak egy-egy kocsit. A pótkocsik számát gazdasági okokból növelni kivánja a bizottság, de ennek érdekében előbb bizonyos számu motoros kocsit át kell alakitani. Ezenfelül érdemes volna a nagyforgalmu vonalakon a forgalmasabb napszakokban két pótkocsival járatni a vonatokat, mert ez a rendszer a külföldön jól bevált.

A pénzügyi és kereskedelmi igazgatás terén első javaslata a bizottságnak az, hogy a végrehajtó bizottságot ez általános gyakorlatnak megfelelően át kell szervezni. Meg kell szüntetni azt a rendszert, hogy az igazgatóság a felügyelőbizottság tagjai részére költségmegtérités cimén állandó javadalmazást engedélyez.

Ripka Ferenc az üzemvizsgáló bizottság lelkiismeretes és önzetlen munkájáról

»Az adókkal tulterhelt polgárság érdeke, hogy a főváros jövedelmei a közüzemek révén gyarapodjanak«

A székesfővárosi üzemek megvizsgálására alakitott bizottság „Általános és összefoglaló jelentése" rendkivül feltünést keltett ugy a sajtóban, mint a közvéleményben. A jelentésről vezércikkünk keretében mondjuk el a Fővárosi Hirlap véleményét, de nagyfontosságunak tartottuk, hogy ebben a rendkivüli horderejü kérdésben informáljuk a nagyközönséget Ripka Ferenc főpolgármester álláspontjáról is. A főpolgármester az üzemek megvizsgálására alakitott bizottság munkájáról és jelentéséről a következőket volt szives elmondani a „Fővárosi Hirlap" számára:

— A belügyminiszter ur 1924 december 16-án kelt leiratában engem, mint a főváros kormánybiztosát, arra kért fel, hogy a főváros üzemeit és közérdekü vállalatait, azok üzemét és üzemvitelét lehetőleg minél előbb vizsgáljam meg. Egyuttal felhatalmazott a miniszter arra is, hogy amennyiben az üzemek megvizsgálása szükségessé tenné, külön bizottságot alakitsak erre a célra. A belügyminiszteri leirat értelmében a vizsgálatnál az üzemek kereskedelmi, technikai és pénzügyi gazdálkodását kellett tüzetes vizsgálat tárgyává tenni. A vizsgálatnak tekintettel kellett lenni arra, vajjon az egyes üzemek üzem- és üzletvitelében a gazdasági szempontok érdekében milyen összevonások, egyszerüsitések és javitások eszközölhetők. A belügyminiszter ezzel az intézkedésével azt akarta elérni, hogy a kormány legfelsőbb vagyonfelügyeleti jogával élve, tiszta képet kapjon a fővárosi üzemek viteléről és szervezetéről. A bizottság rövidesen meg is kezdte működését dr. Némethy Károly v. b. t. t., nyugalmazott államtitkár elnöklésével.

— Az üzemvizsgáló bizottság tizenegy albizottságot alakitott. Szó volt arról is, hogy a huszonhét belföldi szakértő mellett, akikből a bizottság állott, három külföldi szakértőt is meghivunk. Ettől a tervünktől azonban később eltekintettünk. A legnagyobb elismeréssel kell szólanom a bizottság munkájáról, amelynek tagjai a legteljesebb önzetlenséggel működtek. A főváros annakidején 25.000 aranykoronát, az akkori átszámitási kulcs szerint mintegy 425 millió papirkoronát szavazott meg a bizottság működésének költségeire, ebből az összegből azonban csak 337 millió koronát használtak fel, mig a felmaradt 88 millió koronát a bizottság a fővárosnak visszaszolgáltatta.

— A bizottság jelentésének nyilvánosságrahozatala után ujból és nyomatékosan hangsulyoznom kell azt, amit annakidején, amikor a bizottság munkáját megkezdte, ugyancsak hangoztattam: ez a vizsgálat nem irányult sem személyek, sem hatósági szervek ellen, hanem tisztán és kizárólag annak megállapitására szoritkozott, hogy az egyes üzemek, kereske-

delmi, technikai és pénzügyi gazdálkodása megfelel-e a követelményeknek vagy sem és hogy az üzemek vezetésében található hibákat miként lehet kiküszöbölni, vagy miképpen lehet az egyes üzemek munkájának eredményességét, jövedelmezőségét fokozni.

— Az üzemvizsgáló bizottság rendkivül eredményes és fontos munkát végzett, amit legfőképpen az okol meg, hogy az adókkal amugy is tulterhelt fővárosi polgárság elsőrendü érdeke, hogy a főváros jövedelmei a közüzemek révén gyarapodjanak. Másik nagy érdek, amely ennek a munkának eredményességéhez füződik az, hogy a közüzemek szolgáltatási dijai olcsóbbakká váljanak. A bizottság a most közreadott jelentéssel rendkivül értékes adattömeget bocsátott a főváros és a kormány rendelkezésére, amely adatok és tapasztalatok feltétlenül erős bázisává lesznek a főváros modern üzemi berendezkedésének.

— A sajtó és az érdekképviseletek számtalanszor hangoztatták, hogy a fővárosi üzemek mértatlan versenyt folytatnak a fővárosi iparosokkal és kereskedőkkel szemben, ami ezeknek gazdasági érdekeit különösen a mai gazdasági helyzetben sulyosan érintik. A bizottság ezekre a panaszokra is tekintettel volt és megjelölt néhány olyan üzemet, amelyeknek fentartása ma már idejét multa és amelyek megszüntethetők, mert azokra közérdekből nincs szükség, viszont munkájukat magániparosok épp ugy, vagy még jobban el tudják végezni. Reménünk kell, hogy a régi panaszok most kielégitő és megnyugtató megoldást nyerhetnek.

— A belügyminiszter az üzemvizsgáló bizottság jelentését a főváros tanácsához leirat kiséretében küldötte meg. Ebben a leiratban tudatja a miniszter a tanáccsal, hogy legközelebb megküldendő leiratában részletesen kiván foglalkozni a bizottság jelentésével, közli arra vonatkozó észrevételeit, megjegyzéseit, tanácsait és utasitásait a főváros közönsége számára.

„A műszerüzem pénzügyi szervezete teljesen rendezetlen és kénytelen a tiszta felesleget elburkolni"

Az üzemvizsgáló bizottság a fokozatos megszüntetés mellett

A műszeripar és a műszer- és kötszerkereskedelem számtalanszor kifogásolta a műszerüzemnek nemcsak működési módját, de egyben magát a műszerüzem létezését is és általánosságban él a köztudatban, hogy ez az üzem teljesen fölösleges. Most azután az üzemvizsgáló bizottság állapitotta meg, hogy „a székesfővárosnak nem lehet hivatása, hogy saját adófizető iparának indokolatlan versenyt támasszon". Épen ezért az a javaslata a bizottságnak, hogy

a központi anyagbeszerző hivatal megszervezése után ugy a műszerüzemet, mint a gyógyszerüzemet fokozatosan meg kell szüntetni.

Addig is a műszerüzemnek csak javitómunkálatokat szabad végezni és uj műszerek készitését csak abban az esetben vállalhatja, ha a fővárosi kórházak orvosai által megszerkesztett ugynevezett próbadarabok készitéséről van szó, vagy ha kiirt pályázat eredményéből az tünik ki, hogy a magánipar által felszámitott árak indokolatlanul magasak.

A bizottságnak különben igen sok kifogása volt a műszerüzem ellen. Már a bérelt helyiségek megválasztását is kifogásolták, mert ezek a helyiségek gyártási célokra nem alkalmasak. Közbiztonsági szempontból kifogásolták a csiszoló- és polirozógépek korrangjait, amelyek nincsenek ellátva az előirt védőszerkezettel. A kárpitosüzem a legszükségesebb egészségügyi felszereléseket is nélkülözi. A kórházi ágybetétek fertőtlenitésére és pormentesitésére nincs megfelelő berendezés, ezért a munkások egész napon át poros és fertőzött levegőben kénytelenek dolgozni. A mázolóműhely helyisége nem elég pormentes. A legfontosabb kifogások közé tartozik az is, hogy a műszerjavitó-, kárpitos- és mázolóüzem nincsenek elkülönitve. A három üzem elhelyezése tüzrendészeti szempontból sem felel meg és különösen a raktárhelyiségek nem eléggé tüzbiztosak.

(Mindezeket a kifogásokat a Fővárosi Hirlap már többizben szóvátette és különösen azt kifogásolta, hogy az üzem élén nem szakember áll. — A szerk.)

A számlázáskor számitott 15 százalékos rezsiköltséget a bizottság jelentékenyen leszálitandónak találta. Legsulyosabb itéletet azonban akkor mondja ki, amikor konstatálja, hogy

a műszerüzemnek és gyógyszerüzemnek pénzügyi helyzete teljesen rendezetlen és üzemének folytathatása érdekében kénytelen a tiszta felesleget elburkolni

és igy azok nem kerülnek be a községi, illetve a kórházi alap kimutatott jövedelmei közé.

Gazdasági okokból nem lehet megjavitani a gáz minőségét

A Gázgyártól többé nem kaphatnak tiszteletdijat a tanács által kiküldött tisztviselők

Az üzemvizsgáló bizottság általánosságban az üzemek mozgási szabadságának elvi alapján áll. Ezt szorgalmazza akkor is, amikor a Gázművek műszaki és kereskedelmi munkáját birálja, amelyet általában véve kifogástalannak és céljainak megfelelőnek tart. Szükségesnek tartja azonban, hogy akár a vezérigazgató, igazgatóság, tanács és közgyülés között statuált felelősségi fokozatok bizonyos mértékü összevonásával, hogy akár uj vállalati forma megteremtésével az üzem mozgási szabadsága általában véve, de a személyi vonatkozásu kérdésekben külön is fokoztassék. Emellett kivánja a bizottság, hogy a Gázművek tőkevagyonát szakértői becslés utján összegszerüen megállapitsák, amelynek megtörténte után szabályozni kell a székesfőváros közönsége és a Gázművek között a jogviszonyt. Ennek megtörténte után a megállapitandó tőkevagyon szerint a vállalat a város közönsége részére százalékban kifejezett évi járadékot legyen köteles fizetni. Bizonyos mértékü létszámapasztást is kiván a bizottság. Nagyon érdekes megállapitás az, hogy a bizottság véleménye szerint a Gázművek részéről történt kiutalások formája az igazgatósági ülésekre a tanács részéről kiküldött egyes tisztviselők hivatalos tevékenységével összeférhetetlen. Ezzel szemben szükséges a nyugdij- és segélyalap jobb dotálása.

Foglalkozik a bizottság azokkal a panaszokkal is, amelyek a közönség körében a gáz minőségére vonatkozólag felmerültek. Szerinte a gáz minőségét csak a szükséges beruházások és a gáz árának további emelése révén lehetne biztositani, miután azonban a Gázművek pénzügyi egyensulya és a nagyközönség érdekei forognának kockán, tovább is ki kell tartani a gáz mai minősége mellett.

Végül megemlitjük, hogy az üzemeket felülvizsgáló bizottság vetette fel a gondolatot, amelyet azóta már megvalósitottak, hogy a gázszindikátussal kötött 1923. évi junius 15-i szerződést fel kell bontani.

50 százalékkal kell csökkenteni a vizművek személyzetét

Az üzemet gyökeresen reorganizálni kell

Az üzemvizsgáló bizottság egyik legradikálisabb javaslata az volt, amelyet a vizművekről tesz: „ezt az üzemet ugy technikai, mint kereskedelmi vonatkozásban gyökeresen reorganizálni kell". E célból elsősorban szükséges, hogy a jelenlegi gőzüzemi telepeket elektrifikálni kell, ami évenként mintegy 25—30 milliárdos megtakaritást jelent. Ugyanakkor azonban a meglévő elektromos üzemi telepek ökonómiáját is sürgősen meg kell javitani. Redukálni kell az üzemi személyzetet, fokozatosan likvidálandó a központi anyagraktár fölöslees anyagkészlete, gyökeresen reformálandó a jelenlegi számlázási rendszer. Kivánja a bizottság, hogy a vizműigazgatóság utalványozási jogkörét a mai 10 millió koronáról legalább 100 millió koronára emeljék fel.

A házivezetékek éjjeli elzárása, a budai oldal hiányos vizellátása körül felmerült panaszokkal is foglalkozik a bizottság, de ugylátszik, ezeken a bajokon mindaddig nem lehet komolyan segiteni, amig a vizművek fejlesztésének kérdése megoldva nincsen.

Sulyos vád a vizművek ellen az, hogy az évi viztermelés minden köbméterére a személyzeti kiadásokból 0.81 fillér esik, ami tulságosan nagy és a tökéletlen gépi berendezkedés eredménye. Az elektromosüzem bevezetése esetén a jelenlegi személyzetnek legalább 50—60 százalékos redukcióját lehet elérni.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131-72.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI UZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYAR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6. Telefon: József 61—97.

Hogy lesz a Teleki-téri Repräsentationschristből antiszemita

Vasárnap iktatta be Csernoch János hercegprimás az uj józsefvárosi plébánost, dr. Bleszner Ágost prépostot. A beiktatást bankett követte, amelyen természetesen tosztok is hangzottak el, az összes felköszöntők közül azonban kivált egy hang, amely politikát elegyitett a csendes, szép ünnepségbe. A szónok felháborodva mesélte el, hogy a főváros törvényhatósági bizottságának legutóbbi közgyülésén a zsidó bizottsági tagok zajos jeleneteket csaptak. Szorgalmazta a zsidók ellen való összetartást, mert a zsidók már megint mozgolódnak.

— A zsidóságot le kell törni, — mondotta emelkedett hangon — és ezt csak ugy lehet megtenni, ha a kereszténység a zsidók példájára összefog.

Senki sem csodálkozott, amikor a hevesvérü szónok után Csernoch János biboros hercegprimás állott fel szólásra és igen határozott szavakkal utasitotta vissza a felekezetieskedő hangot, a fajvédő szónok kiruccanását. Ettől a fenköltlelkü egyházfejedelemtől nem is várt senki egyebet. A csodálatos nem is ez volt, hanem mindenki a habzószáju antiszemita szónok személyén bámult el, vajjon ki lehetett ez? Talán a kecskeméti istennyila? Talán a mennydörgőhangu Prónay Pál? Gömbös, Eckhardt, Zsirkay? Vagy kisérteni járt fel a multból Budaváry László?

Nem, egyik sem. A vasárnapi antiszemita szónokot, aki el akar bánni a zsidókkal, Havas Rezsőnek hivják és azzal szerzett nevet valaha magának, hogy ő volt a Teleki-téri őszeresek patrónusa akkor, amikor még a Józsefvárosban Hüvös József és Rémi Róbert voltak a liberális vezérek. Akkor járta a szólás-mondás, hogy „a Józsefvárosban Rém-Hüvös-Havas idő van". Ezek a józsefvárosi Rém-Hüvös-Havas idők elmultak már és Havas Rezső őméltósága, aki egykor Repräsentationschrist volt a Teleki-téri őszeresek között, átsodródott Wolff Károly táborába. A józsefvárosi Rém-Hüvös-Havas idők egészen jó idők voltak, azóta azonban Havas Rezső meteorológiai tudománya csődöt mondott, mert Wolff Károly már szelid hurokat penget, ő pedig most kezd nekilendülni az antiszemitizmus hálátlan talajának. Hiszen még, ha csak politikai gyülésen tette volna, az ember elnézné neki, de egy katholikus plébános beiktató bankettjén, a szelidlelkü és bölcs objektivitását mindig megérző egyházfejedelem jelenlétében, legalább is izléstelen volt ez az antiszemita kirohanás.

Ugy látszik, a heves lendületü, ujdonsült antiszemita szónok nem számitott arra, hogy a zsidók ellen való kirohanása kiszivárog. Erre kell következtetnünk abból, hogy a nagy nyilvánosság számára eddig Havas Rezső Wolff Károly háta mögött sem leplezte le titkon buzgó antiszemitizmusát. Hiszen csak legutóbb mondott a főváros közgyülésén nagy beszédet, amelyben uj gondolatokat ugyan nem lehetett felfedezni, de amely csöpögött a geografiai szakismeretektől. Egy kicsit türelmetlenül hallgatták, az igaz, a hosszu bölcsességet, amikor is azután a szónok szinte siró hangon fordult a tulsó oldalhoz:

— Hallgassák meg türelemmel uraim a beszédemet, hiszen négy hónapig készültem rá.

Ugy látszik, a józsefvárosi plébános beiktatásán elhangzott beszédre sokkal tovább készült: egy egész életen át. Egy bizonyos és ez az, hogy amikor Havas Rezső őméltósága a Teleki-téri őszeresek Repräsentationschristje volt, senki sem gondolta volna, hogy még antiszemita beszéd is kitelik tőle.

125 milliárd évi megtakaritás a BSzKRT, az Elektromos Művek és a vizművek áramszolgáltatásának egyesitése révén

Az üzemek megvizsgálására kiküldött bizottság a villany egységárának leszálli ását javasolja

A villamosenergiák centralizálása a legnagyobb problémája ezidőszerint Budapestnek. Hogy ez a probléma ennyire aktuálissá lett, feltétlenül elsősorban az üzemek vizsgálatára kiküldött bizottságnak köszönhető. A bizottság vizsgálódásai közben már a községi választások idején kiszivárgott az a hir, hogy az elektromos árammal való belterjesebb gazdálkodás óriási jövedelemtöbbletet, vagy a kiadások csökkentését jelentené a fővárosnak és a fogyasztóközönség is olcsóbb áron jutna a szolgáltatásokhoz. Most azután a bizottság jelentése, amikor Budapest Székesfőváros Elektromos Müveiről beszél, konkrét adatokkal is szolgál és azt kivánja, hogy a székesfőváros elektromos energiaszükségletének ellátására az energia termelése a kelenföldi mübe vonassék össze, illetőleg a kelenföldi mü e feladat kielégitésére kellőképpen és sürgősen kiépittessék.

A BSzKRT és a Székesfőváros Elektromos Művei áramtermelésének a kelenföldi művel való összevonása révén kereken évi 100 milliárd papirkorona, a vizvezetéki üzemek elektrizálása révén pedig kereken 25 milliárd papirkorona volna évenként az 1924. évi állapottal szemben megtakaritható. Összesen tehát csupán az áramtermelés összevonása révén e három üzemben évi 125 milliárd korona, kereken 8.5 millió aranykorona megtakaritása volna lehetséges. Az áramtermelés összevonása révén oly egységes energiaellátó rendszer alakulna ki a székesfőváros területén, amelynek évi teljesitménye kerekszámban 240 millió kvh. volna. Bizonyos, hogy a teljesitmény néhány év alatt 300 millió kvh.-ig, a legnagyobb termelés pedig 700 millió kvh.-ig fog emelkedni.

A bizottság különben nagy elismeréssel emlékezik meg az Elektromos Müvek vezetőségéről és kezelőszemélyzetéről, amely a kellő szakértelemmel és kereskedelmi szellemmel rendelkezik. Javasolja különben az alsófoku alkalmazottak javadalmazásának javitását. Érdekes tanáccsal szolgál a bizottság, amikor azt mondja, hogy a magyszámu általános fogyasztót három esztendő leforgása alatt számlálós fogyasztásra kell átvinni. Helyteleniti, hogy a külső szakértők oly csekély javadalmazásban részesülnek, hogy ez „sem a szaktudományok tekintélyével, sem a munka értékével össze nem egyeztethető".

Keményen megmondja a bizottság azt is, hogy a székesfőváros az ujabb időben árszabás dolgában elsősorban nem a fogyasztóközönség, azaz az adófizető polgárság gazdasági érdekeit tartotta szemelőtt, hanem a rideg magánvállalati álláspontra helyezkedett. Ennek az eredménye az, hogy középeurópai mérleggel mérve és a székesfőváros közönségének gazdasági erejét tekintve, tulmagas áron szolgáltatták a fogyasztóközönségnek az elektromos energiát. A jelenlegi alapár ugyanis 3 százalékra megközeliti a békebeli 6 filléres alapárat akkor, amikor az adófizető polgárság keresete a békebeli keresettől óriási távolságra van. Ezt a politikát a bizottság szerint meg kell szüntetni, mert ez csak konjunkturális bevételeket eredményez. A bizottság szerint a beruházásokhoz szükséges 30 millió aranykoronát kölcsön utján kell beszerezni és ennek érdekében az Elektromos Müveket, a községi alaptól elkülönitve, jogi személlyé kell átalakitani.

Háboruság a pékek és a Központi Tejcsarnok között

A tejcsarnok felbontotta a sütőipartestülettel kötött szerződését

A mult évben hétszázezer korona volt a buza ára, az idén leszállt 350.000-re és a kenyér ára ennek ellenére alig csökkent néhány százalékkal, ami kétségkivül a sütők erős szervezettségének a következménye. Ebbe a szervezetbe még a mult évben belekapcsolódott a Központi Tejcsarnok, amely — mint ismeretes — sütőkemencékkel egészitette ki tejüzemét és kenyeret állitott elő, amelyet eleinte korlátlanul árusitott a fővárosban. A Központi Tejcsarnoknak beavatkozása a sütőiparba nagy elégedetlenséget keltett a pékek ipartestületében, amely komoly akciót inditott avégből, hogy a Központi Tejcsarnoktól megvonassék a kenyérsütésre és elárusitásra való jog.

Ez a háboruság kompromisszummal végződött, amelynek lényege az, hogy a Központi Tejcsarnok tizezer aranykorona pönálé mellett arra kötelezte magát, hogy a műhelyeiben sütött kenyeret csak a saját fiókjaiban fogja árusitani. Mikor a kompromisszum létrejött, a Központi Tejcsarnok péküzeméhez társul szegődtek Fürst Sándor, Preisz Miksa és Földes Izsó pékmesterek, akik azonban abban látták hivatásukat, hogy a Központi Tejcsarnokot elkedvetlenitsék a kenyérsütéstől. A szándék nem valósult meg, mert a Központi Tejcsarnok, elunván a három pékmester szekaturáját, arra határozta el magát, hogy veszni hagyja a tizezer aranykoronát és szabad kezet biztosit magának a kenyérsütésben és árusitásban. A mult év decemberében kötött megállapodás ilyenformán fel is bomlott az utóbbi napokban és már meg is kezdődött a verseny a Központi Tejcsarnok és a fővárosi sütők között. Ennek a versenynek máris jelentkeznek az üdvös következményei: a Központi Tejcsarnok igazgatósága minap bejelentette Ripka Ferenc főpolgármesternek, hogy a tiszta buzalisztből készült kenyér árát hatezer koronáról leszállitotta ötezerkétszázra. Bizonyosra vesszük, hogy az árleszállitásnak üdvös hatása lesz az egész kenyérpiacra, mert nem hihető, hogy a pesti pékek ölbetett kézzel nézik, ahogy a Központi Tejcsarnok elhalássza előlük a vevőket és napi két vagón termelésével dominálja a piacot.

Ügyeljen bevásárlásainál

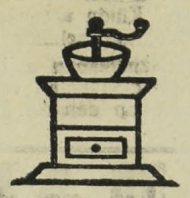

védjegyünkre!

Ami a tudásban az ABC,
Ez a konyhában
a FRANCK-kávé.

D. 177 O. 25 I. — Ve. 1.

A főváros ne gyártson koporsót, annál kevésbé butorokat

Nem szabad az adófizető iparosokkal versenyre kelni

„Az albizottság teljes egészében helyesnek találja az adófizető iparosságnak azt a kérelmét, hogy a főváros ne keljen versenyre saját adófizető polgáraival és ne gyártson koporsót, annál kevésbbé butorokat. Ezért a bizottság javasolja, hogy az a fővárosi üzempolitika, amely az adófizető polgárság rovására tart fenn monopolisztikus koporsógyárat, szünjék meg és a főváros fokozatosan vonuljon vissza az ilyen üzemek fentartásától."

Nagyon kemény szavak ezek, amelyeket az üzemeket ellenőrző bizottság a Fővárosi Faárugyár Rt. létére vonatkozólag mond. A bizottság egyébként jól vezetett és jól megszervezett intézménynek tartja a gyárat, de megengedhetetlennek tartja, hogy konkurrenciát csináljon az adófizető iparosságnak. Érdekes, hogy ebből a szigoru itéletből nem azt a konzekvenciát vonja le a bizottság, hogy az üzemet meg kell szüntetni, vagy el kell adni. Eladni a bizottság szerint nem lehet, mert a jelenlegi konjunktura mellett a főváros nem kapná vissza a befektetett tőkét. De az eladásból az érdekelt asztalosiparnak sem volna semmi előnye, mert a részvénytársaságnak a fővárosi temetkezési intézettel tizévels szerződése van koporsószállitásra. Azt javasolja tehát a bizottság, hogy a főváros tartsa fenn egyelőre az üzemet, amely azonban vegye fel inkább azt a munkakört, amelyet jelenleg a főváros különböző helyein elavult eszközökkel dolgozó apró asztalosműhelyeik végeznek és egyesitse magában ezeket az összs faipari műhelyeket.

Csak gyári jellel ellátott fejhallgatót és vacuumcsövet használjon.

A fejhallgató gyári jele:

A vacuumcső gyári jele: „TUNGSRAM"

Kapható mindenütt. Gyártja:

Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T. Ujpest.

SZÓRAKOZÁS

Az Andrássy-uti Szinház óriási sikere minden képzeletet felülmul. Sajtó és közönség egyhangu véleménye, hogy ilyen nagyszerü müsort még nem nyujtott pesti kabaré. Külön szenzációt képeznek a pazar pompával átalakitott szinház helyiségei.

Fővárosi Operettszinházban a hét minden estéjén Az Orlov-ot, Granichstaedten és Marischka operettjét játsszák. Vasárnap délután a Nótás kapitány szerepel a müsoron.

KAMARA

Október 22—28-ig

Claude Farrer világhirü regénye filmen

Virrasztanak a fegyverek Regény 8 felv. ezenkivül **Petrovich Szvetiszláv** legujabb Párisban készült filme

Előadások naponta 4 6, 8 és 10 órakor.

A Vigszinház e heti müsorában a szezon két ujdonsága váltakozik. Csütörtökön és szombaton a Színésznő-t adják, szerdán és pénteken és vasárnap este az Uriembereke-t ismétlik. Vasárnap délután a Csirkefogó kerül szinre.

„A nagy nő" nagy sikerrel vonult be a Városi Szinházba. Utolsó helyig zsufolt táblás házak, ragyogó jókedv, folytonos ujrázás, hangos lelkesedés hü kisérői „A nagy nő"-nek. Az óriási érdeklődésre való tekintettel — szerda és péntek kivételével — minden este „A nagy nő" kerül szinre, a cimszerepben mindig a nagyszerü Honthy Hannával. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

ORION SZINHÁZ

IV., Eskü-út 1. Telefon: J. 150-01.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Orion Szinház jelenlegi attrakciós müsorát, amelynek középpontjában ***„Z, a fekete lovag"****, valamint* ***Buster Keaton és a vizisport áll****, három rendkivül sikeres hét után,* ***október 23-án****, pénteken követi az emlitett filmekkel nivóban egyenrangu* ***„Biborsugár"*** *és* ***Buster Keaton Alaszkában****, a szokásos gazdag kisérőmüsorral*

Budapest, 1925. október 17-én.

Tisztelettel

az Orion Szinház igazgatósága

„A nóta vége" századik előadását. ezt a ritka szép jubileumot, ünnepi keretek között sok kedves meglepetéssel szerdán, 21-én rendezi a Városi Szinház. A jubiláns együttes tiszteletére nagy ováció készül. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

CORVIN SZINHÁZ

Október 22—28-ig

Claude Farrer világhirü regénye filmen

Virrasztanak a fegyverek Filmregénye 8 felv ezenkivül **Petrovich Szvetiszláv** legujabb Párisban készült filme

Előadások: hétk. 1/25, 1/47, 8, 10, vas. 4, 5, 2/47, 1/29, 10 órakor.

Vigszinház. Szerda: Uriemberek. Csütörtök: A színésznő. Péntek: Uriemberek. Szombat: A színésznő. Vasárnap délután: A csirkefogó este: Uriemberek.

Renaissance Szinház Egész héten minden este: Nagyvilági lányok. Armont és Gerbidon pompás vigjátéka Somlay Arthurral.

ROYAL APOLLÓ

Telefon: József 118—84.

JACKIE, A KIS ROBINSON

Kaland 7 felv. Főszerepben: JACKIE COOGAN

PÁRIS—LONDON—CHICAGO

Tragikomédia, történet 6 felvonásban.

Előadások: **5,7 és 9 órakor** Csütörtökön uj müsor

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Az Orlov.

Andrássy-uti Szinház. Egész héten minden este: Mezőkövesd, Mit történt Kelemennel, Lakodalom, Cica, Valuta-ankét, Rebeka néni, tréfák, magánszámok.

Örömkönnyek látványos magyar-német-zsidó revü

ROTT és STEINHARDT felléptével

ma és mindennap

KIS KOMÉDIABAN

Telefon: 14—22.

Városi Szinház. Szerda: A nóta vége (100-adszor). Csütörtök: A nagy nő. Péntek: A Budapesti Szimfónikus Zenekar I. hangversenye (Alpár Gitta közreműködésével). Szombat: A nagy nő. Vasárnap délután: A nóta vége; este: A nagy nő.

VÁLLALKOZÁS

I., Győző-utca fejkőburkolása. Ajánlatokat nyujtottak be: Komfort épitő rt. 49,769.500, Schäffer György 47,900.000, Obendorfer J. és fiai 52,780.000, ifi. Helfenstein Károly 70,490.000, Halmos I. és fia 49,973.000, Gravieser Albin 70,800.000, Ámon A. és fiai 66,610.000, Pallas épitő rt. 55,659.000 korona.

Kerepesi temető rendezése. Ajánlatokat nyujtottak be: Fekete István 113,440.000, Ámon Antal és fiai 258,060.000, Halmos I. és fia 224,098.000, Országos Központi Hitelszövetkezet 434,080.000 korona.

50 tonna bitumen szállitása. Ajánlatokat nyujtottak be: Rütgers Guidó rt. 189,250.000, Bien János 170,000.000, Helvei Tivadar 174,250.000, Wilhelm Hermann 182,500.000, dr. Hülgensen Rolof 175,000.000 korona.

III., Névtelen-utca burkolása. Ajánlatokat adtak: Ámon A. és fiai 169,255.000, Schäffer Antal 177,660.000, Obendorfer J. és fia 189,347.500, Gravieser Albin 236,216.000, Kiss J. Jenő 317,343.000 korona.

Gubacsi-uti kislakásos telep javitási és kőmüvesmunkálatai. Ajánlatokat nyujtottak be: Dudics és Mengl 177,710.000, Szőllössy és Friedrich 117,400.000, Baráth és Dancs 108,550.000, Riedl Antal 164,714.000, Herczeg Ernő 218,215.000, Somló Jenő 256,587.000, Primmer Ede 207,520.000, Épitőiparosok Szövetkezete 305,850.000, Besnyői István 382,400.000, Lingauer Elemér és társa 262,600.000, Benedek Dezső 202 millió 560.000, Stettner és Krausz 138,100.000, Kiss Béla 185,600.000, Töke György 193,317.085, Bollmann Béla 273,590.000, Havas Ernő és Kárász G. 191,930.000, Popper Zsigmond 139,930.000, Méhn Antal 234,470.000, Hoffer Gyula 119,720.000, Sturm Károly 167,080.000, Cséti István 234,950.000, Korintusz rt. 175,690.000, Teleki László 232,700.000, Lakos László 197,040.000, Grátz Dániel és fia 159,640.000, Toásó Pál 162,650.000, Rádius rt. 157,460.000, Kapuszta Gusztáv 107,100.000, Székely Kálmán 184,990.000, Kollert József 167 millió 850.000, Just Ferenc 189,940.000, Richter Pál 149 millió 890.000, Zilahi Balogh Gyula 114,727.720, dr. Méhes Emil 165,255.000, Vaits Sándor 178,600.000, Rajna Ernő és Hegedüs 129,075.000, Robelly Aladár és Beta 154,500.000, Izsák László és Vámos 115 millió 320.000, Kurcsák Gergely 125,890.000, Wágner Márton 159,440.000, Tömpe Károly 156,110.000 korona.

Városmajor-utca 67—69. számu kertészeti ház föld, kőmüves, elhelyező munkálatai. Ajánlatokat nyujtottak be: Baráth és Dancs 192,694.000, Berényi Ignác 231,718.000, Somló Jenő 249,857.600, Gránit épitő rt. 242,363.000, Mihályi Lajos 236,051.000, Várnai Alajos 223,220.000, Bédy Aurél 282,980.000, Lingauer Elemér 285,259.000, Benedek Dezső 249,444.000, Kiss Béla 212,544.000, Stettner és Krausz 270,215.000, Töke György 238,178.000, Török Győző 208,278.000, Kappéter Béla 262,402.500, Havas és Kárász 248 millió 210.000, Morbitzer Nándor 214,131.000, Wellner Károly 224,631.000, Méhn Antal 258,182.000, Hoffer Gyula 226,776.000, Sturm Károly 214,085.000, Cséti István 213,674.000, Korintusz rt. 236,285.900, Csemegi József 203,000.000, Izsák és Vámos 194 millió 40.000, Lakos Alfréd 225,920.000, Herth Imre 204,599.990, Vágó és Kovács 206,721.000, Toásó Pál 238,235.400, Mód Lajos 214,055.000, Rádius rt. 169 millió 838.900, Kapuszta Gusztáv 220,015.000, Székely Kálmán és társa 289,399.000, Kollet József 272,677.000, Just Ferenc 305,855.000, Zilahi Balogh Gy. 199,910.740, dr. Méhes Emil 230,570.000, Vaits Sándor 233,800.000, László Richárd 204,009.000, Tömpe Károly 194,970.000, Wax Andor és társa 281,357.000 korona.

Szörény- és Juranics-utcai bérházak villamos berendezése. Ajánlatokat nyujtottak be: Komlós és Kertész 107,800.000, Siemens—Schuckert müvek 170,228.622, Szegő Andor 117,362.302, Alexy és Uhlyarik 109,987.989, Sebő János 163,191.081, Gábriel és társa 165,299.659, Hainbeck és Guttmann 115 millió 515.548, Hoffer és Szommer 100,749.970, Magyar Brown Boveri 108,300.000, Barta Károly 97,285.070, Schrettner Ede 174,757.960, General rt. 128,596.000, Paulay László 104,626.808, Orovszky István 146 millió 587.750, Kaffka és Wágner 103,802.230, Baross és Paulovits 116,933.825, Hollintuler Zsigmond 109 millió 554.574, Bene és Wein 108,485.000, Erőátviteli és világitási rt. 91,856.420, Seligmann és Ballada 127,893.662, Elektric 101,474.000, Hirutil és társa 115, 104.006, Tornya Leó 85,148.000, Juhász és Drechsler 115,324.554, Kanatana és Szőke 113,078.080, Benedek Ferenc 175,729.503, Rammer Sándor 125 millió 552,199, Esső és társa 106,552.000, Dembitz Sándor 102,544.301, Bálint Imre 102,534.499 korona.

Csatornatisztitókeret és csatornarács szállitása. Ajánlatokat nyujtottak be: Bartkó 282,786.000, Herz Jenő, Miskolc 307,195.200, Állami vasgyár 444 millió 133.200, Budapest-Salgótarjáni vasmü 305,684.400, Fried gépgyár, Miskolc 311,790.000, Fleischmann Gyula 325,044.000, Donáth József 244,540.000, Teudloff-Dietrich 303,600.000, Wörner gépgyár 459,254.400, Mezőgazdasági gépgyár 328,200.000, Kistarcsai gépgyár 295,980.000, Hercegprimási uradalom 246 millió 806.400, Oetl 326,203.000, Győri vagóngyár 354 millió 456.000, Farkasvölgyi gépgyár 205,453.200, Hercules 370,866.000, Lipták 272,544.000, Schlick-Nicholson 260,496.000, Corvin gépgyár, Mátyási gépgyár, Ulrich-cég.

25 vagón nyirfa-vesszö szállitása a köztisztasági hivatal részére. Ajánlatokat nyujtottak be: Hermann és társa 12 aranyfillér kg.-ként, Bolgár Adolf 10 fill., Helyes Gáspár, Kaposvár 8 fill., Iparosok Országos Központi Hitelszövetkezete 8½ fill., özv. Kautz Antalné, Sopron 9 fill., Lill és Tóbiás 11 fill., Neu és Róna 9¼ fill., Pápai Gyula 10 fill.

Deák Ferenc-utca és Vigadótér fakocka-burkolatának kicserélése aszfalttal. Ajánlatokat nyujtottak be: Helvey Tivadar 455,390.000, Magyar aszfalt rt. 461,135.000, Angol aszfalt rt. 480,520.000, Hirsch rt. 452,520.000 korona.

Az összes fenti versenytárgyalási ajánlatokra, amelyeket e hó 17-én bontottak fel, a döntés átszámitás után fog megtörténni.

111.482/1925—II.

Versenytárgyalási hirdetés

Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet 1. az I., Budaörsi-ut és Csend-utca sarkán, 2. az V., Váci-ut és Mura-utca sarkán, 3. a VI., Váci-ut és Gyöngyös-utca sarkán, 4. a IX., Mester-utca és Dandár-utca sarkán, 5. a X., Simor-utca és Villám-utca sarkán, 6. a X., Üllői-ut és Ceglédi-utca sarkán többemeletes **kislakásos bérházak** épitésével kapcsolatosan szükséges **föld-, kőmüves- és elhelyező-munkálatokra.**

A költségvetési kiirás nyomtatványai épületenként 50.000 koronáért kaphatók **1925 október 17-től (szombattól) kezdve, délelőtt 11—1 órák között** a középitési ügyosztály **üléstermében** (Központi Városháza, III. em. 354. ajtó).

A rajzok megtekintésének helyéről és idejéről a nyomtatványok átvételekor kapnak a pályázók értesülést.

Bánatpénzt letenni nem kell. Aki a munkát elnyeri, az ügyosztály felhivására 24 óra alatt a vállalati összeg 5 százalékát biztositékul készpénzben letenni tartozik. Ha a vállalkozó munkáját teljes megelégedésre végzi, ennek a biztositéknak a szokásos módon állampapirokra vagy fővárosi kölcsönkötvényekre való kicserélését a tanács engedélyezheti.

További 5 százalék a mindenkori keresetekből és számlákból szerintezési levonásként visszatartatik. A biztositék az épület tanácsi átvételétől egy évre, a szerintezési levonás pedig a végszámla tanácsi elfogadásáig tartatik vissza.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. A főváros tanácsa fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson. **Csak a gyakorlatban működött és működő, a törvényes épitőmesteri képesitéssel biró budapesti épitőmesterek pályázhatnak,** akik ezenfelül igazolni tudják, hogy hasonló munkákat már végeztek.

Azok az ajánlattevők, akik a fővárosnak munkát még nem végeztek, tartoznak megbizhatóságukat és teljesitőképességüket az ügyosztály felhivására megfelelően igazolni.

Az ajánlatok lepecsételt boritékban, ivenként 20.000 koronás állami és 20.000 koronás városi bélyeggel felülbélyegezve, tanukkal előttemezve, külső felirattal és cégjelzéssel ellátva **1925 október 29-én, csütörtökön délelőtt pontban 10 óráig,** a II. középitési ügyosztály **üléstermében** (Központi Városháza, III. em. 354. ajtó) adandók be. Az ajánlatok ugyanaz nap, ugyanott, pontban 11 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az ajánlatokhoz semmiféle mellékletet csatolni **nem kell.** Ha szükségesnek látja az ügyosztály, esetleges mellékletek csatolására az ajánlattevőt külön fel fogja hivni.

Ajánlatának bealásával az ajánlattevő a székesfőváros összes általános és különleges vállalati feltételeit, valamint szokásos elszámoló szabályzatát és a helyi viszonyok, telek és tervek ismeretét magára **kötelezőnek elismeri** és az ügyosztály felhivására azoknak egy példányát 24 óra alatt aláirni tartozik.

Az épitkezésnél semmiféle cimen előleg nem fizettetik. Keresetek a munka előhaladásához képest rövid uton folyósittatnak.

A főváros tanácsa az épitőipar támogatása céljából a munkát ugy óhajtja vállalatba adni, hogy lehetőleg minden épület, illetve minden pavillon más ajánlattevőnek jusson.

Az épitkezéseket döntés után azonnal meg kell kezdeni és a tanács által megállapitott gyorsasággal és munkaerővel kell folytatni. Ha a tanács azt látná, hogy a vállalkozó ezt nem teszi, vagy erre nem képes, akkor a munkát tőle minden kártérités nélkül azonnal elveszi és a netán a fővárosnak okozott kárért a vállalkozót felelőssé teszi.

A székesfőváros tanácsának 1925. évi október hó 8-án tartott üléséből.

Budapest Székesfőváros Tanácsa.

Fürdőkádak, fürdőkályhák,

Closettek, mosdók **mindenféle csövek,** viz-, gőz- és gázarmaturák, **horganylemez, vaslemezek,** müszaki cikkek **beszerzési forrása**

BÁLINT és FRANK cég

Budapest, VI., Király-ucca 82.

Telefon: 130—71 és 59—14.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR

BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.

TELEFON 129—26.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem **Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.**

Telefon: 194—51, 185—23.

GAZDASÁGI HIRLAP

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Emelni vagy nem emelni?

Nyilt levél dr. Horváth Lipóthoz, a Magyar Általános Takarék elnökéhez

Méltóságos Uram!

A Moktár legutóbbi tőkeemelése kapcsán Méltóságod is, a vezetése alatt álló intézet nevében, csatlakozott az aranymérleget megelőző tőkeszaporitások ellenzéki csoportjához.

Kétségtelen, hogy Méltóságod ezt az álláspontot a részvényesek érdekében képviseli, viszont az is kétségtelen, hogy Méltóságod is intenziv tárgyalásokat folytatott régi és uj külföldi kapcsolataival, avégből, hogy intézete esetleges tőkeemelése során nagyobb pakettot átvétessen velük. Nem tudjuk, vajjon Elnök ur ugyanilyen elutasitó gesztussal intézné-el a Moktár által inaugurált tőkeemelési sorozatot, ha Londonban, Brüsszelben és Zürichben eredményesebben kopogtatta volna meg eddigi és ujonnan kiszemelt üzletbarátai trezorját, de attól tartunk, hogy a külföldi utján felszedett kosarak és nagyrabecsült intézetének jelenlegi tőkeállományához való ragaszkodása közt szerves okozati összefüggés áll fenn.

Szó sem férhet ahhoz, hogy az Általános takarék tökéletesen mobil, igen szolid és gyönyörüen fundált intézet, és hogy a részvényesek szempontjából a tőkeemelés az aranymérlegre való elégtelen felkészültséget jelenthetné és — külföldi friss és tényleg befizetésre kerülő tőke nélkül — az egyes részvényesre eső sachwert-törteket tovább csökkentené. Ennek ellenére csodálkoznunk kell azon, hogy a Magyar általános takarék belgái és olaszai nem állnak éppoly készséggel rendelkezésre, mint a Moktár hü sváji testőrsége és hogy Méltóságodnak épp a belgák és olaszok tartózkodása folytán a londoni piacon kellett tapogatóznia és ott sem talált kellő megértésre.

Engedje meg Méltóságod, hogy a takarék iránt való tisztelet és ragaszkodás jegyében, figyelmeztethessük egy-két olyan szempontra, ami talán befolyásolhatta olaszai, belgái és angoljai önmegtartóztatását. A Moktár az utolsó tizenöt évben következetesen szolgált két vezető eszmét: egyfelől egyesitette igazgatóságában a társadalmi, politikai és közgazdasági élet jeleseit, s ezen a réven előnyösen tudott bekapcsolódni a legkülönfélébb pénzügyi akciókba, másfelől igyekezett lehetőleg intim viszonyt teremteni részvényeseivel és áldozatok árán is mindig magas osztalékkal füzte őket az intézethez. A Moktár igazgatóságában az elhunyt kiválóságokon kivül olyan közgazdasági nevek vannak, mint Kunz Jenő, Wolfner József, Strasser Alfréd, Surányi Miklós, Schanzer Ignácz, vagy Szitányi Géza, valamennyi egy-egy jelentős kereskedelmi vagy ipari csoport képviselője, tehát az igazgatóság egyéni sulya nem kis mértékben járult ahhoz, hogy a Moktár üzletvezetői a Jegybanknál, a pénzügyminisztériumban, vagy a Pénzintézeti Központnál olyan sikerekkel tudják elismertetni az intézet objektiv érdekeit, amelyek az egész pénzpiacon feltünést keltenek. Ezzel szemben Méltóságod a vezetése alatt álló intézetnek demokratikus jellegénél fogva, mellőzte az igazgatóság összeállitásában a Moktár tradicionális előrelátását, egyénileg pedig — elvi okokból — elzárkózik attól, hogy személyi tekintélyét illetékes helyeken és megfelelő alkalmakkor a takarék javára gyümölcsöztesse. A másik irányban viszont Ön, Méltóságos uram, mindig részvényesei és betevői áldozatkészségére épitett anélkül, hogy az osztalékolás tekintetében követné a Moktár példáját. Méltóságod külföldi körutján, ugy látszik, nem gondolt arra, hogy a Moktár az utolsó tizenöt évben a maga hatszáz koronás részvényei után 85, 90 és 62 koronás osztalékot adott ugyanakkor, mikor Ön csak 36, 37 és 25 koronát juttatott az ötszázas névérték után és csak legutóbb engedélyezett 7500 koronás osztalékot és közelitette meg a Moktár 10.000 koronás juttatását. Tizenöt év alatt a Moktár folyton favorizálta részvényeseit, Méltóságod pedig egyre lemondást követelt tőlük; tizenöt év alatt a Moktár sohasem csinált tranzakcióiból olyan szindikátusi üzletet, amely a papirok stabilitását érintette volna, viszont Méltóságodnál egyfelől a szindikátusok is veszteséggel végződtek és a részvények is lényegesen estek. A Moktár mindig tartotta részvényei kurzusát, vállalati papirjai pedig az utolsó év alatt 50—100%-kal emelkedtek, Méltóságod szabadjára eresztett, ápolatlan és gondozatlan részvényesei ellenben akadály nélkül önthették a piacra értékes, de rosszul osztalékolt papirjaikat.

A Moktár elsőrangu összeköttetései, gavallér osztalékpolitikája és ipari konszernjének belső ereje egyensulyozni tudta Méltóságod intézetének fölényes mobilitását, diktátori vezetését és minden vállalati kockázattól való tartózkodását, sőt a külföldön olyan különleges bizalmat teremtett iránta, amilyennel Méltóságod most a maga komittenseinél nem tudott találkozni. Méltóságod évtizedeken át elfelejtette részvényeseit hűségükért és befektetéseikért kellőleg megjutalmazni, pedig a részvényes elsősorban megfelelő osztalékot akar és ha a Moktárnál kétszer, sőt háromszor annyi osztalékot látott, mint amennyit Méltóságod engedélyezett számára, akkor belföldön és külföldön egyaránt a Moktár táborába áll és nem Méltóságod hatalmas és konszolidált, de a részvényesek iránt fukar intézeténél fizeti be felpénzeit.

Engedje meg Méltóságod, hogy épp a takarék presztizse érdekében azt a tiszteletteljes javaslatot tegyük, méltóztassék a jövőben Poór Jakab és Kronberger Lipót demokratikus szellemét a Moktárnál érvényesülő krisztusi gondolattal összeegyeztetni.

Több osztalékot és kevesebb szónoklatot a részvényeseknek Méltóságos uram és a takarékot a poklok kapui sem fogják megdönteni!

Készséges hívei
Kósa Miklós.

Válságos a biztositók helyzete

Uj konkurrencia a láthatáron

Az utóbbi hónapokban egyre nyomasztóbbá vált a magyarországi biztositók helyzete. Ezt a rosszabbodást az általános gazdasági helyzet idézte elő, aminek természetes következménye, hogy

a díjbevételek a minimumra csökkentek,

viszont az üzletszerzések forszirozása következtében a jutalékkiadások egyre növekvőben vannak.

A biztositók közül tulajdonképen csak a Generali-nak és az Adriai biztositónak vannak olyan külföldi összeköttetései, amelyek szükség esetén mindig rendelkezésre állanak, mig a szorosan vett magyar biztositók saját erejükre támaszkodnak. Igen nagy baj, hogy a biztositótársaságok olyan rosszul fizetik alkalmazottaikat, hogy

az elöregedett tisztviselőket sem merik nyugdijazni,

miután olyan nyugdijak válnának aktuálissá, amelyek meghaladják a — fizetésüket. Emellett

a magyar biztositóknak tartaniok kell a külföldi biztositók ujabb inváziójától,

mert megfelelő tőke és erkölcsi garancia mellett jó külföldi márkákat a közönség szivesebben akceptál, mint a magyar biztositók kopott tekintélyét.

Jellemző a biztositó részvények tőzsdei aláértékelésére, hogy pl. a Fonciére 80.000 részvényét a tőzsde csak 8 milliárdra értékeli, holott a Fonciére 400 vidéki képviselettel rendelkezik, amelyeknek a megszervezése ma a tőzsdei értékelésnek sokszorosát igényelné. Ennek ellenére a magyar biztositók attól tartanak, hogy komoly külföldi konkurrenciával kell a közeljövőben számolniok és megküzdeniök.

Krausz Simon tárgyalásokat folytat

a tőzsde felfrissitése érdekében

Információnk szerint Krausz Simonnál az utóbbi hetekben bizalmas beszélgetések folytak a tőzsde egyes számottevő tényezői között, amelyek a sulyos tőzsdei helyzettel voltak kapcsolatosak.

Vitán felül áll, hogy a newyorki, párisi, berlini, sőt a bécsi tőzsdéhez képest a budapesti piac dermedt volta szinte érthetetlen jelenség. Ez az apátia nemcsak a tőzsde közönsége, hanem a kereskedelem és ipar szempontjából is végzetes lehet, annál is inkább, mert az aranymérlegek kapcsán sem várható komolyabb javulás. A pénzintézetek javarésze közömbösen nézi a papirok áresését; a kurzusok feljavulása ugyanis magasabb osztalékolást tette indokolttá, ami a bankvezérek konzervativ érdekeinek nem felel meg.

Azok a barátságos tanácskozások, amelyek Krausz Simonnál folytak, nem voltak konkrét jellegüek és nem is merült fel még olyan terv, amely reális eredményeket igérne. Ennek ellenére is konstatálni kell, hogy valami van a levegőben, ami esetleg gazdagabbá teszi az embereket, legalább is egy — csalódással.

Miért huzódik az Egyesült Fővárosi tranzakciója?

A Walder-Gerlóczy csoportnak távoznia kell

Hónapok óta huzódik az Egyesült fővárosi takarék végleges rendezése, illetve a tervbevett tranzakció lebonyolitása. Amint értesülünk, a teljes konszolidációnak két akadálya van: egyfelől a Pénzintézeti Központ nehézkes bürokratizmusa, másrészt Walder és Gerlóczy ügyvezető-igazgatóknak állásukhoz való makacs ragaszkodása.

Sajnos, a Pénzintézeti Központ lassu és habozó magatartásának káros hatásait ma már alig lehet ellensulyozni, azt a ballasztot azonban, amelyét Walder Béla és Gerlóczy Béla jelent az intézetre nézve, még mindig nem késő kidobni az intézet tehertételei közül. Tudvalevő, hogy az összes konjunktura-üzleteket, a Keleteurópai forgalmi banktól kezdve a Király autóig kizárólag a két, ujonnan akvirált igazgatónak köszönheti a takarék, amely Szécsi Lajos vezetése alatt mindig szolidan és sikeresen működött. Kizárólag Walder és Gerlóczy a felelős azért, hogy a régi vezetőséget kétes üzletekbe vitték bele s épp ezért a takarék reorganizálásának első feltétele, hogy ez a két amatőr távozzék az intézet kötelékéből.

Sajnos, a Pénzintézeti Központ nem lépett fel elég erélyesen velük szemben, ugyhogy még mindig késik az az időpont, amig maguk is észre fogják venni, hogy feleslegesek.

Kombinációk a Tröszt körül. Az utóbbi napokban hire járt, hogy a belga-amerikai csoporton kivül egyfelől az Armstrong, másfelől a Wickers-cég külön ajánlatot ad be az elektromos központ létesitése iránt. Ezzel szemben tény az, hogy a Wickers-cég tagja a belga-amerikai ajánlattevő csoportnak, viszont az Armstrong kizárólag ágyugyártással foglalkozik és valószinüleg csak a budapesti lapokból értesült arról, hogy ajánlata volna a fővárosi centráléra. Hire jár annak is, hogy Loucheur vásároltatja a Phöbust, amelynek egyedüli birtokosa kivánna lenni. Ezzel szemben tény az, hogy Loucheur volt csoportjának van egy kisebb tételre opciója, ennek a megállapodásnak azonban semmiféle jelentősebb kihatása nincs.

5000 korona a Rima osztaléka. A napokban tartja a Rimamurányi igazgatósága mérlegmegállapitó ülését. Információnk szerint az igazgatóság egyben az aranymérleget is publikáltatja és a tavalyi 3000 koronával szemben 5000 K osztalék kifizetését fogja a közgyülésnek javasolni.

Sikerült az Izzó tőkeemelése. Az utóbbi időben ritkán történt meg, hogy egy tőkeemelési művelet nem hozott volna kellemetlen meglepetést. A ritka kivételek közé tartozik az Izzó tranzakciója, amely most nyert lebonyolitást és amelynél egyfelől a részvényeseknek 90 százaléka élt az elővételi joggal, másfelől az Izzó kurzusa lényegesen megjavult, ami szintén nem mindennapi jelenség a mostani tőzsdei viszonyok közt.

Még nem aktuális a Nova aranymérlege. A Nova igazgatósága eredetileg október közepén akarta publikálni a vállalat aranymérlegét. Értesülésünk szerint, tekintettel az eredeti határidő kitolására, a Nova csak november második felében hozza nyilvánosságra a felértékelt mérlegét, amely megközelitő képet adja a vállalat nagy belső vagyonának és megalapozottságának.

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)
10 tonna vontató képességü
Vezérképviselet: RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.
V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

Teleszky a Kereskedelmi Bank alelnöke?

A Mai Nap értesülése szerint komoly tárgyalások folynak avégből, hogy Teleszky János volt pénzügyminiszter elvállalja a Kereskedelmi Bank igazgatóságának alelnöki pozicióját.

Információnk szerint ilyen irányu tapogatózás tényleg történt és a Kereskedelmi Bank érdekei szempontjából csak előnyösnek volna tekinthető, ha Teleszky aktiv részt venne a bank irányitásában, miután a politikai aktivitásból ugyis vissza akar vonulni. Ha a Kereskedelmi Bank és Teleszky közt tényleg létrejön ez a szoros összeköttetés, ebben az esetben Teleszky lemondana a Első Magyar Biztositónál elfoglalt elnöki tisztéről.

Valószinü, hogy ez a kombináció csak a tavaszi közgyülés előtt fog közvetlenül aktuálissá válni.

Nincs szükség nemzetközi vásárokra

Meg kell védeni a hazai ipart és kereskedelmet

Illetékes kereskedelmi körökben egyre inkább hódit az a felfogás, hogy a Nemzetközi Árumintavásárra jelenlegi szervezetében nincs szükség. A magyar kereskedelem és iparnak nem érdeke, hogy az osztrák és német ipar ráfeküdjön a magyar piacra és ahelyett, hogy a mi termékeinknek biztositana uj elhelyezési lehetőségeket, megbénitja a magyar produkciót és exportot.

Zavaró momentum az a belső gazdálkodás is, amely a vásár ügyvitelét is zavarja. Marton Gyula szerződtetése egyike a legszerencsétlenebb ötleteknek, mely ellen különben épp a vásár kiállitó közönsége zudult fel. A szerződtetés elsősorban Belatiny elnök és Gyulay főtitkár műve volt, hir szerint azonban tóvárosi Fischer Emil, a vásár elnöke, nem szivesen járult hozzá és az együttműködés a vásár elnöksége és Marton Gyula közt egyáltalán nincs biztositva.

Sürgős szükség van arra, hogy a vásár jövőbeli jellege és rendeltetése tisztáztassék, még pedig ugy, hogy a magyar kereskedelem és ipar érdekei az egész vonalon biztositva legyen.

Mi történik az Idegenforgalmi körül?

Nincs szükség a Máv. házi kezelésére

1927 végével jár le a Máv. és az Idegenforgalmi Rt. szerződése. Néhány hónap előtt egyik nagybank tapogatózott a kereskedelmügyi miniszternél avégből, hogy a lejáró szerződésbe nem lehetne-e egy uj, külföldi érdekeltséget bekapcsolni. Ezzel szemben illetékes helyen felmerült az a terv, hogy a Máv. saját kezelésbe vegye át.

Információnk szerint az egész probléma még nem aktuális, mert egyelőre az Idegenforgalmi szerződése hatályban van és a vállalat természetesen további áldozatokra is hajlandó a szerződés meghosszabbitása esetén.

Mindenesetre csak hasznos lehet, ha ezt a nagyfontosságu és nemzetközi vonatkozásu vállalatot az állam és a nagytőke egyaránt kellő figyelemre méltatja, mert az Idegenforgalmi meglevő apparátusa különösen alkalmas arra, hogy uj összeköttetések létesülhessenek Magyarország és a külföld között. Nem lelkesedünk azért, hogy külföldi kezekbe kerüljön ilyen specifikusan nagyérdekü vállalat, viszont elkerülhetetlen, hogy a lejáró szerződés kapcsán a jelenlegi érdekeltség tájékoztassa terveiről a nyilvánosságot és nemcsak a szigoruan vett idegenforgalom, hanem általában a nemzetközi relációk kiépitésében irányt mutasson.

Támadások pergőtüze a tárgysorsjátékok ellen

A pénzügyminiszter, a rendőrség, a Pénzintézeti Központ és a Kereskedelmi Iparkamara állásfoglalása

A budapesti sajtóban ezeken a hasábokon tettük először szóvá azokat a visszaéléseket, amelyeket zugbankárok és kis magánbankcégek követnek el egyes jótékonysági és kulturegyesületek cégére alatt. Hat hete, hogy először mutattunk rá a sorsjátékkal kapcsolatban üzött visszaélésekre és azóta ez az ügy országos üggyé, sőt országos botránnyá dagadt, amely immár a legkülönfélébb hatósági beavatkozásokat provokálta. Csak regisztráljuk lapunknak ezt a sikerét, anélkül, hogy örvendeni tudnánk ennek a sikernek, mert a botrány oly megdöbbentő manipulációkról rántotta le a leplet, hogy azokon kevés örvendeni valót találhat az, aki a közállapotok tisztaságát szivén viseli. Hogy a Fővárosi Hirlap derekas munkát végzett, amikor rávilágitott a sorsjáték tulzásaira, ez csak most derül ki, amikor a rendőrség, a pénzügyminiszter, a kerületi elöljáróságok, a Pénzintézeti Központ, a Kereskedelmi és Iparkamara és a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete elérkezettnek látta az időt arra, hogy fékezően nyuljon bele azokba a manipulációkba, amelyek a közönség játékszenvedélyét akarják kiaknázni és gazdagon kamatoztatni.

A rendőrség a MEFHOSz sorsjátéka körül támadt botrány kapcsán avatkozott bele két héttel ezelőtt a sorsjátékok körül felmerült gyanus üzelmekbe. Ujabban arra szánta rá magát, hogy megtisztitja az utcákat azoktól, akik a legtolakodóbb módon kinálják megvételre a legkülönbözőbb sorsjegyeket. A rendőrség tisztogató munkája sikerrel járt és ma már senkisem állja utját a járó-kelő közönségnek, ha az utca egyik oldaláról átigyekszik a tulsó oldalra. Igen jellemző a Kereskedelmi és Iparkamara állásfoglalása, amelyben

nem a leghizelgőbb hangon nyilatkozik a Közérdekü Liga tárgysorsjátékáról.

Állásfoglalásában kifejti és nyomatékosan hangsulyozza, hogy nem tartja korrekt üzleti versenynek, ha a kereskedők és közönség játékszenvedélyére alapozzák az üzlet fellendülését. Talán ennél is sulyosabb kritika a pénzügyminiszternek az a kijelentése, hogy sajnálja, hogy a Közérdekü Ligának erre a sorsjátékra engedélyt adott. Nem válik dicséretére a közjótékonysági egyesületeknek, hogy a Pénzintézeti Központ ezeknek az egyesületeknek a pénztárában már a legközelebbi napokban reviziót fog tartani, hogy meggyőződjék róla, mi történik azokkal a jövedelmekkel és bevételekkel, amelyek az egyesületek pénztárába befolynak. Kétségtelen, hogy ezt a határozatot a mostani sorsjátékok tették időszerüvé: a Pénzintézeti Központ, amelyet a kormány a jótékonysági egyesületek ellenőrzésével megbizott, tudni akarja,

vajjon csakugyan jövedelmeztek-e ezek a sorsjátékok az egyesületeknek és jövedelmeztek-e annyit, amennyit a sorsjáték vállalkozói igértek.

Azt hisszük, hogy a revizió igen kellemetlen jelenségekről fogja lerántani a leplet és attól tartunk, hogy a botrányok egész sorozata fog a közönség elé tárulni. Hogy a helyzetet a maga teljes fonákságában jellemezzük, felemlitjük, hogy a MEFHOSz minden egyes eladott sorsjegyet husz uj sorsjegyre cserél be, ami azt jelenti, hogy egy százezer koronás sorsjegyet husz darab ötezer koronás sorsjegyre cserél be és ezután már csak ötezer koronás sorsjegyeket hoz forgalomba. Ez a tranzakció bizonyára annak a következménye, hogy a százezer koronás sorsjegyeknek nem volt keletjük, tehát lejjebb kellett szállitani az árakat, hogy az alsóbb néprétegeket bevonhassák a játékba. Nem csalódunk, ha megjósoljuk, hogy ez a tranzakció se lendithet már a MEFHOSz sorsjátékán. A közönség megelégelte az üzelmeket, amelyeket e téren tapasztalt, felismerte az informáló közleményekből, hogy ezeknek a sorsjátékoknak igen kevés közük van jótékonysági, kulturális és szociális intézményeinkhez, mert a jövedelem legnagyobb részét azok a kisbankárok és magánbankházak élvezik, akik a sorsjátékot mint a maguk külön üzletét intézik és kezelik.

A Fővárosi Hirlapnak, mikor a sorsjáték tultengéseire rámutatott, az volt a célja, hogy megvédje a közönséget és felhivja a kormány figyelmét arra, hogy itt voltaképen az állam önmagát kárositja meg, amikor az osztálysorsjátéknak veszedelmes konkurrenciát nevel a tárgysorsjátékban. Ezt a célunkat elértük, elértük annyiban, hogy a pénzügyminiszter ezután sokkal óvatosabban jár el a sorsjátékra szóló engedélyek megadása körül, mert az események meggyőzték arról, hogy az engedélyek megadásával csak a legritkább esetekben tett a jótékonyságnak és a kulturának hasznos szolgálatokat. De elértük azt is, hogy ezek a sorsjátékok

most már a nagy nyilvánosság ellenőrzése alá kerültek,

tehát vállalkozóik nem garázdálkodhatnak a közérdek kárára és magánérdekeik javára.

Jövő hónapban lesz az Atlantica közgyülése. Értesülésünk szerint az Angol-Osztrák Bank és a Petschek-cég, az Atlantica főrészvényesei megállapodtak abban, hogy rövidesen publikálják az Atlantica mérlegét. A közgyülést november közepén tartják meg, de az osztalék kérdésében még nincs döntés.

Fenő Miksa párisi utja. Értesülésünk szerint dr. Fenyő Miksa, a Gyosz. igazgatója, a napokban Párisba utazik, ahol néhány napig fontos tárgyalásokat fog lebonyolitani.

Nem lesz változás az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetésében. Hire járt, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet elnöki pozicióját, amely tudvalevőleg báró Korányi Frigyes távozása óta üres, rövidesen mégis betöltik. Ez az információ téves, mert az O. K. H. vezetősége egyáltalán nem szándékszik a jelenlegi helyzeten változtatni.

Elhalasztották a Baróti-per tárgyalását. Péntekre volt kitüzve a Baróti kisrészvényeseknek Herzog Ignác ellen inditott perében a folytatólagos tárgyalás, miután azonban dr. Friedmann Ernő aki tanunak volt beidézve, nem jelenhetett meg, a tárgyalást elnapolták.

Mit csinál Bergl? Hónapok óta nem hallani Bergl Sándorról, a Frankfurti Biztositó eltávolitott vezetőjéről. Ujabban — amint értesülünk — volt igazgatósági tagjaival merültek fel sulyos differenciái, miután Bergl elfelejtette elszámolni azt a részvénypakettet, amelyet helyettük és nevükben aranykoronában adott el a Frankfurti Biztositónak. Az érdekeltek egyelőre magánjogi uton érvényesitik igényeiket, mielőtt a Bergl előtt nem ismeretlen bünügyi utra fordulnának.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár rendkivüli közgyülése az igazgatóságnak az alaptőke fölemelésére vonatkozó javaslatát elfogadta. Minden 5 régi részvény után 3 uj, darabonként 175 ezer korona fizetése mellett. Befizetések október hó 16-tól 31-ig az intézet központi pénztáránál (V. ker. Bécsi-utca 4. I. emelet) délelőtt 9—12 óráig teljesithetők.

Kallós János: Gazdasági, pénzügyi és tőzsdei Kompasza, amely 1850 oldalra terjed, felöleli a budapesti tőzsdén jegyzett részvényvállalatok, valamint az összes Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek üzletvitelére, tőkemegoszlására, vagyoni helyzetére és személyi viszonyaira vonatkozó adatokat. A nagyobb vállalatok legutolsó üzleti jelentéseinek közlésével a Kompasz közgazdasági életünk hü tükrévé válik. A könyv kezelhetősége minden eddigi kiadványnal szemben rendkivül praktikus. A könyv, amelynek kiállitása az Ujságüzem-nyomda, szép kötése pedig az Athenaeum teljesitőképességét dicséri, a „Pesti Tőzsde" kiadásában jelent meg, ahol telefonon is megrendelhető. (Rökk Szilárd-utca 9. Telefon: József 140—23.

A világhirü Junker & Ruh, Karlsruhe cég
takarék-
gáztűzhelyek
Általános Gázizzófény és Villamossági R.-T. Budapest.
Központ: VII., Vörösmarty-u. 5.
VI., Teréz-körut 8. VIII., József-körut 44.

Látta-e már a legujabb gyorsjáratu
LATIL TEHER-AUTOMOBILOKAT
CONTINENTAL
óriási pneumatikon?
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

Ripka főpolgármester a villamos centrálé megvalósitásáról

Ha több ajánlat érkezik a fővároshoz, a legkedvezőbbet fogjuk kiválasztani

Az üzemvizsgáló bizottság jelentésének egyik igen jelentékeny állásfoglalása az, amely szerint a villamoscentrálé megalkotását rendkivül fontosságunak mondja. Kijelenti a bizottság, hogy az egész székesfőváros részére egy központból történő elektromos áram termelésének a kérdését annál is inkább fontolóra kell venni, mert ez a székesfőváros gazdasági életében szinte korszakos jelentőségü terv nemcsak technikai ag, hanem pénzügyi vonatkozásban is, aránylag elenyészően csekély idő alatt, mintegy két év alatt megvalósitható.

Abból az alkalomból, hogy az üzemvizsgáló bizottság ilyen határozottan állást foglal a villamoscentrálé mellett, kérdést intéztünk ebben az ügyben

dr. Ripka Ferenc főpolgármesterhez,

aki a következőket mondotta a „Fővárosi Hirlap" tudósitójának:

— Aki figyelemmel kiséri a külföld nagy kommunitásainak belső életét, az nagyon jól tudja, hogy a külföldön már mindenütt visszafejlesztik a községesitést és a városi üzemek nagyrészben — amennyiben erre lehetőség van — magánkezekbe kerülnek, vagy magánérdekeltségek bevonásával igyekeznek az üzemeket továbbfejleszteni és hivatásuk magaslatára emelni.

— Ezt a törekvést három szempont teszi szükségessé. Mindenekelőtt a gyakorlat az intézőköröket mindenütt meggyőzte már arról, hogy az üzemek szakértői kezelését és szakszerü, a modern ujitásoknak megfelelő technikai fejlesztését nem szabad a közigazgatás béklyóival megszoritani. A második szempont az, hogy üzemek vezetéséből ki kell szoritani a pártszempontokat, hiszen minden kommunitás, minden város törvényhatósági bizottsága pártemberekből tevődik össze és igy csaknem kikerülhetetlen az, hogy az egyes pártok szempontjai az üzemek vezetésénél is ne követeljenek maguknak jogokat akkor, amikor ezek az üzemek házikezelésben vannak. A harmadik és hasonlóan fontos szempont az, hogy az üzemek a magántőke bevonásával hatékonyabb üzleti, illetve kereskedelmi szellemet fejthetnek ki.

— Ezek azok a szempontok, amelyek a villamoscentrállénak magánérdekeltség által való megvalósitását megokolhatják. Amikor erről van szó, sokan vannak, akik ezekkel az argumentumokkal példaként szembe szeretnék helyezni, hogy miért kellett a gázszindikátust felbontanunk. Amikor a szindikátust szerződést a gázgyár megkötötte, kétségkivül és utólag is megállapitható módon helyénvaló volt a külföldi tőke bevonása. A viszonyok azonban azóta megváltoztak már és azt a szerződést, amelyet annakidején kényszerhelyzetükben elkerülhetetlenül meg kellett kötni, ma már nem lehet fentartani. A gázszindikátus felbontása tehát nem lehet argumentum akkor, amikor most arról az eshetőségről beszélünk, hogy a villamoscentrálé megvalósitásánál esetleg magánérdekeltségi tőkések szerepelnek.

— A villamoscentrálé megvalósitására egyelőre nincs még egyetlen konkrét ajánlat sem, mindössze egy tervezettel állott elő az Americain-Européen Electric Comp. A konkrét ajánlatokat egyelőre még csak most várjuk. Hir szerint — amit magam is csak a lapokból olvastam — más tőkeérdekeltség is szándékozik ajánlatot tenni. A főváros természetesen ezt is nagyon szivesen látja és minden ajánlatot fontolóra vesz. Ha ez megtörténik, a ceruza fog dönteni és a ceruza fogja eldönteni, hogy melyik ajánlat a kedvezőbb.

Az elmozditott iskolaigazgatók memorandumban fordultak a főváros törvényhatósági bizottságának tagjaihoz

„Legyen az iskola ismét az egész lakosság gyermekeinek szerető otthona"

Az elbocsátott tanerők ügyének reviziója kétségkivül a legjobb uton van. Természetes azonban, hogy ezek az emberek, akik évek során át már rengeteget szenvedtek, mert nemcsak anyagiakban éreznek hiányt, de türelmetlenül várják az erkölcsi elégtételt is, szeretnének mielőbb eredményeket látni. Ez az oka annak, hogy „az állásuktól politikai okokból, törvényes ok nélkül elmozditott iskolai igazgatók" most memorandumban fordulnak a székesfőváros törvényhatósági bizottságának minden egyes tagjához és pedig az egész tanszemélyzetet ért sérelmek tárgyában.

Ebben a memorandumban négy részre osztják fel a tanszemélyzetet ért sérelmeket.

Fegyelmi itéletek reviziója

Első helyen emlitik a fegyelmi uton elitélt és elbocsátott tanerők ügyét, mert mint mondják, a fegyelmi itéletek az ellenforradalmi hangulat hatása alatt jöttek létre és nélkülözik a tárgyilagosságot. A memorandum kifejti, hogy az itélkezők sulyos formahibát követtek el, amely egymaga is okot ad az itéletek megsemmisitésére: kizárták a tárgyalásokról a törvényben előirt nyilvánosságot. A tulajdonképeni tárgyalásáról, amelyen az itéletet hozták, a védelem is ki volt zárva. Ez a tárgyalás a tanácsülés keretében folyt le és ott sem a vádlott, sem védője meg nem jelenhetett. Közremüködött a fegyelmi vizsgálatoknál egy a törvény előtt ismeretlen tényező, egy ellenforradalmi alakulat, az ugynevezett tanitói nemzeti szövetség.

Felekezeti elbocsátások

A sérelmek második csoportjába tartozik az elbocsátott izraelita szaktanitók ügye. Ezeknek az elbocsátásánál az igazságtalanságon kivül szabálytalanság is történik. A szaktanitók alkalmazásáról rendelkező szabályzat 18. §-a ugyanis elrendeli, hogy a tanács a két évnél tovább szolgáló szaktanitót megerősitse. A megerősitett szaktanitó pedig el nem bocsátható. Az elbocsátott szaktanitók tulnyomó része két évnél jóval tovább szolgált. De történt még sulyosabb eset is. A szabályzat szerint fizetési előléptetés csak megerősitett szaktanitót illet meg. Előfordult, hogy több évig müködött szaktanitót többszörös fizetési előléptetésben részesitett a tanács anélkül, hogy megerősitését határozatilag is kimondotta volna. Jogi felfogás szerint ebben az előléptetésben benne volt a megerősités ténye is. A revizió során annak megállapitását kéri a memorandum, hogy mely esetekben mulasztotta el a tanács a szabályzat által előirt megerősitést és kiknek lett volna jogos igényük ilyen megerősitésre.

A B-lista

A memorandum harmadik részében konstatálják, hogy a tanerők B-listára helyezése nem a törvény rendelkezésének szemelőtt tartásával történt. A B-lista összeállitásánál is politikai tendencia érvényesült, amit bizonyit az a körülmény, hogy amig 250 nyugdijigénnyel biró elemi iskolai tanitó szerepel a B-listán, addig a B-listát megelőzően hirtelen kinevezett, nyugdijigénnyel nem biró 152 szaktanitó nem került B-listára, holott ez sem nyugdijjal, sem végkielégitéssel nem terhelte volna a fővárost. Sok esetben a B-listára tett tanerők állását be sem szüntették, hanem ideiglenes tanerőt alkalmaztak a helyére, ami beletörközik a létszámcsökkentési törvénybe. „Sajnos — mondja a memorandum — a létszámcsökkentési törvény a B-listára helyezetteknek nem adott felebbezési jogot és igy ebből az intézkedésből igen kényelmes politikai eszközt csinálhatott a kurzus, amellyel tetszése szerint távolithatta el a neki nem tetsző elemeket." Ezek szerint a B-listának revizió alá való vétele azt is eredményezheti, hogy a főváros jelentős összeget takarit meg, mert annak az elvnek kell érvényesülnie, hogy „a drága és politikai érdekeket szolgáló lista helyett olcsóbb és közszolgálati érdekeknek megfelelő lista állittassék össze."

A proskribált igazgatók

A negyedik csoportba a proskribált igazgatók tartoznak, akik közül 1921. augusztus havában 23 iskolaigazgató, majd pár héttel később további nyolc iskolaigazgatót mozditott el a tanács. Az elsőket a zsidófelekezethez való tartozásuk miatt, az utóbbiakat pedig azért távolitotta el a tanács, mert szabadkőmüvesek voltak. A memorandum a tanácsnak ezt az intézkedését törvényellenesnek mondja, mivel az elmozditott igazgatók életfogytiglan választott tisztviselői voltak a fővárosnak, akiket nyilvános pályázat utján, meghatározott munkakörre, szervezett iskolaigazgatói állás betöltésére választottak meg és ennek a munkakörnek hüséges betöltésére fel is eskették őket, sőt dijlevelet is kaptak. Az igy megválasztott tisztviselő állásából csak sulyos fegyelmi vétség miatt és szabályszerüen lefolytatott fegyelmi eljárás utján, fegyelmi itélet alapján mozditható el. „A régi rend sok jeles pedagógusa helyét — mondja a memorandum — frivol módon, élelmes átnyergelők foglalták el, s az uj igazgatók között ott látjuk a proletárdiktatura bizalmi embereit és polgári demokrácia szökevényeit."

A fájdalmas és meghatóhangu memorandum befejező soraiban olvassuk a következő gondolatokat: „Az iskolák nem maradhatnak továbbra is fellegvárai a gyülölet és széthuzás szellemének és politikai bázisai egy kisebbségre jutott frakciónak. Az iskolát vissza kell adni nemes feladatának. Legyen az ismét az egész lakosság gyermekeinek szerető otthona, ahol tudást, nemes érzelmeket, haza- és emberszeretet tanulhatnak. Ennek érdekében vissza kell vinni az iskolák élére a vezetésre hivatott és onnan törvénytelenül eltávolitott igazgatókat."

A „kommunista" tanitók

Az ugynevezett kommunista tanitók ügyéről a memorandum legelső része beszél. Megkérdeztünk egy ezen a címen elbocsátott tanerőt, aki a következőket mondta a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Elmondom a szörnyü vádakat, amelyekkel bennünket illetnek: 1. Iskolavezetést vállaltunk, amivel a kommunizmust alátámasztottuk. 2. Eltöröltük a hitoktatást. 3. Felolvastuk a rendeleteket. 4. A kartársakat a vöröshadseregbe szólitottuk. 5. A pedagógiai tiszméiket magasztaltuk. 6. Lenin és Marx képeit megtörtük.

— Az ellenünk lefolytatott fegyelmi vizsgálatok alkalmával az összes vádakat megcáfolták a beidézett tanuk: 1. Az iskolavezetésre, minthogy a legtöbb igazgató félreállott, maga a tantestület kérte meg a legmegbizhatóbbat. 2. A hitoktatás eltörlését a népbiztosság rendelte el. 3. Rendeleteket fel nem olvastunk, mert még konferenciákat sem tartottunk. 4. A vöröshadseregbe való belépés kötelező volt. 5. Pedagógiai eszméket, hogy a tanulók ingyenes oktatásban és ingyenes taneszközökben részesüljenek, az összatanitóság hirdeti ma is. 6. Az irodákban felfüggesztett képek megtürését az iskolaszéki tagok terrorisztikus fenyegetődzésekkel erőszakolták ki.

— A vádak tarthatatlanságát a székesfővárosi tanács belátta, megbüntette ugyan a vádlottakat, de állásukba visszahelyezte őket. A büntetéssel azonban a nemzeti szövetség nem elégedett meg, hanem megfelebbezte azokat. Az iskolavezetés nem biztositott sem rangot, sem anyagi előnyt, mert hiszen a fizetés egyenlő volt a takaritónőével, kényelmet sem jelentett, hiszen agyonhajszolták a vezetőt a gyüléseken való megjelenéssel és a gyermekek fürösztésével. Ezek alapján felmentést nyert a tanitóság zöme és csak egy bizonyos töredék járja még ma is a kálváriát.

Legmodernebb gyógyintézet sebészeti és belbetegek részére
DR. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye, vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Budapest székesfőváros
Szent Gellért szállója
a gyógyfürdővel közvetlen kapcsolatban.
Elsőrangu családi szálló.
A szálló vendégei a gyógytényezők használatánál 25 százalék engedményben részesülnek
Dijtalan autóközlekedés a szálló és az Apponyi-tér között.

Szopogasson köhögés ellen
Szent István gyógymalátakivonatból
CUKORKÁT
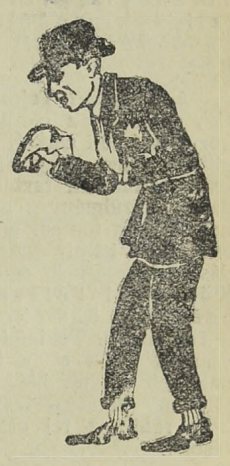
mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek, gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és Ásványvizkereskedelmi r.-t. V., Perczel Mór-u. 2.
Telefon: 5-53.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

BOON'S CACAO világmárka

Események

Balló Alfréd jubileuma. Teljes csöndben, a nyilvánosságtól tökéletesen elzárkózva, észrevétlenül ülte meg Balló Alfréd, a székesfőváros köztisztasági hivatalának igazgatója a fővárosnál eltöltött szolgálatának 25-ik évfordulóját. Ez a zajtalan jubileum méltó volt Balló Alfréd egész pályafutásához, amely a jubileumhoz hasonlatosan mindig kerülte a feltűnést és reklámot. Balló Alfréd 25 esztendőn át szorgalmasan, rendkivüli tehetségre valló eredményességgel munkálkodott a főváros javán. Balló Alfréd igazgatónak rendkivüli érdemei vannak Budapest köztisztasága és igy közvetve közegészségügye körül. Az ő ritka erélyével és lelkesedésével telitett munkája emelte Budapest köztisztaságát világvárosi nivóra. Balló neve azonban tulszárnyalt az ország határain is és mindenhol a külföldi nagyvárosok szakkörei előtt teljesen felismert szakemberré lett az idők során. Bármint igyekezett azonban Balló Alfréd az ünnepeltetés elől elvonulni, kartársai és a vezetése alatt álló intézmények tisztviselői mégis leróttak vele szemben a szeretet adóját. A főváros tanácsának képviseletében Szendy Károly főjegyző üdvözölte, mig a tisztviselők nevében Fekete Géza igazgatóhelyettes mondott meleghangu beszédet. Köszöntötte még őt Till Antal ny. tanácsnok, mint volt ügyosztályvezetőjét. Végül az altisztek és munkások küldöttségei jelentek meg és megható szeretettel köszöntötték igazgatójukat. Az üdvözlésekre Balló Alfréd igazgató meghatottan válaszolt és a szeretetnek ezt az őszinte megnyilvánulását huszonötéves munkája legszebb jutalmának mondotta.

A főváros ajándéka a jubiláló Laurin és Klement autógyár budapesti képviselőjének. A Laurin és Klement automobilgyár budapesti képviselője jubilál: huszonöt éve dolgozik Budapesten és ezt a nevezetes dátumot azzal akarja emlékezetessé tenni, hogy ajándékot adat magának a főváros által. Ezt ugy tessék értelmezni, hogy a gyár budapesti képviselője egy félévre átengedte a fővárosnak egyik autóbuszát abban a reményben, hogy a félév letelte után megvásárolja a főváros. Az autóbusz már szalad a főváros utcáin és a főváros közlekedési bizottsága szalad az autóbusz után. Kedden összeült, hogy sürgősen döntsön a jármü megvételéről. Ugy látszik a dolog nagyon sürgős, mert az ajándék[illegible] jubileumi év lelelte előtt akarják [illegible] képviselőjének [illegible] ajándé[illegible] ...log menni és ...ményt a közlekedési bizottsági szenszenvvel tárgyalták, nagy hullámokat vet majd a pénzügyi bizottságban, melynek döntő szava lesz e vétel dolgában. És ha még hozzátesszük, hogy végső fokon a közgyülés határoz majd, bizonyosra vehető, hogy a jubileumi ajándékot a gyár képviselője legjobb esetben is csak a próbafélév letelte után fogja megkapni, ha ugyan megkapja, mert feltesszük a törvényhatóságtól, hogy versenytárgyalás kiirása és a jármü teljes kipróbálása nélkül nem köt autógyárakkal közszállitási üzleteket.

A Központi Tejcsarnok leszállitotta a tej árát. Ugy látszik, az olcsóbbodási folyamat megindult a közszükségleti cikkek piacán. E pillanatban nem állapitható meg, hogy ez az olcsóbbodás a közjóléti minisztériumban tartott ankéteknek, vagy más gazdasági körülményeknek a következménye. De az ok nem is oly fontos, mint maga a tény, hogy az olcsóbbodás itt-ott észlelhető már. Ennek az olcsóbbodási folyamatnak egyik lényeges stációja, hogy a Központi Tejcsarnok már szerdán leszállitja 5200 koronáról 5000 koronára a tej árát. Tekintettel arra, hogy a Központi Tejcsarnok látja el a főváros tejszükségletének legnagyobb részét, bizonyos, hogy ez az árcsökkenés jótékony hatással lesz az egész tejpiacra és maga után rántja a tej olcsóbbodását az egész fogyasztásban.

A hős tüzoltók emléke. Budapest székesfőváros tanácsa a tüz elleni harcban elhunyt tüzoltók emlékét a VIII., Kun-utca 2. sz. a. központi tüzoltólaktanyában elhelyezett emléktáblával örökiti meg. Az emléktáblát ünnepség keretében október 25-én délelőtt 10 órakor leplezik le.

Hol maradnak a margitszigeti beruházások? A Margitszigét bérlőtársaság a kivánságok egész sorozatával fordult a Közmunkatanács elé. E kivánságok egytől-egyik olyan természetüek, hogy csak a bérlőtársaságnak hajtanak hasznot, de semmivel sem járulnak hozzá ahhoz, hogy a szigetet azzá a nagyszabásu fürdővé fejlesszék, amivé fejlődnie kellene, ha a bérlőtársaság pontosan megfelelne kötelezettségeinek. A bérlőtásaság eddig nem felelt meg kötelezettségeinek, amelyeket a beruházások dolgában magára vállalt s ezért csak helyeselhetjük a Közmunkatanács eljárását, hogy nem járul hozzá olyan átalakitási munkákhoz, amelyeket a bérlőtársaság csak azért akar végrehajtani, hogy a maga üzleti hasznát fokozza. A Margitszigetnek semmi szüksége luxusétteremekre és luxusappartementokra, semmi szüksége a strand megnagyobbitására és a játékterek kibővitésére. Ha a bérlőtársaságnak van pénze arra, hogy a maga üzleti céljaira befektetéseket eszközöljön, legyen pénze arra is, hogy a szigetet gyógyfürdői jellegét fejlessze. A bérlőtársaság ne üzllessze le a szigetet közönséges üzleti vállalkozássá, hanem épitse ki azzá a világfürdőhellyé, amelyet programmjában vázolt, de amelynek megvalósitására idáig alig tett valamit.

A munkanélküli segélyt a Munkaközvetitő Intézet osztja szét. A főváros közjótékonysági és szociálpolitikai bizottsága az elmult héten elfogadott egy javaslatot, amelynek értelmében a munkanélküliség pillanatnyi enyhitésére a főváros hatmilliárd koronát bocsát előlegképpen munkanélküli segély céljaira. A tanács legközelebb szintén tárgyalni fogja ezt a nagyfontosságu kérdést. Értesülésünk szerint a munkanélküli segély szétosztását az Állami Munkaközvetitő Hivatalra kivánják bizni és pedig olyan formában, hogy a szakszervezetek képviselői szintén résztvegyenek a szétosztás munkájában.

A pesti kávések és az ötórai tánc. Szemmel látható az az igyekezet, hogy a fővárosi kávések vissza akariák varázsolni azt a kellemes otthont, amelyet a közönség a háboru előtti időkben kapott a pesti kávéházakban. Ez az igyekezet tekintélyes áldozatokkal járt, amelyeket a fővárosi kávések abban a reményben hoztak, hogy a kávésipar fellendülésével dusan megtérül majd. Az üzlet fellendítésének eszközét abban látják, hogy a kávéházat délutánonként tánctéremmé alakitják át, abban a reményben, hogy a közönséget igy magukhoz vonhatják. A kávések már lépéseket tettek a táncengedély megszerzésére és bár ej pillanatban még kétséges az engedély megadása, mi nem hisszük, hogy az ötórai tánc lenne az a csodaszer, amely a kávésipart talpraállitaná. Bécsben már egy-két év óta tombol ez a táncőrület, amely csak azt eredményezte, hogy az erkölcsök meglazultak, anélkül, hogy a kávésipar ennek valami hasznát látta volna. Mert a tánc hozott ugyan vendégeket, de elriasztotta a kávéházak régi törzsközönségét s igy amennyit a kávések nyertek a vámon, ugyanannyit elvesztettek a réven. Hogy Bécsben csakugyan ez a helyzet, ezt legjobban az a körülmény bizonyitja, hogy az ottani kávések nem védekeztek körömszakadtáig a rendelet ellen, amely a délutáni táncot betiltotta. Ami nem bizonyult jónak Bécsben, az nem válhatik a kávéházak előnyére Budapesten sem. A háboru előtt sem volt tánc a kávéházakban és a pesti kávéház mégis oly különlegessége lett a fővárosnak, amilyenhez hasonlót egész Európában nem találtunk. Hogy a kávéház [illegible]en, ami volt, ezt nem a tánc, de a vi[illegible]ulása fogja meghozni. Rossz gazda[illegible]mellett a közönség még a kávét is [illegible]gától, mennyivel inkább teszi ezt, ha [illegible] egy kávéról, hanem a költségesebb táncmulatságról van szó. Kétségtelen, hogy a kávésipar helyzete javulóban van és a kávések okosan cselekszenek, ha ennek a javulásnak meghagyják a maga természetes folyamatát és nem siettetik olyan eszközökkel, amelyek nagyon is kockázatosak.

A gáz a háztartásban. A főváros még a háboru előtt nagy propagandát fejtett ki avégből, hogy a gázt a háztartás egyik legielentősebb tényezőjévé tegye. Ebben az időben honosodtak meg a pesti háztartásokban a gázresők, gázsütők és gázvasalók. A főváros most folytatja ezt a propagandát, még pedig a gáztüzhelyek érdekében. Minap a gázgyár Tisza Kálmán-téri telepén a karlsruhei Junker és Ruh-gyár igazgatója, Ehrensberger Jenő tartott előadást és szemléltetően mutatta be a gyár takaréktüzhelyeinek előnyeit. Gyakorlati uton bebizonyitotta, hogy a gázzal való sütés és főzés a legtisztább és a leggazdaságosabb. Az előadó szerint a gáztüzhelyeken sültek sokkal hamarabb készülnek el, mint a szénnel vagy fával fütött takaréktüzhelyeken, amelyekkel szemben még az az előnyük, hogy a sütésnél zsirt, vagy vajat nem kell használni, mert a gázsütők gőzt is fejlesztenek és ezzel tészik puhává és porhanyóvá az ételeket. A Junker és Ruh-gyár magyarországi vezérképviselője az Általános Gázizzófény Részvénytársaság, amely gáztüzhelyeket részletfizetésre is árusit.

Érdekes elvi döntés a tisztességtelen versenyről. A budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara döntőbirósága Mayer Géza dr., a m. kir. szabadalmi törvényszék alelnökének elnökletével a tisztességtelen verseny tárgyában nemrég közérdekü elvi döntést hozott. Kevesen tudják, hogy Széchenyi István grófi, a legnagyobb magyar, „Hitel" cimü művében a tisztességes kereskedelmet tekinti a közgazdaság egyik legfontosabb tényezőjének. Nagy Ferenc egyet. tanár, a kereskedelemügyi minisztérium államtitkára, törvénytervezetet dolgozott ki, a törvény azonban csak 1923-ban készült el véglegesen. Ezen ui törvény hatálybalépése óta alig mult még el egy esztendő, de az uj szellem, mely elsősorban a kereskedelmi- és iparkamara döntőbiróságának ügygyakorlatában nyilvánul és a kereskedelmi világ mentalitását mindinkább megváltoztatni iparkodik, máris mindenfelé észlelhető. Eddig ugyanis büntetlenül és gyakran megtörtént, hogy pl. „Hunyadi" keserüvizet, „Lysoform"-ot, „Franck-kávé"-t, „Schicht"-szappant vagy „Aspirin"-t kérő vevőnek a „valódi" gyártmány helyett, valamely versenycég gyártmányát szolgáltatták ki, melynek csomagolása a legtöbb esetben az eredeti gyártmányéhoz hasonló volt, de sokszor attól el is tért. A közönségnek ilynemü ámitása csak akkor volt biróságilag büntethető, hogyha közönséges csalás esete forgott fenn, avagy ha az ilyképpen eladott áru oly védjeggyel volt ellátva, mely a „valódi" gyártmány védjegyének utánzatának volt minősithető. A fent emlitett esetben oly kereskedőről van szó, aki „Franc-kávét" kérő vevőjét, minden további megjegyzés és magyarázat nélkül, egy konkurrens cég gyártmányával szolgálta ki, miért is a „Franck"-cég az illetőt ilynemü cselekmények abbanhagyására perelte. Fentemlitett biróság a panasznak helyt adva, a kereskedőt abbanhagyásra és a felmerült költségek viselésére itélte, — egyben megállapitotta azt, hogy a kérdéses cselekmény az alább felsorolt három okból a tisztességtelen versenyről szóló törvénybe ütközik, mert a kereskedő általa:

1. a vevőt ámitotta, amennyiben nem a kért árut szolgáltatta ki.
2. megkárositotta a „valódi" cikk gyártóját, amennyiben az ilykép ámitott vevő abban a hiszemben, hogy a „valódi" gyártmányt kapott, az utánzat silányságát a „valódi" gyártmány rovására irja és végül
3. ilyen cselekmény a kereskedelem legfontosabb tényezőinek egyikét a közönség bizalmát ássa alá és általa a közönségnek a kereskedelem megbizhatóságában való hite alapjában megrendül.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
BÉLA
ETERNIT-NÖVÉKHATSCHEK LAJOS, KÖZPONTIIRODA: BUDAPEST I. ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

VARGHA ÉS PÁLICH
egészségügyi berendezések és műszaki vállalata
BUDAPEST, VI, CSENGERY-U. 62/B
Központi fütés és szellőzés. Vizvezeték és csatornázás. Autogén hegesztés. Vegyipari, szappan, cukor stb. gyárak szerelése.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

LUX Lux Ede és Társa Telefon József 91-76
LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST VII. ÖRVÁGH-UTCA 4.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

Budapest Székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
Kapható mindenütt! Telefon: József 112-59.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 október 28. — 43. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

A budapesti polgár terheit

hitünk szerint mi jobban ismerjük, mint mr. Smith főbiztos. A főbiztos urat nem Budapest, hanem az ország pénzügyeinek szanálására küldték ki. Egészen természetes tehát, hogy az ország egyetemes érdekeit nézi és az ország egyetemes helyzetét teszi vizsgálata tárgyává, amikor jelentéseit megszerkeszti. Most közzétett XVII. jelentésében mégis mond olyasmit, ami Budapest lakosságát feltünő módon kell, hogy érdekelje. Kiszámitja Smith főbiztos, hogy az állami adóztatásból 60 aranykorona esik fejkvóta gyanánt Magyarország minden lakosára, ami azt jelenti, hogy Magyarországon minden csecsemőre 870,000 papirkorona adó esik. A főbiztos ur azonban megvigasztal bennünket azzal, hogy a minden magyar lakosra eső 60 aranykorona fejkvótával szemben, Ausztria minden lakosa 107, a német birodalom minden lakosa pedig 125 aranykorona adót fizet.

Erről is sokat lehet beszélni, de van mr. Smithnek egy feltünő gondolata: az adóterhek Magyarországon, ha abszolut számokban nem is olyan magasak, mint más országban, éppen nem könnyüek: „kiváló, ami a városi lakosságot illeti". Mr. Smith nemcsak rideg pénzügyi ember, de egyben egy kicsit diplomata is, akinek nem szabad világosabban beszélni. Mi azonban megmondhatjuk, hogy a városi lakosság, legelsősorban pedig Budapest viseli az adóterheknek jelentékeny többségét. Mi megmondhatjuk, hogy a budapesti polgár adója nem 60 aranykoronás fejkvóta, hanem ennél sokkal sulyosabb. Olyan sulyos, hogy ezt már alig birja a polgárság és a munkásság. Budapest ugyanis nemcsak állami adóban fizet lényegesebben többet, mint a vidéki lakosság, de egyben viseli — mint legutóbb egy bizottsági ülésen hallottuk — a vidéki földesurak kórházi ápolásának költségeit is, viseli ennek a városnak óriási szükségleteit és a multból származó, — bár rendkivül hasznos módon befektetett — de nagyon sulyos adósságokat. Ilyen körülmények között igaza lehet mr. Smithnek akkor, amikor az ország adóterheit nem könnyen viselhetőknek, de elviselhetetleneknek sem tartja. Tényleg az ország sok adót fizet, de kibirja. Nem áll azonban ez Budapestre, mert Budapest lakossága legalább kétszer olyan terheket visel, mint a vidék.

Mindebből pedig csak egy tanulság lehet, és ez az, hogy Budapest lakosságának terheit csökkenteni kell. Nem beszélünk most arról, hogy a háboru előtt nem hatvan és nem kétszer hatvan aranykoronát, hanem csak 45 aranykoronát fizetett Budapest minden lakosa. De igenis beszélünk arról, hogy ezzel szemben a kereseti viszonyok mélyen alásülyedtek. Minden polgár és minden munkás kétszer annyi adót fizet ma Budapesten, mint fizetett békében, mig a jövedelme a békebelinek minimálisan felére apadt. Cselekedni kell tehát. És itt legelsősorban Ripka Ferenc főpolgármesterre gondolunk. Az ő szociális gondolkozásától mélyen áthatott városkormányzása eddig is kivételes eredményeket mutat fel és tudjuk azt, hogy nem kell őt figyelmeztetni programmjának arra a sarkalatos pontjára, amely Budapest lakosságán az adóterhek csökkentésével kiván segiteni. Ripka Ferencnek első dolga volt, amikor mint kormánybiztost a város élére küldötték, hogy elment Bécsbe és ott tanulmányozta ennek a mintaszerüen vezetett városnak a háztartását. Amikor hazajött, beszámolójában rámutatott arra, hogy nálunk is valamit cselekedni kell az adóterhek igazságos megosztása érdekében. Bizonyos, hogy Bécsben a demokratikus jelszavak sokszor merész tultengése ezen a téren is tulzásokat produkál. De hogy a progresszív adózásnak komoly, a közületet nem károsító, a magánvagyont nem veszélyeztető becsületes vivmányait ne lehetne Budapesten is alkalmazni, — ezt mi nem tudjuk elhinni.

A dolognak ezt a részét el lehet intézni a főváros törvényhatósági bizottságában is. Meg kell korrigálni Budapest községi adózásának egész rendszerét és tudjuk, hogy ennek a gondolatnak lelkesebb hive Ripka Ferenc főpolgármesternél nincsen. Ha ezt akarja csinálni, ott fog állani mellette az egész közgyülés, amelynek pártjai között lehetnek világnézeti különbségek, de ezek a pártok a választásokon egyforma buzgalommal irták ki zászlajukra a demokratikus haladás jelszavait. A becsületes és okos progresszió mellett azonban meg kell inditani a harcot abban az irányban is, hogy az országos terhek viselése terén Budapest lakosságának ne kelljen többet a válára emelni, mint amennyit az ország egyéb lakosai viselnek.

Tudjuk nagyon jól, hogy magasabb államkormányzati szempontok is vannak, amelyeket sajnos, eddig Budapest lakossága szenvedett meg. Budapest nem is akar hadat üzenni a vidéknek, nem akarja felkelteni ujból azt az áldatlan versengést és ellenségeskedést, amely pár évvel ezelőtt a falu és város lakossága között valósággal pusztitott. De az idők haladnak, a konszolidáció befejezéséhez közeledik és ennek tanulságaképen végre mégis fel kell vetni azt a kérdést, hogy mennyivel és miért mostohább gyermeke a magyar államnak a budapesti polgár, mint a vidéki. Vannak bölcs államférfiaink, van erőskezü kormányzatunk, vannak a népnek tisztességes törekvésü képviselői, akik megértik és megértetik majd, hogy lejárt az az idő, amikor politikai okokból az adóztatásba igazságtalanságok csusztak be. Budapest főpolgármestere, nemzetgyülési képviselői, közgyülése és tanácsa vegyék kezükbe végre ezt a kényes, de igazságos ügyet, mert ha megcsinálják azt, hogy Budapest lakosságának adóterhei csökkennek, ennek a városnak a hálája fogja kisérni becsületes törekvéseiket.

Elmélkedés Budapest autonómiája sérthetetlenségéről

Felvilágositás azok számára, akik az üzemvizsgáló-bizottság jelentését félremagyarázzák

A Fővárosi Hirlap részére irta: EREKY KÁROLY

Az üvemvizsgáló bizottság jelentésével kezdenek foglalkozni a fővárosi politikai pártok és maga a tanács is. Az üzemvizsgáló bizottság jelentésébe több nagyfontosságu szempontot vett föl, amelyek föltétlenül megszivlelésre érdemesek. Én, aki részt vettem a jelentés megszövegezésében és megirásához sok gondolattal járultam hozzá, természetesen vállalom a felelősséget a legtöbb javaslatért és sikra szállok megvalósitásukért is.

Megállapitotta az üzemvizsgáló bizottság, hogy 1872 óta a főváros a fejlődés során óriási átalakuláson ment át és nem maradhatnak meg azok a régi intézkedések, amelyek egy kis, falusias jellegü város sorsából kiindulva akarják vezetni a mai világváros bonyolult gépezetét. Mikor 1872-ben megh0zták a fővárosi törvényt, akkor persze az autonómiát még ugy értelmezte mindenki, hogy annak a város politikai akaratnyilvánitásában és a közigazgatás bizonyos szuverénitásában kell megnyilatkoznia és senki sem gondolta, hogy az autonómia valamikor az üzletkötésre is kiterjed és hogy ezen a cimen üzemvezetéssel is kell foglalkozni. A hetvenes években a legnagyobb szégyennek tartotta volna egy közigazgatási jogász, hogy üzletekkel foglalkozzék; az autonómia kiépitése tehát semmiképen sem vonatkozott az üzemi életben előforduló üzleti müveletekre.

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a fővárosnak ne legyen meg a maga autonómiája az üzemek vezetésében is, de senki sem állithatja komolyan azt, hogy mikor az autonómiáról szóló törvény készült, bárki is arra gondolt volna, hogy ez a kenyér-, a gázgyártás, a villanyvilágitás, az utcaseprés és egyéb üzemek vezetését is célozta. A fejlődés során azonban a közjogászok és közigazgatási jogászok mentalitása is korszerüen átalakult és jóérzéssel vették tudomásul, ha ügyosztályuk gondozásába egy, bárha kisjelentőségü üzemecske is bekapcsolódott, mert szép ugyan a közjog és az elméleti közigazgatás, de az üzemvezetés sem megvetendő.

Az üzemvizsgáló bizottság tisztán látta a történelmi fejlődésből, hogy a fővárosnál azért ment végbe ez az óriási átalakulás a központi közigazgatás szervezetében, mert a polgármesterek és tanácsnokok otthagyták a közjog és a közigazgatásjog meddő mezejét és rátértek az üzletek és üzemek vezetésére. Fölmerült tehát az a nagy probléma, hogy a közigazgatásnak azt a részét, amely már 1872-ben is megvolt, amely az autonómiának tulajdonképen a gerince, hogyan lehetne összeegyeztetni az üzemvezetéssel, illetőleg, hogy a tanács, amelybe a képesités folytán legtöbbnyire a közigazgatási jogban képzett emberek kerültek, milyen viszonyba jussanak az üzemekkel, amelyeknek vezetéséhez nem közjogi és közigazgatási képzettség kell, hanem pénzügyi, kereskedelmi, müszaki tudás és felkészültség. Az üzemvizsgáló bizottság le is szögezte, hogy a történelmi fejlődés során rendjén valónak tartja, hogy a köz- és közigazgatási jogászok foglalkozzanak ugyan üzemvezetéssel, de mégis szükségesnek vallja, hogy ez a probléma szabályozás alá kerüljön és ezentul a főváros üzemeit ne incidentaliter vezessék olyan — bár tiszteletreméltó — urak, akik más pályára készültek, hanem jusson kifejezésre a közigazgatás és az üzemvezetés helyes szétválasztása az autonómia keretén belül.

Nem feledkezett meg természetesen az üzemvizsgáló bizottság arról, hogy amennyiben az autonómia keretén belül a közjogászok és közigazgatási jogászok meg akarnák tartani azt a hatalmat, hogy ők vezessék az üzemeket: akkor a törvényhozás fog gondoskodni arról, hogy ezek a jogászok visszatérjenek rendes foglalkozásukhoz.

A másik nagy probléma, amelynek a megoldását az üzemvizsgáló bizottság szintén fontosnak és sürgősnek tartja, az, hogy

a rendszertelenség, az ügyeknek incidentaliter való elintézése megszünjön az üzemek keletkezésében és vezetésében.

Végre is nem sérelme az autonómiának, az államnak és a kormánynak pedig egyenest kötelessége foglalkozni azzal, hogy miképen szabályozza a városoknak és különösen a fővárosnak üzemalapitó jogát. A fővárosnak jelenleg bármilyen vállalatot joga van alapitani, amennyiben azt a közgyülés elhatározza és a belügyminiszter beleegyezését adja hozzá: szóval, intézményesen semmiféle korlátja sincs annak, hogy a főváros ujabb és ujabb vállalatokat létesitsen.

Mikor az üzemvizsgáló bizottságban ezt a problémát tárgyaltuk, teljesen tisztában voltunk azzal, hogy olyan országban, mint nálunk, Magyarországon, ahol nincs igazi vállalkozó szellem, ahol az emberek mindent az államtól és a városoktól várnak és ahol legjobban ugy szeretik megcsinálni az üzleti vállalkozást, hogy az állam, vagy a főváros monopolisztikus jogokat biztositson a vállalkozónak, vagy garanciákat vállaljon a befektetett tőke biztos kamatozását illetőleg is, az ilyen országban igen fontos az, hogy a közigazgatás maga is vállalkozzék, mert annak ugyan édeskevés értelme van, hogy a közigazgatás magára vállalja a rizikót, a hasznot pedig másoknak adja át.

Az üzemvizsgáló bizottság tehát teljes tudatában volt annak, hogy a főváros autonómiáját nem szabad korlátozni abban, hogy bármily üzletet létesithessen,

de a kérdés azért mégis szabályozásra szorul, mert a város az ipar és kereskedelem minden terén lekonkurrálhatja a saját adófizető polgárait, ha maga vál-

foglalkozik. Emlékezetes, hogy mikor a kórházak ügye az amerikai származásu népszövetségi főbiztos elé került, csodálkozva kérdezte, hogy mi köze az államnak és a fővárosnak a kórházakhoz? Amerikában persze, ahol nagy a vállalkozó szellem, a kórházak magánkézben vannak és a főbiztos egészen furcsának találta, hogy Magyarországon állami és fővárosi feladat a betegekről való gondoskodás. Jellemző ez a mi viszonyainkra. Nálunk kórházalapitás magánembernek nem jut az eszébe és ha vannak is magánszanatóriumok jobbmódu emberek számára, mégis a közgazdasági kulturának arra a fokára még nem jutottunk el, hogy magánvállalkozók akadnának nagyobb tömegek gyógykezelésére. Igy van ez az egész vonalon. Ha Magyarországon valaki üzleti vállalkozással jön, első dolga megkisérelni, hogy a fővárostól, az államtól, szubvenciót, monopólisztikus előjogokat, kamatbiztositékot kapjon. Ilyen gazdasági viszonyok közepette nagyon jó, ha maga az autonómiával biró főváros vállalkozik és üzleteket kreál, mert ezáltal előbbre viszi a közgazdasági életet, kenyeret, munkaalkalmat ad a tanult és iskolázott embereknek, akik nagy tömegben lépnek ki az életbe, de mivel vállalkozóink nincsenek ugy, mint Amerikában és a nyugateurópai államokban, megkapták ugyan képzettségüket, de elhelyezkedésük nincsen. Ebből következik, hogy

nehéz Magyarországon az autonómia üzemalapitó tevékenységét korlátozni, aminthogy az üzemvizsgáló bizottság ilyen korlátokat fölállitani nem is szándékozik,

csak bizonyos fokig intézményesen akarja az egészet megszervezni.

Ami magát a formát illeti, hogy milyenek legyenek az üzemek, az üzemvizsgáló bizottság álláspontja az, hogy sem a részvénytársasági, sem a tanácsi vezetés nem jó, hanem az 1875. évi kereskedelmi törvényt ki kellene egészíteni a közüzemekre vonatkozó megfelelő módositásokkal. A közüzemek a legutóbbi évtizedekben keletkeztek és a törvényhozás még nem foglalkozott velük: természetes tehát, hogy nem sérti az autonómiát, ha az üzemvizsgáló bizottság gyakorlati meggondolásának alapján azt javasolja a kormánynak, hogy a közüzemekre vonatkozólag helyezzen, a kereskedelmi törvény keretébe beillesztve, törvényes intézkedéseket. Nem tudom megérteni azt, hogy sokan az autonómia sérelmét látják abban, ha a fejlődésnek megfelelően, a kormány kötelességszerüen rendezni és szabályozni akarja e nagy problémákat. Nem lehet ezt ugy minősiteni, mintha ez a főváros autonómiája ellen irányulna, mert akkor csak annak a konzervativ politikának volna meg a jogosultsága, hogy meglévő intézményekhez hozzányulni nem szabad. Ha igy gondolkodtak volna az emberek, akkor még ma is sátrakban élnénk és nem lett volna szabad kőházat épiteni, vagy áttérni az állattenyésztésről a földmüvelésre, mert hiszen ezáltal régi intézmények jogkörét sértettük volna meg.

Ma az üzemvizsgáló bizottság jelentését többen óvatosan kritizálják és ugy tüntetik fel, mintha ez a jelentés a főváros autonómiája ellen sérelmet tartalmazna. Én a magam részéről föltétlenül résen fogok állni és az ilyen érvelésekre megadom a kellő választ. A főváros autonómiájának nem az a feladata, hogy azt a rendszertelenséget, rendetlenséget, minden kritikán aluli állapotot, amelyben jelenleg a főváros egyik-másik közüzemét vezetik, minden áron fedezze. Az autonómia feladata az, hogy rendet és rendszert vigyen be az üzemekbe. Ennek főbb pontjai a következők:

Feltétlenül központositani kell a főváros üzemeinek financiáit, amennyiben lehetséges, meg kell teremteni a közös anyagbevásárlást és az összes üzemekben azonos rendszerü kettős könyvvitelt kell behozni, amelynek alapján az üzemekbe befektetett tőke pénzértéke, valamint a benne elhelyezett forgótőke pénzértéke is bármely pillanatban megállapitható legyen. Valamennyi alkalmazottról, akik bármily cimen bármily fizetést és javadalmazást kapnak az üzemektől, teljes névsor készitendő, amely mindig rendelkezésére álljon a törvényhatósági bizottságnak, hogy ellenőrizhesse, kik és mekkora fizetést kapnak az egyes üzemektől. Lehetővé kell tenni, hogy teljes szabatos kalkuláció álljon rendelkezésre az egyes üzemekről a fővárosi törvényhatósági bizottság tagjainak és igy elbirálhassák, hogy az alkalmazott tarifák a tőkebefektetés, a szociálpolitika és a főváros szempontjából megfelelnek-e?

Ha az autonómia mindezeket a problémákat meg tudja oldani, annál jobb ez az autonómiára és a közönségre. Ha nem tudja és az a rendszer továbbra is fenmarad, hogy a tanács és az üzemvezetők odaállnak a közgyülés és a bizottság elé és beadnak áttekintésre nem alkalmas jelentéseket, eltürik a megbélyegző birálatokat, amelyben igen gyakran részük van, azért, mert az üzemvezetés nem tökéletes stb. és eltürik mindezt abban a tudatban, hogy ugyis elmulik a költségvetés birálatára vonatkozó időtartam és tovább megy a gazdálkodás ugy, mint eddig, a bizottsági tagok pedig folyton attakiroznak anélkül, hogy rendszeresen kidolgoznák, mit is akarnak az üzemekkel, szóval: ha minden kritika és minden kifogás céltalannak bizonyul, — ám akkor jöjjön és avatkozzék bele a kormány!

Egy pillanatig sem jut az üzemvizsgáló bizottság eszébe, hogy az autonómiához hozzányuljon. De az autonómiának nem lehet egy olyan kört imputálni, hogy a gazdálkodás ugy folyjon, ahogy a tanács akarja, a törvényhatósági bizottság pedig ne élhessen a maga ellenőrzési, birálati és kezdeményezési jogával. Az autonómia nem játékszer. A tanácsnak, ugy látszik, csak addig kell az autonómia, amig ők, maguk a tisztviselők, amig maguk a tanácsnokok intézik az üzemek sorsát, de fölényesen napirendre térnek fölötte, ha az autonómia igazi reprezentánsa, a főváros törvényhatósági bizottsága akar az üzemek sorsával foglalkozni. Az üzemvizsgáló bizottság, látva ezeket a surlódó felületeket, természetesen arra a magaslatra emelkedett, hogy midőn ezt a helyzetet objektive, személyektől függetlenül, kritika tárgyává tette, a probléma megoldására vonatkozólag is javaslatokat tett a kormánynak. Nem lehet tehát szó az autonómia sérelméről: a mi célunk egy a modern élet szükségleteivel számító autonómia kiépitése.

A gázművek helyzete nem a legrózsásabb

Rózsa Károly szakszerü előadása a világitási bizottság ülésén

A főváros törvényhatóságának világitási bizottsága minap tartotta első ülését, amelyen a távollévő Buzáth János alpolgármester helyett Borvendégh Ferenc tanácsnok, a világitási és vizvezetéki ügyosztály vezetője elnökölt. Az ülés napirendjének legfontosabb pontja a világitási üzemek technikai és pénzügyi helyzete volt. Miután az elnöklő tanácsnok ismertette a világitási bizottság feladatát,

Rózsa Károly, a gázgyár h. vezérigazgatója

tett jelentést a világitási müvek helyzetéről. Rózsa Károly nagy felkészültséggel, tökéletes hozzáértéssel, a pontos és kimeritiő adatok felsorakoztatásával tárta fel a helyzetet és minden kertelés nélkül kijelentette, hogy

a gázgyár helyzete mindennek inkább mondható, mint kedvezőnek.

Jelentését azzal kezdte, hogy az igazgatóság megtette a kellő intézkedéseket a gázművek teljesitő képességének emelésére. A gáz minősége ma valamivel rosszabb, mint háboru előtt volt. Gondoskodni kell róla, hogy a gázművek megfeleljenek a fokozott igényeknek. Ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy az óbudai gyár fejlesztése nem volna célszerü és a ferencvárosi gyár rekonstruálása is a legnagyobb nehézségeket okozná.

A legjobb megoldás egy uj gyár épitése lenne,

noha ez is nagy nehézségekkel járna, mert a főváros területén alig található olyan hely, amely az uj gyár felépitésére alkalmas lenne. Szólott ezután arról, hogy az óbudai gyárat folyékony ammóniák és szalmiák gyártására is berendezték. Ezeket az anyagokat nagy mennyiségben külföldre szállitják. Az egyéb mellékterményekről szólva kijelentette, hogy a kátrány felhasználása egyre fokozódik. Ismertette az óbudai gyár berendezéseit a szén keverésére és őrlésére. A berendezések hat milliárd koronába kerültek, de három éven belül amortizálódnak. Magyar szén nem használható gázgyártásra, csak gázszén s az egy évre szükséges szénkészleteket kedvező feltételek mellett már biztositotta a gyár. Az igazgatóság nem régen

felbontotta egy külföldi szindikátussal kötött szerződését,

mely a gázszén-szükségletek biztositására vonatkozott. Ennek a szerződésnek a megkötésére annak idején a valutáris viszonyok kényszeritették a fővárost. A gázművek gyakran arra kényszerültek, hogy emeljék a gáz egységárát, de mégsem annyira, mint ez Bécsben történt, ahol hetenként drágitották a gázt. 1924 januárjában kilenc milliárd értékü szenet fogyasztottak a gázművek, amivel szemben a bevétel csak 7.4 milliárd volt. A gázműveknek nem volt széntartalékuk és a gáztermelés folyamatossága nem volt biztositva. Az osztraui szénbányákban kitört sztrájkok még válságosabbá tették a helyzetet. Ez kényszeritette a gázgyárat arra, hogy a külföldi szindikátussal megkösse a szerződést. A szindikátus 245.000 dollárt előlegezett a gázműveknek. Ezt az összeget 22.000 tonna szén beszerzésére forditották. A szerződés felbontásakor a gázgyár visszafizette a szindikátusnak az előlegezett tőkét és azt a részesedést is, amely a melléktermékek eladása révén előállott haszonból megillette őt. 19 százalékos kamatot fizettünk — mondotta Rózsa —, ami akkor eléq kedvező volt ránk nézve, mert abban az időben Budapesten csak jóval magasabb százalékra lehetett pénzt kapni. Azóta a viszonyok megjavultak: a 19 százalék tulmagasnak bizonyult s

ez késztette a gázgyárat arra, hogy a szerződést felbontsa.

Azáltal, hogy a gázgyárnak a következő négy esztendőben nem kell 19%-os kamatot fizetni,

rengeteg összeget fogunk megtakaritani.

Ezután rátért a gázgyár pénzügyi helyzetére, amelyről azt mondotta, hogy az legkevésbé sem kedvező. Kokszon 21 milliárd veszteség éri a gyárat, ezzel szemben a szénen 15 milliárdot fog megtakaritani.

A legközelebbi költségvetés tehát mintegy 6 milliárd korona deficitet fog feltüntetni.

Ezután összehasonlitotta a budapesti gázárakat a külföldiekkel és kimutatta, hogy mig Budapesten csak 2500 koronát fizet a fogyasztó a gáz köbméteréért, addig más nagy városokban 2900—3500 koronát kell fizetnie. A kokszüzlet sok kivánnivalót hagy maga után. A gázművek ez időszerint 5000 vagón koksz felett rendelkeznek, ezzel szemben a fogyasztás csekély. Az óriási készletekből csak egy igen kicsi részt lehetett eladni. A koksz kivitelét megnehezitik a magas szállitási dijak. Foglalkozott még azzal a készülékkel, amelynek használata a külföldi feltalálók szerint jelentős gázmegtakaritást eredményez. A gázgyár igazgatóságának más a véleménye erről és ezért megültotta a fogyasztóknak, hogy a készülékeket használják. Perre került a sor és a biróság elfogadta a gázművek álláspontját. Szólott még a porosz szén árusitásáról, amire a gázgyár az utóbbi években berendezkedett. Kijelentette, hogy a gyár által forgalomba hozott porosz szén a legjobb minőségü, amivel szemben a magánkereskedelem által árusitott porosz szén igen gyakran még a magyar szénnél is roszszabb minőségü.

Rózsa Károly fejtegetéseit a bizottság nagy érdeklődéssel és általános elismeréssel hallgatta.

Kötött kabát
mellény, pullowerek
harisnya, kesztyü
Lukács és Pásztor
Budapest, IV., Egyetem-ucca 11. szám.
Gróf Károlyi-palotával szemben.

A világhirü Junker & Ruh, Karlsruhe cég
takarék-
gáztüzhelyek
Altalános Gázizzófény és Villamossági R.-T. Budapest.
Központ: VII., Vörösmarty-u. 5.
VI., Teréz-körut 8. VIII., József-körut 44.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—25.

Körséta a városházán

A polgármester-kérdés — Akik »agyonszeretik« Bárczyt — Wolffék vesszőfutása
Kavarodás az autonomia körül

A városházának ma nincs nagyobb problémája, mint a polgármesterkérdés. Erről beszélnek minden szobában és ellentétben a politikai körök izgatottságával, a tisztviselők ugy érzik, hogy ezt a kérdést nem fogják hetek alatt megoldani. A hivatali szobákban azonban mégis nagyon sokszor hangzik el Ripka Ferenc, meg Bárczy István neve. A tisztviselői karban — ezt meg kell állapitani — nincsenek személyes ellenségei Sipőcz Jenőnek. Távozását azonban mégis kivánják. Ha ő maga nem vétett is a tisztviselők érdekei ellen, de vétett az a rezsim, amelynek exponense volt a városházán. Ha Sipőcz eltávozik a polgármesteri székből, a tisztviselői kar ugy fogja érezni, hogy egy nyomasztó korszak után végre uj, szabadabb világ kezdődik, ahol nem terrorizálják többé a város alkalmazottait abból a célból, hogy az uralmon lévő politikai párt szekerét tolják.

Ripka Ferencet és Bárczy Istvánt egyformán szivesen látnák ebből a célból. De meg vannak győződve mind a kettőnek őszinte szociális érzéséről is. És különösen sokat beszélnek arról, hogy amikor Ripka Ferenc kormánybiztosi és főpolgármesteri programmját kifejtette, a legnagyobb melegséggel emlékezett meg a tisztviselői karról és igen határozott szavakkal igérte meg, hogy a tisztviselők gazdasági helyzetén is lenditeni kiván. Az aktákkal telt városházi szobákban most arról beszélgetnek, hogy Ripka Ferenc, ha majd polgármester lesz, ezeket az igéreteket még inkább beválthatja.

* * *

A demokratikus blokk intézőbizottsága különben a héten ujból leszögezte, hogy a polgármesterkérdés megoldását egyedül abban látja, ha a polgármesteri széket Bárczy István foglalja el. Az ülésről kiadott kommüniké pedig külön hangsulyozza, hogy a polgármesterkérdésben a blokk valamennyi pártjának álláspontja teljesen azonos. A közgyülés többi politikai pártjai a demokratikus blokknak ezt a határozatát nem tartják tulságosan szerencsésnek. Még azok is, akik a blokkon kivül állva örömmel vennék Bárczy István polgármesterségét, azt mondják, hogy a baloldali blokk ezzel a határozattal elárulta, hogy nincsen diplomáciai érzéke. Olyan helyen, ahol nemcsak a helyzetet ismerik, de ahol ezt a nagy problémát is a legteljesebb objektivitással kezelik, a következőket mondták a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— A demokratikus blokk minapi határozatát feltétlenül szerencsétlennek kell tartani. Ez a szerencsétlenség pedig abban áll, hogy fölösleges volt ilyen határozatot hozni és a blokk álláspontjának ilyen erőteljes leszögezésével a többi pártokat maguk ellen haragitani. Minden párt elismeri, hogy Bárczy Istvánnak igen nagy érdemei vannak Budapest naggyátételében, de éppen azért semmi szükség sincs arra, hogy korteskedjenek mellette, sem pedig arra, hogy az ilyen erőszakolt állásfoglalásokkal esetleg kudarcnak tegyék ki ezt a kiváló férfiut. Nagyon jól tudják a blokk oldalán is, hogy a polgármesterkérdést erőhatalmi eszközökkel megoldani nem lehet. Ez politikai kérdés és ha Bárczy István nem is lesz ujból Budapest polgármestere, ez az ő nagyságából, régi érdemeiből a világon semmit le nem von. Itt arról van ma szó, hogy Budapestnek olyan polgármesterre van szüksége, aki biztositani tudja a székesfőváros törvényhatósági bizottságának alkotó munkásságát. Ha Bárczy István személyében a baloldali és jobboldali pártok meg tudnak egyezni, akkor boldogan fogja Budapest ünnepelni őt, mint a városnak másodizben való polgármesterét. Ha azonban nem tudnak megegyezni az ő személyében, ami több, mint valószinü, akkor Bárczy István most nem lehet Budapest polgármestere, de akik őt ismerik, nagyon jól tudják, hogy hatalmas tudását, óriási tapasztalatait akkor is készséggel bocsátja Budapest közönségének rendelkezésére. Az ilyen tüntető határozatokkal azonban, mint amilyet a héten a baloldali blokk produkált, senkinek másnak nem ártanak csak Bárczy István jelöltségének.

* * *

Wolffék egy kicsit félszegen járnak mostanában a városháza folyosóin. Egy esztendővel ezelőtt még a Wolff-párti városatyák voltak itt a legnagyobb urak, ma azonban egy kicsit szerényebbek lettek ők is. Sőt elmennek egészen addig, hogy amit ezelőtt egy esztendővel szentirásnak mondottak, arról ma belátják, hogy hibáztak. Legtöbbet mégis csak arról beszélnek ma a városházán, hogy az elbocsátott és földönfutóvá tett tanerők ügyében is beadták Wolffék a derekukat. Nem vallották be ugyan, hogy igazságtalanságok történtek, vagy legalább azt, hogy ezek az igazságtalanságok szándékosak voltak, de kijelentették, hogy nem zárkóznak el a kirivó esetekben a revizióktól.

A héten azután a közegészségügyi bizottságban állottak elő sulyos önvallomásokkal. Bevallották, hogy a kórházaink bizony szomoru állapotban vannak. Nem vonták le a konzekvenciát, de igazán kézenfekvő, hogy ennek a szomoru állapotnak az az oka, hogy az ő ötödféléves rezsimjük alatt semmit sem cselekedtek a közkórházak érdekében. Sőt, amikor Fábián Béla egyizben a közgyülésen elmondta, hogy milyen szégyenletes állapotok vannak a kórházakban, hogy a betegek ágyai rongyokból állanak, amikor a demokrata városatya szemükre vetette ezeket a szégyenletes állapotokat, nemcsak hogy tagadták, de valósággal majdnem kiverték a közgyülési teremből Fábián Bélát. Most ők maguk vallják be azt, amiért Fábiánt meg akarták lincselni.

Azután a takarékossággal is van egy kis baj. Egész rezsimjük alatt valóságos smucigsági mániában szenvedtek. Nem világitották az utcákat, nem javitották a közműveket, nem adtak pénzt az utakra és csatornákra, nem akarták fizetni a külföldi adósságokat. Még a levegővel is spórolni akartak és most feláll Wolff Károly és nagy orációt tart a takarékosság ellen, amely nem fizeti ki magát. Csodálatosképpen el kell ismerni, hogy Wolff Károlynak igaza van akkor, amikor most az ostoba takarékosság ellen tart orációt. De meg kell kérdezni tőle, hogy hány házat lehetett volna Budapesten épiteni ppirosbankóból az infláció idején.

* * *

Baj volt a héten a főváros autonómiájával is. Méltóztatik még emlékezni rá, hogy Wolffék az elmult rezsim alatt folytonosan azzal verték a mellüket, hogy aki jobban meg tudja védeni Budapest autonómiáját, az már csak. Az ellenzék nem egyszer kiteregette Wolffféknak azokat a büneit, amelyeket pártérdekből Budapest autonómiája ellen követtek el. Ezek a bünök bizony nagyon sulyosak. Kezdődtek pedig ott, amikor az első nemzetgyülésen Wolff Károly elvbarátai a fővárosi választói törvény tárgyalása alkalmával a legteljesebb mértékben odadobták Budapest autonómiáját csak azért, hogy a választásokon a maguk számára előnyöket biztositsanak. Hasonlóképpen történt ez akkor is, amikor a mostani közgyülés megválasztásának irányelveiről volt szó. Budapest autonómiája nem létezett az ő számukra sohasem, az ő számukra Budapest autonómiája egyértelmü volt a kurzus uralmon maradásával.

A héten azután egész joggal vetette a szemükre az egyik szocialista szónok a közkórházi bizottságban, hogyha Wolffék a parlamentben megfelelően védelmezték volna a főváros autonómiáját, akkor nem kellene most az ápolási dijak dolgában és a kórházak fentartása érdekében az autonómiát védelembe venni.

De még ennél is mulatságosabb volt, amikor a pénzügyi bizottságban Bárczy István aggságoskodott afelett, hogy az üzemvizsgáló bizottság beleavatkozott a főváros autonómiájába. A demokratikus blokk nevében tiltakozását fejezte ki az üzemi bizottság jelentésében levő önkormányzatellenes tendenciával szemben és kifejtette, hogy a főváros üzemeinek jövendő sorsa fölött a főváros autonómiájának van joga dönteni.

Senki sem gondolja komolyan, hogy akár az üzemvizsgáló bizottság, akár a belügyminiszter ki akarná sajátitani a főváros autonómiájának jogkörét. De Bárczy Istvánnak, aki mindenkor erőteljesen és biztosan megvédte a főváros autonómiáját, joga volt aggságoskodni és joga volt előre tiltakozni az ellen, ha ilyen kisérlet történnék.

A dolog mulatságos része azonban ott következett be, amikor Bárczy után mintegy kis vidéki primadonna, „beugrott" a neki nem való szerepbe Sipőcz Jenő dr. polgármester. Beugrott és kijelentette, hogy tökéletesen osztja azokat az aggodalmakat, amelyeket Bárczy István kifejtett. Ime Wolffék polgármestere félti a főváros autonómiáját. Ez azt jelenti, hogy Wolffék is féltik, azok a Wolffék, akik pártérdekből nem egyszer hunytak szemet, amikor ezen az autonómián erőszakot vettek. Sőt maguk is segitettek. Igazán mulatságos.

Ügyeljen bevásárlásainál

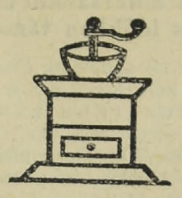

védjegyünkre!

Ami a valuták között
A svájci frank,
Az a kávék között
A valódi FRANCK.

D. 177 O. 25 I. — Vo. 2.

Budapest székesfőváros
Szt. Gellért Gyógyfürdője
a régi Sárosfürdő rádioactiv hévforrásai.
A legtökéletesebben berendezett gyógyintézet.
Iszapkezelések, vizgyógyintézetek, szénsavas és sósfürdők, gyógytorna (Zander) forrólég és villanykezelések. Inhalatorium, pneumatikus kamra stb.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

A JELENKOR LEGJOBBTETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS, KÖZPONTIRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Kiképzés polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

TUNGSRAM
A vacuumcső gyári jele: „TUNGSRAM"
A fejhallgató gyári jele: „VE"
Csak gyári jellel ellátott vacuumcsövet és fejhallgatót használjon.
Kapható mindenütt.
Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Miért nem vett a főváros Zutt-képeket?

Csak magyar művészeket szabad a mai válságos időkben támogatni

Ez egyszer meg kell védenünk Petrovácz Gyulát. Konstatálnunk kell, hogy az ébredő városatya nem rendezett botrányt R. A. Zutt bucsukiállításán. Meg kell ezt állapitanunk már csak azért is, mert ha kinos incidens nem történt is, de egyéb igen érdekes eseményekről számolhatunk be ezzel vonatkozásban.

Az egyik napilap megirta a héten, hogy R. A. Zutt-nak a Nemzeti Szalonbeli bucsukiállitásán Petrovácz Gyula kinos incidenst rendezett. A lap szerint „a főváros meg akarta vásárolni a művész önarcképét és ebből a célból a képzőművészeti bizottság Petrovácz Gyula vezetésével megjelent a Nemzeti Szalonban. A bizottságot a kiállitó művész személyesen fogadta, miközben Petrovácz Gyula kezébe vette a kiállitás katalógusát, végiglapozta és hirtelen haraggal igy kiáltott fel:

— Ettől a dekadens német művésztől pedig semmit sem vehetünk.

E haragos kijelentés után a katalógust elhajitotta, kalapját fejére vágta, megfordult és köszönés nélkül távozott. Ugyancsak köszönés nélkül látták jónak távozni a bizottsági tagok közül azok, akik Petrovácz pártján voltak."

Meg kell állapitani, hogy ebből az egész históriából egy szó sem igaz, ellenben nagyon érdekes annak a története, hogy

miért nem vettek a főváros számára képeket Zutt mester kiállitásán.

Az esetről a Fővárosi Hirlap munkatársának a baloldali blokk egyik városatyatagja, aki tagja egyszersmind a képzőművészeti bevásárló bizottságnak is, a következőket mondta el:

— A képzőművészeti bevásárló bizottság hétfőn délelőtt féltizenkét órakor alakult meg Liber Endre tanácsnok elnöklésével. Megjelent Petrovicz Elek, a Szépmüvészeti Muzeum igazgatója, Nadler Róbert, Tóth István, Szentgyörgyi István, Csánky Dezső, továbbá Petrovácz Gyula és Lázár Miklós, akiket a főváros törvényhatósági bizottsága küldött ki. Liber tanácsnok Lázár Miklós kérdésére kijelentette, hogy bevásárlás céljaira kettőszáznyolcvanmillió korona áll rendelkezésére. Erre Lázár felhivta a bizottság figyelmét arra, hogy a magyar képzőművészet még sohasem volt olyan nyomoruságos viszonyok között mint ma, s ezért

a rendelkezésre álló, sajnosan kicsiny összeget ugy kell felhasználni, hogy kizáróan magyar művészektől vegyenek képet és szobrokat.

Petrovácz méltányolta ezt a felfogást és hozzáfüzte, hogy csak olyan mütárgyat vegyenek meg, amely egyrészt abszolut értékü, másrészt a fővároshoz füződő emlék. Ugy tudja egyébként, hogy Zutt nem magyar, hanem svájci művész s nem szeretné, ha a rendelkezésre álló kis összeg külföldre kerülne. Ilyen szellemben szólaltak fel Tóth, Nadler és Petrovich is, aki a bevásárlás célját is megjelölte:

— Arról van szó, — mondta — hogy fokozatosan összeállitsuk a főváros kép- és szoborgaléria jját és ezért nemcsak a magyar képzőművészet krizisére kell tekintettel lennünk, hanem arra is, hogy

ne jótékonyságot gyakoroljunk, hanem abszolut értékü mütárgyakat vegyünk.

— A bizottság tagjai ezután elmentek a Nemzeti Szalonba R. A. Zutt kiállitására, ahonnan elsőnek Petrovácz Gyula távozott el azzal, hogy mivel a szakértők véleménye is igy alakult ki, ellene van annak, hogy a kiállitáson szobrot, vagy képet vegyenek. A bizottság tagjai még jó félóráig maradtak a kiállitáson és végül rövid tanácskozás után ugy határoztak, hogy szobrot vagy képet nem vesznek, de felkérik Petrovich Eleket arra, hogy

a plakettek közül, amelyek a háboruval és a fővárossal összefüggésben vannak, s egyébként is a kiállitás legértékesebb darabjai, válogasson ki néhányat a főváros számára.

Meg kell végül jegyezni, hogy ez a határozat egyhangu volt és igy ellentétről, vagy afférről, mely botránnyá fajult volna el, beszélni sem lehet.

Fullánkok

Reggel hétkor

Budapest munkásai, tisztviselői, iparosai, kereskedői és üzletemberei már régen megmosdottak, felöltöztek és indulnak napi munkájukra. Ezentul pedig reggel hét előtt senki sem juthat péksüteményhez és egy darab tegnapi kenyérrel lesz kénytelen a kávéját meginni. De nemcsak ők, hanem az apró iskolás gyerekek is megfosztatnak a zsemlye, kifli és pasztrana gyönyöreitől. Teszik pedig mindezt a munkásvédelem szent nevében, amelyet mindnyájan a legnagyobb tiszteletben tartunk. Ne mondja azonban senki azt, hogy a zsemlye és kifli luxus volna, mert hiszen a kor halad és a kor produktumai mindenkor szoros összefüggésben vannak a kor igényeivel. Ezt az álmunkásvédelmet pedig senki komolyan nem veheti, mert tönkre mehetnek a munkások a bányákban, a műhelyekben, de egyetlen munkás sem ment még tönkre abba, hogy reggel négykor hagyta el az ágyát, ha oda idejekorán lefeküdt. Azt hisszük, a budapesti munkásságnak sokkal több és sokkal nagyobb bajai vannak, semhogy a munkásvédelmet ott kellene kezdeni, hogy megvonjuk tőlük a zsemlye és a kifli élvezetét.

Wolff és Rassay

egymásra találtak. Amikor a munkanélküli segélyről volt szó, Rassay Károly lapja lekicsinyelte a hatmilliárdot, aminél többet nem adhat a főváros. Egyben pedig arra az álláspontra helyezkedett, hogy munkanélküli segélyt adni nem szabad, mert ez a munka anarchiájára vezet. A szociálpolitikai bizottság ennek dacára megszavazta a hatmilliárdos segélyt és ugy találta, hogy a mai nagy szociális nyomoruságban ez is enyhit valamicskét. Csodálatosképen azonban Wolff Károly tökéletesen a Rassay-féle álláspontot foglalta el a bizottsági tárgyalások alkalmával. Olyan szépen felmondta az Esti Kurir vezércikkét, mintha sohasem olvasta volna a Szózatot. Feltétlenül tiszteletben kell tartani Rassay Károly álláspontját, amely azonban ma talán mégis egy kicsit elmaradottnak látszik. Rassay haladógondolkozásu ember, de ha egyszer retrográd ötlete támad, Wolff Károly azt rögtön észreveszi, mert a reakció még azzal sem törődik, hogy a legnagyobb ellenségeit lássa fegyvertársul, ha igy célját megközelitheti.

SZÓRAKOZÁS

Az Andrássy-uti Szinház óriási sikere. Ahány előadás, annyi zsufolt ház! Harsogó kacagás, orkánszerü tapsvihar és a nagyszerü szereplők lelkes ünneplése kiséri végig a valóban szenzációs előadást, melynek müsora a következő: 1. Medgyaszay Vilma felléptével „Mezőkövesd", Szép Ernő legendája három képben. 2. Radó Sándor. 3. Kökény Ilona, Jankovich Magda és Boross Géza felléptével „Mi történt Kelemennel?" Szenes Béla bohózata 4. Békeffi László. 5. Boross Géza. 6. Medgyaszay Vilma. 7. Dajbukát Ilona és Bársony Istvánnal „Lakodalom", Török Rezső parasztkomédiája. 8. Ilosvay Rózsi, Boross Géza és Dénes György felléptével „Cica", Fodor László vigjátéka. 9. Kökény Ilona. 10. Valutaankét, Békeffi László tréfája. 11. Ilosvay Rózsi. 12. Kabos Gyula, Vaszary Piroska, Kökény Ilona és Békeffi László felléptével „Rebeka néni", Zágon István bohózata. Vasárnap délután is ugyanezt a nagysikerü müsort adják.

Örömkönnyek látványos magyar-német-zsidó revü
ROTT és STEINHARDT felléptével
ma és mindennap
KIS KOMÉDIABAN
Telefon: 14—22.

A Vigszinházban e héten is a szezon két legfrissebb nagy sikere váltakozik. Csütörtökön és szombaton a Színésznő szerepel a müsoron, szerdán, pénteken, valamint vasárnap és hétfőn is az Uriemberek adják. Vasárnap délután 3 órakor a Hármacskán! kerül szinre.

KAMARA
Október 29-től November 5-ig
Mézeshetek a levegőben Filmregény 8 felvonásban Főszereplő: Lee Corbin
EGY ÉV AZ ÉLET Dráma 8 felvonásban. Főszereplők Aileen Pringle és Antonio Moreno.
Előadások naponta 1/25, 1/47, 8 és 10 órakor.

Sajtó és közönség avatták legnagyobb operettsikerré „A nagy nő"-t. A Városi Szinház slágeroperettje s héten háromszor — kedden, pénteken és vasárnap este — van müsoron, mindig Honthy Hannával a cimszerepben. Helyárak 6 -tól 58 ezerig.

ORION SZINHÁZ
IV., Eskü-út 1. Telefon: J. 150-01.
Erzsébet-híd mellett
A BIBORSUGÁR
A jövő század rejtélye
Buster Keaton Alaskában
Gaumont-Hiradó
Előadások kezdete 1/26, 1/28, 1/210 órakor.

103-adszor és 104-edszer kerül szinre „A nóta vége" szerdán és szombaton a Városi Szinházban, mindig Honthy Hannával. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

A világhirü newyorki néger operett-társulat „Cocholate Kiddies" november 2-ától, hétfőtől, fél 8 órai kezdettel a Renaissance Szinházban. Nagy néger jazzband-zenekar! 50 tagu társulat. Jegyek árusitása mától kezdve. November 2-áig minden este Nagyvilági lányok, a szezon vigjáték-sikere. Somtayval.

CORVIN SZINHÁZ
Október 29-től November 5-ig
A boldogság folyaja First National világattrakció.
Főszereplők: Doris Kenyon és Ronald Golman.
Előadások: hétköznap 1/26, 1/28, 1/210 órakor.

Vigszinház. Szerda: Uriemberek. Csütörtök: A színésznő Péntek: Uriemberek; Szombat: A színésznő. Vasárnap délután: Hármacskán!; este: Uriemberek.

ROYAL APOLLÓ
Telefon: József 118—94.
Rádius-Paramount világattrakció **A CÁRNŐ** Biró Lajos és Lengyel Menyhért drámája, 8 felv.
Rendezte: LUBITSCH ERNŐ. Főszereplők: POLA NEGRI, ROD la ROQUE és ADOLPHE MENJOU.
Cito Cinema—First National-sláger! **Az asszonyi siker** Történet a mély szerelemről 7 felv.
Főszereplő: BARBARA la MARR.
Előadások: 5, 7 és 9 órakor Csütörtökön uj müsor

Városi Szinház. Szerda: A nóta vége. Csütörtök: Norma (Németh Mária vendégfelléptével). Péntek: A nagy nő. Szombat délután: Hüvelyk Matyi (gyermekelőadás); este: A nóta vége. Vasárnap délután: Az iglói diákok; este: A nagynő.

Fővárosi Operettszinház. Minden este: Az Orlov. Vasárnap délután: Nótás kapitány.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
zent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

A MOZI-MARI-RE GYERMEKE
Projectograph

Elmaradt a próbaidős Laurin-Klement autobusz kinevezése

A közlekedési bizottság nagytakarítást rendez a „Székesfővárosi Autobusz Üzem“ című szatócsüzletnél

A főváros közlekedési bizottsága hétfői ülésén az autóbuszüzem költségvetését tárgyalta. Nem hisszük, hogy akadna külföldi pénzcsoport, amely ennek a költségvetésnek láttára bizalommal telne el a főváros iránt és kölcsönt nyujtana annak a városnak, amelynek üzemében ilyen gazdálkodás folyik. Akik végighallgatták az autóbuszüzem vezérigazgatójának, Till Antal nyugalmazott tanácsnoknak jelentését és előterjesztését, némi megdöbbenéssel kérdezték önmaguktól: hát csakugyan lehetséges ez? E jelentésekből kitünik, hogy a fővárosban mindössze tizenkét autóbusz van forgalomban és

ez a tizenkét autóbusz 183 alkalmazottat foglalkoztat.

ugyhogy minden egyes autóbuszra 15 alkalmazott esik. Még égbekiáltóbb, ha koronákban juttatjuk kifejezésre ennek a rendszernek szellemét. A személyzeti kiadások 7127 millióra rugnak, ugyhogy

egy autóbusz személyzeti kiadása egy évben megközeliti az 500 milliót.

Az összes bevételek 16.019 millió koronára emelkedtek és az üzem 418 millió korona haszonnal dolgozott. Bennünket nem lep meg az üzem jelentése, mert jól ismerjük a központi igazgatás szervezetét s éppen ezért nem egyszer foglaltunk állást az ellen, hogy egy ilyen szatócsszerü vállalatnak kereskedelmi igazgatója, müszaki igazgatója, ujabban még vezérigazgatója is legyen, nem szólva a sok főfelügyelőről és felügyelőről és a rengeteg ellenőrről, akik minduntalan zaklatják az utasokat. Ötszázmillió haszon... Nem nagy összeg, aminek illusztrálására elég felemlitenünk azt az egy körülményt, hogy Till Antal vezérigazgatónak és Bárány Ervin igazgatónak háromheti tanulmányutja közel 200 milliót emésztett fel. A két igazgató ur tehát három hét alatt elfogyasztotta annak a felét, amit az egész autóbuszüzem egy év alatt jövedelmezett.

Nagyon is megértjük azt a méltatlankodást, mely a közlekedési bizottság ülésén heves kifakadásokban jelentkezett és a magunk részéről csak helyeseljük azt az elhangzott inditványt, hogy az autóbuszüzemet egyesiteni kell a Beszkárral és igazgatását rá kell bizni erre a vállalatra. Természetes, hogy bizalmatlanul nézzük azt a törekvést, mely az autóbuszüzem kocsiparkját ujabb 36 járművel akarja megnagyobbitani. Ez a bizalmatlanságunk nagyon is jogosult, mert a városházán még mindig erősen hajlamosak arra, hogy közszállitási ügyeket versenytárgyalás kiirása nélkül intézzenek el, ami nemcsak a közszállitási rendelettel, de a főváros legvitálisabb érdekeivel is ellenkezik.

Hogy ez a hajlandóság csakugyan megvan, erre nézve maga a tanács szolgáltatott bizonyitékot, még pedig ugyancsak a közlekedési bizottság hétfői ülésén. Alig készültek el ugyanis az autóbusz költségvetésének letárgyalásával, a tanács azzal az előterjesztéssel állott elő, hogy

a főváros vásárolja meg 524 millióért a próbaüzemben lévő Laurin-Klement autobuszt.

Ezzel a különösnek látszó üggyel a Fővárosi Hirlap már kétizben is foglalkozott s nagy elégtételünkre szolgál, hogy a közlekedési bizottság ülésén is az a felfogás jutott érvényre, amelyet mi fejtettünk ki. Szabálytalan eljárásnak tartottuk és tartjuk ma is, hogy a főváros versenytárgyalás és az autóbusz kellő kipróbálása nélkül vásárolja meg ezt a járművet, amelynek megvétele már csak azért sem sürgős, mert a Laurin-Klement-gyár félévi próbaidőre engedte át a fővárosnak ezt az autóbuszt. A félévből még négy hét se telt el és a tanács máris sürgeti a megvételét. Ez a tulzott buzgóság teljesen érthetetlen és a nagy sietséget még az se magyarázhatja meg, hogy az autóbuszüzem már néhány heti használat után a legjobb bizonyitványt állitja ki az autóbuszról.

A közlekedési bizottság természetesen nem tette magáévá a tanács előterjesztését, hanem kimondotta, hogy az autobusz próbaidejét meghosszabbitja. A határozatban van némi malicia, amelynek éle Till vezérigazgató ur ellen irányul: a vezérigazgató ur tanulmányuton járt külföldön és a „legmegfelelőbb“ autobuszt most mégis Pesten találta meg. Hát nem lett volna egyszerübb és olcsóbb, ha a vezérigazgató ur itt Pesten végzi el a próbahasználatos autobuszon a tanulmányait? De semmivel sem hizelgőbb a vezérigazgató urra a bizottságnak az a határozata, hogy az autobuszüzem megvizsgálására egy hattagu albizottságot küld ki. Két ilyen kudarc egy napon elég arra, hogy tönkretegye egy tanulmányut örömeit.

Komoly tanácskozások a munkanélküliség és a nyomor enyhitéséről

A segités alapja a tényleges nyomor és az égbekiáltó szenvedés legyen

Nagy a munkanélküliség és még nagyobb a nyomor, mert a munkaviszonyok olyan rosszak, hogy még azok is nyomorognak, akiknek van munkájuk. És ahol ilyen nagy a munka- és keresetnélküliség nyomán járó nyomor, ott nem lehet kétséges, hogy államnak, fővárosnak és társadalomnak tennie kell valamit a nyomor enyhitésére. Hogy mi legyen ez a valami? A

főváros pénzügyi bizottságának

pénteki ülésén sok okos szó hangzott el erről a kérdésről, de azért kétséges, hogy ezek voltak-e a legokosabb szavak, amik erről a problémáról elmondhatók. Van alapja annak a felfogásnak, hogy a munkanélküli segély nem oldja meg a kérdést és a célhoz közelebb juttat a munkanélküliség esetére való biztositás. Jogos az a vélekedés is, hogy a munkanélküliség kérdésének megoldása és a munkanélküliek nyomorának enyhitése nem a főváros feladata. De itt kár az illetékességről vitatkozni, mert hiszen egyelőre nem a kérdés végleges rendezéséről, hanem csak a pillanatnyi helyzet szanálásáról van szó és akik ilyenkor sokat beszélnek, azok azt sejtetik, hogy keveset adnak. Jól tudjuk, hogy a főváros pénzügyi viszonyai sokkal kedvezőtlenebbek ma, semhogy a munkanélküliek boldogitásáról komoly szó eshetnék, de ez a pénzügyi helyzet már akkor is fennállott, amikor a városházán sok milliárdos oly befektetéseket eszközöltek, amelyek egyáltalán nem illenek egy rendezetlen gazdasági körülmények közt élő fővároshoz. És ha a tanács nem érezte akkor a város szegénységét, nem illő dolog, hogy ezt a szegénységet éppen most fedezi fel, amikor szegényeket kell támogatni.

*

Taglaljuk külön-külön a tanács, Vázsonyi Vilmos, Wolff Károly, Bresztovszky Ede, Büchler József, Eckhardt Tibor, Baracs Marcell és a többiek állásfoglalását ebben a kérdéshez? Fölöslegesnek tartjuk, mert egy-két felszólaló kivételével valamennyinek a felfogásában találunk valamit, ami plauzibilis. Minthogy azonban itt nem az elvi álláspontoknak, hanem a nyomorgóknak kell diadalmaskodni, mi inkább a nyomorgókkal, mint a felszólalókkal foglalkozunk. Hat milliárd — akármilyen nagy összegnek látszik a főváros pénzügyi helyzetéhez viszonyitva — nem sok arra, hogy minden munkanélkülinek egy gondtalan karácsonyt szerezhessünk belőle. Minthogy azonban mégis arról van szó, hogy a nyomorgókat segélyhez akarják juttatni,

a segélynyujtásnál ne a munkanélküliség, nem is a keresetnélküliség, hanem a tényleges nyomor, az égbekiáltó szenvedés legyen az alap,

amelyen ez a segitő akció felépül. Nemcsak a munka- és keresetnélkülieket, hanem az összes nyomorgókat és nélkülözőket kell összeirni, s legyenek azok fizikai vagy szellemi munkások, olyan támogatásban kell részesiteni, hogy legalább napokra meglegyenek szabaditva a kenyérgondoktól. Nem fontos, hogy mi a segély neve és az se okozzon gondot, hogy alamizsnának, vagy szociális igazságosztásnak érzi-e a segélyt az, akinek juttatják. A szegények érzékenységét kiméljük, ahol lehet, de az akciót ahhoz idomitani, hogy ki minek érzi az adományt, talán még sem lehet. Ez egyébként is tulzott aggályoskodás, mert a szegénység ebben az országban sokkal nagyobb és sokkal hosszabb idő óta tart már, semhogy az emberek még mindig érzékenyek és hiuk tudnának lenni.

*

Mértékadó az legyen, hogy

mindenki kapjon, akit megviselt a nyomor

és csak az kapjon, akinek erre jogcimet ad a nélkülözés. Nem baj, ha olyan is kap, aki nem munkanélküli, föltéve, hogy a munka nem biztosit neki és családjának kenyeret. Viszont azonban ne jusson belőle annak a munkanélkülinek, aki a körülmények kedvezése folytán nem nélkülözi a mindennapi kenyeret, noha nincsen munkája. A munka nem jelent manapság jólétet és a munkanélküliség nem jelent okvetlenül nyomort és nélkülözést. És itt nyilik az előljáróságoknak tág terük arra, hogy olyan tevékenységet fejtsenek ki, amely megvalósitja a célt, hogy munkára vagy munkanélküliségre való tekintet nélkül csak olyanok jussanak segélyhez, akik már-már összeroppannak a nélkülözések terhe alatt. Az előljáróságok belekapcsolása az akcióba csak haszonnal járhat, hiszen eddig is az előljáróságok intézték a szegénysegélyeket, tehát ők tudják legjobban, kik a megrögzött, hivatásos kéregetők és kik azok, akik igazán csak végső kétségbeesésükben fanyalodnak arra, hogy a városi segélyt igénybe vegyék. Előljáróságokról lévén szó, nem habozunk kijelenteni, hogy helyeseljük Wolff Károly ötletét, amelynek lényege az, hogy

a város dotálja jobban az előljáróságok segélypénztárát

és igy tegye lehetővé, hogy az előljáróságok ne pár fillérnek megfelelő papirkoronákat, hanem olyan összegeket utalhassanak ki, amelyekből többre is telik, mint egy kiló kenyérre. Hozzátesszük azonban, hogy az ellenőrzés legyen szigoru, ami annál kivánatosabb, mert

az álrokkantak száma annyira megnőtt,

hogy maga a kereskedelmi miniszter is szükségesnek tartja arra figyelmeztetni a vármegyéket, hogy a rokkantak nevében házaló ügynökök ellen védjék meg a tisztes kereskedelmet. Csak a szigoru ellenőrzés teszi lehetővé, hogy a segélyekkel nem nevelünk hivatásos koldusokat és csak ezzel valósithatjuk meg azt, hogy az ilyen segélyeket nem tekintik a munkanélküliség prémiumának, amellyel inkább munkakerülésre, mint munkára biztatjuk az embereket.

Tűz ellen biztos a harcod,
Hogyha veszel MINIMAX-ot,
MAGYAR MINIMAX
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
I., Rózsa-utca 85. sz. Telefon: 37—31.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Transformátorok
Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Műszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—39, 147—75, József 95—10.

A világ legjobb
MOTOROLAJA
Vezérképviselet:
Magy. Abroncs- és Kerékgyár Rt.
VI., Gyár-utca 8. Telefon 133-56.

Szopogasson köhögés ellen
Szent István gyógymalátaCUKORKÁT

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Események

A budapesti vásárcsarnokok árusainak küldöttsége a főpolgármesternél. Az egyik hétfői lap élénken kiszinezett tudósitást közöl arról, hogy a budapesti vásárcsarnokok árusai, akik küldöttségben mentek Ripka Ferenc főpolgármesterhez, a főpolgármester titkári hivatalában méltatlan fogadtatásban részesültek volna. Ezzel a tudósitással szemben, illetékes helyen szerzett információnk alapján meg kell állapitani, hogy a főpolgármester a deputáció megjelenése idejében, ½2 órakor, hivatalos ügyeivel volt elfoglalva. Ami pedig dr. Günther Tivadar titkár szerepét illeti, az semmiféle kifogás alá nem eshetik, mert fellépésében legkevésbbé sem volt sértő szándéka. A deputáció százötven tagból állott és nyilván jogos panaszaik előadása érdekében heves vitatkozást folytattak egymás között. A küldöttség vezetőjének Günther titkár udvariasan hozta tudomására, hogy a főpolgármester halaszthatatlanul sürgős hivatalos teendőit végzi és ez a pillanat nem alkalmas arra, hogy a deputációt fogadhassa, bár ügyüket a legteljesebb mértékben szivén viseli és egyébként is tudott dolog, hogy Ripka főpolgármester minden alkalommal és mindenkinek rendelkezésére szokott állani. Mégis jelentette a titkár a főpolgármesternek, hogy a vásárcsarnoki árusok beszélni óhajtanak vele. A főpolgármester az emlitett okból kénytelen volt a küldöttségnek szóló üzenetében arra kérni őket, hogy más alkalmat használjanak fel panaszaik előadására, amelyek elintézése egyébként is a polgármesterre tartozik. A küldöttség körében, egymás között való beszélgetés és vita során, tényleg hangzottak el panaszaikra vonatkozó hevesebb kiszólások, amelyekre azonban Günther titkár a hétfői lapban neki imputált cinikus megjegyzést nem tette meg.

Sándor Pál. A főváros törvényhatóságának közgyülési termében nem látjuk többé őt, aki évtizedek óta egyik legideálisabb gondolkozásu harcosa volt a fővárosi érdekeknek és elszánt védelmezője a szabadelvü eszméknek. A hosszu idő alatt, amig tagja volt a törvényhatóságnak, mindig lelkes szószólója volt a haladásnak és mindig azok sorában láttuk őt, akik szeretettel, odaadással küzdöttek azért, hogy Budapestet naggyá, széppé, gazdaggá tegyék. Egyéb irányu elfoglaltsága arra késztette most, hogy letegye mandátumát. A törvényhatósági bizottság közgyülése bizonyára igaz sajnálattal veszi majd tudomásul ezt a lemondást, amelyet a legközelebbi közgyülésen jelentik be a törvényhatóságnak. Helyébe dr. Spett Ferenc póttagot hivják be.

November 4-én közgyülés. A főváros törvényhatósági bizottsága november 4-én tartja őszi második közgyülését, amelyen a különböző bizottságok által letárgyalt ügyek a plénum elé kerülnek.

Az Egységes Községi Párt zászlóbontása a Terézvárosban. Szombaton este az Egységes Községi Polgári Párt a terézvárosi törvényhatósági bizottság tagjainak meghivására a Terézvárosi Torna Club szegfüutcai helyiségében látogatott értekezletet tartott, amelyen Füzessséry Zoltán, Bayer Antal, dr. Faragó Sámuel dr. Politzer Gusztáv, dr. Nagy Pál, dr. Garami Béla, dr. Bakonyi Pál, Szőlősi Antal és mások fölszólalása után egyhangulan elhatározták, hogy a Terézvárosban megalakitják a kizárólag várospolitikával foglalkozó Központi Polgári Kört.

Leleplezték a tüzoltó-hősök emléktábláját. Nagy ünnepség keretében leplezték le vasárnap délelőtt a Kun-utcai tüzoltóparancsnokságon a kötelességük teljesitése közben hősi halált halt tüzoltók emléktábláját. A diszes ünnepségen megjelent József Ferenc királyi herceg, a kormány képviseletében Koszó István államtitkár, a főváros részéről Sipőcz Jenő polgármester, Folkusházy Lajos alpolgármester, a tanács, a törvényhatósági bizottság számos tagja, a rendőrség, a hadsereg, a vidéki tüzoltóságok képviselői. Barczen Gyula tanácsnok beszéde után leleplezték a müvészi emléktáblát, amelynek mezőjében hét hősi halált halt tüzoltó, Wágner Ferenc, Smilkó József, ifj. Szidanics Ferenc, Herceg János, Horváth II. József, Rohonczy József és Vincze Gyula neve van megörökitve. Sipőcz Jenő polgármester méltatta beszédében a vértanuhalált halt tüzoltók emlékét. Utána Breuer Szilárd főparancsnok beszélt. Ezután a főváros és a testvértestületek koszoruit helyezték el az emléktábla alá.

A legfrissebb Bárczy-anekdota. A budapesti társaságban kevés emberről él annyi kedves és finom anekdota, mint Bárczy Istvánról. Budapest volt nagy polgármesterét mindenhol szeretik a társaságokban, ahol boldogan hallgatják szeretetreméltó csevegéseit. Bárczy nem divatbáb ugyan, de külső megjelenése iránt is mindig megnyilatkozik az érdeklődés. Ahol megfordulni szokott, mindenütt tudják, hogy van egy külön téli haj- és bajuszviselete is. Nyáron nekieresztett a borbéllyal a hajának és a bajuszának az ollót, de télen eme férfiui ékességeket bozótbaszökni engedi. A minap is egy társaságban már ilyen téli haj- és bajuszviselettel jelent meg. A társaság egyik tagja csolálkozva kiáltott fel:

— Nini, Bárczy István most egészen ugy néz ki, mint Lloyd George.

A társaság egyik szellemességéről hires hölgye erre minden epe nélkül, csendesen megjegyezte:

— Persze, hiszen ő a — Pester Lloyd George.

Az Állatkert 6 méter hosszu és 300 kg. sulyu pythont kapott. Az Állatkert — mint ismeretes — a legutóbbi években örvendetes gyarapodásnak indult. A háboru alatt elpusztult állatok részben csere, részben vétel utján való pótlása, nap-nap után közelebb hozza Állatkertünket a békebeli állapotokhoz. A fejlődésnek ezt az örvendetes iramát a legutóbbi időben kedvezően siettette Állatkertünk néhány áldozatkész, lelkes barátja, akik különféle hiányzó állatfajtákat ajándékoztak egyetlen ilyenirányu kulturintézményünknek. Ennek a nemes áldozatkészségnek legujabb példáját adta Hack Keresztély magyar kutató, aki maláriás megbetegedése miatt most jött haza Szumatrából. Mielőtt utra kelt, mintegy három hét előtt értesitette az Állatkert vezetőségét, hogy az akvárium részére egy 6 méter hosszu és 300 kg. sulyu python-óriást inditott utnak a trieszti kikötőbe. Érdekes, hogy a kigyószörnyeteg, mielőtt Szumatra Medán nevü kikötőjében behajózták volna, egy egész borjut elnyelt. Az Állatkert vezetősége most óráról órára várja a nagyértékü küldemény megérkezését.

A Népszinház. Nem mondjuk, hogy Budapest nem ünnepelte volna meg a Népszinház jubileumát. Ez az ünnep mindenesetre kellemesebb, intimebb és méltóbb volt, mint az a másik, amikor egyetlen politikai párt jubilált Budapest nevében az egyesités ötvenéves évfordulóján. De hol volt a Népszinház jubiláris ünnepsége ahhoz a fényhez és pompához képest, amellyel Bécs éppen most ünnepli Strauss János centennáriumát. A muló és feledésbe menő szinházi estén kivül azonban a főváros könyvben is emléket akart állitani a Népszinház jubileumának. Megirattak tehát Verő Györggyel egy nagyszabásu történelmi müvet, amely „A Népszinház Budapest szini életében" cimmel most jelent meg. Verő György élénk részt vett a Népszinház életében és igy sok személyes emlékezése feltétlen értékként könyvelendő el. Azt kell hinnünk azonban, hogy erre a feladatra szinesebb tollu, erősebb egyéniségü iró is vállalkozott volna. Kétségtelen ugyanis az, hogy Verő György becsületesen megcsinálta munkáját, óriási adathalmazt csoportositott meglehetősen jó judiciummal, de éppen az adatok száraz halmozása révén unalmassá válik a könyv. A Népszinház jubileumára olyan müvet vártunk volna, amelynek megirási módja felkelti a figyelmet és vonzó eladásával nagy elterjedettségre tarthat számot. Ezzel szemben olyan müvet kaptunk, amelyet kitünően lehet kutfőnek, adattárnak használni és valószinüleg használni is fogják azok, akik majd a Népszinházról elolvasnak, frissebb, érdekesebb müvet akarnak irni. Verő György feltétlenül nagy érdemet szerzett szorgalmas kutatásaival, az adatok rendszeres csoportositásával, a főváros pedig hozzájutott egy olyan műhöz, amelyben a Népszinház történetének minden mozzanatát megörökitették. A könyv a békeidőkre emlékeztető előkelő simitott papiron jelent meg és tele van pompás képekkel a Népszinház régi, nagy színészeiről való felvételekkel.

Nyilatkozat. A VIII. kerületi Szent József egyházközség vasárnapi harangszentelési ünnepségéről a Fővárosi Hirlap folyó évi 42. számában az a közlemény jelent meg, hogy az ünnepélyt követő lakomán Havass Rezső dr. a zsidóság letöréséről szólott és a Hercegprimás ur Öeminenciája ez ellen észrevételt tett. Ez a hiradás nem felel meg a valóságnak. A lakomán a zsidókról sem Havass Rezső, sem a Hercegprimás ur Öeminenciája, sem másoki részéről egyetlen egy szó sem esett. Budapesti VIII. Kerületi Szent József Egyházközség: Bliessnejr Ágoston s. k., prépost-plébános, egyházközségi elnök, Glatz Géza, s. k., egyházgondnok.

Szentpétervár—Moszkva Tifliszi autóturaut. Az oroszországi turaverseny birálóbizottsága a napokban tette közzé a Szentpétervár—Moszkva—Tifliszi utvonalon lefutott megbizhatósági verseny végleges eredményét. A személyautók részére megállapitott 5300 kilométeres utvonal (teherautomobilok részére 2200 kilométer), melynek nagy része rossz utakon, sivatagokon, mocsarakon és a Kaukázus hegyvidékein keresztül vezetett, a turán résztvett kocsikat komoly feladat elé állitották. A birálóbizottság a versenyt abszolváló kocsik nagyszerü teljesitményének méltatása kapcsán nagy elismeréssel mutatott rá a Continental gummiabroncsok megbizhatóságára és kiváló teljesitményeire. Összesen 11 dijat nyert kocsi futott Continental-abroncson, melyek közül 3 első dijat nyert és pedig egy első dijat az ötliteren felüli személykocsik első kategóriájában, egyet a 2.5 literes teherautomobilok első kategóriájában és egyet a 3.5—5 literes teherkocsik második kategóriájában.

Budapest Székesfőváros Ásványviz-Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
Kapható mindenütt! — Telefon: József 112-59.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13. Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Lukx Ede és társa Festékgyár R.-T. Budapest IX., Ráday-utca 2.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap-utca 36. Telefon: József 76—56.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti - kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Kézfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a
Lysoform

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: Dr. KÓSA MIKLÓS

A konjunktura legkisebb lovagja

Két nyilt levél Szász Dezsőhöz

I.

Ez az irás 1923 tavaszán, a kinevezés után jelent meg a Gazdasági Hirlap hasábjain:

Méltóságos Uram!

Engedje meg, hogy itt, a nyilvánosság szine előtt, szivből gratuláljak a magyar kormánynak, amiért Méltóságodat főtanácsosai közé végre sikerült megnyernie.

Méltóságodat közel egy évtizede van szerencsém ismerhetni, s épp ez a régi baráti összeköttetés jogosit fel arra, hogy Méltóságod helyett megcáfolhassam azokat a kommentárokat, amelyek itt-ott a magas kitüntetés kapcsán felbukkantak.

Elsősorban azzal a kritikai megjegyzéssel találkoztam, hogy amig szegény Weiss Fülöp vagy Krausz Simon mint közönséges nagyságos urak járnak a pénzpiacon, illetve amig a kormány az ő tanácsaikra nem reflektál, addig talán nem lett volna égetően szükséges, hogy Méltóságodat rábirja a kormányfőtanácsosi cim elvállalására. Azt hiszem, ezt a kifogást könnyü lesz visszautasitani, annál könnyebb, mert kétségtelen, hogy Weiss Fülöp és Krausz Simon nem is volnának hajlandók Önt megelőző rangsorban saját kineveztetésüket akceptálni.

A másik kifogás a közelmultban felmeltóságosult főtanácsosok köréből szivárgott ki; állitólag Kónyi, Fleissig, Szécsi, Milos, Bun, Drehr, stb. stb. őméltóságáék kissé rövidnek találiák az ő kinevezési okmányaik s az Öné közt a distanciát. Ez az inszinuáció is alaptalan, miután legfeljebb Méltóságodnak volna oka reklamálni azért, hogy a Méltóságod kinevezésének későbbi publikálása esetleg még annak a téves feltevésnek adhatna tápot, mintha a többiekhez képest nemcsak időbeli, hanem érdembeli differenciákról is lehetne szó.

Akadnak azonban rosszmájuak, akik az eddig még ki nem nevezett bankdirektorok szempontjából vélik sérelmesnek, hogy reájuk csak ezután kerülhet sor s azt hangoztatják, hogy ezek a jelöltek még sztrájkba is léphetnek! Ez az aggodalom valóban légből kapott: én magam is tudok akár egy tucat bankigazgatót, aki felsőbb nyomásra még Ön után és sztrájktörés árán is hajlandó a főtanácsosság nehéz keresztjét elfogadni és viselni.

Végül azt is hallottam, hogy Méltóságod érdemei dacára, kissé fiatal volna erre a magas méltóságra. Ugy látszik, ezek a rosszmájuak nem ismerik a történelmet és nem tudják, hogy Helyogabalus már tizenkét éves korában Róma császárja volt.

Az utolsó megjegyzés szerint, amit emlitek, állitólag a Méltóságod által vezetett bank fogja a Stádium-nyomda részvényeit a tőzsdén népszerüsiteni, s kitüntetése ezzel a hazafias cselekedetével volna összefüggésben. Ezzel szemben hivatkozom Radnóti barátom könyvére, amelynek tanusága szerint Méltóságod német érdektársainak annak idején félreértések elkerülése végett igy mutatkozott be:

— Uraim, én egy kitért magyar zsidó vagyok!

Miután pedig nem hiszem, hogy azóta Méltóságod faji elhelyezkedésében lényegesebb változás állott volna be, vagy pedig a Stádium igazgatósága ezt a fontos ténykörülményt hitelesen meg ne állapitotta volna, nyugodtan merem állitani, hogy Méltóságod nem fogja bevezetni a Stádium-részvényeket a pesti tőzsdére.

Az összes aggályok sikeres eloszlatása után csak azt tanácsolhatom Méltóságodnak, hogy ne is törődjön a gáncsoskodókkal, a rosszmájuakkal és irigyekkel. Ahogy én Méltóságodat és a magyar pénzpiacot ismerem, Isten segitségével lesz még Méltóságod — kegyelmes is.

Addig is, megismételve őszinte szerencsekivánataimat, védelmemre engedje felhoznom, hogy dédapám ezelőtt hetven évvel ingyen kapta a magyar nemességet és a Ferenc József-rend középkeresztjét. Ez a körülmény bátorit fel annyira, hogy lelkesedéssel és hódolattal kiáltsam Méltóságod felé:

— Üdv Méltóságodnak a magyar arisztokráciában!

Egyébként most és mindörökké vagyok stb.

II.

T. Szász Dezső volt vezérigazgató urnak,

Firenze.

Tisztelt Ur!

Ön ma a legkivánatosabb férfi Magyarországon: százan és százan epedve várják haza. Elérte a népszerüség Csimborasszóját, mindenki Önről beszél, Ön a nap hőse, a korzó legfőbb témája. Tiz év alatt nem tudta ennyire vinni, pedig azóta, hogy a Vágómarhaközpont titkári szobájában lesegitette a felöltőnket, sok idő mult el és Ön nem mindennapi erőfeszitéssel tört a hirnév első frontja felé.

Tiz év után ujra ott van, ahol volt: nincs semmije, se neve, se vagyona, se tekintélye. Egy félig beadott és félig visszavont bünvádi feljelentésen mulik a sorsa, azon, hogy igazgatósági tagtársai mennyire félnek attól, hogy Önnel együtt kerülnek a vádlottak padjára. Amilyen szerencséje van Önnek, bizonyára tudta annyira angazsálni őket, hogy félnek. Ön tehát valószinüleg nem fog börtönt kapni és rövidesen talán mint déligyümölcskereskedő ujra összeköttetésbe léphet Magyarországgal.

Tisztelt Ur, hiába, nem lehet Önre haragudni! Ha Ön ebben a városban érvényesülni tudott, már pedig tudott; ha itt akadtak komoly bankvezérek, akik szóbaálltak Önnel, már pedig szóbaálltak; ha az Ön bankját hivatalos helyeken akceptálták, már pedig mindenütt akceptálták; akkor Önt fel kell menteni minden felelősség alól. Ön csak élvezte és kihasználta a lehetőségeket és szamár lett volna, ha nem tette volna. Ön hivatásszerüen szédelgett a bankvilágban, de a bankvilág megérdemelte, hogy Ön mulasson rajta.

Épp ezért, nincs igazuk azoknak, akik most haragszanak Önre, de eddig dicsérték, szolgálták és elősegitették közgazdasági tevékenységét. Ön a konjunktura lovagja volt, igaz, hogy a legkisebb lovagja, és most, hogy a konjunktura elmult, Önnel is kellett valaminek történnie. Történt is: elpárolgott ugy, ahogy hatalma, nimbusza és pénze is elszállt a semmibe, ahonnan jött.

Isten vele, tisztelt ur, folytassa teljes dicsőséggel Olaszországban, amit nem egész dicstelenül kezdett minálunk. Az Ön tehetségének nincs határa, Ön valóban kozmopolita: csak naiv lelkekre van szüksége, semmi másra, már pedig Ön rég bebizonyitotta, hogy vágómarhák nemcsak az állati társadalomban fordulnak elő.

Budapest, 1925 október 27.

Kósa Miklós.

Nem tisztázták a hitelfeltételeket a bankok és takarékok

A hiteles betétkamat-táblázat

Hihetetlen gyorsasággal jött létre a betétkartel és épp ily hihetetlen könnyedséggel felejtette el az adósok érdekeinek megvédését. A betevő máról-holnapra elvesztette kamatjárandóságának igen tekintélyes részét, viszont a hitelkondiciók leszállitására vonatkozólag semmiféle kötelező lépés nem történt.

Köztudomásu, hogy a bankok és takarékok jórésze az elmult hónapokban mindenáron növelni akarta betétállományát és épp ezért

10, 11, sőt 12 százalékos kamatot is fizettek

kötött betétekért, ezenkivül a tőkekamatadót is viselték. Természetes, hogy ez a fékevesztett verseny megdrágitotta a hitelt és igen jó vállalatok is 17—18 százalékos kölcsönökkel dolgoztak. Most egyszerre lenyomták a bankok és takarékok 5½ százalékig a betéti kamatot, de egyáltalán nincs kilátás arra, hogy 8—9 százalékos pénzt adnának a kereskedelemnek és iparnak. A pénzintézetek nyilván azt képzelik, hogy

5½ százalékos betéti kamattal szemben 14—15 százalékos hitelkamatot adnak.

ami valóban példátlanul jó üzlet volna. Kétségtelen azonban, hogy a kereskedelem és ipar ezt a marge-ot nem birja el és épp ezért követelnünk kell, hogy

a kartel maximálja a hitelek után szedhető kamatot is,

mégpedig ugy, hogy a békebeli szolid üzletvitel szelleme érvényesüljön az egész vonalon.

Nem vitás, hogy főleg a tekintélyes bankházak, a Munk és Davidsohn, Latzkó és Popper, Schossberger és Kohner-cég fognak veszedelmes konkurrenciát jelenteni, miután ezek a házak abszolut jóhirnevüek és megalapozottak, viszont a kamatpolitika terén semmiféle obligóban nincsenek.

	I.	II.	III.	IV.
%	5½	5⅞	6⅛	6⅜
Fővárosi bankoknak	5	5⅜	5⅝	5⅞
Vidéki intézeteknek és állami betétek után	6	6⅜	6⅝	6⅞
1 hóra lekötve	6½	6⅞	7⅛	7⅜
3 hóra lekötve	7½	7⅞	8⅛	8⅜

Itt közöljük a kartel által megállapitott hiteles kamattételeket a négy kuriába osztott pénzintézetekre vonatkozólag. A hitelezési kamatlábra vonatkozólag nincs táblázat. Nem is lesz...

Mi ujság a takarékoknál?

A magyar pénzpiacon egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert a takarékok, amelyek a betétszerzés és a hitelnyujtás terén igen jelentős szerepet visznek anélkül, hogy a nyilvánosság megfelelően tájékozva volna terveikről és koncepcióikról.

Értesülésünk szerint a Pesti Hazai Takarékpénztár aranymérlege elkészült és impozáns képét adja a takarék vagyonának. A Hazai Bankkal való fuzió egyáltalán nem aktuális, viszont a tőkeemelést sem tartja a takarék indokoltnak, mert a pénzbőség minden tőkeszaporitási tervet feleslegessé tesz.

Ugyanez az álláspontja a Magyar Általános Takaréknak is, miután a betétek szaporodása itt is igen nagy mértéket öltött és a nyers aranymérleggel az igazgatóság teljes mértékben meg van elégedve. Ha a vezetőségnek sikerül az eddigieken kivül uj külföldi érdekeltséget bekapcsolnia, a tőkeemelés nincs kizárva.

A Moktár-nál az uj részvényekre való befizetések szép eredménnyel folynak. A takarék svájci érdekeltsége már teljes összegben folyósitotta az uj részvényekre eső kvótát. Valószinü, hogy a Moktár még november hóban publikálja aranymérlegét.

Az Egyesült fővárosi takarék részéről Walder Béla igazgató folytat igen előrehaladt tárgyalásokat egy külföldi csoport angazsálása iránt és a mai viszonyok közt objektiv okokból csak örülni lehetne, ha ezek a tanácskozásik eredménnyel járnak. Az uj érdekeltséggel dr. Grátz Gusztáv áll összeköttetésben.

A Belvárosi takarék, amely egy év előtt egy angol csoporttal nagyobb mennyiségü részvényt vétetett át, több nagyobb hitelen kivül a mult hóban 50.000 font pensio-hitelt kapott igen előnyös feltételekkel ettől a csoporttól, amely ugyancsak a közelmultban szaporitotta még egy pakettel részvényállományát. A takarék tőkeemelésre készül, amiben az angol csoport is résztvesz. A takarék az 1925. üzletév után 3000 K., tehát 9 százalékos osztalékot fog fizetni és kétségtelen, hogy ez a helyes osztalékpolitika csak fokozni fogja az angol érdekeltség bizalmát.

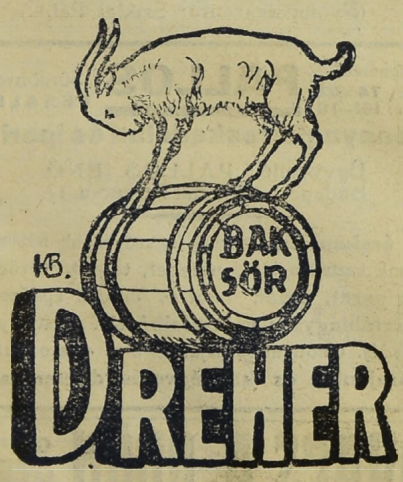

Hatóságilag engedélyezett
VÉGELADÁS
Férfiing
pizsama, nyakkendő, férfiharisnya, kesztyü, gallér, női fehérnemüek, harisnyák, házikabát, téli gyapju-alsóruhák, női kötött mellény és kabát, esernyők
Schleifer és Klein
Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 10. (volt Fürdő-utca).

Pásztor Miksának kell vállalnia a felelősséget a Magyar-Német Bank összeomlásáért

Elkerülhetetlen a reviziós osztály leépitése

Az egész pénzpiacot irritálja a Magyar-Német Bank krizise és egyértelmüleg kritizálják a Pénzintézeti Központ magatartását. Éppen ezeken a hasábokon mutattunk rá hetek előtt, hogy a P. K. évek óta folyton revideálta a Magyar-Német Bank üzletvitelét és mindig a legkedvezőbb hirek keltek szárnyra a revíziók után, anélkül, hogy a nyilvánosság hiteles formában győződhetett volna meg a revíziók eredményéről.

A P. K. egyre ujabb és ujabb hiteleket adott a banknak és természetszerüleg

ennek nyomán a hitelezők és a részvényesek is bizalommal voltak a bank iránt,

amely a P. K.-ot folyton ujra angazsálni tudta. Ha a P. K. reviziós osztálya megakadályozta volna, hogy Szász Dezső egészen a nyári hónapokig egyre terjeszkedjék, obligókat vállaljon és adósságokat csináljon és idejekorán követelte volna a bank csendes felszámolását, akkor egyfelől a részvényesek megmenthették volna pénzük egy részét, másrészt a jóhiszemü külföldi hitelezők érdekei is meg lett volna óva.

Most egyfelől kétségtelen, hogy

a külföldi érdekeltek veszteségeikért a P. K.-ot teszik felelőssé.

másfelől a pénzügyminisztériumot és a pénzpiacot is igen kellemetlenül érinti a P. K. reviziós osztályának mulasztása. Az az értekezlet, amelyet a pénzügyminiszter az eset hatása alatt hivott egybe, világosan dokumentálja, hogy

illetékes helyen is kellemetlen meglepetést keltett a P. K. eljárása

és ennek a meglepetésnek komoly konzekvenciái lesznek.

Meg kell emlitenünk, mint jellemző tünetet, hogy az év folyamán a Pénzintézeti Központ felülvizsgálta egy sokat emlegetett iparvállalat státuszát és olyan kedvező véleményt nyilvánitott, hogy

a vállalatot patronizáló bank kifejezetten aggályosnak találta a Pénzintézeti Központ kedvező megitélését.

Az illető iparvállalat azóta már — csődbe is jutott a Pénzintézeti Központ optimizmusa ellenére.

Meggyőződésünk szerint, amint ezt már hetek előtt kifejezésre juttattuk, minél előbb

le kell épiteni a reviziós osztályt,

amely már nagyhatalommá nőtte ki magát és más módon kell gondoskodni arról, hogy a P. K. a közhitelnek valóban szolgálatot tehessen. Ennek első feltétele: Pásztor Miksa felmentése a reviziós osztály vezetése alól.

A második lépés a reviziós tevékenységének olyanféle garanciákhoz való kötése, amint az Angliában már hosszu idő óta szokásos. Angliában ugyanis több igen tekintélyes revizori iroda működik, amely

teljes anyagi felelőség mellett vizsgálta felül nemcsak angol, hanem bármely kontinentális bank, takarék vagy iparvállalat üzletvitelét.

Az ilyen irodák u. n. auditorai már Magyarországon is tevékenykedtek és legutóbb a Mezőgazdasági nagyüzem rt. mérlegét készitették el aminek folyományaképen a vállalatot már fel is számoltatják. Az anyagi felelősség problémáját valahogyan bele kell kapcsolni a P. K. alapszabályaiba, mert ellenkező esetben ki vagyunk annak téve, hogy külföldi hitelezők rendszeresen revizorokat fognak idekiildeni, ha hitelesen akarnak tájékozódni magyar érdekeltségeik valódi helyzetéről.

A biztositók akciója a valorizáció ellen

Egy sulyos birói itélet

Nagy feltünést keltett a biztositótársaságok körében a bíróságnak az az itélete, amellyel a Turul biztositóval szemben teljes mértékü valorizációt itélt meg egy 1904-ben kötött biztositás után.

Információnk szerint a Biosz legközelebbi ülésén hivatalosan foglalkozik ezzel a birói döntéssel és valamelyes formában tiltakozni kiván a számukra veszedelmes joggyakorlattal szemben. A biztositott felek viszont örömmel üdvözlik a bíróság döntését, amely ha jogerőssé válik, ezer és ezer jóhiszemü polgárnak menti meg befizetett vagyonát és biztositja családi nyugalmát.

Kétségtelen, hogy a valorizációs kérdés egyik legfontosabb pontja közeledik a megoldáshoz, annál is inkább, mert a pénzügyminiszter is a birói mérlegelést kiváija a valorizáció serpenyőjébe dobni.

Kedvezően folynak Kornfeld amerikai tárgyalásai. Információnk szerint báró Kornfeld Pál amerikai tárgyalásai kedvező mederben folynak és komoly kilátás van arra, hogy néhány héten belül konkrét eredmények fognak mutatkozni. Az amerikai piacon Smith jelentései nyomán egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik főleg a magyar földdel összefüggő hitelkérdések iránt, ugy, hogy Kornfeld báró tárgyalásai mindenesetre alkalmas időpontban indultak meg.

Teleszky a Kereskedelmi Bank igazgatóságában. Megirtuk, hogy tárgyalások indultak meg avégből, hogy Teleszky János a Kereskedelmi Bank igazgatóságába választassék. Információnk szerint szombaton létrejött a megállapodás, amely szerint a márciusi közgyülésen megválasztandó uj igazgatósági tagok egyike Teleszky János lesz.

Ujabb elbocsátások lesznek a pénzintézeteknél. Értesülésünk szerint egyes bankok és takarékok november elsején ujra redukálni akarják a létszámot. Valószinü, hogy a tisztviselőelbocsájtás nem lesz nagymérvü, miután az intézetek a fiatalabb anyagot már alaposan átrostálták, az idősebbekre vonatkozólag pedig várják a nyugdijvalorizációs rendelkezéseket.

Hány pengője lesz Önnek? Zsoldos Géza, A Hitel szerkesztője ezen a cimen könnyen kezelhető táblázatot készitett és ennek segitségével mindenki azonnal átszámithatja pengőre a papirkoronát az uj pénzegységre, a pengőre. A táblázat 3000 koronáért mindenütt kapható.

35,000 font pensió-hitelt kaptak Schossbergerék. A mult héten a budapesti Schossberger cég a londoni piacon 35.000 font pensió-hitelt szerzett, még pedig tutti-quanti 7 százalékos alapon. Ezzel a pénzzel mindenesetre konkurrálni lehet a bankok hitelpolitikájával.

Törölni kell a Lichtiget és társait. Az uj pénz hatásának mutatkoznia kell a tőzsdén is, elsősorban azoknál az értékeknél, amelyek — nem értékek. Képtelenség, hogy a tőzsdei árfolyamlapon tovább is szerepeljenek olyan 800 papirkoronás nonvalőrök, mint a Lichtig és társai. Remélhetőleg a tőzsdetanács már a legközelebbi jövőben módot talál arra, hogy rendet csináljon a tőzsde szemétdombján és törölje a filléres papirokat.

Ki lesz a Nasici elnöke? Csütörtökön tartja a Nasici rendes közgyülését Genfben. A közgyülést követő igazgatósági ülésen választják meg az igazgatóság uj elnökét, ebben a tekintetben azonban az érdekeltek csak a közgyülés alkalmával fognak megállapodni, ugy hogy e pillanatban ez a kérdés még nincs megoldva.

Reformálni kell a tüzoltóadót. Most fizették be a fővárosnak a biztositók a tüzoltóadó negyedévi előzetes összegét kb. 700 milliót. Ennek kapcsán többfelől szóvátették azt az anomáliát, hogy a biztositótársaságok feleiktől, akikkel szemben régi megállapodásaik érvényben vannak, pótlólag szedik be a dijakat, amit sok helyütt meg is tagadnak, miután a felek a biztositókban — nem is ok nélkül — csak inkasszánsokat látnak. Épp ezért és későbbi differenciák elkerülése céljából praktikus volna, ha a szabályrendeletet akként módositanák, hogy a tüzoltási adó integráns része legyen a biztositók által követelhető dijaknak, amit a társaságok nem mint inkasszánsok, hanem mint szerződő felek intézményesen jogositottak felszámitani és beszedni.

125 milliárddal szaporodott az Angol-Magyar Bank betétállománya. Az utolsó három hónap alatt az Angol-Magyar Bank nagy erővel forszirozta a betétek szaporitását és sikerült is meglévő állományát, főleg kötött betétek szerzésével kb. 125 milliárddal szaporitani. Kérdéses, hogy a betétkartell uj szabályai mennyiben fogják korlátozni a bank akviziós lehetőségeit, miután az a hir, mintha az Angol-Magyar Bank nem lépett volna be a kartell tagjai közé, tévedésen alapul.

A vidéki intézetek még mindig uzsorakamatot szednek. Általános megkönnyebbülés fogadta a bankkamatlábleszállitás tényét, egyelőre azonban a közönség nem sok hasznát látja. Különösen a vidéki bankok és takarékok nem akarnak leszállni a kamatuzsora nyergéből és főleg ingatlan-hiteleknél kérnek horribilis kamatokat. Egy panaszoslevélben olvassuk, hogy egy marcali-i pénzintézet, amelynek pontos nevével illetékes helyen készséggel szolgálunk, két hét előtt 34 százalékos kamatot követelt egy olyan százmilliós hitel után, amely első helyü ingatlanbekebelezéssel lett volna biztositva. Ezt az uzsorát nem szabad türnie a P. K.-nak különben a vidék teljesen elsorvad a képtelen hitelpolitika következései folytán.

Fenyő Miksa párisi tárgyalásai. Amint jeleztük, dr. Fenyő Miksa, a Gyosz. igazgatója, szombaton Párisba utazott. Fenyő párisi tanácskozásain a magyar-francia kereskedelmi összeköttetés függő kérdései kerülnek remélhetőleg kedvező elintézésre.

A Schlick és a Motor fuziója. November harmadikán ugy a Schlick-Nicholson-gyár, mint a szombathelyi Magyar Motor- és Gépgyár rendkivüli közgyülést tartanak, amelyen kimondják a két vállalat fuzióját. A fuzió oka és célja elsősorban az üzemi költségek csökkentése.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalási döntések. Az illetékes albizottság legutóbbi ülésén az alábbi közmunkákat a következő cégeknek itélte oda:

Deák Ferenc-utca és Vigadó-tér aszfaltozása: Hirsch Rt. 452,520.000 K ellenében. — I., Győző-utca, Márvány-utca és Mészáros-utca közötti szakaszának burkolását Schaffer György cég nyerte el 48,960.000 K összegért. — A Névtelen-utca egy részének burkolását Ámon Antal és Fiai cég nyerte el 169,255.000 K-ért. — Az 1926. évre szükséges csatornakeretek és rácsok szállitását a Farkasvölgyi gépgyár kapta 205,453.200 K-ért.

Versenytárgyalások. I., Győző-utca rendezéséhez szükséges 30.000 darab fejkő szállitására és további 800.000 darab bazalt fejkő, valamint 1800 tonna bazalt luskő szállitására ajánlatot nyujtottak be: Somoskői bazaltbánya rt. 50 ezer drb, darabonként 14.800, 50 ezer darab, darabonként 11.930, 50 darab, darabonként 8330 K; Badacsonyi bánya rt. 25.000 darab, darabonként 14.750, 80.000 darab, darabonként 11.920, 10.000 darab, darabonként 8260, 300 tonna, tonnánként 5,995.000 K; Sághegyi bánya rt. 10.000 darab, darabonként 11.910, 40.000 darab, darabonként 8290, 400 tonna tonnánként 5,980.000; Laufer Sándor 10.000 darab, darabonként 15.000, 15.000 darab 11.250 darabonként, 40.000 darab, darabonként 8000, 100 tonna, tonnánként 5,700.000 K; Hofbauer Jakab 25.000 darab, darabonként 14.700, 30.000 darab, darabonként 11.860, 75.000 darab, darabonként 8230, 250 tonna, tonnánként 5,985.000 K; Kissebesi és Korláti Rt. 100.000 darab, darabonként 14.650, 140 ezer darab, darabonként 11.820, 1800 tonna, tonnánként 5,970.000 K; Zalakalászi bánya rt. 5000 darab, darabonként 15.000, 10.000 darab, darabonként 11.880, 74.000 darab, darabonként 8270 korona.

Bazalt fejkő. A tanács versenytárgyalást hirdet 26.000 darab 18/18/13—14 cm. bazalt fejkő szállitására. A kőanyagot folyó évi december hó 1. napjáig a IX. kerületi dunaparti teherpályaudvaron vagonokban kell átadni. Az ajánlati és szerződési feltételek azonosak a 104.972/1925—II. sz. versenytárgyalási hirdetésben kiirt kőanyagszállitás feltételeivel. Az ajánlatokat 1925 november 6-án (pénteken) délelőtt 11 óráig kell a tanácsi II. (középitési) ügyosztály vezetőjénél vagy helyettesénél (IV., Központi városháza, II. em. 279. aitószám) benyujtani.

Vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés. A tanács versenytárgyalást hirdet a III., Miklós-tér 5. sz. Gyógypedagógiai Intézet vizvezeték és csatornázás átalakitási munkálataira, vizvezetéki berendezési tárgyak szerelésére és 2 drb fürdőberendezés létesitésére. A költségvetési kiirás, ajánlati feltételek kaphatók a tanácsi II/a. ügyosztályban Frischfeld Ede főmérnöknél (Központi városháza, III. emelet 328.) naponként csakis délelőtt 12—2 óráig. Ajánlatok benyujtásának határnapja: november 6.

Különféle munkák a II. ker. elöljárósági épületnél. Budapest székesfőváros tanácsa versenytárgyalást hirdet a II. kerületi elöljárósági épületnek II. ker. Fő-utca 3. szám alatt, átépitéshez szükséges: I. Bontási-, föld-, kőmives-, beton-, vasbeton-, kőfaragó- és elhelyező, II. Ács, III. Asztalos, IV. Szobafestő- és mázolómunkák elvállalására. Ajánlat tehető egyes munkacsoportokra. Az ajánlatokat november hó 3-án (kedden) délelőtt 10 óráig kell a székesfőváros II. kerületi elöljáróság segédhivatalában (II., Fő-utca 3. I. 10. sz.) benyujtani.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Legmodernebb gyógyintézet sebészeti és belbetegek részére
Dr. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye, vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191—18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **mezet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot.
Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 november 4. — 44. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz
Telefon: 137—15. szám

Az igazi munkanélküli segéllyel

és az igazi munkanélküliséggel csütörtökön délben találkoztunk a városházán, amikor a kislakásépitő akció nyilvános versenytárgyalásának határideje járt le. Nemcsak a teremben, ahol az ajánlatokat bontották fel, zsufolódtak össze a vállalkozók a mozdulatlanságig, de a folyosókat is valósággal elöntötték az érdeklődők. Hosszu-hosszu esztendők után az első nagy alkalom, az első nagy megmozdulása a magyar iparnak. Több, mint egy évtizedes pangás, mozdulatlanság után most láttuk az első lendületet, most láttuk az első lélekzetvételt, az első biztos életmegnyilvánulást. Több, mint háromszáz ajánlat érkezett a 120 milliárdos épitkezésre és látni, érezni kellett azt a mérhetetlen nyomoruságot, amelybe ezt a várost a háboru és az azt követő szörnyü idők sülyesztették. Ma kár lenne a multakon rekriminálni, ma fölösleges ujra és ujra elmondani, hogy mindez már előbb is megtörténhetett volna. Minek hivatkozzunk állandóan Bécs példájára, amely igenis felhasználta az inflációs időket és papirosból épitett kőpalotákat. Ugyanezt megcselekedhettük volna mi is és ha cselekedni akartunk volna, nem egyedül Bécs friss és akkor még kipróbálatlan példája állott előttünk. Szinte döbbenetesen ismétlődnek meg a történelemben az idők és az események. A francia kommünt követő viszonyok hajszálig ugyanazok voltak, mint azok, amelyek a magyarországi tanácsköztársaságot követték. Akkor is a fogyasztási adókat lovagolták, amelyeket az adóalany megfizetett anélkül, hogy számot adott volna róla önmagának, csak egyszerüen azt vette észre, hogy drágábban vásárol. Nyolcszáz milliónyi adót vetettek ki a cukorra, kávéra, szeszes italokra, papirokra, vasuti személy- és teherszállitásra, gyujtóra, bélyegre, társaskörökre és még a billiárdra is. Ugyanez történt nálunk, Magyarországon is, amikor a fő jövedelmi források ugyanezek voltak, hiszen Budapest is a forgalmiadóból, luxusadóból, vigalmiadóból és hasonlóból tengette életét. Ha ott állott előttünk a történelmi példa, miért nem csináltunk mást, mint ami akkor rossznak bizonyult, miért nem csináltuk a rossznak ellenkezőjét? Igaz, hogy Thiers-t, az akkori idők francia miniszterelnökét a haza felszabaditójának nevezték, de ennek a magyarázata abban rejlett, hogy ezekkel a kényszereszközökkel két évvel előbb szedte össze a németeknek fizetendő hadisarcot, mint azt előre kontemplálták. Budapest a kommünt követő időkben nem fizetett hadisarcot. És mégis ugyanazokat az adókat fizettük, amelyeket a franciák fizettek azért, hogy a németek által megszállott területek hét esztendővel előbb felszabaduljanak. Kézenfekvő tehát, hogy Budapest ezekkel az eszközökkel legalább az ipart, a gazdasági életet szabadithatta volna fel. Ha pedig nem cselekedte, mulasztás terheli mindazokat, akik mind mostanáig gátat vetettek ennek. Akik a kommunizmus bukása után a város élére kerültek, éppen ugy lehettek volna Budapest felszabaditói, mint ahogy Thiers kiérdemelte a Franciaország felszabaditójának nevét.

Mégis eljutottunk azonban most már odáig, ahová esztendőkkel ezelőtt kellett volna elérkezni, de sok szenvedés és sok nyomoruság után még mindig nincsen késő. Hiszen csak papiros és ceruza kell hozzá, könnyen kiszámithatjuk, hogy háromszáz ajánlat érkezvén be a fővárosi kislakásos házak versenytárgyalására, emögött a háromszáz aktacsomó mögött hány és hány ezer ember áll, akik eddig máról-holnapra tengették az életüket. Az egyik a papirkoronákat élére rakva, zsugoriskodva harcolt azért, hogy vállalatát élve vigye keresztül a mindent megbomlasztó időkön. A megmaradt háromszáz vállalkozó mellett százával hullottak el a többiek, a gyengébbek, a tőkétlenebbek. A többiek meg, akik ezrével állnak a háromszáz ajánlat mögött, korgó gyomorral várt éveken át a nagyobb falat kenyérre. Munkaadók és munkások egyaránt a munkanélküliek szomoru és kétségbeesett hadseregébe jutottak. Most azután megérkezett számukra az igazi orvosság, az igazi munkanélküli segély. Mert szép gesztus volt az uj rezsimnek az a gondoskodása, hogy segitsen a munkanélkülieken. Mégis azt kell mondanunk, hogy aki hatmilliárddal akar ma segiteni a budapesti tömegnyomoron, az arra vállalkozik, hogy vödörrel merje ki a tengert. A munkanélküliségnek, ime ujra bebizonyosodott, egyetlen ellenmérge van és ez a munka.

Ünnepi alkalom tehát az, amikor a budapesti vállalkozók ismét seregestül tódultak annyi esztendő után először a városházára. Ünnepi alkalom ez, mert egy jobb jövőnek kezdetét jelenti. Egy város életének, a gazdasági haladás lehetőségének egyetlen alapja az épitkezés. Nem uj tétel, nem uj felfedezés ez. Budapest történetében lapozva, egy szimbólikus jelentőségü apróságra találunk. 1873 őszén választották meg Ráth Károlyt főpolgármesterré és másnap reggel már a választás után való napon, a Vigadónál látjuk őt, ahol bizonyos javitási munkálatokat eszközöltek. Néhány héttel később leesett az első hó Budapesten és a főpolgármester csikorgó hidegben állt ki a városháza elé, hogy személyesen sorozzon be háromszáz utcaseprőt. Budapest első főpolgármesterének első teendője az volt, hogy utánanézzen az épitkezéseknek és hogy gondoskodjék a munkásokról. Ennek a példának megismétlődését láttuk most ötnegyed esztendővel ezelőtt, amikor Ripka Ferenc lett Budapest kormánybiztosa. Ripka Ferencnek sem volt elsőbbrendü gondja, mint az épitkezések megindítása. Amióta a kormány bizalmából a főváros élére került, egyetlen órát nem mulasztott el, hogy ennek érdekében cselekedjék. Amig a városházán interregnum volt, ezen szorgoskodott. A választási harcban ez volt első programmpontja és amióta főpolgármesterré választották, nem volt tanácskozás, amelyen a pártok vezéreit az épitkezések megkezdésére ne animálta volna. A vállalkozók csütörtöki felvonulása egy uj korszak megnyilását jelentette, de egyben elismerés volt ez Ripka Ferenc ötnegyedéves működése számára. Ötnegyed év alatt elérkezett ahhoz a ponthoz, amelyet az előző rezsim fél évtized alatt megközeliteni sem tudott.

Körséta a városházán

Az uj Wolff Károly — Tyukszemek nélkül — Lehullott az apostoli álarc

— Ime a poraiból megélemedett Phönix-madár — mondta a minap a városháza folyosóján valaki, amikor elsietett mellette Wolff Károly, hogy a közoktatásügyi bizottság ülésén résztvegyen.

És valóban: az egész városháza arról beszél manapság, hogy a régi Wolff Károly nincs többé és a bizottsági termekben, meg a közgyülési teremben egy egészen uj, egy megváltozott Wolff Károllyal állanak szemben.

— Mindig azt mondtátok, — mondja egy szociáldemokrata városatya egy régi demokratának — hogy ez a Wolff Károly a legmakacsabb és legcsökönyösebb az egész pártjában. Azt mondtátok, hogy előbb lesz Csilléryből szocialista, Vázsonyiból fajvédő, mint Wolff Károlyból reálpolitikus. És ime ma Wolff Károly a legcsendesebb és sok esetben szinte azt lehet rá mondani, hogy reálisan gondolkozik.

Az uj, a megváltozott Wolff Károly metamorfózisáról általában nagyon sok szó esik. Két dolognak tulajdonitják ezt a változást: az egyik az ostendei szereplés, ahol azt mondta Wolff, hogy ő nem ébredő. Tartja magát a szavához, ő nem ébred többet, hanem ezt a kétes dicsőséget az alvezéreinek hagyja. A másik körülmény, amely az uj Wolff Károlyt kialakitotta, a Ripka-féle pártközi konferenciák mérséklő hatása. Itt, ahol nyolc-tiz pártvezér ül szemben egymással, nem lehet zajos jeleneteket csinálni, nem lehet dühöngeni, a padot verni és a mélyen tisztelt közönség számára szinházat, esetleg cirkuszt játszani. Itt komoly urak komoly dolgokról beszélgetnek, itt mindenki magábaszáll, mindenki azon vetekszik, hogy melyikük használhat többet a városnak és ebben a nemes versenyben mindenkinek lehiggadnak az indulatai. A végén azután a jobboldalon Wolff Károly, a baloldalon meg Vázsonyi üti fel a fejét és csodálkozva néznek egymás szemébe:

— Mi is a különbség hát tulajdonképpen kettőnk között?

* * *

És valóban. Akárhányszor megesik, hogy Vázsonyi és Wolff tökéletesen egyazon álláspont vannak. Talán rögtön a választások után, ha a nagy nyilvánosság előtt kellett volna bevallaniok ezt, szégyenlették volna magukat. A zöldasztal mellett azonban, ahol Ripka Ferenc elnököl és mindent kiegyenlitő egyéniségével kapacitál, szépen hozzászoktak az urak ahhoz, hogy nem is kell olyan nagyon szégyelleni azt, ha mindegyikük segiteni akar Budapesten és véletlenül mindegyikük a segitésnek ugyanazt a módját tartja alkalmasnak. Wolff Károly hozzászokott ahhoz, hogy nem szégyenkedik attól, hogy megbiccentse fejét a nyilvánosság előtt, ha történetesen szerinte is Wolff Károlynak van igaza. A Ripka-féle masszázs nagyon jót tett a közgyülésnek és mikor a pártvezérek távoznak a főpolgármester gőzfürdőjéből, valamennyien abban a tudatban vannak, hogy a közgyülési teremben sem lesz semmi baj, nem fognak egymás tyukszemére lépni, mert hiszen a pártközi konferencián már rendkivül ügyesen mindegyik oldalnak a tyukszemeit leoperálták.

* * *

Wolff Károly abbhagyta a dübörgő szónoklatokat. Kevésszavu ember lett belőle, a városházi rossz nyelvek azt mondják róla, hogy a legszebb kurzusidő parádés frázisait elküldte a Katzerhez, hogy óviák meg a moly ellen, amely hamar beleesik az ilyen gondozatlan portékába. A jelszavak, a frázisok tehát ma már naftalinban üdülnek, amiben meglehetősen sok részük van Wolff Károly barátainak is. Mert ehhez azután nem igen férhet kétség: az utóbbi időben többizben kapott gyomorhábogást, amikor a barátai akcióba léptek. Alig pár hete annak, hogy még a Szózat is az ikrájába harapott. A kurzus egyetlen értékes tollforgatója, Kádár Lehel ugy leszedte róla a keresztvizet, hogy igy keresztviz nélkül a vérbeli fajvédők valósággal zsidónak nézhették volna.

Azután jött a letenyei választás, amelynek eredményeképpen Wolff Károly legközelebbi barátai: Huszár Károly és Bartos János olyan rettenetesen összerugták a patkót Gömbössel, Eckhardttal, Zsirkayval, hogy csak ugy szikrázott. Vagy egy pártban van tehát Wolff Károly Huszárral, vagy a fajvédőkkel megy. Vadonatuj reálpolitikusságának legfőbb bizonyitéka, hogy egy pillanatig sem habozott, hanem Huszárékkal maradt. Már hogy is mehetne Wolff Károly azzal a Zsirkayval, aki nagyon csunya dolgokat mondott a keresztény asszonyokról a letenyei választáson:

— Magyarországon — mondotta Zsirkay — csak a zsidóasszonyok szülnek gyermekeket, a keresztény asszonyok azonban — szamarakat hoznak a világra.

Hát ehhez a fajvédő rabulisztikához már Wolff Károly sem ért.

* * *

De a baloldalon is másképp kezelik már Wolff Károlyt, mint azelőtt. Ma már ellenfél, akivel lehet beszélni. Politikus, akivel vitába lehet bocsátkozni és a vita rendesen nem is eredménytelen.

Ma már senki sem csodálkozik azon, hogy például Lázár Miklós a közoktatásügyi bizottságban, amikor a tanerők elbocsátásánál történt igazságtalanságok jóvátételét sürgette, Purébl tanácsnokkal szemben Wolff Károlyra hivatkozott, mint aki szintén hajlandó igazságot szolgáltatni. Wolff Károly és az igazság? Ezelőtt egy esztendővel ezt a két szót egy mondatban a közgyülés baloldalán inkvizició árán sem mondta volna ki senki.

Igaz, hogy Wolff Károly is egy esztendővel ezelőtt talán vörös forradalmárnak nevezte volna. Wildner Ödönt, ezt a finom és előkelő gondolkodásu kulturpolitikust. A mult héten pedig nagy figyelemmel hallgatta végig Wildner Ödön felszólalását és nem egyszer helyeslőleg bólintott. Pedig Wildner Ödön nagyon kényes témát fogott meg: a cserkészintézményről beszélt, amelyet nagyszerünek mondott, ha megfelel céljának, ha faj és felekezet cimén nem uszitják egymásra a diákokat, ha a gyermek szüzi lelkét nem mételyezik meg. És Wolff Károly intett a fejével, hogy ugy van, helyes. Olyan különös hangulat volt ez. A bizottsági teremben tanügyi kérdésről lévén szó, megint Wildner Ödön beszélt és felidéződött egy nagyon kedves, régi megbecsült név, a szegény, korán elmult, rendkivül te-

hetséges Demjén Géza neve. Wildner Ödön mondta el, hogy a magyarországi cserkészmozgalomnak Demjén Géza volt az apja. A cserkészmozgalom szemefénye volt a kurzusnak és ime, most kiderült, hogy Magyarországon a cserkészek első pártfogója a destruktiv Demjén Géza volt, akit hat esztendővel ezelőtt Wolffék ugyanolyan kegyetlenséggel buktattak volna ki a tanácsból, mint kibuktatták Bódyt, Déryt, Harrert, Wildnert, Vitát, Keményt.

Kibuktatták őket. De már ujra beszélni kezdenek. Wildner pompás beszédet mondott a cserkészekről. És Wolff Károly helyeselt...

* * *

Rideg, zord, kedélytelen ember volt öt esztendőn keresztül Wolff Károly. Mindenki azt mondta róla, hogy gőgös, pöffeszkedő, gyülölködő. És valóban nem lehetett rajta látni mást, csak egy gondosan borotvált arcot, kinos munkával szabályozott bajuszt, kifogástalan választékot a hajában, jólvasalt nadrágot, pontosan begombolt kabátot. Soha egy mosolya nem volt, soha derü az arcán át nem futott, soha a kedélyesség bünébe nem esett. Az embert eltakarta a kifent bajusz, a jólborotvált, rideg, mozdulatlan arc, a begombolt kabát. Ujabban azonban mintha a ridegségéből is engedne. Vannak, akik mosolyogni is látták már. Letette az apostoli pózt, amely nélkül sokkal egyszerübb, de sokkal tisztább emberi tulajdonságok ugranak ki rajta. A királyok is inkognitóban érzik meg, hogy milyen szép dolog egyszerü polgárnak lenni. Wolff Károly is megtanulja még, hogy az apostoli álarc alatt nehéz volt lélegzeni, a nagy pózok, a harsonás szónoklatok elfojtották az emberi szív meleg dobogását.

A minap a sajtóakadémia szubvenciójáról volt szó. A tanácsterem hosszu zöldasztalánál a bizottság tárgyalt, a másik zöldasztal mellett pedig az ujságirók vitatkoztak egymással. Egy kicsit tulhangosak voltak, amikor az elnök rájuk szólt, hogy ne csináljanak konkurrenciát a bizottságnak.

— Sajtóakadémia, — szólt közbe valaki az ujságirókra mutatva.

— És ami a fő, nem kér szubvenciót, — mondta mosolyogva Wolff Károly.

Wolff Károly mosolyog, Wolff Károly humorizál, Wolff Károly kedélyes. Vagy vége lesz a világnak, vagy valami nagyon jó jön ki ebből.

Pogány Béla.

Háromszázan pályáztak a kislakások kőmüves munkálataira

Döntés november 15-én lesz — Hiresztelés az épitkezési adóról — Száz uj lakás a Kén-uccai munkástelepen

Csütörtökön járt le a kislakásépitő-akció kőmüvesmunkáira hirdetett pályázat. A 30 milliárd értékü kőmüvesmunkálatokra rengeteg — mintegy háromszáz — pályázat érkezett be a városházára, amelyeknek felbontását azonnal megkezdték. A versenytárgyalás iránt a vállalkozók részéről mutatkozó rendkivüli érdeklődésből illetékes helyen arra következtetnek, hogy a verseny olyan mérvü lesz, hogy az épitkezések nem is fogják felemészteni mind a 120 milliárd koronát, amelyet erre a célra előirányoztak. Valószinü, hogy a hat helyen történő kislakásépitkezés megmaradhat abban a 100 milliárdos keretben, amelyet eredetileg tervbe vettek. A kiéhezett magyar ipar minden valószinüség szerint olyan óriási konkurrenciát fog kifejteni, hogy azon a főváros mintegy 20 milliárdot megtakaríthat.

Egyelőre csak a kőmüvesmunkálatokra nyujtották be a pályázatot és ezek a kőmüvesmunkálatok körülbelül 30 milliárd költséget jelentenek. Kapdebó Gyula müszaki főtanácsos vezetésével az illetékes bizottság nap-nap után folytatja a pályázatok felbontását és a vállalkozók nap-nap után elöntik a bizottsági termet és folyosókat, mert a pályázók kiváncsian figyelik, hogy ki nyujtotta be a legkedvezőbb ajánlatot. Értesülésünk szerint legalább egy hétre lesz szükség a pályázatok átvizsgálásához és a döntés november 15-e előtt aligha történhetik meg. A középitési ügyosztály azt tervezi, hogy a kőmüvesmunkák megkezdése után rögtön kiirják az asztalos- és a lakatosmunkákra is a pályázatot, hogy igy a fővárosi kisiparosokat minél előbb foglalkoztatni lehessen. Az ügyosztályban remélik, hogy ezeknél a munkálatoknál még fokozottabb érdeklődés fog megnyilvánulni, mint amilyeneket a kőmüves-munkáknál láttunk.

Az ajánlatok felbontásánál igen sok különös és kellemetlen meglepetésben volt része a bizottságnak. A vállalkozók ugyanis ajánlataikban szinte érthetetlenül nagy eltéréseket mutatnak az árakban. Az egyes ajánlatok között akárhányszor százszázalékos különbség is adódik.

Épitkezési adó

Az épitkezések megkezdésével kapcsolatban az egyik napilap rendkivül érdekes hirt közölt. E hir szerint a tanács pénzügyi ügyosztálya magasabb helyről azt a bizalmas rendeletet kapta, hogy sürgősen készitse el az épitési adó tervezetét, terjessze azt a pénzügyi bizottság elé, azoknak az elveknek alapján, amelyeket juliusi állásfoglalásával ez a bizottság kifejezésre juttatott. A pénzügyi bizottság és a tanács utján — e hiradás szerint — a városi épitési adóról szóló szabályrendelet az egyik legközelebbi közgyülés elé kerül, ahol a demokratikus blokk segitségével esetleg többséget kap és azután következik a kormány jóváhagyása, amiben sokan bizakodnak, mert hisz a pénzügyi ügyosztály magasabb helyről történt utasitása már eleve is ezt jelenti.

E hiradás szerint tehát uj adónemet kapnánk, az épitési adót, amelyből megteremtik majd az épitési alapot. Ezt a hiradást egyelőre sehol sem erősitik meg, bár igaz, hogy hivatalos cáfolat sem jelent meg róla. Bizonyos részről azonban máris igen éles kommentárt füznek hozzá és ősi destruktiv szellemet, meg forradalmi jogalkotást emlegetnek. Anélkül, hogy egyelőre egy bizonytalan hirrel szemben bármilyen állást foglalnánk, mindössze arra szoritkozunk, hogy ismertetjük a főváros pénzügyi bizottságának nyári határozatát, amely a kincstári haszonrészesedés átengedését és progressziv lakásadóvá való átalakitását tartja szükségesnek. Az inditványt annakidején Vázsonyi Vilmos tette és a mostani támadás és szokatlanul éles kritika nyilván a ház- és telektulajdonosoktól származik. A ház- és telektulajdonosok ugyanis nagyon haragusznak a pénzügyi bizottság határozatának ama részéért, amely a kincstári haszonrészesedést, illetve progressziv lakásadóvá való átalakitása után az épitkezésekre a második fedezeti alapot az ingatlan értékemelkedésében keresik. A bizottság szerint az ingatlan értékemelkedés konjunkturális nyereség, amelyet legfeljebb 5 százalékkal, de mindenesetre meg kell adóztatni.

A bizonytalan hirrel szemben tehát egyelőre csak a ház- és telektulajdonosok felháborodása a bizonyos. Mire a valóság kiderül, a nagyközönség bizonyára objektivabb szemmel látja a helyzetet, mint amilyennel most szemléli.

Hol tart a Mester-utcai épitkezés?

A nemzetgyülésen a mult héten nagy vita folyt a Bethlen-udvarról. A fajvédők élesen támadták Petricsevich-Horváth Emil báró államtitkárt, aki a vita hevében olyan nyilatkozatot tett, hogy a főváros még meg sem kezdte a mesterutcai bérház épitését. Ez a kijelentés Petricsevich-Horváth Emil báró védekezésének korrektségét semmiesetre sem zavarja, bár meg kell állapitani róla, hogy tévedésen alapszik. Meg kell ugyanis állapitani, — amint azt Orczy Gyula tanácsnok a középitési bizottságban is bejelentette — hogy a mesterutcai városi bérház épitésénél már a második emeletnél tartanak. Hacsak az idő engedi, akkor december első hetében az ácsok felhuzzák a tetőt. Ami az épitkezés költségeit illeti, a főváros köbméterenként 500 ezer koronát állitott be a kalkulációba, de a valóságban a köbméterenként való költség a 400 ezer koronát sem haladja meg.

Száz uj lakás

A főváros tanácsának határozata alapján, mint ismeretes, három hónappal ezelőtt másfélmillárdos költségelőirányzattal a kénutcai munkástelepen az épületekre egy uj emeletet huztak. Ezen a módon száz egyszoba-konyhás lakás létesült, amelynek átadása ezen a héten történt meg. A száz lakásra ötszáz jelentkező volt, akik közül az illetékes ügyosztály válogatta ki a lakókat. Az uj lakók november 1-én már be is költözhettek lakásukba.

Javitgatják, foltozgatják a próbajáratos autobuszt

Rövid pályafutása alatt már többször defektust kapott

A főváros közlekedésügyi bizottsága — mint a mult heti számunkban megirtuk — elutasitotta azt a tanácsi javaslatot, hogy a város vegye meg a Laurin-Klement-gyár próbajáratos autóbuszát. A bizottság ugy döntött, hogy az autóbusz próbaidejét egyelőre meghosszabbitja és csak később határoz a megvétel dolgában. Ez a határozat sem elégitheti ki a közvéleményt, amely az egyetlen korrekt eljárásnak azt tartja, hogy közszállitásoknál csak versenytárgyalás utján döntsenek és a beérkezett ajánatok, valamint a megfelelő próbajáratok után válasszuk ki a legmegfelelőbb és a legjutányosabb kocsitipust.

De szükséges, sőt nélkülözhetetlen a versenytárgyalás kérdése már azért is, mert a Laurin-Klement-féle próbajáratos autóbusz multja nem oly tiszta és kifogástalan, amilyennek a gyár budapesti vezérképviselője állitja. Ez az autóbusz

mindjárt az üzembehelyezéskor törést kapott

és a forgalomból rövid időre ki kellett vonni. A mult héten is komolyabb defektus érte és

három napig javitás alatt állott.

Ha egy uj autóbusz ily tökéletesnek mutatkozik már a próbajárás első napjaiban, mit várhatunk attól, ha majd hónapokig vagy évekig lesz üzemben. Azonban bennünket nem lep meg a próbaüzemes autóbusznak ez a szeszélyes kezdete. El voltunk rá készülve, hogy a próbahasználat nem lesz sima lefolyásu, mert biztos tudomásunk volt róla, hogy

az autóbusz nem uj, hanem már használatban volt és csak ujjá fényesitették ki, mielőtt a fővárosnak bemutatták a drága kis autóbusz-primadonnát.

Persze, Till Antal, az autóbuszüzem vezérigazgatója és Bárány Ervin igazgató nem tudhatták ezt. Ők külföldön jártak tanulmányuton tehát honnan tudhatták volna, hogy milyen ennek a pesti primadonnának a multja. Bizonyos hölgyek kiestik magukat mielőtt az utcára mennek, ahol felkinálják magukat. Ezt cselekedte a Laurin-Klement autóbusz is: egyszerüen átfestette magát abban a hiszemben, hogy ezzel eltakarta a multját és befedte azokat a szépséghibákat, amelyek zivataros pályáján értek. Lehetetlennek tartjuk, hogy a főváros pénzt dobáljon ki egy ilyen öregcsontu, szépséghibákkal teli, muzeális alkotmányért. Öreg autóbuszunk van már elég és ha uj befektetésekre szánjuk el magunkat, valami kiváló, szeplőtlen multu alkotmányt akarunk. És ehhez ragaszkodni kell a fővárosnak, bármily hangzatos is az az erkölcsi bizonyitvány, amelyet az autóbuszüzem a próbaidős autóbuszról kiállitott.

Ennek az erkölcsi bizonyitványnak egyik leghizelgőbb ékessége, hogy a megvételre kinált autóbusz néhány grammal kevesebb benzint fogyaszt kilométerenként, mint a többi autóbusz. Sietünk megállapitani, hogy ez nem mond sokat nálunk, ahol csupa régi, kimustrált autóbusz van forgalomban. Ha ezekkel az autóbuszokkal hasonlitja össze Till Antal az „uj" autóbuszt, akkor igazán könnyü átnyujtani az „ujnak" a győzelem pálmáját, mert semmi sem könnyebb, mint roszszak között a legkevésbbé rossznak, öregek között a legkevésbbé öregnek és csunyák között a legkevésbbé csunyának lenni. Tessék az autóbuszt előkelő gyártmányokkal összehasonlitani s akkor meglátjuk, hogy igy is megállja-e helyét a vezérigazgató ur kedvence. De külföldre menni és az összehasonlitásokat kimusrtált, rozoga autók szembeállitásával végezni, sok jóakaratra, de kevés szaktudásra mutat. Pedig ezt a kérdést nemcsak jóakarattal, de szaktudással és hozzáértéssel is kell kezelni.

A legjobb magyar folytonégő kályhák

ISIS OECONOM **Kalor** KORONA RADIUS

Perpetuum

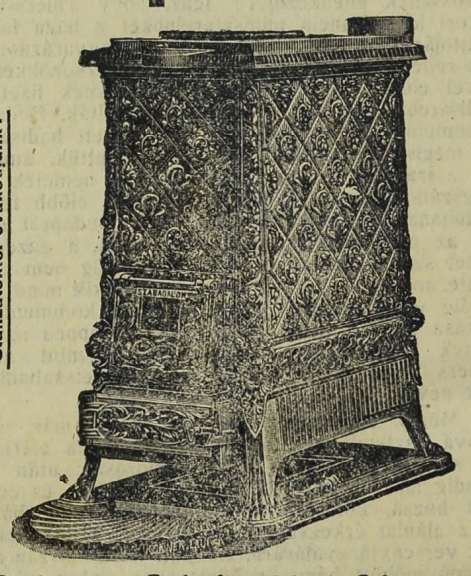

Utánzatoktól óvakodjunk!

Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő R.-T.

(Hirsch és Frank)

Városi lerakat és városi mintaraktár:

Budapest V., Kálmán-utca 15.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁSVÁNYVIZ ÜZEME

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

Kapható mindenütt! Telefon: József 112-59.

Szerdán: Közgyülés

több fontos és sok kisjelentőségü tárggyal

Pártközi konferencia Ripka főpolgármesternél

Az elmult hetekben a bizottsági ülések egész sorozata ment végbe. Ezeken a bizottsági üléseken széles mederben folyt a vita, minden jelentős tárgyat alaposan megvitattak, ugyhogy a szerdai közgyülés már teljesen kialakult képet fog kapni mindenről, ami napirendre van tüzve. Ez a napirend pedig meglehetősen széles, amennyiben nem kevesebb, mint 79 pontot foglal magában. A 79 pont közül azonban különösebb fontossága csak tiznek van. A többi sablonos, inkább adminisztrativ kérdések, amelyek szinte nem is méltóak arra, hogy a közgyülés ilyenekre fecsérelje idejét. Remélhetőleg Budapest is eljut lassan odáig, hogy az adminisztráció nagy reformja révén ezeket a kérdéseket végre a tanács hatáskörébe fogják majd utalni.

Van azonban vagy tiz tárgya a szerdai közgyülésnek, amely tárgyak kétségkivül korszakalkotó jelenségek Ezek között is legelsősorban kell emlitenünk a kislakások épitésének megindítására vonatkozó tanácsi előterjesztést, amelyet a közgyülésen Liber Endre tanácsnok fog ismertetni A tanácsi előterjesztés szerint — mint ismeretes — ez az épitkezési akció körülbelül 120 milliárdot igényel és a főváros hat helyén akarnak épiteni körülbelül 960 kislakást. Liber tanácsnok előterjesztése, amelyet a középitési ügyosztállyal együtt tesz meg, érthető érdeklődést fog kelteni a közgyülésen. Ugyancsak Liber tanácsnok terjeszti elő majd a közgyülésnek a munkanélküliség enyhitésének kérdését és a bizottsági tárgyalások után kétségtelen, hogy a közgyülés meg is fogja szavazni az előirányzott hátmilliárdot.

A napirenden ott szerepel Berczel tanácsnok előadásában a Városligetben a Széchenyi-gyógyfürdővel kapcsolatosan létesitendő uszómedence ügye is. Valószinü azonban, hogy a pénzügyi bizottság pénteki ülése után ez a kérdés jódarab ideig nyugodni fog. Berczel tanácsnok ezenkivül kisebb beruházási költségeket kér igen hasznos dolgokra a közgyüléstől. Egyben pedig előterjesztést tesz az állat- és növénykerti bizottság megalakitásáról.

Jelentéktelennek tetszik az az előterjesztés, amellyel Orczy tanácsnok fog élni, a valóságban azonban igen fontosnak kell ezt mondani. Parkirozási munkálatok költségeire kér a tanácsnok fedezetet és a budapesti közönséget ezzel boldoggá teszik, mert végre Budapest is eljut oda, ahova az európai nagyvárosok már a háboru befejezését követő esztendőkben elérkeztek. Komolyan kezdik ugyanis rendezni nálunk is a közterecket és a parkokat, amelyeket a mozgósitás és a kommunisták vandalizmusa valósággal kopár területté tett. Ezuttal a városmajori parkot, a Tisza Kálmán-teret, a Kálvária-teret és a Halászbástyát akarják rendezni.

Édes Endre tanácsnok egész sereg apró dolgot kér, amelyek a kórházak és egyéb közegészségügyi szempontokból nélkülözhetetlenek. Lobmayer tanácsnok személyzeti ügyekben tesz előterjesztést, amelyek közül érdekesebb ügy kettő van. Az egyik dr. Keményi Géza nyugalmazott tanácsnok „nyugdijszerü ellátása", a másik pedig néhai Vincze Gyula volt tüzoltó neje utószülött kiskoru gyermeke neveltetési dija. Vincze Gyula hivatásának áldozata lett a Teréz-köruti tüznél és a közgyülés özvegye és három kisleánya számára már megállapitotta az özvegyi dijat, illetve a neveltetési költségeket, időközben azonban, aug. 2-án, az özvegynek kisfia született. Most a tanács azt az előterjesztést teszi, hogy az utószülött kis Vincze Gyula 24 éves koráig az özvegy részére megállapitott ellátás 20 százalékát kapja nevelési dij cimén.

Purébl tanácsnok előterjesztést tesz arról, hogy több iskolaépületre emeletet épitsenek, Gömöri főjegyző viszont az autótaxi viteldijának ideiglenes leszállitása ügyében teszi meg pontos előterjesztését.

Minden jel arra mutat, hogy tekintettel a nagyfontosságu kérdésekre, amelyek a közgyülésen szóbakerülnek, nyugodt és csöndes ülést lehet várni.

Pártközi értekezlet a főpolgármesternél

Ripka Ferenc főpolgármester elnöklete alatt hétfőn délben pártközi konferenia volt amelyen a közgyülési pártok vezérei: Vázsonyi Vilmos, Bárczy István, Kozma Jenő, Ugron Gábor, Szilágyi Lajos, Peyer Károly, Nagy Vince és Wolff Károly jelentek meg. Az értekezleten, amely délután 2 óráig tartott, letárgyalták a szerdai közgyülés tárgysorozatát. A közgyülés, ha azt egyéni akciók meg nem zavarják, sima lefolyásunak igérkezik, mert a megbeszélések során felmerült ellentéteket sikerült áthidalni.

Legmodernebb gyógyintézet sebészeti és belbetegek részére
DR. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., V S-UTCA 17. SZÁM
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye, vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Nemzetközi fürdőügyi és turisztikai kiállitás Budapesten

Bánlaky Géza nyilatkozata a torinói és grenoblei tanulmányut eredményéről

Budapesten 1927-ben nemzetközi fürdőügyi és turisztikai kiállitás lesz. A kiállitás sikere érdekében Bánlaky Géza, a Gellért-fürdő vezérigazgatója, Bársony Oszkár, a Menetjegyiroda vezérigazgatója és Szwiezsényi Zoltán miniszt. tanácsos, a Budapest Fürdőváros Egyesület ügyvezető igazgatója, hivatalos tanulmányuton voltak Torinóban és Grenobleben, hogy megtekintsék az ottani turisztikai nemzetközi kiállitásokat. A tanulmányutról visszatérve, elkészitették jelentésüket, amelyet már át is adtak dr. Vass József népjóléti miniszternek és dr. Ripka Ferenc főpolgármesternek, aki lelkes támogatója és kezdeményezője minden akciónak, amely a főváros idegenforgalmát emelni akarja.

Bánlaky Géza,

aki fáradhatatlan buzgalommal dolgozik azon, hogy Budapestre ráterelje az egész világ érdeklődését, a következőket mondotta a tanulmányut eredményéről lapunk munkatársának:

— Olaszország és Franciaország e két kiállitáson igen nagy áldozatokat hoztak az idegenforgalom érdekében. A két hatalmas kiállitásnak az a célja, hogy ráterelje a figyelmet az idegenforgalomra.

Magyarország egyik kiállitáson sem volt képviselve

és magyar vonatkozást csak egyet láttunk Torinóban, még pedig a budapesti Menetjegyiroda fényképét. Szomoruasággal állapitottuk meg, hogy a külföld alig tud rólunk valamit, azt meg éppen senki sem tudta, hogy Budapestnek mily páratlan gyógytényezői és mily pompás fürdői vannak. Itt láttuk csak igazán, hogy mennyit mulasztottunk, amikor Magyarország külföldi propagálását elhanyagoltuk, s hogy mekkora anyagi kára az országnak, hogy a magyar fővárosnak nincs meg külföldön az a hire, amelyet természeti szépségei és gyógytényezői révén megérdemelne. Franciaország, és Olaszország ipara az idegenforgalomból táplálkozik s nekünk is mindent el kell követnünk az idegenforgalom érdekében. Ezt a célt szolgálja majd az 1927-ben Budapesten rendezendő nemzetközi fürdőügyi és turisztikai kiállitás. Kelet és nyugat választóvonalán be kell mutatni nyugatnak a kelet romantikáját és viszont nyugat fejlett fürdőkulturáját a keletnek. A kiállitással egyidőben nemzetközi balneológiai kongresszus is lesz Budapesten, mely a szakférfiak érdeklődését Budapestre fogja terelni. Nincs kétségünk aziránt, hogy a Budapesten rendezendő kiállitás nemcsak hogy nem fog a torinói és grenoblei kiállitás mögött maradni, hanem anyagának gazdagságával és érdekességével, sőt látogatottságával is fölül fogja azokat mulni. Pedig ennek a két kiállitásnak — különösen a grenobleinek — a sikere igen figyelemreméltó. A siker titkát abban kell keresnünk, hogy ugy Olaszországban, mint Franciaországban nagyszerüen szervezve van a turisztika. Franciaországban ugynevezett kezdeményező szindikátusok alakultak, melyeknek az a céljuk, hogy minden fürdő- és üdülőhelynek meglegyen a maga külön társadalmi szerve, amely nemcsak propagandát fejt ki, hanem az idegenek ottartózkodása alatt különféle hangversenyeket és kiállitásokat rendez, előadásokat tart és ismertető füzeteket ad ki. Ezek a helyi szindikátusok egy nagy központi szövetségbe tömörültek, melynek kötelékébe több, mint 1200 fürdőhely és üdülőtelep tartozik.

— A torinói kiállitás szinhelye a Sportstadion. A hatalmas méretü sportteret köröskörül csarnokok szegélyezik, amelyekben a kiállitandó anyag igen jól érvényesül.

Ugyanigy lehetne nálunk is megoldani a kérdést,

ha a Sportstadiont már ugy épitenék, hogy a külső épitmények kiállitási célokra felhasználhatók legyenek. A torinói kiállitás a vezetőség véleménye szerint nem járt nagy sikerrel, részben azért, mert ugyanekkor volt a grenoblei kiállitás, részben pedig azért, mert október—november Itáliában holt szezon, amikor idegenekre már nem lehet számitani. Annál nagyobb volt a grenoblei kiállitás sikere. Ezt a kiállitást 1,200.000 ember látogatta, ami három frank belépődij mellett 3,600.000 frank bevételt jelent. Hatalmas összegek folytak be a pavillonok és mulatók bérletéből és az alkalmi árusok illetékeiből, ugy hogy busásan megtérült az a 8 millió frank, amelyet a kormány adott a kiállitás rendezésére. De kiszámithatatlan az az összeg, amely az óriási idegenforgalom révén a szálloda-, vendéglő- és kávésiparnak, valamint a kereskedelem és ipar minden ágának jutott. August Giry, a grenoblei kiállitás alelnöke megigérte, hogy készséggel bocsátja rendelkezésünkre a grenoblei kiállitás francia anyagát.

— Mint emlitettem, a grenoblei kiállitás sikerét annak kell tulajdonitani, hogy Franciaországban turisztikai szervek müködnek. Nálunk Magyarországon az ilyen helyi szervezetek jelentőségét nem ismerték a multban. Az utóbbi időben Budapesten is több ilyen egyesület alakult, melyek között struktura tekintetében a Budapest Fürdőváros Egyesület hasonlit a leginkább a francia kezdeményező egyesületekhez. Ez a budapesti egyesület rövid fennállása dacára igen eredményesen szolgálja azt a célt, hogy az idegenforgalmat emelje. Remélem, hogy az uj fürdőtörvény megalkotása módot fog arra adni, hogy az egyesület, mint a magyar kormány által is autorizált szervezet, további hasznos tevékenységet fog kifejteni Budapest fejlesztése és természeti szépségeinek, gyógytényezőinek propagálása érdekében. De az idegenforgalom emelése céljából nagy hivatásra számithat az Idegenforgalmi Propaganda Szövetség, amely

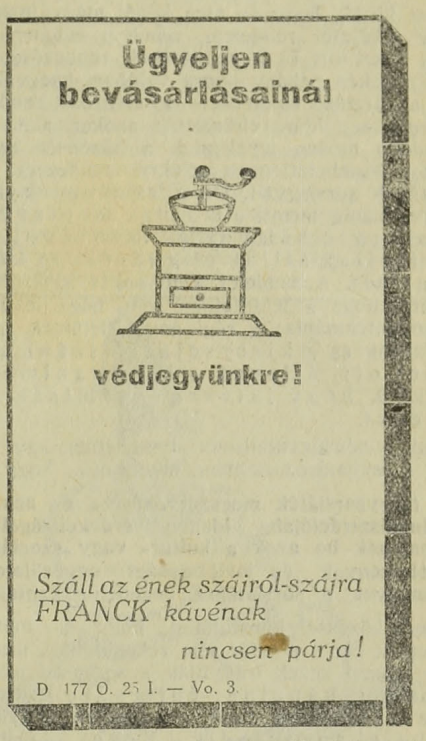

intézmény dr. Ripka Ferenc főpolgármester ur kezdeményezésével, támogatásával és az ügy iránt érzett páratlan lelkesedésével most kezdi meg tervszerü müködését. A szövetség szervezését kiváló szakemberek irányitják, akik közül megemlithetem: Bánó Dezső kormányfőtanácsost, a Balatonfüredi gyógyfürdő r.-t. vezérigazgatóját, Zilahy Dezsőt, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatóját, dr. Jakab Lászlót, a Budapesti szanatóriumok egyesületének elnökét, de kivülök még számos elismert tekintélyü férfiu müködik közre azon a nem lekicsinylendő probléma megfejtésén, hogy miként kell helyes propaganda kifejtésével páratlan szépségü fővárosunkat beállitani abba az utvonalba, amelyet a világot taposó idegenek megjárnak.

Kápolna a Gellérthegy barlangjában

A Mária-kultura fejlesztése

A főváros középitési bizottsága érdekes tervet tárgyalt a minap. A Gellérthegy oldalában, a Gellért-fürdőhöz közel eső részen három természetalkotta sziklabarlang van, itt most kegyhelyet akarnak létesiteni a magyar főurak, illetve a „Szent-Gellérthegyi lourdesi barlangbizottság", amelynek élén József Ferenc kir. herceg, Csernoch János biboros hercegprimás, P. Zadravecz tábori püspök és Pfeiffer Gyula földmüvelésügyi miniszteri tanácsos állnak. A bizottság széles körben inditott propagandát a barlangkápolna érdekében, amelynek célja a Mária-kultusz, illetve a vallásos érzés fejlesztése. Ugy képzelik, hogy az ország minden részéből megindul ide a zarándoklás és a Gellérthegyi barlangkápolna, éppugy, mint a lourdesi, csodatevő lesz, — a lakosság egységének visszaállitásával visszaadja — az ország egységét is. A legnagyobb barlangba, amely közel ötszáz személy befogadására alkalmas, helyezik el a „Nemzeti Felajánlási Oltárt", az oldalbarlangokban lesz a sekrestye, illetve a kórus. Ripka Ferenc főpolgármester és a főváros tanácsa a legnagyobb megértéssel siletett az akció segitségére. A kápolna berendezését, mintegy 600 millió költséggel, a magyar főurak vállalták

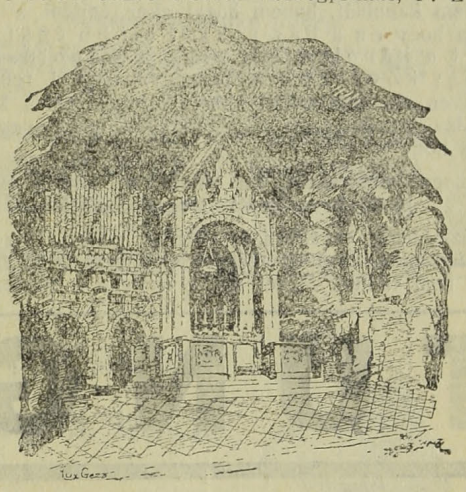

magukra, a kegyhelyhez vezető lépcsőzetes ut és a kápolna vaskeritésének elkészitését a főváros igérte meg. Ehhez járult hozzá most a középitési bizottság. A barlangban már megindultak a szorgos munkálatok. A határozat alapján a főváros is hozzálát az ut megépitéséhez és igy a tervezett időre: a jövő év május elsejére megtörténhetik a kegyhely felszentelése, s megindulhat a zarándoklás.

„Pénzért menjünk a Mezei-bankba“

A pénzügyminiszter rendelete ellenére még mindig tőzsdeügynökök és magánbankházak intézik a tárgysorsjátékokat

Azt hittük, hogy az utca képét megváltoztatja a pénzügyminiszter rendelete, amelyet néhány héttel ezelőtt bocsátott ki a sorsjátékok rendezése dolgában. Ez a kép néhány napra valóban megváltozott, mert a razziák, amelyeket a főváros rendőrsége rendezett, egy időre eltüntették azokat, akik a legtolakodóbb módon igyekeztek a közönség nyakába varrni a leglehetetlenebb célokra rendezett tárgysorsjátékok sorsjegyeit. De a csönd és nyugalom csak pár napig tartott s ma már megint bájos mosolygásu hölgyek és lerongyolt külsejü férfiak állják el a járókelő közönség utjait. A rendelet nem sokat használt, nem használt abban a tekintetben sem, hogy lelohad a tárgysorsjátékmánia: a régi nevek letüntek, de jöttek ujabbak és a kisorsolásra szánt autók megint ott állanak a legforgalmasabb utcákon, hogy játékra csábitsák a közönséget.

Volt a pénzügyminiszteri rendeletnek egy pontja, amely a leghatározottabban megtiltotta, hogy

a tárgysorsjáték megszervezésébe és annak adminisztrációjába idegen érdekeltségeket vonjanak be azok a kultur- vagy szociális intézmények és jótékonysági egyesületek, amelyek a sorsjátékra engedélyt kaptak.

Megütközéssel konstatáljuk, hogy a miniszteri rendeletnek ezt a pontját sem respektálják, mert még mindig idegen kezek irányitják a sorsolási akciókat. Ujabban egy kápolna épitésére rendeznek sorsjátékot. Ebbe a sorsjátékba élelmesen belekapcsolódik Mezei Lőrinc, a „Pénzért gyerünk a Mezei-bankba“ cimü nóta közismert szerzője. Ez a Mezei valamikor tőzsdeügynök volt és apró bankügyletekkel foglalkozott. A kápolna és börzeügynöki tevékenység között sehogyan se tudunk rokoni közösséget felfedezni és furcsának találjuk, hogy egy kápolna Mezei ur üzleti fogásainak köszönhesse felépülését. Ha valahol, a kápolnánál nem lenne szabad azt az elvet követni, hogy a cél szentesiti az eszközt és hogy a pénznek nincs szaga, akármilyen forrásokból buggyan elő. Nem vonjuk kétségbe, hogy Mezei ur igen közel áll az Uristenhez, mert istennek tetsző dolgot művel, amikor elég szép kamatok ellenében kölcsönöket ad zongorákra, szőnyegekre, ékszerekre és téli bundákra s már a kölcsön megadásakor levonja az egy hónap mulva esedékes kamatot, amit kétségkivül abból az emberbaráti okból cselekszik, hogy a szegény ember váláról rögtön levegyen egy olyan gondot, amely egy hónap mulva okvetlenül rászakadna. Mezei ur megkiméli ettől a gondtól a megszorultakat, mert most már van pénzük, de ki tudja, lesz-e egy hónap mulva? Ilyen figyelmes Mezei ur a szegények iránt. De ezért a jóságért tulságosan nagy jutalom egy ilyen sorsjátékba való bekapcsolódás, amelyről tudjuk, hogy annak nem az egyház iránti szeretet, hanem a haszonlesés a rugója. Mezei ur nem kápolnát, hanem házat akar épiteni, s ugy lehet, hogy ez a ház sokkal előbb épül fel mint a kápolna, még pedig a kápolnának szánt kövekből. A pénzügyminiszteri rendelet az ilyen magánüzleteket akarta kirekeszteni a közjó céljaira engedélyezett sorsjátékokból, mert ugy találta, hogy

nagy immoralitás, ha valaki a közcél és közjó örve alatt meggazdagszik,

a közjó pedig továbbra is szegény marad. Hogy a pénzügyminiszter miért tehetetlen Mezei urral szemben, nem tudjuk. Mezei urnak nyilván a jóisten a protektora: nem tudja elfelejteni, hogy mennyi könnyet szárított fel a kölcsönökkel és aki ennyi jót tett, megérdemli, hogy külön kápolna épittessék, amelyben a boldoggá tett szegények imába foglalják a nagylelkü hitelező nevét.

Aranysorsjáték a nagyothallóknak

— Mahlerék ismét jótékonykodnak —

Az utcai kórusba beleszól a Magyar Nagyothallók Országos Egyesülete is, amely aranysorsjátékkal akarja megnyerni a közönség rokonérzését. Az uj sorsjátéknak Szabadság-tér 6. szám alatt lapul meg az intézősége s mondanunk sem kell, hogy

ez az intézőség egy kis magánbankház,

amelynek a nagyothallókhoz csak annyi köze van, hogy süket a közjó minden követelése iránt s az arany csengését csak ő fogja hallani, de a nagyothallók egyesülete nem!

A Mahler-bankháznak igen jót tett a Nyukosz-sorsjáték: megduplázza az üzletet, amennyiben a Mahler-bankháznak Zrinyi-utca 14. szám alatt működő

Értékpapirforgalmi részvénytársasága intézi a Zsófia-sorsjáték ügyeit.

A Nyukosz-sorsjátékot a Mahler-bankház fölözte le, a Zsófia-sorsjáték hasznát más név alatt ugyanez vágja zsebre. Nagy és mély zsebei vannak a Mahler-bankháznak. Nem ártana, ha a hatóság e zsebek mélyére nézne és megállapitaná, hogy menynyivel több jutott Mahleréknek, mint Zsófiának.

SZÓRAKOZÁS

Andrássy-uti Szinház: 20 előadás, 20 táblás ház. A szenzációt keltett műsor főszereplői: Medgyaszay Vilma, Ilosvay Rózsi, Kökény Ilona, Dajdukát Ilona, Vaszary Piroska, Jankovich Magda, Sándor Böske, továbbá Békeffi, Boross, Kabos, Bársony, Radó, Dénes, Fekete. Jegyek november 10-ig válthatók.

„Madonna.“ (Fazekas Imre uj szinműve a Vigszinházban.) A Vigszinház pénteken, november 6-án mutatja be a Madonná-t, Fazekas Imre háromfelvonásos uj szinművét. Fazekas Imre a mult szezonban igen nagy sikert ért el Altona cimü drámájával, a melyet számos külföldi szinház is megszerzett előadásra. A Madonná-t is már kéziratban vette meg David Belasco, a világhirü amerikai szinigazgató. Az ujdonság cselekménye három országban játszik. A hősnőnek rendkivül érdekes, izzó szinekkel megrajzolt drámai alakját Gombaszögi Frida játssza, aki ebben a szezonban ezuttal lép először a közönség elé. A hatalmas szerep nagyszabásu alakitásra ad módot a művésznőnek. Rajnai Gábor, Törzs Jenő és Lukács Pál lesznek a művésznő partnerei, még pedig Rajnai egy olasz gróf, Törzs egy diplomata és Lukács egy nagyratörő lakáj szerepében. A női szerepeket Gombaszögi Frida mellett Hegedüs Gyuláné és Tóth Böske játsszák. A többi férfiszerepet az előadás tökéletessége érdekében a legkitünőbb művészek adják, ugyhogy a Madonná-ban fellépnek a szinház összes kiválóságai, igy Hegedüs Gyula, aki egy vatikáni tisztet személyesit, Góth Sándor, mint előkelő államférfi, Kürti József egy diplomata alakjában, Szerémy Zoltán pedig mint vén inas. Béla Miklós, Pártos Gusztáv és Bárdi Ödön is érdekes alakokat visznek a szinpadra. A diszleteket Málnai Béla tervezte, a zenei részt Stephanidesz Károly tanitotta be. Rendező: Jób Dániel.

TUNGSRAM

Tungsram félwattos,
Tungsram opál,
Tungsram napfényü

izzólámpákkal

jó és takarékos világitást ér el

Kapható mindenütt!

Egyesült Izzólámpa- és Villamossági RT. Ujpest

A Fővárosi Operettszinházban e héten is minden este az Orlovot adják. Vasárnap délután a Nótás kapitány szerepel a műsoron.

A Piccaver-estéket megelőző példátlan érdeklődés arra késztette a Városi Szinház igazgatóságát, hogy nagy áldozatok árán még egy harmadik fellépésre is megnyerje a világhirü tenoristát. Igy a szerdai Bohéméleten kivül még pénteken, november hó 6-án is hallhatjuk Piccaver csodálatos énekét, amikor a Rigoletto hercegét énekli — és ugyanakkor Alpár Gitta hires szerepében, Gildában lép fel. A Piccaver-esték helyárai 25—190 ezerig.

KAMARA

November 5—11-ig

ELVÁLT ASSZONY Filmregény 8 felv.

Főszereplő: CORINA GRIFFITH

A Montmartre gyermeke Filmdráma Páris művészvilágából 8 felvonásban

Előadások naponta 1/25, 1/47, 8 és 10 órakor.

A Nagy nő nagyon nagy sikerére való tekintettel a Piccaver-esték kivételével minden este szinre kerül a Városi Szinházban. — szóval csütörtökön, szombaton és vasárnap este folytatja hóditó utját a Nagy nő Honthy Hanna fellépésével. Helyárak 6-tól 58 ezerig.

ORION SZINHÁZ

IV., Eskü-út 1. Telefon: J. 150-01.

Erzsébet-híd mellett

Bohémvér Irta és rendezte: Charlie Chaplin

Minden előadáson föllép a világhirü

National Five (Augmented) jazz band

amely 6 hónapig játszott a párisi Jardin de ma Soeur mulatóban

Előadások kezdete 1/26, 1/28, 1/210 órakor.

Nemzeti Szinház. Szerda: Az ember tragédiája. Csütörtök: Gyuri urfi. Péntek: A piros bugyelláris. Szombat: Bábjáték. Vasárnap délután: Az aranyember; este: Süt a nap. Hétfő: A falu rossza. Kedd: Cyrano de Bergerac.

CORVIN SZINHÁZ

November 5—11-ig

A boldogság tolvaja First National világattrakció.

Főszereplők: Doris Kenyon és Ronald Golman.

Előadások hétköznap 1/46, 1/48, 1/410 órakor.

Vigszinház. Szerda (huszonötödször): Uriemberek. Csütörtök: A színésznő. Péntek: Madonna (először. Szombat, vasárnap este: Madonna. Vasárnap délután: A csirkefogó. Hétfő: Madonna.

Rott és Steinhardt saját darabjuk főszerepeit játsszák minden este a Kis Komédiában.

ROYAL APOLLÓ

Telefon: József 118—94.

Szenzációs siker

A FEKETE LOVAG

grand guignol 9 fejezetben

Conrad Weidt-tel

Előadások: 5, 1/48 és 1/210 órakor

Renaissance-Szinház. Egész héten minden este: Chocolate Kiddies (a newyorki néger operett-társulat vendégjátéka).

Csórlov, Harmath Imre paródiája, R Türk Berta fölléptével keddtől a Kis Komédiában.

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Az Orlov Vasárnap délután: A nótás kapitány.

Andrássy-uti Szinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Mezőkövesd; Mi történt Kelemennel?; Lakodalom; Cica; Valutaankét; Rebeka

Cyprian, (XXVII.) der Gütige, Fanfaron német, rokokó-bohózata Rott és Steinhardttal minden este a Kis Komédiában.

Ma és minden este

MINDEN SZINPADON ÁT

Rott és Steinhardt vigjáték-revüje és a szenzációs uj műsor

KIS KOMÉDIÁBAN

Kezdete 8 órakor. Telefon: 14—22.

Városi Szinház. Csütörtök, szombat este: A nagy nő. Szerda: Bohémélet (Piccaver Alfréd vendégfelléptével). Péntek: Rigoletto (Piccaver Alfréd vendégfelléptével). Szombat délután: Az elvarázsolt királykisasszony (gyermekelőadás). Vasárnap délután: Diszelőadás a Magyar Tudományos Akadémia százéves fennállása alkalmából. I. Szász Károly bevezető előadása. II. A sárga csikó (Sebestyén Géza felléptével); este: A nagy nő.

Fullánkok

Az exhumált járdáról

esett szó a minap az egyik bizottsági ülésen. Elmondta az egyik bizottsági tag, hogy a Király-utcától a Newyork kávéházig terjedő körúti részen a járda hetek óta exhumált állapotban van. Az ügyosztály vezetője ismertette, hogy miért kellett felszedni a járdát, de elismerte, hogy ezt óvatosabban is meg lehetett volna cselekedni. Kereken ötven esztendővel ezelőtt tökéletes pandánja esett meg ennek. Az egyik közgyülésen ugyanis elpanaszolta Mátyus Arisztid városatya, hogy egymásután kétszer is látta a pesti utcán, hogy előbb lerakták a kövezetet, azután megint felszedték, mert eszükbe jutott, hogy a vizvezetéki csövet kifelejtették. Gerlóczy Károly, az akkori első alpolgármester nagyon őszinte vallomást tett. Csodálkozott Mátyuson, hogy csak két ilyen esetet tapasztalt, amikor az ilyen eset valósággal napirenden van. De igéretet tett, hogy ezentúl először csatornázni fognak, s csak aztán köveznek, mert végre is ez a dolog rendje. Azóta azonban már ötven esztendő mult el és még mindig exhumált járdarészletek bosszantják a járókelőket. Az illetékes tanácsnok pedig éppen ugy, mint ötven esztendővel ezelőtt Gerlóczy Károly, most is ugyanazt az igéretet teszi, hogy a jövőben majd okosabban cselekszenek.

Iskolai hóhért

neveztek ki állitólag az egyik fővárosi iskolában a diákok közül és a tanitó ezzel veréti a többi gyerekeket. Igy panaszolták ezt a közoktatásügyi bizottságban. Szó volt azután egy hitoktatóról is, aki állitólag megvert egy gyereket, aki néhány nap mulva meghalt. Purébl tanácsnok válaszában kijelentette, hogy a hitoktatót elhelyezték abból az iskolából. Közben azonban a tanácsnok megróvó szavakat talált a szülőkre és a diákokra, akik olyan kifejezésekre ragadtatták magukat, amelyek dehonesztálóak voltak a hitoktatóra nézve. Nem tudjuk, hogy igazak-e a vádak, amelyeket a hitoktató ellen emeltek. De ha megtörténhetett volna a szörnyü eset, hogy nem is egy tanitó, hanem minden becsületes érzésü ember kétségbeesésére egy hitoktató vert volna halálra egy gyermeket, akkor bocsásson meg a tanácsnok ur, de Budapesten százezrek ajkán fakadt volna a hitoktatóval szemben dehonesztáló kifejezés. Hogy lehet akkor rossz néven venni, hogy elkeseredett, reszkető szülők haragra gerjednek. Ha pedig nem igaz a szörnyü vád, amit őszintén óhajtunk, akkor miért helyezték el a hitoktatót. A dolog fölött napirendre térni nem lehet, mert baj van ott az iskolában, ahol hóhérokat neveznek ki és ahol még a hitoktatók is verekszenek. Itt nem szigoru, hanem kegyetlen vizsgálatra van szükség.

A sajtóakadémia

ügyében nagy vita volt. A közoktatásügyi bizottság könnyen dönthetett volna erről az intézményről. Csak fel kellett volna látogatniok egy délután az Otthonkörbe, ahol tömegesen vannak ujságirók. Meghalhatták volna, hogy milyen jóizüt nevettek volna a sajtóakadémia nevének egyszerü említésén, még maguk az ugynevezett kurzusujságirók is. Egyebekben pedig már Kálmán király is megmondta, hogy boszorkányokról, amelyek nincsenek, említés se essék. Ez a boszorkány, ez a sajtóakadéima, a valóságban nincsen. Van vagy tiz-tizenkét fajvédő ur, akik sajtótanároknak nevezik magukat és van néhány szerencsétlen ember, akiknek zsurnalisztikai pályája abban a pillanatban véget ér, amikor a sajtóakadémia ajtaján kilépnek. Abból a hétmillió koronából, amit a sajtóakadémiának mégis megszavaztak, bizony inkább pár száz éhes embernek adtak volna ebédet.

Bakot lőtt az üzemi jelentés az Élelmiszerüzem birálatánál

A döntő jelentőségü sikereket nem lehet elhomályositani — Mit árulnak a Fansz-árudákban — A konzerv és a szalámi akciók okai

A fővárosi üzemek megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése még sokáig tanulságos olvasmánya és hasznos adattára lesz mindazoknak, akik a főváros gazdasági életének szerkezete iránt érdeklődnek. De hasznos és érdekes ez a jelentés abból a nézőpontból is, hogy egy-egy üzem mennyire nem jutott annak vizsgáló szemüvege alá, aki arra illetékes lett volna. Csak ugy találomra ragadjuk ki a jelentésnek a Községi Élelmiszerárusitó-üzemre vonatkozó részét, amelyben az apró aknák és rejtett tördöfések egész özönével találkozunk.

Ismeretes, hogy a főváros ötven árusitóhelyet létesitett a tömegélelmicikkek forgalomba hozatalára. A Fansz követelése volt, hogy a város perifériáin még öt árusitóhelyet szervezzenek, amelyekben nemcsak tömegcikkeket, hanem egyéb háztartási cikket is árusitsanak. A Fansz ezt a követelését azzal okolta meg, hogy a város külső részein lakó tagoknak ne kelljen minden apróságért a város különböző üzleteibe fáradni. Az Élelmiszerárusitó-üzem igazgatósága teljesitette a Fansz kérését és öt olyan elárusitóhelyet létesitett, ahol nemcsak közszükségleti cikkek, hanem borok, füszeráruk, konzervek, likőrök is voltak kaphatók. Ismételten hangsulyozzuk, hogy ezek az utóbb emlitett cikkek csakis az öt ugynevezett Fansz elárusitóhelyen kaphatók. A bizottság jelentése ezt kifogásolja és hozzáteszi, hogy az élelmiszerüzem nem volt képes mindenben megfelelni ama feladatának, hogy ármérséklően hasson. Nem szállunk vitába ezekkel a felfogásokkal, csak utalunk azokra a nagyszerü szolgálatokra, amelyeket ez az üzem a háboruban és a háborut követő években tett a fővárosnak. Köztudomásu, hogy a főváros közönsége a leginségesebb napokban hozzájuthatott a legszükségesebb élelmicikkekhez és ha Budapest nem éhezett olyan korszakban, amikor Európa minden nagyobb városában az inség jelei mutatkoztak, ebben kiváló érdeme van a Községi Élelmiszerüzemnek, amely Reich Samu igazgatása alatt a legsulyosabb viszonyok között is beszerezte az elsőrendü közszükségleti cikkeket és biztositotta Budapest ellátásának kontinuitását. E nagy szolgálatok mellett nem is lett volna szabad észrevenni, hogy az élelmiszerüzem öt elárusitóhelyén néhány luxusszámba menő cikk is kapható, ami tisztára a Fansz tagjainak kényelmét szolgálta. De ha már megakadtak néhány ilyen cikkben, talán helyénvaló kifejteni, hogy

az Élelmiszerárusitó-üzem még akkor is a magyar ipar és a magyar fogyasztóközönség érdekeit szolgálta, amikor egy-két esetben alkalmi cikkek árusitására vállalkozott.

Mi csak két ilyen alkalmi cikkről tudunk: az egyik a konzerv, a másik a szalámi. Tavaly történt, hogy a konzervgyárosok felkeresték az Élelmiszerárusitó-üzem igazgatóját és felpanaszolták, hogy nem tudnak exportálni. Az üzem átvette a konzervkészlet nagy részét és

olcsó áron kiárusitotta azt.

Nem hisszük, hogy ezzel olyan hibát követett volna el, amely megrovást érdemelne. Két évvel ezelőtt a szalámigyárosok keresték fel az üzem vezérigazgatóját ugyanezzel a panasszal és kérték a vezérigazgatót, vegye át a nagy tömegekben heverő készletet, mely a kereskedelmi szerződések rendezetlensége folytán nem volt a külföldre szállitható. A szalámi kilogrammjának az ára 130.000 korona volt abban az időben. Az élelmiszerüzem átvett egy nagyobb mennyiséget és

kilogrammját 78.000 koronáért árusitotta.

Az üzemnek tehát mégis volt mérséklő hatása az árakra, mert a két ár közötti különbség oly nagy, amilyet alig találunk a magyar piacon. Hát nem elismerésre méltó teljesitmény az, ha egy hatósági üzem segitségére siet a magyar ipar egyik ágának, s ugyanakkor, amikor ezt a segitséget nyujtja, nagy hasznára is van a főváros fogyasztóközönségének? Ezek az akciók kétségkivül a vezérigazgató nagyszerü üzleti érzékére, széles látókörére, de mindenek felett arra az eléggé nem dicsérhető törekvésére mutatnak, hogy minden körülmények között ki akarja és ki tudja elégiteni a főváros közönségének szükségleteit.

A megdönthetetlen sikerek mellett, amelyeknek egyébként is egész sorozatáról számolhatnánk be, meg kell érteni azt is, hogy az ilyen eredményeket csakis begyakorolt, alaposan iskolázott személyzettel lehet fölmutatni és Reich Samu vezérigazgatónak nem lekicsinylendő érdeme az is, hogy munkatársait is a legszerencsésebb kézzel válogatta össze. Nevetséges tehát a vád, hogy ennél a hatalmas intézménynél nagy az adminisztrációs személyzet, mert az üzem európaszerte ismert és elismert sikereit részben a kiválóan összeválogatott személyzet kitünő teljesitményének köszönheti. Ne azt mondjuk tehát, hogy a személyzet nagy, hanem inkább csodálkozzunk afelett, hogy ekkora személyzettel ekkora sikereket lehetett elérni. Minden üzemnél a siker a döntő és nagy sikerek mellett alárendelt jelentőségü az, hogy a személyi kiadásoknál az intézmény rovására egy csekélységet esetleg meg lehetett volna takaritani. Ezeket a kiadásokat igazolják az eredmények, ami nem minden üzemnél mondható, mert köztudomásu, hogy vannak fővárosi üzemek, amelyek aránylag nagyobb személyzettel dolgoznak — kisebb siker nélkül. Ne bolygassák hát meg ennek az üzemnek szerkezetét, bizzák azt a fényesen bevált, kitünő vezetésre, amely mindenképen rászolgált arra, hogy respektálják minden intézkedését és kicsinyeskedésekkel ne lohasszák le munkakedvét.

Meinl-kávé

VILÁGHIRÜ
REMINGTON
IRÓGÉPEK
legujabb modelljei:
REMINGTON-PORTABLE
csak egy váltós
Standard-billentyüzetü irógép
XII-es modellü
REMINGTON-STANDARD
zajtalan irásu irógép
REMINGTON-NOISELESS
teljesen hangtalan irógép
REMINGTON-ACCOUNTING
könyvelési és bérelszámolási irógép
Dijmentes bemutatás országszerte. Kedvező részletfizetési feltételek
REMINGTON IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12.
Telefon: 18-09 és 175-20.

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymalátaCUKORKÁT

mert e tiszt. Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Események

A transzparens-reklámból városi monopóliumot csinálnak. Az üzemvizsgálóbizottság jelentésének sok érdekes ötlete között kiemelkedik az, amelyet a Hirdetővállalat megvizsgálása alkalmával javasolnak. Az üzemvizsgáló-bizottság véleménye szerint a Hirdetővállalat a fővárosnak olyan intézménye, amelynek fejlesztése minden tekintetben kívánatos. Erre vonatkozó javaslatát a bizottság a következő mondatban fejezi ki: „A fejlesztés elérhető lesz, ha a hirdetőoszlopok és táblák száma, amely jelenleg mintegy ötszáz nagy, négyszázötven kis oszlopból és 2600 hirdetőtáblából áll, szaporittatik és ha a vállalat az éjjeli hirdetéseket is bekapcsolja munkakörébe és azokat monopóliumként kezeli.“ Egészen természetes, hogy a hirdetőoszlopokat és táblákat szaporitani kell, már csak azért is, mert a hirdetővállalat az év igen számos részében nem tudja kielégiteni a közönség igényeit, mert nincsen elegendő hirdetőfelülete. Ezt valószinüleg az üzemvizsgálóbizottság nélkül is meg kellett volna csinálni, de annál érdekesebb a másik ötlet, amely azt jelenti, hogy az éjszakai reklámot, az ugynevezett transzparenseket is be akarják kapcsolni a Hirdetővállalat munkakörébe és azokat a főváros monopóliumként kivánja kezelni. A kereskedők valószinüleg nem nagy örömmel vesznek majd róla tudomást, mert ujabb megterheltetést, ujabb városi adót látnak benne. Ezzel szemben, véleményünk szerint, a transzparensreklámok monopóliummá való tételét meg lehet csinálni olyan módon is, hogy a reklámnak ez a módja a város kezelése révén olcsóbb legyen, mint ma.

A közgyülés uj tagjai. Mint ismeretes, Sándor Pál nemzetgyülési képviselő lemondott fővárosi bizottsági tagságáról. Az igazoló választmány a héten megtartott ülésében Sándor Pál helyébe Spett Ferenc dr. ügyvéd, kormányfőtanácsos póttagot hivta be a törvényhatóságba. A héten hirtelen elhunyt dr. Körmendi Gyula bizottsági tag helyére az igazoló bizottság Csóka Vendel magántisztviselőt, a demokratikus blokk tagját fogja behivni a főváros törvényhatóságába.

Akció a sport után szedett vigalmiadó ellen. Sportkörök már régen lázadoznak az ellen, hogy a sportot a főváros vigalmiadóval sujtja. Ennek a méltatlankodásnak tulajdonképen csak akkor lenne igazi értéke, ha a sport után szedett vigalmiadó mellett azt is támadnák és azt is kiküszöbölendőnek mondanák, amit a művészetek után szednek. A sportemberek azonban, ugy látszik, agilisabbak és igy most már az Országos Testnevelési Tanács maga akar a legerélyesebben sikraszállni a vigalmiadó eltörlése mellett és azt reméli, hogy ebben az akcióban erőteljesen fogja támogatni őket ugy Ripka Ferenc főpolgármester, mint Sipőcz Jenő polgármester is. Érdekes feljegyezni, hogy ugyanakkor, amikor a főváros által szedett vigalmiadó ellen akciót kezdenek, ők maguk jelentik ki, hogy a testnevelési törvényben megállapitott testnevelési adó megváltoztatásáról nem lehet szó, mert az abból befolyó jövedelem visszaszáll a sportra.

Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége. A magyar idegenforgalmi érdekeltségek nemrég Némethy Károly v. államtitkár elnöklésével szövetségbe tömörültek, amelyhez csatlakoztak a fürdők, gyógyforrások, szanatóriumok, szállodák, vendéglők, közlekedési és utazási vállalatok, szinházak, egyéb szórakozóhelyek, továbbá egyes kamarák és ipartestületek is. Az uj szövetség az idegenforgalom érdekeit kivánja propagálni, s ezekben a kérdésekben Türr István-utca 5. szám alatti irodája készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére.

A főváros képviselője a lakásépitési tanácsban. A népjóléti miniszter leiratban értesitette a tanácsot, hogy a lakásépitési tanácsba a főváros részéről kiküldött Fock Ede tanácsnok elhunyta folytán a megüresedett helyre delegáljon uj képviselőt. A tanács a legutóbbi tanácsülésen a lakásépitési tanácsba Orczy Gyula tanácsnokot küldte ki.

Nincs többé Szerecsen-utca. A főváros tanácsa legutóbb tudomásul vette a közmunkatanács ama határozatát, amely szerint a Szerecsen-utcát Paulai Ede-ről, a Nemzeti Szinház egykori nagynevü igazgatójáról kivánja elnevezni. Az akció tulajdonképen a kultuszminisztertől eredt, aki maga kérte erre a névcserére a közmunkatanácsot. A főváros tanácsa most hozzájárult az átkeresztéshez és utasitotta a III. ügyosztályt, hogy az utcai névtáblákat minél előbb cseréljék ki.

10/30 HP
TALBOT AUTOMOBIL
egyetlen vetélytársa a
14/40 HP TALBOT
CONTINENTAL BALLON
pneumatikon
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTÖDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

Lukx Ede és társa Festékgyár R.T.
Budapest VII. Dohány-utca 2. sz.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

Hirmann Ferenc
FEMONTÖDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

Kezfertőtlenitésre a nélkülözhetetlen
Lysoform

SOVÁNYITÓ GYÓGYTORNA
A Szent Gellért Gyógyfürdő legtökéletesebben berendezett gyógytorna (Zander) termében
Mérsékelt árak!

BOON'S CACAO világmárka

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
zent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

NAGY MENYHERT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) Telefon: József 104—25

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

GIPSZET ARUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedenyei legelőnyösebb beszerzési forrása

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, derítők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 39. GYÁR: NYERGESÚJFALU

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és ásványvizkereskedelmi r.-t.
IV., Mária Valéria-utca 1. Telefon: 5—53.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem
Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—23.

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Az aranymérlegek kapcsán

be kell számolni a szindikátusi üzletekről

Aktuálissá vált a bankvezérek egyéni felelőssége

Az aranymérlegek — dacára az akadályok egész sorozatának — mégis csak egyre közelednek a nyilvánosság elé s ezzel egyre aktuálisabbá válik a bankvezetők egyéni felelőssége a maguk gazdálkodásáért és a társasági vagyon megőrzéséért.

Azokon a közgyüléseken, amelyeken az aranymérlegeket előterjesztik, a részvényeseknek még egyszer és talán utoljára nyilik alkalmunk arra, hogy a bankvezérektől

felvilágositásokat követelienek a különféle szindikátusi üzletekről is,

amelyek az utolsó konjunkturális évek üzletvitelében olyan kimagasló szerepet vittek. A tőkeemelések a részvényesekre nézve javarészt lényeges veszteséggel jártak és mégis uira és uira bekövetkeztek, még pedig javarészt szindikátusi alapon. Bármily nagyrabecsüljük is bankvezéreinket, mégis kézenfekvő az a feltevés, hogy rizikónélküli és szükebb körre szoritkozó nyereszkedési lehetőségek is szerepeltek a tőkemelések inditó okai között.

A tőkeszaporitások egy kis tőzsdei hausse és bizonyos mérvü pénzbőség esetén tisztára tőzsdei tranzakciók voltak. A bankok a maguk, vagy vállalataik ujonnan kibocsátandó részvényeit jóval a tőkeemelési terv hivatalos publikálása előtt plassirozták, miután azokat az elővételi jog felvásárlása révén — végső esetben pedig a szindikátusi darabokból — a tőkeemelés publikálása után minden akadály nélkül szállitani tudták. Amikor egyes tranzakciók nyilvánosságra kerültek, a tranzakciók javarésze már be is voltak fejezve, mert a vállalat bankérdekeltsége, illetve a szindikátus a részvényeket a tőzsdén, vagy a tőzsdén kivül már el is adta.

Ezek a folytonos tőkeemelések természetesen

csökkentették a részvény hozadéki kilátásait

és a vállaltok vezetőinek tudniok kellett, hogy a beszedett óriási tőkék megfelelő kamatoztatásáról állandóan gondoskodni nem tudnak. Miért vittek tehát keresztül ujabb és ujabb tőkeemeléseket, miért nem törődtek jóelőre a helyes osztalékpolitika biztositásáról, holott minden józan bankvezér tudhatta, hogy bankja vagy takarékja biztositásának és presztizsének legfőbb kelléke, hogy jó osztalékot adjon? Sajnos, a részvényesnek ma már alig lehet kétsége afelől, hogy

a konjunktura éveiben bankvezéreink egy része megszédült az általános desorganizáció lehelletétől

és kiszolgáltatta vállalatát azoknak az alkalmi szindikátusoknak, amelyek kétségkivül elsősorban nyerészkedésre alakultak. Igaz, hogy a bankok és takarékok, illetve vezetőik maguk is részvényesek voltak és bankvezéreknek, mint részvényeseknek érdekük lett volna a magas osztalék biztositása,

de a szindikátusi részesedés több és gyorsabban jelentkező haszonnal biztatott.

másrészt a tőkeemelések során befolyó összegek, mint olcsó tőkék betételhelyezésre ujra hozzájuk kerültek, végül pedig magán a bankári gesztión iparvállalataik bőrére olyan jövedelmeik voltak, amelyek mellett az osztalék konzervativ szempontja teljesen eltörpült.

Most, amikor az aranymérlegek sorra a részvényesek elé fognak kerülni, elérkezett az ideje annak, hogy a bankvezérek helytállianak magukért és cselekedeteiként és számot adjanak arról is,

hogyan keletkeztek és hogyan számoltak fel azok a szindikátusok, amelyeknek a bankvezetők egyénileg is tagjai voltak.

Attól tartunk, hogy bankvezéreink egy része nem vette volna rossz néven, ha az aranymérlegeket még 1926. január 31-én sem kellene publikálniok...

K. M.

Szurday, a magyar gyapotkirály

a maga részére sajátitja ki Ullmann Adolf zsenialitását

Napok óta himnuszokat olvasunk két gyáriparos jubileumáról: budai Goldberger Leó és Szurday Róbert dicsőségéről szól az ének. Kétségtelen, hogy mindkét gyáros mögött hatalmas iparvállalatok állanak és szerepük a magyar gyáriparban valóban domináló. Azok a sikerek azonban, amelyekre hivatkoznak, csak részben fakadnak saját kvalitásaikból, jórészt olyan tényezőknek köszönhetők, különösen Szurday Róbert esetében, amelyek kivül esnek egyéni képességeiken.

Goldberger Leó a maga gyárát valóban hihetetlen szorgalommal és sulyos válságok után tette ujra naggyá és olyan kereskedelmi érzéket is árult el, különösen a svájci holding-társaság megalapitásával, hogy munkáját meg kell becsülni és el kell ismerni. Másként áll az eset Szurday Róbertnél, aki két kedvező körülménynek köszönheti mai pozicióját és tekintélyét; egyrészt a magyar állam vámpolitikájának, másrészt a Hitelbank előzékenységének és tőkeerejének.

Szurday tevékenysége mindig arra irányult, hogy a fogyasztók érdekeinek rovására a védővámok kiaknázásával tudjon termelni. A védvámpolitika tette naggyá vállalatát és a Hitelbank nagystilü politikája erősitette meg az első fronton való hadállását. A Magyar Pamutipar tulajdonképen Ullmann Adolf bölcsességének és előrelátásának dicséretét hirdeti. Ullmann volt az, aki nehéz időkben is, amikor Szurday Róbertnek sokat kellett előszobáznia nála, mindig a hóna alá nyult és biztositotta számára az anyagi és erkölcsi alapot a vállalat továbbfejlesztésére.

Amikor Szurday, aki a gyapottermelés sikertelen meghonositásában valóban fáradhatatlan volt, most ugy ünnepelteti magát, mint a textilgyártás fejedelmét, illik megemlékeznünk két patrónusáról: a magyar államról és Ullmann Adolfról, akik nélkül Szurday talán még a jubileumról is elfeledkezett volna. Meg kell becsülnünk a magyar ipar igazi nagyságait, azokat, akik a maguk erejéből vitték előbbre az ipar ügyét, ezek a kiválóságok azonban nem szokták ünnepeltetni magukat és nem is számitják maguk közé Szurdayt sem.

A főváros saját biztositót kiván felállitani

Folynak az előzetes informálódások

A főváros tulajdonában egy sereg olyan üzem, iskola, raktár, középület, vállalat és telep van, amelyeknek rendkivüli értéke minden irányu biztositást követel. Ezeknek az ingatlanoknak és ingóknak elemi károk és betörés ellen való biztositása

igen nagy tehertételt jelent a főváros háztartásában.

Az érdekelt biztositótársaságok, elsősorban az Első Magyar számára fontos pozició a fővárossal való összeköttetés, viszont illetékes városi körök hosszabb idő óta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a főváros telepeit, épületeit, valamint szállitmányait és alkalmi biztositási szükségletét házilag,

külön biztositótársaság felállitásával

oldják meg.

Az érdeklődő tényezők már matematikai számitásokat is eszközölnek és

egynéhány biztositási szakember véleményét is kikérték.

Mindenesetre a legteljesebb óvatossággal kell ezt a kérdést kezelni, mert igen sulyos kockázatról van szó, ugyhogy ez a probléma alapos és szakszerü előkészitést igényel, mielőtt egyáltalán hivatalos diskusszió tárgya lehetne. Kétségtelen azonban, hogy a fővárosnak rendszeresen revideálnia kell azt a roppant kiadási tételt, amit a mostanáig vállalt biztositási dijak jelentenek és a gyáripar mintájára, meg kell akadályozni azt, hogy a biztositótársaságok monopóliumnak tekintsék a fővárossal való régi viszonyukat.

A valorizáció. Hosszas előkészités után kedden ültek össze döntő tanácskozásra Pesthy Pál igazságügyminiszter és Bud János pénzügyminiszter, hogy véglegesen megállapodjanak a valorizáció alapelveiben. A javaslatot valószinüleg pénteken terjeszti a Ház elé a pénzügyminiszter és ezzel egyelőre véget vet annak a bizonytalanságnak, amelynek káros hatásait az egész vonalon tapasztalhattuk. A hadikölcsön valorizációja egyelőre nem kerül elintézésre, bár közérdek volna, ha ez a probléma is mielőbb lebonyolitásra kerülne.

A Gummigyár uj vállalatot létesitett Romániában. Információnk szerint a Magyar Gummigyár r. t. Bukarestben uj, nagyszabásu autópneumatikgyár épitését és berendezését kezdte meg. A gyár igazgatóságát elhatározásában az a tapasztalat vezette, hogy a balkán megfelelő ellátása szempontjából sokkal praktikusabb, ha közvetlenül egyik balkán államból látja el a szükségletet.

Fenyő Miksa meghosszabbitotta párisi tartózkodását. Mult szombaton utazott Párisba dr. Fenyő Miksa több fontos kereskedelempolitikai tárgyalás lebonyolitása céljából és eredetileg már csütörtökön Budapestre kellett volna visszaérkeznie. Információnk szerint Fenyő meghosszabbitotta párisi utját és csak hétfőn indult vissza Budapestre.

Több mint 100 milliárdot veszit a közönség a betétkamat leszállitásával. Smith főbiztos legutóbbi jelentése szerint a nagy pénzintézeteknél elhelyezett betétek összege szeptember végével megközelitette a 380 millió aranykoronát, ami azt jelenti, hogy máig a betétállomány 400 millió aranykoronára emelkedett. Miután a legutóbbi kamatlábleszállitás átlagban kétszázalékos volt, a betevők kb. 8 millió aranykoronával kevesebb kamatmegtérités fognak kapni. Hogyha ehhez az összeghez hozzászámitjuk a kisebb fővárosi intézeteknél és a vidéki bankok és takarékoknál elhelyezett betéteket, akkor a közönség kamatkárosodását kb. 10 millió aranykoronára tehetjük. Sajnos, nincs statisztikánk arról, hogy a hitelkamatláb mérséklése mennyi megtakaritást jelent az adósoknak.

A Nemzeti Hitelintézet r. t. rendkivüli közgyülése elhatározta, hogy 6 milliárd korona alaptőkéjét 3 millió 2000 korona névértékü uj részvény kibocsátásával 12 milliárdra emeli. Az uj részvényeket darabonkint 6500 koronáért részvényeseinek ajánlja föl, akik minden régi után egy uj részvényt vehetnek át. Elővételi jog november 10-ig. Ezután az intézet összes saját tőkéi 36 milliárdra emelkednek. Az igazgatóságba beválasztattak: Pásztor Miska és Windisch Hermann, a felügyelőbizottságba: Fehér István.

A Nasici osztaléka. Az Union Nasic folyó évi október hó 29-én megtartott közgyülése 5 svájci frank osztalékot állapitott meg az 1924/25. üzletévre. A szelvényeket a Banque de Paris genfi fiókja és a Hazai Bank váltja be a 3 százalékos svájci szelvényadó levonásával.

Schwarz Sándor és Tsa

MAGYAR KÁLYHAIPAR

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.

TELEFON: 162-14.

MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)

10 tonna vontató képességü

Vezérképviselet: **RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.**

V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

A Hitelezői Védegyletre kell bizni a kényszeregyezségeket

A jelenlegi eljárás lassu és drága

A kereskedők körében egyre több panasz hangzik el amiatt, hogy birói kényszeregyezségek egyfelől igen lassu tempóban nyernek lebonyolitást, másfelől rengeteg költséggel járnak.

A hitelezők tapasztalatai szerint a vagyonfelügyelői intézmény és általában az ügyvédi közreműködés cca 20%-os költségszaporitást jelent, amihez járul a hosszadalmas eljárás alatt felgyülemlő kamatveszteség is. Emlékfogva főleg a textilkereskedelem körében felmerült az a gondolat, hogy valamely formában a hitelvédelem régi és bevált intézményét, a Hitelezői Védegyletet kelleme megbizni azzal, hogy az egyezségi eljárásokat perenkivül és költségmentesen lefolytassa; miután ez a mód volna a legalkalmasabb arra, hogy a hitelezők jelentékeny tőke és kamatveszteség nélkül tényleg megkaphassák követeléseik számbavehető részét.

Információnk szerint rövidesen a kereskedelmi érdekeltségek is foglalkoznak ezzel a koncepcióval, amely kétségkivül praktikusnak és keresztülvihetőnek látszik.

Még mindig drága a hitel

Nem tudnak megállapodni a bankvezérek

A mult héten tizenhat vezető bankember ült össze a Pesti Hazai Takarék tanácstermében, hogy a hitelfeltétel egységes szabályozása tárgyában megegyezést létesitsen. Ez a tárgyalás nem vezetett konkrét eredményre, ugy hogy máig a helyzet változatlan: a betéti kamatlábat hivatalosan leszállitották, a hitelezési kondiciókat ellenben magánuton sem igen mérsékelték.

Békeidőben a kétfajta kamat közt való marge aránylag igen csekély volt s ennek ellenére állandóan kifogásolták a pénz drágaságát. Ma már a legtöbb pénzintézet békebeli tisztviselőlétszámmal és aranyparitáson aluli fizetésekkel dolgozik és a kamat-marge mégis 8—9—10 százalék, ami valóban horribilisnek mondható.

Sajnos, illetékes helyen még mindig nem avatkoznak bele abba, hogy a bankok és takarékok a vállalkozás és kereskedelem lélekzetét visszaadják. Ha a pénzintézetek valamilyen formában nem gondoskodnak arról, hogy 9—10%-os helyett 5—6%-os marge legyen érvényben, akkor az inzolvenciák egész áradata fogja őket erre kényszeriteni.

VÁLLALKOZÁS

Mai számunk versenytárgyalási hirdetésére ezuton is felhivjuk a vállalkozók figyelmét.

Versenytárgyalási döntések. A főváros tanácsa és az illetékes albizottság, legutóbbi ülésein a következő közmunkákat az alant felsorolt cégeknek, mint legkedvezőbb ajánlattevőknek itélte oda:

A III., Miklós-téri iskola gyógypedagógiummá való átalakitásához szükséges kőműves munkát a Wellisch Győző cég kapta 74,975.000 koronáért. Ugyanezen közmunka ácsmunkálatait Helmrich János cég nyerte el 54,060.000 koronáért. Ugyanezen közmunka villanyfelszerelési és berendezési munkálatait a Szántó Károly és társa cég kapta 28.898.000 korona ellenében. — A Szörény- és Juranics-utcai városi bérházak villamosberendezési munkálatait Barta Károly cégnek itélték oda 94,008.363 koronáért. — A Városmajor-utca 67—69. sz. kertészeti ház föld-, kőműves- és elhelyező-munkálatait Tömpe Károly cég nyerte el 194,970.000 korona ellenében. — A Gubacsi-uti kislakásos telep kőműves munkálatait a Zilahi Balogh Gyula, Irsik és Vámos és Kurcsák Gergely cégeknek itélték oda, oly módon, hogy a három cég a 20 házra 114,727.720 koronával előirányzott munkát aránylagosan felosztva végezze. Ugyanezen közmunka bádogos munkálatait Fliegl Béla cég kapta 31,473.000 koronáért. — A Hungária-körúti Hordójelző Hivatal telepépitéséhez szükséges asztalos munkát Fischer András kapta 81,272.000 koronáért. Ugyanezen közmunka lakatos munkálatait Hermann Béla cég nyerte el 44,689.000 koronáért. Ugyanezen közmunka palafedő munkálatait az Eternitművek kapták 126,080.000 koronáért. — A Józsefvárosi róm. kath. plébánia-templom külső tatarozását a Kacsó és Szalkai cégre bizták 86,120.000 koronáért. — A szegényházteri gör. kath. templom külső tatarozását a Hoffer Gyula cég végzi 33,021.000 korona ellenében. — A Soroksári-ut 75. sz. alatti elemi iskola villamosberendezését a Komlós és Kertész cég kapta 42,708.000 koronáért. — A Rókus kórház 49. sz. kórtermének tatarozását Rüdetz János nyerte el 62,820.000 korona ellenében. — A Szent László kórház D. pavillonjában szükséges mázolómunkát Brenner Miksa kapta 76,731.000 koronáért. — Az Uj Szent János kórház kazántelepének Permutitos rendszerü vizlágyitó berendezését Barcza Lajos készíti 265,330.000 koronáért. — A Szent László kórház palafedő javitását a Gula r. t. kapta 26,600.000 koronáért. — A Rökk Szilárd-utcai elemi iskola tatarozását Nagy Lajos épitőmester kapta 38,191.000 koronáért. — A Mária Terézia-téri elemi iskola mázolómunkáját Liktor Ferencnek itélték oda 93,406.000 korona ellenében. — A Kerepesi temető parcelláinak rendezését Halmos István és fia cég kapta meg az eredeti ajánlati összeg ellenében. — 50 tonna bitumen szállitására Bien János kapott megbizást ugyancsak az eredetileg megajánlott összegért. — A Győző-utca rendezési munkálatait Schaffer Györgynek itélték oda 48,960.000 K-ért, az ehhez szükséges 30.000 bazaltkő szállitását pedig a Badacsonyi bánya r. t. és a Sághegyi bánya r. t. kapták. — 800.000 drb. fejkő és 1800 tonna bazaltkő szállitására a Somoskői bánya r. t., a Badacsonyi bánya r. t., a Sághegyi bánya r. t., Laufer Sándor, Hofbauer Jakab, Kissebesi és Korláti r. t. és a Zalakaszi bánya r. t. kaptak megbizást az eredeti ajánlati összeg ellenében.

Versenytárgyalási ajánlatok. Az Országbiró-utca gyalogutjának rendezésére ajánlatot nyujtottak be: Szalai István 34,594.000, Gravieser Albin 38,806.000, Ámon Antal és fiai 39,159.000 és Helferstein R. 33,725.000 koronával. — A Babér-utca makadámszerü rendezésére ajánlatot nyujtottak be: Obendorfer I. és fiai 228,859.000, Gravieser Albin 345,281.000, Hollós Ferenc 377,568.000, Ámon A. és fiai 213,780.000, Halmos J. és fia 192,588.600, Helferstein Károly 232,382.000, Klauber és Vajda 200,297.000, Hajnal Imre, Palace r. t. 194,503.540 koronával. — A Czakó-utca gyalogjárójának rendezésére ajánlatot nyujtottak be: Obendorfer I. és fiai 22,643.000 koronával. — A Halászbástya északi végén lévő bástyatámfal átépitésére ajánlatot tettek: Méhes Emil 285,400.000, Szalai István 236,465.000, Hlotky József 283,300.000, László és Blum 277,615.000, Csonka László 335,525.000, Tömpe Károly 290,000.000, Szarvas és Waldmann 275,895.000, Pittel és Bauswetter 380,463.000, Budapesti Épitő r. t. 256,056.000, Kappiter Béla 461,315.000, Biró László 389,761.000, Herth Imre 245,957.000, Nagy Pál Imre 311,240.000, Bier Mihály és társa 322,006.000 koronával.

Versenytárgyalási hirdetés

A Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet:

I. ker. Diana-utcai
III. „ Kiskorona-utcai
V. „ Szemere-utcai
V. „ Sziget-utcai
VII. „ Hernád-utca 3. számu
VII. „ Örnagy-utcai iskolák emeletráépitéssel kapcsolatosan szükséges föld-, kőműves- és elhelyező munkálatokra.

A költségvetési kiirás nyomtatványai épületenként 50.000 koronáért kaphatók 1925. október 31-től (szombattól) kezdve délelőtt 11—1 óra között a középitési ügyosztály üléstermében (Központi városháza, III. emelet, 354. ajtó).

A rajzok megtekintésének helyéről és idejéről a nyomtatványok átvételekor kapnak a pályázók értesülést.

Bánatpénzt letenni nem kell. Aki a munkát elnyeri, az ügyosztály felhivására 24 óra alatt a vállalati összeg 5%-át biztositékul készpénzben letenni tartozik. Ha a vállalkozó munkáját teljes megelégedésre végzi a biztositéknak a szokásos módon, állampapirokra vagy fővárosi kölcsönkötvényekre való kicserélését a tanács engedélyezheti.

További 5% a mindenkori keresetből és számlákból szerintezési levonásként visszatartatik. A biztositék az épület tanácsi átvételétől egy évre, a szerintezési levonás pedig a végszámla tanácsi elfogadásáig tartatik vissza.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. A főváros tanácsa fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson. Csak a gyakorlatban működött és működő, a törvényes épitőmesteri képesitéssel biró budapesti épitőmesterek pályázhatnak, akik ezenfelül igazolni tudják, hogy hasonló munkákat már végeztek.

Azok az ajánlattevők, akik a fővárosnak munkát még nem végeztek, tartoznak megbizhatóságukat és teljesitőképességüket az ügyosztály felhivására megfelelően igazolni.

Az ajánlatok lepecsételt boritékban, ivenként 20.000 koronás állami okmány- és 20.000 koronás városi bélyeggel felülbélyegezve tanukkal előttemezve, külső felirattal és cégjelzéssel ellátva, 1925. november 12-én (csütörtökön) délelőtt pontban 10 óráig a II. középitési ügyosztály üléstermében (Központi Városháza, III. em. 354 ajtó) adandók be. Az ajánlatok ugyanaz nap, ugyanott pontban 11 órakor fognak nyilvánosan felbonmtatni.

Az ajánlatokhoz semmiféle mellékletet csatolni nem kell. Ha szükségesnek látja az ügyosztály, esetleges mellékletek csatolására az ajánlattevőt külön föl fogja hivni.

Ajánlatának beadásával az ajánlattevő a székesfőváros összes általános és különleges vállalati feltételeit, valamint szokásos elszámoló szabályzatát és a helyi viszonyok, telek és tervek ismeretét magára kötelezőnek elismeri és az ügyosztály felhivására azoknak egy példányát 24 óra alatt aláirni tartozik.

Az épitkezésnél semmiféle cimen előleg nem fizettetik. Keresetek a munka előrehaladásához képest, rövid uton folyósittatnak.

A fővárosi tanács az épitőipar támogatása céljából a munkát ugy óhajtja vvállalatba adni, hogy lehetőleg minden épület más ajánlattevőnek jusson.

Az épitkezéseket döntés után azonnal meg kell kezdeni és a tanács által megállapitott gyorsasággal és munkaerővel kell folytatni. Ha a tanács azt látná, hogy a vállalkozó ezt nem teszi, vagy erre nem képes, akkor a munkát tőle minden kártérités nélkül azonnal elveszi és a netán a fővárosnak okozott kárért a vállalkozót felelőssé teszi.

A közszállitási szabályrendeletre való hivatkozással a Székesfőváros tanácsa közli, hogy a szükséges költségeknek a törvényhatóság közgyülése által való engedélyezése most van folyamatban.

A Székesfőváros Tanácsának 1925. október 22-én tartott üléséből.

A Székesfőváros Tanácsa.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

ÁMON ANTAL és FIAI
kövezőmesterek, út-, csatorna- és betonépitési vállalkozók.
Földmunka. — Vágányfektetés. — Mészkőbánya.
VIII., Futó-utca 10. Telefon: József 3-85.

Hazai Felvonó (lift) Javitó, Karbantartó és Elektrotechnikai Vállalat
Schweiger Zsigmond és Társa
Budapest, V., Csáky-utca 17.
Acélsodronykötelek. Összes felvonó alkatrészek, anyagok.
Vállalja felvonók teljes jókarbantartását.
Telefon: 186-11. csekély havi átalánydijért Telefon 186-11.

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel **szállitunk** kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot.
Gipsztáblagyár: válaszfalkészités, kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók **mindenféle csövek,** viz-, gőz- és gázarmaturák, **horganylemez, vaslemezek,** müszaki cikkek **beszerzési forrása**
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MÜSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

KAKOS KÁJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 november 11. — 45. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Mindent el lehet mondani

a maga idején és a maga módja szerint. A szónoklás művészei kezében nincsen olyan téma, amelyet, bármily kényes legyen is, ne tudnának kellő formába önteni. Az igazi szónok a legkényesebb témát is olyanná formálja, mintha szelid és jámbor óhajtásokat tolmácsolna. Vannak azonban szerencsétlen egyéniségek, akik nem valók arra, hogy fórumra álljanak és ott bármilyen szeretettel és jóindulattal embertársaik iránt, panaszaiknak hangot adjanak. Különös dolog a parlamentarizmus. Pompás levezetője a tömegindulatoknak, orvoslója az ország bajainak, ha a nép mandatáriusai tudatában vannak hivatásuk komolyságának. A parlament, tehát a város parlamentje is forradalmakat vezethet le, ha a nép képviselői hisznek elhivatottságukban. De mindent felboríthat egy parlament, a legbékésebb ország, vagy város rendjét és csendjét is feldulhatja, ha a szónak kalandorai verődtek össze a törvény házában.

A két végletet állítottuk szembe egymással: a nagy szónokokat, a nagy parlamenteket, a kis demagógokkal és a kis kupaktanácsokkal. Nem vonatkoztatjuk, különösen az utóbbit a budapesti törvényhatósági bizottságra, mert meggyőződésünk, hogy a mai közgyülésnek minden tagja át van hatva a gondolattól, hogy egy évtized romboló munkáját végre teremtő tevékenységgel kell felváltani. De oda kell állítani mégis a szörnyü példát a közgyülés tagjai elé, mert az utolsó hét két közgyülési napján egymást érték a nemkivánatos jelenetek. Oda kell állítani az elrettentő példát, mert ez a közgyülés tele van gyulékony anyaggal, kicsiny és halvány szikra is elegendő a robbanáshoz. Vigyázni kell, hogy ez a közgyülés el ne veszitse nivóját, komolyságát, önmagába és alkotó erejébe vetett hitét. Pedig ha ezek a jelenségek, amelyek szerdán és pénteken a közgyülési teremben előfordultak, gyakrabban is megismétlődnek, akkor kiderülhet, hogy az urak puskaporos hordón táncolnak.

Budapest közönsége nagy megnyugvással látja a közgyülés politikai vezéreinek viselkedését. Egyegy értekezlet után, amelyet a pártok vezetői Ripka Ferenc főpolgármester elnöklésével tartanak, valahogy az a komoly elégtétel szállhat át a városon, hogy jó kezekbe rakták le ennek a hatalmas kommunitásnak vezetését. A főpolgármester tapintatos és talán taktikus vezetésén kivül, feltétlenül része van ennek az eredményeknek az előidézésében a politikai vezérek jóindulatának is. De miért kell annak lennie, hogy az alvezérek már akárhányszor nem tudnak arra a megfontoltságra felemelkedni, amely a vezérek minden cselekedetét irányitja. Pedig a pártokat tulajdonképpen az alvezérek szokták vezetni. A vezérek irányt adnak, gondolatokat termelnek, programmot teremtenek, az adminisztrativ munka, a harcok vezetése, a párt katonáinak fegyelmezése az alvezérek munkája kell, hogy legyen. Ők felelnek tehát azért, hogy azok az egyéni akciók, amelyek a vezérek kiváló és nemes munkáját állandóan felboritással fenyegetik, urrá ne lehessenek a közgyülésen. Az alkotó munka akarásának nem szabad, hogy vége legyen abban a pillanatban, mikor a pártok vezérei elhagyják a főpolgármester szobáját.

Ismételjük, mindent el lehet mondani a maga idejében és a maga módja szerint. Egyetlen példát hozunk csak fel: Lázár Miklós bizottsági tag a közoktatásügyi bizottságban el tudta mondani mindazt a sérelmet, azt a tenger keserüséget, amely Budapest lakosságában a tanerők körül történt kurzusigazságtalanságok miatt fakadt. Olyan művészi módon mondotta ezt el, hogy a baloldali Lázár Miklós nemcsak a középső pártok jóindulatát biztositotta az ügy számára, de elérte azt is, hogy a jelenlevő Wolffék, akiknek fejére a vádat olvasta, szinte ellentmondás nélkül voltak kénytelenek eltürni a nagyszabásu vádbeszédet. Hát ha ezt meg lehetett csinálni, miért ne lehetett volna elmondani hasonló módon az optálók nagy keserüségét is? Miért ne lehetett volna megmondani botrány nélkül azt, hogy Budapest lakosságának mindenekelőtt lakásra van szüksége? Vagy miért ne lehetett volna a személyes harcok kikerülésével előadni azt, hogy a baloldal soknak tartja a városi autókat és kocsikat? Hitünk és meggyőződésünk, hogy minden megtörténhetett volna a közgyülés rendjének felborulása nélkül. Akik tehát az egyes pártokban a viták rendjét intézik, igyekezzenek a dolgokat ugy rendezni, hogy a multak robbanóanyaga tüzet ne kapjon. Végre is az összes pártok azt vallják, hogy nem a mult keserüségeit kell ma felhánytorgatni, hanem reparálni kell azt a sok bajt és veszedelmet, amelyet az utolsó évtized zuditott ránk. Ezt pedig botrányokkal, személyes harcokkal, egyéni akciókkal nem lehet. Különböző, egymástól messze divergáló politikai erőkből áll a mai közgyülés, itt csak kompromisszumok, csak az egymás megértése és az egymás megbecsülése lehet az alkotások anyja. Jól fontolják ezt meg azok, akik vezetnek és akiket vezetnek, mert ha biztositják a közgyülés békés munkáját, akkor sok bölcset és hasznosat alkothatnak, de ha felboritják ezt a rendet, akkor visszazüllesztik Budapestet oda, ahonnan ki akarják emelni.

Az üzemvizsgáló bizottság felállitása

nem sérti a főváros autonomiáját

A belügyminiszternek nemcsak joga, de kötelessége az ellenőrzés

Ereky Károly és dr. Kozma Jenő nyilatkozata

A Fővárosi Hirlap jelentette elsőnek, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter abban a leiratában, amelyet az üzemvizsgáló bizottság jelentésének megküldésekor kilátásba helyezett, azt az óhaját fogja kifejezni, hogy az üzemek mellé egy állandó üzemgazdasági bizottságot tervezzenek. Ez a leirat most megérkezett és várospolitikai körökben sok vitára adott alkalmat. A tanácsnak harminc napon belül kell az állandó üzemvizsgáló bizottság felállitásáról a közgyülésnek előterjesztést tenni. Kétségtelen, hogy ugy a jobboldali, mint a baloldali pártok a most kreálandó üzemgazdasági bizottságtól, amelynek tagjait felerészben a törvényhatósági bizottság választja, felerészét pedig a belügyminiszter hivná meg és elnöke a főpolgármester lenne, a főváros autonómiáját féltik.

A baloldalról felhangzó aggodalmak szerint ezzel a döntés joga teljesen a kormány kezébe jutna, „mert hiszen a bizottság tagjait felerészben a kormány nevezi ki és a bizottság élén a főpolgármester áll. Az autonómia sérelmének tartják azt is, hogy a bizottság ügyrendjét nem a közgyülés, hanem maga a bizottság állapitja meg.

Maga Vázsonyi Vilmos most fejtette ki a belügyminiszteri rendelet nyilvánosságrakerülése után, hogy a közgyülés ellenőrzése nem lehet utólagosan sántikáló kritika, hanem a közgyülésnek delegált tagjai révén ott kell lennie a mindennapi igazgatás ellenőrzésénél. A belügyminiszternek, Vázsonyi szerint, ellenőrzési joga van, de ellenőrzési joga van az autonómiának is. A kettőt nem lehet konfundálni. A közgyülés a maga ellenőrzési jogáról nem mondhat le semmiféle vegyes bizottság kedvéért, tehát még ha megalakulna is egy ilyen vegyes bizottság és joga lenne külön vizsgáló bizottságot kiküldeni, akkor is az a kérdés, hogy a belügyminiszter lemond-e külön ellenőrzési jogáról a vegyes bizottság javára. Ő sem mondhat le, mert közjogilag lehetetlen, hogy bármely törvényes szerv a törvényben biztositott hatásköréről lemondjon. Helytelen a dolgok olyan szembeállitása is, hogy a szakértő tagokat a belügyminiszter rendeli ki, a többi tagokat pedig a közgyülés választja. Hiszen a belügyminiszter szakértőnek tarthat valakit, akit a közgyülés nem tart annak. Pedig a közgyülést nem lehet megfosztani attól a jogától, hogy minden egyes üzemnél olyan szakértő szolgálatát vegye igénybe, akiket erre alkalmasoknak tart.

Ezekkel a véleményekkel szemben a Fővárosi Hirlap-nak módjában volt megkérdezni Ereky Károly és dr. Kozma Jenő bizottsági tagokat, akik a belügyminiszternek az üzemgazdasági bizottság felállitásáról szóló tervéről a következőket mondták:

Ereky Karoly nyilatkozata:

— A belügyminiszter szóban forgó leirata egyelőre nem jelenti az autonómia semmiféle sérelmét sem, mert hiszen a törvényhatósági bizottság elé utalja a tanácsnak adott rendelkezését. Ha tehát a törvényhatósági bizottság saját elbirálása szerint nem tartja összeegyeztethetőnek azt, hogy ez az üzemgazdasági bizottság megalakuljon, akkor a tanács előterjesztését, amely a belügyminiszter utasitására készült, egyszerüen nem hagyja jóvá és akkor az autonómián semmiféle sérelem nem esett. A dolog azonban nem ilyen egyszerű. A belügyminiszternek az 1872. évi, továbbá az 1920-ban és később készült fővárosi törvények alapján tulajdonképen joga, sőt köteelssége is felügyeletet gyakorolni Budapest székesfőváros minden közigazgatási és közüzemi tevékenysége fölött.

A belügyminiszternek joga van ahhoz, hogy a főváros háztartását szakértőkkel vizsgáltassa felül, függetlenül attól, hogy a közgyülés és a tanács milyen módon kezeli a főváros ügyeit.

Annál inkább van joga ehhez akkor, amikor látnivaló, hogy a fővárosi tanács a törvény és autonómia ellenére kezeli a főváros közüzemeit. Mindenesetre nagy hibája a törvényhatósági bizottságnak az, hogy jóllehet ez a törvényhatósági bizottság már félesztendeje összeült, még mindig nem tett komoly lépéseket abban az irányban, hogy a főváros közüzemeinek és közigazgatásának viszonyát önmaga szabályozza. A törvényhatósági bizottságnak nem lehet arra hivatkoznia, hogy nem volt közgyülés, mert ezt a problémát a törvényhatósági bizottságnak a közgyülésen kivül kell előkészitenie. Már pedig a törvényhatósági bizottság részéről egy komoly lépés sem történt ennek a problémának az előkészitésére. Ami történt, az mindössze az volt, hogy Bárczy István egy pénzügyi bizottsági ülésen felszólalt és felhivta a figyelmet arra, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozni kell azért, mert ő a maga szempontjából ugy találja, hogy az üzemvizsgáló bizottság jelentésében az autonómia sérelme foglaltatik. Az egész kérdés szabályozására azonban most sem történt semmi sem, éppen ugy, mint akkor sem, amikor Wolff Károly volt a törvényhatósági bizottság diktátora.

— A magam részéről nehéz helyzetben vagyok, mert hiszen én voltam az, aki tüzzel-vassal keresztülvittem, hogy a főváros üzemei megvizsgáltassanak és nem nyugodtam meg addig, amig el nem értem, hogyha a fővárosi törvényhatósági bizottság tehetetlennek bizonyul, akkor a kérdést oldja meg maga a kormány. Egy ilyen akciót nem akarok teljesen egyedül meginditani. Várom, hogy a törvényhatósági bizottság is mozduljon meg, és a nagy pártok inditsák meg a mozgalmat a közigazgatás és a közüzemek viszonyának szabályozására. Én már eleget exponáltam magamat — természetesen ezt később is meg fogom tenni, — de teljesen

egyedül nem akarom az ezután történendőkért a felelősséget vállalni.

— A belügyminiszter voltaképen koncessziót tesz a fővárosnak akkor, amikor a szanálási törvényben megállapitott jogával nem él és nem küld a főváros nyakára oly szakértő-bizottságot, amelylyel ellenőrzési és felügyeleti jogát gyakorolhatná a főváros üzemei fölött. Ezt a belügyminiszter nem teszi meg, hanem vegyes bizottságot küld ki, hogy a törvényhatósági bizottság is egyidejüleg ellenőrizhesse a saját üzemeit. És ebben rejlik a veszély.

Ha a törvényhatósági bizottság a belügyminiszternek a tanácshoz most leküldött rendeletét nem fogadja el és a közigazgatás és közüzemek viszonyát egyidejüleg nem szabályozza, akkor a belügyminiszter, mint legfelsőbb felügyeleti hatóság, rá lesz kényszeritve arra, hogy rendet teremtsen és akkor majd egy szakértőkből összeállitott olyan bizottságot fog kiküldeni, amely az ő szuverén rendelkezési joga alapján, a törvényhatósági bizottságtól függetlenül fog megalakulni.

— Nem lehet a kormánytól rossz néven venni, hogy foglalkozni akar a közgazdasági élet legsulyosabb problémáival és hogy a közüzemek terén nemcsak Budapesten, hanem a vidéken is rendet kiván teremteni. Amennyiben Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága nem tud rendet teremteni és a tanács az autonómia teljes sérelmével továbbra is önhatalmuan, saját hivatalnoki fejeivel vezeti az üzemeket és megakadályozza az autonómia kizárólagos jogosultságu képviselőjét, a törvényhatósági bizottságot, hogy a főváros közüzemeinek sorsát irányitsa: — akkor a kormánynak joga és kötelessége, hogy a szükséges rendet maga teremtse meg.

— A fővárosi törvény legtöbb vonatkozásában különben is már teljesen elavult. Ötven évvel ezelőtt, amikor a fővárosi törvényt megalkották, a törvényhozók attól féltek, hogy nem akad a fővárosban elég intelligens polgár, akik a főváros autonómiáját vezetni tudnák. Ebből a felfogásból indultak ki a fővárosi törvény megalkotásánál, amikor kimondták, hogy a közgyülésen a főpolgármestert az elnöklésben a polgármester helyettesiti. Ebből kifolyólag szervezték meg a törvényben az egyes bizottmányokat ugy, hogy a polgármesterek látják el a bizottmányok elnöki teendőit és ez a felfogás szolgált alapul ötven évvel ezelőtt a törvényhozásnak akkor, amikor a fővárosi közmunkatanácsot megteremtették. A félszázad előtti törvényhozók szeme előtt tehát az a félfogás lebegett, hogy a főváros polgársága éretlen és a város autonómiáját a tanács kikapcsolásával nem tudja vezetni. Azóta azonban félszázad mult el és most a legnagyobb abszurdum, hogy a közgyülésen a főpolgármestert elnöklésében a polgármester és az alpolgármesterek helyettesitsék. A parlament mintájára

a polgármestereknek a bársonyszékben van a helyük és az elnöklést a főpolgármester helyett, szükség esetén a törvényhatósági bizottság megválasztott tagjainak, alelnöki minőségben kellene ellátniok.

— Éppen a napokban alkottunk precedenst a BESzKÁRT geszciójának felülvizsgálására kiküldött ad hoc bizottságban, amelynek elnökévé nem tanácsnokot választottunk, hanem Ugron Gábor fővárosi bizottsági tagtársunkat. A fővárosi törvény revíziójánál feltétlenül szükséges, hogy az összes bizottságokban a fővárosi bizottsági tagok maguk közül válasszanak elnököt, éppen ugy, mint a nemzetgyülésen: a tanácsnokok és polgármesterek mint előadók, referensek jelenjenek meg a bizottság ülésén, aminthogy a miniszterek is meghivásra jelennek meg a nemzetgyülési bizottságok ülésein. Ugyancsak

meg kell szüntetni a közmunkatanácsot is,

mint a régi időkből fenmaradt lehetetlen, önmagát tuélt intézményt, mert ez a fővárosi autonómia legnagyobb sérelme. A fővárosi törvénybe bele kell hozni az angol principiumot, hogy minden oly közüzemi ügy vitelében, amely hatalmi kérdést jelent, ne hivatalnokok, tanácsnokok, vagy fixfizetéses emberek, hanem a politikai felelősséggel biró fővárosi törvényhatósági bizottsági tagok lássák el a felülvizsgálat és ellenőrzés jogát.

— Mindig szeretünk hivatkozni Anglia és Magyarország alkotmányának hasonlóságára és párhuzamos fejlődésére. Nos, az angol közigazgatásban az emlitett principium teljes mértékben megvalósult és Angliában a közigazgatási szervezet akként van megalkotva, amint föntebb elmondottam.

Ma Budapestnek nincsen autonómiája, mert az nem autonómia, hogy hivatalnokok, tanácsnokok, polgármesterek vezetik az üzemeket.

Autonómia az, ha maga a főváros közönsége, a törvényhatósági bizottság maga vizsgálja, vezeti a maga üzemeit. Felmerül az a kérdés, hogy amint ötven évvel ezelőtt a törvényhozók a főváros polgárságát éretlennek tartották az autonómia teljes gyakorlására, meg lehet-e most adni a teljes autonómiát a törvényhatósági bizottságnak: igen, vagy nem? Szerintem autonómiáról csak akkor lehet beszélni, ha a törvényhatósági bizottságnak ezt az autonómiát tényleg meg is adják. Ha nem adnák meg, akkor az autonómia nem egyéb, mint szemfényvesztés, amelyre kár szót is vesztegetni!

Kozma Jenő dr.

az Egységes Községi Polgári Párt elnöke, törvényhatósági bizottsági tag

sem látja az autonómia sérelmét a belügyminiszter rendeletében. Az autonómiát — mondotta a Fővárosi Hirlap munkatársának — eddig akként értelmezték az üzemekben, hogy még a törvényhatóságnak sem volt köze hozzájuk, a törvényhatóság sem pillanthatott bele ügyvitelükbe, munkásságukba. Az üzemeknek a törvényhatóságtól való ez az eltávolodása és különállása inditotta a belügyminisztert rendelete kiadására. Szóval a helyzetet ugy lehetne jellemezni, hogy eddig csak az üzemek autonómiájáról lehetett beszélni, — de nem a fővárosi törvényhatóság autonómiájáról.

— A belügyminiszter jogát a törvény biztositja, a belügyminiszter azonban enged törvénybiztositotta jogaiból, amikor az üzemek vizsgálatát a leiratban foglalt módon váltja valóra, mert elejti a külön pénzügyi szakértő elvét, — holott ez csak neki lett volna felelős — és megnyugszik egy oly vegyes bizottság döntésében, amely felerészben az ő szakértőiből, felerészben a törvényhatósági bizottság válogatottjaiból áll. Minthogy ennek a bizottságnak impériuma nem lenne, hanem csak javaslati és véleményezési joga, én

az autonómia sérelmét nem látom fennforogni, annál kevésbbé, mert hiszen a belügyminiszter enged a saját jogköréből.

Hogy a gyakorlatban az üzemvizsgáló bizottság milyen pozicióra tehet szert, ez attól függ, hogy az egész ügy hogyan indul el. Itt nehéz jóslásokba bocsátkozni, de véleményem szerint az üzemvizsgáló bizottság hasznos és eredményes munkát tudna produkálni annál is inkább, mert nincs teljesen a pártok szeszélyének alávetve, hanem van benne egy bizonyos szakértői konstans elem, amely a nyugodt és a pártszenvedélyektől ment további fejlődést biztositanh tudja. Az üzemek eddig — elismerem: nagyrészt a háboru és egyéb szükségletek folytán — rapszodikusan alakultak, további fejlődésük során azután az a helyzet állott elő, hogy a pártok hasztalan igyekeztek belepillantást nyerni az üzemek menetébe és igy lassanként kinai falat választotta el az üzemeket a törvényhatósági bizottságtól. Nem keresem a pikantériákat, fel sem tételezem, hogy az üzemekben brutális, rossz ügykezelés lett volna, de az a furcsa körülmény, hogy voltak üzemek, amelyek egymás létezéséről nem is tudtak, olyan káros hatást váltott ki, hogy ezen most már feltétlenül segiteni kell. Én az üzemek organizációját oly módon képzelem el, hogy — ad abszurdum vive a dolgot, — szinte azt mondhatnám, hogy adót sem kellene fizetni, ha az üzemek gazdaságosan volnának kihasználva.

Kufár-gazdálkodás a Margitszigeten

Fel kell bontani a Margitszigeti fürdő részvénytársasággal kötött szerződést

Polónyi Dezső interpellációja, amelyet a Margitszigeti Gyógyfürdő rt. szerződése ügyében intézett Budapest polgármesteréhez, végre egész megdöbbentő mivoltában tárja fel azt a gazdálkodást, amely a főváros közönségének javai körül folyik. Ez a szerződés tiz évvel ezelőtt, amikor a részvénytársasággal megkötötték, előnyös volt a fővárosra, amennyiben évi 225.000 aranykorona bért, tiz év alatt tizmillió aranykorona befektetést és a mérlegszerü haszonból még külön negyvenszázalék részesedést biztositott a fővárosnak. Hogy ezek a szerződésszerü kötelezettségek mivé zsugorodtak össze évek folyamán, erre nézve elég felemliteni, hogy a főváros elengedte a részvénytársaságnak a 225.000 aranykorona évi bért, elengedték a 40 százalékos haszonrészesedést, leszállitották a tizmilliós befektetési költséget és mindössze arra kötelezték, hogy 135.000 köbmétert épitsen be a szigetbe, ami legjobb esetben 50 milliárd papirkoronának felel meg. De még ezt a befektetést is ugy osztották fel, hogy 1925 végéig 5 milliárdnyi, az 1934. év végéig további 16 milliárdnyi és végül az 1937. év végéig pedig további 29 milliárdnyi papirkoronát tartoznak befektetni. Ha figyelembe vesszük, hogy tizmillió aranykorona százötven milliárdnak felel meg,

a társaság a fővárostól a módositott szerződésben mintegy százmilliárd ajándékot kapott,

nem szólva arról, hogy elengedték a társaságnak az évi negyedmillió aranykorona bért, elengedték a haszonrészesedést, aminek ellenértékeképen a bruttó bevétel 8 és fél százalékát tartozik a fővárosi pénzalapnak befizetni. Tehát nincs bérösszeg, nincs haszonrészesedés és nincs befektetés. Maholnap itt az 1925. év vége, amikorra tizmillió aranykoronát kellett volna a társaságnak beépiteni. Ehelyett mindössze egymillió aranykoronát épitett be, azt is a felépitett igazgatósági palotába, mert abban reménykedett, hogy idővel majd ott fogja a játékbankot helyezni. Tehát nem a sziget fejlesztésére, hanem saját üzleti céljainak támogatására eszközölte még ezt az egymilliós befektetést is.

Minél jobban mélyedünk bele ennek a szerződésnek rejtelmeibe, annál elsüggesztőbbnek találjuk, hogy a főváros ennyire kiszolgáltatta érdekeit egy társaságnak, amelyről nyilvánvaló, hogy a margitszigeti bérlettel semmi más célja nem volt, mint a legközönségesebb nyerészkedésre alapitott üzletet lebonyolitani. Az első szerződést Schiffer Miksa vállalkozóval kötötte a főváros, aki hamarosan belátta, hogy nem tud megfelelni az elvállalt kötelezettségeknek és ezért továbbadta a szerződést és a részvényeket a Magyar-Amerikai Bank amerikai csoportjának, amelynek élén Somlyó Arnold, egy Loránt nevü amerikás, Hoffmann Gusztáv, a közismert kontreminőrgróf, az emigrált dr. Bányai Sándor és dr. Révész Jenő állottak. Ez a csoport, amikor a Magyar-Amerikai Bank válságba jutott, továbbadta a részvények egyrészét a Magyar-Német Banknak, amelynek csődtömegében most ott feküsznek az Olaszországban üdülő Szász Dezső tulajdonát képező részvények. Ez a két bank, mint ismeretes, a tőzsdei konjunktúra idején a bank hivatását nem látta másban, mint a tőzsdei üzletek forszirozásában.

A Margitsziget részvényeit is a tőzsdejáték eszközeivé akarták megtenni

és a cél nem a sziget felvirágoztatása és fejlesztése, hanem a részvénypapirokkal való spekuláció volt.

Bennünket azonban nem a részvények, hanem a sziget sorsa érdekel. A sziget bérbeadásakor nagyszerü programmot kaptunk arról, hogy mivé fogják fejleszteni Budapestnek ezt a tündérkertjét.

A programm 10 év letelte óta egy lépéssel sem jutott közelebb a megvalósuláshoz,

ellenben minden évben több okot adtak a belépődijak, a szállodai és vendéglői árak felemelésével a közönség megbotránkozására. De e pillanatban még ez sem látszik fontosnak. Előttünk a sziget jövője lebeg és ezt a jövőt reménytelennek látjuk, ha a főváros a legrövidebb időn belül nem jár el a legnagyobb kiméletlenséggel és szigorusággal a részvénytársaság ellen és nem kötelezi a szerződésben vállalat feltételek teljesitésére. Ha a részvénytársaság a kötelezettségek teljesitésére nem mutat kedvet, vagy nem bizonyul alkalmasnak,

haladéktalanul fel kell bontani a szerződést,

vagy pedig a bérlőket rá kell szoritani arra, hogy jóvátegyék mindazt, amit eddig elmulasztottak. Alkudozásnak nincs többé helye, már csak azért sem, mert a részvénytársaság kötelezettségei oly kevésre redukálódtak, hogy ezeket lejebb szállitani szinte matematikai képtelenség.

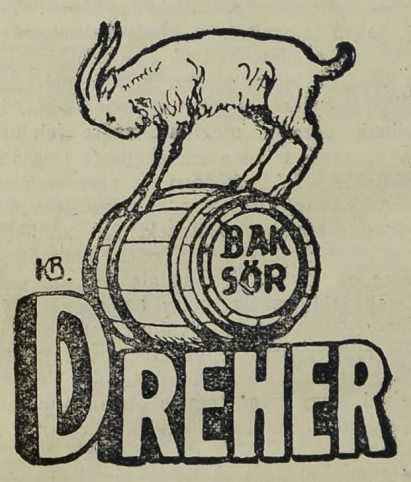

A légzőszervek bántalmainál
Asthma Emphisema esetén
biztos gyógyulást nyujt a
Szt. Gellért Gyógyfürdő
legtökéletesebb berendezésü
inhalatóriuma és pneumatikus kamrája

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—23.

Csöndes kezdettel és botrányos finálével végződött a kétnapos közgyülés

Egyéni akciók fölboritják a pártkőzi értekezletek pártvezéreinek a tárgyalások békés menetére vonatkozó megállapodását

Valahogy az öreg Vendrei Ferenc, Tatárjárás-beli generálisa jut az eszünkbe, amikor visszagondolunk a két napon át tartott és az éjszakai órákba is belenyuló multheti közgyülésre. Az öreg generális nagyon haragudni akart és ennek okából odaáll a tükör elé, ahol betanulja dühös szerepét. Eleinte nehezen megy, a végén azonban olyan kegyetlen dühbe gurul, hogy ez a szelidlelkü ember valósággal félelmetessé lesz. Igy volt ez a közgyülésen is, amely ugyan még fiatal, de a haragot mégis csak tükör előtt kell neki betanulnia. Nyugodt, csöndes hömpölygéssel kezdődött, Vázsonyi barátságos kézszoritással üdvözölte Wolff Károlyt, a komoly, nagy ügyek tárgyalása zajtalanul ment végbe. Azután egyszerre dagadni kezdett a folyó, gyorsabb lett a járása és a végén ugy zuhogott, mint a Niagara vizesése. A városatya urak ugy cselekedtek haragos gerjedelmükkel, mint az amerikánus, aki éjszakára kiveszi a rágógummit a szájából, leteszi az éjjeliszekrényre és másnap, mintha mi sem történt volna, nyugodtan továbbrágja. A jobboldal és baloldal is két hosszu napra pácolta be a haragját, de odahaza valószinüleg sokat álltak a tükör előtt, mert pénteken sokkal mérgesebbek voltak, mint szerdán.

Szerdán még ugy látszott, hogy zavartalan lesz az a bizonyos, sokat emlegetett „alkotó munkka". Áhitattal hallgatták meg Ripka Ferenc főpolgármester magasszárnyalásu beszédét Széchenyiről, a Népszinház jubileumáról és a közélet halottairól. Farkas István felszólalására abban is szépen megegyeztek, hogy ezentul minden két hétben dolgozik a közgyülés. Nem vert fel nagyobb hullámokat az sem, hogy a Széchenyi-uszoda tervét levették a napirendről és Harrer Ferenc is nagyon szépen megegyezett Wolff Károllyal abban, hogy a Rockefeller-intézet céljaira adnak ugyan még telket, de azután a főváros nem hajlandó ingyen ajándékozni az államnak, amely, ugyancsak ezen a közgyülésen tárgyalt előterjesztés szerint, a kistemplomutcai tüdőgondozó-intézet telkéért csekély 150 milliót kér a fővárostól.

A fővárosi vámőrök zakiatása

Szinte közbeszólás nélkül jutottak el igy a napirendnek majdnem a feléig, amikor az idő előrehaladott voltára való tekintettel, áttértek az interpellációkra. Elsőnek Scheuer Róbert tette szóvá a fővárosi vámőrök zaklató eljárását és interpellációja a közgyülés minden oldalán élénk hangulatot váltott ki, ami kétségtelen bizonyitéka annak, hogy a közönség előtt nem tulságosan szimpatikusak a vámőrök, akik ellen a sajtóban is rengeteg panasz merül fel. Vértes Emil a portáladó ötletszerü életbeléptetése ellen tiltakozott, majd Polónyi Dezső mondott nagy figyelemmel kisért interpellációt. Mintha az öreg Polónyi Gézát hallottuk volna megszólalni ujra a közgyülési terembem, fia is tökéletes szónoki készséggel, szintiszta logikával, szinesen, okosan beszélt. Evvel az interpellációval, amely a Margitsziget bérlőit ostorozta, érdemlieg lapunk más helyén foglalkozunk.

Titkos rendelet az optálásról

A baloldalon egy kicsit firtatni kezdték, hogy hol van ilyenkor Sipőcz polgármester, amikor nagyjelentőségü ügyeket tárgyalnak. Az első vihart azonban a jobboldal inscenálta. Dr. Gonda Béla szocialista városatya az optálás kérdését tette szóvá, amihez nemcsak joga volt, de valószinüleg már régen várták is ennek az ügynek szőnyegrehozatalát azok a választók, akik a baloldalt a közgyülésre küldték. Wolfféknak azonban tulontul kényelmetlen volt ennek a kérdésnek a felvetése és az első pillanattól kezdve nagy érdeklődéssel fogadták Gonda megállapitásait, amelyek szerint tizezrekre megy Budapesten az uj hontalanok száma. Ezeknek a szerencsétlen embereknek az a végzetük, hogy olyan területen születtek, amely ma már — sajnos — nem tartozik Magyarországhoz. Hónapokig tartó kilincselés után az idegenellenőrző hivatal végül is irásba adja nekik, hogy ők már többé nem magyarok. A szocialisták oldalán már pattogtak a közbeszólások:

— Bukarestben sem bánnak igy a magyarokkal!

— Ki kell toloncolni a magyarokat, majd hoznak helyettük bajorokat!

A vihar azonban akkor tört ki, amikor elmondta a szónok, hogy van a tanácsnak egy kis titkos rendelete, amely szerint bárkinek a községi kötelékbe való felvételét viszautasitják, ha személyét nem találják alkalmasnak, vagy irásai ellen kifogást találnak.

— Igaz-e, polgármester ur, mert ha igaz, akkor fegyelmit kell inditani a polgármester ellen! — zugja a baloldal. Mire Buzáth alpolgármester kijelenti, hogy a rendelet nem is titkos. A baloldalon erre óriási vihar tör ki. Csak szavakat lehet hallani és töredezett mondatokat. Egymást érik a „gazság", a „panama", a „kijáró kurzusügyvéd" kifejezések.

— Kimutatást kérünk! — süvölt át a termen Peyer Károly hangja — hogy hány kurzusügyvéd szignálta a letelepitési és honositási aktákat.

A jobboldal ideges viselkedése még csak fokozta a baloldali vihart, ahol minduntalan felsivit Fényes László kellemetlenül rikácsoló hangja, akit végül is Ripka főpolgármester rendreutasitott.

Egy szegény asszony kálváriája

A vihar csak akkor ült el, amikor Stern Szeréna szólalt fel, aki mindenki megdöbbenésére egy háziurnak egy szegény asszony lakójával szemben elkövetett garázdálkodásait tette szóvá. Ennek a szegény asszonynak öt hónapig kellett kilincselnie, amig a hatóságok megnyitották a vizcsapot, amelyet a háziur elzárt előle. Az interpellációra maga Sipőcz Jenő polgármester válaszolt. Amikor feláll lott a polgármester, akkor még igy aposztrofálta Kiss Jenő szocialista városatya:

— Ki ez az ur?

Amikor azonban a polgármester megértő hangon tárgyalta a szegény asszony kálváriáját, az egész közgyülés tudomásul vette válaszát.

Ripka főpolgármester ünnepélyes felszólitása

A szerdai viharok azonban csak palántái voltak a pénteki botránynak. Mintha megérezte volna ezt Ripka Ferenc főpolgármester, aki azzal a felszólitással nyitotta meg a pénteki közgyülést, hogy a pártok és egyesek ne ismételjék meg a szerdai jeleneteket és különösen mellőzzék a sértő kifejezéseket, mert kénytelen lesz minden sértést szigoruan megtorolni. Az ünnepélyes felszólitásnak azonban csak rövid időre volt hatása. A hatmilliárdos munkanélküli segélyt több felszólalás után megszavazták. A felszólalók között különösen nagy sikere volt Siegescu Józsefnek, aki az Egységes Községi Polgári Párt nevében örömmel köszöntötte az inditványt, mert pártjának egyik főprogrammpontja a főváros nyomorának enyhitése. Meleg szivről tanuskodó beszédében kérte, hogy a segély kiosztásánál necsak a munkanélküliekre, hanem a keresetnélküliekre is legyenek tekintettel. Felhivta a közgyülés figyelmét a középosztály nagy nyomorára, mert nem szabad különbséget tenni könny és könny között. Elfogadták végül Auer Pálnak azt az inditványát is, hogy interveniáljanak a népszövetségi főbiztosnál, hogy a külföldi kölcsönből fel nem használt összegekből további közmunkákat engedélyezzen.

A tabániak patika-sérelme

A gyógyszertár-kérelmek tárgyalásánál Dinich Vidor mondott formás beszédet és tiltakozott az ellen, hogy a Döbrentei-téri gyógyszertárt az Andrássy-utra helyezték át és igy a Tabán gyógyszertár nélkül maradt. Követelte, hogy a gyógyszertárt közegészségügyi okokból minél előbb helyezzék vissza a Döbrentei-térre. A közgyülés egyhangulag hozzájárult Dinich Vidor inditványához.

Ügyeljen bevásárlásainál

védjegyünkre!

Befordultam a konyhára,
Kávét főzött ott a Sára.
Ez a kávé de rossz lenne,
Hogyha FRANCK nem
volna benne!

D. 177 O. 25 I — Vo. 4.

Kavarodás a Kossuth-szobor körül

Nem is volt semmi baj mindaddig, amig a napirend tartott. Sőt még mikor este kilenckor az interpellációkra tértek át, akkor is eleinte igen szép egyetértés mutatkozott. Mindenkinek szimpatikus volt ugyanis Sümegi Vilmos felszólalása, aki tüzes beszédben követelte, hogy állitsák fel végre Horvay János Kossuth-szobrát. És ezzel ugy a nemzet, mint a főváros rója le régi tartozását Kossuth iránt. De nemcsak Sümegi, hanem Sipőcz polgármester is hódolattal adózott Kossuth Lajos emlékének. Emelkedetthangu beszéde közben csak egyetlen szocialista közbeszólás hangzott el:

— Kossuth a vallásegyenlőséget, a sajtószabadságot követelte!

A botrány Fényes László interpellációjánál tört ki. Fényes is Kossuth Lajosról kezdett előbb beszélni és amikor konstatálta, hogy Kossuth Lajost a társadalomnak éppen az a rétege árulta el, amelyért életét áldozta, több Wolff-párti városatya magából kikelve, dühösen kiabált Fényes felé.

Wolffék haragját főleg azzal provokálta Fényes, amikor azt mondta, hogy a kurzus alatt azok a pártok, amelyek Petőfi szellemében működnek, nem mehettek oda a nagy költő szobrához, hanem csak azok jelenhettek meg ott, amelyek a hatalomnak kedvesek voltak.

— Egyetlen egy versét sem olvastam Petőfinek, — süvöltötte Fényes — amelyben a gummibotok hivének vallotta volna magát!

Pergőtüz Fényes László ellen

A Wolff-párt előcsatárjai és a szocialisták egyrésze ekkor már állva rázta egymás felé az öklét. A két párt kórusban kiabált egymásra, miközben személyes afférek is támadtak. Köztük a legélesebb Fényes László és Szabó József keresztényszocialista között. Fényes és Szabó már régen kiabáltak egymásra, amikor egyszer Fényes ezt vágta feléje:

— Nincs tudomásom arról, hogy Petőfi a krumplikivitelről irt volna verset!

— Talán maga irt róla? — kérdezte Szabó.

— Én nem irtam, de nem is szállitottam soha! — kiáltotta Fényes László.

Ripka főpolgármester állandóan rázta a csengőt, de csak hosszu idő után tudott rendet teremteni, amikor ujból felszólitotta a bizottsági tagokat, hogy minden személyeskedéstől tartózkodjanak. Fényes ekkor azután áttért interpellációjának tulajdonképpeni tárgyára és elmondotta, hogy a fővárosnál mindenkinek autója van, azonkivül még negyvenkilenc fogatot is tartanak, mellékesen ménest szereztek be, ahol telivérlovakat tenyésztenek.

— Lipicai! lipicai! — kiáltották kórusban a szocialisták, amire Wolff Károly gunyosan mosolygott. Párthivei azonban odakiáltották Fényesnek:

— Maga is autón járt, a matrózokkal együtt! Samuellyről beszéljen!

— Többet szenvedtem a kommunistáktól, mint a tulsó párt együttvéve!

A szocialisták éljeneztek, Lakatos Géza Wolff-párti pedig kijelentette:

— Megérdemelte, hogy lecsukták!

Ekkor Fényes László egy könnyelmüen fogal-

TUNGSRAM

A vacuumcső gyári jele: „TUNGSRAM"

A fejhallgató gyári jele: „VE"

Csak gyári jellel ellátott vacuumcsövet és fejhallgatót használjon.

Kapható mindenütt.

Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

mazott mondattal kivivta Wolffék elkeseredett haragját.

— ... addig semmire sem lehet pénzt kiadni, addig nem adunk pénzt kápolnamázolásokra.

Wolffék kipirulva, dühösen ugrottak fel helyükről és ilyen kiáltások hangzottak Fényes felé:

— Piszok! Ronda! Gazember!

Ripka Ferenc főpolgármester rendreutasitotta Fényes Lászlót, ami miatt viszont a szocialistáknál tört ki a vihar. Fényes László mentegette magát, hogy ő nem akart sérteni:

— A főpolgármester ur nem ismer engem. Ha én sérteni akarok, megmondom aperte.

Egy burgonya-szállitás epilogusa

Ezután következett az éles párbaj Fényes László és Szabó József között. Fényesnek a krumpliról szóló megjegyzése miatt. Szabó József felszólította Fényest, hogy konkrét vádakat hangoztasson és ha ezt nem teszi, akkor közönséges rágalmazónak tekinti. A burgonya-ügy különben nem volt tulságosan érdekes és nem is igen lehet világosan látni a dologban. Az mindenesetre bebizonyosodott, hogy Fényes László alaposan felkészülve szokott megjelenni a közgyülésen. Ezuttal is egész sereg aktát és fényképeket huzott elő, amelyeket kézről-kézre adtak a bizottsági tagok. Különféle jegyzőkönyvekkel akarta bizonyitani nemcsak azt, hogy Szabó József burgonyaszállitással foglalkozott, hanem azt is, hogy meghamisitotta Székely János volt államtitkár aláirását.

Végül Szabó József jelentette ki, hogy a birósági eljárást Fényes ellen megindítja és ha a biróság az ő személye ellen bármit is megállapit, leteszi képviselői mandátumát és a városházára se teszi be többé a lábát. Kettőjük közül egyiknek, vagy Fényesnek, vagy neki, a porondon kell maradnia.

A városatyák idegei most már kimerültek, senki sem volt többé kiváncsi, hogy mi történik az ülésteremben, ahol csöndes, monoton hangon beszéltek az interpellálók. A botrányból elég volt, két nap alatt ki lehetett élvezni a személyeskedés minden gyönyörüségét, többé nem érdekelt senkit, se a botrány, se a komoly munka.

Sipőcz Jenő a fővárossal akarja felszántatni a magyar ugart

„Budapest fejlődésének lépést kell tartani a vidék fejlődésével"

Budapest fejlődése tiz esztendő óta stagnál. Ennek a tiz évnek a fele a háborura esik, de a másik öt esztendő történetét már az uj rendszer diktálta. Nem vártuk, hogy a háboru utáni években a fejlődés lendülete csodákat müveljen, de reméltük, hogy egy egészséges fejlődés jeleit felfedezhetjük majd benne. Ez a várakozásunk sem teljesedett, ami annál fájdalmasabb, mert vannak más legyőzött városok is, ahol nemcsak eltakaritották a háboru romjait, de már az ujraépitésnek is sok erőteljes bizonyitékát adták. Nem tagadjuk, hogy az efelett érzett szomoruságunk nem volt nagyobb, mint csodálkozásunk. Ma már nem csodálkozunk, mert megértjük és természetesnek találjuk, hogy Budapest csak lassu tempóban juthat előre a fejlődés utján, amig Sipőcz Jenő polgármesternek az a programmja és törekvése, hogy

Budapest nem lehet külön test az ország testében, Budapest fejlődését csak az ország fejlődése arányában mozdithatjuk elő és amig az ország más részei visszamaradnak, Budapest fejlődését sem szabad túlfeszitett erővel siettetni.

Ez a lényege annak a pohárköszöntőnek, amelyet Budapest polgármesterétől hallottunk a Károly-napi vacsorán és ez a pohárköszöntő rávilágit a budapesti polgárság törekvéseinek hiábavalóságára: Budapest polgármestere ellenzi, vagy legalább is fékezi Budapest fejlődését. Budapestnek tehát egy olyan polgármestere van, akinek nagyobb gondot okoz az iram fékezése, mint siettetése. Valamikor Hegyeshalmy Lajos volt kereskedelemügyi miniszter mondotta, hogy nem ellensége a kereskedelemnek. Ezt a nyilatkozatot a néphumor sokféleképen variálta és volt olyan felfogás is, hogy az a kereskedelmi miniszter, aki ugy nyilatkozik, hogy nem ellensége a kereskedelemnek, bizonyára nem is nagy barátja annak. Sipőcz Jenő nem mondotta ilyen nyiltan, hogy nem ellensége a fővárosnak, de aligha járunk messze az igazságtól, ha azt mondjuk, hogy a főváros nem sokat várhat attól a polgármestertől, aki szivét a főváros és a vidék között osztja meg.

Köztudomásu, hogy a magyar vidékek bármennyivel fejlődtek gazdaságilag, kultura dolgában nagyon is visszamaradtak. Bernard Shaw mondja, hogy hogy egy női kalap többet változik egy év alatt, mint egy paraszthaz ezer esztendő alatt. Ez a megfigyelése nemcsak az angol, de a magyar falura is találó és ha Budapest a vidék fejlődéséhez alkalmazkodnék, évszázadokig nem juthatna egy lépést se előre. A fejlődés törvényei szerint stagnálni annyi, mint visszaesni és Budapestre reászakadna a visszaesés minden nyomorusága, ha fejlődését valamilyen összhangba akarnák hozni a magyar vidék fejlődésével. Ez a szándék a főváros elsenyvedésére vezetne, mert minden erő megbénul, ha akadályokat görditünk megnyilatkozása elé. Budapest organizmusában feszülnek ezek az erők. Ha nem igy lenne, Budapest néhány évtized alatt nem emelkedett volna a világvárosok sorába. Kellett fejlődnie, mert a lehetőségek adva voltak s mert voltak kezek, amelyek a lehetőségeket szeretettel és észszerüséggel kihasználták. A vidékből hiányzottak ezek a lehetőségek. Nem a jóakaraton, nem a támogatáson, vagy politikai és társadalmi mulasztásokon mulott, hogy a vidék visszamaradt, Hisz az utolsó étvizedekben is minduntalan felhangzott a jelszó, hogy vigyünk kulturát a vidékre és e jelszavak elhangzása közben történt, hogy egy igen gazdag vidéki város képviselőtestülete nem volt arra kapható, hogy a város fürdőjének kijavitására és üzembehelyezésére néhány milliót forditson. És a város ma is nélkülözi ezt a legelemibb közegészségügyi intézményt. Ettől a vidéktől függjön Budapest fejlődése, ezzel a vidékkel tartson lépést Budapest haladása?

Budapest testéből nem lehet vért átömleszteni a vidék véredényeibe,

mert a vidék egyénisége nem olyan, hogy ezt a vért befogadhatná és a maga javára felhasználhatná. És ha Sipőcz Jenő Budapest minden életerejét átvezetné a vidék organizmusába, csak azt nyerné, hogy Budapest elsorvadna, anélkül, hogy ezzel a vidéknek egy hajszálnyit is használna.

Tisztelettel adózunk a szeretetnek, amit a polgármester a vidék iránt érez, de nem elég szeretni, hanem tudni kell okosan szeretni. A vidék bizonyára elragadtatással hallgatta a polgármester szavait, de ez az elragadtatás az egyetlen kellemes lelki emóció, amelyet a vidék ebből a pohárköszöntőből leszürhet, ha még oly sokáig várakozik is a pohárköszöntő egyéb következményeire. A vidéket csak a vidék mentheti meg és a vidék csak a saját erejéből és akaratából juthat előbbre a fejlődés utján. Nincs kétségünk aziránt, hogy Budapest polgármestere ezt éppoly jól tudja, mint mi és ha Budapest és a vidék fejlődése között mégis okozati összefüggést vagy junktimot akar létesiteni, mi erről a törekvéséről csak ezt mondhatjuk: lehetetlen feltételektől teszi függővé Budapest fejlődését, lehetetlen feltételektől teszi függővé azért,

mert nem a fejlődést, hanem a stagnálást akarja.

De Budapest organizmusában sokkal egészségesebb erők vannak munkában, semhogy a polgármester megbénithatná azok érvényesülését. Budapest fejlődni és virágzani fog és ha a vidék valamikor az egészséges fejlődés tüneteit mutatná, ez nem azért lesz, mert Budapest meglassult, hanem mert Budapest fejlődése oly lendületet vett, hogy magával-rántotta még a tehetetlenségben sinylődő magyar ugart is.

A tisztelt Közönséghez!

Büszkék vagyunk rá, hogy az utolsó három év legnagyobb művészi filmsikerei az ORION nevéhez füződnek. Az „UT A BOLDOGSÁG FELÉ", A NÉGY LOVAS", „ÁRVÁK A VIHARBAN", „MADAME DUBARRY", „ISTEN HOZTA", FEHÉR APÁCA", „Z, A FEKETE LOVAG" Douglas Fairbanks-sel a főszerepben és hasonló nivóju világatrakcióink Budapest közönségének izlését és igényeit a legmagasabb mértékben fokozták.

Hogy filmjeink bemutatásához megfelelő művészi atmoszférát teremtsünk, megnyitottuk saját színházunkat, az ORION SZINHÁZAT, amelyet jelentékeny áldozatok árán Budapest legintimebb, legszebb és legművészibb hatásu szinházává képeztünk ki, s mely Párisban, Londonban, New-Yorkban is megállná helyét.

E külső gazdagsághoz méltó a szinház e heti műsora is. A legujabb GAUMONT HIRADÓN kivül szinre kerül BUSTER KEATONNAK „A NŐK BARÁTJA" cimü kifogyhatatlan kacagást keltő burleszkje, mig a müsor gerincében a „BOHÉMVÉR" CHARLIE CHAPLIN tökéletes szépségü filmalkotása áll, amelynek minden szerepét a filmmüvészetnek egy-egy sztárja játssza, amelynek minden jelenete a modern filmtechnika teljességét mutatja.

E gazdag programmon tulmenőleg minden este föllép a világhirü INTERNATIONALE FIVE (AUGMENTED) HÉTTAGU NÉGER JAZZ-BAND és FLORENCE, A NÉGER PACSIRTA, akiknek zenekari, ének- és tánceprodukciói a zsáner legmagasabb teljesitményeit jelentik.

Ezt az óriási müsort az Orion Szinház normális helyárak mellett adja.

Az ORION SZINHÁZ Eskü-ut 1. szám alatt, az Erzsébet-hid pesti oldalán van, egy percnyire az autóbusz Apponyi-téri végállomásától. Elérhető a 75, 14, 17, 44, 53, 35, 39, 8, 16, 18, 22, 24, 26, 54. számu villamosok utvonalán.

Tisztelettel

az ORION SZINHÁZ IGAZGATÓSÁGA

ROYAL APOLLÓ

Telefon: József 118—94.

Készüljön a hét nagy eseményére!

Csütörtökön kerül szinre **Rudolph Valentino** világattrakciója a

Monsieur Beaucaire

(Figáró Őfensége) cimü filmszenzáció.

Előadások: 5, 1/4 8 és 1/2 10 órakor

SZÓRAKOZÁS

Leopoldine Konstantin a Fővárosi Operettszinházban. Leopoldine Konstantin, a bécsi Deutsches Volkstheater társulatával szombaton kezdi meg vendégjátékát a Fővárosi Operettszinházban. Müsorában szerepel Schiller Maria Stuartja, a mult szezon legnagyobb drámai sikere; Die Zwillingschwester (Az ikertestvér), Fulda Lajos legkitünőbb vigjátéka, a modern francia irodalmat pedig a Cyprienne (Váljunk el!) képviseli. Ezek a müvek a következő sorrendben váltakoznak: Szombaton, november 14-én, vasárnap, november 15-én, hétfőn, november 16-án, Schiller: Maria Stuart; kedden, november 17-én, Fulda: Die Zwillingschwester; szerdán, november 18-án, Sardou: Cyprienne; csütörtökön, november 19-én, Fulda: Die Zwillingschwester; pénteken, november 20-án, Sardou: Cyprienne. A jegyeket már valamennyi előadásra árusitják.

Az Andrássy-uti Szinház főszereplői: Medgyaszay Vilma, Ilosvay Rózsi, Kökény Ilona, Dajbukát Ilona, Vaszary Piroska, Jankovich Magda, Sándor Böske, Boros Géza, Békeffy László, Kabos Gyula, Bársony István, Radó Sándor, Dénes György, Fekete Pál. Az óriási sikert aratott darabokat és magánszámokat Szép Ernő, Szenes Béla, Fodor László, Zágon István, Török Rezső, Békeffy László, Emőd Tamás, Harsányi Zsolt, Harmath Imre, Lovászy Károly irták.

A Vigszinház e heti müsorát a legfrissebb ujdonság, Fazekas Imre Madonnája dominálja. A Madonna csütörtökön, pénteken, valamint vasárnap és hétfőn kerül szinre. Az Uriembereket szombaton adják, A szinésznőt pedig szerdán. Vasárnap délután A csirkefogó szerepel a müsoron.

A Fővárosi Operettszinházban péntekig bezárólag Az Orlovot, Granichstaedten nagysikerü operettjét adják, amelynek szerdán lesz az ötvenedik előadása. Szombaton kezdi meg Leopoldine Konstantin, a világhirü német szinművésznő vendégszereplését a bécsi Deutsches Volkstheater társulatával.

KAMARA

November 12—18-ig

MATHIAS PASCAL

Luigi Pirandello regénye 8 felvonásban

Főszereplők: **Ivan Mosjoukin**

Szeleburdi szerelem Filmjáték 6 felvonásban

Főszerepben Mary Prevost és Monte Blue

Előadások naponta 5, 1/4 7, 8 és 10 órakor.

Kis Komédia. Zsufolt házak pecsételték meg eddig az uj müsor óriási sikerét. Rott és Steinhardt vigjátékrevüje: Minden szinpadon át, máris beszédtárgya városszerte. A nagy érdeklődésre való tekintettel a pénztár tiz napra előre árusitja a jegyeket. (Telefon: 14—22.)

Leányálom — november 14 — Városi Szinház. Bródy István, Vajda László és Szlatinay Sándor operettje a Városi Szinház első ezidei operettujdonsága. A sok jókedvben és látványosságban bővelkedő operett muzsikája különösen sokat igérő, telivér slágermuzsika. A szinház a legragyogóbb szereposztásban hozza a magyar ujdonságot, a főszerepeket Harmath Hilda, Molnár Vera, Sziklay József, Cselényi József, Hajdu Ella és Horti Sándor játsszák. Mint vendég Sarkadi Aladár lép fel a Leányálomban. Az első előadások jegyeit már árusitják a Városi Szinház pénztárai és a jegyirodák.

Visszavonhatatlanul csak még 15-ig játszik a néger társulat a Renaissance Szinházban. Az állandó táblás házakat vonzó néger társulat olyan példátlan sikereket arat esténként a Renaissance Szinházban, hogy még 15-éig, vasárnapig fognak játszani. Ez a hét azonban visszavonhatatlanul az utolsó, mert 16-ától szerződési kötelezettségük már Bécsbe szólitja őket.

Nemzeti Szinház: Szerda: Bánk bán. Csütörtök: B. Nagy Gergely. Péntek: A kaméliás hölgy (uj betanulással, először). Szombat: A kaméliás hölgy. Vasárnap délután: Egy magyar nábob; este: A piros bugyelláris. Hétfő: A vén gazember. Kedd: A Gyurkovics-lányok.

Vigszinház: Szerdán: A színésznő. Csütörtökön, pénteken, vasárnap este és hétfőn: Madonna. Szombaton és kedden: Uriemberek. Vasárnap délután: A csirkefogó.

CORVIN SZINHÁZ

November 12—18-ig, csütörtöktől szerdáig bezárólag

Mathias Pascal Filmregény 8 felv. Főszerepben Ivan Mosjoukin Irta Luigi Pirandello

Négyü ölök Amerikai szinmü 8 felvonásban

Előadások: hétk. 1/4 6, 1/4 8, 1/4 10, vasárnap 1/4 5, 6, 8, 10 órakor.

Renaissance Szinház: Egész héten minden este és vasárnap délután: Chocolate Kiddies (a newyorki néger operett-társulat vendégjátéka).

Fővárosi Operettszinház: Szerda, csütörtök és péntek: Az Orlov. Szombat és vasárnap este: Stuart Mária (a bécsi Deutsches Volkstheater és Konstantin Leopoldine vendégjátéka). Vasárnap délután: Az Orlov.

Andrássy-uti Szinház: Egész héten minden este és vasárnap délután: Mezőkövesd; Mi történt Kelemennel?; Lakodalom; Cica; Valuta-ankét; Rebeka néni; tréfák, magánszámok.

Fullánkok

• • •

Uj főkapitányságí épületet

kiván a főkapitány és a főváros közigazgatási bizottsága sietett a kívánságot teljesiteni, felirt a belügyminiszterhez az uj főkapitányság épitése érdekében. Kétségkivül helyesen cselekedett a közigazgatási bizottság, mert végre is a főkapitány kívánságának támogatása nem kerül a fővárosnak egyetlen fillérébe se. Ám maga a belügyminiszter is valószinüleg teljesen tisztában van azzal, hogy a főkapitányság épülete ma már nem tartozik a legmodernebb hivatali helyiségek közé. Az apropó pedig, amiért a főkapitány uj főkapitányságí épületet kiván, az volt hogy a rendőrségen sorba kell állani az erkölcsi bizonyitványokért. Ki kell jelentenünk, hogy mi is határozottan pártján állunk az uj főkapitányság épitésének, de meggyőződésünk, hogy az erkölcsi bizonyitványok ügyét enélkül is rendbe lehetne és rendbe is kell hozni.

Az adómorálról

először Hegedüs Loránttól hallottunk, aki az angol adómorál szépségeit csillogtatta meg a magyar adófizető előtt. Most legujabban a kitünő Hann Arnold, a legkiválóbb adószakértők egyike siránkozott azon, hogy az istenért, ne öljék meg a még embrionális állapotban lévő magyar adómorált azzal, hogy semmi áron nem akarnak hinni a szegény adófizetőnek. Szó, ami szó, az adómorál nagyon kényes história és nagyon nehéz ahhoz hozzányulni. Hiszen csak egyetlen egyszer kell valakit gyanuba fogni, hogy az adóbevallása hamis, amikor az becsületesen bevallotta jövedelmét. Az ilyen embertől ugyan többé finánczék becsületes vallomást kapni nem fognak. Hann Arnold szavaiból pedig boldogan értesülünk, hogy legalább embrionális állapotban van már az adómorál, sajnos csak a pénzünk hiányzik még hozzá, hogy az adómorátunknak megfelelően fizetni is tudjunk.

A kártyaklubok

siralomházban ülnek. Miközben a poentőrök elkeseredetten rakják zsetonjaikat, sohasem tudják, hogy nem fogalmazzák-e már a belügyminisztériumban a halálos ítéletet. Egyelőre azonban vigan folyik a játék, sőt ma már odáig mentek, hogy az egyik ilyen notórius kártyabarlangban a detektivek megtalálták a razzia alkalmával azt az irógépet is, amelyen a rendőrséget rágalmazó névtelen levelet irták. Azzal vádolták a detektiveket ezekben a levelekben, hogy egyes klubokban nem tartanak razziát, mert meg vannak fizetve. Ennek a kideritésére tényleg nagy szükség volt, mert most már egészen tisztán állhat a közönség előtt, hogy a kártyaklub közönséges üzlet. Üzlet, amely fél a konkurrenciától. Bemószerolja tehát a konkurrenst, hogy tartsanak ott is razziát.

Szopogasson köhögés ellen

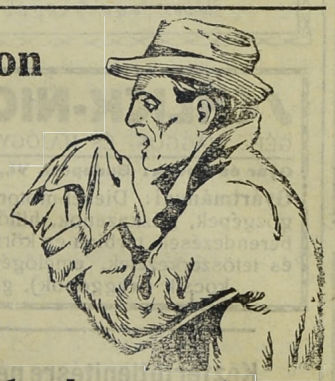

Szent István gyógymalátacukorkát,

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Ripka főpolgármester a közgyülési botrányok ellen

Ki kell küszöbölni az apró személyi csetepatékat

A szerdai közgyülés izgatott hangulata átszállt a közgyülés pénteki folytatására is és valósággal botránnyá fokozódott. Azokat a jeleneteket, amelyek a pénteki közgyülésen történtek, az összes politikai pártok komoly elemei nagyon elitélik. Már a pénteki közgyülés alatt konstatálták, hogy akkor, amikor Fényes László személyes térre vitte át a közgyülési harcot, a demokratikus blokk polgári elemei közül többen elhagyták a közgyülési termet, mert nem akartak asszisztálni a közgyülés nivójának leszállitásában. A botrányos jelenetek elmultával egyébként a baloldali társalgóban gyültek össze a demokratikus blokk tagjai, akikhez több Ripka-párti bizottsági tag is csatlakozott, majd később megjelent közöttük maga Ripka Ferenc főpolgármester is. A főpolgármester itt a társalgóban megismételte azt a felszólitását, amelyet ugy a szerdai közgyülés megnyitásakor, mint a pénteki közgyülés folyamán az ülésteremben is megtett.

— Végtelenül sajnálatosnak tartom, — mondta a főpolgármester, — hogy az izgatott jelenetek állandóan megismétlődnek, sőt amint az ma történt, valósággal botránnyá fajulnak. Ahányszor a pártok vezetőivel összeülünk, hogy nagyfontosságu kérdésekben egyazon plattformra hozzuk a pártok véleményét, ez minden akalommal sikerül is. Annál sajnálatosabb, hogy a plénumban, a nagyközönség szine előtt, elintéződnek ugyan a nagyfontosságu kérdések, de *egyesek mellékvágányra siklanak és megfontolatlan kijelentésekkel vagy közbeszólásokkal a botrány magvát hintik el.* Szinte törvényszerüvé vált, hogy a város életérdekeit mélyen érintő nagyfontosságu problémák elé senki sem állit gátat, ellenben *csunya kis személyi csetepaték, vagy a multnak fölösleges felhánytorgása izgatja fel a kedélyeket.* Meggyőződésem, hogy ez a közgyülés munkaképes, de ennek egy feltétele van és ez az, hogy a pártvezérek fegyelmet tudjanak tartani hiveik között. Ha ez igy tart, ahogy a mostani két közgyülési napon tapasztaltuk, merő képtelenség alkotómunkát végezni. A közgyülés ebben az izzó levegőben, ebben a forrongó hangulatban nem tehet eleget a rája váró óriási feladatoknak. *Itt az ideje, hogy a szenvedélyek lecsillapodjanak és a személyes torzsalkodások kiküszöböltessenek.* Hiszen a személyes összetüzések legtöbbször nem is a városi ügyek körül fakadnak. Politikai és közéleti dolgokat dobnak egymás szemére ahelyett, hogy a város lakosságának érdekeit méltóan képviselnék. Meg kell tanulni végre és ehhez alkalmazkodni kell, hogy ezeket az ügyeket a közgyülési teremben elintézni nem szabad, hiszen mindezeknek megvan a maga fóruma. Mindent a maga helyén és a maga idejében kell elintézni, tehát *a főváros közgyülési termében tessék a főváros lakosságának érdekében minél nagyobb, minél becsületesebb és minél értékesebb munkát végezni.*

A Községi Élelmiszerüzem kiépiti a vidéki hálózatát

A „libabárók" harca a kirendeltségek ellen

A községi élemiszerüzem tevékenységét sokkal nagyobb jelentőségünek tartjuk, semhogy ne ösmernők kötelességünknek védelmére kelni minden igazságtalan támadással szemben. Az üzem természete hozza magával, hogy vannak nyilt és alattomos ellenségei, akik veszedelmes versenytársat látnak az élelmiszerüzemben. Ez az üzem a főváros közönségének ellátására alakult s amikor ezt a feladatát a legkényesebb igények kielégitésével teljesiti, sok olyan exisztencia cirkulusait zavarja, amelyek nagy vagyont gyüjtöttek abból, hogy a főváros piacán hatalomra tettek szert. A Fővárosi Hirlap legutóbbi száma azokkal a rejtett tüszurásokkal foglalkozott, amelyeket csak az avatott szemek ismertek fel a fővárosi üzemek megvizsgálására kiküldött bizottság jelentésében. De vannak ennél hangosabb panaszok is, amelyek a vidéki piacokon hanganak el és azt kifogásolják, hogy a fővárosi élelmiszerüzem árt a pesti és vidéki élelmiszerkereskedőknek. Valószinü azonban, hogy ezek a panaszok jogosultak és az élelmiszerüzem csakugyan befolyásolja a piaci árak kialakulását. De mit jelent néhány száz ember panasza, ott, ahol százezrek dicsérik, magasztalják az üzem áldásos működését?

Kezdjük a vidéki városok panaszaival. A községi élelmiszerüzem, hogy hivatásának megfelelhessen a fővárosban,

vidéki kirendeltségeket létesitett, amelyek közvetlenül a termelőktől szerzik be az árut

és kikapcsolván a közvetitő kereskedelmet, annyival olcsóbban juttatják el az árut a közönséghez, amennyi a közvetitő kereskedelemnek lenne a haszna. Mikor Halason megalakult ez a kirendeltség, Schneiderék, az ottani libabárók minden erejüket és befolyásukat felhasználták arra, hogy az üzem tevékenységét megakadályozzák, sőt lehetetlenné tegyék. Tudni kell ugyanis, hogy a halasi libabárók egyedüli uralkodói voltak az ottani piacnak. Minden libát, szárnyast ők vásároltak össze és külföldre szállitották. Hogy az élelmiszerüzemet kompromittálják a termelők előtt, embereikkel azt a hirt terjesztették, hogy a fővárosi üzem csak egy-két hétig marad Halason, aztán beszünteti a vásárlásait. A hir terjesztésének az volt a célja, hogy a termelőket elriassza az üzemtől. A libabárók ugyanis arra számitottak, hogy a termelők egy-két hét miatt nem teszik ki magukat annak, hogy megszakitva az összeköttetést a libabárókkal, két hét multán, amikor a fővárosi élelmiszerüzem kivonul a városból, minden összeköttetés nélkül álljanak a piacon és ne adhassák el áruikat. De az élelmiszerüzem megnyugtatta a termelőket és kihirdette a városban:

— Ide jöttünk, itt vagyunk és itt is maradunk!

Ez hatott. A halasi termelőket most már nem fenyegette a veszély, hogy a fővárosi üzem kivonulása után ők teljesen a libabárók hatalmába esnek. Örömmel léptek összeköttetésbe az élelmiszerüzemmel és az összeköttetés ma is fennáll. Ehhez hasonló körülmények között alakultak meg a többi kirendeltségek. De mindez nem szegte az élelmiszerüzem igazgatóságának kedvét, amit eléggé bizonyit, hogy

a napokban Kiskunfélegyházán egy ujabb kirendeltséget létesitett.

Nem csodálkozunk afelett, hogy a vidéki libabárók, kofák és apró élelmiszerkereskedők panaszos kórusába belezokognak a pesti kofák is, akiknek borzalmas látvány az élelmiszerüzem egy-egy elárusitóhelyisége, amely előtt tömegekben áll a közönség, hogy szükségleteit beszerezze. De kár lenne ellágyulni ezektől a sirámoktól.

Kár lenne egy nagyszerü szociális gondolatot feláldozni néhány exisztencia miatt.

Ezeknek az exisztenciáknak a szive nem lágyult meg a közönség szavától, amikor a nagy drágaság miatt panaszkodott. E panaszok ellenére is tovább folyt az árdrágitás a legszemétlenebb módon, aminek megdöbbentő bizonyitéka az áruuzsorák ügyében hozott tömérdek itélet.

Minden megindultság nélkül hallgassuk hát a siránkozást és gondoljunk arra, hogy minden észme megvalósitása áldozatokba kerül.

Budapest milliós lakosságának jó és olcsó élelemmel való ellátása nem mulhat azon, hogy néhány kofa és kereskedő mit szóljon hozzá.

A községi élelmiszerüzem előtt az ellátás célja lebeg és ezt a célt minden szentimentalizmus nélkül kell megközelitenie. Az utóbbi években az exisztenciák százezrei átnyergeltek és más kereset után néztek. A kofák is tegyenek igy, ha nem tudnak a versenyben helytállani. A mindenáron akadékoskodóknak pedig figyelmébe ajánljuk, hogy szemüket ne csak a kofák meg a kereskedők felé irányitsák, de nézzék a pesti fogyasztó közönséget is. És ha elszontyolodnak a látványtól, amelyet a panaszkodó kofák mutatnak, felvidulhatnak attól a képtől, amelyet az elégedett közönség mutat.

Tűz ellen biztos a harcod,
Hogyha veszel MINIMAX-ot,

MAGYAR MINIMAX

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

I., Rózsa-utca 85. sz. Telefon: 37—31.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Események

Pásztor Mihály előadása. Budapest gazdasági életének, zsebének és gyomrának jobb ismerője aligha van, mint Pásztor Mihály. Könyvei, amelyek ezekkel a problémákkal foglalkoznak, ugy a szakemberek, mint a nagyközönség körében általános feltünést keltettek. Óriási adatgyüjteménye mellett a tisztánlátó ujságiró, a logikus publicista és az élvezetes iiró áll minden alkalommal a közönség elé, amikor ezeket a mindenkit érdeklő témáit uj és uj megvilágitásban hozza elénk. Az „Eladósodott Budapest“ óta sem akadt iró, vagy tudós, aki Pásztor Mihályon kivül tökéletesen belelátott volna Budapest életébe. Eseményszámba ment tehát, hogy a héten a Cobden-Szövetségben előadást tartott a zseb kriziséről és Budapest zsebproblémáiról. Ennek az érdeklődésnek a fokmérője az a szellemi előkelőségekből álló társaság, amely Pásztor Mihály előadásait végighallgatta. Előadásában mindenekelőtt kimutatta, hogy 1923-ban minden ötödik ember az állam, vagy város kenyerét ette Budapesten. A trianoni szerződés óta harmincezerrel csökkent az iparüzők száma, ellenben tizennégyezerrel nőtt meg a közalkalmazottak és kilencezerrel a nyugdijasok száma. Fokozza ezt a szomoru jelenséget, hogy a budapesti önálló iparosság 63 százaléka segéd nélkül dolgozik és tiz év alatt huszezerrel csökkent a budapesti cselédek száma. Beszélt azután a tőzsdéről is és kimutatta, hogy a tőzsdeláz idején mai koronában 459 billió érték hamvadt el anélkül, hogy bárkinek használt volna. Vitába szállt azután Smith Jeremiás főbiztossal is, aki szerint Magyarország minden lakójára átlag és fejenként 60 aranykorona esik, mig a háboru előtt megközelitőleg 45 aranykorona volt a fejkvóta. Smith főbiztos optimizmusát azzal cáfolja meg Pásztor Mihály, hogy mi ma tulajdonképpen egy ötvenszázaléknál is alacsonyabbra csökkent jövedelem után fizetjük a háboru előttinél harmincöt százaléknál nagyobb adófejkvótát. Pásztor Mihály nagyértékü előadását, amely még számos problémával foglalkozott, rendkivül érdeklődéssel hallgatták.

Országos kávéskongresszus. E hét szerdáján és csütörtökén a magyar kávések országos kongresszusra gyülnek össze Budapesten, amelynek azonban nemzetközi jelleget kölcsönöz, hogy a kongresszusra számos külföldi kávéiparos is érkezett. Sok előkelő kávés jött Bécsből, Berlinből, Münchenből, Lipcséből, Prágából és Svájcból. A külföldi vendégeket a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal a Gellért-szállóban helyezte el. A kongresszus védnökei Walko Lajos kereskedelmi miniszter, Matlekovics Sándor dr., Ripka Ferenc főpolgármester és Belatiny Artur, a kamara elnöke. A napirend szerint kedden este 8 órakor a Hungária szálló különtermében ismerkedési est lesz. A kongresszust szerdán délelőtt a Royal-szálló különtermében nyitják. A tárgysorozaton szerepelnek: Gárdonyi József szövetségi elnök üdvözlő beszéde, ezt követi Reiner Mór elnök előadása a kávésipart érintő gazdasági kérdésekről. Mészáros Ödön beszámol a kávésipar helyzetéről. Steuer Marcell a kávéháziipar munkáskérdéséről értekezik, majd utánuk még más szakemberek is fölszólalnak a kávésipar körébe tartozó tárgyakról. Az előadások befejezése után ugyancsak a Royalban diszebédet tartanak. Este az Opera előadásának meghallgatása. — Csütörtökön a szakma érdekkörébe tartozó ipartelepeket tekintik meg: a Palugyay-pincét, a Törley-pezsgőgyárat, és a Kőbányai sörgyárakat és a Zwack-likőrgyárat. Este a Royal-Orfeum előadásának megtekintése.

A vásárcsarnokok uj igazgatója. A polgármester megbizta Burg Ferenc közélelmezési tanácsost a vásárcsarnokok igazgatói teendőinek ellátásával. Burg Ferenc eddig a vásárigazgatói teendőket végezte. Most, hogy a vásárcsarnokok élére került, a polgármester a vásárigazgatói teendőkre vonatkozó megbizást tovább is érintetlenül hagyta. Egyidejüleg megbizta a polgármester Drágffy Gyula közélelmezési tanácsost a vásárcsarnokok igazgatójának állandó helyettesitésével.

A vásári árusok küldöttsége a főpolgármesternél. Megemlékeztünk legutóbb arról, hogy a vásári árusok nagyobb küldöttsége óhajtott tisztelegni Ripka Ferenc főpolgármesternél, hogy panaszaikat előadják neki. Ez alkalomból a vásári árusok küldöttsége és dr. Günther Ferenc fogalmazó, főpolgármesteri titkár között némi differenciák merültek fel, amelyek azonban azóta kielégitő magyarázatot nyertek. Városházi körökben nagy meglepetéssel beszéltek arról, hogy a vásári árusok Günther fogalmazó udvariatlan bánásmóddal vádolták meg, mikor az egész tisztviselői kar előtt ismeretes, hogy Günthner a legjobb modoru és szolgálatkész tisztviselők közé tartozik, aki a főpolgármester mellett a legteljesebb megelégedésre tölti be hivatását. Bebizonyosodott, hogy a küldöttség tagjai között izgatott hangulat uralkodott, mert a főpolgármester momentán nem volt abban a helyzetben, hogy a panaszukat meghallgassa. A félreértésnek, mint ismeretes, az volt az alapja, Ripka Ferenc főpolgármesternek sürgősen a minisztériumba kellett mennie. Bár Günther fogalmazó szerepe már teljesen tisztán áll, ez a hivatali működésére érzékeny tisztviselő mégis fegyelmi vizsgálatot kért önmaga ellen és a fegyelmit megelőző eljárás már meg is indult. Nem lehet kétséges, hogy ez a vizsgálat Günther Ferencnek a megvádolással szemben teljes elégtételt fog szolgáltatni.

Helyreigazitás. Dr. Faludi Oszkár ügyvéd, hivatkozással a sajtótörvényre, az alábbi sorok közzétételét kéri: Igen tisztelt szerkesztő ur! A „Fővárosi Hirlap“ 1925 november 4-én megjelent 44-ik számában és annak 4-ik oldalán „Pénzért menjünk a Mezei-bankba“ cim alatt a „Kápolna-sorsjegy“ kibocsátásával kapcsolatban egy közlemény jelent meg. Ezen közleményben mindenekelőtt Mezei Lőrinc budapesti lakos, bankár ügyfelem személyét és becsületes, régi foglalkozását sértő tények jelentek meg és igy nevezett ügyfelem képviseletében és megbizásából a sajtótörvény rendelkezéseinek megfelelően felkérem, hogy a „Fővárosi Hirlap“ legközelebbi számában a következő rektifikációt megjelentetni sziveskedjék: 1. Nem felel meg a tényeknek az, hogy a „Kápolna-sorsjáték“ rendezését vállalta és nem felel meg a tényeknek, hogy ezt a nemes célt szolgáló tárgysorsjáték haszonlesésszerü kihasználásáért kapcsolódott bele ügyfelem a tárgysorsjáték megszervezésébe. Ezzel szemben a tény az, hogy a külső Kerepesi-uton lakó hivők egyesülete a kápolna épitési költségeinek összehozása céljából egy tárgysorsjáték rendezésére kapott engedélyt, a sorsjátékot kizárólag maga az egyesület rendezi és a sorsjegyek elárusitásával természetesen kénytelen volt az egyesület, amint az egyébként másképen nem is képzelhető, egy főbizományost megbizni. A sorsjátékban mint főbizományos szerepel ügyfelem. 2. Mint a sorsjegyek elárusitásával megbizott főbizományos, vállalta ügyfelem a sorsjegyek eladásának egész országra kiterjedő megszervezését és a munkájáért majdan, minden kétséget kizáróan igazolt készkiadásain felül, a szokásos jutalékot fogja kapni az egyesülettől a vállalt és általa végzendő munkáért.

Villamost — a Magyar Szinháznak. Ezt az eszmét a háborus évek elején is felvetették — de az óta csend van. Az ugynevezett illetékesek figyelmét erre az ügyre felhivni. Kulturszükséglet is, mert valóban szomoru, hogy a Magyar Szinháznak nincs villamos közlekedése. A Szinházi Bizottság tagjait, a Magyar Szinház igazgatóságát is kell mozgósitani. Az ügyet az is népszerüvé teheti, hogy tehermentesiteni kell, a Rákóczi-ut villamosközlekedését. A vonal indulion a Károly-körüttől és menjen a Rottenbiller-utcáig, a Wesselényi-utcán. Ha másként nem, — egy sinpárral — a másikat vezessék a Dob-utcán át.

A mentők közgyülése. A Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület Karátsonyi Jenő gróf elnöklésével vasárnap tartotta XXXIV. évi rendes közgyülését. Jegyzőkönyvben megörökitették az ez évben elhunyt Virosztek Győző mentőfőorvos emlékét. Az évi jelentésből, melyet Farkas Samu dr. adminisztrativ igazgató és Körmöczy Emil dr. igazgató-főorvos terjesztettek elő, kitünt, hogy 1924. évben 23.457 esetben nyujtottak a mentők első segitséget. A közgyülés az 1924. évi érdemes és buzgó szolgálat elismeréseül a következő mentőorvosokat tüntette ki: Ezüstéremmel Szabó Imre dr.-t, bronzéremmel Gera István dr.-t, Fischer Jenő dr.-t, Alkér Györgyöt és Roham Jánost. Különös dicséretben részesült Schuh Emil, dicséretben részesültek Woloszinovits Aurél, Üregdy József, Erőssy József dr., Gász Antal dr., Molnár Károly dr., Kondás József dr., Ivánszky Sándor, Adamovits Sándor dr., Bódy István, Szauter Emil, Rácz Lajos, Köteles József, Bolyos Benő, Rátai László, Nagy Kálmán, Biró Béla, Hisstek József és Pogonyi Nándor.

Csak eredeti
„KRISTÁLY“
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály“ Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

LATINAK JENÖ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

VARGHA ÉS PÁLICH
egészségügyi berendezések és műszaki vállalata
BUDAPEST, VI., CSENGERY-U. 62/B
Központi fütés és szellözés. Vizvezeték és csatornázás. Autogén hegesztés. Vegyipari, szappan, cukor stb. gyárak szerelése.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

EPP ÉS FEKETE GÉPGYÁRA R.-T.
BUDAPEST
EMELŐ GÉPEK III., RÓMAI FÜRDŐ CSIGA-SOROK
SZÁLLITÓ BERENDEZÉSEK.

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

OETL ANTAL
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Ma és minden este
MINDEN SZINPADON ÁT
Rott és Steinhardt vigjáték-revüje és a szenzációs uj műsor
KIS KOMÉDIÁBAN
Kezdete 8 órakor. Telefon: 14—22.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁSVÁNYVIZ ÜZEME
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
Kapható mindenütt! Telefon: József 112-59.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

Kézfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a
Lysoform

GAZDASÁGI HIRLAP

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Megint elhalasztják az aranymérlegek határidejét?

Sándor Pál érdekes kérdése és Bud János dodonai válasza a nemzetgyűlésen

Sándor Pál legutóbbi beszéde során konkrét felhivást intézett Bud János pénzügyminiszterhez abban az irányban, hogy

az aranymérlegek publikálásának január hó 31-ére kitüzött határidejét halassza el.

Sándor Pál beszédének ezt a passzusát a napilapok hallgatással mellőzték, épp ugy, mint Bud egymondatos válaszát, amelyben kijelentette, hogy

„a kérdést megfontolás tárgyává teszem".

Kétségtelen, hogy Sándor Pál kérdésének és Bud válaszának annál nagyobb a jelentősége, mert Sándor Pál nyilván nem saját iniciativájából tette szóvá ezt a sokat bolygatott problémát és a pénzügyminiszternek is módjában lett volna kategórikusan elutasitani Sándor Pál halasztó javaslatát.

Miután Bud pénzügyminiszter érdemleges megfontolásra alkalmasnak tartotta Sándor Pál ötletét, a magyar pénzpiacnak, a részvényeseknek és a külföldi tőkének számolnia kell azzal az eshetőséggel, hogy

az aranymérlegeket a pénzintézetek a rendes közgyülésig akarják kitolni.

Ez ellen a törekvés ellen objektiv okokból nyomatékosan tiltakoznunk kell, mert olyan sulyos közgazdasági érdek, hogy a pénzügyminiszter szigoruan állja egyszer már elhalasztott terminusát, hogy nem tudjuk és nem akarjuk elképzelni a huzavona további prolongálását.

Kónyi uj pozíciója a pénzpiacon

Kiegyezik az Angol-Magyar Bankkal

Egy hónap előtt elsőnek jeleztük, hogy Kónyi Hugó, az Angol-Magyar Bank volt alelnöke, Amerikából való visszaérkezése után — függetlenül ottani tartózkodásától — ujra bekapcsolódik a magyar pénzpiac aktiv tényezői közé.

Információnk szerint Kónyi erre vonatkozó tárgyalásai, amelyek igen bizalmasan folytak, kedvező eredménnyel végződtek be és a legközelebbi napokban publikálják azt a megállapodást, amelyet Kónyi egy jelentős intézménynyel létesitett és amellyel ujra felveszi közgazdasági tevékenységét.

Egyben arról is értesülünk, hogy Kónyi és az Angol-Magyar Bank közt egyezségi tárgyalások indultak meg avégből, hogy azt a pert, amelyet Kónyi a bank ellen szerződése megsértése cimén inditott, békésen intézzék el. Kónyi több mint hárommilliárdot követel, a bank pedig már régebben másfélmilliárdot ajánlott fel. Az egyezségi tárgyalások a két összeg középarányosa körül mozognak.

Mit vesztettünk papirjainkon két év alatt

Egy kis összehasonlitás

A pesti tőzsde tespedtsége aktuálissá tesz egy kis összehasonlitást a régi szép időkkel, amikor még a papirok naponta 50—100 százalékkal szoktak emelkedni és az egész ország a kurzusokat olvasta és élvezte.

1923 nyarán, augusztus 28-án volt a nagy hausse egyik kulminációs napja. Ekkor még 47.000 korona volt a Városi Bank, 73.000 a Wander, 26.000 a Baróti, 32.000 koronát fizettek a Viktória Fáért és 26.000 koronáért kapkodták a Rex-Lloyd-ot, nem is szólva a Dunaharasztiról vagy a Mercur-Fá-iról, amelyek 30.000 korona körül lengedeztek. Meg kell adni, hogy a nehéz papirok sem álltak rosszul: 10,700.000 volt a Pesti Hazai, 12,500.000 az Első Magyar, a Ganz pedig 27,000.000 körül járt.

Sajnos, azóta levitézlettek ezek a kurzusok, de egypár közülük mégis megmaradt. A csodabogarak közül, amelyek ma sem állnak rosszabbul, mint két év előtt, megemlithetjük a Novát, amely 1923 augusztus 28-án is 265.000 korona volt, a Bauxit a mai kurzus felén mozgott, 260.000 korona körül a Liptók sem volt sokkal több 40.000-nél és az Ófa sem érte el a 700.000 koronát, az Izzó pedig alig 650.000 koronán állt, pedig azóta tőkét is emelt.

A másik véglet se legyen megemlitetlenül: az exóták közül 74.000 koronán állt a fel nem osztott régi Amerikai Bank, 16.000 koronán a Just Izzó, 40.000 koronáért adták a Délkelet biztositót, sőt 17.000 pénz volt a Karancsberényire. Milyen szerencse, hogy ezeket a papirokat ma már semmi pénzért sem lehet megvenni, de — eladni sem...

Fleissig 100 milliárd uj betétet hozott külföldről

Most érkezett haza külföldi utjáról Fleissig Sándor, az Angol-Magyar Bank ügyvezető-alelnöke, aki hosszabb ideig tárgyalt a bank régi üzletbarátaival és uj, igen tekintélyes külföldi érdekeltségekkel is.

Fleissig utjának két konkrét eredménye van: egyfelől több mint 500.000 részvényt plasszirozott angol és holland tőkéseknél, másfelől 100 milliárdnyi friss betétet hozott a banknak. Ez a két nagy siker reménlhetőleg lehetővé fogja tenni, hogy a bank tisztviselőinek nősülési engedélyeit is lovagiasan birálja el.

Folynak a magyar-csehszlovák cukorkartell-tárgyalások. Hetetken át tárgyaltak Prágában a magyar, cseh és osztrák cukorgyárak exponensei avégből, hogy egységes kartellmegállapodások jöjjenek létre. Ezek a megbeszélések a mult héten átmenetileg megszakadtak, de a legközelebbi napokban ujra felveszik a tárgyalások fonalát.

Eredményesen befejeződött a Moktár tőkeemelése. Mult hó végén járt le a Moktár elővételi joggyakorlásának határideje. Információnk szerint a részvényeseknek cca 90 százaléka élt az elővételi joggal és a svájci részvényesek pedig szintén befizették a teljes ellenértéket az uj részvények után.

Kedvezően folynak az Egyesült Fővárosi tárgyalásai. Azok a kábeljelentések, amelyek dr. Gratz Gusztávtól érkeznek, az általa az Egyesült Fővárosi ügyében folyó tárgyalások kedvező meneteléről számolnak be. Gratz mához egy hétre indul vissza Newyorkból és valószinüleg még e hó folyamán összehivják a takarék rendkivüli közgyülését az uj tranzakció lebonyolitása céljából.

Nem aktuális a Hazai Bank és Pesti Hazai fuziója. Az utóbbi időben ujra hire járt, hogy a Pesti Hazai Takarék és a Hazai Bank fuziója komolyan foglalkoztatja az illetékes tényezőket. Információnk szerint a két pénzintézet fuziója egyáltalán nem aktuális és erről a kérdésről semmiféle tárgyalás nem folyik.

A magyar elektromos központ pária — Bukarestben. Ugyanaz az érdekeltség, az American—European Utilities Cooperation, amely Budapesten tett ajánlatot az elektromos centrále felépitésére, most kapta meg a koncessziót Bukarestben. Egymilliárd lei alaptőkével alakul meg az állam résztvételével az épitővállalat, amely az áramelosztó-berendezés létesitésére megfelelő kölcsönt ad.

Még mindig drága a pénz. A drága hitel ellen tiltakozók sorába belépett a — magyar miniszterelnök is. Bethlen István gróf egy interjuban élesen állást foglalt a pénzintézetek hitelpolitikájával szemben és erélyes lépéseket helyezett — szükség esetére — kilátásba. Értesülésünk szerint most már a pénzintézetek is belátták, hogy a közvélemény nyomását ellensulyozni kell s igy ezek a legközelebbi napokban végleg eldöntik a kérdést. Remélhetőleg nemcsak a maguk javára...

Füstölögjenek-e a gyárkémények? A közelmultban a Közmunkatanács felhivta a gyárak vezetőségeit arra, hogy egy éven belül szereljék fel tüzhelyeiket füstemésztőkészülékkel. Ez a rendelkezés tulajdonképpen tiz év előtt kelt, de közbejött a háboru. Nem tudjuk, mért ragaszkodik a Tanács ehhez a tiszteletreméltó, békebeli elhatározásához. Sajnos, ma már oft tartunk, hogy elsősorban füstölögniök kellene a gyárkéményeknek, azután kellene gondoskodni arról, hogy ne füstölögjenek. Kiváncsiak vagyunk arra, hogy melyik szabadalom tudná a füstölgést biztositani... Ez van olyan fontos kérdés, mint a füstemésztő-szabadalom kötelező bevezetése.

Kornfeld Pál befejezte amerikai tárgyalásait. Értesülésünk szerint Kornfeld Pál báró amerikai utja eredményesen befejezést nyert. Kornfeld báró e hó 18-án indul el Newyorkból és 25-én érkezik vissza Budapestre.

Egyre több biztositó telepszik le Magyarországon. Információnk szerint a mult héten ujra több külföldi biztositótársaság tájékozódott illetékes helyen aziránt, hogy nálunk való letelepedésük milyen kilátásokkal biztat. Hir szerint a BIOSz-ba tömörült hazai intézetek legközelebb egységesen akarnak fellépni a „fenyegtő" konkurrencia ellen.

A Hazai fa eladása nem aktuális. Hire járt, hogy a Magyar-Olasz Bank rövidesen eladja az érdekkörébe tartozó Hazai Fatermelő részvénytöbbségét. Értesülésünk szerint a Hazai fa vezetősége ezidőszerint semmiféle megállapodást a vállalat értékesitése tekintetében nem kötött le és ilyen jellegü konkrét tárgyalások nincsenek is folyamatban.

Több világosságot! Az elektromos müvek igen fontos átiratot intézett az OMKE-hez. A müvek igazgatósága megállapitotta, hogy a villanyreklámok tultengése okozza a sok világitási zavart az üzletekben, miután a kereskedők jórésze elfelejti bejelenteni a világitás kibővitését. Ennélfogva ez elektromosmüvek az OMKE utján felhivja a kereskedőket, hogy a szándékolt kibővitéseket legalább két héttel előbb jelentsék be és csak akkor hajtsák végre, ha a müvektől értesitést kaptak aziránt, hogy a bővités számára áramot szolgáltatnak.

Életrevaló-e a magyar-lengyel kamara

Az elnökség nem tisztázza a vádakat

A Magyar-Lengyel Kamará-ról hol az egyik, hol a másik lapban olvastunk különböző közleményeket, amelyek egyike sem a kamara dicséretét zengi. Ezek a cikkek azt a tényt is napvilágra hozták, hogy a magyar-lengyel kamara a lengyel kiviteli engedélyeket kamarai belépéshez, illetékek lerovásához köti, még pedig ugy, hogy az ugynevezett „származási bizonyitvány"-okat a lengyel követségen nem tartják helyesen kiállitottnak, aminek kapcsán a feleknek a mindjárt kéznél levő magyar-lengyel kamarához kell átmenni, ahol aztán mindent rendbe lehet hozni.

A Világ ennek folytán azt irta a magyar-lengyel kamaráról, hogy — a kamara jó üzlet, a kamara pedig azt állitja, hogy — rossz üzlet. A kamara mint ilyen, nem azért alakult, hogy mindig foglalkoztassa a kritikát. A kamarát végre át kell adni már hivatásának, hogy hozzáértő kezekben elkerüljön a lengyel követségtől is, mert a lengyel követséget — még ha annyira is távol álló a régi lengyelbarátoktól — meg kell kiméini minden affértől.

Végül szeretnénk tudni, mi az oka annak a hallgatásnak, amellyel a magyar-lengyel kamara elnöksége napirendre tér az afférok felett, amikor akadt komoly hang, amely a kamara feloszlatását követelte.

Ebben a kérdésben Beck Gyula és Nyáry Albert bárónak, a kamara vezetőinek, nem hallgatniok, hanem cselekedniök kellene.

Legmodernebb gyógyintézet sebészeti és belbetegek részére

DR. PAJOR-SANATORIUM

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.

Idegbetegek, üdülők gyógyhelye, vizgyógyintézet, nap- és légfürdők

Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Rietschel és Henneberg R.-T.

Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.

Központi fütések, szellőzések, száritók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizmüvek Csatornázások, derítők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

Hikker Gyula

réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.

Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)

Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, tényezése és csiszolása.

MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6.

Telefon: József 61—97.

Szurday felelős

a magyar textilipar francia csatavesztéséért

Miért volt passziv a Textilgyárosok Szövetsége?

A magyar sajtóban megfujták a vészkürtöt: tönkremegy a magyar textilipar a magyar-francia kereskedelmi szerződés miatt! A kürtöt Szurday Róbert és szükebb testőrsége adta a sajtó kezébe, ugyanaz az érdekeltség, amely annak idején — hiuságból vagy könnyelmüségből — passzivitásba ment át ahelyett, hogy minden eszközzel igyekezett volna a maga érdekeit és igényeit megvédeni.

A magunk részéről tulzottnak tartjuk azt a jajdulást, amely mesterséges izgalomba akarja hozni az országot, mert a szerződés valóiában olyan kevés cikkre terjed ki és olyan rövid időre szól, hogy komoly veszedelmet sem a vegyi, sem a textiliparra nem jelenthet. Ennek ellenére természetesen az érdekképviseletek kötelessége lett volna, hogy megtegyék a magukét még a kisebb hibák vagy hátrányok elháritása érdekében is. De mit látunk? Az érdekképviseletek mélyen hallgattak, egészen addig a percig, amig ki nem derült, hogy még Fenyő Miksa önfeláldozó és kitünő munkája sem képes utólagos orvoslásra, amivel a vegyipari, de főleg a textilipari szövetség előzetes akcióképtelenségét kellett volna pótolni.

Hol volt Szurday Róbert, amikor nem saját ünnepléséről, hanem a kari érdekről volt szó? Hol volt a Textilipari Szövetség, amikor nem kommünikéket kellett elhelyezni, hanem tájékoztatni és befolyásolni lehetett volna az illetékes tényezőket? Kétségtelen tény, hogy akár két nap, akár tiz nap állott rendelkezésére a szerződés megkötése céljából, Szurdaynak meg kellett volna találni a módot arra, hogy szakszerü álláspontját érvényesitse. Ha pedig erre nem volt képes, akkor ne Walkot támadja és támadtassa, hanem önmagát és ne a kereskedelmi minisztert menesztesse, hanem ő hagyja ott azt a poziciót, amelynek betöltésére a közvélemény szerint alkalmatlannak bizonyult.

Mi van a valorizálással?

Csak a nyugdij-, járadék- és biztositási valorizáció aktuális.

Kedden este terjesztette Bud pénzügyminiszter az egységes párt elé a valorizációs javaslatot, amely — legalább egyidőre — véget vet az általános bizonytalanságnak és türelmetlenségnek.

Információnk szerint a javaslat

egyáltalán nem foglalkozik a hadikölcsönkérdéssel, hanem csakis a nyugdijjáradék és biztositási kérdéseket rendezi,

de ezekben a problémákban is a birói mérlegelést tolja előtérbe. Amilyen helyes a birói objektivitásnak általános alkalmazása, annyira megnehezíti a kérdés gyors megoldását a biróságok roppant tulterheltsége. Épp ezért remélnünk kell, hogy a kormány gondoskodik arról, hogy a valorizációs perek soronkivüli tárgyalása is biztositást nyerjen.

A hadikölcsön-valorizáció ügyével a pénzügyminiszter — információnk szerint — csak a tavasszal kiván foglalkozni.

Miért kapja meg a koronarontó Stux-cég a József-Szanatórium sorsjátékot?

Kijátsszák a tárgysorsjáték fogalmát

A József szanatórium-egyesület elhatározta, hogy sorsjátékának első főnyereménye egy élethosszigiani évi 36 milliós, második főnyereménye egy hasonló jellegü évi 18 milliós, a harmadik pedig egy évi 9 milliós járadék lesz. Ez az elhatározás egyértelmü a tárgysorsjáték fogalmának megkerülésével, miután a járadék kétségkivül pénzbeli juttatás, tehát az állam osztálysorsjáték monopóliumát áttöri. Ez a kivételes előzékenység annál inkább meglepő, mert eddig az illetékes tényezők ragaszkodtak ahhoz az elvi állásponthoz, hogy kizárólag az állami osztálysorsjátéknak van joga pénzbeli nyereményeket kitüzni.

Még különösebb azonban, hogy — hir szerint — a sorsjegykibocsátással a Stux Gyula és Hugó bankház fog foglalkozni, amelynek főnökei tudvalevőleg a hires koronarontási bünügyben előkelő szerepet vittek és maguktartásuk mindenesetre homályos maradt. Tiltakoznunk kell az ellen, hogy ilyen tekintélyes intézmény, mint a József-szanatórium, éppen a Stux-céggel álljon össze, amikor annyi régi és tekintélyes cég van a piacon, amelyeknek jónevéhez kétség se férhetett. Remélhetőleg a szanatórium vezetői is be fogják látni, hogy a Stux-cég bankári szerepe nem alkalmas arra, hogy a sorsjáték sikerét biztositsa.

Büvészkedés a Fapapirok körül. Az Általános Faipari és Kereskedelmi rt., amely azelőtt a Mercur érdekkörébe tartozott, most „részvényösszevonást" visz végbe. A papir jelenleg 1000 koronán jegyzik, érthető tehát, ha a vállalat igyekszik valórré varázsolni részvényeit. A fapiacon hasonló irányu törekvés jelentkezik több más vállalatnál is, miután a Lichtig-től kezdve a Dunaharaszti-ig fillérekért jegyzik a hajdani nagyságokat. Kapcsolatos a részvényösszevonás tervével az az akció, amelyet Lichtig Géza kezdeményezett és amely a butorgyárak fuzionáltatására irányul, nyilvánvalólag szintén azért, hogy feljavitsák ezeket az összetöpörödött konjunktura-alkotásokat. Attól tartunk, hogy Lichtigék próbálkozása sem a butoripart nem fogja megmenteni, sem pedig a részvények belértékét nem tudja emelni. Ehhez az a külföldi tőke kellene, ami — nincs.

VÁLLALKOZÁS

Kocsiut burkolás. A tanács versenytárgyalást hirdet a fővárosi központi szivattyu-telep IX. ker., Soroksári-ut 31. sz. udvarán létesitendő bazalt fejkő kocsiut burkolómunkáira. A szabályszerüen kiállitott és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat **1925 november 27-én (pénteken) délelőtt 11 óráig** kell a tanácsi II. (középitési) ügyosztály vezetőjénél vagy helyettesénél (IV., Központi városháza, II. em. 279. ajtószám) benyujtani.

Műkő- és szobrászmunka. A tanács versenytárgyalást hirdet a IX. ker., Mester-utca 41—43. sz. ötemeletes kislakásos bérház épitésével kapcsolatosan szükséges műkő- és szobrászmunkákra. A költségvetési kiirás, ajánlati feltételek ivenként ötvenezer koronáért kaphatók a tanácsi II/a ügyosztályban Fridrich Lajos főmérnöknél (Központi városháza, III. em. 317. ajtószám) naponként csakis 12—2 óráig. Benyujtási határidő: november 18.

Versenytárgyalási döntések

A főváros tanácsa és az illetékes albizottságok a következő közmunkákat az alanti cégeknek, mint legkedvezőbb ajánlattevőknek itélték oda:

26.000 darab bazaltkő szállitását a Hofbauer I. cég kapta darabonkint 8230 koronáért.

A Kerepesi temetőben levő Thalmayer-féle, birtokbavett mauzoleum tatarozásánál

a kőmüvesmunkát Bédi Aurél kapta 9 millió 820.000 K-ért,

az ácsmunkát Ranyák József kapta 20 millió 952.000 K-ért,

a bádogosmunkát Ruffián Iestván kapta 25 milliió 855.000 K-ért.

A Városmajor-u. 67. sz alatt épülő kertészeti ház ácsmunkáit Riedl Bertalan nyerte el 64 millió 180.000 K-ért.

A Peterdy-u. 17. alatti polgári iskola villamosvilágitási berendezését Orschovszky István kapta 112,227.354 K-ért.

A Váci-úti vámépület kőmives tatarozását Führer Miklós kapta 40,078.000 K-ért.

Az Országbiró-utca gyalogutjának rendezését Helfenstein Károly nyerte el 33,725.000 K-ért.

A Babér-utca makadámszerü rendezését Klauber és Vajda cég kapta 201,997.000 K-ért.

A Czakó-utca gyalogjárójának rendezésére Obendorfer I. és Fiai cég kapott megbizást 22,643.000 K ellenében.

Beérkezett ajánlatok

A főváros tanácsa versenytárgyalási hirdetett **26.000 darab bazaltkő szállitására.** Ajánlatot nyujtottak be a Sághegyi bazaltbánya rt. à 8290 K, a Somoskői bazaltbánya rt. à 8330 K, Hofbauer I. à 8230 K és a Badacsonyi bazaltbánya rt. à 8260 K.

A Miklós-téri gyógypedagógiai intézet vizvezetéki és csatornázási munkálataira ajánlatot nyujtottak be: Szepessy Sándor utóda 129,471.500, Margittay Gyula 145,652.000, Fischer Gyula és Társa 129,622.772, Egri és Társa 99,725.677, Ruffián István 116,498.500, Weinberger Mór 130,361.753, Farkas Izor 146,617.000, Fleischmann Gyula 123.556.500, Pogány Nándor 113,852.500, Gerő N. Nándor 125, 880.500, Fekete Ödön 101,036.500, Reimár Miksa 93,034,000, Tóth Imre és Társa 106,742,071, Tóth Ferenc 96 millió 511.450, Vulkán rt. 138,954.000, Szentgyörgyi és Társa 107,520.875, Fliegl Béla 124,655.718, Kikta György és Günthert I. 47,424.250, Moharos János 109,491.000, Rohonczi Hugó 121,923.625, Neményi Simon 112,644.000 K.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT-MŰVEK HAT. CSEKLA JÓS. KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131-72.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

KARTSCHOCKE J. és FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. BUDAPEST Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28.
Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 november 18 — 46. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100 000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Ördögüzés folyt

a városi politikában az elmut napokban. A jobboldal és a baloldal nagy vehemenciával lendült neki, hogy elüzze az ördögöt, amely a főváros autonómiáját készült kikezdeni. Örömmel látta mindenki, hogy a jobboldal és a baloldal egyaránt és közös erővel, nagy buzgalommal kezelte a tömjént, amely elriasztja az ördögöt. Mégis sokkal jobb megoldás az, hogy hovatovább mindenki meggyőződik arról, hogy az ördög nem is volt ördög, a főváros autonómiáját senki a világon, de legkevésbbé a belügyminiszter akarta bántani. Végeredményben pedig az is kiderült, hogy nemcsak a közgyülés jobb- és baloldala, de a közgyülés és a belügyminiszter között sincsen ellentét. Hogy ez mennyire igy van, mindenki megállapithatja, aki elolvassa a Fővárosi Hirlap mai számában Ripka Ferenc főpolgármesternek ezt a kérdést tökéletesen megvilágitó nyilatkozatát.

De nézzük közelebbről a kérdést. Mivel akarta a belügyminiszter megsérteni Budapest autonómiáját. A belügyminiszter mindössze azt kivánja, hogy miután az általa kiküldött üzemvizsgáló ad hoc bizottság kitünő eredményeket ért el, meg kell csinálni a városházán az állandó üzemellenőrző bizottságot. Az ad hoc bizottság sem sértette meg a város autonómiáját, az állandó bizottság sem fogja ezt cselekedni. Nem is cselekedheti, mert sem az ad hoc bizottságnak nem volt és az állandó bizottságnak sem lesz más joga, csak a tanácsadás, az okos és okszerü ötletek proponálása, amelyek fölött a közgyülés dönt. Az állandó bizottság nem lesz más, mint a belügyminiszter vagyonellenőrző jogának gyakorlója. A belügyminiszter egy ember, a bizottság intézmény, kérdés, melyik a csalhatatlanabb? Panaszolták, hogy a bizottságban többsége lesz a kormánynak, mert a szakértőket, akik felét teszik a bizottságnak, ő nevezi ki, a bizottság elölülője pedig a főpolgármester, a kormány exponense lesz. De mit határoz ez, ha amugy sem lesz döntési joga a bizottságnak, hanem csak tanácsot ad? A főváros csak előnyhöz jut, mert hiszen az üzemeket ellenőrző állandó bizottság tagjainak felét a főváros delegálja. Nem a belügyminiszter avatkozik tehát bele a főváros autonómiájába, hanem a maga vagyonellenőrző jogának szinte felerészét a főváros autonómiájára ruházza rá. De ha mégis és még igy is aggodalmai volnának a városi pártvezéreknek, ám a belügyminiszter még arra is hajlanddó, hogy a bizottság kebelében lévő erőviszonyok tekintetében koncessziókat tegyen a fővárossal szemben.

Ezek után egészen nyilvánvaló, hogy a belügyminiszter nem akarja megsérteni a főváros autonómiáját, hanem csak az a kivánsága, hogy a főváros lakosságának javát szolgálja. Az üzemek ma a főváros vagyonának lényegesen nagyobbik felét teszik ki. Azonkivül pedig az üzemeknek kenyeret is kell keresni a főváros számára. Minden papirkorona, amelyet az üzemek keresnek meg, a főváros lakosságának adóterheit csökkenti. Nagyon kell vigyázni tehát ezekre az üzemekre. Nagyszerüen kell tehát ezekben az üzemekben gazdálkodni, mert ettől függ az, hogy lehetséges lesz-e a főváros lakosságát megkimélni az ujabb terhektől, vagy esetleg a már meglévő terheit is redukálni. Aki elolvasta a belügyminiszter által kiküldött üzemvizsgáló bizottság jelentését, az látni fogja, hogy az üzemek gazdálkodása igen sok részben nem volt tökéletes. Hiszen a bizottság is tévedett több helyen, talán éppen abban a buzgalmában, hogy ott is javitani akart, ahol csak dicsérnie lett volna szabad. Csak a Községi Élelmiszerüzemet emlitjük, ahol a bizottság feltétlenül tévedéseknek esett áldozatul. De nagyjában és egészében a bizottság működése sokkal eredményesebb volt, mint amit tőle vártunk. Az uj szerv tehát, amelyet a belügyminiszter javasol, feltétlenül szükséges és aligha hihető, hogy ma, amikor bebizonyosodott, hogy az uj bizottság felállitásával a belügyminiszter nem is sértheti meg a főváros autonómiáját, bármely párt ellene nyilatkoznék.

Az uj seprő jól akar seperni, a régi seprő pedig nem enged rálicitálni magára. Ez lehetett az oka annak, hogy a jobboldal és a baloldal egyenlő buzgalommal látott neki az ördögüzésnek ott, ahol — mint később kiderült — nyoma sem volt az ördögnek. Ujra bebizonyosodott tehát, hogy az uj seprő és a régi seprő között meg kell kötni a kiegyezést. De meg kell kötni ezt a közgyülés egésze és a kormányzat között is. Csak igy lehet eredményes a városházi uj rezsim munkálkodása. Mindennek alapja pedig csakis a kölcsönös bizalmatlanság megszüntetése lehet. Ma még mindegyik párt elkeseredetten vájkál a multban, onnan akarván kihalászni kompromittáló dolgokat a másikra. Ez ellen senkinek nem lehet kifogása, de Budapest lakossága érdekében az fekszik, hogy a multnak ezt a hánytorgatását intézzék el az urak minél gyorsabban, minél előbb. Vivják meg a kulisszák mögött ezt a harcot, amelynek részletei a közönség számára sem nem épületesek, sem nem érdekesek. Ha azután megvivták a harcot és megerősödött egymásban való bizalmuk, akkor álljanak ujra a közönség elé becsületes, termékeny, alkotó munkával. Ha majd az egymáshoz való bizalom meglesz, akkor abban sem fognak versenyezni, hogy melyikük bizalmatlanabb a kormánnyal szemben. Akkor majd nem akarnak ördögöt üzni ott, ahol nyoma sincs az ördögnek.

Senkinek sincs szándékában a főváros autonómiáját megsérteni

Az üzemellenőrző bizottságban a szakértők szerepe jut előtérbe

Ripka Ferenc főpolgármester megnyugtató nyilatkozata

Amióta nyilvánosságra jutott a belügyminiszternek az a rendelete, amelyben a főváros üzemei ügyének rendbehozatalát kivánja és azt az óhajtását fejezi ki, hogy az üzemek ellenőrzését egy állandó bizottság gyakorolja, ez a probléma állandóan és intenzivem foglalkoztatja a városházát és a városi politikusokat. Mint ismeretes, egyes pártok a főváros autonómiáját féltették ennek a bizottságnak létesitésétől és az első pillanatban határozott averzióval fogadták a belügyminiszter kivánságát. Egy hét lepergése alatt azonban meglehetősen megnyugodtak a kedélyek és ma már sokkal objektivebb szemmel nézik a belügyminiszter tervét. Ennek legfőbb oka az, hogy időközben tudomásul vehették a pártok azokat a magyarázatokat, amelyek a belügyminiszter intencióit a helyes megvilágitásba helyezték, egyben pedig meggyőződtek arról is, hogy a belügyminiszter nem fog elzárkózni az elől, hogy tervét okos és célszerü módon kiegészitse, vagy megreformálja. Érvényre lehet juttatni a belügyminiszter tervének végrehajtásánál azokat a követeléseket is, amelyek már régen élnek a köztudatban és amelyeknek legfőbb célja az, hogy az üzemeket meg kell szabaditani a közigazgatás nyügétől, nagyobb szabadságot kell számukra biztositani, viszont azonban az ellenőrzést nagyobb mértékben kell kiépiteni, hogy ilyenformán azok minél több hasznot hajtsanak a közönség javára.

Hogy a belügyminiszter és annak intencióri helyes megvilágitást nyerjenek, a Fővárosi Hirlap

RIPKA FERENC főpolgármesterhez

fordult, aki a következőkben volt szives nyilatkozni:

— Az elmult napok vitái során mindenkinek örömmel kellett látnia, hogy Budapest törvényhatósági tagjai féltékenyen őrködnek Budapest székesfőváros autonómiája felett. Éppen ezért nem győzöm eléggé hangoztatni, hogy

senkinek eszeágában sincs az autonómiát sérteni,

viszont botorság lenne rossznéven venni a belügyminisztertől azt, hogy szivén viseli az adózó polgárság mai nehéz sorsát és igyekszik olyan gazdasági helyzetet teremteni a főváros számára, amelynek előnyeit legelsősorban a lakosság fogja élvezni.

— Teljesen félreértették a belügyminiszter ur intencióit, aki nemcsak hogy nem akarja az autonómiát sérteni, hanem ellenkezőleg: vagyonfelügyeleti jogának egyrészét az autonómia javára, a törvényhatósággal akarja megosztani. Igenis, a belügyminiszter ur ezzel a rendelkezésével segitségére akar sietni a törvényhatóságnak, hogy a főváros pénzügyi helyzete végre-valahára tökéletesen rendezhető legyen.

— A belügyminiszter által javasolt uj tervre, amelyet annyian és annyira támadnak, éppen azért van szükség, hogy az üzemeket felülvizsgáló bizottság kiváló munkájának meglegyen a tényleges eredménye is és ez a hatalmas munkával elkészitett jelentés ne kerüljön egyszerüen az irattárba. Hiszen mindenkinek be kell végre látnia, hogy a belügyminiszter által kiküldött üzemellenőrző bizottság igazán megbecsülni való szép munkát végzett. Azok a javaslatai, amelyeket abban az irányban tett, hogy miképpen lehetne a főváros üzemeit elsősorban a közönség érdekében kamatoztatni, rendkivül értékesek. Ezeknek a javaslatoknak végrehajtása hatalmas lépés abban az irányban, hogy a nehéz megélhetési viszonyokkal és a rettentő terhekkel küzdő lakosság válláról nagy megterheltetéseket vegyünk le. Ebben a tekintetben az üzemek eddig nem végeztek kielégitő munkát. A jövőben ennek meg kell változnia és ez az a pont, ahol a belügyminiszter és a törvényhatóság véleménye feltétlenül találkozni fog. Ez a gondolat volt az, amely megszülte az uj ellenőrző szerv tervét.

— Vegyük szemügyre azonban közelebbről a belügyminiszter tervét. A belügyminiszter által javasolt állandó bizottságban komoly szavuk lenne az autonómia képviselőinek, minden párt megbizottja éberen őrködhetne az autonómia sérthetetlensége felett, viszont a kormány nem politikusokat, hanem szakembereket ültetne a bizottságba, akik szakszerü javaslataikkal arra törekednének, hogy az üzemek jövedelmezőségét minél jobban fel lehessen fokozni és igy a polgárság terheit minél jelentősebben lehessen könnyiteni.

— De arról sincsen szó, hogy a belügyminiszter

a maga tervét változatlanul akarná a törvényhatóságra oktrojálni. Szó sincs megkötött dogmákról,

az uj szervet a pártok kivánságára ugy lehet megreformálni, hogy az autonómiát a végletekig meg lehet majd védeni,

csak azt nem szabad engedni, hogy hangzatos frázisok miatt a legtisztességesebb törekvések elsikkadjanak. Nem lehet megérteni, hogy a főváros törvényhatóságának mi kifogása lehetne az ellen, hogy szakkérdésekben szakszerü javaslatokat kap, amelyeket azután tetszése és legjobb belátása szerint elfogad, vagy mellőz. Hiszen senki sem tagadhatja meg azt, hogy a belügyminiszternek vagyonfelügyeleti joga lévén, módjában van a főváros üzemeit állandóan ellenőrizni. A miniszter azonban ügyelt arra is, nehogy a közönség érdekében tett javaslatát kiélezett féltékenységi beállitások miatt az autonómia sérelmeként állithassák be. Ez az intenció vezette a minisztert akkor, amikor az uj szervet olyanformán kontemplálta, hogy abban az autonómia vezérei is helyet foglaljanak. Hangoztatnom kell azonban azt is, hogy

senki sem ragaszkodik ahhoz, hogy az uj állandó ellenőrző bizottságban a kormány és a főváros szakértői az autonómia képviselőivel szemben többségben legyenek.

Ez is bizonyitéka annak, hogy a bizottságban az autonómia szervei nem kerülhetnek háttérbe. De megvan a készség annak honorálására is, hogy a tanács megbizottai és az üzemek vezetői csak mint referensek legyenek jelen a bizottságban, ahol azonban szavazati joggal ne rendelkezzenek. Általában az uj bizottság távolról sem akart politikai alakulat lenni, ahol az erőviszonyok szerint szavazatokkal döntenek és hatalmi szóval intéznek el rendkivüli fontosságu kérdéseket.

Ebben a bizottságban a szakértőké lesz a legfontosabb szerep,

akik azonban nem voksokkal, hanem argumentumokkal igyekeznek majd álláspontjuknak megnyerni azokat a férfiakat, akiknek kezében a főváros ügyeinek irányitása le van téve.

szegyüjti és irodai szervezetével tárgyalásra előkészíti a beérkező gazdasági vonatkozásu kérdéseket és a végrehajtásra megérett ügyeket a pártok képviselői utján a törvényhatóság elé juttatja.

— Annyi bizonyos, hogy amennyiben az értekezlet elhatározása testté válik, a főváros törvényhatóságának és közönségének nagy hasznára lehet. Élő tartalommal fogja megtölteni a közgyülés és bizottságok munkaprogrammját, fékezően hat a szenvedélyes kitörésekre és tervszerüséget visz bele a közönség legfontosabb érdekeiért folytatandó munkába. A közgyülés valamennyi párt-árnyalatát képviselő bizottsági tagok egyértelmü állásfoglalása mindenesetre jogot ad arra, hogy reménykedéssel nézzünk a gazdasági érdekeltségek ezen nagyjelentőségü akciója elé.

Pártállásra való tekintet nélkül együttműködésre tömörültek a törvényhatóság kereskedő- és iparostagjai

Értekezlet a Kamarában — Becsey Antal nyilatkozik a Fővárosi Hirlap-nak a kooperáció céljairól

Budapest kereskedő- és iparostársadalmából választott székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagok csütörtök délután 5 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara székházának üléstermében bizalmas megbeszélésre jöttek össze, amelyen többek között Éber Antal, Bittner János, Balkányi Kálmán, Kossalka János, Latinák Jenő, Lédermann Mór, Becsey Antal, Nessi Gyula, Nagy Andor, Vita Emil, Ilovszky János, dr. Hegedüs József, Zala Zsigmond, Halász Manó, Magyar Miklós vettek részt.

Az elnöklő Belatiny Artur rámutatott arra, hogy a székesfőváros 310 választott és kinevezett törvényhatósági bizottsági tagjának egynegyedrésze kereskedő és iparos, akik bár különböző pártokhoz tartoznak, érdekeik mégis a legfontosabb gazdasági kérdésekben azonosak és igy egyöntetü állásfoglalásuk lehetséges.

Az értekezleten megjelent bizottsági tagok egyhangu helyesléssel fogadták a kooperáció létesitésére vonatkozó felhivást és e törekvés érdemében Ilovszky János, dr. Hegedüs József, Becsey Antal, Vita Emil, Balkányi Kálmán, Kossalka János, Magyar Miklós és Zala Zsigmond szólaltak fel.

Éber Antal felszólalásában különböztetést tett kétféle kezdeményezés között. Vannak olyanok, amelyek már az autonómia keretében tárgyalásnak alapját képezik és vannak olyanok, amelyek még nem jutottak el odáig. A helyzet ugyanis ugy áll, hogy mérő véletlen az, mely kérdés válik a fővárosi autonómia tárgyalásának anyagává. Igen fontos kérdések ellenben csak akkor jutnak oda, ha valaki abban a tárgyban interpellációt jegyez be. Már mostan, ha véletlenül az interpelláló személye nem alkalmas az érdeklődés felkeltésére, vagy ha bármennyire alkalmas is, de olyan időben kerül beszédének elmondására a sor, amikor már a közérdeklődés lelohadt, akkor bizony az illető kérdésnek befellegzett, nyomtalanul elvész a közgyülés anyagának tömkelegében.

Becsey Antal rámutat a fővárosi kereskedelmi kikötő kalandos sorsára. Ez a főváros létérdekét érintő probléma ibolyaszerü szerénységgel huzódik meg a csatornázási bizottság valamelyik albizottságának a hatáskörében. Hogy a kooperáció által mindig lehet-e eredményt elérni, ez nem feltétlenül bizonyos, de ha csak az esetek egy részében tudják a surlódásokat enyhiteni, már annak megkisérlésével is jó szolgálatot tesznek a közérdeknek.

Az értekezlet végül abban állapodott meg, hogy a tervszerü együttműködés eszméjét, amelyet a közérdekre nézve egészségesnek tartanak, tovább fejlesztik és működésüket már legközelebb konkrét formában is megkezdik.

A városigazgatás életében annyira nagyfontosságunak tartottuk az értekezleten felmerült eszmét, hogy annak céljait részleteiben is ismertetni kivánjuk. Felvilágositásért tehát a „Fővárosi Hirlap" munkatársa

BECSEY ANTAL mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz

fordult, aki a tömörülés célját és szándékát a következőkben volt szives vázolni:

— Aki a városi közigazgatás fejlődését figyelemmel kiséri, az nem zárkózhatik el ama tény megállapitása elől, hogy a városigazgatás és általában a kommunális élet sulypontja egyre jobban eltolódik a szorosan vett közjogi igazgatás teréről a gazdasági problémák területére. Ennek a megállapitásnak két fontos konzekvenciája jelentkezett eddigelé. Az egyik annak felismerése, hogy a főváros önkormányzatának sürgősen meg kell állapitania a birtokában levő üzemek uj gazdálkodási rendjét, amelynek hatása szociális tekintetben és a közteherviselés terén kell, hogy intenziven érezztesse hatását. A másik konzekvenciát a főváros gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeltsége vonta le akkor, amidőn Belatiny Arturnak, a Kereskedelmi és Iparkamara elnökének kezdeményezésére e hó 10-én értekezletre gyült egybe.

— Az értekezleten a főváros törvényhatósági bizottságának ipari, kereskedelmi, általában közgazdasági téren működő tagjai pártkülönbség nélkül igen szép számban jelentek meg; a távolmaradottak pedig csaknem kivétel nélkül rokonszenvükről biztositották az értekezlet törekvéseit. Számra nézve a törvényhatósági bizottság tagjainak kb. egynegyede vett részt az értekezleten.

— A cél, amely az értekezletet összehozta: a székesfőváros törvényhatósági bizottságában helyet foglaló ipari, kereskedelmi, pénzügyi és általában gazdasági tényezőket egymáshoz közelebb hozni; a pártkeretek által adott kötelezettségeket érintetlenül hagyva, módot keresni arra, hogy a gazdasági élet reprezentánsai a főváros polgárságának gazdasági életét érintő fontos kérdésekben a pártok tevékenységének és a várospolitikának irányt szabjanak. Hogy ily megértő kooperáció egymással szemben álló pártok között lehetséges és szükséges, azt az eddigi tapasztalatok eléggé bizonyitják. És hogy a törvényhatóság teendői között nagy számmal vannak még problémák, amelyeket a közömbösség kátyujából közös munkával kiemelni a főváros közönségének egyetemes érdeke, az bizonyitásra alig szorul. A már érintett városi üzemgazdálkodás, az ipari és kereskedelmi hitel kérdése, az épitő tevékenység, a drágaság, a munkanélküliség stb. akutális kérdései mellett a szélesebbkörü, országos vonatkozásu problémák egész sora vár intézkedésre. A dunai kikötő, a vasuti tarifális kérdések, általában a vasuti és vizi forgalom összes problémái, külkereskedelmi szerződések ügye stb., bár országos vonatkozásuak, a székesfőváros gazdasági élete szempontjából közvetlen és sorsdöntő befolyásuak. Ezeket a kérdéseket pártszempontokon felülemelkedve, a törvényhatóság arra illetékes tényezőinek előkészitő munkájával a pártok elhatározása és a nyilvánosság számára megérlelni, kétségtelenül oly feladat, amely méltó arra, hogy minden irányban megértésre találjon.

— A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, mint a főváros gazdasági életének gócpontja, magasabb értelemben vett hivatását teljesiti akkor, amikor a törvényhatóság gazdasági tevékenységének ily irányu szervezésére vállalkozott. Az értekezlet kimondta, hogy havonta egyszer, illetve kétszer összehivja a törvényhatóság gazdasági exponenseit; ösz-

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és ásványvizkereskedelmi r.-t.
IV., Mária Valéria-utca 1. Telefon: 5—53.

BOON'S CACAO világmárka

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

Látta-e már a legujabb gyorsjáratu
LATIL TEHER-AUTOMOBILOKAT
CONTINENTAL
óriási pneumatikon?
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

LUTZ Lutz Ede és társa. Telefon: József 91-6
BUDAPEST VI. ÓRVÁGY-UTCA 4.

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- É CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Tovább erőszakolják a próbajáratu autobusz megvételét

Till Antal tiltakozik ellene, hogy az autobusz-üzemet beolvasszák a Beszkárba

Még mindig nem nyugodtak meg a kedélyek, amelyeket Till Antal ur, a fővárosi autobuszüzem vezérigazgatója hozott hullámzásba azzal a törekvéssel, hogy a főváros közlekedési bizottságában keresztülforszirozza a Laurin-Klement-féle próbajáratu autobusz megvételét. Nyilván a kedélyek megnyugtatására szánta a vezérigazgató ur a Független Budapest-ben közzétett nyilatkozatát, hogy ezzel szerelje le azt az ellenszenves hangulatot, amelyet a közlekedési bizottságban tett előterjesztésével maga ellen keltett. A hangulat leszerelésére annál nagyobb szüksége van a vezérigazgató urnak, mert a közlekedési bizottság legközelebbi ülésén megismétli a Laurin-Klement-féle autobusz megvételére vonatkozó régebbi előterjesztését. Nem hisszük, hogy előterjesztése ezután több sikert hoz a vezérigazgató urnak, nem hisszük, hogy a közlekedési bizottság rászánja magát egy olyan autobusz megvételére, amelyről a Fővárosi Hirlap kimutatta, hogy

már a próbahasználat első napjaiban többször érte sulyos defektus, aminek következtében kétszer is ki kellett vonni a forgalomból.

Nem, ezzel az autobusszal nem fog sikert aratni a vezérigazgató ur, már azért sem, mert ez az autobusz valahol már learatta az első sikereket, lévén a jármű egy régi kocsi, amelyet átfestettek, hogy elkápráztassák vele Budapest közönségét és a fővárosi autobuszüzem vezérigazgatóját.

Ami a vezérigazgató urnak azt az érvét illeti, hogy az autobusz megvétele azért sürgős, mert a négyheti próbaidő október 26-án letelt már és azóta használati dijat kell fizetni az autóért, errenézve azzal a felvilágositással szolgálhatunk a vezérigazgató urnak, hogy

a próbaidő egy félévre szól.

Igy mondja ezt a Laurin-Klement cég budapesti vezérképviselője egy hozzánk intézett levelében, amelyet szivesen bocsátunk a vezérigazgató ur és a közlekedési bizottság minden tagjának rendelkezésére. Ne ijedjenek hát meg a próbaidő leteltétől és a meghosszabbitás lehetőségétől azért se befolyásoltassák magukat, mert az autobusz már az eddigi próbajárat alatt is kiállitotta magáról azt a bizonyitványt, hogy nem méltó a megvételre. A próbaidő meghosszabbitására tehát semmi szükség, mert már eddig is elég rosszat tudnak róla.

Van a vezérigazgató nyilatkozatában még néhány passzus, amelyeket szintén nem hagyhatunk megjegyzés nélkül. A vezérigazgató ur igy azzal kérkedik egyebek közt, hogy az autobuszüzemben már az üzemvizsgáló bizottság jelentése előtt redukálta a kalauzok számát. Tudtuk, hogy a kisexisztenciák letörése nem okoz nagy gondot a vezérigazgató urnak és ebben nem is csalódtunk. De miért nem redukálta az igazgatók, főfelügyelők, felügyelők, ellenőrök és más dusjavadalmazásu alkalmazottak számát? Az autobuszüzemnél minden kocsira tizenhárom alkalmazott esik és minden tizenhárom alkalmazott között van legalább egy sarzsis alkalmazott. Hát van a világon még egy vállalat, amelyben minden egyes kocsit egy főtisztviselő igazgat?

De kár oly büszkén hivatkoznia arra is, hogy már a legközelebbi napokban kiirják a nemzetközi versenytárgyalást ama autobuszokra nézve, amelyekkel fejleszteni akarják az autobuszüzem kocsiparkját. Hogy ezt a versenytárgyalást kiirják,

ez abszolute nem a vezérigazgató ur, hanem a Fővárosi Hirlap érdeme,

mely a közlekedési bizottság figyelmét többször felhivta arra, hogy közszállitásoknál nem szabad a versenytárgyalást mellőzni, mert ez nemcsak a törvénnyel, hanem a főváros közönségének érdekeivel is ellenkezik. Ha azonban a vezérigazgatónak szüksége van arra, hogy ezt a sikert a maga számlájára könyvelje el, mi átengedjük neki azt. Azonban ez a siker sem jogositja fel a vezérigazgató urat arra az önérzetes hangra, amelyen nyilatkozatában kijelenti, hogy

„a legélesebben tiltakozik ama javaslat ellen, hogy az autobuszüzemet beolvasszák a BESzKÁR-ba".

Bocsánat, de az autobuszüzem nem a vezérigazgató ur privát vállalata. Ez az üzem a fővárosé és a vezérigazgató csak fizetett alkalmazottja a fővárosnak; az üzemnél pedig az fog történni, amit közérdekből a közlekedési bizottság elhatároz és amely határozatot a közgyülés elfogad.

Reméljük, hogy a közlekedési bizottság már a legközelebbi ülésén kiábránditja a tévhitéből a vezérigazgató urat és értésére adja, hogy neki csak egy kötelessége van: a kapott utasitásokat végrehajtani.

Ügyeljen bevásárlásainál

védjegyünkre!

Pici piros alma, borizü,
FRANCK-kal főzött
kávé jóizü.

D. 177 O. 25 I — Vo. 5.

Az októberi forradalom a jogügyi bizottságban

Hohenburger altábornagy és dr. Hegedüs József afférja, amely simán intéződött el

A főváros jogügyi bizottsága a héten igen fontos ülést tartott, Buzáth János alpolgármester elnöklésével. A bizottsági ülésnek nagyjelentőségü tárgya az optálások ügye volt, amelyben sikerült komoly és eredményes tárgyalást folytatni. Az ülés azonban meglehetősen viharos lefolyásu volt, de még ebben a viharos miliőben is kiütközött az az éles szóváltás, amely Hohenburger Antal altábornagy és dr. Hegedüs József demokrata bizottsági tag között fejlődött ki az októberi forradalomról és az októberi forradalom szereplőiről. Szerencsére az affér békésen fejeződött be, de érdemes annak részleteit elmondani.

Az eset ugy történt, hogy Hegedüs József az optálások ügyében mondott részletekre menő beszédet, amikor egy mellékmondatban azt a megjegyzést tette, hogy „a trianoni szerződés, sajnos, megfosztott bennünket Nagy-Magyarországtól". Ekkor Hohenburger altábornagy hevesen közbekiáltott:

— Az októberi forradalomról beszéljen! Aki a destrukcióban való részvétellel ártott a hazának, az ne beszéljen erkölcsről, jogról és méltányosságról!

A baloldali bizottsági tagok Hohenburger felé fordulva kiáltották:

— Micsoda hang ez, micsoda személyeskedés!

Óriási zaj keletkezett erre, Hohenburger élesen visszavágott:

— Nem személyeskedés! Adatokat tudok szolgáltatni az októberi dolgokról! Október hozta a trianont.

A szocialisták magukból kikelve kiálltják:

— Nem szégyeljük októbert! Tiltakozunk az ilyen támadás ellen!

Hohenburger altábornagy izzó hazaszeretete és érthető elkeseredése

Szünni nem akaró zajban alig lehet érteni az elnök szavát, aki végre is rendet teremt és Hegedüs József befejezheti beszédének szakszerü részét. Ekkor ujból Hohenburger Antal emelkedik szólásra és személyes kérdésben a következőket mondja:

— Hegedüs bizottsági tag ur nyugodtan előadott és a tárgyhoz szóló beszéde során kiemelte, hogy sajnos, most már csak Csonkamagyarországról beszélhetünk. Illetve olyan formában fejezte ki magát, hogy sajnálatát fejezte ki afelett, hogy most már szép Nagymagyarországunk nincsen. Ez a kijelentés engem, aki abban a nehéz és jelentőségteljes időben egy közigazgatási ágazatnak az élén állottam, aki az akkori viszonyokat ismertem, szerfelett csodálkozásba ejtett. Aki becsületes, aki tisztességes, aki jó, annak igenis sajnálnia kell, hogy ma Nagymagyarország nincs. Hegedüs bizottsági tag ur akkor, amikor ez a szomoru összeomlás történt, mint hadnagy állt a köz szolgálatában. Az összeomlás után rögtön az ügyek élére állt és a honvéd igazságügynek ellenőréül szegődött, ahol bomlasztások történtek. Ezeket akartam mint tényeket leszögezni. Remélem, Hegedüs bizottsági tag ur ezt nem fogja tagadásba venni. Nem lehet letagadni, hogy október volt az oka annak, hogy Magyarország határai ennyire...

A szocialisták hevesen kiáltják:

— A világháboru volt az oka! Szerbiát akartuk meghóditani!

Hohenburger azonban folytatja:

— ...és aki ebben segédkezett, arról csodálom, hogy azt mondja: „sajnos, Csonkamagyarország van". Ez háboritott fel engem és ezért fakadtam ki. Mikor én azt a kifejezést használtam, hogy „Önök", akkor én senkit a személyében bántani nem akartam. Ez csak Hegedüs bizottsági tag urra vonatkozott, akiről amit most kijelentettem, azt fentartom. Aki negyven esztendeig a hazának szolgált és negyven esztendeig önzetlenül, éjjelt nappallá téve csak azon fáradozott, hogy hazámnak ügyét csekély tehetségemhez és csekély, jelentéktelen ügykörömből kifolyóan szolgálhassam, annak kétszeresen és nyolcszorosan és százszorosan rosszul eshetik, ha a pályája végén egy ilyen szomoru tragédia következik be. És itt az urak az ellen zudulnak fel, aki hazájának ezt a szerencsétlenségét soha elfeleiteni nem fogja...

A szocialisták most ujra erős zajban törnek ki:

— Mert nem október csinálta az összeomlást, — kiáltják — hanem a háboru! Szavazzunk! Szavazzunk!

A hadnagy válaszol a tábornagynak

Kemény és katonás mondatok voltak ezek, amelyekben mély érzelem zendült meg. Ekkor azonban meglepő és érdekes jelenet következett be. Felállott Hegedüs József bizottsági tag és válaszolt Hohenburger altábornagynak. Válaszolt, mint hadnagy, a vele szembenálló tábornoknak. Keményen, katonásan, ugy, mintha raporton állana:

— Hohenburger főhadbiró-honvédtábornok ur emlékezete nem mindenre terjed ki. Mindenekelőtt méltóztatik bölcsen tudni, ha a személyemre visszaemlékezik, hogy önként jelentkeztem katonai szolgálatra, önként vonultam be az első honvédhuszár ezredhez, a harctéren teljesitett kitüntetéses szolgálat után sebesülve visszaérkeztem és a budapesti honvédkerületi ügyészséghez nyertem beosztást, ott Déry-Egry Mihály százados-hadbiró helyettese voltam és ebben a minőségben — ezt tudnia kell a tábornok-főhadbiró urnak — egyike voltam azoknak, akik megkerestettek az AOK által a katonai büntetőtörvénykönyvnek, egyes paragrafusoknak és az egész rendszernek az átdolgozására, véleményadásra. Erre vonatkozóan a leirat éppen a tábornok-főhadbiró ur aláirásával adatott ki. A véleményünket tartoztunk éppen a tábornok-főhadbiró ur utján a hadügyminisztériumnak felterjeszteni. Ezt a munkát a magyar királyi honvédkerületi parancsnokság keretén belül végeztem és ez a munka terjesztetett fel annakidején a hadügyminisztériumhoz.

— Mikor az összeomlás elérkezett, — folytatta

TUNGSRAM

Tungsram félwattos,
Tungsram opál,
Tungsram napfényü

izzólámpákkal

jó és takarékos világitást ér el

Kapható mindenütt!

Egyesült Izzólámpa- és Villamossági RT. Ujpest.

tovább — több oldalról, még pedig a tábornok-főhadbiró ur által sem kétségbevonható módon, hosszu évtizedes közszolgálatban eltöltött munka után, ott uniszono kaptam azt a felhivást, hogy vállaljam el az ugynevezett szolgálattételt fent a honvédelmi minisztériumbeli igazságügyi csoportnál, mert féltek, hogy nem megfelelő egyén kerül oda. A tábornok-főhadbiró urnak kell tudnia, hogy egyetlenegy izben voltam ott, amit sohasem tagadtam a tábornok-főhadbiró ur előtt, annak bejelentésével, hogy semmiféle igényem, semmiféle célom, semmiféle szándékom nincs, csak arra kértem valamennyi tiszt urat, Szép ezredes-hadbiró urat is, közöljék velem, lehetek-e a szolgálatukra, igen vagy nem.

— A hadbirói kar akkor egyetlen kérelmet terjesztett általam az akkori honvédelmi miniszter elé: szüntessék meg azt az abuzust, hogy a kombattáns tisztek rangbeosztása lényegesen előbb van, mint a hadbiráké. Ezt az egyetlen kérelmet tolmácsoltam a hadbirói kar és az akkori igazságügyi csoport valamennyi tagjának őszinte köszönetével nyugtázottan és ezzel az én misszióm, szereplésem és fellépésem és jelentkezésem véglegesen megszünt.

*

Ezzel a hadnagy és altábornagy vitája a nyilvánosság számára véget is ért. Később a tábornagy-hadbiró és a hadnagy félrevonultak, bizalmas megbeszélést folytattak egymással és látszólag minden kérdésben megértették egymást. Ezekután mindenki megállapithatta, hogy a nyilvánosság előtt vitába bocsátkozott felek között bizonyára valami fatális félreértés történt. Az egész vita, a nagy felhevülés és a sok energiapazarlás tehát hiábavaló volt.

Renonsz volt az egész.

A filmrendelet még sulyosabbá teszi a moziipar válságát

Sok hasznot a filmipar sem várhat tőle

Minden okos szó, minden megalapozott gazdasági érv és minden tiltakozás, amely a mozisok részéről a tervbevett filmrendelet ellen felhangzott, hiábavalónak bizonyult: az uj filmrendelet a mult héten megjelent, noha az érdekeltek többször tiltakoztak ezen rendelet életbeléptetése ellen. A kocka tehát ezzel ismét el van vetve és hamarosan eldől, hogy az egymással szemben álló felek közül kinek volt igaza: azoknak-e, akik az uj filmrendelettől a filmgyártás fellendülését várják, vagy pedig azoknak, akik a külföldi filmek behozatalára méterenként a háromezer koronás megadóztatást a mai moziipar katasztrofális veszedelmének tartják. Nehéz dolog jóslásokba bocsátkozni, de nem is kell hozzá különös jóstehetség, hogy

a gazdasági viszonyok láttára, ne sok jót remélhessünk a mozirendelet életbeléptetésétől.

Egyetlenegy jel sem szól amellett, hogy megjavultak volna annak az osztálynak a kereseti viszonyai, amelyből a mozgószinházak közönsége rekrutálódik. Ellenkezőleg: a jelenségek odamutatnak, hogy a kereseti lehetőségek rosszabbodtak, hiszen maga a kormány is kénytelen a gazdasági élet különböző területein a segitő angyal szerepét vállalni. De nem is kell ilyen messzire mennünk, hiszen a pesti és vidéki szinházak egyre fokozódó válsága is azt mutatja, hogy

nem érkezett még el az az időpont, amikor a szórakoztató helyeket ujabb adókkal lehetne megterhelni.

Az uj filmrendelet életbeléptetése annál kiméletlenebbül nehezedik a moziiparra, mert éppen a rendelet tervbevételekor inditott akciót a Mozgóképszinházak Országos Egyesülete a vigalmi adók leszállitására s most ahelyett, hogy elviselhetetlennek érzett adóját leszállitanák, még ujabbakkal sujtják. A mult évben a moziipar azzal akarta enyhiteni válságát, hogy a belépődijak leszállitásával növelje meg a közönségét. Kérte a vigalmi adó mérséklését, hogy a jegy árát annyival olcsóbban adhassák, amennyivel kevesebb a vigalmi adó egyegy jegy után. Csak két és félszázalékos engedményt kértek, ami mindössze is csak 250 millió korona kevesebb bevételt jelentene a fővárosnak. De még ezt a 2½ százalékos leszállitást se tudták kierőszakolni. A helyzet tehát maradt a régi s ha már a tavalyi viszonyok mellett is 31 mozienged élyes ment tönkre, milyen krizisre kell elkészülnünk, ha most 3000 koronával adóztatnak meg minden méter külföldi filmet, hogy ebből az adóból fellenditsék a magyar filmipart.

Az uj adóval szemben már hónapokkal ezelőtt hangoztattuk, hogy az egyáltalán nem alkalmas a magyar filmipar fellenditésére. Nem alkalmas pedig annál az egyszerü oknál fogva, mert

egy vegetáló moziiparból nem lehet egy virágzó filmipart életre kelteni.

Az uj adó megdrágitja a mozgószinházak belépőjegyeinek az árát, a közönség még kevesebb lesz és előbb-utóbb a belépődijakból már csak annyi lesz a mozi jövedelme, hogy a háromezer koronás filmadót fizethetik ki. Hát azt hiszi a filmrendelet megalkotója, hogy a mozitulajdonosnak egyetlen ambiciója, hogy létük feláldozásával is segitségére siessen a gyerekcipőben botorkáló magyar filmiparnak? A könyörtelenség a mozisokkal szemben már csak azért sincs megokolva, mert maga a kormány sem vállalja azt a támogatást, amelyet kilátásba helyezett, amikor az uj filmrendeletet tervbevették. 40.000 dollár támogatást igért a kormány a magyar filmipar fellenditésére, de igéretét nem váltotta be s igy a magyar filmipar egyelőre csak arra a másik 40.000 dollára van utalva, amelyet a 3000 koronás adóból a mozgóképtulajdonosokon akarnak behajtani. Hogy 40.000 dollárból fel lehet-e épiteni a magyar filmipart, nem tudjuk, mert ehhez az iparághoz nem értünk. De akár lehet akár nem, azt az egyet tudjuk, hogy a magyar moziiparból ezt a 40.000 dollárt még nehezebb kivasalni, mint ebből az összegből a magyar filmipart megcsinálni. Egy ipart tönkretenni és egy másik ipart életrekelteni, ennek igazán semmi értelme és az illetékeseknek kötelességük lenne, hogy védelmezzék meg azt, ami van és ne áldozzák fel azért, ami nincs.

Jellemző különben, hogy a kulturadó, amivé a 3000 koronás filmadót elnevezték, még nem eredményezett aranyhegyeket, de már megkezdődött a tülekedés avégből, hogy kik részesedjenek belőle.

Egy-egy jól beprotezsált riportvállalat már zsiros falatokat kér a maga számára

abból az adóból, amelyet azért vetettek ki, hogy a magyar filmipart virágoztassák fel belőle. Másfelől már jelentkeztek mozivállalatok, amelyek adómentességet kértek és kaptak. Ime, lassan-lassan kiviláglik, hogy mi van a magyar filmipar felvirágoztatásának jelszava mögött. De azért nincs kizárva, hogy a filmiparnak is jut belőle valami. Talán annyi, hogy a jogcim fenmaradjon a mozisok további sanyargatására.

SZÓRAKOZÁS

Andrássy-uti Szinház: Vasárnap délután és egész héten minden este: Mezőkövesd, Mi történt Kelemennel, Lakodalom, Cica, Valuta-ankét, Rebeka néni, tréfák, magánszámok.

Gaál Franciska a Renaissance-Szinházban. Zágon István Marika cimü vigjátékának pompás cimszerepében csütörtökön és szombaton szerepel. Szerdán, pénteken, valamint vasárnap az Uriemerek-et adják. Vasárnap délután a Csirkefogó mulattatja a közönséget.

ORION SZINHÁZ
IV., Eskü-út 1. Telefon: J. 150-01.
Erzsébet-híd mellett
Ma, november 18-án és a következő napokon
POLA NEGRI
legujabb filmje
A sárga ördög
Dráma 7 felvonásban. Ezenkivül:
ANGYALKA Egy newyorki kisleány regénye 6 fejezetben.
A főszerepben: Virginia Lee Corbin és Ricardo Cortez
Rádius-Paramount műsor.
Előadások kezdete ½6, ½8, ½10 órakor.

A Fővárosi Operettszinház e hetét Leopoldine Konstantin és a bécsi Deutsches Volkstheater vendégjátéka tölti be a következő müsorral: Szerdán: Cuyprienne. Csütörtökön: Die Zwillingschwester. Pénteken: Cyprienne. Vasárnap délután az Orlov kerül szinre mérsékelt helyárakkal.

A Leányálom-nak nem kell több dicséret, jó hire ugyis szájról-szájra megy.

KAMARA
November 19—25-ig, csütörtöktől-szerdáig
BIMBULA legujabb attrakciós filmje 8 felv. Gaumont ujdonság
Főszerepben: **Bimbula**
Fé fiak bálvanya First National attrakció 8 felv.
Főszereplő: Barbara La Marr
Előadások naponta 5, ¼7, 8 és 10 órakor.

A Vigszinház heti műsorában a Madonna, Fazekas Imre nagyhatásu drámája csütörtökön és szombaton szerepel. Szerdán, pénteken, valamint vasárnap este az Uriembereket adják.

A Leányálom példátlan sikere folytán dominálja a Városi Szinház egész heti müsorát. A bemutató előadás közönsége egy igazi siker emlékével távozott.

Nemzeti Szinház: Szerda: A kaméliás hölgy. Csütörtök: Liliomfi. Péntek: A hid (először). Szombat és vasárnap este: A hid. Vasárnap délután: B. Nagy Gergely.

CORVIN SZINHÁZ
November 19—25-ig, csütörtöktől szerdáig bezárólag
Rivaldák hercegnője filmregény 8 felv.-ban. Főszerep ők: Ronald Colman és Blanche Sweet
Férfiak bálványa First National attrakció 8 felv.-ban
Főszereplő: Barbara La Marr
Előadások: hétk. 5, ½8, ¼10, vasárnap ¼5, 6, 8, 10 órakor.

Vigszinház: Szerda, péntek, vasárnap este: Uriemberek. Csütörtök, szombat: Madonna. Vasárnap délután: A csirkefogó.

Városi Szinház: Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap este: Leányálom. Péntek: A nagy nő. Szombat délután: Hüvelyk Matyi (gyermekelőadás). Vasárnap délután: A trubadur.

ROYAL APOLLÓ
Telefon: József 118—94.
Gösta Berling
Lagerlöf Zelma a Nobeldij nyertesének regénye filmen
Nov. 19-től, csütörtöktől kezdve
Előadások: 5, 7 és 9 órakor

Renaissance Szinház: Szerda: Nincs előadás (a Marika nyilvános esti főpróbája). Csütörtök: Marika (először). Péntek, szombat és vasárnap este: Marika. Vasárnap délután: Szonkin és a főnyeremény.

Ma és minden este
MINDEN SZINPADON AT
Rott és Steinhardt vigjáték-revüje és a szenzációs uj műsor
KIS KOMÉDIÁBAN
Kezdete 8 órakor. Telefon: 14—22.

Fővárosi Operettszinház: Szerda, péntek: Cyprienne. Csütörtök: Die Zwillingschwester (a bécsi Deutsches Volkstheater és Kontantin Leopoldine vendégjátéka).

Hatóságilag engedélyezett
VÉGELADÁS
Férfiing pizsama, nyakkendő, férfiharisny, kesztyü, gallér, női fehérnemüek, ha isnyák, házikabát, téli gyapju-alsóruhák, női kötött mellény és kabát, esernyők
Schleifer és Klein
Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 10. (volt Fürdő-utca).

Szopogasson köhögés ellen
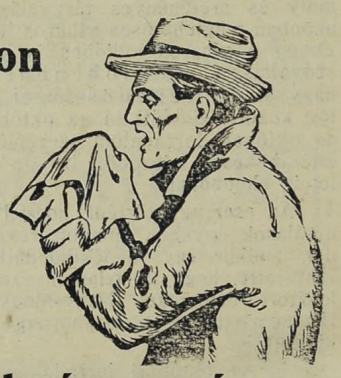
Szent István gyógymalátacukorkát,
mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁSVÁNYVIZ ÜZEME
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
Kapható mindenütt! Telefon: József 112-59.

GRÜNWALD HENRIK ALAPITTATOTT 1887. TELEFON SZ. 44—18.
BUDAPEST, VII., Vilmos c ászár-ut 19
Cimfestészeti műterme. Speciálista üvegtáblákban.

Fullánkok

Városatyák,

akik foglalkozásukra nézve iparosok és kereskedők, pártállásukra nézve pedig a közgyülési terem más és más oldalán foglalnak helyet, elhatározták, hogy ezentul az ipart és kereskedelmet érintő kérdésekben kooperativ munkát fognak kifejteni. A Kereskedelmi és Iparkamara elnökének vezetésével esett meg ez a tanácskozás, amely nagyon szépen, nyugodtan, okos ötletek tárgyalásával ment végbe. Igazán őszintén és becsületesen örül mindenki ennek a szép egyetértésnek. Szükség van erre az ipar és a kereskedelem érdekében, amelyek ebben az országban és főképen ebben a városban olyan elhagyatottak, olyan elnyomottak voltak még a legközelebbi multban is. Nem is csodálkozunk, hogyha az egyenlő foglalkozásu városatyák egymásra találtak. Ha valamin csodálkozunk, akkor ez az, hogy csak most találtak egymásra, csak most vették észre, hogy milyen szükséges az együttmüködés. Hiszen éppen a kereskedelem és az ipar volt az, amely a kurzus bűneit a saját bőrén érezte legelőször és legjobban. A kurzus szülte gazdasági pangás ezeket a foglalkozási ágakat teperte földre legelsősorban. És most a zöldasztalnál boldogan és lelkesedve szavalnak az ipar és kereskedelem védelmében azok az urak, akik ezeket a kurzusbünöket fedezték és imitt-amott dicsőitették is. A kooperativ együttmüködés és a kari szolidaritás, úgylátszik, csak azóta lett fontos, amióta kisebbségbe jutottak.

Milotay István

a héten debütált a városházán. A Batthyány örökmécses ügyében szólalt fel a képzőművészeti bizottságban. Volt egy nagyon finom, nagyon okos megállapitása és ez az volt, hogy a történelem az a nagy erdő, amelyből mindenki olyan bunkósbotot vághat ki magának, amilyenre éppen szüksége van. Arról volt szó tudniillik, hogy Kossuth és Batthyány négy-négy tételét válasszák ki elfogulatlan históríkusok és ebben a néhány mondatban örökitsék meg a két nagyember tanitását. Be kell vallani, hogy Milotay szellemes mondásában sok az igazság. A történelem minden politika számára, hol argumentum, hol flastrom, hol meg bunkósbot. A kurzus például kisajátitott mindenkit, aki már nem élt. Kisajátitotta Petőfit, Tiszát, Adyt. De egyiket se használta argumentumnak, hanem valamennyit bunkósbotnak.

A pénzügyi ügyosztály

szörnyü dilemmában van. Most csinálják az 1926. évi költségvetést és állandóan arról folyik a vita, hogy papirkoronákban, aranykoronákban, vagy pengőben állitsák-e be azokat a mérhetetlen kiadásokat, amelyekre a fővárosnak a jövő évben szüksége lesz. Az idei költségvetés már aranykoronás volt, az 1927-es pedig egészen természetesen pengős lesz. A pénzügyi ügyosztály bölcsessége ugy véli, hogy az idén meg kell tartani a középutat és 1926-ra mégegyszer utoljára, talán a csunya inflációs idők utolsó emlékeként papirkoronás költségvetést kell csinálni. Isten neki fakereszt, hát legyen ez a költségvetés papirkoronás vagy aranykoronás, de lehet már akár pengős is, legfeljebb az emberek megtanulnak egy kicsit számolni. Ezen már ugy sem lehet segiteni, mi már csak ilyen keveredett korszakban élünk, csak azután legyen a fővárosnak papirkoronája, aranya, vagy pengője annyi, amennyire szüksége van.

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövező- és utépitő vállalkozók — Budapest, X., Halom-utca 25.
Alapittatott 1890. Tel.: József 39-52.
Utépitő és kövezőmunkák
beton-, aszfaltburkolás- és földmunkák.
Vasutépitési munkák.
Költségvetés díjtalan!
Budapest székesfővárosnak, a Máv-nak és az Államépitészeti hivataloknak állandó szállitói.

Körséta a városházán

Ujra kisért a polgármester-kérdés — Megoldás készül a bal- és jobboldal együttműködésére nézve — Fátyolt kell boritani a multra a jövendő haladás érdekében — Az alpolgármesterek is aktuálisak

A városi politika valamelyik hegyszakadékából megint előbukkant a polgármester-kérdés. Mint mikor a gyorsvonaton járó utas figyeli a hol eltünő, hol ujra előbukkanó sebesvizü folyót. A polgármester-kérdés is hol elbujik a városigazgatás nagy gondhegyei mögött, hol ujra előkerül a nyugodtabb órák derüs napfényében. De a gondhegyeken kivül a polgármesterkérdést néha mesterséges, kulisszák is eltakarják. Mert aligha lehet benne kétség, a kulisszák mögött többet beszélnek erről, mint a nyilvánosság számára. És amit a nyilvánosságnak mondanak, az sohasem olyan érdekes, mint a háttérbeli tanácskozások.

A nyilvánosság számára még mindig ugy áll az ügy, hogy Wolffék makacsul ragaszkodnak Sipőczhöz, a baloldaliak meg Bárczyhoz. A kulisszák mögött azonban — a városházán elterjedt hirek szerint — Wolffék már lemondanának Sipőczről, ha a demokraták elejtenék Bárczyt és a demokraták már lemondanának Bárczyról, ha Wolffék elejtenék Sipőczöt. A kulisszák mögött és a nyilvánosság számára körülbelül csak egy bizonyosság van és ez az, hogy Budapest polgármestere Ripka Ferenc lesz.

A pletyka, amire nem kell sokat adni, de amely rendszerint mégis igazat mond, már arról is tud, hogy a polgármester-kérdés körül a legkülönbözőbb közvetitők révén folynak a tárgyalások az egyes pártok között. Azt mondják, hogy már meg is van a megegyezés és ezt a megegyezést januárban perfektuálják. Még annak a két urnak a nevét is ismeri a fáma, akik állitólag Sipőcz Jenő polgármesterrel is tárgyaltak a visszavonulás és lemondás részleteiről. A másik név nem is pikáns, de az egyik Wolff Károly...

*

Akár megtörtént már a megegyzés a jobb- és baloldal között a polgármester, azaz Ripka Ferenc személyére nézve, akár nem, az egészen mindegy. Ha még nem történt volna is meg, meg fog történni egy hét mulva, vagy két hét mulva, a föladat most a közvélemény preparálása a kompromisszum számára. Azokat a határozott, megalkuvást nem ismerő kijelentéseket és párthatározatokat ugyanis, amelyek Sipőcz, illetve Bárszy érdekében történtek, most valahogy át kell kottázni. Nem szégyen és nem elvfeladás ez, mert mindenki tudja, hogy a városházán ma csak kompromisszumokkal lehet kormányozni. Merő lehetetlenség tehát, hogy akár a jobboldal, akár a baloldal polgármestere megállja helyét a politikai ellentétek nehéz csatáiban. Lehetetlenség ez még akkor is, ha azt a polgármestert Bárczy Istvánnak hivnák, akinek értékét mindenki elismeri, de aki ma mégis csak egy exponált politikai alakulatnak a jelöltje. Bárczy István kétségkivül lehetett volna, ha vállalta volna, ujból Budapest polgármestere, ha megmarad, mint ahogy elindult, az egyik középső, mérsékelt párt jelöltjének. Bárczy azonban balfelé lendült és ezzel lehetetlenné vált az a megoldás, hogy őt a kormány is szivesen lássa a polgármesteri székben. Ha az országos politikában gróf Bethlen Istvánnak minden taktikai bölcsességére szüksége van a középuton való haladáshoz, akkor azt kell mondanunk, hogy ez a nagy és értékes balanszirozás még sulyosabb feladat Budapest városi politikájában, ahol egyenlő nagyságu, de ellenkező irányu erők működéséből kell kiépiteni az alkotó munkát. Jobboldali vagy baloldali polgármester erre a dolgok természete szerint képtelen volna. Budapest uj polgármesterének tehát azt az irányt kell képviselnie, amely az egymással ellentétes hatóerők között a kiegyenlitést képviseli. Ripka Ferenc kormánybiztosi és főpolgármesteri működése olyan volt, hogy ez a működés egyenesen és határozottan predesztinálja őt a polgármesteri szék betöltésére.

Be kellett látniok ezt a politikai pártok vezéreinek, a jobboldalon csakugy, mint a baloldalon. A demokratikus blokknak a Ripka-párt szavazatai nélkül nincsen többsége ahhoz, hogy Bárczyt polgármesterré válassza és ilyen körülmények között Bárczy István sem lenne hajlandó polgármesterséget vállalni. Ugyanez a helyzete a Wolff-pártnak is, amely a Ripka-párt szavazatai nélkül viszont Sipőcz Jenőt nem tudná megtartani mai poziciójában sem. Az agitáció tehát, amelynek többé sem Bárczy, sem Sipőcz érdekében nem halljuk a hangját, természetszerüen elcsöndesedett és most már bizonyos, hogy a jobb- és a baloldal hallgatagon bele fog nyugodni Ripka Ferenc polgármesterségébe, akinek polgármestersége mellett a kormány semmi esetre sem fog főpolgármestert kinevezni, hiszen Ripka másfél esztendő alatt állandóan a kormány bizalmával rendelkezett és ezt mint polgármester is megtartja.

*

Sokat beszélnek mostanában a városházán egy párbeszédről, amely Vázsonyi Vilmos és Wolff Károly között folyt le. Wolff Károly volt az, aki megpenditette a gondolatot, hogy végre-valahára végleges megegyezést kellene létesiteni a két nagy politikai oldal állandó együttmüködésére vonatkozólag. Akik ennek a beszélgetésnek a tartalmát ismerik, azt mondják, hogy Vázsonyinak sem volt lényegbevágó ellenvetése, csak éppen az időpontot nem tartotta ma még alkalmasnak a megegyezésre. Ugy tudják, hogy a baloldal vezére a városházi és üzemi gazdálkodás felülvizsgálása után hajlandó csak az együttmüködés tekintetében végleges választ adni. A baloldalon ugyanis nyilván arra számitanak, hogy ezen a réven olyan eszközökhöz jutnak, amelyek által a maguk részére a kompromisszum megkötésénél előnyöket szerezhetnek. Ennek a megegyezésnek csak egy része a polgármester-kérdés megoldása, ahol a jobb- és a baloldal körülbelül egyenlő mértékben kapitulál a másikkal szemben. Jobbról elejtik Sipőczöt, balról Bárczyt és jobbról is, balról is támogatják Ripkát.

*

A jobb- és a baloldal várható megegyezése azt fogja jelenteni, hogy a függő kérdések egész komplexumában igyekeznek közös plattformot létrehozni. Hogy ez sikerülhessen, mind a két oldalnak a legnagyobb engedelmességgel kell egymással lennie. Teljes sikere azonban az ilyen kompromisszumnak csak akkor lehet, ha a pártvezérek a párttagok temperamentumának megfékezésére is igéreteket és garanciákat tudnak egymásnak nyujtani. Az alapelvnek annak kell lennie, hogy fátyolt kell boritani a multra és közösen kell dolgozni a jövendő haladás érdekében. Ha tehát most hol az egyik oldal, hol a másik oldal vezérének szájából vádak hangzanak el a multra vonatkozólag, ezeket objektiv szemmel ugy itélik meg, hogy részletei a nagy taktikai harcnak, amelynek a végleges megegyezést kell kiváltani.

Már sokkal alárendeltebb jelentőségü az, hogy a jobboldal és baloldal megegyezésének ma még a polgármester-kérdésen tul más személyi akadályai is vannak. Ha már Sipőcz Jenőt el kell ejtenie a jobboldalnak, legalább Folkusházy Lajos alpolgármestert akarja megtartani, aki amugyis spirituszrektora volt a városházi kurzusnak. Folkusházyt viszont a baloldal akarja kinyomni mai állásából. Buzáth János alpolgármestersége ellen egyik oldalnak sincs lényegbevágó kifogása, de nem lehetetlen, hogy amennyiben a jobboldalnak sikerülne Folkusházyt megtartania, akkor a baloldal mégis

Jön!
A JÓZSEF KIR. HERCEG SZANATORIUM-EGYESÜLET
Életjáradék-Sorsjegye
melynek főnyereményei:
élethossziglan évi korona 36,000.000
Élethossziglan évi korona 18,000.000
Élethossziglan évi korona 9,000.000
a Fonciére Általános Biztositó intézet által, azonnali kezdettel, havi részletekben lesz kifizetve.
Ezenkívül
1000 darab arany és ezüst nyereménytárgy 1,553.000,000 korona értékben.
Ára: egész sorsjegy ... 30.000 K
fél sorsjegy ... 15.000 K
Sorsjegyintézőség:
IV., Apponyi-tér 1. sz.
(Kir. bérpalota.)
Telefon: József 115—09.
Felvilágositás és levelezés ugyanott.

Buzáth állását követelné a maga jelöltje, esetleg Márkus Jenő számára. Mindez azonban ma csak kombináció, mert a dolgok még ennyire nem értek meg. Az alpolgármesteri állások körül folyó harcot az fogja eldönteni, hogy a mult most folyó bolygatása körül kifejtett csatározásokban melyik pártnak sikerül erősebb pozicióra szert tenni.

Beszélnek arról is, hogy a baloldal egyes ügyosztályvezetőknek más ügyosztályok élére való helyezését kívánja. Ez ugyan a jövendő polgármesternek diszkrecionális joga, de megeshetik, hogy a jövendő polgármesterével való tárgyalások során ebben a kérdésben is előre megállapodnak.

Egyelőre tehát ne csodálkozzék senki, ha azt veszi észre, hogy a polgármester-kérdésben nincsenek vezéri nyilatkozatok és nincsenek ujabb párthatározatok. Budapest közönsége számára ez a jelenség megnyugtató kell, hogy legyen, mert ez azt jelenti, hogy a pártvezérek csöndes, zárt beszélgetésekben a polgármester-kérdésben kompromisszumra törekszenek. Hogy mi fog történni, mik lesznek a megegyezés részletei, ez ma még egészen bizonytalan. Bizonyos csak egy van és ez az, hogy Budapest uj polgármestere Ripka Ferenc lesz.

Események

Ripka Ferenc a főváros támogatásával biztatta a kávésok budapesti kongresszusát. A magyar kávésok a mult héten tartották országos kongresszusukat Budapesten és többnapos tanácskozásukkal hangot adtak annak a nem éppen irigylésre méltó helyzetnek, amelybe a legujabb gazdasági viszonyok sodorták a magyar kávésipart. Erre a helyzetre élesen rávilágitott Reiner Mór, a budapesti kávésipartestület elnöke, továbbá Mészáros Győző, az Ipartestület elnöke, aki a kávésipar terheiről: adókról, közüzemi terhekről és italmérési illetékekről tartott szakszerü és minden tekintetben tárgyilagos előadást. A felsorakoztatott adatok mindenkit meggyőztek arról, hogy ezeket a terheket csökkenteni kell, ha az állam nem akarja megfojtani fejlődésében ezt a nagyjelentőségü iparágat. Nem sokkal vigasztalóbb volt az előadás, amit Német Aladár (Debrecen) tartott a vidéki kávésipar helyzetéről. Az előadó szavaiból megtudtuk, hogy a vidék éretlen ifjusága még mindig nem szokott le az ugynevezett igazoltatásokról, amelyeket nagy előszeretettel a kávéházakban hajt végre, ahol megzavarja az üzemet és elriasztja a vendégeket. A turbulens elemek garázdálkodása csak sulyosbitja azt a válságos helyzetet, amelyet a különböző adónemek idéztek elő a vidéki kávésiparban. Igen érdekes és a magyar állapotokra nézve igen jellemző volt Kovács József alelnök előadása, aki az árdrágitási ügyekkel és az uzsorabiróságok eljárásával foglalkozott. Bánó Dezső kormányfőtanácsos, a Balatonfüredi Gyógyfürdő Rt. vezérigazgatója arról a kölcsönhatásról elmélkedett, amelyet az idegenforgalom és a kávésipar egymásra gyakorolnak. Az előadó kimutatta, hogy a kávésipar fejlesztése mily előnyösen befolyásolja az idegenforgalmat s ezért kivánatos, hogy az állam már az idegenforgalom gazdasági jelentősége szempontjából is könnyitse meg a kávésipar fellendülését. Harsányi Adolf a kávésiparban előforduló szertelenségekről, Pallai Miksa a tanoncképzésről, Horvát Dezső a záróraügyről, zenekérdésről és táncengedélyekről, Losonczi Gusztáv az áruellátás problémájáról, Steuer Marcel az üzlethelyiségek felszabaditásáról tartott előadást. Minden felszólalásból kicsendült a szomoruságnak és csüggedésnek hangja és Ripka Ferenc főpolgármesternek köszönhető, hogy a kongresszus nem oszlott szét a felszólalók komor hangjának hatása alatt. Ripka Ferenc főpolgármester, akit Gárdonyi József elnök üdvözölt, a következőket mondotta:

— Magam is a kispolgárok sorából kerültem a főpolgármesteri székbe. Szent meggyőződésem, hogy a kávésok egy ország kulturájának igen fontos tényezői. A magyar kávésok minden alkalmat megragadnak arra, hogy kulturális és gazdasági szempontok szem előtt tartásával fejlesszék iparukat és igy tetemes részük van az ország fejlődésében. Minden alkalmat megragadunk, hogy a hazafias kávésipartestületet támogassuk. A közelmultban nem igen volt módunkban könnyitést nyujtani nekik, de a nehéz napok most már kevésbbé kötik a főváros vezetőségét.

Ripka főpolgármester szavai felfrissitően hatottak a kedélyekre s nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a kongresszus egy szebb jövőbe vetett hittel végezte el fáradságos munkáját.

Ereky Károly sulyos kritikája a vágóhidról. A főváros közélelmezési bizottságának hétfői ülésén Ereky Károly többizben felszólalt és felszólalásaiban sulyos kritikát mondott, különösen a vágóhidak gazdálkodásáról. Elmondotta, hogy a vágóhid forgalma 1914 óta 40 százalékkal csökkent, ugyanez idő alatt azonban a személyzet létszáma 30 százalékkal emelkedett. Lehetetlen helyzet ez, ugyhogy Ereky Károlynak a tisztviselői kar hatalmas revizióját kellett követelnie. Hasonlóképpen kritika tárgyává tette Ereky a vágóhid költségvetésének egyéb tételeit is. Igy elmondta például, hogy a fa és szén ára lement, ugyanakkor azonban a fütésre az idén mégis 20 millióval többet vesznek fel, mint az elmult esztendőben. Nagy feltünést keltett Erekynek az a kijelentése, hogy a polgármester egy konferencián azt a közlést tette, hogy az 1926. évi deficit már eddig is 330 milliárd koronára rug. Ilyen körülmények között az üzemek nem fordithatják jövedelmük felét beruházásokra és épitkezésekre. Szólott végül Ereky arról is, hogy a fővárosnak a vágóhid jövedelmezővé tétele révén nem szabad az élelmiszereket megdrágitania. Pedig feltétlenül drágitja a hust a főváros akkor, amikor a vágódijakból csaknem 3 milliárd a főváros bevétele. A jéggyár 2 milliárd, a hütőház 3 milliárd haszonnal dolgozik, amit ugyancsak a közönségnek kell a hus árában megfizetnie. Több felszólaló foglalkozott a vásárcsarnokok ügyeivel is, követelték az uj vásárcsarnoki szabályrendeletet, a helypénzek leszállitását. Volt, aki kifejtette, hogy egy vásárcsarnoki fülke bére ma drágább, mint egy előkelő belvárosi üzleté.

Közegészségügyi anomáliák. Sok szép és épületes dolgot hallottunk a közegészségügyi bizottság hétfői ülésén. Igy például hallottuk egy orvos szájából, aki a kórházak élelmezését felülvizsgálta, hogy a Szent István és Szent János-kórházakban kitünő élelmezés van. Ugyanakkor azonban sulyos közegészségügyi anomáliákról rántották le a leplet. Ha nem is sorolható az anomáliák közé, de mindenesetre a főváros lakosságának legsulyosabb sérelme, hogy a kormány hatmilliárd koronával redukálta az élelmezési, nyolcmilliárd koronával pedig a ruha- és fehérneműköltségeket és végleg eltörölte a járványpótlékokat. Az anomáliák közül, amelyeket a kitünő Édes Endre tanácsnok nyilván gyorsan meg fog szüntetni, ki kell emelni azt az esetet, amely a gyöngyösi-uti szülészeti kórházban történt. A kórházat ellenőrző fővárosi bizottsági tag megnézte a kóstoló-könyvet és konstatálta, hogy az inspekciós alorvos annak rendje és módja szerint beirta jelentését, hogy az aznapi ebéd kifogástalan. Az ellenőrző fővárosi bizottsági tag ekkor a konyhába ment, ahol legnagyobb meglepetésére az derült ki, hogy az ebéd még nincs is készen. Sulyos anomália az is, hogy a Szent László fertőzőkórházban 48 fertőző beteg fekszik egyetlen egy kórteremben. Az ilyen bajok megszüntetéséhez azonban egyedül pénzre van szükség és miután a bizottság a jövő évi költségvetést megszavazta, ezekre az elsőrendü szükségletekre valószinüleg pénz is lesz.

Előadás az idegenforgalomnak a kereskedelemre való hatásáról. November 18-án, este hét órakor a Sas-körben az OMKE, a Fővárosi Kereskedők Egyesülete és a Magyar Idegenforgalmi Szövetség ülést tart, amelyen Bánó Dezső kormányfőtanácsos és Jakab László dr. előadása szerepel az idegenforgalomnak a kereskedelem élénkitésére való hatásáról. Vendégeket szivesen látnak.

A József királyi herceg Szanatórium-Egyesület uiszerü járadék-tárgysorsjátékot rendez, melynek három főnyereménye a Fonciere Általános Biztositó Intézet által kiállitott évi 36 millió, 18 millió és 9 millió koronáról szóló életjáradék-kötvény. Ezenkivül 1000 darab értékes arany- és ezüstnyereménytárgy kerül kisorsolásra. A sorsjegyek néhány nap mulva kerülnek forgalomba.

Ki felelős az aszfaltburkolatokon észlelhető hibákért. Semmi sem tart örökké s igy nem szabad csodálkozni afölött, hogy a pesti aszfalt már 24 órával a használatbavétel után ugyanazokat a hibákat mutatja, mint a felszedett aszfalt. Panaszok hallatszanak ugyanis arról, hogy az uj aszfalt, amelyet most raknak le a pesti utcák gyalogjáróira, egy-két nap multán meggödrösödik és a pesti vadvizek gyüjtőmedencéjéül szolgál. Ezek a sulyos vádak, egyelőre azonban lehetetlen kideriteni, hogy e hibák miatt kit terhel a felelősség. Az aszfaltozást ugyanis részben a főváros végezteti a saját aszfaltozó üzemével, részben pedig kiadja vállalkozóknak. Nem áll módunkban megállapitani, hogy a kifogások melyik vállalatra vonatkoznak, de ez nem is fontos. A fővárosnál bizonyára tudják, hogy a felelősségből mennyi terheli a fővárosi aszfaltüzemet és mennyi a magánvállalkozást. Ha a főváros aszfaltüzeme nem tud a várakozásoknak megfelelni, fejlesszék, tökéletesitsék olyanná, hogy a versenyben megállja a helyét. Ez nem megoldhatatlan feladat, hisz ismerünk sokkal kényesebb üzemeket is, amelyeket a fővárosnak sikerült a legmodernebb szinvonalra emelni. Ha azonban a privátvállalkozás végzi hanyagul és felületesen elvállalt munkát, a fővárosnak módot kell találni arra, hogy a főváros kárára elkövetett mulasztások megtoroltassanak. Szigoritani kell az ellenőrzést és a versenytárgyalásokból ki kell zárni minden olyan vállalatot, amely az elvállalt kötelezettségeknek nem tud, vagy nem akar lelkiismeretesen eleget tenni.

970 méter mélységből 74° melegen tör elő ama radioaktiv hőforrás, amely a
Széchenyi Gyógyfürdőt
táplálja. Csuz, izületi gyulladás, ischias ellen páratlan hatásu.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

LATINÁK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZÁMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

HAVERLAND ANTAL
m kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el. : J. 29-66.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 208-38.

FIAT
Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

Legmodernebb gyógyintézet
sebészeti és belbetegek részére
Dr. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM.
Idegbetegek, üdülők gyógyhelye,
vizgyógyintézet, nap- és légfürdők
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Budapest székesfőváros
Szent Gellért szállója
a gyógyfürdővel közvetlen kapcsolatban.
Elsőrangu családi szálló.
A szálló vendégei a gyógytényezők használatánál 25 százalék engedményben részesülnek
Dijtalan autóközlekedés a szálló és az Apponyi-tér között.

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Szigorubban kell ellenőrizni a magánbankokat

Mi van a nagy nevek mögött? — Drágitják a hitelt a magánbankházak
A Schossberger-cég szalámi manövere

Miért bukott meg a Bankárszövetség házépitkezése?

Az ország pénzügyi és kereskedelmi életében egészen különleges szerepet töltenek be az ugynevezett magánbankházak, amelyek egynémelyikének üzletkerete fölér sok középbankéval, tulnyomó része viszont nem él, csak vegetál.

A nagy magánbankházak ma jóformán mind — a kivételek közül külön emlitjük meg a Kohner Adolf és fiai céget, amelyet nemes tradiciói és nagy mezőgazdasági és ipari koncernje egyaránt kivételes piedesztálra emelnek, és a Munk és Davidsohn céget, amely valóban nemzetközi missziót tölt be — elsősorban betétszerzéssel és pénzkihelyezéssel foglalkoznak. E tekintetben szinte páratlan mozgásszabadságot biztosit számukra az a körülmény, hogy

tagjai a Tébének

és élvezik ennek az intézménynek erkölcsi védelmét, viszont okos előrelátásból

nem tagjai a bankkartelnek,

tehát sem a betéti, sem a hitelkondiciók terén semmiféle korlátozás alá nem esnek.

Ebből a speciális helyzetből következőleg a nagy magánbankházak, a Schossberger, Herzog M. L., Stux, Latzkó és Popper, Bettelheim Mór cég és társaik ma is 8½—9½ százalékos kamatot fizetnek a betétek után, viszont 16—18 százalékkal helyezik ki a pénzt komittenseik közt. Tehát olcsóbb üzletvitelük dacára

még nagyobb marge-al dolgoznak, mint a pénzintézetek,

amelyek mégis moderálni kénytelenek magukat a hitelezési kamat terén és amelyeket aránytalanul magasabb rezsi terhel.

A közönség szempontjából lényeges megnyugvást jelent a pénzintézetekkel való összeköttetésnél az a tény, hogy

a bankok és takarékoknál, mint nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál, betéteik jóformán abszolut biztonságban vannak,

Viszont a magánbankházak bármilyen megbizhatók is, egyfelől betéti társaságok, másrészt

sem a Pénzintézeti Központ, sem a Jegyintézet részéről nem állnak olyan rendszeres ellenőrzés alatt, amilyet éppen bankházmivoltuk megkövetel,

bár tekintélyes, olcsó hiteleket élveznek mindkét állami intézmény részéről és igy módjukban volna a nagybankokkal konkurrálni a hitelkondiciók tekintetében is.

Nem szabad elfelednünk, hogy a pénzintézetek mérlegei a legszélesebb nyilvánosság elé kerülnek,

a magánbankházak üzleteredményeiről azonban a közönség semmit sem tud

és a bizalmon kivül nincs intézményes garancia arra, hogy ezek a bankházak valóban megfelelnek saját tradicióiknak és a köteles kereskedői és bankári gondosság előfeltételeinek. Jól emlékszünk még arra, hogy

a Schossberger-cég üzletfelei pénzén milyen hazárd játékot folytatott a Szalámigyár körül

és hány milliárdot kockáztatott és vesztett el ezen a csunya és inkorrekt üzleten, de nem tudunk arról, hogy a Jegyintézet retorzióval élt volna vele szemben. A közönség hisz a Schossberger névben, de nincs tájékozva arról, hogy mi van e szép cégtábla mögött és hogy a többi tekintélyes és régi firma hogyan gazdálkodik a rájukbizott sok milliárddal és intern mérlege milyen, nem éppen örvendetes, meglepetésekkel terhes.

A Bankárszövetség, amelynek elnökségében helyet foglalnak vezető magánbankáraink, nem is olyan régen

nem tudta befejezni a lakásépitő akció során elvállalt házépitkezését

és kénytelen volt az állammal átvétetni félbemaradt vállalkozását. Igaz, hogy a Bankárszövetségnek sikerült még visszatéritést is kapnia az illetékes hatóságoktól, bár

ez a visszatérités még ma sem került felosztásra a részvényjegyzők között,

akiknek egy része pedig nagyon rászorulna a visszatéritett ötszáz millióra. Ennek ellenére meg kell állapitanunk, hogy ha a Bankárok Szövetsége, amelynek tagjai Bettelheim Mórtól dr. Latzkó Hugóig ma is száz és száz milliárdokat forgatnak egyéni és társas cégeikben, egyesült erővel sem birtak tető alá hozni egy spontán vállalt háromemeletes házépitkezést, hanem az állam szanálását kellett igénybevenniük, akkor aligha lehetnek méltóak arra a bizalomra, amelyet a nagyközönség egy része ellenőrzés és kritika nélkül előlegez számukra.

Mi van a Hazai Fával?

Löbl vezérigazgató sulyos szerződése

Többizben rámutattunk arra, hogy a Hazai Fatermelő üzletvitele felől sem a részvényesek, sem a közönség nincs megfelelően tájékozva.

Ezt az álláspontunkat megerősiti az az információnk, amely szerint az igazgatóság Löbl Marcelt, aki a felszámolt Fakereskedelmi rt. könyvelője volt, állitólag évi 600 milliós fizetéssel és tizéves szerződéssel angazsálta. Tekintettel arra, hogy a társaság még részvényeseit sem szokta belső ügyeiről tájékoztatni, itt a nyilvánosság előtt vetjük fel a kérdést, hogy megfelel-e ez a hir a valóságnak és hogyan egyeztethető össze azzal a takarékossági programmal, amelyet az igazgatóság a magáévá tett?

Igen természetes, hogy ilyen terhes, hatmilliárdos szerződéssel megfelelően értékesiteni sohasem lehet sem a Hazai fát, sem — Löbl Marcelt.

Fónagy hitelbiztositó bankot alapit?

Tárgyalásokat folytat több nagy külföldi viszontbiztositóval

Az utóbbi hetekben igen érdekes terv merült fel a magyar pénzpiacon: Fónagy Aladár, a Mobilbank elnöke tárgyalásokat inditott avégből, hogy külföldi viszontbiztositók bevonásával hitelbiztositó bankot létesitsen Budapesten.

A terv kétségkivül alkalmas időpontban merült fel, mert a hitelszavatosság kérdése egyre szélesebb rétegeket foglalkoztat, sőt a biztositók egynémelyike, elsősorban a Foncière, már január elsejétől felveszi ezt az üzletágat is. Fónagy koncepciója elsősorban a külföldi viszontbiztositók bevonására irányul, mert a bankhoz szükséges tőke már biztositva van, csak az üzletvitel arányainak megfelelő viszontbiztositási keretre van szükség.

Az uj bank természetesen csak Ausfall-Versicherungra rendezkedne be, vagyis csak az egyenes adók fizetésképtelensége esetén válna aktuálissá a bank kötelezettsége. Valószinü, hogy még e hónapban eldől, hogy Fónagy terve, amely méltó az összes illetékes tényezők figyelmére, a megvalósulás stádiumába léphet-e.

Mit csinál Krausz Simon?

A Novától a kényszerkölcsönig

Sokat foglalkoznak utóbbi időkben azzal a kérdéssel, hogy Krausz Simon, akinek közvetett vagy közvetlen hatása a tőzsdére kétségbe nem vonható, miért nem látható az első fronton.

Információnk szerint Krausz Simon tartózkodó magatartása két okra vezethető vissza. Elsősorban arra, hogy hetek, sőt hónapok óta intenziv részt vesz azokban az alkalmi szindikátusokban, amelyek a kényszerkötvényeket és hadikölcsönöket vásároltatják, aminek folytán a részvénypiacon nem fejt ki aktivitást és a rendelkezésére álló tőkéit az államadósságok szükebb piacán forgatja. Másik oka rezerváltságának az a körülmény, hogy a Nova-tranzakció, amelynek során érdekeltsége körülbelül 150.000 Novát vásárolt össze, nyugvópontra jutott, illetve a hatalmi kérdések rendezése későbbi időpontra maradt. A Nova-szindikátusban lekötött tőkék egyelőre nem szabadultak fel és igy Krausz Simon a részvénypiac más területein — az államadósságokat kivéve — nem akar aktiv tevékenységet kifejteni.

Mindenesetre kivánatos volna, hogy a tőzsde urai közt legyen valaki, aki az értéktőzsdével is foglalkozik...

Teleszky hadikölcsön-valorizációt akar... Ezeken a hasábokon hat hét előtt utaltunk arra, hogy elsősorban Teleszky Jánosnak, a háboru első pénzügyminiszterének erkölcsi kötelessége a hadikölcsönök valorizációjának követelése. Elégtétellel konstatáljuk, hogy Teleszky felismerte ezt az obligóját és az utóbbi napokban ismételten sikraszállott a valorizációnak a hadikölcsönökre való kiterjesztése mellett. Ilyen előkelő és avatott védő mellett a közgazdasági sajtó szerényen háttérbe vonulhat és rábizhatja a vita megoldását Teleszkyre és — utódjára.

Sok a bankigazgató. A pénzintézetek most november elsején nem perfektuálták a tervbevett tisztviselőelbocsátásokat, ami természetesen nem jelenti azt, mintha egynémelyik banknál és takaréknál nem volna szükség még leépitésre, ugy látszik azonban, hogy még mindig nem ott takarékoskodnak, ahol lehetne és kellene: a vezető igazgatóknál. Még ma is van egy pár pénzintézet, ahol tizenöt—husz igazgató működik, még pedig nemcsak fizetéssel, hanem tantiemmel is. Tessék itt spórolni, ahol van miből és követni a külföldi példát, ahol az ügyvezető igazgatóknak nemcsak a száma, hanem a jövedelme is kisebb, mint Csonkamagyarország dus bankigazgatói karáé.

Akcióba lépnek a Magyar-Német Bank kisrészvényesei. Szerdán értekezletet tartanak a Magyar-Német Bank károsult kisrészvényesei, akik egységesen akarnak fellépni mindazokkal a tényezőkkel szemben, amelyek tevékenysége vagy passzivitása a részvényesek vagyonának elvesztését provokálta. Információnk szerint a kisrészvényesek az igazgatóságon kivül a Pénzintézeti Központtal is érintkezésbe kivánnak lépni, hogy érdekeiket legalább bizonyos mértékig megvédelmezhessék.

Még mindig nincs egység a hitelkamat terén. Egy hét óta ugyan folynak a tanácskozások a pénzintézetek közt, hogy egységes megállapodásra jussanak a hitelfeltételek ügyében, de még mindig csak a statisztikai anyag feldolgozásánál tartanak. Információnk szerint a döntés csak a jövő hét elejére várható és addig a felek elmélkedhetnek azon a dilemmán, hogy miért szállitották le egy nap alatt a betéti kamatot és miért tárgyalnak immár negyedik hete a hitelkamat le nem szállitásáról?

Katona Béla — az Atlantica igazgatósági tagja. Az Atlantica Trust november 30-iki közgyülésén — információnk szerint — beválasztják az igazgatóságba Katona Bélát, a kiváló közgazdasági irót, az Ujság szerkesztőjét, aki eddig a vállalat felügyelőbizottsági tagja volt. Katona Bélával az Atlantica igazgatóságának egy méltán elismert és tisztelt pénzügyi szaktekintéllyel sikerült kiegészitenie magát.

AZ ERNST-MUZEUM AUKCIÓI XXX.

KÜLÖNFÉLE HAGYATÉKOKBÓL, FŐURI- ÉS MÁS MAGÁNBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ MŰTÁRGYAK

KIÁLLITÁS: Nov. 18—22-ig d. e. 9-től d. u. 5-ig | **AUKCIÓ:** Nov. 23-tól naponként d. u. ½4-től

Aranymérleg: 1926 január 31.

Nem szabad elhalasztani a végső terminust

A pénzügyminiszter tudvalevőleg 1926 január 31-éig elhalasztotta a felértékelt mérlegek publikálásának végső terminusát. Ez a halasztás egyfelől megbénította a tőzsde értékmérő szerepét, másfelől tartózkodásra késztette a külföldi tőkét, tehát mindenképpen károsan hatott közgazdasági életünkre.

Ennek ellenére a pénzintézetek egyrésze

ujabb halasztást akar.

noha az a két érv, amelyet eddig hangoztattak, már tárgytalanná vált. Van uj pénzünk és van valorizációs javaslatunk. A mérlegeket 1925 január 1-ére visszahatólag papirkoronában kell készíteni, az 1925 évi zárómérlegeket pedig pengőben, tehát

a felértékeléseket minden akadály nélkül el lehet készíteni.

Ami pedig a valorizációs problémát illeti, a nyugdijvalorizáció gondja bizonyos mértékig szintén megoldódott. A javaslat arányszámot állapit meg a munkaadó részvénytársaság 1924-iki vagyoni státusa és az 1924-iki helyzet között. Kétségtelen, hogy

sok vállalat dilemmába került,

mert ha a nyugdijjogosultság csökkentése érdekében alacsony vagyoni státust fog valamely pénzintézet kimutatni, el fog esni az adó- és hitelkedvezményektől, amelyeket részben az aranymérlegtörvény, részben a piac megitélése jelent számára, ha pedig a magasabb vagyonhatás felé jár, akkor a nyugdijigénylők fognak számukra kedvezőbb, a pénzintézetre nézve pedig sulyos valorizációs arányt megállapittatni. Épp ezért

helyesebb volna, ha a javaslat fix kulcsot létesitene az eltöltött szolgálat szerint

és ezzel elébe vágna a végtelen perlekedésnek.

Akárhogy alakul is azonban a helyzet,

a nyugdijvalorizáció alig néhány pénzintézetet érdekel közelebbről,

s ott sem jelent lényeges veszedelmet. A Kereskedelmi Bank vagy Leszámitolóbank aranymérlege szempontjából nem lehet döntő, hogy az évi nyugdijteher 5, 6 vagy 7 milliárdot jelent és ha az érdekelt bankok erre való tekintettel jóelőre a legpesszimisztikusabb számitás szerint készitik el aranymérlegeiket, a nyugdijkérdés akkor sem befolyásolhatja számbavehetően vagyoni státuszukat.

Épp ezért a közgazdasági vélemény szerint

nincs helye semmiféle ujabb halasztásnak

és a pénzügyminiszter kötelessége, hogy az 1926 január 31-iki terminushoz az egész magyar közgazdasági élet egyensulya érdekében a legmerevebben ragaszkodjék.

Nem emel tőkét az Angol-Magyar Bank. Hire járt, hogy Fleissig Sándor, az Angol-Magyar Bank alelnöke külföldi tárgyalásai során megállapodott volna abban is, hogy a bank ujabb tőkeemelést bonyolit le és az angol érdekeltség ujabb pakettot is átvenne. Értesülésünk szerint ez a hir téves, mert a bank tőkeemelési tervekkel nem foglalkozik, hanem csak a részvényösszevonás lehet bizonyos időn belül aktuális, ha a készülő rendelet ezt időszerüvé fogja tenni.

Megvalósulás előtt áll a határidőüzlet. Információnk szerint a gabonahatáridőüzlet tervezetét a kiküldött tőzsdebizottság teljesen elkészitette, ugy hogy a javaslat még ezen a héten az igazgatótanács elé kerül. Elvileg elhatározták, hogy intézményesitik a hites alkuszi intézményt, de afelől, hogy hány hites alkusz legyen, a tanács fog dönteni. Az első évben legfeljebb 35—40 alkusz kinevezéséről lehet szó.

Lichtig és társai a siralomházban. A tőzsdetanács ujra megkegyelmezett az ugynevezett kisrészvényeknek, még pedig arra való hivatkozással, hogy az aranymérlegek kapcsán automatikusan levitézlenek a tőzsde filléres papirjai. A magunk részéről helytelenitjük ezt a kényelmes álláspontot, mert éppen a tőzsdetanács kötelessége, hogy kezdeményező lépéseket tegyen a maga piacán, ahol az autonómia jogaival élni egyben kötelessége is. Tessék Lichtiget és társait kiseperni a tőzsdeteremből, akkor nem mernek eljutni az aranymérleghez sem.

Az Atlantica Trust Részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésében letárgyalta az 1924. év zárszámadásait és elhatározta, hogy a folyó hó 30-ára összehivott közgyülésen javasolni fogja, hogy a 476,792.774 korona tiszta nyereségből részvényenként 500 korona osztalék fizettessék.

VÁLLALKOZÁS

Háromszázhuszonhét ajánlat emeletépitésekre. Mint ismeretes, a főváros közgyülése elhatározta, hogy a Diana-utca 26., a Kiskorona-utca 40., a Szemere-utca 74., a Sziget-utca 46., a Hernád-utca 79. és az Örnagy-utca 62. számu iskolaépületekre egy-egy emeletet épittet. A kiirt nyilvános versenytárgyalás a mult héten járt le és arra 127 vállalkozó összesen 327 ajánlatot nyujtott be. Az átszámitás most van folyamatban és a döntés a jövő hét végén fog megtörténni. A vállalkozók a döntés után rögtön munkába fognak és a befejezett munkát jövő tavasszal átadni kötelesek.

A hat uj városi bérház épitésére hirdetett nyilvános versenytárgyalásra vonatkozóan — melyre mint ismeretes, közel 900 ajánlat érkezett be — ugyancsak a közeli napokban várható a döntés.

Versenytárgyalási hirdetés. Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a **IX. ker., Mester-utca 41—43. sz. ötemeletes kislakásos bérház épitésével kapcsolatosan szükséges bádogos- és palafedőmunkákra.** A költségvetési kiirás ajánlati feltételek ivenkint 50.000 koronáért kaphatók a tanácsi II/a. ügyosztályban Friedrich Lajos főmérnöknél (Központi városháza, III. emelet 317. ajtó) naponként csakis 12—2 óráig. Ajánlatok **folyó évi november hó 23-án (hétfőn) délelőtt 10 óráig** adandók be fenti cim alatt.

A Mester-utca 41—43. szám alatt épülő uj városi bérház asztalosmunkálataira hirdetett versenytárgyalásra ajánlatot nyujtottak be: Fővárosi Faárugyár Rt. 732,136.500, Rózsai Kálmán 880,995.000, Horváth Lukács és Fia 685,855.000, Sorg Antal 1.127,395.000, Magyar-Amerikai Faipari rt. 859,705.000, Máriássy József 940,809.000, Thék Endre 1.158,4323.450, Várady József és Scheidt 1.058,115.000, Brichta József 846,660.000, Viktória Faárugyár 1.016,492.000, Bezák György 794,200.000, Klekner Lászlóné 841,500.000, Bp. épület- és butorasztalosok szövetk. 951,340.000, Malomsoky J. 909,940.000, Szabó és Bauer 876,305.000, Damjanovich László 934,800.000, Pintér József 899,080.000, Polatsek János 1.081,110.000, Csoknyai Bertalan 747,410.000, Fischer András 955,710.000, Keresztesy Ödön 853,475.000, Müller és Weisz 1 milliárd 5,377.100 K.

A Diana-, Kiskorona-, Szemere-, Sziget-, Hernád- és Örnagy-utcai iskolák emeletráépitési munkálataira hirdetett versenytárgyalásra 127 vállalkozó több mint 300 ajánlatot nyujtott be. A számvevőség most végzi az árajánlatok átszámitásait és a tanács az illetékes szakbizottság közreműködésével egy-két hét mulva dönt az épitési munka odaitélése ügyében.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

ÁMON ANTAL és FIAI
köv zőmesterek, út-, csatorna- és betonépitési vállalkozók.
Földmunka. — Vágányfektetés. — Mészkőbánya.
VIII., Futó-utca 10. Telefon: József 3-85.

Telefonszám: Iroda: 74-63 Raktár: 191-18
PALLOS Sürgönycim: PERALLOS
épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.
Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.
Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban.
Árajánlat és költségvetés dijmentes.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

KOVÁCS A. ÖDÖN GÉPÉSZ-MÉRNÖK
Központi fütés, vizvezeték, csatornázás, fürdőberendezés, gépmunkák
Budapest, VIII., Beze édy-utca 8. sz. Telefon: József 82-93.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI ÜZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYÁR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Fürdőkádak, fürdőkalyhák,
closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Hazai Felvonó (lift) Javitó, Karbantartó és Elektrotechnikai Vállalat
Schweiger Zsigmond és Társa
Budapest, V., Csáky-utca 17.
Acélsodronykötelek Összes felvonó alkatrészek, anyagok.
Vállalja felvonók teljes jókarbantartását.
Telefon: 186-11. csekély havi átalánydijért Telefon 186-11.

Transformátorok Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Müszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—39, 147—75, József 95—10.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—25.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 november 25. — 47. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100.000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Sziv-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Jenő napján

nagy tömeg gyült egybe a városháza udvarán és ez a nagy tömeg illető lelkesedéssel ünnepelte Sipőcz Jenő polgármestert, névnapja alkalmából. Szép volt az ünnepség és csak egyetlen kifogásolni valónk van: az, hogy Wolff Károly, az ünnepi szónok ezuttal otthon felejtette azt a szónoki lendületet, amellyel egykor olyan hatásosan tudott bánni. Wolff Károly jelenleg túlságosann nyugodt, ünnepélyes és hivatalos volt, szónoki talentumának azzal a gyönyörü skálájával, amelyet annyiszor élveztünk, ezuttal nem gyönyörködtetett bennünket. Mi őszintén csodáljuk, hogy Wolff Károly érzései nem lángoltak fel ezen az estén, mert ha van valaki ennek a városnak lakói között, aki elismeréssel tartozik Sipőcz Jenőnek, akkor az legelsősorban a kereszténypárt vezére lehet. Hiába mondta Wolff Károly ezen az estén, hogy Sipőcz Jenő nem pártpolgármester, hiába rótta fel ezt érdemül neki, az a közönség, amely a polgármester ünneplésére összesereglett, nem ezt várta tőle. Ez a közönség a maga, csak a maga polgármesterének ismeri és akarja ismerni Sipőcz Jenőt. Mi a névnap alkalmával, igenis, azt tartjuk Sipőcz Jenő legfőbb érdemének, hogy azt a pártot, amely a polgármesteri székbe emelte őt, kitünően szolgálta. Nem hisszük azonban, hogy éppen ilyen kitünő polgármester lenne, ha most a változott idők, változott körülményei között azt ambicionálná, hogy megmaradjon egész Budapest polgármesterének. Egész Budapest polgármesterei szinte mind egy szálig kivételesen jelentős férfiak voltak. Sipőcz Jenőről sokmindent elismerünk, de nem hiszszük mégsem, hogy az egész Budapest régi polgármestereinek nyomdokaiba tudna lépni.

Mi elismerjük Sipőcz Jenőről még azt is, hogy a kurzus alatt tőle tehetően és az őt kezükben tartó erők ellenére is, sokszor hősi módon megőrizte objektivitását. Csöndes, szerény és becsületes ember volt a polgármesteri székben. Talán ez volt az oka annak, hogy Wolff Károly is csak annyit tudott róla mondani, hogy „mindig megtette a kötelességét." Ez nem tulságosan nagy ajánlólevél arra, hogy valaki egész Budapest polgármestere legyen. Wolff Károlyt kiváló szónoknak ismerjük és ha nagy véleménnyel lenne Sipőcz Jenőről, ha komolyan azt akarná, hogy necsak a kurzisták, az ébredők, a szittyák, a darvak és a villamoskalauzok szeressék, hanem az egész város polgársága, akkor ennek a nagy szónoknak nem lett volna nehéz előkeresnie gazdag arzenáljából a legszebb szóvirágokat, a legékesebb jelzőket. Nagyon nagy feladatok előtt állunk. A polgármesteri székben olyan emberre van szükségünk, aki kimagaslik valamennyiünk közül, tehetségben és Budapest szeretetében. Wolff Károly ünnepi beszéde után, amelynek lanyhasága és rideg hivatalossága megdöbbentett bennünket, nem Sipőcz Jenőben látjuk ezt az embert. Ha az a férfiu, akinek legtöbb része van abban, hogy Sipőcz Jenő polgármester lett, csak annyit tud róla mondani, hogy mindig megtette a kötelességét, akkor nem ajánlotta eléggé melegen arra, hogy tovább is Budapest polgármestere maradjon. Mi azt vártuk volna, hogy Wolff Károly páratlan szónoki lendületével, amely csodálatosképen csak most, az egyetlen egyszer hagyta el őt, odaálljon és „belekiáltsa a budapesti éjbe", hogy ez a Sipőcz Jenő Budapest legtehetségesebb, legzseniálisabb férfia, aki ötéves polgármestersége alatt halhatatlanná tette a nevét. Kérdezzük mi, akik az ellenkező oldalon állunk, hogy ha Wolff Károly nem mondta ezt, miért mondjuk éppen mi. Ha Wolff Károly mondta volna, talán mi is elhinnénk, igy azonban megnyugszunk Wolff Károly világos látásában, közismert objektivitásában és tisztelettel tudomásul vesszük, hogy Sipőcz Jenő ötéves polgármestersége alatt — megtette kötelességét. Semmi többet. Pont.

Az ünnepi alkalomból maliciózusak sem akarunk lenni. Fel sem tételeznénk Wolff Károlyról, hogy amikor Sipőcz Jenőről azt mondja, hogy megtette kötelességét, ama bizonyos mórra gondolt volna, akit a példabeszéd emleget. Wolff Károly valószinüleg őszintén és makacsul ragaszkodik Sipőcz Jenő további polgármesterségéhez, de mindenesetre lesz annyira reálpolitikus, hogy a város nagy érdekeinek védelmében személyekhez éppen ugy nem fog ragaszkodni, aminthogy nem fog ragaszkodni a baloldali tábor sem.

Nem vagyunk ünneprontók, sőt hajlandók vagyunk Sipőcz Jenőről talán még több jót mondani, mint amilyen keveset Wolff Károly mondott. Hogy pártpolgármesterré kellett lennie, arról ő nem tehet. Hogy a nehéz időkben az óriási feladat, amely elé állitották, meghaladta erőit, szintén nem az ő büne. De mégis elismerést érdemel mint ember, aki a maga nyugodt temperamentumával sok vihart, villámcsapást és romboló átkot tudott levezetni. Akik őt erre a posztra állitották, többé nem tudják ott megtartani, de különben is, el kell jönnie Budapest ama polgármesterének, aki felüláll a pártok harcain. Aki a politika rossz szellemét el tudja üzni és aki egész Budapest szeretetében utólérhetetlen. El kell jönnie annak a férfiunak, aki a ma óriási feladataival meg tud birkózni. Ma már tiszta dolog, hogy a pártok kénytelenek lemondani arról, hogy hatalmi törekvéseik a polgármester személyében jussanak kifejezésre. A személy adva van. Az idő eljutott odáig, hogy a megoldás lehetővé vált. A Jenő-napi ünnep pedig beigazolta, hogy a változásnak többé semmi sem áll az utjában.

Sipőcz Jenő a párttól, amely a polgármesteri székbe emelte, megérdemelte ezt a szép bucsuztatót. A másik oldaltól pedig megérdemli, hogyha majd elmegy, ne emlegessék őt a Zilahi Kissek sorában, hanem gondoljanak rá ugy, mint egy jószándéku, csöndes emberre, aki „mindig megtette kötelességét".

Körséta a városházán

Vázsonyi Vilmos és Wolff Károly az ablakmélyedésben — Ellenfelek, de nem ellenségek — A folyosón már elintézték a polgármester-kérdést

Pénteken történt a pénzügyi bizottság ülése alatt. A bizottsági tagok és ujságirók egyszerre csak valamenyien kémlelő szemmel az egyik ablakmélyedés felé fordultak. Két ur állott ott az ablakmélyedésben, mindegyik enyhén kövérkés, jól táplált és igen komolyan beszélgettek. Ahányan csak a teremben voltak, valamennyien feszült figyelemmel, izgalmas érdeklődéssel nézték a két urat. Amikor az arcuk elkomolyodott, a bizottsági tagok is, meg az ujságirók is elborult arccal néztek rájuk. De egyszerre mindenkinek felderült az arca: a két ur jóizüen mosolygott. A szemlélők valósággal felépitették önmagukban az egész beszélgetést. A fantáziák annyira izgatottak voltak, hogy szinte mindenki tudta, hogy most miről beszél a két ur. Mindenki érezte, hogy most csevegnek, hogy most beszélgetnek, most komoly téma kerül elő, most tanácskoznak, most vitatkoznak, most ellentét van közöttük... Nem, nem, már rendben van. Már megint egyetértenek. No, nincs semmi baj, igen barátságosan, mosolyogva válnak meg egymástól.

Igy, ilyen közvetlenül látta mindenki a dolgokat. És mindenki meg volt elégedve, mert a két ur, aki az ablakmélyedésben tanácskozott, senki más nem volt, mint Vázsonyi Vilmos és Wolff Károly.

* * *

Az egész terem valósággal megnémult a nagy izgalomban, amig a két pártvezér csevegett és tanácskozott. A szónok megakadt, az elnök elfelejtette a csengőt rázni, de azután a szónok megint csak rákezdett, hogy hallgatásával ne zavarja a beszélgetőket és ne zavarja a hallgatóságot, amelynek ugyan most eszeágában sem volt őrá figyelni. Áldozatot hozott azért, hogy a többiek zavartalanul gyönyörködjenek a ritka jelenségben. Majd elmondják azok neki is később, hogy mit tapasztaltak.

Az ülés után azután az egyik városatya megszólitja a másikat.

— Láttad, milyen barátságosan tárgyalt Vázsonyi és Wolff?

— Hogyne láttam volna, — feleli a másik — de ez nekem már nem ujság, én már olvastam ezt a Fővárosi Hirlap-ban.

És elmondja a Fővárosi Hirlap multheti körsétájának egész tartalmát, amely egyelőre még csak Vázsonyinak és Wolffnak titkos találkozóját emlegette, de amelyből már kiérzett, hogy a két pártvezér igen szépen meg fogja érteni egymást. Ugy látszik, elérkeztünk a napokhoz, amikor ezt már nem is tartják titokban.

Nagyon sokat pertraktálták Vázsonyi és Wolff ablakmélyedésbeli hosszu beszélgetését és mindenki ugy találta, hogy a pártok között erősen közeledik a megértés. Egyben azonban mindenki konstatálta azt is, hogy ez egyedül és kizárólag Ripka Ferenc érdeme, aki a pártközi konferenciákon nagyszerü diplomáciai érzékkel tudta kezelni a szembenálló feleket és közöttük olyan közeledést sikerült neki létrehoznia, hogy ma már nemcsak a zöldasztalnál való rideg tanácskozásokról lehet szó, hanem a társadalmi érintkezés módját is megtalálták.

A városi politikában ma is vannak még ellenfelek, de nincsenek többé ellenségek.

* * *

A pletykának, a kombinációnak nincs szüksége sok biztatásra. Egészen apró jelenségekből nagytőkét kovácsol. A pletykának csak meg kellett tudnia, hogy Vázsonyi és Wolf milyen „jóba" vannak. Megindult a kombinációk áradata. Mindenekelőtt tudni vélik, hogy Vázsonyi eleitette Bárczyt, mert tudja, hogy ennek a lehetőségnek utját vágja a politika. Wolff elejtette Sipőczöt, mert ő is van olyan éleslátó, mint Vázsonyi és ő is tudja, amit Vázsonyi tud. Pénteken, Sipőcz Jenő nevenapjának délelőttjén történt az ablakmélyedésbeli eszmecsere és ma mindenki azt kérdi, vajion nem ennek az eszmecserének a hatása érzett-e meg Wolff Károly esti, lampionos beszédjén. Mert ez a beszéd tulságosan hivatalos volt és Sipőcz Jenőnek a beszéde viszont csodálatosan szentimentális. Valahogy mindenki azt érezte a polgármester beszéde alatt, hogy bucsuzik.

És másnapra, harmadnapra már kész volt a kombináció már egészen kiépitette az eljövendő helyzetet: a polgármesteri székben Ripka Ferenc ül, Sipőcz Jenő közigazgtási biró lesz, Bárczy István a BSzKRT elnöke. Folkusházy? Buzáth? Márkus Jenő? Ezek már csak részletkérdések. A fontos az, hogy Vázsonyi és Wolff már jóban vannak.

Propaganda az elszakitott országrészek lakóinak ideterelése érdekében

Bánó Dezső nyilatkozata az Idegenforgalmi szövetség működéséről

Az Egyesült Államok diplomáciai uton meghivták Magyarországot arra világkiállitásra, amelyet az Egyesült Államok rendeznek Filadelfiában. A magyar kormány a meghivást pártolóan terjesztette a főváros tanácsa elé. A pénzügyi bizottság pénteki ülésén foglalkozott a meghivással. A megejtett költségszámitások szerint ezerkétszázmillió papirkoronába kerülne, ha Magyarország megfelelő módon képviseltetné magát a kiállitáson. Ebből a költségből hatszázmillió a fővárost terhelné. A pénzügyi bizottság ülésén Vázsonyi Vilmos ellenezte a kiállitáson való képviseltetést, mire a bizottság ugy döntött, hogy

a főváros nem vesz külön részt a filadelfiai világkiállitáson.

Ez a döntés első látszatra azt a benyomást kelti, mintha Vázsonyi Vilmos felszólalásával hatszázmillió papirkoronát mentettek volna meg a fővárosnak. Ezzel szemben a valóság az, hogy a főváros idegenforgalmának oly sulyos veszteségeket okoztak, amelyeket talán évtizedes munkával se lehet jóvátenni. Ez a döntés annál sajnálatra méltóbb, mert homlokegyenest ellenkezik azzal a propagandával, amelyet Budapest lelkes barátai, élükön Ripka Ferenc főpolgármesterrel, az idegenforgalom érdekében kifejtenek. Ez a propaganda belevitte a közönség tudatába, hogy Budapest gazdasági és kulturális fejlődése szorosan összefügg az idegenforgalom emelésével. És ez valóban igy is van. A filadelfiai világkiállitáson a világ minden népe megfordul és nem tudunk jobb alkalmat elképzelni Budapest és az ország természeti szépségeinek, fürdőinek, gyógyforrásainak megismertetésére, mint a filadelfiai világkiállitást. Ismerve a pénzügyi bizottság döntésének és a filadelfiai kiállitásnak jelentőségét, megkérdeztük Bánó Dezső kormányfőtanácsost, az Idegenforgalmi propaganda szövetség egyik legagilisabb vezérét és vezetőjét, hogy milyen stádiumban van ma az idegenforgalmi propaganda és hogyan képzeli jóvá tenni a pénzügyi bizottság döntésének hátrányos következményeit. E kérdésekről és a velük összefüggő egyéb körülményekről

BÁNÓ DEZSŐ

a következőket mondotta a Fővárosi Hirlap munkatársának.

— Legutóbb a Fővárosi Kereskedők Egyesülete tartott az Omkével karöltve igen látogatott gyülést a régi Saskör nagytermében, ahol dr. Jakab László igazgató főorvossal, a szövetség egyik leglelkesebb vezetőjével együtt informáltuk a nagyszámban megjelent kereskedőket. Minden tekintetben örvendetes megértéssel fogadták előadásainkat és szinte váratlanul nagyarányu és igen nivós vita indult meg az idegenforgalmi problémákról. Érezték a budapesti kereskedők, amint dr. Jakab László kifejtette, hogy

itt a kenyerükről is szó van,

hogy exisztenciájuk jelentékeny darabját biztosithatja az az eredmény, amely az Idegenforgalmi Szövetség messzeágazó agitációjától várható.

— Komoly, előzetes igéretül szolgál az Idegenforgalmi Szövetség vezetőinek diszes névsora: Dr. Némethy Károly belső titkos tanácsos, aki a magyar gazdasági és közgazdasági életben olyan előkelő szerepet visz, renkivül nagy elfoglaltsága ellenére, szivesen vállalta és szakadatlanul végzi is az elnöki teendőket. A kegyelmes urnak asszisztálnak, mint elnöktársak: Tasnády Szücs András h. államtitkár, Máv. elnökhelyettes, dr. Vámossy Zoltán egyetemi tanár, dr. Szabó Sándor volt tiszti főorvos, Glück Frigyes kormányfőtanácsos és dr. Óváry Ferenc, a Balaton Szövetség alelnöke. Alelnökei: Bársony Oszkár az Idegenforgalmi és Utazási Vállalat Rt. vezérigazgatója, Bánlaky Géza, a Gellért-fürdő és szálló vezérigazgatója, dr. Jakab László, a Liget- és Park-szanatórium igazgató-főorvosa, dr. Tausz Béla, a Gizella-telep igazgató-főorvosa, Palkovics Ede kormányfőtanácsos és csekély személyem; az előadói tisztet Zilahy Dezső a székesfővárosi idegenforgalmi hivatal igazgatója, dr. Stein Sándor a Royal-szálló igazgatója, dr. Miklós Elemér ny. miniszteri osztálytanácsos, Kurcz Béla a Gellért-szálló igazgatója, dr. Gáldy Nándor államvasuti főfelügyelő és Felber Lipót, a Mira gyógyforrás vezérigazgatója vállalták.

— A Szövetség megalakulása óta minden idegenforgalmi megnyilvánulásban résztvesz, nagyrészüket irányitja és intenziven támogatja. Legutóbb résztvett a Kávésipartársulat kongresszusán is, ahol közreműködésével a Budapestre érkező tagok részére 50%-os vasuti kedvezményt eszközölt ki és a Szövetség kötelékébe tartozó elsőrangu szállodákban 50.000 koronáért helyezte el a nagyszámban Budapestre érkezett kongresszistákat. A Szövetség megalakitására

elsősorban a fürdők, ásványviz-források, gyógyintézetek, közlekedési vállalatok, idegenforgalmi-, utazási és menetjegyirodák, szállodások, vendéglősök és kávések fogtak össze

és igy jött létre a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége.

— A Szövetség három részre osztotta feladatát. Először is Csonka-Magyarország és főképen Budapest természeti szépségeit, gyógykincseit, gazdasági értékeit és kulturtényezőit akarja erősen propagálni, hogy a lakosság a hazai értékeket, amelyekről az itt megforduló idegenek a legnagyobb elragadtatás hangján szólnak — megismerje, megbecsülje és kihasználja, tehát a belföldi vándorforgalom fokozódjék. Másodszor — ez különösen nagyjelentőségü — propagandát fogunk csinálni

az elszakitott országrészek nyolcmilliónyi embertömegének ideterelése érdekében,

mert ügyes akció mellett onnan számithatunk a legnagyobb támogatásra, tekintve, hogy ők a mi kulturánkat szivták magukba és lelkükben még mindig testvéreink maradtak, akik csak a régi nexust élesztik fel akkor, ha ügyvédhez, orvoshoz, kereskedőhöz Budapestre jönnek. Harmadik fontos célunk a külföldiek ideterelése, amellyel egyben jóvá akarja tenni illetékeseknek azt a mulasztását, hogy

sem itthon, sem külföldi képviseleteink utján országunk érdekében semmiféle hatásos propagandát nem csináltak.

Hogy milyen jelentős anyagi előnyök adódhatnak az idegenforgalom megteremtéséből, talán részleteznem sem kell, csak egyszerüen rá kell mutatnom azokra az országokra, amelyekben az állam legfőbb bevételi forrása az idegenforgalom. Hiszen a mi ragyogó szép fővárosunk sok gyógyforrásával, budai oldalának természetes szépségével és egyéb értékeivel egyenesen predesztinálva van az idegenforgalomra.

— Szövetségünk most abban az irányban is munkálkodik, hogy külföldön és idehaza folytatott propagandája mellett a fővárosi különböző testületeket és intézményeket

sorozatos ismertető előadások, felolvasások, kiállitások, kongresszusok és ujszerü speciális ünnepségek

megtartására ösztönözze s ugy Budapest, mint egész Csonka-Magyarország nevezetességeit, természeti, történelmi és művészeti kincseit a lakosság minél szélesebb körében megismertesse.

Igazán előnyös utazási alkalmakat is óhajt a szövetség teremteni.

Már konkrét eredményeket ért el a közlekedő vállalatoknál.

— Budapest idegenforgalmát igy véljük kialakithatónak és azok a különféle vállalatok, és testületek, amelyek a Szövetségben tömörültek, még áldozatok árán is közre fognak működni abban az irányban, hogy tervünket keresztülvihessük. Különféle nyomtatványokat, térképeket, könyveket fogunk kiadni, illetve kiadatni propagálás céljából és elhelyezésüket a Szövetség kebelébe tartozó szállodások, vendéglősök, kávések, fürdőhelyek és közlekedővállalatok utján, illetve közvetitésével fogjuk elhelyezni.

— Elsősorban a fővárosnak s lakosságának érdeke az idegenforgalom föllendülése és hiszem, hogy a Fővárosi Hirlap, — amely megalakulásunk első percétől szimpatiával kiséri munkánkat, — nemsokára jelentős, konkrét eredményekről adhat számot.

NAGY ENDRE
RÓZSAHEGYI KÁLMÁN
SALAMON BÉLA
KÓVÁRI GYULA
HEGEDÜS JENŐ
SZENES ERNŐ
GÁRDONYI LAJOS
PETHES SÁNDOR
RAJNA ALICE
BERCELLY MAGDA
FÖLDI ANNA
SOLYMOSSY SÁNDOR
REGLEVICH MARIETTA
JÁRMAY KÁROLA
CZUPPON SÁRI
HUSZÁR ILONA
RÓNAY GÉZA
ZÁHLER ERZSI
SÁROSSY MIHÁLY
FENYŐ ÁRPÁD
A
TERÉZKÖRUTI SZINPAD
UJ MŰSORÁBAN
KEZDETE 1/9-KOR TELEFON 65—54

Kemény Géza

Azt hiszem, Öreg-utcának, Csillag-utcának és Győri-utcának hivták azt a három széles falusi utcát, ahol a primitiv bástyákkal körülvett katholikus szentegyház tövében meghuzódott a szerény községháza és mellette a még szerényebb szatócsbolt. A szatócsboltból egy évtizeddel előbb indult el a fiu az élet nagy utjára, mint a jegyzői lakból. A Kleinkisasszonyok mindig áhitattal beszéltek a bátyjukról és én még nagyobb áhitattal hallottam. Az egyetem, Pest, a városházi iroda, mind oly szép és oly tüneményes volt egy kis falusi gyerek számára. Ha jól emlékszem, Ilonkának hivták a legidősebb Klein-kisasszonyt, aki egyben a szatócsbolt egyik sarkában a község postáját is kezelte. Iskolába menet, mindennap betértem hozzá, hogy a rektornak elvigyem az ócska napilapot, amelynek első oldalát kinos képek diszitették. Ilyenkor mindig a Géza került szóba. Hiszen abban az időben sokkal veszedelmesebb volt az antiszemitizmus, mint ma. Akkor csöndes és öntudatlan volt ez a méreg. Lent, mélyen a dzsentri lelkében élt és tudattalanul előtért mindig, amikor zsidókról volt szó. Ezek az emberek nem beszéltek, nem zsidóztak, nem szónokoltak, ezek megvetették a zsidót és ahol lehetett, ütöttek rajta. Csak a magyar parasztnak volt a feje tiszta. A magyar paraszt mindig ragaszkodott a zsidóhoz, jóltevőjének tartotta, aki kicsi bajaiban olcsón — hiszen neki is élni kellett — kisegitette. Ebben a világban nagy dolog volt az ott a kis faluban, amikor azt hallottuk, hogy a Gézának milyen sikerei vannak. Sikerei az egyetemen, majd azután a városházán.

Sok-sok idő mult el, már másfél évtizede ujságiró voltam, amikor először kezdtem Budapest kommunális ügyeivel foglalkozni. Még ha akartam volna is, a Kemény Géza szobáját nem lehetett kikerülni. A kis falusi szatócsbolt szülöttje a budapesti városházának egyik legtiszteltebb, legtehetségesebb alakja volt. Én a tiszteletet, a megbecsülést onnan, a postáskisasszony rendetlen asztala mellől hoztam magammal. Kevesen, nagyon kevesen tudták, hogy honnan jött Kemény Géza. Kevesen méltányolhatták azt, hogy milyen küzdelmek árán került magas poziciójába. Nem tudták róla, hogy véres verejtékkel, éjjelt nappallá tevő munkával kellett megszereznie az életet és tudást, melyet a főváros hasznára forditott. Amikor ő bekerült a tanácsba, már az emléke is elmosódott azoknak az időknek, amikor a vidéki ember összecsapta a kezét, hogy milyen nagy dolog az, tehetséggel és az egyéniség erejével leverni az álliberalizmus köpenye alá rejtett, vérré vált antiszemitizmust. Itt Pesten talán nem látták, nem érezték már az emberek ezt annyira, mint éreztük mi, odahaza a postáskisasszonnyal, odahaza, ahol csak a dzsentri mentalitását ismertük.

Kemény Géza mindennel megküzdött. A tehetsége olyan kivételes volt, hogy folyton emelkednie kellett. Nem lehetett akadálya vallása sem, amely — valljuk be — a pesti városházán is akadály volt még akkor, amikor az ő karrierje megindult. És mégsem volt csoda, hogy a kis falusi szatócsbolt szülötte eljutott egészen odáig, hogy beülhetett Budapest tanácsába. Nem volt csoda, mert az egész városháza tudta róla, hogy Budapest adminisztrációját nála jobban senki nem ismeri. Elismert közigazgatási zseni volt. A legkorrektebb, a legpuritánabb emberek egyike, aki kellemes egyéniségével, mérhetetlen munkabirásával és szorgalmával mindenki tiszteletét meghódította. De volt még egy egészen rendkivüli és a bürokratikus nevelésben mindig elhervadó tulajdonsága: az, hogy ragyogó magyar stiliszta volt. A dunántuli kis magyar falu levegőjében edződött meg a stilusa és nem tudott megromlani, nem engedte megromlani a hivatalszobák dohos illatában sem. Gyönyörüség volt, egy-egy aktáját, egy-egy előterjesztését, egy-egy jelentését elolvasni. Az egész nagy városházán, amely maga egy város, egyedül az ő tolla volt az, amely számüzte a bürokrácia magyartalanságait, aki ugy irt, mint beszélt, aki ugy irt, mint egy magyar iró.

Pályájának delelőpontjára 1918-ban ért el, amikor tanácsnok-főjegyzővé választották. Soha nála alkalmasabb egyéniség nem kerülhetett erre a helyre, ahol a város pennáját kellett avatott kézzel kezelni. A bolsevizmus alatt az elsők közé tartozott, akiket kiüztek a városházáról. A szovjet bukása után boldogan foglalta el helyét, de csak rövid ideig dolgozhatott, mert a kurzus kibuktatta. Nem törődtek vele, hogy az adminisztráció egyik legerősebb oszlopát döntik ki az épület alól; zsidó volt, mennie kellett. Később a Lloyd-bankhoz szerződtették magas állással és bizonyára több fizetéssel, mint amennyi a városházán volt. Kemény Gézát azonban nem érdekelték az anyagiak, egész lelkével visszavágyott a városházára, mert érezte, tudta, hogy sok erő és tehetség van benne dolgozni ezért a városért, amelyet a maga romlatlan, vidéki lelkével ugy megszeretett. Sehol nem találta helyét, sehol nem érezte jól magát, semmi munka nem volt elég neki, kinzóan érezte, hogy vele mérhetetlen igazságtalanság történt. Ha találkoztam vele az utcán, vagy az Otthon-körben, ahova nagyon szeretett eljárni, többé nem a kis falusi szatócsboltról beszéltünk, most mindig csak egy kérdése volt: mi ujság a városházán?

Egyszer elvették a kenyerét, mert zsidó volt és mert más politikai hitvallása volt, mint azoknak, akik uralomra kerültek. Másodszor csaknem az életével fizetett meg világnézetéért. Szenvedő hőse, áldozata lett ő is az Erzsébetvárosi Kör bombájának. A gyilkos szilánk sánta lábát érte, hónapokig nyomta az ágyat, mig végre valahogy rendbejött az egészségével. Az egészsége helyreállt, de a lelkinyugalma soha többé. Olthatatlan szerelemmel vágyódott vissza a városházára, dolgozni, produkálni, szépet alkotni akart. Ebben a nagy, emésztő vágyban élt és valahogy ugy képzelem, hogy ennek a nagy emésztő vágynak egy keserü órájában érte a hirtelen halál.

Neki már nem fáj, de mi keserü fájdalommal érezzük: borzasztó igazságtalanság történt, Kemény Géza előbb ment el, mintsem elégtételt lehetett volna neki szolgáltatni.

Pogány Béla.

Olcsóbb lesz a villamos és a villanyvilágitás

A BSzKRT az egységes viteldijak ellen — 30 uj számot kap az Autótaxi-vállalat

A főváros és a BSzKRT igazgatósága ugylátszik, karácsonyi meglepetésnek tartogatja a főváros közönsége számára, hogy a villamosjegy árát ismét leszállitják és egyben olcsóbb lesz az elektromos világitás is. Nem kell azért elbiznunk magunkat, mert nem gazdagszunk meg azon, amit a villamoson és a villanyvilágitáson megtakaritunk. Mindössze 10 százalékkal fogunk kevesebbet fizetni, mint eddig, de azt az összeget, amely ebből befolyt, vagy talán még többet, majd más réven veszi be tőlünk a város.

A külföldi kölcsön törlesztésére szánt összegről van ugyanis szó. Ismeretes, hogy Wolffék a külföldi kölcsön kamatainak törlesztésére a Villamosvasut és az Elektromos Müvek jövedelmét kötötték le. Ugy rendezték be a dolgot, hogy minden villamosjegy után és minden elektromos-számla után 10 százalékot kellett fizetnie a közönségnek a külföldi kölcsön kamataira. Tendencia volt ebben a berendezkedésben: ők maguk Bárczy-adónak hivták ezt a 10 százalékot, mintegy agitálva a közönségnél az előttük volt rezsim ellen. Elhallgatták, hogy Bárczyék mit épitettek a külföldi kölcsönökből, ellenben szinte tendenciózusan a legantiszocialisabb módon szedték be a kamatok törlesztésére szükséges összeget. Aki automobilon járt, az nem fizette a tiz százalékot, csak az, aki villamoson volt kénytelen utazni. A villamos és a villanyvilágitás is elsőrendü közszükséglete mindenkinek, a legalsóbb néposztályoknak is, igazságtalanabbul tehát adót szinte képtelenség volt kivetni, mint ahogy ők csinálták.

Az ostendei tárgyalásoknál a baloldal ezt rájuk bizonyitotta és már akkor kikötötték, hogy a villamosnak és az elektromos áramnak fel kell szabadulnia a tiz százalékos adó alól. Egyelőre még nem tudják a városházán, hogy miből fogják fizetni a külföldi hitelezők járandóságait, de az már bizonyos, hogy a villamosjegy és az elektromos-számla után fizetendő tiz százalék felszabadul. Ebben az esetben tehát a villamosjegy ára a következőképpen alakulna: Az átszállójegy lenne 2700, a szakaszjegy pedig 1800 korona. Nem nagy megtakaritás ez, de valószinü, hogy a villamoskalauzok — eltekintve a fokozott munkától — nagyon fognak örülni, mert hiszen minden második utas náluk fogja hagyni a két-, illetve háromszáz koronát. Lehetséges különben az is, hogy a pengőrendszerre áttérve, nem lesz ilyen komplikált a százasokkal való fizetés.

Sokkal jelentősebb azonban ez a tiz százalékos megtakaritás az elektromos áram számláinál. Itt tudniillik az Elektromos Müvek ugy rendezkedtek be, hogy a számlához hozzáirták a tiz százalékot. Akinek tehát 120.000 korona volt a havi villanyszámlája, annak hozzáirtak még 12.000 koronát, ugyhogy összesen 132.000 koronát fizetett. A jövőben magát, a tiszta 120.000 koronát fogja az illető fizetni.

A villamosjegy árának ilyetén leszállitása és az elektromos-számlák után fizetett 10 százalék törlése minden valószinüség szerint már január 1-ével bekövetkezik. Arra nézve viszont, hogy hogyan és mi uton szedik be rajtunk a külföldi hitelezőknek járó összegeket, egyelőre nincs értesülésünk.

Megbukott az egységes jegygrendszer

A villamosviteldijak körül azonban más probléma is foglalkoztatja a BSzKRT igazgatóságát. Mint ismeretes, az uj választások után több oldalról az a gondolat vetődött fel, hogy Budapesten meg kellene csinálni az egységes villamostarifát. Felszólitották tehát a BSzKRT igazgatóságát, végezzen tanulmányokat, hogy lehetséges-e és miként lehetséges Budapesten az egységes rendszer. A BSzKRT igazgatósága elkészült ezzel a tanulmánnyal és a tanács azt a csütörtöki közlekedési bizottság elé fogja terjeszteni. A BSzKRT igazgatósága szerint az egységes viteldij 2900 korona volna. Kimutatja ugyanis az igazgatóság, hogy a jelenlegi 3000 koronás átszállójeggyel és a 2000 koronás szakaszjeggyel szemben a 2900 koronás egységes jegy visszaesést mutatna. Az utasoknak ugyanis több mint egyötödrésze szakaszjegyet szokott váltani és igy a közönségnek egyötödrésze kilencszáz koronával drágábban fizetné meg az utját, mint eddig. Kimutatja egyébként a BSzKRT igazgatósága azt is, hogy az egységes jegyrendszer a BSzKRT-t is erősen kárositaná. A BSzKRT-nak mai évi bevételét 525 milliárd koronában állapitják meg. Ez az összeg lényegesen lecsökkenne az egységes tarifa behozatalával. A juliusi és az októberi adatokat hozza fel például memorandumában az igazgatóság. Eszerint az előálló évi deficit a következő lenne:

	juliusi adatok szerint	októberi adatok szerint
2900 K-ás egys. jegy mel.	1.680,000.000	4.600,000.000
2800 K-ás egys. jegy mel.	7.900,000.000	12.500 000.000

Az igázgatóság tanulmányában végül hangoztatja, hogy az utasok fele nyerne ugyan az egységes tarifán, de a másik fele drágábban utaznék, mint most.

Az autótaxi ügye a közlekedési bizottság előtt

Mint ismeretes, a közlekedési bizottság szakbizottságot küldött ki az autotaxi-tarifa megvizsgálására. Ez a bizottság ugyancsak a csütörtöki bizottsági ülésen tesz jelentést tapasztalatairól. Szó lesz azonkivül az autotaxi-rendszámok engedélyezéséről is. Ebben a kérdésben a bizottság a tiszti ügyészség véleményét kivánja meghallgatni. Az ügyészség elkészült már előterjesztésével, amelyben ismertetni fogja az autotaxivállalattal kötött szerződést. Az ügyészség — információnk szerint — azt véleményezi, hogy az autotaxivállalatnak harminc uj rendszámot kell engedélyezni.

FEJTÖRŐ

GONDOLATOK ARRÓL, AMI NINCS RENDJÉN

* * *

Az elmaradt gyászjelentés

Harminc évig szolgálta a várost Kemény Géza. Tanácsnok volt, amikor Sipőcz Jenő a tiszti ügyészség folyosójának egyik szobájában ügyészi teendőit végezte. Elismerjük, kifogástalan pontossággal, hozzáértéssel és lelkiismeretesen. Egyidőben szolgáltak és ugyanegy rezsim ismerte fel Kemény Géza és Sipőcz Jenő képességeit és ugyanazon rezsim méltányolta is képességüket. Ezt azért bocsátottuk előre, hogy senki részrehajlással ne vádolhassa az elmult korszakot és senki se mondhassa, hogy ez a korszak a protekció korszaka volt és Kemény Géza a protekciónak köszönhette karriérjét. Nem, az a korszak, amely igazságos tudott lenni Sipőcz Jenő iránt, Kemény Gézában is éppugy csak a tehetséget méltányolta, mint Sipőcz Jenőben. Ezt a tehetséges tisztviselőt minap elragadta az élők sorából a halál és Sipőcz Jenő polgármester elfelejtkezett arról a szép szokásról, amely a városházán évtizedeken át meghonosodott: megfelejtkezett arról, hogy egy tanácsnok halála esetén a főváros tanácsa gyászjelentésben tudatja a bizottsági tagokkal, a fővárosi hivatalokkal, intézményekkel, üzemekkel és iskolákkal a veszteséget, amely a fővárost egyik, bár nyugalmazott főtisztviselőjének halálával érte. Ezt a gyászjelentést várták, várták, akiket szokás szerint megillet, de a gyászjelentés nem érkezett meg és Kemény Gézát eltemették anélkül, hogy a főváros tanácsa elparentálta és megsiratta volna. Az eljárás megdöbbent, de valahogyan megértjük. Egy gyászjelentésben illik az elhunyt hivatali érdemeit méltatni és mert Kemény Gézáról csak jót és szépet lehetett mondani, ugy gondolkoztak, hogy inkább semmit, mint jót. És ennek is megvan a maga magyarázata. Kemény Gézát az uj korszak küldte nyugalomba. És ha 30 évi szolgálatának minden sikerét, egyéni jellemének minden szépségét, erkölcsi multjának minden fehérségét felemlitették volna, a közönséggel joggal kérdezhették volna: aki ilyen kiváló tisztviselő és kiváló jellem volt, miért kellett azt munkaerejének javakorában nyugalomba zavarni. A kérdésre illő válasz az uj rezsim megbélyegzése lett volna és Sipőcz Jenő polgármestertől nagyon szép cselekedet, hogy ezzel a gyászjelentéssel nem akarta az uj rezsimet megbélyegezni.

* * *

Mozi a Piarista-házban

A Gyár-utcai Piarista-ház udvarából mozit csinálnak. Nagyszerü ötlet! Épp most sirnak, jajgatnak a mozitulajdonosok amiatt, hogy válság fenyegeti őket és összeomlanak, ha a kormány a különféle terhek könnyitésével sem siet a segitségükre. De semmivel sem biztatóbb a statisztika, amely a mozik elhullásáról számol be. Az utóbbi hónapokban három tucat mozit kellett bezárni, ami nyilván nem azért történt, mert a közönség annyira megrohanta a mozikat, hogy a tulajdonosok nem tudtak a rohamnak ellentállni és inkább bezártak, semhogy széjjel szedessék a helyiség falait. De a példák nem riasztják el a merész vállalkozókat. Ugy gondolkoznak, hogy ami nem sikerült harminchat vállalkozónak, sikerülhet a harminchetediknek. Aki ismeri a mai vállalkozók gondolkozását és ismeri gondolkozásuk erkölcsi rugóját, az megérti ezt a merészséget. A mai vállalkozás lényege, hogy az emberek vállalkozni akarnak. Nekik maga a vállalkozás az üzlet és mindaz, ami a vállalkozás körül van. Ők nem akarnak moziüzletet folytatni, ők csak mozit akarnak épiteni. Az épités az üzlet és nem a moziüzem. Egy vállalkozónak van egy ötlete: a jelen esetben a Piaristaház udvara. Keres az ötlethez vállalkozót, a vállalkozó keresi a pénzforrást. Az egyik keres az ötleten, a másik a pénz előteremtésén, a harmadik az iparosokon, az iparos a munkán. Ez az üzlet, ezért csinálódik a mozi s nem azért, mintha Budapesten ma hiány lenne mozikban. De valaki mégis ráfizet, mint ahogyan minden rossz üzletre ráfizet valaki. És ez a valaki mindig az utolsó szem a láncban. Hiszen tudjuk ezt a börzei konjunktura idejéből, ahol mindenki nyert, mig végül az vesztett, aki az utolsó szem volt a nagy láncban. Hogy ki lesz ez az utolsó szem, nem tudjuk. Azonban bizonyos, hogy a Piarista-ház lakói már is vesztesek: előlük elszippantják azt a kevés levegőt, amit az udvar adott. Ezt az udvart most befödik és a lakók mehetnek a szomszédba egy kis levegőért. Ez az, amit nem lenne szabad megengedni. A pesti levegő amugy se sok és amugy se jó. És ha az emberek nem fulladnak meg a saját zsirjukban, nem lenne szabad türni, hogy az erőszakolt vállalkozások megfullasszák őket a mások rossz levegőjében.

Ügyeljen bevásárlásainál

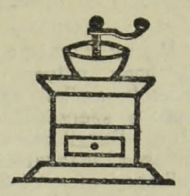

védjegyünkre!

Nem paripa, ha nem nyerges,
Nem is kislány,
Ha nem szerelmes,
Nem is csárda ha nem hangos
Nem is kávé,
Ha nem FRANCK-os!

D 177 O. 25 I — Ve. 6.

Aktuális a kislakások épitése

A kislakásépités megindulása ügyében e héten döntés várható. A középitési ügyosztály már elvégezte az átszámitási munkálatokat. Orczy tanácsnok néhány napon keresztül betegsége miatt nem jelent meg hivatalában, hétfőn azonban ujból átvette a hivatal vezetését és intézkedett, hogy az átszámitásokról részletes kimutatást készitsen az ügyosztály. Ezt a kimutatást fogja tárgyalni azután az épitkezési albizottság, amelyet minden valószinüség szerint e héten még összehivnak. Ez az albizottság tesz azután javaslatot a munkálatok kiadásáról és amennyiben a döntés megtörténik, a kislakásépitési akció földmunkálatait már legközelebb megkezdik.

TUNGSRAM

A rádiórendelet megjelent!
Most már vehet jól bevált
Tungsram rádió vevőkészüléket
és fejhallgatót

Kapható mindenütt!

Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Tizmillió aranykorona helyett, hatszázezer korona befektetés

A Margitsziget r.-t. szánalmas beszámolója és programmja terveiről és eddigi befektetéseiről

Ugy látszik, a Margitsziget R. T. igazgatóság maga is érzi, hogy milyen ferde helyzetbe hozta a főváros vezetőit, amikor egyetlen feltételét sem teljesitette annak a szerződésnek, amelyet tiz évvel ezelőtt kötött a Margitsziget bérlete dolgában. A részvénytársaság igazgatósága érzi, hogy szépiteni kell valamiképen az elkövetett hibákat és mulasztásokat, mert csak igy kiméllheti meg a főváros intézőköreit a további támadások ellen, amelyek amiatt érhetik, hogy eddig nem ragaszkodott a szerződés szigoru betartásához.

A sulyos mulasztások után várható lett volna, hogy a Margitsziget R. T. igazgatósága beszámol azokról a nagy befektetésekről, amelyekkel a szerződés értelmében fejlesztenie kellett volna a Margitsziget fürdőüzemét és programmot ad arról, hogy melyek azok a nagyszabásu tervek, amelyekkel a sziget gyógyfürdő jellegét akarja kidomboritani. Az igazgatóság az elmult napokban az egyik napilap hasábjain rá is szánta magát egy ilyen beszámolóra, amelyben legközelebbi programmját is kifejtette. De mit látunk ebben a beszámolóban? Az igazgatóság nyilatkozata szerint legközelebb tető alá kerül egy szanatóriumi épitkezés, amelynek összköltségei kilenc milliárdra rugnak. Mekkora összeg! Kilenc milliárd! Csaknem hatszázezer aranykorona! Ennek az összegnek horribilis volta mákszemnyivé zsugorodik össze, ha melléje tesszük azt az összeget, amelyet az igazgatóság a szerződés értelmében köteles lett volna beépiteni a szigetbe. E szerződés szerint

tiz év alatt összesen tizmillió aranykoronát kellett volna befektetnie a sziget fejlesztésébe.

Ez a tiz év az idén telik le és a tizmillió aranykorona helyett az igazgatóság mindössze hatszázezer koronát forditott fejlesztési költségekre. Ne arról beszéljen tehát az igazgatóság, hogy mit tett, hanem beszéljen inkább arról, hogy mennyit mulasztott. És ha az igazgatóság a maga beszámolójában is csak ily csekély összegről tud megemlékezni, ugy jobb lett volna hallgatnia,

mert ezzel a beszámolójával csak megerősitette azokat a vádakat, amelyeket a Fővárosi Hirlapban és a törvényhatóság közgyülésén emeltek ellene.

Ez a beszámoló nem hogy enyhiti, de sulyosbitja azok helyzetét, akik felelősséggel tartoznak mindazért, amik a Margitszigeten történnek.

De semmivel sem rózsásabb a jövő, mint a mult, semmivel sem biztatóbb a programm, mint a beszámoló. Ez a programm gyerekjáték ahhoz képest, amit a részvénytársaság igazgatóságának tenni kellene, hogy a Margitszigetet arra a nivóra emelje, amelyre kötelezte magát. Hát van a sziget fürdőszerüsége szempontjából jelentősége annak, hogy megnagyobbitja a strandfürdőt, megépiti a gyermekjátszóteret és a parti korzósétányt? Ezek harmadrendü földmunkálatok, amelyek egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy a sziget értékét emeljék. A strandfürdő érték az igazgatóságnak, mert jövedelmet hajt neki, de nem értéke egy olyan szigetnek, amelynek világhirü gyógyforrásai vannak. A Margitsziget arra van szánva, hogy Budapest idegenforgalmának egyik legjelentősebb tényezője legyen. Ezt a célt nem a strand fejlesztésével,

hanem a gyógyfürdőben rejlő erők kiaknázásával lehet csak elérni.

De az igazgatóság éppen ebben az irányban feledkezik meg kötelességeiről.

Ha a programm megvalósitásának költségeit mérlegeljük, azok alig teszik a tizedrészét annak, amit a szerződés értelmében a főváros joggal követelhet a Margitsziget R. T. igazgatóságától. Ha tiz év alatt nem tekintették egyébnek a szigetet, mint saját fejőstehenüknek, hol a garanciája annak, hogy a jövőben nem ezt a kiaknázási politikát fogják folytatni? Minden jel oda mutat, hogy az igazgatóság nem gondol komolyan a szerződés feltételeinek teljesitésére és ezután is azt a halogatási taktikát akarja folytatni, amellyel idáig megkerülte szerződésszerü kötelezettségeit. Ha már az igéretekben is fukarkodik, mit várhatunk tőle cselekedetek dolgában? A bizalmatlanság, mely a közvéleményben megnyilatkozik, nagyon is jogosult az igazgatósággal szemben.

Az ilyen vállalat igazgatóságával meg kell végre értetni, hogy

vagy teljesiti a kötelességeit, vagy felbontják a vele kötött szerződést.

Ezt a kérdést már régen fel kellett volna vetni. Budapest gazdasági helyzete nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy mások az ő kárára meggazdagodjanak.

SZÓRAKOZÁS

Az Andrássy-uti Szinház 50-ik előadása. E héten pénteken szakadatlanul táblás házak során jut el az 50-ik előadáshoz az Andrássy-uti Szinház szenzációt keltett megnyitó műsora, melyről ma már általános vélemény, hogy az utolsó évek legpazarabb műsora. A leghiresebb kabaréstarok, a legragyogóbb tollu irók darabjaikban lépnek fel, se vége, se hossza az ünneplésnek, tapsnak és kacagásnak. Vasárnap délután is a teljes esti műsor kerül szinre olcsó helyárakkal. Jegyekről előre kell gondoskodni.

ORION SZINHÁZ
IV., Eskü-út 1. Telefon: J. 150-01.
Erzsébet-híd mellett

Prolongálva!
POLA NEGRI
legujabb filmje
A sárga ördög
Dráma 7 felvonásban. Szenkivül:
ANGYALKA Egy newyorki kisleány regénye 6 fejezetben.
A főszerepben Virginia Lee Corbin és Ricardo Cortez
Rádius-Paramount műsor.
Előadások kezdete 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10 órakor.

A Vigszinház hetének irodalmi és művészi nagy eseménye az Arcok és álarcok, Heltai Jenő vigjátékciklusának szombati bemutatója lesz. Az összefoglaló cim alatt egymástól egészen elütő, rendkivül érdekes cselekményü három szindarab sorakozik. Első a Karácsonyi vers, amelyet Varsányi Irén, Törzs Jenő, Mály Gerő és Kende Paula játszanak. Az orvos és a halál szereplői: Hegedüs Gyula, Törzs Jenő, Rajnai Gábor és Gárdonyi Lajos. Ennek a vigjátéknak kisérő zenéjét Lányi Viktor komponálta. Az estét a Menazséria cimü tragikomédia fejezi be, amely három részre oszlik. Ennek főszereplői: Gaál Franciska, Rajnai Gábor, Hegedüs Gyula és Törzs Jenő. A szombati premierig szerdán és pénteken az Uriembereket adják, csütörtökön pedig a Madonna kerül szinre.

A Fővárosi Operettszinház e hete hozza a Miámi, Jacobi Viktor operettjének premierjét. Pénteken kerül bemutatóra a Leányvásár és a Sybill komponistájának uj műve. A partitura tele van Jacobi legszebb zenéjével, hol vidáman pattogó, hol szentimentális, mélabus, majd meg táncraingerlő, pajkos nóták váltakoznak. Petrass Sári, Honthy Hanna, Tolnay Andor, Halmay Tibor, Ujváry Lajos mellett a Fővárosi Operettszinháznak jóformán minden művésze és óriási számu segédszemélyzet vesz részt az előadásban. A Miámi sorozatosan fogja betölteni a műsort. Vasárnap délután Az orlov kerül szinre mérsékelt helyárakkal.

KAMARA
November 26-tól december 3-ig
Az ördöglovas (Thomson, a fenegyerek)
Izgalmas történet a Rio Grande partjáról, 8 felvonásban
Főszereplő: FRED THOMSON.
RIN-TIN-TIN az őserdők réme
Egy emberlelkü kutya története 8 felv. Budapesten először
Főszereplő: **RIN-TIN-TIN** a csodakutya
Előadások naponta 1/2 5, 1/4 7, 8 és 10 órakor.

Marika-hét a Renaissance-Szinházban. Az a páratlan nagy siker, amelyet Zágon István remek vigjátéka, a Marika, Gaál Franciska, Somlay Arthur, Gózon és Makláry főszereplésével a Renaissance-Szinházban az első három előadáson aratott, arra inditotta a szinház igazgatóságát, hogy ezt a kacagtató és bájos vigjátékot — szombat kivételével a hét minden estéjére kitüzze. Szombaton, 28-án a Belvárosi Szinház nagy sikere — Romain Rolland remekműve. A szerelem és Halál játéka — költözik át egy estére a Renaissance-Szinház szinpadára. Vasárnap délután a tavalyi szezon nagy sikere, az Őszi szerelem kerül szinre, Somlay Arthur felléptével.

Nemzeti Szinház: Szerda, péntek és vasárnap este: A hid. Csütörtök: Az ember tragédiája. Szombat: Süt a nap. Vasárnap délután: A piros bugyelláris.

Vigszinház: Szerda, péntek: Uriemberek. Csütörtök: Madonna. Szombat: Arcok és álarcok (először). Vasárnap délután: A színésznő; este: Arcok és álarcok.

CORVIN SZINHÁZ
November 26-tól december 3-ig,
Az ördöglovas (Thomson a fenegyerek)
Izgalmas tör énet a Rio Grande partjáról 8 felvonásban.
Főszereplő: FRED THOMSON.
RIN-TIN-TIN az őserdők réme
Egy emberlelkü kutya története 8 felvonásban. Budapesten először.
Főszereplő: **RIN-TIN-TIN** a csodakutya.
Előadások hétk. 5, 1/2 8, 1/4 10, vasárnap 1/4 3, 6, 8, 10 órakor.

Király Szinház: Szerda: Alexandra (először). Csütörtök, péntek, szombat este és vasárnap este: Alexandra. Szombat délután: Jánoska. Vasárnap délután: Régi jó Budapest!

Városi Szinház: Szerda, szombat este és vasárnap este: Leányálom. Csütörtök: Dolly. Péntek: A zsidónő (Wessely Mária vendégfelléptével). Szombat délután: Az elvarázsolt kisasszony (gyermekelőadás). Vasárnap délután: A nagy nő.

ROYAL APOLLÓ
Telefon: József 118—94.
Gösta Berling
Lagerlöf Zelma a Nobeldij nyertesének regénye filmen
Előadások: 1/4 6, 1/4 8 és 1/2 10 órakor

Renaissance Szinház: Szerda, csütörtök, péntek és vasárnap este: Marika. Szombat: A szerelem és Halál játéka. Vasárnap délután: Őszi szerelem.

Fővárosi Operettszinház. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök: Nincs előadás (a Miámi nyilvános esti főpróbája). Péntek: Miámi (először). Szombat és vasárnap este: Miámi. Vasárnap délután: Az orlov.

Ma és minden este
MINDEN SZINPADON AT
Rott és Steinhardt vigjáték-revüje és a szenzációs uj műsor
KIS KOMÉDIÁBAN
Kezdete 8 órakor. Telefon: 14—22.

Andrássy-uti Szinház: Vasárnap délután és egész héten minden este: Mezőkövesd, Mi történt Kelemennel, Lakodalom, Cica, Valuta-ankét, Rebeka néni, tréfák, magánszámok.

A légzőszervek bántalmainál
Asthma Emphisema esetén
biztos gyógyulást nyujt a
Szt. Gellért Gyógyfürdő
legtökéletesebb berendezésü
inhalatóriuma és pneumatikus kamrája

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövező- és utépitő vállalkozók — Budapest, X., Halom-utca 25.
Alapittatott 1890. Tel.: József 39-52.
Utépitő és kövezőmunkák: beton-, asztaltburkolás- és földmunkák. Vasutépitési munkák.
Költségvetés díjtalan! Budapest székesfővárosnak, a Mav-nak és az Államépitészeti hivataloknak állandó szállitói.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR:
VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

Fullánkok

Bécsből

ismét irigylésreméltó hirek érkeznek. Egyszer már, amikor Ripka Ferenc még kormánybiztos korában látogatást tett a bécsi városházán, megcsodáltuk a bécsi adórendszert és megirigyeltük ezt a várost. Azután jöttek a pesti községi választások és a baloldali blokk ügyes plakátjai előtt álmélkodva állt meg a közönség. Nem volt ezeken a plakátokon más, csak az, hogy mit épitett Bécs a háboru befejezése óta és mit mulasztott el a kurzus Budapesten. Most azután megint irigylésreméltó hirek érkeznek, amelyek elmondják, hogy ezentul Bécsben kevesebb adót fizet aki kulturára éhes, aki közlekedési eszközöket használ, vagy aki szállodában száll meg. Mindez pedig máris érezteti hatását, mert az emberek jobban járnak szinházba, könnyebben ülnek be az autótaxiba, sőt maguk is könnyebben vesznek automobilt, az idegent sem nyuzzák meg, sőt maga a börze is felélénkül ezekre a hirekre. Hiszen nem mondjuk mi azt, hogy hanyatthomlok utána kell csinálni mindent a bécsi rózsaszinüre festett városházának. De még ha kommunisták ülnének is a bécsi városházán és ha okos dolgokat csinálnának, amit erősen kétségbe vonunk, akkor is követni kellene az okos példát. Nálunk az uj rezsim alatt egy kicsit leszállitották a villamostarifát, egy kis kóstolót mutatnak az épitkezésből, de egy nagy, generális rendszerváltozásnak, sajnos, mégsem érezzük az izét. Vajjon miért nyulnak olyan félénken azokhoz az adókhoz, amelyek talán garasos jövedelmeket juttatnak, de amelyek a város életét rongálják, Budapest kulturájának ártanak.

A középkorról

esett szó az egyik bizottsági ülésen. Viczián István elkeseredetten magyarázta, hogy a liberális rezsim sok hibát követett el. „Gyerünk vissza a középkorba!" kiáltotta erre az egyik szocialista. Verebély Jenő Wolff-párti városatya pedig boldogan kapta fel a szót és kijelentette, hogy bárcsak ott lennénk. Hát istenem, mi nagyon jól tudjuk, hogy Verebély urék szeretnek a középkor jelszavaival élni. Ha azonban vezéréhez, Wolff Károlyhoz fordul, az meg fogja magyarázni neki, hogy a középkorban nemcsak reakció volt, hanem akadtak ott szép dolgok is. Nem is olyan megvetendő például a középkor művészete amelyre azonban az ébredő urak nem igen szoktak gondolni olyankor, amikor a középkort szeretnék visszavarázsolni. De mi tudjuk nagyon jól, hogy mit értenek ők a középkor alatt. Engedjék meg azonban nekünk azt, hogy megigérjük nekik: az a középkor, amelyet már egyszer meghonositottak Budapesten és az a középkor, amelyről ők álmodoznak, többé itt felütni nem fogja a fejét.

A népfóléti miniszterrel

megint bajok vannak. Élesen támadták a minap a pénzügyi bizottságban és valószinüleg élesen fogják támadni a szerdai közgyülésen is, a betegápolási dijak miatt. Meg kell mondanunk, egészen őszintén, hogy ebben a kérdésben a városházának van igaza. Pedig Vass Józsefet, a népjóléti minisztert mi ugy ismertük meg, mint aki nagyon szereti Budapestet és mint aki a legélesebb látásu államférfiak közé tartozik. Pedig ez a betegápolási ügy nagyon világos ügy. Budapest kórházaiban legalább felerészben vidékieket ápolnak és ezeknek ápolásáért, akik nem fizetnek Budapesten adót, minden összeget jogosan megérdemel a főváros. A baj valószinüleg ott van, hogy Vass miniszternek még nem volt ideje személyesen beletekinteni ezekbe a dolgokba. A referensek pedig évtizedek óta mindig rosszul referálják ezt az ügyet. Itt csak egy megoldás van, ha a miniszter ur mellőzi egyszer a referenst és annak megcsontosodott véleményét.

Események

Ripka Ferenc a felekezeti békéért. Szombaton, vasárnap és hétfőn ünnepelte meg a Pesti Magyar Izraelita Hitközség 125 éves fennállását. Az ünnepségek legfontosabb része az a diszközgyülés volt, amelyet vasárnap a Vigadó nagytermében tartottak meg. Ezen a diszközgyülésen megjelentek a magyar liberalizmus klasszikus képviselői is, annál is inkább, mert a hitközség jubileumával együtt ülték a recepció harminc éves évfordulóját is. Amig a kormányt gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter képviselte és tolmácsolta gróf Bethlen István miniszterelnök üdvözletét, addig a székesfőváros képviseletében maga Ripka Ferenc főpolgármester jelent meg. A jelenvoltak nagy figyelemmel hallgatták meg Léderer Sándor dr., hitközségi elnök megnyitó beszédét, majd Vázsonyi Vilmos szónoki remekét, amelyben a magyar zsidóság hazafiassága talált a legméltóbb kifejezésre. Felszólalt a diszközgyülésen gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter is és a legteljesebb figyelemmel hallgatták meg az egybegyültek Ripka Ferenc főpolgármester beszédét, aki a többek között a következőket mondta:

— A történelem nem épiti egy pillérre a nemzet épületét. Időnként uj erők törnek fel, ezeknek nem kell és nem lehet utjukba állani. A zsidósággal, amely az egész emberiség fejlődésére rendkivüli hatással volt, ma is, mint élő és ható erővel kell számolni. Hazánkban, különösen a mult század életében a magyar zsidóság igen fontos szerepet játszott és Budapest gazdasági és kulturális fejlődésében is kiirthatatlanul mély nyomot hagyott.

Hangoztatta azután a főpolgármester, hogy a vallásban rejlő óriási szellemi kincset nem szabad egymás között való viaskodásokban elfecsérelni, de az istennek és a hazának oltárára kell áldozni. A főpolgármester beszédét, amely elejétől végig a felekezeti béke határozott óhajtása volt, lelkes tetszéssel fogadták és Ripka Ferencet hosszasan ünnepelték.

Közgyülés. Ha az ember a szerdai közgyülés tárgysorozatát végignézi, meglehetősen unalmas délután körvonlai rajzolódnak ki. Ezen az unalmon legfeljebb az ujabban divatbajött egyéni akciók, vagy egy-két viharos interpelláció segithet. Pártvezéri engedély nélkül való közbeszólások viharos ülést csinálhatnak, még abból a közgyülésből is, amelynek a müsora olyan unalmas, mint mondjuk a telefonkönyv. Azt lehetne mondani, hogy a szerdai közgyülés a villanyszerelők napja lesz. A tárgysorozatnak legalább felét teszik ki azok az előterjesztések, amelyekben az illetékes ügyosztályvezetők az itt meg amott elvégzendő villamosbevezetési munkálatok költségfedezetét kérik. Igy villamosberendezési munkálatokat akarnak végezni a közoktatási épületekben, a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály hatáskörébe tartozó épületekben, a kőbányaiuti kislakásos telepen, a József-fiuárvaházban és a Szent Flórián-kápolnában. Igen jelentékeny összegek ezek, ugyhogy előre meg lehet jósolni, hogy a szerdai közgyülés határozataiban a legnagyobb örömük a villanyberendezési vállalatoknak és villanyszerelőknek lesz. De a szinházak is meg lesznek elégedve a szerdai közgyüléssel, legfőkép azonban Sebestyén Géza, a Városi Szinház bérlője fog örülni, mert a bér cimén fizetendő 25 százalékos részesedést ez évi február 15-től kezdve visszamenőleg, de legfeljebb a jövő évi szinházi idény végéig 18 százalékra szállitják le. Szüksége is van erre Sebestyén Gézának, mert bár kitünően megy a szinház, könyveinek megvizsgálása után a város szakértői arra a megállapitásra jutottak, hogy több, mint kétmilliárdot fizetett rá a szezónra. Hasonlóképen örülni fognak Bárdos Artur, Lázár

Uj adók a láthatáron

Eszlergapadon a jövő évi költségvetés — A kigondoló bizottság tervei — Utban a telekértékadó — Wolf Károly az értékemelkedési adót szorgalmazza — Önálló városi adó készül

Fő és forr a jövő évi költségvetés, amelyet most kotyvasztanak a főváros pénzügyi osztályában. Egyelőre még csak a konturjai vannak meg ennek a költségvetésnek és mégis 22 millió aranykorona máris a deficit, ami papirkoronára átszámitva, kevés hijján 320 milliárd. Pedig a közgyülés még csak a kezdetén van a munkának. Mindenáron épiteni, alkotni akar és ehhez nagyon sok pénz kell. Abban az ugynevezett kigondoló bizottságban, melynek az a rendeltetése, hogy fedezetet találjon a kiadásokra és aranyvalutára átváltható ötleteket termeljen a budget egyensulyának a rendbehozására: szóval ennek a bizottságnak az alakuló ülésén a polgármester bejelentette, hogy csupán eddig 22 millió aranykorona, azaz több mint 300 milliárd a deficit. Erre aztán megindultak a szónoklatok. Ki-ki elmondta, hogy miképpen lehetne kiemelni a kátyuból a háztartást. Vázsonyi Vilmosnak két kedves ideája van. Az egyik a széles alapokra helyezett épitési akció, mely meginditana minden ipart és lelket öntene a gazdasági életbe. Vázsonyi az üzemek fölöslegével akar épiteni.

A másik ideája az, hogy azok a háziurak, akik a háboru után devalvált papirkoronával fizették ki a háboruk aranyadósságait és igy jelentékeny summát nyertek: ennek a nyereségnek 5 százalékát adják oda a városnak és ezzel inditsák meg az épitési akciót. A bizottság tagjai nem nagyon lelkesedtek az ideáért. Azt vetették ellene, hogy ezt a nyereséget nem lehet megfogni, mert először is az a bizonyos háziur már rég elbörzézte amit a háza adósságán nyert, másodszor pedig az a bizonyos ház már azóta a hatodik kézben van. Mivel azonban Vázsonyi nagyon ragaszkodik az ideájához, alighanem meg fogják csinálni.

Életre fogják kelteni Pikler J. Gyula telekértékadóját is, ami 1918-ban 16 millió majdnem aranykoronát hajtott.

1918 óta ugyan felére esett az ingatlanérték Budapesten, dehát legrosszabb esetben nem 16 milliót, hanem csak 8 milliót fog jövedelmezni ez az adó; ez a nyolc millió azonban arany legyen. Ezt az adót — amely, amint emlitettük, csinos jövedelmet hajtott — Wolff Károly és Platthy György szorgalmazására dobtak ki és hogy valahogy vissza ne térjen, az adókkal együtt kidobták a kigondolóját: Pikler J. Gyula statisztikai aligazgatót is. Ugylátszik, életrekelthetik ezt az adót is, ámbár Wolff Károly most is a kigondoló bizottságban, váltig prüszköl ellene és azt mondja, hogy nem a Pikler J. Gyula adójára, nem a telekértékadóra van szüksége ennek a szerencsétlen fővárosnak, hanem az értékemelkedési adóra. Azt mondja Wolff Károly, hogy a konjunktura alatt rengeteg ház cserélt gazdát, amelyet megtollasodott szerencsevadászok féláron vettek meg. Ezek fizessenek. Adjanak le valamit a fővárosnak abból, amit — ahogy a Wolff-pártban mondják — a mecien nyertek.

Be kell tehát hozni — mondja Wolff Károly — az értékemelkedési adót.

Kétségtelen, hogy az idea nem rossz, az eszme pompás. Természetesen Wolff Károly ezzel a pompás ideával izraelita polgártársain akar tulajdonképpen eret vágni, arra számitván, hogy a konjunktura idején mégis csak azok a fránya, megtollasodott izraeliták vásárolták a legtöbb házat. Ha tehát gazdát cserél egy ház, amelynek az utolsó békeévben 500.000 korona volt az értéke és az uj tulajdonos 3.5 milliárdot ad a házért, akkor az uj tulajdonos fizet egy, vagy félezrelék adót az után a differencia után, amely az 500.000 és a 3.5 milliárd között támadt az évek során, mert a háznak az értéke 500.000-ről 3.5 milliárdra emelkedett.

Egy bökkenője mindenesetre van ennek az ideának. Arra ugyanis — ugy látszik — nem gondol Wolff Károly, hogy a 3.5 milliárd aranyra átforditva csak 245 ezer aranykorona, tehát épp a fele a ház békebeli értékének. Wolff tehát értékemelkedés cimen a devalvációt akarja tulajdonképpen megadóztatni.

Glückstahl Samu kijelentette, hogy ő addig nem szavaz meg semmi inveszticiót, mig a háztartás egyensulya helyre nincs állitva.

A háztartás egyensulya sokkal fontosabb érdek, mint az uj inveszticiók.

És Glückstahl Samu nem akar belemenni az adóemelésekbe sem. Pedig a pénzügyi osztály már készíti elő az uj adót, amelyből minimum 15 millió aranykoronát remél. Ez

az uj adó az önálló városi adó lenne.

A városházán már régóta kisérleteznek ezzel az uj adóval: kevés szerencsével. Még 1921-ben fölirtak a pénzügyminiszterhez, hogy vagy engedje meg a jövedelmi adó pótlékolását, vagy pedig az önálló városi adó kreálását, melyet a deficit fedezésére fordithatnának. A miniszter állitólag már hajlik a jóváhagyásra és ha a főváros jól viseli magát, akkor megengedi neki, hogy kisajtolja a polgárság maradékzsirját.

FOCK MÁRTON NYERGES és SZIJGYÁRTÓ
Budapest, VIII., Rottenbiller-ut 11. szám
ELVÁLLAL: e szakmába vágó nyerges- és szijgyártó-munkákat

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r.-t. ózdi samottegyár g ártmányainak elárusitója
Urbach és Tafler r.-t. Padlóburkolatok: keramit, terazzó, cement, márvány-mozaik, mettlachi, porcellán és márvány lapokkal, acélbeton és asbestpadló. Faburkolatok: Bel és külföldi fayence-lapokkal minden szinben. Tel.: 8-08. Budapest, Liszt Ferenc-tér.

Ódön, Wertheimer Elemér is, akiknek Liber Endre tanácsnok előterjesztésére meg fogják adni a színháznyitási engedélyt. Igaz, hogy ezek a megnyitási engedélyek az „eső után köpönyeg" jellegét viselik, mert mind a három színházban már vigan folynak az előadások. Sok apró-cseprő személyi ügy lesz a szerdai közgyülés tárgyalásának gerince. Ezek aligha lesznek érdekesek, de kitünő beszédet tudna valaki mondani majd akkor, amikor a Jókai-centenárium költségeinek fedezetéről lesz szó. Az egész Jókai-centenárium mindössze 38 millió koronájába került a fővárosnak, de ezért az összegért kegyeletesebb módon meg lehetett volna emlékezni a nagy költő századik születésnapjáról, mint ugy, amint történt, hogy Zilahi Kiss Jenő énekelte el hattyudalát a Liszt Ferenc-téri szobor talpazatánál. Utoljára emlitjük meg a szerdai közgyülés legfontosabb tárgyát, a kórházak 1925/26. évi és a fertőtlenitőintézetek 1925. évi költségelőirányzatát. A kórházak költségvetésénél valószinüleg ujabb erős támadások fognak elhangzani a közgyülés minden oldaláról a népjóléti minisztérium ellen, amely csökönyösen ragaszkodik a mindenkori kormányok ama tradiciójához, hogy jobb ügyhöz méltó igyekezettel akarja lenyomni a betegápolási dijakat. Teszik pedig ezt olyankor, amikor közkórházaink hallatlanul szomoru, lerongyolódott állapotban vannak.

Sötétség. Buday Dezső, a pénzügyi bizottságban olyan beszédet mondott, amelyből kitetszett, hogy gyanusnak találja az előző esti sötétséget. Egyenesen kimondta, hogy a villamoslámpák Budapesten határozottan Sipőcz Jenő tiszteletére aludtak ki. Hiszen ha ez történt volna, még nem lett volna baj, mert a városházán annyi volt a lampion, hogy Sipőczöt is, Wolffot is, Budayt is nagyszerüen láthatta közönségük. Nem hiszünk a Buday Dezső gyanujában és valószinüleg ő sem igen hisz, mert akkor nagyobb lármát csapott volna. Dehát nem is az a fontos, hogy kinek a tiszteletére volt sötétség Budapesten, hanem az, hogy sötétségnek soha és semmiféle megokolással nem szabad lennie. Ezzel szemben megtörtént szombaton éjszaka, hogy a nagy sötétség után kis sötétség köszöntött a város egy részére. A szombati sötétség később keletkezett, rövid ideig tartott és a József-városra lokalizálódott. Enyhitő körülmény, hogy a sötétség után reggel a magasabb emeleteken legalább viz sem volt. Nem akarjuk ezekért a kétségbeejtő állapotokért ujra meg ujra a kurzust ültetni a vádlottak padjára. Hiszen ami igaz, az igaz, a kurzusnak sok része van ezekben a dolgokban. A kurzus ötödfél esztendő alatt nem tett keresztbe szalmát azért, hogy ennek a városnak lerombolt közműveit egy kicsit megjavitsa. De hol voltak az üzemigazgatók, akiknek gondjaira vannak bizva ezek a rendkivül fontos közüzemek. Miért nem álltak ki ezek a nagy nyilvánosság elé és miért nem kiáltottak, miért nem orditottak, hogy hallja meg mindenki, a kurzus urai nem akarnak segiteni a lerongyolódott közműveken, a kurzus urai azt akarják, hogy sötétség legyen Budapesten és hogy szomjan pusztuljon el a lakósság. Ha megtették volna, ma semmi felelősség nem terhelné őket. De nem tették meg, tehát mindenért ők a felelősek. Hogy miért nem tették meg? Talán, mert nem volt gerincük, vagy mert az egzisztenciájukat féltették. Harmadik eset nem igen lehet, hacsak nem az, hogy nincs kellő szakértelmük. Hiszen, ha az az oka az Elektromos Művek minapi csődjének, hogy a Duna vizállása egy kicsit emelkedett, akkor a minapi sötétség unos-untalan megismédlődhetik. És ha ez igy van, akkor az Elektromos Művek vezetése nem jó kezekben van. Ha Deutsch Lajos vezérigazgató nem tud megbirkózni, — elismerjük — nehéz feladatával, akkor engedje át a helyét kitünőbb szakembernek. De tudják meg a városházán is, meg az Elektromos Műveknél is, hogy a sötétségből már éppen elég volt Budapestnek. Ez a minapi sötétség szinte követelően sürgeti, hogy a technika legujabb vivmányaival felszerelt villamos centrálét haladéktalanul meg kell épiteni.

A közmunkatanács a Rudas-fürdő kiépitéséért. A közmunkatanács — értesülésünk szerint — legutóbb lépéseket tett a Rudas-fürdő kiépitése érdekében. A közmunkatanácsban ugyanis hangoztatják, hogy ez a kérdés most már aktuálissá vált. A főváros Hültl Dezső műegyetemi tanár tervei szerint fogja a Rudas-fürdőt átépiteni és kibőviteni. A nagyfontosságu tervnek egyelőre csak az az akadálya, hogy nem kevesebb, mint tizmillió aranykoronába kerül, amelyet erre a célra előteremteni nagyon bajos. Akció indult meg egyébként annak érdekében is, hogy a Gellért-fürdő és a Rudas-fürdő közötti részen egységes parkot létesitsenek. Ennek legfőbb akadálya az, hogy Budának eme részén csak a két fürdőt elválasztó utvonalon van közlekedése. A villamos hálózatnak máshova való elhelyezése roppant költséget igényelne, bár esztétikai szempontból nagyon kivánatos lenne. Foglalkoznak ezenkivül a Császár-fürdő és Lukács-fürdő parkjának kiszélesitésével is. Itt is az a hiba azonban, hogy a Dunaparton haladó szentendrei vasuti vonalat máshova kellene helyezni.

Jubiláló főjegyző. Harminc éves szolgálati jubileumát ünnepelte a napokban Sebő Gusztáv főjegyző, aki jelenleg a VII. ker. előljáróságot vezeti. A főjegyző egyike a főváros legkiválóbb és legszorgalmasabb főtisztviselőinek, akit tisztviselőtársai meleg kollegiális érzéséért mindenütt szeretnek. A jubileum alkalmát is megragadták a VII. kerületi előljáróság tisztviselői és őszinte ünneplésben részesitették az előljáróság vezetőjét. Az ünnepelt dr. Szekeres Róbert tanácsi fogalmazó köszöntötte és közérdekü munkásságát méltatta. A jubiláns Sebő főjegyző meghatottan mondott köszönetet a megtiszteltetésért. Ezután Feleki Sándor dr. tisztiorvos, a Petőfi Társaság tagja versben köszöntötte a jubilánst, akihez még Édes Imre és Vaszy György segédhivatali főigazgatók intéztek beszédeket.

Akik megváltott jeggyel sem utazhatnak az autobuszon. (Levél a szerkesztőhöz.) Az Apponyi-téri autobusz-állomásnál megváltod az utazáshoz szükséges jegyet. Felszállsz és boldog vagy, hogy beszorultál a kocsiba. Szorongatnak, de ez nem baj, a fő, hogy utazol. De még ez a boldogságod sem tart sokáig. A Szervita-téren megszámlálják az utasokat és ugy találják, hogy a kocsiban hét emberrel több van, mint amennyi a megengedett szám. És heted magaddal leszállitanak. Nem használ sirás, jajgatás, nem használ, hogy az utazás árát lefizetted az Apponyi-téren. Jön a rendőr és kitessékel. Le kell szállnod és várnod egy másik, harmadik, esetleg negyedik kocsira. És megtörténik, hogy te, aki a legelső várakozók között voltál az Apponyi-téren, később kapsz helyet a Szervita-téren, mint azok, akik egy félórával később váltottak jegyet, mint te. A dolog szóra sem lenne érdemes, ha az autóbusz-vállalatnak nem lenne tucatszámra igazgatója, vezérigazgatója, főfelügyelője, felügyelője és ellenőrje. Ekkora személyzettel talán meg lehetne azt valósitani, hogy az Apponyi-téri állomásnál sorszám szerint engedik felszállni az utasokat, még pedig annyit, amennyien a kocsiban előirás szerint helyet kaphatnak. Ez igy van mindenütt a világon, még ott is, ahol az autobusz-vállalatoknak nincs annyi vezérigazgatójuk, igazgatójuk, felügyelőjük és ellenőrjük. De Till Antal urnak, az autobusz-üzem vezérigazgatójának még ez a nagy személyzet is kevés, mert csak ugy tud imponálni önmagának, hogy egy nagy személyzetnek vezérigazgatója. Till ur tehát valószinüleg ad oculos szeretné demonstrálni, hogy oly kis személyzettel nem lehet rendet tartani az autobuszüzemnél, szaporitsuk tehát az alkalmazottak számát. Igen? De hisz a sok alkamazottól már most sem jut hely a közönségnek az autobuszokban. Nem baj, a fő, hogy nagy legyen a személyzet. (Egy leszállitott autóbusz-utas.)

Megnyugodtak a kedélyek az üzemellenőrző-bizottság terve körül. A Fővárosi Hirlap legutóbbi számában Ripka Ferenc főpolgármester nyilatkozott a belügyminiszternek ama tervéről, amely azt kivánja, hogy állandó üzemellenőrző-bizottság alakuljon. A főpolgármester ebben a nyilatkozatában rámutatott azokra a tévedésekre, amelyek tulajdonképen az izgalmat okozták. A főpolgármester nyiltkozata óta azonban teljesen megnyugodtak a kedélyek és minden oldalon belátták, hogy a belügyminiszternek legkisebb szándéka sincs, hogy a főváros autonómiájába beavatkozzék. A héten azután Ripka Ferenc főpolgármester ugy a pártokkal, mint a belügyminiszterrel többizben tárgyalt. E tárgyalások eredménye az, ami különben a törvényhatósági bizottság összes pártjait megnyugtatja, hogy a megalakitandó üzemellenőrző-bizottságban a közgyülés tagjainak lesz többségük és a kormány által kinevezendő szakértő tagok kisebbségben lesznek. Megnyugtatólag hat különben a pártokra az, hogy a belügyminiszternek távolról sem szándéka ebbe a bizottságba politikusokat ültetni. A kinevezett tagok olyan szakértők lesznek, akik az üzemek munkájának és gazdálkodásának megbirálásánál rendkivül hasznos, gyakorlati tanácsokat tudnak majd adni. Ezzel teljesen megnyugodtak a kedélyek és nincs semmi akadálya annak, hogy a közgyülés már legközelebb megválassza küldötteit és a belügyminiszter is kinevezze a szakértőket.

Ebédeltetési akció gyermekek és felnőttek részére. A székesfőváros tanácsa a népjóléti és munkaügyi minisztérium támogatásával a székesfőváros területén lakó szegénysorsu óvodás és iskolásgyermekek, valamint az inségben levő felnőttek nyomorának enyhitése céljából olcsó ebédeltetési akciót indit. Az étkeztetésben 4000 gyermek és 4000 felnőtt vehet részt. Az óvodás- és iskolásgyermekek felvételét az illetékes óvoda vagy iskola eszközli, a felnőttek pedig a hirdetményben felsorolt bármelyik főzőhelyen egyszerü jelentkezés és az ebéd adag megtéritési árának lefizetése ellenében minden hivatalos eljárás mellőzésével részesülhetnek étkezésben. A gyermekek az ebéd árának megtéritése fejében hetenkint 3000 K-át fizetnek, a felnőttek heti 20.000 K-ás és 15.000 K-ás hetijegyet válthatnak aszerint, hogy vasárnapra is, avagy csak hétköznapokon óhajtanak étkezni. A felnőttek részére ezenkivül napijegyek is állanak rendelkezésre és pedig hustalan ebédre 3000 K-ás, husos ebédre 6000 K-ás árban. Az étkeztetés november 30-án kezdődik és 1926 május hó 31-ig tart.

A szinarany-jönyeremények, három vagon buza, autó, zongora, motorkerékpár, varrógépek, kerékpárok és gyönyörü arany és ezüst tárgyak teljesen indokolttá teszik a nagy keresletet és bizalmat, amely a kitünő tervezetü aranysorsjáték iránt az egész országban megnyilvánul. Aranysorsjáték intézősége: Budapest, V., Szabadság-tér 6.

Széchenyi Gyógyfürdő

a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva. A város minden pontjától könnyen megközelithető.

Tűz ellen biztos a harcod,
Hogyha veszel MINIMAX-ot,

MAGYAR MINIMAX

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

I., Rózsa-utca 85. sz. Telefon: 37—31.

FIAT

Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.

A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

GRÜNWALD HENRIK ALAPITTATOTT 1867 TELEFON SZ. 44—16

BUDAPEST, VII., Vilmos császár-ut 19.

Cimfestészeti műterme. Speciálista üvegtáblákban.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁSVÁNYVIZ ÜZEME

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

Kapható mindenütt! Telefon: József 112-59.

CORDATIC

a tökéletes autópneu

Főelárusitás:

Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

Dr. PAJOR-SANATORIUM

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZÁM

Felvétetnek: Bel-, ideg- és üdülőbetegek.

Külön osztályok: Sebészet, nőgyógyászat szülészet urológia és ortopédia. Nagy vizgyógyintézet. Orthopéd- és Zander-szerü gyógytermek. Diétás konyha bejárók részére is.

Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

SCHÖNDORFER JENŐ

MÉRNÖK

KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA

Budapest, VIII., Gólya-utca 22. Telefon: József 131-72.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTÖDE ÉS FÉMÁRUGYÁR

Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM

Budapest, VII., Dohány-utca 84. Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Szab. CHENARD és WALCKER TEHERVONTATÓ AUTOMOBIL (TRAKTOR)

10 tonna vontató képességü

Vezérképviselet: **RÓKA ÉS TÁRSA AUTOMOBIL RT.**

V., Csanádi-utca 3. Telefon: 46-01.

GAZDASÁGI HIRLAP

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Nem segitenek a magánbankházak a kereskedelem sulyos helyzetén

A Magyar-Olasz Bank leszámitolja a kereskedők nyilt követeléseit is

Nagy feltünést keltett multheti cikkünk, amelyben rámutattunk arra, hogy az u. n. nagy magánbankházak, amelyek a jegyintézeti és P. K.-hitelek nagy előnyeit élvezik, a közgazdasági piacon mint hiteldrágitó intézmények szerepelnek és anélkül, hogy üzletvitelüket a nyilvánosság ellenőrizhetné, kártékony szerepet visznek a pénzpiacon.

A magánbankok semmiféle könnyitést nem nyujtanak a hitelkereső közönség számára, pedig olyan jelentékeny tőkékkel rendelkeznek aránylag csekély rezsijük mellett, hogy

olcsóbbá tudnák tenni a pénzintézetek kondiciófeltételeit a maguk egészséges versenyével.

Ehelyett a magánbankok ma is 8—9%-os marge-val dolgoznak és mialatt a bankokat és a takarékokat az adóterhek, a tisztviselői költségek és az üzleti rezsi valóban nehéz helyzetbe sodorják, a magánbankok egyetlen közérdekü obligójukat,

a Bankárszövetség által vállalt házépitkezést sem perfektuálták.

Mindenesetre elégtételünkül szolgál, hogy — értesülésünk szerint — a házépitő részvénytársaság rövidesen rendkivüli közgyülést hiv össze és visszatériti a kisebb részvényjegyzők befizetéseit abból az anyagmegváltási összegből, amit a kincstártól sikerült kapnia, az épülőfélben levő ház eladása kapcsán.

Meg kell emlitenünk itt, hogy amig a magánbankházak mereven elzárkóznak minden közérdekü koncesszió elől, addig egyik pénzintézetünk, a Magyar-Olasz Bank igen okos és praktikus módon siet a kereskedelem segitségére. A békében müködött előbb a Központi Kereskedelmi és Iparbank, majd a Magyar Országos Bank égisze alatt a Kereskedők és iparosok könyvkövetéseit leszámitoló szövetkezet, amely szép sikerrel eszkomptálta a kereskedők egymásközti nyilt követeléseit. A szövetkezet az Országos Bank beolvadása folytán a Magyar-Olasz Bank érdekkörébe került, de nem müködött. Az utóbbi hetekben

a szövetkezet ujra felvette működését

és az Olaszbank által rendelkezésre bocsátott tőkékből jónevü és megbizható cégek számlaköveteléseit 60—70% erejéig leszámitolja. Ez a tevékenység annál hasznosabb és értékesebb, mert ma a raktárral rendelkező kereskedelem számára különösen a magas vámok olyan obligót jelentenek, amelyet csak olcsó hitellel tud lebonyolitani s erre a célra eddig jó követeléseit nem tudta igénybevenni. Az Olaszbank aránylag olcsó, 14—15%-os pénzt ad erre a célra rendelkezésre s ez a feltámadt békebeli üzletág bizonyára csak kölcsönös előnyöket fog jelenteni.

Amikor a modern banktőke ilyen előzékeny formában támogatja a kereskedelmet, ujból kifejezést kell adnunk abbeli álláspontunknak, hogy

a magánbankári intézmény nem arra való, hogy burkolt uzsoraügyletekkel foglalkozzék,

hanem elemi kötelessége, hogy olcsó tőkéit minden elképzelhető formában a bankoknál kedvezőbb feltételekkel állitsa a kereskedelem megmentésének szolgálatába.

Nincs szükség ékszertőzsdére

Napokig nem fordul elő kötés

Most nyilik meg fényes helyiségében, amelyre egymilliárdot költöttek, a sokat hányódott arany- és ékszertőzsde. Évek óta folyik a harc ezért a felemás alakulatért, amelynek tényleg volt némi jelentősége, amig a konjunktura ebben a szakmában is be nem alkonyult.

Sajnos, ezidőszerint abszolute nincs komoly forgalom aranyban, miután a vámfizetésnél való előnyös helyzet megszünt, a kivitel pedig teljesen illuzóriussá vált. Az arany- és ékszertőzsde felállitása ilyen körülmények közt csak egyesek hiuságát szolgálja, a gyakorlatban viszont semmiféle szükségletet nem jelent.

November 30-án kezdi meg müködését az aranytőzsde, attól tartunk azonban, hogy igen hamar ráfognak jönni arra, hogy ezen a tőzsdén még kisebb lesz a forgalom, mint a szabadságtéri épületben. Épp ezért legokosabb volna, ha az uj tőzsde szép csendesen meghalna, mielőtt megszületne.

Az ügyvédek akciója a Hitelezői Védegylet monopóliuma ellen

Mibe kerül egy kényszeregyesség? — A Rex-Lloyd szomoru példája

Ezeken a hasábokon utaltunk már hetek előtt a kényszeregyezségek mai rendszerének bekövetkezett csődjére. Azóta nyilvánosságra került az illetékes szakminisztériumok tervezete, amely a kényszeregyezségeket megreformálni akarja.

A reformtervezet igen helyesen, amint ezt magunk is követeltük, nagyobb befolyást akar biztositani a Hitelezői Védegyletnek, attól tartunk azonban, hogy a tervezet jelenlegi formája egyfelől tulságos hatalmat adna a Védegyletbe tömörült érdekeltségnek, másrészt még bizonytalanabbá teszi az eddig is nehézkes és drága eljárást. Nincs szükség arra, hogy a Hitelezői Védegylet uj formában csökkentse a hitelezők járandóságát és szaporitsa az adós obligóját, hanem meg kell találni a költségmentes és gyors egyezségek középutját.

Arra vonatkozólag, hogy mit jelent a kényszeregyezség a gyakorlatban, hivatkozunk a Rex-Lloyd tanulságos esetére. Ennél a vállalatnál 900 milliós aktiva mutatkozott a 2 milliárdos passzivával szemben. A vagyonfelügyelő eddig 300 milliót, a szakértők 150 milliót számitottak fel, a megindulő felszámolás költségei pedig valószinüleg elérik a 200 milliót. A hitelezők tehát alig kapnak 10—12%-ot, holott 50%-os fedezet volt eredetileg a javukra.

Ez a helyzet a legtöbb kényszerfelszámolásnál, épp ezért csak az lehet a döntő szempont, hogy olcsó és gyors eljárást biztositsanak, amelyet sem az ügyvédek, sem a Védegylet nem drágit és nem lassit.

Konkrét ajánlat érkezett a főváros önbiztositójának létesitésére

A Providencia biztositó javaslata

Megirtuk annak idején, hogy a fővárosi pártok körében élénken foglalkoznak azzal a tervvel, hogy valamelyes formában saját biztositótársaságot létesitsenek s ezzel véget vessenek a mai drága és decentralizált rendszernek.

Értesülésünk szerint már be is érkezett az első konkrét ajánlat ennek a tervnek a megvalósitására. A javaslatot a Providencia biztositó tette, amely a Schweizerische Rückversicherungsgesellschaft-tal van szoros összeköttetésben. A társaság ajánlatot tett, hogy alaptőkefelemelés kapcsán

a főváros rendelkezésére bocsátja részvénytöbbségét

és az igazgatóságba beválaszthatja a főváros megbizottait. A Providencia fokozatosan átvenné a főváros biztositási obligóit és részeltetné azokat a biztositókat, amelyek különleges rendeltetésüknél fogva erre hivatottak.

A Schweizerische Rückversicherung-gal tizenötéves szerződés jönne létre,

amelynek lejártával mód nyilik arra, hogy a főváros teljesen autonóm intézményt létesitsen.

Értesülésünk szerint az érdekes javaslattal legközelebb hivatalosan is foglalkozni fognak.

Tessék előállni az aranymérlegekkel! Egyedül mi adtunk hirt két hét előtt Sándor Pál titokzatos felszólalásáról a pénzügyi bizottság ülésén, amelyen a január 31-iki aranymérleg — terminus elhalasztását kérte. Sándor Pál győzött: az uj terminus április 30. A pénzintézetek elérték céljukat, egyesiteni igyekeznek az aranymérleg-közgyülést a rendes közgyüléssel. Attól tartunk, hogy a részvényösszevonás és a részvényesek ellenőrzési jogának gyakorlása sokkal komolyabb probléma, semhogy egy közgyülésen le lehetne tárgyaltatni az összes függő ügyeket, ugyhogy a komoly pénzintézetek bizonyára módot adnak részvényeseiknek arra, hogy az aranymérleg kapcsán, önálló közgyülés keretén belül, az 1925. évi mérleg publikálása előtt kifejthessék álláspontjukat és megvédhessék sok helyett veszélyeztetett érdekeiket.

Gratz visszaérkezett Európába. Értesülésünk szerint dr. Gratz Gusztáv, aki eredményes tárgyalásokat folytatott Amerikában az Egyesült Fővárosi ügyében, szerdán megérkezett Amerikából Európába és azonnal megkezdte tárgyalásait azzal a holland és svájci érdekeltséggel, amelyet szintén bekapcsolni kiván a tervbevett tranzakcióba.

Mi van a Hazai Fa körül? Elmult számunkban megemlékeztünk a Hazai Fa üzletvitelével kapcsolatban Löbl Marcell vezérigazgató müködéséről és szerződéséről. Készséggel állapitjuk most meg, hogy ez a közlemény téves információ alapján jelent meg, mert a szerződésére vonatkozó hireszlelések nem egyeznek a valósággal, valamint megállapitjuk azt is, hogy Löbl Marcell vezérigazgató a most is müködésben levő Fakereskedelmi Rt.-nál sok éven át ügyvezető-igazgatói minőségben működött és ő bontotta fel szerződését a Fakereskedelmi Rt.-gal, hogy a Hazai Fa meghivásának eleget tegyen. Löbl vezérigazgató, akit a fa-szakmában 30 éves multjánál és szakértelménél fogva nagyon becsülnek, a Hazai Fa üzletvitelét tudvalevőleg már hónapok óta ellátja.

Embervédelem, vagy üzlet? A tavasszal nagyszabásu embervédelmi kiállitás nyilik meg Budapesten, amelynek „altruista" jellegét az érdekeltek nem győzik eléggé hangsulyozni. Információnk szerint a kiállitás tulajdonképen néhány nagy külföldi gyár üzlete, amelyek igen magas dijakat fizetnek azért, hogy a kiállitás keretén belül speciális egészségügyi berendezéseiket bemutathassák és a hazai iparnak veszedelmes versenyt támasszanak. Épp ezért nem tudunk lelkesedni ezért az „altruista" vállalkozásért, amely a magyar iparra, egyenesen katasztrófálisnak igérkezik.

December 5: a Pyramis kritikus napja. Szombaton tartották meg a Pyramis rt. ellen beadott csődkérvény tárgyalását, amelyen a biró december 5-ére idézte meg az igazgatóság elmaradt tagjait s egyben szigoruan figyelmeztette a Pyramis képviselőit, hogy pontos mérleget készitsenek, mert annak valódiságáért személyükben fogja őket felelőssé tenni. Attól tartunk, hogy Szász Ernő a december 5-iki tárgyaláson való megjelenés helyett szivesen választaná a Szász Dezső által bevezetett eltávozási formulát...

Mit csinál a Magyar-Német Bank? Hetek óta semmit sem hallani a Magyar-Német Bankról, ahol a P. K. felszámolási munkálata folyik. Információnk szerint most elsősorban azokat a komittenseket szólitgatják fel, akiknek a számláján tartozást fedeztek fel, hogy a bank aktivákhoz jusson. Az eddigi tapasztalatok szerint a komittenseknek sincs már aktivájuk s igy ez az inkasszóművelet nem sok sikerrel kecsegtet.

Sorsjegy ára 10.000 korona

Mindenütt kapható!

Sorsjegyintéző ség:

Viszonteladóknak is V, Szabadság-tér 6

Szükség van az intervenciós bizottságra!

Bécsben sokkal többet törődnek a tőzsdével

Az utóbbi időben sokat foglalkoztak a bécsi tőzsde szanálásának kérdésével, illetve azokkal a javaslatokkal, amelyek a bécsi intervenciós bizottság munkájának megkönnyítése érdekében felmerültek és és tárgyalás alatt állnak.

Az az érdeklődés és áldozatkészség, amely bécsi hivatalos és nemhivatalos körökben jelentkezik a tőzsde akcióképességének feljavitása körül, szomoru fényt vet arra a közönyre, amely a budapesti intervenciós bizottság munkáját neheziti. Ez a komité Sándor Kálmán vezetése alatt igen szerény eszközökkel igen fontos eredményeket ért el, bár a rendelkezésre álló tőkét sikerült még nehezebb napokra tartalékolnia. A bizottság működését sokszor megbénitották olyan akciók, amelyek hátbatámadták a bizottság kötelességszerü munkáját és valóban Sándor Kálmán kiváló diplomáciai érzéke és önmegtartóztatása kellett ahhoz, hogy a bizottság kitartson és helyt álljon.

Épp ezért most, amikor majd a jövő évi program aktuálissá válik, kétszeresen szükség van arra, hogy az összes illetékes tényezők őszintén és intézményesen támogassák a bizottságot és olyan anyagi és erkölcsi tőkét állitsanak mögéje, hogy tevékenysége konkrét sikerrel járhasson. Elsősorban a nagybankok kötelessége, hogy az intervenció zökkenés nélkül teljesithesse hivatását és az egész tőzsde, nem pedig olyan szükebb érdekek javára, amelyek eddig sokszor jelentkeztek, de mindig visszautasitásra találtak az intervenciós bizottság összetartásán és koncepciózus vezetésénél.

Drehr nem vállalja a Jelzáloghitelbank vezérigazgatói állását. Hire járt, hogy Drehr Imre képviselő, a Lloyd-bank igazgatója lesz a Jelzáloghitelbank vezérigazgatója. Információnk szerint ez a kérdés tényleg szóbakerült, Drehr azonban a Lloyd-banknál befejezni kivánja a bankpályán való tevékenységét és a Jelzálogbank vezérigazgatói pozíciójára nem reflektál.

Feltámadt a Metrobank. Éveken át a Frankfurti biztositó, illetve Bergl Sándor házában székelt a Metrobank, amely tulajdonképen Unger Bertram privát banküzlete volt. A bankocskának a tavasszal sulyos differenciája volt a Jegybankkal, a Nagel Marcel-féle inzolvencián is szépen veszitett, ugy hogy hire járt a bank likvidálásának. Unger Amerikában járt közben és visszatérte után feltámasztotta a Metrobankot, amely átköltözött a Harmincad-utca 3. alá és a Mobilbank helyiségeinek egy részét vette át. A pénzpiacon érdeklődéssel várják, hogy a kisbankok utolsó bölénye mit tud majd produkálni és meddig fog fennállani.

Haim Jaques sorsjegyeket árul. A konjunktura egyik legnagyobb lovagja a tőzsdén Haim Jaques volt, aki a konjunktura alkonyával természetesen uj üzleteket kerget. Talált is egy szűz területet: finanszirozza a MEFHOSz hirhedt sorsjegyakcióját. A magyar diákság vállakozásának haszna tehát szemita zsebekbe folyik, ami a liberális közvélemény számára gyenge vigasz, mert hiszen közérdek volna, hogy a magyar diákság élvezze a gyümölcsét a sorsjegy-vállalkozásnak. Nem tudjuk, hogy a Diák-sorsjegy milyen viszonyban van a MEFHOSz-sorsjeggyel, de azt tudjuk, hogy Haim Jaques mindenesetre megtalálja a maga bankári üzletét, akárhogy is keresztelték el ezt a sok viharon átment vállalkozást.

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalási döntések

A főváros tanácsa és az illetékes albizottság az alanti közmunkákat, mint legkedvezőbb ajánlattevőknek a következő cégeknek itélte oda:

A Mester-utca 41—43. sz. alatt épülő uj városi bérház asztalosmunálatait Horváth Lukács és Fiai és Csoknyai Bertalan cégek kapták együttesen 738,582.250 koronáért.

A Miklós-téri gyógypedagógiai intézet vizvezeték- és csatornaberendezési munkálatait Riemer Miksa nyerte el 93,034.000 K ajánlati összeggel.

A Farkasréti temetőben levő fülkés sirboltok kőmüvestatarozási munkálatait Wihart Ferenc kapta 86,250.000 K-ért.

A Babér-utcai kislakásos telep villamos fővezetékének felszerelési munkálatait Schrettner Ede cég kapta 166,959.873 K-ért.

Beérkezett ajánlatok

A Mester-utca 41—43. szám alatt épülő uj városi bérház műkő- és szobrászmunkálatára hirdetett versenytárgyalásra ajánlatot nyujtottak be: ifj. Walla József 350,065.000, Beck Károly és Társa 316 millió 50.000, Meteor rt. 319,780.000, Weisinger György 408,935.000, Schmiedt és Kelemen 112,750.000, Szolás István 251,090.000, Rákos Manó szobrász 95 millió 420.000, Kraszner József 238,490.000, Kovács József 122,310.000, Egyesült Épitőipari rt. 347,084.000, Budapesti Kőgyár 284,615.000, Vargha István és Társa 222,195.000, Melocco Péter 309,960.000. Reichenberger J. 68,210.000 K.

Ugyanezen bérház mázolómunkálataira hirdetett versenytárgyalásra pályáztak: Wiegmann Frigyes 429,922.000, Fleith Antal 392,493.000, Obermayer István 356,210.000, Reitzer Ferenc és fiai 749,391.000, Grüwald Béla 258,093.000, Erdős Lajos 276,730.000, Leisen Adolf 258,932.000, Fischer Ernő 214,921.000, Brenner Miksa 233,987.000, Zimán Béla 146,066.000, Fischer és Hartmann 241,839.000, Steiner és Szimper 322,410.000, Hantos Testvérek 283,805.000, Paulista József 345,749,000, Schwarz János 292,512.000, Tóth Ferenc 327,937.000, Zafourek Ferenc 270,025.000, Liktor Ferenc 251,668.000, Prenicka Testvérek 197 millió 719.000, Rácz Márton 253,383.000 K.

Ugyanezen bérház lakatosmunkálataira hirdetett versenytárgyalásra ajánlatot nyujtottak be: Korányi és Fröhlich 1.141,185.000, Munkácsi Gyula 1 milliárd 39,560.000, Gerő és Győry 859,325.000,, Nagy Gyula 998,270.000, Lampl Ödön 1.106,056.000, Dich Ádámné 900,285.000, Hertmann Rezső 987,114.000, Pick Ede utódai 801,807.000, Ledinczky és Társa 1.112,860.000, Vas- és Fémipari Szövetkezet 1.073,580.000, Anoló Károly és Társa 908,675.000, Reichenburg Jenő 874 millió 270.000, Polgár Károly 785,844.000, Fleischmann Gyula 862,437.000, Rysavy és Vasuti 1 milliárd 200,000.000, Kajtár Lajos 765,235.000, Ösztreicher Ármin 677,223.000, Teichner Ádám 822,405.000, Schütz Ede 987,385.000, Herdy Imre 444,280.000, Sóty Zoltán 794,736.000, Vitár András 720,150.000.

A kertészeti telep részére 670 darab különféle facsemete szállitására hirdetett versenytárgyalásra egyedül Petz Ármin cég tett ajánlatot, de az is csak a szükségelt mennyiség egy részére. Az ajánlati összeg 13,600.000 K. Valószinü, hogy a főváros a hiányzó mennyiségre uj versenytárgyalást hirdet.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Dacsó Emil.
Társszerkesztő: dr. Kósa Miklós.
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Szopogasson köhögés ellen

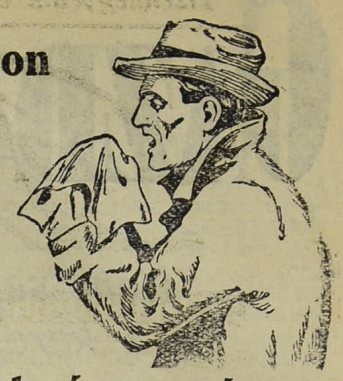

Szent István gyógymalátacukorkát,

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Transformátorok
Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Műszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—89, 147—75, József 95—10.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-26.
Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

OETL ANTAL
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
ETERNIT-MŰVEKNÁT/CHEKLAJOS, KÖZPONTIIRODA: BUDAPEST I., ANDRÁSSY-ÚT 28. GYÁR: NYERGESÚJFALU

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek díjtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34.

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap-utca 36.
Telefon: József 76—56.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, egyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5.
Telefon: 194—51, 185—25.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 december 2 — 48. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 200.000 korona. Félévre 100 000 K. Állandó melléklet: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Telefon: 137—15. szám

Sok szó, kevés eredmény:

valahogy igy jellemezhetnénk a főváros uj rezsimjének munkáját. A nagy átfogójelentőségü kérdések, amelyek eddig napirendre kerültek, egészen simán, nyugodt mederben nyertek megoldást. De ezeket az ügyeket tulajdonképpen nem is a bizottságok, nem is a közgyülés intézte el. Ezek az ügyek ott nyertek megoldást az ostendei tanácskozáson, vagy azokon a zárt ajtók mögött folyó tárgyalásokon, amelyeket Ripka Ferenc főpolgármester szobájában a pártok vezérei folytatnak időnként. A bizottságok? A közgyülés? Szinte jelentéktelen ügyekkel pepecselnek, de mindent olyan szóáradattal öntenek körül, hogy a szegény pesti polgár várva várja már, mikor menekül végre a főváros a szavak vizözönétől a cselekvések Noé-bárkájára. Senkinek sem lehet kifogása ellene, hogy a városatyák kiöntsék szivük keserüségét és lokális jelentőségü kérdésekkel foglalkozzanak, de valahogy az az érzésünk mégis, hogy sok a szó, kevés az eredmény.

Egyetlen egy példát mondunk csak el. Nem is a magunk kritikája, hanem egy szociáldemokrata városatyáé. Az egyik bizottsági ülésen az autóbuszüzem költségvetéséről volt szó. Kifogásolták, hogy az autóbuszüzemnél tulságosan sok az ellenőr. A végeláthatatlan vitát megsokallta azután az idézett szocialista bizottsági tag és elkeseredve jelentette ki, hogy ide a bizottságba sem ártana egy — i d ő e l l e n ő r t állitani. A szellemes és jogos kritikának azonban mégsem volt meg az eredménye, mert az autóbusz-ügyet nem kevesebb, mint három órahosszat tárgyalták, beszéltek és beszéltek, kifogásokat emeltek, obstruáltak és a végén mindent megszavaztak ugy, ahogy az eredeti előterjesztésben foglaltatott. Hát valahogy mégis csak sok lehet a szó és kevés az eredmény, ha már ők maguk, a bizottsági tag urak is észreveszik, hogy többet beszélnek a kelleténél. Annál is inkább ugy gondolkozik azonban Budapest polgársága, amely mindenesetre sokkal kivánesibb a kielégitő alkotásokra, mint a szónoki remekekre.

Van vagy husz esztendeje, amikor egyszer R é n y i Dezső, aki akkor még városi főjegyző volt, tanulmányt irt a főváros adminisztrációjáról. Kimutatta, hogy a bizottságok, albizottságok és házibizottságok száma több, mint kilencven. Ez a szám azóta csak szaporodhatott, pedig Rényi Dezső már akkor is bizonyos kritikai éllel a „bizottságok városának" nevezte el Budapestet. Nem egészen osztjuk azt az aggodalmat, amely a bizottságok nagy számát difikultálja. Nem árt az, ha a város polgárságának képviselői minél intenzivebben részt vesznek a városháza munkájában. A tanácsban és a tisztviselői karban is c s a k v é g e s e l m é k ü l n e k, sohasem árt a kritika és sohasem árt az, ha a város lakosságának képviselői a legcsekélyebb ügyben is elmondhatják kritikájukat. Ennek a kritikának azonban tömörnek kell lennie, nem szabad fölösleges dolgokra kiterjeszkedni, mellőzni kell a személyeskedést és a multért való rekriminálás helyett a jövőbe néző szemmel kell előrehaladni. Ugylátszik az a betegség, amelynek nyomait először az közgyülés életében fedeztük fel, átterjedt a bizottságokra is. Hiszen rendben van, ha az uj rezsim látni akarja, voltak-e igazságtalan itéletek akkor, amikor százával kergették el a tisztviselőket és a tanerőket. De nem tudjuk azt, miért és hogyan tartozik a főváros egyik bizottságára például az, hogy ki csinálta az 1918-iki forradalmi eseményeket, vagy az, hogy a győri gyárigazgató kapott-e vagy nem kapott, ha kapott, miért kapott és ha nem kapott, miért nem kapott kormányfőtanácsosi cimet.

A példák egész légióját lehetne felvonultatni, ha be akarnánk mutatni, milyen olcsó a bizottságok ideje és milyen vastag szótáruk van az egyes városatyáknak. Elejétől fogva egyetlen gyógyszerét láttuk a közgyülés és a bizottságok gyermekbetegségének. Ezt az igen egyszerü áfiumot R i p k a Ferenc találta ki, aki már a választások egész ideje alatt kérve kért minden pártot és minden személyt, hogy kapcsolják ki a városháza eljövendő életéből a politikát. A mi figyelő szemünk lehetetlen, hogy észre ne vette volna milyen összhang és milyen becsületes munkaképesség van abban a pillanatban, közgyülésen és bizottságban egyaránt, mihelyt a politika nem fertőz és mihelyt a személyeskedés átka nem fog. A vezérek is tudják ezt és iparkodnak ebben az értelemben helytállani azokért az igéretekért, amelyeket egymásnak a város eredményes kormányzása érdekében tettek. De hol vannak az alvezérek és a közlegények? Hol a fegyelem, hol az önmegtartóztatás, hol a szónoki sikereknek alárendelése? Egyszer már le kell törni a távszónokok ambicióját, meg kell fékezni a kurjantó és kukorékoló közbeszólókat, rendet, csendet, nyugalmat kell meghonositani a közgyülésen és a bizottságokban. Tudjuk jól, hogy a városatyai mandátum sem angyalokat, sem übermenscheket nem termel, megértjük, hogy vannak emberi indulatok és van emberi hiuság is, de mindennek vannak korlátai, amelyeket a köz érdekei szabnak meg. Budapest lakossága még sohasem érdeklődött annyira a városi ügyek iránt, mint most, végre tudatára ébredt Budapest lakossága annak, hogy legfontosabb zseb- és gyomorkérdései a városházán intéződnek, vagy nem intéződnek el. A városatyák okos előrelátásának kell tehát azt a tanácsot adnia, hogy tessék végre kiheverni a közgyülés gyermekbetegségét, tessék kevesebbet beszélni, kevesebb botrányt rendezni és több eredményt felmutatni.

Városházi kavarodás
a rosszul fogalmazott, valorizációs paragrafus miatt

Megváltoztatják a 42. § szövegét — Az ostendei megállapodást be kell tartani Sacelláryék a főváros részére összevásárolják a francia kötvényeket Működik az adókigondoló albizottság

Kis hijja, hogy kutba nem esett csütörtökön a külföldi hitelezőkkel kötött osztendei megállapodás. Ezt a megállapodást már aláirta Budapest polgármestere is és aláirták azok a bankok, amelyek annakidején a kölcsönt adták a fővárosnak. Azonban ez még nem elég az üdvösséghez, mert ezt a megállapodást akceptálnia kell nemcsak Budapest törvényhatósági bizottságának és a kormánynak, hanem alá kell irnia a külföldi kötvénytulajdonosok 60 százaléka megbizottjának is. A főváros közgyülése december 18-án fogja tárgyalni az osztendei megállapodást. Mielőtt azonban erre sor kerülne, C s u p o r József tanácsnok és S z a b ó Imre tiszti főügyész december 8-án Bázelbe utaznak, hogy a hitelezők képviselőivel bizonyos függő kérdéseket elintézzenek és a megállapodáson bizonyos korrekciókat vigyenek keresztül.

Mult hét csütörtökjén ülésezett a kölcsönügyi bizottság és a tárgyalások során váratlan izgalmat keltett annak a bejelentése, hogy a valorizációról szóló törvényjavaslattervezet 42. §-a olyan kitételeket tartalmaznak, melynek az az értelme, hogy a főváros nem köteles külföldi valutában megfizetni a külföldi adósságokat. Ez a titokzatos paragrafus igy szól:

> „A nemzetközi forgalomra szánt kötvényekben rendszerint ki van fejezve a magyar pénznemben kifejezett értéken felül az értéknek egy vagy több külföldi valutára szóló egyenértéke, vagy pedig a kötvény csak külföldi pénznemről szól. Ha ilyen esetben a kötvény szövege a fentemlitett külföldi valuta államában lévő fizetési helyezést is kijelöl és a fizetés végetti bemutatás helyének valutájában igéri a fizetést, világos, hogy az adós kötelezettségét a bemutatási hely szerinti valutával volna köteles teljesiteni. A belföldi kibocsátók teherbiróképessége oly csekély, hogy fennmaradásuk biztositása érdekében szükségesnek látszik őket a kibocsátás óta előállott valutáris differencia fizetése alól mentesiteni."

É b e r Antal magyarázta meg ennek a paragrafusnak az értelmét, L á n g Lajos dr., a kiváló jogász pedig egyenesen amellett volt, hogy a főváros ne fizessen és hogy „kezet kell csókolni a pénzügyminiszternek, hogy ilyen szépen levette a főváros válláról a terhet".

W o l f f Károly, régebbi álláspontjához hiven, most is a „nemfizetés" kényelmes utját hangoztatta.

T e l e s z k y János nyugalmazott pénzügyminiszter, aki a bizottságban a kormány megbizottja, „jogi dilettantizmusnak" mondta a 42. §. szövegezését és kijelentette, hogy azonnal érintkezésbe lép B u d János pénzügyminiszterrel és felvilágositást kér tőle. Teleszky csakugyan még az ülésből telefonált Budnak, aki kijelentette, hogy az egész 42. §. félreértés, mely semmiképen sem vonatkozik a fővárosra.

Egyébként pedig a pénzügyi bizottsági tárgyalás során a miniszter reparálni fogja a tévedést.

A miniszternek különben az volt az utasitása, hogy a megegyezést alá kell irni és a törlesztési részleteket fizetni kell. Ezt kivánja nemcsak az ország és a főváros hitele, de sulyos és beláthatatlan komplikációk támadhatnának belőle, ha a főváros nem akarná betartani az osztendei megállapodást és nem akarna fizetni.

Szombatra aztán megérkezett a városházára Bud János pénzügyminiszter kimagyarázó leirata, melynek az a veleje, hogy a fővárosnak fizetnie kell; hogy a valorizációs törvénytervezet a főváros külföldi adósságaira nem vonatkozik és hogy a törvénytervezet bizottsági tárgyalása során módját ejti a miniszter, hogy a paragrafust, mely félreértésekre adhat okot: korrigálja.

A Sacelláry bankház megbizatása

A külföldi adósságok rendezésének ez a része tehát valahogy elintéződött; de ugyancsak a főváros külföldi adósságaival kapcsolatban merült fel a másik ügy, mely szintén muló izgalmat keltett. Arról van szó, hogy a tanács megbizást adott a S a c e l l á r y Bank és Váltóüzlet Részvénytársaságnak, hogy a főváros által 1911-ben kibocsátott ugynevezett francia kölcsönkötvény francia tranche-át, amelyek csak a párisi és genfi piacon vannak forgalomban: vásárolja össze. A megállapodás szerint S a c e l l á r y 1926 j u l i u s v é g é i g k a p o t t opciót a kötvények fölvásárlására.

A főváros egymillió francot deponált egy svájci pénzintézetnél a megszerzendő kötvények vételárára.

Limitálták a kötvények árfolyamát, ugyhogy Sacelláry 50 frankos árfolyamon adja át a fővárosnak az általa megvásárolt kölcsönkötvényeket.

A felvásárlás terve és ténye ellen nem lehet kifogást tenni, mert a főváros a külföldi hitelezőkkel kötött megegyezés értelmében eredeti obligációkkal is törleszthet a külföldi adósságot. A francia frank ma körülbelül 12 százalékát éri az aranyfranknak, tehát érthető, hogy a főváros olcsón akar hozzájutni a kötvényekhez. Ami furcsa ebben a dologban, az az, hogy miért épp az egyébként tiszteletreméltó Sacelláry céggel szerződött a főváros, vagy miért egyedül csak a Sacelláry céggel, mikor annyi a nagy intézet, melyeknek a külföldi relációkban olyan jónevük van.

Nem tudjuk, hogy ha a Sacelláry cég nem képes megfelelő kontingenst megfelelő áron és a kikötött határidőig leszállitani, t a r t o z i k - e p ó n á l é t f i z e t n i, vagy történt-e más módon gondoskodás arról, hogy a főváros érkedei s e m m i e s e t r e se csorbuljanak, függetlenül Sacelláryék ügyességétől vagy balsikerétől? Erre nézve az a szerződés nyujthatna megfelelő fölvilágositást, amelyet C s u p o r József tanácsnok instrukciói szerint a tiszti ügyészség szerkeszt meg és amelynek irányelveit hétfőn közölték a S a c e l l á r y - b a n k h á z főnökével, idősb Sacelláry György udv. tanácsossal.

Egyébként mikor a 12-es bizottságban bejelentették a Sacelláry bankházzal kötött megállapodást, a 12-es bizottság azzal tért napirendre az egyezség

fölött, hogy ezt a megállapodást a tanács kötötte, tehát a tanács vállalja érte a felelősséget.

Egyéb pénzügyi gondok

Sokkal sulyosabb probléma ennél, hogy mi lesz jövőre és mivel viszi az üzletet tovább a főváros. Eddig tudvalevően cirka 22 mlilió aranykorona a főváros jövő évi költségvetésének a deficitje. Ebben már benne foglaltatik az a 7.2 millió aranykorona is, amelyet a külföldi tartozásokra a jövő esztendőben fizetnünk kell. Már most az a nagy kérdés, hogy honnan veszi rá a pénzt, honnan pótolja a város ezt a több, mint 300 milliárdos hiányt. Ne álltassuk magunkat.

Egy sereg uj adóra és adóemelésre kell elkészülnünk.

Még sulyosbitja a helyzetet, hogy a községi adópótlék 60 százalékos kulcsát a törvény értelmében a jövő évben le kell szállitani 50 százalékra. Szóval azt a tiz százalékot, melytől a város háztartása az adópótléknál elesik; szintén más uton kell pótolni. A 3%-os házbérkrajcárt 10%-ra akarják felemelni a városházán. Be akarják hozni a községi jövedelmi adót, Vázsonyi sürgeti a konjunkturális adót, Wolff Károly pedig az ingatlan értékemelkedési adót, ami szintén konjunkturális adó. Vázsonyi Vilmos tudvalevően az 5%-kal akarja megadóztatni azt a konjunkturális jövedelmet, melyhez ugy jutott hozzá az ingatlantulajdonos, hogy devalvált koronával fizette ki a háza aranyadósságát. Wolff Károly pedig a házak értékemelkedését szeretné megadóztatni. Azután meg akarják csinálni a lakásadót. Egyelőre ezek azok az uj adók, amelyeket kreálni akarnak, hogy a deficitet betömjék vele. Csak az a kérdés, hogy mit mond hozzá a publikum.

Városatyák affére egy városi főmérnökkel

Bonyodalmak a mester-utcai bérház épitése körül

A mesterutcai bérház épitése körül az egyik bonyodalom a másikat éri. Élénken foglalkoztatja például a városatyákat egy affér, amelynek hőse egy városi főmérnök.

A tanács annak rendje és módja szerint kiirta a pályázatot a mesterutcai bérház épitésénél a bádogosmunkákra. Azaz, hogy nem egészen annak rendje és módja szerint történt a kiirás, mert az érdekelt körök a pályázatot tulságosan szakszerütlennek találták. Összeültek a különböző bádogostestületek, de hiába törték a fejüket, nem tudták kisütni, hogy tulajdonképpen mit is akar a főváros, milyenek is a feltételek, hogyan kell kalkulálniok. A vége az lett, hogy senki sem tudott pályázatot beadni és igy abbahagyták a hiábavaló fejtörést. Elhatározták tehát, hogy felvilágositást kérnek ebben a kinos ügyben. Akcióra buzditották az összes iparos egyesületeket és természetszerüen a városi bizottsági tagokhoz is fordultak, akiknek szintén előadták panaszaikat. A városatyák azután ugy találták, hogy legjobb lesz illetékes helyre fordulni felvilágositásért és korrekcióért. Összeállitottak egy küldöttséget, amelyben benne voltak az iparosegyesületek küldöttei és a különböző közgyülési pártok képviselői is. Megjelentek azután az illetékes főmérnöknél és megkérték, adjon felvilágositásokat és irja ki rendesen a pályázatot. Az illetékes főmérnök azonban, ugy látszik, rossz hangulatban volt, nagyon kelletlenül fogadta a küldöttséget és udvariatlanul megtagadta minden kérésüket.

A küldöttségben résztvett városatyák azonban nem hagyták ennyiben a dolgot, szóvátették a főmérnök viselkedését, ugyhogy ma már ellene meg is indult a legerélyesebb vizsgálat. A pályázati kiirásokat pedig a tanács az épitkezési albizottsághoz utalta, ugyhogy annak módjában lesz azt felülbirálni.

A másik affér, amely a mesterutcai épitkezés körül keletkezett, már nem nyerhet ilyen sima elintézést. Itt hatalmi kérdésről van már szó. A tanács és a középitési bizottság között tört ki a kollizió. A bizottság sérelmét Friedrich István tette szóvá, hogy a bizottság a legolcsóbb ajánlatot fogadta el, a tanács azonban nem respektálta az albizottság határozatát és az épület famunkálatait a fővárosi koporsógyárnak adta ki.

— Kiméletlen harcot fogunk inditani, — mondotta Friedrich Buzáth alpolgármester felé fordulva, — ha nem hallgatják meg határozatainkat. Nem fogunk beleunni a követelésünkbe és a tanács ne számitson arra, hogy előbb-utóbb minden mehet a régi mederben.

Ez a bizottság hangulata, amit Friedrich István tolmácsolt. Ezzel szemben a tanács is ragaszkodik a maga jogához és a maga hatalmához. A tanács azon az álláspontón van, hogy neki joga van azt az ajánlatot elfogadni, amelyet jónak lát és ebben az esetben a főváros faárugyára, amely a koporsókat is gyártja, előnyös ajánlatot nyujtott be.

A hatalmi kérdést majd elintézik a bizottság és a tanács egymás között. Sokkal fontosabb ennél a Fővárosi Faárugyár ügye. Ime, itt van az első példa, ahol beigazolódott az üzemvizsgálóbizottság hipotézise, amely szerint a fővárosnak vissza kell vonulni az ilyen üzemek fenntartásától és a Fővárosi Faárugyárnak nem lehet célkitüzése, hogy az asztalosipart tönkretegye.

Kukoriku!...

Fényes László puszta megjelenésével is izgatja a közgyülést

A Fővárosi Hirlap jóslatai rendesen be szoktak válni. Most egy kicsit pirulva valljuk be, hogy multheti jóslatunk csődött mondott. Csöndes, nyugodt menetü közgyülést jósoltunk, aminek meg is volt az alapja, mert hiszen husz perc alatt végeztek az ötvenkét előterjesztéssel, de csönd és nyugalom helyett a husz perc felét elkurjongatták és elkukorékolták a törvényhatósági bizottság mélyen tisztelt tagjai. Komoly összeütközésre pedig nem is igen volt ok, de ugylátszik, vannak a törvényhatósági bizottságnak olyan tagjai, akiknek egyszerü megjelenése is elegendő arra, hogy a vihar kitörjön.

Érthető volt a vihar akkor, amikor az elüldözött orvosok sorsa került szóba. A baloldalon az egyik bizottsági tag tette szóvá ezeknek ügyét, mire az egész baloldal Wolffék felé kiáltott.

— Csilléry volt az üldözők vezére!

És Csilléry jelentkezett. Szánalmas védekezésként mindössze annyit tudott előadni, hogy mindenkit fegyelmi uton bocsátottak el és igy ezeket nem lehet visszahelyezni. A baloldali orvostagjai, akik meglehetős szép számmal vannak, a közbeszólások záporával fojtották el Csilléry szánalmas védekezését.

— Állitjuk, hogy ártatlan embereket üldöztek el! — kiáltották balról.

Mindenki érezte, hogy a baloldal felháborodása jogosult. Mindent elrontott és megforditotta a szimpátiákat az, hogy Fényes László is belesivitott a vitába:

— Preisach és Lévai cipőtalpa többet ér, mint Csilléry!

Amikor Fényes László megszólalt, a Wolff-párt egyszerre elkezd kukorékolni. Ezt már jól kitanulták. Ahogy Fényes László hangja végigsüvölt a termen, egyszerre nyolcan is kukorékolni kezdenek. És már mindenki tudja, hogy Fényes László mit fog válaszolni:

— Megélénkült a barmfiudvar! Kukorékolnak a baromfiak!

És ezzel el is volt intézve az elüldözött orvosok dolga. Fényes sivitott, a jobboldal kukorékolt, a közgyülés kabarézott, ők pedig szegények várhatják, amig valaki igazságot szolgáltat nekik.

A pipázóban ezalatt maguk a baloldaliak is keserüen tárgyalták Fényes László szereplését. Bármilyen jószándékkal cselekszik is, — mondották — a Wolff-párt már nagyon ügyesen kihasználta az ő szereplését. Ma is addig állt és addig kiabált a helyén, mig végre a főpolgármesternek kellett futárt küldeni hozzá, hogy az istenért, üljön már le. Szót is fogadott, de nem ült öt percig, már megint ott állt a baloldal közepén zsebretett kezekkel. Ripka folyton csöngetett és ujra meg ujra kérte Fényes Lászlót, hogy üljön le. Ez azonban mindig azt kiáltotta viszsza, hogy Wolffék közül is többen állnak. Wolffék már azt kiabálták Fényes felé, hogy rendőrrel vezettetik ki és széksértést is emlegettek. Azután mégis csak leültek, amely példájukat Fényes is követte. Általános volt a vélemény, hogy Fényes László egyszerü megjelenése izgatja fel Wolffékat és ha véletlenül egy közgyülésre szabadságot kérne, simán el lehetne intézni a legsikamlósabb ügyet is. Fényes László azonban szorgalmas ember, nem tesz ilyen szivességet sem Wolffnak, sem Budapest érdekeinek.

Azután csendes, nyugalmas interpellációk következtek, a közgyülés tagjai elfelejtették Fényest, Csilléryt, a kukorékolást és gyorsan, percek alatt lepergett minden.

A legjobb magyar folytonégő kályhák
ISIS OECONOM Kalor KORONA RADIUS
Perpetuum
Utánzatoktól óvakodjunk!
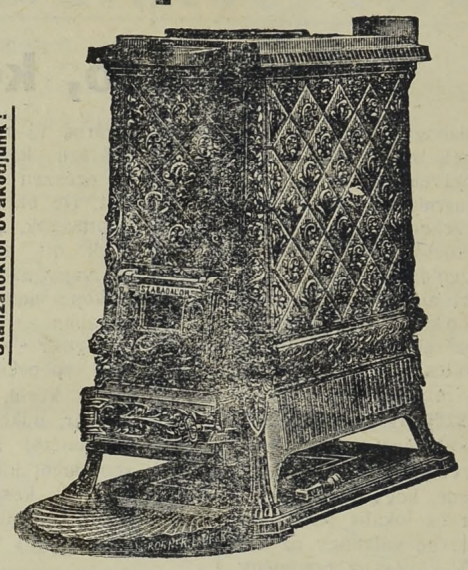
Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő R.-T.
(Hirsch és Frank)
Városi lerakat és városi mintaraktár:
Budapest
V., Kálmán-utca 15.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

EPP ÉS FEKETE GÉPGYÁRA R.-T.
BUDAPEST
EMELŐ GÉPEK III., RÓMAI FÜRDŐ CSIGASOROK
SZÁLLITÓ BERENDEZÉSEK.

TUNGSRAM
Az uj TUNGSRAM SPIRAL izzólámpa
takarékos áramfogyasztásu, tiszta fehér fénnyel ég és minden rázkódtatásnak ellenáll. Tetszetős, kis alakjánál fogva minden csillárban elhelyezhető.
Kapható mindenütt!
Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T., Ujpest

Titkos értekezletet tartottak

a kislakásépitkezések kiszemelt vállalkozói

Kényszerhelyzetükben elfogadják a tanács feltételeit

Több, mint egy hónapi késedelem után, a középitési albizottság javaslata alapján az elmult napokban döntött a tanács a 120 milliárdos kislakásépitési pályázat ügyében. A döntés természetesen a legszélesebb körökben váltott ki érdeklődést és egyszersmind kritikát is. Egészen természetes ez akkor, amikor a mai gazdasági viszonyok között Budapest egész iparossága várva-várja a megkezdődő munkálatokat. Hiszen a kislakásépitésre mintegy 300 vállalkozó részéről, közel 900 ajánlat érkezett be a nyilvános versenytárgyalás során annak a hat bérháznak a megépitésére, amelyek kezdetét adják a főváros nagyszabásu kislakásépitő akciójának.

A középitési albizottság és a tanács ezuttal negligálta a közszállitási szabályzat rendelkezéseit és uj, meglepő normákat állitott fel a munkálatok vállalatbaadása körül. Budapest iparosai megdöbbenéssel vették tudomást a középitési albizottság és a tanács ujszerü és különös döntéséről, amely erős izgalmakat váltott ki a vállalkozók és iparosok körében. Maga Szabó Imre tiszti főügyész, a tanács csütörtöki ülésén a legerélyesebben tiltakozott az ellen hogy az albizottság és a tanács tulteszi magát a közszállitási szabályzat intézkedésein, amelyek lehet, hogy elavultak, de mindenesetre életben vannak és igy kötelesek az illetékes fórumok azokat tiszteletben tartani és alkalmazni.

A közszállitási szabályzat a leghatározottabban előirja, hogy a munkálatok mindenkor a legolcsóbb ajánlattevőnek adandók ki. Amióta ezt a rendelkezést megalapitották, kétségkivül változtak a viszonyok. A gazdasági élet fejlődése és az óriási verseny egyenesen magával hozza azt hogy a nagy városi vállalkozásoknál figyelemmel kell lenni arra is, hogy a vállalkozók tőkeerő és üzleti erkölcs szempontjából megbizhatók-e? Ezt a gondolatot a kurzus természetesen arra használta ki, hogy felekezeti szempontból itélte meg a vállalkozók megbizhatóságát. A kurzusnak ez a példája is igazolja, hogy amennyiben el kell ismerni bizonyos létjogosultságát a megbizhatóság megvizsgálásának, de mégsem szabad ennek az uralkodó elvnek lennie a munkálatok vállalatbaadásánál Ezuttal is éppen az keltett a vállalkozók és iparosok körében erős recenzust, hogy a középitési albizottság és a tanács a megbizhatóság elvét ad abszurdum vitte. Nem fogadta el a legolcsóbb ajánlatokat, ellenben

kiválogatta az ugynevezett megbizható vállalkozókat és ezeket arra kivánja kényszeriteni, hogy a legolcsóbb ajánlattevők árait tegyék magukévá és ezek alapján vállalják a munkálatokat.

Előbb az volt a terv, hogy a megbizható ajánlattevők árai és a legolcsóbb árajánlat között lévő középarányos összeget kényszeritik rá arra a vállalkozóra, akinek a munkát vállalatba adják. Ez még valamelyest méltányos lett volna. A végső döntés azonban — mint emlitettük — ugy szól, hogy aki vállalatba kapja a munkát megbizhatóság alapján, az köteles magáévá tenni a legolcsóbb beérkezett ajánlatot. Megesik például az, hogy megbizható vállalkozónak deklaráltak valakit, akinek vállalatba adják a munkát, ezzel szemben azonban köteles azt a legolcsóbb árajánlatot elfogadni, amelytől őt nem kevesebb, mint negyvenöt nálánál olcsóbb ajánlat választja el.

A vállalkozók körében abszurdumnak tartják a tanács és a középitési albizottságnak ezt a döntését. Bizonyosra veszik, hogy a vállalatbaadásnak ez a különös módja erősen meg fogja boszulni magát és nem csak azt jelenti, hogy egyes vállalkozók, akik talán a munkátlanság mai kényszerhelyzetében elfogadják ezt a rendkivül sulyos feltételt, tönkremennek, de azt is, hogy maga, a főváros is sulyos anyagi kellemetlenségekbe keveredik. Éppen ezért — mint értesülünk —

Dinich Vidor törvényhatósági bizottsági tag a főváros december 8-i közgyülésén interpellációt mond, amelyben óva inti a fővárost, hogy a vállalatbaadás ujszerü és kipróbálatlan módjával ne kisérletezzen, mert ez a módszer könnyen veszedelmet jelenthet.

A fővárost azáltal, hogy egyes cégek majd balul végződő kalkulációik révén a munkálatokat befejezni nem tudják, vagy selejtes munkát végeznek, vagy megkésnek, sulyos károsodások érheti.

Kik kapták a munkát?

A középitési bizottság már eleve ugy határozott, hogy a 16 pavillonból álló bérház minden épületrészének megépitését más és más vállalkozóra bizza, az albizottság tehát tizenhat pályázó céget választott ki a 300 közül, akiket — mint mondják — megbizhatóságuk és egyéb előnyeik révén a leginkább alkalmasnak tartanak a nagyszabásu munkák elvégzésére. A középitési albizottság és a tanács ezen az alapon az épitkezési munkák elvégzésével az itt következő cégeket bizta meg:

A Csend-utca és a Budaörsi-ut sarkán épülő ötpavillonos bérház kőművesmunkálataira Várnai Alajos, aki 14-ik, Molnár István aki 45-ik, Paulheim és Wenninger, aki 31-ik, Herth Imre, aki 36-ik és Castelli, Kont és társa cég, amely 40-ik volt a pályázók között, kapott megbizást.

A Váci-ut és Mura-utca sarkán épülő hárompavillonos bérház munkálatait Kapuszta Gusztáv, aki 2-ik, Schaurer János, aki 7-ik és Szentgyörgyi Gyula, aki 8-ik legolcsóbb pályázó volt, kapott felszólitást a munka megkezdésére.

A Váci-ut és a Gyöngyösi-ut sarkán épülő hárompavillonos bérház felépitésére Dellmár Béla, aki 37-ik, Benedek Dezső, aki 10-ik, Kellermann és Singer cég, amely szintén 10-ik volt a pályázók között, kapott megbizást.

A Mester-utca és Dandár-utca sarkán épülő ház épitési munkálatait Prokisch Jánosnak itélte oda a tanács, aki a 13-ik ajánlkozó volt a pályázók sorában.

A Simor-utca és a Villám-utca sarkára tervezett bérház kőművesmunkáit Fogl és Weidlinger cégnek itélték oda, amely a 9-ik pályázó volt.

Az Üllői-ut és Ceglédi-ut sarkára épülő kétpavillonos bérház munkálatait végül Sturm Károly Frigyes, a 6-ik pályázó és a Vágó és Kovács cég, a 7-ik pályázó, nyerték el.

A középitési albizottság és a tanács a felsorolt vállalkozókat és cégeket azonnal értesitette hogy őket kivánják megbizni az épitkezések végrehajtásával. De közölték velük egyben azt is, hogy a megbizást nem az általuk ajánlott árak alapján kapják meg, hanem el kell fogadniok a beérkezett legolcsóbb ajánlat árait.

Értesülésünk szerint egyelőre csak két olyan vállalkozó akadt, aki ezeket az árakat elfogadta. Az egyik Kapuszta Gusztáv, akinek ajánlatát a Váci-ut és a Mura-utca sarkán épülő hárompavillonos bérházra fogadták el, a másik pedig a Vágó és Kovács cég, amely az Üllői-ut és a Ceglédi-ut sarkára épitendő kétpavillonos bérház munkálataira tett ajánlatot.

Az asztalos, lakatos stb. munkákat még decemberben kiirják

Illetékes helyen érdeklődtünk a tanács döntése után a pályázatok sorsa felől és a következő felvilágositásokat kaptuk:

A kiszemelt cégeket kettő—huszszázalékos árengedményre szólitották fel és megvan minden remény arra, hogy a pályázók a felszólitásnak eleget is tesznek. Ilyenformán a hat bérház közmunkálatai és kőművesmunkái körülbelül 35—40 milliárdba kerülnek, ami néhány százalékkal alatta marad annak az összegnek, amelyeket a főváros ezekre a munkálatokra előirányzott. A földmunkák, a hideg idő ellenére is, még ezen a héten megkezdődnek és az ügyosztály reményei szerint,

ha a munkák jól haladnak, mind a hat épület március végére már tető alá is kerül.

A bérházépitkezésekkel kapcsolatos asztalos-, lakatos- és egyéb munkákat még december hó folyamán kiirják, hogy a kisipar még a tél folyamán munkához jusson.

Az egyes pavillonokat — amelyek közül egy bizonyos épitkezési helyen több van — igy például a budaörsi- és csendutcai, a váciuti és Mura-utca sarki, a Váci-ut és a Gömb-utca sarkán lévő, valamint az Üllői-ut és Ceglédi-ut sarkán lévő pavillonokat A. B., illetőleg A., B., C., továbbá A., B., C., D. E. betükkel különböztetik majd meg egymástól. A házakat ugy tervezték különben, hogy az egyszoba-konyhás bérlők részére is lehetővé teszik a házban való fürdést,

Ügyeljen bevásárlásainál

védjegyünkre!

Négyszögletes skatulyára
Daráló van festve,
Nézd meg babám
Minden reggel,
Nézd meg minden este
Skatulyának fölirása
Mindig arra intsen:
Mit ér a legdrágább kávé,
Ha benne FRANCK nincsen!

D. 177 O. 25 I. — Ve. 7.

részben a konyhához épitett fürdőfülkében, részben a teljesen modern pincében, amelyben nyolc-kilenc fürdőkádat szerelnek fel.

A kései korrektura

Az érdekelt vállalkozók egyébként a pályázat kiirásának módja miatt is telve vannak panaszokkal. Azt mondják, hogy ők már a pályázatok kiirása közben is figyelmeztették az illetékeseket arra, hogy a tervek nem elég pontosak, az adatok hiányosak és igy nem alkalmasak arra, hogy ők, akik a pályázatban részt akarnak venni, pontos és megbizható kalkulációt készitsenek. Az ügyosztály később, de már közvetlenül a középitési albizottság döntése előtt, a pályázók kivánalmai szerint megváltoztatta az épitési terveket, de a vállalkozóknak már nem volt módjuk arra, hogy pályázatukat korrekció alá vessék. A vállalkozók szerint tehát kétségtelen az, hogy az ügyosztály belátta a pályázat kiirásánál történt hibákat, mert különben nem alkalmazott volna kései korrekturát a középitési albizottság döntése előtt. Azt is panaszolják a vállalkozók, hogy a középitési albizottság a sulyosan divergáló ajánlatokra való tekintettel nem irt ki uj pályázatot, hanem egyszerüen kimondta, hogy nem veszi tekintetbe a közszállitási szabályrendeletet, hanem a szerinte legmegfelelőbb cégeket egyszerüen a legolcsóbb ajánlatok elfogadására kényszeriti.

Áldozatok árán is . . .

Vasárnap délelőtt fél 11-kor az Épitőiparosok Szövetségének ferenciektéri helyiségében összejött az a tizenöt vállalkozó, akik megkapták a munkálatokat. A konferencia kimondott tárgya a munkálatok megkezdésére vonatkozó műszaki ügyek megbeszélése volt. Valójában azonban azért jöttek össze, hogy mintegy szövetségre lépjenek és közös, együttes taktikával próbálják rábirni a tanácsot, hogy változtassa meg a föltételeket.

Valamennyien elégedetlenek. Az ülés megnyitása előtt hármas-négyes csoportokba verődve, izgatottan tárgyalták a feltételeket.

Ilyeneket hallani a vitatkozó csoportok felől:

— Ez a közszállitási szabályzatok teljes felrugása. Ezek előiriák, hogy az ajánlatot vagy elfogadják, vagy nem, de alkudozásról szó sem lehet.

Vannak, akik ugy gondolkoznak, hogy azért talán mégsem fognak ráfizetni a vállakozásra és egyébként sem remélnek sikert elérhetni a tanáccsal szemben. Ezek ilyeneket mondanak:

— Hiába próbálkozunk. Az ilyen szabályzatokat lehet csürni-csavarni. Majd kisütik a városházán, hogy ez nem alkudozás, hanem valami olyan, amit a közszállitási szabályzatok megengednek. Legjobb lesz végigcsinálni a dolgot ugy, ahogy lehet.

Végre háromnegyed 11-kor megnyitották az ülést. Benedek Dezső müépitészt választották meg elnöknek, aki a következő szavakkal nyitotta meg az ülést:

— Amiről itt beszélni fogunk, az a legszigorubban bizalmas jellegü. Vigyáznunk kell, hogy állásfoglalásunkkal ne kerüljünk kontroverziába a tanáccsal, e mellett ragaszkodnunk kell jogos érdekeinkhez. Lehetséges, hogy a ma elhatározott taktikánkat a tanács ellenállása miatt holnap fel kell adnunk. Éppen ezért

Most már mindenütt kapható a József Királyi Herceg Szanatórium-Egyesület

Életjáradék-sorsjegye

Apa, anya, főnök és tisztviselő, munkaadó és munkás, szegény vngy gazdag, ifju vagy agg vegyen Életjáradéksorsjegyet, hogy önmagát vagy hozzátartozóját megszabadithassa az élet gondjaitól.

Fönyeremények:

Élethossziglan évi 36,000.000 K
Élethossziglan évi 18,000.000 K
Élethossziglan évi 9,000.000 K

melyet a szerencsés nyerőknek korra és nemre való tekintet nélkül azonnali kezdettel havi részletekben a Fonciére Általános Biztositó Intézet fizet ki.

Továbbá 1000 darab értékes arany- és ezüsttárgy.

Egész sorsjegy ára 30.000 korona.
Fél sorsjegy ára 15.000 korona.

Sorsjegyintézőség:

IV. ker., Apponyi tér 1. szám, félemelet, Királyi bérpalota

Telefon: József 115-09.

Segitsünk a szegény tüdőbetegeken!

Hantos Testvérek Rt. festő, mázoló és tapétázó iparüzem Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. Telefon: 194—51, 185—25.

tanácskozásunkat titokban kell tartanunk és hogy ne kerülhessen nyilvánosságra, a Fővárosi Hirlap jelenlevő munkatársának majd az ülés végén adunk kommünikét, amelyet érdekeink szerint fogalmazunk meg. Lehet, hogy szükségünk lesz még a sajtó támogatására, de egyelőre felkérjük a hirlapiró urat, hogy — ne vegye rossz néven — de hagyja el ülésünket.

Az ülés után kiadott kommüniké igy hangzik:

„A kislakásos bárházak épitésével megbizott vállalkozók elfogadják a tanács megbizását abban a reményben, hogy

a tanács ki fogja küszöbölni azokat az irreális egységárakat, amelyek mellett a munkálatok végrehajtása lehetetlen volna.“

Munkatársunk az ülés után beszélt Benedek Dezső elnökkel, aki a következőket mondta:

— Mi nem akarunk a tanáccsal ujjat huzni, azért bármilyen áldozatok árán is hajlandók vagyunk a munkálatokat elfogadni. Önfeláldozásunktól reméljük, hogy legalább majd a jövőben lesz kárpótlásban részünk.

*

A vállalkozóknak egyébként már nyilatkozni kellett volna, hogy a tanács feltételei mellett vállalják-e a munkálatokat. Minthogy azonban a vállalkozók abban reménykednek, hogy mégis sikerül majd oly megállapodást létesiteni, hogy középárban kapjanak megbizást, hétfőn fölkeresték Kapdebo Gyula müszaki főtanácsost, akitől a válaszadásra 48 óra halasztást kértek és kaptak. Közben fölkeresik Buzáth János alpolgármestert és Sipőcz Jenő polgármestert, akiknél azt a kérésüket szorgalmazzák, hogy az ő ajánlatuk és a legalacsonyabb ajánlat közzé eső középárban végezhessék a munkálatokat.

Értesülésünk szerint azonban mindezek a lépések sikertelenek maradnak, mert a tanács ragaszkodik hozzá, hogy a munkálatok végzésére szóló megbizás csak a tanácsi döntés értelmében történjék meg.

Fullánkok

A koporsó-gyár

kapta tehát a Mester-utcai bérház asztalosmunkáit. A középitési albizottság nem igy akarta, de a tanács döntött. Friedrich István tanácsnok ezért az eljárásáért haragosan ki is fakadt és megleckéztette a tanácsot. Ebben is van egy kis igazság. Szinte tendenciózusnak látszik már, hogy a tanács a legtöbb esetben nem sokat törődik azzal, ami a bizottságokban fog történni. A bizottságoknak ilyen levegőszerü beállitása nemcsak a bizottság tagjaira, hanem a főváros lakosságára is sértő, mert azokat az urakat, akik a bizottságokban ülnek és akiknek akaratát a tanács negligálja, mégis csak a főváros lakossága küldte be a saját képviseletében. A koporsógyár azonban a tanács kedvence, ami természetes is, hiszen az ő szülötte, a közgyülés közbenjötte nélkül. A tanács tehát dédelgeti torzszülöttjét, de mi mégis bátrak vagyunk tisztelettel megkérdezni, hogyha már a tanács nem respektálja az albizottság akaratát, mi van akkor az üzemellenőrző-bizottság jelentésével? Hiszen ez az üzemellenőrző-bizottság és annak kiváló szakértői a koporsóüzemet állitották oda amaz üzemek prototipusaként, amelyek Budapest iparosságának szájától elvonják a kenyeret. A legkeményebb szavakkal itélte halálra az üzemellenőrző-bizottság ezt az üzemet. A tanács azonban semmiképen sem akarja elismerni, hogy a koporsógyárnak ma már csak egy munkát szabad adni: ácsolja meg a saját koporsóját.

Rendőri felügyelet alá

helyezik a szénhordó munkásokat. Arcképes igazolvány nélkül nincs joga tehát senkinek az én pincémbe lehordani a szenet. Ezentul csak rendőrségi igazolvánnyal ellátott munkások ülhetnek a kocsin. Nehéz ma még megállapitani, hogy lesz-e ennek eredménye? Vajjon a rendőri igazolvány egyszersmind szentlmenné emeli-e a szenes-embert? Ám lehet, hogy igy lesz és ennek mindenki hallatlanul örülni fog. Az idén azonban energikus lemondással kell elintéznünk a dolgot. A szén és fa már a pincében van és igy nincs módunkban kitapasztalni az arcképes-igazolvány előnyeit. De majd jövőre jó lesz ez az intézkedés. Csak azt szeretnénk már tudni, hogy mikor jut el a főváros odáig, hogy egyszer már előre intézkedik. A szénszállitás kérdéseit például nyáron oldja meg és nem a tél derekán. Vagy ugy gondolják az urak, hogy tulságosan türgék és sohasem a közel jövő, hanem a távoli jövő irányitja cselekedeteiket? Ebben az esetben igazuk van, minden elismerésünk az övék, hiszen nem is az idei télről, hanem a jövő esztendőről gondoskodnak.

A kórházi orvosok

sem jártak jobban, mint a tanitók és tanárok. Őket is elintézte a kurzus, megritkitotta soraikat, elküldte őket sétálni. Pedig sok kitünő ember akadt közöttük, akiknek tudására és munkájára ma is szükség lenne. Dehát Csilléry kegyelmes ur, aki orvosi ügyekben szakértő is és nemcsak a Wolff-párt alelnöke, kielégitő magyarázatot adott. Azt mondta, hogy fegyelmi eljárás utján küldték el őket. Hálásan tudomásul vesszük a kegyelmes ur megállapitását. Most már nyugodtak vagyunk, hiszen azok a fegyelmi eljárások, amelyeket a kurzus lefolytatott, csupa iskola-példái az igazságnak és az emberszeretetnek. Az elbocsátott kórházi orvosok pedig legyenek boldogok, hogy nem fegyelmi eljárás nélkül fogták meg a gallérjukat és tették ki őket az utcára.

Szopogasson köhögés ellen

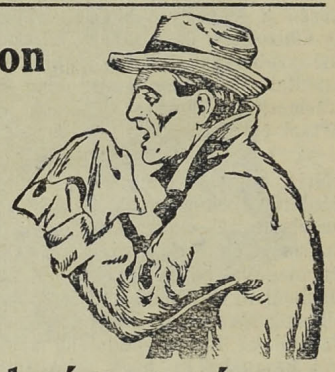

Szent István gyógymalátacukorkát,

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Fekete István okl. mérnök mérnöki irodája és épitési vállalata
Magasépités, mélyépités utépités, vasutépités, szigetelés, burkolómunkák
Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 25. szám.
Tel.: József 23—29. Tel.: József 23—29.

GYŐRFFY ISTVÁN
műpala-, cserép- és kátránylemezfedési vállalkozó
Telefon: József 4—05. Iroda: VIII., Óriás-utca 11.

„SPECIOSA“ Jenne Ferenc, Budapest VIII., Főh. Sándor-u. 32. (Vas-u. sarok)
Folyószámla a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál
Autófelszerelési cikkek, pneumatik- és gummiáruk kereskedése.
Autógummik szak zerü javitása. — Teherautókra szere ünk óriási levegőgummikat.

Tűz ellen biztos a harcod,
Hogyha veszel MINIMAX-ot,
MAGYAR MINIMAX
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VI., Rózsa-utca 85. sz. Telefon: 37—31.

FIAT Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap-utca 36.
Telefon: József 76—56.

Széchenyi Gyógyfürdő
(a Városligetben)
Thermálfürdők, külön szénsavas, iszap, fényfürdők és egyéb gyógytényezők.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek Csatornázások, deritők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131-72.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

Csak eredeti
„KRISTÁLY“
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály“ Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

Kedden nyujtották be a villamos centrale ajánlatát

Vállalja a főváros összes osztendei terheit és bruttó haszonrészesedést nyujt

Kedden délelőtt adta át Buzáth János alpolgármesternek az American-Europeen Utility Cooperation nevében Tolnay Kornél nyug. Máv. elnök, mint a csoport képviselője, az uj centrálé felállitására vonatkozó részletes javaslatot.

Az amerikai csoport, amelynek kötelékébe tartoznak az összes amerikai villamos szakvállalatok, a beadvány szerint

elvállalja a főváros külföldi kölcsönének összes ostendei terheit,

azonkivül bruttó haszonrészesedést nyujt a fővárosnak. Az uj központ olcsó árammal látja el a villamosvasutakat és az összes városi villamos világitó telepeket.

Kétségtelen, hogy egyfelől a főváros sulyos pénzügyi terheinek viselésében az amerikai csoport ajánlata óriási megkönnyebbülést jelent, másfelől reményt nyujt a közlekedés és világitás lényeges olcsóbbodására és javulására is. Ennélfogva az összes illetékes tényezőknek olyan komoly szakszerüséggel kell az ajánlattal foglalkozniok, amit a propozició nagyszabásu volta megkövetel.

Itt emlitjük meg, hogy Tolnay Kornél hétfőn az ajánlat benyujtása előtt felkereste Sipőcz polgármestert, akit részletesen informált az ajánlatról.

Mégis megalakul az üzemellenőrző-bizottság

A főváros autonomiáját minden párt megvédi

A főváros üzemeinek ellenőrzésére alkotandó bizottság ügyében a fővároshoz intézett belügyminiszteri leirat körül még mindig nem ültek el a hullámok. A héten ebben a kérdésben nagyfontosságu ülést tartott Buzáth János alpolgármester elnöklésével a jogügyi bizottság. Ugy a jobboldali, mint a baloldali pártok szónokai erőteljesen keltek a főváros autonómiájának védelmére. A demokratikus blokk megbizásából Gál Jenő mondott nagy beszédet, amelynek egész tendenciája az volt, hogy a főváros autonómiáját minden erővel és minden körülmények között, minden esetben meg kell védeni. Határozati javaslatában, amelyet a blokk nevében terjesztett elő, elismerik a belügyminiszter ellenőrzési jogát, ezzel szemben azonban kimondják, hogy a közgyülés önmagának is fentartja azt a jogot, hogy az üzemek ellenőrzését autonóm hatáskörében maga is gyakorolhatja. Olyan autonóm bizottságot kivánnak szervezni, amely az üzemek igazgatásáról, pénzügyi és gazdasági vezetéséről egységes elvek szerint gondoskodnék.

A határozati javaslatot minden oldalról helyesléssel fogadták és azt a bizottság három szótöbbséggel magáévá tette.

A jogügyi bizottságnak ebből a határozatából azonban különféle következtetéseket vonnak le, amelyek nem állják meg helyüket. Ugy kommentálják a Gál Jenő-féle határozati javaslat elfogadását, hogy ezzel a főváros jogügyi bizottságában a belügyminiszter tervezete az üzemek állandó ellenőrzésétől megbukott volna. Ezzel szemben meg kell állapitani, hogy a jogügyi bizottság határozata nem vágja utját a belügyminiszter tervének.

A blokk deklarációja és elfogadott határozati javaslata semmi más, mint elvi leszögezése annak, hogy a főváros autonómiájának sértetlenségét meg kell védeni.

A blokk és a jobboldal is teljesen tisztában van azzal, hogy a belügyminiszter rendeletében foglalt terv révén a főváros autonómiája egyáltalán nincs veszélyben. Bár a tanács is állást foglalt az üzemeket ellenőrző állandó bizottság terve ellen, ez

a bizottság mégis meg fog alakulni

és pedig olyanformán, hogy a belügyminiszter eredeti rendeletével szemben, megvalósitják azokat az enyhitéseket, amelyeket Ripka Ferenc főpolgármester a Fővárosi Hirlap-ban tett nyilatkozatában kilátásba helyezett és amelyek garanciái annak, hogy a főváros autonómiáját az uj szerv csorbitani sem nem akarja, sem nem tudja.

Nyugalomba küldték a rokkant cseh autobuszt

Tulságosan költséges az autobusz-üzem önálló fentartása
Kortescélokat szolgáló autótaxi-rendszámok

A főváros közlekedési bizottsága a mult héten ujból foglalkozott azzal a tanácsi előterjesztéssel, hogy a főváros vegye át a Laurin és Klement-féle próbajáratos autobuszt. A Fővárosi Hirlap több cikkben rámutatott ennek a járműnek fogyatékosságára és amellett foglalt állást, hogy a bizottság utasitsa vissza a tanács előterjesztését.

A bizottság igy is döntött. Elvetette a Laurin—Klement autobusz megvételére vonatkozó előterjesztést

és utasitotta a tanácsot, gondoskodjék különféle tipusu autobuszok kipróbálásáról és a jónak bizonyult tipusu uj autobuszok beszerzésére nemzetközi versenytárgyalást hirdessen. Ez a határozat korrekt és minden tekintetben megfelel a főváros érdekeinek és a közszállitási szabályzatoknak. Hogy ez a korrekt álláspont diadalmaskodott, az kétségkivül egy uj és jobb szellem érvényesülését jelenti a városházán. De jelenti egyuttal a Fővárosi Hirlap sikerét is, amely a Laurin—Klement autobusz próbajáratának első napjától fogva állást foglalt az ellen, hogy a főváros ezzel az ujjá mázolt, több izben defektust szenvedett kocsival gyarapitsa autobuszüzemének kocsiparkját. Állásfoglalásunk egyébként nemcsak a Laurin—Klement autobusz ellen, hanem még inkább a közszállitási szabályok figyelembe nem vétele ellen irányult és mi sikerünket főleg abban látjuk, hogy a közlekedési bizottságot meggyőztük a veszedelemről, mely abból származhatott volna, hogy a bizottság versenytárgyalások kiirása nélkül határozott volna közszállitások ügyében és ezzel precedenst alkotott volna arra nézve, hogy közszállitások igy is elintézhetők.

A közlekedési bizottság tanácskozásának egy másik tárgya az autobuszüzem költségvetése volt. Erről az üzemről is többször kifejtettük véleményünket s akár hivalkodásnak látszik, akár nem, mégis leszögezzük, hogy ennél a pontnál is diadalmaskodott az a felfogás, amelyet a Fővárosi Hirlap több cikkben a magáénak vallott. A bizottsági ülésen az elnöklő Folkusházy Lajos alpolgármester és Till Antal vezérigazgató azt a beismerő vallomást tették, hogy az üzem személyzeti kiadásai tultengenek. Ez nem is erős kifejezés, ha figyelembe vesszük, hogy egy-egy autobuszra tizenkét alkalmazott esik,

akiknek fizetésével együtt minden egyes kocsi évi üzemfentartási költségei meghaladják az ötszáz millió koronát.

Ez a szám megdöbbentő erővel hatott a bizottságra. A tanácskozások folyamán nyilvánvalóvá lett és ezt Till igazgató is hangoztatta, hogy az autobuszüzem mai személyzete elegendő lenne egy háromakkora üzem fentartásához, mint amekkora a mai autobuszüzem. Számokban kifejezve ez azt jelenti, hogy amennyiben az autobuszüzem tizenkét kocsiból álló parkját harminchat kocsira emelnék, az igazgatósági, adminisztrációs és műhelyi személyzetet egy emberrel se kellene szaporitani, mert a mostani statussal kényelmesen fentarthatnák az üzemet. Ez a megállapitás kell, hogy a főváros minden barátját rávezesse

az igazgatás egyszerüsitésének jóindulatára.

Ez az egyszerüsités nem képzelhető el másként, mint az autobuszüzemnek egy nagyobb fővárosi közlekedési üzembe való beolvasztásával. Többször hangoztattuk, hogy a főváros gazdasági helyzete nem birja el a költséges adminisztrációt és ha találtak módot ügyosztályok egybevonására, találni kell módot arra, hogy

az autobuszüzem beolvasztassék a BESzKÁRT-ba.

Személyi tekintetek nem jöhetnek figyelembe, egyéni érdekeket nem lehet és nem szabad respektálni. A főváros mindenek felett! E jelszó előtt meg kell hajolni igazgatóknak, fő- és alfelügyelőknek.

Népszerüséghajhászás autotaxi rendszámokkal

Igen fontos tárgya volt még a bizottság ülésének az uj autótaxi-rendszámok ügye. Az Autótaxi-Társaság uj rendszámokat kért a fővárostól és ugyanakkor hasonló természetü kéréssel járult a tanácshoz a Bérkocsis Ipartestület is. Az uj rendszámok kérdését egyizben már tárgyalta a közlekedési bizottság és akkor albizottságot küldött ki, amelyben a közgyülési pártok képviselve voltak. Az albizottság kiszállott az Autótaxi-Társulatnál és tüzetesen megvizsgálta a vállalat üzleti müködését és a helyszinén szerzett tapasztalatai arról győzték meg, hogy a vállalat a közérdeket kifogástalanul szolgálja. Ennek a megvizsgálásnak eredménye aztán az lett, hogy az albizottság megalkotta véleményét a dologról és annak rendje és módja szerint megállapodtak abban, hogy az adományozandó 120 uj rendszámot egyenlő arányban osztják meg az Autótaxi-Társaság és a Bérkocsis Ipartestület között. Ilyen formán mind a két félnek hatvan-hatvan uj rendszám jutott volna. Kakujay Károly bizottsági tag, aki tagja volt az albizottságnak, garantálta, hogy a blokk is hozzá fog járulni ehhez a megállapodáshoz. A közlekedési bizottságban azonban a blokk részéről meglepetésszerüen, tekintettel a bizottsági ülés hallgatósága között megjelent nagyszámu bérkocsilparosra, tehát népszerüség-hajhászásból és kortescélból, azt az inditványt tették, hogy a 120 uj rendszámot olyan arányban osszák meg, hogy azokból hetven jusson a bérkocsisoknak és ötven az Autótaxi Vállalatnak. A bizottság többsége végül azonban az albizottság által már elfogadott megosztási arányt akceptálta, ugy hogy az uj rendszámokból mégis hatvan jut az Autótaxi Vállalatnak és hatvan a Bérkocsis Ipartestületnek.

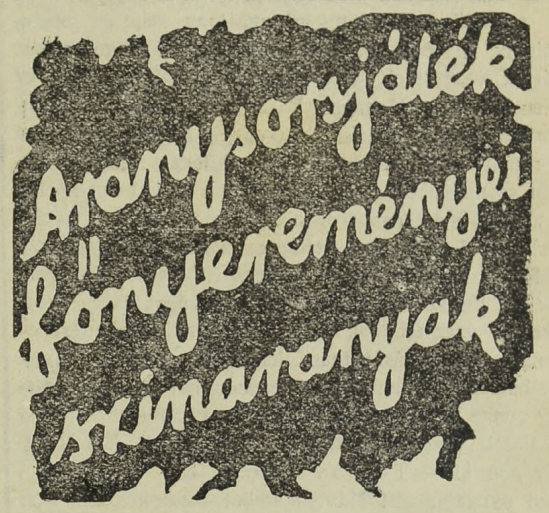

Sorsjegy ára 10.000 korona

Mindenütt kapható!

Sorsjegyintézőség:

Viszonteladóknak is V, Szabadság-tér 6

Mihalik Sándor

1900. óta fennálló különleges (speciális) vizmentesitési vállalata

Budapest, VIII., Kálvária-tér 4. sz.

Elvállal jótállással saját találmányu anyagokból: Uj és régi felülvilágitók, **bádogtetők**, repedt üvegek stb. vizmentesitését praeperált vizhatlan vászon ragasztó szalaggal. **Épületek, szobrok, siremlékek, vizmedencék** stb. kő-, márvány-, vas-, üveg- stb. házagainak vizmentes tömitését „Arloid" kittel. **Bádogtetők, vasráosok, hidak** stb. festését „Arloid"-festőanyaggal **Ajtók ablakok, légmentesitését** „Arloid"-kittel. Szállitás dobozokban saját feldolgozásra. Dijtalan költségvetés.

Schwarz Sándor és Tsa

MAGYAR KÁLYHAIPAR

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.

TELEFON 162-14.

MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r.-t. ózdi samottegyár gyártmányainak elárusitója

Urbach és Tafler r.-t. Padlóburkolatok: keramit, terazzó, cement, márvány-mozaik, mettlachi, porcellán és márvány lapokkal, acélbeton és asbestpadló. Faburkolatok: Bel és külföldi fayence-lapokkal minden szinben. Tel.: 8-08. Budapest, Liszt Ferenc-tér .

FOCK MÁRTON NYERGES és SZIJGYÁRTÓ

Budapest, VIII., Rottenbiller-utca 11. szám

ELVÁLLAL: e szakmába vágó nyerges- és szijgyártó-munkákat

KAKOS LAJOS

TAKARÉKTŰZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST

VÁROSI UZLET:	IRODA ÉS GYÁR:
IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok.	VIII., BEZERÉDY-U. 8.
Telefon: József 153—52.	Telefon: József 21—34.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK

VECSEY JENŐ

OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK

Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99

10/30 HP

TALBOT AUTOMOBIL

egyetlen vetélytársa a

14/40 HP **TALBOT**

CONTINENTAL BALLON

pneumatikon

VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.

Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

Eseményekről

Bárczy István a BSzKRT élén. A „Fővárosi Hirlap“ legutóbbi számában elsőnek adott hirt arról a tervezgetésről, hogy Bárczy István kerül a BSzKRT élére. A Fővárosi Hirlap hiradása után egymás után jelennek meg most a hirek a napi sajtóban is, amelyek szerint a mi információnk teljesen beigazolódik. A lapok hiradása szerint sem a demokratikus pártok vezetőinek, sem a Wolff-pártnak nincsen ez ellen kifogása. Magában Bárczy Istvánban is hajlandóságot látnak ennek a szerepnek betöltésére és a kormánynak sem volna ez ellen kifogása. Bárczy István személyéhez azonban nagyon széles kombinációk fűződnek, mert ugy tervezik, hogy a főváros összes közlekedési vállalatait, tehát az autóbuszt, omnibuszt, siklót és fogaskerekűt is a BSzKRT ügykörébe vonják be. Egyszóval egyesitenék a főváros összes közlekedési üzemeit, ami azután egységes közlekedési reform megvalósitását tenné lehetővé. Vannak olyan kombinációk is, amely szerint egy háromtagu bizottság venné a kezébe a BSzKRT és a többi közlekedési vállalatok vezetését. Ebbe a bizottságba Bárczy Istvánon kivül Tolnay Kornél és Vázsonyi Jenő nyugalmazott Máv.elnököket szemelték ki. Természetesen Bárczynak a közlekedési ügyek élére való állitását mindenütt összefüggésbe hozzák a polgármester-kérdés megoldásával is. A Fővárosi Hirlap mult számában csak mint tervezgetésről emlékezett meg a Bárczy-féle kombinációról. A napilapok közlései után sem tehetünk egyebet, mint hangoztatjuk, hogy nemcsak döntés nem történt még ebben a kérdésben, de még illetékes fórumok sem foglalkoztak vele behatóan. Annyi bizonyos, hogy ennek a megoldásnak, ahogy ebben a pillanatban látszik a helyzet, sulyos akadályai sehol sincsenek.

Ereky Károly az üzemvizsgáló bizottság jelentéséről. Az Egységes Községi Polgári Párt kedden délután ülést tartott, amelyen a párt tagjai nagy számmal jelentek meg. Az ülésen Ereky Károly bizottsági tag nagy érdeklődéssel hallgatott szakszerü beszédben referált az üzemvizsgáló bizottság jelentéséről.

A főváros decemberi közgyülése. A főváros legközelebbi közgyülését december 18-án, pénteken tartják meg. A közgyülés tárgysorozatát már összeállitották és a legközelebbi napokban nyilvánosságra hozzák.

Megoldják az elbocsátott tanerők ügyét. A főváros közoktatásügyi bizottsága december 4-én, pénteken délután öt órakor nagyfontosságu ülést tart. Mint ismeretes, a közoktatásügyi bizottság egyik legutóbbi ülésén egyhangulag elhatározták Lázár Miklós inditványára, hogy a legközelebbi ülés napirendjén a fegyelmi eljárások, a degradált igazgatók, a háromhónapi fizetéssel elbocsátott szaktanitók és a B-listás sérelmek ügyei fognak szerepelni. Az ülésen a baloldali blokk részéről Lázár Miklós és Bánóczy László, a Ripka-párt részéről pedig Gaár Vilmos és Siegescu József szólalnak fel. Minden reménység megvan arra, hogy ebben a fájdalmas és régen kisértő kérdésben kielégitő megoldást fognak találni, ugy hogy ez a kérdés végre teljesen lekerül a napirendről.

A főváros a Türr István-emlékünnepen. A főváros tanácsa kiküldte Rómába Liber Endre tanácsnokot, Csécsi Nagy Miklóst és Ilovszky János törvényhatósági tagokat, hogy a magyar fővárost képviseljék a Türr István emlékére rendezett ünnepségen. A deputátusok elmentek, vissza is érkeztek. Időközben a Magyar Távirati Iroda utján meg is jelent egy rövid kommüniké az ünnepségről és arról, hogy a magyar deputátusok méltóképpen képviselték a fővárost a római ünnepen. A kommüniké rövid kivonatban közli azt a beszédet, amelyet Budapest székesfőváros küldöttje mondott az ünnepen. A beszéd nagyon szép, becsületes magyar beszéd és emelkedett hangulatu. A szónok nevét azonban szerényen elhallgatják. Ebből a szerénységből pedig arra kell következtetni, hogy a főváros ünnepi szónoka nem lehetett más, mint Liber Endre tanácsnok. Abból az alkalomból egyébként, hogy Liber Endre olaszországi utjáról visszatérve, ujból átvette hivatala vezetését, amely történetesen a tanácsnok nevenapján történt, a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály meleg ünneplésben részesitette. Az ügyosztály egybegyült személyzete nevében dr. Gallina Frigyes főjegyző megható melegséggel üdvözölte a tanácsnokot, aki hálásan köszönte meg az ügyosztály személyzetének ragaszkodását és szeretetének kifejezését.

A Nádor-kertben épül a nemzeti stadion. A főváros törvényhatósági bizottságának több tagja a héten Folkusházy Lajos alpolgármester vezetésével kintjárt a Nádor-kertben, hogy ott helyszini szemlét tartson, vajjon alkalmasnak tartják-e ezt a területet a nemzeti stadion létesitésére. A szemlén megjelent Ripka Ferenc főpolgármester is. A jelenvoltak valamennyien egyhangulag kiválóan alkalmasnak tartották a Nádor-kertet a nemzeti stadion céljaira. A szemlén Wargha László városrendezési szakértő ismertette a terveket, amelyek szerint a Nádor-kert mai 64.000 négyszögöles területéből könnyen kiszakitható 32.000 négyszögöl. Ebből a területből az állandó kiállitás telkének 32.000, a nemzeti stadionnak ugyancsak 32.000 négyszögölre lenne szüksége. Ide tervezik még a testnevelési főiskolát is. A Nádor-kert vonaton, hajón és kitünő közuton máris könnyen megközelithető, de kétkilométeres vágánnyal a villamosközlekedésbe is bekapcsolható. Még könnyebb lesz a megközelités, ha a tervezett borárostéri hid is megépül. A bizottság szemléje után bizonyosra vehető, hogy a stadiont itt fogják megépiteni.

Harc a szálloda-adó körül. Az utóbbi időben több alkalommal kifogásolták a fővárosi hotelszobák bérének nagyságát. A városatyák közül többen azt kivánták, hogy az elöljáróságok a hotelek szobaárjegyzéseit nagyobb szigorusággal birálják el. Akkor, amikor a főváros mindenáron idegenforgalmat akar Budapesten létesiteni, igazán elsőrendü fontossága van annak, hogy elfogadható szobaárak legyenek a szállodákban. Ennek azonban igen sulyos akadálya a szállodaadó. Szállodaadó ma tulajdonképpen már nincsen is, hiszen a belügyminiszter egy rendeletével 1925. év végére eltörölte a szállodaadót. Ezzel szemben azonban a főváros pénzügyi ügyosztályában azt mondják, hogy ezt az összeget nem tudják mással pótolni, erre az összegre szükség van és igy az 1926. évi költségben ezen a cimen 15 milliárd korona bevételt irányoztak elő. Az összeütközés valójában csak akkor tör ki, ha a költségvetés tárgyalására kerül majd a sor. Harmadik harcoló félnek be fog állani itt a közgyülés, amelynek többsége szintén a szállodaadó ellen van. Ilyenformán a közgyülésen, minden valószinüség szerint, a főváros tanácsával szemben a belügyminiszter akarata fog érvényesülni.

A Huppmobil-gépek Budapesten. A Velox Automobil RT. átvette a világhirü Huppmobil automobilok vezérképviseletét. Ez az amerikai kocsi nem ismeretlen nálunk, mert már a háboru előtt képviselve volt s tulajdonosai kiválóan meg voltak elégedve a gazdaságos kocsival. A gyár azóta óriásit fejlődött, évi produkcióját százhuszezer kocsi s uj tipusa, amely hathengeres, a legmodernebb alapelvek szerint készül. Motora az uj szerkesztési tendencia keresztülvitelével már alulról vezérelt. Az első kocsik legközelebb megérkeznek Budapestre.

Olcsóbbodott az állatkerti bérlet. A főváros tanácsa megállapitotta az állatkerti bérletjegyek árát az 1926. évre. A bérletjegyek ára a tavalyinál lényegesen olcsóbb, mert a bérlet ára felnőttek részére egész évre 150.000 korona, a tanuló- és gyermekbérlet 80.000 korona. A jégpályára külön kedvezményes jégpótbérletet adnak ki. A közalkalmazottak ez évben is részesülnek kedvezményben.

A szinarany főnyeremények, három vagón buza, autó, zongora, motorkerékpár, varrógépek, kerékpárok és gyönyörü arany- és ezüsttárgyak teljesen indokolttá teszik a nagy keresletet és bizalmat, amely a kitünő tervezetü arany sorsjáték iránt az egész országban megnyilvánul. Aranysorsjáték Intézősége: Budapest, V., Szabadság-tér 6. sz.

Az Ernst-Muzeum Aukciói XXX. Különféle hagyatékokból, főuri és más magánbirtokból származó mütárgyak. Aukció egész héten, naponta délután fél 4-től, amelyen festmények, porcellánok, ezüstök, szőnyegek és butorok kerülnek árverésre.

A Hadmuzeum-sorsjáték jelentősége. Legközelebb forgalomba hozzák a Hadmuzeum sorsjegyeket, amelyek arra hivatottak, hogy az uj hadmuzeum felállitható legyen. A sorsjáték abszolut nemes célt szolgál, a sorsjegyek ára 50.000 korona lesz és csak 100.000 darab kerül forgalomba. A muzeum céljaira biztositva van a Nádor-laktanya épülete.

Réz-, vasbutorok, sodronyátgybetétek, összecsukható vaságyak, kárpitozott matrácok elismert minőségben legolcsóbban kaphatók Hikker vasbutorgyárában, VII., Holló-utca 3. Telefon: József 124—12. A cég javitásokat is elfogad. Saját érdekében cselekszik, ha fenti árukat a cégnél szerzi be, mert ugy külső csinjuk, valamint tartósságuknál fogva, a gyár készitményei vezetnek. Fióküzlet VII., Dohány-utca 6. Telefon: József 61—97.

SOVÁNYITÓ GYÓGYTORNA
A Szent Gellért Gyógyfürdő legtökéletesebben berendezett gyógytorna (Zander) termében
Mérsékelt árak!

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövező- és utépitő vállalkozók — Budapest, X., Halom-utca 25.
Alapittatott 1890. Tel.: József 39-52.
Utépitő és kövezőmunkák: beton-, aszfaltburkolás- és földmunkák. Vasutépitési munkák.
Költségvetés díjtalan! Budapest székesfővárosnak, a Máv-nak és az Államépitészeti hivataloknak állandó szállitói.

GRÜNWALD HENRIK ALAPITTATOTT 1887. TELEFON SZ. 44—18.
BUDAPEST, VII., Vilmos-császár-ut 9. Cimfestészeti müterme. Speciálista üvegtáblákban.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 BUDAPEST IV., KÉPIRÓ-U. 3.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Hazai Felvonó (lift) Javitó, Karbantartó és Elektrotechnikai Vállalat
Schweiger Zsigmond és Társa
Budapest, V., Csáky-utca 17.
Acélsodronykötelek. Összes felvonó alkatrészek, anyagok. Vállalja felvonók teljes jókarbantartását, csekély havi átalánydijért.
Telefon: 186-11. Telefon 186-11.

MAGYAR FANTO MÜVEK RT.
ezelőtt Bihar-Szilágyi Olajipar rt. — Mayer és Moller
olaj-, gépkenőcs- és vegyipari gyár rt.
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 42. SZ.
Tel. 75-60. Finomitók: Sátoraljaujhely, Pesterzsébet. Tel. 75-60.
Benzinek, autóolajok, gép- és hengerolajok, kocsikenőcs, gépzsir a legolcsóbb napi árban.

Transformátorok Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Müszaki R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—39, 147—75, József 95—10.

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5. TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

Kiváló minőségben
bérőntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

Kézfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a
Lysoform

Dr. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZAM.
Felvételnek: Bel-, ideg- és tüdőbetegek.
Külön osztályok: Sebészet, nőgyógyászat, szülészet urológia és ortopédia. Nagy vizgyógyintézet. Orthopéd- és Zander-szerü gyógytermek Diétás konyha bejárók részére is.
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

ÁMON ANTAL és FIAI
kövezőmesterek, út-, csatorna- és betonépitési vállalkozók.
Földmunka. — Vágányfektetés. — Mészkőbánya.
VIII., Futó-utca 10. Telefon: József 3-85.

GAZDASÁGI HIRLAP

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Reorganizáció készül a P. K. vezetőségében

Pásztor Miksa hatáskörét kibővitik

A Pénzintézeti Központ igazgatósága épp ugy, mint maga a pénzügyminiszter, megállapitotta, hogy Pásztor Miksa, a Pénzintézeti Központ vezérigazgató-helyettese és a reviziós osztály vezetője hivatali kötelességeit abszolut kifogástalanul teljesitette és őt a bankszanálások kapcsán nem kritika, hanem csak elismerés illeti meg.

Értesülésünk szerint a Pénzintézeti Központ vezetőségében ezen az elégtételen kivül azzal a tervvel foglalkoznak, hogy — igen helyesen — gyakorlati formában is kifejezésre juttassák azt a bizalmat, amellyel Pásztor Miksa müködése iránt viseltetnek. Amint halljuk, illetékes helyen azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy

Pásztor Miksát, különleges érdemei elismeréséül, Elischer Viktor vezérigazgatóval koordinált pozicióba helyezik,

hogy a jövőben a Pénzintézeti Központ ügyvezetését egyenlő jogkörben intézzék.

Lehetséges, hogy ez a megbizatás a közel jövőben hivatalos formában is közhirré válik, esetleg azonban fokozatosan, zökkenő nélkül veszi át Pásztor a Pénzintézeti Központ irányitását, illetve Elischer eddigi szerepkörét.

Hangsulyoznunk kell, hogy ezek a tervek még nem öltöttek konkrét alakot és valószinüleg csak Bud pénzügyminiszter visszaérkezte után lesz meg a döntés, amelyet a pénzügyi világban épp oly örömmel fogadnak, mint a Pénzintézeti Központ tisztviselői körében.

Chorin Ferenc
a városok beruházásait sürgeti
Megálltak a közmunkák
A belügyminiszter már intézkedett

Igen érdekes cikket irt Chorin Ferenc dr., mint a Munkaadó Központ elnöke arról, hogy a magyar városok nem használják fel helyesen kölcsöneiket, sőt a magángazdaságnak egyenesen sulyos kárt okoznak pénzügyi politikájukkal.

Chorin dr. rámutat arra, hogy ha a vidéki városok jelenleg betétként őrzött pénzeikből tavasz helyett már most forditanának egy részt közmunkákra, ez az elhatározás nagy könnyebbséget jelentene az egész piacra nézve. Különösen az épitkezés és a kapitális iparágak foglalkoztatására van szükség s e tekintetben a vidéki városoknak valóságos missziójuk van.

Remélhetőleg a vidéki városok kötelességeik magaslatára emelkednek és Chorin felhivása nem fog a pusztában elhangzani, annál kevésbé, mert már a belügyminiszter is rendeletet adott ki ebben az irányban.

Holdingtársulat alakul
a jelzáloglevelek amerikai elhelyezésére

A négy vezető bank tárgyalásai

Információnk szerint hétfőn este közös értekezletet tartott a Kereskedelmi Bank, Hitelbank, Pesti Hazai Takarék és Leszámitolóbank, amelyek hosszabb idő óta folytatnak tárgyalásokat magyar jelzálogleveleknek az amerikai piacon való elhelyezése céljából.

Kornfeld báró és Jacobi dr. visszaérkezvén Amerikából és beszámoltak igazgatóságuknak arról, hogy az amerikai piacra mennyiben és hogyan számithatunk. A kiküldöttek jelentései közös megállapodást tettek szükségessé. Az érdekelt pénzintézetek holding-társulatot szándékoznak alapitani, amelynek élén az osztrák Bodencreditanstalt tranzakciójának mintájára elsőrangu amerikai bankházak fognak állani.

A holdingtársulat terve szerint a négy magyar pénzintézet jelzálogi bekebelezéssel egy-egy globalis kötvényt helyez el a holdingnál, amelyek alapján adják ki azokat a bondokat, amelyeket az amerikai tőke vesz át. Egyelőre relativ kisebb tételekről van szó, mint amilyet a Földhitelintézet Angliában most szerzett, később azonban ujabb bondok kibocsátásáról lehet szó, ha a hazai mezőgazdaság hitelszükséglete megkivánja.

A bankközi bizalmas konferencia után hivatalos közlést fognak a részletekről nyilvánosságra hozni.

Interpelláció készül
a magánbankári kérdés rendezésére
Százmilliárdok forognak ellenőrzés nélkül

Nemcsak pénzügyi, hanem politikai körökben is sok szó esett ujabban arról a kérdésről, hogy a nagy magánbankházak milyen formában volnának hasznosabban beilleszthetők a magyar közgazdaság tényezői közé.

A legtöbb kifogás a magánbankházak ellen a betétgyüjtés és elhelyezés problémájával kapcsolatos, miután a bankházak tulajdonképen csak folyószámlákat nyithatnak feleik számára, betétek elfogadására és gyümölcsöztetésére nem jogositottak. Ez a kérdés azonban nincs tökéletesen tisztázva, ugy hogy

a közönség egyáltalán nincs tájékozva afelől, hogy a magánbankházaknak milyen jogaik és milyen kötelezettségeik vannak.

Információnk szerint politikai körökben az a felfogás lett urrá, hogy a magánbankházak tevékenységét revizió alá kell venni és minden eszközzel meg kell akadályozni azt, hogy a hitelélet mai sulyos válságában a magánbankok tullicitálják a pénzintézeteket is a hitelfeltételek megnehezitése tekintetében. Lehetetlen helyzet az, hogy

a magánbankok igen tekintélyes tőkéket minden komoly ellenőrzés nélkül kezelhetnek

és kizárólag a cégtábla oltalma alatt a legkülönfélébb és legkockázatosabb tőzsdei manipulációkba bocsátkozhassanak.

Információnk szerint

a nemzetgyülésen legközelebb interpelláció fog elhangzani a magánbankházak szerepe, valamint a Bankárszövetség házeladása ügyében

és remélhetőleg az interpelláció nyomán a magánbankár-kérdés végre intézményes megoldást fog nyerni.

Még mindig rendezetlen a kondiciókérdés. Hetek óta folyik a tanácskozás a kondiciókartel feleleventése körül, megállapodás azonban még mindig nem jött létre. Információnk szerint a középbankokkal még nincs teljes megegyezés s igy azt a teljes ülést, amelyen ratifikálni kellene a tervezetet, még nem tarthatták meg. Több, mint egy hónapja, hogy a betétkamatot huszonnégy óra alatt leszállitották, a hitelkamat rendezésére azonban öt hét sem elég...

A Frankfurti biztositó elvállalta a felelősséget az Ivriáért. Most, november 25-én tartotta meg rendkivüli közgyülését az Ivria biztositó. Ennek kapcsán — információnk szerint — a Frankfurti magyarországi igazgatósága hivatalos beadványban fordult a Felügyeleti Hivatalhoz és kötelező formában átvállalta a felelősséget az Ivria egész üzletviteléért és minden kárért, ami az Ivria ügyfeleit érheti. Ettől az elhatározástól függetlenül, semmit sem hallani a bejelentett nagy tranzakcióról, amelyet a Frankfurti tavasszal aranymérleg alapon bejelentett és amellyel azokat a „hazug hireszteléseket" akarta cáfolni, amelyek a Frakfurti lassu kivonulásáról szóltak. A Frankfurti még itt van, de Bergl elcsapatásán kivül nem csinált semmit.

Szombaton lesz a Rima mérleggyülése. Információnk szerint szombaton délután tartja meg a Rimamurányi vasmü rt. mérlegmegállapitó ülését, amelyen az aranymérleget is megállapitják. A közgyülést december 14-re hivják össze és 5000 korona osztalék kifizetését fogják az igazgatóságnak javasolni.

Kedvezően folynak az Egyesült Takarék párisi tárgyalásai. Jeleztük, hogy dr. Grátz Gusztáv visszaérkezett Európába és azonnal megkezdte tárgyalásait azzal a kontinentális érdekeltséggel, amely szintén bekapcsolódik az Egyesült Takarék tranzakciójába. Információnk szerint a párisi tanácskozások, amelyen Walder Béla is részt vesz, igen jól állanak és valószinü, hogy még ezen a héten konkrét befejezést nyernek.

Megnyilt az ékszertőzsde. Hétfőn nyilt meg az ékszertőzsde és rögtön létrejött az első kötés — 400 milligram aranyban. Attól tartunk, hogy a további kötések sem voltak jelentősebbek s általában az egész alakulatra csak azoknak volt szükségük, akik szerepeltetni akarják nevüket. Három évig tanácskoztak erről a tőzsdéről és mire felállitották, már arról is gondoskodhatnak, minek adják ki a helyiségeket, amelyeket milliárdos költséggel rendeztek be. Sajnos, ezt a tiszteletreméltó szakmát vezérei olyan vállalkozásba vitték bele, amelyen a szakma csak veszithet.

Szurday — a jugoszláv kamara elnöke? Azt olvassuk, hogy a megalakulandó magyar-jugoszláv kamara elnöke Szurday Róbert lesz. Miért? Nem tudunk arról, mintha Szurdayt olyan jól ismernék Jugoszláviában, hogy épp hozzá ragaszkodnának. Vagy épp azért kombinálják, mert Jugoszláviában nem ismerik? Itt Magyarországon tisztában vannak azzal, hogy Szurdaynak a szakmában sincs különös jelentősége, de mi szükség van arra, hogy a jugoszlávok is kitapasztalják az ő jelentéktelenségét. Remélni akarjuk, hogy az illetékes tényezők meggondolják magukat és olyan elnököt fognak javasolni a kamara élére, aki oda is való.

Matlekovits Sándor meghalt. A magyar közgazdaság nagy old man-je halt meg, a legképzettebb és legobjektivebb nemzetgazda, aki a magyar ipar és kereskedelmi szolgálatában nemcsak irodalmi, hanem agitátori munkát végzett. Hatvan évig harcolt gazdasági életünk fejlődéséért és soha nem tántorodott meg elvi meggyőződésében. Méltó társa volt Apponyinak és Rákosinak: vajjon mikor akad hozzá hasonló?

Az Első Magyar Részvénysörfőződe közgyülése. Az Első Magyar Részvénysörfőződe rendes évi közgyülését november 30-án tartotta a MOKTÁR üléstermében, Aich György elnöklete alatt. A közgyülés az elfogadott zárszámadások alapján részvényenként 18.000 korona osztalék kifizetését határozta el és a szelvények december 1-étől kezdve a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál válthatók be.

Hadimúzeum sorsjegy

ára: 50.000 K

Főnyeremény egy teljesen felszerelt cséplőgépkészlet 300,000.000 kor. értékben

Második nyeremény: egy automobil 100,000.000 korona értékben

Össznyeremény értéke: Egy milliárd

Csak 100.000 darab sorsjegy van kibocsátva!

Sorsjegyiroda: V., Aulich-utca 1. — Sorsjegyek megrendelhetők a sorsjegyirodánál viszontelárusitóknak is

Hikker Gyula

réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)

Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.

MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 61—97.

A Kereskedelmi Bank 9·5%-os pénzt offerál

Az első lépés a hiteluzsora letörésére

A közelmult napokban megtörtént az első komoly lépés abban az irányban, hogy a kondiciófeltételek eddigi aránytalansága a betéti kamattal szemben enyhüljön.

Amint értesülünk, a Kereskedelmi Bank az intézet békebeli politikájának szolgálatában fővárosi komoly kereskedőknek, akikkel üzleti összeköttetésben áll, a legutóbbi napokban hosszabb időre is

9.5%-os évi kamattal ajánlott és folyósított kölcsönöket.

Ez a lépés nemcsak azért jelentős, mert valóban számottevő előzékenységet jelent, hanem azért is, mert előreláthatólag

a többi elsőrangu pénzintézet is követni fogja a Kereskedelmi Bank példáját,

sőt valószinü, hogy a kondicióféltételek egységes megállapitása esetén a 9.5% lesz az alsó határ.

Tekintettel arra, hogy a békében 4%-os hivatalos kamatlábnál átlag 6—6½% pénzt adtak a nagybankok komittenseiknek, a jelenlegi 7%-os bankkamatlábnál a 9.5%-os pénz a békeállapot nivója körül mozog. Mindenesetre örömmel kell ezt a mértéktartást fogadni és üdvözölni.

Mi van a lengyel kamarával?

Báró Nyáry alelnök érdekes nyilatkozata

Két héttel ezelőtt foglalkoztunk a Magyar-Lengyel Kamara ügyeivel. Erre a cikkünkre vonatkozólag a Kamara alelnöke, báró Nyáry Albert dr. az alábbi levelet intézte hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

A Kamara ügyvezetését jelenleg az alelnök ur, Mauthner Alfréd birálja felül, aki legjobb tudomásom szerint sok szeretettel és áldozatkészséggel igyekszik életben tartani a sorsüldözött intézményt. Én magam legutoljára akkor folytam be a dologba, amikor a magyar-lengyel kereskedelmi szerződés megkötését sürgettem kormányunknál. Azokat a vádakat illetőleg, amelyek — nem tudom melyik oldalról — különböző lapokban megjelentek, érdemleges véleményt adni nem tudok, mert az ujabb ügyvitelbe betekintést nem nyerek, miután

a Kamara sokszori sürgetésem dacára sem tart, nemcsak közgyülést, hanem elnöki tanácsülést sem.

Ilyen körülmények között a felelősség sulyát — kétségkivül teljes megnyugvással — Steiner Antal dr. viseli, aki mint ideiglenes főtitkár ellátja az igazgatói teendőket. Részemről

őszintén szeretném, ha a Kamara vezetésében az ideiglenesség megszünnék

s az igazgatói tisztség közmegelégedésre, véglegesen betölthetnék. Ebből az alkalomból bizonyára megcáfolódnék az a vád is, hogy

a Kamara egy kissé szorosabb viszonyban van a Lengyel Követséggel, sem mint kellene

s előnyben részesiti a lengyel érdekeket, amit annál inkább sajnálnék, mert

a Kamara pártatlanságát, mint a Kamarát életrehivó Magyar-Lengyel Egyesület elnöke, feltétlenül szükségesnek tartom.

Hallomásom szerint a Magyar-Lengyel Kereskedelmi Kamara elnöke, Madarassy-Beck Gyula báró ur a közel jövőben visszatér amerikai utjáról s bizonyára a nála megszokott energiával veszi kezébe a Kamara vezetését, amelyet idáig, sajnos, nagy elfoglaltsága mellett, nem volt módjában kellő módon ellátni. A kifogások tehát rövid időn belül tisztázódhatni fognak.

Tisztelettel:

Nyáry Albert báró dr.
a Magyar-Lengyel Keresk. Kamara társelnöke.

VÁLLALKOZÁS

A Soroksári-ut 31. sz. alatti épület udvarán létesitendő kocsiut kövezési munkálataira hirdetett versenytárgyalás ajánlatait kedden, december hó 1-én bontották fel.

A kertészeti telep részére szükséges facsemeték egy részének szállitására Petz Ármin cég kapott megbizást 13,600.000 korona összegért. A még hiányzó facsemete-mennyiség szállitására vonatkozóan a tanács szükebbkörü versenytárgyalást hirdet.

A hat iskolaépületre történő emeletráépités ügyében csütörtökön, december hó 3-án dönt a főváros tanácsa.

SZÓRAKOZÁS

Az Andrássy-uti Szinház páratlan sikere. Tul az ötvenedik előadáson, még mindig zsufolt házakat vonz az Andrássy-uti Szinház megnyitó műsora, mert ma már köztudomásu, hogy aki egy igazán kellemes, mulatságos estét akar magának szerezni, annak meg kell nézni ezt a pazar műsort, mely a következő számokból áll: 1. Medgyaszay Vilma felléptével „Mezőkövesd", Szép Ernő legendája 3 képben. 2. Radó Sándor. 3. Kökény Ilona Jankovich Magda, Boross Géza felléptével „Mi történt Kelemennel?" Szenes Béla bohózata. 4. Boross Géza. 5. Medgyaszay Vilma, 6. Dajbukát Ilona és Bársony Istvánnal „Lakodalom", Török Rezső parasztkomédiája. 7. Ilosvay Rózsi, Boross Géza és Dénes György felléptével „Cica", Fodor László vigjátéka. 8. Kökény Ilona. 9. Békefi László. 10. „Valutaankét", Békeffi politikai tréfája. 11. Ilosvay Rózsi. 12. Kabos Gyula, Vaszary Piroska, Kökény Ilona és Békeffi László felléptével „Rebeka néni", Zágon István bohózata. Jegyekről előre kell gondoskodni.

Az ORION-szinház holnap, szerdán, irodalmi nevezetességü premiert tart, amelyen

HUGO BETTAUER

a tragikusan elhunyt modern és különleges egyéniségü osztrák iró legsikerültebb regényét,

A BÁNATOS UTCA

cimü realisztikus korrajzot mutatja be. A film főszerepeit **Asta Nielsen, Greta Garbo, Einar Hauson, Werner Kraus, Eszterházy Ágnes** játsszák. Aki a regényt ismeri, tudja, mit várhat a filmből, amellyet a cenzura érthetően csak 16 éven felülieknek engedélyezett.

A Vigszinház e heti műsorát természetesen a legfrissebb ujdonság, Heltai Jenő vigjátékciklusa dominálja. Az „Arcok és álarcok"-at (I. Karácsonyi vers. II. Az orvos és a halál. III. Menazséria.) adják két estét kivéve mindennap. Pénteken az „Uriemberek"-et ismétlik. Vasárnap délután a „Színésznőt" játsszák.

A „Miámi" egyedül tölti be a Fővárosi Operettszinház műsorát. Minden este a nagyszerü operettet játsszák. Jacobi Viktor zenéjéről, valamint Bródy István és Vajda László mulatságos és érdekes librettójáról elragadtatással beszél mindenki.

KAMARA

December 3-tól december 9-ig

A TESTŐR Molnár Ferenc világhirü szinműve 8 felvonásban

Főszerepben: Alfred Abel és Maria Corda

A lélekrombolók

First National attrakció 8 felvonásban

Főszerepben: MARY ASTOR

Előadások naponta ½5, ¼7, 8 és 10 órakor.

Szerda kivételével egész héten a „Marika" a Renaissance-Szinházban. Szerdán a „Nagyvilági lányok" cimü pompás francia vigjáték Somlayval és Székely Lujzával.

Nemzeti Szinház. Szerda, péntek: A hid. Csütörtök: Az aranyember. Szombat: Nóra. Vasárnap délután: A kaméliás hölgy; este: A hid.

Vigszinház. Szerda, csütörtök, Szombat és vasárnap: Arcok és álarcok. Péntek: Uriemberek. Vasárnap délután: A színésznő.

CORVIN SZINHÁZ

December 3-tól december 9-ig,

Az élő plakát A szerelem gyermeke

Főszerepben: NATALIA LISSENKO

A TESTŐR Molnár Ferenc világhirű szinműve 8 felvonásban.

Főszereplők: ALFRED ABEL és MARIA CORDA

Előadások: hé k. 5, ½8, ¼10, vasárnap ¼5, . 8, 10 órakor.

Király-Szinház. Egész héten minden este: Alexandra. Vasárnap délután: Anna-bál.

Városi Szinház. Szerda, csütörtök: Marica grófnő. Péntek Rikett (először). Szombat délután: Ludas Matyi (gyermekelőadás). Este: Rikett. Vasárnap délután: A nóta vége; este Rikett.

Renaissance-Szinház. Szerda: Nagyvilági lányok. Sakharoff-pár táncestje. Csütörtök, péntek, szombat: Marika. Vasárnap délután: Őszi szerelem; este: Marika.

ROYAL APOLLÓ

Telefon: József 118—94.

A Metro-Goldwyn reprezentativ filmje **Marion Davies** legujabb világattrakció a

JOLANDA Filmregény 2 részben, 10 felvonásban. December 3-tól

Előadások: ½6, ¼8 és ½10 órakor

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este Miami. Vasárnap délután Az orlov.

Ma és minden este

MINDEN SZINPADON AT

Rott és Steinhardt vigjáték-revüje és a szenzációs uj műsor

KIS KOMÉDIÁBAN

Kezdete 8 órakor. Telefon: 14—22.

Andrássy-uti Szinház. Egész héten minden este: Mezőkövesd, Mi történt Kelemennel, Lakodalom, Cica, Valuta-ankét, Rebeka néni, tréfák, magánszámok.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Hirdetmény

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank—Schopper J. G. Részvénytársaság igazgatósága közhirré teszi, hogy — az 1925. április 29-én tartott közgyülésen elhatározott egyesülés a Budapesti Kir. Törvényszék 1925. VI. 24. Cg 1495/54, 8054/34 sz. végzésével jogerőre emelkedvén, — a bank tulajdonában volt Schopper J. G. részvénytársasági részvények helyett az egyesülés folytán az intézet tárcájába került 500.000 darab intézeti részvényt a már forgalomban lévő 1,500.000 darab részvényre minden befizetés nélkül a részvényesek között kiosztja, úgy, hogy 1925. november 28-tól december 15-ig minden 3 darab intézeti részvény alapján 1 darab ugyanily részvény vehető át az intézet pénztáránál.

Telefonszám: Iroda: 74—63 Raktár: 191—18

PALLOS Sürgönycim: PERALLOS

épitőanyagkereskedelmi és ipari r.-t.

Ügyvezető: PALLOS JENŐ.
Budapest, IV. Deák Ferenc-u. 17.

Gyári árakon alul azonnal legkedvezőbb feltételekkel szállitunk kartellen kivül **meszet, téglát, tetőcserepet, gipszet, palát,** vasat és minden épitőanyagot. **Gipsztáblagyár: válaszfalkészités,** kátrány- és tetőfedés. Oltott mész saját 2m 3-es vaskocsikban. **Árajánlat és költségvetés dijmentes.**

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

PALA

ETERNIT-NÜVEKNÁT/CHEKLA JÓS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

Budapest Székesfőváros Ásványviz Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

Kapható mindenütt! Telefon: József 112—59.

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 december 9. — 49. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési árak: Egész évre 20 pengő = 250.000 kor. Félévre 10 pengő = 125.000 kor.
ÁLLANDÓ MELLÉKLET: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Postatak. csekk-számla: 40.424.
Telefon: 137—15 szám

Tizennyolc millió aranykorona

volna az elterjedt hirek szerint a főváros 1926. évi deficitje. Nem tekinthetjük ezt a számot véglegesnek és nem tekinthetjük autentikusnak sem, mert hiszen ugy mondják, hogy a nyilvánosságra került költségvetési adatok indiszkréció utján látták napvilágot. Nem látjuk azonban lehetetlennek, hogy ezek a számok, amelyek nyilvánosságra kerültek, igen közelről fedik a valóságot. A költségvetésen sokat változtatni nem igen lehet, hiszen rövid időn belül már tárgyalás alá veszi azt a székesfőváros törvényhatósági bizottsága.

Bevalljuk, ijesztően nagy összeg ez a tizennyolcmilliós deficit, ami azt jelenti, hogy a főváros jövő évi háztartási hiányából még a ma születendő csecsemőre is mintegy háromszázezer papirkorona esik. Szinte elképzelhetetlen az, hogyha a költségvetés felépitői nem tudtak fedezetet találni erre a mérhetetlen összegre, akkor a közgyülés találja meg az óriási háztartási hiány ellen való áfiumot. Vigasztaló tünet mindössze az, hogy ennek a 18 millió aranykoronának a keletkezése teljesen megokolt. A külföldi kölcsönök kamatainak fizetését a jövő évben kezdjük meg, bár ez még mindig csak késtoló abból a tempóból, ahogyan majd később kell fizetni. Hatmillió aranykoronát emészt fel majd a főváros alkalmazottainak státusrendezése is, ami elkerülhetetlen akkor amikor a főváros közgyülése állandóan demokratikus jelszavakat hangoztat és szociális érzésével büszkélkedik. Az idei költségvetésben rákerül a sor arra is, hogy tiz esztendő rombolásaiból és mulasztásaiból helyrehozzunk, illetve felépitsünk valamicskét. Hatodfélmillió aranykorona erre a célra bármilyen nagy összegnek is látszik, de jelentéktelen csekélység, mert amit a háboru, a kommunizmus romboltak és amit az ellenforradalom elmulasztott, vagy amit teherként a város nyakába sózott, csak évtizedek bőséges pénzáldozatával hozható helyre, illetve viselhető el. Csaknem ötmillió aranykorona kell a nyilvános betegápolási és gyermekvédelmi költségekre, amelyeket az állam ujonnan átháritott Budapest székesfőváros törvényhatóságára és ahelyett, hogy a szomoru anyagi viszonyok közé került várost segitené, uj gondokkal terheli meg.

Mindezek mulhatatlanul szükséges dolgok, amelyek bizony jelentős pénzáldozatot követelnek. Le is lehetne zárni talán a költségvetés kiadási tételeinek emelkedését ezekkel, ha tovább akarná folytatni Budapest azt a politikát, amelyet a kurzus négy esztendejében félénkségből, vagy tájékozatlanságból, vagy nemtörődömségből folytattak. Ezt a politikát azonban, amely két téglát nem tett egymásra és amely egy malteros kanálnyi vakolattal nem gazdagitotta Budapestet, végérvényesen a multénak kell kijelenteni. Budapestnek épitenie kell, sokat és minél nagyobb költséggel, mert minden papirkorona, amelyet erre a célra áldoznak, masszív épületek alakjában marad meg Budapest tulajdonában, egyben pedig keres az ipar, keres mindenki és megindul a főváros gazdasági életének vérkeringése, amelynek mozdulatlansága egy évtized óta holttá tette ezt a milliós várost. Nem hogy soknak, de mérhetetlenül kevésnek kell tehát mondanunk azt az összeget, amely körülbelül tizenegyedfélmillió aranykoronát vesz fel a költségvetésben uj épületek emelésére, a régiek kijavitására és tatarozására. Ám többet tenni ugylátszik nem lehetett, csak a legszükségesebbre szoritkozik a főváros épitkezési programmja és még igy is előállott a 18 millió aranykoronás költségvetési hiány.

Megokolnak vesszük tehát a hatalmas deficitet, de nem haladhatunk el mellette közönyösen, anélkül, hogy ne gondolnánk a megoldás lehetőségeivel. Az a költségvetési vita, amely a jövő hetek egyikében megindul, nem lehet annyira termékeny, hogy a szónoklatok ostroma lerombolhassa magát a deficitet. Uj adókkal kisérletezni nemcsak lehetetlenség, de bűn is lenne. Uj jövedelmeket kell tehát teremteni és amikor erre gondolunk, igazán nem lebeg szemünk előtt más, csak az az egy lehetőség, hogy az üzemek gazdálkodásának praktikusabbá való tétele révén nagy összegekhez jut Budapest kasszája. Annyit hallottunk már arról, hogy ez a praktikus gazdálkodás megváltója lehet a főváros szorult anyagi helyzetének. Legutóbb az üzemvizsgáló bizottság száraz szakemberei varázsoltak elénk ebben a tekintetben délibábos képeket. Ha tanácsaik végrehajtása után minden jóslatuk beválik ezeknek az uraknak, akkor nemcsak a főváros deficitjének keserü pohara mulik el tőlünk, de talán pénzzel a zsebünkben nagyobb lendülettel indulhatunk neki a reparáció nagy munkájának is. Hiszünk benne, hogy mindez lehetséges. Csak egyet nem hiszünk és ez az, hogy a ma rendelkezésre álló koldus anyagi eszközökkel meg lehessen valósitani az üzemek reorganizálását. Nem akarunk több példára hivatkozni, csak éppen megemlitjük, hogy az üzemvizsgáló bizottság jelentése szerint 125 milliárd évi megtakaritást lehet elérni a BSzKRT, az Elektromos Müvek és a Vizművek áramszolgáltatásának egyesitése révén. Ime egyetlen tétel, amely a 18 millió aranykoronás, azaz 250 milliárd papirkoronás deficitnek már a felét behozta. A BSzKRT, az Elektromos Müvek és a Vizművek elektromos áramszolgáltatásának egységesitéséhez azonban óriási tőkére van szükség. Aligha lehet tehát más választása a fővárosnak, ha rendbe akarja hozni háztartását, minthogy hasznos beruházások céljára vagy elfogadja a máris jelentkező előnyös külföldi ajánlatokat, vagy pedig nagyobb beruházási kölcsön felvételéhez folyamodik. Lehet, hogy mind a kettőre szükség lesz, ami majd ki fog derülni a mérlegelésnél. De tenni valamit kell és miután Budapest adózó közönségének teherbiró képessége tökéletesen ki van már meritve, más eszközök, mint amelyeket itt érintettünk, aligha állanak rendelkezésre.

Rakovszky Iván: „Semmiféle konfliktus nem képzelhető el köztem és a székesfőváros között"

A belügyminiszter nagyfontosságu kijelentései a főváros autonómiájának sérthetetlenségéről, az állandó üzemellenőrző-bizottság felállitásáról és hivatásáról

Hetek óta beszélnek és tárgyalnak városházi körökben a belügyminiszternek arról a leiratáról, amelyben azt kivánja, hogy a kitünően bevált üzemellenőrző-bizottság mintájára állandó üzemellenőrző-bizottságot létesitsen a főváros. Az első napokban az egyes pártok részéről olyan aggodalmak nyertek kifejezést, amelyek szerint a belügyminiszter bele akarna avatkozni a főváros autonómiájába. Ripka Ferenc főpolgármester azután kellő és szükséges magyarázatokkal szolgált és világos szinben állitotta be a pártok vezetői előtt a belügyminiszter intencióit. Egyben pedig biztositotta a pártokat arról, hogy a belügyminiszter szivesen megy bele az üzemeket ellenőrző állandó bizottság olyan összeállitásába, amely hivatva lesz a főváros autonómiáját teljes mértékben megőrizni.

A főpolgármester szavai és magyarázata erősen lecsillapitották a pártok hangulatát. Rakovszky Iván belügyminiszter most azután a parlamentben a belügyi tárca tárgyalásánál mondott beszédében rátért a fővárosi üzemek ellenőrzésének ügyére is. Kijelentette, hogy az az állitás, amely közte és a székesfőváros között fölmerült konfliktusról szól, teljesen alaptalan. Akik azt állitják, hogy a fővárost sérelem érte, azok nem olvasták el figyelmesen a leiratot, mert a miniszter nem rendelt el semmit, csak közölte a törvényhatósággal, hogy szakbizottságot kiván létesiteni, amely a miniszternek az ellenőrzés és a vagyoni felügyelet módjainak megállapitása tekintetében tanácsokat adjon.

Rakovszky Iván belügyminiszter nagyfontosságu beszédének idevonatkozó részét, amely a napilapokban csak kivonatosan, sőt több helyen értelemzavaróan jelent meg, a gyorsirói jegyzetek alapján szószerint közöljük, hogy ezzel is hozzájáruljunk a fölmerült kétségek eloszlatásához.

Rakovszky Iván belügyminiszter beszéde

— Áttérek most a székesfővárosi üzemek kérdésére, s arra az állitólagos konfliktusra, amely közöttem és a székesfőváros között az üzemek ellenőrzésének kérdésében állitólag fölmerült, esetleg valóban fölmerülhet.

— T. Nemzetgyülés! Ezt a kérdést ugy szokás beállitani, hogy én leirtam volna a székesfővároshoz és elrendeltem volna egy uj bizottság felállitását, amelynek tagjait részben én neveztem volna ki, s hogy ezáltal az autonómiát megsértettem, mert a törvény nem ruházza fel a belügyminisztert olyan hatáskörrel, hogy bizonyos bizottságok megalakitását elrendelje.

(**Szilágyi Lajos:** Ez az összes pártok egyhangu véleménye!)

— Azok, akik ezt mondják, — és ugy látszik, közéjük tartozik Szilágyi Lajos képviselőtársam is — nem olvashatták el azt a rendeletet, melyet én a székesfővároshoz intéztem. Ebben

a rendeletben én semmiféle bizottság felállitását el nem rendeltem.

Ebben a rendeletben közöltem a székesfővárossal azt, hogy én, mint a székesfőváros vagyonfelügyeleti hatósága, a magam hatáskörében, a magam vagyonfelügyeleti kötelességemnek szakszerü teljesithetése végett fogok szakemberekből egy bizottságot alkotni, ez a bizottság nekem fog tanácsokat adni, nekem fog előterjesztéseket tenni az üzemek feletti felügyeletre vonatkozó kérdésekben. Ebben a leiratban felvetettem továbbá a székesfőváros törvényhatósági bizottsága előtt azt az eszmét, hogy mivel elvégre közös érdekeink vannak, s ugy a székesfőváros, mint én, az üzemek fejlesztését, az üzemek olyanféle átalakitását tervezzük, mely a nagyközönség és a székesfőváros érdekében áll, nem volna-e helyes egy közös bizottságot alkotni, oly bizottságot, amely azután nekem is tanácsadó és véleményező szervem lenne és ugyancsak véleményező és tanácsadó szerve lenne a székesfővárosnak is.

(**Kabók Lajos:** Paritásos alapon?)

— Azt mondja a t. képviselő ur, hogy a többség nekem van biztositva, de hiszen még a tagok száma sincsen ebben az átiratban megállapitva, mert ez mind a későbbi tárgyalások számára van fentartva. Én mindössze megkérdeztem a fővárost: osztozik-e ezen tervben, amelytől én később elmondandó bizonyos előnyöket várok. Méltóztassanak megengedni, hogy felolvassam ennek a leiratnak utolsó szakaszát, amely összefoglalja azt, hogy mit kivánok a fővárostól. (Halljuk! Halljuk! —

Olvassa:! „Mindezekre való tekintettel felhivom a székesfőváros törvényhatósági bizottságát, hogy a fent előadottakat tegye a legsürgősebben megfontolás tárgyává és amennyiben az üzemeknek a gazdasági bizottság által javasolt módozatok mellett való átszervezését a saját szempontjából is szükségesnek és megfelelőnek tartja, ezirányban hozzon határozatot és a bizottságba a saját kebeléből kiküldendő tagokat jelölje ki."

Tehát semmiféle konfliktus nem képzelhető el köztem és a székesfőváros között.

Én a székesfővároshoz egy kérdést intéztem, s ha a kérdésre a székesfőváros azt válaszolja: nem, ezt megteheti, semmiféle apprehenzió nem lesz belőle, legfeljebb a közügynek nem fog vele jó szolgálatot tenni. Ha én megtehetem azt, — ami különben ebben a rendeletben részletesen ki van fejtve — hogy lemondok a magam joghatósága egy részéről, mert ez a székesfőváros javára lehet s belenyugszom abba, hogy ez a tanács, amely nekem fog előterjesztéseket tenni, felerészben autonóm szervekből álljon: ugy bocsánatot kérek, hol itt a sérelem, ha feltételezem a székesfővárosról, hogy ugyanakkora lépéssel közeledik felém, mint amekkora lépéssel közeledtem én feléje és hajlandó egy ilyen közös bizottságot alakitani? Ennek előnye lesz elsősorban — s ezt tartom a legfontosabb előnynek —, hogy ez a bizottság szakszerüen kezelné ezeket az üzemgazdasági kérdéseket, mert ezek gazdasági kérdések és nincs nagyobb hiba, mintha ezekbe politikát vegyitünk.

Valljuk be őszintén, pro és kontra, hogy ma az üzemek kérdéseiben politikai momentumok szerepelnek.

Ez a fontos és én féltem tőle az üzemeket és kétségbe vonom, hogy az üzemeknél való gazdálkodás igy helyes lenne.

— A másik előnye ennek az, hogy ezzel a módszerrel a vagyonfelügyeleti hatóság és az autonómia közötti együttmüködés a legtökéletesebbé válik. Miért méltóztatnak Magyarországon az autonómiát mindig ugy beállitani, mint egy olyan szervezetet, amely szemben áll a kormányhatalommal? Méltóztassanak megérteni, hogy

az autonómiának és a kormányhatalomnak közös céljai és közös kötelességei vannak és sohasem fog az ország előnyére válni, ha mi az autonómiát a kormánnyal szembeállitjuk.

Ha igazán hazafiasan az ország, jelen esetben a székesfőváros érdekében akarunk hasznos munkát kifejteni, ugy akkor járunk el jól, eredményesen és gyümölcsözően, ha együtt, közös akarattal, békésen dolgozunk.

— Amint az imént mondani bátor voltam, ha a vármegyei törvényhatóságok költségvetési ügyében ez a kölcsönös együttmüködés a legértékesebb eredményeket szülte, akként hiszem és gondolom, hogy elérhettük volna ezt a székesfővárossal szemben is. Egyszerüsitjük vele a közigazgatást, mert

semmi értelmét nem látom annak, hogy a vagyonfelügyeleti hatóság és az autonómia között bizonyos gazdasági kérdésekben esetleg nézeteltérések merüljenek fel.

Miért kelljen ezt hosszas iratváltással, feliratokkal és leiratokkal elintézni, amikor a tapasztalat azt bizonyitja, hogy a közvetlen érintkezés terén, a közvetlen tárgyalás folyamán a legnehezebb kérdéseket is békés uton meg lehet oldani. Tehát a székesfőváros még nem nyilatkozott illetékes szerve utján ebben a kérdésben, én azonban leszögezem, hogy közöttem és a székesfőváros között ellentét nem lehet, mert aki figyelmesen olvassa el végig ezt a leiratot, konstatálhatja, hogy én csak egy kérdést vetettem fel, s ha a kérdésre a válasz az lesz, hogy nem, én belenyugszom, azonban kevesebb egyetértéssel, az autonómia és a felügyelő hatóság kevesebb kölcsönös jóindulatával, komplikáltabb eljárással fog kelleni elérnünk azt, amit elérnünk minden körülmények között kötelességünk. Hogy a háborus és egyéb viszonyok következtében ma már a kor szinvonalán nem álló üzemeket modernizáljuk, hogy mi az üzemek adminisztrációjában a legnagyobb olcsóságot és takarékosságot érjük el, hogy igyekezzünk az üzemek gazdálkodása terén a közönséget minél olcsóbban és minél tökéletesebben kielégiteni: ez közös célunk, ezt a közös célt mindenáron elérjük, akár az együttmüködéssel, akár az együttmüködés nélkül, de el fogjuk érni, mert el kell érnünk.

* * *

A belügyminiszter felvilágositó szavai és intenciói nagy hatást keltettek. A minduntalan fölhangzott és az összes pártokra kiterjedő tetszésnyilvánitásokból megállapitható volt, hogy a leirat félremagyarázásból származott izgalmak, mint amelyek ok nélkül támadtak, most már végleg elsimultak.

Vulkan Gumijavító Rt

Budapest legnagyobb és legmodernebbül berendezett gumijavító műhelye. Szavatosság mellett végez autóköpeny és tömlőjavitást.

Budapest, VI., Rózsa-u. 90. — T. 71—75.

PÁZDÁN LAJOS épület- és műlakatos

BUDAPEST, VI., DALNOK-UTCA 20.

Elvállal: Autogénhegesztést, épületvasalást, kisebb rendszerű portál és vasszerkezeti munkákat. — *Készit:* Mindennemű rácsokat és kerítéseket, fazon- és idomvas-ablakokat, takaréktüzhelyeket.

Fullánkok

Halabuk

névre hallgat az a kitünő tanácsi fogalmazó, akiről a főváros közoktatásügyi bizottságában nagyon sok szó esett. Azt hinné az ember a neve után, hogy a bécsi udvar valamelyik cseh hopmestere, vagy főlakája volt egykoron és most kiderül, hogy a kurzus alatt őrá bizták a keresztény és nemzeti irányzat védelmét. Meg is védelmezte olyan istenigazában, hogyha ma kiejted a nevét egy tanár vagy tanitó előtt, megborsódzik szegénynek a háta. Szigoru és rettenthetetlen ember ez a Halabuk, aki nem türte, hogy a tanerők a Nyugatot olvassák. Ezzel a névvel: — Halabuk, ő volt a magyar fajvédelem apostola a városházán. És nem jutott eszébe, hogy a fajvédelmi apostoloknak legalább a nevüket illenék megmagyarositani. De nemcsak zord és szigoru ember volt a Halabuk, hanem el kell ismerni, hogy példás szorgalmat mutatott. Özönével gyártotta az aktákat, amelyeknek valamennyinek sablonosan szomoru, sőt tragikus refrénje volt. A Halabukot ma nem kritizáljuk. Majd eljön az ideje ennek is, amikor a revizió fényt fog vetni az ő munkájára. Majd meglátjuk, mennyire tisztelte az igazságot és mennyire volt igazuk a budapesti tanerőknek, amikor Halabuk láttán megborsódzott a hátuk. Egy azonban bizonyos, hogy a zengzetes nevü Halabuk, nagyon kellemetlenül érezte magát a közoktatásügyi bizottság ülésén, amelyet személyes megjelenésével tisztelt meg. Mától fogva Halabuk nem ura a tanerők életének és halálának. Halabuk egyszerü, szürke tanácsi fogalmazóvá tért vissza a birói székből. A közoktatásügyi bizottság ülése óta, azt hisszük, nincs a természetben vesztes más, csak Halabuk.

Nem tudják abbahagyni

a jobboldalon azt a pletykát, amely arról szól, hogy a multkori sötétséget, amely véletlenül éppen Sipőcz polgármester nevenapján borult a városra, merénylők okozták. Olyan furcsán, kényszeredetten, meggyőződés nélkül nyujtják ezt a hiresztelést, mintha maguk is biztosak volnának annak lehetetlenségében. Elképzelni sem lehet, hogy hinnének ebben a dajkamesében, dehát ugy érzik, hogy a pártpolitika megköveteli a mese nyujtását. Ha pedig ez is politika, akkor azután igazán nem kérünk a politikából.

Két halálraitélt

üzemet látogatott meg egy-egy albizottság. Mindegyik azt az üzemet, amelyiknek ellenőrzésére hivatott. Az albizottságok tagjai ugy mentek el az üzemekbe, mintha a siralomházban látogatták volna meg a delikvenseket. És csodálatosképen azzal jöttek ki a siralomházból, hogy a halálraitélteknek illenék megkegyelmezni. Az albizottság tagjai nyilván referáltak már pártjaiknak, amelyek természetesen az ő álláspontjukra helyezkedtek. Ilyenformán valószinü, hogy a törvényhatóság nem engedi majd megszüntetni a ruhaüzemet és a cipőüzemet, mert azok, mint kiderült, szociális missziót töltenek be és mert jól kezelik őket. És itt meg kell állanunk egy pillanatra. Kiderült ugyanis, hogy az üzemvizsgáló bizottság kiváló szakértőinek elvben tökéletesen igazuk volt. Elvben lehetetlenség az, hogy üzemek álljanak fel, amelyek a kisipart kárositják. Kiderült azonban az is, hogy a gyakorlatban az albizottságnak is igaza van. Nem olyan könnyü megoldani tehát az üzemek halálraitélését és kivégzését. És bármennyire igaza van is elvben a belügyminiszter bizottságának, ime itt az eklatáns példa, hogy a gyakorlatban mégsem lehet olyan könnyen lemondani üzemekről, amelyeket jól vezetnek és amelyek szociális missziót teljesitenek a szegénysorban élő városi alkalmazottak érdekében.

Afférа a kislakásépitkezések egységárai miatt

A középitkezési albizottság elégtételt kér a tanácstól

A városházi élet mai izgalmai között nem utolsó helyen áll az az affér, amely az utóbbi napokban a tanács és a középitési albizottság között kitört. Mint a Fővárosi Hirlap-ban már közöltük, a kislakásépitkezések munkálatainak odaitélésénél az épitési ügyosztály nem vette figyelembe a legolcsóbb ajánlattevőket, hanem megbizhatóság szempontjából jelölte ki a vállalkozókat. Egyben kimondta az ügyosztály, hogy ezek a kiválasztott vállalkozók középáron bizassanak meg a munkálatok kivitelével. Ezt az álláspontot fogadta el a középitési albizottság is. A tanács azonban figyelmen kivül hagyta az ügyosztály és a középitési albizottság határozatát és ugy döntött, hogy kiadják ugyan a javaslatba hozott cégeknek a munkát, de kötelezik őket, hogy a benyujtott legolcsóbb árajánlat szerint számitsák fel munkájuk értékét.

A tanács döntése meglehetősen paprikás hangulatot keltett a középitési albizottságban, amely a napokban zárt ülést tartott, ahol kikeltek a tanács határozata ellen, amelyet az albizottság sulyos sérelmének deklaráltak. Az albizottság tagjai között teljes volt az egyetértés abban, hogy a tanács eljárását meg kell bélyegezni és a bizottságnak elégtételt kell kapnia. Az a hangulat alakult ki a bizottság tagjai között, hogy a tanács határozata, amely a legolcsóbb árajánlatra akarja szoritani a kijelölt vállalkozókat, erkölcstelen, mert a legolcsóbb ajánlatok vagy irreálisak, vagy pedig az ajánlattevők élszámitották magukat. Olyan olcsó egységárak szerepelnek ezekben a legolcsóbb ajánlatokban, amelyek csak ugy jöhettek létre, hogy a vállalkozó végső elkeseredésében, a gazdasági pangás halálos izgalmában mindenáron hajlandó munkát vállalni. Komoly vállalkozóra azonban ezeket az egységárakat ráerőszakolni teljes képtelenség. A bizottság tagjai ugy argumentáltak, hogyha a tanács annyira alaposnak tartja a legolcsóbb ajánlatok árait, akkor miért nem bizza meg azokat a vállalkozókat, akik ezeket az albizottság szerint irreális, a tanács szerint pedig másokra is ráoktrojálható kalkulációkat csinálták? Ha bármi okból, elsősorban talán a megbizhatóság szempontjából az ügyosztály kiválasztotta a megbizandó vállalkozókat, akkor a tanácsnak figyelembe kellett volna vennie az albizottságnak a középárra vonatkozó határozatát. Az albizottság megmarad amellett a véleménye mellett, hogy a döntő szempont nem lehet más, csak a cégek megbizhatósága és arra is vigyázni kell, hogy a komolytalan árajánlatok le ne konkurrálják a komoly vállalkozók árait. Most mégis megtörtént a furcsa eset, hogy az épitési ügyosztály javaslatára a tanács kiválasztotta ugyan a megbizható cégeket, azokat azonban a komolytalan árak elfogadására akarja kényszeriteni. A szocialista bizottsági tagok még azt is hangoztatták, hogy a főváros vállalkozói nem fizethethetnek éhbéreket, ha pedig ezek a vállalkozók a munkálatokat a mai munkabéreknél olcsóbban vállalják, akkor a különbözetet kizárólag a munkásság bérein takarithatják meg.

A középitési albizottság ezekután nem is ment bele a dolgok érdemleges tárgyalásába, megszüntette tanácskozását és ugy döntött, hogy amig a középitési albizottság és a tanács között a nézeteltérést eliminálni nem lehet, addig nincs értelme a további tárgyalásnak. Az albizottság tudomására hozta a tanácsnak, hogy eljárását magára nézve sérelmesnek tartja és követeli, hogy a csütörtöki tanácsülés adjon elégtételt az albizottságnak.

Békebeli gazdag lesz, Ha aranysorsjegyet vesz!

mert

HÉT KILÓ SZINARANY

AZ ARANYSORSJÁTÉK HÁROM ELSŐ FŐNYEREMÉNYE

azonkivül

3 vagón buza
Négy üléses új automobil
Kereszthúros zongora
Motorkerékpár
5 varrógép
10 kerékpár
200 arany és ezüsttárgy

Sorsjegy ára 10.000 korona

Mindenütt kapható!

Sorsjegyinté öség Szabadság-tér 8.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM

Budapest, VII., Dohány-utca 84. Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

»Meglepő mértékben javult és tisztult a városházi atmoszféra«

Az elüldözött tanerők hat esztendő nyomora után visszakapják kenyerüket és becsületüket

Ripka Ferenc főpolgármester békeművének nagyjelentőségü sikere

— Lázár Miklós nyilatkozik az elért, közmegnyugvást keltő eredményekről —

Alább, ennek a cikknek a keretében közöljük Lázár Miklós bizottsági tagnak a Fővárosi Hirlap számára adott nyilatkozatát, amelynél plasztikusabban és objektivebben mi magunk sem tudnánk jellemezni azt, ami a közoktatásügyi bizottságban az elbocsátott tanerők revíziója ügyében történt. Megvan tehát a mód végre — ahogy Lázár Miklós mondja —, hogy üszkös sebek behegedjenek, hogy ártatlan, derék, kitünő emberek, hat esztendő nyomora és boldogtalansága után visszakapják elvesztett becsületüket és kenyerüket. Ez az eredmény egyik része. A másik örvendetes jelentősége a tanerők revíziója ügyében végbement tárgyalásoknak az, hogy bebizonyosodott és pedig igen eklatáns módon a mai közgyülés munkaképessége.

Az elüldözött tanerők ügyénél gyulékonyabb anyagot elképzelni sem tudtunk. És mégis az történt, hogy egyhangu határozattal és közmegelégedésre sikerült ezt a nagy problémát megoldani.

Nem kellett hozzá semmi más, csak ki kellett kapcsolni a politikát, csak objektivnek, nyugodtnak és őszintének kellett lenni. Őszintének egészen odáig, hogy az egyik oldalon még a bünöket is beismerték.

Az érdem mindenkié. Akár jobbról, akár balról vétettek volna a nélkülözhetetlen objektivitás és őszinteség ellen, akkor menthetetlenül felborult volna minden. Nemcsak a tanerők nem juthattak volna a maguk becsületes igazságának kideritéséhez, de beállott volna a csődje magának a közgyülésnek is. Ezt a gyulékony anyagot ki kellett küszöbölni mindenáron. Hogy ez megtörténhessék, elsősorban a baloldal előretolt harcosainak, Lázár Miklósnak és Bánóczy Lászlónak kellett bölcsnek, diplomatikusnak és nobilisnek lennie. Sulyos feladat volt ez, mert le kellett győzni azokat az őszinte indulatokat, amelyek belülről fütötték őket. Ez sikerült nekik és igy őszinte, meleg és mély hatást értek el felszólalásukkal.

De nem lehet megtagadni Wolff Károly érdemét sem, aki férfias őszinteséggel vallotta be, hogy az üldözések az ő tudtán kivül történtek és azokkal nem azonositja magát.

Valahogy azt a Wolff Károlyt láttuk a közoktatásügyi bizottság ülésén, aki végre-valahára felszabadult a terror alól, amely alatt pártjának jelszavakkal dolgozó, kiabáló tagjai tartották. Pártember volt most is Wolff Károly, de emancipálni tudta magát az elfogultság alól. Másként nem mondhatta volna el, hogy ő nem lesz felmentő birája annak a jellemtelen embernek, aki előbb a kommünt szolgálta, s azután a birói székbe ült. Pedig alvezérei és pártjának intranzigens kotériái ültették be a birói székbe ezeket az embereket. A felszabadult Wolff Károly volt az, aki most jelentette ki életében először, hogy nem akar senkit üldözni azért, mert nem keresztény.

Mindezek igen nagy érdemek. Érdemeket szerzett a jobboldal ugy, mint a baloldal. De

szükséges volt ezeknek az érdemeknek a megszerzéséhez egy előzetes nagy és átfogó atmoszférát javitó müveletre. Ezt a munkát pedig Ripka Ferenc főpolgármester végezte el.

A közös plattformot, amelyet egyhanguan tett magáévá minden párt, csak ugy lehetett megtalálni, ha azt az izzó atmoszférát, amely még a választásokon is ur volt, valaki bölcs és kitartó munkával lehütötte. Ez a férfiu pedig

Ripka Ferenc volt, aki, mikor legelsősorban szólott Budapest székesfőváros közönségéhez, már akkor is a városházi politikamentes munkát és a mult eseményeinek objektiv megitélését követelte.

Nem ült még egy hétig a kormánybiztosi székben, amikor kijelentette, hogy az elbocsátott tanerők ügyét revizió alá kell venni, mert ha ezt a gyulékony anyagot ki nem küszöbölik, Budapest törvényhatósági bizottságának termében soha nyugodt tárgyalásra számitani nem lehet. A közoktatásügyi bizottság egyhanguan hozott határozatában mi az uj rezsim egyik legnagyobb sikerét látjuk, amely sikerből egyaránt illeti rész a jobb- és baloldal higgadtságát és Ripka Ferenc bölcsességét, aki ehhez a higgadtsághoz szükséges atmoszférát megteremtette.

Lázár Miklós: Könnyü győzni, ha igazunk van

A Fővárosi Hirlap munkatársa a közoktatásügyi bizottság ülése után megkérdezte

LÁZÁR MIKLÓS bizottsági tagot,

hogy mi a véleménye az elért sikerről.

Lázár Miklós a következőkben válaszolt:

— A közoktatásügyi bizottság legutóbbi ülését rendkivül jelentős várospolitikai eseménynek tartom. Ha visszagondolok arra a tulfütött, ingerlékeny, mondhatnám kirobbanó hangulatra, amely szeptemberben, a közoktatásügyi bizottság első ülésén, ugyancsak az igazságtalanul és törvénytelenül elüldözött tanerők ügyében való napirend előtti felszólalásomat fogadta, — ugy a mindnyájunkra kötelező elfogulatlanság és őszinteség ellen vétenék, ha meg nem állapitanám:

meglepő mértékben javult és tisztult a városházi atmoszféra!

Az elbocsátott tanerők ügyének közmegnyugvást keltő elintézése számunkra elengedhetetlen erkölcsi és becsületbeli kötelezettség. Ha a bizottságban nem értünk volna el eredményt, ugy talán ezen a kérdésen fordult volna fel a közgyülés oly nehezen megőrzött egyensulya és munkaképessége is.

— Annál örvendetesebb és a városháza régi tradicióihoz méltó, a közoktatásügyi bizottság egyhangu határozata, amely módot nyujt végre arra, hogy üszkös sebek behegedjenek, hogy ártatlan, derék, kitünő emberek hat esztendő nyomora és boldogtalansága után visszakapják elrabolt kenyerüket és becsületüket.

— Ezt a hangulatváltozást nemcsak Wolff Károly megértő, sok mindent elismerő, már-már meaculpázó beszédjében látom. Nemcsak a Kozma Jenő által beterjesztett javaslatban, amelyhez előzetesen, néhány percnyi tanácskozás után, hozzájárultunk. Már a Bánóczy László okos, sulyos és igen nobilis tónusban előadott bevezető előadása szemmel látható nagy és mély hatást keltett. Az én előadásom két teljes órát vett igénybe és végig csöndben, feszült figyelemmel hallgatták. Ami közbeszólás elhangzott, ugyszólván kizárólag az előterjesztésemet támogatta, sőt

többször előfordult, hogy a keresztény községi párt számos tagja helyeslésével nyiltan magáévá tette érvelésemet.

A beszéd után többen felkerestek és kijelentették, amit én is vallok, hogy nincsenek olyan világnézleti szakadékok, amelyekre hidat ne verne a tisztesség és az igazság.

— A blokk intézőbizottsága pénteken este tanácskozott az oly nagy eredménnyel biztató akció folytatásáról. Őszinte és lelkes örömmel, elégtétellel és megelégedéssel fogadták a történteket és elhatározták, hogy a javaslatok végrehajtásának ellenőrzésére, továbbá az érdekeltekkel való közvetlen tárgyalásokra

bizottságot küldenek ki, amelybe Szilágyi Lajost, Pakots Józsefet, Bánóczy Lászlót, Bresztovszky Edét és engem delegáltak.

Az igazi munka majd csak most kezdődik, amikor a haszontalan fegyelmi eljárások áldozatainak az ügyeit sorra vesszük, aztán az utcára tett szaktanitók sorrendjét megállapitjuk és a törvénytelenül degradált, igen érdemes iskolaigazgatók erkölcsi és anyagi jóvátételének a praktikus módozatait egyénenként letárgyaljuk.

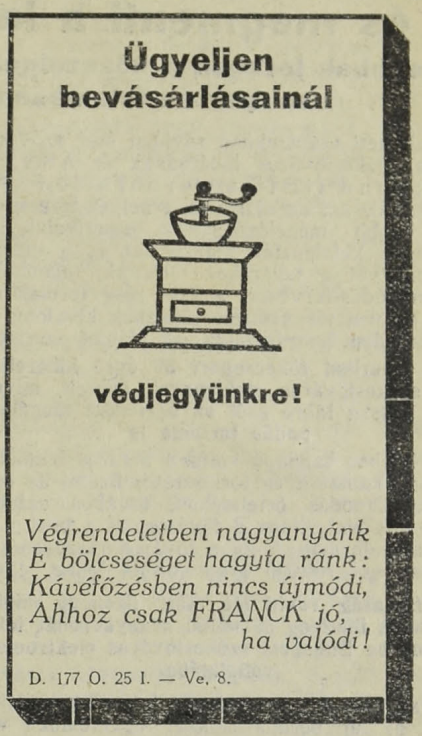

— Hogy végül az egész ügyről és a saját szerepemről nyilatkozzam? — Könnyü győzni, ha igazunk van...

Az összes fővárosi alkalmazottak sérelmei revizió alá kerülnek

Lázár Miklós itt közölt nyilatkozata szerint öttagu blokközi bizottság alakul, abból a célból, hogy az elüldözött tanerők sérelmének reparálására megindult akciót megkönnyitse. A bizottság, minthogy a közoktatásügyi bizottság ugy döntött, hogy a fegyelmi uton elmarasztalt tanitóknak és tanároknak együtt kell benyujtaniok az ujrafelvétel iránt való kérelmüket, mindenekelőtt ezeket fogja revideálni, hogy bizonyos sorrendet lehessen tartani. Ugyanigy sorrendet kell tartani a B-listára helyezett tanitók, tanárok és szaktanitók ügyének felülvizsgálásánál is. A blokközi bizottság elsősorban megvizsgálja, hogy a kérelmezőknek milyenek a pedagógiai érdemeik és milyen módon helyezkedtek el azóta, hogy B-listára kerültek. Az elsőség azoké lesz, akik anyagilag rosszul állanak, de éppen ilyen fontos körülménynek tekintik majd a pedagógiai rátermettséget is. A baloldali pártoknál már nagyon sok volt fővárosi tanító és tanár beadta személyes adatait.

A tanitók és tanárok sérelmének revíziója és jóvátétele azonban az általános jóvátételnek csak egy része. Hangsulyozni kell, hogy a jóvátételt nem lehet napok alatt elintézni. Nem szabad tehát türelmetlennek lenniök azoknak, akik hat esztendőn át türték az igazságtalanságot, mert a revíziónak is lassu az utja. A demokratikus blokk máris kimondta, hogy

a jóvátételt további területekre is kiterjesztik.

Mindenki tudja ugyanis, hogy a tanerőkéhez hasonló igazságtalanság történt számos esetben tisztviselőkkel, kórházi orvosokkal, kórházi alkalmazottakkal, altisztekkel és üzemi alkalmazottakkal. Egészen természetes, hogy a tanerők után a többi kategóriák is sorra kerülnek, hogy sérelmeiket a megfelelő időben és kellő formában az illetékes fórumok elé lehessen terjeszteni.

TUNGSRAM

A rádiórendelet megjelent!
Most már vehet jól bevált
Tungsram rádió vevőkészüléket
és fejhallgatót

Kapható mindenütt!

Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. Ujpest.

Az amerikai-belga csoport az Elektromos Művek bérlete

fejében kifizeti a főváros külföldi adósságait és megmenti a lakósságot az uj adóktól

Olcsóbbak lesznek a közszolgáltatások, az ipari termékek, munkához jut az ipar és tetemesen csökkenik a munkanélküliség

Mult heti számunkban röviden már szóvátettük, hogy a székesfőváros tanácsának az American European Utilities Corporation nevében benyujtották azt az ajánlatot, amelyet hire már hetekkel előbb megelőzött. Az amerikaiak azóta tökéletesen kidolgozták ajánlatukat és a memorandum, amelyet a tanácshoz juttattak, tulajdonképen egy szerződés-tervezet, amely még formájában is olyan, hogy a tárgyalások alapjának kiválóan alkalmas. Röviden összefoglalva, az ajánlat szerint

az amerikai tőkecsoport 59 évre kibérelné a székesfőváros elektromos műveit, mivel ily hosszu időre szól az osztendei megállapodás tartama is

és bér fejében hajlandó volna a főváros külföldi kölcsöneinek kamatait és törlesztését fizetni az osztendei megállapodás értelmében, továbbá százalékos részesedést biztositana a fővárosnak a brutto bevételből olyanformán, hogy a főváros részesedése minimálisan évi 700.000 aranykorona lenne. Emellett

a társaság rövid idő alatt tizenegy milliló dollárt, illetőleg 55 millió aranykoronát fektetne be Budapest székesfőváros elektromos vállalatába,

amely az ötvenkilenc esztendő lejártával teljes egészében, az uj beruházásokkal egyetemben visszaszállna a fővárosra.

Ez volna az amerikai ajánlat legszükebb értelemben vett magva. Azt lehetne mondani, hogy a részletek hasonlóképen meglepőek és érdekesek. Olyan ajánlat ez, amelyet lehet elfogadni, vagy el nem fogadni, de amelyről a lehető legkomolyabban tárgyalni kell. Az üzemvizsgáló bizottság jelentése után kétszeresen fontos az, hogy a főváros sürgősen leüljön az amerikaiakkal tárgyalni, mert

az üzemvizsgáló bizottság jelentése ujból bebizonyitotta a régi tételt, hogy a községi üzemek házi kezelése csak a legritkábban válik be, a legritkábban hasznothajtó és egyben altruista is.

Az amerikaiak egész ajánlatán az a remény vonul végig, hogy a fővárosnak sikerülni fog ezen a réven igen jelentős anyagi erőkhöz jutnia, egyben pedig módjában lesz, az egységárak megállapitását ellenőrizve, a főváros lakossága számára olcsó elektromos áramot biztositani. Ugyanakkor pedig uj berendezéssel és épitkezésekkel gazdagodik a főváros, olcsóbb termelést biztosit az iparnak, a beruházások révén munkához juttatja a tengődő ipart és nagyrészben csökkenti a munkanélküliséget.

Természetesen számolni kell azzal az örökigazságu tétellel, hogy ami az amerikai vállalkozóknak jó üzlet lehet, az még jobb üzlet lehetne a főváros számára. A házikezelés azonban már megmutatta az akadályokat, amelyekkel küzdenie kell és amelyek eddig korántsem nyujtották sem a lakosságnak, sem a fővárosnak azokat az előnyöket, amelyeket az amerikaiak ajánlatukban garantálnak. Hogy mindezt a garanciát is komolyan kell venni, annak legfőbb bizonyitéka az a rendkivüli tőkeerő, amelyet ez az amerikai társaság képvisel. Világhirü, az amerikai arányok közül is kimagasló tőkecsoporttal állunk szemben, amelyben az összes jelentékeny villamos szakvállalatok részesek. Ugyanakkor az is bizonyos, hogy a jóüzletet, amelyet az amerikaiak csinálni akarnak és amelyet a főváros is szeretne megcsinálni, csak óriási tőkebefektetéssel lehet megvalósitani. Az amerikaiak tizenegy millió dollár befektetését igérik hat esztendőn belül. Csak igy lehet jövedelmező számukra a vállalkozás. De csak igy lehetne jövedelmező a fővárosra nézve is, amelynek, fájdalom, igazán nem áll rendelkezésére tizenegy millió dolláros tőke. És ha kapna is ekkora kölcsönt a főváros, akkor is körülbelül 10 százalék évi kamatot kellene fizetnie. A külföldi adósságok is a nyakunkban maradnának, a főváros labilis alapon álló háztartása sem volna rendezhető, uj kamatterheket vállalnánk és nem volnánk bizonyosak abban, hogy a villamoscentrálé községi kezelésben való megvalósitása csakugyan meghozná-e a várt eredményt. Ilyen körülmények között nemcsak az udvariasság, de a főváros legbölcsebben felfogott érdeke is azt követeli, hogy az amerikaiakkal és azok ajánlatával sürgősen és igen komolyan foglalkozzanak.

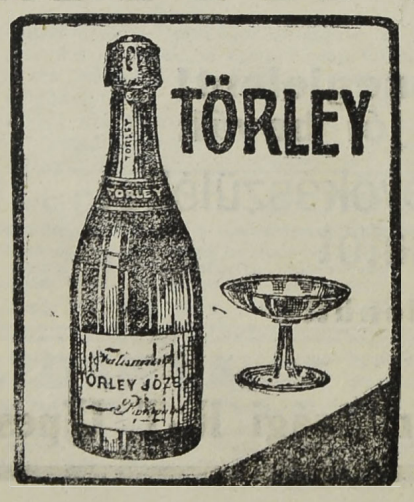

Az American European Utilities Corporation

Az American European Utilities Corporation ajánlatát S. R. Bertron bankár irta alá, mint a newyorki vállalat elnöke. Az ajánlattevő S. R. Bertron kisérőlevelében igen röviden és igen szerényen csak ennyit mond az American European Utilities Corporationről:

„Az általam képviselt cég Newyorkban folyó évi augusztus havában 26 millió dollár alapszabályszerü alaptőkével alakult. A társaság alapitásában nemcsak az Északamerikai Egyesült Államok legelsőrendü üzleti körei vettek részt, hanem olyan szakemberek is, akik már régóta foglalkoznak villamostelepek épitésével és üzembentartásával, ugyhogy e téren bőséges tapasztalatokkal rendelkeznek."

Ez a szerény bemutatkozás a káprázatos alaptőkétől eltekintve nem sokat árul el, pedig a világhirü és e nemben az egész világon a legnagyobb cég résztvevői között S. R. Bertronon kivül, ott vannak még például Mac Kenna volt pénzügyminiszter, a Midland Bank elnöke, Percy Rockefeller Osborne, a Westinghouse-féle nemzetközi elektromos részv.-társaság elnöke, Mitchell, az Electric Bond & Sharezo elnöke és Heinemann, a belga Villamos Trust elnöke. De ott vannak a legkitünőbb villamosszakértők is, hiszen másként alig is vállalhatnák ennek a szerződésnek a terheit, csak ugy, hogyha ezek a bőséges tapasztalatokkal rendelkező szakemberek rendelkezésre bocsátják a külföldnek az elektromos áramszolgáltatás körül szerzett összes technikai és kereskedelmi vivmányait. Ezeknek a vivmányoknak az alkalmazása pedig nemcsak az amerikai tőkések, hanem a főváros fogyasztóközönségének érdekeit is nagymértékben szolgálni fogják.

A főváros külföldi adósságai és százalékos részesedése

Az ajánlat mindenekelőtt hangoztatja, hogy az elektromos művek bérbevétele esetén a főváros tulajdonjoga változatlanul fenmarad és a vállalkozó magyar részvénytársaság alapitására kötelezi magát.

A társaság 25 millió aranykorona kezdeti tőkével indul, amely a szükséghez képest tőkeemeléssel, vagy kötvények kibocsátásával fölemelhető lesz

és vállalja, hogy a bérlet kezdetétől olyan évi bért fizet, amely egyenlő az osztendei egyezmény értelmében a bérlet időtartama alatt évente fizetendő összegekkel. Ez magábanvéve is nagy megkönnyebbülést okozna a fővárosnak, hiszen nagyon jól tudjuk, hogy a főváros többé nem folytathatja azt az antiszociális módszert, hogy a külföldi adósságok törlesztését a villamoson járó és elektromos áramot fogyasztó közönségtől szedje be. Uj adót kellene tehát inaugurálni, de az amerikai vállalkozók ajánlata révén ettől az uj és rendkivül antipátikus tehertől is megszabadul a főváros lakossága. Ezenkivül azonban az amerikaiak százalékos részesedést is hajlandók biztositani a fővárosnak, és pedig olyanformán, hogy a társaság brutto bevételeinek 2½ százalékát adja az első 20 millió aranykoronás bevétel után. Ez a százalékos részesedés minden ujabb 20 millió aranykoronás bevételi többletnél lényegesen emelkedik, egészen 3½ százalékig. Határozottan kifejezi azonban az ajánlat azt is, hogy a fővárosnak ez a százalékos részesedése évi 700.000 aranykoronánál kevesebb nem lehet.

A beruházások

A társaság kötelezi magát arra is, hogy rövid időn belül tizenegy millió dollárt, azaz körülbelül ötvenöt millió aranykoronát beruház. Ebből az összegből az első három évben hét millió dollár, az első hat évben pedig még 4 millió dollár fektetendő be. A befektetések ellenértéke az, hogy a főváros a társaságnak teljes monopóliumot biztosit az elektromos áram szolgáltatására. Sőt köteles a főváros arra is, hogy minden vállalatában és irányitása alatt álló intézményekben erő és világitás céljára kizárólag az amerikaiak elektromos energiáját használja. Ebből a célból ezután elektrifikálni kell azokat az intézményeket és vállalatokat is, amelyek jelenleg nem az elektromos hajtóerőt használják. Ezeknek az átalakitásoknak a költségeihez azonban az amerikaiak másfél millió aranykoronával járulnak hozzá. Feljogositja a tervezet az amerikai társaságot arra is, hogy elegendő energia-termelés elérése után a Berzencei-utcai és a váciuti központi üzemek telepét beszüntesse. Amikor pedig a társaság abban a helyzetben lesz, hogy a villamosvasut számára szükséges magasfeszültségü áramot is szolgáltatni tudja, akkor a BSzKRT Pálffy-téri és Révész-utcai központi telepeit is beszüntetik. A társaság nemcsak azt vállalja, hogy a berendezéseket és telepeket tökéletesen jókarban tartja, de azt is, hogy mindazokat a műszaki tökéletesitéseket, amelyek az üzemek gazdaságos és biztos működését elősegitik, végrehajtja.

Nem is kell külön kiemelni, hogy

a főváros ilyenformán csakhamar a technika mai állapotának megfelelő villamosműhöz jutna.

Ezzel párhuzamosan a nagyarányu beruházások révén a magyar és elsősorban a budapesti ipar is igen nagyszabásu megrendeléseket kaphatna és igy az ipari élet erős lendületet nyerne, egyben pedig a munkanélküliség is lényegesen csökkenne.

Az egységárak

A társaság az elektromos tarifát is revideálná és különösen olcsó áramot ajánl fel a közuti vasutaknak, a vizműveknek, a csatornázásnak és az iparnak. Legfontosabbnak mindenesetre azt kell tartani, hogy

az ipari áram olcsóbbodása révén az ipari cikkek előállitása is olcsóbb lesz és megvan az a remény, hogy a magyar ipart a külfölddel szemben rövidesen versenyképessé lehet tenni.

A közművek részére viszont olyan árakat ajánlanak az amerikaiak, amely árak a mai önköltségi áraknál is alacsonyabbak. Ezen a réven a főváros ujabb megtakaritáshoz jut, ami egyértelmü azzal, hogy az amerikaiak a fővárosnak a külföldi kölcsönök terhei átvállalásán, a beruházásokon és a százalékos részesedésen kivül még uj előnyt biztositana. Az energiatermelés központositása és a nem gazdaságosan dolgozó telepek üzemen kivül való helyezése lényeges szénmegtakaritással járna és meglehetősen sok külföldről behozott üzemi anyagot lehetne nélkülözni.

Az amerikaiak garantálják, hogy az áramszükségletet teljesen kielégitik és biztositják, hogy zavarok ne forduljanak elő. Kétségtelen az, hogy Budapest lakossága ma nem használhatja az elektromos energiát olyan korlátlan mértékben, amilyet a haladott kor és haladott kultura szükségessé tenne. Ennek oka részint az, hogy az elektromos áram drága, tehát csak mértékkel fogyasztunk, részint pedig a berendezkedés költségei állják utját az elektromos áram fogyasztásának. Az amerikaiaknak az lesz az érdekük, hogy minél több áramot fogyasszon Budapest lakossága és hogy ezt megtehesse — mint mondják — a legnagyobb áldozatokra is hajlandók lesznek.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

Férfiing

pizsama, nyakkendő, férfiharisnya, kesztyű, gallér, női fehérnemüek, harisnyák, házikabát, téli gyapju-alsóruhák, női kötött mellény és kabát, esernyők és pulloverek

Schleifer és Klein

Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 10. (volt Fürdő-utca)

45. m. kir. állami sorsjáték

200.000 sorsjegy, 8756 nyeremény, 1 jutalom.

Az összes nyeremények **készpénzben** fizettetnek ki.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

500,000.000

azaz **ötszázmillió** korona **készpénzben**

1 főnyeremény **250 millió** korona,

1 jutalom **250 millió**, azonkivül

50 millió, 20 millió, 10 millió több **5 millió** és **1 millió**, stb. stb. nyeremény **készpénzben.**

Húzás már december 30-án.

Egy sorsjegy ára 20.000 K.

Kapható minden dohánytőzsdében, bank- és sorsjátéküzletben, postahivatalokban stb.

Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a **Székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság lottóosztálya:** Budapest, IX., Fővámház.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR

BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.

TELEFON 129—26.

Események

Olvasóinkhoz!

Az utolsó esztendők megtanitották Budapest polgárságát arra, hogy önmaga ellen való bűn, ha nem törődik a város ügyeivel. A boldog békeidőkben a nagyközönség jóformán egyáltalán nem érdeklődött a kommunális ügyek iránt. Tudták nagyon jól, hogy a városházán minden rendben folyik és Budapest épül, Budapest gazdagszik anélkül, hogy a nagyközönség beleártaná magát a várospolitikába. Azóta azonban nagyon megváltoztak az idők és Budapest polgársága a saját bőrén keservesen tanulta meg azt, hogy ez a nemtörődömség drága mulatság. Ma eljutottunk odáig, hogy a városházán történő dolgok jelentőségét megismerte a polgárság. Ma a közönség érdeklődése nagyobb mértékben fordul a város parlamentje felé, mint amennyire az országos politika érdekli. Ma már minden pesti polgár tudja, hogy a városházán életbevágó érdekei forognak kockán. Ami a városházán történik, az kihat egész életünkre. Innen indulhatnak ki csakis azok az akciók, amelyek megmozditják Budapest gazdasági életét, amelyek felfrissitik az egy évtizeden át szinte megaludt vérkeringését. A városházától függ, hogy lesz-e kenyerünk, hogy a kulturemberhez méltó életet élhetünk-e.

Éppen ezért fokozottabb feladatok hárulnak ma a

FŐVÁROSI HIRLAP-ra

is, amely mindenkor független és objektiv kritikusa volt a városházi eseményeknek. Ma megnagyobbodott az a közönség, amely kiváncsi a mi szavunkra és amely a

FŐVÁROSI HIRLAP

elsőrendü városházi értesüléseiből meriti nagyfontosságu információit. Ebben a tudatban igyekszik a

FŐVÁROSI HIRLAP

minden héten a legérdekesebb anyaggal, információkkal és kritikákkal bekopogtatni közönsége ajtaján. Ugy érezzük, ma minden budapesti polgárnak olvasnia kell ezt a lapot, amelyből utmutatást és értesülést szerez, legfontosabb gazdasági, kulturális és társadalmi cselekedeteinek irányitásában. Ebben a tudatban kérjük régi és hüséges olvasóközönségünket, tartsák meg fokozott szeretetükben a jelentőségében és szükséges voltában hatalmasan meggyarapodott

FŐVÁROSI HIRLAP-ot.

Kérünk mindenkit, ujitsa meg lejáró előfizetését és győzze meg polgártársait arról, hogy a

FŐVÁROSI HIRLAP-ra

ma minden budapesti polgárnak szüksége van, akit érdekelnek a városháza eseményei és aki utmutatást akar nyerni a városi ügyekben.

Január 1-ével XV. évfolyamába lép a

FŐVÁROSI HIRLAP,

amely méltán dicsekedhetik ennek a tizenötéves multnak őszinte és becsületes sikereivel.

* * *

A **Fővárosi Hirlap**-nak előfizetési ára a **Gazdasági Hirlap** állandó melléklettel együtt:

Egész évre .. 20 pengő = 250.000 korona
Fél évre .... 10 „ = 125.000 „

Pártközi konferencia. Csütörtökön délben dr. Ripka Ferenc főpolgármester elnöklete alatt pártközi konferenciát tartanak, amelyen a pártvezérek a december 16-i rendes és 18-i rendkivüli közgyülések napirendi anyagát fogják megbeszélni.

Közgyülés: december 16-án és 18-án. A főváros rendes közgyülése december 16-án lesz, amelynek napirendjén többek között az adófelszólamlási bizottságok választása is szerepel. Minden párt öt rendes és öt póttagot választ. Interpellációkat jegyeztek be: Sümegi Vilmos, az angyalföldi ut- és csatorna rendezése tárgyában; Dinich Vidor, a városi kislakások épitkezésének vállalatbaadása ügyében; dr. Wenczel Árpád az uj lakbérleti szabályrendelet és a rádiórendelet lakbérleti szabályrendelkezéseit érintő rendelkezései tárgyában; Deutsch Mór, a tejdrágaság ügyében; dr. Hegedüs József a főváros ut- és járdajavitási munkálatai és ezzel kapcsolatban a közlekedés rendjének biztositása tárgyában; Szentirmay Imréné, a kislakásoknak gázrezsővel való ellátása tárgyában. A közgyülést követően e hó 18-án is tart a törvényhatóság közgyülést, amelynek napirendjén az ostendei egyezmények ratifikálása szerepel.

Blokk-vacsora. A baloldali pártok blokkja kedden este vacsorát rendezett Lázár Miklós és Bánóczy László bizottsági tagok tiszteletére, akik önzetlen és odaadó munkával eredményesen dülőre juttatták az elüldözött tanerők reviziójának ügyét.

Sipőcz alibije. Megvádolták Sipőcz Jenő polgármestert azzal, hogy állitólag nyilatkozatot tett volna, amely szerint a Magyar Uszó-Szövetség vezetőségében csupa zsidók vannak, ő pedig ilyen destruktiv egyesületnek nem adja oda az uszodát. Egy bizottsági tag szóvátette az esetet a főváros pénzügyi bizottságában. Amikor Sipőcz Jenő meghallotta ezt, besietett a pénzügyi bizottságba és egyenes, korrekt nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy természete ellen vannak az ilyen nyilatkozatok. „Hatodik éve állok ezen az exponált helyen, — mondotta — de soha a felekezeti egyenjoguságot meg nem sértettem." Éles politikai ellenfelei voltunk mindenkor Sipőcz Jenő polgármesternek és nem egyszer sulyos kritikával illettük működését. Ez a kritika azonban mindig objektiv volt, amit bizonyit az is, hogy a legélesebb politikai harcok hevében sohasem ragadtattuk el magunkat annyira, hogy Sipőcz Jenő polgármesternek módja és alkalma nyilott volna a Fővárosi Hirlap ellen akárcsak sajtópert is inditani. Ez az objektivitásunk, amelyről hat esztendő alatt számtalanszor másképpen is tanuságot tettünk, kötelez arra, hogy mi magunk is odaálljunk tanunak és igazoljuk Sipőcz Jenő polgármester alibijét. Sipőcz Jenőt mi sohasem tartottuk ideális polgármesternek, de ma, az idők mulásával, hosszu tapasztalatok után azt látjuk, hogy az elmult kritikus és szörnyü időkben jó volt, hogy ő volt a polgármester. Mérsékletével és jószándéku törekvéseivel bizonyára sok szomoru dolognak vágta utját. Pártja parancsait végrehajtotta, de féknek a végrehajtásban jó volt az ő csendes temperamentuma. Hüséges szolgája volt a pártnak, amely a polgármesteri székbe ültette, de a gyülölködő jelszavakat nem sajátitotta ki. Ha megszólalt, szavának nem voltak szinei, de nem is izgatott soha. Azokban az időkben, azoknak az embereknek a megbizatásából a polgármesteri székben ülni és nem alkalmazni a gyülölködés általánosan használt fegyverét, ez ma érdemszámba megy. Sipőcz Jenő éppen ezért megérdemli, hogy az ellenfél is odaálljon melléje alibitanunak.

A városházi bölcsek megadóztatják a rádiót. A rádió az emberi elme legcsodásabb találmánya, de nálunk ez is, mint minden, csak abból a szempontból érdekli a hatóságokat, hogy miféle adókkal lehetne a terjedését megakadályozni, a használatát megnehéziteni és az élvezését elkeseriteni. Alig pár napja, hogy a kormány kiadta a rádiórendeletet és a panaszok máris az eget verdesik, mert a rendelet oly szekaturáknak teszi ki azokat, akik ezzel az iparággal foglalkoznak, hogy kevés kilátásunk van ennek a technikai csodának hasznositására. A technikai cikkek behozatala a legnagyobb nehézségekkel jár, a vám kezelése nagyon bonyodalmas és napok mulnak el, mig a kereskedő hozzájut árujához. Bizonyos, hogy ezek a nehézségek nem mozditják elő a rádió elterjedését s mig más európai városokban ma már a legszerényebb munkás otthona is rádiókészülékkel van fölszerelve, nálunk ez is luxusszámba megy majd, mert a felszerelése és használata oly nagy költségekkel jár, hogy csak a felső tizezrek vezettethetik be otthonukba. És amikor a kezdet kezdetén vagyunk csak, már a városházán is megindult a tanácskozás afölött, hogy milyen módon lehetne megadóztatni a rádiót. És ha már az adókigondoló elmék is akcióba léptek, el lehetünk rá készülve, hogy a rádió Budapesten még sokáig az lesz, ami a feltaláláskor volt: csoda, amely minden évtizedben egyszer látható, vagy egyszer hallható.

A főváros képviselői Bazelben. Január elsején életbelép az osztendei szerződés, addig azonban a végrehajtással kapcsolatosan a fővárosnak különféle intézkedéseket kell életbeléptetnie. Ezeknek az intézkedéseknek megbeszélése céljából Csupor József pénzügyi tanácsnok és Szabó Imre dr. tiszti főügyész vasárnap Bazelbe utaztak, ahova a hitelezők bizottsága a főváros képviselőit tárgyalásokra hivta meg. A tárgyalások e hó 8-án kezdődtek és előreláthatólag három napig tartanak.

A kereskedelem jövője. A Magyar Tőzsde Club december 15-én, kedden este tartja ezidei első klubvacsoráját. A vacsorát követő vitát dr. Rakovszky Istvánnak A magyar kereskedelem jövőjének utjai cimü előadása vezeti be. A vitaestély iránt ugy a kormányzat, mint a politikai és közgazdasági élet köreiben rendkivüli érdeklődés mutatkozik.

Schleifer és Klein, Gróf Tisza István-utca 10. hatóságilag engedélyezett végeladása még csak rövid ideig tart: ajánlatos a karácsonyi bevásárlásnál eme kedvező alkalmat kihasználni.

A közhasznu és jótékonycélu államsorsjáték huzása december 30-án lesz a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság lottóosztályánál (Fővámház). Főnyeremény 250 millió, jutalom 250 millió, tehát szerencsés esetben 500 millió korona készpénz, azután 50, 20, 10, 5 stb. milliós nyereményeket sorsolnak ki. Egy sorsjegy ára 20.000 korona. Kaphatók a dohánytőzsdékben, bank- és sorsjátéküzletekben, postahivatalokban.

Versengés a lipótvárosi plébánia-állásért

A hercegprimás jelöltje: Madarász István pápai kamarás, akit kétségen kivül megválasztanak

A főváros december 16-iki közgyülésén választják meg az uj lipótvárosi plébánost, Kováts Kálmán apát utódját. Ezt a választást különösen erős harc előzi meg, amelynek azonban aligha lehet kétséges az eredménye, mert a közgyülés katholikus vallásu tagjainak többsége Madarász István pápai kamarás, érseki titkár mellett foglalt állást.

A lipótvárosi plébánosi állásra hatan adták be pályázatukat, akik közül Csernoch János hercegprimás első helyen Madarász Istvánt, második helyen Vezér Lajos lipótvárosi segédlelkészt és ideiglenes adminisztrátort és harmadik helyen Ortvai Rezső terézvárosi segédlelkészt jelölte. A Wolff-párt egy része, dacára annak, hogy a hercegprimás Madarászt jelölte első helyen, a harmadik helyen jelölt Ortvai mellett foglalt állást. A Wolff-párti pártértekezleten azonban kiderült, hogy ebben a kérdésben legkevésbbé sem egységes a párt, mert az Ortvaira esett tizenhét szavazat mellett tizenketten Madarász István, a primás jelöltje mellett szavaztak.

Az Egységes Községi Polgári (Ripka) Párt egyhangulag Madarász István mellett foglalt állást. Minden valószinüsége megvan annak, hogy a baloldali pártok is honorálni fogják a hercegprimás kivánságát és a közgyülésen Madarász Istvánra szavaznak. Ez annál is inkább valószinü, mert amig Ortvai Rezső a kurzus alatt, mint képviselőjelölt és fővárosi bizottsági tag, élesen exponálta magát a szélsőséges irányzat mellett, addig Madarász István soha politikával nem foglalkozott.

Madarász István egyébként rendkivül tanult, müvelt teológus. Teológiai tanulmányait a bécsi Pazmaneumban végezte, majd kilenc éven át Budapesten volt hitoktató. Ugy a Tabánban, ahol mint segédlelkész működött, mint a Belvárosban, ahol hittanár volt a községi felső leányiskolában és leánygimnáziumban, mindenütt nagy szeretettel övezték hivei. Tiz évvel ezelőtt került érseki hivatalba, majd 1919-ben az ujonnan betöltött budapesti érsek-helynökségi hivatalba osztották be, ahol most is mint titkár működik. Érdemes itt idézni a hercegprimás sorait, amelyekkel Madarász Istvánt a fővároshoz intézett leiratában jellemzi:

> „A székesfővárosi egyházi kormányzatban eme dicséretesen betöltött bizalmi állása mellett állandóan sokoldalu lelkipásztori és szociális tevékenységet is fejt ki. Ezeken kivül még az egyházi irodalom terén is tevékenykedik. Beszéli ugyszólván az összes európai müvelt nyelveket, ami éppen a lipótvárosi bazilika szempontjából bir nagy jelentőséggel. Ezt a fényes templomot a hazánkba, nevezetesen a székesfővárosba jövő előkelő külföldiek felkeresik és megnézik, a székesfővárosra és a magyar névre csak dicsőség és tekintélyünknek a külföldön csak növelésére szolgál az, ha a plébános ezeket az előkelő ideigeneket saját nyelvükön tudja fogadni és kalauzolni."

Ezekután semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy a főváros közgyülése lipótvárosi plébánossá Madarász Istvánt fogja megválasztani.

SZÓRAKOZÁS

Az Andrássy-uti Szinház uj műsora. Csütörtök este ½9 órakor mutatja be az Andrássy-uti Szinház uj műsorát, mely annyira bővelkedik irodalmi és művészi szenzációkban, hogy a szinházi élet legnagyobb eseménye lesz. A műsor sorrendje a következő: 1. Kökény Ilona, Jankovich Magda, Gárdonyi Vilma és Békeffi László felléptével „Ritz Hall", Békeffi tréfája. 2. Radó Sándor. 3. Medgyaszay Vilma felléptével „Őrségváltás". Szép Ernő daljátéka. 4. Boross Géza. 5. Dajdukát Ilona és Bársony Istvánnal „Szárazság", Török Rezső falusi története. 6. Medgyaszay Vilma. 7. Kökény Ilona, Vaszary Piroska, Boross Géza és Ihász Lajos felléptével „Prémvadászat", Fodor László vigjátéka. 8. Ilosvay Rózsi és Kiss Ferenc felléptével „Mátyás király házasit", Bródy Sándor szinműve. 9. Kökény Ilona. 10. Békeffi László konferál. 11. Küldöttség a folyosón, Békeffi politikai tréfája. 12. Ilosvay Rózsi. 13. Kabos Gyula, Vaszary Piroska, Boross Géza felléptével „A jósnő, a buvár és a villanyfeliró", Szőke Szakáll bohózata. Főrendező: Bársony István. Zenei vezető: Nádor Mihály. Diszlettervező: Baja Benedek. Jegyek már válthatók.

A Vigszinház e hetét is Heltai Jenő vigjátékciklusa (I. Menazséria. II. Az orvos és a halál. III. Karácsonyi vers) dominálja, amely a szezon egyik legjelentősebb eseménye és legnagyobb sikere. Két est kivételével, minden este adják. Pénteken az Uriembereket játsszák. Vasárnap délután a Szinésznő kerül szinre. Szombat délután a szinésziskola növendékei a Masamód-ot adják elő.

CSÜTÖRTÖKTŐL
A modern szinpadi irodalom gyöngye!
SUMURUN
Rendezte: Lubitsch Ernő
Főszerepeit játsszák:
Pola Negri — Harry Liedtke
Paul Wegener — Lubitsch Ernő
Orion szinház — Palace-mozgó
(RÁDIUS—PARAMOUNT)

A Miámi hete lesz a Fővárosi Operettszinház e hete is. Petrass Sári, Honthy Hanna, Fejes Teri, Halmay, Tolnay és Ujváry felléptével minden este a nagyszerü Jacobi-operettet adják. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal az Orlov-ot játsszák.

A hét minden napjára ki kellett tüzni a Marikát, Zágon István vigjátékát, olyan sikert aratott ez a pompás darab a Renaissance-Szinházban. A cimszerepben Gaál Franciskát, a férfifőszerepben Somlay Arturt ünnepli esténként a telt házak közönsége.

KAMARA
December 10-től december 17-ig
Mindenkié és senkié Filmregény 8 felv.
Főszereplők: Viola Dana, Milton Sills
Aranyos ördögök
Filmjáték 8 felvonásban
Főszereplő: Baby Peggy
Előadások mindennap ½5, ¼7, 8 és 10 órakor.

Uj műsor a Kis Komédiában. Az uj műsor ismét a kacagtatás jegyében áll. Szinrekerül három remek bohózat, a főszerepekben Rott-tal és Steinhardttal és egy énekes-táncos tréfa. Lesznek azonkivül szenzációs szólók Steinhardt és R.Türk Berta interpretálásában. Ugyanekkor kezdi meg rövid vendégjátékát Sinkorszky, a világhirü balalajka-művész. Jegyek kaphatók.

CORVIN SZINHÁZ
December 10-től december 17-ig,
Mindenkié és senkié Filmregény 8 felv.
Főszereplő: VIOLA DANA, MILTON SILLS
Parázna asszony Egy tévelygő lélek regénye 8 felv.
Főszereplő: MAE BUSH
Előadások a csütörtöki premiernapon ½7, 9, hétk. ¼6, ¼8, ¼10, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10, órakor.

Nemzeti Szinház. Szerda, csütörtök, szombat: A hid. Péntek: A mama. Vasárnap délután: Bábjáték; este: A vén bakancsos és fia, a huszár.

Vigszinház. Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap: Arcok és álarcok. Péntek: Uriemberek. Szombat délután: A masamód (növendékelőadás). Vasárnap délután: A szinésznő.

ROYAL APOLLÓ
Telefon: József 118—94.
A Metro-Goldwyn reprezentativ filmje Marion Davies legujabb világattrakció, a
JOLANDA Filmregény 2 részben, 10 fejezetben. December 3-tól
Előadások: 5, 7 és 9 órakor

Városi Szinház. Szerda: Marica grófnő. Csütörtök: Rikett. Péntek: Traviata. Szombat délután: Babszem Jankó (gyermekelőadás); este: Rikett. Vasárnap délután: Rigoletto; este: Rikett.

Renaissance-Szinház. Egész héten minden este: Marika. Vasárnap délután: Nagyvilági lányok.

Csütörtöktől
Rott és Steinhardt felléptével szenzációs uj műsor a
KIS KOMÉDIÁBAN
Kezdete 8 órakor. Telefon: 14—22.

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este: Miami. Vasárnap délután: Az Orlov.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, vérszegényeknek gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedárusitás:
Forrástermék és ásványvizkereskedelmi r.-t.
IV., Mária Valéria-utca 1. Telefon: 5—53.

BOON'S CACAO világmárka

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

RUFF MIKSA FASZÉNNAGYKERESKEDŐ
Iroda és raktár: X., Józsefvárosi pályaudvar, Kőbányai-uti oldal, VI. és VII. kapuszám.
Telefon: József 11-28. Retorta- és erdei boksa bükkfaszenet mindenkor a legolcsóbb napiárban szállit.

GIPSZET ÁRUSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Erzsébet-tér 15.
Az egeresi és tordai gipszgyárak képviselete.
Telefon: 70-48. Telefon: 70-48.

Széchenyi Gyógyfürdő
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükseges fölszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjától könnyen megközelithető.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

A légzőszervek bántalmainál Asthma Emphisema esetén biztos gyógyulást nyujt a
Szt. Gellért Gyógyfürdő
legtökéletesebb berendezésü inhalatóriuma és pneumatikus kamrája

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

LUTZ Lutz Ede utódai Lakk- és festékgyár rt. Budapest IV. Országház-utca 2.

KARTSCHOCKE J. és FIA kefe- és ecsetgyár
Iroda és raktár: IV., DEÁK-TÉR 4. BUDAPEST Gyár és raktár: VI., RÓZSA-U. 72.
Telefon: 60-43. — Alapittatott 1849.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

Hirmann Ferenc
FÉMÖNTŐDE és RÉZÁRUGYÁR
BUDAPEST, VII., Csányi-u. 7-9. Telefon: J. 138-03 és 138-04.
Gyártmányaim: Viz-, gőz- és légszesz-szerelvények. Fürdő- és egészségügyi felszerelések.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMÁSI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U. 8.

WORTHINGTON
SZIVATTYUGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 4. TELEFON: 22—10.
Szivattyuk minden célra. Vizhütőtornyok

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait speciál-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

Kézfertőtlenitésre nélkülözhetetlen a
Lysoform

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Csak a bankok pénzével javithatja meg Krausz Simon a tőzsdét

A bankok eddig nem reagáltak Krausz Simon felhivására

Bizalom vagy pénz? — ez itt a kérdés

Krausz Simon az utóbbi napokban a legfürgébb publicistákat megszégyenitő szorgalommal ontja a cikkeket a tőzsde feljavitása érdekében és minden cikkben azt hangoztatja, hogy evégből semmi másra nincs szükség, mint egy kevés pénzre és sok bizalomra.

Kiváló kollégánk, Békeffy Géza, a Tőzsdei Kurir szerkesztője, lapjában szellemes és érdekes nyilt levelet intéz Krausz Simonhoz és felhivja őt, hogy ne csak cikkeket irjon, hanem — cselekedjen, lépjen ki a passzivitásból, mert erre jogot — amint Békeffy kollégánk hirdeti — „azoknak a százezreknek a bizalma és ragaszkodása ad Önnek, akik ujra az Ön kezében akarják látni a vezéri pálcát".

Nem tudjuk egész pontosan, vajjon „cselekedet" alatt Krausz Simonnal kapcsolatban mit kell értenünk. Ha a tőzsde felfrissitéséhez pénz és bizalom kell és a „cselekedet" kifejezés alatt a bizalom felkeltése értendő, ugy Krausz Simon valóban megtette a magáét azzal a publicisztikai erőkifejtéssel, amire bevezetőül rámutattunk. Ha viszont Békeffy kollégánk „cselekedet" alatt annak a tőkének a bedobását reklamálja Krausz Simontól, ami — nincs, ugy nem restelljük leszögezni, hogy ezeknek a tőkéknek a forrása nem Krausz Simonnál keresendő. Lehet, hogy vannak Julius Wolff-ok Berlinben és Jules Porgesz-ek Párisban, akik 50, vagy 500, vagy 5000 milliót hajlandók Krausz Simon bankházának átutalni, kétségtelen azonban, hogy egyelőre a legjelesebb bankár vagy fezőr is csak egy esetben tudja a bizalmat dokumentáló tőkék birnami erdejét megindítani, abban az esetben,

ha a nagybankok érdekei ezeknek a tőkéknek a mobilizálását nemcsak türik, hanem egyenesen megkövetelik.

Az a kérdés tehát, vajjon Krausz Simon sajtóhadjárata alkalmas-e arra, hogy a magyarországi nagytőke, amely ma kiváltságosabb helyzetben, monopólisztikusabb hatalommal és hidegebb önzéssel diktál a piacon, mint valaha, vajjon ez a tőke

akarja-e a tőzsdei árfolyamok revizióját és megfelel-e intencióinak az a részvénypolitika, amit Krausz Simon hirdet?

Meg kell állapitanunk, hogy a magyar banktőkének saját érdekei szempontjából abszolute nem kivánatos, hogy a tőzsdén komoly árjavulás induljon meg. A nagy pénzintézetek vezetői tisztában vannak azzal, hogy

mostani osztalékpolitikájukhoz mérten még a jelenlegi árfolyamok is tulságosan magasak

és a részvényest csak addig lehet féken tartani, az osztalék látszólagos értékét addig lehet elfogadhatóvá tenni, amig a mostani árfolyamok vannak érvényben. Abban a pillanatban, amikor a mai kurzusok csak 15 vagy 25 százalékkal állandóan megjavulnak, a nagybankok és az érdekkörükbe tartozó iparvállalatok osztalékpolitikája megbukott és azok az 5—6 százalékos mű-osztalékok, amelyek a már nyomott kurzusok mellett elviselhetőknek látszanak, 4—3.5 százalékos dividendává sülyedvén vissza, olyan magasabb osztalékra való áttérés válna a tavaszi hónapokban szükségessé, amit logika és tapasztalat szerint

bankvezéreink nemcsak hogy nem fognak elősegiteni, hanem minden erővel meg fognak akadályozni.

Ez a „minden erővel" magyarul azt jelenti, hogy azokat a tőkéket, amelyek a tőzsde igazi rekonstrukciójához vezetnének s amelyek a legkülönbözőbb formákban a nagybankok hatalmi köréhez vannak kötve, bankvezéreink Krausz Simon minden biztatása dacára is el fogják vonni a tőzsde felfrissitésétől. A bankvezérek részben nem akarnak, részben nem tudnak magasabb osztalékot fizetni, tehát megfelelően alacsonyabb kurzusokat tartanak fenn — ingyen. Ezzel az egyszerü üzlettel nem tud Krausz Simon zsenialitása sem megbirkózni, csak akkor, ha a szükséges tőkéket a bankoktól függetlenül, sőt a bankok ellenére maga teremti elő és a nagybankokkal szembeszállva, provokálja a magasabb kurzusokat és a velük járó magasabb osztalékokat.

Ez volna az a cselekedet, amit Békeffy kollégánk valójában Krausz Simontól megkövetel. Krausz Simon annakidején összehozta a mágnás-szindikátust — mágnások nélkül. Talán sikerül most olyan tőkés-szindikátust létesitenie, amely — tőke nélkül, puszta bizalomkeltéssel megmenti a tőzsdét, a részvényeseket és az országot... A Krausz és Bettelheim rt. főnöke barátait és ellenségeit nemcsak válogatni, hanem váltogatni is oly nagyszerüen érti, hogy egyáltalán nem csodálkozunk azon, hogyha rövidesen a bankvezérek követelnék a magasabb osztalékot és Krausz Simon kontreminálná meg — talán az ő megbizásukból — a javulásnak induló értékpapirokat. Csak Krausz Simon tudná elhitetni a közönséggel, hogy a bankvezéreknek van igazuk.

Kósa Miklós.

Megbukott a Hitel-ellenes akció

A Magyar Hitel mai kurzusa többszörösét éri

Tőkét emel a Hitelbank?

Egészen a legutóbbi napokig egy alattomos kontremin-akció müködött a Magyar Hitel árfolyamának letörésére nemcsak a budapesti, hanem a bécsi tőzsdén is. Bécsben a mult héten egy napon 6000 darabot adtak, nyilván bianco, amit azonban a piac igen könnyen vett fel.

A pesti piacon egynéhány felszámolóban lévő cég akarta, ugy látszik, a felszámolás költségeit megkeresni ezzel a kontreminálással s azt a hirt terjesztették, hogy egy bécsi nagybank számlájára adják a Hitelt. Csakhamar kiderült, hogy ez a hiresztelés közönséges hazugság és már az elmult héten sietve fedeztek azok a spekulánsok, akik a Magyar Hitelt választották kis játékaik tárgyául.

A Magyar Hitel mostani kurzusa megközelitőleg sem fejezi ki azt a hatalmas értéket, amelyet a bank és óriási ipari koncernje képvisel. A Hitelbank aranymérlege dokumentálni fogja, hogy európai mértékkel nézve is tiszteletreméltó helyet foglal el a kontinentális nagybankok sorában. Sajnos, az utóbbi időben a részvénybirtokos közönség kénytelen volt legjobb értékeit is áruba bocsátani, de a tőzsde legcsekélyebb javulásánál már épp a Hitel és hasonló elsőrangu papiroknál szünnek meg az eladások és kerekednek felül a fixvásárlók.

Itt emlitjük meg, hogy a Hitelbank az aranymérleg publikálása előtt valószinüleg ujra felemeli alaptőkéjét.

Hadimúzeum sorsjegy

ára: 50.000 K

Főnyeremény. egy teljesen felszerelt cséplőgépkészlet 300,000.000 kor. értékben

Második nyeremény: egy automobil 100,000.000 korona értékben

Összenyeremény értéke: Egy milliárd

Csak 100.000 darab sorsjegy van kibocsátva!

Sorsjegyiroda: V., Aulich-utca 1. — Sorsjegyek megrendelhetők a sorsjegyirodánál viszonteladásitóknak is

A Szacelláry-cég eddig 3·5 milliárdot keresett a fővárosi kötvényvásárláson

Beszámoltunk arról, hogy a Szacelláry cég megbizást kapott az 1911-es fővárosi kölcsönkötvények külföldön uszó darabjainak felvásárlására és rámutattunk arra, hogy bizonyos garanciákra van szükség avégből, hogy a cég esetleges fiaskója a főváros érdekeit ne sérthesse.

Értesülésünk szerint a cég már hónapok óta vásárol a párisi és a genfi piacon s eddig kb. negyedfélmilliárdot keresett. Tekintettel arra, hogy még mindig nincs tudomásunk arról, hogy a szerződés miként védi meg a főváros erkölcsi és anyagi biztonságát, sürgősen

indokolt a nyilvánosság megfelelő tájékoztatása,

mielőtt esetleges kellemetlen meglepetésekre fog sor kerülni.

A Szacelláry-féle megbizás egyébként

ujra aktuálissá teszi a magánbankári probléma rendezését,

amelynek szükségességére ismételten rámutattunk.

Elhalasztották a Rima mérlegülését. Eredetileg szombatra hivták össze a Rimamurányi mérlegmegállapitó ülését, abban a feltevésben, hogy addigra a 33-as bizottság letárgyalja a felértékelési rendeletet. Miután azonban a bizottság csak szerdán foglalkozik a rendelet-tervezettel, a Rima igazgatósági ülését valószinüleg pénteken fogják megtartani.

Kiadók a Magyar-Német Bank helyiségei. A napilapokban hirdetés jelent meg arról, hogy a Magyar-Német Bank pénztárterme és helyiségei kiadók. Mindenesetre helyes dolog, hogy a felszámoló Pénzintézeti Központ ilyen gyors tempóban értékesiti a bank „aktiváit", csak azt nem tudjuk, hogy lesz-e olyan bátor kereskedő vagy iparos, aki ezekbe a rosszhirü helyiségekbe be mer költözködni.

A Mezőgazdasági Hitelintézet a Műcsarnok-sorsjegy bankárja. A legközelebbi hetekben publikálják a Képzőművészeti Társaság Műcsarnok-sorsjátékát, melynek bankári teendőit a Mezőgazdasági Hitelintézet bonyolitja le, amely most a Hadimuzeum-sorsjegy finanszirozásában is résztvesz. A Műcsarnok-sorsjegyeket nemes céljukra való tekintettel a közönség bizonyára tömegesen fogja vásárolni.

Nehezek a hitelviszonyok. Bankkörökben még mindig igen tartózkodóan itélik meg a kereskedelem hitelviszonyait, főleg azért, mert a szezón, különösen a textiliákban, kb. egy hónappal később indult meg és ez a négyhetes eltolódás valószinüleg a fizetési időpontokra is ki fog hatni. A pénzintézetek általában egyhavi respiróval számitanak s ez a körülmény bizonyos mérvü idegességet kelt.

DR. PAJOR-SANATORIUM

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZAM.

Felvételnek: **Bel-, ideg- és tüdőbetegek.**

Külön osztályok: **Sebészet, nőgyógyászat, szülészet urológia és ortopédia. Nagy vizgyógyintézet. Orthopéd- és Zander-szerü gyógytermek. Diétás konyha bejárók részére is.**

Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Gépembereket akarnak alkalmazni a pénzemberek

Külföldi mintára ujfajta számfejtőgépeket szereznek be Ujabb tisztviselőredukció előtt

Érdekes tervvel foglalkoznak egyes fővárosi pénzintézetek, amelyek a leépítés eddigi kereteit még mindig kibővithetőknek itélik, illetve a rezsicsökkentés terén még egy lépéssel tovább akarnak menni.

Több nagybank behatóan érdeklődik már hónapok óta egy ujfajta német számlálógép iránt, amelyet németországi pénzintézeteknél már be is vezettek. Ezek a zseniális gépezetek

sok egyszerübb számfejtést el tudnak végezni

és egyes osztályokban jóformán az összes munkaerőket pótolni képesek. A bankok próbákat eszközöltek a gép technikai és gyakorlati értékéről és a tapasztalatok olyan kedvezőek voltak, hogy

az uj számfejtőgépek bevezetése nálunk is küszöbön áll.

Természetes, hogy a számfejtőgépek intézményesitése uj létszámredukcióval járna s épp ezért banktisztviselőkörökben már készülnek arra, hogy a gépemberekkel felvegyék a harcot. Sajnos, attól kell tartani, hogy a bankvezérek a gépekkel együtt erősebbek lesznek a fejjel és kézzel dolgozó bankhivatalnokoknál.

Egyesült az Olaszbank az Agrárbankkal

Harminc év előtt alakult meg a Magyar Agrár- és Járadékbank, amely most beleolvad a Magyar-Olasz Bankba. Az Agrárbank eleinte vasuti kötvények kibocsátásával foglalkozott, majd mezőgazdasági jelzálogkölcsönöket nyujtott és később felvette a banküzletet is. 1917-ben a Telepitő Bankot is beolvasztotta magába, amellyel ujabb parcellázási üzleteket bonyolitott le.

Amikor 1920-ban megalakult az Olaszbank, az Agrárbank csak jelzálog- és vasuti üzleteit s áruosztályát tartotta meg, a vállalatok jórészét s a banküzletet az uj alakulat vette át. Ezóta közös vezetése volt az Olaszbankkal s a mostani fuzió a tényleges helyzeten alig változtat.

A hivatalos kommüniké igy szól:

A Magyar-Olasz Bank Rt. igazgatósága Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklete alatt ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a Magyar Agrár- és Járadékbanknak fuzió utján való beolvasztása iránt fog e hónap 18-ára egybehivott rendkivüli közgyülésnek javaslatot tenni. A fuzió olyképen fog végbemenni, hogy a Magyar Agrár- és Járadékbank 220.000 darab részvényéből a Magyar-Olasz Bank Rt. tárcájában lévő 17.000 darab részvény közgyülési határozattal fog megsemmisittetni, mig a többi részvényeseinek 1 darab agrárbanki részvényre 3 darab Magyar-Olasz Bank részvény fog csere utján átadatni.

Készül az Egyesült Fővárosi tranzakciója. Információnk szerint Gratz Gusztáv befejezte párisi tárgyalásait és szombaton, 12-én hazaérkezik. Az Egyesült Fővárosi igazgatósága megelégedéssel fogadta jelentését amerikai utjáról és a legközelebbi napokban dönt a tervbevett tranzakció részletei felett.

A Pénzintézeti Központ szigoritja a reviziót. Ismételten szóvátettük, hogy a Pénzintézeti Központ reviziói kapcsán a felelősség kérdését nyomatékosabban kell érvényesiteni. Ennek kapcsán elégtétellel szögezzük le, hogy a Pénzintézeti Központ utasitotta vidéki revizorait,, hogy megbizásaikat a legteljesebb felelősség mellett teljesitsék és az intézetek felülvizsgálásánál azt az elvet kövessék, amely az angol auditori intézmény anyagi obligójára emlékeztet.

Tőkét emel az Angol-Magyar Bank? Azok a tárgyalások, amelyeket Fleissig Sándor, az Angol-Magyar Bank alelnöke, inditott meg Londonban a bank angliai érdekeltségével, folyamatban vannak s a tőkeemelés előkészitésére irányulnak. Az Angol-Magyar Bank megfelelő aranymérleget akar kimutatni és ehhez tőkéi szaporitására van szüksége. A bank 5 milliárdot tartalékolt a Lloydbank-veszteségek fedezésére, miután azonban remény van arra, hogy Einhorn és Herzogtól 18 milliárd folyik be a legutóbbi megállapodás kapcsán, valószinü, hogy a bank a Lloydbank likvidálását minden veszteség nélkül fogja lebonyolithatni.

A Salgó és a Mák magasabb osztalékot fizet. Az utóbbi napokban Bécsben és Budapesten egyaránt élénk üzlet fejlődött ki a Salgó-ban. Ezek a vásárlások azzal a hirrel voltak összefüggésben, hogy a Salgó magasabb osztalékot fog fizetni. Információnk szerint a vállalat igazgatósága az osztalék kérdésével még nem foglalkozott. Ugyancsak megélénkült a forgalom a Mák-részvényeiben is, amelyeket szintén magasabb osztalék hirére komoly kezek kerestek.

Jövő héten publikálják a Hermes mérlegét. Amint értesülünk, a jövő hét végén tartja a Hermes mérleggyülését, amelyen az aranymérleget is publikálják. A Hermes valószinüleg a tavalyi osztalékot fogja kifizetni.

A Juta- és Kenderipar Részvénytársaság igazgatósága folyó hó 17-ére egybehivott rendkivüli közgyülésén javaslatot tesz a Magyar Kender- és Lenipar Rt.-gal ez utóbbinak a vállalatba történő beolvadása utján való egyesülésre. Azonos tárgysorozattal tartja meg ugyanezen a napon közgyülését a Magyar Kender- és Lenipar Rt. Az egyesülés keresztülvitelére a Juta- és Kenderipar Rt. 50.000 darab uj részvény kibocsátásával alaptőkéjét felemeli és az uj kibocsátásu részvényeket 1:3 arányban a Magyar Kender- és Lenipar Rt. részvényeinek kicserélésére forditja. A két vállalat eddig is szoros érdekközösségben működött, ugyhogy az egyesülés a vállalatok budapesti, pesterzsébeti, szegedi és dunaföldvári gyári üzemeiben és vezetőségében változást nem jelent. Az egyesült vállalatok Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. cim alatt fogják tevékenységüket folytatni.

VÁLLALKOZÁS

Uj kiirások

A főváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a **III. ker. határutcai összekötő csatorna; III. ker. Lajos-utca és III. ker. Pacsirtamező-utcai főgyüjtők közti szakaszának megépitésére.** Ajánlatok **december 15-én**, kedden, déli 12 óráig adhatók be a középitési ügyosztály vezetőjénél, II. 279. szám alatt. Az ajánlati és szerződési feltételek megtekinthetők II. 285. szám alatt. Bánatpénz az ajánlati összeg 2 százaléka.

Beérkezett ajánlatok

A központi szivattyu-telep, IX., Soroksári-ut 31. szám udvarán létesitendő kocsiut burkolására ajánlatot nyujtottak be: Kövező- és utépitő rt. 28,240.000 Obendorfer Jakab és Samu 28,547.000, Ámon Antal és fiai 34,890.000, ifj. Helfenstein Károly 49 300.000 K-val.

Versenytárgyalási döntések

A főváros tanácsa a **Kén-utca 3. számu városi bérház villanyfelszerelési** munkálatait Barta Károly cégnek itélte oda 260 millió koronáért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

Szopogasson köhögés ellen

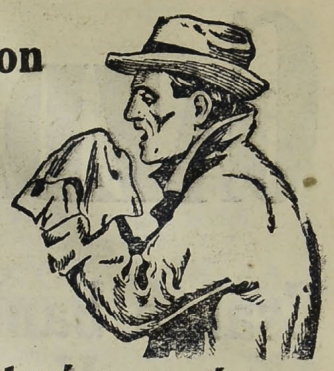

Szent István gyógymalátacukorkát,

mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

CORDATIC

a tökéletes autópneu

Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

Fürdőkádak, fürdőkalyhák,

Closettek, mosdók **mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek,** műszaki cikkek **beszerzési forrása**

BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGYRAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

OETL ANTAL
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-54

LATINAK JENŐ
GÉP- ÉS SZERSZAMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

Budapest Székesfőváros Ásványviz Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
Kapható mindenütt! Telefon: József 112—59.

VILÁGHIRŰ
REMINGTON
IRÓGÉPEK
legujabb modelljei:
REMINGTON-PORTABLE
csak egy váltós
Standard-billentyüzetü irógép
XII-es modellü
REMINGTON-STANDARD
zajtalan irásu irógép
REMINGTON-NOISELESS
teljesen hangtalan irógép
REMINGTON-ACCOUNTING
könyvelési és bérszámolási irógép
Dijmentes bemutatás országszerte. Kedvező részletfizetési feltételek
REMINGTON IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12.
Telefon: 18-09 és 175-20.

A JELENKOR LEGJOBBTETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
PALA
ETERNIT-MŰVEK HATSCHEK LAJOS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST I. ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: HEGYESHALOM

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 december 16. — 50. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési árak: Egész évre 20 pengő = 250.000 kor. Félévre 10 pengő = 125.000 kor.
ÁLLANDÓ MELLÉKLET: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Postatak. csekk-számla: 40.424
Telefon: 137—15 szám

Budapest erkölcseiről

nagyon sulyos kritikát mondtak a héten a nemzetgyülésen. Jobbról és balról találtak kifogásolni valót Budapest moralitásán. A szociáldemokratapárt egyik vezéralakja azt követelte, hogy az iskolák környékét tisztitsák meg az utcai nőktől és a leánykereskedelem elleni küzdelemre adjanak nagyobb összeget. A fajvédő velleitásu kereszténypárti honatya viszont sok tulzással azt panaszolta, hogy Budapesten minden második házban találkahely van, az iskolák közelében pedig nyilvános házak burjánzanak. Rakovszky Iványnak, a kormány konzervativ gondolkodásu belügyminiszterének kellett megvédenie Budapest erkölcseit, amelyek körül tényleg vannak hibák, de amelyek talán mégsem olyan sötétek, mint a jobboldali szónok festette. Örömmel kell üdvözölni, hogy a belügyminiszter talált mentséget Budapest erkölcseinek védelmére, mert láttunk már olyan belügyminisztert is, aki a miniszteri székből Budapest erkölcseit azért tartotta leromlottnak, mert egy nagy magyar irónak szinpadi művét, amelyet az ország határain tul is megbecsültek, tetszéssel fogadta a szinházbajáró közönség. Be kell vallanunk, hogy vannak olyan hibák, amelyekre a nemzetgyülés bal- és jobboldali szónokai hivatkoztak. Ezek a hibák azonban ma csak azért nem oldhatók meg, mert nincs lakás és mert nincs pénz. Budapest erkölcsei semmivel sem állanak alatta az általános világvárosi erkölcsöknek. Sőt, azt kellene mondanunk, hogy a nagy szegénység, amely Budapest fölött uralkodik, nem abban az erkölcstelen tombolásban éli ki magát, amelyet például Berlinben látunk, hanem inkább öngyilkosságokban és félelmetes családirtásokban csapolódik le.

Nagyon helyes, ha a honatya urak érdeklődnek Budapest erkölcsei iránt. Fájdalmas az lenne, ha Budapest erkölcsei az ország határain tul váltak volna hirhedtekké. Az a tobzódás, amelyről Berlin és Bécs csak a közelmultban is hirhedtek voltak, nincs meg Budapesten. A világsajtó egy időben szenzációs cikkek áradatával volt tele arról, hogy milyen erkölcsi lezüllöttség uralkodik Bécsben és Berlinben. A tánclokálok izzó őrülete, a barok orgiái, a kokain- és morfiumbarlangok szörnyüségei csak igen kismértékben jelentkeznek Budapesten és ezek is talán csak halvány, jelentéktelen utánzatai a nyugatibb világvárosok moralitás nélküli életének. A világsajtó pellengérre állitotta Berlint és Bécset, de Budapestet nem. Budapestről — és ez nagy örömünkre szolgál — egészen más tudósitásokat olvasunk. Éppen most irja az egyik nagy holland lap, hogy követni kell Budapest példáját. Vajjon miben? Éppen ez az érdekes. A nagy holland organum, a világ egyik legnagyobb és leggazdagabb lapja, példaképen állitja oda Budapestet és elmondja olvasóinak azt a meglepő felfedezést, hogy a hó Budapesten is esik, de ott a város eltakarittatja a havat. Vezércikk szól arról, hogy Budapesten, ahogy a hó leesett, rögtön nekifognak a munkások a hó eltakaritásának. A világ nagy városaiban csak hókaparógépek vannak, emberi kéz nem bibelődik ilyesmivel. Budapesten éjjel ha esik, — mondja a holland lap — reggelre csak egy-egy homokbucka várja a dolgukra sietőket. „Igaz, hogy azután Budapest Osztendébe siet kölcsönért, de bárcsak Amsterdam is ezt tenné és ne hagyná hónapokon át járdán, utcán a megfagyott hótömeget."

Nagylelkü öröm olvasni az ilyesmit és talán nem is kell külön helyreigazitani a nagy holland lap ama tévedését, hogy Budapest a hó eltakaritására elköltött összegek miatt sietne Osztendébe kölcsönért. Megcsináljuk mi ezt a magunk erejéből is. A holland városban ismeretlen fogalom a házmester és a vice, akik legalább egynegyedrészben ingyen és bérmentve végzik el Budapesten a hótakaritás munkáját. Igy is töméntelen pénzbe kerül a budapesti téli utca tisztántartása. De külföldi kölcsön emiatt mégsem kellene. A külföldi kölcsönből a multban iskolákat, kórházakat és középületeket emeltek, amelyek előtt most külföldi kölcsön nélkül takaritjuk el a havat. De hiszen a hollandusok maguk is azt mondják, hogy inkább Amsterdam is menne kölcsönért Osztendébe, viszont azonban olyan rendben tartaná az utcáit, mint Budapest. Nagy dicséret ez azoknak a férfiaknak, akik Budapest köztisztasága felett őrködnek és akik — el kell ismerni — szinte órányi késedelem nélkül megszabaditják a budapesti utcát a fehér közlekedési akadálytól. Budapest közönsége nagy megelégedéssel veszi tudomásul, hogy ilyen vonatkozásban emleget bennünket a világsajtó. Ne mondja senki, hogy jelentéktelen dolog miatt ért bennünket ez a külföldi dicséret. Itt nem a hóról, hanem Budapest köztisztaságáról, Budapest közegészségügyéről van szó. Ha vannak hibák, ha vannak mulasztások ezen a téren, akkor az mind csak pénzhiányra vezethető vissza. De a budapesti polgár mégis büszkén gondolhat arra, hogy az ő városát példának állitják oda a nagy világvárosok elé.

Emellett a dicséret mellett elveszik az a gáncs, amellyel Budapestet a nemzetgyülésen jllették. Az erkölcstelenség, amelyet lakás és pénzhiány miatt ma még nem lehet teljesen eldugni az utca elől, nem vergődött olyan szomoru hirre, hogy az ország határain tul is tudomást vettek volna róla. De tudomást vettek a rendről és tisztaságról, amely Budapest utcáin uralkodik. A mérleg kedvező, de nem való arra, hogy elbizakodottá tegyen bennünket. Csak lelkesités lehet arra, hogy a külső dicséret fokozása mellett ne adjunk okot a belső gáncsra se.

Rakovszky belügyminiszter leirata már nem izgatja a városházi kedélyeket

Ripka Ferenc főpolgármester reméli, hogy az üzemellenőrző szakbizottságot a belügyminiszter intenciói szerint fogják összeállitani

Rakovszky Iván belügyminiszternek ama leirata körül, amelyben az állandó üzemellenőrzőbizottság létesitését kivánatosnak tartja, mindinkább kezdenek elcsöndesedni a hullámok. Kiderült ugyanis, hogy minden aggodalom abból keletkezett, hogy egyes várospolitikusok sem a belügyminiszter leiratát, sem pedig a belügyminiszter intencióit nem ismerték. Ripka Ferenc főpolgármester annakidején sietett megadni a kellő felvilágositásokat, de beleszólt a vitába maga Rakovszky Iván belügyminiszter is, aki a parlamentben, a belügyi tárca tárgyalása során mondott beszédében részletesen foglalkozott a kérdéssel. A belügyminiszter beszédének ezt a rendkivüli fontosságu részét a napilapok röviden és zavarosan közölték. A Fővárosi Hirlap abban a tudatban, hogy a belügyminiszter beszéde tökéletesen megnyugtatja a kedélyeket, multheti számában szószerint való szövegében hozta a miniszteri nyilatkozatot.

A beszéd megjelenése óta felmerült jelenségekből következtetve megállapithatjuk, hogy a Fővárosi Hirlap tényleg el is érte célját. Azok a várospolitikusok, akik nem hallhatták Rakovszky Iván belügyminiszter beszédét, a Fővárosi Hirlapból ismerték meg annak helyes és teljes szövegét. Ez a helyes szöveg pedig mindenkire teljesen megnyugtató módon hatott. Azokban a pártkörökben, amelyekben várospolitikusok szoktak találkozni, élénken pertraktálták a belügyminiszter nyilatkozatát, amelyből elsősorban kiderült az, hogy

a belügyminiszter semmiféle bizottság felállitását el nem rendelte,

hanem csak közölte a fővárossal, hogy, mint a székesfőváros vagyonfelügyeleti hatósága, a maga hatáskörében kötelességének szakszerü teljesithetése céljából szakemberekből álló bizottságot kiván alakitani. Ebben a leiratban felvetette a törvényhatósági bizottság előtt a miniszter azt az eszmét, hogy mivel a kormánynak és a fővárosnak közös érdekei vannak, nem volna-e helyes egy közös bizottságot alakitani, amely azután a miniszternek is tanácsadó és véleményező szerve lenne és ugyancsak véleményező és tanácsadó szerepet töltene be a székesfővárosnál is.

Belátták a várospolitikusok azt is, amit a miniszter szintén hangoztatott, hogy az aggodalmaskodók olyan veszedelmeket is láttak, amelyek egyáltalában nincsenek. Arról volt szó, hogy a többség a bizottságban a miniszternek volna biztositva. Ezzel szemben

a miniszter parlamenti beszédében megállapitotta, hogy a tagok száma nincs is az átiratban megállapitva,

mert ezt a későbbi tárgyalások számára tartotta fenn. Megnyugvással vették a miniszternek azt a kijelentését is, hogy közte és a székesfőváros között semmiféle konfliktus el nem képzelhető. Ő a fővároshoz mindössze egy kérdést intézett és a fővárosnak joga van erre a kérdésre nemmel válaszolni, de neki is joga van arra, hogy lemond a maga joghatósága egy részéről, mert ez a főváros javára lehet és belenyugszik abba, hogy ez a tanács, amely neki fog előterjesztéseket tenni, felerészben autonóm szervekből álljon.

Mindenki teljesen méltányolja a miniszternek ama kijelentéseit is, amelyek arra vonatkoznak, hogy

nincs nagyobb hiba, mint hogyha a gazdasági kérdésekbe, mint amilyen a fővárosi üzemek kérdése is, politikát vegyitenek.

Megnyugtatónak mondották a miniszter ama szavait is, amelyek szerint az autonómiának és a kormányhatalomnak közös céljai és közös kötelességei vannak és sohase fog az ország előnyére válni, ha az autonómiát a kormánnyal szembeállitják.

Az állandó üzemi bizottság felállitásának kérdése körül felmerült aggodalmak ilyenformán minden vonalon elültek. Alkalmunk volt ebben a tárgyban kérdést intézni

Ripka Ferenc főpolgármesterhez,

aki a következőket volt szives mondani a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— Örömmel látom, hogy a kedélyek megnyugodtak. Tényleg nem is volt ok arra, hogy a belügyminiszter ur leiratával szemben bárkinek is aggodalmai támadjanak. Amikor a legelső ellenvetések elhangzottak, siettem minden uton megmagyarázni, hogy

a miniszter ur intenciója minden lehet, csak az nem, hogy a főváros autonómiájába avatkozzék bele,

vagy hogy egyenesen abból a maga számára szándékozzék valamit elvenni. Hiszen éppen az ellenkezőről van szó. A belügyminiszter ur akarja a maga jogkörét némileg megosztani a közös, harmónikus és eredményes munka érdekében a főváros autonómiájával. Már legelső nyilatkozatomban is, amelyet ebben a tárgyban tettem, siettem leszögezni, hogy a belügyminiszter ur semmit sem akar a fővárosra ráoktrojálni, hanem előzékenyen és figyelmesen a főváros autonómiájával szemben, közölte azt az életrevaló tervét, amely kitünően alkalmas arra, hogy a főváros üzemeit tökéletesen lehessen ellenőrizni és hogy az üzemek adminisztrációjában a legteljesebb takarékosságot lehessen elérni.

A belügyminiszter ur a saját maga számára akar létesiteni egy szervet, amely kiválasztott szakemberekből állván, segitségére lesz a miniszternek abban, hogy vagyonfelügyeleti jogát minél tökéletesebben gyakorolhassa.

Ebbe a szakbizottságba invitálja a miniszter ur a főváros autonómiáját és ma már minden reménység megvan arra, hogy ezt a meghivást a főváros törvényhatósági bizottsága el is fogja fogadni. Meggyőződésem, hogy a belügyminiszter ur parlamenti beszéde és az én felvilágositásaim után teljesen tisztán áll most már a városházi pártok előtt a jószándék, amely a belügyminiszter urat javaslatának megtételében vezérelte.

Fullánkok

...

Az üzemek ügye

valahogy ólomlábon jár. Az üzemvizsgáló bizottság jelentése alapos és szép munka, amelyet azonban természetesen körül kell bírálnia a törvényhatóságnak. De lassan megy a dolog, ami még nem volna tulságos baj, ha ez az alaposságot is jelentené. Ám a pénteki pénzügyi bizottsági ülésen nagyon furcsa kérdéssel találkoztak. Bródy bizottsági tag ugyanis azt a kérdést intézte az illetékesekhez, hogy tulajdonképen hát hány üzeme is van a fővárosnak és kik állanak azoknak élén. Nagyon furcsán hangzik ez a kérdés, mert mi azt hittük, hogyha egyszer már egy nagy vizsgálatot tartottak, akkor legalább azzal tisztába jöttek, hogy hány üzemük van, kik vezetik és kik ellenőrzik. Megdöbbenve kérdezzük, hogy még ennyire sem jutottunk volna el? Vagy talán suba alatt működő titkos üzemei vannak a fővárosnak, amelyeknek létezését még az üzemvizsgáló bizottság előtt is eltitkolták? És talán olyanok is vannak, amelyekről a tekintetes tanács sem tud? Ezeknél a kérdéseknél valószínüleg csak a válasz lesz érdekesebb.

Ráérnek-e

ácsorogni a munkanélküliek, vagy sem, ez a kérdés talán mégsem lehet probléma. Az egyik bizottságban a szocialista szónok az ellen akart orvoslást keresni, hogy a munkanélkülisegélyek kiosztásánál ne ácsorogtassák a munkásokat. A jobboldal egyik oszlopa azonban könnyelmüen és meggondolatlanul vágta oda, hogy: „hiszen ráérnek". Azt hittük, hogy az a szociális szellem, amely a városházán ébredezni kezd, a jobboldalt, amelynek számos tagja keresztényszocialistának vallja magát, szintén megfogta egy kicsit. De úgylátszik, ez nem igaz. A jobboldalon még mindig nincs meg a munka tisztelete és a munkás megbecsülése. Minek magyarázzuk hát nekik azt, hogy a munkanélkülisegély még nem jelenti az éhenhalás áfiumát? Nem, a munkanélkülisegély legfeljebb késlelteti az éhenhalást. Munkanélkülisegély mellett még mindig kell dolgozni is, minthogy a munkanélküliség sem jelenti azt, hogy a munkanélküli munkás ölbeteszi a kezét. Ha ölbe tenné a kezét, biztosan éhenhalna. Apró, kisegitő munkák, apró, kisegitő falatok és csurranó-cseppenő papirezresek tengetik az életét. A munkanélkülisegély csak a gondoknak egy-két napra való levétele a munkanélküli munkás válláról. Budapest törvényhatósági bizottságához méltatlan, hogy ilyen megértés nélkül, hogy ilyen brüszken kezelik a munkások szomoru sorsát.

Az orvosok,

akiket saját hibájukon kivül bocsátott el a főváros, most talán egy darabka kenyérhez jutnak azáltal, hogy a főváros uj iskolai egészségügyi intézményt alapit. A pénzügyi bizottság legalább méltányosnak találta, hogy azt a kis karaj kenyeret, amelyet ez az intézmény jelent, a becsületes munka ellenében a büntelen és ma szükölködő orvosok közt osszák széjjel. Mindenki tökéletesen helyesli ezt és megnyugvást kelt, ha majd ezek az intelligens, tanult és jól bevált emberek nem fognak nélkülözni. De Budapest közönsége hangosan követeli, hogy ez a kis pótkenyér, amelyet most a régi állás helyébe nyujtanak, ne legyen minden. Ezek az emberek nemcsak a kenyerüket vesztették el, hanem elvették tőlük igen sok esetben a becsületüket is. Ezt is keresik és ezt is követelik vissza. A pótkenyér tehát ne legyen egyenlő a revizióval. A revizióval is vissza kell jönni, mert az ok nélkül elüldözött orvosok ugy gondolkoznak, hogy a kenyér sem jóizü az elrabolt becsület nélkül.

Halálos itéleteket hoz a főváros pénzügyi gazdálkodása

Sulyos válságban a mozi és kávéházi ipar

A főváros 12 tagu kigondoló bizottsága éjjel-nappal azon töri a fejét, hogy a főváros jövő évi költségvetésében mutatkozó 17—18 millió aranykoronára rugó deficitet hogyan tüntesse el. Természetes, hogy egész tevékenysége uj adónemek kieszelésében merül ki, mert arról szó sincsen, hogy más ötletet is termelni tudnának, mint ujabb és ujabb adókból előteremteni a deficitet. Nem irigyeljük a bizottság sorsát, mert könnyen elképzeljük, hogy micsoda nagy megerőltetésekkel jár uj adókat kieszelni egy oly városban, ahol már mindent megadóztattak. Az uj adótervek között szerepel a

rádió- és a telefonadó.

A rádió még meg se honosodott nálunk s máris adóterhekkel akarják megnehezíteni a terjeszkedését. A telefon rossz, de ha jobb lenne, még akkor is drága lenne azért a dijért, amelyet ma fizetünk. Az utolsó hónapokban néhány ezer állomást kapcsoltak ki a forgalomból, mert a sanyvedő ipar és kereskedelem mellett sokan nélkülözhetik a telefont. Az ipar és kereskedelem ma sem mutatja a javulás jeleit és biztosra vehető, hogy az esetleges uj fővárosi telefonadó ujabb néhány ezer telefonállomást fog áldozatul követelni. A kigondoló bizottság tehát valóságos vészbiróság, mely halálos itéleteket hoz közszükségleti intézmények és berendezkedések felett.

A halálraitéltek jajgatása hallatszik ki abból a tanácskozásból, amelyet a

budapesti mozitulajdonosok

tartottak néhány nappal ezelőtt. Ezen a tanácskozáson a moziipar szomoru sorsa került szóba és a panaszok mind arról szólottak, hogy a moziipar nem birja ki a nagy terheket. Ha e terhek nem enyhülnek, könnyen megtörténhetik, hogy

a közeli hetekben hetven kisebb és közepes mozi helyiségeit bezárják.

Értesülésünk szerint a kismozisok az elmult vasárnap tüntető üzembeszüntetést akartak rendezni, de mértékadó helyen leintették őket azzal az igéerettel, hogy terheiket könnyiteni fogják. Ime, ez az eredménye annak az intézkedésnek, amely 3000 koronát vetett ki minden méter külföldi filmre, hogy abból magyar filmipart teremtsen elő. A hetven pusztuló mozi alaposan keresztülhuzza a filmrendelet számitásait, mert nehéz feladat filmipart teremteni ott, ahol a legképtelenebb sanyargatásokkal romlásba döntik a moziipart. De nemcsak a filmadó, hanem

a vigalmi adó is bénitóan nehezedik a moziiparra.

Az érdekeltek hiába kérték ennek az adónak mérséklését és hiába mutatták ki, hogy a mérséklés inkább haszonnal, mint veszteséggel járna a fővárosra nézve: a főváros megmaradt eredeti álláspontja mellett és a mozisok vigalmi adóját nem szállitotta le.

A vigalmi adón kivül igen nagy tehertétel ugy a mozisok, mint a kávésok, vendéglők és mulatók budgetjében

a rendőri ügyeleti dijak

horribilis volta. Ezek az üzemek a rendes rezsiköltségeiken kivül oly magas rendőri ügyeleti és engedélyi dijakat fizetnek, amelyek egyáltalában nem állnak ma arányban napi bevételeikkel. A dijak az egyes helyiségekben naponta meghaladják az egymillió koronát, amivel szemben megtörtént, hogy az egyik mulató egész éjszakán át mindössze hét feketekávét adott el 117 ezer korona értékben. Természetes, hogy az érdekeltek nem türik panasz nélkül ezeket a terheket. Legutóbb is értekezletet tartottak, ahol megállapitották, hogy

fölösleges minden mulatót, még a legkisebbet is, egész csomó rendőr éjszakai felügyelete alá helyezni

és elég lenne Bécs és Berlin példájára a mulatókat körzetekbe osztani, ugyhogy egy-egy körzetnek jutna annyi rendőr, amennyi ma egyetlenegy mulatóra esik. Ha ez megvalósulna, egy egész körzet viselné azokat az ügyeleti dijakat, amelyeket ma egy másod- vagy harmadrangu mulatónak kell viselni. A szórakozóhelyek tulajdonosai egyébként a polgármesternél is deputációztak és arra kérték, hogy elviselhetetlen terheik mérséklésén hasson közre.

Jól tudjuk, hogy ez a bécsi és berlini mintára életbeléptetett reform még nem változtatná meg máról holnapra a helyzetet, de a terhek könyitését végre mégis meg kell valahol kezdeni és folytatni mindaddig, amig ezek az üzemek valamelyes erőre kapnak, hogy tovább is eltengődhessenek.

Semmivel sem rózsásabb

a budapesti kávések helyzete.

Köztudomásu, hogy az utóbbi hetekben több olyan kávéház omlott össze, amelyeket alig néhány hónap előtt a legnagyobb fényüzéssel rendeztek be. Nem a fényüzés, hanem a látogatottság hiánya okozta ezeket a katasztrófákat. Budapest középosztálya, amelyből a kávéházi közönség rekrutálódik, nem birja el a magas kávéházi árakat, aminek az általános drágaságon kivül a tömérdek adó az okozója. A budapesti kávés huszonegyféle adót fizet, amiből igen tekintélyes rész jut a főváros pénztárába. Budapest tehát az exisztenciák tönkrejuttatásával akarja rendbehozni a maga háztartását, ami igen elhibázott pénzügyi politika,

mert ott, ahol az adóalanyok tönkremennek, a város maga sem virágozhatik föl.

Ugy látszik különben, hogy ez a felvirágoztatás nem is szivbéli ügye a főváros pénzügyi intézőinek.

Igy sorban egymás mellé állitva az okokat és okozatokat, szinte szemléltetővé tettük, hogy a főváros pénzügyi gazdálkodása mily végzetes hatással van Budapest gazdasági életére és végső eredményében Budapest fejlődésére. Ilyen intézkedésekkel exisztenciák omlanak össze, egész iparágak mehetnek tönkre. Több óvatosságot és lelkiismeretességet kérünk hát!

Karácsonyi üdülés

PORTOROSE

PALACE HOTELBEN

Elsőrangu ellátás, délifekvésü szobával, **napi 50 lira**. Rendkivül enyhe éghajlat. Gyógyintézet jódbróm-sós meleg tengeri fürdőkkel.

Naponként zene, jazz-band

Felvilágositással szolgál **Cosulich Line** irodája Budapest, VII., Thököly-ut 2. Telefon József 14-15.

GERŐ N. NÁNDOR

VII., ALPÁR-UTCA 8.

Központi fütés. Vizvezeték.

Épületbádogos munkák.

STEINER és SZIMPER

Disz-, templom-, szobafestők és mázolók

Budapest, IX. Üllői-ut 57. — Tel.: József 6-29.

Fekete István okl. mérnök mérnöki irodája és épitési vállalata

Magasépités, mélyépités, utépités, vasutépités, szigetelés, burkolómunkák

Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 25. szám.

Tel.: József 23—29. Tel.: József 23—29.

SOVÁNYITÓ GYÓGYTORNA

A Szent Gellért Gyógyfürdő legtökéletesebben berendezett gyógytorna (Zander) termében

Mérsékelt árak!

Rossz és drága a községi kenyér

Ad hoc bizottság vizsgálja a tarthatatlan kenyérgyári állapotokat

A Községi Kenyérgyár ismét napirendre került, foglalkozni kell vele, mert az ott uralkodó állapotok fölött már nem szabad szemet hunyni. A vezetésben, vagy más okokban rejlik a hiba? Ezt a kérdést a most folyamatba tett vizsgálat van hivatva eldönteni.

Mindenekelőtt azonban állapitsuk meg, hogy a Községi Kenyérgyárat 1907-ben milyen célból alapitották? A választ erre az üzemvizsgáló bizottság jelentése pontosan megadja. Igy mondja: „Az üzem rendeltetése, hogy a közönséget jóminőségü, viszonylag olcsó és egészségügyi szempontból kifogástalan kenyérrel ellássa és bizonyos mértékig árszabályozó hatást gyakoroljon."

Kételyeknek nincs helye, mindenki előtt világosan föilsmerhető a kenyérüzem hivatása. Vajjon aztán feladata magaslatán áll az üzem?

A mi válaszunk helyett ujra az üzemvizsgáló bizottság jelentésére hivatkozunk. Igy szól: „A minőségi eltérés folytán a közönség nagyrésze inkább a drágább, de izletesebb kenyeret vásárolja, melyet a magánsütők hoznak forgalomba; a Kenyérgyár által gyártmányaiért igényelt ár és a magánsütők árai között mutatkozó különbség nem fedi a minőségbeli különbség értékét." Vagyis fejezzük ki magunkat magyarán:

a Kenyérgyár áruja rossz és drága.

Vannak a Kenyérgyárnál egyéb kifogásolni valók is: tésztagyára veszteséges, tehenészetet létesitett, amelyre nem volt engedélye, továbbá személyi szolgálatokra fölösleges lófogatokat tart.

Mindezekről azonban ezuttal ne essék szó, maradjunk csak a kenyérgyártásnál, amely a legélesebb birálatot hivja ki maga ellen. Ezt azonban ismét nem mi állitjuk. A Főpolgármesteri Hivatalhoz a Kenyérgyár és gyártmányai ellen nap-nap után érkeztek a panaszok. A közönség köréből mindegyre sürgetőbben hallatszanak a hangok, hogy a Kenyérgyárnál mulhatatlanul rendet kell teremteni, személyekre való tekintt nélkül.

Ripka Ferenc főpolgármester végre maga is szükségesnek találta a panaszok kivizsgálását és e célból egy

ad hoc bizottságot küldött ki,

amelynek tagjai: Papanek Ernő min. tanácsos és Janda Károly min. osztálytanácsos a belügyminisztérium városi osztályában; továbbá a kenyérgyári bizottság tagjai közül: Ereky Károlyt, Deák Lajost és May Vilmost. A bizottság tagjai megbizóleveleiket hétfőn kapták kézhez és még e héten kiszállnak a Kenyérgyár telepére, ahol megkezdik hivatalos működésüket. Arról a legkönnyebben meg fognak győződni, hogy a városi kenyér rossz és drága, de ennek az okát is meg kell találni. És ha majd rájönnek a találós kérdés megfejtésére, akkor már a megoldás módja is adva lesz.

Várjuk tehát a vizsgálat eredményét!

Városi panamák nincsenek, de nem is lehetnek

Gáspar Fülöp volt bizottsagi tag feltünést keltő beszéde

Ripka Ferenc főpolgármester nyilatkozata

Szombaton este a Demokrata Körben a szokásos pártvacsorán felszólalt Gáspár Fülöp volt bizottsági tag és beszéde során feltünést keltő kijelentést tett. A vasárnap reggeli lapok ennek a kijelentésnek csak egyetlen mondatát közölték a következő formában:

„Gáspár Fülöp végül erőteljes szavakkal a panamák gyökeres kiirtására hivta fel a jelenlevő bizottsági tagokat. Pártkülönbség nélkül minden tényezőnek össze kell fognia, hogy az ilyen, a közre nézve kártékony jelenségek eltünjenek."

Gáspár Fülöpnek eme kijelentése városszerte nagy feltünést keltett, de egyben megállapitották azt is, hogy a sajtó közlése nagyon hiányos. A Fővárosi Hirlap szerkesztőségét ez a körülmény arra inditotta, hogy megkérdezzük Gáspár Fülöpöt szavai igaz értelméről.

GÁSPÁR FÜLÖP

kérdésünkre a következőket válaszolta:

— A lapok tényleg hiányosan közölték felszólalásomat, amelynek értelmét ilyenformán a rövid kivonatból nem lehet teljesen megállapitani. Beszédemben abból indultam ki, hogy a májusban végbement községi választásokon a lakosság igazi képviselői jutottak be a törvényhatósági bizottságba, még pedig a pártok szerint tagozódva, körülbelül igazságos elosztásban. Ez a választás kétségkivül határkő Budapest székesfőváros életében. Ennek a közgyülésnek méltónak kell lenni történelmi hivatottságához és igy sem a törvényhatósági bizottság tagjai, sem Budapest polgársága nem türheti azt, hogy ennek a lerongyolódott, szegény városnak a kárára akár jobbról, akár balról egyéni érdekek ütközzenek ki. Lehetetlenség volna az, **hogy bárki is hiénamódra** az elalélt város testén rágódjék. Valamennyien éberen fogunk figyelni arra, hogy mi történik a városházán és a városháza körül és

aki a közvagyonból, vagy a közszereplésből hasznot akar kisajtolni, azt mint bélpoklost fogjuk üldözni.

A kommunális ügyek ellenőrzése ma már nemcsak a törvényhatósági bizottság tagjainak joga és kötelessége, de a város minden polgáráé is. Nem szabad és nem is akarok bizalmatlan lenni a jövővel szemben, de kétségtelen az, hogy a mult szomoru példája óvatosságra int, különösen azért, mert előfordulhatott Budapest életében az a lehetetlen helyzet, hogy a nép által megválasztott bizottsági tagokat rekesztették ki abból a munkából, amely a bizottságokban hivatva volt Budapest pénzügyei és gazdasági érdekeit irányitani. A jövőben nemcsak a bizottsági tagoknak kell a bizottságokban és a közgyülésen éber szemekkel őrködni, de a nagyközönségnek is kötelessége a városházi munkát figyelemmel kisérni. És ennek a közönségnek meg lesz majd a módja arra is, hogy ott, ahol a köz érdekeivel ellentétes dolgokat lát, felemelje tiltakozó szavát.

— Mi még akkor is, ha gyanakszunk, nem gyanusitunk, de

nem türünk senki részéről semmiféle viszszaélést vagy panamát.

Itt pártszempontok nincsenek és nem érvényesülhetnek, mert minden pártnak össze kell fognia a tisztesség és a becsület védelmében. Különös aktualitása volna éppen most ennek a kérdésnek, amikor a főváros hozzáfogni készül a nagy beruházási programm végrehajtásához. Most kell megmondanunk, hogy a főváros pénzét szigoruan az utolsó fillérig arra a célra szabad csak felhasználni, amelyre azt a törvényhatósági bizottság szánta és egyetlen fillérnek sem szabad mellékvágányra jutnia.

Ügyeljen bevásárlásainál

védjegyünkre!

Magasan repül a daru,
Szépen szól.
Kávét főzni csakis
FRANCK-kal lehet jól!

D. 177 O. 25 1. — Ve. 9.

Gáspár Fülöp volt bizottsági tagnak ez a nyilatkozata most már teljesen megvilágitja azt, hogy mi volt a célja a Demokrata-körben elmondott felszólalásnak. A kérdésnek olyan fontosságot tulajdonitottunk, hogy

RIPKA FERENC főpolgármesterhez fordultunk,

aki a Gáspár Fülöp beszédében érintett gondolatokról a következőket volt szives a Fővárosi Hirlap munkatársának mondani:

— Kétség sem férhet ahhoz, hogy Gáspár Fülöp volt bizottsági tag ur érdekes beszédének, amelyet most volt alkalmam megismerni, minden sorát aláirom. Ezt az álláspontomat nem most hangoztatom először, hiszen számtalan választási beszédemben hirdettem ugyanezt. Amikor a választókhoz szólottam,

minden alkalmat megragadtam arra, hogy a csorbitatlan és megalkuvást nem ismerő közéleti tisztesség szükségességét hangoztassam.

Még csak feltételezni sem szabad azt, hogy ma, amikor az összes közgyülési pártok összefogtak az alkotómunkára, a város gazdasági ügyeinek helyrehozására, akkor bárki is szemet hunyjon egy pillanatra is a legcsekélyebb visszaélés fölött is. Mindenkinek egy a törekvése és ez az, hogy

Budapestet meg kell menteni és ujra fel kell épiteni,

ennek a megmentésnek és ennek az ujjépitésnek azonban legelső alapköve csak a becsület lehet. Nem találom ugyan, hogy külön aktualitása lenne ezeknek az aggodalmaknak, de minden időben és minden alkalommal csak azt mondhatom, hogy becsületesen dolgozni kell és a város pénzével becsületesen kell gazdálkodni.

A munkanélküli segélyt az elöljáróságok osztják szét. A főváros, mint ismeretes, hatmilliárdot szavazott meg a munkanélküliek segélyezésére. A segélyt a kerületi elöljáróságok fogják szétosztani azok között, akik igazolni tudják, hogy legalább egy éve Budapesten laknak, legalább két hét óta munka nélkül vannak és közsegélyben nem részesülnek. Arra számitanak, hogy legalább 30.000 igénylő jelentkezik majd és igy egy-egy igénylőre 200.000 korona jut. Az elöljáróságoknak jogukban áll ezt az összeget méltányosság esetén 300.000 koronára felemelni. A szétosztás csekklapok utján történik. A pénzügyi bizottság pénteki ülésén erős vitára adott alkalmat, hogy a szétosztás a szakszervezetek bevonásával történjen-e? A bizottság, miután Peyer Károly visszavonta erre vonatkozó inditványát, megmaradt amellett, ogy az elöljáróságok minden párt, vagy szervezet beavatkozása nélkül, pusztán a maguk hatáskörében bonyolitsák le a segély szétosztását. Még e héten megkezdődnek az összeirások, ugyhogy karácsony előtt mindenki megkapja a segélyt.

TUNGSRAM

Az uj **TUNGSRAM SPIRAL** izzólámpa

takarékos áramfogyasztásu, tiszta fehér fénnyel ég és minden rázkódtatásnak ellenáll. Tetszetős, kis alakjánál fogva minden csillárban elhelyezhető.

Kapható mindenütt!

Egyesült Izzólámpa- és Villamossági R.-T., Ujpest

Aktuálissá vált a főváros uj kerületi beosztása

Öt uj előljáróság lesz Budapesten — A Krisztinavárosból, a Lágymányosból, a Tripoliszból, Zuglóból és Angyalföldből alakitanak uj kerületeket

Már akkor, amikor a belügyminiszternek az ügyosztályok összevonásáról szóló leirata megérkezett a városházára, tervbe vették azt is, hogy a kerületek és igy az előljáróságoknak számát is szaporitani fogják. Rakovszky Iván belügyminiszter ugylátszik a budapesti közigazgatás decentralizálásának elvét tüzte maga elé. Ennek az elvnek megvannak a maga határozott előnyei. Mindenekfölött a lakosság kényelmét szolgálja az, ha a közigazgatási hatóságok fizikailag, de egyszersmind lelkileg is közelebb kerülnek a lakossághoz. Sok elpocsékolt időt lehet megmenteni és sok tévedést lehet kiküszöbölni ezen a réven. A másik

igen fontos előnye a kerületek uj beosztásának az, hogy az eddigi aránytalanságokat sikerülni fog majd kiküszöbölni.

Egyszersmind megvan a valószinüsége annak is, hogy ezzel megszüntetik a kétféle kerületi beosztást, amely eddig fennállott. Amig ugyanis Budapest közigazgatásilag tiz kerületből állott, addig huszonkét kerület alakult a választások céljaira. Most a kerületek uj beosztásával eliminálni lehet ezt a kétféleséget is, ami ismét lényegesen megegyszerüsiti Budapest adminisztrációját.

Öt uj közigazgatási kerület

A nemzetgyülésen a belügyi tárca tárgyalásánál Petrovácz Gyula képviselő tette szóvá a kerületek aránytalan beosztását. Rakovszky Iván belügyminiszter röviden ekkor is a reform mellett nyilatkozott, azóta azonban már Ripka Ferenc főpolgármesternek is tudomására hozta, hogy amennyiben a közgyülés a kerületek szétosztásáról határozna, a kormány is szivesen adná ehhez hozzájárulását.

A Fővárosi Hirlap értesülése szerint öt uj kerület alkotásáról van szó.

Szétosztanák a VI., VII. és VIII. kerületeket, egyben pedig két budai kerületet alakitanának.

A mai kerületi beosztást jellemző statisztikai számadatok mutatják, hogy ezek a szétosztások feltétlenül kivánatosak. Hiszen van ma olyan kerület is, amelynek lakossága meghaladja a 170.000 főt, mig más kerületek alig 30—40.000 lakost számolnak. A legnagyobb kerület ma az Erzsébetváros, amelyben 176.000 ember lakik. A Terézváros lakosainak száma 160.000, a Józsefvárosé pedig 145.000. A többi összes kerület lakosainak száma a 100.000 alatt van. A legkisebb kerület a Belváros, amely mindössze 28.000 lakost számlál. A legkisebb kerületek közé tartozik még a Viziváros, amelynek lakosainak száma alig mulja felül a 48.000-ret és Óbuda, amely 54.000 emberből áll.

A területi aránytalanságok

A lakosság nagy számára való tekinteten kivül figyelembe kell venni a területi viszonyok körül fennálló aránytalanságokat is. A helyzeten ezen a téren is javitani kell. Hogy milyen nagyok ezek a területi aránytalanságok, azt két számmal lehet bizonyitani. Amig ugyanis Kelenföld területe 5864 hektár, addig a Belváros egész területe 95 hektár. Aránytalanul nagy területen fekszik még Kőbánya 4051 hektár és Óbuda 3645 hektár területtel. Közepes területet foglalnak el a Viziváros, a Terézváros, az Erzsébetváros és a Ferencváros, amelyek 900-tól 1400 hektárig való területen feküsznek.

A területi aránytalanság miatt legelsősorban az I. közigazgatási kerület szétosztása válik szükségessé,

hiszen ez a kerület magában foglalja Kelenföldet, Lágymányost, az egész hegyvidéket, a Tabánt és a Krisztinavárost, a Várat, a Hüvösvölgyet és a Zugligetet. Ilyen óriási terület mellett teljes képtelenség, hogy egy előljáróság lássa el ennek az 5000 hektárnál nagyobb területen fekvő közigazgatási kerületnek ügyes-bajos dolgait.

Az uj beosztás

Ezeknek az adatoknak alapján az eddigi tervek szerint az uj kerületi beosztás a következőképen alakul:

Az uj I. kerület a Vár lesz. Uj kerület alakul azonban egy a Krisztinavárosból és egy a Lágymányosból. A pesti oldalon az uj kerületek azon a részen alakulnak, amely a Rottenbiller-utca vonalától, továbbá a Felsőerdősor és a Wahrmann-utca vonalától kijjebb feküsznek. Szóval uj kerületet alkotna a Tripolisz, a Zugló és az Angyalföld.

Minden uj kerület kap uj előljáróságot és természetesen megkapják az ehhez kapcsolatos berendezkedéseket is.

Az uj előljárósági hivatalok kérdése még nem dőlt el. Általános elvként állitják azonban fel azt, hogy ahol lehet, az uj előljáróságokat a meglévő városi épületekben helyezik el, de ha kell, ha a szükség azt kivánja, akkor uj épületeket is emelnek. Az adminisztráció ellátására természetszerüen nem szabad uj tisztviselőket alkalmazni. Az uj előljáróságok tisztviselőkara részben a régi előljáróságok létszámának csökkentése révén áll majd elő, amennyiben azonban szüksége mutatkozik, a B-listások közül fognak tisztviselőket reaktiválni.

A mai tiz kerületnek tizenötre való felemeléséről és az öt uj előljáróság megszervezéséről hamarosan el fog készülni a tanácsi előterjesztés, amely a bizottságok után a közgyülés elé kerül. Valószinü, hogy az előterjesztés elfogadása elé a közgyülésen nem hárulnak majd akadályok. Ha a közgyülés akceptálja a terveket, értesülésünk szerint, az uj kerületi beosztás már a jövő évben életbe lép.

Vendéglő a kabátzsebben

A hatósági élelmiszerüzem hus- és főzelékkonzervek árusitásár rendezkedett be - Karácsonyi élelmiszerakció

A Fővárosi Élelmiszerárusitó-üzem uj irányban fejlesztette ki működésének terrénumát. Ez az uj irány valóban szociális jelentőségünek igérkezik, mert egyrészt mérséklő hatással lesz a közélelmezési cikkek áralakulására, másrészt igen jelentős kedvezményeket biztosit a munkás- és polgári családok háztartásának. Arról van szó, hogy az Élelmiszerüzem

főzelék- és huskonzervek forgalombahozására rendezkedett be

és e gyártmányok elárusitását az üzem elárusitóhelyein e hó 15-én, kedden megkezdték. Reich Samu, az Élelmiszerüzem széleslátókörü vezérigazgatója nagyszerü, üdvös és igazán szociális munkát végzett, amidőn felismerte azt a kedvezőtlen helyzetet, amelybe a főváros munkás- és polgári családai a mi sajátos viszonyainknál fogva jutottak. E különös viszonyokat a drágaság, a rossz gazdasági helyzet, a cselédmizériák idézték elő. Az Élelmiszerüzem konzervakciója ezeket a mizériákat akarja kiküszöbölni a háztartásokból.

Közismert dolog, hogy az ipari munkások legnagyobb része nincs abban a helyzetben, hogy ebédjét otthonában fogyassza el. Ennek egyszerü oka, hogy a gyár, vagy a műhely messze esik otthonától és az egyórai ebédidő nem elegendő arra, hogy az utat oda és vissza megtegye és még meg is ebédeljen. A munkások legnagyobb része éppen ezért hidegen fogyasztja el a magával hozott ételt. És ez még a jobbik eset, mert a legtöbb munkás és segédmunkás hentesüzletekben szerzi be az ebédjét és azt azonképen el is fogyasztja. Az orvosi tudomány megállapitotta, hogy ezeknek az ételeknek hideg állapotban való elfogyasztása káros hatással van a szervezetre és megfelelő táperő hiányában erősen csökkenti a munkaerőt is.

Ezeknek a bajoknak akar véget vetni az Élelmiszerüzem konzervakciója.

Forradalmi jelentőségü hatást fog kiváltani a konzerv-élelmiszerek használata oly kisebb háztartásokban, ahol ugy a férj, mint az asszony kenyérkereső munkát végeznek. Megszünnek a főzés gondjai a háztartásokban, ahol cselédet, vagy szakácsnét nem tartanak. A viz felforralásához elég néhány perc és további néhány perc alatt fölmelegszik a legizletesebb leves, szárnyas, vagy főzelékes husétel. És ha ezekhez az előnyökhöz még hozzászámitjuk, hogy

a konzervek csupa elsőrangu élelmiszerből készülnek és hogy izletesség tekintetében a legkényesebb izlésü gurmandok igényét is kielégitik,

talán eléggé rávilágitottunk a konzervakció jelentőségére. De igazi hivatását csak akkor értékeljük eléggé, ha felemlitjük, hogy egy-egy doboz konzerv ára jóval alacsonyabb a vendéglői adag-áraknál, tehát még anyagi előnyöket is nyujt azonfelül, hogy minőség dolgában elsőrangu és még kényelem tekintetében is szokatlan könnyitéseket biztosit.

A konzervek kétféle adagolásban kerülnek forgalomba: negyed- és félkilós dobozokban. A negyedkilós dobozban marhahus zöldséggel, babfőzelék füstölt hussal, vagy marhagulyás, 8.500 korona. Ugyancsak negyedkilós dobozban: csirkepörkölt, sertésborda babbal, töltött káposzta, vagy székelygulyás, 9.000 korona. Félkilós dobozban: erőleves, amely 3—4 személynek is elég, 12.500 korona, babfőzelék füstölt hussal, székelygulyás, ürüpörkölt, rizses libaaprólék, községi debreceni lencsével, marhagulyás, marhaszegyfő paradicsomos káposztával, 15.000 korona. Az adagok, mint a suly is mutatja, elég nagyok és a normális fogyasztóképességüeknél két személynek is csillapitja az éhségét. Remélhető, hogy a konzervek hamarosan közkedveltségnek fognak örvendeni és a nagy tömegekben való gyártás majd lehetővé teszi, hogy az Élelmiszerüzem mérsékelje a ma is jutányos árakat.

Itt emlitjük meg, hogy

a héten megkezdődik az Élelmiszerüzem szokásos karácsonyi akciója is,

amelynek keretén belül a következő élelmicikkek kerülnek forgalomba: 1 kg. dió 13.500 korona, mák 22.000 korona, hizlalt vágott csirke 35.000 korona (kilogrammja), vágott pulyka 26.000 korona, vágott hizott liba 28.000 korona, vágott hizott kacsa 28.000 korona, nyul 20.000 korona kilogrammja.

Nem tudjuk, hogy a főváros munkás- és középosztályának anyagi viszonyai milyen javulást mutatnak a karácsonyi ünnepekig, de abban bizonyosak vagyunk, hogy igen sok polgári család dicsérni és áldani fogja Reich Samu vezérigazgató szociális közélelmezési politikáját, mely olcsó, izletes falatokat varázsolt a családok asztalára.

SZÓRAKOZÁS

Jushnij és a Kék madár a Fővárosi Operettszinházban. Szerdán, e hó 16-án hét estére terjedő vendégszereplést kezd meg a világhirü Kék madár kabaré a Fővárosi Operettszinházban. A nagyszerü orosz művésztársulat utolérhetetlen konferanszié jával, Jushnij igazgatóval érkezik, hogy bemutassa mindazokat a szebbnél-szebb és hatásosnál-hatásosabb számokat, dalokat, énekeket, szinészprodukciókat néprajzi mutatványokat, amelyekkel amugyis gazdag műsoruk, amióta utoljára jártak nálunk, időközben gyarapodott. Szinrekerülnek: I. Leánykérés. II. A törpék. III. Husvét Oroszországban. IV. Divánpletyka. V. Katenka. VI. Előléptetés. VII. Az örök kérdés. VIII. Delfti porcellán. IX. Pique Dame. X. Kisoroszországban. A régi műsorból elhozzák legnagyobb sikerüket, a Time is money (Az idő pénz) cimü operettet, amely az apró operett-tréfák terén valósággal uj korszakot nyitott meg. A moszkvai művésztársulat leghiresebb és legnépszerübb tagjai vesznek részt a Kék madár budapesti vendégszereplésében. Valamennyi előadás jegyeit rendes helyárak mellett árusitják.

Az Andrássy-uti Szinház uj műsorának szenzációja Török Rezső: Szárasság cimü ragyogó falusi története, melyben Dajbukát Ilona és Bársony István nyujtanak klasszikus alakitást. Kivülük Fekete Pál és Sándor Böske aratnak nagy sikert.

KAMARA
December 17-től december 23-ig
AZ ÖRÖKLÖTT BÜN
Főszereplők: Viola Dana
A SZÉP FIU
Főszereplők: Sandra Milovanoff és Charles Vanel
Előadások mindennap 1/2 5, 1/4 7, 8 és 10 órakor.

Marika 25-ször. Az állandóan telt házakat vonzó bübájos Zágon-vigjáték hétfőn érkezett el legelső jubileumához. A Renaissance-Szinház ragyogó vigjátékelőadása szóbeszéd tárgya a fővárosban. A Marika sikerének főosztályosai: a szinház bájos vendégművésznője, Gaál Franciska, Somlay, az iró kitünő megszemélyesitője, továbbá Gózon, Papp Jolán, Makláry, Hoykó, Szeghő, Tapolczai, Nagy Gyula, Sugár, Zala Emmi, Monostory Margit, Babochay Erzsi, Kerékgyártó Olga, Sármássy, László, Hajdu. A Marika természetesen a hét minden napján is szinre kerül.

A Vigszinház e hetét is az Arcok és álarcok, Heltai Jenő nagyszerü vigjátékciklusa dominálja. Csütörtökön és szombaton az Uriemberek-et adják, a többi este Heltai Jenő vigjátékciklusa (I. Menazséria, II. Az orvos és a halál, III. Karácsonyi vers) kerül szinre. Vasárnap délután a Csirkefogót adják.

CORVIN SZINHÁZ
December 17-től december 23-ig,
FEHÉR MAJOM
Főszereplő: Barbara La Marr
AKI ELADTA MAGÁT
Főszereplők: Vivian Gibbson, Olaf Fjord
Előadások a csütörtöki premiernapon 1/2 7, 9, hétk. 1/4 6, 1/4 8, 1/4 10, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10, órakor.

Nemzeti Szinház. Szerda: Az ember tragédiája. Csütörtök: A hid. Péntek: Zenebohócok (először). Szombat: Zenebohócok. Vasárnap délután: A hid; este: Zenebohócok.

Vigszinház. Szerda, péntek és vasárnap este: Arcok és álarcok. Csütörtök, szombat: Uriemberek. Vasárnap délután: A csirkefogó.

Városi Szinház. Szerda: Pillangókisasszony (Lipkovszka mint vendég). Csütörtök: Horti Sándor jubileuma. I. Huszonöt év. Irta: Farkas Imre. Szavalja: Kiss Ferenc. II. Nagy Izabella. III. Hejehuja báró. Péntek: Karsavina és Wladimirow táncestje. Szombat: A nagy nő. Vasárnap délután: Marica grófnő; este: Hejehuja báró.

Renaissance-Szinház. Egész héten minden este: Marika.

Fővárosi Operettszinház. Szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap este: Az orosz Kék madár-kabaré vendégjátéka. Vasárnap délután: Az Orlov.

Elvi ellentétek és viták a kormánnyal

Szállodaadó, betegápolás és gyermekvédelem, iskolaegészségügy, plébános-választás és egyéb ügyek a szerdai közgyülésen

A szerdai közgyülés tárgysorozata nem számitható a különösen érdekes müsorok közé. Van azonban két tárgya, amelyeknek tárgyalása során a közgyülés ellentétbe került a kormánnyal. Az egyik a szállodaadó fentartása és a szabályrendelet módositása, a másik pedig a nyilvános betegápolás és az országos gyermekvédelem költségeinek kérdése. Ezek egyszersmind a legfontosabb programmjai a szerdai közgyülésnek. Mind a kettőt Csupor tanácsnok előadásában fogja tárgyalni a közgyülés.

A szállodaadó ügyében, mint ismeretes, a szállodások és vendéglősök ipartestületének felebbezésére a belügyminiszter kimondotta, hogy a székesfővárosnak nincsen joga szállodaadót létesiteni, mert a szállodai szobákat az állam már megadóztatta akkor, amikor az általános forgalmiadót a szállodai szobák után is szedi. Miután azonban a főváros már elhatározta a szállodaadó megvalósitását és a szállodaadót tényleg szedi is, a belügyminiszter kivételesen hozzájárult ahhoz, hogy a jelen esztendőben ezt az adót a főváros beszedhesse, egyben azonban bizonyos módositásokat is rendelt. A főváros nagyon sulyos helyzetbe került, hiszen a szállodaadóból az 1924-ik évben 14 milliárd papirkoronát, az idén pedig körülbelül egymillió aranykoronát szedett be. Ilyen összegeket pedig a költségvetésből egyszerüen kidobni nagyon nehéz. Megcsinálták tehát a módositásokat, behozták a belügyminiszter által kivánt egységes, 15 százalékos adókulcsot és a közgyülés szünetelése folytán azt a tanács, a törvényhatósági bizottság jóváhagyása reményében, már életbe is léptette. Egyszóval, mire a közgyülés megszavazza a szállodaadót, az tulajdonképen a belügyminiszter rendelete értelmében pár nap mulva már meg is szünik. Most kérdés, hogy a közgyülés nem száll-e szembe a belügyminiszter akaratával, bár nehéz feltételezni a közgyülésről olyan mentalitást, hogy

egymillió aranykorona évi bevétel miatt kockára tegye Budapest idegenforgalmát.

A másik vitás kérdés, amely a főváros és a kormány között fennáll, a nyilvános betegápolás és az országos gyermekvédelem költségei körül tört ki. A főváros már régen viaskodik ebben az ügyben a népjóléti minisztériummal, most azonban a pénzügyminisztertől enyhébb leirat érkezett. Az október 7-én tartott közgyülés ebben a tárgyban kiadott kormányrendelet ellen a közigazgatási birósághoz intézett panasziratot, amelynek sorsa ma még ismeretlen. Ezenközben érkezett meg a pénzügyminiszter leirata, amely utal arra, hogy a kérdés kedvező megoldása ügyében tárgyalások vannak folyamatban. A pénzügyminiszter azonban, a sérelmes kormányrendeletet lényegében ezuttal is és kifejezetten fentartja. A tanács és a pénzügyi bizottság tehát azt javasolja a közgyülésnek, amit az valószinüleg el is fog fogadni, hogy a pénzügyminiszter leiratát egyszerüen vegyék tudomásul, azonban a közigazgatási birósághoz intézett panaszt változatlanul tartsák fenn. Ezzel tehát

a betegápolási dijak tengeri kigyóvá vált kérdése még mindig nem került le a napirendről.

Igen fontos tárgyat visz a közgyülés elé Purébl Győző tanácsnok is, aki a községi iskolákban iskolaegészségügyi intézmény létesitése tárgyában tesz előterjesztést. A tervezet szerint negyvenhét körzetbe osztják be az iskolákat, amelyek mindegyikéhez átlag négy iskola és körülbelül 1500 tanuló tartoznék. Minden körzetben egy iskolaorvos és egy iskolagondozónővér látná el az egészségügyi szolgálatot.

A közgyülés tárgysorozatán a tanácsnak minden tagja több tárggyal szerepel, de valami tulságosan kiütköző érdekes előterjesztéseik nincsenek. Édes tanácsnok a temetők rendbehozatala ügyében tesz több előterjesztést, Lobmayer Jenő dr. tanácsnok személyzeti ügyekről referál, Gömöry főjegyző pedig azt fogja inditványozni, hogy az autótaxik tarifájának megállapitását, amelyet ideiglenesen a tanácsra ruháztak, ismét a közgyülés vegye a maga hatáskörébe.

Érdeklődéssel várják Sipőcz Jenő dr. polgármester válaszát egy interpellációra, amelyet az alkotó munka ügyében intézett hozzá egy bizottsági tag. Interpellációra válaszol Liber tanácsnok is, és pedig a lakásbérek felszabaditása és a lakásvétel tárgyában, valamint a lakásbérleti és vizszolgáltatási szabályrendelet hiányosságai ügyében. Hamvassy főjegyző interpellációkra adandó válaszok formájában beszél az idegenforgalmi hivatal megfelelőbb elhelyezéséről és a kirakatadóról.

Választások is lesznek a közgyülésen, és pedig

megválasztják a lipótvárosi és a Budapest-Rákosfalvai római katholikus plébánost.

Ebből az alkalomból összeszámitották a közgyülés katholikus vallásu tagjait. Ebből kiderül, hogy a közgyülésnek 179 rendes és 76 póttagja vallja a katholikus vallást. Egészen bizonyosra veszik, hogy

lipótvárosi plébánossá Ortvay Rezsővel, a szélső jobboldal jelöltjével szemben Madarász Istvánt, Csernoch hercegprimás jelöltjét választják meg.

Néhány albizottsági tagot is választanak és megalakitják a vásárcsarnoki bizottságot, amelynek előreláthatóan a következők lesznek a tagjai: Andréka Károly, Bieber József dr., Ehrlich G. Gusztáv, Joanovich Pál dr., Reisz Móric, Scheuer Róbert, Bayer Antal, Vass Béla, Zsember Géza, Ereky Károly, Fehérváry Sándor dr. és Liptay Lajos dr.

Az Egységes Községi Polgári Párt központi értekezlete

Napirendre kerü tek: a lipótvárosi plébános választás, a szállodaadó, az ingatlan átirási illeték, az iskola-orvosi intézmény és egyebek

Az Egységes Községi Polgári Párt hétfőn este 7 órakor az Egységes Pártkör helyiségében népes értekezletet tartott, amelyen előbb dr. Gaár Vilmos alelnök, majd utána dr. Kozma Jenő elnök elnökölt. Tárgyalásra került a szerdai törvényhatósági közgyülés napirendjének anyaga.

Elsőnek a Lipótvárosi Bazilika megüresedett plébánosi állásának betöltésével foglalkoztak. A párt tagjai egyhangulag ugy határoztak, hogy szavazatukat a hercegprimás jelöltjére, Madarász István érsek-helynöki titkárra adják le.

A napirend következő pontjának ismertetésénél Bánó Dezső kormányfőtanácsos hosszabb beszédet mondott, amelyben a szállodaadó eltörlése mellett foglalt állást. Bánó többek között rámutatott arra, hogy a szállodaadó sulyosan megdrágitja a Budapesten való tartózkodást és emiatt a vidékiek, ha tehetik, csak a nappalt töltik a fővárosban és éjszakára, hogy a megszállást elkerüljék, hazautaznak. A szállodaadó eltörlése emelné az idegenforgalmat, ami más formában gyümölcsözőbben jövedelmezne a fővárosnak. Ehhez a ponthoz behatóan és számosan szólaltak fel. Staub Elemér, Bittner János, dr. Baránszky Gyula, Glück Frigyes, Holtzspach Károly, Scheuer Róbert, Becsey Antal, Dinich Vidor és Gaár Vilmos mindannyian azt hangoztatták, hogy a főváros jelenlegi sanyaru pénzügyi helyzetére való tekintettel ezuttal hajlandók ugyan a szállodaadót megszavazni, bár valamennyien meg vannak róla győződve, hogy ez az adónem hátrányosan befolyásolja az idegenforgalmat. Ami pedig nemcsak a közvetlenül érdekelt szállodai-, vendéglős- és kávésiparra, de a főváros egyéb gazdasági köreire is káros hatást gyakorol. A párt tehát ugy határozott, hogy a szállodaadót feltételesen csak az 1926. évre szavazza meg, de már előre is leszögezi azt az álláspontját, hogy 1927. évtől kezdve ennek az adónak a megszüntetését fogja követelni.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a párt fölhatalmazta az elnökséget, hogy tegyen sürgős lépéseket a főváros egységes költségvetésének bemutatása iránt, mert enélkül a pártnak nincs módjában az egyes kiragadott pénzügyi javaslatokról véleményt alkotni.

Ezután az ingatlanátirási-illeték ügye került szóba. A részletes vitában Sümeghy László, Szombathy Kálmán, Staub Elemér és Becsey Antal vettek részt. A párt a javaslatot megszavazta.

Az iskola egészségügyi berendezkedések ismertetésénél dr. Juba Adolf orvos, egyetemi magántanár szakszerüen rámutatott a javaslat messzire kiható következményeire és hiányaira. Baránsky Gyula hozzászólása után, dr. Grosch Károly a gyakorló orvosok nevében azt kiváuta, hogy ez az intézmény ne vegye el az amugy is kinosan küzködő gyakorló orvosoktól a kenyeret és ne akarjon magánprakszist folytatni. Gaár Vilmos megnyugtató fölvilágositása után a javaslatot egyhangulag elfogadták.

A tabáni temető meghosszabbitásának tervét a párt ellenezte.

Végül pártszervezési kérdések kerültek szóba. Majd az értekezlet után a Pannonia különtermében pártvacsora volt, amelyen számosan vettek részt.

Olvasóinkhoz!

Az utolsó esztendők megtanitották Budapest polgárságát arra, hogy önmaga ellen való bün, ha nem törődik a város ügyeivel. A boldog békeidőkben a nagyközönség jóformán egyáltalán nem érdeklődött a kommunális ügyek iránt. Tudták nagyon jól, hogy a városházán minden rendben folyik és Budapest épül, Budapest gazdagszik anélkül, hogy a nagyközönség beleártaná magát a várospolitikába. Azóta azonban nagyon megváltoztak az idők és Budapest polgársága a saját bőrén keservesen tanulta meg azt, hogy ez a nemtörődömség drága mulatság. Ma eljutottunk odáig, hogy a városházán történő dolgok jelentőségét megismerte a polgárság. Ma a közönség érdeklődése nagyobb mértékben fordul a város parlamentje felé, mint amennyire az országos politika érdekli. Ma már minden pesti polgár tudja, hogy a városházán életbevágó érdekei forognak kockán. Ami a városházán történik, az kihat egész életünkre. Innen indulhatnak ki csakis azok az akciók, amelyek megmozditják Budapest gazdasági életét, amelyek felfrissitik az egy évtizeden át szinte megaludt vérkeringését. A városházától függ, hogy lesz-e kenyerünk, hogy a kulturemberhez méltó életet élhetünk-e?

Éppen ezért fokozottabb feladatok hárulnak ma a

FŐVÁROSI HIRLAP-ra

is, amely mindenkor független és objektiv kritikusa volt a városházi eseményeknek. Ma megnagyobbodott az a közönség, amely kiváncsi a mi szavunkra és amely a

FŐVÁROSI HIRLAP

elsőrendü városházi értesüléseiből meriti nagyfontosságu információit. Ebben a tudatban igyekszik a

FŐVÁROSI HIRLAP

minden héten a legérdekesebb anyaggal, információkkal és kritikákkal bekopogtatni közönsége ajtaján. Ugy érezzük, ma minden budapesti polgárnak olvasnia kell ezt a lapot, amelyből utmutatást és értesülést szerez legfontosabb gazdasági, kulturális és társadalmi cselekedeteinek irányitásában. Ebben a tudatban kérjük régi és hüséges olvasóközönségünket, tartsák meg fokozott szeretetükben a jelentőségében és szükséges voltában hatalmasan meggyarapodott

FŐVÁROSI HIRLAP-ot.

Kérünk mindenkit, ujitsa meg lejáró előfizetését és győzze meg polgártársait arról, hogy a

FŐVÁROSI HIRLAP-ra

ma minden budapesti polgárnak szüksége van, akit érdekelnek a városháza eseményei és aki utmutatást akar nyerni a városi ügyekben.

Január 1-ével XV. évfolyamába lép a

FŐVÁROSI HIRLAP,

amely méltán dicsekedhetik ennek a tizenötéves multnak őszinte és becsületes sikereivel.

* * *

A **Fővárosi Hirlap**-nak előfizetési ára a **Gazdasági Hirlap** állandó melléklettel együtt:

Egész évre .. 20 pengő = 250.000 korona
Fél évre .... 10 „ = 125.000 „

ÖZV.
KODELKA
FERENCNÉ
december 15-től (kedd) minden este
a
MŰCSARNOK-KÁVÉHÁZBAN
(VI., Andrássy-ut 64.)
DALLOS MIKLÓS MŰVÉSZZENEKARA
KISÉRETÉVEL ÉNEKEL

FESTŐ és MÁZOLÓ
ZAFOUREK FERENC
Budapest, II., Margit-körut 73. sz.
Alapitva: 1860.

Események

Pénteken a közigazgatási bizottság lejárt mandátumu tagjait ujra megválasztják. A közigazgatási bizottság tagjainak mandátuma ez év végével lejár. Pénteken lesz ez évben az utolsó közgyülés, amelyen a bizottsági tagok választását meg kell ejteni. A pártvezérek a legutóbbi pártkonferencián abban állapodtak meg, hogy a közigazgatási bizottságba ujra a régi tagokat választják meg.

A főváros jogügyi bizottsága a képviselői mandátumok meghosszabbitása ellen. A főváros jogügyi és katonaügyi bizottsága Buzáth János dr. alpolgármester elnökletével hétfőn délután ülést tartott. Szvoboda tanácsjegyző ismertette Zala vármegye átiratát, amelyben a bizottság felszólitja a törvényhatóságokat, hogy ők is tiltakozzanak a képviselői mandátumok meghosszabbitása ellen. A tanács ezzel kapcsolatban azt javasolta, hogy mivel nem látszik aktuálisnak az ügy, térjenek napirendre fölötte. Pap József dr. a kérdést jogtörténeti és alkotmányjogi szempontból birálta. A mandátumok meghosszabbitására csak formai joga van a nemzetgyülésnek. Javasolta, hogy a főváros is tiltakozzék a mandátummeghosszabbitások ellen. Kiss Jenő dr. a demokratikus blokk azon álláspontját ismertette, hogy ne hozzanak politikai kérdést a bizottságokba. Mivel azonban idekerült az ügy, aktuálisnak kell tekinteni és ezért csatlakozott Pap javaslatához. Szerinte más alkotmányos tényezőnek sincs joga meghosszabbitani a mandátumokat. Szőke Gyula dr. csatlakozott az előterjesztett javaslathoz, Polónyi Dezső dr. pedig azt vitatta, hogy a nemzetgyülésnek még formai joga sincsen a meghosszabbitásra. Vámbéry Rusztem dr. elismeri a nemzetgyülés formai jogát, azonban konstatálni kivánja, hogy a nemzetgyülés és az országgyülés között jogfolytonosság nincsen. Buzáth alpolgármester hangsulyozta ezután, hogy a tanács álláspontja megegyezik a bizottság álláspontjával és csak azért javasolták a napirendre való térést, mert az ügyet nem tartják aktuálisnak. A bizottság ezután elfogadta Zala vármegye inditványát és vita nélkül hozzájárult a szállodaadó szabályrendeletének különböző módositásához.

Az 1927. esztendő a kongresszusok és nagygyülések éve lesz. Ujabban mind intenzivebben kezdenek foglalkozni Budapest lelkes barátai azzal a kérdéssel, hogy miként lehetne Budapest idegenforgalmát megnövelni, mert végre felismerték az idegenforgalom növekedésében lévő hatalmas gazdasági erőt. Azok a körök és egyesületek, amelyek Budapest idegenforgalmának problémáját igyekeznek megoldani, értesülésünk szerint most azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy 1927-ben nagyarányu fürdőügyi és turisztikai kiállitást rendeznek Budapesten. Ez az egész fürdőügyi és turisztikai kiállitás azonban csak keretnek készül. A keretbe azután a kongresszusok és nagygyülések egész sorozatát igyekszenek beleilleszteni, ugyhogy az 1927. esztendőt szeretnék a budapesti kongresszusok esztendejévé avatni. A kongresszusok és gyülések egyrészét Budapesten, más részét pedig a Balaton mellett kivánják megtartani. Egészséges és ügyes propaganda mellett remény lehet arra, hogy az 1927. esztendő erős idegenforgalmat hoz majd Budapestre, a minek azután gazdasági előnyeit nem igen kell külön is hangoztatni.

Egy kérdés, amelyről legkönnyebb dönteni és amelyről nem tudnak határozni. Esztendők óta foglalkoztatja egy kérdés Budapest egész társadalmát, a közoktatási kormányt és a főváros közoktatásügyi ügyosztályát és bizottságát. Ez a kérdés pedig az, hogy a kis elemiiskolás gyerekek mikor menjenek iskolába. Nyolc órakor-e, vagy kilenckor? A héten azután megint nagy ankétozások voltak. Az ankét megint nem döntött, ismét nyitva maradt a kérdés és még mindig fennáll az az anomália, hogy az állam iskoláiba járó gyerekek kilenckor, a főváros iskoláiba járó gyerekek pedig nyolckor kötelesek megjelenni a tanteremben. Ez az ellentét azonban még sulyosabb akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a gimnazisták, realisták és a realgimnázisták, tehát nagyobb részben már pelyhedzőállu kamaszok kilenckor mennek iskolába, a kis elemisták pedig már nyolckor kötelesek ott lenni. Bevalljuk, határozottan és makacsul a kilencórás tanitás hivei vagyunk, mert lehetetlen is egy világvárosban, hogy korábban kezdődjék a gyermek munkaideje, mint a felnőttek óriási többségéé. A hivatalok és irodák jó, ha kilenckor nyitva vannak, ugyanakkor pedig az elemiiskolákban már nyolckor préselődnek és szoronganak a kis nebulók. Csodálatosképpen a pedagógusok a legnagyobb ellenségei a kilencórás kezdésnek, aminek valószinüleg az az oka, hogy rossz fizetésük mellett délután több időt akarnak nyerni privát foglalkozásaik és mellékkeresetük jogos üzésére. Ezt azonban megszenvedni a kisgyermekeknek ne szabad, különösen akkor, amikor az orvosok viszont határozottan a kilncórás kezdés mellett foglalnak állást. A pedagógusoknak is tudni kellene, hogy a gyermek számára a legelső az egészség, hiszen a beteg, gyönge, elcsigázott, ki nem aludt gyermek nem lehet fogékony a tanulással szemben. Egyetlen megoldás tehát ennél a régen vajudó kérdésnél csak az lehet, hogy tegyék az egészet orvosi problémává. Szavaztassák meg Budapest, vagy ha ugy tetszik, az egész ország orvosait és amint ők döntenek, aszerint kell cselekedni. Legyen az orvosok állásfoglalása megfellebbezhetetlen verdikt, amibe mindenki belenyugszik.

Ki kell telepiteni a Krausz-Moskovits-gyárat. Néhány nappal ezelőtt robbanás volt a Krausz-Moskovits-féle szesz- és élesztőgyárban. A robbanásnak öt sérültje van, ami nem megy ugyan hátborzongató katasztrófaszámba, de ez is elkerülhető lett volna. És ha még hozzátesszük, hogy a robbanás kisméretüsége csak a véletlennek köszönhető, mert bekövetkezhetett volna, hogy a katasztrófa nyomán anyák és gyermekek maradhattak volna családfenntartó nélkül, akkor minden okunk megvan arra, hogy az illetékes hatóságoktól ama rendszabályok szigoru betartását követeljük, amelyek megtiltják, hogy ilyen üzemek a város belső területén létesittessenek. Az Örömvölgy-utca a város belső területén van, ahol tüzveszélyes anyagot gyártó telepnek nincs helye. Az a körülmény, hogy befejezett ténnyel állunk szemben, még nem menti fel az előljáróságot az alól, hogy ne tegye jóvá azt, amit elmulasztott és a gyárat csak azért hagyja meg mostani helyén, mert már ott van. A főváros közönségét egyszer és mindenkorra meg kell óvni az ilyen veszedelmektől, amelyeknek méretei bizonytalanok ugyan, de katasztrofálisak is lehetnek. Meg kell védeni még akkor is, ha a gyár felépitése előtt a környékbeli lakók nem is emeltek kifogást a gyár felépitése ellen. Tudjuk, hogy a pesti közönség könnyelmü és sok benne a nemtörődömség. De az előljáróság éppen arra való, hogy megvédje a közönséget ott is, ahol az nem tudja, vagy léhaságból nem akarja az életét veszedelmek ellen biztositani. Mielőtt tehát nagyobb katasztrófa beáll, a Krausz-Moskovits-telepet sürgősen ki kell telepiteni.

A Műcsarnok-kávéház attrakciója. A szomoru hirnévre vergődött Kodelka Ferencné e hó 15-étől, keddtől kezdve minden este a Műcsarnok-kávéházban (VI., Andrássy-ut 68. szám alatt) mint dalénekesnő fog fellépni. Kétségtelen, hogy iskolázott, diszkrét hangjával, elegáns, finom megjelenésével hamarosan meg fogja nyerni a közönség tetszését. A müvésznőt Dallos Miklós hirneves szimfónikus zenekara kiséri, ami nagyban hozzájárul majd a publikum tetszésének kiváltásához.

A Budapesti Korcsolyázó-Egylet alapszabályai értelmében mindenki köteles tagsági jegyét december 15-ig megujitani. Mindazok, akik a jegy megujitását elmulasztották, december 15-én tul beiratási dijat tartoznak fizetni. A beiratások mellett serényen folyik a részjegyek és kötvények jegyzése, amelyek határidejét december 31-ében állapitották meg.

A m. kir. államsorsjáték sorsjegyeit a magyar társadalom nagy szeretettel karolta fel mindig, mert olcsóságával lehetővé tesz mindenki résztvételét és egyuttal egész sereg emberbaráti intézmény nemes céljait is elősegiti. Az államsorsjáték jövedelmét ugyanis közhasznu és jótékony célokra forditják és igy mindenki — aki sorsjegyet vásárol — nemcsak a maga szerencséjének az esélyeit szolgálja, mert 20.000 koronáért több 100 millió korona készpénzt nyerhet, hanem a szegénység és nyomoruság enyhitéséhez is hozzájárul.

KIS KOMÉDIA
3 uj bohózat Rott és Steinhardt felléptével. Uj szólók!
Kezdete 8 órakor. Telefon: 14-22.

ROYAL APOLLÓ
Telefon: József 118—84.
„ÉVA TITKA" Biró Lajos vidém regénye 7 felv. Főszereplő: Betty Compson.
A DIADALMAS ASSZONY
Egy házasság története 8 felv. Főszerep'ő: Norma Talmadge
Előadások: 5, ¼8 és ½10 órakor

Széchenyi Gyógyfürdő
(a Városligetben)
Thermálfürdők, külön szénsavas, iszap-, fényfürdők és egyéb gyógytényezők.

Látta-e már a legujabb gyorsjáratu
LATIL TEHER-AUTOMOBILOKAT
CONTINENTAL
óriási pneumatikon?
VELOX AUTOKERESKEDELMI RT.
Budapest, V., Dorottya-u. 7. Telefon: 75-78.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 8

DÁN ADRIÁN
BUDAPEST, VIII. KISSTÁCIÓ-UTCA 5.
TELEFON: JÓZSEF 12—59.
SZABADALMAZOTT FESTÉKŐRLŐGÉPEK, ECSETEK, FESTÉK, LAKK, KENCE

Transformátorok
Szénkefék. Motorok
Farkasvölgyi-féle Villamossági és Műszaki R.-T,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.
TELEFON: 77—39, 147—75, József 95—10.

Kiváló minőségben
béröntést vállal
a Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T.
vasöntődéje Budapest, V., Váci-ut 48.

JAHODA KÁROLY FÉMÖNTŐDE ÉS FÉMÁRUGYÁR
Ujpest, Baross u. 84-86. Telefonszámok: 115-82, 203-38.

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

GRÜNWALD HENRIK ALAPITTATOTT 1887. TELEFON SZ. 44—18.
BUDAPEST, VII., Vilmos-c ászár-ut 9.
Cimfestészeti műterme. Speciálista üvegtáblákban.

Tel.: J. 30-45 SCHÜTZ EDE Tel.: J. 30-45
épület-, mü- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII. ker., Thököly-ut 23. szám.
Ajánlom épitési célokra szolgáló kovácsolt vastárgyak szállitását, készitek lépcső- és erkélyrácsokat, kapukat, kerti és sirkeritéseket saját terv vagy beküldött minta ut n. Továbbá kovácsolt vasszerkezeteket, ablakvázakat készitek.

FICZEK ÉS MENTCSIK A.-né
szobor-, mü- és ércöntőde
Budapest, VII., Tábornok-utca 12. szám.
Öntetnek: Szobrok, domborművek, életképek, plakettek, stb., homok- és cera-perduta módszerrel, kész kivitelben. Mindennemü nyersöntvények.

STUMPF TESTVÉREK kocsigyára
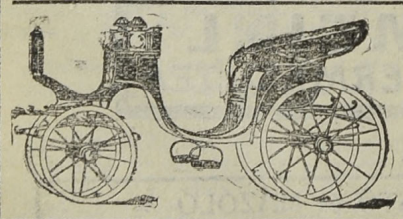
Teherautó-karosszériagyártás Kovácsmühely. Lópatko da. Tel.: J. 38 65. Alapit atott: 1871. évben.
Budapest, IX., Vágóhid-utca 4.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Miért harcol Krausz Simon?

Hic Nova, hic salta!

Egy csomó cikk és válaszcikk után végre kibujt a szeg a zsákból: Krausz Simon legutóbbi irásában őszintén bevallotta, hogy elsősorban a Nova részvénydeflációjára gondol, amikor elméletét gyakorlatilag meg akarja valósitani.

Kétségtelen tény, hogy Krausz Simon az Égisz-nél, illetve az Égisz felvásárlására alakult szindikátusnál be tudta igazolni azt, hogy eladott vagyonrészek ellenértékéből fel lehet vásárolni egy részvénypakettet és fel lehet javitani egy papir kurzusát, valamint meg lehet semmisiteni, vagy össze lehet vonni a részvényeket. Amikor ez a tranzakció lebonyolitódott, egy tekintélyes bécsi közgazdasági lap, a Börse, osztrák bankkörökből eredő levelet publikált, amely szerint az Égisz esete Ausztriában elképzelhetetlen, mert nem a részvényesek, hanem az alkalmi szindikátus érdekeit szolgálja. A Börse ki is számitotta, hogy mit kereshetett ezen az akción a Krausz Simon-féle szindikátus és mit vesztett az Égisz részvényese.

Aligha vitatható, hogy a Nova egyes vagyontárgyainak eladása és a kapcsolatos részvényfelvásárlás szintén

elsősorban a szindikátusnak jelentene tetemes hasznot,

amelynek — a részvénytársasági törvény folytán — feltétlenül közbe kell iktatódnia a részvényes és a részvénytársaság közé. Érthető, hogy Krausz Simont ambicionálja ez a feladat, még érthetőbb azonban, hogy a Nova igazgatósága nem hajlandó eladni házait, még azért sem, hogy az árfolyamlapon magasabb kurzus szerepeljen és hogy a részvényesek is pénzt kapjanak részvényeikért. A Nova ügye kétségkivül

spekulációs üzletté alakulna át Krausz Simon elgondolásában

és a vagyontárgyak sikeres, vagy kevésbé sikeres likvidációjának esélyei nem érnek fel azzal a kockázattal, amelyet egy olyan tőzsdei manőver jelenthet, amely mögött a közönség — joggal vagy jog nélkül — a vállalat vezetőinek egyéni üzletét látná.

Weisz Fülöp néhány hónap előtt meglehetős gorombán elvágta az utját Krausz Simon felvásárló törekvésének, amikor hivatalos kommünikében adatta ki, hogy a Nova nem vonja össze és nem semmisiti meg részvényeit. Krausz Simonnak, aki egyik cikkében azt fejtette ki, hogy

nem részvényeket, hanem vállalatokat szokott vásárolni,

erre csak egy csattanós felelete lehetett volna:

megszerezni a Nova részvénytöbbségét

és keresztül vinni a maga akaratát és elméletét az igazgatóságban és a közgyülésen. Krausz Simon nem ezt az utat választotta, hanem — beszüntette vásárlásait a Novában. Ezek után Krausz Simonnak, aki vállalatokat vesz, nem pedig részvényeket, bele kell törődnie abba, hogy

a Novánál azok diszponáljanak, akik a többség felett rendelkeznek.

A magunk részéről nem állitjuk, hogy Weisz Fülöpnek mindig és mindenben igaza van, de azt hiszszük, hogy semmiesetre sem kényszeritené rá a maga akaratát a Nova igazgatóságára, ha erre nem volna módja. Ennél fogva arra kell kérnünk Krausz Simont, amire egy izben már utaltunk: szerezzen olyan tőkét, amellyel megszerezheti a Nova többségét és biztosithatjuk róla, hogy Weisz Fülöp, mint kisebbségi részvényes, nem fogja arrogálni a többség jogait . . .

Kik maradtak ki a biztositó-kartelből?

Tudvalevő, hogy a biztositási kartelegyezmény hosszas tárgyalások után létrejött és a tisztességtelen verseny kizárását — legalább elvben — biztositotta.

Információnk szerint a kartelt

nem irta alá a Frankfurti, az Unió gazdabiztositó és a Mentor,

főleg azért, mert nincs pozitiv jelentőségük. A Frankfurti abszolute nem működik, a Mentor és az Unió igen csekély tevékenységet fejt ki. Épp ezért csak helyeselni lehet, ha a komoly biztositók nem voltak hajlandók az élőhalottakkal együttműködni. Viszont ugy találjuk, hogy

még mindig van 5—6 tagja a kartelnek, akik nem odavalók

s akiket a kartel tekintélye fog a megszünéstől idejóráig megóvni.

A közönség érdeke szempontjából tehát a kartel azért is káros, mert nem disztingvál a teljesen megbizható és a részben megbizhatatlan társaságok között. Ez a kulantéria annál veszélyesebb, mert a gyengébb társulatok igyekezni fognak, valószinüleg nem sikertelenül, a kartelegyezmény megszegésére, hogy egyáltalán ügyfeleket tudjanak szerezni.

Fel kell emelni a Dunagőzhajózási partbérleti dijait

Egyik közeli városi közgyülés dönt a kérdésben

A napokban jelent meg a Dunagőzhajózási Társaság 1924. évi mérlege, amely igen kedvező adatokat tartalmaz a társaság üzleteredményei felől.

A társaság jelentékeny bevételei kapcsán különös aktualitást nyer az egyik közeli törvényhatósági közgyülésen napirendre kerülő partbérleti dijprobléma. A bizottsági tagok többsége ugyanis azon a nézeten van, hogy a Folyamhajózási Társasággal szemben, amely kifejezetten magyar társaság, erélyesen érvényesiteni kell azt az elvet, amelyet Éber Antal hangoztatott és amely most vált aktuálissá. A Folyamhajózási iránt kötelező méltányosság egyáltalán nem indokolt a Dunagőzhajózásival szemben, amely kimondottan osztrák vállalat és Magyarországon csak ügynökséget tart fenn. Épp ezért valószinü, hogy a közgyülés ragaszkodni fog ahhoz, hogy a Folyamhajózási partdijának változatlanul hagyásával, a Dunagőzhajózási járandóságát 100%-kal felemeljék.

Itt emlitjük meg, hogy hir szerint a társaság magyarországi ügynökségénél a jogügyi osztály élére dr. Bacsinszky Vladimir nyug. Máv. üzletvezetőt, Vas Ferencnek, a magyarországi vezérügynöknek vejét nevezik ki, aki Miskolcon fejtett ki annakidején emlékezetes jogászi tevékenységet.

Egy tőzsdetanácsos nehézségei a gabonatőzsdén. Az utóbbi napokban különféle hirek voltak elterjedve arról, hogy a gabonatőzsdén inzolvenciák volnának kilátásban. Értesülésünk szerint a nehézségek közül csak egy jöhet számba, amely éppen egy ismert tőzsdetanácsossal kapcsolatos, akinek gabonakereskedelmi részvénytársaságánál balul sikerült spekulációk történtek. Értesülésünk szerint ezeket a nehézségeket barátságos uton rendezni fogják.

Nincs megoldva a hitelkamat kérdése. Létrejött a megállapodás harminc budapesti pénzintézet között a kondició-kartel tekintetében, anélkül, hogy a kérdés valójában megoldódott volna. Az aláiró intézetek ugyanis nem vonták be a megállapodásba a váltóleszámitolási üzletet. Már pedig a szabad kéz biztositásánál, bármilyen helyes is, a közönség ki van téve annak, hogy a licitálás nem lefelé, hanem felfelé fog irányulni. Sajnos, a betétkamat-leszállitás tekintetében sokkal nagyobb volt az egység és a publikum csak azt látja, hogy keveset kap, de sokat fizet.

Mosakodnak a biztositók. A BIOSz. foglalkozott szombaton a valorizációs javaslattal és emlékiratot juttatott el a pénzügyminiszterhez. A BIOSz.-ba tömörült régi intézetek természetesen elsősorban az ellen tiltakoznak, hogy a javaslat — igen helyesen — az összes biztositók dijtartalékait közös tömegbe egyesiti és ezzel megakadályozza azt, hogy a közben legyengült biztositók jóhiszemü felei megkárosodjanak. Ez ellen az öreg biztositók sietnek tiltakozni, holott csak a javaslat alapelvét szabad elfogadni. Tiltakoznak a biztositók a fedezeti értékek valorizációjának kikapcsolása ellen és be akarnak állni az özvegyek és árvák karitativ kivételei sorába.

A Kereskedelmi Bank nem vesztett a Malopolszki cég inzolvenciáján. A zloty esésével kapcsolatban több tekintélyes lengyel cég bukott meg, köztük az ismert Malopolszki-bankház is Varsóban, amelynél bécsi bankokon kivül a Kereskedelmi Bank is érdekelve volt. Információnk szerint a Bodencreditanstalt sok milliárdot vesztett a cégnél, a Kereskedelmi Bank azonban óvatos üzletpolitikájánál fogva minden veszteség nélkül került ki a cég összeomlásából, ahol a bankot dr. Stein Emil igazgató képviselte.

Majdnem 40 millió pengő a Rima aranyvagyona

5000 K osztalék — 50 pengő lesz az uj részvény

Az első aranymérleg megjelent: a Rima 40 millió pengő vagyont mutat ki, tehát békebeli vagyonának majdnem a felét megmentette, ami kétségkivül tiszteletreméltó eredmény. Ezen az alapon minden Rima-részvény 250.000 papirkoronát ér, tehát a mai 100.000 koronás kurzus erős aláértékelést jelent. Meg kell becsülni az 5000 koronás osztalékot is akkor, amikor az Alpine egyáltalán nem tud osztalékot fizetni.

A hivatalos jelentés az uj félévre jobb üzletmenetet vall be, de nyomatékosan hangsulyozza, hogy az az üzletév, amelyről beszámol, rendkivül kedvezőtlen volt. A közgyülésen bizonyára részletesebben beszámol a vezetőség arról, miként használta fel a nagy amerikai kölcsönt és mire alapitja a jobb eredményekbe vetett hitét.

A társaság az alábbi közlést adta ki:

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. igazgatósága a folyó évi december 23-ára egybehivandó rendes évi közgyülésnek inditványozni fogja, hogy az 1924—25. üzletévre 5000 korona osztalékot állapitson meg, a társulat különböző jóléti alapjaira egymilliárd koronát, közjótékonysági és közművelődési célokra pedig 200 millió koronát szavazzon meg. A mult üzletév rendkivül kedvezőtlen viszonyai az üzemek kihasználását csak kis mértékben engedték meg és az osztalék megállapitását csak rendkivüli, nem a folyó üzletvitelből származó bevételek tették lehetővé. Az ez év julius 1-ével megkezdett uj üzletév kedvezőbben alakul. Ezidőszerint az üzemek teljesitőképességük 50—60 százalékával dolgoznak. A társulat igazgatósága egyidejüleg megvizsgálta és jóváhagyta az 1925 julius 1-i pengőértékben felállitott megnyitómérleget. Eszerint a társulat tiszta vagyona 39.2 millió pengőt tesz ki. A megnyitó-mérleg az alaptőkét 19.6 millió pengőben és a tőketartalékot ugyanebben az összegben tünteti föl. Az igazgatóság a közgyülés elé azzal a javaslattal lép, hogy minden 5 régi részvényt egy uj részvénnyé vonjon össze és az uj részvények névértékét 50 pengőben állapitsa meg.

DR. PAJOR-SANATORIUM

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZAM.

Felvételnek: **Bel-, ideg- és tüdőbetegek.**

Külön osztályok: **Sebészet, nőgyógyászat, szülészet urológia és ortopédia. Nagy vizgyógyintézet. Orthopéd- és Zander-szerü gyógytermek. Diétás konyha bejárók részére is.**

Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

Békebeli gazdag lesz, Ha aranysorsjegyet vesz!

mert

HÉT KILÓ SZINARANY

AZ ARANYSORSJÁTÉK HÁROM ELSŐ FŐNYEREMÉNYE

azonkivül

3 vagón buza
Négy üléses új automobil
Kereszthúros zongora
Motorkerékpár
5 varrógép
10 kerékpár
200 arany és ezüsttárgy

Sorsjegy ára 10.000 korona

Mindenütt kapható!

Sorsjegyintézőség: Szabadság-tér 6.

Budapest Székesfőváros Ásványviz Üzeme

HARMATVIZ

a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize

Kapható mindenütt! Telefon: József 112—59.

Háromszor szednek fényüzési adót az autók és autóalkatrészek után

Tönkreteitték az autóipart és autókereskedelmet

A fényüzési adó alá eső cikkek csoportositása nem volt méltányos, mert nem volt figyelemmel arra, hogy a fejlett kultura mellett sok cikk, amely a fényüzést látszik szolgálni, tulajdonképpen nem fényüzési, hanem közszükségleti cikk. E cikkek közé tartozik az automobil is. Az automobil az iparnak és kereskedelemnek ma már épp oly nélkülözhetetlen eszköze, mint bármely megmunkáló, vagy anyagfeldolgozó gép. Lehetetlen elképzelni lendületes ipart és kereskedelmet autóforgalom nélkül, amely az időkihasználásnak leggazdaságosabb eszköze. Aki az ipar és kereskedelem érdekeit szolgálja,

attól ipar- és kereskedelemellenes intézkedés, ha az autót fényüzési adóval sujtja,

mert ezzel a megadóztatással nem csak magát az autóipart bénitja meg, de hátráltatja az ipar és kereskedelem fejlődését is, amelynek az autó ma már igen jelentős tényezője. És hogy az autó mennyire nem luxuscikk, annak bizonyitására elég felemliteni, hogy Amerikában a gyárvárosokban minden munkásnak van már autója. Ha nem igy lenne, a gyárak üzeme alig lenne fenntartható, mert a sokmérföldes távolságra lakó munkás nem vállalhatna munkát a messze eső gyárban.

Az autónak fényüzési adóval való megterhelését már ebből a szempontból is károsnak és igazságtalannak tartjuk, de ha ez az igazságtalanság már megtörtént, ne tetézzék azt a legképtelenebb sikanériákkal. Egy megvásárolt autó után a kereskedővel azonnal lefizettetik az egész vételár után járó fényüzési adót és nincsenek tekintettel arra, hogy a kereskedő az autót részletfizetésre adta el és csak hónapok, vagy évek multán kapja meg a teljes vételárt. Még nagyobb igazságtalanság, hogy oly esetekben, mikor a vevő kicseréli autóját ugyanannál a kereskedőnél, az uj autó után annak teljes árához mérten másodszor is le kell róni a fényüzési adót. De még ezzel sincs kimeritve a sok bosszantó igazságtalanság. Ha valaki autót rendel meg valamely helyi kereskedőnél, a gyárosnak, vagy kereskedőnek nyomban le kell róni a fényüzési adót. Megtörténhetik azonban, hogy a vevő szakértővel megvizsgáltatja az autót és a szakértői vélemény alapján lemond erről az autóról és másikat vásárol. A gyárosnak vagy kereskedőnek ily esetben

e második autó után is fényüzési adót kell fizetnie, de a kincstár nem téríti neki vissza azt a fényüzési adót, amelyet a gyáros, vagy kereskedő az először eladott, de visszamaradt autó után lefizetett.

Ugyanezeket az igazságtalanságokat látjuk az autóalkatrészek eladásánál, vagy becserélésénél. Megtörténik, hogy valaki gummiabroncsot rendel. A kereskedő kiadja az árut és lefizeti a fényüzési adót. Másnap a vevő azzal küldi vissza az árut, hogy tévedett az abroncs méreteiben s neki néhány centiméterrel kisebb abroncsra van szüksége. A kereskedő becseréli az árut és

nyomban le kell fizetnie a fényüzési adót a kisebbméretü abroncs után is, anélkül, hogy a kincstár megtéritené neki a visszaküldött abroncs fényüzési adóját.

Ezek hajmeresztő igazságtalanságok, amelyeket el kell tüntetni gazdasági életünkből. Az állam ne nyuzzon két bőrt egy rókáról, ne szedjen fényüzési adót sztornirozott üzletek után, hanem érje be a tényleges eladások után járó fényüzési adóval. Nem szabad, hogy egy gyönge, fejlődésben levő ipart ezzel a jelszóval nyomoritsunk meg: inkább háromszor adózzék, mint egyszer se. Mert, ha ez marad a jelszó, beállhat a helyzet, hogy csakugyan egyszer sem fog adózhatni.

A Hitelbank és Olaszbank kezdi a gépemberek alkalmazását. Információnk szerint a németországi ujfajta számfejtőgépeket, amelyeknek beszerzésére vonatkozó tervekkel előző számunkban foglalkoztunk, elsőnek a Hitelbank és a Magyar-Olasz Bank rendelte meg próbaképen. Az ujfajta gép ára 150 millió és egyes osztályokban a tisztviselők 75%-át teszi feleslegessé. Értesülésünk szerint más pénzintézetek is foglalkoznak a számfejtőgépek kipróbálásának kérdésével.

A Fősör mérlege. E hó 19-én tartja meg rendes közgyülését a Fővárosi sörfőző rt., amely mérlegében 11.5 milliárdós brutto hasznot mutat ki. A Fősör kedvező üzletévről számol be és az aranymérleg szempontjából szolid és erős iparvállataink közé sorolható.

Elhalasztódott az amerikai holdingtársulat megalakulása. Beszámoltunk arról, hogy a négy vezető pénzintézet Amerikában holdingtársulatot akar létesiteni avégből, hogy jelzálogkölcsönöket biztositson a magyar gazdatársadalom részére. Információnk szerint ezek a tárgyalások elhuzódtak, illetve ujabb érintkezés vált szükségessé az amerikai érdekeltekkel, ugyhogy a végleges megállapodás csak december végére várható.

Magasabb osztalékot fizet a Hermes. Megirtuk, hogy a Hermes — szokás szerint — december végére hivja össze rendes közgyülését. A vasárnapi hivatalos lap közölte, hogy a Hermes december 29-én tartja meg a közgyülést. Információnk szerint az igazgatóság a tavalyi 1000 korona helyett 1200 korona osztalék kifizetését fogja javasolni.

VÁLLALKOZÁS

A Központi Szivattyutelep (IX., Soroksári-ut 31. szám) udvarán létesitendő kocsiut burkolási munkálatait Obendorfer Jakab és Samu cég nyerte el 28,547.000 koronáért. A Kövező és Utépitő Rt. 307.000 koronával olcsóbb ajánlatot nyujtott be, azonban nem helyezte letétbe a kikötött bánatpénzt és igy ajánlatát nem vették figyelembe.

Eladó 88 vagon ipari csont. A főváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet az 1926. év folyamán a községi élelmiszerárusitóüzemben kb. 24 vagon, a községi lóhusüzemben kb. 30 vagon a fővárosi kórházakban kb. 4 vagon és a szeméttelepen kb. 30 vagon, összesen tehát mintegy 88 vagon ipari csont értékesitése iránt. Pályázatok benyujtásának határideje **december 28, hétfő.** Bánatpénz a felajánlott összeg 5 százaléka.

A főváros tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet a Köztisztasági Hivatal részére szükséges **1300 darab lenből készült vizmentes ponyvavászon esőgallér szállitására.** Ajánlatok benyujtásának határideje **december 16-ika, szerda.**

Moslék. A tanács a fővárosi kórházakban az 1926. évben összegyülemlett moslékot árlejtés utján értékesiti s erre nyilvános árlejtést hirdet. A Szent Rókus-kórházban 250 mm., a kúnutcai kórházban 60 mm., a Szent István-kórházban 400 mm., a telepiutcai kórházban 140 mm., a Bakáts-téri kórházban 30 mm., a Szent László-kórházban 230 mm., az Uj Szt. János-kórházban 1200 mm., a Régi Szent János-kórházban 40 mm. moslék kerül eladásra. Ajánlatok benyujtásának határideje **december 22.** Bánatpénz az egész mennyiségre 5 millió, egy-egy kórházra 2—2 millió korona.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

45. m. kir. állam sorsjáték

Célszerü, olcsó és okos
KARÁCSONYI AJÁNDÉK
5-10 **ÁLLAMSORSJEGY** 10-20
mert lehet, hogy
sok millió korona készpénzt ajándékoz

Főnyeremény **250 millió K** Jutalom **250 millió K**
tehát **500,000.000** koronát
is nyerhet egy sorsjeggyel, azonkivül **50, 20, 10, 5 millió** stb. nyeremények, melyek mind **készpénzben** fizettetnek ki

Huzás december 30-án!

Egy sorsjegy ára 20.000 K.
5 drb 100.000 kor., 10 drb 200.000 kor.

Kapható minden dohányfőzsdében, bank- és sorsjátéküzletben, postahivatalokban stb.

Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a **zákosfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság lottóosztálya:** Budapest, IX., Fővámház.

HALMOS ISTVÁN és FIA
kövező- és utépitő vállalkozók — Budapest, X., Halom-utca 25.
Alapittatott 1890. Tel.: József 39-52.
Utépitő és kövezőmunkák: beton-, asztaltburkolás- és földmunkák. Vasutépitési munkák.
Költségvetés dijtalan! Budapest székesfővárosnak, a Máv-nak és az Államépitészeti hivataloknak állandó szállitói.

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 **BUDAPEST** IV., KÉPIRÓ-U. 3.

Szopogasson köhögés ellen

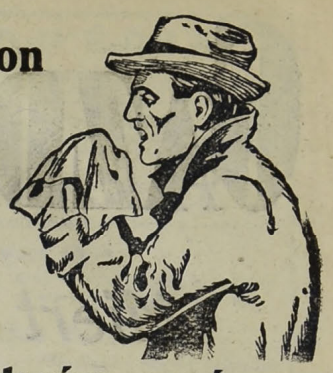

Szent István gyógymalátacukorkát,
mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

Kovács Testvérek
festők, mázolók és fényezőmesterek,
Budapest, VIII., Nap-utca 36.
Telefon: József 76—56.

Rietschel és Henneberg R.-T.
Práter-utca 12. szám. — Telefon: József 23-18.
Központi fütések, szellőzések, szárítók. Vizvezetéki, csatornázási fürdő- és városi vizművek. Csatornázások, derítők, szivattyutelepek. Füstgázok és fáradtgőz hasznositása.

Hazai Felvonó (lift) Javitó, Karbantartó és Elektrotechnikai Vállalat
Schweiger Zsigmond és Társa
Budapest, V., Csáky-utca 17.
Acélsodronykötelek. Összes felvonó alkatrészek, anyagok. Vállalja felvonók teljes jókarbantartását.
Telefon: 186-11. csekély havi átalánydijért Telefon 186-11.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r.-t. ózdi samottegyár gyártmányainak elárusitója
Urbach és Tafler r.-t. Padlóburkolatok: keramit, terazzó, cement, márvány-mozaik, mettlachi, porcellán és márvány lapokkal, acélbeton és asbestpadló. Faburkolatok: Bel és külföldi fayence-lapokkal minden szinben. Tel.: 8-08. Budapest, Liszt Ferenc-tér 6.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsolivas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- es gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Eternit
EMKI TUVEKHATSCHEK A.-G. KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU

Ára 3000 kor.

Tizennegyedik évfolyam — Budapest, 1925 december 23. — 51—52. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési árak: Egész évre 20 pengő = 250.000 kor. Félévre 10 pengő = 125.000 kor.
ÁLLANDÓ MELLÉKLET: GAZDASÁGI HIRLAP

VÁROSI, POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ DACSÓ EMIL

Megjelenik minden szerdán
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. ker., Szív-utca 18. sz.
Postatak. csekk-számla: 40 424
Telefon: 137—15 szám

A Béke ünnepén

Irta: dr. RIPKA FERENC

Jöttével a napnak, amelyen a Megváltó születésének emlékezetét üljük, az evangelista szava jut eszembe: „Te pedig kis gyermek, a magasságos Isten profétájának hivattatol, mert az Ur előtt jársz, hogy az ő utait megkészitsed, hogy megjelenjél azoknak, akik a sötétségben és a halálnak árnyékában ülnek, hogy igazgassad a mi lábainkat a békességnek utjaira." Ma egy nehéz esztendő elmultával megilletődve gondolok arra, hogy a Gondviselés a mi lábainkat is a békességnek utjára igazgatta. Egy esztendővel ezelőtt még csak halványan élt bennem a remény, hogy Budapest lakosságában egy jobb, egészségesebb korszak beköszöntésével el fognak homályosodni az ellentétek, amelyek hosszu esztendőkön át pusztitották a jóakaratot és akadályozták az alkotó munkát. Ma valahogy ugy érzem, hogy nagyot haladtunk ebben az irányban. A mult tüzének szikrái még kipattannak néha, de többé nem lobban lángra a gyulékony anyag. Valahogy megértették minden oldalon, akik Budapest sorsát intézik hogy szándékaikban és cselekedeteikben legfőbb irányitó elvnek a város és lakosság iránt való szeretetnek kell lennie. A sötétségnek és halálnak árnyékában ült igenis ez a város és menthetetlenül elpusztult volna, ha a Gondviselés lábainkat nem igazgatja a békességnek utjára. Ma teljes a bizodalmam, hogy ezen az uton nem visszafelé megyünk, de megállani sem fogunk. Ma már mindenki látja a teljes megbékélést, a teremtő munka és a haladás betlehemi csillagát, amely vezérelni fog bennünket.

Ezelőtt pontosan egy esztendővel a Fővárosi Hirlap-nak ezen az oldalán mondottam, hogy a főváros fejlődése és gazdasági életének ujjáébredése szempontjából nem lehet más kivánsága a városát szerető polgárnak, mint az, hogy az uj törvényhatóság alkalmas legyen a békés, alkotó munkára. Rövidddel ezután már a pártharcok tüzében izzott a város. A választási hadjárat legkeményebb napjaiban minden erőmmel és minden tehetségemmel ezt a gondolatot hirdettem. A küzdelmek hevében bármilyen eszközökkel harcoltak ellenem, ha szidtak, ha káromoltak, nekem nem volt egyéb válaszom, mint a megbékélés és az alkotó munka hirdetése. És csodálatosképpen minél közelebb került ez a harc a végkifejlődéshez, annál inkább urrá lett a lelkeken ez a gondolat. Amikor a város közönsége már csak pár lépésre állott a városi urnáktól, boldogan hallottam a jobboldalon és a baloldalon lévő politikai pártoktól, hogy nekik sincsen más céljuk, minthogy ezt a várost ujra a munka, a fejlődés és a boldogulás utjára vigyék. Összeült az uj törvényhatósági bizottság és azóta megnyugvással kell mondanom, számtalan jelét adták a város vezetésére elküldött férfiak annak az akaratuknak, hogy Budapestből ismét boldog és virágzó várost varázsoljanak. Imitt-amott felvillannak még a világnézeti ellentétek, de a közgyülés héthónapos munkája mégis gazdag az eredményekben.

Nem arra való ez az ünnepi hangulat, hogy részleteket soroljak fel és rámutassak azokra az eredményekre, amelyeket a törvényhatósági bizottság pártjainak jószándéke és a város iránt való szeretete engedett létrejönni. Elég, ha annyit mondok, hogy a nagy politikai ellentétek mellett, a mult likvidálása körül fel-felhangzó csatazaj ellenére is, nem volt egyetlen szép, nemes és a város jövőjét gazdagitó gondolat, amely a pártharcok miatt elvetélt volna. Aki a fejlődés szempontjából értékes gondolatot vetett fel, nem csalatkozott. Ha akadtak is közben sajnálatos jelenségek, ha akadnak is békétlenek és rendzavarók, de ebben a közgyülésben eddig igenis volt erő és akarat arra, hogy használjon a városnak, amely ügyeinek intézését reábizta.

Ezen a napon, amelyet a Megváltó születése emlékezetének szentelünk és amelyet méltán tekint az emberiség a szeretet és a béke ünnepének, reménységgel gazdag jövendő rajzolódik ki előttünk. Budapest karácsonyfája ma még nagyon szegényes. Kevés rajta a gyertyafény, kevés az aranyos dió és kevés az ajándék a fa alatt. De volt ez a fa már sokkal sötétebb is. És ha ma még csak pislognak ezek a gyertyácskák, ebben a szegényesen szürődő fényben is megérezzük a jövőt, amely gazdag és boldog lesz, ha a béke és a szeretet akarását és cselekedeteit az esztendő minden hétköznapján is ott találjuk.

Rakovszky belügyminiszter kijelenti a Fővárosi Hirlapban, hogy a közgyülésben megvan a jóindulat a békés alkotó munkára

„A közgyülés ne politizáljon, hanem szociális és gazdasági alkotásokkal igyekezzék igazi hivatását teljesiteni" — A belügyminiszter az állandó üzemellenőrző bizottságot mindenesetre felállitja

A főváros uj törvényhatósági bizottsága, amelynek tagjait május hónapban választotta meg a főváros közönsége, junius hó 17-én ült össze, hogy megtartsa első közgyülését. Azóta több mint hat hónap telt el és ez idő alatt a főváros uj törvényhatósági bizottsága sok és jelentős munkát végzett el. Éppen a Fővárosi Hirlap mai számának vezércikkében konstatálja ezt a tényt maga Ripka Ferenc főpolgármester is, akinek — mindenki nagyon jól tudja és méltányolja —

legtöbb része van abban, hogy a tulságosan heterogén elemekből, ellentétes politikai pártokból, éles világnézeti különbségekkel rendelkező frontokból álló közgyülés mégis munkaképessé lett.

Amikor a közgyülés összeült, egymást érték a jóslatok. És az augurok csaknem egyértelmüen az uj közgyülés korai halálát jósolták, mert — mint kifejtették — merő lehetetlenség az, hogy óriási világnézeti különbségek mellett a politikai ellentétek ki ne robbanjanak. Ezek a politikai időjósok azonban kifelejtettek a számitásukból valamit. Ez a valami pedig az, hogy a közgyülésnek minden tagja Budapest polgára és Budapest polgáraival az utobbi évek alatt nagy és mély vonzalom fejlődött ki a város és annak ügyei iránt. Az uj közgyülés bebizonyitotta, hogy azok, akik Budapestet szeretik,

akik Budapest polgárságáért és munkásságáért mindent megtenni hajlandók, azok ki tudják kapcsolni a városházi munkából a politika izgalmait, azok fátyolt tudnak vetni a multra és meg tudják cselekedni, hogy csak a jövőbe tekintenek.

Közgyülési és bizottsági csete-paték, amelyek bizony meglehetősen sürün fordulnak elő még ma is, csak mulo incidensek. Maga a közgyülés igenis eddig minden komoly és fontos kérdésben tiszteletreméltó komolysággal tárgyalt és eredményeket ért el. Hogy ez igy lehet, annak a törvényhatósági bizottság tagjainak szivében Budapest iránt érzett szeretetén kivül alapja az, hogy Ripka Ferenc főpolgármesterben a hozzánk sikerült olyan férfiut a városházára küldeni, aki a maga kiegyenlitő munkájával és bölcs diplomáciájával a pártok véleményét eddig minden kérdésben közös plattformra tudta hozni. Azok a bizonyos pártközi konferenciák, amelyek Ripka Ferenc főpolgármester dolgozószobájában igen sürün játszódnak le, legfontosabb tényezői a pártok együttmüködésének. Igy sikerült elérni azt, hogy a közgyülési teremből nagyjában számüzni lehet

ez az egymással élesen ellentétben álló politikai pártokból álló közgyülés munkaképessé lett.

Hogy pedig ez a közgyülés munkaképes, azt többé nem mi, hanem Rakovszky Iván, Magyarország belügyminisztere is megállapitja a Fővárosi Hirlap karácsonyi számának adott és itt következő nyilatkozatában.

A Fővárosi Hirlap ugyanis Budapest kommunális életére döntő jelentőségünek tartotta, hogy megkérdezze a belügyminisztert mi a véleménye a közgyülés eddigi működéséről és milyen várakozással tekint a bizottság további munkája elé.

RAKOVSZKY IVÁN belügyminiszter

erre vonatkozóan a következő érdekes kijelentéseket tette a Fővárosi Hirlap munkatársának:

— *A közgyülés mai összetételében mindenesetre módot nyujt arra, hogy békés, alkotó munkában teljesitse azt a hivatást, amelyre a főváros nagyközönsége kiküldötte.* Most már csak a közgyülés tagjaitól függ, hogy ezt a lehetőséget kihasználják-e, vagy pedig a politikai ellentétek viharában dobják el azt a lehetőséget, hogy a közgyülés valóban a köz érdekében müködjék. A főváros eddigi közgyülései *azt a képet mutatják, hogy a jóindulat és az igyekezet a békés alkotó munkára megvan.* Itt-ott mutatkozik ugyan — *inkább egyesek, mint pártok részéről* — turbulenciára való hajlandóság, hiszem azonban, hogy *a pártok vezetősége ezeket a tüneteket erélyesen fogja leszerelni.* Az önkormányzati élet egészségének ugyanis legfőbb jele, hogy *a közgyülés ne politizáljon, hanem szociális és gazdasági alkotásokkal igyekezzék igazi hivatását teljesiteni.*

Munkatársunk ezután megkérdezte, hogy mi lesz a sorsa az állandó üzemeket ellenőrző bizottságnak vagyis, hogy a közgyülés esetleges elutasitó magatartása esetén is sor kerül-e a bizottság megalakitására?

A belügyminiszter igy válaszolt:

— Én erre vonatkozóan kérdést intéztem a főváros tanácsához és most várom a tanács válaszát. A leghatározottabban kijelentem, hogy *én az állandó üzemellenőrző bizottságot minden esetre felállitom, a kérdés csupán az, hogy a törvényhatósággal közösen fogom-e felállitani, vagy pedig egyedül.*

Rakovszky Iván belügyminiszter nyilatkozata kétségkivül meg fogja nyugtatni Budapest közönségét, de egyszersmind nagy és megérdemelt dicséret ez a főváros törvényhatósági bizottsága számára is. Hiszen a belügyminiszter, aki ugylátszik már a közgyülés összeülésekor azt érezte, hogy a közgyülés ebben az összetételében is alkalmas a békés és alkotó munka teljesitésére, most konstatálja, hogy ez a feltevése bevált; mert mint megállapitja,

a közgyülésben megvan az igyekezet, a jóindulat a békés, alkotó munkára.

Csak természetes, hogy a belügyminiszter ezekután továbbra is azt kivánja, hogy a közgyülés ne politizáljon, hanem szocialis és gazdasági alkotásokkal igyekezzék igazi hivatását teljesiteni. Természetesen észrevette a belügyminiszter azt is, hogy a közgyülés jószándéku munkáját, ha nem is pártok, de egyesek imitt-amott igyekeztek megzavarni. A pártok vezéreinek tehát igenis meg kell fontolnia azt, amit a Fővárosi Hirlap annyiszor elmondott és amit most a belügyminiszter is megismétel, hogy a turbulenciára hajló elemek egyéni akcióját erélyesen le kell szerelni. Ha ez igy lesz, Budapest törvényhatósági bizottsága tovább is munkaképes lesz és sok becsületes alkotással gazdagithatja majd ezt a leszegényedett várost.

Körséta a városházán

Karácsonyi hangulat — Akik nem ették meg egymást — Joannovits Pál a keresztény községi párt alelnöke

Karácsony hetében elcsöndesednek a városházi folyosók és még a tisztviselők is nem annyira aktacsomókkal, mint inkább ajándékcsomagokkal sürögnek az öreg boltivek alatt. Közgyülés már nem lesz az esztendőben és egyhamar a bizottságok sem tartanak ülést. Ünnepi hangulat árad már hétfőtől kezdve mindenfelé. És ez az ünnepi hangulat ma bizakodóbb, mint tavaly volt. Emlékezzünk csak vissza, a tavalyi aggodalmos arcokra. A tisztviselőkön valami bizonytalan érzés uralkodott. Hát még két év előtt, amikor interregnum volt a városházán és mégcsak kilátásban volt, hogy Terstyánszky Kálmán kormánybiztosként kerül az uj városházára. Az a sok politika, amit esztendőkön át a tisztviselői karra zuditottak, teljes bizonytalanságba sodorta őket. Két év előtt még senki sem tudta, hogy mi lesz. A régi többség jön; az is rossz; lesz egy uj baloldali többség: attól is mentsen meg az isten. De a tavalyi karácsonykor már Ripka Ferenc ült a kormánybiztosi székben, akkor már sejteni kezdték a tisztviselők, hogy többé nem lesznek a politika könnyen hajitható labdái. Tavaly karácsonykor már sürün hangzott a politikamentes alkotómunka jelszava Ripka Ferenc ajkáról.

A bizonytalanságot azonban máról holnapra nem lehet eltüntetni. De azután jött egy egész esztendő, amely alatt az összes városházi pártok megtanulták a Ripka Ferenc jelszavát. És annak értelmében rászánták magukat a komoly, produktiv tevékenységre. A tisztviselői kar napról-napra nagyobb biztonságban kezdte érezni magát. A közgyülési teremben is mindig kevesebb lesz a politikai harc és mindig több a komoly tárgyalás. A hivatalszobákban pedig nyugodtabb lett az élet és szebb a karácsony. Egy esztendő alatt nagyot fordult a sors kereke.

*

Most már a hivatali szobákban is szivesen olvassák a közgyülési tudósitásokat. És derüsen mosolyognak az emberek, amikor látják, hogy a tüz és a viz nem is olyan elkeseredett ellensége egymásnak. Hogy ez a Wolff, meg ez a Vázsonyi ilyen szépen megértik egymást! Nem azt jósolta mindenki, hogy fel fogják egymást falni? És ime, milyen jól esik olvasni az ujságban, hogy „ezután Wolff Károly állott fel szólásra":

— Mindenben aláirom az előttem szóló Vázsonyi Vilmos bizottsági tag ur által elmondottakat.

Vagy milyen szép az, amikor Wolff Károly beszél, a baloldal egy kicsit nyugtalankodik, de Wolff Károly megjegyzi:

— Nem akarom a szenvedélyeket felkavarni és ezeket csak ugy mellékesen emlitettem meg...

És csend van, és rend van és nyugalom van.

Most meg a baloldal támadja hevesen Folkusházy alpolgármestert. Feláll azonban Vázsonyi, higgadtan, nyugodtan, szenvedélyek nélkül beszél és ez a nyugalom van olyan ragadós, mint az izgalom. Egy ilyen ujfajta Vázsonyi beszéd után olyan lesz a tisztelt közgyülés, mit a kezes bárány.

És megint csend van, rend van és nyugalom van.

*

De nemcsak a közgyülési teremben, hanem mindenhol megvan az igyekezet arra, hogy a békés együttmunkálkodást mindenképen biztositsák. Egyre jobban kezdenek eltünedezni a szinről a rikitóhangu aktorok. Különösen a Wolff-párton lehet ezt látni. Mind hátrább huzódtak azok, akik az első közgyülésen a primet játszották. A primadonnák statiszták váltak. Nem mintha kiöregedtek volna, de mert az idők mást követelnek, mint amit ők produkáltak, azaz hogy nem produkáltak. Akik azt mondták valaha, hogy Wolff Károly diktátor a saját pártjában, azok kezdik belátni, hogy Wolffot inkább a pártja és a pártja szenvedélyei ragadták magukkal. Ma inkább ur a pártjában, mint volt akkor. Csak éppen a héten mondta el Wolfi Károly a közgyülési teremben, hogy a külföldi tárgyalások során szerinte ő csak egy hibát követett el és ez az volt, hogy az ellenzéket nem vitte el Bazelbe és egyéb tárgyalóhelyekre. Miért nem vitte. Valószinüleg azért, mert ha ezt megtette volna, abban az időben nem tudott volna a pártján uralkodni. Igy kell ennek lenni, hiszen egyszer már tett ehhez hasonló vallomást Wolff Károly Akkor elmondta, hogy az ellenzéket nem ő rekesztette ki a bizottságokból, ez nem az ő intenciói szerint történt, hanem kénytelen volt behódolni a pártja akaratának. Akkor ezt nem hittük el neki. Nem hittük el, mert tényleg diktátornak látszott, pedig aligha volna az. Ma, amikor az uj Wolff Károlyt is benne a reálpolitikust látjuk, hinni kell ebben a kijelentésében.

Ma sokkal inkább Wolff Károly akarata szerint mennek a dolgok a Keresztény községi pártban, mint mentek az uj választások előtt. Akkor nem annyira Woff, mint inkább Csilléri András volt az ur és a Csillérihez hasonlatos mentalitásu elemek akarata érvényesült. Ma Wolff Károly uj és bizalmat gerjesztőbb arccal jelenik meg a szinen és csöndben, lassan ugy érződik, hogy pártja is uj arculatot kiván felvenni. Erre vall, hogy Csillériék mnidinkább a háttérbe szorulnak. Beszéltek róla, hogy Wolff Károly visszavonul és teljesen a mérsékeltebb elemek veszik át a vezetést. Ez téves feltogás, mondják a keresztény pártban, mert éppen Wolff Károlyt tekintik ma a pártban a mérsékeltebb elemek igazi vezérének. A párt mérsékeltebb elemei nagyon meg vannak elégedve Wolff Károly mostani müködésével és e tények bizonyitják, hogy igenis Wolff Károlylyal lehet dolgozni a közgyülés többi pártjainak is. Hat hónap alatt egyetlen egy ügy sem borult fel azon, hogy Wolff Károly megütötte volna azt a régi hangot, amely a Csilléri-rezsimben divatos volt.

Most azután külsőleg is kezd kifejezésre jutni az, hogy a Keresztény községi pártban más szelek fujnak, mint fujtak akkor, amikor a pártot csak a szenvedélyek hajtották. Ez a külső megnyilatkozás pedig Joanovits Pálnak ügyvezető alelnökké történt megválasztása. A Keresztény községi pártnak sok alelnöke van. Ahány frakció, ahány szinváltozat a pártban, annyi alelnök a pódiumon. Most azután ügyvezető alelnöki állást is kreáltak, amely cselekedet megoldásaként azt mondják, hogy a párt adminisztrációjával nem voltak megelégedve. Erre kell az ügyvezető alelnök. Nem akad meg ezen senki, mert a politikában nem szokás az ilyen változásokat a nagy nyilvánosság előtt kitálalni. Az ilyesmi intim-belső dolga minden pártnak, ezt nem vallják be nyilvánosan, de azért mindenki nagyon jól tudja, hogy mit jelent az ilyen változás. Joanovits Pál ügyvezető alelnöksége sem ilyen egyszerü adminisztrativ célu megoldás. Határozott rezsimváltozást jelent ez a Wolff-pártban. Joanovits Pál mindenkor a mérséklet embere volt. Bent a pártban mindig a komolyságot és megértést képviselte. Hosszu ideig nem hallgattak rá és alighanem dicséretére szolgál, hogy mégis bent maradt a pártban, részben féknek, részben pedig azért, mert tudta, érezte, hogy el fog jönni az ő ideje. És talán Wolff Károlyt is jobban ismerte, mint amilyennek a közvélemény látta. Ő bizonyára tudta azt is, hogy Wolff nem diktátor volt a multban, hanem elelnkezően, a párt szenvedélyének játéka. Igy a karácsonyi ünnepi hangulatban optimisztikusan látja az ember ezeket a dolgokat, de tényleg örvendetes lenne, ha ez a meglátás jogosult volna.

A régi Pest a kávéházban

Volt idő, amikor Budapest a kávéházak városa volt. Nem ugy, mint ma, hogy a tőzsdei konjunktura után az összeomló bankocskák saroküzleteiben fényesnél-fényesebb kávéházakat gründolnak, amelyekben a legnagyobb ritkaság a vendég. Ha összeszámolnánk egy ilyen uj kávéház vendégeit és csillárjait, kiderülne, hogy minden vendégre öt-hat csillár esik. Valaha másként volt ez Budapesten. A zsufolt kávéház második otthona volt a szegény embernek. Csekély költekezés mellett melegben és fényben lubickolt. Ma odahaza maradnak az emberek, de meg amellett erőteljesen hóditott a klub-élet is, amely igen sok vendéget elvont a kávéháztól. Sajnos, a klub nem az ujságokkal és a társalgással hódit, a budapesti klubnak, nem mint az angol klubnak, a kényelmes bőrfotel a csábitóereje, hanem a kártyaasztal.

Érdemes egy kicsit visszanézni a multba a budapesti kávéházak fénykorára. Az akkori kávéház más volt, mint a mai és mégis akárhányszor erkölcsi felháborodással szidták az erkölcsbirák a léhaságnak és tunyaságnak eme tanyáit. Érdekes, hogy Budapest minden régi kávéházának megvolt a maga egyénisége, a maga szine, a maga karaktere. Az emberek, akik odajártak, neves politikusok, vagy irók stammasztalai adtak jellegzetes szint valósággal minden budapesti kávéháznak.

A budapesti kávéházi életet a háboru törte le. Amikor a háboru kitört, ötödfélszáz kávéház volt Budapesten. Valóságos kávés-dinasztiák alakultak ki. De legjellemzőbb, hogy ki hova járt. A városatyákat például Glück Frigyes a Pannoniába vonzotta. A szocialisták az Angolba, a demokraták az Abbáziába, a munkapártiak a Hangliba jártak. A függetlenségiek kávéháza a Balaton volt. Az irodalmi kávéházak, ahova irók, ujságirók, szinészek és művészek jártak: a Newyork, az Abbázia, a Berger, a Palermo a Helvécia és a Club-kávéház. A konzervativ irók tanyája a Baross-kávéház volt. Az artisták tanyája a Fővárosi Orfeum kávéháza, a Meteor-kávéház és a Royal-Orfeum bohémtanyája.

Az igazi szint azonban a nagy egyéniségek adták meg a budapesti kávéházaknak. Ha bemegy az ember az Abbazia-kávéházba, az Andrássy-uti oldal nagy kerek asztaláról még mindig az jut az eszébe, hogy itt ült valaha a Vajda, a nagy Eötvös Károly. Körülötte gróf Károlyi Gábor, Vázsonyi Vilmos, a törteli Schlesinger, Perl öcsém és Reiner öcsém. Kardhordó Árpád és udvari káplánja, bibiti Horváth Jancsi. Ma szinészek és ujságirók verődnek itt össze, Bernáth Ottó dr. elnöklésével, reggel pedig a kávénál Sümegi Vilmos Kossuth-szakálla tünik fel. Ez volt a Vajda pihenője, itt folyt az ajkáról az anekdota és itt kezdődött minden második história ugyhogy: veszprémi fiskus koromban... A Newyork Bródy Sándor és Molnár Ferenc, Krudy Gyula tanyája, de állandóan telve van kisebbnevü irókkal is. Ambrus Zoltán a budapesti kávéházak nagy vándora. Legjobban szeret a Központi (Central) kávéházba járni, az Egyetem-utcába. Itt csönd van, nyugodtan lehet dolgozni és Józsi, a hirneves irodalmi főpincér, szemethuny azelőtt is, ha Ambrus szerkesztő ur kinyes valamit a „Le Figaro" ma érkezett számából. Általában hálás dolog a Centralba járni, hiszen a kitünő Józsi nemcsak az élő de a halott irókról is gondoskodik, amint azt Zuboly (Bányai Elemér) példája mutatja, akinek hősi halálát a vendégektől gyüjtött pénzen emléktáblával örökitette meg. Azóta a kitünő Józsi átszármazott az Angol-kávéházba, ahol délutánonként Wallesz szerkesztő urnak szervezi a kávét. Hires hely az azóta megszünt Király-kávéház is, ahol a „segédujságirók" tanyáznak. Ma „slappaj"-oknak hivják őket, de ma is megvannak.

Ambrus szerkesztő ur nem nyugszik meg egy kávéházban, csak éppen kipiheni magát. Egy óra mulva tovább vándorol és sohasem tudja az ember, hogy melyik kávéházban bukkan elő. De leginkább szereti mégis a Palermo-t, ahol nagy reverenciával fogadják és külön asztalt tartanak fenn a számára. Mikor aztán végigkörutazta az éjszakát a pesti kávéházakban, akkor rászánja magát egy bablevesre, vagy marhahusra, amelyet egy spriccer kiséretében öt óra tájban előbb Klekkernél, majd később az Erdélyi-borozóban fogyasztott el. Finom, csöndes alakja most már teljesen eltünt az éjszakai életből. A régi Japán-kávéházban a Muskátli-asztal virágzik. Két finom öregur a társaság lelke: Szinnyey-Merse Pál és Lechner Ödön. Két gigantikus nagy művész. Körülöttük az idősebb és fiatalabb művészek egész légiója. És esténként megjelenik pontosan, kiméletlenül Nagy Endre szerkesztő ur is és kirekvirálja a bőrük alól is a három-négy frisstermelésü viccet, amellyel rohan a Pesti Napló szerkesztőségébe, hogy megirja az aznapi Tarka krónikát.

A Berger-kávéház magyarosan stilizált sarkában a Király-Szinház trónol Hosszu asztaluk naponta háromszor telik meg vendéggel. Reggel ebéd után és szinház után. Az asztalfőn Beöthy László ül, melette Lázár Ödön, Vágó Béla és az elmaradhatatlan szinházi riporterek egész tömege. Később a Magyar Szinház csatlakozik hozzájuk, Törzs Jenő, Tarnay Ernő, Körmendy János, Csortos Gyula, meg a többiek állandóan itt láthatók. Minden este pontosan megjelenik a librettisták és zeneszerzők, de a komoly drámairók tömege is. Minden este itt van szegény Kacsoh Gráci, aki éveken át ennél az asztalnál várja,

Szinte hétről-hétre romlik a közlekedés

A tulterhelt vonalak forgalmát a párhuzamos uccákon közlekedő automobil-járatokkal kell tehermentesiteni

Irta: Becsey Antal

Aki a székesfőváros közlekedési viszonyait figyelemmel kiséri, bizonyos foku nyugtalansággal látja, hogy nincs minden a rendjén. Annyi bizonyos, hogy az elmult néhány esztendő alatt sok hasznos intézkedés történt. Lezüllött kocsiparkunk eléggé rendbejött; az alsó vezetékek kiküszöbölése szintén nagyon sokat jelent a közlekedés biztonsága szempontjából; a felépitmények tekintetében is lényegesen javult a helyzet; az áramtermelés és elosztás körül is történtek eröteljes kezdeményezések; a területhasználati szerződés 11. szakaszában előirt uj vonalak közül a farkasréti második vágány szintén elkészült. Igaz, hogy mindez a folyó bevételekből, az amugyis agyonterhelt közönség pénzén készült, de tagadhatatlanul eredményt jelent. Néhány hónap óta azonban egyre nyomasztóbban érzi a főváros munkába sietö közönsége, hogy

a közlekedés szinte hétről-hétre romlik;

a hosszu ideig való várakozás, tolongás, lógás ujból napirenden van. És ha ebben van is része a még mindig megoldatlan lakásügynek is, nem lehet elvitatni, hogy közlekedésügyünk sulyos problémák előtt áll, amelyek okait kikutatni és amelyeket legalább átmenetileg megoldani: a főváros közönségének legégetőbb feladatai közé tartozik.

A bajokat, azok okai szerint két főcsoportra oszthatjuk. Az első csoportba a közuti vasutak ingerenciája alá tartozókat sorolom; a másodikba a kivülálló befolyások következtében beálló zavarok tartoznak.

Az első csoportbeli teendők fontosabb tételeire az üzemvizsgáló bizottság jelentése megfelelő javaslatok kapcsán már rámutatott. A jelentés azonban inkább az energia-termelés és elosztás, valamint az üzletvitel feladataival foglalkozik; emellett a felépitményeknek az eddigi Haarmann-rendszerü sinekről a Phönix-rendszerü sinekre való áttérését és uj kocsitipusok bevezetését sürgeti. Közlekedésügyi szempontból azonban természetesen sok egyéb tennivaló is van még.

Annyi bizonyos, hogy

a vasut az egyes közlekedési relációk forgalmi igényeit többé kielégiteni nem birja, még a járatok sürüsitésével sem.

Igy például a Rákóczi-uti vonal tulterheltségén ujabb relációk beállitásával inkább csak rontani lehet. Gyökeresen ily vonalakon csakis gyorsvasutak és földalatti vonalak létesitésével lehet segiteni; ami természetszerüleg csak nagyobb beruházási programm keretében valósitható meg. Tarthatatlan a helyzet a vasuti pályaudvarokhoz csatlakozó személy- és podgyászforgalom lebonyolitása tekintetében, nemkülönben a munkába induló és onnét hazatérő tisztviselők és munkások időszakos forgalmi torlódása tekintetében. Állandó panaszok forrása a HÉV. által közvetitett kültelki forgalom ügye is. Bár e tekintetben a kombinált jegyek bevezetése hozott némi enyhülést, ez az intézkedés a közvetlen járatok bevezetését, legalább is a főváros határán belül, nem pótolhatja. Joggal panaszolja fel a közönség, hogy az átszállóhelyeken

nincsenek kellő számban fedett várakozóhelyiségek;

hogy csökkenteni lehetne egyes nagyforgalmu átszállóhelyek számát, megfelelő csatlakozások és relációk létesitése által (pl. az Erzsébet-hid budai hidfőjénél); hogy közlekedési rendőrségünk nem eléggé gondoskodik sem a járatok pontos ellenőrzése, sem forgalmi akadályok preventiv elhárítása iránt.

Nem szenved kétséget, hogy mindezen anomáliák legtöbbje még a nagy beruházó programm végrehajtása előtt is megszüntethető.

A tulterhelt vonalak forgalmát a párhuzamos utcákon közlekedő automobiljáratokkal ugyszólván máról-holnapra lehetne tehermentesiteni,

anélkül, hogy e versenyvonalak a villamosközlekedés szempontjából káros konkurrenciát jelentenének. A pályaudvarokkal való szerves kapcsolat sem megoldhatatlan probléma; csak egy kis jóakarat kell hozzá. A kelenföldi pályaudvar például a dunántuli személyforgalom 40—50 százalékát bonyolitja le; de ahogyan az ma történik, tulzás nélkül állithatom, egy kis balkáni városra nézve is megszégyenitő. Miért ne lehetne ily helyeken az utazó közönség kényelmét megfelelő várócsarnok létesitésével szolgálni és az érkező és induló vonatok részére készenlétben álló kocsik beiktatásával és megszervezett podgyász-forgalom rendszeresitésével e kérdést okosan és emellett jövedelmezően megoldani?

Tarthatatlan az az állapot is, amely ma a vasuti podgyász- és a vásárcsarnoki áruforgalom lebonyolitása tekintetében fennáll. Aki eléggé szerencsés, a maga óriási podgyászával is el tud helyezkedni, lefoglalva az utazó közönség helyét és amellett ingyen szállitva portékáját. A kevésbbé ügyesnek nem jut hely. Miért ne lehetne rendszeresiteni ennek a podgyász- és áruforgalomnak ügyét kevésbbé zaklató módon és ujabb jövedelem biztositásával?

Ügyeljen bevásárlásainál

védjegyünkre!

FRANCK-kávénak nincsen párja,
A nagy világot bejárja.

D. 177 O. 25 I. — Ve. 10.

Egész fővárosi közlekedésügyünk egyik rákfenéje a Máv. vonalainak pályaszintben való utkeresztezése. Egyidőben „halálsorompó"-nak hivta az elkeseredett közönség ezeket a speciálisan budapesti alkotásokat. Ezekről, valamint általában a pályaudvarok kérdéséről köteteket irtak már; ezeket a problémákat nemcsak a közlekedésügy, hanem a városfejlődés szempontjából is mielőbb napirendre kell hozni. Addig is azonban segiteni kell átmenetileg főképpen az u. n. ceglédi vonal keresztezései körül. Ez a vonal a zuglói és kőbányai keresztezéseknél zavarja különösen a villamosközlekedést; ami annál sulyosabban érezhető, mert egyrészt nagyon frekventált, másrészt szerfelett hosszu viszonylatokat érint. Az a 10—15 perces késedelem, amelyet a villamosforgalom itt, csaknem óránként elszenvedni kénytelen, — kihat az egész városforgalmára. Ezeknek a relációknak megröviditése és a sorompókon tul inga-forgalom létesitése, mindenesetre segitene legalább annyiban, hogy az egész közforgalom függetlenittetnék a vasuti sorompók zavaró befolyásától.

A felsorolt esetek természetesen távolról sem meritik ki közlekedésügyünk égető bajait. Hogy bajok vannak, azt a felsorolt példákon kivül a mindennapi élet egyre jobban érezteti a közönséggel. Ezeken segiteni kell, és lehet is; ha másként nem, hát átmeneti intézkedésekkel. Ezekkel párhuzamosan pedig

elő kell készziteni az egész közlekedésügy reformját,

amelynek mérföldjelzői: a főváros egész területére kiterjeszthető egységes közlekedés; egységes tarifa; az autobusz-közlekedés erőteljes fejlesztése; uj, modern kocsitipusok, automatikus jegyellenőrzéssel a zaklató ellenőrök helyett; a belső fővonalak földalatti elhelyezése; a gyorsvasuti vonalak és egységes, központositott áramtermelés.

A külföldi hitelezőkkel létrejött megegyezés a beruházási lehetőségek uj perspektiváját nyitja meg. Ezekbe a lehetőségekbe idejében és kellő felkészültséggel kell bekapcsolódni a közlekedésügyünknek is, — talán legelsősorban. Mert a jó és olcsó közlekedés a nagyvárosok lakosságának a lakásügy mellett a legfontosabb érdeke.

---

hogy mikor kerül le már a műsorról a János vitéz, hogy ujat irhasson helyette. Kabinet-alak az asztalnál Fáy Nándor, aki mindent kritizál és kigunyol és aki előbb Amerikába, majd a másvilágra költözött el. Fáy ur vesézését és epés mondásait egykedvü nyugalommal hallgatja Lázár Lebi, miközben saját találmányu wellington-szilvóriumját szürcsöli. De megélénkül a társaság, mert a kis Jacobi Viktor vágódik be az ajtón, aki nemcsak pompás operettjeiről volt nevezetes, hanem arról is, hogy a háboruelőtti Budapest legjobb kengyelfutója volt. Gyorsan elmondja, hogy mi hir az Abbaziában és máris rohan a New-Yorkba, hogy ott viszont azt ujságolja el, hogy miről beszélnek a Bergerben. Igy kengyelfutotta végig az azóta szintén elköltözött kis Jacobi egy rövid estén Budapest összes kávéházait, pótolván az éjszakai ujságot, amelyet még mindig nem alapitottak meg.

A Baross-kávéházban a konzervativ irók trónolnak. Idejár a néhai „Alkotmány" szerkesztősége, élén Bónitz Ferenc szerkesztő urral, aki nagykomolyan tanulmányozza az ujságokat. Éjjel 1 óra felé vonul be a gárda másik része, amely előbb a józsefvárosi kiskorcsmákban poharazott. Vezérük a nagytermetü Petrasevics Géza, a szelid óriás, aki megforgatja kezében a kétliteres üveget és felét kikortyintja. Teoretikus antiszemita, de nem veszedelmes. Nagyon szereti a zsidóknak magyarázni, hogy nagyon sok föld van a kezükön. De azért zsentrimódra letegezi őket és szivesen fogyaszt velük is egy pohár bort. Koldus, mint a templom egere, de azért tele van gesztussal, hiszen mindenki tudja róla, hogy ősei még kilencágu koronát viseltek és ustye et stry hercegeinek vallották magukat. Vele van a selymesszakállu, Krisztusképü Auer Stefan, a néppárti svábok szerkesztője. Vidám és kedves ember és valószinüleg csak hivatalból antiszemita. De ellátogat a klerikálisok közé a liberális Cholnoky Viktor is, akinek nagy elvi csatái vannak ilyenkor Petrasevics Gejza herceggel. Nem ritka vendég Kovács esperes ur sem, akit csak a küleseje és nem a hivatala után neveznek esperesnek, mert hivatala szerint a Budapesti Hirlap revizora. A miliőt az öregek egészitik ki, egy rég letünt irodalom két nagysága, Gáspár Imre és Benedek Aladár költők. Ez a Benedek Aladár, azt hiszem, még hetvenéves fejjel is aranyszőke szakállt visel, mint fiatalkorában, amikor borzasztóan rossz verseivel az egész országot meghóditotta. Azóta egészen elfelejtették és hiába ül Petrasevics Géza asztalához, többé már az Alkotmány-ban sem jelenik meg egyetlen verse sem. Rettentő keserüen panaszkodik tehát minden este és akad szorgalmas hallgatója is, ama Porcia herceg személyében, aki szivesen hallgatja végig Benedek Aladár letünt költői dicsőségét, hogy ő viszont elmondhassa a maga tragédiáját.

Még egy nevezetes asztal van a Barossban, amelynél Hevesi Sándor, Márkus László, Kosztolányi Dezső, Dömötör István és néhány Nemzeti Szinházbeli szinész jelenik meg, Bartos Gyula vezetésével. Ezek komoly urak, ha komolyságnak lehet azt nevezni, hogy hajnali 4-ig, 5-ig pohár viz mellett irodalomról vitatkoznak.

Ám ki tudná felsorolni mind az érdekes asztalokat, amelyek esténként, vagy délutánonként Magyarország szellemi vezéreit gyüjtötték össze. Ma hideg fény és hátborzongató előkelőség dühöng az uj kávéházakban és sehol sincs meg a régi melegség, a régi intim kedélyesség, amely oly kedvessé és oly nevezetessé tette a budapesti kávéházakat. Ma megtalálni már nem lehet őket, csak visszaemlékezni lehet rájuk.

Pogány Béla.

ZSOLDOS MAGÁNTANFOLYAM
Budapest, VII., Dohány-utca 84.
Telefon: József 124-47. Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

Amikor izgatott és amikor komoly a tisztelt közgyülés

Lipi bácsi pipájától az ostendei egyezményig — Aki először kivánt Budapesten boldog ujesztendőt

Mint két testvér, akik csak külsőleg hasonlitanak egymáshoz, de lelki tulajdonságaik tökéletesen ellentétesek, olyan volt az a két közgyülés, amelyet advent utolsó hetében tartottak. Az egyik testvér izgatott, ideges temperamentumu, a másik bölcs és nyugodt. Az egyik hevülékeny, a másik belátó és mérsékelt. Hányszor van ez igy az életben is. A két közgyülés pedig, amelyek ily furcsán ellenkező temperamentumuak voltak, példái annak, hogy miért beteg, vagy miért egészséges Budapest városatyáinak tanácskozása. Szerdán minduntalan viharok pattantak ki, pénteken pedig minden simán, nyugodtan ment. Pedig szerdán egész kis dolgok körül kavarogtak a hullámok, pénteken pedig Budapest legnagyobb problémáját oldották meg tökéletes egyetértésben.

Lipi bácsi pipája

A legkisebb szikra is elég volt szerdán ahhoz, hogy táncolni kezdjenek az idegek. Végig, csupa apróság, amin összeütközések keletkeznek és ahogy jön a vihar, olyan gyorsan el is simul. Talán legjobban jellemzi ezt az ideges napot, hogy még a nyugodt temperamentumával az eseményeken mindig uralkodó Ripka főpolgármester is tévedésbe esett. Nem is csoda. A viharoktól izzó levegőben Ripka szeme mindig arra kémlel, ahol Fényes László ül. A legcsöndesebb közgyülésen is erről a tájékról szokott felsivitani a gyujtogató rakéta.

Hát ahogy odapillant Ripka főpolgármester a Fényes László hegyoldalába, riadtan látja, hogy a tüzes apostol körül hatalmas füstfelhő gomolyog. Uram isten, ennek fele se tréfa. Tüz lesz ebből, akárki meglássa. Mert hát az mégis lehetetlenség volna, hogy a nagy purifikátor, a nagy, mindenen megbotránkozó Fényes László csöndes szivarszó mellett üldögélne a helyén. Pedig mégis csak ugy lesz az. Tökéletes, hamisitatlan, mással össze nem téveszthető dohányfüst az, amely körülburkolja Fényes Lászlót. Nahát, ez már csak mégsem járja, — gondolja magában Ripka, hogy a renitens Fényes ennyire tisztelet-len legyen a közgyüléssel szemben. És megrázza kegyetlenül a csengőjét:

— Figyelmeztetem Fényes László bizottsági tag urat, hogy a közgyülési teremben nem szabad dohányozni!

Fényes László nagyot néz, de a főpolgármester is hamarosan észreveszi a tévedést, hogy a füst nem Fényestől származik, hanem a szomszédjától. A szomszéd pedig egy szürke, öregedő emberke, névszerint Weisz Lipót. Lipi bácsi elunta a sok marakodást, nyugodtan megtömte hát a pipáját, rágyujtott és bodor füstöket eregetett. A világ minden kincséért sem akar ő tiszteletlenséget elkövetni, de amikor ugy uzsonna-tájban olyan jól esik egy pipa dohány. Meg azután a városházi illendőséggel sem igen van még tisztában Lipi bácsi, aki ugy vélte, hogyha a bizottsági tárgyaláson szabad pipálni, miért ne szabadna akkor a közgyülésen is.

Ime, mégsem mindig Fényes László csinálja a galibát.

Két vihar

Egyszóval puskapors volt a levegő. Persze, hogy kitört a vihar ilyen atmoszférában, amikor a szocialisták Folkusházy alpolgármesternek a Nemzeti Hitelintézet-nél viselt igazgatósági tagságát emlegették. Amidőn ugyanis Folkusházy magyarázatát akarta adni ennek az igazgatósági tagságának, a szocialisták heves tüz alá vették:

— Ne a bankokban, hanem a polgármesteri székben képviselje a fővárost!

— Bankár, vagy polgármester?

A szocialisták a közbeszólások özönét zuditják, a Wolff-párt tapsol és éljenzi Folkusházyt. Az éljen és az abcug sürün váltja egymást. De már gorombáskodni is kezdenek egymással a jobb- és a baloldalon, amikor feláll Vázsonyi és higgadt, nyugodt beszédével, mint villámháritóval, levezeti a kitörőben lévő veszedelmet.

A másik vihar a cseli követség bérlete körül keletkezett. A tanács azt javasolta, hogy adják bérbe a Kun-utca 3. szám alatti városi ingatlant. Wolffék a legerélyesebben tiltakoztak ez ellen és valósággal cseh-ellenes tüntetést rendeztek. A szocialisták a bérleti szerződés jóváhagyása mellett érveltek és Purébl tanácsnok ugy állt a helyén, mintha most már nem tudná, hogy tulajdonképpen hova is tartozik. Nem is csoda, hiszen ezuttal a szocialisták szavaztak Purébl előterjesztése mellett, a Ripka-párt és a Wolff-párt pedig ellene. Purébl pedig megcsóválta a fejét:

— Hogy mikor meg nem ér az ember!

Wolff aláirja Vázsonyi érvelését

A többi azután simán ment. Nagyobb vita csak a szállodaadó körül volt, amelyet a kormány el akar törölni, a tanács viszont fenn akarja tartani, mert egymillió aranykorona jövedelmet jelent. A szónokok egész sora érvelt a szállodaadó ellen. Egyszer csak azonban felállt Vázsonyi Vilmos és kijelentette, hogy az idegen, aki szórakozni jön ide, szivesen megfizeti a 15 százalékos adót. Aki pedig üzletet akar itt kötni, az nem hagyja itt az üzletet a szállodaadó miatt. És felszólalt Wolff is, aki kijelentette, hogy teljes egészében aláirja Vázsonyi érvelését.

Ezekután mit lehetett tenni, minthogy szépen megszavazták a szállodaadót, amelynek mindenki ellensége.

Az interpellációk elég változatosak voltak. Volt szó a rádió-antennákról, amelyek rontják a házak tetőzetét. Sipőcz polgármester megigérte a lakbérleti szabályrendelet modernizálását. Beszéltek a sarlachjárványról, amely nincs, a rendőrök hajtóvadászata ellen, amelyet az autók ellen tartanak, a vásárcsarnoki és piaci szabályrendeletről, a munkaügyi bizottság összehivásáról és végül, hogy valami emlékezeteset is cselekedjenek, elfogadták a tanács előterjesztését az iskolai orvosi rendelőintézetekről.

Madarász István az uj lipótvárosi plébános

Időközben pedig megélénkült a pipázó és a jobboldali társalgó is. A baloldali pipázóban érdekes jelenet játszódott le. Egy csoport városatya gyült össze és igen komolyan, állva tanácskoztak. Azután egyszerre csak feltartották a kezüket és annak rendje és módja szerint szavaztak. Kiderült, hogy a szociáldemokrata párt, amikor sürgős szükségét érzi annak, hogy valamely kérdésben momentán döntsön, egyszerüen kivonulnak a pipázóba és pártértekezletet tartanak. Rögtönzött pártértekezleteket felszólalással és szavazással. Például most is a lipótvárosi plébánosválasztás kérdésében döntöttek. Madarász István, a hercegprimás jelöltje mellett foglaltak állást. És valóban, a választáson Madarász győzött. ő kapta meg a többséget, 59 szavazatot. A hercegprimás jelöltje a szocialisták 18 szavazatával győzte le Ortvay Rezsőt, a Wolff-párt jelöltjét. Mondani sem kell, hogy a választás eredménye a Wolff-pártban, vagy legalább is annak egy részében, nagy elégedetlenséget keltett.

Egyhangulag ratifikálták az ostendei egyezményt

Amilyen izgatott volt a szerdai közgyülés, olyan nyugodt volt a pénteki. Pedig komoly érvek sorakoztak fel egymás ellen és a tanácsnak is éles baloldali támadásban volt része. De a nagy kérdés, az ostendei egyezmény ratifikálása, végeredményben mégis csak összehozta a pártokat, amelyek egyhangulag fogadták el a megállapodást.

Okos, szép, nyugodt beszédet mondott Peidl Gyula, amint azt már ő szokta. Elmondta, hogy az ostendei egyezmény a főváros lakosságára olyan terheket ró, amelyek a lakosság teljesitőképességét teljesen kimeritik.

A demokratapárt szónoka után Wolfi Károly beszélt. Védte a tanácsot és a saját külföldi tárgyalásait. Közben töredelmes vallomást tett, amely szerint hibát követtek el a multban, amikor az ellenzéket kizárták a tárgyalásokból. Ha együtt mentek volna ki a külföldre, akkor az ellenzék is belátta volna, hogy nem lehetett más megoldást találni.

Éles támadó beszédet mondott Éber Antal is. Kárhoztatta a bazeli megegyezést, amelyekkel generációkra menő többterhet zuditottak a főváros lakosságának nyakába. Felrótta a tanácsnak a rózsaszinü költségvetést, amely megnövelte a külföldi hitelezők étvágyát.

Felszólalt még Harrer Ferenc is, aki a kormány városi politikáját kritizálta. Vonuljon vissza a kormány — mondotta — a vagyonfelügyelet normális keretei közé és hagyja, hogy a főváros szabadon rendelkezhessék gazdasági fejlődésének eszközeivel.

Még Sipőcz Jenő polgármester védekezett a támadásokkal szemben. Majd a közgyülés egyhanguan elfogadta az ostendei megállapodást és este 10 órakor Ripka Ferenc főpolgármester volt az első, aki Budapesten boldog ujesztendőt kivánt, mert hogy a törvényhatósági bizottság ebben az esztendőben már nem ül össze.

Tel.: J. 30-45 **SCHÜTZ EDE** Tel.: J. 30-45
épület-, mü- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII. ker., Thököly-ut 23. szám.
Ajánlom épitési célokra szolgáló kovácsolt vastárgyak szállitását, készitek lépcső- és erkélyrácsokat, kapukat, kerti és sirkeritéseket saját terv vagy beküldött minta után. Továbbá kovácsolt vasszerkezeteket, ablakvázakat készitek.

Vulkan Gumijavító Rt.
Budapest legnagyobb és legmodernebbül berendezett gumijavító műhelye. Szavatosság mellett végez autóköpeny és tömlőjavitást.
Budapest, VI., Rózsa-u. 90. — T. 71—75.

GERŐ N. NÁNDOR
VII., ALPÁR-UTCA 8.
Központi fütés. Vizvezeték.
Épületbádogos munkák.

Széchenyi Gyógyfürdő
a modern orvosi tudomány minden eszközével és a különböző gyógyeljárásokhoz szükséges fölszerelésekkel ellátva.
A város minden pontjától könnyen megközelithető.

Szopogasson köhögés ellen

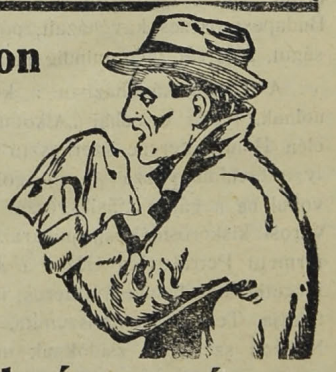

Szent István gyógymalátacukorkát,
mert e tiszta Szent István malátakivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhiti a légzőszervek lobos bántalmait.

Tető alatt a fővárosi tisztviselők uj illetmény-szabályzata

Ripka Ferenc főpolgármester a fővárosi tisztviselőkért — Karácsonyi öröm a városházán — A tisztviselők január elsején előleget kapnak, amelyet a státuszrendezés életbeléptetése után számolnak el

Az uj fizetésrendezési-tervezet hiteles táblázata

A Fővárosi Hirlap ennek a cikknek a keretében közli a hivatalos tabellát, amely megmutatja, hogy a főváros tisztviselőinek az uj státusrendezés értelmében mi lesz a jövőben a fizetése. A tabella módot ad arra is, hogy az érdekelt tisztviselők összehasonlíthassák a státusrendezés folytán keletkező uj fizetésüket az eddig való fizetésükkel, valamint békebeli aranykoronás fizetésükkel is. Az összehasonlitás arra a megnyugtató eredményre juttat bennünket, hogy a főváros tisztviselői karából mindenki megkapja békebeli fizetésének minimálisan a felét. Ilyenek azonban rendkivül kevesen lesznek a tisztviselői karban. Az átlag a békebeli fizetések hatvan—hatvanöt százalékában fog részesülni. Rendkivül szociális érzésről tanuskodik az a tény, hogy az uj dotációban a legmagasabb kategóriák, tehát a legnagyobb fizetések lényegesen kisebb százalékban közelitik meg a békebeli fizetéseket, mint az alacsonyabb kategóriák.

Az eredeti terv az volt, hogy a fővárosi tisztviselők bekerülnek az állami tisztviselők státusába. Ezt a gondolatot azonban, tekintettel a főváros autonomiájára, igen helyesen elejtették és igy a fővárosi tisztviselők státusa tovább is megtartotta a maga különállását. Ennek azonban a fizetésekre vonatkozólag nincsen különös jelentősége, mert

a főváros tisztviselői épp ugyanolyan százalék-arányu aranyvalorizációs fizetésben részesülnek, mint az államiak.

A főváros tanácsa mindent elkövetett, hogy a fővárosi tisztviselők státusrendezését megvalósitsa és a kormányhatóságok hozzájárulását biztositsa. A tanács azonban hónapokig tartó próbálkozásai és igyekezete dacára sem ért el e téren sikereket. Ripka Ferenc főpolgármesterhez fordult tehát a tanács és őt kérte meg arra, hogy a kormányhatóságok hozzájárulását kieszközölje.

A főpolgármester lépéseit siker koronázta és a Fővárosi Hirlap ma már azt jelentheti be, hogy az illetékes legfelsőbb helyen Ripka Ferenc főpolgármester előterjesztése értelmében hozzájárultak a fővárosi tisztviselők olyan státus-rendezéséhez, amely eme cikkünk keretében közölt tabellában van lefektetve.

Hasonlóképen elvben biztositva van már a pénzügyi kormányzat hozzájárulása is és csak Bud János pénzügyminiszter nagy elfoglaltsága akadályozta, hogy eddig az uj fizetésszabályzat a végső szankciót nem kapta meg. Ez is meg fog történni azonban már a legközelebbi napokban.

A fizetésrendezési tervezetet a tanács hétfőn bemutatta a tizenkettes bizottságnak. A bizottság tagjai, a tisztviselői kar iránt érzett meleg szeretetükkel és jóindulatukkal, csaknem valamennyien hozzászólottak a kérdéshez; azt behatóan letárgyalták és különösen figyelemreméltó észrevételeket tettek Wolff Károly, Vázsonyi Vilmos, Bárczy István, nemkülönben a többi pártvezérek is. Megállapitást nyert egyébként, hogy január 1-éig a tervezet kormányhatósági szankcionálása már hajosan történhetik meg, minthogy pedig az állam tisztviselői január 1-éig a fizetésrendezés folytán beállott illetménykülönbözetet visszamenőleg megkapják, a Fővárosi Hirlap értesülése szerint, máris intézkedés történt, hogy az egyenlő elbánás elve alapján

a fővárosi tisztviselők is megfelelő előlegben részesüljenek a visszaható időre.

Ezt az előleget aztán a státusrendezés életbelépése után fogják elszámolni.

A legnagyobb örömet azonban a fizetésrendezés hire minden esetre az érdekelt tisztviselői karban fogja kelteni és a Fővárosi Hirlap boldog abban a tudatban, hogy részleteiben elsőként ismertetheti meg a tisztviselő karral ezt a nagyfontosságu eseményt. A tisztviselői kar nyilván hálával veszi tudomásul azt is, hogy ezt az eléggé meg nem becsülhető karácsonyi ajándékot határozottan Ripka Ferencnek köszönheti, akinek sikerült a kormány hozzájárulását teljes mértékben és sürgősen megszerezni. Mi egészen természetesnek tartjuk, hogy Ripka főpolgármester igy gondoskodott a tisztviselői karról, mert nálánál őszintébb és megbecsülőbb barátja, jóakarója a fővárosi tisztviselői karnak nincsen. Ugy kormánybiztosi, mint főpolgármesteri bemutatójában a legmelegebb hangon emlékezett meg a tisztviselői karról és kijelentette, hogy az egész tisztviselői kar minden jogos érdekének szószólója kiván lenni. Ezt az igéretet minden alkalommal bőségesen beváltotta Ripka Ferenc főpolgármester, aki minden tisztviselői ügyet meleg szeretettel intézett el eddig is. Most igen komoly és igen nagy eredményt ért el a fizetésrendezés megszerzése révén. A székesfőváros tisztviselői kara becsületes munkájával és tiszteletreméltó törekvéseivel megérdemelte a karácsonyi ajándékot, amelyet Ripka Ferenc főpolgármester juttatott neki és amellyel a tisztviselők megélhetési viszonyai hatalmas mértékben megjavultak.

A székesfővárosi tisztviselők uj fizetés-szabályzata

Fizetési osztály	Fizetési fokozat	Békebeli fizetés évi összege aranykoronában	Békebeli fizetés évi összege papirkoronában	Jelenlegi fizetés (1925 junius) évi összege papirkoronában	Uj fizetés (1925 julius 1) évi összege papirkoronában	Uj fizetés havi összege papirkoronában	Az uj fizetés a békebeli fizetésnek hány %-a
I.	1	28,000.—	476.000,000.—	183.600,000.—	271.200,000.—	22.600,000.—	56·97%
—	2	25,000.—	425.000,000.—	168.300,000.—	248.400,000.—	20.700,000.—	58·47%
Ia	1	21,000.—	357.000,000.—	142.800,000.	2 4.200,000.—	17.850,000.—	60%
—	2	19,000.—	323.000,000.—	130.560,000.—	196.200,000.—	16.350,000.—	60·74%
II.	1	18,000.—	306.000,000.—	122.400,000.—	183.600,000.—	15.300,000.—	60%
»	2	16,000.—	272.000,000.—	110.160,000.—	168.000,000.—	14.000,000.—	61·76%
III.	1	13,000.—	221.000,000.—	77.520,000.—	113.400,000.—	9.450,000.—	51·32%
»	2	12,000.—	204.000,000.—	69.360,000.—	100.800,000.—	8.400,000.—	49·41%
IV.	1	10,000.—	1.0 000,000.—	61.200,000.—	88.800,000.—	7.400,000.—	52·23%
»	2	9,000.—	153.000 000.—	59.160,000.—	81.000,000.—	6.750,000.—	52·94%
V.	1	8,000.—	136.000,000.—	57.120,000.—	75.600,000.—	6.300,000.—	55·63%
»	2	7,500.—	127.500,000.—	53.040,000.—	70.800,000.—	5.900,000.—	55·52%
VI.	1	6,800.—	115.600,000.—	47.940,000.—	65.400,000.—	5.450,000.—	56·57%
»	2	6,400.—	108.800,000.—	44.880,000.—	61.200,000.—	5.100,000.—	56·25%
VII.	1	6,000.—	102 000,000.—	40 800,000.—	54.600,000.—	4 550,000.—	53·52%
»	2	5,600.—	95 200,000.—	38.760,000.—	51.600,000.—	4.300,000.—	54·20%
»	3	5,200.—	88 400,000.—	36.720,000.—	48.600,000.—	4.050,000.—	54·97%
VIII.	1	4,600.—	78.200,000.—	32.640,000.—	42.000,000.—	3.500,000.—	53·70%
»	2	4,300.—	73 100,000.—	30.600.000.—	39.000,000.—	3.250,000.—	53·35%
»	3	4,000.—	68.000,000.—	28.560,000.—	36.000,000.—	3.050,000 —	53·82%
IX.	1	3,800.—	64.600,000.—	27 540,000.—	36.000,000.—	3.000,000 —	55·72%
»	2	3,600.—	61.200,000.—	26.520 000.—	34 200,000.—	2.850,000.—	55·88%
»	3	3,400.—	57.800,000.—	25.500,000.—	32.400,000.—	2.700,000.—	56·05%
X.	1	3,000.—	51.000,000.—	23.460,000.—	30.000,000.—	2.500,000.—	58·82%
»	2	2,800.—	47.600,000.—	22.440,000.—	28.200,000.—	2.350,000.—	59·24%
»	3	2,600.—	44.200,000.—	20.400,000.—	25.920,000.—	2 160,000.—	58·64%
XI.	1	2,400.—	40.800,000.—	19.380,000.—	24.600,000.—	2.060,000.—	60·29%
»	2	2,200.—	37 400,000.—	18 360,000.—	23.400,000.—	1,950,000.—	62 56%
»	3	2,000.—	34 000,000.—	17.544,000.—	22.200,000.—	1.8 0,000 —	65·29%

Kállay Tibor a Központi Polgári Kör elnöke

A polgárság egyes elemei, akik elitélik ugy a jobb- mint a baloldali szélsőségeket, erősen szervezkednek, hogy megalapozzák a polgárságnak egy uj „gouvernamentális" tömörülését, mely Ripka főpolgármester szellemében: a szeretet, a békés alkotó munka és a jogegyenlőség alapján dolgozik a főváros és az ország fellendülésén. A Terézvárosba jött létre az első tömörülés és Bayer Antal, Füzesséry Zoltán, dr Politzer Gusztáv, Radocza János és Faragó Sámuel ideiglenes vezetésével megalakult a Központi Polgári Kör. Az uj polgári alakulat iránt az kelti fel az érdeklődést, hogy Kállay Tibor volt pénzügyminiszter vállalta a kör elnökségét. Kállay Tibor volt miniszteren kivül Biró Pál és Görgey István nemzetgyülési képviselők, továbbá dr. Chorin Ferenc és az ipari és kereskedelmi élet számos más tényezője vesz részt a kör vezetésében.

BUDAPESTI ECSET-, MESZELŐ- ÉS KEFEGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, VIII., Mária-u. 46. Telefon: J 106-97.

Meinl-kávé

CORDATIC
a tökéletes autópneu
Főelárusitás:
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

STUMPF TESTVÉREK HOC igyára
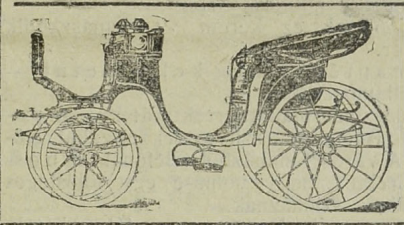
Teherautó-karosszériagyáras Kovácsműhely. Lópatkoda. Tel.: J. 38 65. Alapittatott: 1871. évben.
Budapest, IX. Vágóhid-utca 4.

STEINER és SZIMPER
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX. Üllői-ut 57. — Tel.: József 6-29.

„SPECIOSA" Jenne Ferenc, Buda es VIII., Főh. Sándor-u. 32. (Vas-u. sarok)
Folyószámla a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál
Autófelszerelési cikkek, pneumatik- és gummiáruk kereskedése.
Autógummik szakszerü javitása. — Teherautókra szerünk óriási tevegőgummikat.

GYŐRFFY ISTVÁN
műpala-, cserép- és kátránylemezfedési vállalkozó
Telefon: József 4—05. Iroda VIII., Orrás-utca 11.

Gummi-lemezek, Gummi-tömlők szelepek, zsinórok, formadarabok bármilyen célra, rajz és méret szerint.
Kötszerek, betegápolási cikkek és müszerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
GYÁROS ÉS NAGYKERESKEDŐNÉL, BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 53. Telefon: 27-67 és 79-85.

Budapest Székesfőváros Ásványviz Üzeme
HARMATVIZ
a Hungária-gyógyforrás szénsavval telitett vize
Kapható mindenütt! Telefon: József 112—89.

PETZ TESTVÉREK
HERCEGPRIMASI VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR.
MŰSZAKI CIKKEK. IV., VÁROSHÁZ-U 8.

Mielőtt az illir király uralkodni kezd

A színház élete az előadás előtt

Azok számára mondom ezt el, akiket a „Minden jegy elkelt"-et hirdető tábla arra kényszerit, hogy ma este ne tudjanak szinházba menni. Azokat most szépen karonfogom és beviszem őket a szinpad napsugaras, tarka-barka világába, ahová bizony az idegen, a szinházhoz nem tartozó, nem igen juthat be. Már hat órára jár az idő, tiz perccel ezelőtt a Nagymező-utcai templom órája elkongatta a háromnegyedet. A Király-utca járó-kelői lótnak-futnak és a Király Szinház falára rögzitett villanykörték kivilágosodva olvasni engedik: Alexandra.

A készülődések

A szinház izgalma már megmozdult, az uj meg uj izgalom, sietség, kapkodás, mert a kulisszák világában minden áldott nap megujhodott világ levegőjében élnek. Itt a munka sohasem unalmas és a századik előadáson az idegek épp ugy zakatolnak, mint akár a bemutatón, vagy a hatvanhatodik előadáson.

Hat óra. Az irodában nagy lélekzeteket vesz a mozgásnak induló szinházi este élete. Már megérkezett Lázár Ödön, a direktor, itt van Zoltán ur, a titkár, Márta kisasszony, a szinház felső pénztárának őre és sietve jön Baracs István, a gazdasági igazgató, hogy jelentse, az illir király kiséretéhez tartozó két udvarhölgynek tegnap este végigszakadt a bluza. Ujabb kiadások. Leküldenek Pilátnéhoz, a szinház ördöngős kezü házivarrónőjéhez, hogy ragasszon angoltapaszt a bluzokra. Igenám, de nem lehet. Az öltések már nem tartják össze a selymet. Nagy hirtelen hát keritenek két bluzt. A Szibill udvarhölgyei hordták valamikor.

Egyszerre benépesül az iroda előszobája. Megjöttek a „potyajegy"-kérők.

— Martos Ferenc ur, kér két jegyet.

— Somogyi nagysága számára egy páholyt kérek.

— Péchy müvésznő küldött két jegyért.

— Félretették-e Biller Irén müvésznő páholyát?

— Nádor ur kéret a szabójának két erkélyt.

Trnő, a szinház derék gondnoka, kemény hangon közli, hogy a ma esti előadásra minden jegy elkelt, ezért hiába várnak. Csak Biller Irén kapja meg a páholyt, még hozzá az igazgató páholyát, mert a többit már megvásárolta a nagyérdemü közönség.

Jönnek a tüzoltók és megvizsgálják a tüzcsapokat. A villamosmüvektől számlát hoznak. Beletekintek. Harminchét millióról szól.

— Borzasztó sok ez kérem — panaszkodik Lázár direktor.

— Hja, a napfényt meg kell fizetni, — védekezik a villamosember.

Egy nyomdászinas plakátkorrekturát hoz. A plakát a „Régi jó Budapest" szilveszter éjszakai előadását hirdeti. A Városi Szinházból telefonál Sebestyén Géza direktor, hogy volna-e egy fölösleges tulipántos asztala a szinháznak.

— Nincs — mondja Baracs —, jól tudjátok, hogy minden butorunkat átfestettük az „Alexandra" számára. Lassan-lassan a szinészek is szállingózni kezdenek. Az első Szirmay Imre. Panaszkodik, hogy meghült az este.

— A vasnak nem árt semmi — mondja Losonczy, a karmester.

Szirmay mosolyog.

— Bizony nem. Csak festi a rozsda, de nem rágja.

Kerek jókedvvel jön Somogyi Nusi. Azon panaszkodik, hogy ma délelőtt négy óra hosszat kinozta egy fotografus, aki valamelyik külföldi ujság számára fényképet készitett róla. Rátkay Marci nehéz bundában jön. Lázár direktor azonban még ezt is kevesli.

— Marcikám, az istenért, meg fogsz fázni.

— No hallod — mondja Rátkay —, ennyire Amundsen sem öltözött fel.

— Amundsennel én nem törődöm — feleli Lázár —, de ha te megbetegszel, végünk.

Éles, hosszu csengetés. Ma az első. Hét óra. Egyszerre megmozdul minden és odabent dobogni kezd a szinház szive, a szinpad.

A szinház szivében

. . . Dobogni kezd a szinház szive, a szinpad. A munkások már valamennyien itt vannak és nagy sürgés-forgás között felállitják az első felvonás diszletét. A tüzoltók sorra járnak minden vizcsapot, vészlámpát, vizzel telt hordót, nedves rongyokat, bejárják az öltözőket, raktárakat, kacskaringós folyosókat. A kis öltözőket az öltöztetőnők és öltöztetők serény keze rendezgeti, a kórus tagjai már felöltözötten sétálgatnak, nevetgélnek és megjön az első szereplő: Péchy Erzsi.

A szinpadon valamelyik kórista énekel, Péchy megdöbben:

— Szent Isten! Csak nem késtem el? Már megkezdődött volna az előadás?

— Dehogy, kérem — nyugtatja meg valaki —, csak az egyik privát Carusso énekel.

Péchy bemegy az öltözőbe, fordul a kulcs a zárban, de még hallani, amint tréfásan odaszól az öltöztetőnőnek:

— Te, ha ma is szorit a kalap, agyonverlek.

Lassan szállingóznak a szinészek. Az irodából bejön Somogyi Nusi, Rátkay, Szirmay, nagy sietve megérkezik Kertész Dezső és öltözni kezd, azaz csak kezdene, mert Latabár, a mindig jókedvü Latabár még egy viccel feltartja:

— Hallgass csak ide:

— Jó, jó, de siess!

— Hát kérlek szépen, két ember találkozik az utcán. Azt mondja az egyik:

— Hallom, hogy meggyulladt a házad és a feleséged is bentégett.

— Igaz — feleli a másik.

— Hát nem lehetett kimenteni?

— De lehetett volna, hanem éppen aludt szegény és nem volt szivem felkölteni.

Ezen aztán nevet mindenki. Latabár látja, hogy a vicc sikerült, még elmondja vagy tiz helyen.

Jön az inspekciós rendőrtiszt. Elmosolyodik, amikor észreveszi, hogy az egyik szinpadi munkás az illir király trónjában ül és szalonnát eszik a szinfalak mögött. Lassacskán szállingóznak a muzsikusok, negyednyolcra jár az idő és felharsan a második csengetés.

A seregszemle

A kóristák meg a statisztáló növendékek Tihanyi főrendező előtt állnak sorfalat. A főrendező valamennyiöket megvizsgálja, jól fel vannak-e öltözve. Jaj annak, akinek egy gombja hiányzik, vagy a ruháján szakadás van és nem jelentette. A rapport után a diszletek vizsgálatára kerül a sor, ahol egy kis kopás van, még hamarosan befestik, a szakadást bevarrják.

Itt van már a bonviván Nádor Jenő is és megérkezik Illiria rendőrfőnöke, Vámosy László. A zenészek már valamennyien lent vannak a zenekarban, még öt perc van hátra, de Sarkadi, az ügyelő, már bekukkant minden öltözőbe:

— Kezdhetjük?

Szalad a vas

Szalad a vas. Ez jelenti azt, hogy a szinpadon az igazi élet, az előadás megkezdődik. Az ügyelő pontban félnyolckor megnyomja a csengővezetékek főgombját, amire a szinház egész területén valamennyi csengő megszólal és berregni kezd. A szinpadon éktelen zaj van. A vasfüggöny nehéz lélekzése, a csengők csilingelése, hihetetlen lármát tud kelteni. Már a sugónő is bebujik a kényelmetlen sugólyukba, az ügyelői pulpituson egy pici vörös lámpa kigyullad, ami azt jelenti, hogy a vasfüggöny felszaladt, kezdődhet az előadás.

A nézőtérről a vastag bársonyfüggönyön át felhallatszik a közönség lármája. A müvészek már valamennyien készen állanak és már akár meg is kezdődhetne a játék, de a tüzoltó-örmester nem engedi. Nincs elég nyomás a viznyomás-mérőben. Szörnyü idegesség. Izgatottan állják körül a kis szerkezetet. Eltelik néhány pillanat, — mintha órák tünnének tova — amig végre a viznyomás-mérő mutatója szép kényelmesen előrehalad.

Már nincs akadály.

Az ügyelő lecsenget a zenekarba, a függöny szemén, a kémlelőlyukon keresztül kifelé nézegetnek a szinészek. Ismerőst keresnek a nézőtéren. Egy pillanat még, felhangzik a nyitány.

A szereplők elhelyezkednek a szinpadon, még utoljára jobbra-balra igazgatnak egyet ruhájukon. Egyszerre jön egy sürgönyhordó, Kertész Dezsőt keresi.

— Kertész ur már nincs, csak XXII. Keresztély illir uralkodó — mondja Tihanyi főrendező és felszalad a függöny . . .

Kardos István

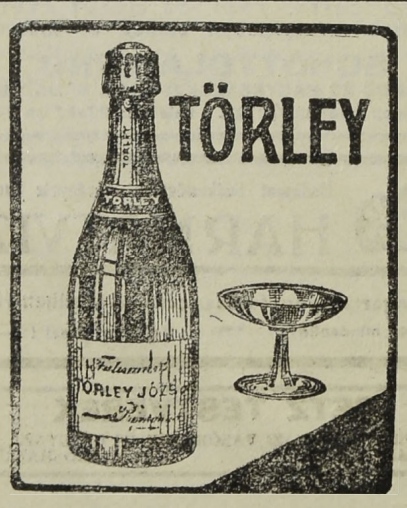

Kinamura-Salgótarjani Vasmű r.-t. ózdi samottegyár gyártmányainak elárusitója
Urbach és Tafler r.-t. Padlóburkolatok: keramit, terazzó, cement, márvány-mozaik, metlachi, porcellán és márvány lapokkal, acélbeton és asbestpadló. Faburkolatok: Bel és külföldi fayence-lapokkal minden szinben. Tel.: 8-08. Budapest, Liszt Ferenc-tér .

FISCHER ÉS HARTMANN
MÁZOLÓMESTEREK ÉS FESTÉKKERESKEDŐK
TELEFON: József 101-36 **BUDAPEST** I., KÉPIRÓ-U. 3.

FESTŐ és MAZOLÓ
ZAFOUREK FERENC
Budapest, II., Margit-körut 73. sz.
Alapitva 1860.

FIAT Magyar Fiat Automobil R.-T.
IV., Váci-utca 12.
Telefon: 124-53 és 150-76.
A VEZETŐ VILÁGMÁRKA!

Schwarz Sándor és Tsa
MAGYAR KÁLYHAIPAR
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 20.
TELEFON: 162-14.
MEIDINGER FOLYTONÉGŐ- ÉS CHAMOTTE-KÁLYHÁK

Fürdőkádak, fürdőkályhák,
Closettek, mosdók mindenféle csövek, viz-, gőz- és gázarmaturák, horganylemez, vaslemezek, müszaki cikkek beszerzési forrása
BÁLINT és FRANK cég
Budapest, VI., Király-ucca 82.
Telefon: 130—71 és 59—14.

PÁZDÁN LAJOS épület- és mülakatos
BUDAPEST, VI., DAEMOK-UTCA 20.
Elvállal: Autogénhegesztést, épületvasalást, kisebb rendszerü portál- és vasszerkezeti munkákat. — Készit: Mindennemü rácsokat és kerítéseket, fazon- és idomvas-ablakokat, takaréktüzhelyeket.

KISS ERNŐ és TÁRSA
BUDAPEST, VII KER., ERZSÉBET-KÖRUT 13.
Háztartási cikkek, zománcedények legelőnyösebb beszerzési forrása.

Mihalik Sándor
1900. óta fennálló különleges (speciális) vizmentesitési vállalata
Budapest, VIII., Kálvária-tér 4. sz.
Elvállal jótállással saját találmányu anyagokból: Uj és régi felülvilágitók, bádogtetők, repedt üvegek stb. vizmentesitését praeparált vizhatlan vászon ragasztó szalaggal. Épületek, szobrok, siremlékek, vizmedencék stb. kő-, márvány- vas- üveg- stb. házagainak vizmentes tömitését „Arloid" kittel. Bádogtetők, vasrácsok, hidak stb. festését „Arloid"-festőanyaggal. Aitók ablakok, légmentesitését „Arloid"-kittel. Szállitás dobozokban saját feldolgozásra. Dijtalan költségvetés.

LAKOS LAJOS
TAKARÉKTÜZHELYGYÁR R.-T. BUDAPEST
VÁROSI UZLET: IV., VÁCI-UTCA 40. SZ. Irányi-utca sarok. Telefon: József 153—52.
IRODA ÉS GYAR: VIII., BEZERÉDY-U. 8. Telefon: József 21—34.

SCHÖNDORFER JENŐ
MÉRNÖK
KÖZPONTI FŰTÉSI, SZELLŐZTETÉSI, VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZÉSI VÁLLALATA
Budapest, VIII., Gólya utca 22. Telefon: József 131-72.

ÁMON ANTAL és FIAI
kövezőmesterek, út-, csatorna- és betonépitési vállalkozók.
Földmunka. — Vagányfektetés. — Mészkőbánya.
VIII., Futó-utca 10. Telefon: József 3-85.

Csak eredeti
„KRISTÁLY"
VIZET IGYUNK
Szent Lukácsfürdő Rt. „Kristály" Kútvállalata
III., Zsigmond-utca 25—27.
Telefon 43-90.

„Befolyásunk a fővárosi kérdések elintézésénél legtöbbször ügydöntő“

Az Egységes Községi Polgári Párt szerepe a főváros igazgatásában — Kozma Jenő dr. levele a „Fővárosi Hirlap“ szerkesztőségéhez

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Arra a kérdésére szeretnék röviden megfelelni, hogy „mit csinál most az Egységes Községi Polgári Párt“?

E kérdés megitélésénél tekintettel kell lenni pártunk sajátságos helyzetére. Az Egységes Községi Polgári Párt guvernementális párt, — hatalom és kormányzati eszközök nélkül Vezérünk, aki a pártot életre hivta, Ripka főpolgármester ur törvényes hatáskörében imperiummal nem rendelkezik. Pártcsoportunk nem oly nagy, hogy olyan esetekben, ha a közgyülés két nagyobb pártja valamely kérdésben megegyezik, ugy mi más álláspontot juttathatnánk diadalra, — mégis helyzetünk a két nagy párt között igen előnyös. Mert nagyobb a valószinüség, hogy akár az egyik, akár a másik nagy párt inkább velünk tud megállapodni, mint az éles ellentétben álló ellenpárttal és igy

befolyásunk a fővárosi kérdések elintézésénél legtöbbször ügydöntő.

Ez a különleges helyzet, különleges feladatokat ró reánk. Programmunk az országos kormányzati politikához simul, annak kiegészitése kiván lenni. Pártunk Bethlen István gróf miniszterelnök ur városi pártjának alakult. Ezért a programmért azonban még harcolni kell. Más pártok évtizedes multra tekinthetnek vissza, s bár ezáltal rájuknehezednek a multak tévedései és hibái, — de viszont javukra könyvelhetik el az évek hosszu során át szerzett összeköttetéseket és organizációkat.

Nekünk ezeket a szervezeteket most kell kiépitenünk. Nehéz munka, mert minket nem segit hangzatos jelszó. Mégis bizunk benne, hogy sikerül, mert az emberek nagy részében elementáris erővel tör fel a vágy, a rend, a nyugalom, a konszolidáció után. Az emberek nem akarnak már hallani, sem pártharcokról, sem politikáról, az embereket nem érdeklik világnézetek és jelszavak... az emberek munkát és békét akarnak. Ezért hisszük, hogy az a szervezési munka, amelyhez hozzáfogtunk, sikerülni fog. Nekünk nincs „multunk“, nincsenek öröklött tehertételeink, — minket a mult csak okulás szempontjából érdekel, — mi előre nézünk, s a város ujjáépitésének uj feladatait keressük.

A pártot azonban nemcsak kifelé: befelé is ki kell épiteni.

Minden párttagot a neki megfelelő helyre kell állitani. Mindenkinek ki kell osztani a munkát, hogy a városi kérdések mely ágazatával foglalkozzék. Egy egész csomó nagy probléma vár megoldásra. Fontos, talán sorsdöntő kérdések, melyek évtizedekre meghatározzák Budapest fejlődési irányát, illik, sőt kötelesség, hogy ezekben a kérdésekben a mi embereink legyenek a legtájékozottabbak. Sőt az is szükséges, hogy sok dologban a mi kezünkben legyen az iniciativa, amint hogy már eddig is számos életrevaló és megvalósitott eszmét mi kezdeményeztünk.

Igy például az üzemek megvizsgálása legnagyobbrészt a mi párthiveink munkája volt, s ami előny és haszon ebből a főváros lakosságára háramlik, az ezeknek az uraknak köszönhető. A tanügyi kérdéseket is csak a mi hetekig tartó gondos közvetitésünk után sikerült közmegnyugvásra elintézni, s ezáltal ennek a kinos ügynek méregfogát kihuzni. Pártunk iniciálásának köszönhető, hogy a középosztály szükölködő rétegei is kapnak abból a segélyből, melyet eredetileg csak a munkanélkülieknek szántak, stb.

Persze a jövőre nézve is megvannak a terveink, melyek elsősorban az üzemek gazdaságosabb kihasználását, a fővárosi törvény revizióját, a személyi kérdések sima elintézését és sok a polgárság terheit enyhitő javaslatok életbe ültetését célozzák. Emellett

erős támaszát képezi a párt a főpolgármesternek, aki az ország fővárosának ujjáépitésénél minden párttagunkra számithat.

Terveinket és munkánkat pártértekezleteken és pártvacsorákon szoktuk megbeszélni. Értekezleteink oly látogatottak és általában a pártélet oly intenziv, hogy mihamarabb szükségessé válik egy nagyobb párthelyiség megnyitása is, amely egyszersmind a kerületi szervezetek centrumát képezné.

A többi pártokkal való kooperáció igen kedvezően alakult.

Mi senkinek sem vagyunk ellenfelei, még kevésbbé ellenségei, s minden becsületes törekvésnek, ami a fővárosnak javára szolgál, segitségére sietünk.

Ez pedig mihamarabb megtermi gyümölcsét. Pártunk belül teljesen egységes s nem küzd azokkal a nehézségekkel, amelyek a többi heterogén elemekből összeállitott pártokat emésztik. Minket nem jelszavak, hanem közös eszmék tartanak össze, a polgári együvé tartozás eszméi. Ezért hiszek a párt életrevalóságában és annak a munkának sikerében, amelyre a miniszterelnök ur bennünket felhivott.

Fogadja szerkesztő Ur kiváló tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1925 december 22.

dr. **Kozma Jenő**
az Egységes Községi Polgári Párt elnöke.

Néhány szó a fővárosi üzemekről

Irta: Éber Antal dr.

főv. törv. bizottsági tag

A fővárosnak azon a közgyülésén, amely az ostendei egyezményt ratifikálta, Sipőcz Jenő polgármester ur pikáns leleplezéssel válaszolt felszólalásomra. A pikáns leleplezés lényege az volt, hogy amióta csak a választó közönség megtisztelő bizalmából a főváros ügyeivel foglalkozom, azóta hangoztattam, hogy a külföldi kölcsönök rendezésének legcélszerübb és a fővárosra legelőnyösebb módja az volna, ha

a nagy üzemekből kettő vagy három részvénytársasággá alakittatnék

és az igy nyert részvények fele bocsáttatnék a külföldi adósságok végleges kifizetése gyanánt a külföldi hitelezők tulajdonába.

Őszintén bevallva, nem tudom, miben rejlett ennek a leleplezésnek a leleplezésszerü jellege és pikantériája, holott ezt az álláspontomat nem egyszer és nem kétszer, nem titokban és bizalmasan, hanem

minden lehető alkalommal ugy a főváros közgyülésén, mint a kölcsönügyi bizottságban is hirdettem.

Minthogy azonban a közgyülés termében már nem volt alkalmam a polgármester urnak erre a leleplezésére érdemileg válaszolni, tehát itt ragadom meg az alkalmat, hogy rámutassak arra, hogy ez az álláspontom éppen azokból a tapasztalatokból sarjadt ki, amelyeket ezeknek az üzemeknek Sipőcz Jenő polgármester ur által történt irányitásából meritettem.

Semmi kétség aziránt, hogy bölcsen jártak el azok, akik ezeket az üzemeket a főváros számára megszerezték. Semmi kétség aziránt, hogy ezek az üzemek, ha jól volnának irányitva, a főváros érdekei szempontjából nagy erőforrást és a főváros közterhei apasztásának előmozditását jelenthetnék.

Azok azonban, akik annak idején ezeknek az üzemeknek a megszerzésében közreműködtek, nem is gondolhattak arra, hogy jöhessen a fővárosba valaha olyan regime, mint amilyen a most elmult és — sajnos — még tartó regime is, amely

az üzemek irányitására teljesen képtelennek bizonyult,

amely nem tett egyebet, mint ezeknek az üzemeknek monopolisztikus erejét teljes 100% erejéig kihasználta a főváros lakosságával szemben és viszont hanyag dilettantizmusával ezeket az üzemeket tette a külföldi hitelezőkkel megköthető kedvező egyezség sirásóivá.

Most, hogy meggyőződtünk arról, hogy jöhet oly korszak is, amelyben ugy irányitsák az üzemeket, mint ahogy a most elmult években irányitották, minden elfogulatlan embernek rá kell jönnie arra, hogy ezeknek az üzemeknek kizárólagos községi vezetése lényeges veszélyeket rejt magában és ebből a megfontolásból gondoltam, hogy

sokkal előnyösebb volna a fővárosra, ha az üzemek egy része felének átengedése által megszabadulna a külföldi kölcsönök óriási kamat- és tőketörlesztő terhétől

és viszont a külföldi tőke bevonulása által biztositaná ezeknek az üzemeknek megfelelő kommerciális irányitását és a főváros hitelének engageálása nélkül a megfelelő tőkével való ellátásukat. Szerintem ebben az esetben bekövetkezett volna az egyensulynak kivánatos helyzete, amennyiben a főváros autonómiája a részvénybirtok felére támaszkodva, érvényesülhette volna a főváros lakossága érdekében támasztható minden jogos kivánságát, viszont megóvta volna a főváros lakosságát az irányitás ama dilettantizmusától, amelynek a közelmult években szenvedő áldozataivá váltunk.

Ezek azok a szempontok, amelyek előttem lebegtek, ezeket a szempontokat tarthatja valaki helyeseknek vagy nem helyeseknek, de azt hiszem, hogy ezeknek a szempontoknak a hangoztatása pikáns leleplezésnek alapját aligha képezheti.

Viszont cseppet sem lep meg, hogy ezeket az érveléseimet a polgármester ur arra a célra használta fel, hogy magának a jobboldal részéről tapsokat inkasszáljon. Nem is akarok vele ezekről a szempontokról vitába szállni, mert valakivel, akiből teljesen hiányzanak azok az ismeretek és tapasztalatok, az a közgazdasági érzék, amelyek ily nagy üzemek vezetéséhez és irányitásához szükségesek, ily nehéz és komplikált közgazdasági kérdésekről igazán hiábavaló volna vitába szállni.

Ugy gondolom, hogy azt az elvi vitát, vajjon a fővárosnak érdekében áll-e ezeket az üzemeket mint kizárólagos fővárosi üzemeket továbbra is fenntartani,

elvi alapon és a főváros nagy érdekeinek szempontjából más alkalommal és másokkal fogom lefolytatni,

olyanokkal, akik eme kérdések megitéléséhez a szükséges illetékességgel rendelkeznek és az üzemek előnyeit nem ama kis érdekek szempontjából nézik, amelyek átértéséhez és átérzéséhez valóban semmiféle szakértelemre nincs szükség.

Dr. PAJOR-SANATORIUM
BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 17. SZAM.
Fel étemek: Bel-, ideg-, és üdülőbetegek.
Külön osztályok: Sebészet, nőgyógyászat, szülészet urológia és ortopédia. Nagy vizgyógyintézet. Orthopéd- és Zander-szerü gyógytermek Diétás konyha bejárók részére is.
Magánklinikai osztályon teljes ellátási dij napi 140.000 K.

NAGY MENYHÉRT
polgári és katonai szabóság
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9, félem.
(a Calvin-tér közelében) • Telefon: József 104—25

FICZEK ÉS MENTCSIK A.-né
szobor-, mű- és ércöntőde
Budapest, VII., Tábornok-utca 12. szám.
Öntetnek Szobrok, domborművek, életképek, plakettek, stb., homok- és cera-perduta módszerrel, kész kivitelben. Mindennemü nyersöntvények.

Alapittatott 1893. Telefon: József 123-24.
Ifj. HÁBER SÁNDOR
PALA-, CSERÉP-, KÁTRÁNYLEMEZ-, FACEMENTFEDÉSI ÉS TETŐZETJÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 7.

ULRICH B. J.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
NAGY RAKTÁRT TART mindennemü csövekben és pedig: önt.-vas-, kovácsoltvas-, agyag-, angol lefolyó-, Drainage ólomcsövekben. Horganylemez, viz-, gőz- és gáz-armaturák, horg. vaslemez, egészségügyi berendezések.

PARÁDI VIZ
gyomorbetegeknek, verszegénveknek gyógyital.
Üditő borviz. — Egyedarusitás:
Forrástermék és ásványvizkereskedelmi r.-t.
IV., Mária Valéria-utca 1. Telefon: 5—53.

Fullánkok...

Fullánk nélkül

akarjuk ma utjára inditani a Fővárosi Hirlapot. Ma karácsony van, a szeretet és a béke ünnepe, ne rontsuk meg a hangulatot, ne rontsuk meg az emberek őszinte magukbaszállását se korholással, se csipkedéssel. Ezen a napon valósuljon meg az álom, hogy az emberek szeretik is egymást. A Fővárosi Hirlapnak ezen a hasábján máskor emberi hibákra, tévedésekre, baklövésekre szoktunk rámutatni. Sohasem mártjuk epébe a tollat, de amikor ehhez a rovathoz érünk, egy kicsit mégis csak kesernyéssé, lanyarrá válik a tinta. Ami keserüség és gunv egy hét alatt összegyűlik az ember lelkében, jólesik itt, ezen a helyen kiönteni. És angyalok között kellene élnünk, ha nem akadnának minden héten baklövések, amelyeket pellengérre kell állitani, ha nem csinálnának az emberek ostobaságokat, amelyeket ki kell figurázni és ha a budapesti városházán is nem jelentkeznék a copf, az örök copf, amely éppen olyan velejárója a hivatalos szobának, mint a penna és a kalamáris. Ma azonban karácsony van. Békésen, nyugodtan, halkan beszélgetünk az egész ujságban arról, ami a héten történt, ami a multban volt és ami a jövőben lesz. Ezeket a fullánkokat is, amelyek ebben a rovatban szerepelnek, eltesszük majd szürke hétköznapokra, amikor az élet nagy verekedései között — valljuk be — nem is olyan nagyon fáj a toll fullánkja, mint az ütések és sebek, amelyeket a nagy viaskodásban kapunk. És elgondolkozik az ember ma: vajjon miért nem lehetne el ez az ujság Fullánkok nélkül és miért kell az életnek örökkön örökké fullánkokat produkálnia? Ha van az esztendőnek egy napja, egy pirosbetüs szent nap, a karácsony, amikor az ember le tudja szerelni az elkeseredést, el tudja raktározni a gunyt, vajjon miért nem lehetne megtenni ezt a szürke hétköznapokon is. Megmondjuk: Egyszer a magyar parlamentben nagy botrányt csaptak abból, hogy valahol a vidéken kinzással vallatták a gonosztevőket. Háborgó vezércikkeket irtak az ujságok, az ellenzék tajtékzott, a kormány szorongott, borzalmas volt a botrány. Nyáridő volt, kánikula, az ujságok is, a politikai élet is éhes volt egy kis szenzációra. Megszólalt azonban egy tárca formájában Eötvös Károly is. Természetesen a csendbiztosok idejéből mesélt el egy esetet. Valamelyik csendbiztosra felülről rettenetesen ráparancsoltak, hogy ezentul most már kesztyüs kézzel, szőrmentén kell bánni a delikvensekkel. Hát a csendbiztos ur meg is próbálta. Kedves öcsémnek szólitotta a rablógyilkost, akit valódi szüz dohánnyal traktált meg a saját acskójából. Valóságos operettet csinált a kihallgatásból, s azután nagyot nevetett, mert a delikvens egy mukkot sem volt hajlandó elárulni. A következő pillanatban azonban megpödörintette a bajuszát a csendbiztos ur, lemért a gonosztevőnek két kemény pofont, aki erre ugy vallott, mint a vizfolyás. Hát, azt mondja Eötvös Károly, hogy humanizmus ide, humanizmus oda, borzasztó dolog a kinvallatás, de azt mondja, egy pár pofon mégsem árt. Hasonlatosképen vagyunk mi a fullánkokkal. Nem igen hiszünk mi abban, hogy finom előkelőséggel előadott jótanácsokkal mindent el lehet érni. De ha a betü egy kicsit csip, ha a fullánk egy kicsit husra talál, ha az aposztrofált személyiség irásunk után egy kis veseirritációt érez: az ilyesminek mindig van foganatja. Tegyük fel például, hogy a legutóbbi közgyülésen Wolff Károly... De csitt. Ma megigértük, hogy fullánk nélküli lesz a fullánk. Viszontlátásra a jövő héten.

ERDÉLYI cs. és kir. udvari fényképész MŰINTÉZETE
IV., SEMMELWEIS-UTCA 2.

Uj fővárosi törvény kell!

Irta: dr. Baránszky Gyula
főv. törv. biz. tag

A folyton haladó élet és ennek nyomán fakadó fejlődés és változás örök törvénye megkivánja, hogy az ország fővárosában 53 év óta megváltozott viszonyokat és állapotokat más szabályok, más szervezet és egészen uj alapelvek szerint igazgassák és intézzék, mint amelyeket az 1872. évi XXXVI. tc. statuált és előrelátott. Ennek a tételnek bizonyitására elég néhány statisztikai adatra rámutatni. 1880-ban az egyesitett székesfővárosban 9351 épület volt, ebből lakóház 9117, egyéb épület 234, földszintes ház 7534, egy emeletes 1911, két emeletes 772, három emeletes 460, négy emeletes 71. Ezzel szemben 1920-ban volt 20.020 épület, tehát kétszernél jóval több, — ebből 17.625 lakóház, egyéb épület 2395, földszintes ház 10.367, egy emeletes 3245, két emeletes 2131, három emeletes 2821, négy emeletes 1367, több emeletes 89. Még szembeötlőbb különbség van e számok között, ha a lakások számát tekintjük. 1880-ban 77.480 lakást irtak össze, 1920-ban 240.640; és legfeltünőbb a főváros fejlődésének arányszáma, ha ennek népességét tekintjük: 1880-ban 364.487 volt a lakosok száma, 1920-ban pedig már 928.996-ot számláltunk.

Egy háromszorosra megnagyobbodott várost, melynek ugy politikai, mint gazdasági, müveltségi és társadalmi strukturája lényegesen különbözik az 53 év előtti állapotától, nem lehet ugyanazon keretek, ugyanolyan szervek, teljesen azonos elvek szerint kormányozni, mint ahogy ezek az 1872. évben alkotott törvényben le vannak fektetve. Ennek szükségességét már 1907-ben hangoztatták ugy a főváros tanácsüléseiben, mint annak közgyülésén és 1909-ben ki is küldötték a fővárosi törvény revizióját előkészitő bizottságot, ez azonban a mai napig sem tett érdemleges lépést az immár mind égetőbbé váló kérdés megoldására.

Pedig azóta nemcsak a főváros, hanem az egész ország állapotában olyan mélyreható változásokon esett át, hogy

most már egy percig sem halogathatjuk a főváros uj törvényének megalkotását.

Hogy pedig ezt nem felülről, hanem magából a törvényhatóság kebeléből kell kezdeményezni, azt legjobban igazolják azok az uj törvények, amelyek a főváros törvényhatóságának megszervezése tárgyában 1918. óta életrekeltek. Az 1920. évi VIII. és IX. tc. valamint csupán a fővárosi törvényhatóság megalakitását szabályozzák, de magát a város igazgatást nem is érintik.

Jól tudjuk, hogy van a főváros polgárságának ma száznál több égetően sürgős, megoldásra váró kérdése, melyek közül csak néhányat emlitünk: a munkanélküliség, a lakáshiány, a drágaság, a közlekedés hiányossága, a sulyos adóterhek, a közigazgatás egyszerüsitése, közegészség javitása, az üzemek kérdése, a szociális bajok megszüntetése. Mindezeknél azonban előbbre való a fővárosi törvény revíziója, mely nélkül a többi kérdés sem oldható meg.

Ennek kezdeményezését a főváros közgyülése nem adhatja ki a kezéből, erre elsősorban a főváros polgárai által megválasztott törvényes szerv van hivatva, mert csak ez a közület ismeri alaposan azokat a hiányokat és szükségleteket, melyek a fővárosnak időközben megszaporodott lakossága igényeit kielégiti.

Az eddigi munkálatok nem terjedtek tovább az adatgyüjtésnél. Legfőbb ideje volna már hozzáfogni az adatoknak feldolgozásához, ismertetéséhez és egy szerves törvénytervezet készitéséhez.

Véleményünk szerint egy törvénytervezet elkészitését egy testülettől elvárni nem lehet. Még az általános alapvető elvekről lehetne tanácskozni és egy keretet a közgyülés által kiküldendő bizottságtól kérni. De magát a törvényjavaslatot vagy a tanács egyik kiváló, hozzáértő tagjának, vagy erre külön kiirandó pályázat utján kellene elkésziteni. Enélkül az alkotó munka meg nem indulhat.

Az 1925. évben megalakult törvényhatósági bizottság 102 albizottságot szervezett meg, de a legfontosabb kérdés, a fővárosi törvény revíziójának immár 16 év óta vajudó problémájának megoldására a multban müködő bizottságot nem küldötte ki. Uj fővárosi törvény nélkül pedig nem várhatunk a változott viszonyoknak megfelelő közigazgatást.

Az uj törvényt nemcsak a megszaporodott lakosság közigazgatási igényeinek jobb, gyorsabb és alaposabb kielégitése teszi szükségessé,

ami a kerületi előljáróságok számának szaporitásával és hatáskörének tágitásával érhető el csupán,

hanem a főváros életének gerincévé vált üzemek ügyének törvényes rendezése is olyan elodázhatlan követelménye a helyes városgazdaságnak, hogy enélkül a törvényhatósági közgyülés csupán a rekriminációk, gyanusitások és piszkolódások gyülekezetévé sülyed, nem pedig komoly, alkotó munka testületévé fejlődik.

Legégetőbb feladata e törvénynek
a közigazgatás egyszerüsitése

volna, mely nélkül ma már egyetlen metropolis, de a legkisebb falusi község sem oldhatja meg az állami és községi élet megnövekedett feladatait. Ma, a vilamosság korszakában minden ügy a lehető legrövidebb uton, a lehető leggyorsabb tempóban várja a megoldását, mert holnap már egész más helyzet előtt állunk, mint amilyenben ma a dolgainkat terveztük.

Fontos kérdés az

autonómia biztositásának a mikéntje

s e tekintetben inkább az autonómia kiszélesitése, mint megszoritása mellett kell állást foglalnunk. Ha fontos volt a régi jó világban a vármegye, a törvényhatósági városok önkormányzati jogának körülbástyázása, még nagyobb jelentősége van annak most, mikor az állam a vesztett háboru folytán meggyengült és szuverénitásának csak a külső látszatával rendelkezik. Valljuk azt, hogy az ezeréves Magyarországot talpra fogjuk állitani, de csak a helyes fundamentumoknak alulról való lerakásával.

Elsősorban a községek és városok, a megyének és törvényhatóságoknak szabadságát, önjogúságát kell biztositanunk s az ország önjogúsága, szuverénitása önmagától fog helyreállani és megerősödni.

Ez a gondolat erősit meg abban a meggyőződésünkben is, hogy az uj fővárosi törvényben a kerületek adminisztrálására, megszervezésére kell a fősulyt fektetni, a kerületi választmány és előljáróságok hatáskörét kiterjeszteni, ezáltal gyorsabb, jobb és igazságosabb lesz az igazgatás és a polgárok gazdasági és erkölcsi egyensulya előbb helyreáll. A közgyülésnek feladata lenne szabályrendeletek alkotása, másodfoku hatósági feladatok intézése, költségvetés és általános városgazdasági kérdések megoldása, tisztviselők választása és a zárszámadás felülvizsgálata, városi vagyon szerzése és elidegenitése, uj adók és járulékok statuálása.

Mindezeket a kérdéseket a kormányhatósággal, a minisztériumokkal teljes egyetértésben olyképpen lehetne megoldani, hogy az uj törvényben szabályozhatnánk a kormányhatóságnak a fővárosi közigazgatásban való előzetes véleménynyilvánitási jogát is. Nehogy beleessünk a régi törvény hibájába, hogy a legjobb önkormányzati javaslatainkat a kormány jóváhagyásának hiányában, pusztán kiáltó szóvá, meddő munkává zsugorodtak. Mert a főváros polgárait csak alkotó, eredményes munkával tehetjük boldoggá és megelégedetté.

Budapest székesfőváros
Szent Gellért szállója
a gyógyfürdővel közvetlen kapcsolatban.
Elsőrangu családi szálló.
A szálló vendégei a gyógytényezők használatánál 25 százalék engedményben részesülnek
Dijtalan autóközlekedés a szálló és az Apponyi-tér között.

HAVERLAND ANTAL
m. kir. szab. emelőgép, felvonó és vasszerkezetek gyára
Budapest, VIII., Nap-u. 22. el.: J. 29-66.

LATINAK JENÖ
GÉP- ÉS SZERSZAMGYÁR
X., MONORI-U. 2-4.

Rádió-cikkek! Legolcsóbb forrása. — Amateur-készülékek dijtalan kipróbálása. —
KARL TESTVÉREK
elektrotechnikai anyagok gyári raktára.
Budapest, IX., Ferenc-körut 44. — Telefon: József 9-34

Magyar Olaj- és Vegyipar rt.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 76. szám.
Telefon: 62—51.
Budapest székesfőváros utjait special-olajaival szabadalmazott eljárás szerint portalanitja.

OETL ANTAL
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
Budapest, X., Asztalos Sándor-út 9. sz.
TELEFON: József 8—32. és József 8—31.

Gazdasági Hirlap

SZERKESZTI: DR. KÓSA MIKLÓS

Helyes-e Weisz Fülöpnek a Tébe elnökévé való választása?

Weiss Fülöp a békebeli bankárszellemet képviseli

A TÉBE elnökévé Weisz Fülöpöt, a Kereskedelmi Bank vezérét választotta meg. Ebből az alkalomból két tekintélyes napilap, az Ujság és a Pesti Hirlap élesen oldalba támadta a TÉBE uj főnökét. Az Ujság leszögezte, hogy Weisz Fülöpöt csak kora folytán nem lehetett mellőzni, a Pesti Hirlag pedig azzal vádolta meg, hogy Hegedüs Lorántot intrikálta ki az elnöki pozicióból.

Nem akarunk perbeszállni Weisz Fülöp ellenfeleivel, annál kevésbbé, mert a TÉBE elnöki állását nem lehet tulbecsülni. Mégis, azt hisszük, hogy ma, amikor a Hitelbank és Kereskedelmi Bank régi rivalitása sok vonatkozásban megenyhült és amikor éppen a Hitelbank exponense javasolta Weisz Fülöp megtiszteltetését, adva van az objektivitás lehetősége annak a kérdésnek a megitélésénél, vajjon alkalmas-e Weisz Fülöp arra, hogy a TÉBE primus inter pares-nak ismerje el.

Elsősorban tisztában kell lennünk azzal, hogy mindenki természetesnek találta, hogy a TÉBE-beli bankvezérek szavazata Weisz Fülöpre esett. A kritika, amely mindig jogos és helyes, az adott esetben nem illetheti magát a tényt, amely nem ellenkezett, sem a logikával, sem a rangsorral, sem a személyes érdemmel, hanem a szimpátia, vagy antipátia vezette a tollat az elismerés vagy gáncs szavainak leirásában. Weisz Fülöp elsőrangu kvalitásai felől nincs vita, legfeljebb modora, taktikája vagy módszere adhat alkalmat az eszmecserére.

Egyet nem felejthetünk el: Weisz Fülöp a békében is vezető ember volt a bankvilágban, helyettese Lánczy Leónak, irányitója a Kereskedelmi Bank ügyeinek. Erélyes, néha erőszakos bankember volt, sem alkudni, sem vitatkozni nem szeretett és Lánczy jogászi óvatosságát bizonyos logikai élleI ellensulyozta, amely az üzletember nyers ösztönére épült. Weisz Fülöp nem ismert el más elveket helyeseknek, csak amelyeket maga követett, nem akceptált más véleményt, csak azt, amelyet magának megkoncipiált: egyéniség volt a hivatalnoki Jákob-létrán, nemcsak üzleti okossága, hanem temperamentumának mindenen áttörő lendületével is. Weisz Fülöp azonban temperamentuma ellenére a konjunktura legcsábosabb hónapjaiban is urrá tudott lenni a profitra késztető hajlandóságon, amely minden bankvezérrel együtt születik és hideg itéletével tartalékolta magát és bankját arra az időre, amikor ujra érvényesülhetnek azok az elvek, amelyek 1914-ig meghatározták a komoly és óvatos bankár gesztióját. Weisz Fülöp megszükitette ipari koncernjét, hogy az ár el ne ragadja őket az inflácio nagy tajfunjába, lemondott a jegyintézeti hitel előnyeiről, hogy mobilitását megőrizze és csak alkalomnak, nem pedig exisztenciának tekintette a tőzsdejátékot, amelytől egyénileg mindig irtózott. Természetes, hogy más nagybankok másképp jártak el, sokszor igen helyesen, aminthogy a Hitelbank a maga hatalmas apparátusát nem zárhatta el az infláció adott esélyeitől. Weisz Fülöp azonban kétségkivül nehéz lelki küzdelmek árán kivárta az időt, amikor ujra felveheti békebeli zsakettjét, anélkül, hogy a — frakkot reklamálnák rajta.

...Egy hires tőzsdei nagyságunkról beszélik, hogy az öreg Kobrák, akinek a házában lakott, évtizedek előtt sürgette a házmesterét, hogy vasalja már be rajta a hátralékos házbért. A derék házmester zavartan felelte a háziurnak:

— De nagyságos uram, csak nem követelhetem a házbért egy olyan urtól, aki mindig egy forintot ad kapupénznek...

Weisz Fülöp számüzi azt a szellemet a bankvilágból, amely kockáztatja a tőkét a kamatnyereségért és meg fogja teremteni nemcsak a pengő, hanem a fillér becsületét is a magyar piacon.

K. M.

Válságban van-e a Gazdabiztositó?

Ezer és ezer polgár vesztesége

A Pesti Tőzsde legutóbbi számában rámutatott arra, hogy a Gazdabiztositó, azelőtt Unio biztositó, még azelőtt Unio leánykiházasitási egylet nehéz helyzetben van.

A vállalat ezzel a cikkel szemben az obligát sajtópör álláspontjára helyezkedett, anélkül, hogy az érdekeltek közt megnyugvást tudott volna kelteni. Az Unió biztositónál ezer és ezer komoly dolgos polgár van érdekelve,, akik

évtizedeken át aranykoronákban fizették be dijaikat,

hogy leányaik hozományát biztositsák és fiaik első lépését az életbe megkönnyitsék.

Minden cáfolat dacára kijelenthetjük, hogy **a főváros szine-javának megtakaritott és befizetett aranykoronái körül zavarok vannak.**

Ennélfogva a Felügyeleti Hivatal-nak, amely — ugy látszik — inkább alszik, mint felvigyáz, haladéktalanul meg kell állapitani, mi igaz a szállongó hirekből és mennyire vannak biztositva a dolgozó polgárság évtizedes befizetései.

A Rima aranymérlege

Az első aranymérleg, a Rima felértékelt mérlege sok érdekes tanulságot és adatot foglal magában, nemcsak a vállalat részvényesei, hanem az egész magyar pénzpiac szempontjából.

Az aranymérleg tiszta vagyoneredménye a háboruelőtti 40,000.000 aranykorona alaptőkével egybevetve, 80%-os vagyonmentést árul el, ami a Trianon okozta sulyos veszteségek figyelembevételével igen jelentős szolgáltatás. Miután pedig a 40 millió pengős tiszta vagyon, amely két részre osztódik, tehát csak a fele lett mint rentabilis vagyon beállitva, ez a konstrukció szolid voltát is bizonyitja.

Nagy eltolódást jelent a hitelezők megnövekedése, mert az aranymérlegben már szerepel 17.1 milliós értékben a 3 milliós dollárkölcsön is, amely azonban igen olcsó kamat mellett adatott és valószinüleg ujabb részvénykibocsátással hamarosan konvertálható lesz. Az uj részvénytőke 386.880 darab 50 pengős részvényből fog állani, viszont az elsőbbségi részvénytulajdonosok tartoznak a részvény névértékét készpénzben befizetni, ami a rendes részvénytulajdonok szempontjában igen megnyugtató.

Igen fontos végül, hogy a vállalat saját vagyonából az aranymérleg szerint a nyugdijalapra 2.4 millió pengőt hasitott ki, amivel sulyos szociális kötelezettséget vállalt magára.

Biró Pál lesz a GyOSz elnöke. Értesülésünk szerint a Gyáriparosok Országos Szövetsége elnöki állását rövidesen be fogják tölteni. Az egyetlen komoly jelölt Biró Pál dr., a Rima vezérigazgatója, a GyOSz jelenlegi alelnöke, miután Szurday Róbertet csak néhány elszánt hive támogatja.

Karácsony és ujév közt dől el a Hitelbank tranzakciója. Két hét előtt jeleztük, hogy a Hitelbank külföldi tőke bevonásával ujabb tranzakcióra készül. Információnk szerint a tárgyalások, amelyeket most Kornfeld Pál báró h. vezérigazgató folytat Londonban, aligha fognak karácsony előtt befejeződni, valószinü azonban, hogy ujév előtt perfektuálódnak.

Nagy kontremin a Viktória malomnál. A csütörtöki tőzsdén feltünést keltett az az erős roham, amelyet a kontremin, illetve egy nagy cég intézett a Viktória malom kurzusa ellen. Szállongó hirek szerint ugyanis a malom érdekelve lett volna a chicagói veszteségekben és ezért nagyobb tétel került piacra, aminek folytán a kurzus 283.000-ig zuhant. A bank ügynöke később 299.000 K-ig tette fel a kurzus: de a tömeges eladás folytán a papir 289.000 koronán zárult.

Nincs döntés a Nova osztalékáról. Hire járt, hogy a Nova a tavalyi 5000 koronával szemben 15.000 K osztalékot fog fizetni. Információnk szerint ez a hir kombináción alapul, mert ezideig a Nova igazgatósága egyáltalán nem foglalkozott az osztalék kérdésével.

Ujra Párisba utaznak az Egyesült fővárosi vezetői. Dr. Gratz Gusztáv visszaérkezvén amerikai utjáról, beszámolt az Egyesült fővárosi igazgatóságának azokról a tárgyalásokról, amelyeket a tengerentul és Párisban folytatott. Információnk szerint ujabb párisi tárgyalások váltak szükségessé, de a tranzakció sikere biztositottnak látszik.

Tőkét emel a Nemzeti Pénzváltó. E hó 27-re hivta össze rendkivüli közgyülését a Nemzeti Pénzváltó, amely tudvalevőleg a Hungária bank érdekkörébe tartozik és amelynél legutóbb Reinitz Armand, az Élemiszerszállitó rt. igazgatója vállalt érdekeltséget. Az uj alaptőke 100.000 pengőre fog rugni.

„Gépembereket alkalmaznak a pénzemberek" cimü multheti cikkünkre azt a felvilágositást kaptuk, hogy több pénzintézetnél a Gereben Béla cég által képviselt német gyártmányu Goerz-féle számológépekkel kisérleteznek. Ezek a kiválóan bevált számológépek a németországi összes számottevő intézeteknél már be vannak vezetve és meglepően eredményes teljesitményt nyujtanak. Értesülésünk szerint több budapesti pénzintézet már elhatározta a Goerz-féle számológépek alkalmazását.

A részvénytársulatok tőkemozgalma. Zsoldos Géza, A Hitel szerkesztője most megjelent tanulmányában foglalkozik a tőkemozgalmak kérdésével és értékes adatgyüjtések nyomán megállapitotta, hogy 1925 október 1-től december 15-ig Magyarország területén részint uj kibocsátás, részint felértékelés utján 335 milliárd névértékü uj részvénytőke keletkezett és az uj kibocsátások száma 49,330.758 darab. Részvénykibocsátás utján 65, felértékeléssel 253, uj vállalatok alakulása utján pedig 17 milliárd uj alaptőke keletkezett. A tanulmány pontos adatokat közöl az 1925 okt. 1-től dec. 15-ig részint megszünt, részint felszámolás alatt álló 191 részvénytársulatról.

MAGYAR SZOBORÖNTÖDE
SZILI ISTVÁN BUDAPEST
X., Bolgár-utca 8. Telefon J. 91-38.
Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, minta vagy rajz szerint

Hikker Gyula
réz-, vasbutor-, sodronyágybetét- és gyermekkocsi-gyára.
Budapest, VII. (Telefon: József 124—12.)
Szálloda-, kórház- és penzió- teljes berendezések. Réz- és vasbutorok valamint gyermekkocsik szakszerü javitása, fényezése és csiszolása.
MINTARAKTÁR: VII., Dohány-u. 6.
Telefon: József 91—97.

A magyar közgazdaság — tizenöt év előtt

Hogyan álltak részvények és mit fizettek osztalékot?

Tizenöt év előtt, amikor a Fővárosi Hirlap karácsonyfája először kigyulladt, a magyar pénzpiac nem volt olyan gazdag, vagy talán inkább olyan szegény bankokban, takarékokban és iparvállalatokban, mint ma. 1910-ben alig harmadrésze működött a jelenleg fennálló pénzintézeteknek és vállalatoknak az alaptőkék és tartalékok forintban, illetve koronákban szinte jelentéktelennek látszottak, viszont a béke és nyugalom éveiben erősödtek és izmosodtak, osztalékuk és árfolyamuk a konszolidáció jeleit mutatták. A

Pesti Hazai Első Takarék

alaptőkéje mindössze 5 millió forint volt, árfolyama 18.350, osztaléka 775 volt, azóta a Takarék alaptőkéje előbb aranykoronában, majd papirkoronában alaposan megduzzadt, békebeli nagy tekintélye és tőkeereje ma is az első fronton szerepelteti. A

Kereskedelmi Bank

15 év előtt emelte fel 50 millió koronára alaptőkéjét, viszont 17%-os osztalékot tudott fizetni, árfolyama pedig 2300 korona körül járt. Nem érdektelen, hogy a

Magyar Általános Hitelbank,

amelynek 1910-ben csak 10.5% volt az osztaléka, 860 korona körül mozgott a tőzsdén és tartalékalapja annak ellenére, hogy alapszabályszerüen az alaptőkének csak 2%-át kellett volna elérni, többszörösen meghaladta már akkor is alaptőkéjét. Abszolut konszolidált intézet volt a

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank

is, amely 4% osztalékot fizetett, és árfolyama 500 korona körül mozgott. Részvényeit már akkor is Bécsen kivül Prágában, Triesztben és Frankfurtban jegyezték. Nagy jövő előtt állott a

Magyar Agrár- és Járadékbank,

amely 30 év előtt alakult, igen sok vidéki és vasuti érdekeltsége volt, 7% osztalékot fizetett és árfolyama kb. 500 korona volt. A

Hazai Bank

alaptőkéje 32 millió volt, 200 koronás részvényei után 1910-ben 15 K osztalékot fizetett és a tőzsdei kurzus meghaladta a 220 koronát. Nagy tekintélyük volt a pénzpiacon az

Angol-Osztrák Bank

és a

Wiener Bankverein

magyarországi intézeteinek, amelyek már akkor is jelentékeny részt vettek a magyar iparvállalatok finanszirozásában és a hitelszükséglet kielégitésében. Rajtuk kivül a

Mercurnak

volt szerepe a magyar közgazdasági életben mint a bécsi Mercur exponensének és azóta ipari és kereskedelmi vonatkozásban nagy mértékben kifejlesztette érdekkörét.

A mai

Angol-Magyar Bank

40,000.000 alaptőkével mint Magyar bank és kereskedelmi rt. dolgozott 1915-ben és 38 K osztalékot fizetett. Balkán hálózatát ekkor fejlesztette ki teljesen a külföldi üzleti összeköttetései alapján tranzakcionál s internacionális érdekeltségeket szerzett és biztositott. Az

Ingatlanbank

fiatal vállalat volt, de energikusan terjeszkedett már 1910-ben és 1,200.000 K alaptőkéjével 30 koronás osztalékot tudott részvényeseinek biztositani. Ekkor fejeződtek be a

Földhitelbank

alapitási tárgyalásai és 1911-ben 6,000.000 alaptőkével jött létre az intézet, amely azóta elsőrangu szerepre tett szert agrárérdekü pénzintézeteink sorában. A bank 1914-ben már 10 K osztalékot fizetett. Eredményesen működött már a

Hermes

is, amely 1910-ben 3 millió alaptőkével rendelkezett és 20 K osztalékot juttatott részvényeseinek.

A takarékpénztárak közül a Pesti Hazai Takarékon kivül első poziciója volt a

Magyar Országos Központi Takaréknak,

amelynek 85 korona volt az osztaléka, tehát a névértéknek majnem 14%-a, árfolyama pedig közel járt az 1800 koronához. A

Magyar Általános Takarék

alaptőkéje 20 millió korona volt, osztaléka 37 korona, árfolyama pedig 700 korona felé haladt. A

Belvárosi Takarék

7%-os osztalékot fizetett, a részvény árfolyama 690 korona körül volt. Igen jelentős poziciója volt az

Egyesült Fővárosi Takarék-

nak, amelynek alaptőkéjét épp 14 év előtt emelték fel 15 millióra, osztaléka pedig 120 korona volt. A tőzsdén az Egyesült Fővárosi 2400 korona körül variált.

A nagy magánbankházak közül 15 év előtt is a

Munk és Davidsohn

és a

Kohner Adolf és fiai

cégek dominéltak a belső és a külföldi piacon egyaránt.

A nagy iparvállalatok közül akkor is a Salgó, Rima és MÁK vezetett a Ganz Dannubiuson kivül. A

Magyar Általános Kőszénbánya

1910-ben 16 millió korona alaptőkével működött, 30 korona osztalékot fizetett, árfolyama pedig 1000 korona felé közeledett. A genfi tőzsdén is jegyezték és a kölcsönkötvényei a nemzetközi piacon, mint igazi valórök szerepeltek. A

Salgótarjáni Kőszénbánya

osztaléka rendszeresen 32 korona volt, árfolyama pedig 230 korona körül állott. Budapesten kivül Temesvárott és Bécsben jegyezték a részvényeket és törzsbányáin kivül már övé volt a petrozsényi bánya és egy csomó zárt kutatmányi jog, valamint 6 részvénytársasági érdekeltség. A

Rimamurányi—Salgótarjáni Vasmű,

amely most publikálta elsőnek aranymérlegét, 1910-ben 40 millió aranykorona alaptőkével dolgozott és 32 korona osztalékot fizetett. Régi vállalataink körül meg kell emlékeznünk a

Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt-

ról, amely tizenöt év előtt eredeti tizmilliós alaptőkét forgatott és 6 korona osztalékot fizetett. 1914-ben kötötte meg 25 éves szerződését a magyar kormánnyal. A vállalat elsőbbségi kötvényeit is jegyeztette a tőzsdén és már tizenöt év előtt egy csomó képviselete és ügynöksége volt a Balkánon. Az

Atlantica Trust

a háboru előtt a kormányzat támogatása nélkül is virágzó vállalat volt

*

Tizenöt év telt el, amióta ezek a tőkék, árfolyamok és osztalékok voltak érvényben és ma, végigböngészvén az árfolyamlapok és a vállalatok jelentéseit, megduzzadt papirkoronákat és lecsökkent vagy elpusztult vagyont találunk. A háboru előtt

170 papirt jegyeztek a tőzsdén

és ezeknek a vállalatoknak a vagyona közel 2.3 milliárd aranykoronát képviselt, mig ma az a 288 részvénytársaság, amelyet a tőzsdén kottiroznak,

alig reprezentál ¾ milliárd vagyont.

Ez a két összehasonlitó tétel legjobban igazolja, mit vesztettünk tizenöt év alatt. A tőzsdén jegyzett összes papirok közül

csak öt vállalatnak van 25 milliós aranyvagyona,

viszont az összes jegyzett részvények száma 152 5 millió darab, amiből 45.5 millió a bankrészvények száma. Csekély vigasztalás, hogy a legtöbb részvénnyel biró Lloydbank már likvidál, mert az „aktiv" részvények igen jelentékeny része jóformán teljesen elértéktelenedett.

Tizenöt éve, hogy a Fővárosi Hirlap először számolt be a magyar gazdasági élet erőviszonyairól és most letargikusan állapithatjuk meg, milyen erősek voltunk akkor és milyen gyöngék vagyunk most...

VÁLLALKOZÁS

Versenytárgyalási hirdetés

Beérkezett ajánlatok

A III. Határ-utcai összekötő csatorna, III. Lajos-utca és III. Pacsirtamező-utcai főgyüjtők közti szakaszrészek megépitésére hirdetett nyilvános versenytárgyalásra ajánlatot nyujtottak be: Hlatky József és Tausz Alfréd 41,837.522, dr. Sándor Ödön 33,937.100, Ámon Antal és Fiai 34,780.500, Klauber és Vajda 42,491.800, Barkó és Tauber 47,554.880, Just Ferenc 37,834.580, Berger és Haller 57,228.880 K-val. Döntés átszámitás után.

Versenytárgyalási döntések

A főváros illetékes albizottsága, illetve a tanács az alábbi, nyilvános versenytárgyalás utján meghirdetett közmunkákat a következő cégeknek, mint legelőnyösebb ajánlattevőknek itélte oda:

A Mester-utca 41—43. sz. alatt épülő városi bérház lakatosmunkálatait Sóty István és Kajtár Lajos vállalkozók kapták. Az előbbi 670,376.000, az utóbbi 674.535.000 K-ás ajánlatot tett. A két vállalkozó az ajánlott összegek egységáráért közösen végzi a munkát.

Ugyanezen bérház bádogosmunkálatait Fliegl Béla nyerte el 160,355.000 K-ért.

Ugyanezen bérház mázolómunkálatait Psenicka Testvérek és Brenner Miksa cégek kapták. Előbbi 201,339.000, utóbbi 237,930.000 K-ás ajánlatot tett, a munkát ellenben a határozat szerint a fenti összegek egységáráért közösen végzik el.

Ugyanezen bérház szobrászmunkálatait Reichenberger József vállalkozó kapta 55,210.000 K-ért.

Ugyanezen bérház aszbesztpala-tetőfedési munkálatait az Eternit-Művek nyerték el 121,500.000 K-ért.

A Telepi-utca 34. sz. alatti elemi iskola villanyfelszerelési munkálatait Gabriel és Társa cég kapta 105,055.550 K-ért.

Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási részv.-társaság

Igazgatóság: Budapest, V., Mária Valéria-u. 11.
Képviseletek: München, Wien, Bukarest, Zemun, Belgrád Sofia

I. SZEMÉLYFORGALOM.

A Dunán: 1. Budapest—Pozsony—Wien között,
2. Budapest—Mohács között fényesen berendezett termesgőzösökkel, hajófülkék, hálóhelyek, elsőrangu étterem a Nemzetközi Hálókocsitársaság kezelésében,
3. Budapest—Visegrád—Dömös—Esztergom között,
4. Budapest helyi- és átkelési járatok,
5. Átkelési járatok Visegrád—Nagymaros között,
6. Vegyes járatok Vidin—Rustsuk között (bolgár belforgalom)

A Tiszán: Szolnok—Csongrád, Csongrád—Szeged között

II. Teherároforgalom az egész Dunán és annak hajózható mellékfolyóin.

Személy- és áruszallitásra vonatkozó felvilágositással készséggel szolgál a társaság igazgatósága és annak képviseletei.

»OFA«
HOLZINDUSTRIE
AKTIENGESELLSCHAFT
ZÜRICH
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 16

KÚN SÁNDOR
BUDAPEST, IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 18.
FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
TELEFON: JÓZSEF 61—23.

F & S GOLYÓSCSAPÁGYAK
TELEFONSZÁMOK: József 39-02, József 51-99
VECSEY JENŐ
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
Budapest, VIII., Kisstáció-u. 11

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG
Gyár és irodák: Budapest, VI., Váczi-út 45-47. szám.
Gyártmányai: Diesel-motorok, szivógázmotorok gőzgépek, gőzkazánok, hütő-jéggyári és vágóhid berendezések, turbina és körforgószivattyuk, hidak és tetőszerkezetek, emelőgépek és daruk, vasuti kocsik (waggonok), gazdasági gépek.

MÁTRAI ANTAL ÉS TÁRSA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 33.
Szállit: létrákat, tüzoltó-készülékeket, teljes tüzoltó-felszereléseket, mindennemü köztisztasági eszközöket, talicskákat, kiskocsikat, kutszivattyukat és szerszámokat.

FLOHR KÁROLY FELVONÓGYÁR
BUDAPESTI FIÓKTELEPE VI., PODMANICZKY-UTCA 12.
TELEFON 129—26.

Események

* * * *

Olvasóinkhoz!

Az utolsó esztendők megtanították Budapest polgárságát arra, hogy önmaga ellen való hűn, ha nem törődik a város ügyeivel. A boldog békeidőkben a nagyközönség jóformán egyáltalán nem érdeklődött a kommunális ügyek iránt. Tudták nagyon jól, hogy a városházán minden rendben folyik és Budapest épül, Budapest gazdagszik anélkül, hogy a nagyközönség beleártaná magát a várospolitikába. Azóta azonban nagyon megváltoztak az idők és Budapest polgársága a saját bőrén keservesen tanulta meg azt, hogy ez a nemtörődömség drága mulatság. Ma eljutottunk odáig, hogy a városházán történő dolgok jelentőségét megismerte a polgárság. Ma a közönség érdeklődése nagyobb mértékben fordul a város parlamentje felé, mint amennyire az országos politika érdekli. Ma már minden pesti polgár tudja, hogy a városházán életbevágó érdekei forognak kockán. Ami a városházán történik, az kihat egész életünkre. Innen indulhatnak ki csakis azok az akciók, amelyek megmozdítják Budapest gazdasági életét, amelyek felfrissítik az egy évtizeden át szinte megaludt vérkeringését. A városházától függ, hogy lesz-e kenyerünk, hogy a kulturemberhez méltó életet élhetünk-e?

Éppen ezért fokozottabb feladatok hárulnak ma a

FŐVÁROSI HIRLAP-ra

is, amely mindenkor független és objektiv kritikusa volt a városházi eseményeknek. Ma megnagyobbodott az a közönség, amely kíváncsi a mi szavunkra és amely a

FŐVÁROSI HIRLAP

elsőrendű városházi értesüléseiből meriti nagyfontosságu információit. Ebben a tudatban igyekszik a

FŐVÁROSI HIRLAP

minden héten a legérdekesebb anyaggal, információkkal és kritikákkal bekopogtatni közönsége ajtaján. Ugy érezzük, ma minden budapesti polgárnak olvasnia kell ezt a lapot, amelyből utmutatást és értesülést szerez legfontosabb gazdasági, kulturális és társadalmi cselekedeteinek irányitásában. Ebben a tudatban kérjük régi és hüséges olvasóközönségünket, tartsák meg fokozott szeretetükben a jelentőségében és szükséges voltában hatalmasan meggyarapodott

FŐVÁROSI HIRLAP-ot.

Kérünk mindenkit, ujitsa meg lejáró előfizetését és győzze meg polgártársait arról, hogy a

FŐVÁROSI HIRLAP-ra

ma minden budapesti polgárnak szüksége van, akit érdekelnek a városháza eseményei és aki utmutatást akar nyerni a városi ügyekben.

Január 1-ével XV. évfolyamába lép a

FŐVÁROSI HIRLAP,

amely méltán dicsekedhetik ennek a tizenötéves multnak őszinte és becsületes sikereivel.

* * *

A **Fővárosi Hirlap**-nak előfizetési ára a **Gazdasági Hirlap** állandó melléklettel együtt:

Egész évre .. 20 pengő = 250.000 korona
Fél évre .... 10 „ = 125.000 „

— **Megegyezés készül az ápolási dijak kérdésében.** A nyilvános betegápolás és az országos gyermekvédelem költségei ügyében a főváros és a kormány között kitört konfliktus ügye szerdán ismét a közgyülés előtt szerepelt. A közgyülés megállapitotta, hogy a pénzügyminiszter legujabb leirata, amely a kérdést ismét aktuálissá tette, engedékeny hangu ugyan, de nem alkalmas arra, hogy a főváros beletörődjék a megoldásba. A közgyülés tehát kimondta, hogy a pénzügyminiszter leiratát tudomásul veszi, de azt a panaszát, amelyet a kormányintézkedés ellen a közigazgatási birósánál tett, változatlanul fentartja. Ez történt a közgyülés nyilvánossága előtt. Ezzel szemben a pártok arról értesültek, hogy a kormány hajlandó előbbi álláspontját revizió alá venni. Harminchét törvényhatóság közül ugyanis huszonöt törvényhatóság tiltakozott a költségek áthárítására vonatkozó rendelet végrehajtása ellen. Ez az a körülmény, amely a kormányt arra inditotta, hogy régi álláspontján változtasson. Ugy mondják, hogy ebben a kinosan kiéleződött kérdésben legközelebb megegyezést lehet várni a kormány és a főváros között.

Amikor nagyapó nagyanyót elvette, diszes Meinl-kosárkával lepte őt meg karácsonyra. Valóban nincs kedvesebb karácsonyi és ujévi ajándék egy ilyen pompás kosárkánál, telve Meinl legfinomabb kávé- és teakeverékeivel, Meinl-csokoládéval és praniléval, Meinl-rummal, likőrrel, kekszszel, stb-vel. Karácsonyi és ujévi kosárkák tetszés szerinti összeállitásban minden Meinl-üzletben kaphatók.

Legyen világosság! Régen, husz évvel ezelőtt szó esett róla, hogy a házszámokat ki kellene világitani, mert az embereknek az alkony beállta után is akad dolguk és az élet mégse szünhetik meg napszálltával. A követelést nem méltányolták, a házszámok ma is sötétek és aki este valamely házat a kapott cim után akar megtalálni, a legnagyobb zavarba jut, mert a sötétségben lehetetlen kibetüzni, hogy az utcának melyik háza előtt áll. Ezt a falusias állapotot még kellemetlenebbé tették az utóbbi idők világitási viszonyai. Budapest utcái sötétek s nem hogy a házszámot, de még az utcát se lehet megtalálni, ha az ember csak az utcák sarokházaira erősitett táblák szerint tud eligazodni. A főváros polgárságának szerénységét jellemzi, hogy mekkora örömet keltett mindenfelé az a határozat, hogy a házszámokat megvilágitsák. Annyira elszoktunk az örömöktől, hogy már egy ilyen kis reform is felderiti a kedélyeket. Ezután megtaláljuk a házat, amelybe el akarunk jutni! Hát nem csodás találmány ez?! És milyen nagy lesz a közönség öröme, ha nemcsak a házat találjuk meg, hanem az emeletet is, amelyen a lakost keressük! Mert remélhető, hogy a városatyák nem állnak meg a házszámok kivilágitásánál, hanem tovább mennek egy lépéssel és elhatározzák azt is, hogy a lépcsőházakat is ki kell éjszaka világitani. Ezt már nem is a kényelem, de testi épségünk és személyi biztonságunk követeli. Mert a mai rendszer mellett tiszta véletlen, ha az ember minden baleset nélkül mássza meg az emeleteket. És eközben megeshetik, — amint többször már meg is történt — hogy az embert a saját otthona küszöbén éri valamilyen támadás és a megtámadottnak sejtelme sincs róla, hogy ki ütötte fejbe és ki fosztotta ki a zsebeit. Legyen hát világosság! A házak kapujában, a lépcsőházakban, az utcákon! Általában: irják ki mindenhová, minden hivatal ajtójára és minden akta margójára: Legyen világosság!

A Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezete kiépiti üzemeit. Értesülésünk szerint a Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezete, amelynek eddig Szegeden, Debrecenben, Miskolcon, Székesfehérvárott és Pécsett voltak állandó fiókjai, ujabb fiókok kiépitését tervezi. Mozgófiókokat is létesit a szövetkezet ott, ahová elegendő számu köztisztviselő, vagy katonatiszt hivja a szövetkezetet. Ki fogja épiteni erősen a szövetkezet hus- és füszerosztályát. A szövetkezet textilosztályában, amely Egyetem-utca 3. félemelet alatt müködik, a legkitünőbb hazai és elsőrangu angol gyártmányok kaphatók. A textilosztályban sifón, vászon, mindenféle mosható anyag, kalap, cipő, harisnya, gallér, ágynemü, szóval minden textilanyag kapható. A köztisztviselők hathavi részletre vásárolhatnak és a köztisztviselők szempontjából igen előnyös, hogy a vételár után kamatot nem kell fizetni. A szövetkezet elnöke báró Perényi Zsigmond, aki meleg szeretettel és nagy energiával karolja fel a közalkalmazottak eme szövetkezetének fejlődését.

Réz-, vasbutorok, sodronyágybetétek, összecsukható vaságyak, kárpitozott matrácok elismert minőségben legolcsóbban kaphatók Hikker vasbutorgyárában, VII., Holló-utca 3. Telefon: József 124—12. A cég javitásokat is elfogad. Saját érdekében cselekszik, ha fenti árukat a cégnél szerzi be, mert ugy külső csinjuk, valamint tartósságuknál fogva, a gyár készitményei vezetnek. Fióküzlet VII., Dohány-utca 6. Telefon: József 61—97.

Legolcsóbb
mert a
legtartósabb!
a
CONTINENTAL

bicikligummi
motorbicikliköpeny,
auto-ballongummi és
teherautó tömör abroncs

Lerakat:
KOVÁCS RUDOLF
VI., Eötvös-utca 4. szám
Telefon: 188-56.

GRÜNWALD HENRIK ALAPITTATOTT 1887. TELEFON SZ. 44—18.
BUDAPEST, VII., Vilmos-c ászár-ut 9.
Cimfestészeti műterme. Speciálista üvegtáblákban.

SZÓRAKOZÁS

Mérsékeltáru karácsonydélutáni előadások a Vigszinházban. A Vigszinházban pénteken délután az Arcok és álarcokat, szombaton délután az Uriemberekat, vasárnap délután a Csirkefogót adják. Mindhárom előadást mérsékelt helyárakkal tartják meg és igy az ünnepi közönségnek módjában lesz a szezón legnagyobb sikerelt olcsó helyárak mellett megtekinteni.

A Vigszinház karácsonyi hete hozza a szezón nagy irodalmi és müvészi eseményét, Pirandello Hat szerep keres egy szerzőt cimü világhirü szinjátékának bemutatóját, amelyet szerdán este tartanak meg. A következő előadások pénteken, szombaton és vasárnap este lesznek. Délutáni előadások: csütörtökön rendkivül mérsékelt helyárakkal: A kedélyes lovasrendőr. Péntek: Arcok és álarcok. Szombaton: Uriemberek. Vasárnap: A csirkefogó.

KAMARA
December 23—30-ig péntektől csütörtökig bezárólag
GLÓRIÁS ASSZONYOK
Film egény 8 felv. Főszereplő: ... a y Carr
EGY ASSZONY 24 ÓRÁRA
Vigjáték 8 f.lv. Főszereplő: arry Liedtke
Előadások kezdete az ünnepnapokon 1/24, 5, 3/47, 1/29 10, hét közönapokon 1/25, 1/47, 8 és 10 órakor.

A Fővárosi Operettszinház karácsonyi hetét a legváltozatosabban állitották össze. Jushny Kék Madár-kabaréja szerdán este tartja utolsó előadásait. Csütörtökön szünet. Pénteken és szombaton este: Miámi. Pénteken délután: Nótás kapitány. Szombaton délután: A kedélyes lovasrendőr. Vasárnap este: A nótás kapitány, délután pedig a Miámi kerül szinre.

Az Andrássy-uti Szinház uj műsorának főszereplői: Medgyaszay Vilma Ilosvay Rózsi, Kiss Ferenc, Kökény Ilona, Boross Géza, Dajbukát Ilona, Bársony István, Vaszary Piroska, Bákeffi László, Jankovich Magda, Kabos Gyula, Radó Sándor, Ihász Lajos, Fekete Pál.

CORVIN SZINHÁZ
December 26—30-ig, péntektől csütörtökig bezárólag
TANITS MEG SZERETNI
Vigjáték 8 felv. Főszereplő: Const nz almadge.
EGY ASSZONY 24 ÓRÁRA
Vigjáték 6 elvonásban Főszereplő: Harry Liedtke.
Előadások kezdete az ünnepnapokon 4, 3/46, 1/28, 1/210, hétk. 1/46, 1/48, 1/410

Városi Szinház. Szerda és csütörtök este nincs előadás. Csütörtök délután: Babszem Jankó. Péntek délután: A nóta vége. Péntek este (először), szombat és vasárnap este: Ártatlan özvegy. Szombat délután: Parasztbecsület, Bajazzók. Vasárnap délután: Hejehuja báró.

Renaissance Szinház: Egész héten minden este és szombat délután: Marika. Csütörtökön nincs előadás. Péntek délután: Nagyvilági lányok. Vasárnap délután: Őszi szerelem.

ROYAL APOLLÓ
Telefon: József 118—94.
A divatkirálynő
Szerdán utoljára.
Pénteken uj műsor
Előadások: hétk, 5, 1/48 1/210, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10.

Vigszinház: Szerda, péntek és vasárnap este: Hat szerep keres egy szerzőt. Csütörtök délután: A kedélyes lovasrendőr (gyermekelőadás), este nincs előadás. Péntek délután: Arcok és álarcok. Szombat délután: Uriemberek.

KIS KOMÉDIA
3 uj bohózat Pott és Steinhardt felléptével. Uj sz.ók!
Kezdete 8 órakor. Telefon: 14-22.

Fővárosi Operettszinház: Szerda: Kék madár-kabaré. Csütörtökön nincs előadás. Péntek, szombat este és vasárnap délután: Miámi. Péntek délután és vasárnap este: A nótás kapitány. Szombat délután: A kedélyes lovasrendőr.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: **Dacsó Emil.**
Társszerkesztő: **dr. Kósa Miklós.**
Kiadja: a „FŐVÁROSI HIRLAP" lapkiadó-vállalat.
Révai-Nyomda, Budapest, V., Ügynök-utca 8. szám.
(Nyomdaigazgató: Sziklai Pál.)

FOCK MÁRTON NYERGES és SZIJGYÁRTÓ
Budapest, VIII., Rottenbiller-ut a 11. szám
ELVÁLLAL: e szakmába vágó nyerges- és szijgyártó-munkákat

DELAHAYE
4 hengeres
AUTOMOBILOK

HUPMOBILE
6 és 8 hengeres
AUTOMOBILOK

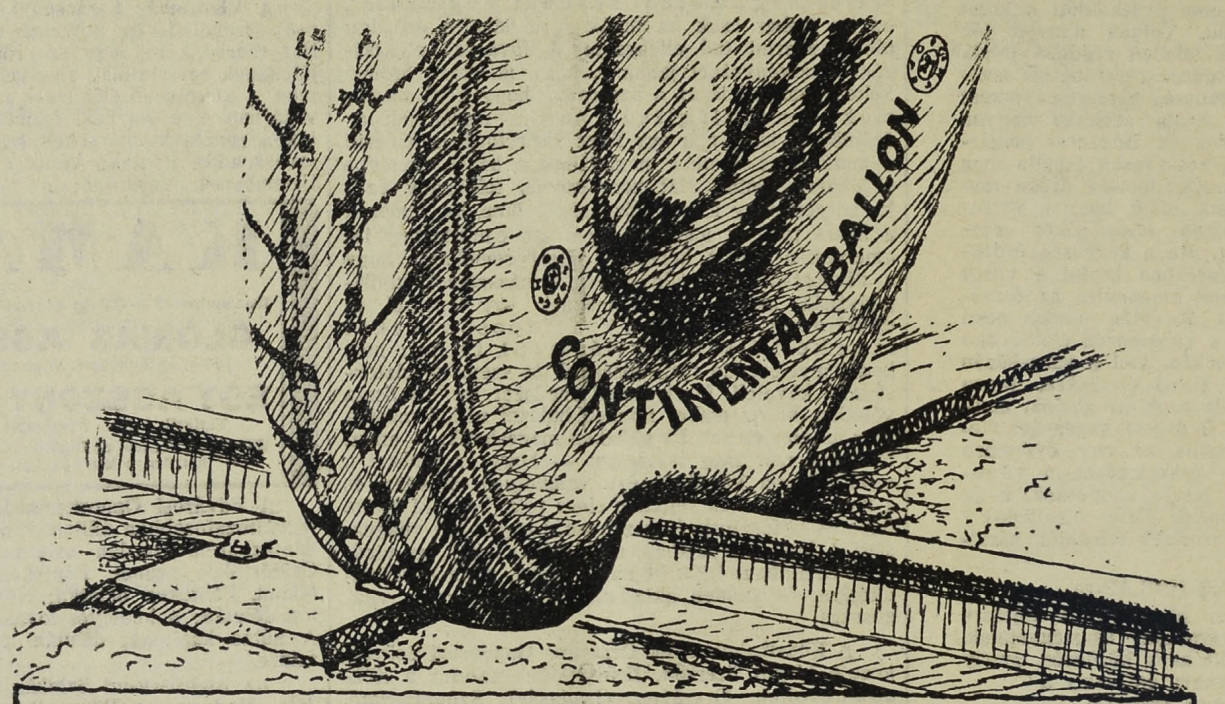

Az idő pénz

A mai rossz állapotban levő utakon teljes sebességgel haladhatni, célját gyorsabban elérni — ez az autó gazdaságos kihasználása. Ez idő és pénzmegtakarítást jelent. Ezt valósitja meg a

Continental Ballon

Kizárólag a „VELOX" autokereskedelmi r.-t.-nál Budapest V., Dorottya-utca 7. (Hitelbankpalota) Telefon: 75—78. kapható.

Ugyanott a legjobb miniatür tüzoltókészülék a „STOP-FIRE", valamint az összes autoalkatrészek állandó raktára.

„SALMSON"
a világ leggyorsabb kiskocsija

„LATIL"
a világ legjobb teherautója